14886

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Biblioteca „ASTRA" - SIBIU -

2014

22

Anul IV. Nr. 1069 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 1 Maiu 1924.

Înfrățirea

R CLUJ I. 1853

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități 480 L

Serbarea Muncei

Guvernul a recunoscut ziua de 1 Maiu ca serbare oficială a muncei — și bine a făcut guvernul.

Prin aceasta guvernul nu a făcut, în primul rând alt-ceva decât se consacre un vechiu obiceiu.

Intâiu Mai — Armindenul — mai înainte de a exista marxismul și bolșevismul, a fost o zi de mare bucurie și sărbătoare a poporului românesc care iubește și sfințește munca, prin ritualul cel mai curat și credincios, începând-o și încheind-o prin semnul crucei. Moșii și strămoșii noștri cari nici nu bănuiau tiparul celor opt ore de muncă și cari ar fi surâs în fața lui ca înaintea unei jucării de copii ori închipuire de trândav, în ziua 1 Mai, în pragul zâmbitoarei primăveri, părăseau munca pentru a-i închina o zi de sărbătoare, de o păgână frumuseță, în mijlocul naturei.

Recunoscând caracterul de sărbătoare oficială a zilei de 1 Mai, guvernul i-a răpit nota sectară pe care au căutat să i-o întipărească elementele turburătoare ale ordinei și disciplinei sociale.

Atât socialiștii moderați, cât și extremiștii, anarchiști declarați, au căutat să facă un monopol al serbărei muncei din ziua de 1 Mai, ca și când ei ar fi singurii factori de muncă în viața socială.

Mnncitor nu este numai lucrătorul obscur, consacrat unui amănunt al vastului mecanism industrial, considerat ca atare numai pentru simplul motiv, că este înscris la clubul comunist alături cu șovinistul maghiar.

Muncitor nu este retorul de proastă calitate, legat la gât cu șnurul roșu peste o cămașă îndoelnică, a cărui unică sforțare se istovește într'o jalnică dar asmuțitoare declamație.

Muncitor — o și cât de muncitor! — este și țăranul care rodește cu sudoarea lui câmpurile strămoșești, fără a bănui de existența aiurărilor primejdioase ale lui Trotzchi.

Muncitor este și lucrătorul onest și pașnic, care, cu înăscutul lui bun simț se ferește de clubul comunist, ca de un focar de sminteală.

Muncitor este cărturarul care în liniștea augustă a bibliotecii descifrează tainele gândirei sufletului și destinelor omenirei, omul de știință care în laborator surprinde secretele naturei, artistul făuritor de frumos, toți cei cari clădesc și construesc în activitatea socială.

Atunci pentru ce numai lucrătorul înscris la clubul comunist să aibă monopolul deplin al serbării muncii?

Nu! In ziua de 1 Mai, toți cari creează și trăesc din muncă lor au dreptul să ridice un imn și o cupă generoasă în cinstea muncei.

Tâlcul unei fuziuni

Frânturile de partide, improvizate după războiu, rupând ordinea și disciplina vieței politice a fostului vechiu Regat, în lipsa unui elemet de noutate utilă și serioasă, au adus drept contribuție o notă de pitoresc, variind între comic și scandal.

Aceste frânturi de partid, pompos intitulate partide „noui" deși în mare parte sunt alcătuite din oameni cu vechi păcate, incapabile de a acționa prin ele însile în opoziție, ne cum în tendința unei guvernări, au încercat toate modalitățile de apropiere pentrn a sfârși în toate modalitățile de rupere și sfâșiere.

Partidul național ne-a oferit deliciosul spectacol al „pertractărilor": partidul țăranilor dela orașe și partidul de cazarmă al dlui general Averescu ne-au dat comedia în nesfârșite acte a tratativelor.

Aceste variațiuni infinite pe o unică și searbădă temă „răsturnarea guvernului" departe de a da vieței noastre politice o contribuție de vitalitate, pe de o parte, au sfârșit la auto-exasperarea frânturilor de opoziție, enervate de propria lor neputință, iar pe de altă parte au scăzut nivelul politicei. reducând-o la un târg cu imposibile precupețiri.

Din această cauză nu am avut o opoziție care să aibă conștiința și care să corespundă rostului și menirei ei în mecanismul Statului — căci nimeni nu poate contesta rostul și funcțiunea unei opoziții serioase în activitatea politică a unei țări democratice, cum este țara noastră.

Am avut o opoziție când de carnaval, când de scandal — sau de amândouă culorile la un loc, care în neputința incompetenței, fiind incapabile de a exercita o critică utilă și un control de bună credință operei guvernului, s'a redus la o acțiune de mascaradă și obstrucționism.

Se pare însă că în haosul căre a domnit până acum în nebuloza opoziței începe să se desemneze într'o anumită direcție sâmburele unei cohezluni, din care poate eși un element de opoziție, cu necesara ei seriozitate, cu drepturile și îndatoririle implicite unei categorii politice care ține să fie luată în seamă atât de guvern, cât și de opinia publică.

Intre dl N. Iorgă, ca șef al partidului naționalist democrat și dl C. Argetoianu, ca șef al unei jumătăți din partidul poporului, s'au început tratative pentru fuziunea celor două partide. Cea ce este aproape fără precedent, ceeace nu ar putea pricepe dl Iuliu Maniu, maestrul „pertractărilor" fără concluziuni, tratativele dintre dnii N. Iorga și C. Argetoianu au decurs în mod limpede, curgător și simplu — fără obișnuitele ocoluri, subtilități și trăgănări — apropiindu-se de rezultatul dorit de cei doui șefi. După cum rezultă din cuvântarea rostită de dl N. Iorga la inaugurarea clubului partidului național democrat din București, fuziunea dintre cele două partide în tratative e de fapt ca și împlinită.

Vom avea în sfârșit un element de opoziție cu simțul îndatoririlor față de Țară și de Coroană, cu sentimentul obligațiilor contractate față de alegători și cu respectul datorit ordinei și disciplinei de care are nevoe România ?

Să nădăjduim că da — căci dacă mecanismul constituțional are nevoe de un guvern cu competință și autoritate, el are de asemeni nevoe de o opoziție care să-și înțeleagă rostul real și nu numai drepturile, ci și îndatoririle ei.

O asemenea opoziție nu constitue numai un element de echilibru, de îndrituit și legitim control, ci, pe o cale diferită, un element de colaborare în opera guvernului.

Acesta este rostul și fapta opoziției în țara prin definiție constituțională care este Anglia.

Acesta trebue să fie rostul unei opoziții, care vrea să fie o realitate și în țara noastră.

Și dacă dl Mihalache și drul Lupu au concepția revoluționară și bolșevică a opoziției potrivit acțiunei unui partid de clasă, cum se declară cel țărănist, apoi dl N. Iorga și C. Argetoianu, unul reprezentând până acum numai o ideologie de naționalism și democrație conservativă, cellalt un verificat spirit de guvernare și de realism politic, vor ști să dea acțiunei partidului fuzionat caracterul și rostul unei opoziții cu răspunderi actuale și esențiale.

Buletin Extern

Presa franceza
despre d. ministru Duca

In legătură cu tratativele franco-române dela Paris, ziarul Petit Parisien scrie că d. Duca este unul din cei mai buni diplomați din Europa și împreună cu d. Beneș a făcut mari servicii pentru pacea Europei centrale. Fructul muncei lor s'a putut vedea la conferința dela Lausanne.

Dl Duca — continuă ziarul parisian — în anul 1922, când a fost pentru prima oară în audiență la dl Poincaré, a făcut asupra primului ministru francez cea mai excelentă impresie și l-a convins că prin admirabila sa prevedere, și prin ajutorul ce-l poate da, poate contribui în măsură foarte mare atât la deslegarea problemelor mari externe, cât și la păstrarea păcii europene.

In jurul declarațiilor
dlui ministru Gh. Tătărăscu despre partidul maghiar

„Partidul maghiar, — spune dl O. Goga, — este aproximativ o formație istorică similară cu aceia care sub regimul trecut ne-a întrunit într'un singur partid."

Declarațiile dlui ministru Tătărăscu asupra partidului maghiar formează încă preocuparea zilnică a presei ardelene.

In numărul de azi vom continua să înregistrăm ecourile pe cari aceste declarații le-au produs în presa și lumea politică din Ardeal.

*

Ziarul „Esti Lloyd", între altele, scrie:

„Maghiarimea trebue să între în politică. Nu-i este îngăduit să se mențină în izolare și să păstreze o formațiune politică aparte, mai ales că actualul partid maghiar nu reprezintă de fapt totalitatea maghiarimei din Ardeal. Minoritatea ungurească trebue să se alăture unui partid politic român de preferat aceluia care este mai înțelegător, care oferă mai multe garanții și mai multă bunăvoință.

Dacă maghiarimea se va alătura unei fracțiuni parlamentare, ea nu va trebui să renunțe în acelaș timp la independența ei. Ungurimea fărâmițată, ca atare, nu este o valoare parlamentară, îndată ce însă massele împrăștiate se vor alătura unui partid politic și vor acționa alături cu acesta ea va însemna un factor politic de mai mare importanță.

*

Dl Octavian Goga, întrebat fiind de un redactor al ziarului „Keleti Ujság" asupra declarațiilor dlui Tătărăscu, a răspuus următoarele:

„Nu fac politică de struț — a spus dsa — Vreau să mă uit întotdeauna în fața realității. Judecând după realitate, văd că ungurii din Ardeal, s'au înregimentat pe bază națională și fără colorit social, într'un partid. *Acest partid maghiar este aproximativ o formație istorică similară cu cea care, sub regimul trecut, ne-a întrunit pe noi românii într'un singur partid. Același tendință se manifestă azi și la unguri.*

Despre alt partid unguresc în afară de cel maghiar eu nu am nici o cunoștință. Nu vreau să cad în greșeala clasică a fostului regim maghiar. In ultimii 40 de ani la Budapesta se obicinuia din partea politicei oficiale să se pună la îndoială existența partidului național român. In acelaș timp se încerca tămăduirea necazurilor poporului român cu tot felul de aventurieri politici. Partidul național român nici când n'a fost recunoscut drept reprezentant al românilor. Oficialitatea maghiară credea că sunt anumite persoane între români cu cari ea se va putea foarte ușor înțelege, fără a sta de vorbă cu partidul nostru.

Am putut vedea din trecut că negația nu este o atitudine politică.

Eu stau foarte departe de concepția dlui Tătărăscu. Privind în față realitatea, eu nu pot să nu recunosc partidul maghiar.

Câtă vreme nu se va ivi o nouă formație politică în sânul maghiarimei dela noi, eu sunt gata să stau de vorbă cu conducătorii acestui partid, să cercetăm împreună și din toate punctele de vedere problema maghiară și în conformitate cu interesele statului român, să încercăm crearea unui acord cinstit între aceste două popoare.

Nu poate fi vorba(?!) de o gravitație în afară a partidului maghiar. Bineînțeles, dacă s'ar ivi semne de acest fel, am sti să răspundem. Nu trebue însă să prezicem acest lucru și nici să punem la îndoială bunăvoința noastră cu bănueli".

*

Declarațiile acestea ale dlui Goga sunt foarte ciudate. Dsa face comparație între partidul național de pe vremuri, democrat și expresiunea adevărată a poporului român din Ardeal și între partidul maghiar de azi, pe care însăși majoritatea ungurilor de la noi și presa lor îl consideră drept un partid al grofilor și al latifundiarilor.

Dar mai surprinzătoare este siguranța cu care dl Goga afirmă că nici vorbă nu poate fi de o gravitație în afară a partidului domnilor Sándor, Bernády și Berkes Salamon.

Dacă, însă, pentru trecutul de luptă al dlui Goga, declarațiile acestea sunt neobișnuite, ele devin totuși foarte explicabile dacă ne gândim că, acum câteva timp la Ciucea, dl Goga a încheiat un pact politic cu dnii din partidul maghiar.

Situația în Jugoslavia

— Criza politică din Iugoslavia este încă tot în faza anterioară. Pașici, după cum știm, nu a putut obține dela Rege disolvarea parlamentului. Cei mai mulți deputați în parlament sunt opoziționiști. Fiecare partid din opoziție crede că regele, pe baza acestei majorități numerice, îi va încredința lui puterea. In schimb partidul dlui Pașici este convins că țara nu poate fi guvernată decât de el.

Pașici susține că venirea la putere a partidelor din opoziție ar fi una cu triumful republicanismului.

75093

Cronica muzicală

Al treilea concert simfonic
dat de orchestra Operei Române sub conducerea maestrului Jean Bobescu

Eri seara a avut loc în sala festivă a Prefecturei al treilea concert simfonic dat de orchestra Operei Române sub conducerea maestrului Jean Bobescu.

Programul s'a început cu Simfonia 7-a (în la major) a lui Beethoven căruia şi de data aceasta maestrul Jean Bobescu îi dă locul de cinste pe programele sale.

Dedicată contelui von Fries, şambelanul împăratului Austriei această simfonie a avut o mulţime de naşi: Richard Wagner care a comentat-o cu entuziasm o numea „apoteoza dansului", Berlioz o califica de bogată poemă muzicală, Vincent d'Indy îi atribuia cu mai multă dreptate, un caracter pastoral şi în această privinţă e de părerea lui Schindler, prietenul devotat al lui Beethoven şi în perfect acord cu Mara, celebrul biograf al maestrului din Bonn.

Se poate remarca cât de idilice sunt primele fraze din Poro sostenute şi din Vivace 6/8; caractere câmpeneşti pe care le poate recunoaşte cu uşurinţă, orice ureche mai mult sau mai puţin educată.

Presto (in fa major 3/4) în tempo de menuet interpretează ritmul trinar, în care Beethoven, după abatele Stadler, ar fi transcris un imn al pelerinilor din Austria.

In sfârşit finalul Allegro con brio la major 2/4 de o veselie olimpică e acel care a făcut pe Wagner să numească această simfonie o „apoteoză a dansului".

Al doilea număr din program ne-a adus de această dată o compoziţie actuală a unui concetăţean: *Baba Suite* a dlui *Delly Szabo Géza*, care a lăsat publicului auditor o bună impresie şi multă încredere în viitor tânărului compozitor. Bucata a fost des aplaudată şi autorul ovaţionat.

Publicul minoritar a putut vedea şi cu această ocazie că nu nutrim nici un fel de prejudecată în aprecierea operelor artistice străine de valoare, oricare ar fi ele, iar maestrul Jean Bobescu merită toată lauda pentru munca ce o depune de a apropia pe acest teren elementele minoritare de mişcarea artistică şi culturală românească a oraşului nostru.

*

O fericită inspiraţie a fost punerea în program a concertului de vioară a lui *Glazunov*, unul din fruntaşii minunatei şcoale ruseşti, Glazunow e cel mai de seamă discipol al cenaclului celor cinci, cenaclu faimos, compus din: Rimsky Korsakow, Cesar Cui, Balakireu, Borodine, Moussorsky, în sânul căruia s'a jurat pe cruce de a se dota Rusia, cu o artă naţională, dându-ui drept bază aria populară rusească.

In acest concert se poate vedea cât de minunat a pus Glazunow simţul coloritului şi al pitorescului în slujba unei technice prodigioase, care dă execuţiei un avânt şi o viaţă extraordinară.

Dl *Karel Kolar*, executantul solo-lui a arătat o adevărată virtuozitate şi o neîntrecută dibăcie technică, fiind călduros aplaudat pentru calităţile de sonoritate şi de stil, puse în slujba acestei nobile pagini.

Ultima parte a programului a fost consacrată *Suitei Casse Noisette* a lui T*schaikowski*.

Ar fi fost desigur de dorit participarea corului în presto din Simfonia VII-a a lui Beethowen (imnul pelerinilor).

Ori cum orchestra Operei române din Cluj se poate făli cu activitatea sa rodnică, apreciată de publicul cunoscător şi cu maestrul său conducător dl Jean Bobescu ale cărui merite nu e nevoe să le mai amintim. Am dori ca la această recunoaştere publicul să adauge şi mai multă încurajare, pentru ca tânăra falangă, condusă cu aceiaşi dragoste şi pricepere să aibă un imbold mai mult pentru a se prezinta la fel în viitoarele manifestări.

Nădăjduim astfel că paşii valoroasei noastre asociaţiuni instrumentare vor merge tot înainte.

In această bucată strălucitul compozitor rus, în afară de caracterul tipic al muzicei slave (Dansul Trepak) a redat cu multă fineţe şi sonoritate şi alte dansuri orientale. In Ouvertură şi mai ales în partea finală, *Valsul Florilor* se resimte influenţa muzicei germane, în special Mendelsohn şi Schumann.

Publicul a primit cu foarte multă căldură Suita lui Tschaikowsky răsplătind astfel indiferenţa pe care o arătase în primul concent simfonic, la executarea simfoniei IV-a.

Cu toată lipsa simţită a unor participanţi din orhestră, execuţia n'a rămas întru nimic mai prejos celor de la concertele precedente.

Societatea Culturală Oltenia

In urma iniţiativei mai multur studenţi olteni s'a pus bazele unei societăţii cultorale Oltene cu sediul în Cluj cu scopul de a aduna într'un mănunchiu pe toţi Oltenii din Cluj, iar mai târziu din întreg Ardealul şi Banat. In prima şedinţă ţinută sub preşidenţia dlui Angelo Statescu avocat, preşedintele activ al societaţei de faţă fiind dl Prof. univ. Popescu-Voiteşti preşedinte de onoare s'a expus programul societăţii care va urmări în primul rând creiarea unui Cămin pentru Studenţii Olteni din Cluj, care cămin să poată da casă şi masă la 50 studenţi olteni. Pentru atingerea acestui scop se vor lansa liste de subscripţie în întreaga Oltenie, şi se va cere aprobarea Ministerului de Interne pentru încuvinţarea unei loterii. In altă ordine de idei s'a discutat activitatea societăţii pe tărâm cultural care va consta din conferinţe şi şezători artistice literare ce se vor ţine în satele din jurul Clujului.

INFORMATII

— **Desbinările din Partidul Naţional. In cercurile politice, se afirmă că „pertractările" dintre partidul naţional şi partidul ţărănist, în loc se ducă la fuziune, au produs deocamdată o gravă perturbare în partidul naţional. Din pricina acestor „pertractări" se mai afirmă că dnii Vasile Goldiş, Sever Dan, Voicu Niţescu se retrag din partidul naţional.**

— **Măsuri împotriva unor secte religioase.** *Guvernul, fiind informat că unele secte religioase ating prin propaganda lor moralitatea publică şi siguranţa Statului a luat o serie de dispoziţii împotriva acestei propagande. Aceste dispoziţii sunt provizorii, urmând ca ele se fie reglementate pe cale de lege. Prefecţii din toată ţara au fost însţinţaţi se aplice aceste dispoziţii cu tot tactul cuvenit.*

— **O biserică în Mănăştur.** *Luni 28 Maiu a. c. s'a încheiat un contract între Status-ul Romano Catolic din Cluj şi între Episcopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului şi Clujul, prin care Status-ul se obligă a ceda pe timp de 25 de ani, parochiei ortodoxe din Mănăştur biserica Kalvaria, care pe vremuri a fost mănăstire catolică. Parochia din Mănăştur s'a angajat să îngrijească de cimitirul existent şi se ridice un altar în biserică pentru eventualele servicii religioase catolice, cari ar avea loc. Predarea bisericei s'a făcut eri la orele 5.*

— **Adunările partidului poporului.** La 5 Maiu a. c. va avea loc la Timişoara o adunare a partidului poporului, la care vor participa reprezentanţi ai organizaţiilor din Sudul Ardealului, iar la 11 Mai o altă adunare la Cluj, cu participanţi ai organizaţiilor din Nord Vestul Ardealului.

— **Incercare de omor.** Se comunică din Odorheiul-Săsesc Dénes Jacob, într'un moment de nebunie ar fi încercat în noaptea de 27 a lunei acestea să sugrume pe mama sa, care numai prin fugă a putut scăpa. Numitul era bolnav de sifilis, contractat în timpul războiului, pe care nu l-a îngrijit cu atenţie. In urma ajutorului dat de vecini, Dénes Jacob a fost legat şi transportat la Clinica din Cluj.

— **Crimă.** Paul Elek din Sicläul-Mare, fiind în complectă stare de beţie şi întâlnindu-şi amanta pe drum, a ucis-o. Criminalul a fost prins şi înaintat parchetului.

— **O adunare de protest contra noilor impozite.** Duminecă 4 Mai va avea loc în Cluj o adunare de protestare contra noilor impozite la care au fost impuşi măcelarii, care se cred nedreptăţiţi prin faptul că au fost cotaţi în categoria comercianţilor cu 16 la sută impozit, întrucât, susţin ei, măcelarii fac parte dintre industriaşi şi ca atare urmează să fie impuşi cu 12 la sută. Dl Carol Rétty, preşedintele Asociaţiei măcelarilor va face darea de seamă.

— **Arestarea a trei pungaşi.** In seara de 28 Aprilie, poliţia locală a arestat în gara Cluj, 3 cunoscuţi pungaşi de buzunare pe când se certau cu împărţirea furturilor. Au fost imediat conduşi la Comisariatul gării şi s'a constatat că aceştia aveau legături cu un subcomisar şi agenţi de poliţie. Prefectura de poliţie a deschis o anchetă.

— Dl **Septimin Mureşanu,** prefectul judeţului Cojocna s'a reîntors astăzi în Cluj, prezentându-se la postul său.

Anchetele agrare. Dnii G. Cipăianu şi G. Tătărescu sub-secretari de Stat, vor pleca după Paşti în Banat pentru a continua ancheta referitoare la aplicarea reformei agrare.

— **Moneta Metalică.** Stocul de noua monetă metalică care a fost adus în ţară va fi distribuită administraţiilor financiare de unde va fi pus apoi în circulaţie.

— **Universitare.** O delegaţie de intelectuali din Oradia vor pleca la Bucureşti pentru a cere guvernului ca Academia de drept din Oradia-Mare care funcţionează după programul după care funcţionează şi toate celelalte facul ăţi din întreaga ţară să fie transformată în Universitate complectă.

*

— Examenele de licenţă la facultatea de drept din Oradia-Mare au fost fixate pentru zilele dela 10—25 Iunie.

— **Convocare.** Secretariatul Asociaţiei Cursiştilor „Universităţei Populare N. Iorga", roagă pe domnii membri ai „Asociaţiei" să se întrunească la congresul din 4, 5 şi 6 Mai al „Ligei Culturale" la Suceava, pentru a lua măsuri de organizare a cursurilor din acest an.

— **A apărut în editura „Cartea Românească".** Momente, Schiţe, Amintiri, vol. I Opere complecte de I. L. Caragiale. Preţul Lei 25.

*

„Păcatul" de Petrescu Lucreţia, Prefaţă de Brătescu-Voineşti. Preţul Lei 15.

*

Cunoştinţe folositoare Seria B. Nr. 32, Folosinţe nesocotite în gospodărie de I. Simionescu, profesor universitar. Preţul Lei 3.

*

„In clasa cultă" Povestiri de Ion Agarbicianu. Preţul Lei 30.

— *Vizitaţi Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (parter), al dşoarei Victoria Bariţiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive româneşti. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **S'a deschis pantofăria Studenţească** *şi primul salon de lustragerie unde se execută pantofi, ghete, cisme şi sandale, pentru dame şi domni. Dnii studenţi şi funcţionari de stat cu reducere de 10 la sută. — Rog sprijiniţi comerţul şi meseria română. Petru Gherasim şi Ghirişan, strada Iorga nr. 6, (casa parochiei gr. cat.)*

— **Noui tablouri la primărie.** Ministerul de Interne a aprobat un credit extraordinar de 80.000 lei pentru pictarea unui tablou a M. S. Regelui şi unul a fostului primar Dr. Iulian Pop. Tablourile vor fi aşezate în sala Primăriei.

— **Dela Consilieratul agricol.** Aflăm de la consilieratul agricol că în urma ploilor torenţiale din ultimul timp şi mai ales în urma grindinei care a căzut în judeţul Cojocna, arborii fructiferi au avut foarte mult de suferit.

— **Noulle şcoli comunale.** Dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, a dispus ca tabloul comunelor din judeţul Cojocna în care se vor clădi şcoli primare chiar în anul acesta, să fie complectat cu încă 5 comune în care de asemenea nu sunt şcoli primare.

— **De la Sindicatul Cafegiilor.** O delegaţie a Sindicatului cafegiilor şi a restauratorilor compusă din 8 persoane vor pleca mâni la Bucureşti pentru a interveni la guvern să revină asupra măsurei după care s'a fixat închiderea localurilor la ora 12.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Sportive.** Echipa de rugby a României a învins „Vulturul Alb" din Polonia cu 46:0. A doua echipă a României a bătut reprezentativa Poloniei cu 17:0. Matchurile au avut loc la Bucureşti.

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preţ convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Naţional).*

COMUNICAT!

Toti Domnii Fuocţionari de stat civili şi militari sunt rugaţi a se presenta cu legitimaţiile respective la Magazinul

MISSIR

din Cluj unde vor cere 10% reducere din preţurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcţiunea.

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Mari framantari intre credinciosi Sasi din Ardeal

Credincioşii Saşi exasperaţi de birurile puse de biserica luterană ameninţă cu protestări adresate guvernului. „Nu vrem ca biserica se fie transformată într'un templu politic" — spun Saşii

In sânul credincioşilor sasi din Ardeal care aparţin bisercei luterane, s'a născut o vie frământare, ce ameninţă să ia caracterul unei mişcări în masă, contra conducătorilor bisericei luterane.

Informaţiile pe care le deţinem din sursă autorizată, ne spun oă primul semnal l'au dat saşii din regiunea Cohalm. Astăzi toate satele din această regiune — sunt în plină agitaţie. Credinţiosii ţin adunări şi conspătuiri.

*

Aceste primăritări se datoresc faptului că credinţioşii bisericei luterane, au fost supusi, în ultimul timp, de către conducătorii acestei biserici la enorane taxe, care pentru unii au devenit chiar insuportabile. Este deajuns să spunem că aceste taxe bisericeşti variază, în mediu, între 20—30 mii anual.

Saşii se plâng că sunt obligaţi să plătească pentru biserică dări îndoite şi întreite că acele ce le plătesc Statului.

Conducătorii bisericei luterane aplică credincioşilor saşi aceste dări, după sistemul impositului pe avere.

*

Informaţiunile noui care ne au parvenit, ne spun că agitaţia săşilor din regiunea Cohalm a luat proporţii şi că mişcarea tinde să se generalizeze.

Ni se mai comunică că saşii au adresat un energic protest la consistorul superior al bisericei lor, cerând să li se reducă taxele bisericeşti la proporţii juste şi suportabile. **Credincioşii saşi arată în protestul lor că, în cazul când nu vor fi satisfăcuţi, vor fi siliţi să se adreseze guvernului ţărei.**

*

Faptele pe care le arătam mai sus, nu sunt, fără îndoială, lipsite de interes. Sistem de dări bisericeşti, aplicate de conducătorii bisericei luterane, care subvenţionată şi de stat, are un caracter care nu trebue să scape nimărui. Interesant este faptul că însusi credincioşii saşi, în protestul pe care l'a adresat consistorului superior, au precizat că, **ei nu înţeleg că biserica lor să fie transformată într'un „templu politic".** Şi de sigur ca toată lumea să întreabă, ce rost au enormele taxe pe care conducătorii bisericei luterane le aplică credincioşilor saşi?

O explicaţiune să încearcă totuşi să se dea către cei interesaţi. Inainte de război biserica luterană a avut fonduri destul de frumoase. Cum această biserică era foarte credincioasă vechiului regim, toate fondurile sale le-a plasat în împrumuntul de război, plasament care se ştie ce soartă a avut.

Aceasta este singura explicaţie pe care conducătorii bisericei luterane o dau, pentru a justifica sistemul dărilor bisericeşti, atât de apăsătoare, pe care îl aplică credincioşilor saşi.

Dac.

Vizita la Cluj a unui grup de penalişti şi jurisconsulţi

Se ştie că până în prezent nu s'a putut face o unificare a codului penal şi nu avem încă un sistem uniform de aplicare a prncipiilor de drept. Incă din anul trecut, Ministerul justiţiei a dat în studiu chestiunea unificărei dreptului penal, unei comisiuni formată din fruntaşii juriştilor noştri, pentru a elabora un proect de unificare şi aplicare a dreptului penal, în toate ţinuturile româneşti.

Chestiunea este încă în discuţie, şi se crede că nu peste mult timp, ea va fi complect soluţionată.

In scopul studierii cât mai amănunţite a funcţionării tuturor instituţiilor rămase de pe urma fostelor state succesoare, mai mulţi membrii marcanţi ai societăţii penaliştilor români din Bucureşti, vor sosi zilele acestea la Cluj, pentru a vizita şi a se interesa de aproape despre mersul lucrărilor de aplicare a codului penal, actualmente în vigoare în Ardeal.

Dintre vizitatori vor face parte d-nii Ioan Ionescu, Dolj, secretar general al Ministerului de Justiţie, Iulian Teodorescu, profesor de drept penal la Universitatea din Bucureşti, Vespasian Pella, Corneliu Botez, Costin şi alţii.

Totodată, pe lângă mai mulţi avocaţi, jurisconsulţi şi penalişti, va sosi şi dl Cernat, directorul închisorii Văcăreşti, pentru a vizita închisorile din Aiud, Gherla şi Cluj, însoţiţi fiind de un grup de vre-o 20 studenţi dela facultatea de drept.

Pentru ce Uzina Electrică cere garanţii dela abonaţii ei

— Explicaţiile date de direcţia Uzinei. —

In ultimul timp a început să se discute în oraş de către mulţi cetăţeni, rostul sumelor pe care uzina electrică a oraşului, le pretinde abonaţilor la curentul electric, — ca garanţie pentru eventualitatea unei neplăţiri a abonamentului, sau pentru cazul când abonatul părăseşte Clujul.

Pentru lămurirea publicului ne-am adresat direcţiunei uzinei electrice din Cluj care ne-a dat următoarele lămuriri:

*

In urma faptului că uzina oraşului a avut de înregistrat multe pierderi, mulţi dintre abonaţii la curentul electric părăsind Clujul fără să achite abonamentul, consiliul oraşului prin o hotărâre a dispus ca fiecare abonat, în ziua când încheie contractul cu Uzina să depuie şi o garanţie în bani — echivalentă cu costul maximului cantităţei de curent, consumat într'o lună Uzina oraşului însă a găsit suficient ca garanţie, costul consumaţiei mijlocii de curent.

Prin această măsură, uzina electrică a fost pusă la adepost de multe şi poate chiar mari pagube ce eventual le-ar fi avut de suferit.

Toţi abonaţii fie ei particulari, fie a instituţie de stat pot să recepete suma depusă ca garanţie, în cazul când se sunt din Cluj, sau renunţă la lumine electrice, — natural dacă sunt în regulă cu schiteria costului sbonomentului.

Inportanţe acesta măsuri de precantie luată de consiliul se accentuază în special în cazurile de forţă majoră (în condii felimente) când uzină are fi expusă să sufere şi pierderi de mateririale şi neachitarea costuţui consumatiei curentului de pe luna în cere s'ar întâmpla accidentul.

Presa maghiară

Adam şi Eva — unguri!

Gravul nostru confrate „Ellenzék" nu a putut răbda să nu ne răspundă la acel articol al nostru în care dovedeam că, în trecut, ungurii, pentru a avea şi ei o superioritate faţă de poporul român de origine română, susţineau teoria originei maghiare a lui Adam şi Evea. Dacă ziarul maghiar nu poate pune la îndoială articolul dlui Sándor Jozsef, tradus de noi, în care fostul vicepreşedinte al societăţii de maghiarizare „Emke" susţine această hazlie teorie cu o incontestabilă competinţă el neagă în schimb existenţa profesorului piarist Szabó János, propagatorul principal al acestei teorii în şcolile clujene.

„Bineinformatul" „Ellenzék" greşeşte. Să-şi ia numai osteneala şi să se intereseze la liceul piarist, unde i se va spune că profesorul Szabó János — care nu este a se confunda cu profesorul de matematică Szabo Jozsef — a existat, el a fost profesor de limba latină şi maghiară. Acest orofesor, după ce a făcut cunoştinţă cu o oarecare... Evă într'adevăr de origine maghiară, pentru a o putea-o lua în căsătorie a renunţat la calitatea lui de preot piarist şi acum se află la şcoala de stat din Pozsony.

Nici când n'am fi crezut ca „Ellenzék" se ne dea o dovadă de un clericalism atât de exagerat în cât se nu se sfiască a face inexistent pe profesorul Szabó atât de iubit de elevii săi, numai pentrucă a părăsit, din dragoste faţă de vieaţă, ordul piarist.

Ca încheere, ziarul „Ellenzék" riscă puţin inteligenta afirmaţie că prin relatarea nostimei elucubraţii a profesorului Szabó şi a dlui Sándor noi devenim ziar umoristic.

Inţelegem să-i doară pe unguri când arătăm cât de... umoristici au fost ei adeseori în lupta lor faţă de românii superiori etniceşte. Oricât de ruşine însă le-ar fi lor acum de celea ce au făcut în trecut, ei trebue să recunoască că relatarea acestor fapte „compromite" pe altcineva decât pe cei ce le scoate la iveală.

Dl N. Iorga falsificator?

Ziarul iredentist „Brassói Lapok" în numărul 95 se năpusteşte în două articole cu furie aziatică asupra dlui prof. N. Iorga care, într'un articol din ziarul elveţian „Basler Nachrichten" a făcut o amănunţită dare de seamă asupra stărilor politice din România.

— „Cât de meşter este Iorga în falsificarea istoriei — scrie fiţnica braşoveană — o ştim din istoria mondială „Helmolz". „Ungarische Jahrbücher" din Berlin a dovedit cât de multe greşeli face profesorul Iorga în scrierile sale şi prin care el se face numai de râs înaintea celor iniţiaţi."

(Cât de „iniţiat" este ziarul maghiar ne dovedeşte afirmaţia lui că românii în veacul al XVI-lea n'a fost decât un sfert (!) al populaţiunei ardelene.)

In continuare, „Brassoi Lapok" insultă şi batjocoreşte pe dl prof. N. Iorga pe 3 coloane de ziar, într'un mod specific nivelului şi gusturilor acestui ziar.

Articolul mai cupriude şi un apel către dl Sándor József, în care deputatul maghiar este rugat să dea lecţii profesorului Iorga şi să-l lumineze în „greşelile" lui...

... Propunem ca lecţiile de istorie ale dlui Sándor să înceapă cu începutul omenirii, şi cu... originea Evei şi a lui Adam.

Cei cari nu trebuesc nimănui...

„Se pierd energii, se năruiesc instituţii — scrie dl Kádár Imre în „Keleti Ujság" — pentrucă în fruntea lor vreau să rămână, cu orice preţ, oameni, de acei cari nu trebuesc ungurilor, pentrucă nu reprezintă o valoare şi nu trebuesc românilor, pentrucă în trecut au voit să'şi acopere nulitatea cu frunza de viţă a unui selbatec şovinism. In uima trecutului şi a prezentului lor ar fi trebuit de mult să se aşeze modeşti în planul al treilea. Dar nici măcar nu voiesc să recunoască azi că, am greşit în trecut, iar acum am aflat adevărul. Ceva mai mult îajură pe cei ce au recunoscut chiar în trecut adevărul.

Vreau să conducă şi nu le pasă dacă din pricina lor, azimâine, nu va fi ce să conduci".

„Politicianismul distrugator"

Secretariatul Consistoriului Diecezan ne trimite spre publicare următoarea întâmpinare:

„Sub acest titlu mult grăitor „România" în No. 155 din Dumineca Florilor spune, că alegerile sinodale din Transilvania s'au făcut sub influinţele politicianilor şi s'ar fi falsificat rezultatele.

Cât priveşte Dieceza Clujului, afirmaţia aceasta este neîntemeiată. Aici s'au ales valorile, nu politicianii, aici s'au ales bărbaţi cu tragere de inimă către biserică şi mai ales sunt aleşi cei cunoscuţi poporului şi alegătorilor. In câte un cerc au întrunit unanimităţi bărbaţi neînscrişi în partide politice, cu câte un naţionalist, ori câte un liberal, ori averescan şi în unele numai naţionalişti, ori liberali, nu pentrucă sunt naţionalişti, ori liberali, ci pentrucă se bucură de încrederea cercului şi înzădar ar încerca cineva să i scoată din Sinod, nu-i poate.

Aceasta este starea lucrului la Cluj şi în Sinod şi în Consistor.

Cum e în alte părţi, se va vedea dupăce se vor publica rezultatele. Noi le-am publicat şi avem satisfacţia şi mândria, că astfel de burueni veninoase la noi nu s'au ivit şi credem, nici nu se pot ivi".

Secretariatul Consistorului

„Numărul jugoslav"

al ziarului „Prager Presse"

Excelentul organ scris în limba germană al gnvernului ceh „Prager Presse", care în lunile trecută a scos un „număr românesc" a făcut să apară de astădată un voluminos şi interesant „număr jugoslav" de mai multe zeci de pagini, cuprizând numeroase ilustraţii de asemenea şi articole politice, economice, etc. şi bucăţi literare datorite celor mai mari scritori jugoslavi.

De ce se perd coletele postale

O lămurire a dirigintelui postei din Cluj

In Ardeal, în special, s'au ivit foarte multe plângeri, din cauză că multe colete postale nu ajung la destinaţie de cât cu mari întârzieri, iar altele dispar fără de urmă. Autorităţile postale au nenumărate reclamaţiuni de acest fel. Cercetările care s'au făcut au stabilit că aceste neajunsuri destul de grave ale serviciului de coletărie postală se datoresc unor nepotriviri între serviciul căilor fărate şi serviciul postal.

Dl Vişan, dirigintele postei din Cluj, ne dă în această privinţă, următoarele explicaţiuni:

„La fixarea itinerarului trenurilor, — spune dsa, — nu s'a ţinut seama în deajuns şi de nevoile de manipulaţie ale serviciului postal. Astfel în multe staţiuni cu un serviciu postal mare, opririle trenurilor sunt prea mici, aşa încât nu se pot preda toate coletele. Acele care român se predau la alte trenuri ce sosesc ulterior şi de aici resultă întârzierile.

Personal am arătat printr'un amănunţit raport, situaţia aceasta direcţiunei noastre generale, de unde în s'a comunicat că la fixarea noului itinerar al trenurilor, se va ţine seama şi de întâmpinarea noastră, astfel că proasta stare de lucruri de asta azi va fi înlăturată.

O expoziţie

a produselor ucenicilor industriali în Cluj

Corporaţiunea industrială din Cluj, în ultima şedinţă ţinută săptămâna trecută, a hotărât ca în zilele de 19—24 Iunie a. c. să deschidă la Cluj, o mare expoziţie a produselor ucenicilor industriali. In acest scop s'a ales un comitet în frunte cu dl Ioan Jilescu, vicepreşedintele corporaţiunei, pentru aranjarea acestei expoziţii, şi s'a pus în vedere tuturor industriaşilor de pe teritoriul oraşului Cluj, că sunt obligaţi, în conformitate cu legea industriată, să pună la dispoziţia ucenicilor tot materialul şi timpul necesar, ca toţi ucenicii din ultimul an de angajament să poată participa la această expoziţie.

Comandaţi bilete la Loter a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Scrisori din Maramureş

Banca „Maramurăşană". Reprezentăţiune teatrală. Comisiunea administrativă judeţeană. Furt la primăria din Sighet. Societatea medicinişti1or din Sighet.

Singura bancă românească maramureşană care de 12 ani există în Sighet este: banca „Maramurăşana", înfiinţată numai cu banii românilor. Capitalul societar îl va ridica la 2 milioane şi e în târg se cumpere localul băncii evreeşti „Marmaţia" care a falimentat. Zilele trecute banca şi-a ţinut adunarea generală anuală, arătând un beneficiu de mai bine de 400 mii de lei, primind acţio[n]arii după una acţiune dividendă 100 de lei. Mai nou se ocupă şi cu operaţiunile de valută şi devize. In cele 3 luni ale anului 1924 cu operaţiunea devizelor a făcut beneficiu peste una sută de mii. Faptele acestea dovedesc că banca este condusă de oameni harnici şi are un viitor strălucit.

*

In zilele trecute s'a jucat pe scena teatrului orăşenesc piesele: „Suflet de student" 1 act şi „Valuri" în 3 acte. Autorul lor este dl director dela şcoala normală Dimitrie Simion, care a dus rolul cel mai important în interpretarea pieselor. Publicul s'a presentat în număr foarte frumos realizând un beneficiu net: 5471 lei care s'a adăogat fondului de escursie dela şcoala normală.

Cu acest prilej ţin de cuviinţă se pomenesc că trupele teatrale angajate de Ministerul artelor ocolesc Maramureşul. Chiar dacă se abat până la Satu-Mare, la Sighet ferit-a sfântul să se abată, gândeşti că noi nu facem parte din trupul ţării române. Invităm pe on. Minister precum, pe conducătorii trupelor de teatru să nu neglijeze punctele cele mai îndepărtate ale românizmului unde facla culturei române are nevoia cea mai mare de sprijinul tuturor binevoitorilor.

Şedinţele lunare ale comisiunei administrative judeţene sunt ca-o oglindă a stărilor din Maramureş, de aceea trebue să le dăm toată importanţa. Subprefectul Gh. Dan în raportul său scris pomeneşte că în anul 1923 s'au înregistrat 3294 de acte, cari afară de 175 s'au resolvit. Sedria orfanală prin raportorul său a arătat că are o sumă de 109408 lei, bani ai orfanilor spre păstrare. Din aceşti bani 60 mii se vor depune la bancă.

Clădirea localurilor noui de şcoală s'a început prin strângerea materialului de lemn, aşa încât în anul acesta vom avea gata mai multe clădiri şcolare, toate acestea datorite sârguinţei neobositei „dluia" prefect G. Mihályi.

Fostul casier dela primărie, dl Ion Tornvald a fost arestat fiindcă i-a lipsit din casa primăriei 325 miii lei. El spune că nişte tâlhari i-au furat cheile dela casă şi au ridicat banii. Parchetul local n'a dat crezământ povestei, ci îl ţine în arest preventiv. Controlorul Ştefan Lendvai a fost eliberat, negăsându-se vinovat ca complice cu casierul,

Medicii din Sighet s'au asociat, alcătuind filiala As. gen. a medicilor, hotărând să ţină şedinţe deocamdată secrete, mai târziu publice, unde vor ţinea conferinţe publice şi vor demonstra cu cazuri practice ştiinţa medicală. Preşedinte a fost ales distinsul medic dr. Ilea. In şedinţa primă fieştecare medic a pomenit cazurile ivite în specialitatea sa cari apoi s'au discutat în comun cu cea mai mare obiectivitate.

T. F. S. în studiu de realizare la Cluj

La 15 Maiu va începe să funcţioneze postul de recepţie a radiotelegramelor

Ziarul nostru a anunţat pentru întâia oară că la Cluj se va instala un post de telegrafie fără fir.

In vederea realizării acestui plan s'au luat până acum măsurile cele mai importante.

Ieri a sosit la Cluj o comisiune de 3 membri care a luat imediat contact cu autorităţile locale.

In legătură cu aceasta, amintim că au sosit şi maşinile necesare, aşa că punerea în funcţie a postului de T. F. S. este chestiune de câteva săptămâni.

De altfel, cei competenţi spun că în 15 Maiu vom putea primi telegrame. Postul de emisiune nu vă fi instalat deocamdată. Totuşi pentru comunicaţia cu streinătatea se vor primi telegrame pentru postul din Bucureşti, care le va transmite centrelor din streinătate. Motivul pentru care nu se vor instala şi aparate de emitere a undelor electrice, este lipsa de mijloace şi lipsa unui local.

Dar aceasta este o lipsă trecătoare. Consiliul oraşului face tot posibilul ca să acorde ajutorul necesar înfiinţării unui post complect de radiotelegrafie, întrucât importanţa lui pentru viaţa comercială şi industrială nu mai este contestată de nimeni.

Aşadar, înainte de a avea telefonia fără fir, vom avea acest post de radio-telegrafie, prin care vom fi informaţi la timp despre ceiace se petrece în lumea mare.

pentru sezonul de primavara
Preturi de reclama
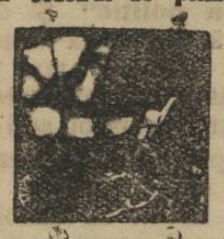
la magazinul
HERCULES
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cărucioare sport	Lei 895
Cărucioare sport cu roate de cauciuc	„ 525
Cerc pe roate pentru exerciţiul copiilor de a merge .	„ 295
Invelitoare pentru căruciare	„ 195
Scutece „TETRA"	„ 68
Rochiţe brodate	„ 78
Cămeşi pentru dame	„ 91
Trusouri complecte p. copii	„ 850

Mare asortiment în specialităţi **de haine pentru copii şi cărucioare** din Berlin şi Wiena
Bogat asortiment
în haine pentru băeţi specialităţi din Tirol.
Salon de confecţionat haine pentru copii şi din stofe aduse.
Imediat trimitem acasă cauciucuri pentru roate şi pentru a repara cărucioare anunţându-ne. Trimitem gratis şi la evânzători catalog cu preţurile curente p. cărucioare de copii
3381

Reclama este sufletul comerţului!

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA
!
3466
Recomande ţiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana în normala precum şi ţevi de canal.

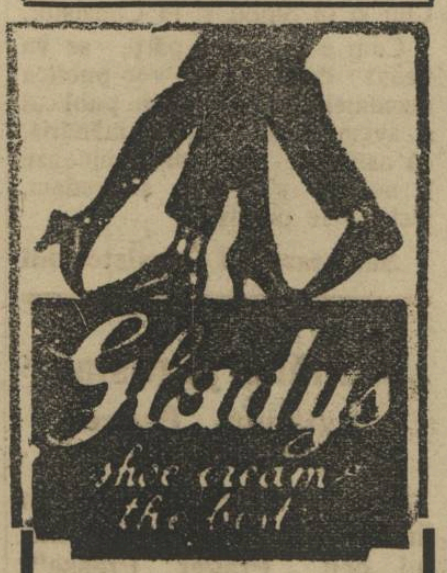

este crema cea mai bună din lume!
3798-2

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA"
Fraţii Renner & Co.
Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Costume! Raglane! Ulstere!
şi toate noutătile de modă pentru primăvară să află în magazinele de haine pentru bărbaţi, băeţi şi copii 3212
Szántó si Komlós
ARAD, Edificul teatrului. CLUJ, Piaţa Unirii No. 14. SATU-MARE, Visavi de teatru.

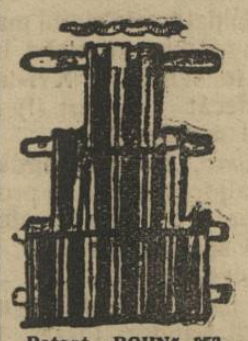
Patent „BOHN" 253
ATENŢIUNE!
Atragem atenţiunea P. T. public doritor a cladi asupra imprejurarei ca noi producem **o calitate de cele mai bune şi în esecutie cele mai frumoase ţigle de acoperit din lume „Patent BOHN 253"!**
MOSTRE ŞI OFERTE GRATIS! 3442
REPRESENTANTI SE CAUTA!
Fabrica de ţigle „BOHN" Jombolia, (Banat).

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună 3412
La firma:
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Reclama este sufletul comerţului

Ciocolata, cacaoa si bonboanele de ciocolată produsele uzinelor **Mauls din Hartz** sunt cele mai delicioase şi le gasim pretutindeni. 3360

Viaţa industriala la Satu-Mare

Prin înfiinţarea fabricei de ceramică „Dac“ s'a pus în valoare imense bogaţii naturale din judeţul Satu-Mare. Cum a luat fiinţă această fabrică? Ce produce? Importanţa ei.

Unul din centrele industriale din Ardeal este fără îndoială şi Satu-Mare. Acest oraş în ultimul timp, în special, a luat un frumos avânt în direcţia industrială, înfiinţându-se numeroase fabrici.

Una din fabricile cele mai importante şi a cărei lipsă se resimţea mai mult, este fabrica de ceramică „Dac“ din Satu-Mare, singura în întreaga ţară.

In judeţul Satu-Mare se găsesc cantităţi enorme de lut de cea mai fină calitate. Tot în acest judeţ sunt mari cariere de caolin de calitate cu totul superioară.

Ei bine, până acum aceste enorme cantităţi de bogăţii naturale au rămas neexploatate tocmai din lipsa unei fabrici care să le transforme şi să le puie în valoare.

La finele anului 1921 însă dl Aurel Pop cere avea în Satu-Mare un mare atelier de sculptură şi care lucra cu lutul acesta, a luat iniţiativa să se facă cercetări chimice şi experienţe de laborator asupra acestor materiale. S'au vizitat şi studiat carierele şi s'a constatat toată valoarea industrială a acestora. Mai târziu a luat fiinţă un atelier mai mare de experimente şi s'a ajuns la hotărârea înfiinţărei unei fabrici de ceramică.

De atunei până anul trecut nu s'au făcut decât experimente cari au dat rezultate strălucite.

Iniţiatorii acestei importante fabrici au obţinut un împrumut industrial dela Stat în valoare de 1 milion şi jumătate cu care să poată începe instalarea fabricei.

La acestea s'au mai adăogat un alt împrumut de 3 milioane şi jumătate acordat de banca „Casa noastră“, şi astfel s'a comandat în Germania cele mai moderne maşini şi s'au cumpărat toate carierele de caolin precum şi teritoriile lutoase din Jud. Satu-Mare.

Astăzi fabrica de ceramică „Dac“ din Satu Mare este în deplină funcţionare având instalaţiunile cele mai moderne şi dispune de proprietatea tuturor materialelor prime (de superioară calitate) de care are nevoie timp de zeci de ani de zile.

Toţi muncitorii specialişti au fost aduşi din Germania, restul sunt români şi foarte mulţi orfani de război. Această fabrică produce porţelanuri mai fine chiar decât cele dela Herend din Ungaria; vase de piatră, Maiolită, faianţe tot felul de vase casnice şi de flori, icoane, relique, plachete în baso reliefuri tablouri admirabil executate vase casnice ţărăneşti foarte frumoase gravate solide şi eftine măşti (sunt deja puse în vânzare măştile lui Nietsche, Beethoven, Goethe, Eminescu, Toate aceste produse au formele şi gravurile în stil pur românesc lucrate de dl Aurel Pop cu o artă desăvârşită.

Fabrica are 1. un mare atelier pentru formele pozitive şi negative; 2. un admirabil atelier de pictură; 3. un laborator chimic modern pentru analiza materiilor brute; 4. un mare atelier pentru smălţuire; 5. cinci cuptoare enorme dintre care două sunt totdeauna ca rezervă etc.

Calitatea superioară şi ca material şi ca execuţie şi ca gravuri a produselor fabricei „Dac“ se poate constata şi din aceia că cu toate că această fabrică funcţionează numai de 5—6 luni şi că datorită numeraselor maşini produce cantităţi enorme, totuşi nu poate birui în executarea tuturor comenzilor ce le primeşte. Fabrice lucrează cu numeroşi lucrătorii în majoritate români. Nu putem încheia aceste relatări fără să nu remarcăm opera naţională pe care a înfăptuitt-o „Casa noastră“ din Satu-Mare prin sprijinul material şi moral pe care l'a acordat atât fabricei „Dac“ cât şi altor instituţii industriale din Satu-Mare — despre care vom vorbi în numerile viitoare.

Informaţii economice

INTERNE

— **Acordări de funcţionare şi sporire de capital.** Comisia specială economică a acordat autorizaţia de funcţionare: firmei Emil Olteanu & Co. Blaj, pentru confecţionarea de coroane de flori artificiale;

Societăţii pentru comerţ „Româno-Austriacă“ din Oradea-Mare.

Băncii Centrală şi Comercială din Bistriţa ş';

Firma Fraţii Mayer, societate pentru producţia de textile, Timişoara.

Sporirea de capital s'a aprobat la:

Prima Cassă de Păstrare din Timişoara; Banca de Credit din Oradea-Mare şi Banca Generală de Credit din Diciosânmărtin.

— **Congresul inginerilor la Cluj.** Asociaţia Generală a Inginerilor din România aduce la cunoştinţa tuturor inginerilor că congresul din acest an se va ţine la Cluj între 24—31 Maiu.

Cu această ocaziune se vor face excursiuni la cele mai importante uzine şi intreprinderi din Ardeal.

Aceste excursiuni sunt cu caracter informativ şi instructiv.

EXTERNE

Cehoslovacia

— **Bilanţul băncii „Legionarilor“.** Banca legionarilor şi-a încheiat bilanţul pe anul trecut cu un câştig net de 5,354.411·18 coroane cehe, dând o dividendă de 12 coroane pro acţiune. Banca are un capital de 70 milioane coroane cehe, şi un fond de rezervă de 27,000.000 coroane.

America

— **Producţiunea de minereuri a Statelor-Unite.** In Statele-Unite s'a produs în anul 1923, oţel 884.700 tone, iar producţiunea de fer a fost 880.018 tone.

Germania

— **Consecinţele urcării francului.** Urcarea continuă a francului francez a produs efecte dezastruoase asupra economiei germane.

Tribunalul din Rustringen a decis ca angajamentele făcute în în timpul deprecierei francului sunt nule, fiind contrare ordonanţelor în vigoare. Această măsură a produs consternare între firmele metalice cari au făcut cumpărături importante de metale în Franţa, în acel timp, când francul a fost aşa de scăzut.

— **Reducerea preţurilor la chemicalii.** Intre Ministeriul de Comerţ şi reprezentanţii producţiei de sticlă, piele şi industriei chimice au loc tratative în vederea eftinirei productelor chimice necesare acestor industrii în fabricaţiunea lor. S'au format comitete cari vor elabora proiecte în chestiune.

Anglia

— **Datoria flotantă.** In anul 1923 datoria flotantă a imperiului britanic a fost redusă cu 35.2 milioane la 773.4 milioane lire sterline.

Toată lumea aleargă la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turceasca specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piaţa Uniri No. 12.

BURSA

Aprilie 30

Leul la Zürich . . . 2·90
la Paris . . . 8.—

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	34.20
1 franc francez — —	„	12.80
1 dolar — — — —	„	194
1 liră sterlină — — —	„	850
1 liră italiană — — —	„	8,75
1 coroane cehă — —	„	5,75
1 Leu = coroane austriace	„	365
1 Leu = coroane ungare	„	400
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

Bucureşti — — — — —	2.90
New-York — — — — —	560½
Londra — — — — —	24.56
Paris — — — — —	36·25
Milano — — — — —	25.15
Praga — — — — —	16.43⅛
Belgrad — — — — —	7.02½
Viena — — — — —	79
Budapesta — — — —	72½
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Lipsa de numărar de piaţa internă devine tot mai accentuată din zi ce trece. Criza de numărar a devenit acută şi dacă nu se va veni un ajutor spontan şi suficient, piaţa va înregistra câteva falimente — urmare fatală a situaţiei reale, ingrijorătoare de azi. Comerţul, industria şi însuşi finanţa nu mai pot efectua plăţi mai mari. Evident, că această stare contribuie la desvoltarea şi înfiorirea cametăriei particulare.

Capitalurile particulare. mici şi mari — formează azi sursele de imprumut pe dobânzi exagerate, dobânzi cari încarcă valoarea produselor la preţul de vânzare în detrimentul consumaţiei detailiste.

Măsuri de ameliorare se impun în grabă. Ori se aruncă pe piaţă câteva sute milioane monedă-hârtie nouă, sau însă să recurge la ajutorul străinătăţii, în forma unui imprumut.

Sub influenţa lipsei de bani, piaţa stagnează.

Au încheat:

PIEI

	pro kg.
Piei până la 7 kg.	66—67 Lei
Pittling 7—25 kg.	38—39 „
„ 25 în sus	32—36 „
Bivol până la 8 kg.	33—34 „
Pittling bivol 8—20 kg.	26—27 „
Bivol greu	30—32 „
Seu brut	17—18 „
Seu topit	37—39 „

CARNE VIE

	pro kg.
Vită grea	14—17 Lei
Vită mijlocie	17—28 „
Vită pt. export	23—29 „
Porc pt. carne	31—35 „
„ „ „ cal. mijl.	35—37 „
Porc pt. grăşime	40—42 „
Miel, părechea	350—500 „

Efecte

Din cauza sărbătorilor Sf. Paşti, bursa nu şi-a reluat încă activitatea.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 1 Mai: Va avea loc reluarea marelui succes al stagiunei trecute EXTEMPORALUL.

Sâmbătă, 3 Mai: CORUL LEONIDA FAŢĂ CU REACŢIUNEA farsă într'un act de I. L. Caragiale şi VICLENIILE LUI SCAPIU. Comgdie în 3 acte de Moliére.

Duminecă, 4 Mai (matineu): SĂRUTUL MORŢEI.

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: Pompadour (a 20-oră. Ca oaspe Pintér Böske. Abonament sters. Seria 367.)

Joi: FECIOARA NAIVĂ. (Premieră. Abonament de premieră 56. Seria 368.)

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 1 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Capo d'operă engleză!

PHROSO

Grandioasă dramă în 2 serii 12 acte, după romanul de aventuri a lui *Sir Anthony Hope*. In rolul principal ansamblul faimos franco-englez: *Miss Malvina, Poupa Cassieri*. Amândouă serii într'odată.

CINEMA URANIA

Pique-Mss.

Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 5 acte. In rolurile principale *Ilona Mattyasovszky şi Ilona Kürthy*. In cadrele acestui program o comedie burbească de ½ acte:

Copilul nimenuia.

CINEMA APOLLO

Mare senzaţie de apaşi!

Fantoma fără nume. Ser. I.

Mare dramă de apaşi în 6 acte. Film cel mai interesant de aventuri. Romanticismui cel mai curat pe locuri cele mai obscure. Film foarte interesant.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix **ELEGANTE şi PRECISE**

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin **10 Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

PALMA

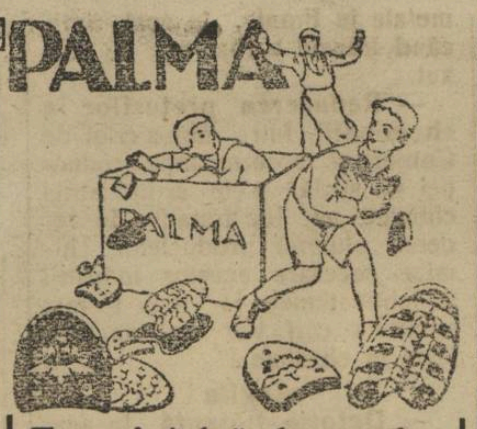

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

Raspanditi „Infrăţirea“

De vanzare

Casa pentru fabrica cu curte-mare aproape de Gara. Casa noua 2 camera şi grădină 80.000 Lei. Casa pentru familie cu 80.000 Lei. Pravălie in Str. Reg. Maria şi in alte parţi ale oraşului gasiti prin noi.
Locuri de casa şi grădini. Adresati
Coloman Dunky
Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
8018 8018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Saci, Muşamale

2613
cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME,·ESTE·PIRAMIDUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·SĂLVELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
C L U J, Strada Regina Maria No. 10. C L U J.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
SIBIIU 8 MAI 1924
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 482

Anul IV. Nr. 1070 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Sâmbătă 3 Maiu 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Propaganda rusă în chestia Basarabiei

După ruperea tratativelor dela Viena era de așteptat ca Rusia sovietică să nu cruțe nici unul din mijloacele ce-i stau la îndemână pentru a pretinde în fața lumei întregi o provincie, care nu le-a aparținut decât în mod temporar și atuncia prin furt.

O dată cu presa sovietică, care nu s'a sfiit să invoace chiar motive „strategice" pentru a pretinde Basarabia, agenții Sovietelor în străinătate, îndeplinindu-și cu un deosebit zel rolul de propagandiști au cerut în cor că Basarabia trebuie să fie rusească.

Pentru ce? Nici ei n'au știut s'o spuie lămurit. Și atunci când propaganda lor a dat greș, când străinătatea a priceput că Basarabia care a fost și este provincie românească nu poate să fie decât a noastră, când ea a văzut că Sovietele de astăzi nutresc aceleași gânduri de cucerire ca și Țarii de eri, propagandiștii bolșevici au început să amenințe.

Așa s'a întâmplat de curând la Londra unde aventurierul Racowski, a crezut că se va putea sprijini pe visurile democratice ale lui Macdonald pentru a arunca în circulație odată cu ideile sovietice și amenințări cu privire la siguranța tratatelor ce mențin astăzi pacea Europei.

S'a legat însă în zadar de aceste tratate internaționale pe care se razimă starea de lucruri actuale.

Cum anunță de curând ziarele engleze Dl Ramsay Macdonald a refuzat să ia în considerare orice încercare a delegației ruse de a trece peste limitele restrânse ale negocierilor".

Delegația britanică a refuzat în mod categoric orice discuție cu privire la desființarea Ligei Națiunilor, la revizuirea tratatului dela Versailles și la contestarea drepturilor României asupra Basarabiei.

Cu tot eșecul suferit până acum, fără îndoială că propaganda rusă va continua și va căuta să intimideze și pe guvernanții altor țări.

Că nu va reuși, e sigur. Un lucru care a atras atenția opiniei publice europene, rămâne de ținut minte.

Rusia sovietică căutând să amenințe astăzi pacea Europei mărturisește gânduri pe care noi le-am bănuit de multă vreme.

Fie ca această demascare a imperialismului roșu să fie un avertisment pentru orientarea politicei tuturor țărilor care vor să păstreze pacea Europei, câștigată cu jertfe atât de grele.

In ce ne privește, stăpâni pe drepturile noastre asupra Basarabiei, consfințite astăzi de întreaga lume, să știm să ni le valorificăm printr'o politică de întărire națională și să ni le apărăm, dacă nevoia o va cere, în fața primejdiei ce poate să urmeze amenințărilor de peste Nistru.

Dl I. G. DUCA
în lumina opiniei publice franceze

Insoțind pe Suverani în călătoria la Paris, dl I. G. Duca, ministru de externe, a înțeles că această vizită este pentru dsa un bun prilej ca să studieze mijloacele prin care s'ar putea ajunge la o desăvârșită fortificare a legăturilor dintre România și Franța.

Intre recepțiile solemnitățile și serbările cari s'au dat la Paris în onoarea Regelui și Reginei, dl I. G. Duca a găsit timpul să aibă conferințe cu dl Poincaré și cu diferiți oameni politici francezi. Se vorbește chiar de încheiere unui tratat între România și Franța tratat ale cărui baze s'au pus acum la Paris.

Dl Duca a ținut conferințe cu ziariștii, a dat interviewuri în cari a fixat legăturile dintre Franța și România. Astfel, departe de a îndeplini un simplu rol de protocol dsa a înțeles că vizita în străinătate este cel mai bun prilej pentru un ministru de externe ca să se informeze exact despre situația țărilor unde se găsește să informeze la rândul său străinătatea despre țara sa, să înmulțească relațiunile dintre țara sa și celelalte state, într'un cuvânt să desvolte o activitate fecundă în rezultate pentru acțiunea pe care o reprezintă.

Dl I. G. Duca a desfășurat o astfel de activitate. Toate ziarele franceze au publicat articole elogioase la adresa ministrului nostru de externe.

Marele ziar francez „Le Petit Parisien", într'un articol în care se ocupă de activitatea la Paris a dlui Duca, îl socotește pe acesta drept unul din diplomații cei mai fini și cei mai avizați din Europa Centrală. Inteligență scăpărătoare, un spirit viciu și totdeauna gata la replică, o perfectă cunoaștere a chestiunilor externe pe cari le-a studiat încă din tinerețe la Paris, o cultură vastă și în acelaș timp profundă, un talent oratoric remarcabil, o siguranță deplină în judecată și darul de a prevedea din examenul realităților prezente desfășurarea viitoare a evenimentelor, iată însușirile pe cari dl I. G. Duca le-a pus în slujba țării noastre.

Ziarul francez amintind vizita pe care dl Duca a făcut-o în Decembrie 1922 dlui Poincaré, spune că impresiunea pe care a lăsat-o ministrul de externe român în cercurile oficiale franceze a fost aceia a unui om politic în măsură să discute marile probleme politice și capabil de a aduce Europei întregi și păcii cele mai prețioase servicii.

Este pentru noi o mare satisfacțiune și un titlu de mândrie că în fruntea ministerului de externe se găsește un om de o valoare pe care o recunosc întreagă și o înconjură cu admirație oamenii politici ai străinătății și presa mondială.

Și ca o ilustrare a faptului că la noi pasiunea politică nu cunoaște margine este că tocmai când toate ziarele mari din Franța publicau articole de elogii la adresa dlui Duca, în țară presa partidelor adverse și ziarele „independente" îl atacau cu o violență din care nu lipsea injuria.

Dacă nu putem cere politicei noastre să și știe astupa câteodată glasul patimei, avem consolarea că cel puțin opinia publică care cunoaște moravurile noastre politice, a păstrat întreg bunul simț și puterea de a prețui valorile. Și această opinie publică și-a câștigat de mult încrederea în capacitatea și valoarea dlui I. G. Duca. Ea se simte măgulită în sentimentele ei de orgoliul național văzând cum străinătatea își marturisește cu atâtă entusiasm admirațiunea și respectul pentru frumoasele însușiri și mari merite ale ministrului nostru de externe.

Instalarea noilor preoți români-uniți din Cluj

Preluarea bisericii din Cluj-Mănăștur

Marți, a treia zi de Paști s'a făcut în biserica română unită din Cluj instalarea noilor parochi, păr. Ioan Handrea și dr Vincențiu Pandrea, în cadrele solemnităților prescrise la astfel de ocazii. După Evanghelie, păr. protopop dr Ilie Dăianu a rostit o prea frumoasă cuvântare, în care a arătat importanța misiunei preoțești și a dorit noilor parochi spor la muncă. Apoi, între aplauzele credincioșilor le-a predat însignille puterii parochiale: evanghelia, crucea și cheile bisericei.

In numele noilor parochi a răspuns păr. Vincențiu Pandrea, declarând, că își vor da toate silințele să fie la culmea chemării, urmând întru toate pilda bunului păstor, care își dă și sufletul pentru oi.

*

In aceeaș zi, după masă, s'a făcut preluarea bisericii din Cluj-Mănăștur numită „Calvaria", o biserică părăsită a romano-catolicilor. „Statul romano-catolic", în a cărui stăpânire s'a aflat această biserică, la cererea I. P. S. Sale Mitropolitului din Blaj a cedat biserica pe seama românilor uniți din Cluj-Mănăștur, cu singura condiție să se admită și un altar, unde să slujească rom. catolicii la hramul bisericii.

Baronul Josika, presidentul laic al statului catolic, după o scurtă cuvântare a predat cheia bisericei păr. protopop dr Ilie Dăianu. A mai vorbit păr. canonic Balázs, iar păr. protopop dr Dăianu, într'un frumos discurs, mulțămește bisericii rom. catolice pentru solicitudinea arătată față de biserica română-unită și își exprimă dorința, ca dintre pereții acestei biserici să se înalțe necontenit rugăciuni ferbinți pentru pacea lumii și pentru unirea tuturor. La această festivitate a participat întreg poporul din Cluj-Mănăștur și o mulțime de oaspeți din Cluj.

Declaratiile Dlui Al. Lapedatu,
Ministrul Cultelor și Artelor
FĂCUTE REPREZENTANȚILOR PRESEI DIN CLUJ

Chestiunea Statusului rom.-cath. — Concordatul — Noile legiuiri bisericești — Operele române — Turneele teatrale — Teatrele minoritare — Salonul oficial

Reprezentanți presei române și minoritare din Cluj, solicitând dommului ministru Lapedatu, cu ocazia sărbătorilor de Paști, lămuriri cu privire la chestiunile

Dl Alex. Lapedatu,
Ministrul Cultelor și al Artelor

mai principale în legătură cu Departementul său, domnul Ministru al Cultelor și Artelor a binevoit a face interesaniele declarații pe care le publicăm mai jos:

Statusul romano-catolic

Chestiunea legalității de constituire și de funcționare a Statusului Catolic a fost ridicată, după cum Vă amintiți, în Senat în Februarie trecut.

Atunci mi-am luat angajamentul să examinez această chestiune cu toată seriozitatea și obiectivitatea, pe bază de acte și informațiuni directe și autentice.

Am cerut deci președintelui Statusului o serie întreagă de documente care mi-au și fost înaintate dimpreună cu un memoriu în care se încearcă a ne dovedi că tot ce sa petrecut în activitatea Statusului dela 1918 ncoace ar fi perfect legal.

Decât din examinarea documentelor de care vorbesc reiese contrariul și anume:

1. Că în modul de constituire actual al organelor Statusului conducătorii s'au abătut dela normele stabilite la 1886 și recunoscute sub fostul regim al Statului ungar.

2. Că în locul regulamentului de administrare a afacerilor Statusului din 1915, s'a întrunit cu altul, în 1922, fără să se fi cerut cum trebuia aprobarea lui de Ministerul de Culte.

Modificările introduse în noul regulament privesc în special drepturile de patron și de supremă inspecțiune a le M. S. Regelui cari au fost consecvent emise și organizarea unei secțiuni de contabilitate, independentă, în cadrul Statusului.

E vădit că scopul urmărit cu aceste modificări a fost de a sustrage Statusul controlului celor de drept și de a-i câștiga deplină libertate pentru întrebuințarea și manuarea fondurilor și veniturilor.

In consecință președintele Statusului va fi obligat să înainteze Ministerului toate chestiunile rezolvate dela 1 Ianuurie 1919 spre a le spune pe baza dreptului de supremă inspecțiunea aprobării M. S. Regelui.

Afară de aceasta, am mai cerut să mi se mai trimită pentru complectarea informațiilor:

1. Protocoalele Statusului din 1876 spre a se putea vedea dacă regulamentul din acel an pentru organizarea Consiliului de administrație a fost sau nu aprobat integral.

2. Relațiuni despre atribuțiile Comisiei catolice desființate la 1866, pentru că atribuțiile Statusului și ale Consiliului administrativ nu pot fi altele decât cele avute de această Comisie.

In sfârșit, întrucât din actele înaintate se constată, că canonicul din Alba-Iulia dr. Balázs Andreiu a fost ales în 1920 referent al Statusului și că în această calitate locuește permanent în Cluj și primește salar din cassa Statusului, fără a se fi înștiințat Ministerul de Culte, acesta i-a sistat salarul de canonic la Alba-Iulia, obligându-l să întoarcă Statului toate sumele încasate în mod abuziv în aceasta din calitate dela 1920 până azi.

Aceasta este starea în care se găsește chestiunea Statusului Catolic, a cărei rezolvarea definitivă, vă asigur, nu va întârzia.

Concordatul.

Guvernul s'a pus de acord asupra punctelor de căpitenie ale Concordatului prin care poziția Bisericii catolice ce privește indeosebi ierarhia ei viitoare și numirea episcopiilor va fi întocmită potrivit situației politice schimbate prin constituirea Statului român întregit în interesele naționale ale acestuia.

Convorbiri în această privință au avut loc, cum știți, la București, între reprezentantul Vaticanului, Monseniorul Dolci, și Delegatul Guvernului nostru, dl Const. Banu, fostul Ministru al Cultelor.

Cum însă Nunciul apostolic nu are puteri depline pentru tratative definitive, aceste rămân a se continua și finaliza la Roma, unde dl Banu va pleca în curând.

(Urmare pe pag. II-a).

Acțiunea clerului ortodox împotriva Concordatului ar fi îndreptățită numai întrucât ar exista motive serioase de temere că prin încheierea Concordatului s'ar couza prejudicii situației actuale și viitoare a Bisericii noastre naționale.

Ori, aceasta este exclus. Constituția determină în modul cel mai preciz poziția Bisericii ortodoxe față de celelalte culte și egalitatea tuturor acestora ce privește drepturile și datoriile lor. Nu poate fi deci vorba ca prin Concordat să se creeze Bisericii catolice o situație mai deosebită, privilegiată, față de aceste Culte, necum față de Biserica ortodoxă.

Inchierea Concordatului e in pusă-ori ce spirit rezonabil și obiectiv trebue s'o recunoască — de rațiuni de Stat și e reclamată de noua ordine confesională pe care România e datoare s'o întruneasca în lăuntrul ei, pentru convlețuirea frățească și sub acest raport a națiunii și Bisericii dominante în Stat cu națiunile și confesiunile minoritare.

Prin Concordat și prin viitorul regim al Cultelor care va fixa și poziția celorlate confesiuni — cu organizațiuni regnicolare — în Stat, Bisericile lui Christos existente azi în România vor fi desfăcute, desigur dela ori cari interese streine misiunilor spirituale și cultural.e

Noile legiuiri bisericești.

Cum am mai apus cu altă ocazie, în curând se vor prezenta Parlamentului nouile legiuiri bisericești, cele mai urgente legea pentru viitorul regim al Cultelor și legea pentru noile norme de salarizare, prin completarea veniturilor, a clerului.

Principiile și dispozițiile celor dintâi sunt cunoscute, ca să mai fie nevoie să insist asupra lor. De aceia voiu stărui numai asupra celei din urmă, care formează actualmente preocuparea de căpetenie a Ministerul meu și este în legătură cu lucrarea de constatare și de înregistrare a veniturilor clerului și bisericilor.

Comisiunea ce am instituit pentru efectuarea acestei însemnate și delicate lucrări a întocmit deja formularele după cari se vor înregistra veniturile clerului și bisericilor. Formularele acestea au fost date la tipar și în luna viitoare vor fi trimise în toată țara comisiilor însărcinate cu complectarea și verificarea lor.

In vacanța cea mare ele se vor colecta la București unde se vor despuia de un personal anume angajat în acest scop, care va întocmi statisticele necesare, pe baza cărora se vor stabili normele noului sistem de salarizare, prin congruă, al preoțimei.

Viitorul buget al Ministerului de Culte va putea fi deci alcătuit, așa după cum spuneam în Senat, la sfârșitul anului trecut, pe baze mai echitabile pentru diferitele confesiuni și pentru clerul aparținător fie cărei confesiuni în parte. Cu acest nou sistem de salarizare se va rezolva în chestiunea modalității de plată a clerului și personalului bisericesc.

Până atunci se va menține actualul sistem de plată, convenit între Ministerul de Culte și acel al Finanțelor prin bună înțelegere cu ierarhii Bisericelor de dincoace de munți.

Așa stând lucrul, nu fără mirare — trebue s'a mărturisesc — am luat cunoștință de adresa pe care I. P. Sf. Mitropolit al Sibiului a trimis-o Consistoarelor Mitropoliei sale, solicitându-le a supune chestiunea modalității de plată a salarillor preoțești Sinoadelor eparhiale spre a aduce un anumit concluz în această privință.

Intervenția aceasta este cel puțin inoportună și poate cu drept cuvânt să fie privită ca o manifestațiune împotriva unei Instituțiuni a Statului căreia pe nedrept, i se face proces de intențiuni protivnice intereselor Bisericii noastre.

Dealtfel chiar de ar fi motivată, cela ce nu e cazul, chestiunea viitoarei modalități de plată a clerului trebuește, după părerea mea, rezolvată pe altă cale de cât acea a protestelor de natură să tulbure raporturile dintre Biserica noastră națională și guvernul țării.

Operele române

Chestiunea Operelor române de Stat a fost definitiv aranjată.

Opera din București a fost dată în concesiune, conform legii cu caet de sarcini, maestrului Georgescu, punându-se astfel capăt cheltuelilor mereu crescânde pe care Statul trebuia să le facă, an de an, cu administrarea în regie și luându-se toate garanțiilor ca ea să nu piardă caracterul de instituțiune de cultură națională și de Stat.

Prin retragerea demonstrativă a foștilor ei cântăreți mai de seamă, incontestabil că opera bucureșteană a trecut printr'o grea încercare. Diracțiunea a isbutit totuși să învingă dificultățile și să continue reprezentațiile în condiții normale, ba chiar să monteze noui opere foarte apreciate de cunoscători și de Presă.

Și e de nădăjduit că în stagiunea de toamnă, activitatea operei va începe în condiții și mai bune, și artiștii retrași vor relua colaborarea cu foștii lor colegi și amici cu cari împreună au stabilit reputația instituțiunii.

Opera din Cluj continuă să fie administrată în regie de Stat, funcționarea ei s'a făcut ca și în trecut spre cea mai mare mulțumire a publicului iubitor de muzică și de spectacole frumoase și îngrijite.

Directiunea acestei opere va organiza la toamnă în Septembrie cu sprijinul Ministerului, un turneu de propagandă prin orașele mai de seamă de dincoace de munții — Satu-Mare, Oradea, Arad, Sibiu etc. — unde se găsesc posibilități de montare și de reprezentare.

Turnee teatrale

Ce privește propaganda teatrală în regiunile lipsite de un teatru național organizat de Stat, au fost în turneu teatral, rând pe rând, patru trupe ale Teatrului național din București, (Demetriad, Soreanu, Bulfinski și Morțan) și două trupe ale teatrelor organizate și subvenționate (Bulandra și Voiculescu).

Rapoartele pe cari le-a primit Direcția Generală a Teatrelor despre rezultatele obținute de aceste turnee sunt foarte îmbucurătoare. Succesul lor moral și artistic a fost desăvârșit. Lumea din regiunile unde până acum n'au fost decât teatre de altă limbă, s'a putut convinge de existența unui teatru românesc la nivelul celor mai bune din streinătate.

La toamnă vom examina mai deaproape chestiunea creierii unui teatru național permanent pentru teritoriile de Vest. Iar dacă, din lipsă de mijloace, nu le-am putea realisa acum, vom relua chestiunea turneelor de propagandă în noui condițiuni. Asemenea vom da posibilitate și Teatrului din Cluj să întreprindă un turneu prin orașele mai mici din Transivania.

Teatrele minoritare

Și-au continuat activitatea, pretutindenea, în condițiuni normale. Singur Teatrul maghiar dela Târgul-Mureș a trecut, după cât știu, printr'o criză de conducere, care s'a aplanat însă curând, așa că trupa s'a putut reface și juca mai departe, ca și celelalte, pe baza concesiei acordate anul trecut.

Concesiunile aceste expiră în August viitor. Reînoirea lor se va face pe noui baze, avându-se în vedere la stabilirea regiunilor caracterul etnic al populației orașelor iar la durata reprezentațiilor într'un oraș, raportul numeric al populației după naționalități și exigențele culturale ale publicului.

Concesiunea în aceste noui condițiuni sper că va fi atât în folosul publicului, cât și al artiștilor minoritari (maghiari în special) cari au înțeles, trebue să o constat, că o apropiere și colaborare cu colegii lor români poate fi numai în interesul lor profesional și al năzuințelor lor artistice.

Salonul oficial

Am izbutit să organizăm anul acesta primul salon oficial de după războiu al artiștilor plastici din România întregită. Ținând să-l deschidem încă în cursul lunei lui Maiu și neputând să-l instalăm nici la Ateneul Român, nici la Parcul Carol, l'am aranjat într'un local de expoziție mai mic, dar din centrul orașului, acolo unde în timpul din urmă a fost expoziția de pictură și sculptură a „Tinerimei".

S'a întrodus un regulament al Salonului care s'a publicat și s'a constituit, prin alegere, primul Juriu din șapte artiști pictori și trei sculptori, în care a fost cooptat, ca reprezentant al artiștilor de dincoace, d-l. Alex Pop. Se vor acorda premii, medalii și nonțiuni.

Sumele afectate de Ministerul Artelor pentru premii vor fi mai mari ca de obiceiu, întrucât am luat hotărîrea de a nu se mai achiziționa tablouri și sculpturi pentru Pinacotecă și alte instituțiuni culturale ale Statului decât dela Salonul oficial.

La expoziție nădăjduesc că vor participa în număr mare și artiștii pictori și sculpturi din Transilvania și că se va face astfel începutul unor manifestațiuni de solidaritate artistică de natură să crească prestigiul Salonului oficial și să stabilească pentru viitor importanța sa.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piața Uniri No. 12.

INFORMAȚII

— **Ministrul artelor la Brașov.** *Dl Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, care și-a petrecut zilele Paștelor la Cluj, a plecat Mercuri 30 Aprilie la Brașov.*

Concert. Doamna Elena E. Chiffa, soprană lirică, distinsa elevă a profesorului Ionel Crișan și domnul Camillo de Angelis, binecunoscutul virtos violoncelist, vor da Sâmbătă la 17 Mai, oara 9 seara în sala Prefecturei județului un concert în folosul invalizilor de războiu. Va acompania la pian dl Tarnosscky. Indemnăm publicul să ia parte în număr cât mai mare la acest concert.

— **O expoziție a școlilor de aplicație la Cluj.** La 6 Iunie se va deschiue la Cluj în localul Muzeului de Arte și Meserii, o expoziție a școlilor de aplicație din Ardeal, la care va participa și dl Ministru al Instrucțiunei publice Dr. Anghelescu. Cu aceasta toate școlile de mezerii din Ardeal vor expune rezultatele practice realizate în cursul anului, iar școlile profesionale de fete vor expune diferite țesături și lucruri casnice.

— **Elevele școalei normale din Brăila în excursie la Cluj.** In ziua de 6 l. c. vor sosi în localitate elevele școalei normale de învățătoare din Brăila, fiind în excursie în Ardeal. In gara Cluj vor fi întâmpinate de autoritățile locale, după care vor fi găzduite în localul Școalei normale din Cluj. Miercuri seara va avea loc la Teatrul Național o reprezentație teatrală la care vor lua parte autoritățile școlare, iar în ziua de 9 Mai excursionistele vor pleca la Oradea-Mare.

— **Imbunătățirea serviciului de coletărie poștală la Cluj.** Dl Vișan, dirigintele poștei locale, ne comunică, că direcțiunea generală a poștelor a aprobat un al doilea autocamion pentru transportul coletelor poștale la domiciliu. Astfel acest serviciu de predare a coletelor se va face din oficiu cu autocamioanele poștei. Taxa pentru un colet de 5 Kgr. este de 3 lei și câte trei lei de fiecare 5 Kgr. în plus.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **S'a deschis pantofăria Studențească** *și primul salon de lustragerie unde se execută pantofi, ghete, cisme și sandale, pentru dame și domni. Dnii studenți și funcționari de stat cu reducere de 10 la sută. — Rog sprijiniți comerțul și meseria română. Petru Gherasim și Ghirișan, strada Iorga nr. 6, (casa parochiei gr. cat.)*

— **Concertul maestrului Sibianu.** Sâmbătă 10 Mai a. c. la orele 9 seara va avea loc în sala Prefecturei județului al doilea concert de piano și violină dat de maestrul Sibianu, profesor la Conservatorul din Cluj, cu concursul dlui I. Strasser dela Opera Română. Se va executa „Sonate a Kreutzer" de Beethowen precum și alte bucăți alese printre care și Rapsodia românească de Sibianu. Biletele sunt de vânzare la librăria Anca.

— *Vizitați Atelierul de industrie casnică românească din strada Memorandului nr. 19 (partere), al dșoarei Victoria Barițiu. Se pun în vânzare obiecte lucrate de mână în piele cu motive românești. — Deschis zilnic dela orele 14—19.*

— **Vipt bun de casă** *se capătă pe lângă preț convenabil în strada Baba Novac nr. 25 (lângă Teatrul Național).*

Dela frații noștrii din Iugoslavia

Citim în excelentul ziar al românilor din Iugoslavia „Graiul românesc" că Dumineca trecută a avut loc la Alibunar o mare adunare poporală, la care au luat parte nu numai toți românii din împrejurime, ci și toți funcționarii și autoritățile sârbești.

Cu acest prilej, inimosul deputat al românilor d. dr Ioan Jianu a făcut o amănunțită dare de seamă asupra activității sale în Parlamentul sârbesc. Intre altele dsa a protestat contra unor ziare din Belgrad, care folosindu-se de ocaziunea evacuării de către români a orașelor Modoș și Pardani, aduc grave învinuiri și ofense întregului neam românesc, numindu-l popor laș și jăfuitor. Accentuiază, că oricari vor fi raporturile în viitor între statul iugoslav și cel român, românii din Iugoslavia trebue tratați după purtarea lor de cetățeni într'adevăr loiali.

Vorbește apoi d. N. Meda, care arată cum partidul românilor din Iugoslavia, format din abea 100.000 suflete a putut să'și desfășure steagul, să'și adune frații cu toții laolaltă și să dee dovadă lumii că acest popor nu se lasă se peară și înțelege să ducă la izbândă steagul onoarei.

Mai vorbesc domnii P. Negru, Ion Sfera, T. Petrică, pe urmă se votează încredere dlui dr I. Jianu.

*

Nou înființata fonfară locală a românilor de subt conducerea dlui Emil Gian cânta mai multe arii românești stârnind admirația tuturor.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 3 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Capo d'operă engleză!

PHROSO

Grandioasă dramă în 2 serii 12 acte, după romanul de aventuri a lui *Sir Anthony Hope*. In rolul principal ansamblul faimos franco-englez: *Miss Malvina, Poupa Cassleri*. Amândouă serii într'odată.

CINEMA URANIA

Pique-Ass.

Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 5 acte. In rolurile principale *Ilona Mattyasovszky* și *Ilona Kürthy*. In cadrele acestui program o comedie burbească de ½ acte:

Copilul nimenuia.

CINEMA APOLLO

Mare senzație de apași!

Fantoma fără nume. Ser. II.

Mare dramă de apași în 6 acte. Film cel mai interesant de aventuri. Romanticismul cel mai curat pe locuri cele mai obscure. Film foarte interesant.

PERICOLUL RUS

„Franţa, România, celelalte state ale Micei Antante cât şi Polonia au tot interesul să vegheze la respectarea tratatelor care asigură pacea Europei“

Comentariile ziarului „Gazette de Prague“

In timp ce Sovietele ne împroaşcă cu ameninţări, iar în streinătate emisarii lor revendică Basarabia pentru Rusia, presa din Franţa, Anglia, Elveţia, Cehoslovacia, Austria, etc. refractară la aceste pretenţiuni nedrepte, demască politica lor de expansiune şi insistă asupra drepturilor noastre necontestabile.

Reproducem mai jos un pasagiu interesant dintr'un articol publicat de „Gazette de Prague“ în care se trec în revistă ultimele probleme ce preocupă politica europeană, şi se stăruie şi asupra pericolului rusesc, care ameninţă pacea Europei.

„E lucru ştiut astăzi că pericolul cel mai ameninţător pentru pacea Europei vine din partea Rusiei.

Sub aparenţele sale revoluţionare, marea Rusie n'a renunţat la politica sa de expansinne. Tentativele sale de a relua Basarabia, pentru a-şi asigura posesiunea gurilor Dunărei, sunt o probă evidentă că ea urmăreşte ca şi în timpul ţarilor, proiectul de a fi stăpână pe strâmtori.

Şi pentru Soviete deci Constantinopolul a rămas vechiul Ţarigrad. Bineînţeles, că o astfel de politică nu poate fi pe placul Turciei, care este ameninţată de colosul rus atât în Marea Neagră cât şi din partea Caucazului.

Pare deci foarte naturală o apropiere care s'ar produce între Turcia şi România şi presa a pus chiar în legătură cu această apropiere, călătoria primului ministru român la Constantinopol.

Noul echilibru european se precizează din zi în zi mai bine; de o parte Rusia sovietică cu Germania militaristă însetată de revanşă, de cealaltă parte toate statele Europei liberate în războiul cel mare, grupate în jurul Franţei.

Din fericire acest din urmă grup are avantajul de a putea conta pe ajutorul Turciei şi al Japoniei.

Deşi s'a desmint svonul încheierei unei convenţii militare între Japonia şi România nu e mai puţin adevărat că interesele celor două ţări fac ca ele să tindă a avea aceiaşi atitudine faţă de Rusia.

Cât despre alianţa defensivă dintre Franţa şi România, ea e aşa de naturală, că nu poate surprinde pe nimeni.

Franţa, România, celelalte state din Mica Antantă cât şi Polonia au tot interesul să vegheze la respectarea tratatelor care asigură pacea Europei.

Aliaţele încheiate până acum au de altfel un caracter pur defensiv şi prin urmare pacifist.

Gestiunea Băncii Centrale

Ce este cu anularea gestiunei anului trecut?

Ziarele au publicat ştirea că tribunalul, în urma acţiunei deschise de câţiva acţionari ai Băncei Centrale, au hotărît anularea gestiunei anului trecut ca necorespunzând realităţilor. Astfel prezentată chestiunea, pe lângă că se aruncă discredit asupra celei mai de frunte instituţii financiare româneşti din Ardeal, se susţine şi un neadevăr. Acţiunea deschisă la tribunal de câţiva acţionari ai Băncei Centrale, se referă la o chestiune de formă în desbaterile adunării generale în care s'a dat descărcare Consiliului de administraţie şi censorilor pentru gestiunea anului trecut şi anume:

După cum am mai arătat în acest ziar, câţiva acţionari nemulţumiţi ai Băncei Centrale au căutat să critice activitatea Băncei şi d tele Bilanţului, dar au fost puşi în minoritate de majoritatea acţionarilor. Nemulţumiţii au deschis acţiune judecătorească pentru culpa de nerespectare a statutelor cu privire la votul în adunarea generală. Aceştia pretind că cerând să se facă votarea prin vot secret şi nu prin vot nominal, cererea lor, deci în conformitate cu statutele, n'a fost respectată. La rândul său, biroul adunărei susţine că cererea nemulţumiţilor n'a fost prezentată în conformitate cu statutele, adecă scrisă şi semnată de un număr anumit de acţionari, ci numai verbal de către un singur acţionar. Cererea scrisă s'a depus la birou abia după ce votarea s'a început, când nu se mai putea lua în consideraţie.

Tribunalul a admis acţiunea acţionarilor nemulţumiţi, în ceeace priveşte modul de votare în adunarea generală a Băncei Centrale, şi chestiunea se află în apel.

In orice caz nu este vorba despre anularea gestiunei, ceeace de altfel este imposibil, ci numai de îndeplinirea unei rigori de formă, şi dacă hotărîrea tribunalului se va confirma în apel Banca Centrală va face cel mult o nouă adunare generală, când lucrurile se vor clarifica pe deplin.

Astfel trebue văzută chestiunea cinstit.

Bibliografie

Emil Durkheim: „Sociologia“

traducere de C. Sudeţeanu

Stragem atenţia publicului cititor şi doritor de lecturi mai serioase asupra vestitei „Sociologii“ a savantului Emil Durkheim născut la 1858 şi mort în timpul războiului mondial.

Cartea, de un aspect cu totul occidental şi foarte frumos tipărită, ca toate cărţile ce apar în editura „Cultura Naţională“, în afară de tratatul de sociologie a lui Durkheim mai cuprinde un foarte documentat şi serios studiu al eminentului traducător C. Sudeţeanu asupra activităţii lui Durkheim, a esenţei concepţiei lui stiinţifice şi a marelui său rol de revoluţionator al ştiinţei sociologice.

„Dela Auguste Comte — ne spune foarte just d. Sudeţeanu — n'a fost până azi o încercare mai viguroasă şi mai hotărâtă de a constitui sociologia ca ştiinţă — şi Durkheim poate fi privit ca al doilea întemeietor al ei.“

Traducerea — ireproşabilă. Elegantul volum, cuprinzând 190 pagini, coastă 80 lei.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
Sa mutat in
Strada Regina Maria
No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 Vopseli, Articole de Coloniale Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

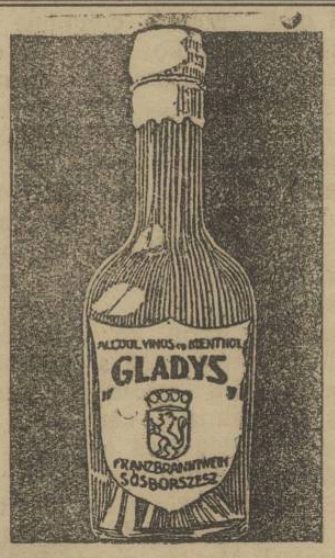

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

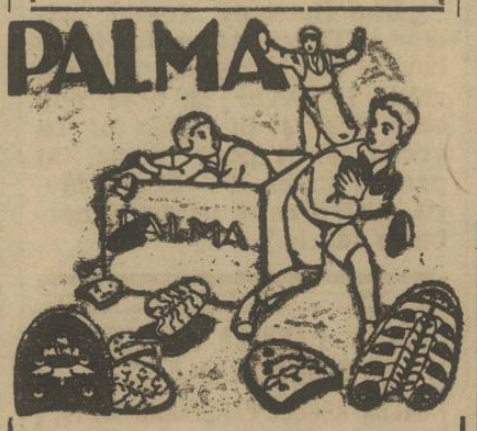

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd o 3423 o

Concurs

Pentru ocuparea a două posturi de impiegaţi la Direcţiunea I-a Apelor Cluj se publică concurs.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitaţi ca să-şi înainteze cererile până la 4 Mai 1924 insoţite — de actele prescrise in Statutul funcţionarilor.

Cei cari şi-au inaintat cererile se vor prezenta in 5 Mai oara 9 a. m. localul Direcţiunei (Cluj, Str. Mico 32) pentru a face examen de capacitate conform Statuutului funcţionarilor.

3452 Director: (ss.) **Ing. R. Oprean.**

Publicaţiune de concurs

Camera de Comerţ şi Industrie Cluj, publică concnrs pentru multiplicarea placatului al II-lea târg de mostre, ce se va ţinea din 31 August până in 14 Septemvrie anul cor. şi pentru efeptuirea alor 100.000 (Una sută mii) bucăţi timbre de reclamă.

Termenul concursului până la 10 Mai 1924 ora 12.

Condiţiunile de concurs, precum şi modelul placatului şi al timbrului de reclamă se pot vedea la Comerţ zilnic intre orele 9—13.

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!
Materiale technice si orice fel de masini industriale la
Jacques Paucker,
oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.
Devize si vizita inginerilor la cerere!

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BRO[illegible]Ă F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible] GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible]I LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.
Rador No. 1253

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA“ Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! Adr. telegr.: „DERMATA“
Fraţii Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Cine este domnul Sándor József ?

Din articolele din 1883 ale d-lui Sándor — Nu numai Adam și Eva ci și Christos, Mohamed, Buddha, Confucius și Ercule! au fost maghiari — Cunoștințele etnografice ale dlui Sándor — D. Sándor József contra numirilor neoficiale de localități

Promisesem cititorilor noștri să facem o dare de seamă asupra activității gazetărești, a dlui deputat maghiar Sándor József, vajnicul luptător dela Cameră contra intoleranței . . . românești! In numărul de azi și în cele ce vor urma vom continua cu reproducerea articolelor marelui Tut-Ankh-Amon maghiar, căci este de interes public să aflăm ce păreri avea el în chestiunea minoritară atunci, când „măsurile" impuse odinioară de națiunea dominantă se exercitau pe pielea nu a falnicului neam maghiar ci a „sărăntocilor de valahi".

*

In ziarul „Kolozsvári Közlöny" dela 23 Septembrie 1883, dl Sándor scrie următoarele:

„Dacă românii sunt latini, pentru ce numește poporul pe Ulpia Trajana cu slavul Gredișce ? Pentru ce au nume slav Retezatul, Bistra Strel deasemenea și cele mai multe comune din județul Hunedoara?

Românilor! Și noi avem visuri. Am vrea să avem imperiul lui Ludovic cel Mare, împrejmuit cu trei mări, am vrea să facem din Budapesta centrul lumii și lumina ochilor Europei.

Și (!) noi ne-am făcut descendența direct dela Adam și Ercule și noi am afirmat că Buddha, Confucius, Isus și Mohamed sunt maghiari și originea noastră este din Calea laptelui. In trecut, ni s'au închinat Kievul, Stambulul, Viena, Roma, Strassburg și alte cetăți".

Apoi după ce face portretul imperialismului maghiar, autorul spune că deoarece Ungurii au renunțat la imperiul lui Ludovic cel Mare, să renunțe și românii la visul lor nerod al întregirii neamului.

*

La întrebarea pentru ce trebue să aparțină Ardealul Ungariei, dl Sándor în broșura sa *„Ardealul parte integrantă a Ungariei"*, ediția Pfeiffer Ferdinand, Budapesta, 1865, — răspunde în felul următor:

„Elementul unguresc în Ardeal este chiar și cam rassă (!) jumătate din populație. In cultură, religie, comerț, artă, agronomie ungurii întrec cu mult pe toate celelalte naționalități. Maghiarimea dispune de două treimi a pământului Ardealului, marea proprietate este exclusiv în mâna ei, de-asemenea și centrele culturei, orașele înfloritoare, împreună cu clasa burgheziei orășenești, a industriașilor și comercianților".

Iar în alt loc:

„In afară de săcuii ce formează un bloc compact, celelalte neamuri din Ardeal se află atât de împrăștiate etnicește, încât este o imposibilitate a arăta un teritoriu mai mare care să fie a uneia sau alteia dintre naționalități":

(Dl Sándor, după cum vedem, n'a văzut prea multe hărți etnografice! N. R.)

*

Când, anul trecut, „Infrățirea" a scris contra maghiarizării de străzi din Ardeal, dl Sándor József a protestat *„în numele umanității și al libertății".*

Dar să vedem ce părere avea d-sa în această materie în anul 1884. La 4 Mai a scris în „Kolozsvári Közlöny" următorul articol:

„Gazetele românești dela noi merg până la virtuositate în arta de a falsifica numirile de localități ungurești. Nu este zi lăsată de Dumnezeu în care ei să nu boteze vre-o localitate.

*

Luăm în mână „Gazeta Transilvaniei" sau „Tribuna" și citim enervându-ne în ele nume de localități pe cari numai în Hotentoția le-am căuta dacă n'am vedea data telegramei, ceiace ne silește să le căutăm, totuși, în Europa, deoarece din patria zulușilor și caferilor nu este încă legătură de cablu cu Europa și cu redacțiile românești ale orașelor europene Sibiu și Brașov, acolo, unde se află domnii Ioan Slavici și dr Aurel Mureșianu.

Răsfoim toate volumele cu colecția numelor de localități și, după ce neafland aceste nume, obosiți, ne prăbușim la pământ, abia atunci începem să ne aducem aminte ca românii sunt doar' latini, deci frați cu francezii întru faimoasa ignoranță în ale geografiei. Dacă fratele francez își poate trimite scrisoarea adresând o Bukarest, Portugalie (Asie), pentru ce nu ar putea greși și un domn redactor de o latinitate nu prea „cușer"?

Domnilor români nu le place dacă îi numim valahi și protestează contra cuvântului „Valahia", — în schimb însă ei își permit să falsifice numirile de localități.

Trebue însă să recunoaștem că noi suntem principalii vinovați în acest libertinaj, deoarece nu pretindem cu destulă tărie întrebuințarea numirilor de localități stabilite de lege".

Presa maghiară

„Ellenzék" nu vrea radiophon!

„Ne îngrijorează — scrie Ellenzék" — că sunetul nu va mai cunoaște depărtare. Până acum dacă în parlament sau altundeva s'a vorbit în mod nedrept despre maghiarime, ne-am spus cu toții:

„Lătrătura câinelui nu se aude în împărăția cerurilor!"

Aceasta s'a putut numai înaintea inventării radiofonului. Ce vom face însă acum când vocea nu mai cunoaște depărtări?"

„Ujság" despre București

„Inainte cu trei ani — scrie „Ujság" în timpul primarului Gheorghian s'a hotărât modernizarea capitalei României. Au început să curățească orașul în felul următor.

Bucureștiul avea mai înainte vre-o 30 closete. Acestea însă se găseau într'o stare atât de neglijată, încât oamenii, astupându-și nasul, le încunjurau de la distanță de o sută de metrii, și erau siliți să ia altă direcție.

In sfârșit s'a găsit deslegarea.

S'a întrunit consiliul orășănesc și a hotărât sentință lor de moarte. Și deși deciziunile orășănești nu se obicinuește a se resolvi decât după ani de zile, Bucureștiul, aproape în cursul unei singure săptămâni a fost mântuit de aceste focare incomodede putoare.

De-atunci, fiecare casă a devenit martira acestei anomalii și azi-mâine, oamenii vor umbla pe drumul de țară, ținându-se de nas, în întreg Bucureștiul. Asta, deoarece consiliul orășănesc a uitat să înlocuiască ceiace a distrus".

Am reprodus aceste rânduri pentru a arăta printr'un exemplu felul cum obicinuesc să informeze unele gazete maghiare pe cititorii lor asupra stărilor din vechiul regat și a orașelor lui.

„Un zimbet de milă..."

D. Bernády György, șeful secției din Târgu-Mureș a partidului maghiar întrebat fiind de un redactor al ziarului „Ellenzék" ce părere are în chestiunea declarațiilor d-lui ministru Tătărăscu asupra partidului maghiar, fostul primar al Târgu-Mureșului a răspuns ca *„singura sa replică la acuze este un zimbet de milă..."*

La ce rezultat va duce tradiționala politică de înfumurare și trufia nejustificată și care nu emoționează pe nimeni a oligarhilor sau a celor cu mentalitate de oligarh din partidul maghiar, se va vedea mai târziu, poate peste doi-trei ani. Dar atunci va fi prea târziu.

„Gusturi latine" și „reclamă regală"

Ziarul „Székely Napló" din Târgu-Mureș își bate joc de o serbare românească, care a avut loc la Dej, ridiculizând mai ales grupurile alegorice din istoria românească ce au defilat înaintea spectatorilor.

—„Grupurile — scrie ironic ziarul maghiar — au făcut o deosebită impresie asupra publicului, și în același timp a exemplificat admirabil gusturile latine, tot mai înaripate.

Tabloul acestor grupuri ar fi trebuit să se publice în clișeu alături cu articolul parisian al reginei întitulat „Țara mea", — ca adaos explicativ.

Ar fi văzut și parisienii cum ne înfățișam, în realitate, în dosul culiselor reclamei (!) regale."

Cum se scrie la Târgu-Mureș?

In același ziar târgu-mureșan citim:

„Dlui Bernady, fostul primar al Târgu-Mureșului, i-s'ar cuveni orice pedeapsă. El a clădit în trecut un oraș nou care chiar și în forma lui cea veche ar fi prea nemeritat pentru lumea de azi și a făurit o civilizație pentru o barbarie târzie."

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Pentru îmbunătățirea traiului populației din Muntii Apuseni

Consfătuirea parlamentarilor Moților la Prefectura județului Cojocna — Hotărîrile luate — Sistarea exploatărilor mari de păduri — Telegrama expediată dlui Ministru al Domeniilor și Agriculturei —

Se știe că în urma riguroasei anchetenti reprinse de dnii subsecretari de Stat Cipăianu și Tătărăscu, relativ la unele nereguli comise cu ocazia împroprietărirei sătenilor din Ardeal, și mai ales a locuitorilor din Munții Apuseni dl Ministru al Domeniilor și Agriculturei Al Constantinescu, a delegat pe mai mulți parlamentari din județele Cojocna, Alba-Inferioara, Turda-Aries și Bihor, de a cerceta și a propune cele mai echitabile măsuri pe care le vor găsi cu cale să se aplice, pentru îmbunătățirea traiului și a situației locuitorilor din Munții Apuseni. — Dispoziția luată de dl Ministru Constantinescu, n'a putut fi adusă la îndeplinire decât eri 1 Maiu, când s'au adunat la Prefectura județului Cojocna, o mare parte dintre parlamentarii județelor arătate mai sus, sub președinția dlui deputat Russu-Abrudeanu. De față la această Consfătuire au fost dnii Petrini și Buhescu, inspectori generali agricoli, dl Sept. Mureșanu, prefectul județului Cojocna, Consilierul agricol, precum și dl dr Amos Francu, reprezentatul locuitorilor din comunele nedreptățite.

Redactarea memoriului. Oprirea exploatărilor mari de păduri.

Pentru a se putea veni cât mai efectiv în ajutorul locuitorilor din regiunea Munților Apuseni și pentru ca propunerile pe care comisiunea parlamentară le va supune aprobării Consiliului dl Miniștri să fie luate în considerație s'a hotărât în primul rând, în cu deplin acord, să se propună de ocamdată oprirea tuturor exploatărilor mari de păduri, în regiunele locuite de Moți, căci dacă aceste exploatări vor mai continua mult timp, societățile exploatatoare, care au tot interesul ca în cât mai scurt timp, să extragă cât mai multe materiale, vor săcătui complect regiunea muntoasă, așa că țăranilor nu li se va mai putea atribui nici cota minimă de pădure la care au dreptul.

In altă ordine de idei, și tot în scopul de a se felicita pe cât mai mult posibil condițiile de viață a locuitorilor munteni, comisiunea parlamentară a formulat propunerea, ca tot materialul lemnos din pădurile Statului, necesar populației rurale, să se vândă cu prețuri cât mai avantajoase țăranilor prin organele silvice respective, care să încaseze la rândul lor prețul lemnului.

In acest scop se impune o reglementare precisă și riguroasă a exploatării pădurilor comunale și urbariale, cari până în prezent nu au încă o normă lămurită de exploatare și de aceea, acest deziderat a fost trecut în memoriul redactat de parlamentarii Moților cu ocazia consfătuirei de ieri.

S'a discutat apoi și s'a admis ca o propunere importantă în vederea unei cât mai nimerite ajutorări a elementului sătesc din regiunea muntoasă, de a se înlesni cât mai mult posibil procurarea alimentelor pentru această populațiune, cât și o reducere a actualului tarif de transport pe căile ferate Turda-Abrud.

Această măsură ar avea darul de a pune la dispoziția locuitorilor, pe lângă posibilitatea de transport ușor a materialului lemnos și a desvoltării cât mai întinse a industriei lemnului, dar ar da putința locuitorilor să se aprovizioneze mult mai ușor, cu alimentele cari lor le lipsesc aproape complet.

Ultima măsură care s'a admis de către parlamentari și care a format un punct separat în memoriul ce se va înainta guvernului, a fost propunerea de a se reface toate instalațiunile forestiere distruse cu ocazia retragerii trupelor maghiare în 1918 și care până în prezent nu au putut fi încă reparate; pe lângă acestea, drumurile rele și impracticabile, precum și lipsa de locuințe pentru organele silvice, îngreuiază foarte mult viața locuitorilor munteni, așa că aceste lipsuri se impun a fi acoperite cât mai neîntârziat.

Telegrama adresată dlui Ministru al Agriculturei și Domeniilor.

După aceste îndelungate discuțiuni și după adoptarea și formularea propunerilor de mai sus, întreaga Comisiune, de comun acord, redactează o telegramă adresată dlui Al. Constantinescu, Ministrul Agriculturii și Domeniilor.

Prin această telegramă Comisiunea cere imediata reducere a hotărîrilor aduse de Comitetul agrar, de Comisiunile de ocol și județene, și începerea din nou a procedurei la Comisiunile de ocol recpective, cu citarea tuturor comunelor.

Se cere apoi, tot prin această telegramă, revocarea cât mai urgent a tuturor autorizărilor de exploatare a pădurilor din domeniile Bánffy, Urmánczy, Tischler, date fie acestor proprietari, fie societăților „Kalotaszeg", „Fehérvizi" și „Regatul Mare" și oprirea imediată a tăierii mai departe.

A treia cerere a comisiunei parlamentare este necesitatea urgentă a sancțiunilor contra tuturor acelora cari au luat parte la încălcările de lege săvârșite și aplicarea contra acestora a pedepselor disciplinare și sancțiunilor prevăzute de lege.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Viaţa economică

Industria chimică din Cehoslovacia

Republica cehoslovacă, dintre toate statele vecine nouă, este ţara cea mai importantă din punct de vedere industrial.

In fosta monarhie austro-ungară, Cehoslovacia de azi, forma un centru puternic de producţiune industrială de tot felul, alimentând toate provinciile fostului imperiu. După prăbuşirea împărăţiei austriace, Cehoslovacia deveni independentă, a luat toate măsurile pentru a asigura prosperitatea industriei precum şi desvoltarea ei în condiţiuni avantagioase şi conform situaţiei noui create. Ca toate ţările din lume, a trecut şi acest stat prin criza economică post-belică, însă conducătorii economici au ştiut să îndrumeze în scurt timp economia naţională cehă într-un normal dacă nu complect, totuşi stabilizat.

Industria cehă este azi aproape refăcută şi bilanţurile ne arată rentabilitatea precum şi potenţa industriei cehe. Evident, că şi azi încă sunt neajunsuri într-o cât priveşte, salariile, tarifele de transport, vama, preţul cărbunilor, impozitele, precum şi alte dări, cari sunt încă foarte majorate, dar se fac cele mai mari sforţări atât de către guvern, cât şi cercurile industriale şi sindicatele muncitoreşti pentru reducerea speselor la producţie.

Cehoslovacia, încheiând convenţiuni comerciale pe baza clauzulei naţiunei celei mai favorizate, cu mai multe state, a ştiut să niveleze problema vămei, asigurându-şi totodată şi debuşeuri peatru productele sale.

Noi, cari avem multe interese comune cu statul cehoslovac, desigur avem interes şi pentru industria cehă, care ne poate furniza multe articole de care avem nevoe pentru refacerea şi construcţia gospodăriei interne. Condus de aceste sentimente, analizăm în cele de mai jos situaţia industriei cehe în anul 1923.

In general, situaţia industriei mari din Cehoslovacia a fost în anul 1923 mai favorabilă faţă de cea din anul precedent.

Industria păcurei din cărbunii de piatră, fiind alimentată din ţinutul Ruhrului — a lucrat cu un număr mai mare de muncitori. Exportul a fost intensiv. S'a observat o cerere mare la benzol. Preţurile au fost sub paritatea importului. Mult a contribuit reducerea preţului la cărbuni.

Industria petrolului a suferit mult greutăţile de import a uleiurilor brute şi demifabricate. Diferitele greve, precum majorarea tarifelor de transport la aceste materii prime în Germania şi Polonia, au îngreunat situaţia. Preţurile au scăzut cu aproape 30 procente.

Industria vopselelor a fost pe nivoul anului 1922. Această industrie nu s'a bucurat de avantagii mari din partea guvernului ceh.

Industria pharmaceutică a avut debuşeuri importante în internul ţării. Prin luarea de măsuri speciale cari vor intra în vigoare în anul curent, se va intensifica exportul în Balcani.

Industria uleiurilor minerale, a aflat o reducere fiind astfel scăzut exportul precum şi consumaţia internă. Intreprinderile de acest fel vor reduce capacitatea de producţie.

Industria lack-ului a fost normală, preţurile oscilând la nivou mic. Consumul intern a fost redus, fiind ofertele străinătăţii mai eftine cu cca 40 procente.

Industria pastei de ghete n'a putut da peniru export marfă, fiind materiile prime necesare la fabricaţiunea pastei de ghete scumpe.

Industria lumânărilor a notat o reducere, pe motivul că exportul a fost imposibil fiind regia internă mai mare decât cea din extern.

Industria săpunului a fost angajată destul de bine la începutul anului, pentru a scădea însă în decursul acestuia. Exportul s'a făcut mai ales în ţările vecine.

Industria parfumului, după perderi însemnate la începutul anului, s'a recules pe urmă. Fiind însă urcat costul de producţie, exportul stagnează, în Austria şi Ungaria în special.

Industria de pansamente a furnizat aproape numai pentru consumul intern. Preţurile s'au stabilizat cu încetul faţă de cele din anul 1922. In această privinţă s'au făcut concesiuni Franţei, cât priveşte schimbul de mărfuri.

Industria de gumă a fost intensificată. Cu 1 Ianuarie 1924 preţurile la aceste articole au fost reduse.

Industria articolelor fotografice s'a luptat cu succes contra ofertelor străine. De prezent se lucrează la îmbunătăţirea metodei de fabricăţiune.

Industria cernelei a realizat afaceri de export cu jertfe financiare mari. Consumaţia internă a fost slabă.

Cât priveşte celelalte ramuri industriale cari cadrează încă în grupul industriei chimice, ele au fost pe un nivou mulţumitor.

*

Ştiind că cercurile noastre comerciale stau în legătură de afaceri cu multe dintre industriile mai sus înşirate, este desigur interesant a cunoaşte situaţia *reală* a acestui grup industrial din Cehoslovacia *pentru a se orienta pe viitor conform.*

In cunoştinţa de cauză a potenţei de producţiune a condiţiunilor de concurenţă şi a scopurilor pe cari industria cehă le urmăreşte, piaţa internă se va putea decide mai uşor pentru intensificarea importului de fabricate prelucrate, precum şi pentru exportul de materiale prime, căutate la fabricaţiunea acestor mărfuri.

Raco.

BURSA

Mai 2

Leul la Zürich . . . 2.86 1/4
la Paris . . . 8.—

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	35.—
1 franc francez — —	„	12.80
1 dolar — — — —	„	194 1/2
1 liră sterlină — — —	„	860
1 liră italiană — — —	„	8,85
1 coroane cechă — —	„	5,74
1 Leu = coroane austriace	„	363
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

Bucureşti — — — — —	2.86 1/4
New-York — — — —	563
Londra — — — — —	—.—
Paris — — — — —	3667 1/2
Milano — — — — —	25.25
Praga — — — — —	16.56 1/4
Belgrad — — — — —	—.—
Viena — — — — —	—.—
Budapesta — — — —	—.—
Varşovia — — — — —	—.—

PIAŢA

In vederea ţinerei târgului da mostre la Cluj între 31 August şi 14 Sepfemvrie, pregătirile continuă cu febrilitate atât de cercurile organizatoare, cât şi de cercurile direct interesate a industriei şi comerţului din întreagă ţară. Acest târg este de importanţă mare, căci el va da posibilitatea unei cunoaşteri mai aprofundate a potenţei de producţiei între toate provinciile ţării, iar cât priveşte streinătatea, ea va avea prilejul de a se convinge că şi noi avem în patria noastră o producţiune industrială în stare de a da pentru export o mulţime de fabricate pe preţuri foarte avantagioase.

Dela acest târg se speră încheerea de transacţii importante cari stagnează de prezent.

Din cauza sărbătorilor diferitele compartamente sunt neanimate.

La Cluj au încheat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 56.000, porumb 45.000, ovăz 45.000 tărâţă 31.500, fasole 125.000 Lei vag.

Efecte

Pe motivul că bursa începe abia azi activitatea lipseşte tabloul notărilor la diferitele valori.

Concurs

Curtea de Apel. judecatoriile, ambele parchete, inchisoarea tribunalui şi tipografia Curţii, anualminte au lipsă circa de 2500 m-3 lemne de foc.

Toţi aceia cari reflectează la furnizarea acestor lemne au a-şi inainta ofertele la subscrisul (Piaţa Stefan Cel-Mare Nr. 23) până la 15 (cinci spre zece) Mai a. c. oare 10 a. m. unde se pot primi şi informaţiunile necesare.

3451 Prim directorul Curţii de Apel: J. Vodă.

Informaţii economice

INTERNE

— **Adunarea măcelarilor.** Duminică, la 4 Maiu, se va ţine adunarea măcelarilor în chestiunea impunerei. Măcelarii se vor prezenta în corpore la dl Siminionescu, directorul general de finanţe din Cluj.

— **Expoziţia de produse a ucenicilor.** Corporaţia industriala din Cluj a decis ţinerea unei expoziţii de produse a ucenicilor cari sunt elevi ai şcoalelor industriale şi lucrează în atelierele din Cluj. In acest scop s'a constituit o comisie de aranjare, prezidată de dl I. Jilescu, vicepreşedintele corporaţiunei.

— **Distribuirea stocurilor de monetă metalică.** Unele administraţii financiare din Ardeal, ca cea de la Braşov, Ciuc, Tg.-Mureş şi Arad au primit câte un vagon, monetă metală. Distribuţia va începe în curând.

— **Plata impozitelor.** Ministerul de Finanţe a dat o nouă circulară, prin care se dispune ca la achitarea ordonanţelor să se observe dacă încasatorii şi-au plătit dările către Stat. Pe fiecare ordonanţă se va trece numărul chitanţei de plată a impozitelor, instituindu-se astfel un control.

— **Cotele de expropriere a pădurilor comunale.** In ultimul Consiliu de Miniştrii s'au luat următoarele deciziuni referitor la cotele de expropriere a pădurilor comunale precum şi felul plăţii. Sau stabilit ca cote de expropriere:

300 metri pătraţi pentru fiecare locuinţă din regiunea de câmpie;

5000 m. p. (un pogon) pentru fiecare locuinţă din regiunea dealurilor;

10.000 m. p. (un hectar) pentru fiecare locuinţă din regiunea de munte.

Toate pădurile vor putea fi expropriate cu excepţia pădurilor moşneneşti.

Regimul pădurilor concesionate

In privinţa pădurilor concesionate spre exploatare, s'a stabilit următorul regim:

Se vor respecta contractele de concesiune ale pădurilor date în exploatare înainte de promulgarea Constituţiei.

Se vor respecta deasemenea contractele încheiate până în momentul depunerei în Parlament a proiectului, dacă există un început de execuţie.

Contractele care nu întrunesc condiţiunile de mai sus, ca şi contractele încheiate după data când s'a depus în Parlament proectul, nu vor fi ţinute în seamă.

Plata pădurilor expropriate

In ce priveşte plata pădurilor expropriate, s'a lăsat la facultatea Statului ca plata să fie făcută, fie în numerar, fie în rentă, bine înţeles după o justă estimaţie a valorei pădurei.

EXTERNE

Cehoslovacia.

— **Producţia de ghete a firmei Bata.** Intreprinderea pentru fabricaţiunea de ghete „Bata", care a produs până acum zilnic 15.000 părechi, şi-a mărit uzina cu instalaţii noui pentru a putea fabrica zilnic 20.000 părechi ghete. Intreprinderea plănueşte mărirea uzinei pentru a putea fabrica la zi 100.000 părechi ghete.

Ştiri diverse

— **Producţia mondială de zahăr.** Producţia mondială din toată lumea a fost pe anii 1923-1924 de 19,886.000 tone faţă de 19,742.000 tone în anii 1922—1923. In anii 1923—24 s'au consumat 19,360.000 tone zahăr.

Polonia.

— **Inaugurarea băncii de emisiune.** Zilele trecute a avut loc inaugurarea noui bănci de emisiune. Bancnotele emise de noua bancă au valoarea unui franc. Cursurile dela bursă au început să fie notate de ieri în noua valută poloneză.

Germania.

— **Cât a pierdut Germania cu specula francului francez.** Speculanţii din Germania au pierdut cu jocul a la baisse la francul francez peste 400 milioane franci francezi.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă, 3 Mai: CORUL LEONIDA FAŢĂ CU REACŢIUNEA farsă într'un act de I. L. Caragiale şi VICLENIILE LUI SCAPIU. Comgdie în 3 acte de Molière.

De vanzare

Casa pentru fabrica cu curte-mare aproape de Gara. Casa noua 2 camera şi grădină 80.000 Lei. Casa pentru familie cu 80.000 Lei. Pravăliie în Str. Reg. Maria şi in alte parţi ale oraşului gasiti prin noi. Locuri de casa şi grădini. Adresati

Coloman Dunky

Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de sèperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Reclama este sufletul comertului!

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
5913 5913

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Saci, Mușamale

2613
cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Oelea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi *America*

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 3 Aprilie 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 10 Apr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

C L U J, Strada Regina Maria No. 10. C L U J.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă **CZINK.**

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ SIBIU
8 MAI 24
CLUJ 7 MAI 924
R CLUJ 1. 492
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anul IV. Nr. 1071 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Duminecă 4 Maiu 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Sinodul Eparhiei Vadului

— Problema fundamentală a Bisericii noastre —

de I. MATEIU, deputat sinodal

Astăzi se întrunește la Cluj, în sesiune ordinară, sinodul eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Altădată, în zilele de suferință, întrunirile Bisericii ortodoxe din Duminica Tomii, erau așteptate cu interes și emoție din partea tuturor Românilor ardeleni, fiindcă ele înfățișau cetățile sfinte, în cari sufletul românesc se încălzea la flacăra marilor tradiții naționale-religioase și se organiza, subt larga ocrotire a unei autonomii fericite, strălucita operă de îndrumare culturală și rezistență națională a poporului nostru.

Astăzi, în epoca bucuriilor, interesul de odinioară pentru aceste vechi așezăminte ecleziastice a scăzut într'o măsură simțitoare, privirile credincioșilor îndreptându-se spre formele de manifestare ale energiilor naționale, create de către Statul visurilor noastre împlinite.

O dovadă limpede, că Biserica ortodoxă din Ardeal, îndeplinise în veacurile de robie, un rol cu desăvârșire *național*, concentrându-și toate eforturile și sbuciumările sale întru păzirea conștiinței de rassă a neamului nostru sugrumat.

Cu înlăptuirea unității politice de sigur, că această chemare a Bisericii se reduce în proporții considerabile, dar nu poate fi privită ca încheiată, căci ori cât de viguroase ar fi mijloacele Statului național, ele nu ajung să contrabalanseze, mai ales în Ardeal, forțale prețioase și experiențele bogate ce le deține Bisericile și instituțiunile minoritare. Biserica românească va mai avea, deci, de îndeplinit aici o misiune de apărare națională, peste care însă trebuie să se ridice de-acum înainte idealul divin al existenței sale: *vestirea Evangeliei.*

Problema renașterii religioase nu este numai o necesitate morală adânc evidențiată a neamului nostru, dar și o condiție fundamentală cerută de învățătura Mântuitorului tuturor oamenilor, doritori de-a realiza pe pământ ideea perfecțiunii creștine.

E știut, că în Ardeal, Biserica noastră angajându-și integral puterile ei în lupta de conservare națională, n'a fost în situația de-a desvolta și spiritualiza sufletul popular în lumina doctrinei lui Christos. De aceea, subt aspectul religios, noi am rămas tot în vechiul tradiționalism, cu păstrarea evlavioasă a formelor de închinare exterioară, cu aerul singular al vremilor patriarhiale, senine ca troparele Invierii, dar ostile frământărilor sufletești, și adâncilor întrebări de conștiință, cari duc la singurul crestinism real și revelator: al *experienței ersonale.*

Noi nu-l avem. Creș'inismul poporului nostru se înfățișează și astăzi ca o simplă formalitate de *Duminecă*, pe care o îndeplinește, în puterea obiceiului strămoșesc, asistând la divina slujbă a Liturgiei, fără ca sufletul lui să se cutremure de copleșitoarea minune a jertfei lui Isus.

Christos nu trăiește în noi, fiindcă n'am încercat să-l coborîm în conștiința noastră prin chemările tainice ale unei *intense concentrări creștine.*

De aceea, la noi viața individuală și socială se desfășură lipsită de orice caracter evangelic, și în vălmășagul ei amețitor, nu se resimte nici o clipă inspirația caldă și încrezătoare a Domnului, care să lumineze viața și atitudinile noastre, dând existenței pământești un cuprins de frumusețe, de armonie și de înălțare etică.

Suferințele războiului verifică și mai mult această scădere fundamentală a vieții neamului nostru. Și e sigur, că absența unui creștinism individual, izvorît din contactul intim și permanent cu adevărurile eterne ale Evangeliei, pricinuiește nu numai sterilitatea de azi a Bisericii, dar explică în mare parte și violența luptelor politice, atât de regretabilă și păgubitoare operei de închegare definitivă a unității noastre naționale.

Prin urmare, Bisericii i-se impune cu toată gravitatea cea mai importantă problemă, în care se rezumă însăși rațiunea sa finală și de care este indisolubil legată și tăria morală a Statului nostru, anume: *evangelizarea conștiinței populare.*

Iată chestiunea de o covârșitoare însemnătate socială, religioasă și națională, care se ridică pe planul întâi în misiunea și preocupările de azi ale Bisericei neamului românesc.

Ea nu se mai poate feri de actualitatea ei strigătoare, ci e datoare s'o privească în față, hotărându-se a-i desluși rosturile imponderabile și a-i înlăptui chemările mântuitoare cu toată credința avânturilor, smulsă din cuceritorul idealism, ce-a purtat odinioară spre biruință, propovăduirea entusiastă a vestitorilor lui Chris'os.

Pasivismul formelor ritualiste, trebuie înlocuit cu *activismul* experienței creștine personale, care ne dă conștiința prezenței lui Isus în sufletele noastre și îndrumă viața socială a poporului nostru pe cărările pline de lumină ale creștinismului clasic, făuritor de personalități, descoperitor de idealuri și creator de nesfârșite energii, întru atingerea supremului postulat de *armonie morală* a Bisericii, Neamului și Statului nostru.

Această mare acțiune, de *transformare religioasă* a poporului românesc, trebuie să pornească înainte de ori de din rândurile *clerului.*

E cu neputință să ne imaginăm această radicală înoire creștină, fără a avea mai întâi rigorosul examen pe *renaștere apostolică* al preoțimii noastre.

Dacă generației de astăzi a clerului, crescută într'o atmosferă improprie unei serioase pregătiri creștine, nu i se poate cere *integral* acest greu examen de conștiință, e o datorie imperioasă a Bisericii să se îngrijească cu sfințenie, ca preoții zilelor de mâine *să ne vestească pe Christos cel răstignit în sufletele lor* și nu pe Isus cel citit din paginile Evangeliei.

Iată în ce se concretizează, lapidar, taina adevăratei *personalități creștine* a clerului.

Numai un astfel de cler, va avea puterea să ducă pe Christos în mijlocul poporului, căci el va dărui atunci, cu drept cuvânt, *ale sale dintre ale sale.*

Astfel în fruntea tuturor preocupările de azi ale Bisericii ortodoxe se pune, fatal de imperativă, problema centrală a *pregătirii Clerului.* Ea are două aspecte egal de importante: întâi *formarea Profesorilor* și al doilea *organizarea Seminariilor teologice*, în condiții radical schimbate față de trecut.

De astădată țin să anticipez atâta, că fără o prealabilă pregătire *morală* a elementelor, anume selecționate pentru profesorat, în centrele de sinceră și intensă viață *creștină* din Apus, după care să urmeze apoi adevăratele studii de *știință teologică*, și în sfârșit fără o atmosferă profund *creștină* în cuprinsul *Seminariilor*, problema renașterii religioase a Bisericii va fi din capul locului iremediabil compromisă.

Sinoadele mitropoliei ardelene sunt datoare, să înțeleagă toată însemnătatea capitală a acestei probleme fundamentale, și dându-și seama, că epoca rezistenței naționale a trecut, să sisteze caracterul lor de Parlamente ad-hoc prefăcându-le iarăși în instituții bisericești de cald și sfințitor *activism religios*, chemat să dea Țării și neamului nostru nebiruita temelie morală a Creștinismului evangelic, purtător de lumină și înălțător de popoare.

Sinodul Eparhiei Vadului, care-și va deschide la Cluj în toamna viitoare *Seminarul teologic*, are îndoita obligație să acorde tot interesul său acestei hotărâtoare probleme, de care atârnă gloria viitoare a ctitoriei lui Ștefan cel Mare.

Vizite ministeriale

Dnii miniștrii Al. Constantinescu, Al. Lapedatu, și Tancred Constantinescu sosesc Dumineca în Cluj.

Lucrările de îndreptare

a unor abuzuri savarsite cu ocazia aplicarii legii de reforma agrara

In jurul consfătuirilor parlamentarilor în chestiunea îmbunătățirei mijloacelor de traiu a populației din Munții Apuseni — O dreaptă apreciere a pretențiunilor ridicate de săteni

Concluziunile puse de comisiunea parlamentară

Am arătat în numărul de eri al ziarului nostru, că dl Ministru Constantinescu, în urma reclamațiunilor primite din partea locuitorilor din Munții Apuseni, nedreptățiți cu ocazia aplicării legii de reformă agrară, și în urma anchetei făcute de dnii Cipăianu și Tătărescu la Cluj, a delegat pe mai mulți parlamentari din județele Cojocna, Alba-Inferioară, Bihor și Turda-Arieș, spre a studia cererile sătenilor și a aviza la cele mai eficace măsuri în vederea îmbunătățirei mijloacelor de traiu a populației din regiunea Munților Apuseni.

Am arătat totodată că această comisiune s'a întrunit Joi 1 Maiu la Prelectura Cojocna, și cu această ocaziune au redactat un memoriu în care se cuprind cele mai importante și imediate măsuri ce urmează să se ia, pentru ca populația să nu aibă nimic de suferit. Se știe că societățile cari actualmente exploatează pădurile ce de drept trebuiau atribuite sătenilor, fac toate sforțările posibile ca aceste exploatări să se facă cât mai intensiv, pentru ca pe de oparte riscurile lor să fie asigurate, iar pe de altă parte sătenii, în cazul când organele superioare silvice vor găsi cu cale să le ia dreptul de exploatare, sătenii, zic, să nu mai aibă nimic de luat.

*

Comisiunea parlamentară, în deplină cunoștință de cauză și înțelegând intențiunile acestor societăți, de a devasta cât mai repede pădurile, ce pe nedrept le-au fost atribuite, a cerut atât prin memoriul redactat, cât și telegrafic dlui Ministru Constantinescu, urgenta oprire a tuturor exploatărilor mari de păduri, cât și revocarea autorizațiilor de exploatare a pădurilor din domeniile Bánffy, Urmaczy și Tischler, autorizații date fie direct proprietarilor, fie societăților exploatatoare „Kalotaszeg", „Fehérvizi" și „Regatul Mare".

Sătenii noștri, adesea ori sunt nevoiți a cumpăra lemnul necesar diferitelor construcții rurale, pe prețuri destul de ridicate, fără ca să se țină seamă de nevoile obștești, și de acela, Comisiunea parlamentară a admis ca tot materialul lemnos necesar populațiunei rurale să se dea din pădurile Statului, pe prețuri cât mai avantajoase și sub imediatul control al organelor silvice.

Este dela sine înțeles, că față de propunerile făcute de parlamentarii și cunoscătorii situației locale, cu ocazia consfătuirei de Joi, propuneri care după cum se vede sunt foarte obiective, vor fi în întregime aduse la îndeplinire și odată cu aceasta se vor lua toate măsurile ca vinovații care au comis abuzurile ce au făcat obiectul discuției, vor fi aspru pedepsiți, cerere de altfel redactată destul de categoric prin memoriul și telegramă înaintată guvernului.

Buletin extern

Germania,

primejdie permanentă a păcii

Nici odată n'a fost mai generală în Europa dorința de pace, nici odată nu s'a accentuat mai des necesitatea unei politici care să facă posibilă refacerea temeinică a țărilor cari au luat parte la războiu.

Toți doresc liniște, pace, muncă, refacere, cu o excepție: Germania. In această țară, ca și în anul 1914, toată lumea vorbește de necesitatea unui războiu. In 1914 se vorbea de un războiu de cucerire, astăzi de unul de revanșă.

Ca dovadă a spiritului ce domnește în Germania nu vom aminti decât faptul că „partidul național" german a pus în fruntea listei lui electorale pe unul din marii vinovați ai războiului, pe amiralul Tirpitz. Iar în fruntea listei „partidului poporului" se află numele generalului Ludendorff.

Acești faimoși propovăduitori ai naționalismului războinic și sângeros țin adunări poporale în toate părțile Germaniei, instigând în modul cel mai neîngăduit contra Franței.

Săptămâna trecută amiralul Tirpitz a ținut la München un mare discurs în care a numit Berlinul cel mai puțin german oraș. Dânsul consideră că prăbușirea Germaniei a fost cauzată de însuși poporul german din care lipsește orice imperialism, el fiind utopist și pacifist.

Germanii, în consecință, s'au dovedit deocamdată nedemni pentru a deveni națiune mondială.

Incepând de azi — a propus Tirpitz — creșterea copiilor trebue complect militarizată.

La Wöhrishofen generalul Ludendorff a spus că mișcările naționaliste sunt nedisciplinate.

Germania se va putea ridca numai în cazul dacă se va introduce pretutindenea spiritul în pe front,

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—2 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

INFORMAȚII

— **Pe lista de subscripție deschisă de ziarul nostru pentru statuia lui Aurel Vlaicu, a mai subscris: Camera de Comerț și Industrie din Cluj 500 L.**

— **Intâlnirea lui Mussolini cu Theunis.** După ce Mussolini se va întoarce din călătoria făcută în Sicilia, se va întâlni cu dl Theunis și Hymans miniștrii Belgiei. Intâlnirea va avea loc la mijlocul lunei Mai.

— **Criza economică în Ungaria.** Uzinele E. Weisz și Fii din Budapesta, una dintre cele mai mari întreprinderi ungare, a fost declarată în stare de faliment cu un pasiv de peste 10 miliarde coroane. Proprietarii uzinei au dispărut.

— **Primejdia muștelor columbace.** Părțile bănățene și oltene sunt amenințate din nou de o invazie a muștelor columbace. In părțile Hațegului, în Bănat și Oltenia populația este îngrozită deoarece s'au ivit mari roiuri de asemenea muște.

— **Procesul haiducului Blenesi Istvan.** Procesul vestitului haiduc Blénesi István, „regele munților săculești" va avea loc la 16 Mai la Târgu-Mureș.

— **Ghiață în județul Mureș-Turda.** In județul Mureș-Turda, după telegramele ce ni-au sosit, a bătut ghiața în mai multe comune.

— **In cazul lui Danilescu.** Parchetul Cluj în urma avizului închisorii a cerut transportarea lui Alexa Danilescu, fostul casier al Administrației financiare, la clinică, de oarece starea lui sanitară este gravă. Cererea parchetului a fost supusă deliberării Camerii de punere sub Acuzare.

— **Nebunia lui V. Condeescu.** Se știe că funcționarul V. Condeescu care a comis neregulile și fraudele dela Direcțiunea Regională Cfr. a fost trimis clinicei Pshihiatrice din localitate pentru a fi supus unui examen medical amănunțit de oarece se susținea de unii că este nebun. Aflăm că în urma examenului făcut, clinica l-a găsit complect sănătos, și eri a fost transportat din nou la închisoare Cluj.

— **Dela oficiul de locuințe.** Dl Gh. Meda, notar orășănesc, a fost numit pe ziua de 1 Mai în postul de șef al oficiului de locuințe în localul dlui Em. Grădinaru, care a trecut la vechiul său post.

— **Vaccinările de animale.** Serviciul sanitar veterinar al județului a luat dispoziținea ca toate animalele din județul Cojocna să fie vaccinate contra antraxului și armurărei, care după rapoarte a început să apară în unele comune din plasa Șărmaș.

— **Agitația lui Radici în Austria.** Zilele trecute ziarele din Iugoslavia s'au ocupat cu activitatea de agitație a lui Radici în Austria. In urma intervenței dlui Pașici pe lângă ambasadorul austriac la Belgrad, dl Hofinger, guvernul austriac a decis a pune sub control activitatea lui Radici care în prezent se află la Viena. După terminarea anchetei se va stabili dacă Radici n'a depășit activitatea sa politică, urmând că apoi să se la măsuri în consecință.

— **„Biroul partidului maghiar."** Conducerea partidului maghiar a hotărît să înființeze la București un „birou al partidului maghiar", de-asemenea și un „cerc parlamentar" unguresc.

— **Sinucidere la Arad.** Miercuri seara s'a sinucis la Arad soția bancherului ungur Gabris József înghițind o mare cantitate de veronal. Motivul sinuciderii este probabil viața familiară. Medicii nu cred că ea va putea fi salvată.

— **Turneul Teatrului Național din Cluj.** In ziua de 6 Mai urmează să se închidă stagiunea pe anul curent a Teatrului Național din Cluj. Artiștii dela acest teatru, după, grea muncă de 7 luni, înțeleg să continue opera de educație artistică a populației din Ardeal, printr'un mare turneu prin principalele orașe Ardelene, — începând cu Oradea-Mare, Satu-Mare și continând cu Aradul, Timișoara, Lugoj, Alba-Iulia, Brașov și Sibiu. Se vor reprezinta două piese, „Tradafirii Roșii" de Zaharia Bârsan și „Fetița", în rolurile principale cu dl Zaharia Bârsan, directorul Teatrul Național din Cluj.

— **Pentru selecționarea raselor de animale.** In vederea selecționării raselor de animale domestice din întreaga țară, Ministerul de Agricultură și domenii a prevăzut în bugetul său suma de o sută milioane, pentru cumpărarea de tauri și vieri reproducători. In acest scop, pentru județul Cojocna s'a aprobat o sumă de un milion jumătate, din care se vor cumpăra tauri și vieri, comunelor care nu au și pentru aceasta comunale respective au fost înștiințate să înainteze cererile lor. Serviciului sanitar veterinar al județului.

— **Situația cooperativelor de producție și consum.** La 31 Decemvrie 1923 au fost în Regat 1568 cooperative de producție și consum cu 144.780 membrii și un capital de 80,077.310. In Ardeal au fost 615 cooperative cu 86.895 membrii și cu un capital de 24,465.710 Lei. Basarabia a avut 313 cooperative cu 56.297 membrii cu un cap. de 3,480.884 Lei, iar Bucovina a avut 12 cooperative cu 138 membrii și un capital de 298.906 Lei. In toată țara sunt 2508 cooperative cu 288.110 membrii și un capital de 116,331.810 Lei.

— **Inființarea unui trust nou.** La Tg.-Mureș se va înființa un mare trust economic care se va ocupa și cu exploatarea de păduri și comercializarea de lemne. Intre alte instituții cari vor crea trustul figurează și Banca Țării Românești.

— *Sophie Friedländer născ. Horovitz și Bruno Friedländer căsătoriți.*

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la ***Diamantstein și Moskovics****, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj.* *3373-1*

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

COMUNICAT!

Toți Domnii Fuocționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul

M I S S I R

din Cluj unde vor cere 10% reducere din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Convocare

S p. a. pentru procurărea de lemne și materiale de edificat, invită pe Onor. acționari la a IV. adunere ordinară care se va ține în biroul Societății Cluj Str. Regina Maria 29. în ziua de 11 Maiu 1924 oarele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul Direcțiunei și a comisiei de supraveghere despre activitatea Soc. din anul 1923.
2. Prezentarea gestiunii.
3. Absolvarea Direcțiunii și a comisiei de supraveghere.
4. Alegerea Direcțiuni și a comisiei de supraveghere.
5. Evetuale modificări a statutelor.
6. Eventuale propuneri.

3547 **Direcțiunea.**

Festival studențesc

Societatea Studenților în Științe dorind să creeze o bibliotecă de manuale didactice pentru membrii ei, în majoritate săraci, va organiza în seara zilei de 6 Mai a. c. (Sf. Gheorghe) cu binevoitorul concurs al artiștilor români din Cluj, un festival artistic la Teatrul Național, sub patronajul Dlui Rector al Universității.

Festivalul are următorul program:

I. Conferința, ținută de Dl Rector. II. Corul bărbătesc al Operei Române sub conducerea dlui H. Klee măestru de cor al Operei Române. 1. Kiriak: Hi hai murgule. 2. I. Flondor: Serenada. 3. Schrader: Departe 'ntr'o vale. III. Dna Mimi Nestorescu-Vancea. 1. H. Klee: Serenada. 2. H. Klee: Amenințarea. IV. Dl Ionel Crișian. 1. Loewe: Călugărul din Pisa. 2. Schubert: Credința 'n primăvară. V. Dl Constantin Pavel: Arii. VI. Kolar: Quartett. I. Fr. Schubert: II. Quartett. a) Andante (varazioni), b) Presto. Dl K. Kolar viol I, dl G. Kolar viol II, dl J. Lebeda viola, dl A. Weidl cello. VII. Dna J. Popovici-Voina. Versuri, declamare. VIII. Dl Gh. Călugăreanu st. în șt. I. Chopin: Polonaise. IX. Dșora Hubian st în șt. 1. Tăt Banatu-i fruncia. 2. Ici stâng luna cu sprițu, declamare. X. Dl Gh. Bănuțiu, declamare. XI. Dl C. Aldea st. în șt., declamare. XII. Dansuri naționale: Călușeri, Bătuta jucate de studenții în știința sub conducerea dlui D. Biji st. în șt.

Publicul românesc din Cluj este rugat a sprijini cu toată căldura această frumoasă manifestație studențească.

Cluj, la 2 Mai 1924.

Președinte:
Maxim.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 4 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Capo d'operă engleză!

P H R O S O

Grandioasă dramă în 2 serii 12 acte, după romanul de aventuri a lui *Sir Anthony Hope.* In rolul principal ansamblul faimos franco-englez: *Miss Malvina, Poupa Cassieri.* Amândouă serii într'odată.

Luni, 5 Mai:

Pat și Patachon! Mireasa din Australia.

CINEMA URANIA

Pique-Ass.

Extraordinar de interesantă dramă de aventuri în 5 acte. In rolurile principale *Ilona Matiyasovszky* și *Ilona Kürthy.* In cadrele acestui program o comedie burbească de 2 acte:

Copilul nimănuia.

Luni, 5 Mai:

Contele Festenberg.

CINEMA APOLLO

Mare senzație de apași!

Fantoma fără nume. Ser. II.

Mare dramă de apași în 6 acte. Film cel mai interesant de aventuri. Romanticismui cel mai curat pe locuri cele mai obscure. Film foarte interesant.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și *America*

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașavoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din Amerlca, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

IN AJUTORUL MOȚILOR

Cuvântarea rostită de d. Buhescu, consilier general agricol, delegatul ministerului de agricultură, cu prilejul consfătuirei dela Cluj a parlamentarilor și prefecților de județe, pentru venirea în ajutorul locuitorilor din Munții Apuseni.

Domnilor!

Daţimi voe ca în calitate de delegat autorizat al domnului Ministru de Agricultură şi Domenii să aduc salutul meu inspirat deopotrivă de stimă şi recunoştinţă Domnilor Parlamentari pentru idea, ce au avut-o de a iniţia o acţiune în interesul îmbunătăţirei traiului populaţiei din Munţii Apuseni, — să felicit pe Domnii reprezentanţi ai judeţelor Cojocna, Turda-Arieş şi Alba-inferioară, cari s'au interesat şi se interesează mult de soartea acestei populaţii, să felicit şi pe ceilalţi funcţionari prezenţi ai statului, care în diferitele ramuri ale acţiunei ne vor putea da cele mai bune indicaţii.

Sunt ferm convins, că toţi membrii comisiunei datorim adânca noastră gratitudine şi recunoştinţa Domnului Ministru al Agriculturii şi Domeniilor, care cu bunăvoinţa-i cunoscută apreciind gestul nobil al Dlor Parlamentari ne-a dat posibilitatea da a ţinea consfătuirea de azi.

*

Soluţionarea fericită a problemei de salvarea populaţiei din Munţii Apuseni este de demnitate şi „cinste naţională" precum zic Domnii Parlamentari în adresa Domnieilor către Domnul Ministru al Agriculturei şi Domeniilor; este deci o chestie de interes general, pe care statul are datoria de a o rezolva aducând şi sacrificii mai mari nu numai din punct de vedere al prestigiului, dar şi pentru mulţumirea acelei populaţii, în sânul căruia a încolţit întâiaş dată sâmburele libertăţei române prin martiriul ţăranilor mult luminaţi Horia, Cloşca şi Crişan şi a eroului Iancu.

Prin sacrificiile statului nu înţelegem să se aducă ici-colea nici o frauda acestei populaţii, cum s'a făcut în ultimi cinci ani, ci înţelegem să se întreprindă cu concursul statului o acţiune desinteresată, care să-i asigure acestei populaţii un traiu cinstit şi omenesc în cadrele statului român prin deschiderea de noui resurse de câştig şi venit şi prin îndrumarea practică a organelor de specialitate ale statului, spre al ridica la un nivel cultural şi moral, pe care îl merită prin isteţimea sa şi prin agerimea minţei sale.

Rezolvarea problemei este însă enormă de grea, pentrucă în situaţia atât nefavorabilă de azi, în care trăeşte populaţia din Munţii Apuseni, a ajuns în urma unei stăpâniri vitrege de un lung şir de ani, care situaţie nu să poate schimba de azi pe mâne. Soluţionarea practică şi satisfăcătoare a problemei pe lângă o muncă serioasă de desinteresată reclamă mult timp, multă pacienţă şi aplicarea unui program de muncă sistematic şi bine determinat.

Pentru a putea întocmi un astfel de program, avem nevoe de a cunoaşte bine starea actuală a întregei regiuni, precum şi neajunsurile, de cari este lovită populaţia. Precum face medicul diagnosa bolnavului şi apoi în baza celor constatate îi scrie receta şi îi stabileşte tratamentul, semenea şi noi trebue să facem a diagnosa acestor nevoi prin întocmirea unei statistici minuţioase asupra tuturor relaţiilor actuale administrative, economice, culturale, sanitare şi sociale. Numai pe baza datelor statistice vom putea constata neajunsurile celea mai arzătoare şi vom putea face propunerile celе mai potrivite pentru sanarea lor.

Din cele constatate de noi până azi la faţa locului ne-am convins, că sunt unele neajunsuri, cari pentru asigurarea existenţei trebuesc imediat remediate prin o acţiune momentană, cum sunt: **chestia alimentării populaţiei cu alimente de prima necesitate pe preţuri convenabile şi a scoate populaţia de sub lacomia fără saţ a acelora cari îl speculează lipsele şi nevoile zilnice; chestia câştigărei materialului lemnos necesar pentru trebuinţele normale ale populaţiei şi pentru industria de lemn casnică practizată în aceleaşi regiuni pe preţuri, cari să le poată plăti populaţia în raport cu câştigul ce-l are din vânzarea produselor lemnoase; apoi chestia reglamentării păşunatului cu scopul de a se ameliora păşunile şi a să împedeca distrugerea lor şi abuzurile, ce să fac.**

In privinţa acţiunei normale, până la întocmirea statisticei menţionate, nu putem da decât numai indicaţii generale cu privire la propunerile, ce avem de a le face pe diferitele terene ale ocrotirei populaţiei pentru ameliorarea situaţiei administrative, economice, industriele, culturale, sociale şi a mijloacelor de comunicaţie şi transport.

Pentruca să aibă stabilitatea cuvenită aceste lucrări şi să nu fie pendente de fluctuaţiunile politice, vor trebui legiferate.

Programul acţiunei întocmit conform acestor principii am onoare a'l depune cu rugămintea să binevoiţi a'l lua la desbatere, eventual al modifica şi complecta, cum veţi afla de bine.

Mai avem o rugăminte şi anume, că chestia ocrotirei populaţiei din Munţii Apuseni să nu se considere de chestie de partid politic, pentruca să nu fie periclitată prin împrejurarea aceasta executarea programului de acţiune odată stabilit şi acceptat de forurile competente. Toţii românii — fără colorit de partid — sunt datori aşi da concursul pentru soluţionarea cea mai bună a chestiei. Să nu se facă demagogii şi agitaţii pe chestia aceasta, pentrucă demagogia ruinează ordinea şi progresul social. Fără ordine şi disciplină nu vom putea produce şi înfăptui nimic pentru salvarea acestei populaţii. Prin acţiunea aceasta, dacă să va desfăşura în mod demn de neamul românesc, vom da un exemplu viu cum va trebui ocrotită populaţia nevoiaşă şi din alte părţi ale ţărei.

In zilele de abea trecute am sărbătorit învierea celui mai mare martir al omenirei, al Mântuitorului nostru Isus Christos. Învăţăturile şi exemplul dat de Mântuitorul ne arată, că după toate suferinţele supraomeneşti trebue să vină o înviere o bucurie, o răsplată. Să dea bunul Dumnezeu, ca după multele suferinţe ce au avut de ale îndura. Moţii noştri în cursul multor secole, să sosească cât mai curând şi pentru dânşii ziua învierii, ziua bucuriei şi a resplăţii să dea Bunul Dumnezeu, să fie cât mai rodnice martiriile, ce le-au adus pentru întreg neamul român străbunii Moţilor: Horia, Cloşca şi Crişan, să dea Dumnezeu să aducă roade folositoare soarta tragică a marelui Iancu pentru populaţia din Munţii Apuseni, care neputându-se mesteca cu străini, şi-a păstrat în toate timpurile legea, limba şi însuşirile celea mai nobile ale rasei române.

După toate aceste daţimi voe Domnilor să fac propunerea pentru constituirea biroului comisiunei propunând de preşedinte pe dl deputat Ion Rusu Abrudeanu. Fac această propunere în vederea, că dsa este fiul Munţilor Apuseni, cunoaşte bine toate nevoile populaţiei de acolo şi fiind stabilizat de prezinte în Bucureşti, va putea desfăşura o activitate pe scară mai întinsă în interesul acţiunei de ocrotire a comisiunei noastre; de referent al şedinţei în baza însărcinărei primite dela dl Ministru al Agriculturei şi Domeniilor, Vă rog să binevoiţi a mă considera pe mine, iar cu întocmirea proceselor verbale ale şedinţei rog să binevoiţi a însărcina pe domni Teodoru, consilier agricol şi Romansat inginer silvic.

Presa maghiară

Dl. N. Iorga — un ignorant caraghios!

Ziarul iredentist „Brassói Lapok" cel care a cerut plebiscit pentru Basarabia, în tendinţa lui de a discredita tot ce e românesc, ştiinţă, artă, onoare, oameni, a început mai nou o campanie furibundă contra marelui nostru istoric N. Iorga, consacrat de întreaga lume civilizată.

După ce în unul din numerile trecute ziarul maghiar nu s'a sfiit să facă pe savantul nostru „falsificator", în numărul 101 îşi continuă interminabilele-i insulte scriind între altele următoarele:

„Am amintit zilele trecute că dl profesor Iorga prin mijlocirea unei întreprinderi germane, a scris pentru istoria mondială „Helmolz" istoria Ungariei. Trebue să ne mirăm cum a putut comite întreprinderea germană o prostie aşa de mare ca însărcinarea lui Iorga pentru scrierea istoriei Ungariei. Asta, mai ales pentrucă critica germană n'a prea lăudat nici istoria osmanilor a lui Iorga, care rămâne cu mult îndărăptul chiar şi a istoriilor mult mai vechi ale turcilor apărute în nemţeşte. Vor interesa, desigur, pe cititorii gazetei noastre constatările asupra „operei" lui Iorga făcute de iniţiatul Miskolczy Gyula şi apărute în berlineza „Ungarische Jahrbücher", volumul III, fascicolul I.

Miskolczy protestează contra greşelei autorului care leagă istoria Ungariei de Balcani. In trecut, Ungaria este influenţată aproape numai de popoarele din apus. Această cultură apuseană nicicând nu s'a putut împământeni la Est de Carpaţi şi, în această privinţă, nu ne poate induce în eroare superficialul şi aparentul franţuzism al Bucureştiului."

*

In continuare, „Brassói Lapok" reeditează toate insultele dlui Miskolczy la adresa dlui prof. Iorga care, este un „superficial inconştient", „vinovat în necunoaşterea sufletului(!) istoriei maghiare" şi „ignorant caraghios".

Avem mai mult bun simţ decât să jicnim pe d. N. Iorga lăudându-i apărarea contra murdăriilor „iniţiatului" Miskolczy şi a iredentistei „Brassói Lapok".

De părerea bună a acestora nu are nimeni nevoe, din contra ea ar putea fi compromiţătoare.

Acţiunea „apărătorilor de rassă" germani.

Ziarele maghiare aduc amănunţite dări de seamă asupra activităţii „apărătorilor de rassă" germani şi a partidului lor „Deutschvölkische Freihaitspartei".

Oficiosul partidului „Neues Leben" scrie următoarele:

„Noi nă suntem adepţii religiei creştine, ci a celei germane. Spunem pe faţă că creştinismul e de vină că Germania a ajuns până aici... Dincolo de protestantism şi de catolicism, noi trebue să ne reintoarcem în patria germană părăsită de noi.

Noi germanii, cari ştim iubi natura, nu putem asculta predicile preoţilor, cu texturi scoase din biblia jidanilor. Scriptura şi revelaţiunea sunt pur şi simplu nişte fleacuri. Chestiunea creştinismului este o chestiune evreiască. Dacă evreimea se prăbuşeşte, se va prăbuşi cu ea şi creştinismul. Să luăm deci la cunoştinţă că cel ce este de religie creştină, nu poate fi de religie germană(!). Dacă Germania vrea să renască, ea trebue să arunce departe de la ea Biblia, această carte „jidovească".

Morala apărătorilor de rassă, bineînţeles, se deosebeşte de cea a creştinilor. In ultimele săptămâni ei au înfiinţat un lagăr pentru creiarea unei rasse cât mai curate şi sănătoase. In aceste lagăre bărbaţii şi femeile de rassă curată trăiesc laolaltă şi fără a se căsători — îşi cresc aici copii în principiile religiei... „germane".

Tot domnul Sándor József!

Din articolele din anul 1884 ale dlui Sándor — Limba lui Axente Sever — „Fie-vă milă de redactorul „Cazetei Transilvaniei", de nebunul Aurel Mureşianu!" — Kossuth—Christos, tălharii — Horia şi Cloşca — Kolozsvárul de mâine

In calitate de redactor încredinţat cu tratarea chestiunilor româneşti, d. Sándor József scrie următoarele la 8 Mai 1884 în ziarul clujan „Kolozsvári Közlöny:"

„Aducându-ne aminte de dovezile pe care românii pasivişti se bazează în sprijinul politicei lor, am putut să aflăm că argumentul lor fundamental este declaraţia că deputaţii români ar ajunge într'o situaţie „foarte penibilă" în faţa deputaţilor maghiari şi din acest motivel preferă să nu vină la Parlament.

Şi pentru ce ar ajunge?

Nu ne-am putut-o nicicum imagina, până când Axente Sever nu ne-a lămurit cu prilejul conferinţei de la Alba-Iulia. Anume, eroul dela Aiud şi ghazi-ul dela Cracovia a cerut conferenţei să-l aleagă pe el deputat. El, anume, vrea să arate parlamentului unguresc că n'are păr pe limbă. La aceste cuvinte Axente Sever — conform sistemului practic de învăţământ — şi-a scos limba butucănoasă de un cot şi arătându-o tuturor în jurul mesei, a depus-o pe masa nodurousă a conferinţei.

Intr'adevăr, un astfel de deputat român ar fi destul de „penibil" pentru români în raport cu judecarea gradului lor de culjură. Recunoaştem: într'adevăr bine fac că rămân acasă, *„Am înţeles!"* (Pe româneşte în textul unguresc N. R.) Dacă însă năcazul lor este numai că n'au oameni calificaţi şi demni de parlamentarism, pe care să-i poată trimite la Budapesta — apoi acolo sunt ungurii!"

La 3 August 1884

In ce priveşte afirmaţia că poporul românesc ar fi harnic, noi nu putem răspunde decât printr'un „risum teneatis".

La 14 August 1884

„Oamenilor fie-vă milă de un sărman orb, de redactorul „Gazetei Transilvaniei" dr Aurel Mureşianu, căruia răutatea i-a răpit lumina ochilor. Dacă v'ar veni pofta să râdeţi de nebuniile lui, să vă vină în minte că faţă de alienaţii încăpăţinaţi, societatea are datoria să se îngrijească a lua măsuri de vindecare şi apărare, spre binele nostru".

La 24 August 1884

„Scrim, publicăm articole şi stăm de vorbă cu cetăţenii noştri de grai românesc.

Le arătăm datele etnografice ale statisticei, ne referim la meritele trecutului nostru, la recunoştinţa care ni se cuvine.

Prin vorbe dulci vrem să ridicăm până la noi pe cei cu buze române şi să facem să le intre în mentalitatea lor greoaie că suntem un Stat unitar.

Dar ceeace se întâmplă este prea din cale afară.

Nu vrem să tolerăm îndrăzneli păcătoase şi atentate sacrilege. Trebue să facem atentă reavoinţa inconştientă. Nu ne putem stăpâni să nu respingem lăfăiala uşuratică a obrăzniciei.

„Tribuna" dela 23 August îndrăzneşte să compare pe Axente Sever cu Kossuth. Oare pictorul Munkácsy a aşezat mai sus crucea tâlharilor decât pe cea a lui Christos în noul său tablou?"

La 29 August 1884

„Kolozsvárul de mâine... Aud uruitul roţilor de trăsuri pe străzi. Se aude signalul tramvaielor. Trenuri ce vin din Basarabia, Lemberg şi Odesa aduc oameni din străinătate şi pleacă cu mărfuri indigene. Aristocraţia noastră clădeşte palate, şcoliile ne sunt vestite, Universităţile noastre sunt pline cu fiii altor ţări veniţi la noi ca să înveţe limba maghiară.

Nimeni nu mai pomeneşte de Horia. Inainte de a intra în Kolozsvár, străinii îşi şterg încălţămintele...

Prin dealuri şi văi numai un nume se aude şi numai o cântare este îngăduită:

„Éljen a magyar!"

Chestiunea impozitelor la Cluj

Lămuriri precise pentru negustori şi societăţile industriale

Din partea administraţiei financiare din localitate, am primit, cu rugămintea de a fi adus, prin publicitate, la cunoştinţa celor în drept, următorul tablou în care sunt prevăzute toate actele necesare şi scriptele cu care cei vizaţi, trebue să se prezinte în faţa comisiunelor de impunere.

Toate actele şi scriptele de care este vorba trebue să fie scrise numai în limba românească, astfel nu vor fi luate în considerare.

1. Bilanţul brut (de verificare) întocmit pe anul 1923.

2. Copia inventarului la finele anului 1923 arătându-se cantităţile şi preţurile de inventarizare pe unităţi.

3. Contul Bilanţ şi contul profit şi perdere pe anul 1923.

4. Tablou individual de retribuţiunile funcţionarilor pe anul 1924 arătând indemnizaţiile ce primeşte sub orice titlu în bani sau în natură domiciliul fie cărui funcţionar (comuna Str. No.)

5. Tabloul de specificarea cheltuelilor generale pe categorii, chirii, încălzit, luminat, deplasări, de birou impozite (arătând suma şi felul acestora) etc.

6. Tabloul de dobânztle pasive, arătând creditorii şi capitalurile rămase neplatite la finele anului.

7. Intrucât pierderi sunt trecute şi amortismente se va arăta partea de active la cere s'a făcut amortismentul şi cota amortizaţiei.

8. Specificarea sumelor trecute la „poziţie tranzitorii„.

9. Arătarea stabilimentelor (comuna şi judeţul) indicând în dreptul fie cărei cât din venitul brut cade pe el şi care este sediul intreprinderii.

10. Extresul procesului verbal al adunării generale privitor la distribuirea benificiului net.

11. Arătarea capitalului propriu la începutul şi finele anului, indicând ce sumă reprezintă cel rămas dinaintea anului 1916.

12. Extras de statut privitor la dispoziţiile cari prevăd distribuţia beneficiului net.

13. Tabloul de tantiemele membrilor consiliului de administraţie şi comitetul cenzorilor, indicând şi domiciliul acestora (comuna Str. nrul casei).

14. Arătarea datoriilor în monede străine pe creditori, indicând suma datorita în monedă străină la finele anului şi calculul (cursul) acesteia în lei.

15. Intrucât este întreprindere industriale sau minieră se va arăta şi data când a luat fiinţa indicând şi nrul jurnelului consiliului de Miniştrii prin care a obţinut avantagiile prevăzute de legile industriale şi miniere.

16. Tablou de sumele stornate la *contul mărfuri* şi alte sume ce nu ar reprezenta mărfuri vândute trecute pe poziţii.

Ori ce act ce nu va fi în româneşte nu va fi primit ca act justificativ de comisie.

Agitaţia patronilor de localuri publice din Cluj

Se cunosc dispoziţiunile date de Comandamentul Corpului VI de Armată cu privire la reglementarea oarelor de închidere a localurilor publice. In urma acestor dispoziţiuni localurile de cl. I se închid la ora 12 noaptea, iar contravenţiile la această dispoziţiune sunt deferite justiţiei militare.

S'a întâmplat însă ca rigoarea dispoziţiunilor date de autoritatea militară să contrazică interesele patronilor localurilor publice, cari din primul moment au început să se agite.

Intervenţia la Ministerul de Interne

Aceştia n'au întârziat de a interveni la Ministerul de Interne, arătând că noua reglementare a orelor de închidere le pricinuieşte pierderi enorme şi că în cazul când se menţine această dispoziţiune ei sunt hotărîţi să închidă localurile la ora 8 seara. Ministerul de Interne, printr'o telegramă a cerut avizul dlui Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului.

Noui intervenţiuni

Succesiv au urmat noui intervenţiuni din partea Camerei deComerţ, a Sfatului Negustoresc şi a Uniunei Patronilor atât la prefectul judeţului cât la dl general Papp, Comandantul corpului VI. de armată. Representanţii celor trei organizaţii, dnii Pop, Tufili, şi Dociu s'au prezentat atât dlui prefect de judeţ, cât şi dlui general Papp, arătând doleanţele patronilor de localuri publice. Cei trei reprezentanţi au susţinut că interesele patronilor sunt grav ameninţate, întrucât având cu toţii regie mare, sunt siliţi să închidă localurile tocmai în oarele de consumaţie. La oarele 12 noaptea să sfâşesc toate spectacolele, dar la această oră publicul este împedecat să consume.

Ce a făgăduit dl general Papp

Luând act de aceste intervenţiuni, dl general Papp s'a arătat foarte binevoitor. D-sa a spus că în interesul ordinei publice, oarele de închidere a localurilor nu pot fi prelungite aşa cum cer patronii. Totuşi dsa înţelegând şi nevoile acestora, a făgăduit că va prelungi ora de închidere a localurilor de cl. I până la ora 1 noaptea.

Să aşteaptă sosirea dlui ministru Tătărăscu

In acelaş timp dl prefect al judeţului, a arătat toată bunăvoinţa faţă de delegaţii acelor organizaţiuni. D-sa a spus că, împreună cu dl general Papp, aşteaptă sosirea dlui ministru Tătărăscu, care va fi mâine în localitate, când vor lua înţelegere comună, pentru soluţionarea acestei chestiuni.

Dac.

Toată lumea alearga la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000
Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.
Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

ATELIER 8272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

No. 4517-E.—924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţa generală ca în ziua de 31 Mai 1924 (stil nou) ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de 300 bucăţi costume impregnate pentru spălatori de cazan.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Regională Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3454 **Direcţiunea Regională.**

Concurs

Curtea de Apel. judecatoriile, ambele parchete, inchisoarea tribunalui şi tipografia Curţii, anualminte au lipsă circa de 2500 m-3 lemne de foc.

Toţi aceia cari reflectează la furnizarea acestor lemne au a-şi inainta ofertele la subscrisul (Piaţa Stefan Cel-Mare Nr. 23) până la 15 (cinci spre zece) Mai a. c. oare 10 a. m. unde se pot primi şi informaţiunile necesare.

3451 Prim directorul Curţii de Apel: **J. Vodă.**

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!
Raspanditi „Infrăţirea"

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la
Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.
Rador No. 1253

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BRO[illegible]Ă F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE[illegible] LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Reclama este sufletul comerţului.

ALO! CINE VORBEŞTE? ALO!
AICEA PAT si PATACHON
Cele două puşlamale! Comicii danczi fără păreche! Concurenţa pentru noi nu există! Avem să debutăm cu incepere de Luni, 5 Mai, 1924 la
CINEMA SELECT
in comedia noastră splendidă:
MIREASA DIN AUSTRALIA
1000 franci de aur, cine nu va râde!
Alo! Bună ziua, Clujule! La revedere! Alo!

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Necesitățile Ardealului

Importanța înființării bursei la Cluj

Rostul bursei în viața economică — Bursa și flexibilitatea capitalului — Influența bursei asupra desvoltării industriale și comerciale — Bursa ca focar al inițiativelor economice — Readucerea capitalului indigen din extern prin bursă — Prin înființarea bursei, Ardealul economic va prospera — Reflecțiuni generale

Pe timpul dominației ungare asupra Ardealului populația ținuturilor locuite de Români nu prea cunoștea valoarea și rostul bursei în așezământul economic a acestei provincii. — Ignoranța guvernării ungare pentru capitalul românesc din Ardeal, — pecetluită cu fel de fel de măsuri de opresiune — ar făcut imposibil Românilor, crearea de capitaluri mai mari, iar cele câteva instituții financiare românești aveau destulă grijă pentru aşi putea menține echilibrul economic-financiar pe piața din acele timpuri grele.

Politica financiară de Stat a Ungariei acorda toate avantagiile instituțiunilor și capitaliștilor unguri, nu pierdea însă niciodată ocaziunea de a lovi în finanța și cei câțiva capitaliști românești, disparent ca număr.

Se înțelege deci ușor că cele câteva instituții românești, plus câțiva bogătași români ducea lupta pentru existența lor, nu avea însă timpul pentru a se ocupa cu transacțiunile de bursă. Alta era însă situația întreprinderilor ungurești și a capitaliștilor unguri, cari bucurându se de diferite avantagii și libertate au căutat cotarea valorilor lor la Bursele din Budapesta și Viena. Sprijiniți de guvernele de pe atunci, industria, comerțul, finanța și capitaliștii precum și marea massă a populației maghiare din ținutul Ardealului a căutat valorificarea acțiunilor la burse, tot odată însă și trezirea interesului a ungurimei pentru această instituție. Astfel, cea mai mare parte a conaționalilor noștrii de azi cunoaște rostul bursei, și este fapt cert că mulți posesori de averi însemnate fac și azi încă transacțiuni la bursele din Viena și Budapesta, fiindu-le mai la îndemână ca Bucureștii.

Acest fapt constituie un adevărat pericol pentru capitalul național românesc și pentru acțiunile societăților anonime românești, în special. Trebuie deci luat măsuri pentru nlăturarea acestui neajuns.

*

Dela incorporarea Ardealului, la patria mumă, situația economică s'a schimbat cu mult în favoarea elementului românesc. Azi putem vorbi deja de un capital mare în această provincie precum și de o industrie românească puternică.

Puterea economică-financiară a elementului național manifestă din ce în ce un interes mai viu pentru instituția de bursă. Adevărat, că massa populației nu prea știe rostul bursei, dar o propagandă chibzuită bine poate trezi ușor interesul cuvenit importanței acestei instituții. Sub regimul actual s'au creiat sute de intreprinderi, uzine, bănci etc. pe acțiuni, toate așteaptă înființarea bursei la Cluj.

*

Rostul bursei în viața economică este: crearea unei piețe sigure pentru valoriile de credit, stabilind totodată și un preț unic, fix; bursa înlătureză calculațiuni grele și cercetări anevoioase pentru capitaliști; bursa stabilește criteriul la evaluarea creditului particular și de Stat; afacerile de bursă formează o piață condusă în mod inteligent pentru supravegherea capitalului; în fine, bursa de mărfuri stabilește prețul și valoarea reală a produselor economice de orice fel. Afacerile de bursă constă în negoțul cu valori de hârtie — separate de credit de mărfuri, — și acest negoț se face de două partide: „hausiștii“ sunt cei cari cumpără când se urcă valorile sau mărfurile, și „baisiștii“, sunt cei cari vând când prețul este în scădere. Bursa deosebește afaceri per cassa, afaceri a vista, afaceri de diferință, afac ri cu premii și în fine afaceri de report.

Sub afacerile per cassa se înțeleg cumpărăturile contra plății imediate.

Afacerile a vista sunt vânzări de valori pe un timp mai lung, urmând ca predarea valorilor și plata lor să se facă la un termin ulterior.

Afacerile de diferință cuprind transacțiunile prin cari se plăteşte numai diferința între cursul încheierei și cel din ziua scadenței.

Afacerile de premii sunt condiționate la dreptul de a renunța la cumpărare, când însă se va plăti o premie de despăgubire.

Afacerile de report formează negoțul valorilor cari nu pot fi achitate la scadență și când — conform unui termin de pasiune, intervenit anterior — se reportează creditul pe o scadență ulterioară. Deportul se numește operația când valorile vândute nu pot fi predate la timp, și când, vânzătorul își împrumută pe acestea, printr'o cumpărare fictivă, condiționată la revânzare de un curs inferior celui de cumpărare. Reportul se plătește de către hausiștii, deportul de baisiștii. — Aceste sunt afacerile bursei în general.

Fiind bursa un fel de oficiu de control public, se înțelege ușor că ea exercită cea mai mare influență asupra creditului particular și de Stat. Ea stabilește încrederea care trebue acordată economiei particulare și naționale. Pentru străinătate, bursa este cel mai bun mijloc de informație și orientare conformă.

Prin cotarea hârtiilor de valoare, precum și a mărfurilor la bursă, publicul își poate forma păreri asupra producției care trebuie sprijinită, bursa animează și inițiază deci la noi investiri de capitaluri.

Crearea la Cluj a unei burse de efecte, devize și acțiuni, precum și de mărfuri ar mobiliza o însemnată parte a capitalului ardelean, azi depozitat.

Bursa ar avea deci ca efect o rulație mai animată a capitalului, o extindere a creditului în favorul comerțului și a industriei, prin care fapt s'ar ameliora într'o măsură oareşcare criza de numerar.

Nu trebuie uitat că azi sunt în provincie un număr considerabil de capitaliști cari treziți pentru afacerile de bursă, ar arunca pe piață sume enorme de bani.

Și iarăși trebuie relevat faptul că prin înființarea bursei la Cluj, s'ar reimporta o mare parte din capitalul indigen, care azi lucrează la Budapesta și Viena. Acest capital cu încetul s'ar îndrepta către acțiunile românești.

Bursa de mărfuri iarăși va atrage străinătatea, a cărei afluență va aduce câștiguri însemnate pentru gospodărie în mare și mic.

Bursa din Cluj va opri apoi deci emigrațiunea capitalului intern, va răspândi acțiunile românești și va fixa în fine creditul afât pentru o parte din țară cât și pentru străinătate.

*

Dacă urmărim cu atențiune publicațiile Bursei din București, vedem strecurate între cotările de bursă numai foarte puține întreprinderi mari din Ardeal. Cărui motiv se datoreşte acest fapt, nu interesează aci. Destul că prin înființarea bursei pentru Ardeal, s'ar rezolvi un complex întreg de chestiuni economice de importanță cardinală și de ordin general pentru toată țara.

Industria, comerțul și finanța ar prospera desigur pe urma bursei din Cluj s'ar creia noui întreprinderi, uzine și instituții financiare. Opera mare a crearei unei puternice industrie în Ardeal. plan preconizat de actualul guvern cu multă stăruință și chibzuială — s'ar realiza un ceas mai iute.

Economia națională ar intra în normal, producția ar creşte, capitalul ar rula.

Evident, că din această stare de lucruri ar rezulta și reiacerea leului, căci exportul ar creşte.

Odată animată producția, s'ar spori și veniturile Statului, echilibrându-se în felul acesta bugetul intern.

*

Camera de Comerț și Industrie din Cluj a intervenit în diferite rânduri pentru înființarea bursei la Cluj, dvcumentând necesitatea înființării cu memorii studiate bine.

Nimică nu stă în cale la înființarea bursei din Cluj. In baza legei burselor în vigoare, — care trebuie modificată și legiferată — să se înscrie și bursele pentru provinciile alipite, iar înființarea lor să se decreteze printr'un jurnal al Consiliului de miniștrii.

Guvernul actual, care poartă grije pentru economia din Ardeal, desigur nu va întârzia de a da o nouă dovadă de simpatie.

Radu Colbazi.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

BURSA

Mai 2

Leul la Zürich . . . 2·86¼
la Paris . . . 8.—

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	35.—
1 franc francez — —	„	12.80
1 dolar — — — —	„	195·—
1 liră sterlină— — —	„	861
1 liră italiană— — —	„	8,82
1 coroane cehă — —	„	5,75
1 Leu = coroane austriace	„	362½
1 Leu = coroane ungare	„	445
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

București— — — — —	2.87½
New-York — — — —	561
Londra — — — — —	5463
Paris— — — — — —	3532½
Milano — — — — —	2320
Praga — — — — —	1650
Belgrad — — — —	700
Viena — — — — —	77⅛
Budapesta — — — —	67½
Varșovia — — — —	—

PIAȚA

De la un timp încoace se observă un interes mai viu pentru industria casnică românească. Cercurile înaltei societăți au pornit inițiative noui pentru readucerea la valoarea justă a industriei casnice românești, care nu are numai valoare pur comercială, ci — pentru patria noastră — însemnătate națională. Purificarea a acestei industrii spre artă se impune însă. Industria casnică, nu poate forma numai un obiect de venituri materiale, în trebuie înfrumusețată în sens estetic pentru a se impune străinătății. In industria casnică, ne putem manifesta însușirile și caracteristicele naționale, ea nu se poate deci mărgini numai la producția articolelor de massă. Țesăturile broderiile, covoarele produse de industria casnică au găsit mulți amatori în străinătate. Dar, întâi trebue complectată forma, calitatea și execuția acestor obiecte, și numai pe urmă să poate proceda la comercializarea lor. Odată perfecționată, înduhtria casnică românească va cureri iute străinătatea, America în special căci această țară deja de pe acum ne poartă un interes vin. Cu timpul s'ar desvolta un comerț în toată regula, desigur rodnic. Să sprijinim deci cu toții industria casnică în nteresul nostru propriu.

Ploile din zilele trecute influințează piața în mod nefavorabil. Peste tot afacerile stagnează. Pe piața pielei sunt immagazinate stocuri imense de piele, cari așteaptă a fi exportate. Au cotat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.000, grâu 56—57.000, porumb 45—46.000. ovăz 45.000 tărâță 31—31.500, fasole 125—130.000 Lei vag.

PIEI

	pro kg.
Piei până la 7 kg.	66—68 Lei
Pittling 7—25 kg.	39—40 „
„ 25 în sus	34—38 „
Bivol până la 8 kg.	34—36 „
Pittling bivol 8—20 kg.	27-29 „
Bivol greu	30—33 „
Seu brut	18-19 „
Seu topit	38-40 „

CARNE VIE

	pro kg.
Vită grea	15—19 Lei
Vită mijlocie	18—24 „
Vită pt. export	26—32 „
Porc pt. carne	33—37 „
„ „ „ cal. mijl.	37—39 „
Porc pt. grâsime	42—45 „
Miel, pârechea	350—500 „

Pentru înbunătățirea raselor noastre de animale

Măsurile luate de guvern — O mare expoziție de animale la Cluj, cu participarea întregului Ardeal

Am anunțat la timp ca Ministerut de Agricultură și domenii în vederea soluționării raselor noastre de animale, a prevăzut în bugetul său un fond de 100 milioane lei, din care să se procure din Comerț tauri și vieri reproducători, de rase cât mai bune. Din acest fond s'a repartizat pentru fiecare județ din țară câte o sumă proporțională cu trebuințele locale, iar județului Cojocna i-a revenit o sumă de un milion jumătate. In acest scop, s'au și luat primele măsuri pentru ca prețurile și comunele din județ să înainteze tablouri exacte de numărul de tauri și vieri reproducători de care au nevoie, ca în cât mai scurt timp să se înceapă procurarea lor.

Odată cu aceasta, Ministerul a hotărât ca în toamna anului acestuia să se facă o mare expoziție de animale la Cluj, la care vor expune animale toți proprietarii, și în special proprietarii mici din Ardeal și Banat. Pentru pregătirea acestei mari expoziții, comitetul zootechnic județean a hotărât să se țină la reședințele de plasă din județul Cojocna, expoziții parțiale, care au și început să aibă loc.

Lucrările pentru pregătirea acestei expoziții au început să se facă, și comisiunea caută să găsească în Cluj un teren care să corespundă acestui scop, de oarece se cere în primul rând ca terenul să nu fie nici prea îndepărtat de oraș și să prezinte în acelaș timp posibilitatea ca expoziția să fie cât mai ușor vizitată, având toate mijloacele de transport necesare.

Se crede că expoziția din toamnă va avea o frumoasă reușită, dat fiind și faptul că gentru animalele cele mai frumoase ce se vor expune se va acorda diferite premii, fie bănești, fie sub formă de diplome de recunoștiință, așa că proprietarii cari vor expune, vor avea tot interesul ca animalele expuse de ei să se prezinte cât mai bine.

Raspanditi „Infratirea“

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină „ASTRA“ se poate continua fără întrerupere exploatarea.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Saci, Muşamale

2613
cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3013 3013

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

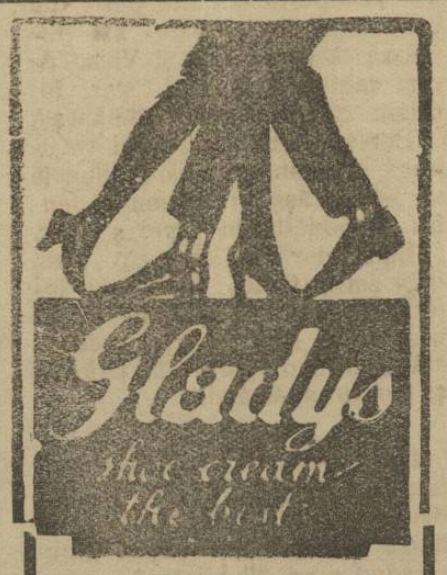

este crema
cea mai bună
din lume!
2798-2

Reclama este sufletul comertului!

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Dela poliţia de câmp a oraşului Cluj

Nr. 1—924.

Publicaţiune

Se face cunoscut câ in ziua de 28 l. c. seara pe străzile oraşului de cătră sergentul de oraş nro 51 sa prins un cal-eapă roşie, cu stea în frunte şi cu mijel la piciorul stâng din dărăt circa de 2 ani.

Sa invită proprietarul acestui cal ca în termin de 8. zile să se prezinte cu acte justificative la Poliţia de câmp a oraşului Calea Traian Nr. 19 pentru preluarea calului, căci la caz contrar în conformitate cu disp. §. 105. art. XII. din legea L 894. calul se va vinde pe cale de licitaţie publică în târgul de vite săptămânal în ziua de 14 Mai 1924. oarele 10 a. m.

Condiţiile de licitaţie se vorputea şti la Poliţia de câmp.

3453 Seful politiei de câmp: **Indiscifrabil.**

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

! 3466

Recomandă ţiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA"
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
C L U J, Strada Regina Maria No. 10. C L U J.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1072 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Marți 6 Maiu 1924.

Înfrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 500

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Cultura și Partidul Liberal

Unii politiciani — din cari cei mai mulți certați nu numai cu simțului realităților ci și cu noțiunile de gramatică și alfabet — țin se declare că sunt foarte îngrijorați de soarta culturei românești.

Și cum aceștia sunt prin esență exclusiv politiciani, incapabili de a pricepe și de a se emoționa în fața frumuseților și minunilor culturei, cum intenția și acțiunea lor nu este pornită din dorința sinceră și constită a unei perfecționări culturale a neamului, dintr'o problemă de suflet și idei, ei fac o vulgară armă politică.

După acești agramați, cuprinși de o bruscă pasiune pentru soarta culturei românești, de care cele patru clase primare ale lor i-au ținut pururea la o infinită distanță, partidul liberal, și în deosebi dl Vintilă Brătianu, veșnicul obiectiv de atac al eftinei opoziții, nu au făcut nimic pentru cultura neamului nostru.

La această afirmare strict verbală și demagogică ne mărginim să opunem realitatea faptelor: trecutul și prezentul activității desfășurate pe terenul cultural de partidul liberal.

Partidul liberal — încă de pe vremea când acei cari s'au constituit astăzi în partid țărănist erau în găoacea ignoranței și a celor mai umile situații sociale dându-și — dându-și seamă că temelia, nu numai a muncei acestei țări, ci și a vieței ei culturale este țărănimea, a purcedat prin marele și veșnicul neostenit inițiator și muncitor la organizarea școalei rurale — crescătoarea și doica cea bună a sufletului țărănesc.

Paralel cu organizarea vieței economice la sate — a vieței românești, a muncei — partidul liberal a purcedat prin spiritul luminos și mâna energică în realizarea binelui național a lui Spiru Haret la organizarea rațională a școalei rurale.

Numai agramații cari au răsărit în politică ca ciupercile veninoase după ploaia de sânge a războiului, pot contesta în trecut grija și activitatea culturală a partidului liberal, când opera lui Spiru Haret se ridică vastă și veșnică în fața ochilor contemporanilor.

Părăsind tărâmul generalităților culturale, și intrând în acela al individualităților, este îndestulător se amintim că Costache Rosetti, întemeetorul presei românești în fostul vechiu Regat a fost membru al partidului liberal și că neobositul și vrednicul fost președinte al Academiei Române Dimitrie A. Sturdza a fost de asemeni membru al partidului liberal.

Pentru a vedea ce face acum partidul liberal pentru cultura neamului nu avem de cât să privim cu cinste și bună credință opera dlui dr. C. Angelescu, ministrul cultelor, — vrednicul moștenitor al spiritului și continuatorul entusiast al operei lui Spiru Haret.

Dr. C. Angelescu este un neobosit, un generos zidar de școli la sate, unde fie ce literă a alfabetului, picurată ca o luminoasă scântee din inițiativa sa poate aprinde în viitor, un fecioreinic rezervor de energii al rassei, incedii de intelectualism și genialitate. Temelia culturei — și neamul nostru are nevoe de o cinstită, ordonată și solidă temelie culturală — nu o constitue articolul de gazetă al vreunui searbăd retor al condeiului, nici poezia eftină și presumțioasă a farsorului poetaș expresionist, nici măsgălitura neonestă a pictorului cubist — și când un partid și un guvern nu încurajează asemenea cohortă de șarlatani a sufletului face cu act preventiv de apărare a sănătății morale și naționale.

Temelia culturei o face școala — și într'o țară alcătuită în marea majoritate de țărani, care reprezintă cea mai frumoasă și curată expresiune a rassei temeiia culturei trebue se o alcătuească școala rurală.

Partidul liberal a construit și construește școli la sate — și asta este cel mai viguros și notărâtor act cultural al epocei.

Uraganul din Statele-Unite

State devastate — Numeroși morți

Londra, — Din New-York se anunță că un violent uragan a devastat 7 state de sud din Statele Unite Pagubele sunt enorme. Până acum s'a constatat 110 victime.

Moartea lui I. G. Bibicescu

I. G. Bibicescu, fostul guvernator al Băncei Naționale, a murit în vârstă de 75 de ani — obosit și istovit de o muncă generoasă și națională închinată binelui și marelor interese ale neamului.

Financiarul acesta, care a condus cu atâta pricepere și energie cea mai importantă instituție financiară a țărei a isvorit dintr'un ziarist.

I. G. Bibicescu și-a început cariera ca redactor al ziarului „Românul" fiind un colaborator și un discipol credincios al marelui C. A. Rossetti, care îl resplătea cu cinstea prieteniei lui. Membru devotat și statornic al partidului liberal, în care rămăsese ca un venerabil Nestor, I. G. Bibicescu a fost un democrat sincer, un patriot și naționalist convins.

El a ajutat în totdeauna inițiativele culturale și actele naționale, în mod efectiv, dar cu o discreție egală cu aceia în care a stăruit toată viața Eugeniu Carada, bunul lui amic și tovarăș mai în vârstă în construirea aceleiași mari opere.

Numele lui I. G. Bibicescu este strâns legat de Ardeal: el a publicat o prețioasă și inteligentă colecție de cântece populare din Ardeal.

Cu I. G. Bibicescu dispare un om de o rară valoare și muncă, un creator care a dat o largă contribuție operei constructice a partidului liberal, — un bun și mare român.

Conștiința care lipsește opoziției

In jurul declarațiilor făcute ieri de dl ministru Al. Constantinescu, la Cercul de Studii al partidului național-liberal din Cluj

In declarațiile făcute la sediul organizației partidului liberal din Cluj, dl ministru Al. Constantinescu a atins una din grelele probleme ale vieței noastre politice. Vorbind despre necurmatele agitații ale opoziției, dsa a trebuit să constate că nu mai poate fi nădejde de îndreptare din partea acestei opoziții fără busolă.

Dar, a spus dsa, **„o singură dorință am avea, ca opoziția să fie de aceleași sentimente patriotice cu noi și să nu caute alt reazim acțiunilor sale decât în virtuțile noastre neaoș românești."**

Cuvintele dlui ministru Constantinescu, cuvinte calde pline și de o înțelegătoare îngăduință față de tot ceea ce lipsește partidelor din opoziție, sunt un prietenesc îndemn spre mai multă conștiință politică. Toate păcatele partidelor de opoziție se pot îndrepta și efectele lor se pot evita pentru a nu păgubi interesele superioare ale neamului. Un singur lucru trece peste puterile noastre de reacțiune: acțiunea din afară de granițe. Orice apel la străinătate făcut din opoziție, este și rămâne un act de micșorare a virtuților noastre naționale, este o scădere a țărei în afară, pe care nu o putem repara decât cu foarte mari și grele sforțări. Pentru aceasta, dl ministru Constantinescu, în numele guvernului și al tuturor oamenilor cu dragoste de țară, nu vede altă teșire decât într'o redeșteptare a conștiinței opoziției.

Dorința exprimată la consfătuirea de eri, aceasta vrea să însemne: un îndemn către mai multă dragoste de țară și mai multă mândrie de neam.

Desele apeluri făcute de partidele opoziției îndușmănite cu actualul guvern, n'au putut clinti guvernul, dar au făcut țărei nenumărate pagube morale și materiale. Străinătatea ne poate mai greu cunoaște prin ceea ce crelem efectiv, prin ceea ce aducem în omenire ca aport propriu al nostru. Pentru aceasta se cere timp de studiu și bunăvoință de cercetare. Ciea ce aruncăm însă fără control peste graniță, ceea ce ocărâm noi înși-ne și ceea ce depășește critica, — care trebuie să rămână numai între pereții casei noastre, pentrucă aici ea trebuie să aducă îndreptarea și nu alurea, — se lățește mult mai lesne.

Vom înțelege așa dar câtă dreptate avea dl ministru Constantinescu să exprime o dorință care nu este numai a sa și a guvernului, ci a țărei întregi.

Dela Românii din Iugoslavia

In jurul adunării românești de la Alibunar — Necazurile fraților noștri din Banatul sârbesc

In unul din numerile noastre anterioare am făcut o dare de seamă asupra unei adunări poporale a năpăstuiților noștri frați din Jugoslavia.

Cu toată teroarea autorităților sârbești, adunarea de la Alibunar a decurs fără incidente și a impresionat toată lumea prin calmul măreț și demnitatea cu care conducătorii Românilor din Jugoslavia au înțeles să facă expunerea politicei naționale de urmat.

Dl dr. Ioan Jianu, înimosul deputat român, în cuvântarea sa a îndemnat pe Românii adunați să aibă o atitudine bărbătească la alegerile ce se apropie și a protestat contra atacurilor presei jugoslave care insultă zi de zi națiunea română.

Bineînțeles, din cuvântarea dlui Jianu noi nu putem cunoaște toate durerile Românilor din Jugoslavia.

Adunarea s'a ținut sub teroarea baionetelor sârbești și a celor mai cumplite amenințări ale presei din Belgrad.

Caracteristic pentru mentalitatea guvernului jugoslav este, că el împiedecă ca Românii din Banat să ia contact cu cei din Timoc și orice propagandă politică între frați este cu desăvârșire interzisă.

In timpul ce presa din Belgrad uită cele mai elementare datorii ce i le-ar impune sau un minimal sentiment de prietenie, sau alianța ce există între noi și Sârbi, politica jugoslavă continuă cu opera lentă dar sigură a desființării elementului românesc din Banat

Vorbim despre Banat, căci ceia ce se întâmplă în valea Timocului, Dumnezeu știe. Acolo n'avem presă, n'avem intelectuali, cultura românească este exclusă, nu este nimeni care să protesteze împotriva operei de sârbizare pe toate căile și cu toate mijloacele.

Arma principală a Sârbilor este colonizarea Sistemul este următorul: Sârbii au lansat proclamații tuturor Sârbilor ce trăiesc în afară de granițele actuale ale Jugoslaviei, invitându-i să se reîntoarcă în Jugoslavia unde li se va da pământ și toate cele necesare.

La ademenitorul apel, firește, au răspuns foarte mulți Sârbi din străinătate, dornici de a căpăta pământuri pe gratis.

Iar organele agrare jugoslave pentru a putea îndeplini promisiunile Statului, s'au năpustit asupra satelor locuite de frații din Banat, expropriindu-le pământurile pentru a le împărți veneticilor.

Astfel, la Uzdin au sosit 35 familii sârbești din Ungaria, deveniți acum cetățeni jugoslavi. Pentru a-i împroprietări, comisiile agrare sârbești au „expropriat" pământul românilor, cu toate protestele desnădăjduite ale fraților noștri.

N'a fost destul însă această deposedare arbitrară; ci comisiile agrare și-au mai și bătut joc de păgubași spunându-le râzând:

„Dacă nu vă place, duceți-vă în România-Mare!"

Lucruri de felul acestora se întâmplă în cele mai multe părți ale Banatului locuit de Români.

Ba, în unele locuri, Românii deposedați de pământ mai sunt siliți să adăpostească în propriile lor case familiile sârbilor noui veniți, până ce aceștia își vor face casă proprie.

*

Acestea sunt veștile ce ne vin din Jugoslavia... Se înșală însă cei ce sperează desființarea elementului românesc rămas dincolo de hotare. Trăinicia neamului nostru este un lucru cu mult mai real ca să nu poată rezista celor mai neomenoase opresiuni.

Sărbătorirea dlui I. G. Duca la Paris

Manifestația studențească dela Sorbonna

Presa franceză în unanimitate aduce cele mai călduroase elogii dlui I. G. Duca, ministrul nostru de externe, care însoțește pe Suverani în călătoria Lor din Occident.

Toată presa franceză, de acord cu lumea politică și opinia publică, pune în evidență strălucitele însușiri de diplomat și om politic ale dlui I. G. Duca, considerându-l ca un factor principal în consolidarea situației creată de războiul mondial și în menținerea păcei europene. In acest val de entuziasm, studenții români din Paris au organizat o manifestație de simpatie și admirație în cinstea dlui I. G. Duca, care s'a săvârșit în amfiteatrul celei mai înalte instituții culturale ale Franței — Sorbonna.

La această manifestație, în afară de foarte numeroși studenți au participat cunoscuta noastră scriitoare în limba franceză dna Elena Văcărescu, dl Antonescu, ministrul României la Paris și toți fruntașii coloniei românești de acolo.

Studentul Glod a schițat în cuvinte elocvente fizionomia morală și politică și activitatea dlui I. G. Duca.

Dl I. Guca a răspuns foarte emoționat evocând anii săi de student al României-Mici la Paris, când făurea împreună cu colegii săi cele mai frumoase visuri naționale pentru țara noastră, legând aceste amintiri de acum 25 ani, cu clipa aceasta, când vine la Paris ca ministru al României-Mari.

INFORMAȚII

— Din cauza sărbătoarei de mâine, ziarul nostru va apare Miercuri la orele obișnuite.

— **Deces.** Ni se aduce la cunoștință că eminentul medic timișorean dr. Alexandru Andressi a încetat din viață, în vârstă de 59 ani. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre veșnică odihnă în cimitirul central din Sibiu. Trimitem îndureratei familii sincere condoleanțe.

— **In jurul fraudelor lui Condeescu.** In urma ordinului dlui Director General C. F. R. și conform propunerei Directorului serrviciului Contencios din București și a dlui Inginer Rozenzweig, care a anchetat fraudele săvârșite la Regionala Cluj, Dl Adonis Popov advocat, a fost *reîntegrat* în postul de subșef al Serv. Contencios Cfr. din localitate, întrucât s'a stabilit că dsa nu are nici un amestec culpabil în afacerea Condeescu,

— **Aviz.** Direcțiunea Uzinelor Electrice ale Orașului Cluj, încunoștiințează On. Public, că încasatorul dl Ludovic Deák cu data de 30 Aprilie a. c. a plecat din serviciul Uzinelor, deci i s'a revocat autorizația pentru încasarea banilor. In locul susnumitului Uzinele au angajat pe dl Ioan Pop, acordându-i autorizație deplină pentru încasarea banilor.

— **Pentru datoriile** atât existente cât și viitoare, făcute de fiul meu minor Martin Jónás nu-mi iau nici o răspundere

David Jonás
Pele

— **O inițiativă frumoasă.** Cercul Militaro-Civil „Prințul Carol" din Timișoara a hotărît ca în fiecare an, să împartă, premii, elevilor dela școlile din județul Timiș-Torontal.

In ziua de 4 Maiu s'au împărțit premii în comunele Nerău și Sarafole, iar în ziua de 6 Mai se vor împărți la Deta și Jebel.

— **Adunarea delegației permanente a partidului liberal din Banat.** In ziua de 1 Maiu a avut loc la Timișoara adunarea delegației permanente a partidului național-liberal din Banat, sub președenția dl dr. Aurel Cosma deputat, fost ministru. Au luat parte și toți parlamentarii bănățeni.

S'au discutat mai multe chestiuni din punct de vedere al organizaț unei.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Turneul artistului Manolescu în Ardeal.** *In cursul lunei Mai, Dl Ion Manolescu va da o serie de reprezentați prin câte-va orașe ale Ardealului cu puternica piesă a lui Strindberg „Tatăl". Alături de dl Manolescu, — care are în această piesă o creațiune de mare artă — vor apare, în principalele roluri femenine, dnele Maria Wecera și Stanca Alexandrescu. In Cluj această reprezentație va avea loc la 17 Mai.*

— **Falimentele la Cluj.** Câteva firme foarte vechi din Cluj au declarat zilele acestea faliment din cauza crizei de numerar. Printre acestea sunt și firmele Marton Szeele, magazin de coloniale, Czende Lipot, drogherie și altele.

— **Aprovizionarea cu lemne a funcționarilor Primăriei.** Consiliul Comunal a hotărât ca o întindere de 68 jugăre din pădurile proprietatea Comunei să fie destinate aprovizionării cu lemne a funcționarilor Primăriei.

— **Dela sfatul negustoresc.** Dl Petre Mihály, deputat și președintele Asociației Comercianților din Sighetul-Maramureșului, a invitat secțiunea locală a sfatului negustoresc la adunarea generală anuală a acelei asociații cu care ocazie se va discuta afilierea ei la Cluj și transformarea din Asociație în sfat negustoresc.

— **Arendarea Uzinei electrice.** Uzinele electrice ale orașului Cluj vor fi date în arendă unui consorțiu, din care vor face parte societățile „Ganz" și „Electrica", iar cu o parte din capital va contribui și Primăria. Zilele acestea contractul de arendare va fi supus aprobării Consiliului Comunal.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Raporturile
între Italia și Rusia sovietică

Berlin, — Din Moscova se anunță că guvernul sovietic va înființa, în baza tratatului comercial cu Italia, două consulate generale, la Triest și Geneva.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 6 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Pat și Patachon!

Mireasa din Australia.

Splendidă comedie daneză în 5 acte. In rolul principal cei doi comicii noui. Această comedie e cu mult mai bună, ca Hamlet în care au cucerit simpatia Clujului.

CINEMA URANIA

Fridrich Zellnic!

Contele Festenberg.

Excelentă istorie de aventuri in 6 acte după manuscrisul lui Fridric Salen. Romanul de dragoste al unei contese cu un chelner. Fața vieței din aproape.

CINEMA APOLLO

Mare senzație de aventuri!

Copii întunericului.

Seria I.

Dramă de aventuri in stil mare. In rolurile principale Grith Hegesha, Mierendorf, Bernhard Götzge și Carol Huszár. Mare film!

BOTEZ

Duminică s'a oficiat botezul gratioasei Sanda-Elise, fiica nou născută a dnei și dlui Al. Petrescu, rectorul Academiei de Agricultură din localitate. Nuni au fost dna și dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei.

In numeroasa și selecta asistență, care a participat la serbarea acestui fericit eveniment familiar am remarcat: Dl Tancred Constantinescu, ministrul Industriei, dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, N. Bănescu, rectorul Universității din Cluj, Calugăreanu, profesor universitar, Popescu-Voitești, profesor universitar, dna și dl Emil Petrini, directorul împroprietăriilor în Ardeal, domnul General N. Petala, dl Agripa Popescu, directorul manufacturei, dl inginer Teodorescu, dna și dl Georgescu, directorul fabricei de chibrituri, profesor Martinovici, dna și dl Simionescu, directorul general al finanțelor, dna și dl Bobescu, dirijorul orchestrei Operei, dna și dl D. Tomescu, directorul ziarului „Infrățirea", dna și dl Nicolau, medic veterinar etc., etc.

S'a servit distinșilor invitați un delicios bufet, învăluit, ca într'o fină dantelă, de spuma cupelor de șampanie.

Oaspeții au petrecut cu voe bună, și noua născută, Sanda-Elise, căreia îi facem toate urările de fericire, a cunoscut inițiarea în taina botezului în ciocnetul scânteetor al cuvintelor de spirit și al cupelor pline de veselie.

Concursurile Soc. „Tinerimea Română"

Societatea „Tinerimea Română" va ține în anul acesta concurs între elevii români dela toate școalele de grad secundar, în ziua de 25 Mai a. c.

Concursul va consta dintr'o teză scrisă cu privire la Istorie, Limba română și Religie, însă subiectele nu vor fi dintr'o singură materie, ci se vor stabili — pe cât posibil — chestiuni de sinteză referitor la cultura națională considerată ca un tot unitar.

Concurenții vor avea: trenul, masa și casa, gratuit.

Insoțitorii vor avea asemenea gratuit: casa și trenul, iar masa cu preț redus.

Elevii vor trebui să sosească în București în ziua de 24 Mai. In tot timpul acestei zile se va face încuartiruirea celor sosiți cu diferite trenuri.

Improprietarirea Mitropoliilor si a Episcopiilor cu paduri

— Cu prilejul vizitei pe care dl Ministru Al. Constantinescu a făcut-o zilele acestea în Ardeal, convingându-se că legea reformei agrare săvârșește o mare nedreptate față de cele mai înalte instituții ale Bisericei, a luat hotărârea ca din rezervele de păduri ale statului, rezultate din expropriere, să se dea Mitropoliilor și Episcopiilor, fără deosebire de confesiune, o anumită cotă de pădure, pentru folosințele lor.

Măsura dlui Ministru Al. Constantinescu răspunde unei necesități reale. Mitropoliile și Episcopiile excluse de la împroprietărire, vor putea avea cel puțin această posibilitate pentru a ușura sarcinele lor administrative.

In acelaș timp, dl Ministru Constantinescu a dispus ca bisericele de munte, cari din lipsă de pământuri arabile nu pot fi împroprietărite, să fie împroprietărite cu păduri din aceleași rezerve de stat.

Reclama este sufletul comertului!

Deschiderea
institutului internațional de agricultură dela Roma

In prezența Regelui, a miniștrilor, a delegațiilor a 70 State și a multor personalități, a avut loc cea de a 7 întrunire a Institutului internațional de agricultură.

Vice-președinte Institutului, care înlocuia pe președintele Cuglierri, bolnav, salută pe Rege și pe delegații guvernului italian. D. Mussolini urează bună venire delegațiilor asigurând că guvernul italian privește acest Institut cu multă simpatie.

Urează prosperitate și proges institutului, spre a obține rezultate positive în interesul agriculturii din lumea întreagă.

Comandați bilete la Loter a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

CELE MAI FINE LAME DE RAS UNIOCUOM SE GĂSESC LA CUTITARIA KÚN CLUJ și toate accesoriile în această branșă

7 Grands Prix CEASORNICE Longines ELEGANTE ȘI PRECISE

The Royal Mail Line
FONDATA IN ANUL 1839.
Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064
Canada în și America
Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

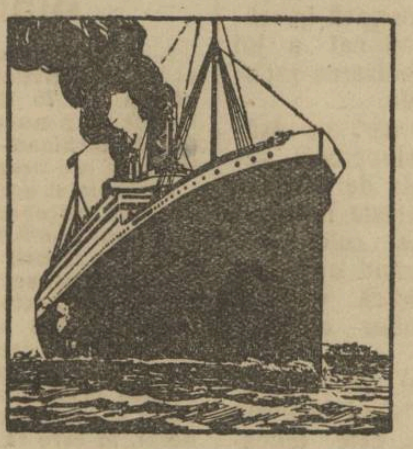

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusand etc.
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașavoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Guvernul bavarez va demisiona

Berlin. — Ziarele anunță că guvernul Knilling va demisiona după alegerile generale și va gira afacerile până la formarea unui nou guvern.

Revizuirea conventiei militare franco-poloneze?

Varșovia. — Șeful statului major polonez va pleca în curând la Paris. După informațiuni din sursă sigură, scopul acestei călătorii ar fi revizuirea convenției militare franco-poloneze care va fi tratată la o conferință între mareșalul Foch și generalul Haller.

Dl I. G. Duca la Londra

Londra 2 (Rador). — Dl Duca a sosit eri dimineață la Londra. Agenția Reuter află că dl Duca va fi primit după amiază de către dl Macdonald cu care va discuta chestiunile ce interesează Anglia și România.

Sedința de deschidere a sinodului eparhial
al Episcopiei Clujului, Vadului și Feleacului

Serviciul divin dela Catedrală— Participarea dlui Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor — Înălțătoarea cuvântare a P. S. S. Episcopului Nicolae Ivan — Alegerea biurourilor și validările

Pe ziua de eri, 4 Maiu s'au început ședințele Sinodului eparhial al Episcopiei Clujului, Vadului și Feleacului. Ședința de deschidere se începe printr'un serviciu religios solemn oficiat în biserica din Str. Petran de către P. Sf. S. Episcopul Ivan, înconjurat de tot clerul din Cluj și de preoții delegați a lua parte la ședințe. La sfârșitul liturgiei, s'a făcut cu un deosebit ceremonial invocarea Duhului Sfânt, după care P. Sf. Sa Episcopul Ivan ține următoarea cuvântare de deschidere a Sinodului:

Inaltatoarea cuvantare a P. S. S. Episcopului Nicolae

Distinsul prelat vorbește despre puternicul ajutor dat de guvern pentru întărirea bisericei strămoșești pe aceste plaiuri Chestiunea Catedralei ortodoxe și a înființărei seminaruiui teologic — Sprijinul dat de dl Al. Lapedatu Ministrul Cultelor și Artelor

„Simt în sufletul meu, — spune P. Sf. Sa, — o bucurie deosebită, când am fericirea de a deschide al patrulea Sinod ordinar dela reînființarea Eparhiei noastre și Vă pot saluta cu creștinească solle „Cristos a înviat".

Bucuria aceasta se potențează și prin faptul, că alegerile pentru Sinodul nostru diecezan au decurs frumos, în liniște și cu toată demnitatea, fără nici o influență străină de biserică, iar alegii cercurilor electorale voiți de cler și popor au fost onorați cu totalități și unanimități de voturi, reușind astfel de bărbați, cari prin vredniciile lor constitue deoparte mândria bisericei noastre, iar de altă garanța sigură, că multele și grelele probleme ale Eparhiei Vadului își vor găsi prin luminele lor cele mai fericite soluțiuni. Intre aceștia pomenim cu deosebită plăcere pe actualul domn ministru al Cultelor, Alexandru Lapedatu și pe fostul ministru al Cultelor, dl Octavian Goga. Amândoi au avut și au un rol frumos la așezarea, închegarea și consolidarea acestei Eparhii, și numele lor va împodobi o pagină aleasă în istoria acestei Eparhii.

Anunț veneratului Sinod cu bucurie, că și pentru organele inferioare, protopresbiterate și parohii s'au făcut alegerile pe un period nou cu toată seriozitatea și se muncește și în centrele protopopești cu puține excepțiuni și în parochii, cum veți binevoi a vedea din rapoartele Consistorului."

P. Sf. Sa Episcopul Ivan arată după aceasta activitatea desfășurată în diferite localități din eparhie de către organele preoțești, după care continuă:

„Străduințele acestea ne-au ajutat să înregistrăm din anul trecut până acum două evenimente de însemnătate istorică, covârșitoare pentru desvoltarea și consolidarea Eparhiei noastre. Unul este așezarea pietrii de temelii a catedralei, dela 7 Octomvrie 1923, în cadrul unor înălțătoare festivități, prin participarea activă, a Alteței Sale Regale Prințului Moștenitor Carol, ca reprezentant al Majestății Sale Regelui nostru glorios, a guvernului în frunte cu Ministrul prezident I.I.C. Brătianu, a I. P. S. S. Mitropoliți Pimen și Nicolae, a P. S. S.Episcopi Roman și Nichita, și a unui mare număr de clerici și mireni distinși din toate colțurile țării noastre, ridicând-o la însemnătatea unei neîntrecute manifestațiuni de unitate națională și religioasă a neamului nostru. A fost una din marile izbânzi ale sufletului românesc desrobit, menită să întărească încrederea tuturora în puterile de renaștere ale bisericei noastre și în rolul hotărâtor ce trebuie să-l îndeplinească pe cel mai înapoiat și mai expus colț al pământului țării noastre întregite.

In acelaș timp, nu pot ascunde speranța ce ne încălzește, că Augusta protecțiune a Dinastiei noastre, ca și înaltul interes al Guvernului, dovedite cu prilegiul punerii pietrii fundamentale, vor fi factori hotărâtori, spre a vedea terminată cu un ceas mai curând monumentala catedrală a Clujului românesc.

Al doilea eveniment de însemnătate tot așa de mare este înființarea seminarului teologic în centrul Eparhiei.

— **„Meritul principal, continuă P. Sf. Sa, revine Domnului Ministru Alexandru Lapedatu, care a răspuns cu toată bunăvoința solicitărilor ce i'am făcut, înscriind în bugetul actual sumele necesare pentru înființarea și deschiderea seminarului în toamna acestui an. Acest fapt are o însemnătate atât de mare pentru viața Eparhiei noastre, încât mă simt dator să-l accentuez cu toată bucuria sufletului meu, și să exprim toată recunoștința Domnului Ministru, distins membru al Sinodului nostru Eperhial".**

„Dar pe cât de prețioasă este această instituție de înaltă cultură religioasă, care va împodobi capitala Ardealului întărindu-i desvoltarea progresiv românească, pe atât de grea este **problema localului**, *unde va avea să-și desvolte activitatea binefăcătoare.*

Am avut clipe grele din cauza acestor greutăți cari ni se par uneori neînvingibile și de acela am luat hotărârea nestrămutată, că dacă ar trebui să împart cu elevii seminarului înscriși aparte din reședința Episcopiască, nu voi lăsa ca viitorii preoți să mai alerge cu cheltueli mari la institute îndepărtate, lipsiți de privegherea și de dragostea păstorului lor."

Prea Sf. Sa continuă, arătând jertfele pe care le face preoțimea ortodoxă în Ardeal în lupta cu celelalte confesiuni și care, folosindu-se de prilejul prezenței dlui Ministru Lapedatu, de a se lua toate măsurile ca situația ei să fie îmbunătățită.

*

Cuvântarea P. Sf. Sale a fost primită cu mare însuflețire și ascultată cu multă atenție de întreaga asistență, din care a făcut parte și dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și al Artelor ca unul ce figurează ca deputat în Sinodul Eparhial, pe lângă calitatea sa de ministru al Bisericei.

Alegerea biurourilor. Validările

După înălțătoarea cuvântare a P. Sf. Sale Episcopului Ivan, se face apelul membrilor după care se prezintă rând pe rând 51 de deputați, cari își depun credinționalele lor. Imediat după îndeplinirea acestei formalități, s'au format patru comisiuni, cari au revizuit actele electorale și au verificat alegerile. pe care le-au găsit perfect legale, afară de 3 alegeri de mireni, ale căror acte electorale s'au transpus comisiunei de verificare, care în cursul ședințelor va face raportul, iar Sinodul se va pronunța asupra valabilității.

Tot în biserică s'au constituit apoi birourile și s'a procedat la împărțirea membrilor in cele cinci secțiuni: bisericească, școlară, organizare, financiară și poetiționeră, după care fiecare secție își alege un președinte și un raportor, care primesc actele relative la chestiunile ce se vor discuta. Ședința se ridică la orele 12.

*

După ședință, toți deputații s'au prezintat P. Sf. Sale, cu care ocazie, prin cuvintele Sf. Sale Protopopului V. Gan din Baia de Arieș, Adunarea Sinodală prezintă omagiile sale P. Sf. Sale Episcopului Ivan.

Sf. Sa răspunde foarte mișcat și cu un deosebit interes față de biserică și neam, cerând dela toți devotament și muncă constructivă pentru propășire și spre a se dovedi că organizația bisericei ortodoxe pe bazele Statutului de organizare Șagunian, aduce cele mai mari foloase în opera de consolidare a bisericei cea mai importantă instituție de Stat. S'a servit apoi o gustare tuturor celor prezenți iar 15 dintre ei au fost reținuți la masă urmând ca în fiecare zi să fie reținuți alți 15.

*

După amiază, începând dela orele 4, toate secțiunile s'au întrunit în birourile Consistorului pentru a pregăti rapoartele respective cu privire la actele ce au primit, în vederea începerii ședințelor de azi la orele 10, în sala festivă a Prefecturei județului.

Raspandiți „Infratirea"

Presa maghiară

Declarațiile dlui ministru Lapedatu și gazetele ungurești

Declarațiunile dlui ministru Lapedatu asupra faimoasei chestiuni a Statusului romano-catolic au fost reproduse și comentate de întreaga presă minoritară din Ardeal.

Dl ministru afirmase că actualii conducători ai Statusului s'au abătut dela normele stabilite la 1886, recunoscute de vechea stăpânire, și că, în locul regulamentului de administrare a afacerilor Statusului din 1915 el s'au întrunit, în 1922 sub prevederile altuia, fără să se fi cerut, cum trebuia, aprobarea lui de Ministerul de Culte.

Dl ministru a mai dovedit că intenția Statusului este să se sustragă controlului Statului român și să aibă mână liberă în întrebuințarea veniturilor și fondurilor.

Acuzațiilor întemeiate și dovedite, nici Status-ul nici presa maghiară n'au știut să le dea un răspuns mulțumitor.

„Keleti Ujság", în urma acestei senzaționale demascări, consideră situația ca „gravă" și „excluzând orice optimism".

In acelaș ziar, canonicul dr Balázs András este silit să recunoască modificarea dela 1918 încoace a regulamentelor Statusului.

Președinția Status-ului a făcut de asemenea o declarație ziarului „Ellenzék" în care aceasta se scuză spunând că a cheltuit din averea Status-ului întotdeauna conform celor mai bune convingeri ale sale.

Aceiași președinție recunoaște că a modificat pe ici pe colo regulamentul cel vechiu, dar — spune ea — *„nu în părțile cele esențiale"*. Dupăcum se vede, toate aceste scuze, nu fac decât să întărească și mai mult, gravele destăinuiri ale dlui ministru Lapedatu.

O impertinență

Ziarul „Ujság" ne aduce știrea, că marele nostru istoric, dl N. Iorga, a invitat prin intermediul cunoscutului profesor dela institutul „Marianum", dl Bitay Arpad, la congresul dela Suceava al „Ligii Culturale", toate instituțiile culturale ungurești cari sunt dispuse să conlucreze culturalicește cu Românii pentru binele patriei comune.

După ziarul „Ujság", invitația d-lui Iorga privește și faimoasa societate antiromânească „Emke", în frunte cu dl Sándor Jozsef. Lui „Ujság", probabil, îi arde de glume....

Ii recomandăm să citească anuarele și volumul jubilar al societății „Emke", în care dl Sándor Jozsef arată că „Liga Culturală" și celelalte societăți similare din vechiul regat sunt asociații cât se poate de primejdioase pentru „ideea" de stat maghiar, cerând măsuri severe contra lor.

Sperăm că „Liga Culturală" va ști să răspundă așa cum se cuvine impertinențelor asupritorilor noștri de ieri.

Piesa dlui Moldován Gergely

Ziarele ungurești ne aduc știrea ca literatura dramatică ungurească din Ardeal s'a îmbogățit cu o piesă scrisă de cunoscutul domn Moldován Gergely și cu subiect din viața dela țară ardelenească.

Astăzi, când toți renegații din trecut au devenit peste noapte, în speranța unui blid de linte strașnici patrioți, tricolori și guralivi, simțim un fel de stimă față de bătrânul domn Moldován Gergely. D-sa, după unire nu și-a schimbat atitudinea față de unguri, scrie piese în ungurește, colaborează la „Ujság" și „Ellenzék"..., își urmează drumul pe care nimeni nu l'a silit să'l apuce și pe care nu știm dacă nu-l va regreta măcar pe patul morții....

In chestia cărților iredentiste maghiare

O scrisoare a dlui. C. Rîuleț, directorul presei din Ministerul de Interne

Cu privire la articolul „Noui cărți iredentiste în Ardeal", apărut în unul din numerele trecute ale ziarului nostru, și prin care atrăgeam atenția organelor superioare de control asupra invaziei în Ardeal a unor noui cărți iredentiste maghiare, confratele nostru, dl Const. Rîuleț, Directorul Presei din Ministerul de Interne, ne trimite următoarele:

I. Ministerul de Interne n'a acordat nici o îngăduință de import firmei Révész Béla, din Târgu-Mureș, care de altfel n'a făcut nici o cerere la acest minister;

II. Incuviințarea nu se dă firmelor, ca să selecționeze ele cărțile, după cum reese din articolul dv, ci individual pentru fiecare volum, depe cercetarea cuprinsului în Direcțiunea Presei, din Ministerul de Interne;

III Cartea „Történelmi és földrajzi összefoglalások" (Rezumat de istorie și geografie) de care vă ocupați, n'a fost aprobată de nimeni, ci a fost introdusă în țară prin fraudă;

IV. Mulțumită solicitudinei dlui Ministru Tătărăscu față de minorități, cărțile ungurești neprimejdioase se aprobă fără nici o dificultate, cu cea mai mare urgență, cu condiție să fie prezentate din'nainte Ministerului de Interne: cele care se sustrag controlului organizat în condiții atât de îngăduitoare dovedesc, prin chiar ocolirea censurei, că sunt primejdioase și vor fi confiscate ori unde vor fi găsite; iar organele administrative dovedite că le tolerează vor fi pedepsite;

V) Cu privire la articolul din „Infrățirea" dl Ministru Tătărăscu a orânduit o anchetă și vinovații își vor primi sancțiunile.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma:

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Viaţa religioasă

Raportul Consistoriului eparhial din Cluj pe anul 1924

—Faptele eclesiastice petrecute în cursul anului — P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan despre dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor — Lupta împotriva sectelor religioase

Am primit la redacţie raportul Consistorului eparhial din Cluj către Sinodul Eparhial pe anul 1924 — o oglindă credincioasă a vieţei religioase ortodoxe a acestui ţinut în cursul acelui an.

Broşura publică la început raportul general al P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan către Sinodul Eparhial.

P. Sfinţia Sa Nicolae Ivan vorbeşte la început în acest raport de chestiunea zidirei Catedralei Cluj, asigurând Venerabilul Sinod că lucrările au continuat şi se urmează conform planurilor cu chibzuială şi soliditate, care garantează că acest edificiu va fi o adevărată capo de operă a artei româneşti.

P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan expune apoi în acest raport toate faptele şi actele sfintei noastre biserici ortodoxe săvârşite în anul 1924.

I. P. S. Sa Episcopul N. Ivan despre d-l Al. Lapedatu

I. P. S. Sa Episcopul N. Ivan face în acest raport următorul portret al d-lui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, — un portret în linii pe cât de sobre, pe atât de asemuitoare şi expresive:

„In luna Octomvrie s'a făcut la Bucureşti remanierea guvernului, care fapt a adus la departamentul Cultelor pe d-l Al. Lapedatu membru al Consistorului şi al sinodului nostru eparhial. Pentru noi acest fapt a fost un prilej de bucurie şi satisfacţie.

D-l Alexandru Lapedatu este fiu al Ardealului, crescut în concepţiile de viaţă ale neamului nostru de dincoace de Carpaţi, sinteza celui mai pronunţat spirit de intransigenţă naţională, morală şi umanitară.

Ca unul care a muncit o viaţă întreagă în viaţa publică din vechiul Regat cunoaşte în amănunte şi concepţiile de viaţă ale fraţilor noştri de acolo. A trăit şi în mijlocul nostru şi-a munci în ogorul bisericei noastre în rândurile cele dintâi.

In perfectă cunoştinţă a tuturor problemelor bisericei noastre şi a problemei mari de unificare dl Ministru de Culte va şti să soluţioneze aceste probleme spre mulţumirea tuturor şi spre binele de obşte al bisericii şi patriei întregi.

Inţelegător al nevoilor noastre Domnia sa a asigurat în bugetul Statului pe anul 1924 o subvenţie de trei milioane lei pe seama catedralei noastre şi ne-a pus în vedere un ajutor special de circa şapte milioane tot spre acest scop pe lângă alte îmbunătăţiri peutru Consistoriul nostru şi eparhia săracă a Clujului."

Lupta împotriva sectarismului

In raportul Senatului Bisericesc P. S. Sa Episcopul N. Ivan face următoarea expunere a luptei duse Impotriva sectarismului:

„Consistorul a executat concusul No. 28 al sinodului din sesiunea trecută. Cu ordinul No 5011 şi 2751 a luat dispoziţii ca preoţii să se ocupe intensiv cu studierea chestiei sectare şi cu contra propaganda, a dispus ca cercurile religioase să facă misiuni în popor, să aleagă fiecare tract doi preoţi misionari şi fiecare protopop să controleze şi această parte a activităţii pastorale a preoţilor noştri. A invitat pe păr. Galacţion să ţină conferinţe. dar până acum dânsul n'a avut posibilitatea să se deplaseze în eparhia noastră.

Cu adresa noastră No. 2.932 am cerut guvernului să revoace ordinul No, 2143/923 prin care se declară liberul exerciţiu al baptiştilor, pe motiv că toţi sectarii se folosesc de prerogativele acestui ordin sub pretext că sunt baptişti. Ordinul nu s'a revocat, ci Ministerul Instrucţiei cu adresa sa No. 133.724/923 precizează condiţiile instrucţiei religioase a elevilor baptişti, care are să se facă de către baptişti, iar Ministerul Cultelor cu adresa No. 32.216/923 precizează condiţiile pe lângă cari sectarii pot să-şi exercite liberul exerciţiu al confesiunii lor.

Observăm că primejdia sectară pe teritoriul eparhiei noastre nu este aşa de mare ca în alte părţi. Avem în total 352 sectari.

Cu adresa No. 113/924 Sfântul Sinod ne atrage atenţia că la răspândirea sectelor contribue şi unii preoţii cari se ocupă cu funcţiuni incompatibile, regustorii, slujbe administrative iau taxe prea mari, etc. Consistorul nostru purcede faţă de astfel de preoţi cu cele mai aspre măsuri.

Constatăm însă că chestiunea sectară nu este numai pur bisericească. Ea este susţinută în mod clandestin de iredentiştii ţării noastre, pentru subminarea statului, fapt constatat de autorităţile militare şi siguranţa statului. Ar fi deci de dorit ca şi statul să reglementeze în amănunte chestia aceasta, dând mână de ajutor preoţilor cari nu au alte mijloace de combatere decât cuvântul evangheliei."

Zidiri şi restaurări de biserici

Din raportul Senatului Epitropesc către venerabilul Sinod rezultă că în decursul anului 1923 s'au restaurat bisericile din Roşia Montană, Bucium Cerb, Cârna, Borgosuseni, Buduş, Galaţi, Neagra de jos, Vidra medie, Borcut, Peteritea, Fânaţe, Ungureni, Ciceu Giurgeşti, Filea, Mureş Sângeorz, Ibăneşti.

S'a început zidirea bisericii în Borgobistriţa, Deda-Bistriţa şi Vad.

Remarcăm în special jertfele însemnate aduse de poporul din Filea şi Ibăneşti pentru restaurarea şi pictarea bisericii.

Simţul de jertfă pentru instituţiunile bisericeşti este viu în sufletul credincioşilor şi sporeşte zi cu zi, încât putem constata cu satisfacţie, că n'avem aproape nici o parohie în care să nu să fi reparat sau făcut ceva în decursul anilor de după război.

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Nu-l intreci cu nimic
dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteţi câştiga 100.000 lei
LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.
Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 Bilete contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

BICICLETE
„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3458—1 După măsură.

Consfătuirea dela Cercul de studii al partidului Naţional-Liberal

Vizita dlor miniştri Al. Constantinescu, Alex. Lapedatu şi Tancred Constantinescu

— Importanta expunere a dlui Ministru Al. Constantinescu, asupra situaţiei politice şi asupra aplicării reformei agrare în Ardeal —

Ieri, la ora 6 d. a. a avut loc o consfătuire la Cercul de Studii al partidului Naţional-liberal din localitate, la care, pe lângă un mare număr de membrii ai organizaţiei, au luat parte şi d-nii miniştri Al. Constantinescu, Al. Lapedatu şi T. Constantinescu.

Presenţa distinşilor oaspeţi a fost salutată de d. N. Bănescu, preşedintele organizaţiei. Răspunzând invitaţiei d-lui Bănescu de a pune în curent organizaţia locală cu situaţia politică şi cu activitatea din ultimul timp a guvernului, d-l ministru Al. Constantinescu a făcut următoarea interesantă expunere:

Importantele declaraţii ale dlui Ministru Alex. Constantinescu

Opera înfăptuită de guvernul şi partidul naţional-liberal — Cum s'a aplicat reforma agrară în Ardeal — Improprietărirea din ţara Moţilor

„D. Bănescu, preşedintele organizaţiei noastre de aici, aşteaptă dela noi cuvântul de îmbărbătare. Voi răspunde, Domnilor, la aceasta, că partidul nu are nevoie de altă reconfortare decât conştiinţa menirei sale pe deplin satisfăcută. Guvernul, primind greaua sarcină de a scoate la liman nevoile ţărei, a ştiut să realizeze tot binele posibil pentru ţară, aşa cum îl doria. Aceasta însă nu ni-a împiedecat a concentra toate forţele de muncă ale partidului pentru îndeplinirea misiunei noastre.

„Nimic nu ne poate opri din hotărîrea noastră. Oricari ar fi combinaţiile, oricari ar fi fuziunile şi difuziunile şi oricari ar fi colaborările opoziţiei, guvernul actual îşi va urma nestânjenit programul fixat la venirea sa la cârma ţărei. Toate sbuciumările opoziţiei sunt zădarnice şi nu putem decât să le privim cu compătimire. Noi am fi bucuroşi să avem o opoziţie tare, bine pregătită şi utilă. Din nefericire nu este. Şi pentrucă nu este, am vrea să avem o opoziţie care cel puţin să nu încurce pe cei ce vor şi pot să lucreze util pentru ţară.

„Avem conştiinţa clară că ne facem toată datoria faţă de ţară şi Coroană. Pentru aceasta nimic nu ne poate inspăimânta, nici ameninţări şi nici violenţe. Căci dacă guvernul n'ar fi ştiut ce vrea s'ar fi lăsat intimidat şi de gaze asfixiante, şi de vociferări, şi de trâmbiţele de bâlciu ale opoziţiei.

„Dar fiindcă opoziţia noastră este aşa cum o ştim, nu ne rămâne decât să ne facem pe deaîntregul datoria. N'am dori decât ca toţi să fie animaţi de aceleaşi sentimente patriotice ca şi noi, şi să nu caute alt reazim atacurilor ce ne dau decât în virtuţile noastre neaoş româneşti."

Guvernul şi reforma agrară

Netemeinicia unor acuzaţii — Cum a fost aplicată reforma agrară în Ardeal?

„Am făcut — continuă dl ministru — tot ce ni-a stat în putinţă pentru buna aplicare a reformei agrare. Nu voi comite greşeala de a pretinde că nu s'au făcut şi nedreptăţi. Trebuia însă să ne gândim cât de mare este legea aceasta, şi vom înţelege că acolo unde nedreptăţile s'au făcut, ele au fost săvârşite din explicabile greşeli. N'am săvârşit însă niciodată vre-o abatere dela litera legei, şi oridecâte ori am avut ştiinţă de o nedreptate am căutat să o îndreptăm.

Am fost acuzat de către opoziţie că am favorizat pe unii dintre proprietarii streini din Ardeal.

In acelaş timp însă, domnilor, după cum ştiţi, aceiaşi proprietari unguri despre care opoziţia spunea că i-am favorizat s'au dus să se plângă la „Liga Naţiunilor" afirmând tocmai contrariul, şi anume că le iau mai mult decât prevedea legea agrară.

Au venit atunci în ţară delegaţi ai „Ligei Naţiunilor" ca să studieze plângerile Ungurilor, la faţa locului.

Rezultatul îl cunoşteţi cu toţii. Delegaţii „Ligei Naţiunilor" n'au constatat nici un abuz în defavorul proprietarilor unguri şi au plecat la Geneva cu un dosar care cuprindea toate documentele în baza cărora „Liga Naţiunilor" a dat dreptate de cauză României".

Legea reformei agrare precum şiregulamentul ei au fost întocmite de d. Garoflid din guvernul Averescu.

In regulamentul legei agrare pentru vechiul regat se spunea că proprietarii streini erau expropriaţi în întregime pentru simplul fapt că erau streini. In Ardeal, regulamentul legei face însă două excepţii. Regulamentul spune:

„Sunt consideraţi ca absenteişti toţi acei proprietari cari au lipsit din ţară dela 1 Decemvrie 1918 până la 1 Martie 1921, afară de acei cari au avut o însărcinare oficială în streinătate şi afară de acei cari sunt streini. Prin urmare, absenteismul lovea numai pe români.

Această situaţie nu putea rămâne aşa, în primul loc pentru că nu era legală şi în al doilea rând pentrucă era în detrimentul Românilor.

Atunci am modificat regulamentul în senzul exact al legii şi am şters fragmentul din articolul regulamentului care spunea *„şi afară dacă vor fi străini"*.

Ungurii au protestat atunci spunând că am făcut o nouă lege prin care persecutam pe străini. In cele din urmă, s'au convins că nu legea ci regulamentul excepta pe străini dela absenteism.

Ungurii au mai pretins că nu avem dreptul să-i expropriem în baza unui articol al tratatului de la Trianon care garanta integritatea bunurilor proprietarilor din nouile ţinuturi cari vor opta pentru altă cetăţenie. La aceasta am răspuns că legea garantează această integritate bunurilor în faptul că nu avem dreptul să le confiscăm.

Dar în acelaş tratat, un alt articol prevede că statul român are dreptul să confişte fără despăgubiri, bunurile care au fost proprietatea statului maghiar sau ale vre-unui membru al familiei Habsburgilor.

In baza acestui articol, am expropriat pe seama statului marile proprietăţi ale arhiducelui Iosif de lângă Arad şi 75.000 de iugăre dela comunitatea secuiască care avea asupra acestui pământ numai dreptul de folosinţă, — proprietatea fiind a statului.

In ce priveşte restul proprietarilor, pe aceştia i am expropriat nu confiscându-le bunurile, ci rescumpărându-le pe seama statului. N'am făcut altceva decât să aplicăm o lege internă şi nu puteam să favorizăm pe proprietarii străini în detrimentul statului român.

Ungurii au mai pretins să le plătim în aur. Le-am răspuns foarte simplu că nu le putem plăti decât în forma în care am plătit şi Românilor."

Improprietăririle din ţara Moţilor

In chestiunea împroprietăririlor din ţara Moţilor, dl ministru Al. Constantinescu, declară următoarele:

„Personal am avut şi am o slăbiciune pentru Moţi. Am fost de nenumărate ori în ţara lor chiar înainte de războiu.

Când eram în opoziţie mă duceam personal la Minister şi intervenuam pentru satisfacerea diferitelor interese ale Moţilor.

Acum de când sunt ministru totdeauna când a fost vorba să acord ceva pentru Moţi, dacă cererea lor a fost făcută în cadrele legilor, le-am dat cu amândouă mâinile.

Le-am fixat plata pământurilor la sume mai mici decât la ceilalţi împroprietăriţi.

I-am scutit de amende de sute de mii de lei pentru contravenţille silvice ce le-au făcut. Acum când e vorba de averea statului pot să le dau şi le voiu da iarăşi cu amândouă mâinile.

Când e vorba însă de averea particularilor nu pot să le iau acestora mai mult decât zice legea.

In vechiul regat au fost 1 milion şi 800.000 de îndreptăţiţi şi n'am putut împroprietări decât 435.000 de ţărani pentru că legea nu mă lăsa se iau dela proprietari mai mult.

După legea agrară din Ardeal pe care am găsit-o la venirea mea la Minister, şcolile şi bisericile se împroprietăreau după ce erau satisfăcuţi toţi îndreptăţiţii. Cu alte cuvinte, pământul fiind insuficient, şcolile şi bisericile rămâneau neîmproprietărite.

Eu am modificat legea şi am împroprietarit în primul rând bisericile şi şcolile şi din rest am împroprietărit pe ţărani."

*

In cele din urmă, dl ministru Constantinescu declară că va dispune oprirea tuturor tăerilor pădurilor din ţara Moţilor, ale proprietarilor ale căror contract au expirat.

*

Consfătuirea a luat sfârşit la orele 9.

AlţioP.

Chestiunea aplicării impozitelor la Cluj

Doleanţele comercianţilor şi industriaşilor din Cluj referitoare la felul cum se aplică nouile impozite O adunare generală a contribuabililor — Memoriul întocmit — Chestiunea închiderii localurilor

Comercianţii şi industriaşii din Cluj, au început să se agite de mai multă vreme, crezându-se nedreptăţiţi cu procedura de aplicare a nouilor impozite, deoarece adesea ei au fost impuşi de comisiunea instituită în acest scop, cu totul exagerat, faţă de veniturile lor.

Pentru a se putea ajunge la un punct de înţelegere şi pentru ca nici Comerţul şi industria naţională să nu aibă de suferit de pe urma noului sistem de aplicare a impozitelor, reprezentanţii diferitelor asociaţii de comercianţi şi industriaşi din Cluj, au fost convocaţi eri, pentru orele 11, de către Uniunea Măcelarilor, la o consfătuire, în localul acelei Uniuni în Str. Anton Panu Nr. 12.

Şedinţa se deschide sub preşidenţia d-lui *Carol Rétthy*, preşedintele Uniunei Măcelarilor, care arată scopul convocării şi cere dela cei prezenţi toată atenţia şi solidaritatea, pentruca o chestie atât de importantă ca aceia a a impunerilor, să fie desbătută cu toată obiectivitatea.

Iau cuvântul după aceasta, d-nii *Căciulă*, secretarul Camerei de Comerţ, *I. Szilagyi*, secretarul „Asociaţiei Măcelarilor", *Nemeş*, şi alţii, cari vorbesc contra constituirei actualelor comisiuni de impuneri, cari ar fi formate de oameni din afară de ramura respectivă de comerţ sau industrie, şi care ar face impunerile în necunoştinţa stării de fapt a lucrurilor. Pe lângă aceasta, se mai protestează contra faptului că aceste comisiuni nu ţin seamă de registrele prezentate de cei interesaţi şi prin acest procedeu comercianţii şi industriaşii sunt impuşi în mod exagerat.

Comisiunile de apel, la care dă dreptul legea de a se face reclamaţiunile celor nemulţumiţi, pe lângă că ar fi la fel constituite ca primele instanţe, dar de cele mai multe ori, îngreuiază şi lungesc procedura, aşa că cei interesaţi pierd foarte mult timp.

Faţă cu toate cele arătate mai sus, dl *Moise Anghel* propune, şi se primeşte de toată adunarea, să se redacteze un memoriu, cari să cuprindă toate doleanţele comercianţilor şi industriaşilor, memoriu care să fie prezintat Dlui Chr. Simionescu, Directorul general al finanţelor din Ardeal, astăzi la orele 11, dar dacă dsa nu va putea de o soluţie mulţumitoare acestor cereri, memoriul să fie prezintat de o delegaţiune dlui Ministru de finanţe. Se alege apoi o altă delegaţie care să prezinte un memoriu la fel şi dlui Tancred Constantinescu, Ministrul Industriei şi al Comerţului, care actualmente se află la Cluj. Odată cu memoriul ce se va prezentă dlui T. Constantinescu, delegaţiunea, în urma propunerii dlui Ioan Jilescu care va cere şi suspendarea măsurei ce s'a luat în timpul din urmă ca toate localurile să fie închise la orele 12, de oarece prin aceasta se aduc mari prejudicii şi se loveşte în interesele comercianţilor.

Şedinţa se termină la orele 1.

Ciocnire între aeroplane

Leafield. — Două aeroplane s'au ciocnit eri în apropiere de Cambridge. Ambele au căzut la pământ. Pilotul Martin a fost ucis, iar pilotul ofiţer Joung, a scăpat cu viaţă. Ambele maşini făceau zboruri de încercare.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală.

„PETROSANI"

Societate Anonimă Română pentru exploatarea Minelor de cărbuni

Convocare

Conform art. 19 din statutele Societăţei se concoacă Adunarea Generală Ordinară pentru ziua de Vineri 16 Mai 1924 ora 18.

Adunarea se va ţine în localul Societăţei din Bucureşti, str. Aurel Vlaicu Nr. 22.

Vor avea dreptul de a lua parte la Adunarea Generală acţionarii cari până în ziua de 8 Mai 1924 inclusiv vor fi depus la sediul Societăţei str. Aurel Vlaicu 22 Bucureşti, sau la Banca Comercială Ungară din Pesta certificatele provizorii sau dovezile băncilor unde sunt depuse aceste certificate. Tot până la acea dată se vor depune şi procurile prevăzute de art. 22 din Statutele Societăţei.

Adunarea Generală va fi legal constituită când acţionarii sau mandatarii prezenţi vor reprezenta cel puţin o treime din capital.

Dacă în ziua fixată nu va fi reprezentată cota de capital prevăzută mai sus, şedinţa se amână pentru ziua de 23 Mai 1924, la aceiaşi oră şi tot în localul Societăţei.

Ordinea de zi:

1. Aprobarea dării de seamă şi a bilanţului încheiat la 31 Decemvrie 1923.
2. Descărcarea Consiului de Administraţie de gestiunea sa.
3. Reparitizarea beneficiilor.
4. Ratificarea cooptărei d lor administratori Bernhard Edlen von Popper Ardberg şi Anton Deszberg.
5. Alegerea a cinci membri în Consiliul de Administraţie.
6. Alegerea a cinci cenzori şi cinci cenzori supleanţi.
7. Fixarea onoralului cenzorilor.

Consiliul de Administraţie

BILANŢUL GENERAL incheiat la 31 Decembrie 1923

Activ			Pasiv		
Cassa şi efecte:			Capital		280,000.000·—
Numerar la Bucureşti şi la Mine	4,329.427·52		**Rezerve:**		
Depozit la Bănci:			Rezerve statutare	5,409.761·94	
a) Depozite proprii 8.491.536·29			„ extraordinare	5,409.761·94	10,819.523·88
b) Grupul Român dividende reţinute 29.276,067·87	37,767.704·16		**Creditori:**		
Ordonanţe de plată de incasat	19,177.810·—		Grupul Român dividende reţinute	29,276.067·87	
Efecte publice şi ăcţiuni	1,910.000·—		Creditori diverşi	142,640 096·78	
Cauţiuni depuse	589 000·—	63,773·841·68	Salariile muncitorilor pe Dec. 1923	9,986 911·78	
Investiţiuni şi construcţiuni miniere: 65,587.744·—			Casa de pensiune a funcţionarilor	4,830 489·63	186,733.566·06
Amortizare 4,108.044 50	61,479.699·50		**Beneficiu:**		
Inventarul imobilelor, mobilelor şi maşinelor 244,197.622·87			Report din anul 1922	1,607.893·36	
Amortizare 26,289.917·86	217,907.705·01		Beneficiul net al anului 1923	87,252 239 01	88,860.132·37
Materiale, lemnărie. alimente şi cărbuni	31,346.200·94	310,733.605·45			
Debitori:					
Diverşi debitori pentru cărbuni şi alte creanţe		191,905.775·18			
		566,413.222·31			556,413.222·31
Conturi de ordine:			*Conturi de ordine:*		
Garanţii de gestiune	765.000·—		Depunători de garanţii de gestiune	765.000·—	
Cauţiuni primite	278.550·—		Depunători de titluri	278.550·—	
	1.043.550·—			1,043.550·—	

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE incheiat la 31 Decembrie 1922

Debit			Credit		
Cheltueli generale		24,242.862·81	Report din anul 1922		1,607.893·36
Dobânzi pasive		3,810.826·15	Dobânzi as. depozitelor la Bănci şi as.		
Amortizări		30,397 962·36	Efecte publice	1,653 146·55	
Benefieiu:			Venitul brut al minelor	144.050.743·78	145,703.890·33
Report din anul 1922	1,607.893·36				
Beneficiul net pe 1923	87,252.239 01	88,860.132·37			
		147,311.783·69			147,311.783 69

Preşedintele Consiliului de Administraţie: *Cornelia R. Manolescu.*
Director general: *N. Theodorescu.*
Administratori delegaţi: *N. P. Ştefănescu, dr. Fr. Chorin Jun.*
Serviciul Contabilităţei: *E. Cerghedy, V. Kosma,* experţi contabili.
Am examinat prezentul Bilanţ şi cont Profit & Pierdere conform art. 186 din Codul Comercial şi le-am găsit în concordanţă cu registrele.
Cenzori: *C. Cioflec,* Expert contabil, N. *Miclescu, Ing. D. Ghermani, A. Eisler, H. Gergely.*

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
5913 5913
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Concurs

Curtea de Apel. judecatoriile, ambele parchete, inchisoarea tribunalui şi tipografia Curţii, anualminte au lipsă circa de 2500 m-3 lemne de foc.

Toţi aceia cari reflectează la furnizarea acestor lemne au a-şi inainta ofertele la subscrisul (Piaţa Stefan Cel-Mare Nr. 23) până la 15 (cinci spre zece) Mai a. c. oare 10 a. m. unde se pot primi şi informaţiunile necesare.

3451 Prim directorul Curţii de Apel: **J. Vodă.**

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor în preturi.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1073 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 8 Maiu 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 1 8 MAI 24

R CLUJ 1. 3404

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Ședințele Sinodului Eparhial din Cluj

O nouă îndrumare dată bisericei ortodoxe române

Dl. Alex. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor, arată nouile baze ce vor sta la temelia bisericei noastre strămoșești pentru înviorarea sentimentului religios în massele poporului. — Propunerile făcute de dl Prof. I. Mateiu — Chestiunea protopopiatului din Cluj — Inălțătoarea cuvântare a dlui Ministru Al. Constantinescu — Rolul bisericei în viața poporului nostru — Opera guvernului liberal pe tărâmul bisericesc — Cuvântarea dlui Ministru Tancred Constantinescu — Importantul discurs al dlui Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor. — Bazele după care se va desvolta în viitor biserica strămoșească — Chestiunea salarizării preoților

Luni dimineața la orele 10 a avut loc a doua ședință a sinodului din eparhia Clujului, Vadului și Feleacului, de față fiind și dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și al Artelor.

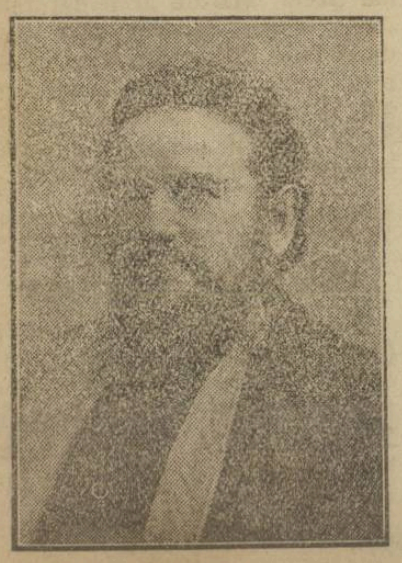

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan sub a cărui energică și prevăzută păstorie, reînviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului a pornit pe un atât de făgăduitor drum.

Primul care ia cuvântul este dl deputat *Mateiu*, făcând propunerea care se admite, de a se trimite din partea Eparhiei ortodoxe doi tineri absolvenți ai cursului clerical, la Glaskow în Anglia, unde să stea doi ani pentru ca apoi dintre aceștia să se recruteze profesorii seminariali. Sinodul aprobă ca în acest scop să se intervină la minister, pentru a se asigura acestora o bursă de cel puțin 50 000 lei anual.

Dl *Lazăr Chirilă* face o interpelare în chestia protopopiatului din Cluj și constată că această instituție este cu totul neglijată, aducând grave prejudicii bisericei ortodoxe.

Intre aceștea sosesc în sala de ședință dl Alex. Constantinescu, Ministrul Agriculturei și Domeniilor și dl Tancred Constantinescu, Ministrul Industriei și Comerțului, cărora P. S. Sa Episcopul Ivan le urează bun sosit, scoțând în evidență bunăvoința ce au avut-o în diferite rânduri față de nevoile bisericei noastre și-i roagă ca și în viitor să arate aceeași solicitudine.

Dl Ministru Al. Constantinescu răspunde următoarele:

Rolul bisericei în viața poporului nostru

Importanța episcopiei Clujului în viața religioasă a Ardealului. Sprijinul dat de guvern Bisericei

Inălțătoarea cuvântare a dlui Min. Al. Constantinescu

„Mă simt foarte fericit că mi s'a dat prilejul să mă găsesc astăzi în capitala Ardealului și să pot veni și eu la întrunirea aceasta a înaltei corporații bisericești pe care o reprezentați. Opera bisericei noastre din Ardeal e strâns legată de trecutul neamului nostru românesc, de un trecut glorios, și biserica este factorul esențial pentru închegarea și asigurarea vieții lui. Cu luminile ce le-a răspândit această biserică, pe lângă toate rătăcirile de acum două sute de ani, credința poporului românesc a rămas una și neclintită.

Nu trebue să vedem în opera bisericei o operă de răsvrătire, ci de întărire și consolidare. Ea trebue să-și urmeze această cale cu persistență, cu convingerea că noi ne tragem dintr'un neam care a avut o singură credință, și o singură religie. Dzeu a voit ca și aici în capitala Ardealului biserica noastră să reînvire și în fruntea ei să vie un prelat care știe să facă totul pentru ca așezământul acestei biserici să fie sigur și tare. Abia au trecut doi ani și aici se ridică o catedrală frumoasă care este un simbol al credinței noastre neprihănite și un semu că această credință crește și înflorește. La stăruința dânsului vom vedea în curând seminarul înfăptuit, în care scop am luat chiar azi dispoziții ca să se pună la dispoziție edificiul necesar. Și am făcut ca toate bisericile, unde este posibil, să primească pământ, iar de nu, să aibă o compensație în păduri, iar episcopia Clujului să-și primească și ea cota de pădure ce i se cuvine.

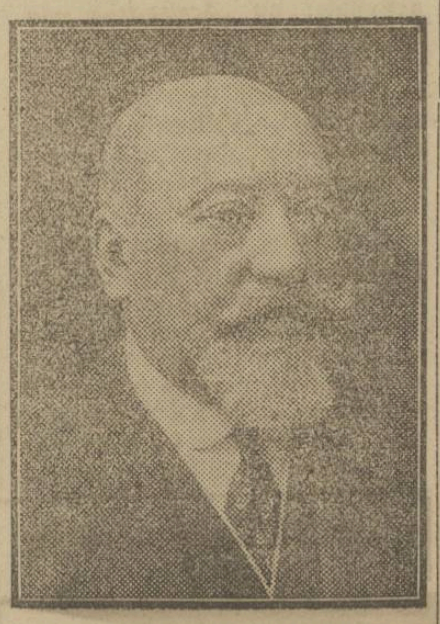

Dl Al. Constantinescu
Ministrul Agriculturei și Domeniilor

Facem tot ce putem pentru biserică, pentrucă ei îi suntem datori cu recunoștință. In Constituție s'a dat bisericei noastre dreptul ce i se cuvine de dominantă. Nici nu se putea altfel pentru o biserică, la care se închină din cele 18 milioane de cetățeni mai bine de 15 milioane. Și Parlamentul și frații noștrii uniți au întărit aceasta cu isdăliturile lor. Puteți fi asigurați că guvernul nostru, și cred că toate guvernele, au interesul să ridice această biserică. Eclipsele sunt trecătoare. O oră, două și trec, și iar răsare limpede și strălucitoare luna sau soarele. Trecutul nostru este o garanție pentru ceeace vom face în viitor. Și cred că steaua neamului nostru, departe de a fi în apunere, va străluci în viitor tot mai vie și luminoasă."

Cuvântarea domnului Ministru Tancred Constantinescu

La cuvântul apoi dl Ministru Tancred Constantinescu care spune următoarele:

„Oricine vine în Ardeal și vede, după o mie de ani de jug strein, puterea de viață și preponderanța poporului român, se întreabă, cum se face, că acest popor a putut înfrunta atâta ispită și primejdii, s'a menținut intact și riguros până astăzi. O ușoară analiză va dovedi, că aceasta se datorește religiei și bisericei. Prin credința strămoșească, prin acel cler cult și iubitor de neam, s'a ajuns ca poporul să treacă prin acei o mie de ani neinfectat. Operă națională în Ardeal fără preoți nu se poate închipui. Aduc și eu omagiul meu acestei preoțimi, care a dat cea mai strălucită contribuție la întregirea neamului. Ce mă privește, vă asigur că voiu da bucuros toate avantajele ce mi le îngăduie legea pe seama intereselor bisericei noastre".

*

Amândoi vorbitorii au fost aplaudați, făcându-li-se ovații călduroase. Pe urmă domnii miniștrii s'au depărtat, iar Sinodul a intrat în ordinea de zi.

Raportul general fiind supus deliberării, Sinodul îl primește întocmai și dl deputat Silviu Dragomir, scoate în relief în legătură cu punctul 11 din raport, faptul că în eparhia Cluj, alegerile au fost făcute fără nici o ingerință streină, și de aceia se aduc mulțumiri P. Sf. Sale.

Urmează apoi raportul comisiunei școlare și aci dl profesor Sextil Pușcariu face propunerea ca pe viitor preoții să facă o cât mai vie propagandă pentru școală.

Ședința ia sfârșit la orele unu, anunțându-se cea viitoare pentru după amiază la orele 4.

Ședința de Luni după amiază

Cuvântarea dlui Al. Lapedatu, Ministru Cultelor

După amiază se fac mai multe propuneri în legătură cu raportul comisiunei bisericești și printre altele se discută chestiunea inventarierii averilor pe care le are fiecare biserică și se iu în discuție apoi normele de salarizare ale preoților, cu care ocazie dl Ministru Al. Lapedatu ține următoarea cuvântare:

Bazele după care se va desvolta în viitor biserica strămoșească

Chestiunea salarizării preoților. Importantul discurs al dlui Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor

Chestia salarizării preoților

„Salarizarea preoțimei noastre este grija de ordin principal a preocupațiilor mele decând am onoarea să dețin atribuțiile de ministru al Cultelor. Ceea ce s'a făcut până acum în această chestiune este o adevărată anomalie. S'au făcut patru bugete decând țara este întregită, dar chestiunei acesteia nu i s'a dat soluția corespunzătoare. Situația de astăzi este dăunătoare și bisericei și statului. Dela început mi-am dat seama că nu ridicarea salariilor preoților este calea pentru o soluție fericită. Problema este mult mai grea și mai complicată. Preotul trebue scos dintre ceilalți salariați ai statului. El nu trebue considerat ca funcționar al statului, care prim este un anumit salar, ci să fie subvenționat din partea statului, ca să poată duce un traiu mai cinstit și mai onorabil. Iar aceasta nu se poate obținea prin sporirea salariului cu 200—300 lei. Când am venit la departamentul Cultelor, era aproape de sfârșitul anului. Prin urmare pentru moment nu se putea desiega chestiunea la repezeală, pentru ca să prezinte condițiile unei soluții echitabile. A urmat deci ca în anul următor, adică în anul curent, să inițiez și să desăvârșesc noua lucrare pe baze solide, cu un aranjament echitabil pentru întreaga preoțiune.

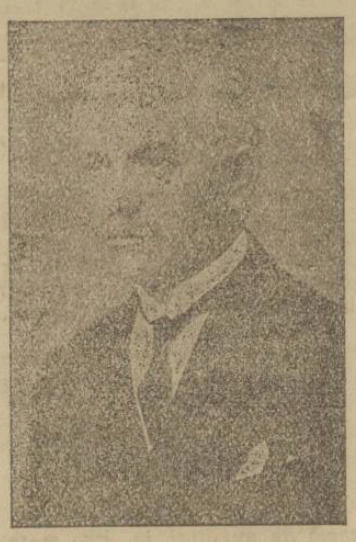

Dl Alex. Lapedatu
Ministrul Cultelor și Artelor, care în dorința de a regenera sentimentul religios al poporului nostru, muncește neobosit la așezarea pe noui și puternice baze a bisericei noastre strămoșești.

In acest scop se impunea o revizuire radicală a venitelor preoțimei de toate categoriile. Statul a expropriat anumite averi dela unele biserici. Alte biserici în schimb au primit proprietăți. Unele sunt pe cale de a primi. Era deci necesară o constatare precisă.

Am examinat chestiunea salarizării cu archiereii și cu alți oameni competenți. Am instituit o comisie specială pentru această problemă. Am alcătuit formulare pentru conscrierea tuturor venitelor bisericilor și ale preoțimei, cu destinațiile acestor venite, ținând seamă de toate laturile acestei chestiuni. Formularele au fost supuse opiniei consistoriului din Cluj, Sibiu și acestea au constatat că este o lucrare bună și serioasă.

S'a pus întrebarea: cine va face conscrierea? O va face o comisie locală în care va figura preotul, un reprezentant al Statului și o a treia persoană. Accentuez că nu este vorba de conscrierea venitelor stolare. Acestea nu contează.

Atențiunea principală se dă venitelor din proprietate. Prin reforma agrară unii preoți au primit sesiuni canonice până la 32 jug., alții însă, unde nu era

(Urmare pe pag. II-a).

posibilitate, cum sunt de pildă preoții din munți, n'au primit nici un jugăr. Nu se poate da deci un salar egal și deopotrivă tuturor preoților. Iar pentruca să am garanția că conscrierea venitelor este exactă, este nevoie și de controlul statului. Aș fi bucuros să se facă numai prin organele bisericei. Nu trag la îndoială corectitatea acestora. Trebue să aveți însă în vedere că am de a face nu numai cu biserica noastră, ci și cu alte biserici. Și astfel trebue să am deschisă calea controlului. Din acest motiv trebue să asociez la organele bisericei și organele statului. Si pentruca această conscriere să se facă cu rezultat, voiu invita Consistoarele ca să solicite toată bunăvoința și interesul preoțimei.

Pentru ca această lucrare să se săvârșească fără amânare voi recurge și la o măsură coercitivă. Formularele sunt gata. In timpul cel mai scurt se vor distribui. Și este în interesul bisericei ca noua soluție să între în bugetul anului ce vine. Voi lega deci răspunderea de fiecare, personal. Cine nu trimite formularele completate în curs de două luni, până la termenul ce se va fixa, nu va beneficia de noua retribuție.

In temeiul conscrierilor se vor fixa normele de salarizare. Și la aceasta voi consulta pe toți arhiereii și oamenii competenți, cum am făcut și până aci în toate chestiunile bisericești. Nu este nici un arhiereu care să poată spune că nu a fost consultat de mine în chestiunile de natură bisericească. Sper că pe calea aceasta vom isbuti să înlăturăm diferendele și să punem pe toți preoții pe picior de egalitate. Și sper că prin lucrarea aceasta, care trebue să intre terminată în bugetul anului ce vine, se va dezlega salarizarea preoțimei spre mulțumirea acesteia.

Lar pe calea aceasta se va ajunge și la repararea altei situații de trecut. Biserica noastră este astăzi dominantă, biserica statului, ea nu poate fi lăsată în inferioritate față de celelalte biserici. Voi ține seamă și de proporționalitatea credincioșilor diferitelor biserici, creiând astfel un raport de echitate între acestea.

Lucrarea nu va fi perfectă pentrucă vremile în cari trăim nu sunt încă vremuri absolut normale. Ea este însă o lucrare serioasă, cu intenții de dreptate și echitate și va servi de bază solidă la soluțiile ce le va reclama viitorul".

*

Cuvântarea dlui Ministru Lapedatu e primită cu aplauze și unanime aprobări, după care se procedează la instituirea unei comisiuni de lichidare a fondurilor comune cu Arhidieceza din Sibiu, comisiune care va fi cu totul în afară de membrii Sinodului,

Ședința de Marți după amiază

Chestiunea catedralei ortodoxe din Cluj

Pe ziua de eri, sinodul n'a ținut decât o singură ședință, după amiază, cu care ocazie dl deputat Mateiu propune ca Consistoriul să colaboreze efectiv la aranjarea sărbătorilor pentru Avram Iancu, care vor avea loc la 28 August în Munții Apuseni și în acelaș timp să se trimită din partea Sinodului o adresă de felicitare Arhiereului Gurie din Basarabia, pentru atitudinea preoțimei basarabene cu ocazia serbărilor aranjate pentru comemorarea unirei Basarabiei.

Raportorul comisiunei de organizare, dl Ministru Al. Lapedatu, face o documentată expunere în chestia zidirei Catedralei, arătând fazele prin care a trecut lucrările dela Sinodul trecut până azi.

„Avem conștiința, spune dsa, că această catedrală se ridică ca un monument istoric, ca o mărturie de recunoștință, față de cei 800 de mii cari s'au jertfit pentru întregirea neamului nostru".

Face apoi o elogioasă apreciere asupra interesului cu care s'au efectuat lucrările pentru catedrală și spune că din partea Ministerului Cultelor s'a acordat până acum suma de 3 milioane și speră că va mai putea da încă câteva milioane, aceasta formând o chestiune de onoare a dsale,

Propune ca Sinodul să aducă omagii P. Sf. Sale Episcopului Ivan, pentru munca depusă și interesul de care a dat dovadă pentru clădirea catedralei, la care P. Sf. Sa răspunde foarte emoționat, mulțumind atât dlui Ministru cât și Sinodului.

După acestea se suspendă ședința pentru ca toți membrii Sinodului în frunte cu dl Al. Lapedatu și P. Sf. Sa Episcopul Ivan, să meargă să se fotografieze în fața catedralii.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 8 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Pat și Patachon!

Mireasa din Australia.

Splendidă comedie dineză în 5 acte. In rolul principal cei doi comicii noui. Această comedie e cu mult mai bună, ca Hamlet în care au cucerit simpatia Clujului.

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neintrecuta senzație al sezonului!

Zeița Africei

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele incercări prin acest film. Nemaipomenit, neintrecut, neuitabil!

CINEMA APOLLO

Mare senzație de aventuri!

Copii întunericului.

Seria I.

Dramă de aventuri în stil mare. In rolurile principale Grith Hegesha, Mierendorf, Bernhard Götzge și Carol Huszár. Mare film!

INFORMAȚII

— **Congres politic.** *La 10 Maiu se va ține în București un congres extraordinar al partidului naționalist-democrat. Deși „Neamul Românesc" anunțând acest congres, spune că „ordinea de zi se va anunța ulterior" e sigur că în acest congres se va da o formă publică și definitivă fuziunei dintre partidele dlor Iorga și Argetoianu.*

— **Cursuri despre Istoria Medicinei.** Dl profesor Jules Giart, reîntors din călătoria de studii pe care a făcut-o prin România în timpul vacanței, își va începe cursul său de Istoria Medicinei în secolul XVIII, Joi la orele 6 în sala de cursuri dela Biblioteca Uaiversității. Va vorbi despre „Medicii și maladiile lui Ludovic XIV". — Intrarea liberă.

— **Concert de orgă.** La biserica evang. luth. (Calea Victoriei colț cu Calea Regele Ferdinand) Joi 8 Maiu 1924. Inceputul precis la orele 6 p. m. Organist: Dl Prof. Fr. X. Dressler cu binevoitorul concurs al dlui Prof. Ionel Crișian. Program: 1. J. Scb. Bach: Toccata (Reminor). 2. E. Reznicck: Preludiu și fuga (Do-minor). 3. Alex. Guilmont: Cantilenă. L. Boellmann: Menuett gothique. 4. Fr. Liszt: Preludiu și fuga despre tema BACH.

— **Marea adunare a averescanilor în Banat.** Partidul averescan a ținut ieri o adunare poporală la care, în afară de câțiva partizani din Ardeal și Banat, au luat parte și unii trimiși ai secțiilor averescane din vechiul Regat. Adunarea a fost deschisă de dl protopop Groza. A luat pe urmă cuvântul advocatul din Lipova dl dr. Cioban. Dl Octavian Goga s'a războit cu dl Tătărăscu și cu guvernul, iar dl general Averescu și-a exprimat speranța că partidul averescan va ajunge în curând la putere, deoarece n'ar fi nici un alt partid care ar putea înlocui partidul liberal.

Politicianii averescani vor ține în Duminecă viitoare o întrunire similară și la Cluj.

— **Elevele Școalei Normale din Brăila,** întreprinzând o călătorie cu scop cultural și național de două luni prin Ardeal, sub conducerea dnei directoare Kirescu, însoțită de tot corpul didactic al școalei, au sosit Duminecă în Cluj.

Excursiunea aceasta mai este însoțită de dl Șerban Răducanu, prefectul județului Brăila, de dl Rășcan, inspector regional, dl Ștefan Ignat, directorul prefecturei, dl Epureanu, maior Eliad, de muzica regimentului 38, sub conducerea dlui căpitan Filip și de 12 grăniceri. Miercuri seara elevele Scoalei Normale din Brăila vor da un mare festival în sala Teatrului Național, cu muzică și recitări, care se va încheia cu o serie de reprezentări alegorice, înfățișând principalele acte ale istoriei noastre dela unirea Moldovei cu Muntenia până la înfăptuirea idealului național.

*

— **Propagandă românească în America.** *D-na Maria Ionescu,* soția d lui dr, Thoma Ionescu, cunoscuta scriitoare, se află într'o călătorie de propagandă în America.

D-nia sa a avut un frumos succes în California, unde a ținut o șezătoare literară sub auspiciile societății Românilor de acolo „Mica Princesă Ileana" și a „Uniunei Evreilor Români din San-Francisco".

D-na Maria Ionescu a mai ținut conferințe în Chicago și New-York.

D-nia sa se va întoarce în România în luna Iunie.

— **Turneul artistului Manolescu în Ardeal.** *In cursul lunei Mai, Dl Ion Manolescu va da o serie de reprezentații prin câte-va orașe ale Ardealului cu puternica piesă a lui Strindberg „Tatăl". Alături de dl Manolescu, — care are în această piesă o creațiune de mare artă — vor apare, în principalele roluri femenine, dnele Maria Wecera și Stanca Alexandrescu. In Cluj această reprezentație va avea loc la 17 Mai.*

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loteria pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Inchiderea stagiunei Teatrului Național.** — *Turneul Teatrului Național.* — Joi 8 Mai se închide a cincea stagiune a Teatrului Național, după 8 luni de activitate, cu *„Scrisoarea pierdută"* de I. L. Caragiale. Cea mai mare parte din trupă pleacă în turneul oficial cu piesele „Trandafiri roșii", „Vicleniile lui Scapiu" și „Morcovel" prin orașele principale din Ardeal și Banat. Turneul va dura până la 1 Iunie.

— **Măsuri vamale.** Direcțiunea Generală a Vămilor a dat ordine categorice punctelor vamale de frontieră, să procedeze cu cea mai mare rigoare la controlul coletelor ce se introduc în tranzit, deoarece s'a constatat că uneori se introduc în țară mărfuri absolut prohibite la import.

— **Un congres al inginerilor** La 24 Mai se va ține la Cluj Congresul anual al Asociației generale a Inginerilor din România.

— **O întrunire averescană la Cluj.** Organizația partidului poporului din Ardeal a hotărât să țină Duminică 11 Maiu 1924 o întrunire politică în Cluj. La această întrunire vor lua cuvântul dnii general Averescu, Octavian Goga și alții.

— *Unde mergi? — Grăbesc! — Unde? — La grădina Barabás! Aștează! — Nu aștept! — Pentru ce? — Fiindcă, de când a preluat-o dl Carol Esztegár, bucătăria și vinurile sunt atât de bune, încât nu poți ajunge destul de curând ca să-ți găsești loc. — Vino, grăbește-te și tu la Calea Feleacului 32!*

— **O rectificare.** In „Înrâtirea" No. 1072. dela 6 Mai 1924, a apărut sub titlul „Falimente în Cluj" o știre cum că vechea firmă Szele Márton ar fi dat faliment. Cum această știre este după cum aflăm, acum neadevărată, facem cuvenita rectificare, atât în interesul particular al dlui Szele Márton cât și în interesul comerțului din orașul nostru.

Publicație de licitație

Sfatul școlii de stat din Tic (județul Cojocna) vinde prin licitație publică materialul lemnos alor 3·10 iugăre pădurii Pleșu în *26 Maiu* 1924, ora 11 a. m. Prețul strigării 10.000 lei. Vadiu 10 la sută.

Emil I. Marcu,
președ. sfat. școlar.

Expoziția pictorului Alexandru Popp

Duminică s'a deschis în localul Muzeului de arte și meserii expoziția cunoscutului pictor Alexandru Popp.

La deschidere au asistat: dnii: Alex. Lapedatu, ministrul Artelor și Cultelor, dl Octavian Goga, dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, dl Utalea, primarul orașului, dl Goodwin, consulul englez, precum și numeroși amatori de artă și intelectuali din Cluj.

Dl Alexandru Popp atacă cu mult curaj și multă conștiinciozitate portretul și peisajul.

Portretele dlui Alex. Popp, de o puternică execuție realistă, au o viață particulară, exprimată prin atitudini plastice și printr'o vie coloratură.

Peisajele dlui Popp de asemeni dau nota vigoarei: sunt pline de lumină, de frăgezie și de adevăr.

Expoziția rămâne deschisă până la 15 Mai.

BERSON

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele Lloyd cât și ghetele Dv. 3424

COMUNICAT!

Toti Domnii Fuocționari de stat civili și militari sunt rugați a se presenta cu legitimațiile respective la Magazinul

M I S S I R

din Cluj unde vor cere 10% reducere din prețurile fixe la toate marfurile de manufactură. Direcțiunea.

Toată lumea știe

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

STANIOL LEPAGE CLUJ

ATELIER 3272

MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

O vizită ministerială la Săcele (Braşov)

SARBATORIREA DLUI AL. LAPEDATU,

Ministrul Cultelor şi Artelor de către locuitorii comunei sale natale

Entuziasta primire făcută dlui Ministru Lapedatu de către Săceleni — Vizitarea Săcelelor — Primirile făcute în comunele Bacifalău, Turcheş şi Cernat — Cuvântările de bună venire — Răspunsurile date de dl Ministru

Călduroasa manifestaţie de dragoste făcută dlui Ministru Al. Lapedatu în Satu-Lung

Vizitarea bisericei Sfânta Adormire — Donaţiile făcute de dl Ministru — Discursurile rostite — Dl Ministru Lapedatu şi nevoile Săcelenilor — O soluţie practică pentru îmbunătăţirea economică a Săcelelor — Festivalul din sala Gimnaziului — Ospăţul —

In ziua de 1 Maiu, d-l Alex. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, a făcut o vizită în cunoscuta comună din jud. Braşov, Săcele.

Importanţa istorică a acestei regiuni este în deobşte cunoscută, nu numai în Ardeal, ci şi în vechiul Regat. In primul loc, se ştie, că din Săcele, cultura românească a recrutat numeroşi şi însemnaţi pionieri.

Săcelenii, păstori şi agricultori din tată în fiu, sunt acei, cari veniţi cu turmele, sau ca muncitori de pământ, au transformat pustietăţile Bărăganului şi ale Dobrogei în adevărate grădini roditoare.

Locuitorii Săcelelor sunt apoi vestiţi ca oameni păstrători ai vechilor obiceiuri, şi mai ales, ca oameni profund legaţi de credinţa lor strămoşească.

Cele 11 biserici, adevărate monumente de artă din cele 7 comune cari formează Săcelele, sunt o vie dovadă a acestui lucru.

Vizita pe care a făcut-o în ziua de 1 Maiu d-l Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, în Săcele, unde d-sa de altfel s'a născut — a dat însă la iveală o nouă şi frumoasă calitate a Săcelenilor: recunoştinţa pe care o poartă acelora cari, în vremile de restrişte ale trecutei stăpâniri, i-au apărat şi ajutorat.

Primirea măreaţă pe care Săcelenii au făcut o ilustrului lor consătean, d-lui ministru Lapedatu, a întrecut într'adevăr toate aşteptările.

In comuna Bacifalău

Măreaţa primire făcută d-lui ministru Ladedatu. — Cuvântările de bună venire rostite. — Răspunsul d-lui ministru.

La intrarea în prima comună a Săcelelor, — *Bacifalău* — fusese înălţat un minunat arc de triumf. De o parte şi de alta a lui aşteptau sătenii, bătrâni, femei şi copii, cu braţele pline de flori.

Lă sosirea automobilului care aducea pe dl Ministru, toţi au izbucnit în urale şi strigăte de Să trăiască. In ochii tuturora erau lacrimi, lacrimi de bucurie şi de mândrie, căci era întâia oară când Săcelenii primeau la ei acasă pe un consătean de-al lor, ajuns ministru, şi era pentru întâia oară când dl Lapedatu, venea în Săcele în calitate de ministru al României libere.

Aci, la arcul de triumf, primpretorele locului, a rostit o însufleţită cuvântare de bun sosit, arătând bucuria generală care a cuprins Săcelele la vestea sosirei dlui Ministru Lapedatu. A răspuns dl Ministru, mulţumind călduros pentru primirea făcută.

Cortegiul care avea în frunte pe dl Ministru s'a îndreptat apoi spre biserica din sat unde de asemenea aşteptau numeroşi săteni. Aci preotul Oancea a salutat pe dl Ministru, punându-l în curent şi cu toate nevoile de care sufere biserica. Vrednicul preot a mulţumit apoi dlui Ministru pentru marele servicii ce le-a adus bisericei şi înainte de a fi ministru şi acum de când este ministru.

Dl Ministru Lapedatu a mulţumit pentru dragostea şi încrederea ce i-se arată şi a promis că precum în trecut aşa şi în viitor, va şti să sprijinească cu tot ce-i va sta în putinţă interesele de orice natură ale Săcelelor.

Vizitarea comunei Turcheş

Aceiaşi primire călduroasă s'a făcut distinsului oaspe şi la intrarea comunei Turcheş.

La biserica românească de aci, preotul I. Pascu salutând pe dl Ministru în numele poporenilor săi, spune că au trecut ani mulţi de tot şi Săcelenii n'au văzut în mijlocul lor un ministru. Cu atât mai mare este bucuria noastră acum, spune părintele Pascu, cu cât astăzi, în România liberă ne-a fost dat să vedem venind în mijlocul nostru pe un fiu al Săcelelor, ajuns ministru numai prin cinstea şi munca lui, şi care a venit la noi ca să ne asculte durerile şi să ne tămăduiască rănile.

Răspunsul dlui Ministru Al. Ladedatu

Dl Ministru Lapedatu răspunzând, a spus următoarele:

„Port un deosebit interes Săcelelor ca unul ce m'am născut aci, ca unul care cunosc frământările şi durerile acestei părţi de ţară, şi ca unul care cunosc viaţa religioasă şi îndârjirea eroică cu care Săcelenii au păstrat datinile, credinţa şi limba strămoşească.

Este suficient pentru cineva ce să intre în aceste biserici monumentale ale Săcelelor pentru ca să-şi dea seama imediat de câte jertfe s'au făcut aci pentru păstrarea credinţii strămoşeşti.

Dacă Săcelenii în trecut au putut înfrunta cu succes atâtea vijelii, sunt încredinţat că în România Mare, traiul Săcelenilor va trebui să se 'înbunătăţească şi virtuţile lor vor înflori şi mai mult.

Solicitudinea mea pentru d-voastră o veţi vedea cât de curând" — a încheiat dl. Ministru.

In cele din urmă, părintele Pascu a predat dlui Ministru un memoriu cuprinzând toate nevoile bisericei din Turcheş.

La Cernat comuna natală a dlui Ministru Lapedatu

Aci dl Ministru a fost întâmpinat de întreaga populaţie a comunei. Cuvântul de bun venit a fost rostit de primarul Filip.

La biserică vorbeşte preotul Santion salutând pe dl Ministru şi expunând nevoile bisericei.

Dl Ministru Lapedatu a încredinţat pe preot şi pe poporeni, de toată solicitudinea sa, şi a făgăduit că le va aproba încă un preot — pentru biserica cea nouă din piaţă.

LA SATU-LUNG

Entuziasta primire făcută dlui Ministru — Dsa acordă ajutoare pentru repararea bisericei Sfânta Adormire, un important monument istoric, şi câte 5000 lei pentru cele 4 case de citire din Săcele

La Satu-Lung, sărbătorirea dlui Ministru Lapedatu a luat proporţiile unei adevărate manifestaţii naţionale.

La intrarea în comună, dl Ministru era aşteptat de sute de ţărani şi ţărance, în frunte cu elevii şcoalei primare de acolo.

Cuvântul de bun venit îl rosteşte învăţătorul, căruia îi răspunde dl Ministru mulţumindu-i călduros.

Poporul, şcolile şi dl Ministru au trecut apoi în biserica **Sfânta Adormire**, care de asemenea era plină de lume. Aci, părintele Zenobie Popovici, rosteşte o călduroasă cuvântare, şi salutând pe distinsul oaspe în numele comunei, mulţumeşte dlui Ministru pentru tot binele ce l'a făcut bisericilor din Săcele şi în special bisericei Sfânta Adormire, pentru care dl Lapedatu, înainte încă de a fi ministru, — ca preşedinte al soc. pentru îngrijirea monumentelor istorice — a acordat suma de 40.000 lei. In cele din urmă, preotul face apel la dl Ministru ca, precum în trecut aşa şi de aci înainte, să nu uite bisericele din Săcele.

Dl ministru mulţumind, promite toată solicitudinea sa pentru aceste biserici.

Urmează apoi vizitarea amănunţită a sfântului locaş, după care dl ministru este condus în localul casei de cetire. Cu ocazia acestei vizite, dl Lapedatu a acordat din fondurile Ministerului câte 5000 lei pentru fiecare din cele 4 case de cetire din Săcele.

In acelaş timp, d-sa a promis că va trimite acestor case de cetire cărţi şi reviste.

Festivalul din sala gimnaziului

La ora 11 şi jumătate toţi cei de faţă au luat parte la un festival care a avut loc la gimnaziul din localitate. Aci, corul din Satu-Lung a cântat în chip minunat câteva bucăţi, după care directorul şcoalei, dl Boldar, rosteşte o cuvântare de salut la adresa dlui Ministru.

Dl Zenobie Popovici, în numele celor 7 comune ale Săcelelor, salută de asemenea pe dl Ministru, şi remarcă marile servicii pe care dl Lapedatu le-a adus Săcelelor atât înainte de a fi ministru cât şi acum de când e ministru.

Dsa termină, rugând pe dl Lapedatu, în numele comitetului de iniţiativă a construirei unei Case naţionale, să primească a fi preşedintele de onoare al acestui comitet.

Mai vorbeşte dl Ioachim Ciurea, prefectul judeţului, făcând o amănunţită expunere a situaţiei judeţului său sub toate raporturile.

In cele din urmă, ia cuvântul dl Ministru Lapedatu care spune următoarele:

Cuvântarea dlui Ministru Al. Lapedatu

Ridicarea economică a Săcelelor — O soluţie practică a dlui ministru

„Vă mulţumesc, domnilor, pentru toate cuvintele de iubire şi de încredere pe care mi le-aţi spus, şi vă rog să credeţi că chiar fără călduroasul apel pe care mi l'aţi făcut, e datorie de conştiinţă, şi dragostea pe care port faţă de plaiurile acestea şi de Săceleni, mi-au impus să mă ocup de nevoile dvoastră, şi vă declar că pentru mine este o mare mulţumire sufletească când pot să fac un bine, să înlătur o nevoie.

Tot ce-am putut, din câte mi-aţi cerut până acum, după cum ştiţi, v'am făcut.

Dacă în unele chestiuni nu v'am putut oferi soluţiuni imediate, altele le-am rezolvit fără nici o întârziere."

Dl Ministru şi nevoile Săcelenilor

„Chestiunea bisericilor este foarte simplă, căci Săcelenii au ştiut să facă atâtea jertfe pentru întreţinerea bisericilor. Cu toate acestea, şi statul are datoria să complecteze obolul poporenilor, şi vă asigur că-l va complecta.

O chestiune foarte grea însă şi care nu poate fi soluţionată imediat, este fără îndoială chestiunea economică a Săcelelor. Eu am fost totdeauna omul soluţiunilor practice deci realizabile.

A face, domnilor, din Săcele, sub raport economic, ceia ce a fost, trebuie să recunoaştem, este peste putinţă. Viaţa pastorală de pe vremuri a Săcelelor nu mai poate fi restabilită.

Prin distrugerea marilor proprietăţi s'au micşorat considerabil sursele de trai din îndeletnicirea obişnuită a Săcelenilor — păstoritul.

Pământ arabil nu este pe aci aşa că nu poate fi vorba de o împroprietărire prin care să se restabilească viaţa noastră economică.

Mai mult decât atât, o colonizare a Săcelenilor în altă parte de ţară ar distruge viaţa naţională a Săcelelor — şi domnilor, este un mare interes de ordin naţional ca Săcelele să-şi păstreze şi pe mai departe caracterul lor românesc.

Iată însă, domnilor, care este după mine soluţia cea mai bună pentru renaşterea şi prosperarea Săcelelor. Este ştiut că Săcelenii atunci, când au văzut că păstoria n'a mai rentat, s'au apucat de negoţ şi de industrie.

Principalele centre comerciale din vechiul regat, Brăila, Constanţa şi Galaţii erau pline de negustori Săceleni cari s'au remarcat printr'un pronunţat spirit comercial şi cari s'au îmbogăţit. Bărăganul pustiu a fost dat culturei de către Săceleni. Aci ca şi în Dobrogea, Săcelenii şi-au făcut biserici întâi, apoi în jurul lor şi-au făcut sate şi prin aceasta s'a pornit viaţa economică aşa de prosperă în acele regiuni. Iată prin urmare cum Săcelenii nu sunt numai păstori ci şi destoinici negustori şi agricultori. Pe lângă aceasta, nu trebuie să uitaţi că din şcolile din Săcele au eşit un număr considerabil de intelectuali şi 35% dintre ei au trecut în Regat unde au ajuns printre cei mai de frunte."

Soluţiile propuse de dl Ministru Lapedatu, pentru înflorirea comunei

In general vorbind, viaţa poporului din Săcele n'a fost nici când ardelenească. Atât păstorii — satenii — cât şi cei eşiţi de pe băncile şcolei au trecut în Vechiul Regat. Se poate spune că Săcelenii sunt vechii „regăţeni" ai Ardealului.

In consecinţă, negoţul, industria şi şcoala este singura şi cea mai bună soluţie care ar putea reforma în bine viaţa economică şi socială a Săcelelor. Mi-aţi cerut o soluţie imediată a problemei economice a Săcelelor şi m'aţi însărcinat să fiu exponentul D-voastră pe lângă guvern.

Eu cred că e mult mai bine că în consfătuiri comune, aci la faţa locului, să examinăm problema şi numai după ce vom cădea de acord asupra soluţiei celei mai bune să mă prezint cu dânsa la guvern. Sub forma aceasta, succesul meu va fi sigur.

Unele din soluţiile propuse de mine — negoţul — se pot realiza imediat şi îmi pare bine că constat că aţi luat iniţiativa înfiinţărei aci în Săcele a unei şcoli de Comerţ şi Industrie.

Din partea guvernului actual vă pot asigura de tot sprijinul.

Guvernul nostru este guvernul consolidărei. El este preocupat acum de interesele mari şi generale ale ţărei şi întrucât interesele locale intră în cadrul intereselor generale, ele trebuesc luate în consideraţie, studiate şi rezolvite.

Ca să termin vă declar că primesc cu bucurie calitatea de preşedinte al „Casei Naţionale" ce aţi iniţiat-o şi că o primesc nu numai ca o onoare ci şi ca o sarcină".

Ospăţul din Cernat

La orele 2 şi jumătate a avut loc la restaurantul din Cernat o masă comună la care au luat parte 100 de persoane, reprezentanţi ai tuturor ramurilor de activitate din Săcele.

Seria toasturilor este începută de dl ministru Lapedatu, care închină în sănătatea M. S. Regelui şi a Augustei Sale Familii.

Dl *Zenobie Popovici* rosteşte o admirabilă cuvântare, arătând cu fapte meritele dlui Alexandru Lapedatu ca om de cultură, ca om de bine şi ca ministru, iar în cele din urmă, arată câteva din serviciile mari pe care dl Lapedatu le-a adus Săcelelor.

Învăţătorul *Oancea* ridică păharul întru amintirea personalităţilor mareante decedate ale Săcelelor, remarcând personalitatea doamnei Lapedatu, mama dlui ministru.

Masa a luat sfârşit la orele 5 când dl Ministru a plecat la gară îndreptându-se spre Bucureşti.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

Moartea unui preot bucovinean: Constantin Morariu

In Bucovina s'a stins din viaţă, în vârstă de 70 ani, venerabilul preot Constantin Morariu, un vrednic şi neobosit apostol al bisericei, un îndârjit luptător al cauzei naţionale pentru care a suferit represiuni din partea fostelor autorităţi austriace. Părintele Constantin Morariu s'a născut la 3 Maiu, în 1954 şi a fost hirotonisit preot în 1878.

Dela 1877 până la 1886 a fost cooperator în Toporăuţi, unde a văzut cu îngrijorare cum neamul nostru este forţat prin stăpânirea străină să cedeze terenul naţional şi lucrul acesta l-a impresionat atât de dureros şi de adânc, încât o bună parte din activitatea sa foarte bogată a dedicat-o trezirii conştiinţei naţionale la neamul românesc din Bucovina, pentru care a luptat cu o deosebită râvnă în graiu şi scris viaţa lui întreagă. Dela 1886 părintele C. Morariu era cooperator la bis. sf. Paraschiva din Cernăuţi.

In 1908 este ales membru în comitetul Societăţii pentru cultură şi literatură din Cernăuţi, unde ţine mai multe conferinţe din domeniul istoriei şcoalelor din Bucovina. Şi în Cernăuţi luptă fără preget pentru apărarea limbei noastre, publicând în „Revista Politică" din Suceava toate ştirile privitoare la prigonirea noastră. Deosebit de interesantă este din această epocă filipica publicată în „Revista Politică" No. 20 şi 21 din 1889 „Către sătenii români bucovineni" pe care ca broşură separată a răspândit-o şi între sătenii din Bucovina în 1200 de exemplare, apropiindu-se recensământului din 1890.

In anul 1893 părintele Morariu înfiinţează gazeta poporală „Deşteptarea", pe care a redactat-o până la Iulie 1896.

In 1917 trebuind să părăsească Bucovina, a ajuns în pribegia sa până la Chişinău şi mai departe până la Elisabetgrad, dar şi în această vreme de nenorociri, a scris şi a propovăduit la „Luminătorul" din Chişinău, arătând mai ales menirea unui institut biblic românesc pe care încă în anul 1911 îl înfiinţase la Suceava. După Unire părintele Morariu este făcut consilier consistorial, post pe care-l ocupă şi astăzi.

Moartea venerabilului preot şi neobositului luptător al cauzei naţionale din Bucovina pune un val de doliu pe sufletul românesc.

Tifosul exantematic la Tg.-Mureş

Boala a fost adusă de nişte lucrători ţigani din jud. Cojocna

Directorul regional sanitar în anchetă la faţa locului

Tg.-Mureş care a fost bântuit în ultimul timp de o gravă epidemie de tifos abdominal, este acum contminat şi de tifosul exantematic care ameninţă să ia proporţii.

Din rapoartele sosite dlui dr Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj, resultă că boala a fost adusă de nişte ţigani lucrători din judeţul Cojocna, angajaţi la o fabrică de cărămidă din Tg.-Mureş.

Să ştie că în judeţul nostru a fost un început de epidemie de tifos exantematic, care însă a fost stins în scurt timp. Totuşi unii locuitori cari erau puşi sub observaţie, au scăpat de sub supraveghere şi s'au deplasat pentru lucru în alte localităţi. Astfel printre aceştia au fost şi ţiganii cari s'au angajat la lucru la fabrica de cărămidă din Tg.-Mureş.

*

Dl dr Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj, care ne-a dat aceste lămuriri, ne-a declarat că modul cum s'a produs această contaminare la Tg.-Mureş presintă destulă îngrijorare întrucât întinderea acestei boale printre lucrători se poate face foarte repede.

Dl dr Titus Ionescu a plecat aseară la Tg.-Mureş, pentru a face o anchetă şi a lua personal toate măsurile necesare, pentru combaterea acestui flagel.

D.

Numai pentru scurt timp

MARELE CIRC ZOOLOGIC

Cluj, Piaţa Mihai Viteazul

Va da reprezentaţii începând de la 7 Mai orele 8 seara.

In afise la lipite pe strazi se gasesc si alte explicaţii.

Rezultatul nouilor cercetări în afacerea Danilescu

Am arătat la timp că după descoperirea casierului Danilescu ca autor al furtului de 4 milioane dela Ad-ţia financiară din Cluj, autorităţile au întreprins noui cercetări, pentru a se stabili dacă hoţul nu a făcut şi alte operaţiuni prin falsificare de acte publice.

Astăzi suntem în măsură să arătăm rezultatul cercetărilor îndreptate pe pista aceasta.

D-l Georgescu, administratorul financiar din Cluj, ne-a comunicat în această privinţă următoarele:

„Dupăce s'a stabilit deplin vinovăţia lui Danilescu, în ce priveşte furtul de 4 milioane lei, ne-am gândit imediat şi la faptul că el ar fi putut comite şi alte operaţiuni de felul acestora prin falsuri şi înscripte. Totuşi dela început a trebuit să ne îndoim mult de acest lucru. Danilescu ca şef casier nu era de fapt decât păstrătorul banilor cari i-se predau. El nu făcea nici o operaţiune în portofoliu.

Totuşi cercetările s'au făcut. D-l inspector financiar Mihăileanu împreună cu mine, am verificat portofoliul şi am găsit socotelile corecte. Acum d-l inspector Mihăileanu continuă verificarea portofoliului piesă cu piesă."

*

Nouile amănunte asupra acestei afaceri, care a făcut mare senzaţie în întreaga opinie publică sunt următoarele:

Suma exactă care s'a adunat şi vărsat statului, din cele 4 milioane lei furate, este de 3 milioane 800,000 lei. Pentru acoperirea sumei încă de 200,000 lei a fost sechestrată mobila lui Danilescu, evaluată cam la 400 mii lei.

Ca măsură de siguranţă, s'a dispus astăzi, ca mobila să fie transportată dela locuinţa fostului casier la Administraţia Financiară.

*

Dintre toţi cei închişi, singurul care a rămase deţinut este Danilescu. Zilele din urmă starea lui, din cauza rănei, s'a agravat. In urma avizului medicului, parchetul a cerut transportarea sa din nou la clinică. Camera de punere sub acuzare va decide astăzi asupra acestei chestiuni.

*

In legătură cu acest senzaţional furt şi cu descoverirea autorului în persoana însăşi a casierului care a simulat actul de sinucidere, vom complecta astăzi informaţiunile pe care le-am dat cu câteva noui lămuriri:

Alături cu reprezentantul parchetului, dl procuror Prosper Constantinescu şi cu organele poliţiei, dl Simionescu directorul general al resortului de finanţe a avut o parte foarte activă la descoperirea autorului furtului. Dsa, ca şef al organelor de finanţe din Ardeal, a fost, din primul moment, foarte afectat la vestea furtului dela Administraţia Financiară din Cluj. Imediat s'a pus în contact cu ceilalţi reprezentanţi ai autorităţilor şi a continuat împreună cercetările, deplasându-se şi prin provincie, până la descoperirea autorului. Zelul pe care l'a depus dl Simionescu în această afacere, merită, fără îndoială, să fie cu deosebire relevat.

Dac.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Concertul cuartetului Waldbauer

Luni seara a avut loc în sala cea mare a Uniunei industriaşilor din localitate concertul cuartetului *Waldbauer-Kerpei* Acest cuartet de renume european este binecunoscut publicului clujan din turneul său din anii trecuţi, când a concertat în Teatrul naţional.

Aflându-se acuma iarăş în turneu prin toate oraşele mari din România, ne-a cercetat din nou, ca să ne delecteze iarăş cu acordurile minunate ale unei muzici de cameră esecutată cu o artă, precizie şi technică desevârşită. In programul concertului de Luni au figurat cuartetele: C moll de Brahms, D dur de Mozart şi F moll de Beethoven.

Cuartetul lui Brahms descrie foarte minunat şi în culori vii stările sbuciumate prin cari trece sufletul omenesc, începând dela desperarea din partea primă şi până la încăpăţinarea dârză, şi atitudinea bărbătească din partea ultimă. Toate acestea au fost fidel redate de către membrii cuartetului.

A urmat apoi minunatul cuartet al lui Mozart cu muzica lui strălucitoare.

Iar punctul ultim al programului a fost cuartetul marelui Beethowen, în care cei patru virtuoşi au redat cu mult sentiment şi cu viu temperament intenţiile maestrului.

Membrii cuartetului au fost viu aplaudaţi şi chemaţi de repetite ori la rampă.

Proximul concert va avea loc Duminecă în 11 Maiu a. c. precis la 10 şi jumătate în Sala Operei române, când se vor executa cuartetele lui Debussy (G. moll) şi Tschaikowszky (Dodur), şi cu concursul maestrului Bobescu I. al Operei române şi Cvintetul G. moll de Mozart. Dl Bobescu va avea viola.

Arestoso.

Raspanditi „Infratirea"

Toată lumea aleargă la Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de sèperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat inpreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomande ţiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

Raspanditi „Infratirea"

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Sarbatorirea dlui ministru Tancred Constantinescu la Cluj

Banchetul oferit de „Sfatul negustoresc" în cinstea dlui Tancred Constantinescu. Vizita la Camera de Comerţ. Discursurile

Sfatul negustoresc din Cluj, de sub preşedenţia dlui dr I. Evianu, folosindu-se de faptul că dl Tancred Constantinescu, Ministrul Industriei şi Comerţului a fost zilele acestea la Cluj, i-au oferit Sâmbătă seara în saloanele Hotelului „New-York", un banchet, la care a luat parte pe lângă dnii Al. Constantinescu, Ministrul Domeniilor şi Agriculturei şi Al. Lapedatu, Ministrul Artelor şi al Cultelor, — care de asemenea se găseau în Cluj, — un foarte mare număr de comercianţi şi industriaşi din localitate. Au fost de faţă şi dnii General Dănilă Papp, Comandantul Corpului VI Armată, dl Septimiu Mureşanu, Prefectul judeţului, Utalea, primarul oraşului, Gavril Tripon, senator, şi foarte multe alte personalităţi.

Cuvântarea dlui Ministru Al. Costantinescu

Primul care ia cuvântul, este Dl Al. Constantinescu, Ministrul Agriculturei şi Domeniilor, care declară că se simte mulţumit că vede adunat în jurul Ministrului de Industrie şi Comerţ, un număr atât de mare de reprezentanţi ai industriei şi comerţului din Ardeal, şi în cuvinte foarte bine simţite închină în sănătatea Augustilor Suverani ai României şi pentru gloria poporului nostru.

Un omagiu adus dlui Ministru Al. Constantinescu

Dlui Al. Constantinescu, îi răspunde dl *dr. I. Evianu* Preşedintele „Sfatului Negustoresc", mulţumind pentru marea onoare ce se face Comerţului şi Industriei româneşti prin participarea la acest banchet a celor 3 Miniştri.

Aminteşte faptul că dl Al. Constantinescu a fost pe vremuri ministrul Comerţului, care nu numai că este un cunoscător al situaţiilor comerciale, dar are şi o deosebită atenţiune pentru tot ce e comerţ şi industrie românească. Mulţumeşte încă odată pentru prezenţa dlor miniştri şi are ferma convingere că frumoasa operă începută de dl Tancred Constantinescu, va aduce roadele aşteptate,

*

Dl *Sever Pop*, vicepreşedintele Camerii de Comerţ, urează bun sosit dlor Miniştri şi le mulţumeşte pentru faptul că au avut bunăvoinţa de a lua parte la banchet.

Arată apoi până la un punct starea precară a comerţului ardelean şi are credinţă că cu puţină răbdare, el va ajunge la o stare înfloritoare.

Dl Richard R. Tuffli, profesor şi fost ataşat Comercial la Praga, urează, la rândul său bun sosit oaspeţilor din partea Sindicatului Comercianţilor de alimente, şi se adresează apoi dlui Ministru Tancred Constantinescu, căruia îi prezintă omagiile respectuoase ale întregului comerţ ardelean, el fiind sinurul conducător al vieţii economice.

Au vorbit apoi Dnii Şogy, prim secretar al Sfatului negustoresc şi Victor Iliescu, din partea „Reuniunei comercianţilor români", după care ia cuvântul dl Ministru Tancred Constantinescu.

Cuvântarea dlui Ministru Tancred Constantinescu

Importanţa Ardealului în economia naţională

Dsa arată cu această ocazie întregul program de activitate care se desfăşoară acum la Ministerul de Industrie şi Comerţ, spunând că sunt o mândrie a românismului industria şi comerţul ardelean şi are credinţa că în curând România se va descătuşa de tributul pe care acum îl dă străinătăţii, de oarece nu mai departe decât dela Reşiţa, vor ieşi de acum înante maşini de căi ferate, începând dela cele mai mari piese, până la ultimul bulom. Dsa vorbeşte apoi despre energiile naturale şi despre faptul că industria şi comerţul nostru merge zi de zi spre libera tranzacţie' însă în etape rari şi sigure de oarece o trecere bruscă dela actuala stare la starea de liber schimb, ar aduce o îngrozitoare perturbare în situaţia noastră economică.

Dl Tripon, vorbeşte apoi despre armonizarei tuturor activităţilor spre o frumoasă propăşire, după care dl ministru Tancred Constantinescu arată vitejia neamului nostru şi închină în sănătatea ostaşului care şi-a făcut datoria pe câmpul de luptă dând ţării un tribut de peste 800.000 suflete.

Dl general Dănilă Pap, Comandantul Corpului VI Arm. asigură pe cei prezenţi că trupele noastre îşi vor face datoria după cum şi-au făcut-o şi în trecut şi graniţele noastre nu numai că nu vor fi date îndărât dar din contra, dacă nevoia va cere, ele vor fi mutate înainte.

Banchetul ia sfârşit la ora 12, într'o deosebită atmosferă de simpatie.

Vizitarea Camerii de Comerţ

Primirea. Discursul dlui Tancred Constantinescu, ministrul Industriei şi Comerţului

Eri dimineaţă, dl Tancred Constantinescu, Ministrul Industriei şi a Comerţului, după ce a vizitat fabrica de piele „Renner" a făcut o vizită la Camera de Comerţ, la orele 11 jumătate unde era aşteptat de delegaţii diferitelor organizaţiuni comerciale şi industriale, în sala festivă a Camerii. Este primit de dl I. Negruţiu, preşedintele Camerii de Comerţ, care urează bun sosit şi cere sprijinul dlui Ministru în actuală situaţie a Industriei şi Comerţului.

Importantele declaraţii ale dlui Ministru Tancred Constantinescu

Dl Tancred Constantinescu, răspunde dlui Negruţiu, spunând că e mulţumit, că prima Cameră de Comerţ pe care a vizitat-o, este acea din Cluj. In noul proiect de organizaţie a Camerilor de Comerţ, se va asigura independenţa şi activitatea acestor Camere, care vor contribui în felul acesta nu numai la soluţionarea grelelor probleme economice, ci chiar la aranjarea acestor probleme. Trece apoi în revistă chestiunea inflaţiunei monetare, arătând că pentru un moment e nevoie de mare răbdare. O mare importanţă, spune dl Ministru Tanered Constantinescu, se dă Căilor de Comunicaţii, de oarece atât ca inginer, cât şi ca fost director general Cfr., e convins că atât apărarea ţării cât şi progresul economic, nu depind de cât de perfecţionarea căilor de transport.

Actualmente, spune dsa, miliarde se pierd în pădurile care putrezesc şi a căror material, dacă ar fi dat strelnătăţii ar face să dispară criza.

Dl Richard R. Tuffi, arată apoi în câteva cuvinte situaţia precară a industriei alimentare şi cât a suferit ea de pe urma măsurilor administrative. Dsa prezintă respectele şi admiraţia întregii clase negustoreşti şi mulţumeşte pentru frumoasele sfaturi pe cari dl Tancred Constantinescu a binevoit să le dea şi prezintă totodată un detaliat raport asupra situaţiei alimentare la Cluj.

Dl Ministru Tanered Constantinescu, cu o deosebită atenţie citeşte raportul şi răspunde că va da satisfacţie cererilor şi va interveni personal pe lângă dl Ministru de războiu pentru suspendarea măsuriler relativ la starea de asediu.

După aceasta dsa a vizitat întregul local.

Conferinţele la Cluj

ale dlui Eric Colban de la Liga Naţiunilor

Răspunzând invitaţiunei Universităţii noastre, d. Eric Colban de naţionalitate suedez, director al departamentului minorităţilor în Secretariatul Ligii Naţiunilor va ţinea la 16 Mai a. c. două conferinţe în franţuzeşte asupra „Ligii Naţiunilor".

Insemnătatea acestor conferinţe ale distinsului oaspe nu scapă, credem, nimănui.

Felicităm pe domnii profesori dela Universitate pentru fericita idee de a invita la Cluj oaspeţi streini pentru a contribui la clarificarea problemelor dela ordinea zilei.

Problema „Ligii Naţiunilor" este o chestiune relativ destul de necunoscută la noi, astfel că intelectualitatea Clujului aşteaptă cu legitimă curiositate şi nerăbdare conferinţa dlui Colban care anii trecuţi s'a dovedit a fi un obiectiv analist şi cercetător al stărilor din ţara noastră.

De odată cu sosirea dlui Eric Colban la Cluj este vorba să se înfiinţeze şi în oraşul nostru o societate care să ajute „Liga Naţiunilor" în nobilele ei scopuri, una similară cu cea înfiinţată la Bucureşti subt şefia dlui profesor universitar Pangrati.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Preselor Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTA
BRO[illegible]A F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi
împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA"
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA"
Fraţii Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Reclama este sufletul comerţului

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma:
3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

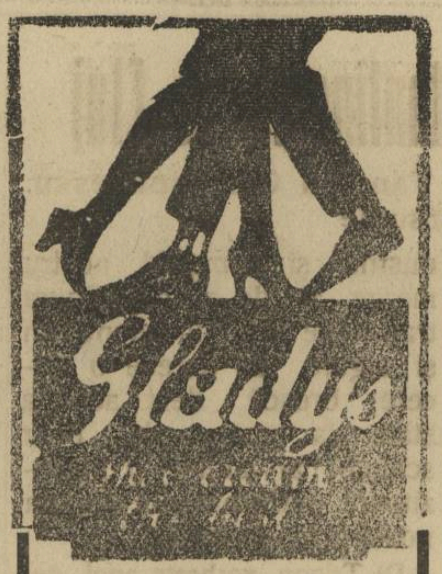

este ocuər
cea mai bună
din lume!
2798-2

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. **la Librăria Lepage, Cluj**

Reclama este sufletul comertului!

Consiliul Oraşului Cluj. No. 5017-924. cons.

Publicaţiune

Oraşul Cluj cumpără pe cale de licitaţie diferite materiale necesare pentru maieriştea centrală.

Tabloul materialelor şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea la Administraţia din Calea Trăian No. 19.

Ofertele inchise se vor inainta până la 5 Iunie la Registratura oraşului.

3461 Primar: **Dr. Utalea.**

No. 387—1924. adm.

Licitaţie

Administraţia Universităţii din Cluj face cunoscut, că în conformitate cu dispoziţiile legii contab. publice, la **30 Mai 1924 ora 10 a. m.** va ţine în biroul Administraţiei Universităţii din Cluj, unde se pot vedea şi condiţiunile, licitaţie publică cu oferte închise, pentru furnizarea a 3500 metri steri lemne de foc şi 80 vagoane cărbuni de piatră 10 vagoane cocs, necesare Universităţii şi Institutelor ei in iarna a. 1924-25.

3458 Administrator: **Ion Buzilă.**

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ne merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

SOSESTE IN CURAND LA 3408

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1074 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Vineri 9 Maiu 1924.

SIBIU 9 MAI 924 1

CLUJ 9 MAI 924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6595

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Acțiunea diplomatică a guvernului

Vizita Suveranilor noștri la Paris care a fost primită cu atâta simpatie și entuziasm atât de cercurile oficiale, în frunte cu dl Millerand, președintele Republicei, cât și de poporul francez, nu este o simplă călătorie ori un simplu act de curtenie față de marea noastră aliată, ci consitue un act culminant din acțiunea diplomatică a guvernului pentru consacrarea situației creiată în Europa de războiul mondial și pentru menținerea păcei.

Pacea post-bellică are un alt caracter, cu totul altul decât pacea dinaintea războiului, impunând conducătorilor destinelor neamurilor alte îndatoriri și orientări.

Pace ante-bellică se sprijinea pe forță și superioritatea militară, având drept garanție o concurență a înarmărilor; era pacea armată.

Baionetele care se desfășurau ca o hoidă cu spice de oțel, gata să se înfigă în rănile umanității; mitralierele gata să deslănțue muzica lor asurzitoare, gurile de tun căscate pentru a asvârli moartea la imense depărtări, având drept corolar moral teama înfrângerei și pieirei, garantau pacea lumei.

Cât de șubredă a fost această garanție a dovedit'o actul de la Serajevo, care nu a fost decât un pretext pentru Puterile Centrale la declararea războiului.

Garanția păcei care a urmat războiului mondial este diplomația, congresele, conferințele, aliațele și tratatele de defensivă au înlocuit concurența înarmărilor.

Astăzi soarta unei țări depinde de capacitatea și destoinicia oamenilor ei de Stat.

Dată fiind această evidentă realitate a politicei epocei, guvernul a știut să desfășure o acțiune diplomatică, întărită de o serie de aliațe defensive încheiate, și de altele în curs de încheere, în măsură să garanteze situația țărei noastre câștigată prin jertfa sângelui și întemeiată pe principiul dreptății istorice și etnice.

Constelația diplomatică a Micei Antante a înconjurat pe toți acei cu veleități de a șterge harta Europei desemnată de concluziile marelui război și de a restaura vechea hartă a asuprirei și forței într'un lanț de fier imposibil de sfărâmat, punând în acelaș timp un zid veleităților de ofensivă ale bolșevismului moscovit.

Mica Antantă, fiind o colaboratoare în sensul păcei a Marei Antante, România trebue să-și strângă legăturile cu țările care alcătuesc Marea Antantă, legături de prietenie, de relațiuni economice și financiare, de defensivă militară.

Această acțiune diplomatică, urmărită cu atâta tact de guvern p fost încununată de isbândă, arimind supremul sigiliu, prin vizita pe care Suveranii noștri o fac marilor noștri aliați din Apus, și prin consecințele ce în mod logic și sigur vor decurge din ea.

Astăzi România, puternică prin energia și disciplina ei de rassă, prin vitejia fiilor ei, prin organizarea și destoinicia ei militară, poate face față ori cărui atac și ori cărei primejdii, căci datorită unei înțelepte orientări diplomatice se găsește în colaborare întinsă cu marii aliați cu care a câștigat războiul, alături de cari astăzi garantează pacea și alături de care vor câștiga războaiele împotriva celor cari le vor provoca.

România reîntregită are norocul de a fi guvernată de oameni cu competință și experiență, cu autoritate înăuntru și în afară, cari prin simțul și tactul lor diplomatic au știut să-i asigure o serie de aliațe în măsură să înfrunte orice veleitate de revanșă a dușmanilor.

Omul de Stat și de diplomație — marea garanție a păcei și a hărții creiată de războiul mondial — nu se elaborează însă în cârciuma satului care confecționează deputați țărăniști, nici în obscura cancelarie advocațială de la Blaj, nici într'un cabinet de medicină pedicură ori dentistică din Karlsbad.

Pentru o asemenea misiune se cere o altă plămădeală de cât aceia a dăscălului de școală rurală ori de strană, ori a advocatului cu exclusiva jurisprudență faptică; diplomatul de la Karlsbad a provocat hilaritatea Europei și râsul curcilor.

Cine nu are pregătirea omului de Stat, dacă este cuminte stă acasă, iar dacă nu are această înțelepciune stă în opoziția din care nu'l eliberează de cât moartea.

Serbarea
Școalei normale de fete din Brăila

Zilele acestea a sosit în localitate elevele școalei normale din Brăila, în număr de 120, însoțite de prefectul județului Brăila, inspectorul școlar domnul Gh. Rășcanu, directoarea școalei și un mare număr de profesoare și pedagoge ale școalei. Cu această ocazie, elevele școalei au dat aseară un festival foarte reușit la Teatrul Național, unde pe lângă dansuri și coruri naționale, executate cu multă atenție, s'a jucat și piesa „Sezătoarea la Țară" de Mugur și Luncan, cu mai multe tablouri alegorice.

In special am avut de remarcat tabloul alegoric „Ofensiva" și „Omagii aduse eroilor", precum și poezia „Cu toții una" de Zaharia Bârsan, executate cu deosebită artă, ceace dovedește că la școala normală de fete din Brăila, se muncește serios și se dă atenția cuvenită manifestărilor artistice.

O frumoasă impresie a produs faptul că întreaga sumă realizată cu acest festival, a fost donată pentru mărirea fondului necesar ridicării statuiei lui Avram Iancu la Cluj, fapt pentru care aducem vii mulțumiri conducătorilor acestei excursii.

Decorarea șefului guvernului

„Monitorul Oficial" publică decretele privitoare la acordarea marei cruci a ordinului „Lemnul Alb" pentru distincții militare regelui României și pentru distincții civile primului ministru Brătianu, ministrului de externe Duca și ministrului Mișu.

Relațiile noastre cu Jugoslavia
O atitudine curioasă a „anumitei" prese dela noi

Atacurile presei sârbești la adresa Românei au devenit din ce în ce mai insistente, ceea ce a determinat presa noastră oficioasă să publice o întâmpinare pe cât de categorică, pe atât de demnă și chibzuită. Cu toate acestea, unele ziare românești, învățate să facă obiect de necugetată critică din orice chestiune, discutând întâmpinarea publicată în „Viitorul" de Sâmbătă au aierul să acuze guvernul că nu este destul de precis.

Pentru a vedea cât de lipsite de sens sunt atitudinele de falsă nemulțumire ale acestor ziare, este destul să ne amintim că între noi și Jugoslavia există un tratat de alianță care, dacă pare a nu fi pe placul unei părți din presa sârbească, există totuși, și avem datoria a ne da toate silințele să-l facem respectat, înainte de a ajunge la o ruptură. Intâmpinarea publicată în „Viitorul" — fără a fi un comunicat, precum îl arată unele ziare — dovedește că în redacția oficiosului guvernului este destulă conștiință politică pentru a înțelege că datoria presei românești, și cu deosebire a presei oficiale, față de rătăcirile unei părți din presa sârbească este să nu înăspresască raporturile, ci să le calmeze pe cât îi stă în putință.

Căci ce dorește presa noastră nemulțumită? Vrea să ne coborâm la nivelul atacurilor sârbești? sau vrea ca guvernul nostru să declare pur și simplu războiu Jugoslaviei pentrucă o parte din presa acestei țări manifestă sentimente protivnice României? Pornirile belicoase ale anumitei prese le știm cât prețuiesc. Ar fi însă de dorit totuși ca această presă care vrea să încurce totul, să se abțină cel puțin dela instigații cari nu-și au locul când e în joc și reputația țărei și interesele ei. Căci una este a face constatarea unor fapte petrecute în Banatul sârbesc și a cere îndreptarea lor, și alta este a te amesteca fără autoritate și cu gând ticălos într'o chestiune care este ceva mai mult decât o chestiune de agitațiuni în presă.

Activitatea economica a guvernului

Nouile legiuiri ce se pregatesc pentru prosperarea economica a tarei

Chestiunea sporirei tarifelor vamale — Naționalizarea industriilor cu capital străin — Legea comercializării bunurilor statului și importanța ei economică — Chestiunea gazului metan

Importantele declarații făcute ziarului nostru de către dl Tancred Constantinescu, Ministrul Industriei și Comerțului

Cu ocazia vizitei făcute zilele acestea orașului nostru de dl Ministru al Industriei și Comerțului, Tancred Constantinescu, dsa a binevoit să ne dea următoarele interesante lămuriri în o serie de chestiuni cari interesează în de aproape viața economică a Ardealului:

Urcarea tarifelor vamale pentru încurajarea industriei naționale

„In chestiunea majorărei tarifelor vamale de import — ne spune dl Ministru — examenul făcut de către delegații departamentelor de Finanțe și de Industrie a dovedit că ar fi justificate urcările taxelor vamale pentru câteva articole cari se pot fabrica în țară și care azi vin în cantități prea mari din străinătate.

Zilele acestea se va supune Consiliului de Miniștrii această modificare pentru a fi aprobată și apoi supusă decretărei legale.

Examinarea celorlalte articole ale tarifului vamal va continua, astfel că în câteva luni se va putea revedea întreg tariful vamal".

Politica guvernului în chestiunea naționalizărei industriei din Ardeal

„In ceeace privește naționalizarea industriei, politica guvernului este categorică: în limita disponibilităților capitalului românesc și al creditului ce-l poate dobândi el, se vor naționaliza toa industriile începând mai cute seamă cu acelea de interes general.

Politica guvernului își găsește executarea fidelă în organele sale speciale și nu am decât cuvinte de laudă pentru comisiunea specială economică chemată a examina toate cererile privitoare la înființarea de noui industrii, la sporirea capitalurilor existente sau la naționalizarea lor".

Legea comercializărei și importanța ei economică. Ce legi vor urma după aceasta. Atitudinea opoziției este în detrimentul țărei.

„Legea comercializărei, — continuă dl Ministru Tancred Constantinescu — va fi supusă spre aprobare și în Senat, cât de curând, pentru a putea fi pusă în aplicare cu cea mai mare energie chiar în cursul vacanței de vară.

Pentru acei cari cunosc situația defavorabilă în care se găsesc astăzi din punct de vedere al rentabilității toate întreprinderile statului cu caracter economic, această lege a fost și este de o necesitate absolută.

Ea va permite ca exploatarea bunurilor statului să se facă cu o mult mai mare rentabilitate și va constitui în ceia ce privește exploatarea acestor bunuri — o eră nouă. Minele, pădurile, pescăriile și idustriile de orice fel, căderile de apă precum și industriile ce interesează apărarea națională vor putea fi pe viitor exploatate în mod judicios și rentabil.

Orice — ar spune opoziția, această lege va rămâne și se va aplica în viitor pentru că ea este chemată să pună în reală valoare bunurile Statului, să-i aducă venituri mari și deci să scutească pe contribuabili de sporuri de impozite."

Noui și importante legi economice

„Pe lângă legea comercializărei vom veni cât de curând cu legea minelor, cu legea energiei electrice și cu legea privitoare la perfecționarea culturei și exportului de cereale.

Aceste legi împreună cu cea a comercializării va forma ansambalul de legiuiri economice chemate a pune un fundament temeinic desvoltărei bogățiilor românești.

Toată campania opoziției contra legei comercializărei și probabil și în contra legilor ce vor urma nu dovedește decât că o doare foarte mult când vede că toate reformele importante se înfăptuesc de către partidul liberal.

Noi nu ne putem împiedeca de aceste sentimente de ostilitate, nejustificate, pentru a lipsi țara de reformele de care are nevoie.

Din contră, am dori ca și partidele din opoziție să fie animate ca și noi de acelaș dor sincer de a face bine țărei.

Din nenorocire însă, opoziția își consumă forțele în campanii cu caracter personal, și în lupte din care nu iese decât înfrântă, în loc să contribue cu eforturile ei și cu eventualele ei cunoștințe pentru a face legi cât mai bune și deci mai utile țărei."

Chestiunea gazului metan

In ceeace privește gazul metan, — ne spune d-l ministru — legea viitoare a minelor prevede pentru stat dreptul exclusiv de a exploata gazul metan.

Este bine înțeles însă, că în ce privește tarifele, se va ține seamă la timp atât de interesele diferitelor industrii cât și de interesele legitime ale localităților pe cari le interesează explotarea acestui important generator de energie."

Alfio P.

Barul „Patria” (fost cafeneau „Park“). — Program senzațional pe luna Mai
3428

JEAN KANNER !! LAJARO !!

Programul complectat cu **concursul** dnei Waschington Gustav și Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. Și alte numere senzaționale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

O sărbătoare în Banat

Inaugurarea șoselei de pe Valea Almajului

Primirea entuziastă făcută de bănățeni dlui Ministru General Moșoiu. Inaugurarea. Cuvântările rostite

Marți, la 6 Mai au avut loc mări serbări în Banat cu ocazia inaugurărei șoselei naționale ce s'a construit pe Valea Almajului, din Bănat. Au participat dl general Moșoiu, Ministrul Lucrărilor Publice, dl Ștefănescu, secretar general al aceluiași Minister, secretarul general la Ministerul Instrucțiunei, dl Valaori, deputații Conciatu, Popoviciu, Negulescu și dl Modelea din partea ministerului de Interne.

Primirea făcută oaspeților în Iablanița și Tepnic

Oaspeții au fost întimpinați la gara Iablanița de numeroși delegați țărani călări cu drapele și fanfare.

Cuvântul de bun sosit l'a rostit deputatul Conciatu. Distinșii oaspeți intră apoi în satul Iablanița unde dl Ministru Moșoiu este întâmpinat de o imensă mulțime compusă din țărani din localitate și comunele vecine.

Casele satului sunt frumos împodobite cu flori, drapele și covoare. La cuvântul preotul Tătucu arătând importanța economică a inaugurării și aducând elogii dlui General Moșoiu, care se interesează atât de mult de nevoile populației din Bănat. In comuna Tepnic preotul Kendi într'o înflăcărată cuvântare arată sentimentele de dragoste ale poporului către patrie și sârguința lui pentru progresul economic. Noua șosea — spune d-sa — care se inaugurează astăzi în urma inițiativei dlui General Moșoiu deschide astăzi mari perspective și posibilități de desvoltare economică pentru acest colț de țară.

Inaugurarea șoselei. Te-Deum-ul. Cuvântările rostite. Cuvântarea dlui General Traian Moșoiu

In comuna Glocul Cracovia s'a inaugurat cu o deosebită solemnitate deschiderea șoselei Valea Almajului Glocul Cracovia. La capul șoselei s'a oficiat un Te-Deum de către preoții Zaharia și Popovici, cari apoi au ținut cuvântări, arătând importanța acestei inaugurări pentru populația românească din această regiune.

Dl general Traian Moșoiu, Ministrul lucrărilor publice, a răspuns exprimându-și mulțumirea pentru sârguința și hărnicia poporului românesc pe terenul economic și cultural care vor contribui la vindecarea rapidă a rănilor lăsate de vitregia stăpânirei trecute.

După aceasta, ultima stavilă ce mai închidea drumul a fost asvârlită în aer în prezența dlui general Moșoiu, a dlui Bănescu directorul general al lucrărilor publice, a celor cari îi însoțeau și a miilor de oameni cari asistau la această inaugurare.

Cortegiul a pornit în urmă spre Bozovici, trecând prin satele Lăpușnicel, Borlovenii noui, Prigoru și Prilipeți, fiind întâmpinat pretutindeni de mulțimi imense, cu fanfare, flori și steaguri.

Festivitățile din Bozovici

La ora 12 cortegiul ajunge în Bozovici, care era frumos împodobit.

Mii de țărani, îmbrăcați în haine de sărbătoare, venind din toate satele vecine, au întâmpinat pe dl general Traian Moșoiu cu drapele, fanfare și călăreți.

Urmează defilarea în fața primăriei și recepția dela primărie. S'a inaugurat apoi spitalul comunal și s'a sfințit noul gimnaziu. In urmă a avut loc un mare banchet dat de oraș în cinstea oaspeților, la care dl general Traian Moșoiu a toastat pentru M. Sa Regele.

Razbunarea unui tată

In Florence din America, s'a întâmplat un ciudat act de răsbunare a unui tată.

Negrul William B. Ward din Globe a ucis pe studentul alb Ted Grosh. Pentru aceasta juraților l-au condamnat la spânzurătoare.

Tatăl studentului ucis, W. H. Grosch, a cerut autorităților ca să-l lase pe el a pune streangul la gâtul negrului și a trage de veriga care dă drumul arcurilor ce saltă cumpăna în sus.

Directorul închisorii a spus următoarele cu privire la aceasta: „D-nul Grosch a cerut autorităților ca să-l lase a fi călăul condamnatului. Noi n'avem de ce să ne opunem la aceasta.“

Ședința de închidere a sinodului eparhiei Clujului

Chestiunea deschiderii seminarului ortodox din Cluj Normele de pensionare a preoților — Alegerea Corporațiilor

Pe ziua de eri au continuat, începând dela ora 10 dimineața, ședințele sinodale ale eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului, sub președinția P. Sf. Sale Episcopul Nicolae Ivan.

Dl Silviu Dragomir, raportorul secțiunei școlare, pune în discuție chestiunea înființării seminarului ortodox din Cluj, care urmează a-și începe activitatea în localul din Strada Nicolae Bălcescu, încă în toamna anului curent. Se emite odată cu aceasta un regulament de organizare a acestui seminar, modalitatea de a se recruta profesorii, precum și organizarea obiectelor de învățământ.

Având în vedere faptul că preoților li se atribue în caz de pensionare, o sumă atât de mică, încât de cele mai multe ori, abia au cu ce-și duce traiul de pe o zi pe alta, se aduce în discuție chestiunea pensionării lor. Cu această ocazie se votează statutele modificate asupra fondului de pensiune a preoților și se stabilește ca pensionarea clericilor să se facă după 40 de ani de serviciu, a profesorilor din seminarii după 30 de ani, iar a funcționarilor consistoriali după 35 de ani. Statutele au avut în vedere o cât mai largă retribuire a văduvelor și orfanilor, pentru a se asigura acestora o existență cât mai onorabilă, după moartea șefului familiei. S'a fixat odată cu aceasta, ca pentru mărirea fondului consistorial, să se perceapă o taxă de 10% asupra salariilor preoților, iar parochiile să contribue în limita veniturilor.

S'a hotărât apoi că uniunea de protopopiat Cetatea de Piatră, să poarte pe viitor numele oficial de protopopiatul Lăpuș.

Ședința de după amiază

După amiază se procedează la alegerile corporațiilor bisericești pe un nou period de 3 ani și se alege ca asesor al Consistoriului dl Protopop *Andrei Ludu* din Hunedoara. Se votează bilanțul și bugetul, după care P. Sf. Sa Episcopul Ivan, mulțumește călduros întregului Sinod pentru contribuția pe care a dat-o la discutarea chestiunilor atât de importante ce s'au desbătut.

Indeamnă pe toți la muncă conștiincioasă, pentru asigurarea și propășirea bunului mers al bisericei ortodoxe, după care, la orele 6, declară închiderea ședințelor Sinodului.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 9 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Pat și Patachon!

Mireasa din Australia.

Splendidă comedie daneză în 5 acte. In rolul principal cei doi comicii noui. Această comedie e cu mult mai bună, ca Hamlet în care au cucerit simpatia Clujului.

In cadrul acestui program mai o comedie esceleută în 2 acte:

Choplin dă pe amanet

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neintrecuta senzație a sezonului!

Zeița Africei

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neintrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO

Condamnatul din Cayenne

Interesantă dramă criminală în 7 acte. In rolul principal cei doi faimoși artiști de filme: Fridrich Zellnik și Carol Huszár.

INFORMAȚII

— **Fuziunea partidului naționalist-democrat cu fracțiunea Argetoianu.** *S'a căzut de acord ca fuziunea partidului naționalist-democrat cu cel argetoianist să poarte numele „Uniunea Națională“.*

— **Adunarea partidului maghiar.** *La 1 Iunie se va ține la Brașov, în sala cinematografului Modern, adunarea partidului național maghiar, pentru care s'au și început pregătirile.*

— **Un studiu interesant.** In ultimul număr al marei reviste franceze „Mercure de France“, dl *Charles Drouhet*, distinsul profesor de literatura franceză de la Universitatea din București, publică un foarte interesant studiu cu titlul: *„Le roumain dans la litterature frangaise“*, în care dsa arată că în această literatură tipul adevărat al Românului, cu multiplele lui calități, n'a fost încă descris.

— **Dispoziții vamale.** Direcțiunea Generală a Vămilor a dat ordine energice tuturor punctelor vamale de frontieră, de a proceda cu toată rigoarea la cercetarea coletelor ce se introduc în tranzit, de oarece s'a constatat că adeseori se introduc în țară mărfuri prohibite la import.

— **O bursă la Cluj.** D-l ministru Tancred Constantinescu, a declarat cu ocazia vizitei sale la Cluj, că îndată după votarea legii asupra organizării Camerilor de Comerț, se va pune în discuție chestiunea înființărei unei burse oficiale la Cluj și crede că până în toamna anului curent, va putea aduce la îndeplinire acest proect.

— **O adunare a micilor industriași.** Micii industriași din Cluj, sub președinția d-lui Anton Moldovan, președintele „Cooperativei Industriale“ din Cluj vor ține o mare adunare în ziua de 11 Maiu (Duminecă) a. c. la orele 10 a. m. în sala festivă a Camerei de Comerț și Industrie din Cluj, spre a se discuta impozitele micilor industriași.

— **Un nou ziar zilnic: „Sentinela“.** Ziarul „Sentinela“ din Oradea-Mare, singurul ziar mai mare din ținutul Crișanei, a început cu începere de 1 Mai să apară zilnic. Confratele este pus sub direcțiunea fostului șef de stat major al Corpului Vânătorilor, d. col. A. Negulescu, deputat.

Ziarul apare frumos tipărit, scris într'o limbă frumoasă românească și servind cauza românismului din acest colț de țară.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— **Bancnote falșe.** La Tg.-Mureș s'a găsit la Casa Băncii Naționale o bancnotă falșă de 500 lei. A fost sesizată imediat poliția și s'au început întinse cercetări pentru descoperirea falsificatorilor.

— **Văd. Maria P. Barițiu,** roagă rudele, prietenii și cunoscuții a lua parte Duminecă în 11 Mai, ora 11, la Biserica gr. cat. strada Iorga Nr. 6, la Parastasul de 6 săptămâni a neuitatului ei soț Petru P. Barițiu.

— **Noi subsemnații** *Stefan Konkoly, comerciant în Cluj (strada Regina Maria nr. 6) și Ionel Aldica, proprietarul firmei „Colombo“ din Cluj (Piața Unirii), dorind a ne asocia, somăm pe creditorii noștri ca să anunțe pretențiunile lor cari le au față de noi la dl Stefan Konkoly până la 15 Mai 1924 inclusiv, deoarece altfel nu le putem lua în considerare. — Cluj, la 8 Mai 1924.* **Stefan Konkoly & Aldica Ionel.** *strada Regina Maria 6.*

— **Conferințele „Astrei“.** Mâine după amiază la orele 6, dl Profesor Vasile Meruțiu, în continuarea ciclului de conferințe ale „Astrei“, va vorbi în sala IV a Universității despre „Delta Dunării‘ și ‚Insula Șerpilor‘. Conferința va fi însoțită de proecțiuni.

— **Necrolog.** Dl Richard Franasovici, subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, a avut durerea se piardă pe mama sa, Varvara Franasovici, a cărei dispariție a lăsat unanime regrete în cercurile în care a trăit. Transmitem dlui Richard Franasovici, expresiunea sincerilor noastre condoleanțe.

Serbările de 3-15 Mai la Blaj

Direcțiunea Liceului de băieți din Blaj ne anunță că institutele de învățământ de acolo aranjează la 14 și 15 Mai a. c. — ca de obiceiu — mari sărbări culturale naționale, cu prilejul comemorării zilei de 3-15 Mai 1848. De odată cu serbările se va pune temelia unei noui instituțiuni de cultură: „Institutul Recunoștinței“.

La serbările de 3-15 Mai, ca și anii trecuți, va fi reprezentat tineretul din tot cuprinsul țării, institutiile culturale, precum și guvernul. Programul serbărilor se va comunica la timp.

Festivitățile de la Blaj vor fi un fericit prilej pentru ca uitând harțele și deosebirile de partid ce ne despart, să ne regăsim măcar cu acest înaltător prilej în regiunile înaltătoare ale culturii și ale naționalismului curat și nefățărit.

Acest lucru ni'l va înlesni atmosfera de serbătoare a Blajului. Nu există un singur oraș în Ardeal care ar serba cu mai mult suflet și spontaneitate serbările naționale, ca Blajul. Serbătorirea în stil mare a zilei de 3-15 Mai este o tradiție a acestui centru de cultură. In timpul Ungurilor, oamenii patrioți și idealiști ai Blajului, fără nici o teamă de jandarmi și de teroarea guvernului, se întruneau în fiecare zi de 3-15 Mai pentru ca aducându-și aminte de suferințele și de zilele de glorie din trecut, să se oțelească în lupta ce ducea românimea pentru lege și limbă.

Orășelul care înainte de unire și-a câștigat renumele de a fi cuibul celor mai neînfricați apărători ai drepturilor naționale și latinității noastre, este astăzi cel mai statornic păstrător al tradițiilor marei zile de 3/15 Mai, — serbând-o în fiecare an cu însuflețirea din trecut și, în plus, cu tot fastul ce ni'l îngăduie acum calitatea noastră de popor liber românesc.

In ziua de 3 Maiu își vor da întâlnire în micul Blaj Românii din tot cuprinsul României întregite. Celace vor să vadă cât de puternică este legătura care există între Românii din toate unghiurile țării, să vie deci la Blaj în ziua de 3/15 Maiu s. v.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Aplicarea reformei agrare

Declaraţiile dlui Gh. Cipăianu, subsecretar de stat al ministerului agriculturei — Tot pământul expropriat e muncit

Comentând pertractările care au avut loc în ultimul timp între partidele din opoziţie, ziarul „Viitorul" arată cât de negativă s'a arătat a fi politica acestor partide şi remarcă munca cinstită şi fără de preget a guvernului, care a dat ţării în curs de doi ani şi câteva luni reforme foarte importante, îmbunătăţind situaţia economică şi financiară a ţărei.

Una din aceste reforme importante care a fost atât de criticată de politica demagogică a partidelor opoziţioniste este reforma agrară.

Opoziţia n'a putut să vadă niciodată cu ochi buni aplicarea reformei agrare de către partidul liberal şi a căutat să o discrediteze, fie instigând ţărănimea cu proiecte irealizabile de împărţire a unor pământuri ce nici nu existau, fie criticând modul cum s'au făcut improprietăririle şi sprijinind existenţa proprietăţilor mari, găsind vină ţăranului nostru că nu'şi cultivă pământul dat, lăsându-l părloagă.

Recentele declaraţii ale dlui Gh. Cipăianu, actualul sub-secretar de stat al Ministerului Agriculturei a distrus şi această din urmă legendă.

Bazându-se pe cercetările făcute de organele ministerului, cât şi pe constatări personale, dsa a declarat că, dimpotrivă, există „o tendinţă tot mai pronunţată în masa mare a ţărănimei de a-şi lucra pământul, de a-şi îngriji şi întări tot mai temeinic gospodăria".

Dacă în primii trei ani după război s'au întâmplat să rămâie şi multe terenuri nemuncite, anul acesta, totalitatea pământului arabil expropriat a fost arat şi însămânţat.

Mai mult decât atât, se poate remarca o tendinţă tot mai pronunţată a ţărănimei de a se folosi cât mai bine de pământul obţinut, cultivând în locul porumbului din ce în ce mai mult grâul.

Astfel se explică că acum semănăturile cu grâu, făcute în cultura ţărănească reprezintă o suprafaţă de aproape odată şi jumătate mai mare ca în anii precedenţi.

Imbunătăţirea situaţiei economice a gospodăriilor ţărăneşti

Se observă în acelaş timp şi o tendinţă din ce în ce mai accentuată a ţărănimei de a-şi îngriji mai bine animalele.

La aceasta a contribuit foarte mult, fără îndoială, solicitudinea pe care a arătat-o guvernul gospodăriilor săteşti prin acordarea unui credit de 100 milioane necesar cumpărărei de tauri şi mai ales, prin constituirea izlazurilor comunale. Deasemeni e de remarcat cultivarea pe o scară cât mai întinsă a fâneţelor artificiale.

Bazat pe aceste consideraţii, dl subsecretar de stat Gh. Cipăianu a demonstrat că cu toată dorinţa unor cercuri din opoziţie, ţărănimea noastră nu e de loc refractară metodelor raţionale cerute astăzi în agricultură.

Dimpotrivă, sătenii înşişi caută să-şi perfecţioneze mijloacele de muncă, procurându-şi prin cooperative unelte agricole noui şi utilizând sfaturile date de agronomi.

Această aşezare temeinică a întregei ţărănimi pe muncă nu poate fi decât cea mai bună dovadă că noui stăpânitori de pământ nu dau ascultare bârfelilor de tot felul ale unei opoziţii, care n'are nici un merit în realizarea reformei agrare.

Această politică a ţărănului gospodar o numeşte cu drept cuvânt, dl Gh. Gipăianu, *politica muncei.*

Ea e menită să asigure ţării un viitor agricol din cele mai bune şi să consolideze cât mai curând situaţia economică a ţărei, de care depinde într'o aşa de largă măsură şi refacerea ei.

Reforma Agrară

Explicaţiile date de dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei

Dl Al. Constantiuescu ministrul agriculturei, cu prilejul recentei vizitări a Clujului, a făcut la Cercul de Studii al Partidului Liberal din localitate, o expunere luminoasă asupra peripeţiilor reformei agrare, precum şi a greutăţilor ce a întâmpinat şi meritului pe care îl are partidul liberal în înfăptuirea acestei reforme. Partidul liberal a înscris această reformă în programul său încă din 1907 şi a voit să o traducă în fapt printr'o Constituantă ad-hoc — realizare pe care a împedicat-o isbucnirea războiului european.

Im timpul refugiului de la Iaşi partidul liberal a confirmat din nou această reformă de înaltă şi meritată justiţie pentru pătura noastră ţărănească.

Acestei reforme concepută de partidul liberal i s'a dat forma legală de către guvernul dlui general Averescu. Partidul liberal revenind la guvern a procedat imediat la expropriere — dar imediat s'a isbit de mari greutăţi, pe care totuşi a isbutit să le învingă. Mai întâi a fost regulamentul alcătuit de fostul ministru Garoflid, care se bătea în unele locuri, cap în cap cu textul şi cu spiritul legei.

Sub ministeriatul dlui Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, s'a modificat acest regulament astfel în cât a fost pus în armonie cu legea.

In Ardeal, exproprierea a întâmpinat greutăţi şi mai mari. Cum exproprierea se făcuse în Basarabia şi în fostul vechiu Regat, iar în Ardeal nu, aci domnea credinţa, atât în mintea ţăranului cât şi în aceia a proprietarului că împroprietărirea nu se va face.

Partidul liberal a isbutit să înfrângă toate greutăţile, toate asperităţile şi complexităţile ce prezintă aci această problemă, şi astăzi exproprierea este o operă terminată şi efectuată în întreg Ardealul.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Convocare

„Asociaţia de Consum a Personalului dela Uzinele şi Minele de Fier ale Statului din Hunedoara" îşi va ţinea în virtutea §§ 20—22 ale statutelor a

XXXVII. adunare generală ordinară

la 18 Maiu 1924 la oarele 10 a. m. în sala cea mare a restaurantului Minelor din Ghelar, la care sunt invitaţi a lua parte toţi membrii asociaţiei în număr complet.

Hunedoara, la 3 Maiu 1924.

(ss) ing. *Ioan Oneiu,*
director.
(ss) *Gheorghe Serafin,*
secretar.

Ordine de zi:

1. Apel nominal pentru a se constata dacă membrii prezenţi sunt în număr complet pentru a decide (§§ 24 şi 26 a statutului).
2. Designarea notarului şi a persoanelor, cari va verifica procesul verbal (§ 24 a statutului).
3. Cetirea procesului verbal al ultimei adunari generală ţinută la 1 Iulie 1923.
4. Raportul direcţiunei despre anul 1923.
5. Raportul comitetului de supraveghere asupra verificării socotelilor, stabilirea bilanţului, împărţirea profitului şi darea absolutorului (§ 23 punct 2).
6. Alegerea tuturor funcţionarilor atât la stabilimentul principal cât şi la filială (§ 23 a statutului punct 1) şi anume: la Hunedoara secretar, la Ghelar conducător la filială; contabili la Hunedoara şi Ghelar.
7. Alegerea comitetului de supraveghere la Hunedoara si Ghelar (un preşedinte comun şi câte 3—3 membrii).
8. Alegerea membrilor în comitet, 12 la Hunedoara şi 12 la Ghelar.
9. Modificarea statutelor.
10. Eventuale propuneri, care sunt a se înainta cel puţin cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Naţionalismul partidului averescan

Averescanii afirmă la Timişoara că toate partidele din ţară sunt pe dric, în afară de partidul averescan şi cel . . . maghiar

Partidul averescan convingându-se că ardelenii au memorie cu mult mai bună ca să fi putut uita nepriceperea şi corupţia guvernului de jalnică amintire al partidului poporului, în desperarea lui, s'a hotărît să se alieze în numele . . . „ideii naţionale" cu partidul maghiar. Tratativele şi pactul dela Ciucea, atât de penibile pentru întreaga suflare românească nu dovedesc altceva decât că partidul domnului general Averescu ne mai putând conta pe simpatia maselor orăşeneşti şi săteşti româneşti, se vede silit să recurgă la ultima lui salvare, la sprijinul politic şi electoral al partidului domnilor Ugron, Bernády şi Sándor József.

La „marea" adunare averescană dela Timişoara, averescanii n'au pierdut ocazia să'şi laude aliaţii din Ardeal.

Dl Goga de pildă, a avut cuvinte de răutate la adresa tuturor oamenilor şi partidelor româneşti neaverescane din ţară şi a prezis cu gravitate că „voinţa poporului are să mature dela putere partidul liberal".

După părerea dsale, un singur partid mai există doar în ţară, în afară de cel averescan, care ar corespunde poeticelor dsale gusturi politice: acesta este partidul magnaţilor maghiari, desavuat de toţi ungurii democraţi şi de toţi cei ce vreau să trăiască în bună înţelegere cu acest tolerant popor român.

„Noi nu numai că recunoaştem partidul maghiar — a spus dl Goga la Timişoara corespondentului ziarului „Ujság" — dar îl considerăm ca unicul organ cu dreptul de a trata în numele maghiarimei.

Vrem să acordăm cel mai mare sprijin minorităţilor cari trebuesc să se impună atât politiceşte cât şi culturaliceşte".

Declaraţii similare cu acestea a făcut dl Octavian Goga şi cu prilejul cuvântărilor dela Timişoara, aşa că nu-i de mirare dacă ziarele iredentiste maghiare astăzi îl laudă, după cum l'au sărbătorit şi ungurii ce se aflau în sala de la Timişoara.

Aceleaşi declaraţii dsa le va repeta Dumineca viitoare şi la Cluj. Nu ştim ce auditoriu va avea dl Goga la Cluj, ne îndoim însă că cu această nouă interpretare a *„ideii naţionale"* va mai obţine aplausele cucerite altădată la Teatrul Naţional.

Fuziunea takisto-naţionalilor

cu ţărăniştii întâmpină greutăţi

Desbinările din Partidul naţional — Tactica dlui Maniu susţinută de takişti Fuziunea este posibilă dacă pleacă d. Stere din partidul ţărănist — „O imposibilitate morală": Opinia dlui Matei Cantacuzino — Piedeca care nu poate fi învinsă

Cu toate desminţirile presei partidului naţional, desbinarea din acest partid pe chestiunea fuziunei cu ţărăniştii nu este o simplă invenţiune. Fuziunea a fost acceptată „în principiu" de către conducerea partidului naţional, sub presiunea ameninţărilor de ruptură ale tineretului. Prin aceasta, d. Maniu, conducătorul fracţiunei tradiţionaliste a partidului, a căutat să câştige timp pentru a evita pe de o parte o desmembrare, iar pe de altă parte pentru a găsi o modalitate ca fuziunea să nu se facă, cel puţin cu actuala formaţie a partidului ţărănist.

Acţiunea d-lui Maniu este susţinută în întregime de către gruparea takistă a partidului naţional, care, dacă poate închide ochii să stea alături de d-nii dr. Lupu, Mihalache şi Madgearu, nu poate accepta cu nici un preţ prezenţa în partidul fuzionat, a d-lui Stere. In această privinţă, takiştii au pus chestiunea de încredere, făcând presiuni ca în nici un caz să nu se accepte fuziunea cu partidul ţărănist, dacă d. Stere rămâne în partid.

Pentru a înlesni fuziunea, ziarele favorabile partidului naţional au încercat să sugereze conducătorilor ţărănişti ideea de a îndepărta pe d. Stere. Astfel, după câteva informaţii ocolite în jurul acestei chestiuni, ziarul „Lupta", ale cărui legături cu takiştii partidului naţional sunt îndeobşte cunoscute, publică următoarele:

„Un confrate afirmă că d. Stere va pleca în Elveţia. Nu am putut verifica ştirea. Ştim însă că anul trecut d. Stere a afirmat unei personalităţi politice că va alege una din propunerile ce i se fac, de la Moscova şi Zurich de-a primi catedra de drept constituţional."

„Se poate ca d. Stere să se fi încredinţat în sfârşit că este exclus să mai joace un rol efectiv în politica României noui.

„Rolul de reprezentant platonic al ţărăniştilor basarabeni earî în realitate să fie reprezentaţi în guvern şi chiar în partid de un altul, nu-l va accepta d. Stere, ori cât ar însemna aceasta, pentru d-sa, un început de reabilitare politică. Se poate dar ca d. Stere să vrea să dovedească că n'are preocuparea de a se reabilita în guvern şi să plece în străinătate."

Ori, aceste rânduri exprimă deghizat opinia takiştilor despre prezenţa dlui Stere în partidul ţărănist. Rămâne însă de văzut dacă şi ţărăniştii văd în d. Stere un „reprezentant pistonic al basarabenilor"' şi dacă şi d. Stere este tot aşa de convins că nu mai poate juca un rol în viaţa noastră politică.

Precum se vede, chestiunea fuziunei nu este aşa de uşoară după cum caută să se amăgească ele înşile ziarele partidului naţional. O altă greutate o constituie apoi, opinia dlui Matei Cantacuzino despre o fuziune cu naţionalii. Se ştie că atunci când se discuta pentru întâia oară chestiunea unei fuziuni între partidul ţărănist şi partidul naţional, dl Matei Cantacuzino, într'o serie de articole publicate în „Adevărul" a declarat categoric că această combinaţie este O IMPOSIBILITATE MORALĂ. Pe atunci, e drept că dl Matei Cantacuzino nu era membru al partidului ţărănist şi iarăşi, e drept, că d-sa şi-a modificat mai târziu părerile politice. Dacă dl Matei Cantacuzino a fost înzestrat cu facultatea de a uita repede, partidul naţional n'a uitat, şi n'a uitat nici ţara.

Dar cea mai mare greutate care rămâne de învins pentru realizarea faziunei este lipsa de sinceritate în principii şi de seriozitate în procedeele politice, care caracterizează compoziţia celor două partide în discuţie. Atât partidul naţional, cât şi partidul ţărănist trebuesc să învingă înainte de toate viciul de concepţie politică ce stă la temelia fiecăruia, să se convingă de necesitate unei sincere discipline de idei şi să-şi însuşească o conştiinţă de partid. Altfel, chiar dacă fuziunea ar fi să se facă într'o formă oarecare, pentru viaţa politică generală ea nu aduce nimic util.

A. R. Gus.

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

Presa maghiară

Ellenzék" şi contele Károlyi

Ziarul „Ellenzék" publică de-o săptămână încoace o serie de articole pline de insulte şi acuze — cam de ocazie — la adresa contelui Károlyi Mihály, învinuit de ziarul clujan de trădare de *patrie*, bineînţeles, ... maghiară.

Nu înţelegem ce interes atât de mare poate avea acest ziar ce apare *în România* faţă de o chestiune internă a Ungariei şi care n'are nici o legătură cu situaţia actuală a minorităţii maghiare din România.

„Ellenzék", în orbirea lui este furios pe contele Károlyi, pentrucă îi crede principalul vinovat de desmembrării Ungariei.

Dacă însă contele Károlyi ar fi lucrat pentru restabilirea vechilor hotare ale Ungariei, el ar fi meritat de la „Ellenzék" să fie numit, ca Deák Ferencz, *a haza bölcse*", adică „înţeleptul patriei!"

Iredentismul maghiar în acţiune

Faimosul partid „maghiar" al grofilor latifundiari a hotărât în sfârşit, să între în acţiune şi să ţină o mare adunare de protestare contra situaţiei creiate de statul român. Adunarea, — conform ştirei ziarului „Ujság" — va avea loc la 1 Iunie a. c., la Braşov, unde domnii Bernády şi soţii se ştiu la adăpostul măsurilor stării de asediu din Cluj. Conducerea partidului a trimis autorităţilor braşovene o cerere pentru îngăduirea ţinerei întrunirii poporale.

Desfiinţarea „partidului maghiar" din Jugoslavia

„Guvernul jugoslav — scrie „Ellenzék" — a desfiinţat partidul maghiar de sub preşedinţia doctorului Sántha György".

Gazetele din Belgrad şi guvernul jugoslav declară că motivul desfiinţării este propaganda iredentistă din ce în ce mai făţişă a actualului partid al ungurilor din Jugoslavia.

Declaraţiile dlui ministru Lapedatu

La întrebările gazetarilor unguri, dl ministru Lapedatu a declarat următoarele în chestiunea Statusului catolic.

„Guvernul nu vrea să neîndreptăţească pe nimeni. N'am făcut aceasta în trecut şi nu vom face-o nici pe viitor. În chestiunea Statusului nu suntem conduşi decât de principiile egalităţii şi legalităţii.

Statusul a părăsit calea legalităţii, iar scopul nostru acum nu este decât ca el să revină la legalitate. Chestiunea Statusului catolic va fi rezolvită în mod obiectiv şi temeinic, stabilind armonie în raporturile lui cu Statul român".

Societatea Gábor Áron si „Ujság"

Ziarele ungureşti, în special „Ujság", publică lungi dări de seamă asupra seratei aranjate la Budapesta de societatea iredentistă „Gábor Áron".

Ziarul maghiar nu îndrăzneşte să reproducă cele ce s'au vorbit, afirmă numai că totul a fost *„strălucitor"* şi *„minunat"*.

Bineînţeles, atât publicul maghiar, cât şi ziarul „Ujság" ştiu foarte bine ce calitate are societatea Gábor Áron. Nu se sfieşte, totuşi, să o laude, încrezându-se în ignoranţa presei şi autorităţilor româneşti.

Ştiri din Turda

Reprezentaţiile d-nei Mărioara Voiculescu.

După cum am anunţat la timp, în seara de Sf. Gheorghe, pe scena teatrului orăşenesc din Turda, s'a jucat de către Compania dramatică Măioara Voiculescu „Capcana" piesă în 4 acte de Kistemaekers.

Deşi a fost anunţată mai înainte sosirea acestei trupe, totuşi sala teatrului a avut un aspect foarte trist, din cauza lipsei de atenţiune pe care o are o bună parte a populaţiei româneşti din Turda, faţă de manifestările de artă româneşti, astfel că sala a fost populată mai mult de elevii liceului şi de elevele şcoalei secundare din Turda.

In rolurile principale, d-na Mărioara Voiculescu şi d-l Ovid Brădescu, au atras admiraţia asistenţei fiind îndelung ovaţionaţi. De asemenea tinerile elemente ca d. N. Dimitriu, N. Scarţeanu, C. Cassian au dat dovadă de un frumos viitor prin modul cum şi-au jucat rolurile.

După reprezentaţie d-na Mărioara Voiculescu a comunicat că aceasta este ultima reprezentaţie pe care o mai dă la Turda, din cauza lipsei complecte de sprijin din partea publicului românesc.

Cu trenul de 12 noaptea trupa a plecat la Satul-Mare.

Coresp.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Eventual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat împreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă nouă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomandeţigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

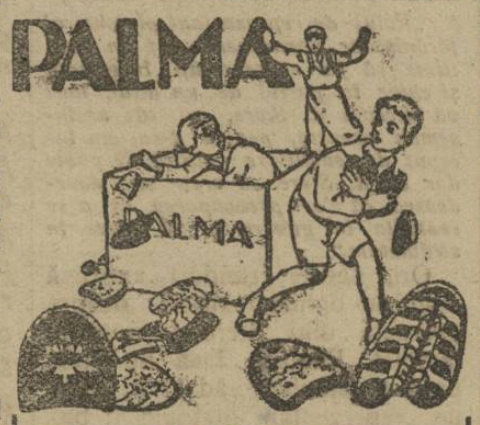

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 8423 o

STANIOL 5
REPR. ŞI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREŢI OFERT

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

No. 1736—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că, se va ţine licitaţii, publice în conformitate cu legea contabilităţii publice art. 72—83, cu oferte închise şi sigilate, în localul Direcţiunei Reg. I. a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27, după cum urmează:

In ziua de 10 Iunie a. c. la orele 11 a. m. pt. procurarea a cca 3.000 perlchi ghete pentru băeţi şi fetiţe.

In ziua de 11 Iunie a. c. la orele 11 a. m. pt. procurarea a cca
1.500 rochii pt. fetiţe,
1.000 costume pentru băeţi,
1.000 pălţoane pt. copii,
2.000 şepci pt. copii,
1.000 cârpe de cap,
3.000 per. ciorapi pt. copii.

In ziua de 12 Iunie a. c. la orele 11 a. m. pt. procurarea a cca
3.000 m. pânză pt. cearşafuri,
5.000 m. pânză pt. lingerie,
200 pături,
1.000 prosoape.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia Dlor concurenţi cu începere dela 10-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8-14, la Serviciul de Economat din Direcţiuea I. Regională a Ocr. Soc. Cluj, Str. Gen. Grigorescu 47—49.

Director Regional: **Indiscifrabil.** 3495 Şeful Economatului: **Maior.**

No. 626—924 notar.

Publicaţiune de licitare

Să aduce la cunostinţă că cărciuma comunei Aghireş, plasa Centrală judeţul Cojocna să va da în arândă în licitaţie publică in ziua de 29 Maiu 1924 a. m. 10 oare la casa comunală.

Exarendarea se face pe timp de 3 ani.

Preţul de strigare 10.000 Lei Vadiu 10%.

Condiţiunile de licitare predea la biroul notarial din Aghires.

Primaria comunală.

Anton P. Abraham s. s. notar cerc. 3492 **Petru Chifor** s. s. primar c.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuşi de piele pentru bărbaţi şi femei!

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Infăptuirea reformei agrare în Ardeal

Improprietărirea sătenilor din comuna Prilipeţ (Banat) — Dl ministru general Moşoiu ia parte la împroprietărire — Un nou pod peste Nera Festivităţile

Marţi p. m. a avut loc în comuna Prilipeţ de pe Valea Almajului din Banat, împroprietărirea ţăranilor pe moşia din hotarul acestei comune care a fost răpită Românilor de stăpânirea maghiară pentru înfiinţarea unei colonii în inima acestei regiuni pur româneşti.

Au participat la serbare dl General Traian Moşoiu, Ministrul Lucrărilor Publice, secretarul general al acestui Minister, dl Ştefănescu, o mare mulţime de săteni şi numeroase fanfare ţărăneşti. După oficiarea serviciului divin s'au citit actele de împroprietărire prin care se dă pământ la una sută ţărani invalizi şi văduve de războiu.

Cuvântarea dlui Ministru General Moşoiu

Dl ministru General Moşoiu, luând cuvântul, spune că acest pământ românesc răpit pe nedrept de vitrega stăpânire de ieri a fost redat în mâinile acelora cari din moşi strămoşi l'au udat cu sângele lor. Dsa arată cum guvernul maghiar se silea să smulgă din mâinile Românilor şi ultima bucăţică de pământ fertil, numai pentru a slăbi elementul românesc.

Indeamnă ţărănimea să muncească cu toată dragostea şi să fie gata oricând să-şi apere moşia strămoşască redobândită cu atâtea jertfe scumpe aduse de neamul românesc pentru întregirea şi libertatea naţională.

Sătenii împroprietăriţi au mulţumit dlui ministru Moşoiu şi deputatului Conciatu pentru sprijinul ce l'au acordat în diferite rânduri pentru a putea ajunge în posesia acestui pământ.

Festivităţile din Lăpuşnic. Punerea temeliilor unui pod

Tot în după amiaza zilei de 6 Maiu a avut loc solemnitatea sfinţirei temeliilor noului pod peste râul Nera între Lăpuşnic şi Dalboşeţ. Serviciul divin este oficiat de preoţii Dionisie Moanta din Lăpuşnic şi Badinie din Dalboşeţ, cari după serviciul divin, au arătat prin cuvinte însufleţite importanţa economică a acestui pod pentru desvoltarea satelor de pe ambele maluri ale râului.

Exprimă mulţumite dlui ministru Moşoiu pentru ajutorul bănesc ce l'a dat pentru construirea podului, de-asemenea şi deputatului Conciatu pentru concurs. Pe urmă se exprimă recunoştinţa bănăţenilor pentru vechiul regat care este nu numai mama, dar rădăcina însăşi a neamului românesc.

Răspunsul dlui Ministru Moşoiu

Dl ministru Moşoiu răspunzând, spune că este datoria tuturor şi în special a guvernelor să sprijinească desvoltarea pe tarâmul economic şi cultural a Românilor eliberaţi de sub jugul strein spre a vindeca cât mai curând rănile trecutului şi a se satisface pe cât mai repede interesele lor, complect neglijate pe atunci, neinteresându-se nimeni de Români decât doar pentru a le cere biruri şi soldaţi.

Sfârşindu-se solemnitatea s'a prezintat o delegaţie de ţărani din comunele din jur cari au expus dlui ministru greaua situaţie a satelor şi lipsa de islazuri comunale.

Dl Ministru Moşoiu a promis că va căuta să satisfacă toate aceste doleanţe.

Concurs

Se publică concurs pentru săparea şi transportarea la o distanţă de vre-o 100—200 m. a aproximative 10.000 m. cubi pământ aflător în straturi de 1/2 m. 3 m. grosime.

Ofertanţii capabili de a depune garanţie sunt rugaţi a-şi prezenta ofertele posibil personal la Direcţia Uzinelor Solvay S. A. din Turda.

Cu deosebită stimă:
Uzinele Solvay din Transilv.
Societate Anonima
3494.

Reclama este sufletul comerţului!

Informaţii economice

INTERNE

— **Noui articole libere la export.** Direcţiunea C. F. R. a făcut cunoscut staţiilor din ţară că exportul de seminţe de in şi cânepă, a butoaielor de stejar cu o capacitate de până la 100 litri, precum şi viţele altoite, aceste după avizul Min. de Agricultură, — sunt libere la export.

— **Redevenţele de petrol ale Statului.** Ministerul de Industrie şi Comerţ a făcut cunoscut tuturor societăţilor de petrol că redevenţa de petrol ce se cuvine Statului să fie pusă la dispoziţia trustului de rafinori români, care grup a cumpărat aceste produse dela stat pe 5 ani.

— **Adunarea Societăţii „Forestiera“** Vineri va avea loc la Cluj adunarea Societăţii „Forestiera“, sub preşidenţia d-lui P. Groza, fost ministru, cu care ocaziune se va discuta noua lege de exploatare a pădurilor.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun piasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Brevetele de industrie.** Consiliul comunal a luat dispoziţia în ultima sa şedinţă, ca toate brevetele de industrie să fie traduse în româneşte, deoarece se observă că unii comercianţi şi industriaşi posedă şi azi brevete redactate în limba maghiară. O comisiune specială va cerceta din local în local executarea acestui ordin şi va lua măsuri de pedepsire a contravenienţilor.

— **Plata pădurilor expropriate** Comisia însărcinată cu aplicarea legii pădurilor comunale şi-a terminat lucrările şi referitor la modalitatea de plată a pădurilor expropriate a adus hotărârea, care se va propune consiliului de miniştri ca plata pădurilor expropriate să se facă sau imediat în numerar sau în rentă aur.

— **Biletele de recunoaştere a cetăţăniei.** In ziua de 9 Mai vor începe lucrările de eliberare a biletelor de recunoaştere a cetăţăniei pentru întreg oraşul Cluj. Pentru aceasta, va funcţiona un biurou special, al cărui şefi vor fi dnii Ivan şi Balázs.

EXTERNE

America

— **Construcţii senzaţionale.** După informaţii sosite din New-York se plănuieşte construcţia unui drum de fer subteran cu patru linii. Afară de aceasta, se vor mai construi în centrul oraşului două căi ferate cu câte trei etaje fiecare de câte 40 metri lărgime. Aceste construcţii ar costa 687 milioane dolari.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000
Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.
Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, înghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

BURSA

Mai 8

Leul la Zürich . . . 2·90
la Paris . . . 8.—

Cursul la Cluj

1 franc elveţian	Lei	35.25
1 franc francez	„	12.80
1 dolar	„	197
1 liră sterlină	„	870
1 liră italiană	„	8,90
1 coroane cechă	„	5,80
1 Leu = coroane austriace	„	360
1 Leu = coroane ungare	„	446
1 dinar	„	—

Zürich

Bucureşti	2.96
New-York	561/2
Londra	5461/2
Paris	3610
Milano	2520
Praga	1646/4
Belgrad	—
Viena	—
Budapesta	—
Varşovia	—

PIAŢA

Dintre chestiunile economico-financiare cari preocupă în prezent mai mult toate cercurile economice din Cluj, este desigur problema impunerilor. Acum câteva zile am asistat la adunarea breslei măcelarilor la care au vorbit însă şi reprezentanţii celorlalte bresle industriale şi comerciale. Adunarea a fost foarte agitată, iar plângerile depuse contra felului cum se fac aceste impuneri au atras atenţia şi-a forurilor competente.

Toţi contribuabilii, se ştie, s'au plâns [contra impunerilor făcute de către comisii nu pe baza cifrelor din registre ci după aprecieri mai mult sau mai puţin arbitrare.

Urmarea a fost o intervenţie pe lângă d. Director general al Finanţelor din Cluj care a promis revizuirea impunerilor făcute până acum. Desigur, că dl Ministru de finanţe va aprobă la rândul său măsurile ce dsa le va lua în interesul comerţului şi industriei locale.

Cât priveşte diferitele compartimente ale pieţei, situaţia este neschimbată afacerile fiind slabe. Piaţa pielei aşteaptă cu nerăbdare lăsarea liberă la export a pieilor neprelucrate. Aprovisionarea cu cereale este satisfăcătoare.

S'au încheat:

Efecte

Bursa oficială a încheiat cu mici fluctuaţii. In târgul liber însă, acţiunile petrolifere au înregistrat o urcare de câteva zeci de puncte. In general valorile sunt iarăşi mai ferm căutate, pe care motiv bursa este mai animată. Au încheiat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 13·600—13·800, „Banca Românească ex cup. 630-635. „Marmorosch Blank“ excup. 910-915.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.600-12.700, „Concordia“ 5100-5125, „Petrol Block“ opt. 970-975, „Credit Minier“ optate 1210-1295 „Steau Română“ 4450-4500.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2465-2476. „Naţionala“ 1070-1070-1100, „Generala“ 2600-2625, „Agricola“ 900-920, Urania 1850—1900.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1440-1450 Reşiţa pui 1300-25, Letea 550-575.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma: 5412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

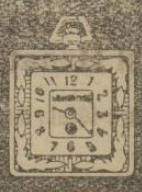
7 Grands Prix
CEASORNICE Longines ELEGANTE şi PRECISE

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256
Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Record! Senzaţie culminantă a sezonului! Record!

Cn începere de Joi, 8 Mai la CINEMA URANIA

ZEITA AFRICEI

Un colos de film a fabricei americane Selig. Chiar si nervii de otel sunt puse la o mare incercare prin acest film! O multime de fiare in cuiburile lor din djungelele Africei.

Neîntrecut! :-: Nemai pomenit! :-: Neuitabil! :-: Numai pentru cei cu nervi tari!

Saci, Muşamale

2613 **cumpără, vinde şi**
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Reclama este sufletul comerţului

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

The Royal Mail Line
FONDATA IN ANUL 1839.

Oelea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

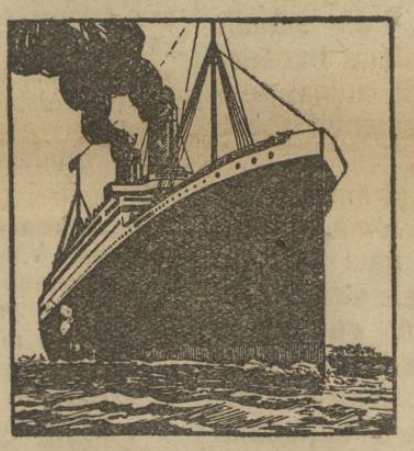

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ă]ne merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Unirei No. 12.*

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász **fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.**
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Reclama este sufletul comerţului.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1075 6 PAGINI 2 LEI 6 PAGINI Sâmbătă 10 Maiu 1924.

Infrățirea

R CLUJ I. 1039
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
10 MAI 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Guvernul față de frământările opoziției

Pe când toate frânturile opoziției, apucate de frigurile și delirul „pertractărilor" și tratativelor, se istovesc în căutarea unei consistențe și a unor regrupări, guvernul liniștit, încrezător în forță și în misiunea lui, își urmează desăvârșirea operei de consolidare lăuntrică și de temeinică fixare a țărei în mijlocul elementelor care dețin destinele Europei.

Cea ce însă nu este numai ciudat, cea ce dă caracterul comicului și ridicolului, e faptul că în fața acestei seninătăți și liniști, pe care nu o pot da decât siguranța forței și absorbirea muncei, s'au găsit adversari și ziare, care să afirme cu toată seriozitatea, că guvernul, în fața simplei ipoteze a unor fuziunii opoziționiste a fost apucat de „o adevărată panică"!

Și pentru ce, mă rog, guvernul se fi fost apucat de o adevărată panică la simpla supoziție că dl Mihalache ar da mâna cu dl Iuliu Maniu, iar dl general Averescu s'ar pupa cu dl Al. Marghiloman?

Guvernul acesta este exponentul unui mare partid politic — cel mai puternic și cel mai vechi partid politic din România — care are cu el prestigiul, trecutul și tradiția precum și autoritatea prezentului, dispunând de masse compacte și fidele, organizate cu o metodă și disciplină fără precedent și fără pereche în viața publică a României.

Partidul liberal nici odată nu a forțat puterea, nici odată nu s'a agățat de putere.

El a fost întotdeauna chemat la guvern de marile interese ale țărei, în răspunderea cărora unii își mărturiseau incapacitatea, iar alți lașitatea, și de dorințiile și solicitările opiniei publice: el a stat în totdeauna la guvern până și-a îndeplinit misiunea în numele căreia luase răspunderea situației. Partidul liberal a luat de data asta puterea în mijlocul unui haos politic, economic și financiar cam rar s'a mai văzut în țara noastră și în urma falimentului declarat al tutulor celorlalte partide politice de a de o soluție complexă și încâlcitei situații în care se găsea România.

Guvernul a procedat cu hotărîre și competință la rezolvarea complicatei crize în care se găsea țara, — și măsurile și legiuirile lui sunt martore elocvente și convingătoare în ce proporție a ameliorat situația și în ce directive sănătoase și rodnice i-a îndreptat destinele.

Dar opera în numele căreia partidul liberal a primit guvernul și răspunderea nu este încă terminată: guvernul va rămâne la postul său până ce această operă va fi complect realizată, indiferent dacă d-l Mihalache azi strânge mâna cu d-l Maniu, ori dacă d-l Al. Marghiloman se pupă cu d-l Argetoianu, ori cu d-l general Averescu.

Incercările opoziției de a se regrupa în coaliții ori fuziuni, de a condensa în nebuloza de astăzi câteva constelații armonioase sau chiar partide cu unitate, departe de a arunca „panică" în guvern — cum afirmă cu atâta lipsă a simțului ridicolului unele ziare — putem afirma că îi fac chiar plăcere.

Partidele cari nu forțează niciodată puterea — cum este partidul liberal — atunci când iau răspunderea, alcătuesc guverne cari, în grija zilei de mâine, cugetă și la eventualitatea succesiunei, dorind pentru binele țărei ca această succesiune se intre în mâini cât mai destoinice și mai curate.

De aceea, un guvern cu simțul răspunderii față de țară și viitor nu poate privi cu mulțumire haosul ce domnește astăzi într'o opoziție peticită de crâmpee de grupări și grupulețe, incapabile în compoziția în care să găsesc de a împlini funcțiunea unei serioase opoziții, necum o eventualitate de guvern.

Un partid de opoziție serios și cinstit, alcătuit din oameni politici de valoare și din principii înțelepte și românești, ar fi chiar o necesitate pentru țară — necesitate vacantă până astăzi.

După închiderea Sinodului Eparhiei Clujului

— Câteva constatări —

Sinodul Eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului și-a închis eri lucrările celei de a patra adunări ordinare sinodale, după o rodnică activitate. Ședințele din anul acesta, mai mult decât cele trei anterioare de la înființarea vechei episcopii ortodoxe din nordul Ardealului, poartă însemnătatea unui considerabil progres de organizare și a unui neprețuit succes de reabilitare morală a bisericei noastre strămoșești.

In jurul steagului de ortodoxie ridicat aici de către episcopia reînviată a Clujului, Vadului și Feleacului, rândurile răslețe ale credincioșilor s'au strâns ca la o chemare supremă, întărind vechile noastre tradiții de credință. Interesul către biserică a devenit nu o datorie ci o trebuință a sufletului. In parohiile diecezei credința tuturor se manifestă în fapte vrednice de amintit. Bisericele sărăcite de anii îndelungați ai unui regim de prigoană, și-au recăpătat rând pe rând înfățișarea vioaie din vremea când ortodoxia românească nu cunoscuse încă papistașismul viclean și calvinismul rapace.

Aici în Cluj, lucrările pentru ridicarea Catedralei ortodoxe se urmează cu însuflețire, închegând mândre ziduri cari vor întruchipa simbolul redeșteptării credinței noastre. Alături de acest măreț templu, se va înființa, chiar din toamna acestui an, un seminar teologic, de unde vor porni energii proaspete pentru afirmarea tradiției strămoșești în toate părțile din nordul Ardealului. Greutăți de învins mai sunt încă destule. Privind însă tinerească însuflețire a venerabilului sinod din acest an, credința în țăria noastră se înarmează cu noui speranțe. Se poate oare mai admirabil spirit de jertfă și mai vrednică dovadă de nestrămutată hotărire, decât aceia exprimată de P. S. Sa. Episcopul Nicolae Ivan, prin care afirma că dacă nu va găsi local pentru seminar, va împărți neîncăpătorul local al Consistorului, pentru a nu întârzia realizarea unei idei scumpe? Și se poate oare mai frumos îndemn dat tuturor, ca acesta?

Deprinși a ne hărțui cu nevoile, greutățile de astăzi nu pot decât să ne fie îndemn de mai multă muncă și mai multă dragoste pentru instituțiile noastre. Acesta este înțelesul adânc ce se desprinde din toată activitatea Sinodului eparhial din acest an. Prezența la adunare a dlui ministru Al. Lapedatu, ca membru de frunte al Sinodului, ca și cuvintele de nădejde cu cari alți doi miniștri, dl Al. Constantinescu și dl Tancred Constantinescu și-au însoțit vizita la ședințele Sinodului, au dat adunărei din acest an un caracter de deosebită solemnitate. Biserica ortodoxă națională din nordul Ardealul, reînviată din cenușa nedreptăților trecutului, se înalță astăzi cu atât mai măreț cu cât altădată a fost mai prigonită, pentrucă dacă persecuțiunile trecutului ni-au ruinat la aparență așezămintele, sufletul credinței strămoșești a rămas încă tare și nepângărit.

O înțelegere în chestia reparațiilor

Londra. — Răspunzând unor întrebări din Camera Comunelor, dl Clynes a declarat că speră că raportul comitetului Dawes va avea ca rezultat o înțelegere comună între aliați privitor la chestiunea reparațiunilor.

O strălucită manifestare a conștiinței românești

Congresul Ligii Culturale — Cuvântarea dlui Iorga

In Suceava, unde amintirea trecutului glorios al Moldovei se păstrează atât de puternic evocatoare, s'a deschis zilele trecute congresul anual al Ligii Culturale. Lume românească de pretutindeni a venit să ia parte la această adunare. Primirea caldă pe care Sucevenii au făcut-o congresiștilor, entusiasmul care a domnit tot timpul, credința tuturor în rostul național al acestei societăți, recunoștința pentru fecundă ei activitate, au făcut din congres un prilej de impresionantă manifestare a conștiinței românești.

In cuvântarea de deschidere pe care a ținut-o dl Iorga, președintele Ligii Culturale și animatorul ei, a arătat că biruința pe care trebuie s'o cucerim acum după victoria războiului și înfăptuirea unirii, este biruința culturii naționale.

„Niciodată, a spus dl Iorga, n'a fost așa de mare nevoia ca lângă ideia națională să stea acest minunat mijloc de acțiune care e cultura.

Ne găsim între propriile noastre hotare, peste cari au trecut colonizări și strecurări al căror efect nu se poate înlătura și, când e vorba de națiI cu o cultură europeană proprie, cu principii de morală socială și cetățenească asemenea cu ale noastre, nici nu trebue discutat, ne găsim în concurență cu alte culturi și ar fi o rușine mai rea decât o sută de bătălii pierdute să nu putem repurta biruința.

Să ne înțelegem bine: **e vorba de o concurență culturală, nu de o luptă de rasă.**

Cea din urmă provoacă o ură care rămâne ca element dominant și în alte manifestări ulterioare. Cea dintâI nu caută a sdrobi pe om, înfluențând numai asupra sufletului său, și ceiace ne trebuie în România Mare e un suflet românesc cât de larg răspândit, stăpânind pe cei de sângele nostru, transformând pe cei ce nu-l au și nu s'au împărtășit de trecutul nostru inspirator, înrâurind pe oricare altul pentrueă, fără a-l despărți de propria lui cultură, să-l facem un cetățean mai loial pentru Stat, un frate mai bun pentru națiа de căpetenie, pentru aceia care dă nota hotărîtoare."

Acest scop nu poate fi atins, spune dl Iorga, decât pe două căi: „Indeplinirea în marginile însăși ale societății noastre, de orice membru, în orice secție, a întregei sale datorii, care nu stă în fraze, ci în muncă producătoare", și, al doilea, căutarea unei relații de colaborare reală cu alte societăți similare".

Cu un regret pe care a căutat să-l disimuleze, dl Iorga mărturisește că ofertele făcute de Ligă în această direcție au rămas fără rezultele de dorit.

„Adesiunile primite dela Asociația ardeleană, dela Soc. Macedo-Română, dela Casele Naționale și dela alte societăți, mai mici, au rămas până astăzi de simplă formă. Când Asociația, refuzând contopirea cu noi, pe care și azi cred că ar putea aduce cele mai mari foloase patriei unite, ne-a îngăduit să facem secții în Ardeal, de nicăeri nu s'a arătat dorința de a le întemeia, căci venirea noastră ca element de concurență ni s'a părut un gest puțin prietenos, pe care deci ni l'am interzis.

Nu prin luptă, ci prin bună înțelegere, nu prin tendințe de a ne cotropi la vechile noastre vetre, ci prin dorința sinceră de a ne străduI împreună, se poate face pasul mult așteptat al unirii culturale prin instituții".

După ce a precizat în cuvinte în care se simte amărăciunea că străduința sa n'a întâlnit înțelegerea trebuitoare, dl Iorga a schițat activitatea desvoltată de Liga Culturală în curs de un an, mărturisind unele decepțiuni, dar stăruind asupra faptului că ele nu trebuesc să descurajeze pe nimeni.

Dl Iorga și-a sfârșit frumoasa cuvântare cu acest apel:

„Dați-mi, vă rog, un an de muncă, de muncă adevărată, de muncă devotată. Nu vă fac propuneri și vă rog a ne cruța și devastră cu propuneri teoretice, căci nu în noutatea lor stă izbânda, ci ea stă în ceeace trebuie să punem din vigoarea raseinoastre, gata de orice luptă pentru întâietatea ei în țara ei".

Cucerirea acestei întâietăți, iată lupta pe care trebuie s'o purtăm. Adunarea într'un mănunchiu a tuturor forțelor noastre naționale și organizarea mijloacelor și resurselor prin care putem realiza acest scop, iată acțiunea pe care Liga Culturală își propune s'o desvolte. Cea mai puternică chezășie că această acțiune va fi fecundă, ni-o dă străduința de apostol cu care dl Iorga a lucrat totdeauna pentru afirmarea culturii naționale.

Proectul legei de unificare bisericeasca

In ultimul consiliu de miniștri, dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, a făcut o amănunțită expunere a anteprefectului de unificare bisericească, care urmează să fie adus în desbaterile Parlamentului acum după vacanță.

Consiliul a ales o delegație formată din dnii miniștri: Al. Constantinescu, G. Mârzescu, Al. Lapedatu. prof. dr. C. Angelescu, Inculeț și Nistor, care să examineze ante-proiectul, dându-i forma definitivă. Comisiunea aceasta se va întruni la începutul săptămânei viitoare.

Viața universitară

Conferințele dlui prof. Guiart

— Medicii și boalele lui Ludovic al XIV —

Dl profesor Guiart, continuându și interesantul curs de istorie a medicinei, a vorbit Joi după amiazi, în sala de conferințe a bibliotecei, despre „Medicii și boalele lui Ludovic al XIV".

O conferință plină de amenunte istorice și pitorești în care a evocat cea mai strălucită figură a monarchiei franceze și epoca cea mai spirituală și elegantă din istoria Franței.

*

Conferențiarul ne face întâi un portret al tui Ludovic al XIV ca monarch.

Ludovic al XIV a întrupat spiritul monarchic în Frața la superlativ: a fost fără îndoială regele cel mai mare al Franței.

A fost un mare muncitor: lucra continuu cu miniștri săi și nu era străin de nici una din afacerile publice ale Franței. A avut perspicacitatea să se înconjoare de miniștri de valoare, cum a fost Colbert, care a pus ordine în ființanțele țărei, și Louvois, care a purtat războaie glorioase și a sporit teritoriul Franței.

A avut gustul să se înconjoare de poeți și artiști de cea mai mare valoare pe care i-a ocrotit toată viața — cum au fost Lafontaine, Racine, Boileau și Moliere, pe care, spre cel mai mare scandal al Curței l'a invitat la masă, la care, după stricta etichetă a Curței, Regele lua masa singur. Ludovic al XVI a făcut unitatea Franței.

Acest mare monarch a avut însă și mari păcate, din care, în mare parte a decurs revoluția franceză.

S'a lăsat dominat de favorite. Aci conferențiarul ne evocă cu multă grație portretele domnișoarei Lavalliere, dna Montespan, dna Maintenon.

Dna Maintenon a a împins pe Ludovic al XIV la funesta greșală de a revoca edictul dela Nantes. Din cauza revocărei edictului dela Nantes foarte mulți protestanți, nobili și industriași au părăsit Franța și s'au stabilit la Berlin: urmașii lor au luptat în războiu împotriva Franței.

Altă greșală a lui Ludovic al XIV a fost aceea că a dat ființanțele Franței în exploatarea burghezimei, care a jefuit poporul.

Conferențiarul ne-a deschis apoi cu mare lux de amănunte pitorești o zi la Versailles sub Ludovic al XIV.

*

Conferențiarul a vorbit apoi de medicii lui Ludovic al XIV. Medici lui Ludovic al XVI au fost: Cousinot, Vanter, Vallot, Daguin, Fagon, iar chirurgii săi au fost: François Felix, Georges Mareeschi și Charles François Felix. Conferențiarul ne a făcut câteva portrete pline de relief și culoare din galeria acestor medici, insistând în deosebi asupra lui Daguin și Fagon.

Daguin era un evreu botezat, ambițios, îndemânatic, orgolios, interesat care știa să speculeze slăbiciunile lui Ludovic al XIV. Odată însă cu concedierea dnei de Montespan a fost concediat și Daguin.

Fagon era un desinteresat: el singur a cerut să i-se reducă din numeroasele lefuri ce se plăteau primului medic al regelui. Fagon a fost un adevărat savant care a făcut mult nu numai pentru sănătatea regelui, ci și pentru Universitatea din Paris, pentru savanții pe care îi încuraja și îi ocrotea și pentru știința în genere.

*

Un alt capitol interesant din această conferință a fost studiul boalelor de care a suferit Ludovic al XIV.

Ludovic al XIV s'a bucurat de reputația unei admirabile constituții: cu toate acestea Ludovic al XIV a fost un om continuu bolnav.

Conferențiarul ne enumără în mod cronologic, cu toate necesarele amănunte medicale, numeroasele boale de care a suferit strălucitul monarch, unele boale trecătoare, altele care erau cât pe aci să-i răpească viața, și din care a scăpat ca prin minune, altele desgustătoare — care ca niște viermi diabolici rodeau cea mai pompoasă purpură regală.

Ludovic al XIV mânca mult, enorm de mult: de aci desele lui indigestii, dureri de cap, amețeli, pe cari medicii lui le tratau cu lăsare de sânge și clistire.

Ludovic al XIV suferea între altele de gută și probabil de diabet azoturic.

După conferențiar, Ludovic al XIV ă murit de casecsie și cangrenă — a murit singur, părăsit de toți, el care în timpul atotputerniciei lui era adorat ca un zeu, cu un adevărat ritual religios. A fost un rege mare, care, merita un sfârșit mai bun.

Publicațiune

Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadența până la 30 Aprilie 1924 inclusiv, și nerăscumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată, ce se va ținea la 31 Maiu 1924. orele 8 dimineața, în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Cluj, la 9 Maiu 1924.

Banca Victor Iliescu,
Casă de Imprumut pe Amanet și Schimb.

3502

LOC DE CASĂ DE VÂNZARE

în Strada General Grigorescu, între No. 53—59 cu front către stradă.

Prețul Lei 70·— per metru pătrat.

3500

Informațiuni la

G. Chintoanu,

funcționar la firma „FERĂRIA" Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile
„Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ȘI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3045

Ofensiva publicului pentru cultură și școală

Exemple edificatoare

Câțiva foști elevi ai liceului „Codreanu" din Bârlad au lansat un apel către colegii lor de altădată pentru a-și da obolul lor la restaurarea vechiului așezământ de cultură din pașnicul orășel al Moldovei de mijloc. Sumele adunate în urma acestui apel sânt un viu exemplu de interesul nemărginit purtat școlei de unde și-au adăpat sufletul și mintea acei ce au trecut pe acolo. Altădată foștii absolvenți ai liceelor noastre aveau obiceiul să se adune după un număr oarecare de ani pentru a benchetui. Pe atunci școalele noastre n'aveau nevoie nici de cărămida foștilor elevi și nici de îndemnul lor ca zidurile să stea întregi în jurul operei de cultură națională care trebuia să se zămislească în cuprinsul lor. Războiul însă a ruinat zidurile și a slăbit puterile de ajutoare ale oficialității. Trebuința sprijinului particular a devenit o necesitate imperioasă.

Faptul petrecut la Bârlad nu este un fapt izolat. Pretutindeni în țară se face aceeași dovadă a interesului public pentru cultură. La Severin din inițiativa profesorului Costescu, se va ridica un teatru cu obolul neprecupețit al tuturor; la Blaj, din dărnicia bogată a foștilor elevi ca și din contribuția altora, vechile tenculeli căzute vor fi reînvate, iar zidurile neîncăpătoare ale vrednicilor așezăminte de românism și învățătură se vor lărgi potrivit cu nevoile lărgite de astăzi.

Gândindu-ne și la formidabila ofensivă a școlii la sate, unde sătenii cu banul și cu munca lor își fac școlile cari le lipsesc, și privind vrednicele stăruințe dela Bârlad, dela Severin și dela Blaj, vom înțelege cât de false sânt lamentările unora pe tema că ni se irosesc puterile culturale.

Tratativele

româno-ruse pentru stabilirea unui regim de navigație pe Nistru

Comisia româno-rusă care a tratat la Kameneț-Podolsk stabilirea unui regim de navigațiune pe Nistru și-a suspendat lucrările până la 5 Iunie, când vor reîncepe tratativele.

Din raportul dlui gen. Iovanovici, șeful delegației române, reiese că tratativele s'au desfășurat în deplină bună înțelegere și se exprimă credința că dacă ele vor urma ca și până acum, atunci se va putea ajunge în curând la redactarea regulamentului de navigație pe Nistru.

Vizita

studenților români la Constantinopol

Constantinopol — Cercetașii români au fost primiți la Constantinopol în mod foarte cordial și găzduiți la școala normală.

O primire tot așa de bună s'a făcut și studenților români cari au sosit de curând la Constantinopol. Studenții sunt găzduiți la liceul Galata Serai din Pera unde vor rămâne o săptămână ca oaspeții universității turcești. După vizitarea Constantinopolului, studenții români însoțiți de colegii lor turci vor face o excursiune la Brussa.

Prefectura și universitatea au organizat dineuri în onoarea oaspeților români

INFORMAȚII

— **Intrunire politică.** Duminecă, 11 Maiu, partidul liberal din Bucovina va ține o mare întrunire publică în Cernăuți.

D l dr. I. Nistor, ministrul Bucovinei, cu împreună alți deputați și senatori vor lua cuvântul, făcând o expunere a situației politice și dări de seamă asupra activității parlamentare.

Vor lua parte delegații din toate județele Bucovinei.

— **Arestarea unui excroc.** In gara Huedin a fost arestat individul Kiss Izso, care a indus în eroare pe mai mulți comercianți din Cluj, luând avansuri asupra mărfurilor pe cari promitea că le va procura. Anchetat la Prefectura Poliției, a recunoscut că asemenea fapte a mai comis și la Iași, sub numele fals de Herman Roth.

— **Excursii.** Un număr de 200 învățători din vechiul regat, vor sosi în localitate, într'o excursiune de studii prin Ardeal, în ziua de 13 Iunie, sub conducerea dlui inspector școlar I. Ghiață.

Se crede că vor fi găzduiți la Căminul Învățătorilor.

— **Onomastica d-lui conte Vasilco.** Cu prilejul serbătoarei Sfântului Gheorghe, d-l conte George Vasilco, vicepreședinte al Senatului și unul dintre cei mai însemnați membri ai organizației partidului liberal din Bucovina și a serbat onomastica, primind multe și bine meritate urări de bine. Intre mulți alții, și d-l ministru Nistor a ținut să aducă personal în numele său și al organizației politice pe care o conduce, felicitările cele mai călduroase bunului Român și loialului prieten de credințe politice, care e d-l conte George Vasilco.

— **Plecarea d-lui prefect.** D-l S pt. Mureșanu, prefectul județului, a plecat aseară la București, unde a fost chemat de d-l ministru Angelescu, pentru rezolvirea mai multor chestiuni în legătură cu nouile construcții de școli în județul Cojocna.

— **„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat,"** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Concert de orgă.** Joi după amiază s'a dat la biserica luterană un frumos concert de orgă de către dl profesor Fr. X. Dressler, cu binevoitorul concurs al dlui profesor Ionel Crișan. S'a executat la orgă cu multă emoție și virtuozitate următoarele bucăți: J. Seb. Bach: „Toccata" (Re-minor). E. Reznicck: „Preludiu și fuga (Do-minor). Alex. Guilmont: „Cantilenă." L. Boellmann: „Menuctt gotique". Fr. Liszt: Preludiu și fuga despre tema „Bach". Dl profesor Ionel Crișan a cântat cu sensibilitate și artă o melodie din Schubert.

— **Concertul profesorului Sibianu.** Distinsul artist profesorul Sibianu va da Sâmbătă 10 Mai (în sala Prefecturei județului) al doilea concert de piano și violină cu concursul d-lor I. Strasser, membru al orchestrei Operei Române. Iată programul acestui concert: 1. Beethoven: „Sonate á Kreutzer" Piano și violină. 2. a) Beethoven: „Mondschein-Sonate. b) Rubinstein: „La Pluie". c) Sibianu: Variațiuni pe o themă de Häendel. d) Sibianu: „Chopiniada" Valse-Caprice. Piano solo. 3. a) Chopin: Variations brillantes op. 12. b) Chopin: Impromptu Nr. 2. c) Chopin: Scherzo Nr. 2. 4. Sibianu: Rapsodie românească

— **Excursia elevelor școalei normale de fete din Brăila.** Elevele școalei normale din Brăila care au vizitat zilele acestea Clujul, au plecat azi la Oradea-Mare unde de asemenea vor da un festival artistic. Aseară s'a dat de către Primărie excursioniștilor un banchet la restaurantul din Parc.

— **Vizita unor olandezi.** Zilele acestea au sosit în localitate un preot și doi profesori reformați, din Olanda, pentru a vizita instituțiile bisericei reformate din Ardeal. Au fost întâmpinați în gara locală de către Episcopul reformat precum și de un mare număr de preoți.

— **Studențești.** Studenții cercetați de către plutonierul de jandarmi Vancea la Câmpeni, și cari erau bănuiți că ar fi pus o bombă explozibilă în casa unui evreu, au fost eri puși în libertate, negăsindu-se nici o vină în sarcina lor.

Un dar al guvernului grec

Atena — Drept recunoștință pentru ajutorul pe care Statele Unite l-au dat refugiaților greci, guvernul din Atena a dăruit Statelor-Unite statuia lui Hermes de Praxiteles.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaș 23

Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaționale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăți mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitație, luciditate precum și diferite transformațiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim și plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune și gustoase mâncări speciale și grătări speciale ala regat, bere proaspăta și cele mai renúmite vinuri de Drăgășani și Tocai Transilvania, șampagner externe și interne. Precum și tot feluri de liehenaxi delicatese, inghețetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase și superior ala Paris.

Inchiderea stagiunei 1923--24
a Teatrului Național clujan

Dragostea publicului clujan pentru teatrul românesc crește din an în an — Artiștii noștrii pleacă în turneu — Ce piese se vor juca în stagiunea viitoare Planurile dlui director Z. Bârsan pentru toamnă

Eri seară, cu „Scrisoarea pierdută", Teatrul nostru național din Cluj a jucat pentru ultima oară în această stagiune. Artiștii noștrii în frunte cu directorul Teatrului, și-au îndeplinit și în aceasta stagiune datoria de propagatori ai artei dramatice române în acest oraș ce se romanizează atât de încet.

Care a fost repertoriul trecutei stagiuni

Stagiunea care a început la 8 Septembrie anul trecut a fost din cele mai bogate. Dintre piesele jucate în stagiunea anului teatral 1923—4 s'au reluat „Vlaicu Vodă", „Chemarea Codrului", „Heidelbergul dealtădată" „Trandafirii roșii", „Cafeneaua cea mică", „Scrisoarea pierdută", „Extemporalul", și „Vicleniile lui Scapin".

Piesele nouă a fost următoarele: „Femeile vesele", „Martira", „Scampolo", „Morcovel", „Gh. Lazăr", „Dușmanul poporului", „Banii", „Papa", „Băiat de viață", „Inșir'te Mărgărite", „Schylock", „Ciuta" „Sorana", „Paianjenul", „Strigoii" și „Sărutul Morții" — în total 16 piese.

Nu vom reveni la felul cum au fost jucate aceste piese. Arta actorilor noștri cari fac seară de seară să se audă răsunând pe scena teatrului clujan frumoasa limbă românească și să vedem un joc de scenă care, adeseori, ar putea figura cu cinste pe orice scenă străină — o cunoaște publicul în de-ajuns.

Alcătuirea repertoriului viitoarei stagiuni. Ce se va juca?

Pentru a afla cum va fi alcătuită viitoarea stagiune teatrală am cerut câteva lămuriri dlui Zaharia Bârsan, directorul teatrului.

Inainte de toate, dsa ne-a spus că trupa dramatică are să plece în turneu chiar astăzi, Vineri, 9 Mai, jucând în diferite centre ale Ardealului piesele „Casa de lut" și „Duelul".

După reîntoarcere se va mai da la Cluj încă o singură reprezentanție, cu care ocazie se va juca, probabil, „Trandafirii roșii," destinându-se venitul pentru bustul la Brașov al marelui nostru poet dispărut Ștefan O. Iosif.

Pe urmă se va lua o vacanță de două luni până la 1 August când vor începe repetițiile pentru stagiunea viitoare.

Repertoriul anului 1924-25 nu este încă definitiv fixat. Cu toate acestea, este de pe acum hotărîtă jucarea mai multor piese clasice, cum sunt de pildă „Oedip" și „Macbeth". Se va juca și „Othelo". Rolul titular al acestei piese va fi jucat de d. Zaharia Bârsan iar pe cel al lui Jago — d. Tony Bulandra. In tot a doua reprezentație rolul lui Othelo va fi jucat de d. Tony Bulandra și cel al lui Jago de d. Z. Bârsan.

Domnii Bârsan și Bulandra — după cum este deja stabilit — vor juca alternativ aceste roluri. în cari au fericite creații.

Dintre dramaturgii nordici se va juca din Ibsen precum și „Dansul morții" de Strindberg.

Pentru a atrage și publicul de la periferiile orașului se vor alege două melodrame. Deasemenea se vor juca și piese corespunzătoare gusturilor muncitorimei.

Schimbarea repertoriului va fi pe viitor și mai deasă ca până acum.

La 1 Decembrie Teatrul Național va aranja o mare serbare, împlinindu-se 5 ani dela deschiderea Teatrului clujan.

Ca încheiere dl Bârsan constată cu mulțumire că publicul ardelean cercetează an de an în mai mare număr reprezentațiunile teatrale și arată tot mai multă sete de cultură și de artă românească.

*

Din rețeta toatală de 8000 lei, media generală a unei reprezentații din stagiunea trecută a fost de 4500—5000 lei, ceeace-i un spor destul de îmbucurător față de situația din anii trecuți.

Ziarul englez „Times" despre vizita dl. I. G. Duca

— Chestia Basarabiei —

Marele ziar englez „Times" scrie următoarele despre vizita pe care dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, însoțit de dl N. Mișu, ministrul Palatului, a făcut'o la Londra:

„D. Duca, a cărui vizită n'a fost oficială, și avea un scop atât politic cât și financiar, pare a fi mulțumit de conversațiile avute, deși vizita n'a avut și nici nu trebuia să aibă rezultate efective. România are nevoie de bani pentru a-și reorganiza armata și dacă acești bani nu-i va găsi la Londra, ea va trebui să și-i procure la Paris. Or, în negocierile eventuale cu Franța asupra acestei chestiuni vor fi puse pe tapet și anumite considerațiuni ce ar putea fi evitate la un acord cu bancherii englezi".

„Ideia unei alianțe franco-române, preconizată mai înainte de Franța, nu pare a face deocamdată mari progrese. Cât despre Marea Britanie, este cert că d. Macdonald nu va favoriza nici o încercare de a se pune chestia Basarabiei la actuala conferință anglo-sovietică. Pentru Marea Britanie nu există o chestie a Basarabiei, de oarece guvernul britanic a cooperat oficial la restituirea Basarabiei către România după război".

Concurs

Se publică concurs pentru săparea și transportarea la o distanță de vre-o 100—200 m. a aproximative 10.000 m. cubi pământ aflător în straturi de 1/2 m. 3 m. grosime.

Ofertanții capabili de a depune garanție sunt rugați a-și prezenta ofertele posibil personal la Direcția Uzinelor Solvay S. A. din Turda.

Cu deosebită stimă:

Uzinele Solvay din Transilv.
Societate Anonima

3494.

Reclama este sufletul comerțului!

Presa maghiară
Speranțele dlui O. Goga

Intrebat fiind de un redactor al ziarului „Esti Lloyd", dl Octavian Goga a spus următoarele:

„După reîntoarcerea în țară a părechei regale, în politica internă română vor avea loc schimbări. Partidul poporului va ține la 25 Mai o mare adunare la București la care vor lua parte 50.000 de țărani, din toate părțile țării. Aceasta va fi proba forței noastre.

M. Sa Regele văzând voința poporului, sunt convins, va chema la putere pe dl general Averescu.

După părerea mea însiși liberalii se vor convinge că situația lor nu mai poate dura".

Să mai zică cineva că dl Goga nu este politician dibaciu. D sa știe înainte câți țărani vor lua parte la adunarea averescană dela București și cunoaște atât viitoarele „convingeri" ale Regelui, cât și cele ale partidului dela putere!

O ceartă între Evreii din Ardeal

Ziarul „Keleti Ujság" a scris nu de mult un articol în care cam timid, susține că pe evrei nu trebue să-i împiedece naționalismul lor evreiesc de a intra în partidele românești. Contra acestei păreri a lui „Keleti Ujság" ziarul sionist „Uj Kelet" a protestat cu violență, afirmând, că evreimea nu poate renunța la calitatea ei de minoritate și nu se poate alipi partidelor românești.

Și mai înfuriați, evreii iredentiști din partidul maghiar, al căror șef este dl Berkes Salamon, au declarat prin „Ellenzék" că ei nu renunță la calitatea lor de *evrei maghiari* și susțin că alipirea evreilor la partidele românești slăbește tăria blocului minoritarilor din România.

Ziarul „Ujság" întrebând pe dl Dr Klein Miksa, șeful politic al societății „Zsidó Nemzeti Szövetség" (Alianța Națională a Evreilor maghiari) a obținut un răspuns din care citâm următoarele:

„Am făcut un apel evreimei din Ardeal pentru înființarea unui birou al apărării drepturilor ei. Mă bucur că apelul meu a găsit ecou și în partidul maghiar (!) și între socialiștii cari, ambii, au înființat aceste birouri.

Protestez cu hotărâre contra acelor tendințe cari vreau să convingă pe evrei să intre în partide românești. Vrem contact cu „Uniunea Evreilor Români". Cei ce împiedecă organizarea evreimei pe baze minoritare, fac mari pagube întregei mișcări minoritare, slăbesc forța minorităților și primejduesc interesele lor."

După cum vedem, străduința conducătorului politic al evreilor din Ardeal este, în primul rând, păstrarea solidarității evreilor de limba maghiară cu ungurii, cu rușii, cu bulgarii, etc., — contra partidelor românești.

D. Mihalache despre partidul maghiar

Ziarul timișorean „Esti Lloyd" a cerut dlui I. Mihalache, să-i spună ce părere are în chestiunea partidului maghiar.

Șeful partidului țărănist a răspuns următoarele:

„Părerea principială a partidului țărănist este că într'o țară cu adevărat democratică partidele naționale ale minorităților sunt de prisos, deoarece este datoria fiecărui guvern cu idei înaintate să nu neglijeze interesele, mai ales economice, a niei unei clase sociale. Dacă ungurii democrați cred că interesele lor sociale și economice vor fi corespunzător și cu succes reprezintate de aristocrațimea maghiară, sunt sigur, vor fi foarte înșelați în așteptările lor."

Cronica externă

Rezultatul alegerilor din Germania

— Succesul curentelor extremiste —

Alegerile din Germania au dat un rezultat, care era de așteptat. Ele au fost favorabile curentelor extremiste, câștigând pe de o parte reacționarii și șoviniștii germani, iar pe de alta comuniștii.

Numărul celor 465 de deputați aleși până în prezent se repartizează în felul următor:

Social-democrați 90 față de 108 din vechiul Reichstag, centrul catolic 62 față de 68, partidul democrat 24 față de 40, partidul popular german 45 față de 65, partidul național german 99 față de 71, partidul popular bavarez 15 față de 21, uniunea țăranilor bavarezi 10 față de 4, Hanovranii 5, (la fel ca în fostul Reichstag,) comuniștii 61 față de 4.

Partidele noui, reprezentând toată extrema dreaptă sunt astfel reprezentate: Deutschvoelkische (pangermanii) cu 32 mandate, Uniunea agrară cu 9 mandate și socialiștii germani ai lui Hittler cu 4 mandate.

Succesul cel mai mare e al ultranaționaliștilor (Deutschvoelkische) cari au profitat de sciziunea partidului populist și-au atras de partea lor și multe voturi de ale democraților. Vine apoi partidul național german, din care făcea parte și Helfferich, care a câștigat 28 locuri de deputați în plus, față de alegerile trecute.

Ambele aceste partide sunt monarhice, șoviniste și reacționare; în plus partidul ultranaționalist, condus de Ludendorff e ostil tuturor elementelor străine și vrea să introducă dictatura fascistă. Aceste două partide sunt menite să formeze în Reichstag blocul extremei drepte.

Blocul stângei cuprinde partidul socialist german și partidul comunist; numărul mandatelor acestuia din urmă a crescut cu 57.

Partidele din centru, cele ce au format guvernul, cuprinzând: centrul catolic, partidul populist german și bavarez și partidul democrat au la un loc de abia 146 de locuri față de 195 din vechiul Reichstag, fiind puse în minoritate față de blocul extremei stânge și neposedând decât o slabă majoritate față de blocul extremei drepte.

Comentariile presei germane, a celei franceze și engleze

Ziarele germane care sprijinesc politica actualului guvern Marx—Stresemann, pledând pentru o acțiune positivă a Germaniei, de îndeplinire a prevederilor comisiunei experților, explică victoria curentelor extremiste prin faptul că mulți alegători au fost influențați de campania demagogică a acestor partide.

Se speră totuși să se ajungă la un compromis între partidele din centru și partidul socialist german care ar asigura viitorului guvern $^2/_3$ din Reichstag.

In orice caz, actualul guvern va demisiona și președintele Ebert va însărcina pe socialiști să încerce formarea noului cabinet.

Ziarul „Vorwärts" anunță că Reichstagul va fi convocat cât mai neîntârziat. In cazul când socialiștii nu vor putea obține sprijinul centrului în politica externă și al naționaliștilor în cea internă, nu e exclusă chiar dizolvarea Reichstagului și procedarea la noui alegeri.

„Le Matin" scrie:

„In fața acestor simptome neliniștitoare unirea aliaților trebuie să se întărească. Victoria partidelor germane adversare tratatului de la Versailles este un avertisment pentru aliați. N'ar fi de mirare ca într'un timp nu prea îndepărtat să se petreacă în Germania evenimente grave, cum ar fi și revenirea Hohenzollernilor".

Este de remarcat deasemeni discursul ținut de dl Poincaré la un banchet al Camerelor de Comerț, în care a declarat că Franța nu poate fi intimidată nici de o dictatură albă, nici de una roșie a Germaniei. Franța va persevera în politica ei fermă și vigilentă și nu va retrage trupele din Ruhr, decât pe măsură ce Germania va îndeplini îndatoririle sale.

Corespondentul ziarului „Times" la Berlin, arătând că sub diferite etichete au fost aleși mulți partizan ai extremei drepte, spune că actualul rezultat al alegerilor denotă completa absență de simț politic a poporului german, ale cărui simpatii pentru reacțiune au produs o mare decepție la Londra.

Așa fiind situația politică a Germaniei după actualele alegeri, și ținând seamă de avertismentele date de aliați, e evident că nu prin protejarea stipendiaților lui Hittler și ai lui Ludendorff, va grăbi poporul german ora păcei definitive și a refacerei Germaniei.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 10 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Pat și Patachon!

Mireasa din Australia.

Splendidă comedie daneză în 5 acte. In rolul principal cei doi comicii noui. Această comedie e cu mult mai bună, ca Hamlet în care au cucerit simpatia Clujului.

In cadrul acestui program mai o comedie esceleută în 2 acte:

Choplin dă pe amanet

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neintrecuta senzație a sezonului!

Zeița Africei

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neintrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO

Condamnatul din Cayenne

Interesantă dramă criminală în 7 acte. In rolul principal cei doi faimoși artiști de filme: Fridrich Zelinik și Carol Huszár.

Barul „Patria”
(fost cafeneau „Park“). — Program senzaţional pe luna Mai
3428

JEAN KANNER
!! LAJARO !!

Programul complectat cu concursul dnei Waschington Gustav şi Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. Şi alte numere senzaţionale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

Congresul general
al Advocaţilor ţinut la Chişinău

Programul Congresulni — Ce s'a discutat şi ce hotărâri s'au luat? — Insufleţirea de la Congres —

Programul congresului

Uniunea tuturor advocaţilor din România-Mare a ţinut, după cum se ştie, un congres general la 1 şi 2 Maiu în Chişinău, la care au luat parte aproape 1000 de advocaţi din toate colţurile ţărei. Congresul avea un program foarte variat de desbătut. La ordinea zilei erau anteproiectul examenului de advocat, crearea unei case de pensii şi credit pentru advocaţi, stabilirea tarifului minimal al advocaţilor, introducerea instituţiei notarilor publici, precum şi ridicarea salariilor magistraţilor şi, în urmă, chestiunea unificărei legislative.

Miercuri la 30 Aprilie, Comisiunea permanentă a Uniunei a desbătut toată ziua anteproiectele-şi-samintite, invitând la aceasta consfătuire prealabilă mai mulţi advocaţi mai în vârstă pentru a-i consulta. Dintre advocaţii din Cluj au luat parte la Chişinău doi advocaţi: Dnii dr. Simion Nemeş şi dr. Ion Giurgiu, cari au fost invitaţi să asiste şi la desbaterile intime.

Deschiderea congresului. Discuţiile urmate. Hotărîrile

Congresul, după stabilirea programului, s'a deschis în şedinţă solemnă Joi la orele 11 a. m. în sala Teatrului Naţional din Chişinău, prezidat fiind de dl Dumitru Dobrescu, care a arătat menirea şi năzuinţele Uniunei advocaţilor pentru închegarea societăţii şi pentru întronarea dreptului şi a ordinei publice.

Dl Luca Brânză, decanul Barouiui din Chişinău, a salutat congresul în numele Basarabenilor.

Ministrul de Justiţie dl Gh. Mârzescu într'o magistrală cuvântare a arătat rolul corpului advocaţial, a cărui influenţă binefăcătoare asupra societăţei este netăgăduită. Ministrul de Justiţie a promis, că toate proiectele sale le va trimite Barourilor spre consultare. Ministrul Basarabiei, dl Inculeţ, în discursul său a lăudat corpul advocaţilor din Basarabia, care a avut un rol atât de frumos în declararea unirei Basarabiei cu patria-mumă, întâmplată la 27 Martie 1918.

Dl P. Missir, profesor universitar din Bucureşti a salutat Uniunea pentru gândul ferieit de-a ţinea congresul în inima Basarabiei primejduite. Dl dr. Aurel Lazăr, advocat în Oradea-Mare, în numele Ardealului a salutat congresul accentuând apostolia advocaţilor români din trecut, cari au ţinut conştiinţa naţională vie în popor alături de preoţii şi învăţătorii neamului.

Dl Romulus Răuţ, decanul din Cernăuţi, a salutat pe toţi fraţii din toate colţurile României-Mari, ca pe nişte fraţi de suferinţe seculare.

Dl dr Ion Giurgiu, advocat în Cluj, a tălmăcit salutul preşedintelui de onoare al Uniunei, al dlui dr Aurel Isacu din Cluj dând cetire unei scrisori de salut Congresului.

„Puterea cuvântului a spus dl dr Giurgiu, este mare în lume. Cuvântul este un dar ceresc pe pământ.... La început era cuvântul şi cuvântul era la Dzeu iar Duzeu era cuvântul. Noi advocăţii numai cuvântul şi pe Dumnezeu îl avem şi numai pe Dumnezeu îl slujim şi mărim prin graiul nostru pentru drept şi dreptate.

Cuvântul ne este unica armă şi unica sabie, care taie, loveşte şi ucide uneori, dar în cele mai multe cazuri vindecă, înalţă şi mântueşte“....

Dl Osvald Teodoreanu, fost decan al Baroului din Iaşi, luând cuvântul, a făcut mărturisirea, că din profesiunea lui de advocat totdeauna a făcut un cult, deşi cariera de advocat este grea şi spinoasă.

La încheierea şedinţei festive s'a trimis o telegramă omagială M. S. Regelui, apoi Ministrului Preşedinte al Franţei, dlui Poincaré şi s'a expediat o altă telegramă călduroasă pentru sprijinul dat nouă Românilor de Franţa întru recunoaşterea realipirei Basarabiei. A treia telegramă s'a trimis octogenarului dr Aurel Isacu din Cluj, pe care congresul îl felicită cu prilejul jubileului de 50 ani al activităţei sale de advocat, dorindu-i multe zile senine.

Joi după masă dl Vasile Toncescu, advocat în Bucureşti, a ţinut o conferinţă despre „Ridicarea moralei şi prestigiului corpului advocaţial“ iar advocatul Vermoulean a arătat importanţa misiunei de magistrat.

La propunerea dsale congresul a primit cu unanimitate moţiunea de-a se cere urcarea salariilor magistraţilor şi de-a se legifera independenţa şi inamovibilitatea magistraţilor.

Vineri dimineaţa la orele 10, dr Laurenţiu Ôanea, în calitate de raportor a făcut istoricul instituţiei de notari publici.

S'a discutat apoi şi abrogarea parţială a arbitrajelor, cari sunt păgubitoare Justiţei Române.

Vineri seara la orele 7 congresul s'a închis în mijlocul unei mari însufleţiri, iar la orele 9 seara în sala Teatrului Naţional s'a dat un banchet splendid în onoarea congresiştilor.

Sâmbătă s'a făcut o escursiune la Tighina, unde s'a vizitat cetatea în ruină.

Duminică congresiştii au fost opriţi la Iaşi de către Baroul de acolo vizitându-se toate instituţiile mai importante. Aici s'au dat în onoarea congresiştilor, două banchete şi s'au rostit multe cuvântări frumoase.

Raportor

Comandaţi bilete la
Lotei a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.
Raspanditi „Infratirea“

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei
LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.
Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Pyram
PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME·ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE
„LA FRANCAISE“ DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL”
Lloyd 2561 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Cauzele crizei economice de astăzi

Câteva constatări generale — De ce nu este activă balanţa noastră comercială — Dispreţul populaţiei pentru fabricatele interne — Care este datoria tuturor

Cauzele cari au determinat situaţia precară a economiei noastre naţionale desigur merită a fi supuse unei analize, pentru a vedea odată clar neajunsurile cari stau în calea desvoltării normale a vieţii noastre economice.

Analiza problemei economice ne dovedeşte că populaţia însăşi poartă vina crizei economice prin care ţara noastră trece, ea fiind insuficient edificată asupra valoarei reale a industriei şi comerţului indigen. Din neglijenţă poate — sau — dintr'o greşită concepţie asupra potenţei de producţiune internă — populaţia manifestă un curios dispreţ faţă de tot ce se produce la noi în ţară cu toate că fabricatele indigene sunt atât cantitativ cât şi calitativ apreciate chiar de străinătate.

In rândurile de mai jos am căutat să analizăm această ciudată psihologie, şi de ce încă şi azi bogata noastră ţară n'are o balanţă comercială activă.

Câteva constatări asupra cauzelor crizei

După închegarea României-Mari, ţara întreagă s'a pornit într'un avânt puternic pentru crearea unei industrii naţionale. Acestei epoce constructive i-a urmat însă prea iute o reacţiune. Rentabilitatea scăzuse la înfiinţări noui, iar fabricile deja existente aveau de luptat chiar cu publicul nostru care începuse să-şi schimbe atitudinea faţă de producţiunea din ţară. Statul cumpăra dar nu putea plăti, pe când populaţia nu cumpăra fabricatele interne. A urmat astfel criza, azi devenită acută şi dăunătoare însăşi existenţei noastre economice.

Producţia indigenă, ignorată şi boicotată de însăşi populaţia ţării avea într'un timp un protector în căile ferate, neîndestulător organizate cari mai puneau piedici la invazia fabricatelor externe, prin întârzierile de transporturi. Azi însă a căzut şi acest sprijin, căci trenurile merg regulat şi normal.

Chestiunea mărfurilor streine. O modă condamnabilă

Industriile noastre de tot felul fac cele mai mari sforţări pentru a putea rezista acestor stări sporind producţiunea în mod cantitativ şi calitativ. Cu toate aceste însă, ele pot concura numai în cazul când se ascund sub etichete streine. Vedem prăvăliile ticsite cu parfumerii franceze, ştofe englezeşti, fabricate de piele germane sau cehe. Sunt oare aceste fabricate toate din streinătate? Nu, ele se ascund numai sub etichete streine, căci sunt fabricate la noi.

Situaţia este întristătoare şi viitorul va fi şi mai trist dacă nu vine remediul. Moda şi mania după tot ce este „strein“ trebue să dispară.

Cine sunt vinovaţii

Cine poartă vina? Să analizăm! Comercianţii spun, cei mai mulţi că cumpără din streinătate pentrucă ar câştiga mai mult. Este o eroare.

Au fost timpuri când populaţia consumatoare cumpăra fără a întreba de unde sunt lucrurile. Azi însă, convingerea generală este că numai fabricatele streine sunt „bune“. Cumpărătorii pretind categoric de a fi serviţi numai cu marfă de peste hotare, iar comerciantul — pentru a nu pierde clientela — se acomodează cerinţelor şi sub etichetă streină îşi vinde marfa fabricată la noi în ţară. Comerciantul este sigur că pierde vânzarea dacă nu declară marfa că streină. Dar nu toţi comercianţii caută a sprijini în felul acesta producţia internă, ci cei mai mulţi sunt nevoiţi a aduce marfă într'adevăr din streinătate. Rare sunt cazurile când cineva cere fabricate interne. De vină nu este deci comerciantul, căci el trebue să se accomodeze cerinţelor a populaţiei.

Vinovaţi sunt cumpărătorii, marea massă a locuitorilor din ţara noastră, care sedusă de falma — în cele mai multe cazuri nejustificat — a fabricatelor externe, preferă pe acestea în detrimentul producţiei naţionale.

Care trebue să fie datoria noastră?

Cei cari continuă cu sistemul de mai sus, cei cari sprijină streinătatea, nu sunt buni Români. Lor nu le pasă de viitorul ţării lor, nu le pasă că sute şi mii de muncitori rămân fără lucru, dacă se închid fabricile noastre, şi că aceşti oameni, vor fi nevoiţi a lua calea pribegiei în streinătate.

In altfel de împrejurări, poate oare conta ţara noastră că va ieşi învingătoare din marele războiu economic, deslănţuit între popoare? Va fi oare posibil să trecem criza fără a ne sgudui din temelie?

Să se ştie un singur lucru: Lupta economică să duce cu arme mult mai periculoase ca cele de oţel şi fier. Ţara, căreia cetăţenii nu-i dau sprijin material, moare în lupta nesângeroasă pornită pe tărâmul economic.

Războiul economic este mai periculos decât cel cu armele, căci produce conflicte din cari pe urmă rezultă lipsa de muncă, scumpetea, trândăvia, creşte foametea şi mizeria şi cu ea nemulţumirea şi ruina.

Aceasta este soarta ţărilor ai căror fii nu ştiu să aprecieze bogăţiile indigene şi nu ştiu să le valorifice în deajuns.

Aşa fiind, avem cu toţii o singură datorie: Să sprijinim pe cât vom putea fabricatele indigene şi să facem să dispară mania şi goana numai după lucruri străine. Făcând astfel, ridicăm industria naţională şi întărim ţara.

Radu Colbazi—Al. Tatay.

MICA PUBLICITATE

Se caută un maistru croitor şi un maistru cizmar, cari pot conduce singuri ateliere de croitorie şi cizmărie. Informaţiuni asupra condiţiunilor dă Regimentul 83 Inf., Serviciul Imbrăcămintei. 3496

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ne merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

BURSA

Mai 9

Leul la Zürich . . . 2·85
Leul la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	35.—
1 franc francez — —	„	11.50
1 dolar — — — —	„	195½
1 liră sterlină — — —	„	862
1 liră italiană — — —	„	8,80
1 coroane cehă — —	„	5,76
1 Leu = coroane austriace	„	360
1 Leu = coroane ungare	„	440
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

Bucureşti — — — — —	2·86
New-York — — — — —	562¾
Londra — — — — —	5456½
Paris — — — — —	3365
Milano — — — — —	2505
Praga — — — — —	1646¼
Belgrad — — — — —	699
Viena — — — — —	7920
Budapesta — — — —	57½
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Intervenţiile ziarului nostru pentru înfiinţarea bursei la Cluj au avut rezultatul dorit: dl. Ministru al Comerţului şi Industriei a promis că această bursă va lua fiinţă în cursul anului curent.

Pentru oraşul nostru, înfiinţarea bursei va avea ca rezultat afluenţa capitalului şi a populaţiei din toate colţurile ţării, precum şi din ţările vecine, fapt din care unele bresle se vor alege cu câştiguri.

Pentru piaţa Ardealului însă, înfiinţarea la Cluj a bursei este realizarea aspiraţiunilor economic ale acestei provincii.

Criza de numerar continuă pentru care motiv afacerile cam stagnează.

Au încheiat:

CEREALE

CLUJ: orz 42.500, grâu 56.000, porumb 45—46.000. ovăz 45.500 tărâţă 31-32.000, Lei ţvag.

BRAILA: orzul 40.000, ovăz 35.500 grâu 56.000, porumb 44.500, Lei vag.

GALAŢI: orz 40.000, ovăz 35.000 porumb 44.500, grâu 56.000 Lei vag.

TULCEA: orz 40.500, Lei vag.

SILISTRA: porumb 42.500 Lei vag.

GIURGIU: porumb 42.500, grâu 50.000 Lei vag.

CONSTANŢA: orz 41.000, porumb 45.000, ovăz 35.000, grâu 56.000 Lei vag.

CĂLĂRAŞI: porumb 42.000, grâu 50.000 Lei vag.

OLTENIŢA: orz 41.000, porumb 45.000, grâu 56,000 Lei vag.

Efecte

Valorile petrolifere fiind căutate se menţin ferme, unele înregistrând şi urcări de câteva puncte. Piaţa este deci mai animată. Se pare că piaţa valorilor a devenit din nou centrul de atracţiune a capitalului flotant.

Au încheiat:

Bănci: „Banca Naţională“ excup. 13·600—13·800, „Banca Românească ex cup. 630-635. „Marmorosch Blank“ excup. 910-915.

Petrolifere: „Astra Română“ opt. 12.600-12.700, „Concordia“ 5100-5125, „Petrol Block“ opt. 970-975, „Credit Minier“ optate 1210 1215 „Steau Română“ 4450-4500.

Soc. de Asigurare: „Dacia-Română“ 2645-2675, „Naţionala“ 1070-1100, „Generala“ 2600-2625, „Agricola“ 900-920, „Urania 1850—1900.

Societăţi: „Ind text-Buhuşi“ 1030-1040 „Cartea Românească“ 400-425 Reşiţa, 1440-1450 Reşiţa pui 1300-25, Letea 550-575

Adunarea din Aiud a funcţionarilor administrativi

Eri a avut loc la Aiud întrunirea delegaţilor membrilor Asociaţiei funcţionarilor administrativi din Ardeal pentru discutarea mai multor probleme profesionale şi de ordin general privind administraţia ţărei.

Adunarea s'a ţinut în sala prefecturei judeţului, participând peste 50 delegaţi din tot Ardealul. Desbaterile au fost deschise de preşedintele asociaţiei, dl dr Ilie Oană, în asistenţa dlui prefect Camil Velican. După ce preşedintele a raportat asupra activităţei Asociaţiei şi s'a luat la cunoştinţă situaţia financiară, s'a dat cuvântul dlui Petre Roşca, subprefect de Tg.-Mureş, care a ţinut o frumoasă conferinţă asupra stărei deplorabile, în care se găseşte astăzi funcţionarul administrativ, din care cauză întregul aparat al treburilor publice lasă foarte mult de dorit. Conferenţiarul constată, că elementele de valoare, cu pregătire, părăsesc slujba administrativă, în care s'au specializat, îndreptându-se spre alte cariere pentru a'şi asigura o existenţă mai onorabilă. In schimb administraţia ţărei este năpădită de oameni negregătiţi, cari o compromit.

In vederea reformei şi unificărei administrative, asociaţia va continua să stăruie pe lângă guvern, spre a se lua în considerare desideratele cuprinse în proectul ce l-a pregătit şi înaintat Corpurilor Legiuitoare. In scopul de a contribui cât mai mult la întocmirea marei reforme, care să ridice prestigiul administraţiei. Asociaţia propune trei premii, unul de trei mii lei, al doilea de două mii şi al treilea de o mii lei pentru cele mai bune lucrări privitor la unificarea şi reforma administrativă, ce se vor publica în organul Asociaţiei.

O importantă hotărâre s'a luat de către adunare în privinţa înfiinţărei unui cămin la Cluj pe seama fiilor funcţionarilor administrativi, cari urmează la diferitele şcoli, mai ales la Universitate. Făcându-se socoteala că toate comunele rurale şi urbane pot contribui în scopul acestă cu sume minimale, acest cămin se poate realiza în cel mai scurt timp.

Este îmbucurător că funcţionarii administrativi din Ardeal dau dovadă de multă pătrundere a problemelor, ce privesc nu numai situaţia lor personală, ci în primul rând bunul mers al treburilor publice. De aceea asociaţia lor merită să fie sprijinită şi de guvern, care are tot interesul să'şi asigure în slujba ţărei elemente de valoare, pricepute şi gata la adevărata lor chemare.

Corespondent.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

„CREDITUL MINIER"

Societate Anonimă Română pentru dezvoltarea Industriei Miniere

Convocare

In conformitate cu art. 24 şi 25 din statutele societăţei, d-nii Acţionari sunt convocaţi în adunare generală ordinară care va avea loc în ziua de 15 Mai 1924 ora 4 p. m.

Adunarea se va ţine în Bucureşti, în sala Cercului Industriaşilor, palatul Camerei de Comerţ.

Pentru a putea lua parte la adunarea generală d-nii acţionari vor trebui să depună certificatele provizorii la sediul societăţii din Bucureşti, b-dul I. C. Brătianu No. 75, cel mai târziu până în ziua de 9 Mai inclusiv.

Conform art. 29 din statute, procurile trebuesc depuse cu cel puţin 3 zile înaintea adunărei generale, adecă până în ziua de 12 Mai inclusiv.

Adunarea generală ordinară este legal constituită când acţionarii sau mandatarii prezenţi, reprezintă jumătate din capitalul social.

Dacă în ziua hotărâtă nu se va întruni numărul de acţiuni prevăzut mai sus, adunarea se va ţine în ziua de 22 Mai la aceiaşi oră, tot în aceiaşi sală a palatului Camerei de Comerţ, când adunarea amânată va putea lucra valabil, ori care ar fi partea de capital reprezentată, fără altă convocare.

Ordinea de zi:

1. Aprobarea dărei de seamă şi a bilanţului încheiat la 31 Decembrie 1923.
2. Descărcarea Consiliului de Administraţia de gestiunea sa.
3. Distribuirea beneficiului.
4. Alegerea a trei membri în Consiliul de Administraţie în locul celor eşiţi la sorţi.

Conform art. 8 din statute, membrii eşiţi la sorţi sunt reeligibile.

5. Alegerea a cinci cenzori şi 5 cenzori supleanţi.

Consiliul de Administraţie.

BILANŢUL GENERAL încheiat la 31 Decembrie 1923

Activ			Pasiv		
Actionari emis VII		282,695.550·—	Capital cu dividend complect	50,000.000·—	
Cassa, disponibil la bănci		43,272.540 96	Capital emis. V cu divid. pro rată	100,000 000·—	
Ţiţei, derivate de ţiţei, cărbuni şi Minereuri în depozit		77,550.792·58	Capital emis. VI cu idem	15,000.000·—	
Redevenţe		18,084.000·95	Capital emis. VII cu idem	337,750.000·—	502,750.000·—
Conturi curente debitoare		278,385.697·54	Fond de rezervă statuar	4,994.556·91	
Materiale, mobilier, vechicule, aparate		12,417.818 09	Fond de rezervă special	1,350.000·—	6,344.556·91
Participaţiuni industriale		30,667.559·23	Fond de pensii şi ajutor		2,070.155·—
Terenuri petrolifere şi concesiuni miniere		6,723.612·81	Dividende neincasate		395.982·70
Instalaţii de rafinare, depozitare şi cisterne pentru produse petrolifere		26,440.403·44	Conturi curente creditoare		170,871.710·65
Imobile		8,170.812·50	Beneficiul net		102,395.000·—
Chirii cuvenite anului 1924		418 617·16			
		784,827.405·26			784,827.405·26
Conturi de ordine:			*Conturi de ordine:*		
Scrisori de garanţie şi acreditive		2,043.872·60			
Garanţii statutare		465.000·—	Angajamente pentru scris. de garanţie şi acred.		2,043.872·60
Garanţii ipotecare		4,755.000·—	Deponenţii de garanţii statutare		465.000·—
Depozite de titluri	12,693.800·—		Deponenţii de garanţii ipotecăre		4,755.000·—
Depozitari de titluri	20,041.500·—		Depunători de titluri	13,796.300·—	
Debitori pentru cauţiuni	345.000·—	33,080.300·—	Fonduri proprii depuse	19,284.000·—	33,080.300·—
Accepte în garanţie		354.000·—	Depunători de accepte in garanţie		354.000·—

Preşedintele Consiliului de Administraţie, Inginer N. P. Ştefănescu. Director General, Inginer I. I. Demetrescu.

Conform dispoziţiunilor Art. 186 Cod. Com., am examinat prezentul cont şi l'am găsit în concordanţă cu registrele respective.

Cenzorii: C. Cioflec, expert contabil, Ing. Şef. N. Saegiu, Ing. P. Mosgos, Ing. Th. Zernoveanu, Profesor dr. G. M. Murgoci.

Şeful Contabilităţei, B. A. Pencu, expert contabil.

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE încheiat la 31 Decembrie 1923

Debit			Credit		
Cheltueli de Ad-ţie, salarii, impozite, taxe de conduct, cheltueli de foraj, chirii. etc.		89,307.319·61	Sold report din 1922		161.638·35
Amortismente		20,022.847·34	Beneficiu din:		
Beneficiul net: report din 1922	161.638·35		Produse de ţiţei, cărbuni, minereuri, dobânzi, cupoane, participariuni industriale şi diverse		211,563.528·60
Beneficiul din anul curent	102,233.361·65	102,395.000·—			
		211 725.166 95			211,725.166;95

Preşedintele Consiliului de Administraţie, Inginer N. P. Ştefănescu. Director General, Inginer I. I. Demetrescu.

Conform dispoziţiunilor Art. 186 Cod. Com. am examinat prezentul cont şi l'am găsit în concordanţă cu registrele respective.

Cenzorii: G. Cioflec, expert contabil, Ing. şef. N. Saegiu, Ing. P. Mosgos, Inginer Th. Zernoveanu, Prof. dr. G. M. Murgoci.

Şeful Contabilităţei. B. A. Pencu, expert contabil.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,

oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

Raspanditi „Infrăţirea"

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamurţi decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

SIBIU 13.MAI 924

Anul IV. Nr. 1076 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Duminecă 11 Maiu 1924.

Infrățirea

R CLUJ 1236

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român

Sibiu

CLUJ 12

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 480 L

Aniversarea Memorandum-ului

Două generații: generația Memorandum-ului și generația Consiliului Dirigent

Serbătorim aniversarea Memorandului....

Zi mare, zi sfântă, zi hotărătoare în analele epice și eroice ale luptei neamului românesc din Ardeal pentru afirmarea politică a ființei noastre etnice în cadrul realizărei idealului național.

Cu acest prilej, atât de emoționant, în deosebi pentru Românii din Ardeal, „Patria" oficiosul partidului național, care se proclamă singurul și monopolizatorul deținător al românismului în Ardeal, atât pentru un trecut glorios, cât și pentru un frământat prezent și pentru tainele viitorului, găsește de cuviință se scrie un rigid și anost lipsit dearticol de metafizică politică, preciziune și mai cu seamă fără căldura și elementara senzibilitate pe care trebue să le inspire o asemenea aniversare. Citind acest articol de searbădă și banală filosofie de cafenea sceptică, te întrebi: atât simt, atât pot simți acești patrioți și naționaliști în fața unei date care împarte atâta putere de emoție pentru senzibilitatea românească?

Articolul acesta de vorbărie pedantă, cu puerile pretenții de politică tránscendentală, dă măsura exactă a actualei stări de suflet a partidului național. De la Memorandum până la articolul „Patriei" se măsoară o profundă și înfiorătoare distanță, între două generații antiteticei generația Memorandum-ului și generația Consiliului Dirigent.

Stau fața în față, mari tragic și mai semnificativ ca într'o piesă a lui Victor Hugo, care avea patima retorică a antitezelor, generația lui Rațiu și Lucaci cu ganeração lui Iuliu Maniu, Vaida, Bontescu și dr Aurel Dobrescu.

Pe primul plan generația eroilor, martirilor și sfinților neamului: oameni cari nu au cunoscut de cât beția idealului, voluptatea martiriului, cinstea și gloria temniței pentru marea cauză a românismului. Ei au întrat în istorie și nemurire, aureolați cu nimbul religiilor uitați cu desăvârșire de cei cari vor se trăiască din specularea muceniciei lor.

Pe al doilea plan, la baza cea din urmă, cea mai de jos a perspectivei se profilează vag umbrele dlui Iuliu Maniu, Vaida, Bontescu, Boilă, Mihai Popovici, dr Aurel Dobrescu, etc. alcătuind cohorta în veci stigmatizată a Consiliului Dirigent. Sunt oameni de glumeață cazuistică politică, de retorică demagogică și de afaceri simple, brutale, dar rentabile.

E omul de Stat Iuliu Maniu, un fel de Richelieu dela Blaj, e diplomatul, Bismarck-ul de la Karlsbad, dr Vaida, e financiarul Bontescu în rivalitate cu aspirantul la ministerul de finanțe, dl Mihai Popovici și sunt atâția alții mici și mărunței homunculi, cari se agită în numele unui regionalism din care nu înțeleg nimic alt-ceva decât datele geografice și veleitățile de supremație locală.

Generația Consiliului Dirigent generația epigonilor neamului românesc din Ardeal, la distanța morală și politică în care se găsește nu poate pricepe frumusețea și măreția generației Memorandum-ului.

E o generație sensibilă numai la gâdilarea dezinteresată și națională a unei oarecare prese chinuită de vanități, creiate de situații nebănuite, frământată de ambiții disproporționate cu valoarea personală, și mai cu seamă obsedată de rentabilitatea în veci stigmatizatului Consiliu Dirigent.

O asemenea generație psihologicește e condamnată a nu pricepe nimic din magnificența dureroasă și eroică a actului Memorandum-ului, deci incapabilă a-i serbători aniversarea cel puțin cu un decent prinos.

Călătoria Suveranilor în străinătate

Parisul a sărbătorit cu entusiasm și a primit cu o respectuoasă iubire pe Suveranii României. Toată lumea franceză, dela reprezentanții cei mai înalți ai statului și până la mulțimea anonimă, și-a manifestat cu o spontană pornire dragostea pentru țara noastră și Suveranii ei.

In Elveția, pașnica și muncitoarea republică confederativă, o primire tot atât de caldă și de măreață s'a făcut Regelui și Reginei României.

O telegramă din Londra anunță că acolo se fac mari pregătiri în vederea vizitei Regelui Ferdinand și Reginei Maria, vizită care va avea loc în primele zile ale săptămânii viitoare. Din Anglia, Suveranii noștri vor merge la Bruxelles, unde desigur vor întâlni aceeași cordială găzduire și aceeași caldă simpatie.

Dar dacă primirea făcută pretutindeni Suveranilor noștri ne măgulește și ne bucură, nu putem uita totuți odioasa campanie desfășurată de o parte din presa de opoziție dela noi în preajma plecării Regelui și Reginei în străinătate.

Cât de mincinoasă și de neîntemeiată a fost această campanie și câtă rencredință s'a pus în desvoltarea ei, o dovedește primirea grandioasă și plină de simpatie de care s'au bucurat în străinătate Regele și Regina.

Entusiasta sărbătorie a Suveranilor noștri în străinătate este răspunsul cel mai hotărîtor pentru rușinoasa acțiune desfășurată de o parte a opoziției care a înțeles să facă din călătoria Regelui și Reginei prilej de meschine intrigi politice.

Conferința minorităților de la Geneva

Viena, 9. — Conferința minorităților propusă de Radici aici și interzisă de guvernul austriac, va fi convocată la Geneva după cum declară Radici.

Revoluționarismul partidu ui național

Oficiosul din București al part. național publică un articol purtând sugestivul titlu: „Oligarchia tremură". Nu este primul articol în care foile partidului național se râțoesc la presupusa oligarchie care ar conduce destinele țării românești. „Patria", „România" și celelalte ziare ale partidului național au urlat pe toate tonurile împotriva „plutocrației" și a „oligarchiei", înfățișând partidul dlui Maniu ca ireductibil vrăjmaș al clasei de conducere, Dar dacă un asemenea limbaj este firesc din partea organizațiilor politice de clasă sau revoluționare, țărăniști, comuniști sau anarchiști, el nu poate fi admis la un partid a cărui doctrină politică se întemeiază pe principiul solidarității sociale și naționale.

Fiindcă, admițând chiar că țara românească se conduce printr'o mână de oligarchi cari au pus stăpânire pe putere, partidul național nu este îndreptățit să se ridice împotriva unei clase sociale care face efectiv parte din organizația politico-socială a statului nostru. De îndată ce cere nimicirea unei clase, tu partid nu te mai poți înfățișa ca organizație politică care înțelegi să lucrezi pentru armonizarea intereselor diferitelor straturi ale societății. Rămâi atunci partid de clasă. Și ca partid de clasă sau ca partid revoluționar ai dreptul să răcnești la celelalte clase sociale cari ți se par vrăjmașe intereselor și drepturilor clasei pe care tu o înfățișezi.

De îndată însă ce la temeiul doctrinei tale stă un principiu de solidare cum este cazul cu partidul național, limbajul ținut de „România" și „Patria" este nefiresc. Căci din două una: sau ești partid de clasă și atunci trebuie să renunți la principiul solidarității, sau ești partid burghez și atunci trebuie să renunți la limbajul de până acum.

A avea însă o doctrină burgheză mărturisită și în același timp a te înfățișa ca partid revoluționar, înseamnă a avea o atitudine politică a cărei duplicitate este prea evidentă pentru a mai putea înșela pe cineva.

Dar cine ar avea naivitatea să creadă că un partid în care și-au găsit atât de repede de bine loc un archimilionar ca dl Mihail Cantacuzino sau ca dl G. G. Mironescu, poate să fie un partid revoluționar?

Revoluționarismul acesta al partidului național nu este de fapt decât o tactică politică folosită pentru a face mai lesne acceptabilă ideia unei fuziuni între partidul național și țărăniști.

Mărturisim însă că nu vedem întrucât ar avea să se cutremure „oligarchia", dacă ilustrul intelectual dela Blaj, dl Maniu, și-ar da mâna cu celălalt ilustru intelectual dela Topoloveni, dl Mihalache.

Guvernul laburist englez și recunoașterea Basarabiei

Eșuarea planurilor imperialiste ale Sovietelor — Rezultatul convorbirei dlui Duca cu d. Macdonald

Diplomația sovietică, încurajată de recunoașterea fără rezerve a guvernului italian, ca și de unele discuțiuni produse în politica externă a Aliaților, a încercat să ridice chestiunea Basarabiei, ca o chestiune litigioasă între noi și Rusia. Conferința dela Viena a fost zădărnicită din această cauză. Delegații Sovietelor au crezut nimerit să ceară, ca primă condiție pentru începerea tratativelor, plebiscit în Basarabia. In acelaș timp, ziarele dela Moscova deslănțuiau o furtunoasă campanie împotriva stăpânirei românești în Basarabia, iar agenți bine instruiți aveau misiunea să pregătească opinia publică europeană în avantajul scopurilor imperialiste dela Răsărit.

Atitudinea noastră demnă la conferința dela Viena, ca și manifestațiile grandioase ale basarabenilor, alături de hotărârea nestrămutată a întregei populații românești de a păstra actuala rândulală, au avut darul să sdruncine într'o bună măsură calculele nouilor stăpânitori ai Rusiei. Recunoașterea Franței a întărit actul de alipire al Basarabiei dela 1918 ca un act legal, isvorît din voința liber exprimată a poporului de a se rupe din sclăvia rusească pentru a se întoarce la trunchiul etnic de unde a fost ruptă la 1812,

Deși diplomația sovietică în fața acestor fapte a fost constrânsă să-și potolească poftele de expansiune spre Constantinopol, prin Basarabia, după tradiția întemeiată de Petru cel Mare, ea n'a contenit însă să nădăjduiască în posibilitatea realizărei unor avantaje, cu prilejul tratativelor dela Londra.

Pentru aceasta, conducătorii sovietelor au trimis acolo pe neînduplecatul nostru dușman, doctorul Rakovski, care atâția ani și-a adăpostit dușmănia pe pământul nostru ospitalier și care ne urăște tocmai pentrucă l'am adăpostit. Misiunea doctorului Racovski este să folosească neînțelegerea diplomatică dintre Anglia și Franța pentru a determina pe d. Macdonald să renunțe de a susține recunoașterea Basarabiei, ca un răspuns ostil Franței. Ori, aici calculele Sovietelor n'au ținut seamă că principiul continuității în politica externă a Angliei, este cea dintâi condiție de existență pentru orice guvern care vrea să guverneze, și că deci, d. Macdonald aducând o altă concepție în politica internă a acceptat toate obligațiile externe ale guvernelor engleze anterioare.

Acest fapt s'a dovedit acum cu prilejul vizitei la Londra a d-lui Duca. După o știre din Londra, d. Duca a avut o lungă întrevedere cu premierul englez, d. Macdonald, care a dus la o precizare a situației.

D. Macdonald nu va îngădui cu nici un chip delegaților ruși ca să ridice chestiunea Basarabiei la conferința anglo-rusă care are acum loc la Londra.

Aceasta însemnează că d. Macdonald va comunica doctorului Rakowski, că și guvernul labourist se consideră legat de convențiunea prin care Anglia a recunoscut unirea Basarabiei cu România.

Cu acest răspuns credem că Sovietele își vor muta gândul dela stăpânirea Basarabiei.

O conferință interaliată la Paris

Paris, 8. — Cercurile competente declară ca nefondată informația ziarului „New-York Herald" în ce privește adunarea Consiliului superior. Se prea poate ca în preajma alegerilor franceze dl Poincare să aibă o întrevedere cu dl Macdonald și cu miniștrii belgieni.

Inscripții

Cântecele Ostășești. Dl Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, a luat literara și patriotica inițiativă, de a se aduna cântecele pe care soldații cari au luptat și s'au jertfit pentru făurirea României Mari, le-au improvizat, în avântul către glorie și moarte, pe câmpul de luptă.

De multă vreme muza noastră populară se odihnea cu gura mută. Nici un cântec nou un gâlgâia ca susurul de isvor în gâtlejul țărănimei, niei o nouă vibrare un trecea pe vioare ori pe coardele cobzei, nici un accent nou nu țâșnea din naiul pe care marele Pan, murind îl asvârlise din depărtări lăutarilor noștri.

Muza populară are nevoe de mari emoțiuni, pentru a revărsa prinosul ei de emoție în neperitoarele tipare ale artei.

Emoțiunea pe care Cruciadele au deslănțuit'o în massele populare ale Evului Mediu a creat minunate epopei ale vitejiei, gloriei și dragostei.

La noi vremurile de asuprire a făcut muza populară se cânte admirabilele cântece ale haiduciei, în care accentele de eroism se îmbinau armonios cu suspinele dragostei. Războiul reîntregirei neamului a scos muza populară a neamului nostru din mutenie și i-a redat avântul și inspirația..

Organizând culegerea cântecelor ostășești, inspirate de războiul de reîntregere a neamului dl Al. Lapedatu, săvârșește nu numai un gest folositor folclorului, ci și un act de pietate față de cei cari au murit pentru patrie cântând.

Diodor.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Conferinţele „Astrei“

„Delta Dunarii şi Insula Şerpilor“

Cenferinţa dlui Prof. Dr. Vasile Meruţiu

In ciclul de conferinţe ale „Astrei“, dl Dr. V. Meruţiu, profesor al Universităţii din Cluj, şi-a desvoltat aseară în sala II a Universităţii conferinţa asupra „Deltei Dunării şi Insulei Şerpilor“ însoţită de proecţiuni. Dsa face mai mult o incursiune ştiinţifică prin acele locuri şi expune constatările personale făcute cu ocazia excursiei făcute acum 3 ani în urmă, excursie condusă de cunoscutul geograf Em. de Martonne, — începând din Maramureş, Banat, şi terminând cu delta Dunării.

După vizitarea Brăilei, cu toate instalaţiunile sale maritime, a lacului Filipoi, unde se găseşte o vegetaţie bogată şi care produce mari cantităţii de peşte extras mai cu seamă de Lipoveni, excursioniştii au plecat spre Sulina, unde s'au stabilit pe timp de două săptămâni, şi de unde a început vizitarea Deltei în toată întinderea sa.

Braţul Sulina

Acest braţ îşi trage numele după orăşelul situat pe marginea lui, orăşel întins de a lungul braţului, format din două strade, cu o populaţie mică, în majoritate funcţionari ai Statului şi ai Pescăriilor. Cu toate că braţul Sulina duce numai 8—12 la sută din toată apa Dunării, totuşi el este cel mai utilizat şi în acelaş timp cel mai îngrijit. Aducând însă mari cantităţi de nisip, cam 64 milioane metri cubi anual, şi care face ca fundul apei să se tot ridice, împiedecând adesea cursele de vapoare, el trebue să fie veşnic curăţit, şi această curăţire se face cu ajutorul unor maşini speciale, numite dragele. Pe tot întinsul braţului Sulina, se găseşte o vegetaţie ceva mai bogată decât pe celelalte braţe ale Deltei, şi de aceia el este şi mai accesibil. Populaţia în majoritate e formată din Lipoveni, adăpostiţi în case rudimentare şi cari se ocupă tot timpul cu pescuitul, extrăgând din apele Dunării, cantităţi enorme de peşte. In acest fel, se găsesc pe alci sate şi localităţi foarte bogate, deoarece peştele pe care îl extrag, se vinde cu preţuri destul de mari, dând populaţiei posibilitatea de îmbogăţire.

Braţul Sf. Gheorghe

Braţul Sf. Gheorghe, este aproape complect inaccesibil curselor de vapoare, el ne putând fi străbătut decât cu mari greutăţi şi numai cu lotcile pescăreşti. Nisipurile care se depun an cu an pe fundul apei, şi apoi vegetaţia de apă care formează importante sedimente, fac ca vapoarele mai mari să nu poată pătrunde în acest braţ al Deltei.

Prin unele locuri se găsesc dune nisipoase, cari de multe ori întrec chiar înălţimea puţinelor case lipoveneşti, ce se mai găsesc pe ici pe colo. De aci se extrage o mare cantitate de peşte, din care se aprovizionează apoi toate centrele ţării. Se găsesc mai că seamă morun şi nisetru în cantităţi mari.

Braţul Chilia

Al treilea braţ al Deltei, Chilia, transportă 2|3 din întreaga cantitate de apă a Dunării. Cu toate acestea însă, nu poate fi navigabil şi chiar controlul statului pentru pescării, în aceste locuri, se face cu mari greutăţi.

Vâlcovul, un mic port la braţul Chilia, este ridicat aproape jumătate pe apă, şi este însemnat prin marile sale cherhanale, magazii pe apă, unde se inmagazinează intreaga cantitate de peşte care se extrage.

Insula Şerpilor

Insula Şerpilor o stâncă goală în întindere de vre-un kilometru. Are un far în mijloc, care permite orientarea vapoarelor şi o vegetaţie foarte săracă, formată mai cu seamă de muşchi şi licheni.

*

Conferinţa Dlui Prof. V. Meruţiu a fost însoţită de numeroase şi reuşite proecţiuni şi a fost ascultată cu multă atenţie şi plăcere de un numeros public.

No. 836-1924.

Publicatie de licitatiune

Publicăm, că pentru escontentarea pretenţiei de Lei 40.000 capital şi accessorii a Băncii Româneşti S. A. Cluj, în baza art 306 al Codului Comercial, vom vinde prin licitaţie în detrimentul debitorului întârzietor mărfuri de manufactură şi tricotaj puse în gaj în valoare de Lei 390.000 şi sub preţul de estimare. Licitaţia se va executa în Cluj, Calea Regele Ferdinand 34, în magazia Băncii Mobiliară, la 19 Mai 1924, ora 4 postmeridian. Amatorii ne vor depune înainte de licitaţie Lei 39.000 vadiu. Cumpărătorii vor avea să plătească imediat preţul de cumpărare plus 2 la sută taxă de înregistrare şi imposit pe cifra afacerilor.

Cluj, 8 Mai 1924.

Dr. Ioan Cosma m. p.
notar public.

3510

INFORMATII

— **Fuziunea Partidului Naţional cu Partidul Ţărănist. In numărul viitor vom publica un foarte interesant interview cu dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei, în care autorizatul om politic face o serie de judicioase aprecieri asupra tratativelor de fuziune dintre partidul naţional şi partidul ţărănist.**

— **„Nici un început de tratative nu există“.**

— **Bibliografice.** A apărut Nr. 5 al rev. ‚Societatea de mâine‘ cu un variat şi valoros cuprins. Din interesantele articole ale acestui număr amintim „Cum a pornit Clujul pe calea naţionalizării“ de dl Ion Lupaş; Adrian Maniu: „Lângă pământ“ — de dl G. Bogdan-Duică; „Reflexii asupra doctrinei maximaliste“ de dr. M. Serban; „Societatea naţiunilor ca formă nouă a vieţii internaţionale“ de dl O. Ghibu; „Criza de numerar“ de dl V. C. Osvadă, etc.

Preţul unui exemplar 12 lei.

— **Se caută LOCAL DE PRĂVĂLIE** la centru cu circulaţie mare. Rugăm adrese la administraţie sub **„Filodorma“**.

— **Fuziunea . . . nu există!** *Pe când presa „independentă“ anunţă fuziunea dintre partidul naţional şi partidul ţărănist ca un fapt îndeplinit, dl Virgil Madgearu, fruntaş al partidului ţărănist, a declarat corespondentului din Chişineu al ziarului „Adevărul“ (Duminică 11 Mai) următoarele:*

— **Culturale.** Institutul de Cultură Italiană din Bucureşti a primit următoarele adeziuni: Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi artelor, Iacob Negruzzi, preşedintele Academiei Române, V. Pârvan, profesor universitar, dr. G. Marinescu, Ion Bianu, membru al Academiei şi Sextil Puşcariu, profesor universitar.

— **Dl C. Xantopol,** un distins magistrat al Trib. Cluj, demisionând pe ziua de 1 Mai, a deschis biurou de advocatură în str. Regală No. 5.

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **O fuziune bizară.** Dintr'o sursă vrednică de încredere, aflăm că se depun mari stăruinţe ca ziarul „Universul“ să fuzioneze cu „Lupta“, care a început să meargă pe calea decedatei sale surori de dimineaţă „Presa“. Prin această combinaţie „Lupta“ ar fi să ia locul ca organ politic de seară al „Universului“. Animatorul acestei idei se zice că este d. G. Mironescu, nefericitul candidat dela Romanaţi; fruntaş al partidului naţional, mare acţionar al ziarului „Universul“, patron nemărturisit al ziarelor „Lupta“ şi „România“ şi actual succesor la fondurile fabricei de bere Bragadiru.

Combinaţia, dacă se adevereşte, este destul de ciudată. Intre „Universul“ şi „Lupta“ n'a fost până acum posibilă nici o afinitate, căci gălăgiosul şi ridicolul ardelenism al d-lui Honigman, nu poate avea nimic comun cu naţionalismul takist discret al „Universului“.

Dacă această bizară asociere ar fi totuşi să se facă, morala partidului naţional nu va avea, desigur, nimic de pierdut; Cassieria marelui cotidian popular „cu ultimele ştiri din lumea întreagă“ şi a sa rentabilă „Mică publicitate“ se va resimţi, cu siguranţă.

— **In jurul unor insinuări.** *Relativ la insinuările ordinare publicate în n-rul de ieri al ziarului „Patria“, cu privire la aşa zisul „cinism“ al d-lui ministru Al. Constantinescu, ţinem să se ştie că agronomii apăraţi de „Patria“: d-nii Vasiliu şi Bossie au fost suspendaţi pentru grave abuzuri şi vor fi daţi în judecata consiliului superior silvic.*

— **Dela Sfatul Negustoresc.** Astăzi pleacă o delegaţie a Sfatului Negustoresc din Cluj, compusă din d-nii Romanovici, Jilescu şi Somogyi, la Sighetul-Maramureşului, unde au fost invitaţi de d-l P. Mihaly, deputat şi preşedintele reuniunei Comercianţilor de acolo.

Scopul vizitei este în vederea fuziunei cu Sfatul Negustoresc din Cluj şi transformarea reuniunei din Sighet în Sfat Negustoresc.

— *Unde mergi? — Grăbesc! — Unde? — La grădina Barabás! Aşteaptă! — Nu aştept! — Pentru ce? — Fiindcă, de când a preluat-o dl Carol Esztegár, bucătăria şi vinurile sunt atât de bune, încât nu poţi ajunge destul de curând ca să-ţi găseşti loc. — Vino, grăbeşte-te şi tu la Calea Feleacului 32!*

— **Concertul cuartetului Waldbauer—Kerpel.** Renumitul cuartet Waldbauer-Kerpel, care a cutreerat toate ţările Europei câştigându-şi un renume mondial, va da Duminecă în 11 Maiu a. c. la orele 10 şi jum. un concert în sala Teatrului Naţional cu concursul binevoitor al maiestrului Bobescu, care va avea viola cu următorul program: 1. Debussy, cuartetul G moll, 2. Mozart cvintetul G moll cu concursul dlui Bobescu 3. Tshaikovsky cuartetul D dur. Biletele se află depuse la librăria Friedman.

— **Accidentul mortal de aviaţic dela Arad.** Miercuri la ora 7 şi jum. d. a. unul dintre cei mai buni piloţi ce avem, locotenentul Sava a căzut cu avionul de la o mare înălţime rămânând mort pe loc.

— **Un conciliu ecumanic roman în 1925.** Din Roma, se comunică oficial că conciliul ecumenic, întrerupt în anul 1869 se va redeschide reluându-şi deliberările, în 1925. Şedinţele se vor ţine la Roma. La lucrări vor participa aproximativ două mii de episcopi, din toate ţinuturile catolice.

— **Rectificare.** Faţă de informaţia noastră din numărul de ieri că trupa Teatrului Naţional va juca în turneu piesele „Duelul“ şi „Casa de lut“, direcţiunea Teatrului ne anunţă că aceste piese se vor juca în stagiunea viitoare, iar în turneu se vor juca piesele „Trandafirii roşii“, „Vicleniile lui Scapin“ şi „Morcovel.“

— **Un proces interesant.** Pictorul ungur Nagy Oszkár din Baia-Mare a împrocesuat pe unul dintre cumpărătorii tablourilor lui, pe comerciantul Steiner Jenő. Steiner, anume, nu vrea să îngăduie artistului să ia fotografii după tablourile vândute lui susţinând că dânsul cu preţul de cumpărare, a câştigat în acelaş timp şi toate drepturile asupra tabloului. In consecinţă el nu poate fi obligat să satisfacă cererea pictorului maghiar.

D. I. Th. Florescu a ţinut o conferinţă la Paris. D. I. Th. Florescu fostul ministru de justiţie, a ţinut o conferinţă la societatea pentru legislaţia comparativă dela Paris. Conferenţiarul a tratat despre unificarea legislativă din România după războiu. D. Florescu a vorbit de noua Constituţie, de organizarea barourilor şi de reforma judiciară. Conferinţa a avut loc sub preşidenţia profesorului Demoguet. Au asistat membrii legaţiunei române, înalţi magistraţi şi un public numeros. Oratorul a răspuns la diverse chestiuni ce i s'au pus. Preşedintele şi întreaga adunare au felicitat pe d. Florescu.

— **Turneul artistului Manolescu în Ardeal.** *In cursul lunei Mai, Dl Ion Manolescu va da o serie de reprezentaţii prin câte-va oraşe ale Ardealului cu puternica piesă a lui Strindberg „Tatăl“. Alături de dl Manolescu, — care are în această piesă o creaţiune de mare artă — vor apare, în principalele roluri femenine, dnele Maria Wecera şi Stanca Alexandrescu. In Cluj această reprezentaţie va avea loc la 17 Mai.*

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor borcane ermetice pentru compot

calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.** 2887

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai minimale.

Echilibristica politică a poetului Oct. Goga

„Sunt nedrepţi ceice mă declară anti-semit — Nu sunt contra evreilor recunoscuţi de tratatul de Trianon drept cetăţeni cu egale drepturi ai ţării — M'am înţeles în toate privinţele cu şefii partidului maghiar"

La ce se reduce „ideia naţională" a dlui O. Goga

D. Octavian Goga, pentru a reface popularitatea partidului poporului şi pentru a face uitată nepriceperea şi corupţia, unică în analele statului Român, după cum se ştie, a început în ultimul timp să agite în public „ideia" sa „naţională" care a făcut pe unii să creadă chiar că d-sa ar face parte din mişcarea antisemită. D. Goga a avut întotdeauna dibăcia de a nu preciza ceiace d-sa înţelege sub *„ideea naţională"*, încât cei ispitiţi de chemarea d-sale *„mântuitoare"*, nu ştiu nici azi să răspundă, care este ţelul precis pe care vrea să-l ajungă fruntaşul averescan.

La recenta adunare averescană ţinută la Timişoara s'a elucidat însă acum definitiv şi atitudinea d-lui Goga în chestiunea semită.

La întrebarea gazetarilor unguri dela „Esti Lloyd" (pentru cari poetul *român* nu există decât ca un preot al cultului lui Ady) — dacă omul politic, Goga, este într'adevăr antisemit, întrebatul a răspuns „nervos şi cu patimă" următoarele:

„Îţi voi răspunde la întrebarea d-tale.

Te rog să scrii că eu nu propovăduesc ura. Eu sunt reprezentantul ideii naţionale ce renaşte.

A ei este toată bătaia inimei mele, — dar ura de rassă n'o propovăduesc.

Este o nedreptate să fiu taxat drept antisemit. Eu nu sunt pornit contra acelor evrei cari, conform tratatului de pace dela Trianon, trăind aici şi exercitându-şi drepturile cetăţeneşti, sunt cetăţenii cu egale drepturi ai Statului român. Sunt numai contra evreilor străini cari se îmbogăţesc pe spatele ţării.

Cred, că ceice mă numesc antisemit nu mă înţeleg şi sunt nedrepţi faţă de mine. Aceste ştiri nu servesc decât scopurile duşmanilor mei cari vreau să mă nulifice politiceşte".

La întrebarea gazetarului maghiar asupra pactului dela Ciucea, dl Goga răspunde:

„M'am înţeles în toate privinţele cu şefii partidului maghiar cari au fost la mine la Ciucea. Înţelegerea noastră are caracterul unei colaborări pe care dacă, vom veni la putere, vom înfăptui-o. Că partidul maghiar, aşa cum este astăzi compus, nu reprezintă magharimea din România în întregul ei, aceasta este altă chestiune. Acest lucru interesează maghiarimea, dar până când acest partid este singurul care există, noi avem datoria să tratăm cu el".

Luăm act de aceste declaraţii edificatoare, din cari reiese că dl Goga, respingând ideia delantisemilism împărţeşte evreimea din ţară în două tabere, între evrei străini şi indigeni.

Dsa face pe grozavul declarându-i pe cei dintâi indezirabili, ca şi cum celelalte organizaţiuni politice din ţară ar fi de altă părere. Pentru a nu mai rămâne nici o îndoială asupra ideilor dsale „naţionale", dl Goga mai adaogă că s'a înţeles cu partidul maghiar **„din toate punctele de vedere"**, deşi tot dsa este acela care se vedea silit să constata că partidul latifundiarilor iredentişti nu este tocmai oglinda poporului unguresc şi săcuiesc din Ardeal.

Iată la ce se reduce mult trîmbiţata idee naţională a dlui Goga: la promisiunea că dsa va şti să curăţe ţara de „evreii streini". Acest lucru îl face însă şi guvernul actual şi pentru a-i continua opera începută trebue, mai întâi de toate o administraţie cinstită, iar nu una ca cea averescană care a fost cea mai coruptă şi venală dintre toate câte au existat până acum.

Expulsarea streinilor din ţară nu este în funcţiune de program politic, ci de cinstea şi corectitudinea administrativă.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

De inchiriat!

este un apartiment constator din 6 camere mari, bucătărie şi accesorii, care momentan poate fi ocupat. A se adresa proprietarului Cluj, Piaţa Cuza Vodă 15.

De inchiriat!

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Intrunirea Partidului Averescan la Cluj

Fruntaşii partidului poporului de sub şefia dlui general Averescu au început să sosească în Cluj în vederea întrunirei ce se va ţine Duminecă.

Până aseară au sosit în localitate dl Eusebiu Popovici, fost vice-preşedinte al Camerei, din partea Bucovinei, şi dl Tillică Ioanid, fost deputat, din partea Olteniei.

Astăzi au mai sosit următorii fruntaşi ai partidului poporului: dnii P. P. Negulescu, Garoflid, general Coandă, I. Petrovici, Anibal Teodorescu etc.

Dl general Averescu soseşte Duminecă. La întrunirea care se va ţine în sala Reduta la orele 11 de dimineaţa vor lua cuvântul: generalul Averescu, Octavian Goga, Garoflid, P. P. Negulescu şi Anibal Theodorescu.

Seara va avea loc un banchet.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Presa maghiară

Ungurii şi declaraţiile dlui O. Goga

„Dl Goga — scrie ziarul timişorean „Esti Lloyd" — să nu se supere dacă nu ne vom putea adânci cu aceeaşi uitare de sine în discursurile sale politice ca în operile sale poetice. O mie de întrebări şi o mie de răspunsuri ne vin pe buze atunci când dsa critică vestita declaraţie a dlui Tătărăscu Osanalele dsale la adresa partidului maghiar noi le credem drept stratageme politice, în scopul de a înfăţişa în culori simpatice partidul averescan şi de altcum simpatic, înaintea maselor ungureşti.

Am constatat de mai multeori chiar în cuprinsul acestui ziar, că partidul maghiar, aşa cum el este astăzi compus, nu reprezintă straturile largi ale maghiarimei. Conducerea actuală a partidului maghiar este cetatea latifundiei, a marelui capital şi al feudalismului care nu se razimă pe massele cetăţenilor mărunţi şi ale muncitorilor.

Ştie acest lucru foarte bine dl Octavian Goga care timp de 15 ani a purtat cel mai violent război al vieţei sale contra mentalităţii reprezentată odinioară de către domnii de astăzi ai partidului maghiar. Şi dacă astăzi dsa bate, totuşi, pe umăr partidul maghiar ademenindu-l sub steagul înstelat al partidului poporului, noi, prevăzători, strigăm masselor muncitoare ungureşti: „Staţi!"

„Pace cu Ungaria, război cu minorităţile"

Ziarul „Ellenzék" constată relaţiile bune ce există azi între diplomaţia românească şi cea ungurească, dar afirmă că statul român se simte pe picior de război cu minoritatea maghiară din România, deoarece nu recunoaşte partidul maghiar.

Confratele maghiar se înşeală. Statul şi poporul român vrea să trăiască în relaţii bune nu numai cu Ungaria, dacă ea va renunţa la iredentism, ci are cele mai frumoase sentimente şi faţă de ungurii şi săcui din Ardeal. Noile şcoli înfiinţate pentru ridicarea culturei ungurilor de la noi, împroprietărirea celor lipsiţi de pământ dintre ei, dovedesc îndeajuns netemeinicia afirmaţiei că între statul român şi cetăţenii unguri ar exista un război.

Nerecunoaşterea partidului maghiar este de-asemenea în interesul masselor ungureşti muncitoare, care trebuesc ajutate să aibă un partid care în adevăr să le reprezinte pe ele şi a cărui menire să fie ordinea şi munca constructivă, nu iredentismul şi agitaţiile.

„Emke" ţine adunări

Ziarul „Ujság" ne aduce ştirea că societatea „Emke", deşi nu i s'au aprobat statutele, va ţinea la 14 l. c. o şedinţă la care va prezida contele Béldy Kalmán.

Raspanditi „Infratirea"

Pungi, saci de hartie la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

DESORIENTAREA OPOZITIEI

Frământările pentru fuziuni şi reînvierea dlor Marghiloman şi Stere — Ultima opinie a dlui Matei Cantacuzino: de la d. Mihalache la d. Marghiloman

O tristă dovadă de decădere morală

Dacă toate frământările actuale ale opoziţiei n'au dus la nici un rezultat, sau au dat numai rezultate relative, un fapt rămâne sigur: diferitele încercări de fuziune au avut darul să pună în circulaţie două nume destul de pătate ale istoriei noastre politice. Tratativele de fuziune dintre d-nii Iorga şi Argetoianu, cari se vor termina în curând prin contopirea partidului naţionalist-democrat cu fragmentul de partid al poporului, credincios d lui Argetoianu, au adus în discuţie persoana uitată a d-lui Al. Marghiloman. Prin stăruinţele d-lui C. Argetoianu, care înţelege că partidul naţionalist-democrat, ca valori politice, în afară de d-l Iorga, nu reprezintă nimic, d l Marghiloman a devenit un factor politic, capabil a putea fi utilizat. D. Iorga însuşi, se pare că era gata să accepte combinaţia propusă de d-l Argetoianu; faţă însă de valul de indignare provocat prin scoaterea în arenă a d-lui Marghiloman, credem că şeful partidului naţionalist-democrat a fost nevoit să renunţe la valoarea politică a celui ce a semnat pacea dela Bucureşti.

Aceeaşi încercare o făcuse şi partidul poporului, rămas în jurul d lui general Averescu. Uitat de ţară, d. Marghiloman n'a fost uitat însă de politicianismul nostru oportunist, a cărui morală este capabilă să se mlădieze până la nesocotirea celor mai elementare sentimente de demnitate şi patriotism. Datorită acestor încercări, d-l Marghiloman a avut pentru puţin timp iluzia unei reînvieri, şi, desigur, a fost aproape fericit când a primit scrisoarea d lui Cantacuzino, pe care o reproducem mai jos, pentru mai multă înţelegere a vremurilor de astăzi.

Iaşi 16. IV. 1924

Iubite Amice,

Auzisem de cuvântarea d-tale privitoare la actul de unire a Basarabiei. Cunoscându-te, nu mă îndoiam de frumuseţea ei. Dar citind'o chiar acum, impresiunea pe care o resimt depăşeşte aşteptările mele, şi simt nevoia să-ţi trimit un cuvânt de recunoştinţă, pornit din adâncul unei inimi, care, oricare ar fi unele nuanţe de tedinţi cari au survenit între noi, de când luptam împreună — a bătut totdeauna şi... tot mai continuă a bate la fel cu a d-tale în toate chestiunile cari privesc interesele superioare ale neamului.

Simt nevoia de a-ţi strânge mâna şi de a-ţi spune că ţi-am împărtăşit e moţiunea, care a dat expunerii d-tale un accent de o rară şi înălţătoare pătrundere.

Să trăieşti, amice! Tot mai am speranţa că vom putea întrezări zorii unei zile mai bune pentru ţară. Dar, ori cum ar fi, să ne dăm mâna, acei cari simţim la fel, pentru a pregăti munca celor de după noi.

Al d-tale,

Matei B. Cantacuzino.

Sportsmanul politic de la Iaşi, care a trecut pe lângă toate concepţiile şi prin toate partidele, fără a-şi însuşi nici una şi fără a se familiariza nicăire, unul care a sărit de la Petre Carpa la dl Mihalache, nu se sfieşte să nădăjduiască o apropiere între acesta şi dl Marghiloman. Pentru dl Matei Cantacuzino, ultimul discurs al dlui Marghiloman este destul. Păcatele trecutului preţuiesc mai puţin decât o înşirare abilă de vorbe frumoase. Pentru ţară însă, care a avut a verifica cu propriile ei jertfe, simţimintele dlui Marghiloman, atitudinea sa de astăzi în chestia Basarabiei nu acopere suficient trecutul său. D. Marghiloman, odată condamnat şi scos din uz de judecata nemiloasă a opiniei publice, rămâne acolo unde este, şi nicio uneltire, nu-l poate scoate de acolo.

*

Odată cu persoana dlui Marghiloman a fost pusă în discuţie şi persoana dlui Stere. Această întâmplare poartă ceva simbolic în ea. Atunci când partidele opoziţiei simţeau mai imperios nevoia să se întăriască, strângându-şi rândurile după afinităţi şi posibilităţi, ele n'au găsit mai bune elemente de reîmprospătare a forţelor decât în ceea ce opinia publică românească aruncase dela sine cu oroare, ca netrebnic. Deoparte d. Argetoianu stă gata să dovedească nevinovăţia dlui Marghiloman cu un document lipsit de importanţă, iar dnii Averescu şi Cantacuzino îi supralicitează intenţia; de altă parte, în preajma tratativelor de fuziune dintre partidul naţional şi partidul ţărănist, unele foi ale partidului naţional nu se sfiesc a afirma că fuziunea este cu neputinţă să se împiedece de oameni — fireşte de oameni ca d. Stere şi alţii.

E însă în toată această întrecere de falsă generozitate o adâncă decădere morală care învederează încă şi mai mult slăbiciunea opoziţiei.

A. R. Gus.

Barul „Patria” (fost cafeneau „Park“). — Program senzațional pe luna Mai
3428

JEAN KANNER !! LAJARO !!

Programul complectat cu concursul dnei Waschington Gustav și Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. Și alte numere senzaționale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

Inscrierea cetățenilor

pentru constatarea naționalității române

Cari sunt cetățenii români ce n'au nevoie să îndeplinească nici o formalitate

Eri au început în orașul nostru înscrierile cetățenilor pentru constatarea naționalității române. Lucrările aceastea sunt puse sub conducerea d-lor Ivan și Bereș și sub supravegherea directă a dlui Cărpinișanu.

Ele se vor efectua conform dispozițiunilor înscrise în legea privitoare la dobândirea și predarea naționalității române, publicată în Nr. 41 al „Monitorului Oficial“ din 24 Februarie 1924 și de care ziarul nostru a vorbit la vreme.

Reamintim totuși unele dispoziții ale legei, care interesează în special pe publicul minoritar din Ardeal.

Art. 56 din lege prevede că sunt și rămân cetățeni români fără a fi obligați să îndeplinească vre-o formalitate, toți locuitorii din Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș cari aveau indigenatul (apartenența) la 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1919.

Persoanele originare din Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar, Crișana și Maramureș, domiciliate la data unirii în vechiul regat, întrucât posedau indigenatul (aparținerea, apartenența sau competența într'una din comunele din teritoriile menționate.)

Persoanele cari la data unirii, deși nedomiciliate în vreuna din comunele din Bucovina, Basarabia, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, erau însă născute în acele comune din părinți domiciliați acolo.

Românii de origină din teritoriile fostului imperiu rus și din cele atribuite Statelor Serbo-Croato-Sloven, Ceho-Slovacia, Polonia, Italia, Austria și Ungaria, cari vor fi optat pentru naționalitatea română înaintea autorităților locale din aceste State sau oricărei autorități române.

Locuitorii din comunele cari la stabilirea sau rectificarea frontariilor trec de sub suveranitatea unui alt Stat sub suveranitatea Statului român, întrucât întrunesc condițiunile cerute pentru categoriile de locuitori de sub Nr. 1 și 2.

Dobândirea naționalității române pentru soție și copii. Pierderea dreptului naționalității române (Art. 57, 58, 59, 60) Înlăturarea streinilor introduși prin fraudă

Art. 57. — Dobândirea naționalității române în condițiunile prevăzute mai sus de către soț și părinte atrage după sine obținerea acelei naționalități pentru soție și copiii aflați sub puterea părintească.

Art. 58. — Vor putea fi dispensați de stagiu în condițiunile art. 7 și 8 streinii majori născuți, crescuți și domiciliați în România, nesupuși nici unei protecțiuni streine, dacă cer naturalizarea în cursul unui an dela promulgarea legii de față.

Art. 59. — Copiii născuți în Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar, Crișana și Maramureș, cari la data unirii nu se vor fi putut prevala de o altă naționalitatea, dobândesc naționalitatea română.

Art. 60. — Sunt considerate a fi pierdut de drept naționalitatea română persoanele din categoriile de sub art. 56, cari se vor constata că înainte de data promulgării legii de față au optat pentru o altă naționalitate.

Ministerul de Interne și autoritățile administrative și polițienești vor fi în drept de a lua măsurile necesare față de persoanele cari, optând pentru o altă naționalitate, nu vor fi părăsit țara în cele 12 luni acordate dela data opțiunii.

Aceste persoane vor putea să-și ridice bunurile lor mobile de orice natură fără a fi impuse pentru aceasta la o taxă de ieșire.

Dela data autentificării declarațiunii, ele sunt obligate pentru tot timpul cât vor mai petrece în țară să se conformeze legilor și regulamentelor relative la streini.

Art. 61. 62 și 63 se ocupă de opțiunile și renunțările făcute înainte de promulgarea legei de față. Eele sunt și rămân valabile.

Constatarea naționalității. Drept de apel și de recurs pentru cei interesați.

Situația persoanelor prevăzute mai sus se va constata din oficiu de autoritățile prevăzute în regulamentul pentru constatarea naționalității.

Conform art. 19 din acest regulament organele administrative însărcinate cu cercetarea naționalității sunt în Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș: primarii municipiilor, primarii orașelor cu consilii și primpretorii, fiecare în circumscripția lor.

Pentru pregătirea și facilitarea lucrărilor de constatare a cetățăniei române, primăria a întocmit conform regulamentului, liste în care se vor înscrie toate persoanele care locuesc în comună la data formării acestor liste și care întrunesc condițiunile prescrise mai sus, ne optând pentru altă naționalitate.

Instanța de apel contra încheierilor organelor administrative prevăzute la art. 19 va fi o comisiune care va funcționa pe lângă Curtea de Apel respectivă.

Comisiunea se compune dintr'un consilier al Curții de Apel numit de Ministerul de justiție cu aprobarea consiliului de miniștri cu titlul de președinte și din 2 delegați numiți de ministerul de interne deasemenea cu aprobarea consiliului de miniștri.

Apelul se declară la primăria locală în termen de 40 zile libere dela data afișării listelor și se va judeca fără opoziție.

Acelaș drept îl are atât ministerul de interne cât și ministerul public.

Hotărârile comisiunilor de apel se pronunță cu drept de recurs în casație, recurs care se va declara la grefa comisiunii în termen de 20 zile libere dela pronunțare. Recursurile vor fi judecate de urgență și în caz de casare, Curtea de Casație va judeca și fondul.

Reclama este sufletul comerțului!

Concurs

Se publică concurs pentru săparea și transportarea la o distanță de vre-o 100—200 m. a aproximative 10.000 m. cubi pământ aflători în straturi de ½ m. 3 m. grosime.

Ofertanții capabili de a depune garanție sunt rugați a-și prezenta ofertele posibil personal la Direcția Uzinelor Solvay S. A. din Turda.

Cu deosebită stimă:

Uzinele Solvay din Transilv.
Societate Anonima
3494.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomandețigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele și caramisele sale de masura germana in normala precum și țevi de canal.

Toată lumea știe că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

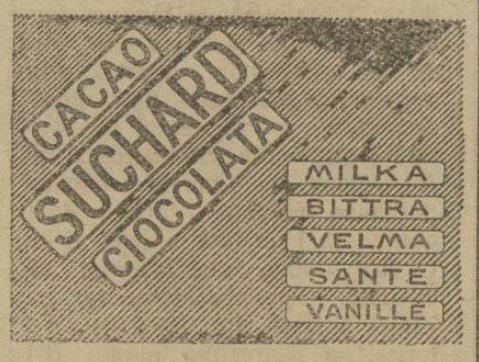

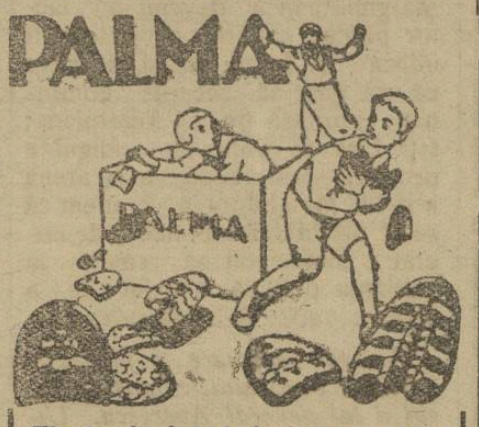

Tocuri și tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii și adulți, decarece ele sunt durabile, eftine și purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: o 3423 o

No. 2760-E—924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 21 Iunie 1924 (stil nou) ora 12 se va ține-licitație la Direcția IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare cu furnitură de piatră.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3506 **Direcțiunea Regională.**

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzește

în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată și mai eftin dacât cratițele electrice.
3425

Toată lumea aleargă la Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaș 23

Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaționale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăți mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitație, luciditate precum și diferite transformațiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim și plăcut local de petrecere este splendite grădină întim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune și gustoase mâncări speciale și grătări speciale ala regat, bere proaspăta și cele mai renúmite vinuri de Drăgășani și Tocai Transilvania, șampagner externe și interne. Precum și tot felurl de licheururl delicatese, înghețetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeurl retase și superlor ala Paris.

LOC DE CASĂ DE VÂNZARE

în Strada General Grigorescu, între No. 53—59 cu front către stradă.

Prețul Lei 70·— per metru pătrat.

3500

Informațiuni la

G. Chintoanu,

funcționar la firma „FERĂRIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 29.

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog
∞

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ — Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA“

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Vizita Suveranilor noştri în Elveţia

Primirea făcută Suveranilor la Berna

Faptul că pentru întâia oară Republica Elveţiană primeşte în mod oficial vizita unui suveran european a făcut ca în oraşul Berna să domnească acum o animaţie extraordinară. Din toate părţile ţărei, trenurile au adus public şi invitaţi, cari să ia parte la primirea Suverani lor noştri.

Capitala Elveţiei a fost decorată în mod splendid cu drapele româneşti şi elveţiene, iar la vitrine s'au expus fotografiile Suveranilor.

Pe peronul gării centrale au fost de faţă pentru a saluta pe M. Sa Regele şi Regina următoarele personalităţi: Chouard, preşedintele confederaţiei, Motha consilier federal pentru afacerile străine; Hederling Schultern, consilier pentru economia publică, autorităţile cantonale, dl de Salis ministrul Elveţiei la Bucureşti, dl Petrescu-Comnen, ministrul nostru la Berna şi un numeros public.

Sosirea în Berna. Formarea cortegiului spre legaţia română

In ziua de 7 Mai la orele 11 trenul regal a intrat în gară în sunetele imnului nostru naţional şi în bubuitul tunurilor.

Primul a descins din vagon M. Sa Regele însoţit de ataşaţii guvernului elveţian: dnii colonel Bridler, Goumvens şi von Schvartzenbach, cari l'au însoţit dela frontieră salutând în mod foarte cordial pe dl Chouard preşedintele republicei

Apoi a descins M. Sa Regina, căreia un comitet de doamne i-a oferit un buchet de flori.

După ce Suveranul nostru a trecut în revistă împreună cu preşedintele republicei compania de onoare, s'a format cortegiul următor, care s'a îndreptat spre legaţia românească:

Regele a luat loc într'un automobil militar deschis împreună cu dl Chouard preşedintele republicei. In al doilea automobil urma apoi Regina cu dl Mussin vicepreşedintele confederaţiei, apoi dl Duca cu dl Motha, consilier pentru afaceri străine, iar în alte două automobile dl Mişu cu dl Schulten, consilier economic şi în sfârşit dl Comnen ministrul nostru la Berna cu dl de Salis, ministrul elveţian la Bucureşti.

Cortegiul era escortat de un escadron de cavalerie elveţiană în mare ţinută. Incet abia răzbătând prin mulţime cortegiul a traversat Piaţa, apoi Laubenstrasse şi s'a oprit la palatul legaţiunei române din Schlosserstrasse.

Aici au fost găzduiţi Suveranii, d-na Mavrodi şi dl maior Skeletti adjutant de serviciu.

Dl Mişu, Duca şi ceilalţi din suită au fost instalaţi în apartamentele rezervate la Bellevue Pallace.

Recepţia dela palatul federal

La orele 12 fără un sfert Suveranii însoţiţi de suită au pornit spre palatul federal.

Minunata clădire a Palatului federal era admirabil pavozată. De-alungul imensei scări de marmoră au fost înşiraţi heralzii elveţieni, cari fac gardă de onoare. Investmântaţi în mantilele albe şi roşii, iar în mâini cu buzdugane „sviţerii" o aveau înfăţişare foarte pitorească.

La intrarea principală 22 heralzi purtau pe mantilele lor emblemele celor 22 cantoane elveţiene.

Pe drum spre Palatul Federal mulţimea a ovaţionat îndelung pe Suverani cari mulţumeau surâzând.

In momentul când cortegiul s'a oprit în faţa Palatului federal, pe turnul din faţa palatului s'a înălţat tricolorul român şi muzica militară a intonat imnul regal.

Salutaţi mai întâi de cancelarul Steiger şi de Trischer, ministru plenipotenţiar, la descinderea din automobile Suveranii au fost primiţi de consiliul federal în corpore şi de înalţii demnitari ai statului.

După recomandările de rigoare şi alocuţiunea de bună venire a preşedintelui republicei, Suveranii s'au îndreptat la legaţia română unde au luat parte la dejunul intim oferit de dl Petrescu-Comnen, ministrul României la Berna.

Vizitarea oraşului. Dineul de gală. Ce scriu ziarele elveţiene

După amiază la orele 3 Suveranii însoţiţi de preşedintele republicei, dl Chouard şi de personalităţile de seamă au vizitat vechia primărie a oraşului unde au fost prezentaţi Suveranilor ofiţerii superiori.

După vizitarea catedralei şi a muzeului, Suveranii au luat parte şi la un garden-party, dat în onoarea lor de dl Salis, ministrul Elveţiei la Bucureşti.

Seara la 7.30 a avut loc la legaţie prezentarea corpului diplomatic iar la orele 8 un mare dineu de gală în marea sală de festivităţi a Palatului federal, oferit de dl Chouard preşedintele republicei.

In afară de întreaga suită a Suveranilor, se mai aflau de faţă membrii corpului diplomatic, Sir Erik Drummond, secretarul Ligei Naţiunilor, Albert Thomas, fostul ministru al muncei şi conducătorul biroului internaţional al muncei din Geneva, directorii institutelor internaţionale de căi ferate şi reprezentanţii autorităţilor.

La şampanie primul toast l'a ridicat dl Chouard preşedintele republicei, care închină pentru naţiunea şi Suveranii României.

A răspuns M. Sa Regele mulţumind pentru primirea făcută, care va contribui la strângerea relaţiilor dintre cele două ţări. După dineu a a avut loc o strălucită recepţie la care au luat parte pe lângă autorităţile locale şi fruntaşii industriei.

Cu ocazia sosirei Suveranilor, presa elveţiană publică numeroase articole extrem de călduroase ţărei şi conducătorilor noştri.

„Tribune de Genève" consacră un număr special României cu articole semnate de dnii Duca, Brătianu, Comnen, Iorga, Pittard şi Godet.

Ziarele *„Suisse Bund"*, *„Gazette de Lausanne"* au publicat şi ele articole de simpatie pentru Suveranii şi poporul român.

Congresul dela Cluj

al inginerilor din România

Al IV-lea congres al inginerilor din România va avea loc la Cluj la 25, 26 şi 27 Mai a. c. conform statutelor şi hotărîrei celui al III-lea congres ţinut la Bucureşti în Noemvrie 1924.

Cu acest prilej comitetul lucrărilor congresului al IV-lea a lansat un apel din care reproducem următoarele:

„Fiinţa acestui congres se explică prin necesitatea de a ne pronunţa la timp, asupra unor probleme de ordin technic şi economic de actualitate, ce fac obiectul următoarelor proecte de legi: legea generatorilor de energie, legea apelor, legea minelor, legea drumurilor, legea de organizare a corpului technic român, legea de organizare a Ministerului lucrărilor publice, codul muncei, legea comercializărei intreprinderilor de stat, legea de organizare administrativă.

Congresul nostru prezintă un deosebit interes, mai ales pentru formarea acelor curente de idei clare, cari străbătând în legiuirile cu caracter technico-economic, vor da un nou impuls vieţei economice prin emanciparea adevărului ştiinţific, subordonat încă doctrinelor politice.

Materialul ce intră în preocupările noastre fiind foarte vast şi variat, este împărţit, după cum urmează, în următoarele secţiuni:

I. Transporturi; II. Lucrări publice; III. Energie; IV. Mine, Industrie, Metalurgie; V. Silvicultură; VI. Invăţământul technic; VII. Chestiuni sociale.

Inţelegând exerciţiul profesiunei în funcţie de interesul social, congresul nostru anual este un adevărat oficiu technico-economic, unde toate specialităţile de technică aplicată colaborează, în interesul superior al ţărei, la soluţionarea competentă şi obiectivă a problemelor de cari se leagă viitorul economiei naţionale.

Astfel, congresul nostru de fiecare an, nu este numai o datorie ce califică rolul social al inginerului, dar este şi un drept al ţărei de a cere, în chestiunile technico-economice, dela colaborarea tuturor specialităţilor de inginerie, soluţiuni raţionale, armonizate cu deplină competinţă şi autoritate în folosul obştesc".

După ce lucrările congresului vor fi încheiate, la 28 Mai congresiştii vor pleca în excursie, vizitând industriile mai mari din regiunea Turdei, Ulioarei, pe urmă cele metalurgice, din Deva şi Ghelar şi cele miniere din, Brad, Abrud, şi Zlatna.

Expoziţia regnicolară din Cluj

Să ştie că în toamna anului curent, probabil între 13-15 Septembrie, va avea loc la Cluj o mare expoziţie de animale, la care vor participa marii şi micii crescători de vite din toate judeţele din Ardeal şi Banat, sub preşidenţia de onoare a dlui Al. Constantinescu, Ministrul Agriculturei şi Domeniilor.

Pentru pregătirea acestei expoziţii, comitetul local de iniţiativă, a invitat pentru ziua de 18 Mai la o consfătuire, pe toţi prefecţii de judeţ şi directorii regionali zootechnici. Cu această ocazie, se vor discuta mai multe chestiuni, printre care stabilirea premiilor ce urmează să se acorde, alegerea locului pentru expoziţie, fixarea datei şi altele.

Cutremur violent în Asia

Roma, 9. — Sismografele dela observatorul din Florenţa au semnalat un cutremur de pământ foarte violent cam la 7000 klm. depărtare. Mişcarea telurică a ţinut mai bine de o oră; zona lovită se crede că ar fi Asia Orientală.

Războiul din Maroc

Paris, 9 (Rador). — Din Melila se anunţă că spaniolii au luat ofensiva şi că înaintarea lor continuă. Doi ofiţeri spanioli au căzut şi 14 au fost răniţi; de asemenea au căzut trei soldaţi şi 20 au fost răniţi.

Din Sevilla au plecat spre Melila 12 avioane militare.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 11 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Pat şi Patachon!

Mireasa din Australia.

Splendidă comedie daneză în 5 acte. In rolul principal cei doi comicii noui. Această comedie e cu mult mai bună, ca Hamlet în care au cucerit simpatia Clujului.

In cadrul acestui program mai o comedie esceleută în 2 acte:

Choplin dă pe amanet

Luni, 12 Mai:

Mare şlager! Nia May!

Tragedia dragostei

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neîntrecuta senzaţie a sezonului!

Zeiţa Africei

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild şi Truman Van Dyks, maeştrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuşi unei grele incercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry şi vampirul

Luni, 12 Mai:

Zeiţă Africei. Seria II.

CINEMA APOLLO

Maciste atlet

Senzaţională eramă de acrobaţie în 6 acte. In rolul principal faimosul Maciste. Film foarte interesant.

Luni, 12 Mai

Maciste atlet

Singura marca veritabila

este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Raspanditi „Infrăţirea"

Eveniment! **Mia May, Emil Ionnings şi Gaidarov** Eveniment!

cei mai buni artişti de filme în grandioasa lor creaţiune:

TRAGEDIA DRAGOSTEI

Ambele serii acestui colos de film deodată.

Cu începere de Luni, 12 Mai la

CINEMA SELECT

Operă grandioasă din punct de vedere literar, artistic şi cel de inscenare.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MICA PUBLICITATE

Se caută un maistru croitor şi un maistru cizmar, cari pot conduce singuri ateliere de croitorie şi cizmărie. Informaţiuni asupra condiţiunilor dă Regimentul 83 Inf., Serviciul Imbrăcămintei. 3496

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint
China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.
Devize si vizita inginerilor la cerere!

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
5013 2013
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Saci, Mușamale

2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ne merge in
***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*
In flecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereţi deslușiri cu încredințare pentru viza pașaportelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME,·ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1077 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Marți 13 Maiŭ 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 9 13 MAI 1924

R CLUJ 1. 12

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Banala întrunire

Partidul poporului de sub conducerea dlui general Averescu, ca încheiere a unei inutile campanii politice în Ardeal, a ținut Duminecă o adunare în Cluj.

In fond această adunare, montată cu oare-care știință scenică și decorativă, a fost atât sub raportul compoziției materiale cât și sub raportul fondului de gândire politică, cea mai banală dintre întruniri.

Cu oare-care experiență electorală și cu oare-care jertfe materiale nu este greu să umpli o curte de ascultători la cari se adăogă toți curioșii și amatorii de spectacole.

Dar publicul care a asistat la banala întrunire prezidată de dl general Averescu, încadrat între dnii Goga și Groza, nu a fost alcătuit din membrii ai partidului poporului, nici măcar din oameni cari au simple simpatii pentru geniul strategic și politic al bătrânului general, ci a fost publicul cel mai eteroclit.

Unii au venit ca aderenți ai ideei naționale, formulate de dl Octavian Goga în „Țara Noastră", idee care nu are aprobarea publică și politică a dlui general — alții pentru a se deda la precise manifestații antisemite, iar alții, foarte numeroși — pentru a manifesta împotriva unor fruntași locali ai partidului poporului.

In asemenea condiții discursurile s'au debitat cu acompaniamente de huiduieli vociferări, fluierături și ciocniri de bastoane.

Deci publicul adunărei nu era o expresiune a puterei și a organizărei partidului poporului în localitate.

Sub raportul gândirei politice, această întrunire a fost de o patentă nulitate.

Sub privirea scrutătoare a generalului, care cu simțul împăciuitor și bună voința mâinilor de moșneag căuta să împace și capra și varza, dl Octavian Goga și-a îndulcit și decolorat doctrina ideei naționale, reducând-o la chestiunea celor intrați în țară fără acte în regulă, deci la o chestiune de competența poliției. Dar vai, câtă distanță este dela un visător național și un ideolog al patriotismului până la agentul de poliție.

Dl general Averescu a făcut, cu multă amărăciune, un acerb rechizitor al partidelor de opoziție — deci o chestie de familie în care nu avem să ne amestecăm.

Și astfel a trecut banala întrunire a partidului averescan care era cât pe aci să turbure ordinea publică a Clujului.

CONFLICTUL germano-rus

Berlin, 10. Persoanele care au fost arestate cu prilejul percheziției la legația economică rusească din Berlin au fost puse în libertate.

Cursurile de vară dela Văleni

Cursurile Universității Populare dela Vălenii de Munte de sub conducerea dlui N. Iorga vor începe anul acesta la 15 Iulie și vor ține până la 15 August. Programul complect va apăre peste câtva timp. Inscrierile se pot face de pe acum la sediul Ligii Culturale, strada Banu Mărăcine 1, și la redacția ziarului „Neamul Românesc". Pentru propuneri și informațiuni privitoare la cursuri, doritorii se pot adresa dlui profesor Sîn-Giorgiu, ziarului „Neamul Românesc".

Cine tăgăduește drepturile noastre asupra Basarabiei

Drul Racowski, care în 1912 protesta împotriva feloniei rusești

Se știe că doctorul Racowski, care în România a desvoltat o acțiune pentru care fusese pus sub acuzare, este astăzi purtătorul de cuvânt al Sovietelor în propaganda de tăgăduire a drepturilor noastre asupra Basarabiei.

Dar omul care astăzi face pe avocatul Rusiei în chestiunea Basarabiei, vorbea cu totul altfel acum doisprezece ani când se găsea în România ca fruntaș al mișcării socialiste.

Astfel în 1912, cu prilejul sărbătorirei de către Rusia a anexiunei Basarabiei, la o întrunire socialistă de protestare ținută în București, drul Racowski a rostit o cuvântare în care a numit anexiunea Basarabiei „fapta hrăpăreață, actul mârșav al unui stat străin care prin perfidie a cucerit un teritoriu care nu era al lui, care era populat cu români". Iar la 29 Aprilie același an, la un meeting socialist ținut în Brăila, drul Racowski a calificat răpirea Basarabiei drept un „fapt mișelesc".

Și când acesta era limbajul pe care drul Racowski îl ținea acum doisprezece ani, ce autoritate morală poate să aibă pledoarie pe care o face astăzi în favoarea intereselor sovietiste? Cine va putea crede cuvântul unui om care în 1912 protesta cu violență împotriva răpirii Basarabiei, socotind această răpire drept un act mârșav, iar în 1924, ca factor de seamă în politica Rusiei, susține, împotriva convingerii sale de odinioară cauza nedreaptă a sovietelor ruse?

Dar după cum în 1924 protestul drului Racowski împotriva feloniei țariste n'avea nici o valoare morală fiindcă nu era expresiunea unei revolte sincere, tot astfel apărarea pe care o face cauzei sovietiste astăzi, nu ne impresionează fiindcă se dovedește a nu fi decât o atitudine de farsor și de agent care în schimbul unei solde se face avocatul oricărei cauze.

Dl Al. Constantinescu, Ministrul Agriculturei vorbește »Infratirei«

De ce este imposibilă o fuziune între partidul național și cel țărănist

Principiile fundamentale ale celor doua partide se bat cap in cap

Ori nu se face fuziune, și atunci principiile celor două grupări își păstrează individualitatea lor caracteristică, — ori se face fuziunea și atunci cele două grupări n'au avut la baza existenței și manifestărei lor de până azi principii serioase și trainice

Importantul interview acordat trimisului special al ziarului nostru

Sunt aproape două luni, decând partidul național și cel țărănist au început o serie de „pertractări", în vederea unei eventuale fusionări, pentru ca, întărite prin această fuziune, să poată înlătura mai lesne guvernul.

Din cele scrise și vorbite de diferiții fruntași ai opoziției, se desprindea însă tot mai lămurit lipsa de sinceritate a acestor pertractări, lucru pentru care opinia publică avea tot dreptul să privească cu neîncredere încercările făcute pentru această mult trâmbițată fuziune.

In rândurile de mai la vale, dăm părerile autorizate ale unuia din cei mai de seamă oameni politici pe cari îi are astăzi țara, Dl Alexandru Constantinescu, ministrul Agriculturei și Domeniilor, care, la insistențele noastre declarații asupra tratativelor de fuziune dintre partidul național și cel țărănist.

Iată ce ne-a declarat Dsa:

„Eu am considerat partidul național și partidul țărănist ca partide serioase — adică sincere în credințele lor.

Am crezut că principiile cari conduc și pe unul și pe celălalt, sunt rezultatul unor adânci convingeri, la fiecare.

Mai știu însă că sunt puncte fundamentale de principiu, cari diferă diametral opus, dela unul, la celălalt partid.

Nu pot dar să cred că se pot amesteca punctele esențiale de principiu ale unuia, cu cele ale celuilalt și, nici că ele, pot renunța în mod serios, la doctrinele ce le separă.

Nu cred dar că, se poate ajunge la vre-o înțelegere solidă și sinceră, *în fond*, **și mai ales la o fuziune.**

O fuziune presupune puncte esențiale, de program, comune, și nu cred, zic, că în mod sincer, vre-una din cele două grupări poate să renunțe la principiile ei fundamentale.

De vor renunța totuși — și fuziunea se va face, atunci aceasta va fi dovada că nici una, nici cealaltă dintre cele două grupări, n'au avut vre-odată la bază principii serioase.

Nu cred că se poate ajunge la o fuziune, — continuă să-mi declare dl Ministru Alexandru Constantinescu, *și nici chiar la o colaborare de guvern, cu partide cari nu renunță* **în fond** *la principiile lor, dar cari caută* **în formă** *a le acoperi, sub formule cari tasă să se întrevadă că fondul rămâne același.*

Ce oare? se renunță la lupta de clasă, când se adaugă în formulă, un parfum de intelectualitate?

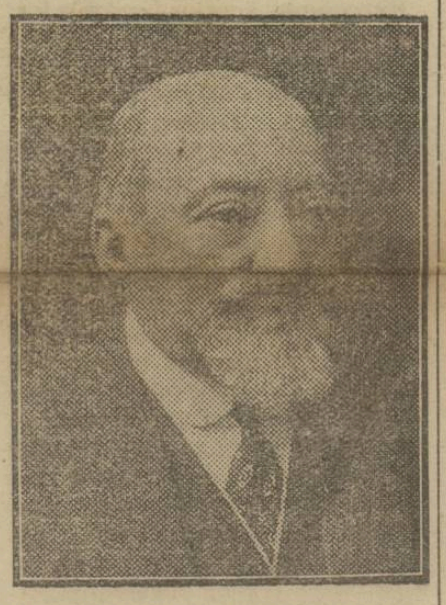

Dl Al. Constantinescu,
Ministrul Agriculturei și Domeniilor

Sau se formează prin fuziune un partid de guvernământ de ordine, când se încearcă a se viola Constituția prin creări de organe ce ea nu prevede, și prin violarea drepturilor constituționale, ale factorilor esențiali din stat?

Sau, când se crede că, având o constituție ce nu trebuie respectate? Nu mai vorbesc de chestiunile de persoane, cari joacă, după câte ni s'a spus, și ele un rol destul de important în încheiarea fuziunei.

Mi s'a spus că membrii autorizați din partidul național au făcut comunicări, chiar scrise șefului partidului, cu privire la chestiunea de persoane, și că până acum, s'ar urma „pertractări" pentru formule împăciuitoare.

Iată de ce eu nu cred într'o fuziune pe baza programului discutat, se zice chiar admis, însă numai la Arad.

Tot ce dorim noi e să reușească orice combinație serioasă, căci noi nu putem fi eterni la guvern, și dorim ca după noi, să urmeze la guvern, un partid tare care, să poată lucra și el, mai departe pentru binele și propășirea țărei.

Care va fi acel partid?

Nu pot fi profet, dar un lucru știm, că nu de noi depinde aceasta, ci numai de partidele din opoziție.

După cum ele vor ști să-și alcătuiască programele de guvernare după cum, ca partide de ordine, vor ști să capete încrederea țărei și a Suveranului, așa își vor așterne și drumul de guvernare".

Fuziunea partidului naționalist-democrat cu gruparea Argetoianu

După tratative cari cel puțin de data asta s'au terminat cu un rezultat pozitiv, fuziunea dintre partidul dlui Iorga și gruparea dlui Argetoianu s'a realizat.

Șef al noului partid care se va numi partidul naționalist al poporului, va fi dl Iorga. O comisiune compusă din membrii celor două grupări fuzionate va elabora programul noului partid. Până la alcătuirea acestui program se va de un manifest în care se vor fixa principiile generale ale programului, iar dl Iorga va anunța în Cameră actul fuziunei.

Fuziunea partidului dlui Iorga cu gruparea dlui Argetoianu nu poate decât să bucure pe toți câți doresc o clarificare necesară în politica noastră. Fărâmițarea în grupuri politice din care nici unul să nu fie în stare a însemna o forță utilă vieții publice și statului, este o pacoste mai ales pentru o țară în care atâtea probleme solicită rezolvirea. Prin această fuziune partidul dlui Iorga se întărește și poate să devină, organizându-se cu stăruință, o forță politică al cărei aport să fie mai mult decât până acum folositor statului și națiunei.

Barul „Patria” (fost cafeneau „Park“). — Program senzațional pe luna Mai
3428

JEAN KANNER !! LAJARO !!

Programul complectat cu **concursul** dnei Waschington Gustav și Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. Și alte numere senzaționale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

Presa maghiară

Aforismul dlui Moldován Gergely

Binecunoscutul domn Moldován Gergely publică următorul „spiritual“ aforism în ziarul „Ellenzék“ :

„Cine a primit să fie far, să rabde și dacă vrăbiile și corbii îl vor spurca“.

— Nu cumva „farul“ este tocmai dl Moldován Gergely care a „primit“ să trădeze în trecut lupta națională a românilor ardeleni, iar „vrăbiile“, cei ce au ținut să nu'și vândă sufletul și și-au permis să critice pe cei renegați ?

Ziarul „Ujság“ și speculantul de valută

In legătură cu certificatele de cetățenie ce se distribuesc la Primărie, ziarul clujan „Ujság“ scrie următoarele :

„Am văzut următorul caz: Un speculant de valută elegant îmbrăcat, care, înainte cu un an și jumătate striga cursul coroanei ungurești la Budapesta, înainte cu 4 ani se susținea la Viena din bani nemunciți și a văzut lumina soarelui într'o crâșmă dintr'un sat din Slovacia, — a prezintat cu multă eleganță un ireproșabil certificat de identitate, un certificat că locuește de 7 ani în România, un certificat de moralitate, unul militar și, în sfârșit, un certificat de cetățenie română [illegible] „Brassói, o afacere curată“ — murmură el inducând numărul actelor la dosare. Peste cinci minute noul cetățean s'a depărtat. Servitorul s'a închinat adânc și a deschis ușa, curtenitor.

....Un funcționar vine la mine și îmi spune :

„Domnule redactor, atâtea certificate false ni se prezintă încât ar trebui să umplem temnița dela Uioara atât cu cei ce ni le prezintă, cât și cu cei le-au eliberat.“

Articolul ziarului maghiar se încheie astfel :

„Cineva îmi șoptește la ureche : S'a deschis bursa cetățeniei. . .“

Acum, o întrebare : Pentru ce nu a demascat redactorul lui „Ujság“ pe speculantul de valută despre care bine știe că a prezintat certificate false ? Nu crede confratele că este o datorie elementară a oricărui cetățean cinstit minoritar de a sprijini lupta elementului românesc în expulsarea streinilor și în combaterea corupției, existentă, de altcum în ori-ce țară din lume ?

Ii cerem deci să divulge numele speculantului de valută care trebue aruncat peste graniță. Dacă ziarul „Ujság“ va tăcea, vom fi siliți să credem că articolul lui n'a fost scris decât numai în scopul discreditării autorităților românești.

„Organul democrației bethlen-horthyste . . .“

Când vre-o gazetă românească scrie că ziarele „Brassói Lapok“, „Székely Naplo“ sau „Ellenzék“ sunt iredentiste și horthyste, eminenții colegi dela aceste ziare sar ca arși și protestează contra acuzei „balcanice“ și „idioate“.

La întrebarea dacă ziarul „Ellenzék“ de pildă, este iredentist și horthyst, sau nu, ziarul „România Népszava“ răspunde următoarele :

„Există și la noi câțiva adepți ai democrației bethlen-horthyste cari, în ziarul lor „Ellenzék“ nu uită să picure între rânduri cu perfidie un strop din această democrație în sufletul cititorilor nebănuitori.“

Cronica muzicală

Concertul cuartetului Waldbauer--Kerpely

Ieri la ora 11 s'a ținut în sala Operei Române concertul cuartetului cu renume mondial : Waldbauer Kerpely, la care și-a dat concursul și maestrul I. Bobescu dela Opera română.

A fost un program select alcătuit din bucăți moderne și clasice, executându-se cuartetele lui Debussy și Tshaikovszky și cvintetul lui Mozart, în care a cântat la violă și d. Bobescu.

Executarea acestor bucăți a fost admirabilă. Cuartetul și-a justificat pe deplin renumele său mondial prin jocul precis și technica desăvârșită a fiecărui membru.

Aplauzele repetite și îndelungate, și succesul moral desăvârșit au fost unica răsplată a artiștilor, deoarece publicul a fost

O astfel de producție merita un public mai mare, după cum bine a observat și soția unui domn ministru, care a onorat cu prezența sa concertul.

Despre cei patru cuartetiști — fiecare un virtuos — n'avem mult de spus, ei fiind binecunoscuți pretutindeni. In ceeace privește colaborarea maestrului Bobescu, cu care cuartetul a avut *o singură repetiție*, citez textual observarea primului violinist din cuartet care a spus despre d. Bobescu că este un om genial care ar trebui să iasă din colțișorul lui modest, din Cluj, în lumea mare muzicală.

Azi va fi ultimul concert în sala cea mare dela „Uniunea Industriașilor“ din Piața Unirii.

O mică observare. Indolența celei mai mari părți a publicului maghiar față de artiștii lor, este condamnabilă. In muzică nu e permis să existe iredentism și șovinism.

Arestoso

BERSON

Toc și talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele cât și ghetele Dv.
Lloyd 3424

Programul Serbărilor de la Blaj

Anul acesta se va serbători la Blaj cu o deosebită solemnitate aniversarea istoricei zile 3—15 Mai 1848. Iată programul oficial al serbărilor :

Ziua I: Miercuri 14 Maiu

Ora 6—8 : Primirea și încartiruirea oaspeților. Ora 8 și jum. : a) Concursuri de gimnastică în curtea liceului de băeți. b) Vizitarea institutiilor, culturale. Oră 18: Masă în onoarea oaspeților. Ora 15 : Jocuri sportive pe arena de pe „Câmpul libertății“. Ora 20 : „Blajul istoric în icoane“, conferință de prof. Alexandru Lupeanu și Concert pentru școlărime.

Ziua II : Joi 3—15 Maiu

Ora 6 : Muzică. Ora 10 : Conduct și festival la „Piatra libertății“, unde va vorbi d. I. F. Negruțiu, directorul școlii normale. Ora 12 : Peregrinagiu la merminte, unde va vorbi prof. Ioan Pop Zăicani. Ora 12 și jum. : Horă în piața I. M. Clain. Ora 15 și jum. : Jocuri și exercițiI de gimnastică în piața I. M. Clain. Ora 20 și jum. : Concertul festiv cu concursul artiștilor dela Opera română : dna Lya Pop, d. Constantin Pavel și dșoara Anicuța Voileanu. Ora 22 : Petrecere de vară în sala de gimnastică a liceului.

Stiri din Sighișoara

Reprezentații teatrale

Ziua de 5 Maiu, a fost un eveniment artistic pentru Sighișoreni. Dna Marioara Voiculescu, a repurtat un succes, care deși prevăzut, a întrecut cu mult așteptările publicului. S'a jucat „Capcana“ piesă în care dl Ovid Brădescu, a dat încă odată dovada talentului său.

Spectatorii au aplaudat îndelung pe artiști. Ca în totdeauna Sașii au lipsit dela această sărbătoare a artei românești.

Merită toată lauda Dl Petrescu Zolța, directorul liceului local, care împreună cu dna Petrescu au căutat să se facă marei noastre artiste o primire cât mai demnă. Vădit mișcată, doamna Marioara Voiculescu, a promis a reveni în curând în Sighișoara.

După spectacol s'a oferit artiștilor un banchet după care trupa a luat drumul spre Turda.

Afișe lipite pe străzi ne vestesc turneul oficial al teatrului Național din București subt conducerea Domnilor Ion Moțun și Const. Nottara.

Sighișoara va avea un nou prilej, de a-și manifesta admirația și dragostea față de arta românească.

C. V. R

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

INFORMAȚII

— **Lichidarea resortului de agricultură din Cluj.** Eri a sosit în localitate dl Leonescu, inspector general financiar, ca trimis special al Ministerului de agricultură, însărcinat cu accelerarea lucrărilor de lichidare a directoratului general de agricultură din Cluj. Se știe că tot dl Leonescu a terminat lucrările de lichidare a resortului de agricultură din Chișinău. Dl Leonescu va fi ajutat în lucrările de lichidare de către domnii inspector Ciomac și Toma.

— **Vizite ministeriale la Cluj.** Mierouri va sosi în localitate dl Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat în Ministerul de interne, d-sa va rămâne câteva zile în localitate.

— **O aniversare în presă.** Confratele nostru „Nădejdea“ a serbătorit împlinirea a cinci ani de viață și muncă. Cu acest prilej urăm confratelui viață lungă și spornică.

— **Serbările Automobil-club.** *In acest an, ca și în anii trecuți Automobil Clubarilor Române organizează un concurs de automobile. In zilele de 5, 6 și 7 Iunie 1924 vor avea loc la Sovata serbările organizate de Automobil-Clubul Regional Cluj, cari vor fi onorate cu prezența A. S. R. Principele Moștenitor, Președinte de onoare al societății Automobil-Club.*

— **Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat,“** oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Adunarea micilor industriași.** Eri la orele 11 a avut loc în localul Camerei de Comerț, adunarea micilor industriași cu care ocasiune s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu îmbunătățirea situației acestei categorii de meseriași și urmează ca Marți 13 c. să se discute chestiunile din ordinea de zi.

— **Universitare.** Sâmbătă 10 Mai, a avut loc în aula Universității, promovarea de doctor în Medicină a dlui Lt. Nero Stroescu.

— **Militare.** Locot. de rezervă Harnic Simion, care este dator să dea relații pentru clarificarea situației sale militare este invitat să se prezinte la Cercul de recrutare Cluj, în orice zi, între orele 8—12 a. m. cunoscând că la neurmare va suferi rigorile legei.

— **Convocarea consilierilor agricoli din Ardeal.** Dl Emil Petrini directorul general al aplicării reformei agrare în Ardeal, va convoca pe ziua de 20 Mai pe toți consilierii agricoli din Ardeal pentru a le comunica nouile dispoziții luate de minister în vederea accelerării lucrărilor de împroprietărire.

— **Legea învățământului particular.** Dl Inspector Al. Pteancu împreună cu dl Popa-Lisseanu, director general în ministerul instrucțiunei publice, au fost convocați pentru ziua de 15 Mai de către dl ministru Anghelescu în vederea studierei legei învățământului particular, lege care la toamnă va fi depusă pe biuroul Camerei.

— **Diverse.** Consiliul orașului a aprobat comisiunei conducătoare a băii de Strand să preschimbe costumele de baie, cele existente ne mai fiind utilizabile. In acelaș timp se vor mai construi încă 60 de cabine.

— **Amânarea unei serbări.** Pe ziua de eri, Duminecă dimineață, urma să se sărbătorească cu un deosebit fast, pe malul inundabil al Someșului, în dreptul Academiei de agricultură, „Sădirea Pomilor“, aranjată de ocolul Silvic Cluj, iar după amiază în sala Prefecturei județului, era vorba să se țină o serbare cu o conferință asupra importanței acestei serbări, tradiționale în Ardeal. Aceste festivități, pentru care se făcuseră și pregătirile necesare, s'au amânat din cauză că șeful ocolului silvic, se află suspendat.

Reclama este sufletul comerțului !

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 13 Maiu 1924

CINEMA SELECT
Evenimentul culminant al sezonului!
Tragedia dragostei
Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii și 10 acte într'o singură reprezentație. In rolul principal cei mai mari artiști de filme: Emil Jannings, Mia May și Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA
Minune de film a fabricei americane Selig.
Neîntrecuta senzație a sezonului!
Zeița Africei
Seria II.
Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!
In cadrul acestui program o comedie hazlie americeană :
Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO
Mâna mortului
Mișcătoare dramă de aventuri în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Film demn de toate atenția!

Intrunirea Partidului Averescan
de la „Reduta“
La ce servește „ideea națională“

Dl Garoflid face o critică naivă operei economice și financiare a partidului liberal — Incidentele ridicole provocate de dl Eusebiu Popovici — Atât dl Goga, cât și dl general Averescu se feresc de a vorbi de chestia evreiască, dar sunt somați de public a vorbi — „Jos Groza!“ strigă cu insistență, scandând, o parte a publicului — La sfârșitul întrunirei, huiduieli, fluierături și amenințări cu bastoanele

In sala „Redutei“, partidul poporului și-a ținut la Cluj a zecea adunare publică regională și ultima din ciclul întreprins cu scopul de a reînvia din nepăsarea în care căzuse vechea popularitate a generalului Averescu. Nu vom face greșeala foilor partidului național să susținem că au fost în sală 19 înși, așa cum s'a spus despre alte adunări ale partidului poporului. Lume a fost destulă și lume ca la orice întrunire, de curioși și oameni aduși de pe aiurea. Din această parte întrunirea se poate zice reușită.

Cu toată obiectivitatea, nu același lucru se poate spune despre aportul vorbitorilor în întrunire. Micile tertipuri ale combinațiilor de partid au pus stăpânire pe toate mințile. Intrunirea de la „Reduta“ își datorește în primul rând marea afluență de public de toate clasele sociale și de toate credințele politice faptului că ea a fost întemeiată pe crezul „Ideii Naționale“. Am văzut acolo întreg comitetul „Acțiunei Românești“ venit pentru a asculta sensaționalele declarații ale generalului Averescu în chestia evreiască, am văzut acolo studențimea universitară nerăbdătoare să audă aceleași senzaționale declarații; și am văzut țărănime urmând lozince binecunoscute ca zămislite în alte suflete decât în acele ale conducătorilor partidului poporului. „Cu Goga pentru Ideea Națională“, „Cu Partidul poporului pentru Ideea Națională“.

*

O întreagă atmosferă de naționalism integral se creiase în jurul acestei întruniri. Lumea se aștepta să găsească în partidul poporului organismul politic hotărît să preia fără fățărnicie o credință care a câștigat aderențe și simpatii pretutindenea. Intrunirea a fost însă o dureroasă desiluzie. D. Goga, care îmbățișase mișcarea studențească cu toată abilitatea omului politic, s'a demascat eri când credința sa — pe care n'avem dreptul să o credem nesinceră — a trebuit să se mlădieze necesităților de partid. „Ideea Națională“ a suferit eri o curbă considerabilă. De la naționalismul intransigent propovăduit în conferința sa de la Teatrul Național, până la naționalismul voalat cu politica administrativă a „hârtiilor în regulă“ este o profundă deosebire.

Cuvântul înflăcărat al dlui Goga suna fals eri. Nu mai era omul care se ridică impetuos împotriva valului de străinism, care ne cutropește și ne paralizează. Sala stătea jenată și mirată înaintea acestei metamorfoze. „Ideea Națională“ era alta. Nu mai era aceeași „Idee Națională“ care gâlgâia de indignare că Iacob Rosenthal ne reprezenta la Lausanne și nici aceea „Idee Națiouală“ care privea cu milă la nenorocitul ziarist semit din Biserica dela Rășinari, trimis acolo să nu înțeleagă nimic din emoționanta închinare a unui neam întreg la mormântul lui Șaguna. „Ideea Națională“ dela „Redută“ a fost o tristă pastișă cu scopuri electorale, un rușinos abuz săvârșit asupra credințelor unanime ale studențimei, ca și ale țăranilor. Cu „hârtii în regulă“ Iacob Rosenthal căpăta dreptul de a ne reprezenta oriunde și cu hârtii în regulă“ nenorocitul ziarist semit căpăta cheia cari îl lasă săpătrundă în sunctuarul misterelor naționale.

Dela d. Goga, auditorul s'ar fi așteptat la mai mult. S'ar fi așteptat să vadă mai multă hotărîre în chestia națională și mai multă onestitate în critica sa politică. D-sa n'a făcut nici una nici alta. A ocolit să atace, așa cum o face în presă, partidul național și a atacat partidul liberal cu mijloace luate fără alegere din arsenalul fraților Honigman. Nu este deci de mirare că atunci când d-sa și-a terminat vorbirea, în curte n'au rămas decât țăranii răbdători, cari nu știau ce să facă, și câțiva surtucari răsleți. Comitetul „Acțiunei Românești“ și studențimea dispăruse.

*

Mai puțin abil decât d. Goga, d-l Garoflid a încercat să facă o comparație între politica economică și financiară a guvernului, în raport cu cea a partidului poporului. Incercare grea și periculoasă. Tonul de conferință al vorbirei d-lui Garoflid a desăvârșit dezastrul. D. Eusebie Popovici a găsit — urmându-i la tribună — o atmosferă dizolantă. Nimeni nu mai asculta.

Vorbirea sa prea abstractă pentru auditorul de jos n'a putut da naștere decât la incidente ridicole! Astfel voind, să atace partidul liberal, dl Eusebie Popovici a spus la un moment dat: *„cel mai neliberal partid, acel ce se intitulează cu atâta mândrie partidul liberal...“* ceea ce a provocat strigătul de *„Să Trăiască“* al mulțimei, și destul jenă în jurul generalului.

De altfel generalul avea toate motivele să nu se simtă destul de bine, de oarece dl Eusebie Popovici avusese imprudența să declarare, în mirarea tuturor *că România-Mare s'a făcut numai printr'o minune.*

*

Pornită pe această pantă, întrunirea nu mai avea nimic cu lozinca „Ideei Naționale“. Era deci firesc ca dl Berlescu să susțină, de la tribună, că *„guvernul liberal a risipit moștenirea morală și materială strălucită, lăsată de partidul poporului la plecarea sa de la putere“*.

Intr'o întrunire de partid se permite orice. De ce oare incuria financiară, debandada administrativă, revărsarea de imoralitate a traficului de permise nu s'ar putea intitula astăzi „o strălucită moștenire morală și materială?

*

Dl General Averescu n'a adus nimic deosebit. Așteptat să vorbească în chestia evreiască, dsa, cu toate apostrofările sălei, a ocolit orice răspuns. Aceasta a provocat o manifestație ostilă dlui Groza. Discursul generalului Averescu a fost în întregime întretăiat de strigăte: „Jos Groza“, „Ce este cu Tischler“.

„Ideea Națională“ era încă odată abandonată. D. general Averescu s'a mulțumit să facă un rezumat părtinitor al evenimentelor politice de după război; să atace deghizat și confuz opoziția care „a adus și ține pe liberali la guvern“ și să facă un slab apel la unirea tuturor pentru alcătuirea unui guvern tare.

Mai mult, vorbind despre retragerea guvernului liberal din 1918, dsa a calificat guvernul de generali care i-a succedat „UN GUVERN MONSTRUOS“. Declarația a produs rumoare. Priveau țăranii la d. general Averescu ca la ceva foarte ciudat, iar intelectualii se distrau foarte.

*

Intrunirea s'a terminat în această atmosferă de nedumerire, de descurajare și revoltă. Cetățenii, aduși acolo pentru a găsi un nou altar de închinare „Ideei Naționale“, nemulțumiți că au fost trași pe sfoară, au organizat o impunătoare manifestație ostilă dlui Groza, pe care îl credeau agentul evreimei în partidul poporului. D. general Averescu, cu întreg statul său major, a părăsit întrunirea cu alaiu de fluierături, de „jos Groza“, de „huideo“, „Tischler“ și iarăși fluierături și huiduieli. D. Groza încolțit în gangul ieșirei de un mare număr de cetățeni era să plătească scump amiciția sa cu Tischler. A scăpat, grație unor țărani aduși de dsa dela Deva. In învălmășeală, mă dau lângă d. Groza și îl întreb cine sunt cei ce-l apostrofează. Dsa, având răspunsul pregătit pentru toată lumea, îmi răspunde:

„Sânt agenți liberali“... și dând cu ochii de mine, se corectează: „sau ai lui Amos Frâncu“.

Bietul d. Groza! D. Goga nu a prevăzut și urmările jocului de-a „Ideea Națională“!

A. R. Gus.

Banchetul dela restaurantul „New-York“

Inainte încă de orele 2, sala restaurantului „New-York“ era plină de aderenții politici ai dlui General Averescu, care la cel dintâiu cuvântul și închină în sănătatea Suveranilor noștri, actualmente în streinătate.

Iau cuvântul apoi mai mulți reprezentanți ai organizațiilor județene, printre care și dl dr Elie Dăianu, în numele organizației din Cluj și dl Anibal Teodorescu, profesor universitar.

Răspunde dl Octavian Goga, care declară că partidul poporului a fost primul în Ardeal care a creiat ideia de partid, făcând o spărtură în rândurile partidului național, regionalist și lipsit de experiența politică necesară noilor evenimente.

Vorbesc apoi mai mulți delegați din diferitele județe, după care banchetul ia sfârșit la orele 4.

Rep

Viața artistică în Bistrița
Concertul d-nei Elena E. Chiffa și al dlui C. de Angelis

In seara de 5 l. c. în sala „Omnia“ din Bistrița a avut loc concertul dnei Elena E. Chiffa, soprană lirică și al dlui Camillo de Angelis, profesor la Conservatorul din Cluj, ua celist foarte apreciat în lumea muzicală.

Dna El. D. Chiffa a cântat în partea întâi a programului piese clasice, iar în partea a doua doine.

Dsa are o voce duloasă și curată, pe care știe să și-o conducă cu multă măestrie. Toate aceste calități unite cu o dicțiune impecabilă au cucerit publicul.

In special doinile au fos cântate cu multă duioșie. Dsa a cântat doine de G. Dima și Brediceanu fiind aplaudată frenetic, primind și două frumoase jerbe de flori.

Dl Camillo de Angelis, care e un artist desăvârșit, a scos din coardele violoncelului său adevărate mărgăritare.

Cântecul de iubire de Grünfeld a fost cântat cu grație și finețe.

„Aria“ de Bach a fost reliefată cu o sonoritate și cu o bogăție de tonuri și acorduri neîntrecute iar „Cântecul fusului“ a trebuit repetat.

Ca atenție i s'a oferit și dsale un frumos buchet de viorele.

Dl Tarnowsky la pian a acompaniat cu multă discreție și simț artistic.

Publicul a ovaționat îndelung pe artiști.

Nu pot trece cu vederea faptul regretabil că deși concertul s'a dat în folosul invalizilor de război și s'a anunțat din timp, și că deși el era dat de o fiică a acestor ținuturi, (Dna Chiffa a fost una din cele mai alese membre ale societății române din Bistrița) societatea română a strălucit prin absența ei dela concert.

Toate autoritățile, chiar biroul sucursalei invalizilor de război, protopopi, profesori, advocați medici, intelectuali români toți au lipsit.

Acest fapt l'a observat și societatea minorității din Bistrița care a apărut în număr mare la concert, lucru pe care nu l'a regretat.

Remarcăm zelul dlui general Cănciulescu, căruia trebue să i se mulțumească că ofițerimea a fost bine reprezentată.

Raportor

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3405

Recomandețigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele și caramisele sale de masura germana in normala precum și țevi de canal.

Inscri

Censurarea unui anotimp. ciile de femee cochetă și rea a mei au suprimat ca cea mai ne toare censură primăvara, grațioas gentila primăvară, din anotimpu Clujului. Dela frig, ploe, vânt, paltoan și umbrele am trecut brusc la zădu la toalete străvezii, la gâturi și bra goale — ne-am trezit de odată în toiu unei veri toride.

Si totuși am simțit viziunea ferme cată și parfumul delicat al primăvere

Am simțit primăvără într'un buchet de ghiocei plăpânzi albi ca stropii argint și ca întîi fulgi de ninsoa care dintre degetele cărnoase unei fetițe se luau la întrecere dinții ei de sidef.

Am văzut primăvara, scăpată vigilența censurei ca niște gând șirete și viclene, în mâinile unei țigă cușe, cu ochii și fața de catifea neag — vânzătoarea de narcise — și narcisele se oglindeau cu extazul autoadmirației în apa transparentă de umbră a ochilor ei.

Dar într'o înserare, când printre cenușa cernută de amurg picurau cele din urmă picături de aur și de sânge ale agoniei solare, trecând pe o stradă îndepărtată, învăluită în melancolia ploasă a clipei, m'am simțit înecat în unda primăverei... Peste gardurile înegrite, jumătate ruinate, curgeau șiroaie nesfârșite de flori de liliac...

Și noaptea a căzut beată de parfum.

Diodor.

Insemnări de Primăvară

Prin Parc

Odată cu venirea lunei Maiu am putut să ne bucurăm și noi Clujenii de un timp mai călduros și plăcut. Deșteptați din frigul iernei care părea că nu se mai isprăvește, razele soarelui de Maiu, îndreaptă, publicul nostru spre insula de verdeață care este minunatul nostru parc pe care cu drept cuvânt îl putem numi o podoabă a orașului nostru.

Având-o aleie umbrită de pomi seculari și bogat îmbrăcat în plante și flori lacul apare ca o oglindă în mijlocul verdeței.

Kioscul din parc situat în preajma lacului apare ca o prodoabă, atât prin faptul că este situat în locul cel mai poetic din parc cât și prin arhitectura-lui minunată.

Zilnic în orele de promenadă orchestra regimentului 83 inf. cântă pe terasa Kioscului în fața publicului foarte numeros și select care umple terasa splendidului Kiosc.

Restaurantul din Kiosc, asertat cu toate cele necesare unui mare și bun restaurant, excelează atât prin mâncările delicioase cât și prin vinurile sale alese. Prețurile, având în vedere cele din oraș, sunt minimale.

Nu putem decât să avem cuvinte de laudă pentru dl Mihăileanu, conducătorul Kioscului, care prin priceperea sa în conducerea restaurantului a știut să atragă o mulțime de lume în frumosul și plăcutul Kiosc.

Primul congres
al „Uniunii fotografilor din România“

„Uniunea fotografilor din România“ — organizațiune nou constituită, — va ține primul său congres în palatul Camerei de comerț din București, în zilele de 14 și 15 Mai. Fotografii patroni din întreaga Românie au fost învitați să participe la desbateri, urmând, cu acest prilej, să se voteze statutele „Uniunii“.

Membrii „Uniunii fotografilor din Transilvania“, — asociație care numără peste 300 persoane — au aderat la inițiativa colegilor lor din vechiul regat și vor trimite delegați la congres.

Cursurile economice din Târgul-Mureș

Frumoasa inițiativă a Camerei de Comerț. Cum vor funcționa cursurile. Cine le pot urma

Pentru a înlesni o cât mai temeinică pregătire a tinerelor elemente din industrie și comerț, Camera de Comerț din Tg.-Mureș a luat lăudabila inițiativă de a înființa o serie de cursuri economice, cu profesori calificați. Aceste cursuri vor fi puse sub supravegherea unui *Consiliu Permanent* alcătuit din președintele Camerei de Comerț, cei 2 vicepreședinți ai Camerei, precum și din președintele reuniunii meseriașilor români, dl I. Pădurean, președintele reuniunii meseriașilor maghiari, dl Lud. Csiszár, președintele reuniunei comercianților români, dl Nicolae Oprean, președintele reuniunei comercianților maghiari, dl V. Bretter, Secretarul general al Camerei de Comerț și Industrie Tg.-Mureș și în sfârșit, secretarii administrativi ai cursurilor cari vor lua parte la ședințe fără drept de vot. Cursurile vor fi o adevărată binefacere pentru tineretul comercial și industrial.

Pe lângă fiecare curs de specialitate înființat, va funcționa un comitet de supraveghere compus din: prefectul județului ca președinte, apoi directorii școlilor de arte și meserii și sup. de comerț, din localitate, câte doi membri aleși pe timp de un an de către consiliul permanent (actulm. dnii Popescu-Bălteni director la Banca Marmorosch et Blank și B. Révész, comerciant pentru secția comercială, iar pentru cea industrială domnii Al. Radó architect și dr Lakatos, secretar la Uniunea Patronilor; în fine secretarii cursurilor, însă fără drept de vot. Comitetul de supraveghere este îndatorat a supraveghea prin membrii săi bunul mers al instrucției. Asistă în corpore sau individual la prelegeri oricând și de câte ori va crede de cuviință.

Face rapoartele necesare asupra inspecțiilor făcute către consiliul permanent al cursurilor de specialitate.

Camera de Industrie și Comerț ca susținătoare a cursurilor își reservă dreptul de a inspecta și supraveghea prin președinte, vice-președinte și secretarii săi întreaga activitate a organelor administrative și technice ce funcționează la aceste cursuri. Intreaga corespondență va fi adresată Camerei de industrie și comerț.

Corpul profesoral se recrutează, dintre profesorii calificați și specialiști, de către Consiliul permanent din caz în caz. Retribuțiunile sunt 100 (una sută) lei de fiecare oră predată.

Profesorii sunt obligați a se prezenta punctual la ore. In caz de absență motivată vor anunța la timp secretariatul pentru a se îngriji de suplinitori.

Va întocmi programul cursului ce predă în conformitate cu îndrumările primite dela Secretariat. Va lua parte la conferințele anterioare și posterioare cursului.

La cursuri vor fi admiși auditori prezentați în persoană cu acte la înscriere, în condițiunile stabilite de Consiliul permanent al cursurilor din caz în caz. Informațiuni cu privire la înscriere se dau de către Secretariat în orele oficiale.

Deocamdată se stabilesc următoarele taxe: Pentru cursurile de grad inferior 20 lei taxa de înscriere și 80 lei taxa de frecvență.

Pentru cursurile gradului superior 50 Lei înscrierea și 150 Lei frecvența. In cazuri excepționale bine motivate se pot scuti de taxele de frecvență acei cursiști cari vor petiționa și vor obține aprobarea Consiliului la propunerea Secretariatului. Taxele se stabilesc din an în an de către Consiliul permanent al cursurilor de specialitate.

La sfârșitul cursurilor, acei cari vor corespunde, vor primi certificate de frecvență subscrise de președintele consiliului permanent s au locțiitor ul său, de Secretarul General al Camerei de Comerț și de Secretarul cursurilor, în baza cărora se vor putea înscrie la cursurile de grad superior.

Intâmplări din Cluj

Dramatica sinucidere din strada Horia

Din cauza unor certuri familiare o tânără căsătorită își pune capăt vieții

Sâmbătă la amiază, în timp ce funcționarul vamal Constantin Stegaru intra în curtea locuinței sale din strada Horia nr. 21, auzi o puternică detunătură de armă. Intrând în camera unde locuia împreună cu tânăra-i soție, un spectacol dureros i-se înfățișă.

Soția lui cu care se căsătorise din dragoste acum trei luni, zăcea într'un lac de sânge, în mână cu un revolver care fumega încă. La fața locului au sosit imediat un reprezentant al parchetului, un medic legist și un comisar de poliție, cari dela primul moment au constatat moartea sinucigașei.

Deschizându-se o anchetă s'a stabilit că tânăra și-a pus capăt vieții din cauza familiei sale și acea a soțului său, prima reproșându-i și blestemând-o veșnic că s'a căsătorit cu un creștin (sinucigașa era evreică), iar a doua spunându-i că nu o va primi în casă până nu se va boteza.

Totodată s'a dispus transportarea cadavrului la Institutul medico-legal pentru autopsie.

*

In timpul cercetărilor, membrii comisiei de anchetă au găsit lângă sinucigașă fotografia soțului său, o ultimă atenție de dragoste adusă aceluia pe care avea să-l părăsească.

Sinuciderea aceasta dramatică a impresionat adânc populația cartierului.

nic.

Raspanditi „Infrățirea"

LOC DE CASĂ DE VÂNZARE

în Strada General Grigorescu, între No. 53—59 cu front către stradă.

Prețul Lei 70·— per metru pătrat.

3500

Informațiuni la

G. Chintoanu,

funcționar la firma „FERĂRIA" Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Cum face „Brassói Lapok" educația cititorilor săi?

Ziarul maghiar, într'un „studiu" istoric afirmă că Români. Ardeleni nu sunt băștinași

Copii ungurilor învață astăzi istoria cea adevărată a țării iar nu una falsificată ca în timpul regimului unguresc.

Iredentismul maghiar nu putea rămâne impasibil în fața acestei „conruperi" a sufletelor copiilor ardeleni.

In acest scop, mai multe ziare din Ardeal au hotărât să treacă la contraofensivă, pentru a contrabalansa efectul învățământului românesc și reedifează acum pe larg toate minciunile ce odinioară le debitau „savanții" istorici unguri.

„Brassói Lapok", de pildă a început de vre-o săptămână să discute chestiunea originei Românilor și a vechimei lor în Ardeal.

Tesa lui „Brassói Lapok" este identică cu cea a lui Horthy și tovarășilor săi, partizani nesdruncinați ai teoriei „drepturilor istorice" ale Ungariei asupra Ardealului.

„Poate surprinde pe oricine faptul — scrie între altele ziarul maghiar — că din rândul națiunilor recunoscute au lipsit tocmai Români.

Cum ar fi putut strămoșii noștrii să pună piedeci tocmai urmașilor Dacilor și ai Romanilor?

Un popor cu descendență atât de distinsă, cum de n'a pretins acea situație privilegiată de care s'au bucurat națiunile săsești și săcuiești.

Ce curios este că legile și documentele din era arpadiană nu amintesc nicăieri de poporul român ca de un locuitor de baștină al acestui pământ.

Unde au locuit oare pe cuprinsul Ardealului Daco-Românii dacă nicăieri nu se amintește de ei? Unde au putut fi massele urmașilor Dacilor și ai Românilor, despre cari se spune că ar fi trăit conform legilor lor dealungul veacurilor?

Au trăit poate în pădurile seculare ale munților? Sau în văile nerodnice ale Munților apuseni? Se poate una ca asta?

Este imaginabil ca un popor cult, mândru de strămoșii lui să trăiască în munți departe de cultură (??) și izolat de națiunile cari formau statul?

Dacă ar fi existat în acest timp români în Ardeal, atunci legiuirea ungurească sau i-ar fi exclus dela drepturi sau i-ar fi întărit în ele. Nici în legi însă, nici în documentele de pe vremuri nu aflăm nimic asupra relațiilor juridice româno-maghiare.

Bonfinius, pentru a linguși pe regele Matia despre care se spune că ar fi de origină românească, s'a luat după cronica lui Anonymus în ce privește pe Daco-Români.

Această temerară afirmație, nesupusă de nimeni unei cercetări serioase, a indus în eroare pe istoricii români Șincai și Maior și, deodată cu ei întreaga opinie publică românească."

*

In continuare, „Brassói Lapok" susține că vlachii nu trebue să se confunde cu strămoșii Românilor de azi, deoarece *poporul românesc a protestat întotdeauna contra numelui de valah sau oláh!*

In numărul viitor al ziarului nostru vom continua cu reproducerea teoriei geniale a iredentistrului nostru confrate brașovean.

Raspanditi „Infratirea"

LICHTPAUS L'EPAGE CLUJ

Cronica sportivă

Haggibor—KKASE. 2—0 (1—0).

Intrecerea între echipele Haggibor și KKASE a avut loc în fața unui public imens și pe o vreme favorabilă.

KKASE începe, dar adversarul ei ajunge în curând în superioritate față de el. Totuși, după 43 minute, Haggibor primește primul goal.

Rezultatul emulației este de după pausă 2—1, în favoarea lui Haggibor.

De inchiriat!

este un apartiment constator din 6 camere mari, bucătărie și accesorii, care momentan poate fi ocupat. A se adresa proprietarului Cluj, Piața Cuza Vodă 15.

De inchiriat!

Se caută două corespondente!

(sau corespondent) pentru limba germană cunoscând perfect dactilografia și stenografia.

Lloyd 2476-1

Oferte Industria Sârmei S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

IN ATENȚIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ȘI SOȚII

secția vaselor borcane ermetice pentru compot calitate din timpuri normale MARCA „REX". 2887

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL

BROȘURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA

BROȘURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CERETI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE ȘI PRECISE

Vizita Suveranilor noştri în Elveţia

La Langnau în Emmenthal — Garden-partyul şi dineul de la legaţia română din Berna

Ziua II-a.

A doua zi după vizitarea oraşului Berna, Suveranii noştri şi suita lor, însoţiţi de Preşedintele republicei elveţiene şi consilierii federali Schulthes, Scheurer şi Haeberlin au pornit în automobile la Langnau în Emmenthal. Aici Suveranii au avut prilejul să aprecieze calităţile militare ale poporului elveţian şi modul de funcţionare al miliţiei elveţiene.

După amiază la ora 4 a avut loc la Berna un *garden-party* strălucit, oferit de dl Petrescu Comnen, ministrul României la Berna şi soţia sa în grădina legaţiei.

La acest *garden-party* au luat parte aproape 400 de persoane printre care: preşedintele republicei, consilierii federali, corpul diplomatic, funcţionarii superiori elveţieni, membrii societăţii berneze şi a altor oraşe elveţiene.

Seara a avut loc dineul oferit de Suverani în onoarea preşedintelui republicei la care au luat parte 300 de persoane.

La acest dineu, artiştii români Stroescu, Marica Bernard şi Mavaza, veniţi special de la Paris au executat un program artistic, printre care mai multe piese româneşti. Deasemeni în timpul dineului a cântat o orchestră de lăutari români.

Pentru primirea frumoasă ce i s'a făcut la Berna, M. Sa Regele a dăruit 10.000 franci pentru săraci.

Sosirea la Geneva. Vizita la Primăria oraşului

In dimineaţa zilei de 9 Mai, Suveranii noştri au sosit la Geneva, pentru a vizita Liga Naţiunilor şi Biroul internaţional al muncii.

In tot parcursul drumului Suveranii au fost salutaţi de autorităţile cantonale şi de delegaţii de ţărani.

In gara Geneva, splendid pavoazată, au ieşit în întâmpinarea lor: Sir Erick Drummond, secretarul general al Ligei Naţiunilor, Albert Thomas, fost ministru şi directorul biroului internaţional al muncii cu d-na, Alexandre Marillot, preşedintele marelui congres genovez, Fillon, preşedintele consiliului executiv local precum şi de înalţii demnitari ai Ligei Naţiunilor,

De la gară Suveranii au plecat în automobile spre splendidul palat al Primăriei oraşului.

In marea sală Ablamada Suveranii au fost întâmpinaţi de membrii marelui consiliu genevez îmbrăcaţi în costume tradiţionale.

In alocuţiunea sa, dl Alexandru Marillot, preşedintele consiliului genevez a arătat mulţumira ce o resimte oraşul păcei de a saluta pe Suveranii României.

M. Sa Regele, emoţionat, mulţumind pentru primirea făcută, a amintit vechile legături de prietenie între Geneva şi ţara noastră.

Recepţia dela Liga Naţiunilor

Imediat după aceasta Suveranii au plecat la palatul Ligei Naţiunilor unde au fost primiţi în faţa scării de onoare de către Sir Eric Drummond, înconjurat de şefii de secţiuni, înalţii funcţionari şi reprezentanţii presei mondiale pe lângă Liga Naţiunilor.

D. Drummond a luat cuvântul subliniind marea importanţă a primei vizite pe care o face un Suveran Societăţii Naţiunilor.

Regele a răspuns felicitând societatea pentru munca săvârşită până acum, adăogând că omenirea însufleţită de idealul păcei îşi pune toate speranţele în această înaltă instituţie internaţională.

După aceia Suveranii au vizitat toate Secţiunile Ligii Naţiunilor, iar Sir Eric Drummond a dat toate explicaţiunile necesare. Cu acest prilej dl Petrescu Comnen a semnat adesiunea la convenţia dela Barcelona.

Scena istorică, a vizitei Suveranilor noştri la Liga Naţiunilor a fost fotografiată.

Vizita la Biuroul internaţional al muncei

Suveranii au plecat apoi la biuroul internaţional al muncii unde au fost primiţi de către directorul d. Albert Thomas, de principalii colaboratori precum şi de membrii consiliilor, delegaţii patronilor şi reprezentanţii muncitorilor.

Dl Albert Thomas a pronunţat un discurs strălucit glorificând România şi pe Suveranii români, cari sunt adevăraţi Suverani democraţi ai unui adevărat popor de ţărani.

Regele a răspuns felicitând biroul muncii ca un organ de pace şi de înfrăţire socială şi pentru opera pe care a săvârşit-o până acum şi care continuă un pas înainte pe calea armonizării intereselor de clasă. Discursul Regelui a făcut o impresie profundă mai cu seamă asupra muncitorilor.

Suveranii s'au întreţinut în mod afabil cu cei 50 de reprezentanţi ai presei mondiale.

La dejun M. Lor Regele şi gina a fost invitaţi la Sir Erick Drummond, iar la orele 3 p. m. împreună cu suita au părăsit Elveţia plecând spre Bruxelles.

Intrevederile dintre domnii I. G. Duca şi Motta

Dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe a avut cu ocazia vizitei Suveranilor o întrevedere cu dl Motta, şeful departamentului politic elveţian, care a fost foarte cordială şi a durat aproape o oră.

Ambii miniştri au discutat chestiunile în litigiu de ordin financiar dintre România şi Elveţia.

In urma acestei conversaţii se crede că chestiunile pendinte vor găsi o soluţie satisfăcătoare.

Cercurile politice şi presa elveţiană comentează cu satisfacţie vizita Suveranilor la Geneva, vizită care ridică prestigiul Ligei Naţiunilor şi dă dovadă de sentimentele democratice şi de intenţiile pacifice ale ţărei noastre

Cursuri de vară pentru învăţători

Ca şi în anii precedenţi ministerul de Instrucţiune a hotărât ca şi anul acesta să funcţioneze în timpul vacanţei mari, cursurile de perfecţionare pentru învăţători.

Ţinerea acestor cursuri a fost astfel stabilită:

Cursurile de vară cu suplinitori, se vor ţine între 5 Iulie—20 August la şcolile normale de băieţi din T.-Severin, R.-Vîlcea, Piteşti, Buzău, P.-Neamţ, Botoşani, Dorohoiu.

La fiecare din aceste şcoli, se vor primi câte 100 de învăţători suplinitori, împărţiţi în secţiuni de câte 50 şi vor fi dintre acei ce au să-şi facă, sau cursurile pedagogice, sau complectarea studiilor de cl. IV-a normală.

La sfârşitul acestor cursuri, suplinitorii vor fi supuşi unui examen şi se va libera fiecărui candidat certificat de cunoştinţele însuşite.

Cursurile de vară pentru învăţătorii minoritari de Stat, cari nu cunosc limba română, istoria, geografia, — şi constituţia ţării se vor ţine la şcolile normale din Craiova, C.-Lung, Ploieşti, Iaşi, Bârlad, Galaţi, şi se vor primi la fiecare centru minimum 200.

Durata cursurilor va fi de 40 zile; programa se va alcătui în înţelegere cu inspectorii cari sunt în măsură să-i cunoască şi să facă recomandarea.

La finele cursurilor, învăţătorii minoritari vor trece examen în faţa profesorilor şi a unui inspector general, liberându-se certificate constatatoare de cunoştinţele însuşite.

Cursurile de perfecţionare pentru învăţătorii românii din teritoriile alipite, cari nu posedă suficient cunoştinţele de limba română, istorie, geografie şi constituţia ţării, se vor ţine la şcolile normale din Timişoara, Deva, Cluj, Tg.-Mureş, Satu-Mare, Oradea-Mare, Sf.-Gheorghe, Gura Humorului, Câmpulung şi Dorna Codrenilor, având a se primi la fiecare centru câte 150 învăţători şi învăţătoare şi cu aceeaşi durată de cursuri, de 45 zile.

Stiri din Mamamureş

Serbările „Astrei" şi Maramureşul. — Diverse.

— **Maramureşul şi serbările „Astrei".** Maramureşul va lua şi el parte la serbările ce le va aranja Soc. „Astra" la Bucureşti în zilele de 31 Mai, 1—2 Iunie a. c. In poemul muzical-etnografic, vor figura cinci perechi de dansatori angajaţi deja din următoarele comune: Borşa, Petrova, Săpânta, Berbeşti şi Săliştea, de asemenea şi cinci perechi din Ţara Oaşului. Cu aranjarea şi conducerea este însărcinat profesorul-preot Ion Bîrlea.

— **Diverse.** Trupa Teatrului Naţional de sub conducerea d-lui Ion Morţun va da două reprezentaţiuni teatrale în Sighet în ziua de 17 Mai a. c.

In urma unui articol tendenţios, al ziarului evreesc din Sighet „Máramaros", s'a lăţit vestea în întreg judeţul că Maramureşul va fi anexat Cehoslovaciei. Censura ar trebui să şi facă datoria şi să nu permită apariţia unor asemenea articole subversive.

Societatea „Principele Mircea" a dat serbări foarte reuşite, încasând aproape 20 mii lei.

Cor.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Primăria Comunei Feleac No. 565—924. adm.

Publicaţiune de licitaţie

Să aduce la cunoştinţă generală, cumcă terenul de vânat al comunei Feleac (plasa centrală, judeţul Cojocna) pe timp de 10 ani se va da în arândă prin licitaţie publică.

Termenul de licitaţie este fixat **pe data de 31 August 1924.**

Condiţiunile de licitaţie sunt afişate la primăria comunei Feleac şi se pot vedea în oarele oficioase.

3505 Notar: **I. Moldovan.**

Prima Societate Civila de Credit Funciar Rural

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa publică că în zilele de Marţi 20, Mercuri 21 şi Joi 22 Mai a. c se vor trage la sorţi, scrisuri funciare rurale pentru un capitat de Lei 6,745.600 din cari:

Scrisuri 4% a 42-a tragere	.	Lei 374.700·—
idem 5% a 77-a tragere	.	„ 6,370.900·—
		Lei 6,745.600·—

Tragerea la sorţi se va face în zilele sus arătate, la orele 3½ p. m. în şedinţă publică, în localul Societăţei, Str. Colţei No. 27.

3509 DIRECŢIUNEA.

No. 16562-E—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 7 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: material marunt de cale.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3508 **Direcţinnea Regională.**

No. 14694-L.—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că, în ziua de 21 Iulie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: ciment.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3507 **Direcţiunea Regională.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3515 3515

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice.
3425

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugesţie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turcească specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

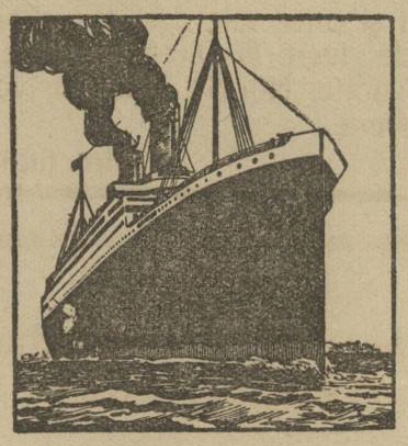

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ne merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Avusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşavoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1078 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Miercuri 14 Maiu 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 9 7 MAI 1924

R CLUJ 1. 5175

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

La ce slujește ideea națională

La ce slujește idea națională unor politicieni am văzut'o chiar Duminică în intrunirea averescanilor de la Cluj.

Veniseră oamenii acolo chemați pentru a asculta o expunere a ideei naționale, ce urma să o facă doctrinarul și campionul acestei concepții și pentru a auzi o clarificare a chestiunei evreești — punctul de vedere al partidului poporului în această problemă — ce trebuia să o formuleze șeful partidului, dl general Averescu. Studenții, cari citiseră și aclamaseră pe dl Goga, veniseră acolo să asculte o mai amplă și mai amănunțită demonstrație a paginilor masive și incisive din „Țara Noastră" în care campionul ideei naționale face, șarje atât de vehemente împotriva semiților și a apărătorilor lor din politică și presă. Studenții așteptau ceva precis, consecuent și logic din partea celui cari se înalță în fața lor ca un mic idol pe marele soclu al ideei naționale.

Țăranilor li se spuseseră de către agenții partidului poporului, cari au cutreerat satele în vederea acestei întruniri, că dl general Averescu va face declarații senzaționale în chestia evreiască.

Și au venit și studenții cu pancarte purtând înscripția „Cu dl Goga și Ideea Națională" ori „Cu partidul poporului și Idea Națională" și țăranii cu strigătul „Jos Jidanii!"

Și deziluzia a fost cumplită și pentru studenți și pentru țărani, căci idea națională nu este în capul dlui Octavian Goga și în mâinile partidului poporului nici un sentiment sincer, nici o concepție politică de bună credință ci o armă grosolană de efină demagogie.

Dl Octavian Goga în cuvântarea sa, care a căzut ca un duș de ghiață pe înflăcărarea sufletului studențesc, nu a avut nici curajul și nici putința de a se menține măcar la formula și la nivelul, la timbrul și la ritmul paginilor din „Țara Noastră".

Sub ochii scrutători ai dlui general Averescu care se simțea nevoit să retracteze declarațiile făcute la Focșani în chestia evreiască, dl Octavian Goga a redus doctrina ideei naționale la o simplă măsură polițienească împotriva străinilor intrați în țară fără acte în regulă: Mussolini s'a metamorfozat în Pristanda. Deziluzia pricinuită de dl general Averescu a fost de o esență și mai demagogică.

Când dl Elie Dăianu, prezidentul adunărei, a dat cuvântul dlui general Averescu, țăranii cari au fost aduși acolo cu momeala că șeful partidului poporului va face declarații categorice în chestia evreiască, au început să strige „Jos jidanii!"

Dar dl general Averescu, imperturbabil, cu bonhoma seninătate, vecină cu copilăria, a moșneagului a început să-și vorbească, ca un unchiaș sfătos, memoriile militare și politice.

La persistentele strigăte ale țăranilor „Jos jidanii!" dl general Averescu cu o sprintenie de adolescență a trecut la un alt capitol: procesul partidelor din opoziție.

Dar despre ideea națională nimic, despre chestia evreiască absolut nimic.

Și atunci la ce servește ideea națională cu bărbaria, estetică de altminteri, a dlui Octavian Goga, și cu poza naționalistă a dlui general Averescu?

Dacă ar vorbi poetul cu lirismul versului am crede că ne aflăm în fața mirajului unui artist — dar vorbește Octavian Goga, omul politic, dornic de popularitate.

Și tace în chestia evreiască nu generalul condamnat la enigmă din motivă strategice, Sfinxul tranșeelor, ci șeful unui partid, care în osândă la o lungă, poate eternv, opoziție, își caută salvarea în forțarea popularității prin mijloacele cele mai ademenitoare.

La ce se reduce în ultima concluzie ideia națională pentru partidul poporului?

La o frazeologie lirică pentru un poet puțin obișnuit cu ideația politică.

La o scamatorie pentru un general puțin obișnuit cu metodele politice.

Inconștiență sau rea credință?

Cum poate privi un politician războiul nostru pentru unitate. — Declarațiile rușinoase ale d-lui Eusebie Popovici

La întrunirea de Duminică a partidului poporului, uniți din oratori, siliți să vorbească altfel de cum aștepta publicul și, din această pricină, dezorientați, s'au pomenit făcând mărturisiri cari ni se par cu totul surprinzătoare din partea conducătorilor unui partid „zămislit din tranșee."

Intre altele, d-l Eusebiu Popovici, amintind de războiul nostru și de rezultatul lui, înfăptuirea unității naționale, a spus următoarele: **„Visul nostru s'a împlinit printr'o minune, și anume: prin voința lui Dumnezeu care și de astă dată s'a arătat bun și milos cu românii."**

Iată o afirmațiune pe care am auzit-o de multe ori în gura oamenilor partidului național și ne-a fost dat s'o citim adesea și în foile acestui partid. Ea este în acelaș timp explicațiunea pe care totdeauna au dat-o defaitiștii noștri, marghilomaniștii sau steriștii, pentru a'și ascunde vina că au lipsit dela locul de luptă și de sacrificiu unde se găseau adunate toate energiile naționale.

Da, afirmațiunea aceasta nu e nouă pentru noi. Am auzit-o rostită de toți acei cari, incapabili să simtă îndemnurile sufletului național sau prea mult antrenați de înrâuririle unui trecut de subjugare, n'au înțeles că numai prin jertfa de sânge a războiului s'a făcut cu putință realizarea unității naționale.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, desigur, dar cu sacrificiile, și cu eforturile națiunei, am isbutit să vedem împlinit visul nostru. Implinirea lui nu este o minune, ci rezultatul unei lente și de aceea nevăzute strădanii seculare și al jertfei supreme aduse pe câmpul de luptă. Războiul ne-a dat România întregită. A vorbi despre el așa cum a vorbit d. Eusebiu Popovici este neîngăduit. Și aceasta cu atât mai mult cu cât era de față acolo generalul Averescu, al cărui rol frumos în război nimeni nu-l poate tăgădui și care, participând la luptă, a văzut cum s'a pălmăduit din sângele celor opt sute de mii de morți România de azi. Și mai era de față și d. Goga care de atâtea ori s'a ridicat cu toate violențele unei sincere revolte împotriva detractorilor războiului pentru unire.

La o întrunire a marghilomaniștilor sau a steriștilor, o afirmațiune ca aceea a d-lui Eusebiu Popovici, nu ne-ar fi surprins. Sunt nevoiți să vorbească astfel cei cari au dezertat de subt faldurile steagului național. Nu ne-ar fi surprins prea mult nici dacă se mărturisea aceeași convingere la o adunare a partidului național, al cărui conducători n'au înțeles niciodată prea bine rostul hotărîtor al războiului în realizarea unității naționale.

Dar trebuie să ne exprimăm nedumerirea când se spun asemenea vorbe la cea dintâi întrunire pe care o ține la Cluj un partid în fruntea căruia se găsesc d-nii Averescu și Goga.

Impreună cu această nedumerire ne mărturisim încă odată indignarea împotriva unei opiniuni care tăgăduește rostul și măreția războiului nostru, și care înseamnă o ofensă pentru tot ce a fost în el jertfă, durere și strădanie a națiunei.

Un succes spaniol în Maroc

Madrid, 12. — Trupele spaniole au ocupat poziția întărită din apropierea localității Sidi Messaid. Trupele rebele au suferit pierderi considerabile. Spaniolii au avut 70 de morți și răniți, dintre cari doi ofițeri morți și doi răniți.

Anchete universitare

Publicațiile Universității din Cluj

Manuale didactice pentru studenți

Deși cea mai tânără dintre Universitățile țărei, Universitatea noastră n'a întârziat să se distingă prin activitatea și producțiunile sale științifice. Și o putem spune fără înconjur că în privința aceasta ea se poate făli că ocupă primul loc în viața științifică a țării putându-se compara cu cele mai bune universități europene.

Pentru întâia oară la Universitatea din Cluj s'a început editarea de manuale didactice pentru studenți, al căror folos nu e nevoie să-l mai amintim.

Studentul găsește în ele o punere la punct a chestiunilor ce-l interesează fără a mai fi nevoit să cumpere volume a zeci de autori pentru a găsi acelaș lucru, economisind și timp și bani.

Astfel au apărut până acum la facultatea de drept tratatul de Drept civil al Prof. C. Negrea, cel de Drept roman al Prof. I. Cătuneanu și cel de drept penal al Prof. Traian Pop, iar la Facultatea de Medicină Tratatul de Haematologie a dlui Prof. Titu Vasiliu, Cursurile de Disecție și Anatomie ale dlui Prof. Papilian. Dl Prof. Iacobovici a pregătit un mamal de Propedeutica chirurgicală și altul asupra Chirurgiei etajului superior abdominal.

Tot în acest loc trebuie amintită lucrarea dlui Prof. I. P. Voitești: Elementele da geologie generală, care a fost premiată de Academia română.

Reviste și buletine științifice. Daco-Romania

Dar în afară de aceste publicații cu scop mai mult didactic Facultățile Universității noastre nu s'au lăsat mai pe jos în publicare de articole și comunicări științifice, fie în revistele streine, fie în cele apărute la Cluj sau în broșuri, datorite profesorilor și personalului didactic ajutător al Universității.

Dacă locul nu ne permite să ne ocupăm mai pe larg de toate lucrările mai de seamă ale profesorilor, șefilor de lucrări și asistenților universității noastre, vom aminti totuși pe unele din ele, insistând în special asupra revistelor și buletinelor științifice ale Universității noastre.

La Facultatea de Litere și Filosofie, Institutul de Istorie națională publică un Anuar sub direcția prof. Al. Lapedatu și I. Lupaș, în care aduc contribuțiuni noui la studiul istoric și civilizația poporului nostru. Profesorii: N. Bănescu, Silviu Dragomir, N. Drăgan etc.

Cea mai de seamă publicație a acestei facultăți este fără îndoială acea a Muzeului Limbei Române: „Dacoromania" de sub conducerea eruditului profesor Sextil Pușcariu, directorul Muzeului, al cărei al III-lea volum se află sub presă.

La această operă cu adevărat monumentală au colaborat Profesorii: Sextil Pușcariu, V. Bogrea, N. Drăgan, Iosif Popovici, G. Giuglea cât și elemente mai tinere din personalul didactic al Universității Gh. Oprescu, Th. Capidan, Romul Vuia, N. Georgescu-Tistu etc.

Amintim deasemeni dintre publicațiunile științifice ale profesorilor dela Facultatea de Litere și Filosofie, care au apărut în volume aparte: „Istoria literaturei române" a dlui Prof. Sextil Pușcariu; „Istoria literaturei române" epoca veche de Prof. G. Bogdan-Duică; „Filosofia românească" de Prof. M. Ștefănescu; „Personalitatea lui Ștefan cel Mare de Prof. I. Ursu, etc.

Nici revistele din afară de hotarele țărei n'au rămas străine de activitatea facultății de Litere și filosofie a Universității noastre. Prof. N. Bănescu a colaborat la „Bizantinisch-Neugriehische Jarbücher", Prof. Sextil Pușcariu la „Zeitschrift für romanische Philologie", Coriolan Petran la „Arbeiten des Kunsthistorischen Instituts der Universität Wien, etc.

Crâmpee de polemica

La Cassă...

— „Aurora" publică un articol intitulat „Nu sunt bani la cassă!"

... La care cassă? A bolșevicilor? Atunci zilele „Aurorei" sunt numărate.

Preocupare legitimă

— „Indreptarea" se preocupă de viitorul ... guvern german! Foarte firesc!

Problema unui viitor guvern român nici nu poate exista pentru frântura de partid care a rămas sub conducerea generalului Averescu.

Și apoi, dat fiind filo-germanismul de care dl Argetoianu acuză pe fostul să prietin, dl general Averescu, pe care a avut timpul și predilecția să-cunoască foarte bine „Indreptarea" nu poate fi preocupată decât de un viitor guvern german.

„A se slăbi"

„Să ne slăbească!" este titlul unu articol din „Patria" de o banalitate mai înflorătoare ca celebrul „a se slăbi" al dlui Mitică.

Imbuibații Consiliului Dirigent au nevoe să slăbească. E o necesitate imperioasă de higienă, căci altfel a plesni de apoplexie ... intelectuală r

Risc profesional

La întrunirea averescană, dl Groza a părăsit gangul amenințat de o întreagă pădure de bastoane. Nu a fost decât un simplu risc profesional: când cineva are pasiunea dlui Groza pentru negoțul de păduri și lemne poată incassa o simplă ciomăgeală.

Barul „Patria” (fost cafeneau „Park“). — Program senzațional pe luna Mai 3428

JEAN KANNER !! LAJARO !!

Programul complectat cu concursul dnei Waschington Gustav și Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. Și alte numere senzaționale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

INFORMAȚII

— **Banchet.** — Dl dr. Policard, profesor de istologie la Universitatea din Lyon, venit oficial în București, s'a oprit la Cluj, pentru a vedea pe vechiul său prietin dl dr. Guiart, tot din Lyon, profesor de istoria medicinei la Universitatea din Cluj.

Cu acest prilej mai mulți profesori universitari din Cluj au oferit dlui dr. Policard un banchet în restaurantul „New-York“. Dl dr. Policard este un savant de prima mână: el a pus bazele științei Isto-Fiziologice.

Observând la institutul de istologie de sub conducerea dlui prof. Gălășescu un metod practic de prepararea pieselor microscopice a cerut voe să-l introducă și la Lyon.

— **Șezătoare culturală.** Ieri a avut loc în satul Cojocna-Domeniu o șezătoare a cercului cultural, cu care ocazie învățătorul Runcu a ținut o conferință asupra „Combaterei alcoolismului“, iar dl Basil Porumbiu, revizorul școlar, a vorbit despe „Școală și importanța ei“, îndemnând poporul să-și dea copiii la meserii.

— **Concertul Simicel.** Mandolinistul Simicel va da în seara zilei de 1 Iunie a. c. în sala Prefecturei județului un concert de mandolină cu un program foarte bogat și variat.

— **Aviz.** *Domnii acționari dela Banca Invățătorilor S. A. Cluj, sunt rugați a-și trimite titli provizori pentru a-i schimba cu acțiile originale. — „Banca Invățătorilor“ Societate Anonimă, Cluj.*

— **Concert amânat.** Concertul dnei Elena E. Chiffa soprană lirică și al dlui Camillo de Anghelis, profesor la Conservatorul din Cluj, violoncelist, anunțat pe 17 l. crt. s'a amânat din cauze neprevăzute.

— **Conferințele dlui de Martonne.** Distinsul geograf și cunoscutul filo-român, dl Emm. de Martonne va fi în curând din nou oaspetele orașului nostru. După terminarea conferințelor anunțate la București, d-sa va ține și aici o serie de conferințe pe la sfârșitul acestei luni. Apoi dl Emm. de Martonne va participa la Congresul anual de Geografie, care se va deschide la 1 Iunie în Chișinău, cât și la excursiile organizate cu această ocazie în Basarabia.

— **Culturale.** Comitetul Despărțământului Cluj al „Astrei“ ține Vineri, în 16 Mai la ora 6 seara, în localul liceului de fete „Regina Maria“ ședință în vederea participării la București. Domnii membri fondatori și pe viață sunt invitați a lua parte,

— **Comisia administrativă.** In ziua de 14 Mai a. c. va avea loc la Prefectura județului o ședință a comisiunei administrative, sub președința dlui prefect Septimiu Mureșanu.

— **Se va închiria imediat,** pentru bancă, institut de asigurare, angrosist, etc. un local cu mobile de birou în centrul orașului. — Informator Biro, Calea Regele Ferdinand nr. 131. 3514

— **Muncitorești.** Aflăm că organizațiile muncitorești cari nu au aderat nici la internaționala II-a și nici la internaționala III-a, au avut eri o întrunire, cu care ocazie au discutat înființarea de cămînuri muncitorești, publicarea unui buletin sindical și redactarea unui memoriu, adresat autorităților privitor la libertatea de organizare și propagandă a sindicatelor muncitorești.

— **Un jubileu.** Eri la orele 5 a avut loc la liceul piarist din strada Mihail Kogălniceanu, o întrunire catolică, convocată pentru reparațiunile ce urmează a se face bisericei. Totodată s'a ales o comisiune care să pregătească serbările pentru jubileul de 200 ani al bisericei și care va avea loc în luna Octomvrie a. c. Această serbare are însă o deosebită însemnătate, deoarece s'a dovedit de unii istorici drepturile noastre asupra acestui imobil, care actualmente servește liceului piarist.

— **Inspecție școlară.** Dl Ilie Purcariu, directorul general al Invățământului profesional, din Ministerul Instrucțiunii a inspectat, zilele acestea, Școala de conductori tehnici din Cluj, rămânând pe deplin mulțumit de tot ce s'a lucrat, în ultimul timp, pentru progresul acestei școale.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Aviz.** Să aduce la cunoștință, că târgul de țară din comuna Mociu, care să ținea la Sărbătoarea „Inălțarea Domnului (Ispas), de acum înainte să va ținea Luni, Marți și Miercuri înainte de sărbătoarea românilor „Inălțarea Domnului“ (Ispas).

— **SE CAUTĂ** *un om sau un băiat de serviciu, bine plătit, la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat. Doritorii să ocupe acest post se vor adresa în fiecare zi de lucru, între orele 11—12, la Biroul Sindicatului, Piața Unirei 29 (Palatul Bánffy).*

— **Furt la banca „Marmorosch Blank“.** Eri înainte de amiază în timpul orelor de serviciu, un funcționar dela „Banca Românească“ s'a prezintat la casa băncii „Marmorosch“ pentru a ridica suma de 50.000 lei. Casierul a scos banii din Cassă și a așezat pachetul pe colțul mesei întorcându-se apoi în altă parte, unde avea de lucru.

Când însă funcționarul dela „Banca Românească“ se prezintă și ceru să i se achite suma, casierul rămase cu totul surprins, văzând că banii pe cari mai înainte îi așezase pe marginea mesei, nu mai erau acolo.

S'au început imediat investigații printre cei prezenți însă fără nici un rezultat, de oarece banii nu s'au putut găsi. Cazul a fost deferit Prefecturei de poliție, care a început cercetările.

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— **Excursil școlare.** Elevele școalei secundare și ale celei comerciale de fete din Aiud împreună cu corpul profesoral sub conducerea dlui prof. Bucur au fost zilele acestea în orașul nostru vizitând principalele așezăminte ale orașului.

— **Dela „Asociația restauratorilor“.** Asociația restauratoriloâ români din Cluj, în ultima ședință care a avut loc ieri, a ales cu unanimitate de voturi ca președinte al ei pe dl Ioan Andone mare comerciant și restaurator.

— **Revizuirea brevetelor de industrie.** In baza legei controlului străinilor, dl Prefect al poliției a dispus revizuirea tuturor brevetelor de industrie acordate până acum negustorilor din Cluj. Aceasta, în urma constatărilor făcute de autoritățile locale după care foarte mulți străini întrați ciandestin în țară au reușit să obție brevete de industrie în baza unor acte falșe. In numărul de mâine vom de amănunte.

— **Inspecțiile dlui Prefect.** Dl Sept. Mureșianu, prefectul județului Cojocna, a făcut ieri o inspecție în plasa Hida interesându-se de mersul lucrărilor în vederea construirei de noui locoluri de școli primare.

— **O inspecție școlară în Secuime.** Dl Inspector general al învățământului din Ardeal. Al. Pteancu pleacă Joi în inspecție la școlile ungurești din Săcuime în urma unor denunțuri primite la minister contra conducătorilor acestor școli.

— **Dela Primărie.** Azi la ora 11 s'a întrunit la primăria orașului comisiunea economică pentru a lua ultimele hotărâri în chestiunea comercializărei uzinei electrice. La ședință a asistat și un delegat al ministerului de industrie și comerț.

— **Funcționărești.** Comisiunea de admitere a candidaților de funcționare în cadrele funcționarilor de stat, comisiune prezidată de dl Martinovici se va întruni Sâmbătă ora 4 p. m.

Rezultatul alegerii dela Bocșa-Montană

Izbânda partidului liberal

O telegramă sosită în ultimul moment ne anunță următorul resultat al alegerei de deputat dela Bocșa-Montană:

Profesorul Iosif Vuia, candidatul partidului național-liberal, 3500 voturi ales.

Caius Brediceanu 2700 voturi.

Candidatul din partea partidului poporului de sub conducerea dlui C. Argetoianu s'a retras.

Cronica muzicală

Concertul Maestrului Sibianu

Sâmbătă seara a avut loc în Sala Prefecturei, mult așteptatul concert al distinsului pianist care este dl Ilie Sibianu, profesor la Conservatorul local.

Programul care cuprindea și renumita „Sonata Kreutzer“ a lui Beethoven, — pusă în program după insistențele numeroșilor admiratori ai maestrului Sibianu, — a fost executat în mod strălucit. Atât „Sonata Kreutzer“ cât și „Sonata Lunii“ au fost ascultate de selecta asistență cu o atenție și într'o tăcere aproape religioasă, înterpretatorul fiind răsplătit cu îndelungate aplauze și ovaționat.

S'a remarcat și de astădată rarile calități de pianist ale maestrului nostru, al cărui tușeu este aproape inegalabil în finețe și sonoritate.

Maestrul Sibianu, cum au spus și străinii cari au avut norocul să'l asculte nu— „execută“ — dar transformă pianul într'un isvor de sunete de o desăvârșită armonie. Dsa este fără îndoială unul din marii noștri pianiști, și cel mai mare interpretator al operelor lui Chopin, lucru care s'a vădit cu prisosință la concertul de Sâmbătă, mai ales în „Impromptu No. 2“ și în „Scherzo“.

Programul a fost complectat cu o serie de compoziții proprii, cari au relevat o altă latură a talentului dlui Sibianu, — cea de compozitor.

„Rapsodia Românească“ a dsale, în care motivele populare românești sunt închegate într'un mod nespus de fericit de o savantă cunoaștere a tuturor tainelor orchestrației, este o bucată care fixează definitiv pe autor în galeria puținilor noștri compozitori muzicali.

Dl Strasser, violonist de un mare talent, a acompaniat cu muzicalitate și unitate „Sonata Kreutzer“.

Nr. 800/1924.

Publicație de licitațiune

Publicăm, că pentru escontentarea pretenției de lei 40.000 capital și acesorii a Băncii Românești [S. A. Sucursala Cluj în baza art. 306 al Codului Comercial vom vinde prin licitație în detrimentul debitorului întârzietor mărfuri de manufactură și tricotaj puse în gaj în valoare de lei 390,000 și sub prețul de estimare. Licitația se va esecuta în Cluj Calea Regele Ferdinand 34. în Magazia Băncii Mobiliare la 19 Maiu 1924 ora 4 post meridian. Amatorii ne vor depune înainte de licitație lei 39.000 vadiu. Cumpărătorii vor avea să plătească imediat prețul de cumpărare plus 2 la sută taxă de înregistrare și imposit pe cifra afacerilor.

Cluj, 8 Maiu 1924.

Dr. Ioan Cosma mp.
notar public.
3511

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNICUM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KÚN CLUJ
și toate accesoriile în această branche

Aviz.

In Institutul de surdo-muți al Statului din Cluj, se primesc copii surdo-muți de ambele sexe, sub vârsta de 11 ani. Informații dă Direcțiunea Institutului.

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeși de mătasă și zephir. Gata. 3488-1 După mă sură.

După întrunirea de la „Reduta"

Mostenirea partidului poporului

După cum spuneam şi în numărul de eri al ziarului, atmosfera întrunirii de Duminică a partidului poporului a fost penibilă şi pentru public şi pentru oratori. Erau acolo oameni, ţărani şi studenţi, cari ademeniţi de minciuna că generalul Averescu sau dl Goga vor face declaraţii senzaţionale în chestiunea evreiască, aşteptau manifestându-şi la început nerăbdarea, iar mai târziu nemulţumirea, ca aceste declaraţii să se producă. Dar generalul Averescu, dl Goga caşi ceilalţi oratori au tăcut mâlc în ce priveşte chestiunea aceasta. Cum însă trebuiau totuşi să spună ceva publicului pe care-l aduseseră acolo, s'au năpustit asupra guvernului, au denigrat războiul şi au proslăvit activitatea partidului poporului. In critica pe care au făcut-o actualei guvernări, unii oratori, cari simţeau mai puternic apăsătoarea atmosferă a întrunirii pierzându-şi cu desăvârşire capul, au riscat afirmaţiuni a căror netemeinicie nu e egalată decât de ridicolul lor.

Astfel dl M. Berlescu a spus, între alte neadevăruri tot atât de caraghioase, că: „guvernul liberal a risipit moştenirea strălucită, morală şi materială, lăsată de partidul poporului la plecarea lui dela guvern".

Dar care era moştenirea „strălucită" lăsată de partidul poporului când toată lumea îşi aminteşte prea bine că regimul averescan s'a prăbuşit mai cu seamă din pricina sufocantei atmosfere morale pe care i-au creiat-o afacerile necurate ale oamunilor săi? „Reşiţa", bonurile de tezaur, activitatea nefastă a dlui Tăslăuanu, toată acea nesfârşită serie de potlogării cari ridicaseră întreaga opinie publică împotriva guvernului Averescu, iată moştenirea morală pe care el o lăsase când a fost silit să părăsească puterea. In ce priveşte moştenirea materială, ea se prezenta tot atât de lamentabil. Finanţele statului erau secătuite din cauza risipei, a negligenţei, a jafului şi a dezordinei pe care regimul o întronase în administraţia publică? Iată moştenirea morală şi materială pe care a lăsat-o guvernul Averescu. A trebuit o muncă uriaşă pentru a îndrepta ninorocita situaţie în care se găsea atunci ţara şi o stăruitoare acţiune de purificare pentru o împrăştia miasmele cari ameninţau să otrăvească atmosfera morală a vieţii noastre publice.

Şi când acesta este adevărul cunoscut de toată lumea, cum se poate vorbi de „strălucita moştenire" lăsată de regimul averescan? In rândurile de mai sus n'am voit decât să punem în lumină întreg ridicolul unei atari afirmaţiuni.

Inscripţii

Muncă... dar cu metodă. — Dra Tatayna, o tânără şi graţioasă scriitoare parisiană, a sosit în Bucureşti pentru a ţine două conferinţe la Fondaţiunea Carol.

Interviewată de un ziarist, dra Tatayna a declarat, cu multă voioşie:

— Muncesc zece ore pe zi, şi totuşi am timp să ies în fiecare seară!

Privindu-i în ziar figura atât de gingaşe şi delicată cu trăsăturile fine şi cu o înfăţişare de fetiţă sglobie mi-am zis:

— Zece ore de muncă pe zi pentru o făptură atât de plăpândă, când cel mai robust plebeu cere maximum 8 ore de muncă! E o povară prea barbară pentru nişte umeri atât de delicaţi...

Dar fotografia continuă surâsul ei fraged şi plin de mulţumire sub povara a zece ore de muncă quotidiană.

In fond, a munci mult nu este nici plictisitor, nici sdrobitor: munca nu este numai o datorie — cultul muncei formulat în rituri filozofice şi lirice de Carlayle — ci pentru un intelectual este o adevărată voluptate.

Marea filozofie a muncei, operaţiunea de a-i întipări o notă de satisfacţie şi plăcere, este organizarea ei.

Nu-ţi pierde o clipă în zadar — şi astfel, muncind cât de mult, mistuind cărţi cu lăcomia unui bou, jonglând cu ideile ca un virtuos, trăgând imense brazde negre pe ogorul alb al hârtiei, ridicând blocuri de gândire vei avea impresiunea unui joc de om voinic.

Diodor

Ce este cu lichidarea resortului de agricultură din Cluj

Rostul acestei lichidări — Când se vor termina lucrările de lichidare — Relaţiile dlui insp. Leonescu

Se ştie că pentru accelerarea şi bunul mers al aplicării reformei agrare în Ardeal şi Banat, încă dela începutul acestei operaţiuni, ministerul de agricultură a înfiinţat în Cluj un organ superior: Directoratul de agricultură, pus sub conducerea dlui Petrini.

Acest directorat, prin organele sale, a executat toate lucrările de expropriere din aceste provincii alipite şi o mare parte din lucrările de împroprietărire.

Se mai ştie că acest resort avea pe lângă el şi resortul de domenii, că, în fine, era un fel de minister al agriculturei şi domeniilor pentru Ardeal şi Banat, natural sub ordinele ministerului central, sau, mai bine zis, organul de informaţii şi de execuţie al acestuia.

Directoratul Domeniilor a fost desfiinţat încă dela finele anului 1922.

La începutul anului 1923, ministerul agriculturei a hotărât desfiinţarea pe ziua de 1 Aprilie 1923 şi a resortului de agricultură, dând în acelaş timp şi ordin de lichidare a tuturor afacerilor băneşti şi trecerea tuturor conturilor sub directă administraţie a direcţiunilor respective din Ministerul de Agricultură şi Domenii dela Bucureşti.

Se ştie că acest minister este unul dintre acelea cari au venituri directe şi foarte importante. Aceste venituri provin din exploatarea pădurilor statului, ferme, herghelii, pescării, moşii, etc.

Până acum, toate aceste averi ale statului erau exploatate de administraţiile regionale ale Ministerului — regiuni silvice, regiuni agricole, etc. — şi banii erau manipulaţi după cum cereau împrejurările, natural sub oarecare control al administraţiei centrale.

In urma ordinului de lichidare care trebuia să se producă pe ziua de 1 Aprilie 1923, toată comptabilitatea şi manipularea veniturilor trebuia să treacă pe seama Ministerului de agricultură.

Acelaş lucru s'a petrecut de altfel şi cu resortul de agricultură; însă, văzând că nici până la 1 Ianuarie 1924 lucrările de lichidare a directoratului general de agricultură din Cluj şi a arganelor sale din Ardeal şi Banat n'au fost terminate, a însărcinat pe dl Mircea Leonescu, inspector general, cu accelerarea acestor lucrărf de lichidare.

In urma lichidărei, funcţionarii fostului resort de agricultură din Cluj au trecut, o parte la Bucureşti, o parte au fost detaşaţi la regiunile silvice sau agricole, iar altă mică parte a fost pusă în disponibilitate, plătindu-se funcţionarilor leafa pe o lună înainte.

Dl Petrini a fost însărcinat cu direcţia generală a aplicărei reformei agrare în Ardeal, adică ca referent asupra tuturor chestiunilor din Ardeal şi Banat cari privesc această reformă.

După declaraţiile pe care ni le-a făcut dl Inspector Leonescu terminarea definitivă a lucrărilor de lichidare se va produce cel mult în o lună şi jumătate, parte din lucrări fiind efectuate deja de dnii Popa şi Ciomac.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Presa maghiară

Inţelegerea româno-maghiară

Pornind dela constatările dlui N. Iorga la congresul dela Suceava al Ligei Culturale, asupra relaţiilor, pe cari le voim prietenoase, între români şi ungari, — d. Paál Árpád scrie în ziarul „Keleti Ujság" un frumos articol pe care îl iscălim în întregime.

D. Paál, reproducând cuvintele dlui Iorga, ne cere să respectăm adevăratele drepturi ale ungurilor cari, trebue să recunoască, de altă parte, că aici Românii sunt marele element de viaţă şi să caute cu înţelegere condiţiile în cari ar putea colabora cu noi pentru binele patriei comune.

Sfătuim însă pe d. Paál să nu vorbească prea mult despre „binele patriei comune" căci să supără „Brassói Lapok"...

„Uj Kelet" şi antisemitismul partidului poporului

„Ar fi un lucru pripit — scrie „Uj Kelet" — să deducem că partidul poporului, în întregul lui, ar fi antisemit. Din contră, în trecut am făcut tocmai experienţa, că orice tendinţă de acest fel este departe de partidul dlui general Averescu."

Săcuii şi Ungurii

Ziarul „Brassoi Lapok" este nemângăiat de când a aflat că streinătatea începe să ştie să facă deosebirea între Săcui şi Unguri. Aceiaşi streinătate mai ştie şi că aşa numita „Secuime" cuprinde mai multe mii de români maghiarizaţi a căror readucere la sânul neamului va fi o datorie de onoare pentru orice guvern român, — oricât ar protesta cei ce i-au desnaţionalizat cu sila în trecut.

O declaraţie a dlui Octavian Goga

Intrebat fiind de un redactor al ziarului „Ellenzék", dl Octavian Goga a declarat următoarele:

„Este un lucru cunoscut că partidul poporului nu numai a tratat şi s'a şi înţeles cu partidul maghiar.

Această înţelegere a fost primită cu cea mai mare bunăvoinţă de opinia publică românească.(!) Inţelegerile noastre cu minorităţile le-am început cu ungurii. Chestiunea ungurilor ardeleni este de cea mai mare importanţă pentru noi, nu numai din punctul de vedere al politicei interne, ci şi dincel al politicei externe.

Nu ura, ci ideia naţională a propăvăduesc. Numai acela îmi este duşman, care lucrează contra ei.

Indrăznesc să afirm că în cursul acestui an vom veni la putere.

Situaţia partidului de la putere este imposibilă. Refacerea economică a ţării nu se poate realiza decât cu colaborarea capitalului extern."

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

De vanzare
o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Eventual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă nouă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la
Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10, p. usa 3.

O fuziune care nu s'a discutat

Desminţirile dlor Mihalaahe şi Madgearu — Manevrele dlui Maniu — Programul de fuziune de la Arad — Greşala partidului naţional

Fuziunea partidului naţional cu ţărăniştii e un basm care nu se mai isprăveşte. Ziarele pretinse „independente" susţin că fuziunea este un fapt sigur. Oficioasele celor două partide ocolesc cu grijă orice precizare; iar oamenii lor politici sînt în cea mai complectă desorientare.

După declaraţiile categorice ale d-lui Mihalache, şeful partidului ţărănist, şi după cele ale d-lui Madgearu, secretarul general, fuziunea nu numai că nu se face, dar nici n'au fost „pertractări" până acum în acest senz. Oprindu-ne la aceste două lămuriri autorizate, chestiunea fuziunei capătă un înţeles nou, neaşteptat. In adevăr, dacă nici umbră de tratative n'au fost între aceste două partide, cine a avut interes să lanseze şi să susţină un svon neîntemeiat, şi cu ce scop? Dacă acest svon ar fi pornit dela conducerea partidului ţărănist, d. Mihalache şi d. Madgearu n'ar fi desminţit nimic; dimpotrivă, s'ar fi pretat la întreg jocul anumitei prese.

Rămâne deci partidul naţional şi anumita presă. E posibil ca partizanul naţional să fi lansat ştirea fuziunei, ca un mijloc de a atrage în altă parte atenţia opiniei publice, rău impresionată de refuzul făcut ofertei d-lui Iorga. In acelaş timp, în partidul naţional, fracţiunea tinerilor sub imboldul d-lui Goldiş, convinsă că politica de izolare a d-lui Maniu este fatală partidului, şi-a exprimat categoric dorinţa de a o rupe cu această politică, impunând d-lui Maniu să intre în tratative de fuziune cu ţărăniştii. Sub imperiul ameninţărei cu ruptura, d. Maniu se pare că a acceptat, dar numai de formă, întreţinând în presa aşa zisă independentă toate svonurile despre o fuziune care nu se trate.

Declaraţiile dlui ministru Al. Constantinescu, publicate în numărul nostru de eri, sunt destul de elocvente. Dl Al. Constantinescu, desigur bine informat asupra frământărilor din partidul naţional face următoarea apreciere:

„Mi s'a spus că membrii autorizaţi din partidul naţional au făcut comunicări, chiar scrise şefului partidului, cu privire la chestiunea de persoane, şi că până acum, s'ar urma „pertractări" pentru formule împăciuitoare.

„Iată de ce eu nu cred într'o fuziune pe baza programului discutat, se zice chiar admis, însă numai la Arad."

Rezultă deci că fuziunea nu s'a discutat. Mai rezultă însă şi că în fracţiunea condusă de dl Goldiş, dorinţa de fuziune este aşa de puternică încât ea se manifestă izolat, în afară de cadrele partidului. Un program de fuziune, publicat nu de mult în presă, pornea de la Arad pentru a da chestiunei un caracter de temeinicie. Diverse alte manifestări ale aceleeaşi fracţiuni indică o stare de agitaţie care nu se poate calma cu manoperile de politică de struţ ale dlui Maniu.

Astfel stând faptele, pe deoparte hotărârea tineretului de a sili conducerea partidului naţional la o politică lărgită, pe de alta încăpăţinarea conducerii de a se închide în zidurile vechei politice, — un desnodământ violent este inevitabil, dacă unii sau alţii nu vor renunţa.

Faptul are o deosebită importanţă pentru desfăşurarea vieţei noastre politice în viitor. Un partid naţional, în forma lui actuală s'a dovedit cu prisosinţă netrebnic vieţei publice. Dar nu este mai puţin adevărat că, cu actualele elemente, o fuziune cu ţărăniştii este imposibilă. Singura fuziune fericită pe care partidul naţional ar fi putut-o face, a fost acea propusă de dl Iorga. Refuzând-o, partidul naţional n'a făcut numai o imensă greşeală politică ci şi un act păgubitor ţărei. Căci să ne gândim la ceeace d. Constantinescu ne spune aşa de frumos în interviewul său de eri:

„Tot ce dorim noi e să reuşească orice combinaţie serioasă, căci noi nu putem fi eterni la guvern, şi dorim ca după noi, să urmeze la guvern, un partid tare care, să poată lucra şi el, mai departe pentru binele şi propăşirea ţărei".

A. R. Gus

Cum falsifică un ziar maghiar

istoria neamului nostru

Ziarul „Brassói Lapok" afirmă că Românii ardeleni au invadat Ardealul în veacul al XIII-lea — O istorie pentru uzul propagandei iredentiste

Continuând elucubraţia prin care iredentistul ziar braşovean „Brassói Lapok" vrea să dărâme „prejudecata" teoriei că Românii ardeleni ar fi băştinaşi pe acest pământ, ziarul maghiar scrie următoarele:

„Dacă poporul daco-roman, ar fi locuit aici de 2 mii de ani, precum ei afirmă, s'ar putea să nu existe asupra acestui lucru nici un document? Unde sunt scriptele, legile, statuiele lor doveditoare în istoria oricărui neam cult? In ce parte a Munţiilor Apuseni se află amintirile culturei daco-romanice, sau cel puţin ruinele unui oraş sau ale unei clădiri monumentale zidite de ei? Dacă ar exista un singur pergament din timpul erei arpadiene referitor la cultura sau autonomia Daco-Românilor, noi am recunoaşte liniştiţi acea afirmaţie a istoricilor români că la venirea maghiarilor în Ardeal ar fi existat aici Daco-Romani.

Tuhutum n'a învins la Almaş în principele blach Gelon pe un strămoş al Românilor ci pe un popor slav.

După ce împăratul Aurelian a părăsit Dacia în anul 257, legiunile şi cetăţenii romani s'au retras în partea nordică a peninsulei balcanice la sud de Dunăre.

Pe acest teritoriu s'a format în anii 400—800 după Christos poporul ce se numea român. Aceştia au fost strămoşii românilor de azi. Fiind păstori şi crescători de vite, Slavii i-au numit Vlachi, ceiace nu-i o noţiune de naţiune sau popor, ci înseamnă *păstor*.

Acest nevinovat cuvânt a pricinuit uriaşa greşelă istorică fără pereche în istoria mondială.

In acest timp, în Dacia, Dacii, Goţii, Hunii, Avarii şi mai multe seminţii slave în timp de 700 ani s'au contopit, dând naştere unei formaţiuni slave.

Deşi sângele şi caracterul acestui popor a fost unul slav, totuşi, n'a figurat ca rassă aparte. In urma ocupaţiei lor de păstori şi ei au fost numiţi drept „vlahi".

Vlahii din Ardeal însă, şi cei de la sudul Dunării, nu numai că nu au fost aceiaşi, dar nici măcar vre-o înrudire îndepărtată nu i-a legat.

Blachii lui Gelon şi strămoşii Românilor de astăzi nu sunt aceiaşi.

Până în veacul al XIII-lea nu găsim în Ardeal nimic care ar presupune că Românii ar fi existat aici.

In anul 1182 regele Bela al III-lea cucerind Niş ul şi Sofia şi convingându-se că soldaţii români balcanici sunt foarte potriviţi pentru apărarea regiunilor muntoase, a adus cu sine în ţară o ceată din ei şi i-a colonizat în judeţul Făgăraşului.

In anul 1208, Românii s'au refugiat în massă în Muntenia de astăzi. După campania tătarilor, Kumania a fost invadată de tot mai mulţi români cari au ocupat pe seama lor întregul pământ fertil dela Dunăre până la Carpaţi (1247).

Făcând să se nască ţara Munteniei şi răsfrângându-se spre nord, au format la 1360 Moldova.

La mijlocul veacului al XIII-lea românii din Muntenia se ivesc în număr tot mai mare în satele din munţii Carpaţilor.

Intrarea lor în ţară n'a fost împiedecată de regii Béla al IV-lea şi István al V-lea, deoarece aceşti venetici populău regiunile devastate de tătari şi făceau ca contingentul de vite al ţării să fie mai mare.

In vreme ce Românii din Muntenia şi Moldova s'au stabilit într'un loc, s'a organizat ca stat, au clădit oraşe, şi şi-au desvoltat cultura, Românii ce s'au strecurat în ţara noastră continuau să vagabondeze ca păstori şi în calitata de fii liberi ai naturei nu-şi-au însuşit vre-o cultură corespunzătoare, erau nedisciplinaţi şi ordinea publică era o noţiune streină pentru ei.

„Din alte documente reiese că strecurarea românilor în ţară nu s'au întâmplat de-odată ci în cursul mai multor veacuri posterioare, până în veacul al XVIII-lea.

Românii din Ardeal nu s'au putut acomoda cu viaţa statului ardelenesc unde s'au găsit faţă în faţă cu o viaţă orăşănească desvoltată, industrie şi comerţ remarcabile şi cultură, pentru acele timpuri înaltă.

*

Nu vom continua cu caraghioasa teorie inventată de „savantul" lui „Brassói Lapok". Am voit numai să arătăm cum se înfăţişează istoria neamului românesc, falsificată anume pentru scopurile propagandei iredentiste maghiare. Iată, cu câtă ruşinare se afirmă în propria noastră ţară, că noi nu suntem locuitorii băştinaşi ai Ardealului ci nişte venetici strecuraţi în patria maghiară după veacul al XIII-lea. Iată, în sfârşit, cum se fabrică la Budapesta şi la Braşov teoria „dreptului istoric" al naţiunei maghiare asupra „Ardealului unguresc", astăzi sub „ocupaţia vremelnică a balcanicilor venetici".

Scrisori din Tg.-Mures

Tifosul exantematic şi Tifosul abdominal la Târgu-Mureş şi judeţ — O Statue a Lupoaicei în Tg.-Mureş

Am anunţat la timp mersul epidemiilor din oraşul nostru şi judeţ.

Tifosul abdominal s'a crezut că se va putea stinge, dar după câte am constatat, el continuă să facă victime, deşi s'au luat toate măsurile de combatere.

Ca o surpriză s'a declarat acum şi tifosul exantematic în judeţul nostru.

Până acum s'au declarat patru cazuri, dintre cari două mortale

Veşti din judeţul Cluc ne arată că tifosul exantematic s'a declarat şi acolo, deşi aici se crede că această maladie a fost adusă de acolo în judeţul Mureş-Turda.

Cum mersul epidemiilor la noi ia proporţii pe zi ce merge tot mai mari, s'au luat cele mai severe măsuri pentru combatere.

O statuie a Lupoaicei la Târgul-Mureş

La Târgul-Mureş s'a luat iniţiativa în anul trecut de a se ridica un monument istoric care să stea mărturie tuturor despre originea noastră ilustră romană şi s'a hotărât ca acest monument să fie o reproducere exactă a *Lupoaicei* din Roma.

Cetatea de eri seculască, cuib de agitaţii şi de iredentism, trebue să devie oraş românesc. Impunătoarea statue a Ostaşului Român precum şi bustul lui Avram Iancu, care în curând se va înălţa şi el, şi a Lupoaicei, pe una din pieţele oraşului, vor da Târgului Mureş, acest aspect românesc.

Opera înnoitoare de succes a romanizării acestui oraş, precum şi toate iniţiativele ridicării monumentelor de mai sus, se datoresc dlui Prefect Victor Marior şi harnicului nostru primar dlui dr. Emil Dandea.

Tocuri şi tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii şi adulţi, deoarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: 3425

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 14 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Evenimentul culminant al sezonului!

Tragedia dragostei

Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii şi 10 acte într'o singură reprezentaţie. In rolul principal cei mai mari artişti de filme: Emil Jannings, Mia May şi Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neîntrecuta senzaţie a sezonului!

Zeiţa Africei

Seria II.

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild şi Truman Van Dyks, maeştrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuşi unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry şi vampirul

CINEMA APOLLO

Mâna mortului

Mişcătoare dramă de aventuri în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Film demn de toate atenţia!

Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşiţa Societate Anonimă

Prospect de subscripţiune

Pentru 74.000 Acţiuni Nominative

Societatea *Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşiţa S. A.* a hotărât în adunarea sa generală extraordinară din 27 Martie 1924 şi în conformitate cu Jurnal Consiliului de Miniştri No. 237 din 14 Februarie 1924, publicat în Monitorul Oficial No. 36 din 19 Februarie 1924, sporirea capitalului său social dela 185 milioane la 250 milioane lei, printr'o emisiune de 130.000 acţiuni nominative.

Scopul acestei emisiuni este de a augmenta fondul de rulment al societăţei.

In ceeace priveşte rentabilitatea acţiunei, menţionăm că dividendul pentru exerciţul 1923 este de 30%. Noile acţiuni vor participa la întregul beneficiu pe exerciţiul 1924.

Consiliul de administraţie însărcinat de către adunarea generală extraordinară să realizeze această emisiune, oferă 74.000 acţiuni acţionarilor societăţei în condiţiunile stabilite mai jos. Numărul acţiunilor cari vor rămâne va fi destinat să satisfacă obligaţiunile luate în mod ferm de către societate.

Fiecare acţionar va avea dreptul să subscrie o acţiune nouă la cinci acţiuni vechi. Nici un drep de opţiune nu se va acorda posesorului a mai puţin de cinci acţiuni. Pentru a-şi exercita dreptul de opţiune, acţionarii vor trebui să prezinte la una din băncile următoare:

la Bucureşti la Banca Agricolă
„ L. Berkowitz
„ Chrissoveloni
„ Comercială Italiană şi Română
„ Comercială Română
„ de Credit Român
„ Generală a Ţării Româneşti
„ Marmorosch, Blank & Co.
„ Românească
„ de Scont a României
„ Ţărănească
la Timişoara: la Banca Timişoarei şi Soc. Comercială pe Acţiuni.
la Sibiu: la „ALBINA" Institut de Credit şi de Economii.
la Londra: la Banca Glyn, Mille, Currie, Holt & Co.
la Viena: la Societatea Generală de Credit Funciar al Austriei sau la sucursalele lor

titlurile lor provizorii sau chitanţele lor integral liberate pentru a fi stampilate, însoţindu-le de o însemnare în dublu exemplar conţinând numele şi adresa acţionarului precum şi numerile titlurilor sau chitanţelor. Dreptul de opţiune va trebui să fie exercitat cu începere dela data de 12 Maiu până cel mai târziu la 17 Maiu 1924. După expirarea acestui termen, dreptul de opţiune al acţionarilor se stinge.

Preţul de emisiune al noilor acţiuni a fost fixat la lei 1.400 bucata. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra preţului de emisiune vor trebu efectuate la urmatoarele date:

400 lei la subscripţie
300 lei la 30 Iunie 1924
300 lei la 30 Septembrie 1924
400 lei la 30 Noembrie 1924

Subscriptorul va plăti drept speze de emisiune 5 lei de acţiune subscrisă.

Primul vărsământ de lei 400 va putea fi de asemenea achitat prin compensaţiune cu cuponul exerciţiului 1923, care va fi acceptat în valoarea dividendului de lei 127,25, astfel ca pentru o acţiune nouă subscriitorul va prezinta trei cupoane 1923 în valoarea totală de lei 381,75 şi lei 23,25 în numerar. Posesorii acţiunilor emisiunei a III-a realizată în 1923, şi cari nu participă decât la jumătatea beneficiul net al exerciţiului 1923, pot întrebuinţa dividendul de lei 63.25 ce revine acestor acţiuni, la plata primului vărsământ asupra noilor acţiuni. Pentru fiecare acţiune nouă subscrisă banca de subscripţiune va aplica pe chitanţele acţiunilor emisiunei a III-a o stampilă constatând dividendul achitat pe 1923 pentru fiecare cinci acţiuni reprezentate în aceste chitanţe, astfel contravaloarea dividendului a cinci acţiuni emisiunea a III-a reprezintând lei 316,25, subscriitorul va depune pentru fiecare acţiune nouă subscrisă, şi suma de lei 88,75 în numerar. — Este bine înţeles, că pentru acţiunile al căror dividend nu a făcut obiectul compensaţiei în chestiune, dividendul se va plăti in numerar la termenul ce se va fixa.

In cazul când acţionarul nu va efectua vărsămintele ulterioare la datele fixate, va ave de plătit dobânzi moratorii de 16% cu drept pentru societate a proceda în caz de neplată la termen conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute. **Consiliul de Administraţie.**

„INFRATIREA“ ECONOMICA SI FINANCIARA

Industria manuala

Importanţa industriei manuale. — Legea incurajării industriei trebuie modificată şi în favorul industriei manuale. — Infiinţarea unei instituţii de credit pentru industria manuală.

După încheerea păcii — pe motivul că marea industrie trebuia să-şi regrupeze producţiunea — pusă pe baza producţiunei celor necesare pentru conducerea marei lupte între popoare — industria manuală se bucura de o situaţie favorabilă desvoltării ei în viitor. Nefiind încă în funcţiune importul şi exportul streinătăţii, lipsea concurenţa, şi industria manuală avea comenzi destule. Azi, situaţia s'a schimbat în detrimentul acestei industrii.

Fabricatele streinătăţii au copleşit ţara, au acaparat piaţa în aşa mod, încât industriei manuale îi este imposibilă concurenţa, fără un sprijin real din partea Statului.

Cum însă Statul ácordă sprijinul său în cadrele legii pentru încurajarea industriei naţionale, iar această încurajare cuprinde aproape inclusiv marea industrie, industria manuală a fost vitregită.

Analiza rostului industriei manuale ne arată importanţa acesteia, nu numai din punct de vedere economic ci şi din punct de vedere social.

Din punct de vedere economic, industria manuală formează platforma pentru crearea marei industrii.

Din punct de vedere social, industria manuală cuprinde elementul cultural constructiv, căci industriaşii manuali, cu toţii au o pregătire alfabetică nu numai de breaslă. In ţările din Apus, ca Anglia, Franţa, Germania, Elveţia, etc., industria manuală formează o pătură socială puternică, mica burghezime. cu rolul ei bine definit în organizaţia acestor state. Industria manuală este pătura tampon între ţărănime şi burghezia mare. Elementele industriei manuale, având o oarecare situaţie socială, culturală şi materială, sunt arma cea mai bună contra demagogismului şi uitra-democratismului, păgubitor totdeauna unui stat. Acela, care prin munca sa manuală îşi crează un mic avut, ţine la acest avut, şi caută să'l conserve. In timpuri grele, breslele industriei manuale dau contingente conştiente, formând-o armată economică şi socială puternică.

La noi, industria manuală este acum în evoluţie. Statul are deci datoria de a se îngriji de soarta ei, căutând mijloacele trebuitoare, nu numai pentru desvoltarea şi intensificarea acestei industrii, dar şi mijloacele pentru salvarea ei.

Art. 12 din legea încurajării industriei naţionale asigură pentru meseriaşii cari întrebuinţează cel puţin patru calfe sau meşteri, precum şi societăţilor cooperative de meseriaşi cu un capital de minimum 2000 Lei, şi cari au angajaţi cel puţin 10 lucrători, toate avantagiile acordate şi marei industriei ca: cumpărarea de terenuri publice pe un preţ redus plătibil în 5 ani, în rate anuale; scutirea de taxă vamală la maşini, părţi de maşini şi accesorii, reduceri de taxe de transport pe Cfr., taxe poştale reduse egale cel puţin cu taxele Uniunei poştale internaţionale; linii de garaj; vânzarea sării pe preţul de cost, etc.

Aceste înlesniri sunt avantagioase pentru marea industrie, nu însă pentru industria manuală, care nu aduce mai nimic de peste graniţă şi care nu transportă, având desfacerea produselor pe pieţele locale.

Industria manuală trebuie sprijinită în altă formă. Sub fosta dominaţiune, industria manuală a fost incurajată prin ajutoare de maşini şi bani. Astfel s'au desvoltat din atelierele mici şi mijlocii fabrici cu caracter naţional.

Statul nostru are deci datoria de a sprijini industria manuală prin a modifica legea încurajării industriei naţionale în aşa fel, încât în cadrul ei să se poată acorda de către Stat meseriaşilor precum şi cooperativelor maşini, unelte, şi cele de trebuinţă pentru a putea organiza atelierele.

Referitor la partea financiară propunem înfiinţarea unui „Credit industrial pentru finanţarea industriei manuale şi celei mici“.

Această instituţie să acorde cooperativelor împrumuturi pe procente reduse, sau în cazuri concrete, să acorde subvenţii de bani în raport cu necesităţile şi trebuinţele meseriaşilor din diferitele bresle.

La fel, această instituţie să procure maşinele necesare industriei manuale dela industria noastră naţională mare punând pe urmă maşiniile la dispoziţia cooperativelor, cari la rândul lor să împărtăşească meseriaşii.

In forma aceasta s'ar asigura continuitatea şi prosperitatea industriei manuale, aşa de necesară pentru trebuinţele populaţiei şi aşa de importantă în desvoltarea economică a patriei noastre.

Raco.

Reclama este sufletul comertului !

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună

La firma:

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

3442

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

BURSA

Mai 13

Leul la Zürich . . . 2·85

Leul la Paris . . . 9·46

Cursul la Cluj

1 franc elveţian — —	Lei	35.60
1 franc francez — —	„	11.50
1 dolar — — — —	„	199
1 liră sterlină— — —	„	878
1 liră italiană— — —	„	8,90
1 coroane cehă — —	„	5,87
1 Leu = coroane austriace	„	355
1 Leu = coroane ungare	„	455
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

Bucureşti — — — — —	2.85
New-York — — — — —	563¾
Londra — — — — —	5462½
Paris — — — — —	3148
Milano — — — — —	2495
Praga — — — — —	1655
Belgrad — — — — —	—
Viena — — — — —	79½
Budapesta — — — — —	—
Varşovia — — — — —	—·—

PIAŢA

Industria cheramică din Ardeal a început să fie desvoltată în aşa măsură încât produsele cheramice interne de tot fel concurează în mod serios fabricatele străinătăţii.

Urmează însă a da acestei industrii un sprijin efectiv şi real, prin a pune stavilă importului fabricatelor din străinătate. Trebuesc deci majorate taxele vamale de import, iar taxele vamale de export trebuesc scăzute.

Această industrie este azi în stare de a satisface întreaga trebuinţă internă cu produse cheramice. Ţările cari au o industrie cheramică înfloritoare, ca Cehoslovacia de pildă, au acordat într'o măsură vastă protecţia vamală la export, pentru a facilita plasarea fabricatelor cuprinse în industria cheramică.

Trebuie să dăm deci şi noi aceia şi atenţiune acestei industrii pentru a nu-i stânjeni desvoltarea pe viitor.

Din cauza lipsei de numerar, afacerile stagnează în general. Piaţa pielei aşteaptă lăsarea liberă la export a pieilor brute.

Au încheiat:

CEREALE

CLUJ: orz 44-45.000, grâu 58.000, ovăz 42-43.000 porumb 45—46.000. tărâţă 35.000, Lei vag.

PIEI

	pro kg.
Piei până la 7 kg.	66—68 Lei
Pittling 7—25 kg.	39—40 „
„ 25 în sus	34—38 „
Bivol până la 8 kg.	34—35 „
Pittling bivol 8—20 kg.	27—28 „
Bivol greu	30—33 „
Seu brut	18—19 „
Seu topit	38—40 „

CARNE VIE

	pro kg.
Vită grea	16—18 Lei
Vită mijlocie	18—24 „
Vită pt. export	24—31 „
Porc pt. carne bună	32—37 „
„ „ „ cal.	37—38 „
Porc pt. grăsime	40—44 „
Miel, părechea	350—500 „

Informaţii economice

INTERNE

— **Câte automobile avem în România.** După statistica recentă avem la noi azi în circulaţie 10.000 automobile dintre cari 7500 automobile de turism şi 1250 camioane.

— **Majorarea tarifului serviciului de camionaj din Cluj.** Ministerul de Comunicaţii a aprobat sporirea tarifului serviciului de camionaj Cfr. Cluj. Majorarea din nou a acestui tarif va avea ca urmare un protest din partea industriaşilor şi comercianţilor clujeni, pe motivul că aceste taxe sunt prea urcate, ele contribuind la scumpirea mărfurilor cari sosesc la Cluj.

— **O expoziţie farmaceutică la Bucureşti.** Cu ocaziunea ţinerei congresului la Bucureşti în zilele dela 22 Mai până la 7 Iunie, a Asociaţiei generate a farmaciştilor din România va avea loc şi o expoziţie de articole farmaceutice. Cfr. a acordat taxe speciale de transport la articolele farmaceutice trimise la această expoziţie.

— **Cum se acordă brevetele industriale.** Mai mulţi industriaşi din Cluj se plâng contra felului cum Instanţa industrială l-a înţelege să acorde brevete. Pe când locuitorii Clujului nu obţin brevete, veniţii de curând din provincie le obţin foarte uşor. Astfel ni s'a adus la cunoştinţă cazul lui H. Schnabel, venit de curând din Dej, care a căpătat brevetul industrial pentru măcelărie, cu toate că nu a fost locuitor în Cluj. Sunt însă alţii cari stau aci de peste 30 ani şi n'au putut obţine brevetul de măcelar.

Exportul ouălor

Ouăle sunt libere la export

Din cauza greşitei interpretări a unei intervenţii din partea ministerului de industrie pe lângă cel de finanţe cu privire la stabilirea viitorului regim de export al ouălor, ministerul de finanţe a dat zilele trecute precum am arătat, un ordin vămilor, prin care le punea în vedere, că până la intrarea în vigoare a noului regim, exportul ouălor rămâne suspendat.

In urma unui schimb de explicaţiuni ce a intervenit între ministerul de industrie şi cel de finanţe s'a constatat eroarea de interpretare relevată de noi mai sus şi s'a declarat exportul de ouă complet liber cu începere dela 1 Mai a. c. cu plata taxei de export de 1.50 lei de bucată.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA“ PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina 0. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. 3426

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 3879-1

LOC DE CASĂ DE VÂNZARE

în Strada General Grigorescu, între No. 53—59 cu front către stradă.

Preţul Lei 70·— per metru pătrat. 3500

Informaţiuni la

G. Chintoanu,

funcţionar la firma „FERĂRIA" Cluj, Calea Victoriei No. 29.

No. 16563-E—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 7 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: *piatra şi pietriş.*

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3512 **Direcţinnea Regională.**

No. 21665-E—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că, în ziua de 21 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române din Cluj, pentru aprovizionare de: 3 buc incrucisoare simple 12⁰/12⁰.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3513 **Direcţiunea Regională.**

Reclama este sufletul comerţului

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

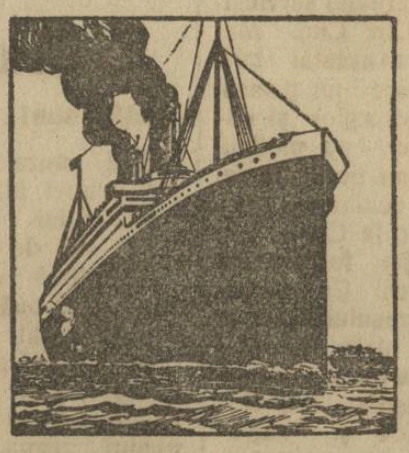

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, c[ne merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul IV. Nr. 1079 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Marți 15 Maiu 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 5709 15 MAI 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Conferința D-lui Iuliu Maniu

In sfârșit, prudentul și tacitur-nul domn Iuliu Maniu a eșit din mutismul în care se încăpățînează cu naiva convingere de a se aureola în nimbul misterului și miracolului: Sfinxul de la Blaj a vorbit!

Dl Iuliu Maniu, fie incapacitate nativă, fie hotărâre și tactică, scrie greu și vorbește rar — așa în cât suflarea românească are rare ori prilejul a ști ce se elaborează în capul acestui mare bărbat de Stat.

De data asiă însă ne-a fost hărăzit să aflăm ce cugetă dl Iuliu Maniu în chestia minorităților, căci dnia sa a ținut o foarte lungă conferință la Fondația Carol din București în care a analizat și și-a dat sentința definitiv în acest complex proces politic.

Dl Iuliu Maniu, chiar când își ia inima în dinți și se hotărește a eși din misterul său de Sybillă voalată în tăcere, rămâne acelaș nehotărât, vag, ambiguu și chiar echivoc, evitând cu grije primejdia consecințelor și răspunderilor.

Dl Iuliu Maniu este și pentru minorități și pentru Statul național român, după cum este și pentru democrație și umanitate, căci dnia sa, ca ori și ce ins care se socoate abil, este în totdeauna și pro și contra.

Mărturisim cinstit, fără nici o idee preconcepută și fără nici un pic de patimă, ca o simplă și imperioasă recunoaștere a unei evidențe brutale: Conferința dlui Iuliu Maniu atât sub raportul gândirei politice, al ideologiei, cât și al soluțiilor propuse, este de o rară mediocritate, chiar în acest moment de criză a talentului și a literaturei politice.

Pivotul argumentărei dlui Iuliu Maniu, ca și în desbaterea tuturor problemelor și și în toate atitudinele partidului național, îl formează în conferință hotărârile Adunărei dela Alba-Iulia, care în fond nu constitue de cât un frumos act istoric, înconjurat cu toată poezia trecutului.

Dar nici pe această temelie ideologică dl Iuliu Maniu nu poate construi ceva clar, pozitiv și logic, căci temperamentul său constitutiv este cu totul strein de asemenea atribute.

D-sa nu construește de cât o trazeologie searbădă și decolorată, în linii banale, în aspecte comune, care, atunci când se opintește către lirism și viziuni superioare de umanitate și generos viitor utopic, cade în patos și declamație.

Unde însă mediocritatea de experiență și gândire politică a dlui Iuliu Maniu isbucnește violent, unde competența sa dă un complect faliment, este atunci, când trecând dela abstracția și teoria, pe care o manifestă cu atâta naivitate, purcede la soluționarea practică a problemei minorităților.

Toate soluțiile formulate de dl Iuliu Maniu ca mari și geniale deziderate politice personale sunt de mult realizate.

Astfel dl Iuliu Maniu declară sentențios:

„Limba oficială de Stat să fie limba românească“.

Dar oare acum limba oficială a Statului este alta decât cea românească?

Citâm mai departe din ineditele soluții ale dlui Iuliu Maniu:

„Pentru a promova deoparte interesele naționale ale Statului român, iar pe de altă parte ale minorităților etnice, dl Maniu socotește că trebue stabilit următorul regim:

Limba guvernului central, a legislației și conducerei centrale de Stat să fie cea românească.

Limba oficială a tuturor funcționarilor și serviciilor de Stat, armată, serviciul extern, căi ferate, poștă, telegraf, vama. etc., trebue să fie cea românească.

Nu cumva Statul român a așteptat ca dl Iuliu Maniu să bine voiască a-și formula tocmai acum miraculoasele-i soluții, ca limba oficială a guvernului, a armatei, a funcționarilor etc. etc. să fie limba românească? Dacă nu ne înșelăm — și avem motive să credem că nu ne înșelăm — limba oficială a guvernului, armatei, fucționarilor etc. etc. este — poate, după cum ar rezulta din conferință, dl I. Maniu nu o știe — limba românească.

In numele de soluții deja realizate, dl Iuliu Maniu propune una singură originală, dar care are unicul defect că nu poate fi realizată în Statul român, pe care însuși dl I. Maniu îl declară „național“.

Anume dl Iuliu Maniu cere ca:

„Dreptul la folosirea limbii propril este o urmare firească a libertății personale. El este și trebue să fie nelimitat în raporturi personale și comerciale, în presă, publicațiuni, întruniri publice și în materie religioasă sau confesională.

Cetățeanul român de altă naționalitate decât cea română, va putea folosi limba sa în toate acele localități și în fața oficiilor publice de orice natură, din aceste localități, în afară de cazul când limba acestuia nu este decât în mod excepțional ori în măsuri de tot redus folosită în acea comună, plasă sau județ.

Principiul urmat să fie de a face posibilă, întrucât putința practică admite, ca fiecare cetățean să fie judecat și administrat în limba sa proprie.“

Principial, această soluție este intolerabilă într'un Stat național.

In defunctul imperiu austro-ungar o asemenea soluție era indrituită fiindcă ea era revendicată de *naționalități* față de o minoritate dominantă. In România-Mare, elementele de origină streină aflate în cuprinsul ei, formează *minorități* izolate și risipite într'un Stat național.

Din punct de vedere practic soluția propusă de dl Maniu este irealizabilă, căci noi nu putem crea la moment funcționari poligloți și enciclopediști.

In concluzie, soluțiilor d-lui Iuliu Maniu li se pot aplica mici modificări.

Un vechiu dicton: ce e bun în ele nu este original, iar ceeace este original nu este bun...

...Dar din dezastrul conferinței d-lui Iuliu Maniu se desprinde un mare adevăr general.

Până aci, de câte ori vre-un intelectual, vre-un cărturar din vechiul Regat, vre-un partid ori vre-un guvern purcedau la discuția ori rezolvirea vre-unei probleme a Ardealului, mandarinii partidului național săreau în sus, ca sub pălmuirea unei jigniri personale și unei profanări naționale, strigând:

— Nu vă atingeți!! Nu știți! nu puteți ști nimic din problemele Ardealului. Asta este competința și monopolul nostru.

Mărturisim, că această atitudine atât de categorică și intransigentă impresiona pe unii din Regat dându-le în fața problemelor Ardealului fiorul tainic ce-i simțeau profanii în fața cărților închise cu șapte peceți și rezervate numai inițiaților.

Am auzit vorbind, în sfârșit pe supremul mandarin al partidului național într'una din chestiunile cele mai familiare din complexul de probleme ale Ardealului.

Lipsa de preciziune și temei în expunere, lipsa de curaj în abordarea problemei, mediocritatea argumentărei și nulitatea soluțiilor — deziluzia complectă și falimentul conferinței d-lui Iuliu Maniu au distrus definitiv legenda competinței mandarinilor din partidul național în problemele Ardealului.

Declarațiile dlui I. G. Duca la Geneva

Praga. — După informațiunile primite de ziarul „Venkov“, dl Duca ar fi declarat cu prilejul recepțiilor dela Geneva în onoarea Suveranilor, că România este recunoscătoare Societății Națiunilor pentru noul regim al minorităților care insistă că popoarele minoritare să fie loiale față de statele lor.

Cu privire la raporturile româno-ruse, dl Duca a expus că știrile din Berlin asupra unui conflict de frontieră sunt cu totul inventate, dimpotrivă reprezentantul României a semnat o convenție cu delegatul sovietelor, care regulează diferendele de frontieră și reprezintă tot de odată primul acord încheiat între România și Rusia de când cu tulburările sovietice.

Dl Duca a mai confirmat că la începutul lui Iulie va avea loc la Praga o conferință a Micei Înțelegeri.

Altarele Națiunei

Câmpia Libertății

După o veche și bună tradiție, an de an, în zile înflorite de primăvară, se comemorează pe câmpia Libertății actul de hotărâre de la 1848 al întregului popor românesc din Ardeal. Sub aprige stăpânire de eri, ziua de 3—15 Maiu era prilej de anuală demostrație. Asupritorii trebuiau să știe că ceea ce au decretat înaintașii acolo, cu Șaguna cu Sulutiu și cu Simion Bărnuțiu, rămâne necontenit treaz în suflete, ca o poruncă supremă, ca un necontenit îndemn la lupta pe care trebuia să o dăm pentru a ne câștiga drepturile noastre de libertate.

In steagul românesc care înfrunta temerara îngânfare maghiară, și care își flutura senin faldurile peste apele odihnite ale Chereteului, nu era numai cutezanță, — era ceva mai mult: era expresia unei hotărâri pe care nimeni și nimic nu o putea mlădia, și era un avertisment necontenit acelora ce și făceau o așezare trainică din șubreda temelie a trufiei.

Anii s'au scurs, grei și triști, dar încrederea în izbânda finală a luptei noastre nu a slăbit. Ceasul desrobirei proorocită de pe câmpia Libertății ni-a găsit cu candela conștiinței naționale aprinsă.

După înfăptuirea unirei, comemorarea actului de la 1848, a luat caracterul unui anual pelerinaj la unul din cele mai mândre altare de afirmare națională românească în trecut. Serbările de pe câmpia Libertății sunt pentru tineretul care se ridică, o admirabilă școală pentru cunoașterea virtuților noastre naționale și pentru educarea caracterelor. Acolo, în decorul sombru care a adăpostit altădată sufletele sbuciumate ale iobăgimei deșteptate, între dealurile cari ni-au închis ca într'o albie mândria, la umbra zidurilor bătrâne ale așezămintelor de cultură și patriotism ale Blajului mii de suflete tinere vor reînvia și în acest an trecutul, pentru ca treziți de glasul lui să putem prețui cu mai multă înțelegere prezentul.

Cronica externă

Rezultatul alegerilor din Franța

— Infrângerea extremiștilor —

Primele rezultate ale alegerilor generale din Franța sunt favorabile blocului național în fruntea căruia se găsește dl Poincaré. Deasemeni, partidele stângei au câștigat câteva locuri mai mult decât aveau în Parlamentul trecut. Extremiștii, fie cei din dreapta monarchiști și clericali, cași cei din stânga, socialiștii internaționali și comuniștii, au suferit o înfrângere categorică. Cu toată acțiunea anarchică pe care au desvoltat-o foarte intens, rezultatul alegerilor este trist pentru extremiști cari au pierdut numeroase locuri atât în provincie cât și în Paris.

Două constatări se desprind din rezultatul acestor alegeri. Intâia, că toată lumea franceză împărtășește în totul politica dlui Poincaré în ce privește problemele externe. A doua, că alegătorii francezi și-au dat voturile lor partidelor moderate și cari se întemeiază pe ideia națională. Internaționaliștii cași reacționarii au fost boicotați de opinia publică franceză, care își dă perfect de bine seama atât de primejdia utopiilor comuniste cași de primejdia curentelor reacționare.

Franța a dovedit încă odată cu prilejul acestor alegeri că îndrăgostită de democrație, ea știe să respingă cu o egală putere atât pe extremiștii stângei cât și pe cei ai dreptei deopotrivă de primejdioși pentru națiune și pentru adevărata democrație.

A. S. R. Principele Carol la Cluj

Ni se telegrafiază din București în ultimul moment, că A. S. R. Princip. Carol, însoțit de A. S. R. Principele Elena, vor sosi în cursul săptămânei acesteia la Cluj pentru a lua parte la solemnitatea depunerei jurământului recruților dela grupul V aviație.

Alegerile în Japonia

Tokio, 12. — Alegerile generale au început.

In Capitală alegerile s'au făcut în ordine, dar în provincie s'au înregistrat incidente sângeroase. Peste 880 de alegători au fost arestați pentru violarea legii electorale.

Activitatea comitetului școlar al jud. Cojocna

Vara aceasta se vor construi 56 școli primare, nu 41 cât se hotărâse — Tăierea materialului lemnos necesar celor 56 școli a fost terminată — Un gest frumos și demn de imitat — Soc. „Călățele“ clădește la Beliș o școală în valoare de aproape un milion — Alte contribuții importante ale soc. „Călățele“ — Construcții de școli secundare la Huedin și Gilău

Am arătat în câteva articole anterioare, cum a fost organizată campania pentru construirea de noui școli primare în județul Cojocna. Astăzi suntem în măsură să arătăm câteva din rezultatele reale ale acestei campanii.

In primul loc, din rapoartele sosite la sediul comitetului școlar județean, se poate constata că țăranii din județul Cojocna își dau perfect de bine seama de importanța școalei, pe deoparte, și de importanța obolului lor pentru construirea școlilor, pe de altă parte.

Comitetul școlar județean a majorat numărul localurilor de școală ce se vor construi chiar în vara aceasta, la 56.

Materialul lemnos necesar acestor construcții este deja tăiat urmând numai să fie transportat, fie în comunele unde se vor clădi școlile, fie la ferestraie spre fasonare.

In fiecare din cele 56 de comune lucrează zilnic, fie la fasonarea lemnelor, fie la căratul prundului sau al lutului, echipe de țărani cari de bună voie și în mod gratuit s'au pus la dispoziția comitetelor locale, fie cu munca manuală fie cu căruțele.

Listele de subscripție pentru strângerea de fonduri, în toate comunele, se îmbogățesc zilnic cu noi și importante contribuții bănești din partea sătenilor.

Pe ziua de eri chiar s'au înregistrat două fapte foarte îmbucurătoare care constituesc un frumos succes al dlui prefect Mureșanu, președintele comitetului județean școlar. Anume, în comunele Bonțida și Valasut, D-sa a reușit să cumpere niște case foarte proprii pentru școală de la contele și de la baronul Bánffy — pe un preț extrem de mic.

Un gest frumos și demn de imitat

In regiunea Munților Apuseni din jurul Belișului și a Călățelelor pădurile pe o întindere de 7000 de iugăre, din 27000 câte au fost expropriate, (20.000 iugăre au fost lăsate în urma exproprierei pentru împroprietărirea țăranilor și pentru stat) se exploatează în baza unui contract de către societatea „Călățele“, în serviciul ceruia se găsesc 1500 de Moți plătiți cu 150—200 lei pe zi, lumină, lemne și alimente eftine.

Această societate, în dorința de a contribui și mai mult la îmbunătățirea soartei Moților sub toate raporturile, a adresat dlui prefect o comunicare scrisă prin care îl anunță că societatea, pe cheltuială proprie a început să clădească — și până la Septembrie va fi terminată — o școală primară în comuna Beliș.

Această școală va fi construită din zid cu încăperile necesare claselor cu trei camere pentru învățător și cu altă două camere pentru sediul Băncei populare din localitate. Pe lângă aceasta, societatea se obligă a plăti salariul învățătorului dela acea școală pe tot timpul cât societatea va sta acolo.

In acelaș timp va da gratuit școalei tot combustibilul de care va avea nevoie. Construirea școalei va costa între 700.000 și 1 milion de lei.

Tot societatea „Călățele“ s'a obligat să transporte în mod complect gratuit, de pe funicularul ei, dela Beliș până la stația Cfr. din Călățele, tot materialul lemnos necesar construirei a 27 de școli primare din județul Cojocna. Fără aceasta, comitetul școlar ar fi trebuit să cheltuiască peste 100.000 lei cu transportarea acestor materiale. In fine, tot societatea „Călățele“ s'a obligat față de dl Prefect ca în schimbul lemnului rotund verde pe care comitetul școlar îl va lua din pădurile statului, să dea lemn uscat și fasonat, necesar pentru ușile, ferestrele, acoperișul și grilajurile celor 25 școli.

Dl Prefect al județului a comunicat Ministerului Instrucțiunei frumosul gest al soc. „Călățele“, iar Ministrul a trimes acesteia, o frumoasă adresă de mulțumire.

Gestul atât de frumos al societății „Călățele“, pe lângă celelalte servicii pe care le-a adus Moților, merită toate laudele și poate servi ca un frumos exemplu tuturor societăților forestiere din țara Moților.

Construcții de școli secundare la Huedin și Gilău.

Din inițiativă dlui Senator V. Bianu și a dlui Prefect Mureșianu, zilele acestea va începe la Huedin construirea unei școli de meserii iar la Sâncraiu o școală elementară de agricultură cu trei ramuri: pomărit, albinărit și grădinărit. Această școală va fi înzestrată și cu internate.

Localul a fost cumpărat dela baronul Gh. Banffy, expropriat, iar rezerva de 298 iugăre, rămasă statului, va fi afectată acestui școli.

La Gilău se va deschide tot în vara aceasta o școală de meserii care va fi instalată în clădirea fostă a lui Barcsay, actualmente expropriat în întregime ca absenteist.

Din toate acestea se poate vedea frumoasa activitate a comitetului școlar al jud. Cojocna.

Piane
bune numai în magazin de piane
să pot cumpăra
unde iau toată garanția și prețurile
sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ
STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal
3171

INFORMATII

Marile serbari din Blaj

— Prin telefon dela trimisul nostru special —

Blaj, 14. Au sosit la Blaj 60 școli cu peste 2000 elevi. Pe ziua de mâine și-au anunțat sosirea dl ministru Alexandru Lapedatu. Actualmente se găsește aici dl Popa Lisseanu și peste 70 profesori din toată țara. In gara locală așteaptă la sosirea fiecărui tren o echipă de cercetași cu membrii din comitetul de aranjare al serbărilor. Elevii și elevele au fost găzduiți pe la școli, iar profesorii și ceilalți vizitatori pe la casele particulare. Gara este frumos pavoazată iar orașul are un aspect de sărbătoare. Astăzi dimineață a avut loc concursul de gimnastică în curtea liceului de băeți și după aceeasta, oaspeții au vizitat diferitele așezăminte ale Blajului. Vizitarea s'a făcut în grupuri de câte 50—60 persoane, însoțite de câte un profesor sau doi cari dau explicațiile. La orele 12 a avut loc o mare masă comună.

După masă au loc jocuri sportive pe arena de pe Câmpul Libertății, după care dl Al. Lupeanu, profesor, directorul bibliotecei va ține o conferință despre „Blajul de odinioară.“ *T. A.*

— ***Sosirea dlui Ministru Gh. Tătărăscu.*** *Astăzi, cu expresul de București a sosit în localitate dl Gh. Tătărăscu, subsecretar de Stat pentru minorități.*

— **Dl Goga pentru capitalul strein.** Dl Octavian Goga — se știe — este campionul „Ideei naționale“ „deși cei cari l'au ascultat la întrunirea de Duminică a averescanilor ar putea avea o altă idee. Pentru a-și preciza concepția politică a „ideei naționale“ — atât de avariată în ultima întrunire averescană — dl Octavian Goga a acordat un interview ziarului grofilor maghiari „Ellenzék“ în care, între altele, a declarat următoarele:

„Refacerea economică a țării nu se poate realiza decât cu colaborarea capitalului extern“.

Prin urmare, dl Octavian Goga, doctrinarul și campionul „ideei naționale“ se declară pentru capitalul strein și internațional!

Știm, poeții nu sunt exemplare de logică; dar dl Octavian Goga mai este și un om politic, și atunci, cum rimează dsa, „idea națională“ cu capitalul strein?

— **Un act lipsit de dreptate și delicatețe** *îl săvârșește dl Groza, când, pentru a explica huiduelile, fluierăturile și vehementele protestări a căror victimă a fost la întrunirea averescană, le atribue inițiativei lui Petringenaru sau . . . dlui Amos Frâncu! Nu știm ce amestec a putut avea acest Petringenaru în manifestația ostilă pe care o parte din publicul care asista la întrunirea averescană a făcut'o dlui Groza. A pune însă alături de numele lui Petringenaru un nume de cinste întransigentă și naționalism idealist, cum este acela al dlui Amos Frâncu, constitue cel puțin o lipsă de elementară delicatețe.*

— **Inființarea Asociației generale a Măcelarilor.** Asociația măcelarilor din Cluj a convocat pe zilele de 22, 23 și 24 lunie un congres al tuturor măcelarilor din Ardeal, în vederea constituirei Asociației generale a măcelarilor din România.

— **Pentru construcțiile școlare.** Ministerul de Comunicație a încunoștiințat Prefectura județului, că a aprobat ca lemnele necesare construcțiilor celor 56 școli din jud. Cojocna să fie transportate pe C. F. R. cu prețul de regie, adică cu prețul cu care statul își transportă materialele necesare întreprinderilor lui cu alte cuvinte, costul transportului unui vagon va fi de 200 lei în loc de 2000.

— **Fixarea chiriilor.** S'a anunțat din timp că s'a instituit în Cluj o comisiune de fixare a chiriilor. Aceastâ comisiune și-a început eri activitatea, ținându-și prima ședință.

— **Noua maximare a cărnei.** Zilele trecute a avut loc la Primărie o ședință pentru revizuirea prețurilor maximale la carne și derivate. Comisia a propus menținerea actualelor prețuri afară de cele ale cărnei de vită, la care s'a propus o majorare cu 10 procente. — Nu s'a luat încă hotărîre definitivă.

— **Conferință amânată.** Dl profesor I. Grințescu fiind indispus conferința „Din viața plantelor“ anunțată la Universitate, pentru Vineri, 16 curent, se amână pentru o dată ulterioară.

— **Când sosește dl Primar.** Dl Oct. Utalea care a plecat acum câteva zile la București va sosi Vineri în localitate.

— **Inspecții.** Dl Sept. Mureșianu a plecat azi de dimineață într'o nouă inspecție în județ pentru a constata activitatea comitetelor școlare.

— **Ora de închidere a localurilor publice.** Azi după prânz va avea loc o consfătuire la care vor lua parte dnii General Dănilă Pap, Prefect Sept. Mureșianu și Prefect Ovidiu Gritta.

Cu ocazia acestei consfătuiri se va discuta chestiunea fixărei nouei ore de închidere a localurilor în Cluj. Se crede că noua oră de închidere va fi ora 2.

— **Turneul dlui Manolescu în Ardeal.** *Dl Ion Manolescu fiind reținut în București pentru tratativele ce se urmează între Asociațiunea artiștilor maghiari și Sindicatul artiștilor români, pentru fuzionarea lor, reprezentațiile anunțate în Ardeal cu piesa „Tatăl“ se amână pentru primele zile ale lunei Iunie. Datele exacte se vor anunuța la timp.*

— **Concertul dlui Nagacevski.** In seara zilei de 24 Mai va avea loc în sala Prefecturei județului concertul cunoscutului cântăreț dela Opera română, dl N. Nagacevski cu un frumos și bogat program.

— **Dela C. F. R.** Direcția Regională a C. F. R. din Cluj a primit un ordin dela Direcția Generală ca până la finele lunei lunie să termine inventariarea vagoanelor stricate care staționează azi prin gările din Ardeal. Aceasta în vederea distribuirei lor pe la atelierele de reparație spre a fi reparate toate până în toamnă.

— **Ședința comisiei administrativă.** Azi dimineață a avut loc ședința comisiunei administrative a orașului Cluj și a județului Cojocna.

— **Concursul de auto-turism.** Termenul pentru înscrierea la concursul de turism, a fost prelungit până în ziua de 24 Mai curent. Comisiunea auto-turistică a hotărât ca trei premii noi în valoare de Lei 100.000, 30.000 și 20.000 să fie atribuite celor trei primi concurenți clasați. Suma de Lei 150.000 a fost oferită Automobil-Clubului Regal Român de către Asociațiunea Industriașilor de Petrol din România în acest scop.

— **SE CAUTĂ** *un om sau un băiat de serviciu, bine plătit, la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat. Doritorii să ocupe acest post se vor adresa în fiecare zi de lucru, între orele 11—12, la Biroul Sindicatului, Piața Unirei 29 (Palatul Bánffy).*

— **Se va închiria imediat,** pentru bancă, institut de asigurare, angrosist, etc. un local cu mobile de birou în centrul orașului. — Informator Biro, Calea Regele Ferdinand nr. 131. 3514

Inscripții

Centenarul lui Byron. Byron nu a fost numai una din gurile cele mai elocvente, și impresionante, prin care muza poeziei și-a spus cuvântul ei de eternă frumusețe, ci unul din cele mai frământate și tragice exemplare ale umanității. Tânăr, de o autentică și înaltă noblețe, frumos ca Apollo, bogat, cuceritor al unei reputații mondiale și al celor mai frumoase și dinstinse femei fantezist în stare se-și îndeplinească cele mai capricioase dorințe, Byron era sfâșiat de cel mai oribil pesimism

Se poate o desmințire mai categorică a teoriilor cari explică pesimismul prin mizeria financiară, prin cauze de domeniul economic și social? Michel-Angelo, în frigurile titanicelor lui creațiuni, cinstit de Papă, adulat de nobili, de-asupra grijilor zilei de mâine, se mistuia de o tainică și profundă suferință.

— Nessus arzând pe rugul propriului lui geniu.

E o legendă jicnitoare pentru adevăr, nu numai pentru gloria lui Eminescu, e o totală ignoranță a psihologiei, când se încearcă a se explica de unii pesimismul celui mai mare poet al românismului prin necazurile lui de ordin financiar.

Fără a fi bogat, Eminescu cu sufletul lui senin și superior, avântat de lirismul lui nativ, urcând treptele cele mai înalte ale schelelor concepțiilor filosofice, plutea cu mult de-asupra micilor mizerii ale vieței: ochiul lui sfredelitor al eternității și infinitului nu vedea de cât marile mizerii ale vieței.

... Căci, după cum a spus Brunetiere, pesimismul nu este o suferință fizică, ci o suferință metafizică.

Diodor

De vanzare o mosie

împreună cu casă
de locuit de 120
jughere catastrale
la o depărtare de
Arad de 12 km. gară pe loc.
3515

Informațiuni mai detailate la

Halpert Lajos
Reuniunea Economică Arad.

Barul „Patria" (fost cafeneau „Park"). — Program senzaţional pe luna Mai 3428 **!!**

JEAN KANNER LAJARO !!

Programul complectat cu concursul dnei Waschington Gustav şi Simon Judith, Lehrer Aranka, Miclosi Margit etc. şi alte numere senzaţionale. Locul de întâlnire a elitei Clujene.

Noua isbândă a partidului liberal în Ardeal

— Rezultatul alegerei de la Bocşa-Montană —

In alegerea pentru un loc de deputat de la Bocşa-Muntană a reuşit cu un mare număr de voturi, dl prof. Iosif Vuia, candidatul partidului liberal.

Candidatul partidului naţional, dl Caius Brediceanu, cu toată demagogia desfăşurată şi cu toată risipa de propagandă electorală, a fost pus într'o mare inferioritate de voturi şi a fost învins!

Dl Avram Imbroane, candidatul fostului partid argetoianist a avut prudenţa să se retragă la timp.

Nu ştim precis care a fost soarta candidatului partidului ţărănist, dr. Ţeicu „vajnicul apărător al ţărănimei" cum se spunea în manifestul electoral al ţăraniştilor; cea ce e sigur, este faptul că şi el a căzut în mod ruşinos. Legenda tăriei şi popularităţei partidului naţional în Ardeal, în care de-altminteri nu mai cred de cât cei interesaţi şi naivii iremediabili, a suferit o nouă şi grea lovitură.

Lumea din Ardeal s'a desgustat de palavra demagogică, fie că este rostită, în numele unui trecut intrat de apururi în paginile istoriei, de către candidatul partidului naţional, fie că este rostită în numele unui viitor de revoluţie şi bolşevism de către candidatul partidului ţărănist. Lumea din Ardeal fuge îndeosebi cu groază de oameni, cari în neputinţa de a înfăptui o operă pozitivă, se îstovesc în acţiuni de negaţie, de obstrucţionism şi dărâmare politică şi socială.

Lumea din Ardeal simte nevoia sufletească şi politică de oameni, cari unind idealismul naţional cu simţul practic al prezentului, repară, construesc şi lucrează la desăvârşirea edificiului României Mari.

Iată explicarea tainei — şi dacă mai poate fi o taină pentru vre-unii — de cu partidul liberal prinde un teren din ce în ce mai solid în Ardeal şi pentru ce candidaţii lui es biruitori în toate alegerile.

Comandaţi bilete la Loterie Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Opera D-lui I. G. Duca în streinătate

Intrevederea cu Ramsay Macdonald — Anglia şi chestiunea Basarabiei

Insoţind pe Suverani în călătoriile prin ţările occidentale, d-l I. G. Duca, ministru de externe, a înţeles să facă din această călătorie un prilej pentru a rezolvi chestiunile cari privesc România.

La Paris, d-sa a avut convorbiri cu d-l Poincaré, Millerand şi cu toţi factorii de seamă ai politicei franceze. In Elveţia şi Belgia d-l Duca a procedat la fel şi întrevederile pe cari le a avut cu diferite personalităţi din Belgia şi Elveţia au dus la rezolvarea multor chestiuni cari priveau raporturile noastre cu aceste state, raporturi cari n'au putut ieşi decât întărite din aceste convorbiri. Opinia publică ca şi conducătorii politici ai ţărilor pe unde au trecut Suveranii au putut să se convingă, din declaraţiile făcute de ministru nostru de externe, că România înţelege să fie un factor de pace şi de ordine în Europa. Statul nostru va fi totdeauna alături de cei cari, apărând liniştea Europei, îşi dau seama că această linişte nu se poate întemeia decât pe respectul tratatelor cari au statornicit noua ordine politică în Europa.

Trecând în Anglia, d-l I. G. Duca a ţinut să vadă pe d-l Ramsay Macdonald, primul ministru, cu care a avut o lungă întrevedere. S'au examinat toate chestiunile cari privesc politica internaţională şi în deosebi acelea cari interesează direct România. D-l Duca a asigurat pe d. Ramsay Macdonald că România este însufleţită de intenţiuni pacifice şi că preocuparea ei de căpetenie nie este numai pentru consolidarea şi refacerea ei.

In ce priveşte chestiunea Basarabiei, dl I. G. Duca a căpătat ca şi la Paris, asigurări formale că Anglia înţelege să respecte semnătura pusă pe convenţia privitoare la Basarabia. Dl Ramsay Macdonald a declarat că Anglia nu va admite niciodată ca această chestiune să fie pusă din nou în discuţiune de către Soviete, întrucât ea o socoteşte definitiv rezolvită.

Ministrul nostru de externe a obţinut aceleaşi asigurări şi din partea dlor Lloyd George, Asquith, lord Curzon şi Stanley Baldwin, cari în întrevederile pe cari le-au avut cu dl Duca i-au declarat că Anglia îşi va respecta totdeauna obligaţiile pe cari şi le-a luat şi pe cari le-a întărit prin semnătura reprezentanţilor ei.

Nu ştim încă toate chestiunile pe cari dl Duca le-a rezolvit în convorbirile pe cari le-a avut atât în Anglia cât şi în celelalte state cu conducătorii lor. Ceiace vom să arătăm aci este numai acţiunea stăruitoare, înţeleaptă şi neobosită pe care dl Duca a desvoltat-o cu prilejul acestei călătorii în streinătate. Sunt fesne de văzut rezultatele binefăcătoare şi utile pentru ţară pe cari opera dlui Duca le va avea, atât în ce priveşte consolidarea raporturilor noastre cu statele occidentale cât şi în ce priveşte aşezarea noastră ca element de progres, de pace şi de civilizaţie în Europa.

Crâmpee de polemica

Otova

In polilogbia care a debitat-o la Fondaţia Carol, dl Iuliu Maniu, în veleitatea impotentă de a atinge culmile lirismului exclamat cu un elan patos:

„Vai de naţiunea care nu este în stare să-şi fixeze zi de zi, noui şi noui ţinte nobile şi măreţe, idealuri tot mai desăvârşite, demne de frământări, de luptă, de jertfe, de sacrificii şi de martiri!

După cum se vede, pentru simţul de nuanţă lingvistică al dlui Iuliu Maniu cuvântul „jertfă" este cu totul altceva de cât „sacrificiu".

Ce modestie!

Dl Groza, mândru de fluerăturile şi huiduelile încasate cu atâta seninătate la întrunirea avereşeană din Cluj, pentru faptul că întrupează ideia naţională alături de dl Tischler, a acordat un interview ziarului unguresc „Ujság" — care fără îndoială că şi el se împărtăşeşte în ideia naţională a dlui Goga.

Dl Groza, în medievalul său cavalerism se consolează cu ideia că manifestaţia ostilă a cărei candidă victimă a fost, era opera unei femei, care nu a avut darul de a fi tânără şi frumoasă.

Dacă ar fi fost tânără şi frumoasă, modestul Don Juan ar fi fost în stare se înghită cu voluptate nu numai fluerăturile şi huiduelile, ci chiar bastoanele care fremătau în aer.

Urna

La Bocşa-Montană partidul naţional nu a putut scoate din urnă pe dl Caius Brediceanu.

Urnele electorale au ajuns adevărate urne funerare pentru partidul naţional.

Dispariţia „României"

Rezultatele examenului politic dat de partidul naţional în vechiul regat

O ştire din Bucureşti ne vesteşte că primul oficios al partidului naţional „România" îşi va încetat apariţia. Gândindu-ne la nevoia de afirmare a scrisului românesc, pierderea este desigur dureroasă. Orice ziar românesc dispărut înseamnă pierderea unui soldat al culturei româneşti. De aceea pierderea „României" nu poate decât să ne întristeze.

In acest eveniment este însă şi ceva care nu are nimic a face cu afirmarea scrisului naţional. „România" s'a născut, înainte de toate, ca organ autorizat al unui partid politic. Menţinerea lui şi pătrunderea în public erau prin urmare nu o chestiune pură de presă, ci o chestiune de politică. In dispariţia timpurie trebuie să vedem un insuccess al partidului naţional.

Descălecând în vechiul regat, partidul naţional trebuia să se supună acestui examen de popularitate. Partidul naţional aducea un nou element în viaţa politică generală a ţărei, şi acest element din contactul cu realităţile vieţei publice trebuia să cadă sau să izbândească. Alegerile parţiale din vechiul regat au dovedit cu prisosinţă că toate sforţările partidului naţional de a pătrunde în masse, sunt zadarnice. *Oriunde s'a prezentat partidul naţional la alegeri, el a fost ruşinos respins de corpul electoral.*

Era un prim indiciu asupra insuccesului partidului naţional. Dispariţia „României" este o consecinţă firească a acestui insuccess.

Presa maghiară

Speranţe maghiare

„Deputatul socialist Victor Berge, din America — scrie „Ellenzék" a înaintat un proect în care se cere preşedintelui Coolidge să invite puterile iscălitoare a tratatului de la Versailles în scopul revizuirii acestui tratat".

— Paşte, murgule!...

Scriitorul Bródy Sándor greu bolnav

Ziarele maghiare ne aduc ştirea că scriitorul maghiar Bródy Sándor se află greu bolnav la Budapesta. Medicii îi aşteaptă sfârşitul din ceas în ceas. Numitul este unul din vestitorii literaturei maghiare moderne şi un reprezentant al curentălui naturalist.

Chestiunea cetăţeniei

„Nu este de loc cuminte ca cetăţenia omului să depindă de paragrafe — scrie ziarul „Esti Lloyd". Trebue să înceteze orientarea în chestiunea cetăţeniei după anii 1918 şi 1924. Cei ce vreau să trăiască aici, doresc să fie membrii folositori ai societăţii. Cei ce îşi aleg ca patrie România, sunt fără îndoială, de părerea că maximul de bunuri materiale şi morale aici le vor putea obţine şi că aici pot deveni cetăţenii cei mai fericiţi şi mulţumiţi.

Dacă confratele maghiar ar fi lăsat la o parte „bunurile morale", după cari ar asuda puhoiul de streini intraţi clandestin în ţară, ne-am declara în totul de acord cu afirmaţia lui din urmă.

Manifest pan-european

„Contele Condenhove Kalergi — scrie „Ellenzék" — a lansat un aşa zis „manifest pan-european" în care el susţine imposibilitatea de a se salva Europa altfel decât prin o alianţă pan-europeană.

Marea primejdie ce ameninţă Europa este, după contele vienez, primejdia rusească. In acest scop visul lui Komenski şi Nietzsche, ideia lui Kant şi voinţa lui Bonaparte şi Mazzini ar trebui realizate în forma unor State-Unite Europene.

Aceste State-Unite Europene ar avea o politică externă de apărare dar nedusmănoasă faţă de Rusia şi Anglia.

Contele Condenhove a scos de curând şi o gazetă intitulată „Uniunea Pan-europeană" în scopul propagandei pentru această idee.

Campania pentru edificarea de şcoli în judeţul Cojocna

— Constituirea unui fond şcolar judeţean —

O deosebită importanţă prezintă pentru întreaga noastră administraţie opera începută atât de strălucit în vechiul regat şi continuată şi în ţinuturile alipite, în ceeace priveşte înzestrarea satelor noastre cu localurile de cultură. Se cunoaşte de toţi că în judeţul Cojocna s'a început din Ianuarie încă, o muncă asiduă, pentru ca rezultatele acestei opere de cultivare naţională să fie cât mai frumoase şi folositoare.

In acest scop s'au început deja în unele sate ale judeţului clădirile de şcoli şi colectarea fondurilor necesare.

Totodată, dl Prefect Sept. Mureşanu a luat dispoziţiunea de a se elabora un statut de constituire a fondului şcolar judeţean, după care, începând dela 1 Ianuarie 1924, în judeţul Cojocna se înfiinţează un fond şcolar din contribuţiile şi taxele anuale, veniturile producţiunilor şcolare, etc.

Taxele, după noul statut elaborat, se stabilesc în felul următor: fiecare comerciant, întreprindere, industrie, exploatare, sunt datoare a plăti anual o sumă dela 100 lei în sus, după mărimea capitalului şi comerţului, sumă ce se stabileşte de către comitetul şcolar comunal şi judeţean.

După fiecare brevet, permisiune de petrecere, sau alte asemenea autorizaţii, odată cu eliberarea actului se va percepe suma de 100 lei pentru majorarea fondului şcolar judeţan, iar pentru cei împroprietăriţi prin noua lege de reforma agrară se va percepe o taxă de 5 lei pe jugărul cadastral, tot în acelaş scop.

Aceste sume vor avea o destinaţiune bine stabilită, de oarece statutul fondului şcolar judeţean, prevede că fondul şcolar serveşte exclusiv pentru clădirea, întreţinerea şi înzestrarea şcolilor primare de stat din judeţul Cojocna, iar nouile clădiri de şcoli făcute din acest fond, vor forma proprietatea exclusivă a Statului.

Fondul Şcolar se va administra de către Comitetul şcolar judeţean sau de o delegaţiune din sânul acestui Comitet, iar prefectul judeţului este de drept preşedintele Comitetului. Cu percepera taxelor sunt însărcinate organele primăriilor respective, iar la sfârşitul fiecărei luni, sumele rezultate se vor vărsa la percepţiile plaselor respective, aşa că îşi vor da contribuţia pentru mărirea fondului şcolar, nu numai locuitorii comunelor cari au nevoie de şcoli, ci şi acei, în ale căror sate se găsesc localuri de şcoală suficiente. Având în vedere frumoasele intenţiuni de care e animată administraţia noastră, credem că măsurile luate de Dl Prefect Sept. Mureşanu vor fi executate şi aduse la îndeplinire, pentru acoperirea lipsei localurilor de şcoală, care se resimte atât, mai ales în Ardeal.

Aviz.

In Institutul de surdo-muţi al Statului din Cluj, se primesc copii surdo-muţi de ambele sexe, sub vârsta de 11 ani. Informaţii dă Direcţiunea Institutului.

Pagini din trecut

Cum s'a sărbătorit la Cluj ziua de 3-15 Maiu acum 40 de ani

D. Sándor József, pe atunci redactor al ziarului „Kolozsvári Közlöny", instiga maghiarimea contra Românilor — Barbariile săvârșite de studențimea maghiară. In loc să le regrete, D. Sándor József aprobă a doua zi aceste barbarii

Astăzi, când întregul neam românesc își poate da întâlnire la Blaj cu prilejul marei zile de 15 Mai, este bine să ne aducem aminte de trecutul nostru dureros. Aniversarea marilor evenimente ale națiunei noastre era luată atunci drept „trădare de patrie" de asupritorii din trecut.

Ca exemplu pentru *„libertățile"* vechei Ungarii, vom povesti felul cum a avut loc la Cluj serbătorirea zilei de 15 Mai acum 40 de ani.

Actualul deputat maghiar, dl Sándor József, era pe atunci redactor al ziarului „Kolozsvári Közlöny", care instiga zi de zi contra poporului românesc.

Intotdeauna când se apropia ziua de 15 Mai, dl Sándor, începea prin articole să instige pentru a zădărnici serbarea.

La 11 Mai anul 1883 dsa scria de pildă următoarele:

„La 15 Mai Românii vreau să sărbătorească ziua de jalnică amintire a revoluției blăjene. Vom auzi discursuri bombastice rostite în înfierbântarea sângelui și în agitația mincinoasă a nervilor lor. Vor răsuna cuvintele unor aspirații nebazate și ilegale, cu uitarea tuturor meritelor, a tradițiilor și a moralei.

Așa spun, că ei ar fi proclamat libertatea, ei au scuturat lanțurile robiei, ca și cum acestea nu le-ar fi obținut în urma mărinimiei ungurești, gratis și de bună voie. Spun că și-au creiat o situație nouă, ca și cum prin ruinele ținuturilor și ale satelor și prin sângele vărsat de ei, nu ar fi dat înapoi cu o sută de ani în desvoltarea ei această patrie mamă.

Vor aniversa memoria uciga-șului din Zărand, al lui Balint și cred că astfel de lacrimi pătrund la Ceruri. Ei numesc drept mucenici pe cei cari au părăsit și au atacat pe la spate maghiarimea ce lupta pentru învingerea ideilor din noua epocă.

N'au decât să o facă. Să nu se mai mire însă dacă le vom pune botniță și dacă plângerile lor contra botniței nu le vom mai lua în considerare".

Intrunirea studențimei maghiare

In anul 1884, în urma articolelor zilnice ațâțătoare ale dlui Sándor, studențimea universitară maghiară a hotărât să țină o întrunire contra românilor clujeni. Adunarea — la care a luat parte și dl Sándor — a avut loc tocmai în ziua de 3/15 Mai, în curtea palatului Bánffy din Piața Clujului.

După ce președintele studenților, Varró László, deschise adunarea, studenții Bonis Samu și Motolay vorbiră contra societății culturale a studenților români, „Iulia".

Studentul Szentkirályi a spus următoarele:

„Să procedăm în așa fel, încât purtarea noastră să reliefeze caracterul și cinstea maghiară și să dea poftă românilor să devină maghiari. Românii nu trebuesc alungați din țară ci asimilați. Opincei și coasei trebue să-i opunem gheata și sabia.

Societatea „Iulia" urmărește scopuri antinaționale. Spiritul acestei societăți este de vină că profesorul limbei române Grigore Silași predă în limba română".

După ce s'a vorbit mai multe ceasuri s'a hotărât zădărnicirea serbării românilor de la Hotelul „Biasini".

Manifestația

Studențimea de aici a pornit la locuința actualului președinte de onoare al Baroului advocațial, dl dr. Aurel Isacu, pe vremuri unul dintre cei mai neînfricați luptători ai românismului contra opresiunei ungurești, huduindul și înjurându-l cumplit. De-aici studenții au pornit la locuințele dlui Coroianu și profesoralui Silași, huiduindu-i și batjocorindu-i și pe ei.

Scandalul de la „Biasini"

Studențimea s'a îndreptat apoi spre hotelul „Biasini" unde românii — domni și doamne — sărbătoreau în mod pașnic ziua de 3/15 Mai. Studenții maghiari au intrat ca niște sălbateci în sala unde se aflau românii, rupând ușa din țâțâni înarmați cu bâte, drugi de fier și ciomege, pentru a înfricoșa pe români.

Au intonat așa zisul „cântec" asurzitor: *„Hazádnak rendületlenül"* și *„Rákóczi mars"*.

Advocatul Coroianu a încercat să vorbească studenților pentru a-i potoli.

Aceștia însă, răcnind cumplit și imitând urletele de război ale strămoșilor lor, l'au împiedecat.

Românii din sală au început să cânte „Hora." Studențimea maghiară și derbedeii veniți la fața locului au început să țipe cât le lua gura: „Jos valahii!" „Moarte opincarilor!" și „Am venit să bem sânge de valah!" și să ia la bătaie pe români. Pe urmă, sub amenințarea cu moartea au poruncit românilor să plece din sală, și să treacă cu toții, doamne și domni, prin „furci" sau jug caudian", acoperiți fiind cu huiduieli și insulte.

Isprava derbedeilor.

După această ispravă, studențimea și derbedeii cari s'au alăturat manifestanților, au pornit de-alungul străzilor. Numărul lor era de mai multe mii.

Se auziau strigăte „Ne sculăm cu sabia contra opincarilor valahi."

Unde vedeau vre un român se repezeau la el și-l luau la bătaie, lăsându-l pe jumătate mort.

Au spart geamurile mai multor case românești, pe urmă s'au dus la biserica românească, bombardându-o cu pietri și spărgându-i poarta.

Cetele de derbedei însălbățeciți umblau pe toate străzile Clujului intonând cântarea maghiară „patriotică": *„Oh te büdös bocskor"* (O, tu opincă puturoasă), spărgând capetele și scuipând în față pe trecătorii români, de orice sex ar fi fost.

In piața Clujului s'au ars „sărbătorește" mai multe ziare românești, „solemnitate", la care a luat parte și subprefectul județului Cojocna.

In urma teroarei deslănțuite, mai multe familii românești au părăsit Clujul.

Dl Sándor aprobă barbaria

A doua zi la 16 Mai 1884 ziarul „Kolozsvári Közlöny" publica următorul articol al dlui Sándor József:

„Sunt și de acei Valahi, cari țin serbări la 15 Mai comemorând revoluția lor în favoarea împăratului austriac. Sunt destul de îndrăzneți ca într'un oraș maghiar ca Clujul să'și decreteze prin serbări alipirea la pregramul lor dela 1848.

Ei bine, studențimea universitară a dat o lecție, în felul ei, acestor Valahi, învățându-i ce datoresc patriei și constituției de ale cărei binefaceri au și ei parte. Noi nu ne mirăm de nimic și dacă totuși ne mirăm de ceva, este, cum de nu s'a făcut această manifestație mai curând?

Purtarea ultra-valahilor față de maghiarime este atât de obraznică, încât tinerimea maghiară cu mentalitate demnă nu a putut răspunde decât într'un fel similar celui de ieri.

Izolarea perpetuă a studenților valahi, evitarea consecventă a colegilor și societăților ungurești, societatea „Iulia", etc., au făcut că păharul răbdării să se umple".

*

Ajunge... Am vrea că rândurile de mai sus să pogoare în sufletele cititorilor noștrii un adânc sentiment de recunoștință față de părinții noștrii a căror măreție sufletească și suferințe au pregătit ziua Invierei.

Succesorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

! 3466

Recomande țigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele și caramisele sale de masura germana în normala precum și țevi de canal.

SIANIOL

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița Societate Anonimă

Prospect de subscripțiune

Pentru 74.000 Acțiuni Nominative

Societatea *Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița S. A.* a hotărât în adunarea sa generală extraordinară din 27 Martie 1924 și în conformitate cu Jurnal Consiliului de Miniștri No. 237 din 14 Februarie 1924, publicat în Monitorul Oficial No. 36 din 19 Februarie 1924, sporirea capitalului său social dela 185 milioane la 250 milioane lei, printr'o emisiune de 130.000 acțiuni nominative.

Scopul acestei emisiuni este de a augmenta fondul de rulment al societății.

In ceeace privește rentabilitatea acțiunei, menționăm că dividendul pentru exercițul 1923 este de 30%. Noile acțiuni vor participa la întregul beneficiu pe exercițiul 1924.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală extraordinară să realizeze această emisiune, oferă 74.000 acțiuni acționarilor societății în condițiunile stabilite mai jos. Numărul acțiunilor cari vor rămâne va fi destinat să satisfacă obligațiunile luate în mod ferm de către societate.

Fiecare acționar va avea dreptul să subscrie o acțiune nouă la cinci acțiuni vechi. Nici un drep de opțiune nu se va acorda posesorului a mai puțin de cinci acțiuni. Pentru a-și exercita dreptul de opțiune, acționarii vor trebui să prezinte la una din băncile următoare:

la București la Banca Agricolă
„ L. Berkowitz
„ Chrissoveloni
„ Comercială Italiană și Română
„ Comercială Română
„ de Credit Român
„ Generală a Țării Românești
„ Marmorosch, Blank & Co.
„ Românească
„ de Scont a României
„ Țărănească
la Timișoara: la Banca Timișoarei și Soc. Comercială pe Acțiuni.
la Sibiu: la „ALBINA" Institut de Credit și de Economii.
la Londra: la Banca Glyn, Mille, Currie, Holt & Co.
la Viena: la Societatea Generală de Credit Funciar al Austriei sau la sucursalele lor

titlurile lor provizorii sau chitanțele lor integral liberate pentru a fi stampilate, însoțindu-le de o însemnare în dublu exemplar conținând numele și adresa acționarului precum și numerile titlurilor sau chitanțelor. Dreptul de opțiune va trebui să fie exercitat cu începere dela data de 12 Maiu până cel mai târziu la 17 Maiu 1924. După expirarea acestui termen, dreptul de opțiune al acționarilor se stinge.

Prețul de emisiune al noilor acțiuni a fost fixat la lei 1.400 bucata. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra prețului de emisiune vor trebu efectuate la urmatoarele date:

400 lei la subscripție
300 lei la 30 Iunie 1924
300 lei la 30 Septembrie 1924
400 lei la 30 Noembrie 1924

Subscriptorul va plăti drept speze de emisiune 5 lei de acțiune subscrisă.

Primul vărsământ de lei 400 va putea fi de asemenea achitat prin compensațiune cu cuponul exercițiului 1923, care va fi acceptat în valoarea dividendului de lei 127,25, astfel ca pentru o acțiune nouă subscriitorul va prezinta trei cupoane 1923 în valoarea totală de lei 381,75 și lei 23,25 în numerar. Posesorii acțiunilor emisiunei a III-a realizată în 1923, și cari nu participă decât la jumătatea beneficiul net al exercițiului 1923, pot întrebuința dividendul de lei 63.25 ce revine acestor acțiuni, la plata primului vărsământ asupra noilor acțiuni. Pentru fiecare acțiune nouă subscrisă banca de subscripțiune va aplica pe chitanțele acțiunilor emisiunei a III-a o stampilă constatând dividendul achitat pe 1923 pentru fiecare cinci acțiuni reprezentate în aceste chitanțe, astfel contravaloarea dividendului a cinci acțiuni emisiunea a III-a reprezintând lei 316,25, subscriitorul va depune pentru fiecare acțiune nouă subscrisă, și suma de lei 88,75 în numerar. — Este bine înțeles, că pentru acțiunile al căror dividend nu a făcut obiectul compensației în chestiune, dividendul se va plăti in numerar la termenul ce se va fixa.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele ulterioare la datele fixate, va ave de plătit dobânzi moratorii de 16% cu drept pentru societate a proceda în caz de neplată la termen conform dispozițiunilor prevăzute de lege și de statute. **Consiliul de Administrație.**

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—2

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2

Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

Insemnătatea fuziunei Iorga-Argetoianu

Partidul național-democrat evoluiază — De la reverie la realitatea vieței publice — Un program politic care promite

Fuziunea partidului naționalist-democrat cu fracțiunea partidului poporului de sub conducerea dlui Argetoianu, este, prin toate elementele cari au determinat o, ca și prin programul pe care îl aduce, un fapt politic de o deosebită importanță. Partidul naționalist-democrat, partid de reverie politică până acum, redus la sterilitatea fatală a tuturor partidelor de exclusivă preocupare ideologică a păsit pe calea acțiunei de realizare practică. D. Iorga a făcut declarația că de acum „locul fiecăruia nu-l va fixa talentul, ci utilitatea", iar această mărturisire înseamnă înțelegerea unei vieți de partid mai vie, mai rodnică.

In aparență, însușirea acestei noui conduite politice, în alte împrejurări, ar fi putut fi interpretată ca o abdicare. Astăzi nu. D. Iorga a avut prilej de la războiu încoace să facă o bogată și plină de bune învățături experiență. Dsa s'a convins că singurul partid politic, rămas pe baze solide de ordine, de respect al autorităților consacrate și al erarhiei publice stabilite, — partidul liberal, — oricât efort de muncă și sacrificii ar depune, singur nu poate realiza tot binele pe care îl dorește țara. Alături de el trebuie să fie viu și neobsit concursul permanent al celorlalte partide ori, în demogogia sgomotoasă a nouilor partide nu mai putem nădăjdui o îndreptare. Partidul țărănist are tendințe protivnice ordinei, iar partidul național rămâne, iremediabil, refractar oricărei încercări de sinceră închiegare politică a unității naționale.

In aceste condițiuni, partidul național democrat și a dat seama că neputând merge cu „proștii, nebunii și trădătorii", săvârșește o crimă față de țară rămânând în cadrele politicei de fantezie de până acum. Actul fuziunei înseamnă scoborîrea în mijlocul realităților vieței pentru a le înțelege și ajutora în necontenita lor aspirație de progres.

Manifestul lansat ca un îndreptariu pentru programul de mâine al noului partid național al poporului, dovedește că d. Iorga a isbutit să dea vieței noastre politice un partid de opoziție utilă și conștientă.

Trecând peste inevitabilele fantezii cari se strecoară în programul oricărui nou partid, programul partidului născut din fuziunea de acum, aduce elemente de ordine, de disciplină socială și de serioase preocupări pentru mai bune și mai durabile realizări practice. Desigur, toate acestea vor trebui să treacă marele examene de toate zilele ale vieței publice, să se modeleze și să se călească în contactul zilnic cu realitatea. Și dacă din acest examen vor ieși cu tot ceeace ele mărturisesc în intenție astăzi, constituirea partidului național al poporului nu ne poate decât bucura.

A. R. Gus.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 15 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Evenimentul culminant al sezonului!

Tragedia dragostei

Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii și 10 acte într'o singură reprezentație. In rolul principal cei mai mari artiști de filme: Emil Jannings, Mia May și Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA

Minune de film a fabricei americane Selig.

Neîntrecuta senzație a sezonului!

Zeița Africei

Seria II.

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO

Mâna mortului

Mișcătoare dramă de aventuri în 5 acte. In rolul principal Henriette Bonnard. Film demn de toate atenția!

Pungi, saci de hartie

la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7

Reclama este sufletul comertului!

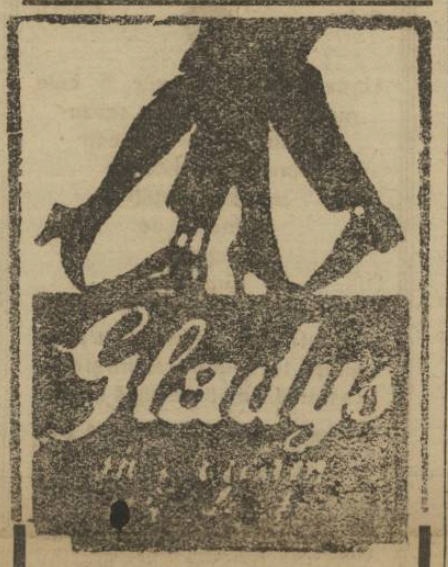

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

Toată lumea știe

că renulitum

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cel mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

BERSON

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele cât și ghetele Dv.

Lloyd 3424

Gloria

BERE NUTRITIVA DIN MALT DUBLU

Produs Special

Fabricei de Bere S. A. din Turda

Viața universitară

Conferința D-lui prof. Guiart

Invenția microscopului — Francesco Redi

Dl profesor Jules Guiart, continuându-și cursul său de istorie a medicinei a vorbit eri după amiază, în sala de conferințe a bibliotecei Universității, despre **„Invenția microscopului și despre Francesco Redi"**, marele naturalist italian numit și „tatăl parasitologiei".

*

Inflorirea pe care o iau științele naturei în sec. XVIII-lea este datorită invenției microscopului. Primul microscop a fost inventat de olandezul **Zacharias Jansen** în anul 1590; Italienii îl revendică însă ca o invenție a lor.

Microscopul propriu zis a fost însă precedat de lupă, care e cunoscută din cea mai veche antichitate.

Asirienii cât și Egiptenii o cunoșteau. Aristofan ne vorbește de medicii greci cari se serveau de ea pentru a cauterisa rănile. Romanii deasemeni n'au ignorat-o căci vestalele o întrebuințau la aprinderea focului.

Dar chiar în scrierile științifice ale Romanilor se vorbește de întrebuințarea lupei. Plinius pomenește câțiva învățați romani printre cari și Strobin care făcea uz de ea.

Cristalele mici și fin tăiate rămase din această epocă dovedesc de asemeni că lupa era un instrument optic, a cărei utilizare era foarte prețuită la Romani.

Bacon în sec. XIII e primul care emite principiul microscopului, de care se va servi trei secole mai târziu, olandezul **Zachiarias Jansen** (1590) pentru a inventa acest aparat optic, iar **Galileu** (1609) pentru a inventa telescopul.

Telescopul lui Galileu a fost și el însă construit după modelul telescopului din Olanda, dintr'un obiectiv convex și unul concav, ce îusese inventat acolo cam în acelaș timp cu microscopul. Execuția lunetei sale era însă mai perfectă, ea mărea de 30 de ori și da imagini foarte clare, ceia ce nu se putea face cu telescoapele aduse din Olanda.

După aceia, în 1612, Galileu construiește primul microscop în Italia, trimițându-l în acelaș an lui Sigismund, regele Poloniei.

Primele microscoape aveau forma unei simple cutii cilindrice în care erau așezate lentilele care produceau mărirea imaginei. Alt model de microscoape era al lupelor cu picior.

Invenția microscopului a dat un mare avânt cercetărilor biologice și descoperiri interesante au început să iasă la iveală îndată, atât în Olanda cât și în Italia.

Olandezul **Lenwenhoeck** (1678) descoperă o serie de elemente anatomice (spermatozoizi, hematii nucleate). Malpighi (1675) descrie întâia oară celula, iar Fontana (1781) e primul care semnalează în unele celule epidermice prezența unui „corp oviform", nucleul.

*

De microscop se folosește mult și naturalistul italian *Francesco Redi* (1626—1697).

Dacă Aristotel a fost unul din primii și cei mai eminenți observatori ai lucrurilor naturei, Redi e primul, care a introdus metoda experimentală în istoria naturală.

Francesco Redi e cunoscut în special prin resultatul cercetărilor sale asupra generațiunei insectelor. El avu ideea că vermii cari se află în cărnurile putrezite și cari dau naștere la muște ar putea să provie din ouăle depuse de femele.

Pentru a verifica ipoteza sa, el făcu o serie de experiențe. Grație resurselor pe cari le oferea menageria ducelui de Toscana, el luă carnea celor mai variate animale și din fiecare făcu câte două părți. Una o puse în vase deschise în aer liber, ceealaltă în vase acoperite cu o pânză foarte fină.

Redi observă astfel că pe când în vasele descoperite viermii foiesc, în cele acoperite carnea putrezește fără a produce viermi.

Tot lui Redi i-se datorește observația că insectele cari ies din galele plantelor provin de asemenea din afară.

Dar el s'a ocupat de aproape și cu studiul paraziților, a viermilor paraziți dela animale printre, care și acel ce produce gălbaza la oi (Distomum hepaticum). Larva acestui trematod descoperită de el poartă și acum numirea de redie.

Deasemeni el s'a ocupat de aproape de insectele parazite și de acarienii paraziți pe om și animale. Acestea au fost meritele științifice ale lui Redi care prin cercetările sale asupra generației spontanee poate fi considerat ca un precursor al lui Pasteur, iar prin acele asupra paraziților ca „tatăl parasitologiei".

Predispoziția pentru știință nu l'a împiedecat să facă și poezii, unele din ele remarcabile, fiind și unul din renovatorii limbei literare italiene.

Aceste poezii au fost strânse în o ediție de lux, publicată după moartea lui.

Admirabila statuie a lui Redi din marmură albă e proprietatea orașului Florența.

Stațiunea balneară

VAȚA DE JOS

Scaldă caldă în apă ce conține sulfo-bioxid de carbon. — Vindecă cu resultate minunate reuma articulară și muschiulară, guta, ischias, inflamația, paralizia, vasice, emoroizi și tot felul de boale femeiești. Trenuri directe cu Aradul. Cereți prospect! — **Direcțiunea.**

De inchiriat!

este un apartiment constator din 6 camere mari, bucătărie și accesorii, care momentan poate fi ocupat. A se adresa proprietarului Cluj, Piața Cuza Vodă 15.

De inchiriat!

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin **10 Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Avusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

De vânzare un pianin. Se poate vedea la magazinul Triska, Strada Saguna 14. 3516

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, lucidiiate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampegner externe şi interne. Precum şi tot feluri de iicheururi delicatese, inghetetă, cafea turceasca specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Se caută două corespondente!

(sau corespondent) pentru limba germană cunoscând perfect dactilografia şi stenografia.

Lloyd 2476-1

Oferte Industria Sârmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Rador 8018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Pyran

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂTIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1080 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Vineri 16 Maiu 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 6363

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

Programul partidelor fuzionate

Partidul naționalist democrat al dlui N. Iorga, fuzionând cu gruparea politică a dlui Argetoianu a lansat un manifest către țară, care nu este o simplă înșirare de vorbe frumoase ci cuprinde în forme, în care se simte suflul istoricului poet, câte-va puncte și deziderate politice realiste, de o acută actualitate politică. Primul punct este afirmarea concepției monarchice a noului partid, fapt care, evident, nu surprinde nici din partea dlui N. Iorga, nici din partea dlui Argetoianu, dar care are importanța sa, prin caracterul franc, hotărât și de o robustă și inalterabilă sinceritate în care este exprimată și prin chezășia care o dă în această materie trecutul acestor oameni politici.

Cunoaștem noi oameni și partide politice care își spun monarhice — dar monarchismul lor este cu oportunisme și reticențe. Și dnii Iuliu Maniu și Vaida declară că sunt monarhici, ca și partidul pe care îl conduc, cea ce nu-i împedică a săvârși acte de necuviință față de Suveran și de a amesteca Coroana în frământările politice, atunci când nu pot ataca altfel opera guvernului. Chiar partidul țărănist afirmă în ocazii solemne că este monarchist, — deși toată acțiunea lui zilnică este însuflețită de un revoluționarism dărâmător al tutulor normelor și erarchiilor.

Toată lumea are impresia justificată că monarchismul noului partid nu este o afirmare de formalism și paradă, ci o doctrină, un sentiment sincer, o credință.

Un alt pnnct din programul noului partid, pe care nu poate decât să-l aprobe ori care om cu minte, și orice român cinstit, este hotărârea energică de a menține ordinea.

In alte vremuri un asemenea punct de program ar fi prezentat o minimă importanță, ar fi părut de asemeni un simplu act de formalism.

In vremurile nu numai de vâltoare, ci și de hipocrizie politică în care trăim, o declarație precisă, cinstită și hotărîtă în acest sens — având ca garanție oameni politici cu trecutul d-lui N. Iorga și Argetoianu — are însemnătatea ei politică.

Nu trebuie să uităm că alături de grupările fățiș revoluționare, cari amenință ordinea publică și socială, cum sunt socialiștii și comuniștii, există în țara noastră grupări și partide politice, cari deși au pretențiuni de a lua mai curând sau mai târziu succesiuni de guvern, prin acțiunea lor reală turbură și amenință la fel structura și disciplina socială.

E o datorie pentru toți oamecu simțul răspunderei și cu sentimentul sincer și clar al românismului de a lua o poziție împotriva turburătorilor de teorie și de fapt ai ordinei sociale și naționale, — ceeace face partidul fuzionat.

Trecând peste unele formule sibiline din manifest, în chestiuni de ordin financiar și economic, cari implică mai multă claritate și preciziune, și în care nu întâlnim spiritul doctrinarului partidului în această materie, dl C. Argetoianu, ci expresiunea de caldă de de poet a d-lui N. Iorga, din cetirea acestui manifest avem impresiunea că, în sfârșit, s'a închegat un partid serios de opoziție, cu sentimentul îndatoririlor și răspunderilor, partid care tocmai din cauza compoziției și mentalității lui nu supără câtu-și de puțin guvernul, dar alarmează la extrem opoziția.

Cronica externă

Rezultatul alegerilor din Franța

Succesul stângei moderate nu va schimba cu nimic politica externă a republicei franceze

Primele rezultate ale alegerilor din Franța păreau că indică succesul sdrobitor al blocului național. Dar rezultatele definitive ale scrutinului au venit să însemne un succes al partidelor de stânga, radicali și socialiști. Dreapta dispune acum de 240 locuri, iar stânga de 360. Diferența nu e prea mare. Ea vădește că, în ce privește liniile mari ale politicei interne și externe, opinia publică franceză nu dorește nici o schimbare. Deși s'ar părea că succesul stângei ar fi o dovadă că politica blocului național n'a mulțumit Franța, totuși, admițând chiar că Poincaré va părăsi guvernul, ceiace până acum nu e de loc sigur, politica franceză va rămâne aceiași. Atât în politica internă, unde deosebirile între politica blocului național și politica blocului stângei moderate sunt mai multe, deosebiri de metode și de amănunt, cât mai cu seamă în ce privește politica externă a Franței, succesul socialiștilor moderate nu va aduce nici o schimbare esențială. In sensul acesta, dnii Herriot, Painleve și Briand au făcut declarațiuni categorice. Marele ziare franceze, *„Le Temps"* și *„Journal des Débats"*, comentând rezultatul alegerilor, exprimă convingerea fermă că și elementele democratice avansate nu vor urma altă politică externă decât aceia a dlui Poincaré — chestiunea externă dominând astăzi politica Franței —, fiindcă își dau seama că nimic n'ar compromite mai grav situația țării, când situațiunea internațională nu e pe deplin clarificată, decât o politică externă nesigură, schimbătoare și deci fără posibilitate de stabilitate și de continuitate în liniile sale generale.

Astfel fiind, rezultatul alegerilor din Franța nu va însemna decât o schimbare de oameni, dar nu și o radicală schimbare a politicei franceze.

Turneul Teatrului Național în Ardeal

O importantă operă culturală

Echipe din trupa Teatrului Național din București — cea mai înaltă și aleasă instituție de artă românească — armonios alcătuite din cele mai bune elemente au făcut mai multe turnee în Ardeal.

Nimănui nu-i poate scăpa importanța artistică, culturală și românească a acestor turnee eșite din inițiativa guvernului și susținute prin toate mijloacele de guvern.

Trebue se dăm populației românești, reîntrată în cadrul Statului Românlei, îndeosebi Ardealului atât de dornic și lacom de a cunoaște comorile noastre sufletești și valorile noastre culturale, prilejul de a cunoaște și gusta ceeace arta noastră are mai bun și superior.

Manifestațiile teatrale în provinciile realipite nu trebuesc lăsate la voia întâmplărei, la discuția speculatorilor, cabotinilor și aventurierilor cari nu pot face altceva de cât să compromită prestigiul și bunul renume al artei românești,

Când guvernul a organizat turneele Teatrului Național în provinciile realipite, s'a gândit se satisfacă nevoile sufletești ale populației românești din aceste provincii și să afirme valoarea și prestigiul artei noastre.

E de ajuns se spunem că într'unul din aceste turnee ale Teatrului Național se află Constantin Nottara, decanul Teatrului românesc.

Constantin Nottara este continuatorul marei generații de actori cari au pus temelia Teatrului românesc: Matei Millo și Manolescu. Se poate spune fără exagerare, că ceeace a fost Alexandri pentru literatura scrisă, este Nottara pentru Teatrul românesc.

Populația românească din Ardeal va avea prilejul se cunoască, văzându-l pe Nottara, pe unul din cei mai mari, mai eleganți și nobili reprezentanți ai artei românești, un clasic în cel mai desăvârșit înțeles al cuvântului.

Repertoriul acestor turnee a fost de asemeni alcătuit cu grije, cu simț artistic, și cu preocuparea de a da publicului unele din cele mai bune lucrări dramatice din literatura noastră. Intre altele se reprezintă piesa „Când vine viforul" viguroasa și emoționanta creațiune dramatică a dlui Gh. Tătărăscu.

Aceste turnee dau publicului românesc din privincile realipite adevărate serbări de artă, în care geniul neamului nostru se va afirma și sub raportul creațiunei și sub acela al interpretărei: sufletul în durerile și bucuriile facerei și masca în mobilitatea expresiunei.

O nouă lege a guvernului

Infiintarea padurilor comunale

Expunerea de motive a proectului de lege — Ce păduri vor fi expropriate

Pentru a aduce la îndeplinire prescripțiunile prevăzute de art. 32 din Constituție, dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei și Domeniilor a întocmit un proiect de lege, având de scop satisfacerea trebuințelor normale cu lemn de foc și de construcție ale populațiunii rurale din vechiul regat, Basarabia și Bucovina.

*

Legea actuală nu e decât o complectare a legilor anterioare din Ardeal, Banat, Crișiana și Maramureș unde există și astăzi păduri comunale și aplicarea în tot restul țărei a măsurilor de îndestulare cu material lemnos necesar trebuințelor din ce în ce mai mari ale populațiunii.

In acest scop se vor determina din pădurile statului, anumite suprafețe pentru satisfacerea trebuințelor de interes general, instituții de stat, căi ferate industrii etc., iar restul ce va fi disponibil va fi destinat trebuințelor populațiunei.

Dacă pădurile Statului nu vor fi suficiente pentru satisfacerea acestor trebuințe, restul se va complecta prin exproprierea persoanelor juridice, publice sau private, exceptând numai suprafețele replantate sau în curs de replantare. Dacă și acestea vor fi insuficiente se vor expropria și pădurile particulare, cu respectarea cotei de 100 Lei, declarată prin Constituție ca intangibilă.

Garanții technice și juridice

Pentru ca organele de aplicarea legii să prezinte cât mai mari garanții juridice și tehnice, legea prevede o comisiune economică județeană care studiază în prealabil nevoile locale, stabilește suprafețele necesare intereselor obștești și cele ale populațiunii, raportate la pădurile statului, cât și suprafețele ce urmează a se expropria din pădurile persoanelor juridice și ale particularilor pentru a intra apoi în patrimoniul statului, în scopul arătat mai sus.

Reguli de exploatare

Exploatarea pădurilor comunale se va face după aceleași reguli ca în pădurile statului, iar produsele realizate anual vor fi destinate numai trebuințelor populațiunei.

Pădurile expropriate din Ardeal, Banat, Crișana și Maramures pentru a completa sau forma păduri comunale trec în patrimoniul comunelor libere de orice drept al proprietarului de a exploata aceste păduri în regie, însă cu dreptul pentru exploatator, dacă a plătit prețul, de a i se restitui de proprietar, fără nici o altă pretenție de daune.

Pădurile care au aparținut fie statului, fie absenteiștilor sau persoanelor morale și care prin anexiune sau expropriere în total au trecut la stat dacă au contracte în curs de exploatare cu capitaluri învestite, asemenea contracte vor fi respectate pe porțiunile nedestinate pentru pădure comunală.

Administrarea pădurilor comunale din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș

Pădurile comunale din aceste provincii, precum și cele înființate prin legea de reformă agrară din 1921, fiind supuse regimului silvic vor fi administrate de Stat.

Deasemeni se vor administra de stat: pădurile composesoratelor, foștilor urbarialiști și foștilor nobili, pădurile bisericești, școlilor, fundațiunilor publice și private, precum și islazurile neproductive, proprietatea acelora și, cari în trecut au fost administrate de Stat sau erau destinate a fi luate sub administrația sa.

Islazurile împădurite se vor amenaja în vederea culturii silvico-pastorale, iar terenurile improductive: râpi, coaste, locuri stâncoase și mocirloase etc. se vor împăduri.

Se exceptează dela administrația Statului pădurile comunelor din fostul regiment II românesc de graniță din județul Năsăud și pădurile Comunității de averi a fostului regiment de grăniceri bănățean Nr. 13 din Caransebeș, cari se vor administra, ca și în prezent, conform Statutelor ce au.

In privința prețului, atât lemnul de foc cât și cele de construcție se va vinde de stat sătenilor, conform tarifului stabilit anual la pădurile Statului și la cele expropriate.

Crâmpee de polemica

Nuanțe . . .

„România" comentând conferința Sfinxului dela Blaj, spune că el „a vorbit liniștit, calm, și în acelaș timp hotărît și precis".

Pentru „România" cuvântul liniștit, trebue să fie cu totul altceva decât calm, iar ambele trebue să constiue o noțiune oponentă noțiunei de hotărîre și precizie, de oarece dl Iuliu Maniu a reușit în acelaș timp să le reunească.

Gura păcătosului

„Lupta" publică un articol întitulat: „Bani, nu vorbe!"

E un emoționant acces de sinceritate: ce să facă cu vorbele dl Albert Honigman?

Arborarea drapelelor

Pentru a se evita pe viitor ori ce neînțelegeri privitoare la arborarea drapelelor, Ministerul de interne face cunoscut prefecților din țară că cu ocazia sărbătorilor naționale, precum și cu prilejul diferitelor festivități nu se va arbora pe edificiile publice decât drapelul românesc.

INFORMAŢII

Dl Gh. Tătărescu, subsecretar de stat în Ministerul de Interne, va petrece în vara aceasta o lună de zile, într'una din comunele Munţilor Apuseni din jud. Cojocna.

— **Consfătuirea autorităţilor.** După cum am anunţat, eri, a avut loc o consfătuire a tuturor autorităţilor locale în care s'a discutat chestiunea orei la care trebuie să se închidă localurile în Cluj. In şedinţa de eri nu s'a luat însă nici o hotărâre. Hotărârea urmează să se ia astăzi.

— **O măsură greşită.** Consiliul oraşului a luat o măsură pripită. A hotărât ca în vara aceasta să nu mai admită în parcul oraşului nici un fel de serbări, oricare ar fi scopul acestora, pentru motivul că cu ocazia acestor serbări s'ar deteriora iarba şi florile din parc. Cum asemenea serbări se obicinuesc în toate ţările din lume, credem că se va reveni asupra acestei măsuri.

— **Conferinţele dlui Kolban.** In ziua de 17 şi 21 Mai, dl Enrik Kolban, invitat din partea Universităţei Clujene, va ţine în sala Bibliotecei Universităţei două conferinţe diferite despre Liga Naţiunilor. Inceputul la orele 6 p. m.

— **Concertul mandolinistului Simicel.** Duminică 1 Iunie, la orele 9 seara, va avea loc în sala Prefecturei, concertul de mandolină al cunoscutului virtuos mandolinist, Simicel. Acompaniamentul la piano va fi susţinut de dl Béla Tolnai, prof. la Conservatorul din Timişoara.

— **Vizite canonice.** Mai mulţi episcopi din Ungaria vor face o vizită Vaticanului la Roma. Odată cu ei vor călători şi numeroşi preoţi. Suntem informaţi că din Satu-Mare vor însoţi pe episcopii unguri, 3 preoţi catolici. Nădăjduim că aceşti preoţi, cetăţeni ai Statului român, vor limita vizita în stricta sferă a misiunei lor religioasă.

— **Studenţeşti.** Studenţii şi studentele din Bucovina, Basarabia, şi Moldova (Prut şi Carpaţii) sunt rugaţi să participe în număr cât mai mare la şedinţa plenară care se va ţine *Duminecă 18 Mai a. c.* în sala No. 4 a Universităţii cu următorul program:

1. Citirea procesului verbal din şedinţa trecută.
2. Prezentarea comitetului constituit.
3. Expunerea programului de activitate a comitetului.
4. Citirea membrilor noui înscrişi.
5. Comunicări din partea comitetului.
   a) *excursia în ţară,*
   b) *excursia în Franţa,*
   c) listele de subscripţie,
   d) alte comunicări,
6. Propuneri şi interpelări.

— **SE CAUTĂ** *un om sau un băiat de serviciu, bine plătit, la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat. Doritorii să ocupe acest post se vor adresa în fiecare zi de lucru, între orele 11—12, la Biroul Sindicatului, Piaţa Unirei 29 (Palatul Bánffy).*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Speculanţii zahărului.** Autorităţile locale sezizate de mai multe denunţuri că pe pieţele Clujului au apărut mai mulţi comercianţi evrei cari acaparează zahărul de pe piaţă pentru a-l vinde cu preţuri ridicate mai târziu, au dispus un sever control pe la toate băcăniile. Pe ziua de ieri poliţia a şi arestat pe evreul Herman Dreil surprins cu o asemenea îndeletnicire.

— **Turneul dlui Manolescu în Ardeal.** *Dl Ion Manolescu fiind reţinut în Bucureşti pentru tratativele ce se urmează între Asociaţiunea artiştilor maghiari şi Sindicatul artiştilor români, pentru fuzionarea lor, reprezentaţiile anunţate în Ardeal cu piesa „Tatăl" se amână pentru primele zile ale lunei Iunie. Datele exacte se vor anunuţa la timp.*

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Recepţii la Paris în onoarea Suveranilor

Uniunea interaliată din Paris, a organizat, pentru ziua de 15 Maiu a. c., o recepţie în onoarea M. S. Regelui României, consistând dintr'un dineu urmat de un bal.

Pe de altă parte, aceiaşi Uniune, din care fac parte oamenii de seamă din toate ţările din lume, a organizat, pentru ziua de 5 Iunie a. c., o recepţiune, în onoarea M. S. Reginei României, consistând dintr'un dineu, o reprezentaţie teatrală, cu concursul baletului Operei Mari din Paris, şi o recepţiune în grădinile sediului Uniunei Interaliate, 33, Faubourg, Saint-Honoré, Paris.

Libertatea cultului baptist

Ministerul cultelor, ca să facă să înceteze plângerile baptiştilor, a făcut cunoscut tuturor prefecţilor din ţară că, în limitele art. 22 din Constituţie se lasă libertatea absolută cultului baptist.

Ministerul de interne, la rândul său, a comunicat prefecţilor şi celorlalte organe administrative ca, fără aprobarea Ministerului cultelor, să nu ia nici o măsură restrictivă în privinţa acestui cult.

Telegrame

Agravarea crizei din Franţa

Vademisionaşi dl Millerand

Herriot va constitui un guvern cu colaborarea socialiştilor — Painlevé preşedinte de republică

Telegramele din cursul nopţii au adus ştirea că în consiliul de miniştri ţinut eri la Elysée, s'a decis demisia guvernului Poincare, pe ziua de 1 Iunie. Până atunci guvernul, renunţând la orice iniţiativă, se va mulţumi să gireze lucrările curente.

Telegramele mai dădeau ca sigură constituirea unui guvern Herriot.

Ştirile primite acum dau crizei din Franţa un caracter mult mai grav, şi ca se va întinde şi asupra preşedinţiei de republică. Rezultatul alegerilor va impune o schimbare totală în conducerea republicei franceze.

Iată ştirile ce primim în această privinţă.

Herriot va forma cabinetul

Paris, 14. — Corespondentul nostru află că, după cercurile radicale informate, este aproape cert că d. Herriot va forma noul cabinet, dar nici-o decizie nu s'a luat încă în ce priveşte distribuirea diverselor portofolii.

Pare probabil că socialiştii vor intra în guvern, deşi până în prezent ei nu prea sunt dispuşi s'o facă, având în vedere că decizia congresului interzice fracţiunei socialiste colaborarea cu partidele burgheze.

Este probabil că un nou congres va fi convocat spre a putea schimba această deciziune. Radicalii cred că socialiştii nu vor ezita atunci să intre în guvern.

Zvonurile după cari d. Briand va fi preşedinte al consiliului sau ministru de externe nu corespund adevărului, întrucât socialiştii se vor opune în modul cel mai energic unui astfel de cabinet. Radicalii şi socialiştii s'aa pus de acord ca socialistul Alexandre Varenne să fie ales preşedinte al Camerei.

Demisionează şi dl Millerand?

Dl Painlevé, preşedinte al republicei

Paris, — Nu este exclus ca alegerile să provoace o criză prezidenţială, dat fiind că dl Millerand a ieşit în mai multe rânduri din neutralitatea sa pentru a sprijini prin autoritatea sa blocul naţional şi a declarat chiar că îşi va părăsi postul, dacă blocul naţional nu va obţine izbânda.

In caz de demisie a preşedintelui republicei, radicalii şi socialiştii vor pune candidatura dlui Painlevé.

Până acum însă criza prezidenţială nu este iminentă.

Roma, — Ziarele relevă rezultatele alegerilor franceze şi arată că ele înseamnă o apropiere de Anglia, ale cărei raporturi cu Franţa deveniseră mai puţin cordiale din cauza politicei intransigente urmată de Poincaré în Ruhr.

Ziarele afirmă în general că politica franceză trebue să fie inspirată de directive deosebite de acelea urmate de Poincaré.

Anumite ziare prevăd chiar demisia lui Poincaré precum şi a lui Millerand. In general toate ziarele exprimă părerea că rezultatul alegerilor are importanţă enormă pentru situaţia din Europa.

Marea întrunire
a partidului Naţional-Liberal din Bucovina

Partidul Naţional Liberal din Bucovina a ţinut Duminică în Cernăuţi o mare întrunire publică.

Au luat parte la această întrunire un mare număr de ţărani din toate părţile acelui colţ de ţară, dela munte şi dela şes, ca să asculte vorbe adevărate şi potrivite cu realitatea despre situaţia internă şi externă a ţării noastre. La adunare a luat parte şi un mare număr de intelectuali: parlamentari bucovineni, directori generali, profesori universitari, reprezentanţi ai clerului, avocaţi, medici, profesori secundari, institutori şi învăţători, industriaşi, comersanţi, reprezentanţi ai presei şi alt public numeros. Sala şedinţei a Primăriei era cu mult prea puţin încăpătoare, ca să poată primi în cuprinsul ei întreaga asistenţă.

Din discursul d-lui I. Nistor, ministru al Bucovinei

Cel dintâi care a luat cuvântul a fost. dl I. Nistor, ministru al Bucovinei, care a făcut o expunere a situaţiei interne şi externe, pe care întreaga adunare a acoperit-o cu repetate aplauze entuziaste.

Vorbind de situaţia externă, d. I. Nistor a spus, între altele:

Adversarii doresc ca partidul dela putere să dispară. In lume se schimbă toate. Noi suntem acum în al 3-lea an la putere, muncind mereu pentru binele ţării. Spun alţii că vor lucra mai bine decât noi, când vor veni la cârmă. Trebuie să ne uităm dela cine vin vorbele aceste. La congresul Ligii Culturale din Suceava, d. N. Iorga a constatat că este un progres în ţară şi multe lucruri s'au schimbat în bine.

Prietenii dlui general Averescu nu găsesc nimic bun în ţară, totul este rău şi necinstit. Astfel de critici din gura unor oameni cari au cârmuit precum ştim, nu pot găsi nici un răsunet în gândurile oamenilor de bine. Critica pe care dl Argetoianu o face foştilor săi tovarăşi ne spune că judecata noastră despre ei a fost dreaptă. Cât de întemeiate sunt acuzările celor ce ne critică, dovedesc procesele de presă, 16 la număr, cari s'au încheiat cu condamnarea unui ziar local.

De 6 ani se vorbeşte despre tratativele şi pertractările unui partid, care totuşi n'a parvenit să cadă de acord cu nimeni. Dacă este o înţelegere, pertractările ar trebui să se sfârşească. De altfel noi dorim ca aceste tratative să ajungă la un bun sfârşit şi să vedem pe cei fuzionaţi la muncă pentru binele ţării. Nu avem nici o ură împotriva partidelor din opoziţie. Se vorbeşte că aceste partide sunt pe cale de a încheia legături, ca să capete mai multă putere. E bine când tovărăşiile aceste se fac cu un singur scop: binele obştesc. Dar când te întovărăşeşti ca să distrugi opera altora, lipseşte binecuvântarea dumnezească.

Telegramă către dl I. I. C. Brătianu

După cuvântările dlor dr. Aurel Morariu, deputat, Flondor preşedintele comisiei interimare a Cernăuţilor şi a altor oratori, adunarea a trimis următoarea telegramă dlui I. I. C. Brătianu preşedintele consiliului de miniştri:

„Adunarea politică a grupării partidului naţional liberal din Bucovina întrunită în Cernăuţi azi Duminecă 11 Mai a. c. pentru a discuta situaţiunea politică din ţară trimite respectuosul său salut distinsului şef al partidului naţional liberal urându-i să conducă încă prin mulţi ani cu încercata sa pricepere şi înflăcărata sa dragoste de ţară destinele acestui neam spre ţinta aspiraţiunilor sale seculare."

Germania acceptă clauzele experţilor

Berlin 14. — Cu ocazia banchetului dat la târgul de mostre, cancelarul Marx a declarat că Germania va accepta raportul experţilor cu condiţia restabilirei suveranităţei sale fiscale şi economice în teritoriile ocupate. Marx prevede recompunerea noului guvern cu colaborarea partidelor medii.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuşi de piele pentru bărbaţi şi femei!

In preajma adunarii dela Braşov a partidului maghiar

— Marile pregătiri ale aristocraţimei maghiare — Atitudinea pasivă a masselor ungureşti

In urma contestaţiilor venite atât din partea oamenilor politici români cât şi a celor de origină maghiară, că partidul maghiar nu este expresiunea fidelă a poporului maghiar, deochiata alcătuire politică a magnaţilor latifundiari a hotărât să ţină o mare adunare la Braşov în ziua de 1 Iunie, a. c. pentru care a făcut cele mai straşnice pregătiri.

Toţi conţii, baronii, vechii mari demnitari ai vechiului regim au fost rugaţi să pregătească pe regiuni populaţia, îndemnând-o să ia parte în număr cât mai mare la adunarea de la Braşov. Masele muncitoreşti şi ţărăneşti însă sunt absolut indiferente la svârcolirile neputincioase ale celor cari, pierzându-şi situaţia din trecut vor să păstreze măcar conducerea muncitorimei şi ţărănimei maghiare din Ardeal.

Ştiind acest lucru, partidul maghiar a recurs la ultimul mijloc al partidelor lipsite de popularitate, — la puterea banului.

Se prevede deci, că la Braşov se vor afla unguri din toate părţile ţării nu din dragoste faţă de politică dar în tot cazul bucuroşi că au mâncat şi au băut câteva zile pe gratis şi că li s'a plătit o atât de grasă diurnă pentru câteva strigăte.

Intrunirea la Braşov a aristocraţilor maghiari ne interesează şi pe noi, oricât de reduşi ar fi ca număr urmaşii oligarhiei maghiare în Ardeal.

La urma urmelor, principiul de egalitate ne impune să considerăm, individual, pe conte egal cu ţăranul, fără ca această recunoaştere să ne facă să uităm că importanţa politică a aristocraţimei, redusă ca număr, nu poate fi decât în inferioritate faţă de cea a milionului de ţărani, muncitori şi intelectuali unguri.

Adunarea dela 1 Iunie a oligarhiei maghiare din Ardeal şi a celor din slujba ei ne interesează din mai multe motive.

Unul din acestea este alegerea noului comitet de conducere.

In afară de reprezentanţii aristocraţimei, se dă ca sigură alegerea dlor Bernády György, Sándor József şi Grandpierre, ale căror, „merite" şi activitate anti-românească nu pot rămânea nerăsplătite.

Un alt lucru ce ne interesează este persoana politicianului evreu care, cu consimţământul societăţii evreilor unguri din Ardeal „Zsidó Nemzeti Szövetség", va figura în comitetul de conducere al partidului maghiar.

Anume, dela unire încoace, pentru păstrarea prieteniei evreo-maghiare, partidul maghiar a ales în fiecare an pe câte-un fruntaş evreu în comitetul de conducere al partidului.

Conform informaţiilor noastre, anul acesta va fi ales în comitet advocatul dl dr. Bóth Hugó.

Ne interesează, mărturisim, în măsură mai mică punctele 5 şi 6 ale programului, adică protestul contra politicei şcolare a guvernului şi atitudinea de urmat a partidului în chestiunea reformei administrative.

Aceasta pentrucă ştim bine că partidul maghiar nu discută niciodată într'un mod obiectiv şi serios problemele politice dela ordinea zilei ci le cercetează prin prizma urei şi a unui naţionalism maghiar răsuflat şi egocentrist.

După toate semnele, oricât de fastuoasă va fi adunarea partidului maghiar, oricâte avantagii materiale s'ar oferi celor ce vor participa, şi vor striga „Eljen", începând dela biletul gratuit de tren până la întreţinerea cu toate cele necesare, massele populare ungureşti vor rămânea cu totul pasive faţă de această adunare.

Indiferentismul presei maghiare democrate prezice acelaş lucru.

Iar dacă, totuşi, adevăraţii soli ai maghiarimei vor pleca la 1 Iunie la Braşov, apariţia lor în sala de adunare va însemna înlăturarea pe vecie din fruntea poporului maghiar a latifundiarilor iredentişti cari dela unire încoace au făcut totul pentru a împiedeca apropierea între neamurile din Ardeal, precum şi pentru a zădărnici resolvirea democratică a problemei minoritare în România.

Noi îi înţelegem, deoarece o înfrăţire româno-maghiară, ar aduce cu sine scoaterea din circulaţie pentru vecie a politianilor maghiari cu blazon şi castele..

Tratativele austro-române dela Viena

Se ştie că la Viena se discută diferite chestiuni relative la normalizarea raporturilor de natură financiară şi juridică între ţara noastră şi Austria, discuţiuni cari au început în urma vizitei cancelarului austriac la Bucureşti.

Chestiunea cea mai însemnată care face acum subiectul de discuţii a delegaţiilor române şi austriace este a fondaţiunilor şi a fondului bisericesc.

Fondaţiunile în număr de peste 100, cu sediul în Bucuvina, reprezintă un capital de rentă de peste 3 milioane coroane aur şi vor fi restituite, conform convenţiunilor respective.

Vor fi deasemeni eliberate şi fondaţiunile cu sediul în Viena, dar cari interesau Ardealul sau vechiul regat.

Celelalte fondaţiuni (militare, evangelice şi catolice) care interesează toate statele succesorale vor fi examinate într'o conferinţă comună a acestor state, care va avea loc tot la Viena, în luna Iulie.

Mai sunt în discuţie până la sfârşitul lunei Mai, chestiunea plăţii dolarilor depuşi la consulatele austro-ungare din America, a rublelor depuse de foştii combatanţi ai armatei austro-ungare la diferitele comisii militare austriace în Rusia cât şi a Casei de economie poştală, unde foarte mulţi români din Bucuvina şi Ardeal au depuse sume însemnate.

Semnificaţia alegerii de la Bocşa-Montană

Ţara îşi exprimă încă odată încrederea în guvern — Zădarnicele încercări ale opoziţiei — Un avertisment

Alegerea dela Bocşa-Montană s'a încheiat cu o grea înfrângere pentru opoziţie. Candidatul partidului liberal, d. dr Iuliu Vuia, a întrunit 3885 voturi, faţă de 2207 ale dlui Caius Brediceanu, candidatul partidului naţional şi de 312 voturi ale dlui dr Ioan Ţeiu, ţărănist, ceea ce constitue o majoritate absolută de 1366 voturi.

Rezultatul acestei alegeri este plin de învăţăminte. Opoziţia a plecat în campanie electorală la Bocşa-Montană, ca şi la Romanaţi, ca şi la Durostor şi aiurea cu programul răsturnărei guvernului. De râsul acesta însă, hotărârea de răsturnare căpăta un caracter solemn. După întrunirea din Bucureşti la care partidul naţional făcuse, zice se, o încercare a forţelor sale politice, conducătorii acestui partid se credeau în preajma desnodământului. Puterea trebuia să urmeze ca o consecinţă firească.

Dar lucrurile au rămas aşa cum erau, „Grandioasa manifestare" pusă la cale cu fondurile fabricei de bere Bragadiru nu a clintit nimic şi nu a intimidat pe nimeni. Ţara cerea partidului naţional altăceva, cerea mai multă cumineţenie politică, cerea o mai serioasă preocupare faţă de multiplele nevoi ale vieţei publice şi, mai cu seamă, ii cerea mai multă sinceritate în manifestări şi credinţe. Ori câte întruniri ar fi ticluit conducerea acestui partid şi ori cât de mare ar fi fost numărul participanţilor la ele, partidul naţional trebuia să treacă cu succes examenul politic al alegerilor pentru a-şi afirma dreptul la putere.

Acest prilej l'a dat alegerea dela Bocşa Montană. Campania electorală s'a pregătit cu deslănţuirea tuturor armelor de luptă. Răsturnarea era supremul crez, semnul de mântuire care trebuia să vină. In jurul făgăduinţelor de tot soiul, în jurul negrelor tablouri cari voiau să înfăţişeze guvernul în antiteză cu binefacerile pe cari le promitea unul sau celălalt partid de opoziţie, un întreg păienjeniş se ţesea în presa interesată, pentru a arăta că „democraţia" e gata să se unească, că „democraţia" s'a şi unit, că nimic nu va putea împiedeca lovitura salvatoare a „democraţiei" unite. Pe deasupra micilor mizerii ale campaniei electorale pe cari cele două pretinse democraţii şi le făcea reciproc, în lupta surdă dintre ele, se flutura mincinoasă flamura străvezie a unei imaginare fuziuni, doar-doar corpul electoral va consimţi să aleagă apărătorul intereselor sale în tabăra adversă guvernului.

Zadarnice însă au fost toate, şi manifestaţii ticluite la Bucureşti, şi ocări aruncate guvernului, şi făgăduinţe irealizabile şi ispitiri de fuziuni cari nu aveau să se facă.

Alegătorii dela Bocşa, ca şi alţii de aiurea, au ţinut să se declare mulţumiţi cu guvernul de azi, şi, mai cu seamă, au ţinut să demonstreze opoziţiei că datoria ei este să pună umărul, nu să râvnească la putere, fără să muncească.

A. R. Gus.

Inscripţii

Monumentul lui Zola. — La Paris se va inaugura în curând monumentul lui Emil Zola, modelat de mâna viguroasă a marelui sculptor belgian Constant Munvier, un realist al artei, ca şi modelul său, dar de un gust mai fin, cu un mai select şi simplu simţ al artei.

Idolatrizat de mulţime fără rezerve, Zola sugerează criticului, mai cu seamă artistului, foarte multe reticenţe cu opera sa, Zola nu are intuiţia şi observaţia directă şi sinceră a oamenilor şi lucrurilor, cum o avea geniul devinator al lui Balzac, ci pe de o parte, o hotărîre preconcepută de a alege din viaţă tot ce este murdar şi scabros, iar pe de altă, documentarea ştiinţifică, dar neasimilată a autodidactului, cu ajutorul manualelor elementare.

Zola pornea dela o concepţie voluntară, cu „parti pris" către realizări de artă, observând viaţa şi lumea printr'o lupă confecţionată ad-hoc din anumite teorii estetice a căror validitate a fost de mult perimată. Apoi ceeace lipsea acestui scriitor, care avea slăbiciunea de a se ocupa de artele plastice, fără nici un simţ de artă şi fără necesara pregătire, era în primul rând stilul, fără care o operă literară nu poate avea trăinicia.

Stilul nu este numai omul, cum a spus'o Buffon, ci viaţa şi eternitatea unei opere de artă.

Jules Lemaitre a găsit cea mai fericită, justă şi sintetică definiţie a operei lui Zola, când a calificat'o „epopeea tristă a bestialităţei umane".

La inaugurarea statuei lui Zola vor veni de sigur mulţi scriitori, dar vor veni mai mulţi „cetăţeni" discipoli ai atitudinei sociale a celui care a luat apărarea lui Dreyfus.

Diodor

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Rezultatul alegerii de la Bocşa-Montană

Candidatul partidului liberal întruneşte o majoritate absolută de 1366 voturi — Cum a decurs alegerea Impresia în corpul electoral

— Noui amănunte de la trimisul nostru special —

Contrar svonurilor răspândite de foile partidului naţional, cari caută să mascheze nereuşita dlui Caius Brediceanu cu legenda furtului de urne, alegerea de la Bocşa a decurs în cea mai mare ordine şi linişte. E drept că agenţii partidului naţional au căutat să provoace scandal în timpul când se efectuau votările, dar măsurile de ordine luate din timp li-au paralizat intenţiile.

Campania electorlă a fost destul de agitată. Corteşii partidului naţional, candidatul, ca şi fruntaşii veniţi aici să susţină alegerea în avantajul politicei regionaliste, şi-au dat toată osteneala să otrăvească sufletele cu înjurături la adresa vechiului regat, a guvernului, a ordinei şi legalităţei. Ţărăniştii, mai potoliţi, deşi au atacat partidul liberal fără cruţare şi adeseori nedrept, au arătat însă că partidul naţional minte şi face operă de învrăjbire.

Campania candidatului liberal însă, cumpănită, serioasă, preocupată de problemele adânci ale vremei, a câştigat de la început toate simpatiile, anihilând toate instigaţiile regionaliste ale partidului naţional şi făcând ineficace toate exagerările critice ale ţărăniştilor.

Acesta este secretul reuşitei partidului liberal. Bănăţenii au înţeles să îşi pună încrederea într'un partid serios şi într'un om convins de misiunea ce i se încredinţează.

Iată rezultatul exact al alegerii:

dr. Iuliu Vuia, liberal: 3.835 v.
Caius Brediceanu. p. naţional: 2.207 v.
dr. Ioan Ţeicu, ţărănist: 312 v.

Candidatul partidului liberal dr. Iuliu Vuia a obţinut 1678 voturi mai mult decât candidatul partidului naţional şi o majoritate absolută de 1366 voturi.

Corpul electoral a primit rezultatul cu o vie satisfacţie, manifestând îndelung pentru partidul liberal şi vrednicul său deputat de Bocşa Montană, dr. Iuliu Vuia.

STANIOL 5
REPR. ŞI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREŢI OFERT

HONWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256
Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare deposit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare deposit de geamuri pentru vitrine.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

O universitate internaţională a Ligei Naţiunilor

Printre numeroasele comisiuni ale Ligei Naţiunilor se află şi aceea numită „comisiunea internaţională de cooperare intelectuală prezidată de ilustrul filosof *Henri Bergson*.

O parte din ea şi anume, acea care se ocupă de relaţiile interuniversitare s'a întrunit de curând la Bruxelles pentru a-şi da o părere asupra propunerei prezentată de guvernul spaniol Ligei Naţiunilor, de a se înfiinţa o universitate internaţională în unul din oraşele: Paris, Oxford, Bologna sau Salamanca.

Această universitate ar trebui să dispuie de jurisdicţie academică, să beneficieze de scutiri şi să poată conferi grade şi diplome valabile pentru toate statele ce fac parte din Liga Naţiunilor.

Proectul spaniol a întâmpinat dificultăţi, în special din partea delegaţilor Franţei, Italiei şi Irlandei, cari au ridicat între altele şi chestiunea echivalenţelor.

Proiectul unei universităţi internaţionale nu e de altfel nou.

O universitate internaţională s'a creiat în 1920 la Bruxelles. Ea nu ţine însă decât cursuri de vară şi are de scop numai iniţierea studenţilor, printr'un studiu comparat, asupra chestiunilor de ordin internaţional.

Proiecte pentru înfiinţarea unei universităţi internaţionale a Ligei Naţiunilor au mai prezentat fostul deputat *G. Hubard* şi Dl *Destré* fost ministru belgian.

Alte proecte fixează sediul nouei universităţi fie la Geneva, fie în oraşul liber Danzig.

Dr O. de Halecki, protesor la Universitatea din Varşovia, care a fost însărcinat să facă un raport asupra tuturor proectelor pare a fi conchis că în forma actuală nici unul din proecte nu se împacă cu grija legitimă ce o au universităţile de a nu fi înlocuite printr'o universitate care va da acelaşi învăţământ ca şi ele, dar se va bucura de privilegii speciale.

Afară de aceasta proiectul se mai loveşte şi de imposibilitatea de a alege sediul viitoarei universităţi internaţionale, fără a provoca susceptibilităţi.

Presa maghiară

Miniştrii ţării sunt „streini" în Ardeal?

„In timpul din urmă — scrie „Temesvári Hirlap" — învinuirile răsună tot mai des la adresa partidului maghiar.

Acest partid este în România factorul unic care poate să reprezinte în mod oficios minoritatea maghiară. Dl Tătărăscu, care nu vrea să recunoască acest lucru, nu poate schimba nimic. Cu atât mai puţin pot schimba ceva cei ce combat dreptul de existenţă a partidului maghiar — în gazetele maghiare.

Noi vom lovi peste laba oricărui strein care ar încerca să tulbure unitatea partidului maghiar. In lături cu mâinile streine de la afacerile noastre, până când nu ne încleştăm pumnii!"

După cum vedem, pentru confratele timişorean cu toţii suntem „streini" dacă nu recunoaştem partidul maghiar. Este „strein", mai întâi de toate un ministru al ţării şi toate partidele româneşti în afară de cel averescan care, conform tratatului de pace de la... Ciucea nu mai este compus din „streini".

„Indigenii" cei mai veritabili însă, sunt bineînţeles, cei cu „pumnii încleştaţi."

„Ujság" şi vizita la Londra a familiei regale.

„Cu prilejul vizitei părechei regale în streinătate — scrie ziarul „Ujság" — s'a accentuat pretutindeni faptul că România este o garanţie a păcii.

Acest lucru este unul ce se înţelege de sine.

Este exclus ca în viitor această ţară să strice pacea. In privinţa Basarabiei, singura chestiune care ar putea tulbura pacea, presa engleză a declarat că această provincie este pământ românesc, la care Moscova nu poate râvni. Este sigur că primejduirea păcii, într'un caz de conflict, nu va fi o vină a României. Ea îşi va apăra numai dreptul său contra acelora cari vor încerca să i-l fure.

Totuşi, pacea popoarelor nu este asigurată prin discursurile rostite cu prilejul vizitei regale. Oricum, primejduirea păcii există, ea vine din răsărit. O concepţie de lume cu totul diferită de a noastră vrea să cucerească, dacă se poate cu mijloacele propagandei, dar la nevoie şi cu arma. Europa ar trebui să se trezească la gravitatea acestui lucru şi, eliminând toate deosebirile ce o despart, să se alieze în scopul de a preveni cu puteri unite această primejdie."

Inimă de primadonă

Ziarele maghiare ne aduc ştirea că fosta societară a Teatrului Maghiar din Cluj, Aurelia Ernyei a încercat să se sinucidă la Budapesta, din motivul că fiind fără slujbă, nu mâncase nimic de trei zile nici ea, nici mama ei în vârstă de 70 de ani. Inainte de încercarea de a se sinucide, a cerut ceva haine vechi dela serbătorita sa prietenă de odinioară, primadona Fedák Sári.

„Te compătimesc din inimă, scumpa mea — fu răspunsul — dar eu fac muzeu din hainele mele. Pun la o parte toată cămaşa şi tot ciorapul cu o mică inscripţie, când şi în care piesă am jucat în ele."

Reclama este sufletul comerţului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 16 Maiu 1924

CINEMA SELECT
Evenimentul culminant al sezonului!
Tragedia dragostei
Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii şi 10 acte într'o singură reprezentaţie. In rolul principal cei mai mari artişti de filme: Emil Jannings, Mia May şi Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA
Neîntrecuta senzaţie a sezonului!
Zeiţa Africei
Seria II.
Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild şi Truman Van Dyks, maeştrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuşi unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!
In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:
Jerry şi vampirul

CINEMA APOLLO
Două orfeline
Seria I. şi II.
Mişcătoare dramă socială în 2 serii şi 8 acte. In rolul principal simpaticul atlet Buffalo Bill. M Sa Regina Maria a asistat cu lacrimi în ochi la reprezentarea acestui film

De vânzare o maşină de îmblătit cu foc
marca Umbrat, 6 cai putere. De masină să ţine şi un firez, cântar etc. — Ase interesa la Ban Ioan, Jucul nobil, Jucul de jos, j. Cojocna.

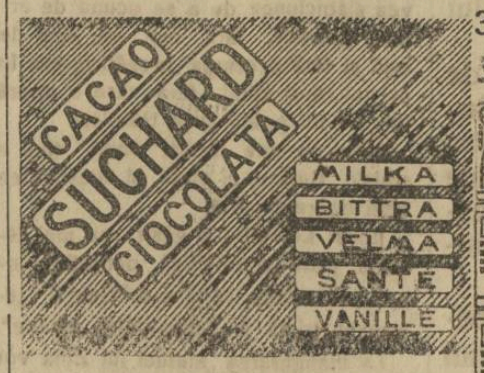

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

Dela pretura plasei Beşineu. Nr. 918-924. pret

Concurs

Pentru complectarea postului de secretar cercual la cercul secretarial din Budacul-săsesc, jud. Bistriţa-Năsăud, escriem concurs.

Reflectanţi la această funcţie să-şi înainteze cererile instruite reglementar până la data de 15 Iunie, a. c.

Retribuţiunile sunt cele provăzute în normele actuale.

3518 **Traian Simon**, primpretor.

Direcţiunea Apaductului. No. 8061-924. cons.

Publicaţiune

In buza aprobării Consiliului Orăşenesc No. 8061-1924 Cons. publicăm

C o n c u r s

pentru furnizarea materialelor de întreţinere pe exerciţiul 1924. Ofertele se vor înainta în plic închis până la 2 Iunie oara 10 a. m. depunându-să cauţiune de 5% la Casieria Centrală. Ofertanţi vor căpăta deslușirile necesare în oarele de birou dela 10—11 a. m. la Direcţiunea Apaductului.

3519 Director: **Indescifrabil.**

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 5686-924, cons.

Obiect: Procurarea hainelor şi încălţămintelor necesare serviciului de pompieri.

Hotărâre

Consiliul orăşănesc deschide concurs pentru livrarea alor 18 rânduri de haine de vară (constând din bluză şi pantaloni) 18 chipii 18 părechi de cisme şi 36 părechi de talpă pentru pompieri orăşăneşti.

Oferte se vor înainta conform §. §.—78—88 a legii cont. înpreună cu modelele până la 20 Mai 1924 la comandamentul pompierilor (cazarma pompierilor) separat pentru veşminte şi separat pentru încălţăminte.

Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

Cluj, din, şedinţa, conş, oraş, ţinută la 13 Mai 1924.

3521 Primar: *Dr. Utalea.*

Saci, Muşamale
2613 cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

7 Grands Prix
CEASORNICE Longines
ELEGANTE şi PRECISE

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cel mai simplă.

Vizita Suveranilor noştri în Anglia

Poporul englez salută cu entusiasm pe Regele şi Regina României

După vizita făcută la Brux-lles regelui şi reginei Belgiei, părăsind Belgia unde au întâlnit calda iubire a unui popor care a trecut ca şi noi prin toate suferinţele războiului, Suveranii noştri au trecut în Anglia. Oficialitatea engleză a organizat o primire strălucită perechei regale române. O escortă de vase de războiu şi avioane au însoţit vaporul pe care călătoreau Suveranii noştri.

Dar mai mult decât fastul primirei oficiale ceiace a dat un caracter de sărbătoare vizitei Suveranilor noştri, a fost entusiasmul cu care o imensă mulţime a salutat la Londra pe Regele şi Regina României. A fost în această spontană manifastaţie a publicului londonez dragostea pentru o naţiune care a ştiut să poarte cu cerbicie necazurile şi durerile războiului şi admiraţiune pentru Suveranii cari au fost atât de mult alături de sufletul neamului, împărtăşindu-i toate suferinţele şi toate bucuriile.

La banchetul care a avut loc la Palatul Regal, în toastul pe care l'a ţinut cu acest prilej, M. Sa Regele Angliei a avut cuvinte de omagiu pentru eroismul cu care naţiunea noastră a luptat în războiu, pentru energia stăruitoare pe care a cheltuit-o ca să ajungă la realizarea unităţii naţionale, pentru străduinţa pe care şi-o dă ca să se asigure progresul, pentru spiritul său pacific. *„Politica statornică a ţării mele, a spus Regele George, este pacea şi e o mare încurajare a simţi că în una din cele mai turburate regiuni din Europa ne putem sprijini pe moderaţia şi pe sfatul prudent al unui popor de veche civilizaţie, de prietenie încercată şi de vie inteligenţă..."*

Aceste cuvinte ale Regelui Angliei tălmăcesc sentimentele cari încearcă întregul popor englez.

M. S. Regele Ferdinand, răspunzând la toastul M. S. Regelui George, a ţinut să afirme încăodată politica pacifică a „României.

„Pot să asigur, a spus Maiestatea Sa, că nu există o altă ţară mai hotărâtă şi mai ataşată decât România la politica de pace şi de solidaritate internaţională, conform ca principiile Societăţii Naţiunilor. Pretutindeni unde acţiunea noastră se va putea exercita, ea se va manifesta în interesul păcii".

In declaraţiile făcute agenţiei Reuter, M. S. Regele Ferdinand, exprimându-şi via mulţumire pentru călduroasa primire făcută de naţiunea şi Suveranii englezi, a stăruit din nou asupra politicei de pace şi de concordie a României.

In ciuda presupunerilor atât de meschine ale unei părţi din opoziţia şi presa dela noi, care afirma că Suveranii noştri vor fi întâmpinaţi cu răceală în străinătate, pretutindeni pe unde au fost Regele şi Regina României s'au bucurat de o primire plină de entusiasm şi de cordialitate.

In jurul alegerei de la Bocşa-Montană

Spulberarea minciunilor ziarului „Patria" — Care este adevărul? — Lămuririle dlui A. Pora, deputat

Grava înfrângere suferită la Bocşa-Montană de candidatul partidului naţional, a avut darul să provoace o adâncă dezolare în rândurile celebrului comitet de „o sută". Intrucât oficiosul clujan al partidului, „Patria" cearcă şi de astădată să scuze această ruşinoasă cădere prin învechita poveste a „furtului de urne", publicăm mai jos următoarele rânduri ale dlui Andreiu Pora, deputat, care a asistat la faţa locului în tot timpul campaniei electorale din acea parte:

O ştire lapidară a ziarului „Patria" aduce la cunoştinţa publicului că la alegerea de deputat din Bocşa-Montană, „a fost proclamat ales, prin cunoscutele procdee de furt al urnelor, candidatul liberal Iuliu Vuia". Ca unul care am luat parte la această alegere, am rămas surprins de îndrăsneala cu care „Patria" ţine să inducă în eroare pe cetitorii săi. La Bocşa n'a fost nici o teroare, nu s'a făcut nici o ingerinţă, nu s'a furat nici o urnă, ci s'a desfăşurat acolo una deci cele mai cinstite alegeri. Dacă „Patria" nu crede, n'are decât să se adreseze oamenilor de încredere ai Partidului naţional, cari au fost trimişi la secţiile de votare, întrebându-i. Şi aceştia, nu pot decât să confirme ceace am zis.

Este drept că partidul liberal a făcut o întinsă propogandă pentru reuşita candidatului său, dar în aceasta campanie a folosit numai mijloacele legale şi admise, evitând să atace partidele adversare, pe când oamenii Partidului naţional, au împroşcat cu noroiu pe toţi aceia, cari fac parte din alte organizaţii politice, arucându-le cele mai urâte şi mai nedemne epitete. Poporul i-a părăsit tocmai pentru aceste procedee ale lor. procedee, a căror explicaţie nici el în simplicitatea lui nu le mai înţelege.

Oamenii partidelor din opoziţie au avut şi ei toată libertatea de propagandă, nici o piedecă nu li-s'a făcut pentru ca să ia contact cu poporul. Au cutreerat satele, nestânjeniţi de nime, şi au spus poporului ce au voit şi cât au voit.

Credinţa mea este că votul dela Bocşa, trebue să fie o învăţătură pentru Partidul naţional, care nu se poate menţine decât ducând o luptă de principii, iar nu de bârfeli, cu deosebire astăzi, când intelectualii sunt datori să folosească toate ocaziile de contact cu poporul, pentru a-i face educaţia şi a-i întări încrederea în bărbaţii cari îi conduc sau îi vor conduce destinele.

A. Pora.

Aviz.

In Institutul de surdo-muţi al Statului din Cluj, se primesc copii surdo-muţi de ambele sexe, sub vârsta de 11 ani. Informaţii dă Direcţiunea Institutului.

Plecarea Suveranilor din Londra

Regele şi Regina României, împreună cu suita lor, au plecat aseară din Londra.

Regina se va înapoia însă cu un tren special la Londra unde va rămâne câteva zile incognito.

Regele va merge la Paris unde va sta 2—3 zile, şi apoi va pleca pentru Bucureşti, unde va sosi în ziua de 21 cor.

In gara de Nord se va face Suveranului o primire oficială fiind întâmpinat de Principele moştenitor, de membrii guvernului, de reprezentanţii armatei, ai magistraturei, ai cultelor etc.

D. I. G. Duca, ministru de externe, dela Londra va urma drumul direct la Bucureşti, nerămânând cu Regele la Paris, aşa încât d-sa va sosi în Capitală în ziua de 19 cor.

Regina Maria va sta vre-o două zile incognito la Londra, apoi va merge la Paris unde se va întâlni cu sora sa infanta Beatrice, cu care va merge la castelul ce-l are în sudul Franţei.

Regina Maria va sta vre-o două săptămâni în acest castel, apoi va veni în ţară.

Revoluţia în Albania

Valona asediată de revoluţionari

Atena, 13. — Ultimile ştiri sosite din Albania arată că situaţia acolo este foarte critică. In mai multe puncte au fost lupte între rebeli şi armată, cu grele pierderi pentru ambele părţi.

Craşul Valona este asediat de revoluţionari; armata apără oraşul cu îndârjire.

De asemenea se dau lupte sângeroase în jurul Uskiupului şi a Coriţei.

Guvernul elen a trimis un contratorpilor în portul Valonei, pentru a urmări situaţia.

Ştiri din Turda

Accidentul dlui dr. Sârbu

Eri la ora 12 jumătate ziua dl dr. Sârbu, medicul casei cercuale din localitate a fost victima unui groaznic accident. In timp ce traversa piaţa Reg. Maria în dreptul farmaciei Murgău a fost lovit şi trântit la pământ de un camion al fabricei de mobile Németi. Caii şi căruţa au trecut peste corpul rumitului medic. In stare gravă a fost ridicat de personalul farmaciei şi de trecători cari au observat acest trist spectacol. Din cauza zduncinăturilor s'au produs vomări de sânge. Medicii i,au înterzis a vorbi. Starea numitului este gravă, însă dacă nu se vor produce alte complicaţiuni interne se crede că va scăpa cu viaţă. Conducătorul camionului a fost arestat de poliţia locală sau anchetează cazul.

In oraş acest accident a produs mare impresie, deoarece atât căruţele cât şi automobilele ce trec prin oraş, trec cu viteză mari fără a li se da atenţie de organele cari sunt însărcinate a supraveghea, producând dese accidente, cari de multeori sunt fatale.

Coresp.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Şedinţa comisiunei administrative a judeţului Cojocna

Cine a luat parte — Fixarea punctelor esenţiale ale statutului comitetelor şcolare. Vizita dlui Tătărăscu

Şedinţa comitetului şcolar

Eri dimineaţă a avut loc în sala Prefecturei de judeţ şedinţa ordinară lunară a comisiunei administrative judeţene. Şedinţa a fost deschisă la orele 10 de către dl Mureşianu, prefectul judeţului şi preşedintele ei.

Au luat parte la această şedinţă următorii domnii: Oct. Simu, subprefectul judeţului, ca referent al chestiunilor administrative; Basil Poruţiu, revizorul şcolar; V. Pop, preşedintele sedriei orfanale; dl Tofan, medicul veterinar al judeţului; Romul Pop, inginerul judeţului. Apoi prim-pretorii: Şerban, Bungărdean, Fedrican Miron, Bobescu şi Deac. Au mai luat parte preoţii Marcu, Th. Toader, Hopârteanu, Ramonţeanu, V. Suciu şi protopop dr. Elie Dălanu. Apoi Prof. Martinovici; Dragomir, prim-jurisconsultul judeţului; etc.

După deschiderea şedinţei s'a pus imediat în discuţie chestiunea comitetelor şcolare locale, hotărându-se după câteva desbateri înfiinţarea imediată a acestora în absolut toate comunele şi cătunele judeţului, indiferent dacă acea comună are sau nu nevoe de şcoală.

S'a luat apoi în discuţie statutul comitetelor şcolare fixându-se definitiv principiile lui esenţiale.

Scopul acestui statut al comitetelor şcolare este înmulţirea mijloacelor de achiziţionare de fonduri pentru clădirea de şcoli primare.

După lungi desbateri comisiunea, a căzut de acord asupra punctelor esenţiale al statutului, puncte pe care le-am enumerat şi comentat în numărul nostru de ieri. Cu sistemul ce se va introna prin noul statut şi care va supune la o contribuţie bănească anuală pe fiecare comerciant, bogătaş, proprietar etc. suntem siguri că se vor strânge fonduri considerabile.

In timpul desbaterilor, aparu în sală dl Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat la interne care sosise chiar atunci dela Bucureşti.

Dl Ministru a fost salutat călduros şi în numele comisiunei de către părintele Suciu din Cojocna.

A răspuns dl Tătărăscu prin o caldă cuvântare arătând solicitudinea specială a guvernului pentru oraşul Cluj şi judeţul Cojocna.

Dsa termină urând comisiunei succes în toate lucrările sale. Şedinţa s'a suspendat la orele 1 şi jumătate.

Şedinţa de după prânz

După prânz la orele 4 s'a întrunit comitetul judeţean şcolar care a discutat chestiunea felului cum va fi transportat materialul lemnos necesar construcţiilor şcolăre din judeţ, materialul care după cum se ştie a fost procurat din pădurile Statului.

S'a hotărît să se facă intervenţii pe la proprietarii funicularelor particularece rându-li-se ca în schimbul unei plăţi, naturai reduse, să execute aceste transporturi.

In restul judeţului, adică pe unde trece calea ferată, lemnele se vor transporta cu trenul.

Şedinţa de după prânz a luat sfârşit la orele 6 şi jumătate.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma:
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10. 3412

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!
Să capătă la magazinul de fierărie
BABOS ŞI SOŢII
secţia vaselor borcane 2887
ermetice pentru compot
calitate din timpuri normale **MARCA „REX".**

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

STANIOL LEPAGE CLUJ

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000

Unde toată vară vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale reviste comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni magie magnetizmu, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi aparate specială totul aranjat fantastic. Deasemna cel mai intim şi plăcut local de petrecere jeste splendite grădină intim de după culise cu 24 de cabine speciale menajit cu restaurant de séperior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătări speciale ala regat, bere proaspăta şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampagner externe şi interne. Precum şi tot feluri de licheururi delicatese, inghetetă, cafea turceasca specială etc. Localuri invălize cu separeuri retase şi superior ala Paris.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

The Royal Mail Line
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

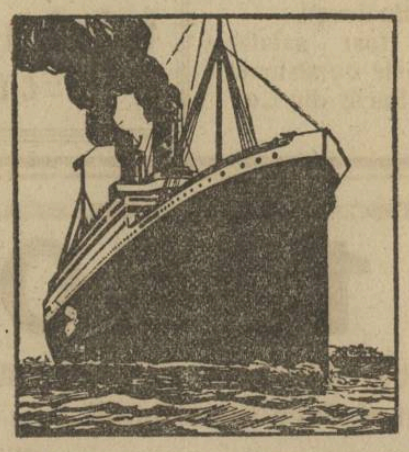

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusţri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU
28 MAI 1924
27 MAI 1924

Anul IV. Nr. 1081 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Sâmbătă 17 Maiu 1924.

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU N[illegible] (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOMES
Telefon: CȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

R CLUJ 1. 6332

VICIUL OPOZIȚIEI

Dl general Averescu, în întrunirea ținută la Cluj, în loc să-și îndeplinească tradiționala și clasica datorie a prefectului opozant, criticând guvernul, a făcut un aprig rechizitoriu opoziției.

Amărăciunea bătrânului general, complect izolat în politică, la infinite distanțe de viitoarele guverne, nu a putut însă fixa și diagnostica adevăratului viciu al opoziției.

Intre guvernul elaborat de partidul liberal și opoziție: există o antiteză mult mai accentuată și mult mai impresionantă ca în piesele lui Victor Hugo, acest mare retor în versuri pasionat de antiteze.

Guvernul reprezintă munca pozitivă și constructivă: întreaga lui operă săvârșită până acum, și cea proectată și în curs de realizare, afirmă caracterul de activitate reală și rodnică a guvernului. In fața acestui guvern se desemnează o opoziție incoherentă care nu își înțelege și nu își poate găsi rostul ei firesc adevărata ei funcțiune politică.

E opoziție de perpetue „pertractări" și tratative, cuvinte literare care învălue un fond sufletesc de târgueli și precupețiri în care excelează în primul rând partidul național inspirat de Cunctatorul dela Blaj, dl Iuliu Maniu.

Capacitatea de „pertractări" a partidului național este imensă inepuizabilă: cu o uimitoare elasticitate ea se întinde de la conservatismul reacționar și germanofil al dl A. Marghiloman până la cea mai extremă stângă, la țărănismul bolșevic, atingând din când în când naționalismul intransigent al dlui N. Iorga.

Cum este cu putință ca pe temelia și în cadrul unor dogmatice principii sacro-sancte, un partid să încerce alianțe și cu extrema reacționarismului și cu extrema democrației, este o taină pe care nu a binevoit până acum să ne-o lămurească Sibila dela Blaj.

Partidul țărănist, alt partid de principii, nu are altă acțiune politică decât aceia de a trata alianțe și fuziuni cari nu s'au făcut și nu se vor face niciodată; e într'o veșnică cochetărie platonică cu partidul național, cochetărie cari nu poate duce la oficerul stării civile.

Dl general Averescu tratează și el — tratativele fiind nu numai o modă, ci o boală a epocei. Ne mai având cu cine trata, toți ceialalți fiind angajați cu alte combinații, dl general tratează cu d l Al. Marghiloman, amicul său dela Buftea.

Indiferent dacă aceste „pertractări" și tratative vor duce sau nu la concluzii reale, acțiunea opoziției nu dă nici o contribuție vieței noastre politice și satisfacerei nevoilor țărei.

Ne aflăm în fața unei opoziții care nu-și înțelege și nu-și poate găsi rostul; ea trece dela negația brutală, agresivă și scandaloasă la nesfârșitele tailasuri de oameni cari nu au altceva de pierdut, decât vremea.

Și pe când această opoziție se fărâmițește în palavre și târgueli fără nici un folos pentru viața politică și fără nici o utilitate pentru țară, în fața ei se ridică mărită, în largi proporții, opera de realitate politică și socială, opera de construcție a guvernului.

Marele ziarist francez Louis Veuillot spunea: în istorie nu rămân decât acei cari aprind o lampă și clădesc.

Guvernul acesta aprinde constelații de lumini prin școlile cari le risipește prin sate și clădește prezentul și viitorul României-Mari.

Ed. Herriot

Viitorul prim-ministru al Franței

Rezultatul alegerilor din Franța aducând succesul partidelor radical și socialist, va impune desigur o schimbare de guvern.

Telegramele vestesc că dl Poincaré a declarat că va demisiona pe ziua de 1 Iunie. Se vorbește în cercurile politice că succesorul dlui Poincaré va fi dl Edouard Herriot, leaderul partidului radical-socialist, una din cele mai puternice personalități ale lumei politicei franceze.

Om de o vastă cultură, de mare talent oratoric, de o energie și de o putere de muncă formidabile, Edouard Herriot va fi, poate, peste câteva zile conducătorul politicei Franței. Activitatea sa politică, publicistică și administrativă, spiritul său ponderat, inteligența vie și mai presus de toate însușirea, atât de neprețuită astăzi, de organizator, îl desemnează ca șef al viitorului guvern francez. Înțelegând politica nu ca o luptă între ambițiuni, pofte sau ideologii sterile ci ca o întrecere a forțelor capabile să conducă o țară, Herriot a fost totdeauna un om de muncă creiatoare și fecundă. Splendidele realizări pe cari le-a obținut ca primar al marelui centru industrial Lyon sunt dovezi edificatoare. Din minunat sa carte „Créer", pe care o recomandăm gălăgioșilor reprezentanți ai opoziției dela noi, se desprinde credința sa că numai o activitate creiatoare dă valoare unei politici. Cartea dlui Herriot este aproape un imn închinat energiei creiatoare.

Venirea sa la conducerea Franței nu ne poate decât bucura pe noi Românii, cari avem în el un prieten sincer, a cărui dragoste pentru noi a știut să ne fie de folos în multe prilejuri. In timpul războiului cași în vremea conferinței de pace, dl Herriot a susținut cu tărie drepturile României. Vizitând de curând țara noastră, cu care ocaziune a rostit o conferință la București, dl Herriot a ținut să-și mărturisească încă odată sentimentele de prietenie și de admirațiune pentru națiunea noastră.

Acesta este omul pe care împrejurările politicei franceze par a-l indica pentru postul de mare răspundere care este mai ales astăzi prezidența consiliului de miniștri.

Reprezentanții presei mondiale în Basarabia

O fericită inițiativă a dlui I. G. Duca

Cu prilejul vizitei Suveranilor noștri la Liga Națiunilor, dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, a făcut reprezentanților presei câteva importante declarații asupra rostului călătoriei Suveranilor în străinătate ca și asupra politicei de pace a României. Dl I. G. Duca a arătat sforțările făcute de România pentru menținerea și consolidarea păcei în Europa, a vorbit despre principiile largi umanitare cari ne călăuzesc în politica noastră față de minorități, și, vorbind despre atitudinea României în chestia Basarabiei, dsa a declarat că intenționează să organizeze o vizită a reprezentanților presei mondiale în provincia dintre Prut și Nistru, pentru a da prilej tuturor să se convingă decât de neîntemeiate sunt contestațiile pe cari le ridică astăzi Rusia sovietică.

Ideia ministrului nostru de externe e cum nu se poate mai fericită. Basarabia trebue văzută acolo în cadrul așezărilor pe cari 106 ani de asuprire țaristă nu le-au putut clinti. Puternica sevă de românism care pulsează în toate arterele vieței publice basarabene trebue simțită în toată amploarea ei căci numai așa se va înțelege cât de perfide sunt cererile de plebiscit ale diplomației sovietice și cât de justificat este refuzul nostru de a sta de vorbă pe această chestiune.

Reprezentanții presei mondiale, cunoscători sau inițiați în tainele istoriei noastre chinuite, vor regăsi dela Hotin până la Cetatea-Albă toată oastea de ostași și de plugari a lui Ștefan cel Mare, vor înțelege că acolo unde au trăit cu trudă și au murit vitejește atâtea generații de strămoși, pământul și cerul, văile, holdele, toate dealurile umbrite de pădari, spun povestea trecutului nostru, pe care nimic nu ni-l poate fura. Cei 106 ani ai stăpânirei țariste au transformat străzile târgurilor moldovenești năpădite de polcovnici și ispravnici, au ridicat statui cari nu erau ale noastre; sufletul oamenilor și înfățișarea pământului au rămas însă aceleași, moldovenești ca pe vremea marelui și bunului Voevod.

Acestea, cu atât mai puțin pot fi ascunse astăzi sub falduri de sofistică istorică, și de aceea bine a gândit dl I. G. Duca invitând reprezentanții presei mondiale să ne viziteze.

Inaugurarea sălii de lectură a Căminului studențesc

Zilele acestea se va inaugura Sala de lectură a Caminului studențesc din Str. Avram Iancu.

Chestiunea Partidului Maghiar

In jurul declarațiilor făcute de dl Ministru Tătărăscu ziarului „Keleti Ujság" — Câteva interesante declarații explicative făcute de dl Ministru Tătărăscu asupra conducătorilor partidului maghiar

Intr'o convorbire care a avut loc între dl Ministru Tătărăscu și dnii Elemér Iakabffy, Árpád Paál, Elemér Gyárfás și Ladislau Zombori în zilele de 14 și 15 Mai, dl Ministru a expus celor de față faptele, motivele și împrejurările cari l'au determinat la acordarea cunoscutului său interview apărut în ziarul „Keleti Ujság" prin care dsa declara că o parte din conducătorii partidului maghiar constitue un obstacol permanent consolidărei relațiunilor prietenești cari ar trebui să existe între poporul român și minoritatea maghiară.

Dl Ministru Gh. Tătărăscu stăruind asupra acestor fapte a declarat că făcând aceste declarații, d-sa s'a gândit exclusiv numai la soarta acestor raporturi și nici de cum n'a avut intenția pe care i-au atribuit'o unele ziare, de a discompune unitatea partidului maghiar ***sau de a influența libertatea de acțiune internă a acestui partid în organizarea căruia nu are a se amesteca.***

Dl Ministru Tătărăscu a precizat apoi și cu acest prilej că, ***în ziua în care conducătorii aceștia ai ungurilor se vor prezenta în numele partidului maghiar și cu mandat deplin, și dacă acești conducători autorizați vor fi animați de dorința sinceră de a conlucra, în împrejurările create prin întregirea României pe de o parte, și pe de altă parte, dacă vor fi adevărații reprezentanți ai intereselor maselor minoritare maghiare, în acea zi, atât d-sa cât și oricare om al guvernului va primi cu mulțumire să trateze cu acești conducători și va primi colaborarea pentrn aranjarea diferitelor probleme și chestiuni cari interesează minoritatea maghiară.***

Dl Ministru Gh. Tătărăscu a autorizat pe dl Elemér Iakabffy să uzeze de aceste declarațiuni.

Situatiunea incasărilor statului

O parte a presei de opoziție și a celei „independente", grăbită să atace cu orice prilej guvernul, a publicat date false asupra situației încasărilor bugetare pe primul trimestru al exercițiului în curs și pornind dela cifre inferioare cifrelor reale, a tras concluzia că incasările merg prost, că bugetul statului se va solda cu deficit, că legile fiscale au dat faliment, etc.

Dar această alarmă nu era câtuși de puțin întemeiată și cine cunoaște mecanismul fiscal putea lesne să constate că aceste ziare, denaturând adevărul, duc o campanie de rea-credință împotriva guvernului.

Incasările pe primul trimestru al exercițiului în curs se ridică la suma de 5.054.458.626 șeptezeci și trei lei; iar pe luna Aprilie s'au incasat lei 1.982.835.053.03.

Din primul total ar reeși pentru cei ce nu știu să citească un buget și nu cunosc mersul lui că pe primele trei luni bugetul statului ar fi deficitar.

Dar este un lucru cunoscut de oricine s'a ocupat cât de puțin cu chestiunile fiscale că pe primele trei luni, ale anului, Ianuarie, Februarie, Martie încasările sunt totdeauna mai mici.

Inchiderea navigației, lipsa tranzacțiilor comerciale, mai ales în ce privește afacerile cu grâne, sunt cauzele pentru cari totdeauna incasările statului au fost mai mici pe primul trimestru. In lunile următoare incasările merg crescând, atingând sumele cele mai mari în lunile Iunie, Iulie, August, Septembrie și Octomvrie.

In adevăr, deja din luna Aprilie încasările au crescut, întrucât s'au încasat aproape 2 miliarde, adică o sumă egală cu cota lunară prevăzută de buget.

Faptul acesta cași faptul că lunile de vară sunt lunile de încasări, *asigură în cel mai rău caz echilibrarea cheltuelilor bugetului.*

La aceasta trebuie să mai adăogăm că noua lege a impositelor directe făcută să funcționeze în primul trimestru a provocat întârzieri în încasări. Cu toate că deabia acum sunt în curs de terminare lucrările comisiunilor de impunere, debitul impozitelor directe este superior evaluărilor înscrise în buget.

In ceiace privește celelalte impozite indirecte, atât impozitele indirecte propriu zise cât și taxele de înregistrare și timbru mersul incasărilor la cele dintâi dă deja un plus, iar la cele de al doilea asigură de pe acum realizarea prevederilor bugetare.

Astfel stând lucrurile este lesne de văzut că alarma dată de ziarele „independente" sau de partid n'are nici un temeiu și că ea n'a fost strigată decât cu scopul de a lovi în opera de însănătoșire și de refacere financiară atât de stăruitor realizată de actualul guvern.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Viața universitară

Conferința dlui prof. I. Guiart

Marcello Malpighi — Leewoenhoeck — Schwammerdam

Dl profesor Guiart, continuându-și cursul său de istoria medicinei a vorbit eri după amiază, în sala de conferințe a bibliotecii Universității, despre primii anatomiști cari s'au folosit de invenția microscopului și de vestiții chirurgieni din epoca lui Ludovic XIV și XV.

*

Alt învățat care după Redi deschide pentru medicină și științele naturale o eră nouă, în urma descoperirei microscopului este tot un italian *Marcello Malpighi* (1628—1694) celebru medic din Bolonia, profesor la Universitatea din Bolonia și din Pisa, supranumit „tatăl histologiei".

Malpighi s'a remarcat prin lucrările sale asupra ficatului, rinichiului, (glomerulele lui Malpighi) asupra splinei căruia îi atribue rol secretor, pielei etc.

El se ocupă deasemeni în mod foarte amănunțit de studiul plămânilor descoperind capilarele în plămânul de broască (1661) și dând primele noțiuni asupra glandelor (1686).

Deja celebru el publică după insistența Societăței regale din Londra primul tratat asupra anatomiei insectelor, cu ocazia cercetărilor sale asupra viermelui de mătase (1669).

Olandezul *Anton von Leevenhoecke* unul din cei dintâi perfecționatori ai microscopului-microscopul perfecționat de el mărea obiectul dela 40—160 de ori. Se remarcă prin cercetările sale asupra sângelui, arătând compoziția sângelui atât la om cât și la celelalte clase de vertebrate, și-l regăsește în mesentere (1669) capilarele de care se ocupase Malpighi.

Cercetările sale nu se mărginesc însă aici; el descoperă și descrie diferiți microbi: spirili, spirocheți, bacili, apoi paraziți, infuzorii și mai cu seamă spermatozoizii la om.

Disprețuit în țara sa, el a fost foarte apreciat în streinătate; era membru al Soc. regale din Londra, iar scrierile sale au fost traduse de englezi.

Țarul Petru ce Mare l'a cunoscut la Amsterdam, s'a interesat de aproape de cercetările sale asupra circulației sângelui.

Jean Schwammerdam (1637—1680) fiul unui farmacist din Amsterdamm poate fi considerat ca adevăratul fondator al anatomiei insectelor. Cercetările sale cele mai de seamă sunt însă asupra metamorfozei acestora. Era neîntrecut în disecția animalelor microscopice și a inventat în anatomie arta injecțiunilor cu ceară.

Scrierile sale n'au fost publicate decât după moartea lui de către Coarchave sub titlul de Biblia naturală (Leyda 1737).

F. Glisson. Nicolas Stenon. Ruysch. Pierre Denis.

In același timp cu anatomiștii ce foloseau microscopul mai erau și de acei care îl ignorau. Printre aceștia din urmă s'au remarcat totuși: Francis Glisson (1596—1677) medic englez prin lucrările sale asupra ficatului, danezul Stenon, care studiază circulația vânoasă, arată legătura dintre ganglioni și sistemul imfatic, apoi glandele parotide (canalul lui Stenon fisiologia secreției, myologia etc.

Stenon poate fi considerat drept primul mare anatomist al timpurilor moderne.

Ruysch care a ocupat catedra de anatomie de la Amsterdam a perfecționat într'atâta arta injecțiunilor intravasculare încât cadavrele conservate de el păstrau aparența vieței. Petru cel Mare vizitându-i muzeul, i s'a cumpărat colecția pentru Universitatea din Petrograd, dar el și-a reconstituit-o în 10 ani la loc.

Dintre francezi se remarcă Pierre Denis anatomist și chirurgian, în timpul domniei lui Ludovic al XIV, care îi încredințase catedra dela Jardin desplantes.

Cursul său era foarte audiat și a fost tradus în toate limbele, chiar și în chinezește.

Chirurgia în timpul lui Ludovic XIV.

Intre chirurgi și medici nu era de loc înțelegere în timpul domniei lui Ludovic XIV. Cu toate favorurile obținute de primul chirurg Felix dela curtea domnitoare, chirurgii n'aveau voe să predea cursuri. Se înființează însă școala chirurgiei.

Alt chirurg de seamă tot în acest timp e Marechal și Frere Jacques, renumit la început prin operațiunile sale asupra calculelor vesicale cu toată technica și instrumentele rudimentare ce le întrebuința.

Când lithotomia lui dădu greș, colindă prin toată Europa, reîntorcându-se apoi din nou la Paris mai perfecționat în arta chirurgiei.

Totuși Marechal supus operației lui, sucombă. Datorită în special învățământului lui Marechal, chirurgia își va creia maiștri desăvârșiți în sec. XVIII.

Piane
bune numai în magazin de piane
să pot cumpăra
unde iau toată garanția și prețurile
sunt cele mai eftine!
I. TRISKA, CLUJ
STRADA SAGUNA Nr. 14.
Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal
3171

Inscripții

Moartea unui secretar de redacție. — Zilele acestea s'a stins din viață, bunul nostru camarad, Const. Ștefănescu, secretarul de redacție al ziarului „Viitorul"

Era un ziarist de carieră, care unea o firească inteligență cu o delicată bunătate, punând în slujba profesiei o îndelungată experiență, o muncă conșciincioasă și metodică.

Era.... dar cine din marele public poată ști cine și ce este un secretar de redacție? In complexul mecanism al unui mare ziar, secretariatul de redacție este postul cel mai ingrat și cel mai plin de contraste, uneori chiar dureroase pentru amorul propriu și vanitatea nedeslipită de firea omenească.

In intimitatea și în funcțiunea tainică a ziarului secretarul de redacție este un mic, dar omnipotent despot: el tae — în manuscrise — și spânzură din fericire numai la figurativ.

El poată crea sau nimici o carieră ziaristică.

Medalia care însă reversul ei de contrast: omul omnipotent în misterul mecanismului ziarului rămâne toată viața cel mai mare necunoscut pentru public.

El nu mai are timpul necesar să scrie și numele lui nu apare nici odată în gazetă: intrat în profesie cu darul scrisului, are conștiința dramatică cum această însușire se pierde ca un organ ajuns inutil, condamnat la moarte, prin nefuncționare.

Iată de ce, numai noi camarazii știm cine a fost răposatul Const. Ștefănescu.

Diodor

Comandați bilete la
Loteria Sindicatului
Presei Române din
Ardeal, Cluj. — 10
bilete 20 lei. :-: :-:

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 17 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Evenimentul culminant al sezonului!

Tragedia dragostei

Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii și 10 acte într'o singură reprezentație. In rolul principal cei mai mari artiști de filme: Emil Jannings, Mia May și Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA

Neîntrecuta senzație a sezonului!

Zeița Africei

Seria II.

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii americani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o comedie hazlie americană:

Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO

Două orfeline

Seria I. și II.

Mișcătoară dramă socială în 2 serii și 8 acte. In rolul principal simpaticul atlet Buffalo Bill. M Sa Regina Maria a asistat cu lacrimi în ochi la reprezentarea acestui film

Recunoasterea partidului maghiar — o imposibilitate

Partidul latifundiilor și al iredentismului inspirat de la Budapesta nu poate fi recunoscut de nici un viitor guvern românesc

Cât timp stau miniștrii țării la Cluj, ei sunt asaltați de dimineața până seara de deputații și politicianii minoritari cu cele mai imposibile cereri și cu revendicări nejustificate. Toți acești domni, a căror singură preocupare este să-și facă renume în cercurile iredentiste din Ardeal și dela Budapesta, sunt la adăpostul ori cărei griji materiale, deși nu au nici o îndeletnicire p oductivă.

Figurează, ce e drept în organizațiile partidului maghiar, dar sunt cu totul izolați de viața reală a masselor maghiare. După cum disprețuesc din suflet muncitorimea și țărănimea maghiară, tot așa și clasele sociale productive elimină din sînul lor pe acești politicieni, cari nu sunt de folos nimănui.

Cu toate acestea, cei cari asaltează cu mai mare asiduitate pe miniștrii români, sunt tocmai aceștia.

Reprezentanții acelui faimos Status catolic care în trecut a fost o unealtă a politicei de maghiarizare și astăzi vrea să fie stat în stat, moșierii unguri, magnați cari nu pot uita expropriarea latifundiilor, d. Sándor József, sufletul faimoasei gâtuitoare a Românilor ardeleni, soc. ‚Emke', — iată cine sunt solicitatorii cei mai asidui ai miniștrilor români.

Cei mai neastâmpărați însă, sunt cei cari vreau să iscodească planurile guvernului în privința pertidului așa zis maghiar.

Mai întâi de toate, trebue să fixăm că guvernului nici nu-i trece prin gând să alcătuiască planuri de strategie politică în această chestie.

Aceasta pentrucă, după cum am mai spus-o, statul nu poate da nici o importanță politică acestui partid, care nu reprezintă decât regretele după vechile privilegii și latifundii expropriate.

Ori câtă gălăgie ar face ziarele de scandal ale oligarhiei maghiare, statul român nu poate recunoaște în nici un fel acest partid al urei.

Aici nu mai este vorbă de politica guvernului actual ci de a însăși statului român. Orice guvern va urma celui actual, el nu va putea sta de vorbă cu un partid inspirat dela Budapesta și al cărui președinte în realitate este însuși prim-ministrul Ungariei. Căci Budapesta este ceea care dă directiva iredentismului maghiar, ea finanțează presa horthystă din Ardeal, ea suportă „cheltuelile neprevăzute" ale politicei antiromânești din Ardeal.

Astfel stau lucrurile nu numai la noi, dar și în Cehoslovacia, unde iredentismul maghiar și a dat mâna cu comunismul și mai ales, în Iugoslavia, unde guvernul s'a văzut silit în fața iredentismului tot mai amenințător, să destiințeze partidul maghiar de acolo și să oprească apariția semioficiosului iredentist „Bácsmegyei Napló".

Nu știm ce măsuri va lua statul român pentru potolirea propagandei dușmanilor noștri interni. Știm însă că aceștia nicicând nu vor fi recunoscuți drept reprezentanți ai Ungurilor și Săcuilor însufleți de sentimente frumoase față de poporul român.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzește
în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată și mai eftin dacât cratițele electrice.
3425

Se caută două corespondente!
(sau corespondent) pentru limba germană cunoscând perfect dactilografia și stenografia.
Lloyd 2476-1
Oferte Industria Sârmei S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.

MARILE SERBĂRI DE LA BLAJ

A 76-a comemorare a adunărei naţionale de pe Câmpia Libertăţii

Primirea oaspeţilor. — Vizitarea aşezămintelor culturale. — Inălţătoarele toasturi dela masa comună prezidată de Mitropolitul Suciu

Ziua întâia

Blaj, la 14 Maiu 1924. — Cu ocazia celei de a 76-a comemorări a zilei de 3|15 Mai 1848, când s'a ţinut pe Câmpia Libertăţii de aici memorabila adunare de proclamare a luptei pentru libertate a Românilor din Ardeal, Blajul a ţinut să dea aniversării un cadru care să întreacă toate serbările obişnuite până acum. Este adevărat, că în privinţa aspectului acestui orăşel de abia 2—3 mii locuitori, nu s'a putut realiza o întrecere a serbărilor din anul trecut. Nici nu era nevoe, însă; de s'ar fi arborat de o sută de ori mai multe steaguri — faţă de cele arborate la fiecare casă — şi de s'ar fi făcut orice pregătiri exterioare, nimic nu ar echivala grandiositatea ce o prezintă faptul, că un sat de abia 2—3 mii de locuitori, a făcut sacrificiile supraomeneşti ce se cer găzduirii unui număr de 30 mii de oaspeţi.

Ascendentul serbărilor de acum faţă de cele din anul trecut îl prezintă această cifră uriaşă, care dublează numărul oaspeţilor găzduiţi de blăjeni la serbările din anul trecut.

Când, deci, omagiul ţării, adus anul acesta Blajului, se prezintă în aceste condiţiuni uimitoare, a trebuit ca comitetul de organizare a serbărilor, împreună cu întreaga populaţiune din Blaj, să depună osteneli de nedescris, muncind — după cum ni s'a spus — timp de şase săptămâni întregi, pentru organizarea reuşitei acestei manifestaţiuni. Şi, de fapt, spiritul de sacrificiu al blăjenilor a fost dublat de un talent de organizare, pentru care nu sunt destule cuvinte de admiraţiune. In frunte cu profesorul Ştefan Pop, dela Liceul de băeţi, preşedintele comitetului aranjator şi cu profesorii Maior, Caliani ş. a., toţi intelectualii Blajului au depus o muncă ce nu găseşte termeni de apreciere.

Şcoalele cari au luat parte la serbări.

Este destul să arătăm, că micul orăşel cu trei mii de locuitori, a dat găzduire, în afară de alţi oaspeţi, la peste 50 de şcoli de pretutindeni. Au trimis între 26 şi 50 de eleve liceele de fete: „Regina Maria" din Cluj „Oltea Doamna" din Oradea-Mare „Unirea" din Tg.-Mureş, „Despina Doamna" din Ploeşti, şcolile normale de fete din Beiuş, Lugoj, Cluj; şcolile medii de fete din Alba-Iulia, Gherla, Baia-Mare, Diciosânmartin, Dej, Turda, Sighişoara, Uioara, apoi liceele de băeţi din Bucureşti, „Mihai Viteazul", — Năsăud, Slatina, Orăştie, Dej, Alba-Iulia, Târgu-Mureş, Lugoj, Gherla, Şărmaş, Oradea-Mare, Cluj, Făgăraş, Turda, Bistriţa, Sibiu, Salonta-Mare, Careii-Mari, „Sf.-Apostoli Petru şi Paul" din Ploeşti, liceul „Sava" din Bucureşti, liceul din Ibaşfalău, Aiud şi Baia-Mare; şcolile normale de băeţi din Tg.-Mureş, Slatina, Cluj, Oradea-Mare, şc. normală greco-catolică din Oradea-Mare, şcoala superioară da comerţ din Cluj, şcoala de conductori tehnici din Cluj, şc. medie de băeţi din Diciosânmartin, şi cea din Sebeşul-Săsesc, şcoala civilă din Sibiu, şcoala tehnică de aviaţie din Mediaş, şcoala de arte şi cultură din Baia-Sprie, şcoala medie de băeţi din Aiud, şcoala de arte şi meserii din Tg. Mureş, şcoala medie de băeţi din Uioara şi şcoala superioară de comerţ din Târgu Mureş. Alte trei şcoli din vechiul-regat, din Turnu-Măgurele, Brăila şi Craiova şi-au anunţat participarea abia azi. De remarcat este, că din Feldioara şi Mediaş au venit şi şcolile primare de băeţi, formând un precedent frumos şi pentru alte comune şi arătând, că alipirea românului de tradiţia strămoşească se învaţă odată cu întâi paşi în viaţă.

Enumărarea aceasta cam lungă a şcolilor cari participă la serbările Blajului, a avut de scop numai să evidenţize ce sforţări supraomeneşti s'au cerut găzduitorilor lor. Totodată acest număr strălucit este dovadă, că serbările dela Blaj s'au constituit deja în nişte serbări ale tineretului şcolilor româneşti de pretutîndeni.

*

De fapt, acesta a fost şi gândul iniţiatorilor de acum patru ani ai acestor serbări. In timp ce din serbarea care va fi mâine, în 15 Mai, iniţiatorii au voit să facă o sărbătoare a bărbaţilor dela cari se cere hotărâre şi credinţă, din serbarea de azi ei au voit să facă una a tineretului spre a l adăpa, aci la faţa locului, la izvoarele tradiţiunii frumoase a luptelor Ardealului.

Astfel, atât înainte de amiaza cât şi după amiaza s'au destinat întrecerilor sportive ale tinerilor, fiind întreceri gimnastice înainte de amiază, în curtea liceului de băeţi, iar după amiază pe arena de pe Câmpia Libertăţii.

Masa comună oferită de blăjeni oaspeţilor. Cuvântul I. P. S. S. Mitropolitului Suciu

Intre timp, dela orele 1 la 3, a avut loc o masă comună a tuturor profesorilor veniţi la Blaj, şi prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul dr Vasile Suciu.

In decursul acestei mase comune s'au rostit o seamă de toasturi impresionante, cari, prin sinceritatea cu care s'au spus, au mişcat pe toată lumea. Seria lor a deschis-o I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile, cu aceste cuvinte adânc simţite:

Dlor şi doamnelor,

„Prezenţa dvoastre aici mă face să evoc ceeace a fost acum 76 de ani...

Au venit atunci ţărani români în frunte cu conducătorii lor, iar azi, deşi n'au venit încă ţărani, a venit nădejdea zilelor de mâine, cărturarii. Atunci Românii au venit să ceară drepturi, azi nu le mai cer, pentrucă le au. Atunci treceau pe lângă furci, — azi vin cu pieptul deschis să prăznuiască.

Dlor, dacă mă gândesc la serbările de acum şase ani, trebue să constat, că nu erau în toată ţara atâţia elevi, câţi sunt azi în Blaj. Şi al cui e meritul? Este în rândul dintâi al acelor eroi cari acum 76 de ani au alergat la Blaj ca să pregătească pentru noi zilele de astăzi, dar în rândul al doilea este meritul acelora, cari au făcut să puteţi veni astăzi la Blaj.

Este apoi meritul Aceluia, care neţinând seamă de familia lui, şi-a pus Coroana în cumpănă, ca să lupte pentru întregirea României".

Cuvintele acestea ale I. P. S. Sale Mitropolitului Vasile au fost acoperite de nesfârşite urale la adresa Suveranilor şi de sunetele Imnului Regal întonat de fanfara specială a serbărilor.

Cuvântarea dlui Prof. Popa-Lisseanu, în numele Ministrului Instrucţiunei. Alte cuvântări

După cuvântarea prelung aplaudată a I. P. S. Sale, a luat cuvântul dl prof. Popa Liseanu, *consilier la Ministerul de instrucţiune publică şi delegat al Ministerului la serbările dela Blaj.*

Dsa aduce la cunoştinţă că dl ministru al instrucţiunei publice neputând veni la serbări, l a însărcinat pe dsa cu reprezentarea şi că a venit cu atât mai însufleţit, cu cât serbarea de 3/15 Mai nu este un lucru nou pentru dsa şi pentru ardelenii rătăciţi înainte de unire prin vechiul regat, pentrucă o ţineau totdeauna, împreună cu ţii României libere. Serbătoarea aceasta a contribuit mult la contopirea sufletească, şi prin urmare la unirea însăşi, care s'a făcut prin această comuniune sufletească.

„De aceea — spune d. Popa Liseanu — vin să felicit pe iniţiatorii acestei serbători, cari desigur vor contribui ca opera noastră naţională să fie dusă la bun sfârşit. Dsa închină în cinstea d. P. S. Sale Mitropolitului Vasile.

Alte cuvântări

D. prof. dr Macavei, care ia al treilea cuvântul, atrage atenţiunea asupra sforţărilor Blajului şi îşi exprimă încrederea, că consilierul ministerial va fi pe lângă d. ministru al Instrucţiuni Publice tălmăcitorul nevoilor Blajului.

Ia apoi cuvântul directorul liceului din Slatina, care salută pe cei adunaţi la marele praznic, atât ca fiu al Banatului cât şi ca reprezentant al Olteniei.

D. Ştefan Pop, profesor la liceul din Blaj şi preşedintele comitetului de organizare a serbărilor, mulţumeşte în numele comitetului aranjator, oaspeţilor veniţi la serbare, şi după ce declară că menirea serbărilor acestora anuale este lărgirea tradiţiei româneşti, spune, că la jertfele aduse de comitetul aranjator şi de populaţiunea blăjană, românii de pretutindeni au răspuns cum nimeni nu se aştepta de frumos. Inchee cu cuvintele:

„Pentru dragostea ce ne arătaţi, nu vă putem da decât dragoste, şi vă urăm la mulţi ani, mulţumindu-vă încă odată".

A mai luat cuvântul drul d. Bălan, canonic, închinând pentru presă.

D. Ion Clopoţel, redactorul revistei „Societatea de Mâine", i-a răspuns cu asigurarea, că presa română din Ardeal va da totdeauna atenţia ce a dat-o şi până acum serbărilor dela Blaj şi în special şcolilor şi nevoilor Blajului.

După ce a vorbit în numele administraţiei d. administrator de plasă din Blaj, Denghel a luat cuvântul d. Vasilescu, profesor la liceul din Ploeşti, care a făcut mărturisirea, că a lăsat la liceul său copii cu lacrimi în ochi, neconsolaţi că nu pot veni cu toţii la Blaj.

După ce apoi face aluzie la faptul, că Blajul este şi azi fără lumină electrică, fără pavaj şi în imposibilitate, nu numai a adăposti pe toţi câţi ar voi să vină la serbări, ci chiar şi pe elevi cari se prezintă din an în an tot mai mulţi la porţile institutelor Blajului. D. Vasilescu spune că revine statului datoria să se îngrijească cel puţin, ca oaspeţii serbărilor dela 15 Mai să poată fi găzduiţi toţi, şi să se uşureze sarcinile blăjenilor cu această ocazie.

La cuvintele adânc simţite ale profesorului dela Ploeşti, care împreună cu elevii săi vine de patru ani la aceste serbări a răspuns d. consilier ministerial Popa Liseanu, făgăduind că va tălmăci dlui ministru al Instrucţiăni publice dezideratele de mai sus, care sunt dezideratele Blajului.

I. P. S. Sa Mitropolitul Suciu despre nevoile Blajului

Tot dlui Vasilescu i-a răspuns I. P. S. Sa Mitropolitul dr Vasile Suciu, arătând, că dezideratele acestea sunt reale.

„Blajul, — spune I. P. S. Sa — n'a putut face prea mult în trecut, pentrucă n'a produs nici flori nici frunze, ci numai seminţe. Nu l-am putut împodobi, şi astăzi ne găsim în trista situaţie de-a nu putea primi pe câţi ne vin. Trebuia să respingem an de an sute de elevi, ce veniau să bată la porţile noastre, setoşi de cultură românească. Şi atunci ce să fac? Să-i respingă, nu puteam; să lărgesc institutele, iarăşi nu puteam.

De aceea, în aceste vremuri de cras materialism, am hotărît să cer un certificat de conduită foştilor noştri elevi, ca să dee dovadă de recunoştinţa lor şi să facem un institut în care să putem primi pe toţi câţi ne vor veni. Mulţumită Domnului, au răspuns peste puterile lor, deşi erau nişte bieţi funcţionari, cari trăesc din mână în gură, cum se zice, dar cari s'au obligat pe cinci zece ani, s'au chiar pe viaţă, să contribue la planul nostru. Văd că şi dl consilier ministerial şi dl profesor dela Ploeşti făgăduesc că vor face tot ce se poate. Eu nu pot, decât ca în numele generaţiunilor cari vor veni, să le mulţumesc şi să doresc să fie pomeniţi cu aceeaşi veneraţie, cu care pomenim noi azi memoria antecesorilor."

*

După ce au mai vorbit dnii *Gaja* şi *Aciu*, întâiul din Bihor, despre trecutul Blajului, al doilea din Sălaj, despre păstrarea tradiţiunii şi despre Biblioteca Arhidiecezană, cuvântările au luat sfârşit.

Concursurile sportive Conferinţa dlui Al. Lupeanu Concertul

După masă au avut loc concursurile sportive date pe arena de pe Câmpia Libertăţei la cari au luat parte elevii şi elevele numeroaselor şcoli venite la Blaj. Concursurile au fost urmărite cu un viu interes de imensul public.

Seara, dl Alex. Lupeanu, profesor şi ziarist, şi a desvoltat interesanta i conferinţă „Blajul de odinioară". In cuvinte calde şi emoţionante, d sa a evocat toate actele mari de patriotism cari sunt legate de acest oraş şi cari fac din el un adevărat altar pentru întreaga naţiune românească.

Blajul va fi totdeauna — spune conferenţiarul — un loc sfânt pentru poporul românesc şi aici vor veni pentru multă vreme încă, toţi cei ce vor voi să se călească în focul dragostei de ţară şi al virtuţilor strămoşeşti.

Conferinţa a fost urmărită cu adâncă atenţie şi publicul a ovaţionat îndelung pe conferenţiar.

După conferinţă a avut loc un minunat concert dat pentru elevii sosiţi la Blaj.

Ziua a II-a a Serbărilor

Sosirea dlui Ministru Lapedatu Serviciul divin de la Mitropolie

Mai, 15. De'sde dimineaţa Blajul avea un aspect cu totul de sărbătoare care dădea o impresie cu totul deosebită acestui cuib de cultură ardelean. Pe lângă cele 80 şcoli sositte până în această zi, mai erau de faţă un numeros public format din săteni din jur şi diferiţi intelectuali care au ţinut să ia parte la această înaltă sărbătoare naţională.

Cu trenul de 8 a sosit în localitate şi dl. Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor şi al Artelor, în tâmpinat în gara locală de 4 şcoli de fete şi băeţi, în frunte cu muzica militară, drapele, precum şi de Dnii Aug. Caliani, directorul liceului de băeţi, Ştefan Pop, profesor şi Lupeanu, directorului bibliotecii, cari au urat bun sosit Dlui Lapedatu.

După ce dl Ministru Al. Lapedatu, vizitează diferitele instituţii culturale din Blaj, ia parte la sfânta liturgie religioasă oficiată în Catedrala Blajului de P. Sf. Sa Mitropolitul Vasilie Suciu al Blajului, care cu această ocazie a ţinut o prea frumoasă predică, prin care îndeamnă tinerimea şcolară, adunată în număr însemnat din toate colţurile României Mari, să urmeze pilda antecesorilor cari au înţeles ca din viaţa lor să facă un apostolat pentru înaintarea neamului românesc.

După oficiarea serviciului divin urmează defilarea şcolilor în frunte cu profesorii lor apoi satele din prejur cu preoţii şi învăţătorii lor.

Festivitatea dela Câmpul Libertăţii

Un convoi de aproape 15000 de oameni s'au îndreptat în urma festivităţii dela Catedrală, spre Câmpul Libertăţei.

Despre festivităţile ce au avut loc aci, precum şi despre banchetul ce a avut loc seara în mare sală a Palatului Mitropolitan, unde au luat cuvântul I. P. S. S. Mitropolitul Suciu, dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, dl Popa Lisseanu şi alţii, vom relata pe larg în Nr. de mâine.

INFORMAȚII

— *Sosirea dlui Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor la Cluj. Astă noapte a sosit în Cluj, venind dela Blaj, unde a luat parte la serbările comemorative ale zilei de 3|15 Maiu, dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor. Dsa a oferit azi la orele 12 în sala restaurantului „New-York" o masă în onoarea dlui Erik Kolban, la care au fost invitați și profesorii universității. Dl Ministru va pleca astă seară la București.*

— **Dela Consiliul de război.** Consiliul de război al corpului VI de armată judecând procesul Locot. Bușilă, acuzat cu răspândirea de broșuri fasciste, și constatând că acele broșuri nu prezentau nici un caracter fascist pronunțat, l'a condamnat la 100 lei amendă.

— **Furt.** Eri noapte, necunoscuți, au pătruns în magazinul dlui Gh. Micu, depozitar de ziare din Str. N. Iorga, unde prin spargerea unui geam din dosul prăvăliei, au furat 8000 lei și diferite mărfuri.

— **Arestarea unui tată bestial.** Soția lui Morachek Ion a fugit dela soțul său care era bețiv, lăsând acasă pe fata sa. Intr'e timp mama vroind să-și vadă fata a constatat cu spaimă că fata a fost violată și înbolnăvită de tatăl său. Tatăl bestial a fost arestat.

— **Corporațiunea Industrială înștiințează membrii ei că** Administrația Financiară din Cluj cu începere dela 25 Maiu a. c. va lua în deliberare cererile pentru impunere în paușal. Industriașii membri ai Corporațiuni Industriale cari nu au înaintat cerere pentru a fi impuși în paușal pot înainta aceste cereri până la 24 Mai a. c. și sunt rugați a se prezenta la biroul Corporațiunei str. Iuliu Maniu No. 8 etaj I intre orele 9—14 unde un funcționar le stă la dispoziție în mod special pentru a le face acestei cereri. Toate aceste cereri vor fi înaintate de către Corporație, Administrației Financiare în ziua de 24 Mai a. c. dimineață.

Corporațiunea Industrială.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Studențești.** Din inițiativa dlui Drand Sărolu, soc. studenților în medicină, intenționează a face o excursie care va dura o lună de zile, prin Franța, pentru vizitarea facultăților de medicină. Atât rectorul Universității cât și consiliul profesoral stăruesc pentru reușita excursiei.

— **Excursie.** Societatea studențească „Moldova întregită" din Cluj, va întreprinde în luna Iulie o excursiune prin întreaga Moldovă.

— **Tratativele cu Austria.** D. ministru I. Nistor, președintele delegației române, care tratează cu delegația austriacă chestiile aflate în litigiu între România și Austria, a plecat la Viena împreună cu d. dr. Eusebie Popovici, secretarul general al delegației române și cu d. Emil Giuan, directorul general al despăgubirilor de război. Dsa a luat înțelegere cu guvernul nostru pentru încheerea unei convenții economice.

— **Intrunire colegială.** Absolvenții liceului din Blaj ai anului 1909 sunt rugați și pe această cale a lua parte la întrunirea colegială, ce va avea loc în 16 Iunie 1924 (a doua zi de Rusale) la Blaj, orele 9 a. m. Inscrierile se primesc la comitetulde inițiativă cu sediul în Alba-Iulia, pe adresa: Leonte Opriș, profesor liceul de stat „Mih. Viteazul".

*

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen ut.) Telefon 22.

— **Expoziția pictorului Pop.** Admirabila expoziție a pictorului Al. Pop, deschisă în Muzeul școalei de Conductori technici din localitate, va mai rămâne deschisă până Duminecă 18 Mai.

Să găsesc haine pentru bărbați modele din Paris cu Lei 1600, confecționate după măsură Lei 2400 la Diamandstein și Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

Sosirea la Cluj a dlui Erik Kolban

Primirea la gară — Masa dată în onoarea distinsului oaspe

Azi dimineață la orele 10 și jumătate a sosit în Cluj dl Kolban, profesor și directorul departementului minorităților în secretariatul Ligei Națiunilor.

La gară au ieșit întru întâmpinarea distinsului oaspe dl Sept. Mureșianu, prefectul județului și un grup de profesori dela Universitatea locală.

La orele 12, dl ministru Lapedatu a oferit dlui Kolban o masă la restaurantul „New-York", masă la care au luat parte și dl prefect Mureșianu și un grup de profesori universitari.

Se știe că dl Kolban a sosit la Cluj pentru a ține în zilele de 17 și 21 Mai câte o conferință despre Liga Națiunilor.

In jurul vizitei A.S.R. Principele Carol la Cluj

Mâine urma să sosească în Cluj A. S. Regală Principele Carol pentru a asista la depunerea jurământului recruților.

In acest moment se așteaptă răspunsul A. S. Regale dacă poate sosi sau nu mâine în Cluj. In cazul când A. Sa. Regală Principele Carol nu va putea sosi mâine în Cluj solemnitatea depunerei jurământului recruților va fi amânată.

Epitropia Comunitatei Israilite din Braila

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 1 Iunie 1924, orele 10 a. m. va avea loc în cancelaria Epitropiei din Brăila, Bulevardul Cuza No. 65, licitație publică pentru darea în arendă a băiei acestei Comunități.

Baia este o construcție nouă după modelul băiei „Diana" din Viena având toate instalațiile pentru băi de Cadă, duș băi de aburi, uscat și umed, hidroterapie, băi medicinale, toate în perfectă stare de funcționare și concepută după cele mai moderne condițiuni de higienă.

Licitația va începe dela prețul de Lei 600.000 anual. Caietele de sarcini se pot consulta în toate zilele de lucru de la ora 10 până la 12 a. m. în Canceleria Epitropiei din Brăila. 3524

Toată lumea aleargă la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaș 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaționale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăți mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitație, luciditate precum și diferite transformațiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai intim și plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune și gustoase mâncări speciale și grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă și cele mai renumite vinuri de Drăgășani și Tocai Transilvania, șampanie străină și indigenă, precum și tot felul de licheururiul delicatese, înghețată, cafea turcească specială etc. Locaiuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

STANIOL LEPAGE CLUJ

No. 1296-924.

Licitație

Se publică spre cunoștiința generală, că la Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno-bănățean Nr, 13 din Caransebeș în ziua de **29 Mai 1924 ora 11 a. m.** se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vinzărea următoarelor stocuri de lemne de foc:

1. Din depozitul dela gara C. F. R. Valeamare-Voislova al firmei Rusca S. p. a. pentru exploatarea de păduri 126 (unasutadoauăzecișișasă) vagoane lemne de foc de fag calitate bună (țăpligă sănătoasă fără noduri) uscate provenite din producțiunea anului precedent ab vagon gara Valeamare-Voislova.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina societății „Rusca"

Garanție provizorie 5040 (cincimiipatruzeci) lei.

2. Din depozitul dela gara C. F. R. Glimboca al firmei Bistra S. p. a. pentru exploatarea de păduri 157 (unasutacincizecișișapte) vagoane lemne de foc de fag calitatea ca sub pct. 1. ab vagon gara Glimboca.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina societății „Bistra".

Garanția provizorie 6280 (șasămiidoauăsuteoptzeci) lei.

3. Din depozitul dela gara C. F. R. Teregova al firmei Hugo Weisz & Comp. 116 (unasutașasăsprezece) vagoane lemne de foc de fag calitatea ca sub pct. 1. ab vagon gara Teregova. Procurarea vagoanelor cade în sarcina firmei Hugo Weisz & Comp.

Garanția provizorie 4640 (patrumiișasăsutepatruzeci) lei.

Lemnele se pot vedea în depozitele indicate sub 1—3.

Ofertele se vor inainta separat pentru fiecare grup.

Se admit oferte și numai pentru un singur grup.

Ofertele se vor inainta până la ora 10 a. m. din 29 Mai 1924. Oferte intrate după aceasta oră și ofertele telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Direcțiunea silvică a Comunității de avere în Caransebeș, precum și la ocolul silvic Ohababistra și ocolul silvic Teregova.

Comitetul Comunității de avere.

3522 Caransebeș (jud. Caraș-Severin)

Publicațiune

Ministerul de Industrie și Comert Direcțiunea Generală a Minelor Direcția Comercială

In baza Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 722 înregistrat la No. 26037-924, și publicat în Monitorul Oficial No. 87, din 9 Aprilie 1924, Folio 4443, se aduce la cunoștință celor interesați că, în ziua de 6 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ține cu caracter de urgenta licitație publică cu oferte închise pentru 24053 tone fontă.

Din această cantitate 14062 tone vor fi libere la export, iar restul de 9991 tone pentru consumul intern.

Licitația se va ține conform legii contabilității publice și caetului de sarcini în cabinetul Domnului Director General al Minelor din Ministerul de Industrie și Comerț.

Caetul de sarcini se poate vedea în fiecare zi de lucru dela orele 11—13 la Direcția Comercială a Minelor din Direcțiunea Generală a Minelor București. 3523

De vânzare

casă colț la 2 străzi, 2 camere, 1 bucătărie ocol mare grădină de flori, grădină mare cu pomi și zarzavat, iluminare electrică. — Str. Rugului 12.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Evcntual este bună și pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureșan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. și apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat inpreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere și grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căși, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,

Cluj, Piața Unirii 10, p. usa 3.

STANIOL 5

REPR. ȘI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE, CLUJ. CEREȚI OFERT

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL

BROȘURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CĂSĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CEREȚI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA

BRO[illegible]A F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CA[illegible]RATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CERE[illegible]I LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuințați praful și crema pentru băeți **„Höfer".**

Presa maghiară

Comunicatul societății evreiești „Zsido Nemzeti Szövetség"

Societatea „Zsido Nemzeti Szövetség" a evreilor de limbă maghiară a lansat un comunicat în care declară că pentru consolidarea țării este dispusă să colaboreze cu partidele ... minoritare.

Nu crede ungurească „Zsidó Nemzeti Szövetség" că este cam ciudat acel patriotism evreiesc care nu primește să conlucreze decât cu minoritarii?

Nemulțumirea minoritarilor

„Este o regulă a naturii — scrie dl Iárosy Dezső în ziarul „Keleti Ujság" — să existe întotdeauna minorități nemulțumite.

Este o imposibilitate chiar și pentru cel mai loial stat să facă mulțumiți din toate punctele de vedere pe minoritarii cari au pierdut lupta.

O minoritate, care în curs de o mie de ani a fost într'o situație și superioritate de majoritar, dacă s'ar mulțumi a doua zi cu destinul ei de minoritate, ar fi în sine o minune a lui Dumnezeu.

Viitorul va dovedi că sgârcenia statelor în chestiunea minoritară va slăbi în măsura în care minoritățile vor dovedi că ele își îndeplinesc cu credință datoriile față de noua patrie."

Spre regretul nostru, în țara noastră unele dintre minorități nu se prea silesc să'și îndeplinească datoriile față de noua patrie.

A doua constatare:

După cum „este o regulă a naturii să existe întotdeauna minorități nemulțumite, oricât de loial ar fi cu ele statul", — nu mai puțin este adevărat că acesta nu poate fi obligat ca pentru a obține cu orice preț lauda minorităților vecinic nemulțumite, să meargă până la tolerarea oricărei propagande minoritare anarhice și a uneltirilor iredentiste.

Insultele lui „Ujság"

Ziarul clujan iredentist „Ujság" publică în numărul de ieri o serie de insulte triviale la adresa dlui ministru Tătărăscu pe care îl înfățișează drept unul dintre „îndrăzneții cari nu se dau îndărăpt dinaintea unor pălmuiri morale".

„Palma morală" ar da-o — cine altul-decât partidul maghiar, care nu recunoaște adevărurile din cunoscuta declarație a dlui ministru! ...

Obrăznicia ziarului maghiar care uită de cea mai elementară datorie de stimă față de persoana unui ministru, este caracteristică. Ea nu are nici o importanță, precum nu ne emoționează nimic din ceiace scrie acest iredentist organ de provocare și de îndemnare la ură de rassă.

Entuziasmul lui „Brassoi Lapok"

„Dreptatea minoritarilor naționali din România a făcut un mare pas înainte — scrie „Brassoi Lapok". In timpul din urmă s'au rostit astfel de declarații cari lumînează viitorul cu razele roze al speranței.

Dl Goga a stabilit că resolvirea problemei ungurești din Ardeal este importantă nu numai din punctul de vedere al politicei interne ci și din cel a politicei externe.

De altăparte, dl Maniu, în conferința sa de la București pe care o primim cu cea mai mare satisfacție, mulțumire și recunoștință, urmează paragrafele legei minoritare ungurești".

Rămâne de văzut dacă entusiasmul iredentismului maghiar va mări popularitatea între români a partidului averescan și național!

Știri din Hundeoara

Olimpiada județului Hunedoara

In ziua de 25 Mai se va ține olimpiada județană a județului Hunedoara.

Toate liceele și școlile sup. de comerț din județ vor trimite câte o echipă de 25 elevi ai cursului superior, cu care vor participa la această frumoasă manifestație sportivă.

Exciții libere și de ordine, concursurile la aparate se vor ține în curtea de gimnastică a liceului „Decebal", care s'a găsit de comisie mai potrivită, iar sporturile și jocurile se vor desfășura pe planul de instrucție militară sub cetate. Concursurile vor începe la ora 8 a. m. iar cele de sport la ora 3 și jum. d. m. Concurenții învingători vor fi premiați. Premiul principal îl va constitui drapelul județului, făcut din mătasă albă pe el cu emblemele țării și ale județului; celelalte premii vor fi medalii de argint comemorative, obiecte de valoare și diplome. O parte din aceste primii vor fi dăruite de către societatea orașului nostru și de către dnii ofițeri ai Regimentului 4 Grăniceri. Cele mai mari daruri bănești, cari formează fondurile organizării Olimpiadei — le-au făcut administrația județeană și a orașului Deva. Ofrande binevole se primesc de către comisia de inițiativă la liceul „Decebal" Deva. Școlile participante vor sosi în 23 Mai cu trenurile dela amiazi; primirea lor se va face de către Primărie și școli.

BERSON

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele Lloyd cât și ghetele Dv. 3424

Spre o nouă repartizare a forțelor parlamentare

Situația politică după deschiderea parlamentului — Aportul partidului național al poporului — Ce vor face partidele nefuzionate? — Lucrările Camerei și Senatului

La 21 Maiu M. M. Lor Regele și Regina vor intra în Capitală, întorcându se din lunga călătorie făcută în Franța, Elveția, Belgia și Anglia. Parlamentul se va deschide la 20 Maiu.

După această dată, situația politică va lua o nouă înfățișare. Noul partid național al poporului va intra în Parlament cu forțe unite de opoziție a ordinei și legalității. Partidul național și partidul țărănist vor continua să alcătuiască două grupe de opoziție aparte.

Fuziunea acestora a fost numai un svon, menit să întrețină oarecare mișcare în jurul lor. Mai desbinate acum decât oricând, aceste două partide vor continua poate aceeași politică de boicotare a intereselor țării. Dar în fața aportului de ordine și legalitate pe care promite să-l aducă partidul național al poporului, alături de constanta conștiință de muncă și sacrificii a guvernului și partidului liberal, opoziția turbulentă a partidului național și partidului țărănist va trebui sau să se supună imprejurărilor, și să lucreze, sau să plece.

O nouă repartizare a forțelor parlamentare este aproape sigură. Majoritatea partidului liberal câștigă în opoziția partidului național al poporului un aliat, bine înțeles dacă acest partid va înțelege să urmeze cu toată scrupulozitatea programul fixat în desbaterile fuziunei. Firește că între aceste două grupări principale ale Parlamentului o alianță nu înseamnă o anihilare a tendințelor lor specifice, ci o apropiere în vederea realizării aceluiaș ideal comun: refacerea și consolidarea țării cât mai grabnic și cât mai perfect. Dacă opoziția partidului național și cea a partidului țărănist, se va încăpățina să stea în afară de orice activitate utilă țării, cu atât mai rău pentru ea. Țara vede și nu iartă. Alegerile parțiale au dovedit-o cu prisosință.

Urmând metodic programul său de înfăptuiri, guvernul aduce în desbaterile Senatului legea pentru comercializarea întreprinderilor statului, votată la Cameră; proectul de lege al minelor, proectul de reformă al învățământului primar, legea pădurilor comunale și proectul de lege pentru unificarea bisericească, atât de mult așteptat și atât de necesar.

*

La Cameră se va discuta în primele zile legea regimului apelor, legea pădurilor comunale și diferite legi mai puțin importante, dar nu lipsite de interes pentru statornicirea vieței noastre publice, ca proiectul de lege al impreviziunei și proiectul de lege pentru unificarea înaintărilor suspendărilor și numirilor în magistratură, întocmit de dl Mârzescu, ministrul justiției.

Lucrările parlamentare se anunță, așa dar, destul de bogate. Ar mai trebui numai ca să li se mai adaoge și conștiința de datorie a tuturor pentru ca ele să se săvârșească așa precum cer interesele superioare ale țării.

A. R. Gus.

Târgul de mostre din Budapesta

Ce cuprinde expoziția — Interesul acestei expoziții pentru noi

Inaintea mea am broșura târgului de mostre care se va ține a Budapesta dela 31 Maiu până la 10 Iunie 1924, tipărită în ungurește și — românește. Faptul că Ungaria tipărește broșura și în limba noastră, trebuie relevat. Desigur că economia își are interesele sale speciale suprapuse celor politice, însă faptul că Ungaria înțelege a tipări și în românește, ne demonstrează că Ungaria are interese economice la noi, pentru care a fost gata să jertfească ambiții politice.

Nouă, acest gest ne place și sperăm că va fi începutul unei noui ere de strângere a relațiilor comerciale între noi și vecina noastră. Pe piața românească industria maghiară va găsi debușeuri de desfacere în cazul când în România se va asigura plasarea produselor sale de primă trebuință — adică neprelucrate — în condițiunile schimbului de mărfuri a țării celei mai favorizate.

Analizând programul târgului de mostre, el cuprinde o bogată expoziție a tuturor mărfurilor ce se produc în Ungaria de azi. Astfel găsim înșirate pe grupuri toate mărfurile cari interesează Orientul și Apusul.

Principalele grupuri sunt: *Industria de sticlă, porțelan, majolică și lut, industria de hârtie și a obiectelor de scris, Industria de textile și vestminte, ornamentică, industria de lemne și articole de jucării, industria chimică, de medicamente și cosmetică, industria de ghete, arta industrială și de giuvaericale, industria de mobile și coșuri (aranjamente pt. sanatorii), articole coloniale, vinuri și băuturi spirtoase, industria mijloacelor de comunicație, automobile, mărfuri de funii, saci, mușanale, articole mărunte de fer, aparate technice și optice, articole de menaj și bucătărie, articole din fier și metal, industria technică și electrotechnică, mașini de agricultură, architectură materiale și mașini; aranjamente de clădiri, târg de tipografie, cărți și note, târg de compactorie și industrie de hârtie, etc.*

In total 14 grupuri cu diferite secții. Aranjamentul târgului ne arată că Ungaria are azi o industrie puternică care din cauza valutei scăzute în mare parte concurează fabricatele statelor vecine industriale.

*

Cu ținerea târgului de mostre din Budapesta, Ungaria caută să atragă atențiunea lumei asupra activității sale economice, pentru a-și reface situația materială azi așa de precară. De fapt, mijlocul este ales bine, mai ales că se acordă vizitatorilor avantagii la călătorie — 50 procente reducere — la fel la vizele de pașapoarte, pașapoartele putând fi vizate și ulterior. Peteritoriul târgului funcționează următoarele organe oficiale: „Expozitura Reg. Ung. pentru pașapoarte", „Expozitura poliției de Stat", „Expozitura pt. traficul extern", „Expozitura pentru circulația streinilor", „Biroul pentru traficul extern". Expozitura centralei devizelor", „Biroul de bilete pentru tren", „Oficiul separat de poștă și telegraf". Vizitatorilor le stau la dispoziție interpreți.

Publicul vizitator al târgului are deci astfel posibilitate de a-și aranja trebuirile într'un singur loc, pe teritoriul târgului.

*

Pentru comerțul nostru târgul de mostre din Budapesta desigur prezintă un mare interes. Ungaria ne poate furniza mașinării, instalațiuni industriale produse chimice, fabricatele industriei electro-technice și multe altele.

In schimb, putem furniza noi lemne de foc, lemn prelucrat, petrol și derivate, sare animale, etc.

Intensificarea legăturilor noastre comerciale cu Ungarea depinde însă de atitudinea pe care această țară va înțelege s'o aibă față de țara noastră...

Printr'o politică economică loială și cinstită Ungaria își va găsi la noi un teren rentabil de plasare a producției sale industriale.

Raco

Crâmpee de polemica

Capital

„Patria" — patriotică și națională! — afirmă că România are nevoe de capital străin.

Și „Patria" are nevoe de capital . . . intelectual.

Radiere

Curtea de Casație a condamnat firma V. Missir și Fii sa radieze acest nume care nu-i aparține.

In ziua când partidul național va fuziona — dacă va fuziona — cu partidul bolșevic al drului Lupu, înalta Curte de Casație, care este opinia publică, va condamna partidul dlui Iuliu Maniu să radieze de pe firmă cuvântului „național".

Valul

Dl Groza, nefericita victimă a unei femei „care nu este nici tânără, nici frumoasă" toastând pentru dl general Averescu, a declarat că „întreg valul Mureșului se ridică în cinstea dvoastră, domnule general.

Nu știm ce va fi făcut valul Mureșului, dar știm că în cinstea dlui Groza s'a ridicat la întrunirea averescană un formidabil val de huiduieli, fluierături și bastoane.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII

Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 **Vopseli, Articole de Coloniale** Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

Lloyd 1877

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME,·ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1082 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Dumineca 18 Maiu 1924.

Infrăți

Dăr. Asociațiunea Pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M... (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITE
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ...CȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

IN JURUL ALEGEREI DE LA BOCȘA-MONTANĂ

Alegerea dela Bocșa Montană, unde candidatul partidului liberal, dl dr. Vuia, a întrunit prin mijloacele cele mai legale și într'o atmosferă de desăvârșită liniște electorală un strălucit număr de voturi face încă o dovadă a autorității morale, a prestigiului și popularității de care se bucură în Banat, ca și în tot restul țării acest partid.

Dl dr. Imbroane, candidatul dlui Argetoianu, văzând lupta electorală pierdută a avut tactul și bunul simț să se retragă la vreme, învăluindu-și fuga în obișnuitele protestări ale opoziției. Încăpățânarea candidatului țărănist de a duce lupta până la capăt l'a expus unui ridicol număr de voturi.

In aceste împrejurări dl Caius Brediceanu, candidatul partidului național a reușit se întruneaneasă, incontestabil un apreciabil număr de voturi.

De sigur partidul național va încerca în strategia lui demagogică se speculeze acest număr de voturi, dându-l pe seama popularității de care se bucura în Banat, iar dl Caius Brediceanu va avea naivitatea se creadă că aceste voturi sunt un omagiu adus de alegători talentului și valorei sale personale de care nimeni nu are cunoștință până în prezent.

Realitatea este însă cu totul alta; căci voturile aceste nu au fost date nici actualului partid național, nici simpatiei și valorei personale a dlui Caius Brediceanu.

Mărturisim că partidul național a săvârșit un act de diplomație și dibăcie electorală când a pus numele Brediceanu în această alegere.

Câte amintiri nu evocă acest nume în memoria și imaginația alegătorului din Banat, și ce acte strălucite din epopea noastră națională nu se grupează în jurul bărbătești figuri a dispărutului și în veci regretatului luptător Coriolan Brediceanu. Coriolan Brediceanu a fost o viguroasă și splendidă expresiune a partidului național de pe vremuri în lupte eroice pentru păstrarea patrimoniului rasei și în jalonarea idealului național către înfăptuirea lui de astăzi.

In viața fiind Coriolan Brediceanu intrase în cântece și în legende, iar muza populară îl cânta ca pe un erou.

Cine intră în cântecul și în legenda unui popor, nu moare nici odată, după cum vii sunt până astăzi eroii lui Homer, căci pe când literatura individuală, afară de excepția genilului, se prăfuește în viforul anilor și veacurilor, literatura colectivă a unei rasse la făurirea cărei a contribuit sufletul unui întreg popor, rămâne în istorie că un masiv bloc de bronz.

Pe un asemenea bloc se ridică amintirea, figura morală și politica a lui Coriolan Brediceanu.

In asemeni condiții numele Brediceanu constituia în Banat un admirabil nume electoral și rezultatul acestei manevre electorale s'a văzut, căci pe când dl Imbroane nu a putut rezista până la sfârșitul luptei, iar candidatul țărănist s'a acoperit de ridicol, acest nume, această amintire a întrunit un frumos număr de voturi. A fost un ultim omagiu pe care populația din Banat îl aducea partidului național din vremurile epice și umbrei eroice a lui Coriolan Brediceanu.

In acest număr de voturi, nici partidul național și nici minusculul epigon Caius Brediceanu nu au nici un amestec.

M. S. Regele și politica economica

Opoziția încearcă din nou să amestece Coroana în luptele politice dintre partide

Dând o interpretare evident falsă și voit tendențioasă cuvântării rostite de M. S. Regele Ferdinand la banchetul oferit de Primăria Londrei, unele gazete afirmă că în ce privește politica economică ar fi existând un dezacord între Suveran și guvernul actual.

Iată pasagiul cu pricina din cuvântarea M. S. Regelui:

„Bogățiile României în petrol și produsele pământului său fertil oferă un câmp de activitate imens pentru capitalul și comerțul englez.

„Ne dăm perfect seama că independența noastră economică are nevoie de o cooperare strânsă cu capitalul și comerțul străin și că printr'o astfel de cooperare cu Marea-Britanie vom putea obține din independența noastră economică cele mai mari beneficii și vom putea fi capabili să ajutăm la ridicarea economică a Europei, mulțumită bogățiilor pe cari Providența le-a hărăzit țării noastre."

Și acum să spună orice cetățean de bună-credință dacă din aceste cuvinte ale M. S. Regelui se desprinde impresiunea că Suveranul nu împărtășește convingerile guvernului său în materie economică.

M. S. Regele a vorbit de colaborarea capitalului strein, dar această colaborare e admisibilă numai în cadrele independenței noastre economice, subliniind de două ori această ideie. Dar atunci unde este dezacordul? Fiindcă este lucru știut că atât programul partidului liberal cât și politica economică a guvernului actual n'au respins niciodată ideia unei colaborări a capitalului străin la punerea în valoare a bogățiilor naționale ci au afirmat hotărât necesitatea și folosul acestei conlucrări. Ceiace a înțeles însă totdeauna partidul liberal a fost să apere acea independență economică a țării de care a vorbit și M. S. Regele. Și a apăra această neatârnare economică înseamnă a lua garanții că o colaborare a capitalului străin să nu aducă aservirea țării. România nu este colonie asiatică sau africană pentru a sluji drept teren de exploatare tuturor capitalurilor străine. Speculareа muncii naționale, exploatarea avuțiilor noastre doar în folosul capitalului românesc care la începutul înființării lui are nevoie de protecțiune și de sprijin, iată ce nu poate să primească politica economică a partidului liberal, care își dă perfect de bine seama că în condițiunile vieții internaționale actuale independența economică a țării condiționează independența ei politică.

Principiul de bază al politicei economice liberale este păstrarea și asigurarea independenței noastre economice și numai atunci colaborare cu capitalul străin când această colaborare nu aduce nici o primejduire independenței economice a țării. Aceiași convingere a exprimat-o și M. S. Regele. Și atunci unde este neînțelegerea și contrazicerea? Este limpede că nici vorbă n'a putut să fie de un dezacord și că înseamnă a arunca o necuviință Regelui presupunând că Majestatea Sa ar fi putut dezaproba politica guvernului său cu prilejul unei vizite oficiale în străinătate. Aceasta însă nu este prima necuviință pe cari unele din ziarele și partidele de opoziție o săvârșesc față de Coroană.

Opinia publică a țării a știut să înfiereze totdeauna asemenea acte și a osândit cu asprime încercările politicianilor ahtiați de putere de a amesteca Tronul în vâltoarea luptelor politice de partid. In acelaș fel va primi și tentativa recentă.

Prelungirea contracte de închiriere

Se atrage atențiunea dlor proprietari și chiriași a căror contracte de închiriere se prelungesc în baza legei chiriilor publicată în Monitorul Oficial No. 68 din 27 Martie a. c. că trebue să se prezinte la administrațiile financiare respective până la 30 Iunie a. c, spre a achita taxa timbrului proporțional de 0,50 la sută socotită la chiria prevăzută în această lege.

Apropierea intelectuală româno-maghiară

Fuziunea Sindicatului artiștilor maghiari cu Sindicatul artiștilor români

Un act a cărui importanță nimeni nu o va tăgădui este fuziunea Sindicatului artiștilor maghiari cu Sindicatul artiștilor români din București, întâmplată zilele trecute în Capitală.

Problema apropierei culturale româno-maghiare este una din acele care a preocupat mai mult pe intelectualii noștri, pentru a face să înceteze o dușmănie care nu poate fi decât vătămătoare atât culturei noastre cât și celei maghiare.

Inceputurile făcute și de o parte și de cealaltă nu pot decât să arate că nimic nu oprește pe intelectualii minoritari să trăiască în bună înțelegere cu cei români.

Revistele noastre, și nu e nevoie să amintim decât pe „Gândirea" și „Cultura" au recomandat în traduceri pe scritorii unguri crescuți în mijlocul nostru în Ardeal, publicului românesc.

La rândul lor unele ziare și reviste ungurești, înțelegând rostul vremii au știut să răspundă la acțiunea românească.

Colaborarea dintre cele două naționalități, pentru ridicarea unei noui ordine culturale a fost înțeleasă și de cei ce primesc locuri în învățământ.

N'avem decât să amintim pentru aceasta că una din cele mai bune istorii a literaturii române e aceea a tînărului profesor Bitay.

Am remarcat toate acestea pentru a arăta că o înțelegere între noi și maghiari nu e imposibilă, și că ar fi de dorit ca prin cunoașterea valoritor culturale să se ajungă cât mai curând la apropierea sufletească a masselor.

Actuala fuziune a celor două sindicate poate avea urmări deasemeni binecuvântate pentru o apropiere între noi și maghiari.

Venind mai de aproape în contact cu colegii români, artiștii maghiari ne vor putea cunoaște mai de aproape și mai bine, iar noi vom avea putința de a ne iniția mai ușor în arta concetățenilor noștri, manifestându-ne, fără nici un înconjuor cea mai largă solicitudine, ori de câte ori ea ne va fi cerută.

Primirea colegială și entusiastă pe care au făcut-o dlui dr Eugen Joanovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, membrii Sindicatului artiștilor români din București e cea mai bună dovadă că nu nutrim prejudecăți șoviniste în aprecierea manifestărilor artistice și culturale ale minorităților, așa cum pretind unele ziare maghiare.

Mai mult decât atâta merită să facem remarca următoare: Nimeni dintre noi nu pretinde ca purtarea minorităților să însemne uitarea credinței față de neam ci numai cunoașterea realităților, cunoaștere care nu poate decât să fie de folos acestor minorități.

In declarația făcută cu ocazia fuziunei, dlui Valjean, directorul general al Teatrelor, dl Joanovics a spus cu sinceritate:

„Nu voim să vă lăsăm credința, că din clipa acestei fuziuni vom fi mai buni români, decât aceia, ai căror strămoși au fost de veacuri români. Aceasta ar fi o minciună. Noi însă voim să fim sinceri. Pentru acea declarăm că noi am fost până acum Maghiari și vrem să rămânem și mai departe Maghiari buni, să cultivăm limba noastră maternă, să desvoltăm cultura noastră națională.

Felicităm pe dl Ioanovics pentru sinceritatea sa și preferăm această sinceritate oricăror alte manifestări lingușitoare, în dosul cărora s'ar ascunde minciuna.

Totodată să ne fie permis a releva și cu această ocazie indulgența și bunătatea țără de margini pe care a moștenit-o de veacuri românul pentru toți acei cu care trăiește împreună.

Noi n'am cerut nimănui renegarea ființei sale etnice și nici n'am predicat ura și răzbunarea.

Că alții s'a purtat altfel și aceasta o știu foarte bine cei ce până mai eri ne-au asuprit și disprețuit, nu e nevoe s'o mai spunem.

Vrem însă ca bunătatea și indulgența noastră, să fie • învățătură și un îndemn pentrucă toată minoritatea maghiară să înțeleagă că între noi și ea nu poate exista o altă cale negreșit rodnică, decât buna înțelegere pe care avem cu toții datoria s'o predicăm și s'o încurajăm necontenit.

Crâmpee de polemica

Visul vrabiei

Pentru „Indreptarea" guvernul este „virtualmente" căzut.

Pentru vrabia care visează, de sigur, că și mălaiul există... dar numai „virtualmente". Ceeace știm însă, e faptul că „realminte" partidul poporului este condamnat la o îndelungată, dacă nu eternă opoziție.

Retragere strategică

Dl general Averescu „semănătorul de ofensive" cum îi spun adoratorii săi civili, bate în retragere în chestia evreiască. Dl general Averescu desmințindu-și declarațiile antisemite, dela Focșani a spus unui redactor dela „Lupta":

„Am profitat de întrunirea dela Cluj ca să afirm încă odată că dărâmarea granițelor sufletești cari despart pe toți cetățenii acestei țări constitue condiția indispensabilă întăririi neamului și Statului românesc".

Și când dl general făcea aceste declarații la Cluj, avea la dreapta sa pe dl Goga, campionul „ideei naționale" și la stânga pe dl Groza, amicul lui Tischler.

... Căci dreapta nu trebue se știe ce face stânga.

Autobiografia d-lui J. Sándor

Naşterea, copilăria şi tinereţea dlui Sándor József. Dl Sándor şi grănicerul „maghiar" — Plecarea la Bucureşti pentru studierea daco-românismului

Decâteori vre-un ministru al ţării vine la Cluj, dl deputat Sándor József îndată ce află despre acest lucru, năvăleşte valvârtej la prefectura judeţului, pentru a „informa", în felul d-sale, pe miniştrii despre ce este „Emke", cine este d-sa şi cari sunt sentimentele d-sale faţă de noi.

Cu prilejul ultimelor vizite ministeriale la Cluj d-sa a făcut mai multor personagii politice declaraţia temerară că societatea „Emke" nu este o societate antiromânească, iar campania „Infrăţirii" contra ei este nedreaptă. Tot atât de nedreaptă este — a spus dl Sándor — şi acuza că d-sa în trecut ar fi purtat ură poporului român.

In privinţa societăţii „Emke" nu am mai voi să revenim, mai ales după ce am dovedit cu citate din însăşi anuarele ei scrise de dl Sándor, care a fixat drept scop al lui „Emke" între altele *crearea unui coridor etnic între Ungurii de pe Alföld şi Săcui, şi pe urmă, realizarea unei masse etnice maghiaro-săcueşti unitare, ceiace fireşte, fără desfiinţarea elementului românesc este o imposibilitate.*

In ceia ce priveşte însă afirmaţia dlui Sándor că în trecut nu ar fi purtat ură poporului român, spre mirarea noastră, am găsit-o întemeiată!...

In ce fel, — vom dovedi-o cu citate din autobiografia d-lui Sándor din anul 1913, intitulată: „*Megtámadtatásom*", pentru că vrem să facem în sfârşit dreptate acestui pitoresc personagiu politic atât de consecvent în politică.

*

In prefaţa volumului, dl Sándor spune că d-sa este viţă de nobil şi îşi cunoaşte înaintaşii până la a zecea generaţie. „Tatăl meu, scrie dl Sándor, a declarat la 1848 prin decret oficial răscularea maghiară în judeţul Trei-Scaune.

Mama a dat naştere surorei mele între sulițele Valahilor răsculaţi, într'un car în care ei fugiau dinaintea lor.

Eu m'am născut la Bucureşti, am învăţat la şcoala reformată de acolo, dar şi la Sf. Sava.

Proaspetele mele amintiri din copilărie îmi sunt unirea principatelor româneşti Muntenia şi Moldova, la 1859, învestirea lui Cuza-Vodă iar pe urmă detronarea lui la 1866, sosirea principelui Carol la Bucureşti, la a cărui primire ca cel mai bun elev al şcolii maghiare chemate să participe, eu am ţinut steagul maghiar.

Marea schimbare ce primejduieşte acum Ardealul s'a desfăşurat deci sub ochii mei.

La 1866, anul războiului dela Königrätz, am hotărît să viu în Ungaria. Trecând graniţa am sărutat pământul patriei şi am căzut plângând la pieptul primului soldat maghiar. Cu atât mai mare însă mi-a fost spaima văzând că el nu vorbea un singur cuvânt pe ungureşte...

...La Aiud, nu odată am alergat pe străzile oraşului ţipând şi huiduind după Axente Sever, care deşi a devastat oraşul la 1848, purta pe piept decoraţii austriace şi ruseşti.

...La 1859 am redactat ziarul „Haladjunk". Am urmat medicina. In acest timp, sufletul meu a fost tot mai mult atras de dorinţa de a studia dacoromânismul tot mai temerar.

In acest scop m'am înscris la 1880 la Universitatea din Bucureşti. Am cercetat cursurile lui Titu Maiorescu, iar „Criticele" lui mi-au luminat mintea în chestiunea românească.

După încoronarea Regelui Carol m'am reîntors în Ungaria, având în buzunar harta „Daciei moderne".

La 1883 am devenit redactorul ziarului „Kolozsvári Közlöny". Scopul meu era să fiu cronicarul chestiunei minoritare din Ardeal, cel mai primejduit colţ de ţară."

*

In numărul viitor vom continua să spicuim din autobiografia acestui domn Sándor, care a luptat timp de 40 de ani contra românilor.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Inscripţii

Duse la Veneţia. — Când treci cu gondola din Piazza San Marco, pe Canal Grande către gară, pe stânga, la o încrucişare de canale, te impresionează un palat de un roşu pompeian, roşu de sânge închegat, bătând în negru.

Fie că ştii, fie că nu ştii, gondolierul, care cunoaşte toate gloriile defuncte şi prezente ale Veneţiei, îţi spune că treci pe lângă palatul Eleonorei Duse.

In acest palat se odihnea şi visa sufletul frământat, sufletul tragic al marei artiste, pe când valurile canalului pleoscăiau ritmic la scările de marmoră, iar gondolele pline de buchete de flori purtau perechile visătoare ale amanţilor romantici.

Acolo a iubit'o D'Anunzio, care a fixat pentru totdeauna în romanul „Il Fuoco" acest amor, acest palat şi dureroasă figură a artistei sub numele Foscarina.

De câte ori treceau pe lângă acest palat roşu-negru, ca o dragoste pasionată şi tragică, paginile lui d'Anunzio se făceau înaintea ochilor pierduţi în viziuni, realităţi emoţionante; plângeau pe biata Foscariana, pe îndrăgostita Perditta.

... Palatul de pe Canal-Grande e văduv, şi văduvă este arta de una din cele mai mari şi minunate preotese ale ei.

Diodor

Presa maghiară

Politica de urmat a minoritarilor

„Vrem să facem politica care e a României — scrie ziarul „Keleti Ujság". O politică care să ţintească la realizarea scopurilor noastre înlăuntrul hotarelor. Şi nu vrem o politică cu idealuri anti-democratice. Viaţa noastră minoritară trebue să fie în consonanţă cu forţele democratice mondiale, altcum nimeni nu va crede în sinceritatea năzuinţelor noastre. Cu cât creşte probabilitatea că opinia publică românească se desvoltă în direcţie democratică, cu atât mai curând trebue să ne examinăm conştiinţa, şi cu atât mai hotărâţi trebue să eliminăm orice aparenţă că minoritatea maghiară ar fi jucăria politicianilor sau a curentelor reacţionare.

Atât în faţa opiniei publice româneşti, cât şi în cea a opiniei publice mondiale, trebue să apărem ca nişte muncitori sinceri pentru ideia păcii şi a libertăţii omeneşti.

Cei cari în trecut, fiind în situaţie de naţiune majoritară nu au putut înţelege acele năzuinţi şi astăzi sunt minoritari, spun că orice activitate minoritară este în sine democratică, deoarece tinde la cucerire de drepturi, iar cucerirea drepturilor însemnează democraţie.

Cel care luptă contra opresiunei naţionale numai atunci este însă democrat dacă în acelaşi timp tuptă şi contra tendinţelor reacţionare aflătoare în sânul „propriului popor".

Inmormântarea lui Désy Zoltán

„Ellenzék" ne aduce ştirea că osemintele vestitului politician maghiar Désy Zoltán, mort în războiu, au fost transportate în Ungaria. Cu prilejul înmormântării cadavrului au avut loc mari manifestaţii naţionaliste.

La înmormântare a vorbit în numele Parlamentului contele Aponyi Albert, iar în numele guvernului — prim-ministrul Bethlen István.

In numele ungurilor ardeleni a vorbit Ugron Gábor, cunoscutul şovinist.

Dl Köllő Gábor, fost subprefect, a ţinut un discurs iredentist în numele ungurilor expatriaţi din judeţul Mureş-Turda.

S'au aruncat pe sicriu şi bulgări de pământ aduşi anume din Ardeal.

Intrecere tristă...

Intreaga presă maghiară constată cu mirare şi cu o explicabilă bucurie că unele partide româneşti s'au luat la întrecere, supralicitându-se, care dă mai mult minoritarilor?

Prive ştea aceasta, oricât de amuzantă ar fi pentru gazetele minoritare, pentru noi nu poate fi decât tristă. Este tristă, pentrucă domnii cu preocupări atât de ciudate, nu au nici o grijă de interesele românilor, în schimb vreau să ajungă la putere linguşind pe minoritari.

Dar ce vreţi; timpurile s'au schimbat. In vechea Ungarie, după cum ştim, politicianii se luau la întrecere cine este mai mare Ungur, — la noi, cine este mai mare filominoritar!...

Francezii au învins din nou

„Au învins din nou francezii — scrie „Ujság". Militarismul lor a fost mai puternic decât cel al germanilor în timpul războiului mondial, iar acum s'a învins pe sine însuşi la alegeri.

Din rezultatul alegerilor celor două mari popoare putem constata că poporul francez este totuşi mai cuminte decât cel german.

Lunea trecută 50 de mii de oameni au defilat înaintea lui Ludendorff, cântând „Heil dier im Siegeskranz". Ce joc îngrozitor este aceasta din partea acestor copii răi şi proşti pe cari cea mai înfricoşată înfrângere a istoriei mondiale nu i-a putut trezi şi cari nu s'ar da nici azi îndărăt dela provocarea unui nou măcel".

— Bieţii nemţi, până şi „Ujság" i-a părăsit!...

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

Citind revistele

„Transilvania" — A fi latin — Baltazar Grecian

„Transilvania"

Numărul 55 din excelenta revistă „Transilvania" cuprinde un bogat şi variat material. Sub titlul „Cât de departe am ajuns cu toţii dl Horia Petra-Petrescu publică un interesant „mozaic adunat şi comentat" de dsa, — mozaic plin de frumoase şi luminoase citaţii, care se încrustează în text ca admirabile nestemate. In nuvela „Insecta" dl I. A. Bassarabescu pune caracteristicul său spirit de justă observaţie, nuanţată de fină ironie.

Dl dr. Sandi (Alexandru) Bogdan publică un sprinten şi spiritual articol „Din vremurile noastre".

Cele două poezii ale dlui Volbură Poiană „Cireşul Meu" şi „Secerisul" sunt pline de o delicată sensibilitate, de o discretă emoţie, realizată într'o simplă dar expresivă formă de artă.

Un sugestiv şi instructiv document al vremei îl constitue articolul „Cum s'a otrăvit opinia publică".

„Roma"

Revista „Roma" (No. 4) publică frumoasa cuvântare de deschidere rostită de dl profesor Ramiro Ortiz, la inaugurarea Institutului de Cultură Italiană din Bucureşti.

Acest număr mai cuprinde un articol „A fi latin" de Pietro Zanfrognini în care originalitatea cutezătoare desvălue idei juste, de un mare şi profund adevăr de sinteză istorică.

„Latinitate înseamnă realism, spune autorul. Realism înseamnă cult al personalităţii, prin care ori şi care lucru se trăeşte în totul pe sine. De aceea realism şi latinitate înseamnă libertate.

Principul suprem al vieţii, al realităţii: ori ce lucru există tot în tot. Ori ce lucru nu-şi trăeşte întreaga lui viaţă de îndată ce se îndepărtează de tot; tocmai într'o astfel de despărţire stă moartea lui, căci nu trăeşte decât numai când se apropie de viaţa totului, fără însă să se piardă în ea.

Toată viaţa e aceasta: o frunză nu înseamnă nimic în sine: desprinsă, fluturâ în gol, putrezeşte; dar atunci când prinsă de ramură ia parte la viaţa copacului, trăeşte o viaţă care e numai a ei proprie. Fiecare frunză dimprejur poate să i se asemene, şi totuşi trebue să se deosebească de ele; frunza aceea verde, unită prin pedunculu său de ramura sa, e numai ea, şi numai ea, prin primeşte şi dă viaţă ramurei şi întregului copac. Această luare pentru a înapoia, este viaţa; ori ce lucru există tot în tot.

Acesta e un principiu latin, pentru că cea dintâi cetăţenie reală în lume a fost o cetăţenie romană; cetăţeanul primeşte şi dă viaţă patriei, unul trăeşte în virtutea celuilalt. Şi dacă e adevărat că omul trăia la Roma pentru Stat, tot aşa de adevărat e că nicicând nu a mai existat un mai mare respect şi cult al individualităţii şi al proprietăţii individuale, ca la Roma."

*

„Idea Europeană" (Nr. 144) publică un inteligent şi luminos articol, scris cu mult relief, despre Baltazar Gracian, un original, pătrunzător şi necruţător moralist spaniol din veacul al XVII:

„Pe la jumătatea veacului al 17-lea, — se spune în acest articol, — don Vincenzio Iuan de Lastănosa publică o comoară de trei sute sentenţe ale amicului său Baltazar Gracian, rector al colegiului iezuit din Taragona. Comoara poartă titlul insinuant: Oraculo Manual y Arte de Prudencia, sau, pe româneşte: „Oracolul la îndemâna tuturor şi arta înţelepciunii."

Iezuitul spaniol, un sfrijit şi dispreţuitor director de conştiinţe, era un om de o reală cultură filosofică, un spirit fin, un psiholog subtil al inimii omeneşti, un spion necruţător al moravurilor timpului, în sfârşit, un umanist, care punea preţ mai mult pe cartea vieţii decât pe prăfuitele foliante ale ştiinţei, greu de mistuit, din colegiile vremii. Aforismele lui scapără de ironie şi observaţie mefistofelică. Pentru ochiul străpungător şi inchizitorial, nu există mască, iar comedia omenească nu mai are secret. Şarpele era momit din ascunzătoare, şi atunci pe buzele îmblânzitorului înflorea o satanică grimasă. O altă scriere, destul de răspândită, acum două sute ani, a iezuitului la puterea a zecea, este „Criticon" (L'homme détrompé, în trad. franc. din 1708), un roman satiric, bogat în vorbe de duh şi gânduri minunate, prin care biciue viţiile omeneşti dela tinereţe până la sgârcenia bătrâneţii.

Gracian, moralistul în anteriu al galantelor „curţi" din vechiul regim, îmbracă astăzi fracul de sfetnic diabolic al noilor galanţi, al oamenilor de afaceri. Nu ne mirâ. Succesul, în toate timpurile, sculptează la fel sufletele; montează acelaş complicat ceasornic moral. Succesul reclamă acelaş tact; produce aceeaş atmosferă de „curte", de viaţă strălucită şi frivolă la înaltă presiune."

„Idea Europeană" publică în traducere mai multe maxime pline de neertătoare pătrundere psihologică din opera moralistului spaniol.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Ziua a doua a marilor serbări de la Blaj

Nouăzeci de şcoli din toată România, cu aproape 5000 de elevi şi sate fiecare cu sute de oameni iau parte la defilarea care a ţinut o oră întreagă — Comemorarea dela Piatra Libertăţii — Discursurile I. P. S. Sale Mitropolitului Vasile, dlui ministru Lapedatu, dlui Popa Liseanu, dr. Ion Coltor şi alţii la masa de la Mitropolie — Decorarea I. P. S. Sale Mitropolitului Suciu

Blaj la 15 Mai. — Ziua a doua a impunătoarelor serbări de aici de comemorare a zilei libertăţii dela 48, a decurs într'un cadru care întrece şi pe al primei zile, şi pe al primei zile, şi pe al serbărilor din anii trecuţi. Nenumărate sate din împrejurime, chiar foarte de departe, au adus încă de pe la ceasurile şase dimineaţa impresia exactă a zilei dela 3 Mai 1848, când 40 de mii de români au venit să manifeste aici pentru libertatea reclamată de toată românimea. Două fanfare, cea a pompierilor din Blaj şi a comunei Bratei, şi alte câteva aduse de satele venite, circulă încă din zorii zilei pe toate străzile, cari sunt înundate literal de un înnăităţător amestec de tineret, în tot felul de uniforme, de ţărani, ţărance, şcoli primare, preoţime şi cărturari de pretutindeni.

După liturghia oficiată până la orele nouă în Biserica catedrală, manifestaţia aceasta a mulţimii a ajuns la culme cu ocazia defilării cortejului de şcoli, a celui etnografic şi a şcolii de meserii şi negustorie din Blaj.

*

Defilarea o primeşte I. P. S. Sa Mitropolitul, d. Ministru Al. Lapedatu şi toată lumea câtă a venit la Blaj, de pe estrada din faţa Catedralei, de pe la ferestre, de pe gardurile pline de copii şi de verdeaţă, şi din toate locurile de unde se poate vedea cât de cât.

Cortejul îl începe fanfara cu Imnul regal, cohorta de cercetaşi a fetelor din Blaj şi liceul de fete local, după care urmează în ordinea următoare, în aceaş impecabilă ţinută: liceul de fete din Cluj, şcoala normală de fete din Cluj, liceul din Alba-Iulia, şcoala normală din Beiuş, liceul Diciosânmărtin, liceul Turda, şcoala medie Dej, liceele Sighişoara, Sibiu, Tg.-Mureş, apoi liceul de fete din Ploeşti, în uniformă decurcani, şcoala normală din Lugoj, toate şcoli de fete.

Urmează şcoala de meserii şi negustorie din Blaj, şcoala de cantori ţărani din Blaj, apoi ţărani din Mihalţ, Obreja, studenţii din Cluj în număr de vr'o 250 cântând Imnul Studenţesc Creştin, ţăranii din Tăuni, Hususău, Crăciunel, Pănade, Dosogaş, Tiur, cu un car cu şase boi, Spătar, Cergăul mic, cu fanfară şi cu care cu boi, Lupu, Lunca, Feza, cu călăreţi şi mireasa într'un car cu nuntaşi, Micăsasa, Biia, Sâncelul cu vr'o zece călăreţi, Grogovăţ. Ţăranii din Pănade, veniţi cu mic cu mare, tot satul, au defilat în frunte cu coroane de flori aduse pentru mormântul fiului lor Timotei Cipariu. Toate satele au venit conduse de preoţii şi învăţătorii lor, şi a fost negrăit de impunător, că multe sate au avut în frunte un număr de copilaşi şi fetiţe dela şcoala din sat, egal de nu mai mare ca al bărbaţilor şi femeilor. De altfel ceeace a caracterizat mai frumos cortejul etnografic, pe lângă nobleţa ţinutei şi a trăsăturilor romane a fost o neîntrecută fantazie ce s'a manifestat în fel şi chip.

*

După cortejul ţăranilor a urmat defilarea şcolii de meserii şi negustorie din Blaj, a orfanilor de război, cari au venit pe camioane, expunând lucrul mânii lor, şi executând în văzul public, toate câte învaţă în şcoală. A fost o exopziţie de tâmplărie, fierărie, croitorie, cizmărie, arătându-se ţăranilor toate secţiunile acestei şcoli. A fost această o propagandă, care echivalează cu tot restul succesului avut de serbările acestea.

Camioanele micilor maestri orfani din război, încadrate între cortejul de sate, au şi cucerit admiraţia care o cere importanţa lor.

Au urmat apoi şcolile de băeţi: Liceele din Alba-Iulia, Aiud, Sf. Sava din Bucureşti, Satu-Mare, Bistriţa, Cluj, Şcoala normală din Cluj, Şcoala de conductori de lucrări publice din Cluj, Cercetaşii din Cluj, Şcoala superioară de comerţ din Cluj, Liceul din Dej, Lic. Făgăraş, T. Cipariu din Ibaşfalău, Lugoj, Năsăud, Arad, Cercetaşii din Oradea-Mare, cu biciclişti, în număr total de 250, Şcoala normală din Oradea-Mare, Lic. Oraştie, Liceul din Ploeşti, cel din Salonta-Mare, Şărmaş, Şc. comercială din Sibiu, Liceul Tg. Mureş. Târgovişte, Turda, şi altele cari neavând tăbliţele de indicare a şcolii, nu le-am putut remarca. Defilarea au încheiat-o elevii tuturor şcolilor din Blaj.

După aceasta lumea s'a îndreptat spre Piatra libertăţii, unde dl Fechete-Negruţiu, directorul şcolii normale din Blaj, a deschis festivitatea cu o însufleţită cuvântare.

Ziua de 3/15 Maiu 1848, — a spus dl Negruţiu, — ziua reînvierei noastre naţionale, o prăznuim acum de 76 de ani. Opriţi de stăpânirea streină, 70 ani am sărbătorit-o mai mult în taină în suflet, în inima noastră românească.

Din îndurarea prea bunului Dumnezeu, azi suntem liberi stăpâni şi noi în ţara noastră, în scumpa noastră Românie Mare.

Ne întrunim an de an la Blaj, Ierusalimul Românilor, aici pe Câmpul Libertăţii".

Venim aici, ca în biserica Mitropoliei de Alba-Iulia şi Făgăraş, să înălţăm Părintelui nostru ceresc rugăciuni de mulţămită, şi venim, ca să aducem un prinos de iubire, de recunoştinţă şi de admiraţie tuturor apostolilor şi mucenicilor neamului românesc, cari au luptat, s'au jertfit pentru binele poporului şi a căror nume va rămânea pe vecie înscris în Cartea de aur a neamului românesc.

Dl Negruţiu termină spunând:

Pentru aceea azi în 3/15 Maiu, când ne reamintim suferinţele trecutului, toate faptele mari ale înaintaşilor noştri, ne plecăm, ne închinăm înaintea acelora, cari prin credinţa, prin munca lor, prin energia şi jertfele lor, au deşteptat în noi conştiinţa, idealizmul naţional.

Ei au aflat pe aceste plaiuri o ţară, o patrie umilită şi încălcată de vrăşmaşi.

Ţinta lor a fost: *a mătura* toată mizeria, toată umilinţa, toată stricăciunea, în care străinii neîndurători înfundaseră această ţară şi neamul românesc.

Ei au întrupat toate aspiraţiunile noastre, contribuind la unitatea noastră sufletească prin învăţăturile lor, prin exemplele lor, prin faptele lor.

Ei ne lasă drept moştenire o patrie liberă şi independentă, cu o temelie trainică şi vecinic dăinuitoare.

Ei ne lasă această frumoasă şi preţioasă moştenire, care ne cheamă la muncă nouă, la luptă nouă...

Pentrucă şi azi inimicii noştri sunt mulţi; stau gata să ne lovească în orice moment de slăbiciune.

Noi generaţia de azi şi de mâine nici odată să nu uităm, că înaintaşii neamului românesc au fost totdeauna uniţi în cugete, uniţi în simţiri şi astfel au format o falangă puternică, un zid nebiruit... prin credinţa lor în D-zeu prin munca şi energia lor, prin faptele lor au făcut:

1. Din poporul de iobagi o naţiune liberă şi independentă.

2. Din această câmpie pustie *Câmpul libertăţii*".

3. Din micile ţări române (Muntenia şi Moldova) un regat liber independent; şi

4. Din vechea Dacie a lui Traian: — ***România Mare a Regelui Ferdinand.***

Datoria noastră este să ducem tot înainte lucrarea începută de înaintaşii noştri, pentruca România mare niciodată să nu poată fi desmembrată.

Clericul Teodor Radu reproduce după aceasta părţi din discursul lui Simion Bărnuţiu, rostit din acest loc acum 76 de ani, celor 40.000 de români adunaţi din tot Ardealul ca să proclame dreptul nostru la libertate. Apoi „baciul" Aron Papiu, bătrânul profesor de canto al Blajului care împlineşte acum 50 de ani de funcţiune, a intonat cu accente de tânăr „Deşteaptă-te Române", acompaniat de toată asistenţa din mii de piepturi.

Dl Nicolae Brecner, comerciant în Bucureşti de 35 de ani, născut în Blaj, ia apoi cuvântul pentruca să spună că salută Blajul în şcolile căruia a învăţat, şi în cari din Sas, contrar voinţei tatălui său care la ridicat din şcoala blăjană, d sa s'a făcut român.

După d sa vorbeşte studentul Victor Medra dela Cluj.

*

Comemorarea de pe Câmpul Libertăţii sfârşindu-se, toţi cei de faţă au făcut un pelerinaj la cimitirul parochial din apropiere, unde zac osămintele atâtor mari nemuritori ai neamului:

Axente Sever, mitropolitul Şuluţiu, primul mitropolit îngropat aici, Ioan M. Moldovan, Timotei Cipariu şi aproape toţi canonicii şi profesorii Blajului.

In acest cimitir de faţă fiind dl ministru al cultelor Alex. Lapedatu şi toţi participanţii la serbare, într'o atmosferă de senină pietate, dl profesor *Ioan Pop-Zăicani* a rostit o cuvântare emoţionantă de omagiu memoriei marilor dispăruţi îngropaţi aci, şi de făgăduinţă a naţiunii, că steagul idealului lor va fi purtat de generaţiile viitoare cu aceeaşi credinţă de până acum.

Banchetul dela Palatul Mitropoliei

Discursurile rostite

La ora unu a avut loc un banchet oferit de I. P. S. S. mitropolitul dr. Vasile Suciu, prezidat de I. P. S. Sa, având la dreapta pe d. ministru Lapedatu, iar la stânga pe dl Popa-Liseanu, consilier ministerial în învăţământ.

La acest banchet *I. P. S. Sa mitropolitul Vasile* a toastat pentru vitalitatea românească şi pentru M. S. Regele, conservatorul ei, spunând aceste cuvinte cari au emoţionat profund:

„Nu ştiu în această sală, sau în alta de aici, s'a încheiat pacea între Apafi şi Casa de Austria, care a marcat o umilire. Cauza acestei păci a fost, că acei cari au iscălit-o nu aveau vitalitate, pentrucă în această sală erau bacanale.

Tot din această sală, la 48 a pornit mişcarea neamului românesc cerându şi drepturile în urma vitalităţii sale.

Tot aici, la Blaj, în 1918, zece clerici din aceştia cari vă servesc acum la masă, fără nici un băţ măcar în mâni, s'au prezintat la jandarmii unguri, i-au dezarmat şi le-au luat armele, cari au fost primele arme ale Blajului.

A venit puterea de viaţă fără arme şi a dezarmat puterea armată cea lipsită de viaţă.

Dlor, aceiaşi luptă s'a petrecut şi în războiul mondial, când românii fără arme au purtat războiul şi au învins, numai prin puterea lor de viaţă. ***Constat dlor că neamul românesc are vitalitate şi vitalitatea aceasta a găsit un mare conducător în M. S. Regele, Acel care şi-a pus în cumpănă coroana ca să învingă în numele vitalităţii nedreptatea. In sănătatea lui ridic paharul acesta.***

Cuvintele I. P. S. Sale au fost acoperite de urale nesfârşite. S'a întonat de către toţi cei de faţă Imnul regal, în picioare.

Discursul dlui Alex. Lapedatu ministrul Cultelor şi Artelor

Dl. ministru Lapedatu decorează pe dl I. P. S. Sa

La cuvântul *d. Alex. Lapedatu,* ministrul cultelor.

Inalt Prea Sfinte Stăpâne, dlor.

Mă găsesc şi eu în mijlocul dv. stăpânit de aceleaşi simţeminte care vă domină pe toţi, de profundă pietate faţă de înalţii îndrumători, cari cu râvnă au lucrat pentru realizarea visurilor româneşti de veacuri.

Şi 'n afară de aceasta port în mine simţământul celei mai cinstite admiraţii pentru idealitatea şi râvna ce mereu o depun îndrumătorii Blajului, potrivit testamentului ce li-l-au lăsat înaintaşii întru memorie. Şi, dlor, eu ca ministru al cultelor, vă mărturisesc astăzi în această zi de sărbătoare, — nu că să fie un îndemn pentru I. P. S. Sa. ci ca să fie un îndemn pentru alţii, pentru cei tineri, pentru aceste simţiminte şi pentrucă preţuesc aşa de mult munca lor de astăzi, dlor, i-am aprobat, şi nu numai de când sunt în fruntea ministerului artelor şi cultelor, ci şi înainte de aceea, şi pentru aceasta am primit cu simţiminte de recunoştinţă invitarea ce I. P. S. Sa mi-a făcut să vin la aceste serbări.

Şi acum am un cuvânt pentru I. P. S. Sa. Este nu numai după mine ci după toată lumea, este cel mai impersonal şi cel mai puţin vanitos om al bisericei noastre naţionale, şi ştiu că nu-i voi produce o satisfacţie deosebită, dar ştiu, că pentru munca ce a depus-o şi pentru a da îndemn altora, semnul acesta va aduce mulţumire tuturor acelor cari au fost martori la dezvoltarea luată sub I. P. S. Sa de această biserică, La propunerea mea, încă în primele zile ale venirii mele la guvern, am propus M. Sale Regelui Să-l decoreze cu Răsplata Muncii pentru bisnrică şi decretul regal stă din Noembre în sertarul meu, pentrucă n'am voit să i-l transmit prin poştă sau prin altcineva, ci am ţinut i-l aduc eu însumi.

Il rog să o primească cu ac inimă lumă, cu care i-a solicitat- cel care i-o oferă astăzi.

Respunsul I. P. S. Sale Metropolitul Suciu

După uralele nesfârşite cari a acoperit cuvântarea dlui Ministr d. P. S. Sa răspunde dlui A Lapedatu, că a învăţat la Rom să lucreze pentru ideal şi să- facă datoria, indiferent de ce v zice toată lumea.

N'am învăţat acolo — spun I. P. S. Sa — să aşteptăm ai pe pământ răsplată, pentruc oamenii nu ştiu toate faptel bune ce se fac. Dar pentruc ziceţi că este un îndemn pentr alţii, cari ţin la asemenea semn — vă mulţumesc şi vă rog să mulţumiţi pentru mine M. S. Regelui,

In numele comitetului aranjator al serbărilor, d. profesc Ştefan Pop mulţumeşte oaspeţilor.

Mai vorbesc apoi d. Petr Haneş, inspector şcolar şi pro Ioan Coltor, în onoarea prese române, căruia-i răspunde d. Tiberiu Vornic, în numele „Sindicatului Presei Române din Ardeal."

Producţia şcolară de gimnastică de după amiază

La orele 4 în piaţa Inocenţiu M. Clain din Blaj, în faţa I. P Sf. Sale Mitropolitului dr. V Suciu, a dlui Al. Lapedatu Ministrul Cultelor, precum şi în faţa întregii mulţimi venită din toate părţile, cu ocazia acestor serbări, au avut loc grandioase producţiuni gimnastice executate de elevii şi elevele şcoalelor venite la Blaj.

După ce se execută Imnul Regal sub conducerea dlui Helman, profesor de muzică la Blaj, se fac mai multe exerciţii de ansamblu, care au produs admiraţia speciatorilor. Exerciţii cicliste, gimnastică suedeză, exerciţii libere cu muzică, toate au fost făcute cu o deosebită atenţiune şi au dat dovada că tineretul nostru iubeşte şi se interesează de orice manifestaţiune gimnastică.

A fost de remarcat în primul rând tablourile vivante executate de liceul de fete şi de şcoala normală de învăţători, ambele din Blaj. Această frumoasă producţiune şcolară, a luat sfârşit la orele 7 jumătate seara, după care, un mare număr dintre participanţii serbărilor au luat parte la concertul festiv cu concursul dnei Lya Pop, C. Pavel dela Opera din Cluj şi dra A. Voileanu, profesoară de Conservator.

Concertul festiv

Se execută în primul rând „Imnul Regal" de către elevii şcoalelor secundare şi ai Academiei teologice din Blaj, sub iscusita bagheţă a dlui H. Heltman, profesor.

Ceeace a atras cu deosebire atenţia a fost frumoasa operă datorită profesorului Hettman şi A. Ciato, „Anotimpurile", cu 4 tablouri care reprezentau rând pe rând cele 4 anotimpuri ale anului.

Această audiţie muzicală a pus capăt programului grandioaselor serbări naţionale care au avut loc la 3/15 Maiu la Blaj, serbări, cari au avut darul de a dovedi că Blajul a rămas acelaş centru intelectual al Ardealului, cum a fost cunoscut în totdeauna.

e este cu „nemulțumirile din Sindicatul presei ardelene"?

n comunicat al Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

Ziarul „Lupta" publicând în r. 721 din 11 Maiu a. c. o co-espondență din Cluj, în întregi-e plină de inexactități în legă-ură cu activitatea Sindicatului resei Române din Ardeal și Ba-at, Comitetul Sindicatului a dat în ședința sa dela 16 Maiu, ur-mătorul comunicat pentru lămu-rea opiniei publice:

1) Nu este adevărat că între membrii Sindicatului Presei Ro-mâne din Ardeal și Banat ar fi nemulțumiri, cari să ducă la în-temeierea unei alte organizații de presă. Până acum Comitetul Sin-dicatului n'a primit nicio demi-sie, care să justifice afirmațiile „Luptei". Din potrivă, interesul față de Sindicat este în necontenită creștere. Membrii, nu numai că nu demisionează, ci sporesc în așa fel încât Sindicatul nostru cuprinde astăzi unanimitatea zia-riștilor ardeleni și bănățeni. Ca o dovadă că așa este, stă faptul că alături de cei 87 membri, câți avea Sindicatul la sfârșitul anu-lui 1923, au fost admiși 18 mem-bri noui în ședința generală a Comitetului, ținută la 30 Martie a. c.

2) Textul demisiei dlui C. Ce-han Racoviță publicat de „Lupta" este apocrif. Textul autentic al acestei demisii este următorul:

Dlui Președinte al Sindicatului Presei din Ardeal. „Vă rog a mă considera demisionat din Sindi-catul presei.

Primiți deosebita stimă
(ss) C. Cehan Racoviță

Duminecă, în 30 Martie 1924.

Atâta! De altfel, aceasta este singura demisie trimisă Sindica-tului nostru și primită de el, de la întemeiere până astăzi.

Nu înțelegem deci ce interes a avut „Lupta" să publice, fără a controla, neadevăruri sfruntan-te. Cât despre buna credință a dlui Normand Kanner, zis și Nic. Constantin, corespondentul din Cluj al „Luptei", e suficient să arătăm că numitul a fost înde-părtat din Sindicatul nostru încă de acum un an.

Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

Vizita la Cluj a directorului sec-țiunei minorităților la Liga Natiunilor

Ieri dimineața cu expresul de București, a sosit în localitate l Eric Colban, directorul sec-iei minorităților la Liga Năți-nilor. Dsa este însoțit de o ișoară secretară, iar dela Bucu-rești au fost atașați pe lângă di-stinsul oaspe, dl inspector Ione-scu, dela Ministerul de Culte, și l Deanu, dela Ministerul de Externe.

La gară dl Eric Colban a fost întimpinat de dl N. Bănes-cu, rectorul Universității și un mare număr de profesori, îm-preună cu autoritățile civile.

D. Profesor Pușcariu, colegul său la Liga Națiunilor, a făcut prezentările și apoi a condus pe oaspe la hotelul „Astoria".

*

La ora 1 p. m. d. Ministru Lapedatu care se afla în loca-litate o dat în onoarea distinsului oaspe un dejun intim la res-taurantul New-York. la care au luat parte d. N. Bănescu recto-rul Universității și dnii profesorii Sextil Pușcariu, Bogdan Duică, V. Bărbat, Silviu Dragomir, Th. Căpitan. Dl Eric Colban s'a în-treținut în tot timpul dejunului asupra chestiunilor interne ale țării noastre, arătându și admi-rația pentru chipul larg cu care s'a aplicat reforma agrară la noi și spiritul liberal de care este condus poporul român.

Astăzi la ora 12 dl profesor Sextil Pușcariu a oferit un prânz colegului său dl Colban, la care au fost invitați: d. N. Bănescu, rectorul Universității și alți pro-fesori universitari între cari și dl dr. Kiss, dl dr. Cristof și dl dr. Gyalui.

*

La ora 6 p. m. dl Eric Col-ban își va desvolta în sala bi-bliotecei conferința sa asupra Ligei Națiunilor, iar la oarele 9 seara Universitatea va sărbători pe distinsul oaspe printr'o masă colegială, organizată în parcul orașului.

*

Mâine Duminică, dl Colban va vizita regiunea Moților, iar Luni se va duce la Oradea-Ma-re, exprimându-și dorința de a vizita cu acest prilej și acest oraș. Marți se va întoarce în lo-calitate, unde se va ține a doua conferință. Cât va sta în Cluj va vizita toate instituțiunile și se va interesa de chestiunile minorită-ților. De altfel scopul precis al călătoriei sale la noi, este pen-tru a vizita Bucovina și Dobro-gea; în Ardeal dl Eric Colban a mai fost și anul trecut.

Dac.

Banca Mobiliară Societate Anonima Cluj

Convocare

Banca Mobiliară Societate Anonimă în Cluj își va ține adunarea Generală ordinară a IX-a ta 25 Mai 1924 Dumi-necă la ora 10 a. m. în localitatea in-stitutului (Cluj) Calea Regele Ferdinand Nr. 34.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de revi-ziune.
3. Stabilirea bilanțului 1923, fixarea dividendului, hotărâre asupra propu-nerilor direcțiunii și darea absoluto-rului.
4. Alegerea membrilor în consiliul de administrație conform paragr. 33 din statute.
5. Alegerea membrilor în consiliul de revizіune conform paragr. 45 din statute.
6. Eventuale propuneri la această adunare să invitâi acționari institutului făcându se atenți la dispozițiunile pa-ragr. 20 din statute.

Cluj, la 16 Mai 1924.

Direcțiunea.

Bilanțul General

Debit. Active: Cassa 389.077·60, Fond disponibil la Bănci 1,554·265·36, Portofoliu 583.809·—, Efecte 31.911·59, Valuta efectiv 4249.44, Debitori în cont-curent 2,238.755·35, Posiții transitori 13,334·—, Mobiliar 117.180·52. — Total 4,932.582·86.

Credit. Pasive: Capital social 1,000 000·—, Reserve 143.476·88, Depu-neri pe libele 917.503 07, Depuneri în cont-curent 1,268.132·88 = 2,185.635·95, Cred. 1,061.817 53, Reescont 409.589·—, Dividende neridicate 1921-22 48.000·—, Posiții transitorii 7293·—, Report din beneficiul pe 1922 3702·38, Beneficiul net 1923 73.068·12 = 76.770·50. — Total 4,932.582·86.

Știri din Turda

In atenția autorităților superioare: Și cu altă ocaziune nerespectarea repausului duminical la Turda a produs o vădită mâhnire. Aceasta s'a constatat și în ziua de Sf. Gheorghe, când în urma ordinului dlui Poli-țiai toate magazinele au fost închise până la orele 9 dimineața și în urma unor plângeri a câtorva negustori, magazinele au fost des-chise.

Azi, în ziua de 1 Mai magazinele au fost închise toată ziua, fără ca cineva să ordine aceasta. Se cere imperios ca autoritățile su-perioare să decidă în care anume zile trebue respectat repausul duminical, iar în contra celor ce nu respectă ordinele date de autoritați, să se ia măsurile cuve-nite.

*

Prețurile maximale Printr'o decisie a consiliului oră-șenesc s'au fixat și la Turda prețuri maximale pentru ar-ticolele alimentare, carne, etc.

Interesant e însă faptul că prețul laptelui e fixat mai scump după cum se vinde pe piață. Laptele se vinde 7 lei cupa (1 și jum. litru) iar prețul maximal e fixat cu 5 lei titrul, cela ce ar reveni 7.50 lei cupa. Ori, înainte de serbătorile Paș-telui și în sărbători, laptele se vindea cu 12—14 lei cupa, și în acel timp Consi-liul orașului nu s'a gândit la maximalizare, astfel că popula-ția ere speculată du-pă bunul plac al vânzătoru-lui. Desigur că a fost o eroare a Consiliului care credem că se va îndrepta.

*

Otrăvire: In ziua de 8 Mai cor la locuința sa din piața M. Viteazul a încetat din viață după un chin de jum. oră farmacistul Iuliu Gerő din localitate — în etatea 34 ani — otrăvit cu ciuperc.

Eri la ora 5 p. m. a avut loc înmormântarea nefericitului farmacist, cari a lăsat adânci regrete în rândul pretenilor și celor cari l'au cunoscut.

Cor.

INFORMAȚII

— **Inchiderea cârciumelor Dumineca.** Conform noului regulament județean, în pregătire, cârciumele vor fi închise Dumineca. Vor fi închise chiar și bo-degile.

Este interzis a juca cărți și a aranja baluri în cârciume.

— **Intenția d-lui Sandor.** Dl deputat Sándor József a inter-venit pe lângă guvern pentru ad-miterea unei adunări plenare a lui „Emke", deși aprobarea sta-tutelor acestei societăți nu a fost aprobată până acum de nimeni.

— **Turneul dlui Manolescu în Ardeal.** *Dl Ion Manolescu fiind reținut în București pentru tratativele ce se urmează între Asociațiunea artiștilor maghiari și Sindicatul artiștilor români, pentru fuzionarea lor, re-prezentațiile anunțate în Ardeal cu piesa „Tatăl" se amână pentru primele zile ale lunei lunie. Datele exacte se vor anunuța la timp.*

Au sosit cele mai noauă mo-dele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein și Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poștă centrală Cluj. 3373-1

— Unde mergi? — Grăbesc! — Unde? — La grădina Ba-rabás! Așteadă! — Nu aștept! — Pentru ce? — Fiindcă, de când a preluat o dl Carol Eszte-gár, bucătăria și vinurile sunt atât de bune, încât nu poți a-junge destul de curând ca să ți găsești loc. — Vino, grăbește-te și tu la Calea Feleacului 32!

— **Principele Carol la Iași.** S'a hotărât definitiv vizita A. Sale Regale Principele Carol la Iași. Ziua vizitei însă nu s'a fi-xat încă. Moștenitorul Tronului dorește ca toți ofițerii de aviație să vină cu acest prilej la Iași.

Alteța Sa va pleca de aici la Chișinău.

— **SE CAUTĂ** *un om sau un băiat de serviciu, bine plătit, la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat. Doritorii să ocupe acest post se vor adresa în fiecare zi de lucru, între orele 11—12, la Biroul Sin-dicatului, Piața Unirei 29 (Palatul Bánffy).*

Reclama este sufletul comertului

Piane
bune numai în ma-
gazin de piane
să pot cumpăra
unde iau toată ga-
ranția și prețurile
sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ
STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi ma-
gazin de piane si
pianine din Ardeal
3171

S'A DESCHIS
BAIA DE VARĂ ȘI HYDROTERAPIE
BAIA DIANA

Neflind în baie medic, fiecare își poată consulta medicul său asupra hydro-terapiei, ce urmează să ia și anume:

Băi sulfuroasă, clorice, solare și kvarz.

Pentru domni dela orele 6.

Pentru femei dela orele 2 d. a.

Baia de vară deschisă dela orele 7 dim. până seara la orele 7.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 18 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Evenimentul culminant al sezonului!

Tragedia dragostei

Grandioasă dramă de dragoste în 2 serii și 10 acte într'o singură reprezentație. In rolul principal cei mai mari artiști de filme: Emil Jannings, Mia May și Vladimir Gaidarow. Film din seria filmelor de aur.

CINEMA URANIA

Neîntrecuta senzație a sezonului!

Zeița Africei

Seria II.

Film grandios cu fiare sălbatice. In roluri principale Elyaor Fild și Truman Van Dyks, maeștrii ameri-cani. Nu există nervi, cari nu ar deveni supuși unei grele încercări prin acest film. Nemaipomenit, neîntrecut, neuitabil!

In cadrul acestui program o co-medie hazlie americană:

Jerry și vampirul

CINEMA APOLLO

Două orfeline

Seria I. și II.

Mișcătoară dramă socială în 2 serii și 8 acte. In rolul principal sim-paticul atlet Buffalo Bill. M Sa Regina Maria a asistat cu lacrimi în ochi la reprezentarea acestui film

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbați.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY **Telefon: 999.**

Str. R. Maria 2.

2527—3

Tratativele româno-austriace

— Interviewul d-lui Ministru I. Nistor —

Dl I. Nistor, ministerul Bucovinei si preşedintele delegaţiunii româneşti la Viena a dat de curând un interview ziarului „Viitorul“ asupra stadiului în care se găsesc tratativele româno-austriace, începute acum o lună şi jumătate la Viena.

*

Chestiunile puse în discuţie sunt următoarele: restituirea bunurilor şi creanţelor bucovinene, chestiunea pensionarilor, restituirea valorilor fundaţiunilor şi restituirea obiectelor de artă.

Chestiunea restituirei bunurilor, aparţinând bucovinenilor şi depuse în timpul războiului la Viena a fost în studiul sub comisiunei financiare.

Această sub comisiune a căzut de acord ca subscripţiile fondului bisericesc şi ale institu'unilor publice să fie şterse prin remiterea titlurilor la acest împrumut. In ce priveşte pe particulari ei vor putea plăti aceste împrumuturi la instituţiile, cari au avansat în contul lor, sumele subscrise.

A rămas de resolvit numai chestiunea cassei de economii a poştei, deoarece fondurile de rezervă depuse în Anglia au fost secvestrate ca bunuri inamice.

S'a ajuns de asemeni la o înţelegere principială în privinţa celor trei societăţi particulare de căi ferate din Bucovina şi s'a căutat un aranjament în privinţa pensionarilor deveniţi cetăţeni români, care aveau fonduri speciale de pensiuni în Bucovina.

Sub comisiunea juridică a hotărât restituirea tuturor fundaţiunilor ale căror sedii erau în Bucovina, dar ale căror capitaluri fuseseră transportate la Viena în timpul războiului.

In conformitate cu tratatul de pace, România va fi pusă deasemeni în posesiunea obiectelor de artă ridicate în timpul războiului din ţinuturile foste sub coroana habsburgică şi duse de Austria.

In muzeele din Viena se găsesc a serie întreagă de astfel de obiecte româneşti, printre care citäm: evanghelierul dăruit de Ştefan cel Mare unei mănăstiri din Athos, un portret al lui Mihai Viteazul etc.

Dr. I. Nistor şi-a exprimat mulţumirea sa pentru modul cum au decurs discuţiunile de la Viena şi convingerea că ele se vor sfârşi cu rezultate din cele mai bune.

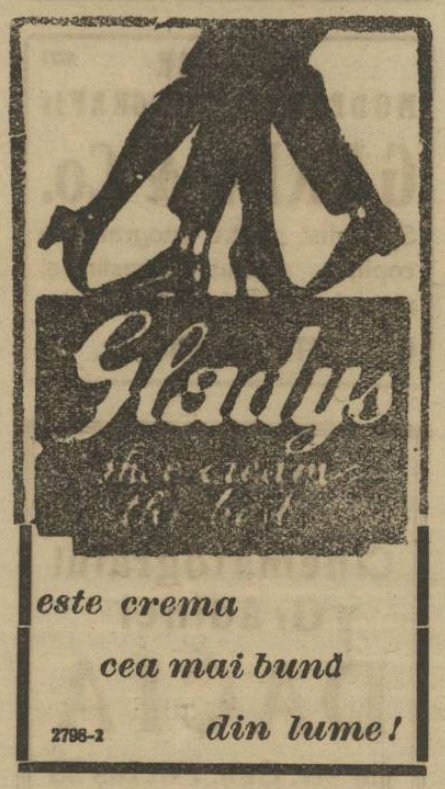

Toată lumea ştie
că renulitum

Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Dela Direcţiunea Uzinelor Electrice ale Oraşului Cluj

No. 680—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 15 Iulie 1924 ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică pentru furnizarea a 1000 (unamie) vagoane lemne de foc uscate esenţă, fag şi gorun necesare Uzinei Electrice dela Someşul-rece.

Termenul de furnizare:

Lot. 1	250	(douăsutecincizeci)	vagoane până la	1	Sept.	1924
	250	„	„ „	1	Oct.	1924
	100	(unasută)	„ „	1	Nov.	1924
	100	„	„ „	1	Dec.	1924
Lot. 2	100	„	„ „	1	Ian.	1925
	100	„	„ „	1	Febr.	1925
	100	„	„ „	1	Martie	1925

Ofertanţii pot oferta pentru intreagă cantitate adică 1000 vagoane, sau numai pentru unul din loturile indicate.

Locul de predare este Uzina electrică dela Someşul-rece.

Ofertele închise se vor inainta cel mai tirziu până la ora licitaţiei la Direcţiunea Uzinelor, Calea Reg. Ferdinand No. 30 unde se pot lua şi informaţiuni amănunţite.

Ofertanţii se vor conforma art. 72—84 din legea contabilităţii publice a Statului.

3525 Directorul Uzinelor Inginer: **Roată.**

Strainatatea si situatia Romaniei

— Articolul unei mari reviste americane —

Au fost numeroase glasuri la noi în ţară cari s'au arătat întristate sau revoltate de modul cum este privită ţara noastră în străinătate şi au cerut să se ia măsuri pentru a ne face cunoscuţi lumei în lumina adevărului şi realităţii. Desigur, având în jurul nostru câteva pisme şi câteva duşmănii, este firesc ca să ne isbim de necazul de a vedea vorbindu-se sau scriindu-se despre noi în străinătate altfel de cum s'ar cuveni pentru respectul adevărului. Dar noi ne-am lăsat impresionaţi numai de ce s'a spus rău despre noi, fără să relevăm şi ce s'a spus bine. Şi poate dacă am face un bilanţ am constata cu oarecare surprindere că s'a scris sau s'a vorbit mai mult bine decât rău şi aceasta mai cu seamă în ultimii doi ani.

Iată, de pildă, o mare revistă americană „Public Affairs“ are în numărul său din Aprilie a. c. un articolul cu titlul „România de azi“, articol în care se face un foarte exact şi documentat tablou al situaţiunei României, cu deosebire din punct de vedere economic.

Intre altele, dl Gh. V. Lothan, autorul articolului scrie:

„Situaţia internă s'a îmbunătăţit simţitor în ceeace priveşte creşterea producţiei. Ca rezultat al diferitelor acorduri politice, frontierele României sunt acum bine definite şi ele sunt apărate de o armată bine organizată.“ Vorbind despre fluctuaţiile leului, dl Lothan arată că ele nu au fost nici în realitate comparate cu acelea ale altor ţări, şi că au fost datorite mai mult speculatorilor decât altor cauze. Articolul se sfârşeşte cu constatarea că România este una din ţările unde viaţa este eftină faţă cu alte ţări.

Ne bucură aprecierile elogioase cari se fac despre noi în articolul revistei americane şi ne bucură mai ales faptul că situaţia este înfăţişată în lumina realităţii, fără exagerări sau ditirambice laude. Inregistrăm de asemeni cu satisfacţie faptul că „Universul“ a relevat acest articol asupra căruia stăruind şi noi am voit să arătăm că în străinătate suntem cunoscuţi şi altfel de cum a încercat să ne înfăţişeze propaganda duşmanilor noştri.

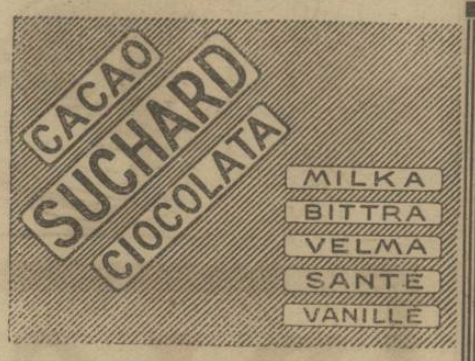

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi
împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!
Să capătă la magazinul de fierărie
BABOS ŞI SOŢII
secţia vaselor borcane ermetice pentru compot
calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.**
2687

Succesorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364
Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA
!
3466
Recomande ţigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

De vanzare
o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat inpreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la
Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Raspanditi „Infratirea“

Strungurile „ASTRA“ sunt indispensabile in atelierele moderne

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşaoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din Amerlca, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

De vânzare un pianin. Se poate vedea la magazinul Triska, Strada Saguna 14. 3516

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugesţie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheuruiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
2019 5016
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA"
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Pyram
PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME,·ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE
„LA FRANCAISE" DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU 28.MAI.924

Anul IV. Nr. 1068 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Marți 20 Maiu 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 27.MAI.924
R CLUJ 1. 6409

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Democrații cari nu se aseamănă

Cum trebuie văzută izbânda partidelor de stânga în Anglia și Franța

După izbânda lui Macdonald în Anglia, unele ziare, de la noi pretinse democratice și pretinse independente, au delirat de bucurie. Alcătuirea actualului guvern englez din elementele de stânga ale partidului muncitoresc era prezentată aici ca un semn al unor vremi „noui" cari au cucerit chiar cea mai întărită redută a tradițiilor care este statul englez.

Izbânda stângei franceze în recentele alegeri, a dat un nou suport șubredelor democrații românești din Strada Sărindar. De la acest eveniment, deschiderea unei noui „ere" în politica europeană era prezentată ca neîndoioasă. Domnia stângei trebuia să se întindă pretudindeni și, începând din limita apuseană a Europei, domnia aceasta îndelung așteptată de pofticioșii „democrați" ai unei anumite prese, nu va întârzia să facă legătura cu „democrația" prohibită a Rusiei sovietice.

Intrucât poate fi justicată bucuria anumitei prese, ni-o spun faptele. Macdonald în Anglia n'a adus nimic din spiritul distrugător al democrațiilor inspirate de la Moscova.

In politica internă ca și în politica externă, Macdonald urmează faimoasa tradiție conservatoare engleză. Nimic nu s'a schimbat.

In Franța se vorbește despre o schimbare de guvern. Naționalistul Poincaré, va trebui să facă loc nouilor aleși. Cine va fi șeful noului guvern? Se vorbește despre d. Painlevé, despre d. Briand sau despre d. Herriot. Oicare din ei va veni la cârma statului francez, vor aduce ceia ce nădăjduiesc ziarele noastre „democratice"? Pe d. Briand l-am mai văzut guvernând.

Socialist de idei, n'a fost niciodată un socialist de aberații. D. Painlevé, un intelectual distins, nu este mai puțin un om al realităților, care să înțeleagă că între ceea ce este idee socialistă și ceea ce este răspunderea guvernării destinelor unui popor, sunt nenumărate concesii de făcut realităților. Iar bunul nostru prieten, prieten nu al „democrației" noastre dezordonat ci prieten al așa zisei noastre „oligarhii", pe care a cunoscut-o și o apreciază, dl Herriot, este poate cel mai puțin în așteptările vânătorilor noștri de democrație. Ca primar al Lionului a dovedit că, fără a părăsi principiile cari îl așezau ca unul dintre conducătorii radicalismului francez, este un bun burghez, un conducător cu atenția veșnic deschisă la realități, un constructor în continuare, nu un distrugător. Intre ceea ce a putut crede cândva, înșelat, despre democrația sovietică, și între ceea ce nu mai crede astăzi, este o profundă prăpastie. Omul de muncă și de concepție, de cea mai tradițională concepție, a înțeles că rostul lui, pentru respectul ideilor în care a crescut, este să fie un factor de real progres și nu o mizerabilă unealtă a anarhiei.

Cine a citit cartea lui „Creer" (a creia), fără a ști că dl Herriot este un socialist, ar fi putut foarte bine să creadă că ea e scrisă de cel mai așezat și cuminte burghez, dornic să dea societății în care trăiește și poporului din care se trage, tot binele realizabil. Căutând în jurul nostru, în ceeace oferă viața noastră politică în oameni și concepții, o comparație a dlui Herriot cu dl Vintilă Brătianu este inevitabilă. Aceeași concepție de bun gospodar al avutului public o găsim și la unul și la altul. Aceeași râvnă de a da cea mai intensă valorificare averei naționale și, mai cu seamă, același efort creiator îi călăuzesc pe amândoi acești bărbați de stat, atât de deosebiți, în aparență și atât de asemănători în fapte. Dl Brătianu, fără a fi un socialist ca dl Herriot, a făcut mai mult ca el. Naționalizarea subsolului nu este un act de guvernare burgheză, în sensul îngust al cuvântului; participarea la beneficii, de asemenea. Ele însă dovedesc că, pornind dela principii burgheze de guvernare sau dela principii socialiste, se poate ajunge la aceleași rezultate dacă poruncile vieței în necontenită tendință de progres, sunt cu atenție cercetate și cu pătrundere înțelese.

Pentru aceste cuvinte, zădarnice sunt nădejdile presei noastre pretinsă democratică. Acolo în Anglia și în Franța concepțiile variate duc la aceeași țintă; aici încă n'am ajuns așa de departe. „Democrațiile" noastre variate și confuze n'au nimic asemănător cu democrațiile apusene. Chemarea lor la cârma țării noastre nu este deci cu nimic întemeiată.

A. R. S.

Politica economica a partidului liberal

Cuvântarea rostită de M. Sa Regele la Londra a dat prilej ziarelor de opoziție să înfățișeze guvernul ca ostil colaborării capitalului strein la opera de valorificare a avuțiilor țării și în același timp să încerce a târî Coroana în mijlocul luptelor politice dintre partide.

In articolul nostru precedent am arătat cât de meschină și de necuviincioasă este tentativa aceasta de a coborî pe Rege în vârtejul patimelor politice. In cele de mai jos ne vom ocupa de acuzația adusă guvernului de aceiași presă și aceasta nu pentru a răspunde la o campanie a cărei rea-credință este evidentă, ci pentru a da încă o lămurire opiniei publice în privința chipului cum privește partidul liberal chestiunea atât de importantă a colaborării capitalului strein pentru punerea în valoare a bogățiilor pământului nostru.

Formula „prin noi înșine" așa de des și puternic atacată de adversarii partidului liberal nu constitue câtuși de puțin o dovadă că acest partid s'ar împotrivi la colaborarea capitalului strein. Ea este formula pe care ni-o impune nu numai conștiința puterilor noastre naționale, ci și sentimentul demnității și mândriei noastre. „Prin noi înșine" este lozinca cu care toate energiile românești trebuie să purceadă la opera de consolidare și de dezvoltare a României. Ea nu ridică ziduri chinezești la hotarele țării și nu înseamnă ostilitate față de capitalul strein. Înscriindu-și în program această formulă, partidul liberal n'a înțeles să se declare ostil colaborării capitalului strein, dar a voit să arate că trebuie să așteptăm refacerea și desvoltarea țării în primul rând dela munca, energia și priceperea noastră.

In programul partidului liberal ca și în declarațiile făcute de șeful guvernului sau de ministrul de finanțe s'a arătat limpede și hotărît utilitatea colaborării capitalului strein la opera de punere în valoare a bogățiilor naționale. In memoriul pe care l'a prezentat guvernelor aliate cu prilejul călătoriei sale în streinătate, dl Vintilă Brătianu a afirmat că pentru o mai repede regăsire a echilibrului economic, România primește bucuroasă ajutorul capitalului strein. Țara noastră s'ar putea reface și înzestra cu ce este necesar unei activități economice intense și prospere chiar dacă ar fi lăsată la propriile ei mijloace și puteri. Dar opera aceasta s'ar realiza într'un timp mai îndelungat. Pentru o mai repede realizare a acestei opere, capitalul strein ne-ar fi de folos. Dar colaborarea lui n'o putem primi decât dacă ea știe să respecte independența noastră economică. Nu suntem o țară atât de nevoiașă și de slăbuță încât ajutorul dinafară să fie absolut indispensabil existenței noastre și nu suntem nici o colonie încât să ne plecăm grumazul pentru a fi exploatați. Avuțiile pământului, însușirile națiunei, începuturile de organizare a unei vieți economice moderne, ne îngăduie să avem credința că suntem în măsură să ne asigurăm un viitor de prosperitate și de progres prin propriile noastre energii

Cu respectul acestor condițiuni orice colaborare dinafară este bine primită de noi.

Conferința d-lui Erik Colban

Dl N. Bănescu, rectorul Universității, mulțumește conferențiarului în numele publicului — Dl Colban arată originile, opera săvârșită și mecanismul intern al Ligei Națiunilor

Dl Erik Colban, directorul secțiunei minorităților la Liga Națiunilor, vizitând pentru a doua oară România, a fost învitat de Universitatea din Cluj să conferențieze în incinta ei.

Dl Erik Colban, care are o deosebită dragoste pentru țara noastră, și care este un apostol pasionat al operei Ligei Națiunilor a primit cu multă amabilitate învitația, și astfel Sâmbătă seara am avut plăcerea să-l ascultăm în sala bibliotecei Universității din Cluj.

Deși nori negri, greoi, și purtând în pântecele lor amenințări de inundații, acopereau întregul orizont, un public numeros se îndreptă spre sala de conferință.

Acolo se găseau fruntașii vieței intelectuale și sociale a Clujului, studenți și studente, așteptând cu nerăbdare cuvântul apostolului păcei.

La ora 6 dl Erik Colban apare însoțit de dl N. Bănescu, rectorul Universității din Cluj.

Ropote de aplauze salută apariția directorului secției minorităților de la Liga Națiunilor.

Dl Colban răspunde cu o înclinare discretă a capului, cu un zâmbet fin.

Alocațiunea dlui N. Bănescu

Dl N. Bănescu, spune că Universitatea din Cluj, în dorința de a cunoaște marile probleme sociale și sufletești cari frământă Europa de astăzi, a apelat la toate forțele intelectuale ale Occidentului, pentru a expune și discuta în Aula ei aceste probleme.

Datorită acestei inițiative am avut fericirea se auzim vorbind aci pe cei mai distinși reprezentanți ai științei și gândirei contemporane.

Urmându-și linia trasă în această direcție, Universitatea a făcut apel la dl Erik Colban, distinsul și neobositul director al secției minorităților de la Liga Națiunilor, care cu multă amabilitate a primit să țină aci două conferințe despre Liga Națiunilor.

Dați-mi voe ca în numele dvoastră să mulțumesc dlui Colban.

Conferința dlui Colban

Siluetă subțire, de finețe trupească, cu o față pe care gândirea și-a pus cizelarea și idealitatea, dl Kolban, dela întâia vedere dă impresia unui temperament de conținută viață nervoasă de cerebralitate intensă. Vorbește lent, desprinzând încet blocuri de gândire. A vorbi aci de Liga Națiunilor, spune conferențiarul pare în România aproape de prisos. România colaborează la Liga Națiunilor, și această colaborare este utilă nu numai țărei dvoastră, ci întregei lumi. Vizita pe care M. S. Regele României a făcut'o la sediul Ligei Națiunilor a pecetluit definitiv această colaborare.

Idea unei Ligi a Națiunilor, în măsură a veghea și a garanta pacea lumei e veche: ea nu a putut fi însă realizată de cât după marele războiu mondial, care prin proporțiile și suferințele lui a sfârnit groaza de războiu și unanima dorință de pace a popoarelor.

Dela început Liga Națiunilor, pentru a fi o realitate a intrat în acțiuni pozitive. Astfel Liga Națiunilor a luat în administrare pe 15 ani o porțiune de teren între Franța și Germania, a rezolvat chestia Dantzigului, s'a ocupat de rezolvirea problemei minorităților din Europa Centrală. Acțiunea ei s'a simțit în problemele de ordin financiar, în opere umanitare, cum a fost chestia refugiaților, în problemele muncei, prin regularea regimului muncei.

Care este tendința și opera ce-i remâne de realizat Ligei Națiunilor?

Mersul către universalizare. La început nu întru în Ligă de cât popoarele aliate — afară de Statele-Unite, care au rămas deoparte. In urmă au întrat Austria, Bulgaria, Ungaria, Irlanda și Turcia. Astăzi în America este un curent din ce în ce mai afirmat pentru întrarea în Liga Națiunilor, iar Germania participă efectiv prin colaborarea în comisiile tehnice.

Cum a fost posibilă ca Liga Națiunilor, dintr'o utopie să se preschimbe în cea mai efectivă realitate, să devină instrumentul sigur al păcei? Liga Națiunilor a găsit atmosfera necesară.

Suferințele ultimului războiu, chiar pentru învingători, au fost atât de mari, ruinile atât de păgubitoare pentru economia muncei și forței de creare, rănile umanității atât de profunde, în cât imensul suflet al omenirei formulează poruncitor într'un glas nevoia păcei.

După aceia dl Colban ne explică în mod amănunțit mecanismul Ligei Națiunilor, a comisiilor și subcomisiilor, sistemul de muncă și acțiune, afirmând ca dacă Liga a putut da soluții definitive în cele mai complexe și iritante probleme, acest succes se datorește metodei ei.

Vizită ministerială
la băile din Ardeal

Un număr de 74 medici în frunte cu d. ministru Săveanu, gen. Vicol, dr Frumușanu și gen. Panaitescu au vizitat băile Vâlcele, Toplița, Borsec, și Sovata, făcând analiza apelor și studii asupra instalațiunilor balneare.

La băile Borsec și Sovata excursioniștii au fost conduși de d. dr primar al județului Mureș-Turda, dr Liviu Tilla.

Sărbătorirea dlui Erik Colban

— Masa oferită de Universitate —

Sâmbătă seara, la orele 9, Universitatea a ţinut să sărbătorească pe ilustrul oaspe al Clujului, dl Erick Colban, printr'o agapă colegială, la chioscul din parc.

D. prof. Bănescu, Rectorul Universităţii, a închinat, în l. franceză în sănătatea sărbătoritului, un toast pe care-l resumăm în româneşte:

„Sunt momente în istorie, — a început dsa — când naţiunile se încaieră groaznic, desfăşură, pentru a se distruge, toate mijloacele activităţii, toate puterile inteligenţii. Dacă o asemenea privelişte ne înfioară, ca tot ce contrazice legile vieţii morale, ce poate fi mai interesant şi mai frumos decât sforţarea voinţii omului care, în mijlocul acestor calamităţi, nu se lasă abătut?

Dintr'o asemenea sforţare a ieşit, după marile dezastre ale epocii noastre, o vie trezire a conştiinţii pe care o simţim tot mai mult astăzi. Ea a luat fiinţă în acea admirabilă instituţie dela Geneva, adevărat Areopag al civilisaţiunii.

Vestitul filosof politic al Greciei vechi a proclamat odată condiţiile care garantează orice funcţiune publică; mai întâiu iubirea pentru regimul pe care-l slujeşti apoi cea mai mare putere (dynamis megiste) pentru a înfăptui, în sfârşit virtutea şi justiţia. După mai bine de două mii de ani, recunoaştem în aceste condiţii cela ce face puterea înaltului Tribunal european al popoarelor. Şi dacă este locul a face oare care rezerve în privinţa acelei „mari forţe", în sensul în care o înţelegea filosoful — şi dl Auger cerea azi, la prânzul nostru, o armată la dispoziţia „Societăţii Naţiunilor", — nu e mai puţin adevărat că forţa morală este în mânile acestei Societăţi o armă cu mult mai impunătoare, în vremea de azi. Va veni o zi, când ea va fi un formidabil instrument de dominare a violenţelor.

Universitatea este, prin chiar menirea ei, în special legată de instituţia ce garantează desvoltarea morală a omenirii. Suntem prin urmare fericiţi de a fi oferit intelectualităţii Clujului această înaltă lecţie de moralitate internaţională care a fost conferinţa dlui Colban. Il felicităm sincer, pentru expunerea exactă şi avântată ce ne-a făcut asupra aşezământului menit a exercita o influenţă mântuitoare asupra omenirii. Să-mi daţi voe dlor, ca în numele dvoastră, să ridic paharul în sănătatea acestui distins, entusiast reprezentant al ideii mântuitoare".

D. Erik Colban a răspuns, mişcat, s mţindu-se deosebit de onorat de primirea ce i s'a făcut. Dsa spune că cela ce l-a impresionat în particular la Cluj, e simpatia sinceră pe care intelectualii acestui oraş o au pentru tânăra instituţie pe care o serveşte. Aceasta îi dă şi mai mult curaj şi, schiţând menirea înaltă a „Societăţii Naţiunilor", care va ajunge indiscutabil instrumentul de conducere a popoarelor dsa se bucură de încrederea pe care a câştigat-o la noi. Închină paharul său pentru preţuitorii operii de pacificare şi progres, pentru profesorii Universităţii din Cluj.

Duminecă, la orele 8 şi jumătate, d. Colban a plecat, însoţit de d. prof. Sextil Puşcariu, de inspectorul Ionescu şi de d. Dianu, în ţinutul mnnţilor Apuseni.

Programul serbării zilei

de 10-23 Maiu 1924 la Cluj

1. Solemnitatea zilei de 10/23 Mai se va anunţa populaţiei prin 21 lovituri de tun, trase în revărsatul zorilor.

2. In acciaşi zi, la orele 8, vor avea loc serbări în fiecare şcoală din localitate în cari se va arăta însemnătatea zilei.

3. La orele 9, se vor oficia servicii religioase la toate bisericile.

4. La orele 9^{30} toate şcolile şi Armata se vor afla în Piaţa Unirii.

Şcolile vor ocupa locurile fixate de către Prefectura Poliţiei, care va menţine totodată şi ordinea în Piaţa Unirii.

5. La orele 10 va avea loc în Piaţa Unirii un Te-Deum la care vor asista toate autorităţile civile, militare şi ecleziastice.

6. După terminarea serviciului religios va avea loc în Piaţa Unirii, revista trupelor şi defilarea în ordinea următoare:

a) Şcolile: Orfanii de război, Şcolile primare, Şcolile de ucenici, Şcolile de meserie, Şcolile civile, Şcolile de conductori tehnici, Şcolile superioare de comerţ, Şcolile normale, Liceul rom. cat., Liceul reformat, Liceul unitar, Liceul evreesc, Liceul Gh. Barifiu, Cercetaşii.

b) Armata:

7. După defilare, şcolile şi Armata vor continua mersul pe Calea Victoriei.

8. La orele 12 va avea loc în Aula Prefecturii recepţia tuturor autorităţilor.

9. La orele 4 după masă, festival la Teatrul Naţional.

10. Seara la orele 9 (21) retragere cu torţe, după care muzica militară va cânta în Piaţa Unirii până la orele 11.

11. In tot cursul zilei de 10/23 Mai, toate edificiile publice, civile, militare şi casele particulare vor arbora drapelul naţional iar în cursul serii toate edificiile publice şi particulare vor fi iluminate.

12. In Piaţa Unirii unde va avea loc serviciul religios şi defilarea, accesul publicului la tribune şi la Te-Deum, va fi permis numai acelora cari posedă bilete eliberate în acest scop, de către Prefectura judeţului pentru civili, şi Comenduirea Pieţii pentru militari.

13. Comenduirea Pieţei şi Prefectura Poliţiei, vor lua măsurile necesare pentru menţinerea ordinei.

INFORMATII

— **Conferinţa dlui Colban.** *Se aduce la cunoştinţa publicului că lecţiunea a doua a dlui Eric Colban va avea loc Marţi 20 c., la orele 6 în sala Bibliotecii, iar Miercuri la aceeaşi oră va avea loc lecţiunea dlui profesor Guiart care cedează ora de Marţi în aeest scop.*

— **Improprietărirea.** I. I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de Miniştri, însoţit de dl Al. Constantinescu, Ministrul Agriculturei, au fost Duminică la Făgăraş, unde au asistat la înfăptuirea marelui act de justiţie socială al împroprietăririi.

— **Defecţiunile din Partidul Naţional.** Ziarul „Viitorul Făgăraşului" anunţă că dl Oct. Popa, profesor catihet, suiletul partidului naţional din localitate a demisionat de un an din acest partid, comunicând la timp, oficial, această demisie preşedintelui Pralea.

— In urma acestei demisii „Viitorul Făgăraşului" se întreabă, cu drept cuvânt, dacă mai există partid naţional în Făgăraş.

— **Teatrale.** Trupa Teatrului Naţional diu Cluj a jucat Duminică, 18 Maiu în Diciosânmărtin piesa „Strigoli" de H. Ibsen, având în rolul principal pe dna Miţi Ignătescu, dra. Virg. Cronvaid, dnii Ştefan Braborescu, Misu Ştefănescu şi Nicolae Şubă. Publicul românesc din Diciosânmărtin a primit cu mult entusiasm pe artiştii Teatrului Naţional din Cluj.

— **Piesa dlui Gh. Tătărăscu,** subsecretar de Stat „Când vine viforul" — emoţionanta plăsmuire dramatică pe motive din războiul nostru naţional, s'a reprezentat de curând la Iaşi, cu un mare succes, de către un excelent ansamblu artistic din Bucureşti.

— **Urcarea taxelor căilor ferate ungare.** Cu începere dela 1 Iunie, căile ferate ale Statului ungar vor aplica tarifulaur, ceeace va însemna o sporire cu 35—40 la sută a preţurilor actuale.

— **Bancnote falşe.** In Timişoara şi a făcut din nou apariţia bancnotele falşe. Ele sunt de 1000 lei.

— **Sinucidere.** In cimitirul din localitate un individ, neidentificat până în prezent, şi-a pus capăt zilelor prin strangulare. Cadavrul a fost transportat la morgă unde i se va face identificarea şi autopsia. Nu se cunosc încă cauzele nenorocitului gest.

— **SE CAUTĂ** *un om sau un băiat de serviciu, bine plătit, la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat. Doritorii să ocupe acest post se vor adresa în fiecare zi de lucru, între orele 11—12, la Biroul Sindicatului, Piaţa Unirei 29 (Palatul Bánffy).*

*

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

Aviz. La Librăria şi Papetăria Băncil Invăţătorilor se caută o vânzătoare, care poate fi aplicată imediat. Oferte se vor inainta „Banca Invăţătorilor S. A. Cluj, P. Ştefan Cel-Mare No. 5. 3529

— **Turneul dlui Manolescu în Ardeal.** *Dl Ion Manolescu fiind reţinut în Bucureşti pentru tratativele ce se urmează între Asociaţiunea artiştilor maghiari şi Sindicatul artiştilor români, pentru fuzionarea lor, reprezentaţiile anunţate în Ardeal cu piesa „Tatăl" se amână pentru primele zile ale lunei Iunie. Datele exacte se vor anunuţa la timp.*

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Preţurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuinţă cu intreţinere. Deslusiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de pistyan original pentru cură la locuinţă. 3532-1

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Echipa Teatrului Naţional din Bucureşti,** sub conducerea distinsului artist Ion Morţun, joacă astăseară Luni în Oradea-Mare, comedia „Ginerile lui Poirier" de Augier şi Sandeau.

— ***Un desenător tecnic agil cu praxă să primeşte la Uzinele Solvay din Transilvania S. A. Turda, jud. Turda-Arieş. 3528***

— **Inspecţie şcolară.** Zilele acestea, dl inginer inspector General Gh. Hazu a inspectat timp de două zile Şcoala de Conducători technici din Cluj rămânând pe deplin mulţumit de progresul pe care l-a realizat această şcoală în ultimul timp. Totodată, d-sa a luat cunoştinţă de rapoartele Direcţiunii asupra unor lacune administrative şi didactice şi a dat asigurări că va interveni la Ministerul Instrucţiunii pentru imediată satisfacere în celace priveşte fondurile şi personalul.

— **Congresul al IV-a al inginerilor din România.** Congresul general al inginerilor din România va avea loc în anul acesta la Cluj, în zilele de 24—26 Mai. Cu această ocazie corpul inginerilor va studia şi va desbate pe rând în secţiuni, problemele technice-economice şi soluţiunile pentru intensificarea operei de refacere a ţărei. Congresul se va ţine în sălile Universităţei, unde se va lucra în secţiuni, prima zi: Transporturile, lucrările publice, energia şi minele, valorificarea ştiinţifică a întreprinderilor şi bogăţiilor naţionale, învăţământul technic şi silvic. A doua zi cogresul se va ocupa cu chestiuni sociale. După terminarea lucrărilor, congresiştii vor face o frumoasă excursie prin Ardeal.

— **Congresul fotografilor.** Zilele acestea s'a ţinut la Bucureşti primul Congres al fotografilor din România cu care ocazie s'a hotărât fuzionarea organizaţiei din Ardeal cu cea din vechiul Regat, scoaterea unei reviste de specialitate, precum şi întreprinderea unei lupte serioase contra fotografilor ambulanţi cari contribuesc la scăderea prestigiului profesional şi la scăderea nivelului artistic. Viitorul congres va avea loc la Braşov.

Inscripţii

Simicel. — Trubadur al mandolinei, întârziat înir'o epocă în care trubadurii nu sunt decât o îndepărtată, aproape uitată amintire, Simicel, cu pălăria lui de calabrez, cu pletele căzând în cascade, cu instinctul lui de vagabond şi pasionat amant al muzicei, a rămas de sigur cel din urmă romantic al vremei.

Mandolina este un instrument pe cât de fin, de delicat şi impresionant în anumite clipe şi stări de sufiet, pe atât de ingrat pentru un artist, care i se închină ei ca virtuos.

Făcută pentru a vibra sub balcoanele înflorite în halucinaţiile lunei, în tainele parfumate ale vechilor parcuri, pe lagunele Veneţiei, stropite de sângele şi de aurul fanalelor, mandolina redusă la unic instrument de concert devine o dificultate greu de învins.

Invingătorul trebue să fie un virtuos — şi acest virtuos este Simicel, care de ani de zile bate drumurile şi colindă oraşele cu mandolina la subsioară şi cu pletele în vânt ca rătăcitorii truveri medievali.

Simicel dă un concert în Cluj.

De sigur unui trubadur care a întârziat în epoca noastră de proză nu-i mai este îngăduit gestul truverului medieval care întinde cu graţie şi mândrie pălăria care se umpleă nu numai cu flori, ci şi cu piaştri.

Noi însă să-i dăm lui Simicel obolul nostru şi nu numai pe cel al platonicei admiraţii.

Diodor

Cei 50.000 ai partidului poporului

Un proiect lipsit de seriozitate — De ce nu s'a prezentat partidul poporului în alegerile parţiale — Cari sunt titlurile partidului poporului pentru a obţinea puterea?

După cele 10 întruniri regionale, cari s'au terminat cu întrunirea de la Cluj, partidul poporului proectează să ţină o întrunire publică în Bucureşti, la care, se zice, vor fi aduşi 50.000 de ţărani din toate unghiurile ţărei. Rostul acestei întruniri ar fi să constituie ultima lovitură pentru răsturnarea guvernului. Partidul poporului urmăreşte să demonstreze pe această cale că pretenţiile sale de a lua succesiunea guvernului sînt întemeiate, după cum vrea să dovedească nemulţumirea maselor populare în contra actualului guvern.

Să vedem cât pot fi de temeinice pretenţiile partidului poporului. A aduce 50.000 de ţărani la o întrunire publică în Bucureşti, lucrul nu este prea greu dacă se pune oarecare stăruinţă şi sume îndestulătoare. 50.000 de ţărani din cei 12 milioane vor fi oricând dispuşi să vadă Bucureştii fără cheltuială, iar pe deasupra să asiste la un spectacol interesant şi rar pentru populaţia rurală.

Prin urmare, demonstraţia partidului poporului nu demonstrează nimic. Popularitatea generalului Averescu, ca şi încrederea sau neîncrederea masselor în guvern, altfel se verifică, şi se verifică just numai în alegeri. In alegerile generale de acum doi ani, popularitatea generalului Averescu şi a partidului poporului a ieşit prea şifonată pentru a ne mai lăsa astăzi înşelaţi de măsura falsă a întrunirilor publice. Dar se va zice că în cei doi ani trecuţi, poporul a ieşit din rătăcire şi s'a întors cu umilinţă la poarta partidului poporului pentru a cere îndurare şi iertare. Dacă aşa ar fi să fie, de ce oare partidul poporului n'a avut curajul să se prezinte în alegerile parţiale? Aceste alegeri sunt tot atâtea pietre de încercare a popularităţei partidelor din opoziţie şi încrederii sau neîncrederii de care se bucură guvernul. Partidul poporului a evitat sistematic examenul alegerilor parţiale. Candidaţii acestui partid au figurat în toate alegerile, s'au retras însă la timp pentru a nu da ocazie să se ştie câtă popularitate mai are dl general Averescu. Insuşi dl Octavian Goga, subşeful partidului poporului, înscris să candideze în alegerea de la Romanaţi, unde era o veche cunoştinţă din vremea când dincolo de munţi frământam aluatul împlinirei idealului naţional, a trebuit să se retragă prudent din alegere.

Intrunirea dela Bucureşti, cu cei 50.000 de ţărani aduşi, va însemna din această privinţă, prea puţin. Ne întrebăm însă, dacă ea nu poate dovedi nici popularitatea generalului Averescu şi niei dorinţa masselor de a avea un alt guvern, cu ce vor demonstra oamenii partidului poporului dreptul acestui partid de a lua guvernul? Căci pentru a justifica pretenţii de viitor, partidul poporului trebuie să se ocupe de roadele trecutei sale guvernări, cari alcătuiesc, bună sau rea, o zestre politică şi singura zestre politică a acestui partid. Cum vor dovedi conducătorii partidului poporului că trecuta sa guvernare constitutuie nn titlu pentru pretenţiile de astăzi? Cum vor vorbi despre revărsarea de imoralitate care cuprinsese toate instituţiile noastre publice, dela ministerul de industrie şi Comerţ, acel focar de trafic cu permise, la ministerul comunicaţiilor cu scandaloasele afaceri Brutinel, şi la subsecretariatul de stat al alimentărei cu ale sale depozite în permanentă înflamaţiune? Cum vor justifica aceştia, înaintea feţelor mirate şi ochilor iscoditori ai celor 50.000 de ţărani aduşi, risipa fără pereche făcută în averea Statului, nebunia bonurilor de tezaur şi calamitatea lipsei bugetului?

Sau vor pretinde aceşti conducători că alta este morala de astăzi a partidului poporului. Să ne fie permis a ne îndoi. Ce schimbare s'a produs în acest partid, care să dea consistenţă unei atari pretenţii? Nici una. Partidul poporului de eri este acelaş cu partidul poporului de astăzi, minus poate aportul de experienţă politică al lui Take Ionescu în politica externă şi minus geniul financiar al dlui Titulescu în politica economică.

Prin urmare, lipsit de o popularitate reală, lipsit de competinţă şi purtând acceaşi apăsătoare sarcină de insuficienţă morală, partidul poporului este cel mai puţin chemat a pretinde guvernul.

A. R. Gus.

Presa maghiară

Exagerări păcătoase

Ori cât de mult am condamna turburările ce s'au produs în tren pe linia Blaj—Cluj cu prilejul întoarcerii participanţilor dela serbările blăjene de 3/15 Mai, — avem datoria de a releva şi atitudinea incalificabilă a unor gazete minoritare din Ardeal cari, scriind despre tulburări, le-au exagerat proporţia în mod voit, în scopul compromiterii ţării.

Astfel, ziarul „Ujság" nu se sfieşte să scrie despre *„mizerabila vânătoare de oameni"* care are *„nenumăraţi răniţi"* şi *„doi morţi"*.

După cum problema evreiască din România nu se va soluţiona cu câteva geamuri şi capete sparte, tot aşa nici evreimea nu câştigă prin exagerarea voită, deci criminală a regretabilelor incidente.

Inmormântare şi iredentism

Ziarele maghiare publică noui amănunte în legătură cu înmormântarea la Budapesta a politicianului maghiar originar din judeţul Mureş-Turda — Désy Zoltán.

Au vorbit înaintea sicriului între alţii şi Csanády György, *„în numele studenţilor săcui"* iar Ugron Gábor, în *„numele ardelenilor"* spunând următoarele:

„Aici sunt toţi ardelenii (!), dacă nu cu trupul, cu sufletul. Ardealul nu'şi la adio, nu înmormântează, deoarece idealul (!) lui trăieşte în veci".

Colaborări budapestane

După cum se ştie, în urma îngăduinţii fără de margini a statului român, scriitorii unguri dela Budapesta obişnuesc să colaboreze la gazetele minoritare din Ardeal.

Care este însă literatura de provenienţă budapestană, reiese din ultimul foileton al scriitorului Benedek Marcell publicat în „Keleti Ujság". Iată ce scrie scriitorul maghiar:

„Trianon. Ne plimbăm prin parcul dela Versailles şi nu vrem să intrăm în Trianon. Este îngrozitor când te gândeşti că paznicul care călăuzeşte pe excursionişti, într'una dintre odăi, va spune: aici s'a iscălit pacea maghiară. *Si eu trebuie să'mi încarc sufletul cu mânie şi ură.*

Trebuie să'mi amintesc că am fost duşmani, deşi văd că francezul este mai bun, mai uman de când a învins.

Noi, noi suntem cei răi, — o, nu din vina noastră, ci din simplul motiv că suntem săraci, iar „omul sărac e al doilea drac".

— La urma — urmelor, se poate ca scriitorul maghiar să aibă dreptate...

O ticăloşie

Ziarul iredentist „Brassói Lapok" reproduce în ultimul lui număr, cu litere de senzaţie, o fantastică ştire a ziarului antiromânesc dela Budapesta „Uj nemzedék" în sensul căreia România de frica unui atac rus şi pentru a'şi asigura neutralitatea Ungariei, a oferit acesteia întreg Bănatul, Crişana şi Maramureşul precum şi autonomia Ardealului.

— Şi acum să mai zică cineva că organele partidului maghiar nu informează cinstit publicul maghiar şi că educaţia, ce li se face ungurilor dela noi de presa lor, nu este ideală.

Noui articole libere la export

Prin jurnalul consiliului de miniştri No. 3864 din 1924 s'a aprobat referatul ministerului de industrie şi comerţ, prin care se lasă libere la export următoarele produse fabricate:

Stofe de lână, piei tăbăcite, talpă, crupoane, curele de transmisiune, încălţăminte croită şi confecţionată şi hârtie.

Aceste articole vor deveni libere la export după ce ministerul de finanţe va fixa taxele de export respective.

Politica Evreilor din Ardeal

Este societatea sionistă „Zsidó Nemzeti Szövetség" una ungurească sau nu? — Atitudinea evreilor ardeleni faţă de Unguri şi faţă de români

Ziarul sionist „Uj Kelet" polemizând cu ziarul nostru, face declaraţia solemnă că el nu se solidarizează cu dl Dr. Hugo Roth, care deşi Evreu, tinde la un post de conducere în „partidul maghiar" al latifundiarilor iredentişti. In acelaşi număr „Uj Kelet" ne cere, în termeni, nu prea complezanţi, să nu confundăm societatea evreiască „Zsidó Nemzeti Szövetség" cu partidul maghiar.

Luăm la cunoştinţă cu satisfacţie desolidarizarea ziarului sionist de atitudinea provocătoare a dlui Dr. Hugo Roth şi de cea a partidului maghiar. Spre cel mai mare regret al nostru însă, nu putem renunţa să nu numim societatea „Zsidó Nemzeti Szövetség" şi pe mai departe societate ungurească.

Orice ar spune sioniştii ardeleni, ei nu pot tăgădui că limba ce o întrebuinţează este cea maghiară, că oficiosul lor „Uj Kelet" este scris în ungureşte şi că literatura ce o fac oamenii de condei sionişti îmbogăţeşte nu literatura evreiască ci cea maghiară.

Dacă este adevărat vestitul dicton maghiar „nyelvében él a nemzet" — adică „prin limbă trăieşte o naţiune" — atunci putem spune că sioniştii ardeleni trăiesc prin limba maghiară. Oricât de „sionişti" s'ar înfăţişa ei, până când nu îşi vor schimba atitudinea, sunt unguri.

Un alt fapt este că, graniţele teritoriului pe care „Zsidó Nemzeti Szövetség" este organizat sunt vechile hotare dinspre răsărit ale fostei Ungarii.

Deşi în vechiul regat există o organizaţie sionistă al cărei oficios este „Neamul Evreiesc", — *„Zsido Nemzeti Szövetség" face pe ... regionalista, excluzând dela început orice încercare de fuziune cu confraţii lor .. „regăţeni"*.

Aceasta ne dovedeşte că aşa zişii sionişti din Ardeal sunt în primul rând „m a g y a r e m b e r" şi numai după aceia sionişti.

Ziarul evreiesc ne cere o „obiectivitate" cu un înţeles cu totul special. Noi însă avem onoare de acel „obiectivism" care constă în copierea în întregime a fantasticelor elucubraţii ale lui „Uj Kelet" scrise anume pentru inducerea în eroare a celor naivi, din ceata cărora crede că şi noi facem parte. Deoarece el protestează contra presupunerii unei cârdăşii maghiaro-evreeşti în Ardeal şi pentru a dovedi că aceste relaţii nu sunt legende, vom aminti cazul relatat de către dl Giszkalay în „Uj Kelet" la 14 Nisan, anul 5683, calendarul ebraic, al Societăţii catolice (Katholikus oltárszövetség) din Haţeg care, după ce a pus la cale o petrecere aranjată de către însuşi plebanul catolic din localitate, a destinat din venitul curat al serbării o parte corespunzătoare — ştiţi cui? — Evreilor din localitate, pentru ajutorarea şcoalei evreieşti cu limbă de predare, bine înţeles, maghiară.

Alt caz. Cu prilejul congresului din anul trecut al Evreilor din Timişoara s'a adus o hotărâre din care citâm după textul publicat în ziarul „Ujság":

„Evreimea din Ardeal, sionistă şi de alte nuanţe, hotăreşte cu unanimitate că va sprijini cu drag orice acţiune a culturii maghiare".

Iar acum, după ce am văzut sentimentele sioniştilor din Ardeal faţă de Unguri, să vedem ce sentimente au ei faţă de Români. Pentru a răspunde la această întrebare, vom cita din ziarul „Uj Kelet" dela 14 Sivan 5683 calendarul ebraic, în care se scrie despre

„mizeriile infectatei vieţi publice din România şi despre aerul pestilenţial din această ţară pe cale de a fi sugrumată de corupţie".

*

Nu am citat aceste rânduri din ură de rassă, sentiment de care noi românii nu suntem capabili. Vrem numai să convingem pe Evreii ardeleni că până când ei vor ajuta direct sau indirect curentele antiromâneşti şi păgubitoare statului, atitudinea lor nu poate fi aprobată de Statul român. De asemenea, până ei se folosesc de limba maghiară, scot ziare ungureşti, cer în şcoli **limba de predare maghiară pentru mai multe generaţii** (vezi articolul dlui Székely Béla din ultimul număr al ziarului „Uj Kelet"), să nu le fie ruşine dacă cineva le spune adevărul că ei sunt nu numai sionişti ci şi veritabili „magyar ember."

Tot atât de zădarnică este afirmaţia că societatea „Zsidó Nemzeti Szövetség" n'ar fi una maghiară.

Că această societate „sionistă" şi Partidul maghiar nu sunt acelaş lucru, am ştiut-o şi înainte de lămuririle de prisos ale lui „Uj Kelet".

Afirmăm însă că o alianţă totuşi există între aceste două grupări politice. **Este alianţa urii comune contra a tot ce e românesc.**

Crâmpee de polemica

Pentru „România" guvernul „e putred": „România" nu vede alceva, decât cum „vin forţe noui".

Le vedem şi noi forţele noui ale „României". E cohorta Consiliului Dirigent, căruia un corosiv om de spirit i-a zis „Consiliul Delicvenţi": Sunt Bonteşti, Boila, dr. Aurică Dobrescu etc.. etc.

Noui, nu eam sunt aceşti domni; ceeace este sigur, e că putrezi sunt din cap, până în picioare.

Ungurii cari şantajează

Sunt unguri cari îşi închipue că se deşteaptă, că se trezesc din beţia unui vis amăgitor, ori dureros — sunt ebredişti, sunt însă unii unguri cari visează ziua nămeaţă mare cele mai năzdrăvane năsbâtii. Astfel un ziar din Budapesta, închipuindu-şi că România se află în ajunul unui războiu cu Rusia şi că are nevoe de neutralitatea Ungariei scrie:

„Războiul mondial a dovedit cu prisosinţă, că ţările neutrale au fost cele mai înţelepte. Ungaria trebue să le urmeze exemplul şi să lase să se plătească foarte scump această neutralitate" — scriu aceleaşi ziare".

Deci, Ungurii cari visează cai verzi pe pereţi ne spun: ori daţi bani, ori vă declarăm războiu! Punga sau viaţa!

Pentru ca şantajul hortyştilor să isbutească, se cere, pe lângă lipsa de scrupul moral, forţa — ceeace lipseşte complect ungurilor lui Horthy.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Oui
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

STIRI DIN BANAT

— O frumoasă sărbătoare la Comloş —

„Voluntarii Comloşeni" au aranjat în seara de 6 Maiu o mare şi frumoasă serbare cu un minunat program.

Evenimentul serbărei l'a constituit producţia muzicală a talentatului compositor, dl *Aurel Mezin*, candidat de advocat, care s'a prezentat pentru întâia oră publicului nostru cu piese clasice, cu bucăţi de muzică populară românească şi cu compoziţii originale.

Publicul, în mare parte compus din ţărani, a rămas adânc impresionat de execuţia cu totul superioară a bucăţilor executate.

Exprimăm pe această cale elogiile şi mulţumirile noastre tânărului compozitor, care în loc să alerge spre lumina orbitoare a marilor oraşe a preferat să se coboare la popor şi să-l ridice la el.

Al doilea eveniment, care a eşit din comun a fost reprezentarea piesei clasice: „Conul Leonida faţă cu reacţiunea", de nemuritorul I. L. Caragiale. Rolul principal a fost susţinut cu deosebită vervă de dl Andrei Bălan, iar în rolul Efimiţei, talentul studentului Teodor Muntean, a storş lacrimi de veselie din ochii spectatorilor.

Pentru această ocaziune părintele protopop Dr. St. Cioroianu a scris monologul patriotic „Visul unui voluntar pe frontul Moldovei", recitat cu însufleţire de către fruntaşul voluntar decorat, George Contrea, impiegat CFR Arad.

Pe lângă numeroasele declamări a fost de relevat „Cântecul Marinarului", executat în trio de către dl George Ciolac, dl Nicolae Irimie şi Dşoara Ana Ciolac. A urmat apoi dans până în zori, la care a servit muzica lui Gogalici din loc şi a lui Duruţ din Arad.

Regretăm că publicul a arătat puţin interes faţă de această serbare. Abia s'a încassat 4000 Lei, afară de binevoitoarele suprasolviri, pe 1095 Lei. Mulţumim pe această cale celorce au dat suprasolviri anume: dl părinte protopop gr. cat. Ioan Bodocan 60 Lei, Iosif Pascu 175 Lei, dl Toma Ciolac 100 Lei, câte 50 Lei au dat dl Ciril Dimitrievici, secretar comunal, dl dr. Aurel Contrea profesor, dl George Contrea impiegat C.F.R. dl Simion Păcăţian şi dl Aurel Luca. 40 Lei dl Preda Jian voluntar, 30 Lei a dat dl subnotar, Petre Grofşorianu. Câte 25 Lei: Aurel Herzon, George Nertea, George Păcurariu, Andrei Fotoc, Ignatie şi Iulian Gaiduşec. Câte 20 Lei: George Drăguescu-Pârţănache, Ioan Ciolac, st. univ, Teodor Drăguescu, Dtrie Drăguescu, Savu Păcurariu Ioan Ciolac Bânciu, Anuţa Isac, Ion Corbă, Antone Grofşoreau-Hondru şi Partenie Sebeşan. Câte 15 Lei: Dnii Valer Beşu înv. Gavril Cotta înv. şi Filip Olărescu. Câte 10 Lei Chiva Moga, Chiva Smed, Petru Olărescu, Gh. Păcăţian, George Illiu, Nicolae Irimie, Romulus Stanciu şi N. N. 5 Lei: N. N.

Corespondent.

Organizarea expoziţiei zootehnice la Cluj

Consfătuirea de ieri a prefecţilor şi a medicilor veterinari judeţeni din întregul Ardeal şi Banat — Ce hotărâri s'au luat? — Când va avea loc expoziţia şi unde? — Ce s'a făcut până acum?

Eri dimineaţă la orele 9 a avut loc în sala mică a prefecturei judeţului o importantă consfătuire.

Dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, şi dl Tofan, medicul veterinar, au convocat pentru ziua de eri pe toţi prefecţii de judeţe şi pe toţi medicii veterinari judeţeni din întreg Ardealul la o consfătuire la Cluj, în vederea aranjărei expoziţiei zootehnice regionale care va avea loc la toamnă la Cluj.

Au luat parte peste 40 de persoane. Adunarea a fost prezidată şi deschisă de către dl Prefect Mureşianu.

Dl Septimiu Mureşianu deschizând adunarea rosteşte o frumoasă cuvântare arătând necesitatea şi importanţa economică şi naţională a acestei expoziţii, şi salutând pe cei de faţă îi roagă să acorde toată bunăvoinţa şi tot sprijinul lor pentru reuşita expoziţiei.

Intrându-se apoi în desbateri se fixează biuroul consfătuirei care a fost astfel compus: dl Sept. Mureşianu, preşedinte, iar ca membrii dnii: dl inspector general Ţânţăreanu, Tiberiu Cristea, director regional Cluj şi dr. Tofan.

Locul pe care se va ţine expoziţia

S'a hotărât ca locul unde va avea loc expoziţia să fie oborul de vite, care va fi amenajat în acest scop, ridicându-se mai multe pavilioane, tribune, şi fântâni pentru adăpatul vitelor etc.

Se votează apoi regulamentul de participare a exposanţilor după judeţe.

Vor participa la această expoziţie toate judeţele din Ardeal şi Banat cu vite de diferite rase.

Vor fi expuse la această expoziţie: vaci, boi, tauri, cai armăsari rămători, bivoli, bivoliţe, păsări.

*

Pentru reuşită, fiecare prefectură de judeţ va contribui cu sumele care au fost deja aprobate de minister pentru expoziţia din Cluj şi cari împreună cu sumele existente se urcă la 2 milioane.

Ajutoarele care se vor mai acorda şi din alte părţi precum şi veniturile expoziţiei vor mai face alte două milioane.

O sumă însemnată de bani va mai acorda şi primăria Cluj, care în viitor va putea profita şi de pavilioanele expoziţiei, care vor fi astfel construite ca să fie durabile. Aceste pavilioane vor fi răscumpărate de primărie.

Pavilioanele vor servi oraşului pentru diferite târguri şi pentru viitoare expoziţii zootehnice.

Durata expoziţiei s'a fixat pentru zilele de 13—14 şi 15 Sept. odată cu târgul de mostre din Cluj şi odată cu congresul medicilor veterinari din întreaga ţară.

Expoziţia este pusă sub patronajul A. S. R. Principele Carol şi sub preşidenţia de onoare a dlui Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei.

Adunarea a admis apoi prin aclamaţii ca, comitetul activ şi permanent al expoziţiei să fie format din dnii Sept. Mureşianu, preşedinte, Oct. Utalea şi inspector Ţânţăreanu ca vice-preşedinţi, Tiberiu Cristea şi dr. Tofan ca membrii, iar dnii Török şi Bálint ca membrii supleanţi.

Ca patroni ai expoziţiei au fost aclamaţi dnii miniştri: Ionel Bratianu, Al. Lăpedatu, general Moşoiu şi general Văitoianu. Pe lângă aceştia câte doi dintre fruntaşii tuturor partidelor din opoziţie.

*

S'a obţinut până acum reducerea de 75 la sută pe CFR. atât pentru vizitatori cât şi pentru transportul animalelor.

*

Lucrările pentru amenajarea oborului de vite vor începe la 1 Iulie urmând ca până atunci să se strângă sumele necesare expoziţiei.

Consfătuirea a luat sfârşit la orele 1.

A. S. R. Principele Carol trece prin Cluj spre Oradea

Eri dimineaţă la orele 10 şi jum. a sosit prin surprindere din gara Cluj A. S. R. Principele Carol.

La gară a fost întâmpinat de dnii Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, Oct. Utalea, primarul oraşului, Hossu, directorul regional al CFR. Ov. Gritta, prefectul poliţiei, o echipă de cercetaşi şi un numeros public care a făcut A. Sale o frumoasă primire. A. S. Regală s'a întreţinit în gară timp de cinci minute cu dl. Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, interesându-se de situaţia generală a judeţului.

La un moment dat, dl Mureşianu aduce la cunoştiinţă A. Sale că în oraş se află dl Colban dela Liga Naţiunilor. La acestea, A. S. Regală a respuns:

„Ştiu, dl Colban este un om superior şi a culeş impresii foarte frumoase în călătoria sa prin ţară".

Dela gară A. S. suindu-se în automobil şi conducându-l singur a făcut câteva tururi prin oraş după care a luat drumul Oradiei Mare.

A. S. Regală a promis că va lua parte la solemnitatea depunerei jurământului recruţilor dela aviaţie, solemnitate care a fost amânată pentru ziua de 23 Mai.

Staţiunea balneară
VAŢA DE JOS
Scaldă caldă în apă ce conţine sulfo bioxid de carbon. — Vindecă cu resultate minunate reuma articulară şi muschiulară, guta, ischias, inflamaţia, paralizia, vasice, emoroizi şi tot felul de boale femeieşti. Trenuri directe cu Aradul. Cereţi prospect! — **Direcţiunea.**

No. 15886-E—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 31 Maiu 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: 5000 kg. carpa alba spalata şi desinfectate, pentru sters geamuri.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. E. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

Direcţinnea Regională
3527 **C. F. R. din Cluj.**

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!
Să capătă la magazinul de fierărie
BABOS ŞI SOŢII
secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot
calitate din timpuri normale **MARCA „REX".** 2887

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTA:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.
Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.
Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Cu începere dela 1 Iunie, ziarul

Infrăţirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic şi redacţional.

Infrăţirea

având la dispoziţie un vast serviciu de informaţii şi telegrame din oraşele Ardealului şi din Capitală

va da cel puţin cu 12 ore

înaintea ziarelor din Bucureşti toate ştirile şi telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeei, ocupându-se serios de viaţa casnică, morală şi culturală a femeei.

Infrăţirea

nu va cruţa nici un sacrificiu pentru a da numeroşilor săi cititori un ziar complect, bine informat şi bine redactat, închinându-şi în acţiunea sa de îndrumare toate manifestaţiile vieţei publice ardeleneşti, toate aspiraţiile şi nevoile Ardealului.

Festivalul societăţii „Caritatea“

In sala Teatrului Naţional a avut loc eri după amează un frumos festival dat de către societatea „Caritatea“, cu concursul binevoitor al artiştilor dela operă şi teatru.

Trebuie să însemnăm cu părere de rău faptul că deşi organizat în condiţiuni artistice mulţumitoare, festivalul n'a putut de rezultate materiale prea bune din cauza lipsei unui număr mai impunător de spectatori. Căldurile estivale silesc cetăţenii să stea acasă sau să iasă afară la pădure.

Programul a suferit ca aproape la toate festivalurile modificări în ultimul moment. S'au cântat sau recitat alte bucăţi decât cele înscrise în program, iar unii dintre artişti din motive binecuvântate au lipsit.

Au cântat dnele Mimi Nestorescu-Vancea, Lt. Sudeţianu, A. Ionescu, Donabidovici şi dnii Indrieş şi P. Căldăraru. Au recitat versuri dnii Valeriu Mardare, C. Constantinescu, V. Potoroacă. Dl I. Stănescu-Papa a citit din Caragiale. Dna G. Graziella a executat dansuri clasice.

Festivalul s'a terminat cu comedia într'un act „Recomandaţia“ de Maurey, interpretată de dnii D. Constantinescu, Valeriu Mardare şi V. Potoroacă.

Conferinţa ţărilor exportatoare de vin

La 16 Iunie se va deschide la Paris conferinţa internaţională a ţărilor exportatoare de vin, România va fi reprezentată la acest congres.

In afară de nevoile ţărilor exportatoare cari se vor discuta la congres — se va decide şi asupra înfiinţării unui „Oficiu internaţional al vinului“ — care va reglementa exportul şi se va ocupa cu organizarea producţiei în general şi combaterea fraudelor în vinicultură.

Piane bune numai în magazin de piane să pot cumpăra unde iau toată garanţia şi preţurile sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ

STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal

3171

Reclama este sufletul comertului

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Anchetele noastre în Maramureş

Câteva observaţii şi aspecte generale

Sighetul e un furnicar evreesc. S'au lăţit furturile şi delapidările. Justiţia are mult de lucru. O vizită prin judeţ. Elementul românesc e în toată vigoarea. Evreii au pătruns şi la sate. Maramureşenii sunt oameni harnici dar n'au pământuri

Potrivit hotărârei ce am luat de a întreţine strânse legături şi a cunoaşte îndeaproape viaţa din Ardeal şi din celealte regiuni de dincoace de Carpaţi, sub toate raporturile, vom publica, cu începere de astăzi, o serie de anchete pe care le-am întreprins în întreg ţinutul Maramureşului.

Cum se prezintă Sighetul

După o călătorie cu trenul de 14 ore, venind din Cluj ajungi în Sighet, unde călătorii, — mai ales cei autochtoni — se avântă într'o alergătură nebună, încărcaţi de bagaje, pentru a prinde cele câteva trăsuri hodorogite care aşteaptă sosirea trenului. Birjarii se agită, caii slăbănogi se opintesc speriaţi şi icnind de greutatea „muşteriilor“ cocoţaţi ciae peste grămadă şi în mijlocul ţipetelor arhaicele vehicule ale Sighetului pornesc, stârnind nouri imenşi de praf.

Centrul oraşului este ocupat de o piaţă enormă dar pustie în mijlocul căruia stărjueşte statuia simplă şi albă a unui mucenic al bisericei catolice. Şi aici ca şi la gară, praful stârnit de trăsuri face insuportabilă călătoria pietonilor.

Cetăţenii Sighetului

Un aspect caracteristic îl dau acestui oraş cetăţenii evrei, cari în majoritate compun populaţiunea Sighetului. Capitala Maramureşului este un furnicar evreesc în care portul ritual al caftanelor şi al perciunilor îţi atrage îndată atenţia.

După războiu, evreii şi-au însuşit repede limba românească, dar în schimb şi aproape toate proprietăţile din Sighet. Nu este credem, lără interes de ştiut că, astăzi din 3000 (trei mii) de proprietăţi câte sunt în capitala Maramurăşului, numai 8 (opt) sunt în mâna Românilor. Intreaga populaţie a Sighetului se cifrează la 30.000 de locuitori. Din aceştia, Români sunt între 4-4500; evreii represintă 75 la sută iar restul, celelalte naţionalităţi.

S'au înmulţit jafurile.

Un trist ecou străbate astăzi Sighetul, ducând dincolo de hotarele sale, veşti menite să îngrijoreze pe toată lumea: „S'au înmulţit jafurile!“ — este strigătul dureros care se repetă din om în om.

In ultimul timp, aproape concomitent, s'au descoperit mari hoţii şi delapidări ai căror autori sunt mai mulţi funcţionari. Casierul şi controlorul primăriei au delapidat suma de 320 mii; ambii au fost depuşi. Dirigentele poştei locale a defraudat oficiul poştal şi a fost suspendat şi deferit justiţiei. In acelaş timp, casiera gării Sighet a fost prinsă taxând pe călători cu sume mai mari decât costul real al biletelor. Ingenioasa casieră opera de multă vreme, dar trebuia să sfârşească la puşcărie, unde se află astăzi.

De altfel, trebue să amintim în treacăt, că Sighetul a fost teatrul unor grave abuzuri şi hoţii comise de către chiar unele organe poliţieneşti. Actualmente se află la instrucţie afacerea fostului şef al poliţiei de siguranţă contra căruia sunt 90 de acuzări. Au fost condamnaţi definitiv pentru tâlhărie agentul special cl. I. Oniţă I. la 6 luni închisoare şi subcomisarul Marghescu la 1 an.

Din fericire, hoţiile au fost repede reprimate, graţie măsurilor energice ale guvernului.

Situaţia la sate

Graţie bunei voinţi a dlui dr Gavrilă Mihaly, prefectul judeţului, am putut să cunosc adevăratul Maramureş al cărui caracter pur românesc iese în deplină lumină. Elementul evreesc a pătruns şi la sate într'un număr destul de mare; totuşi, toate elementele străine la un loc, nu sunt de cât într'o slabă minoritate faţă de populaţia românească.

Ţăranii maramureşeni sunt voinici şi mai ales muncitori. Lipsesc însă pământurile de arătură pentrucă valea Tisei este foarte îngustă. De aceia puţinele petice de pământ mai bun sunt lucrate de sătenii de aici cu o sârguinţă uimitoare. Nu este rar de văzut în Maramureş arături făcute pe coastele anunţilor, la înălţimi, care ajung 1000 de metri. Ocupaţia de căpetenie a ţăranilor este creşterea vitelor, care e foarte desvoltată. Au însă şi multe dureri ţaranii din Maramureş şi asupra acestora vom insista în articolele noastre viitoare.

Dac.

România cere despăgubiri

pentru pagubele provocate portului Galaţi în timpul războiului

„Berliner Tageblatt“ anunţă din Viena:

„Guvernul român pretinde de mai multă vreme o îndemnitate pentru pagubele suferite în timpul războiului prin bombardarea portului Galaţi. In această chestiune au început Luni 12 Mai tratative la Galaţi prezidate de amiralul englez Troubridge, şi în prezenţa delegaţilor germani, bulgari şi unguri. In speţă este vorba de pagubele suferite de instalaţiunile portului şi de clădirea comisiunii internaţionale a Dunării. Potrivit tratatului de pace, puterile centrale sunt răspunzătoare în mod solidar de aceste pagube. S'a constatat însă că stricăciunile au fost pricinuite de artilerie germană şi bulgară din grupul de armată Mackensen; sprijinindu-se pe acest punct de vedere delegaţii austriaci şi unguri vor cere la tratativele cari încep Marţi 13 Mai, ca răspunderea comună să fie menţinută numai în cazurile când nu se va stabili vinovaţii în parte“.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele Lloyd cât şi ghetele Dv. 3424

Nu-l întreci cu nimic dar îl găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN. DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomandă ţiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Eventual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat împreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă nouă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Raspanditi „Infratirea“

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839. 3064

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada in şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Australă etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşaoarteior sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

---

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte
în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)
care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3318 2018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA"

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1084 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Miercuri 21 Maiu 1924.

Infrăț

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 6410

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

„Astra" la București

Gunoscuta societate culturală ardeleană, „Astra" organizează grandioase manifestațiuni culturale la București. Din toate părțile Ardealului și Banatului se vor scurge spre Capitala țărei forțele vii și variate ale culturei românești din aceste provincii. Serbările „Astrei" vor fi astfel un admirabil prilej să se demonstreze dincolo de munți că Ardealul și Banatul sunt altfel sufletește decât le-au descris politicianii partidului național, — că sunt mai curate, mai senine, mai aproape de simțirea poporului românesc din alte părți. Pentru aceste cuvinte nu putem decât să ne bucurăm de buna idee a conducătorilor bătrânei „Asociațiuni" de la Sibiu.

Dar mai trebuie să ne bucurăm de un lucru. Acum doi ani, dacă nu ne înșeală memoria, „Liga Culturală", cu un frumos trecut de cultură și de îndrumare spre idealul național în massele populare de dincolo de munți, a crezut că este bine săși unească forțele cu sora sa culturală din Ardeal, pentru o mai bună activitate de viitor. Acelaș lucru l'au gândit și conducătorii „Caselor Naționale", instituție de educație socială, culturală și națională mai tânără, dar destul de serioasă ca activitate. Și „Liga Culturală", și „Casele Naționale" au făcut propuneri de fuziune „Astrei", iar aceasta pe amândouă li-a refuzat.

„Conducătorii de pe atunci ai „Astrei" au invocat motivul că „Asociațiunea" este prea străns legată de viața culturală locală a Ardealului și Banatului, încât o fuziune cu instituțiile similare din vechiul regat și Basarabia, i-ar devia menirea. Scuză neîntemeiată și ieftină! O fuziune cu amândouă sau cu una din cele două asociații culturale de dincolo de munți, avea menirea să dea vieței noastre culturale un suflu nou. Din împreunarea puterilor de viață culturală de aici și de dincolo trebuia să se nască acea unitate de suflet menită să cimenteze actul unirei noastre politice. „Astra" n'ar fi pierdut aici nimic din autoritatea sa, după cum dincolo „Liga Culturală" și „Casele Naționale" ar fi continuat spornic opera căreia i s'au consacrat.

Atunci însă altele erau împrejurările. Conducătorii politici ai Ardealului, în parte și conducătorii „Astrei", erau în plină campanie regionalistă. Partidul național spumega împotriva vechiului regat, denigrând tot ce nu era ardelenesc. Prin reflex, dacă nu direct, conducătorii „Astrei" au fost prinși în valurile spumegânde și gunoioase ale acestui regionalism pătimaș. Refuzul la propunerile „Ligei Culturale" și „Caselor Naționale" astfel se explică.

Astăzi, după falimentul dezastruos al politicei regionaliste, „Astra" își dă seama de greșala făcută și caută să o îndrepte. Ardealul simte nevoia să se descătușeze și să se reverse cu toată bogăția sa de suflet în matca largă a culturei românești de pretutindenea. Era aceasta o necesitate pe care nici o voință din afară și nici un calcul de politică măruntă nu ar fi putut-o stăvili, pentrucă dincolo de șubredele îngrădiri regionale pulsează o puternică viață care își impune puternic desideratele sale imutabile și care absoarbe. Orientarea „Astrei" spre București este cel dintâi semn al deșteptărei și cel dintâi indiciu că viața noastră culturală nu poate avea alte granițe decât granițele firești ale Statului!

C.

Conferințele „Astrei"

Soc. „Astra" și reforma învățământului

Programul conferințelor ce se vor ținea la Cluj

Secția școlară a „Astrei" a hotărît în ședința ținută la 15 Mai ca să-și spună cuvântul referitor la proectele de reformă a învățământului de diferite grade ce vor veni în curând în desbaterile Corpurilor Legiuitoare.

In consecință, Secția a stabilit ca, deocamdată să organizeze o serie de 7 conferințe în Cluj, ținute de membrii ei în legătură cu proiectul de lege referitor la învățământul primar și normal depus pe biroul Parlamentului. La aceste conferințe, urmate de discuții, vor lua parte numai membrii secției (activi și corespondenți). Rezultatele conferințelor și discuțiilor se vor consemna în formă de concluziuni și se vor trimite Onoratului Minister al Instrucției și Corpurilor Legiuitoare.

Iată programul conferințelor:

1. Luni, 18 Maiu, ora 6 p. m.: Considerații generale cu privire la reforma învățământului, de dr Onisifor Ghibu, prof. universitar. 2. Joi, 22 Maiu, ora 6 p. m.: Despre școlile de copii mici, de dl Fl. Ștefănescu-Goangă, profesor universitar. 3. Sâmbătă, 24 Maiu, ora 6 p. m.: Despre învățământul primar, de dr Ioan Mateiu, profesor la Academia comercială, deputat. 4. Luni, 26 Maiu, ora 6 p. m.: Despre cursurile de adulți, de Nicolae Bogdan, directorul liceului de fete „Regina Maria" din Cluj. 5. Joi, 29 Maiu, ora 6 p. m.: Despre învățământul normal-primar, de dr. Pavel Roșca, directorul școalei normale de băeți din Cluj. 6. Sâmbătă, 31 Maiu ora 6 p. m.: Coordonarea rezultatelor conferințelor și discuțiilor.

Redeschiderea Parlamentului

Săptămâna viitoare Corpurile Legiuitoare a căror activitate a fost întreruptă de călătoria Suveranilor în străinătate, își vor relua munca pentru a sfârși opera de legiferare a actualei sesiuni parlamentare.

Consiliul de miniștri a stabilit ordinea în care vor fi prezentate spre desbatere diferitele proecte de legi. Unele din acesta legi constituesc desvoltarea principiilor cuprinse în noua Constituție, cum este spre exemplu proectul de lege pentru înființarea pădurilor comunale, iar altele înfățișează rezolvirea necesităților cari isvorăsc pentru viața publică din împrejurările actuale.

Urmând programul său de înfăptuire, guvernul va aduce în desbaterile Senatului legea pentru comercializarea întreprinderilor statului, votată la Cameră, proectul de lege pentru unificarea bisericească, atât de mult dorită și atât de necesară. La Cameră în primele zile se vor discuta legea regimului apelor, legea pădurilor comunale, legea impreviziunei, legea pentru reorganizarea magistraturei, iar mai târziu legile de unificare a codurilor.

Iată rodnica activitate pe care Parlamentul este chemat s'o depună. Această activitate a Corpurilor Legiuitoare cași a guvernului constitue executarea programului de realizări pe care partidul liberal l'a făgăduit țării în clipa când i-a fost încredințată răspunderea guvernării și sarcina înfăptuirii operei de refacere și de consolidare a statului.

Acest program a fost realizat zi cu zi din clipa venirii la putere a partidului liberal. Cu o râvnă necurmată, cu o pricepere ale cărei roade se vădesc din ce în ce mai mult, cu o strădanie pe care se cuvine s'o admirăm, guvernul actual și-a îndeplinit și continuă să-și îndeplinească misiunea pe care țara i a încredințat-o.

In fața acestei munci uriașe și fecunde ce meschine, ce sterile și ce ridicole apar frământările pătimașe și lipsa de orientare a grupărilor de opoziție. De-ar fi ca cel puțin în actuala sesiune care se redeschide peste câteva zile, oamenii opoziției impresionați de munca rodnică și creiatoare a guvernului și a majorităților parlamentare, să părăsească agitațiile sterile și să contribue cu ce pot la marea operă de întărire și dezvoltare a României.

Din Grecia

Metaxas desavuat de partizani

Atena, 17. — O parte din partizanii lui Metaxas, cari nu înțeleg să se supună voinței poporului, l'au desavuat pe Metaxas și au ales ca șef pe Efstratiadis.

Statuia lui Avram Iancu

Noul concurs — Machetele expuse

Un comitet de inițiativă, alcătuit din personalități intelectuale și șefii autorităților locale, a hotărât să ridice pe una din piețele Clujului o statuie lui Avram Iancu, eroul a cărui viață a fost atât de chinuită.

Datorită străduinței acestui comitet precum și bunăvoinței întâlnită aproape pretutindeni s'au putut aduna fonduri însemnate cari îngăduesc începerea lucrării.

In scopul acesta comitetul a hotărât instituirea unui concurs, fixând anumite condițiuni în ce privește lucrarea. Primul concurs ținut acum câtva timp n'a dat rezultatele așteptate, întrucât nici unul din proectele de lucrări n'a obținut premiul I. ceiace ar fi însemnat încredințarea facerei statuiei artistului premiat.

In darea de seamă pe care ziarul nostru a făcut-o înainte de întrunirea juriului care urma să aprecieze lucrările, s-a exprimat opiniunea că nici una din machetele expuse nu îndeplinea condițiunile artistice necesare. In afară de una sau două lucrări cari dovedeau străduință și poate și oarecare talent, celelalte se înfățișau atât slab din punct de vedere al realizării artistice cași al concepției, încât nici nu meritau să se coboare o judecată critică asupra lor.

Zilele acestea s'a deschis un nou concurs la cari participă un număr mai mic de lucrări.

Am vizitat sala unde se găsesc expuse machetele și cu o părere de rău sinceră trebuie să fac mărturisirea că nici proectele prezentate acum nu sunt mult mai bune decât cele de rândul trecut. Și de data asta nici una din lucrări nu înseamnă o încercare de mare realizare artistică. M'am dus la expoziție cu nădejdea că voi găsi acum ceiace n'am găsit la cea dintâi. Și m'am uitat cu atențiune la fiecare din lucrările expuse, am făcut apel la toate îndulgențele, am ascultat toate lămuririle, am privit din toate părțile, dar cu toată cazna mea și cu toată bunăvoința pe care am pus'o după o examinare îndelungată și în două rânduri făcută, a trebuit să mă plec din nou în fața deziluziei. Suflul de mare artă pe care așteptam să-l simt desprinzându-se biruitor din vreuna din lucrările expuse, nu l'am întâlnit.

Sunt poate mai îngrijite și mai bine lucrate proectele de acum decât cele de rândul trecut. Unele din ele au oarecari calități fie de migăloasă execuție, fie de meșteșugită realizare. Artă adevărată, însă, n'am văzut la nici una din lucrări.

In fundul sălii, în fața intrării, se găsește expusă o machetă, purtând motto „Regele Munților" și care pe tema „urcării în munți" înfățișează o formă imitând statuia lui Matei Corvin. In mijloc, sus, Avram Iancu se pregătește să încalece, în dreapta moții îl urmează în munți, iar în stânga un grup de unguri jură credință lui Avram Iancu. Un mare basorelief, înfățișând una din luptele lui Iancu e făcut în dosul statuiei.

O altă machetă reprezintă pe Avram Iancu călare cu sâbia în mână într'o poză de erou medieval. In față, jos, Horia, Cloșca și Crișan. In dreapta ca și în stânga câte un basorelief.

Lângă această machetă se ridică pe un soclu ale cărui dimensiuni ni s'au părut exagerate, un Avram Iancu cu căciulă și cămașă țărănească, călare, înconjurat cu tovarășii lui de luptă și de moți. Grupul întreg are oarecare mișcare și elan.

O altă lucrare înfățișează pe Avram Iancu călare înconjorat de poporul revoltat. Grupul este însă prea înghesuit.

In sfârșit o altă lucrare cu motto „Forti floreat laurus" reprezintă pe Avram Iancu călare pe un cal care se smâcește înapoi. Eroul, gol, într'o poză de atlet antic, își încordează mușchii brațelor strângând pumnii la piept.

Acestea sunt proectele expuse. Juriul va avea să decidă care dintre ele, vădind talentul artistului îi va aduce acestuia încredințarea lucrării sau, nemulțumit de nici una din machetă să institue un nou concurs.

Avem toată încrederea că juriul va ști să dea verdictul pe care-l impune valoarea artistică a lucrărilor expuse.

Sărbătorirea zilei de 10 Mai

Programul festivalulului de la Teatrul Național

Vineri 23 Mai 1924 (10 Mai stil vechi) ora 3 p. m. *Mare Festival Național* cu prețuri populare.

Partea I. „Imnul Regal" Executat de corul Operei Române. T. Brediceanu: „Ardemi-te-ai codru des" și G. Dima: „Jelui-m'aș și n'am cui" Dna M. Nestorescu. G. Dima: „Ștefan Vodă și Codrul" Dl I. Crișan. „Arii Naționale" Dna Sudețeanu. Ioan Brătiaru: „Pui de lei" executat de Corul Operei Române.

Partea II. *Pe aicea nu se trece* Poem eroic într'un act. Spectacolul se va începe precis la ora 3. p. m.

Criza de locuințe în Germania

Berlin — Criza de locuințe se face din nou să fie simțită în întreaga Germanie și în special în Berlin, unde două sute cincizeci de mii de cereri de locuințe au rămas încă nerezolvate.

Scrisori din Bihor

Sfinţire de biserică — Şezătoare cercului cultural „Gheorghe Neagu“ în Şebiş. Şezătoarea soc. „Crişana“

Sfinţire de biserică

In ziua de 5/18 Martie, a. c. s'a sfinţit biserica românească renovată radical — din Coşdeni (protopopiatul Răbăgani). Actul sfinţirei a fost oficiat de adm. ppesc Terentie Moga, asistat de preoţii: Augustin Moga, Gh. Serac parohul locului, Ioan Pop, Gh. E. Serac jun. şi Gh. Popoviciu.

Dl Moga a vorbit despre însemnătatea şi rolul bisericii, îndemnând pe toţi la credinţă, dragoste faţă de biserică şi de legea românească.

Cuvântarea plină de poveţe creştineşti şi instructive a impresionat credincioşii.

După săvârşirea sftei Liturgii, tânărul preot Gh. Serac, a vorbit cu multă convingere despre legătura spirituală dintre Dumnezeu şi om.

Şezătoarea cercului cultural „Gheorghe Neagu“

Cercul cultural VII al circumscripţiei Beiuş, numit „Gheorghe Neagu“ după numele neuitatului învăţător din Lazurii de Beiuş şi-a ţinut a treia întrunire Duminecă 11 Maiu în comuna Şebiş.

Inainte de masă a avut loc şedinţa intimă în care învăţătoarea locului, dşoara M. Chidioşan a ţinut o lecţie practică: „Termometrul“. După masă la ora 2 şi jum. a avut loc şedinţa publică cu un program bogat şi frumos. In frunte cu preoţii şi fruntaşii locului a asistat o mulţime mare de popor încât sala de clasă nu-i încăpea. Elevii şcoalei au cântat mai multe cântece naţionale şi poporale şi au recitat poezii. S'au ţinut şi trei conferinţe mult apreciate de auditor. In special merită o deosebită atenţiune conferinţa vrednicului preşedinte Ioan Cloambeş despre „Alcoolismui şi combaterea lui“ în cursul căreia, prin diferite exemple a căutat să convingă poporul despre pagubele morale, materiale, sanitare şi naţionale pe cari otrava beuturilor spirtoase le samănă şi înrădăcinează în viaţa neamului nostru.

La această adunare a luat parte şi s.-revizorul I. Roşu exprimând, la sfârşit, mulţumita autorităţilor de stat preşedintelui precum şi dlor preoţi şi preotese Lucuţa şi Gavra din loc pentru sprijinul şi dragostea cu care s'au pus în serviciul acestei acţiuni culturale, găzduind şi ospătând la masa lor pe toţi participanţii; învăţătoarei, elevilor precum şi poporului care dând ascultare conducătorilor s'a prezentat în număr atât de impunător.

Adunarea a fost onorată şi de presenţa părintelui M. Pap din Burda V. Făcuţ din Câmp de dl I. Chidoşan din Beiuş, Dna, Papp din Buntesti ş. a. ş. a.

Viitoarea întrunire a acestui cerc, va avea loc Miercuri, 18 Iuni în Custiş.

Şezătoarea societăţei „Crişana“

Infiinţată în 1920 de către studenţii de pe cele trei Crişuri cari studiau la Universitatea din Cluj, societatea naţional-culturală „Crişana“ datorită avântului neobosit al studenţilor a ajuns cea mai activă şi cea mai apreciată dintre societăţile studenţeşti.

Zilele acestea, societatea a ţinut în Beiuş o frumoasă şi reuşită şezătoare artistico-culturală.

Programul artistic a fost precedat de un cuvânt de deschidere al preşedintelui dl dr. Ioan Popoviciu, care a arătat rostul societăţii „Crişana“ şi activitatea ei de până aci.

A urmat „Răsunetul Crişanei“ cor cu solo de bas executat într'un mod ireproşabil.

Dl Ştefan Paşca s'a achitat cum nu se poate mai bine atât în „Răsunetul Crişanei“ cât şi în „Altarul mănăstirei Putna“.

Corespunzător tuturor cerinţelor artistice au fost executate şi celelalte puncte de cor din program: „Corul marinarilor“ din opera „Vasul fantomă“ de Wagner, „Codrule codruţule“ de Sequens, în care remarcăm soloul de bariton al dlui Liviu Moldovan. „Altarul mănăstirii Putna“ admirabila compoziţie a regretatului C. Porumbescu şi mai ales „Corul banditilor“ din opera „Ernani“ a lui Verdi care a stârnit furtună de aplauze şi a trebuit să fie repetată.

Munca neobosită ce o desvoltă dl profesor Ioan Lipovan, dirigentul corului, a făcut ca bucăţi grele de operă clasică să fie executate impecabil.

Dşoara Silvia Spornic ne-a delectat cu bucăţi din Chopin şi Brediceanu, iar dl Liviu Vimbus acompaniat la pian de dl N. German a executat la vioară Romanţa în F-dur a lui Beethowen şi Concert 7 Adagio şi moderato de Rode, toţi dovedind multă pricepere artistică.

Poezii au declamat dr. T. L. Oprişa: Satira III de Eminescu şi dl C. Bardoşi puternica baladă a lui Coşbuc Moartea lui Fulger. Faţă de interpretarea ambilor nu avem decât cuvinte de laudă.

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele Lloyd cât şi ghetele Dv. 3434

INFORMATII

— **Congresul Uniunei Femeilor din România Mare.** Al cincilea congres al Uniunei Femeilor române din România Mare, de sub înaltul patronaj al Maiestăţei Sale Segina Maria se va ţine în zilele de Rusalii 15, 16, 17 Iunie la Baia-Mare, sărbătorindu-se aderarea societăţilor din Moldova şi Bucovina. Pentru orice priveşte acest congres a se adresa dnei Maria B. Baiulescu, prezidenta Uniunei la Braşov, Piaţa Libertăţei No. 22.

— **Dela Automobil-Club Regional-Cluj.** După o telegramă primită în acest moment din Bucureşti putem anunţa că pentru concursul de turism care va avea loc la începutul lunei Iunie a. c. au binevoit a se înscrie ca concurenţi: Alteţa Sa Regală Principele Moştenitor al României, cu automobilul „Hispano-Suiza“ şi A. S. R. Principele Paul al Greciei, cu automobilul, „Armstrong Siddeley“.

— **Un savant român propus pentru marele premiu „Osiris“.** Cele cinci secţii ale Academiei franceze şi-au prezentat candidaţii pentru marele premiu Osiris de 100.000 franci destinat să recompenseze descoperirea sau opera cea mai însemnată în ştiinţe, litere, arte, industrie şi în general în tot ceeace interesează publicul. Academia de ştiinţe a recomandat pe dnii Fabri, Debierre, Sasenac, şi Levaditi. După cum se ştie d. Levaditi, dela institutul Pasteur, una din personalităţile remarcabile ale ştiinţei europene este român şi e ginerile regretatului doctor Istrati.

— **Furt.** Eri între orele 12-1 s'au furat din biserica din Strada Nicolae Iorga mai multe obiecte bisericeşti în valoare de peste 15000 lei, de către nişte indivizi necunoscuţi. Comisariatul I. de poliţie a făcut primele cercetări şi se crede că în scurt timp se va da de urma hoţilor.

— **Promovare de doctor.** Sâmbătă la orele 11 a avut loc la Universitatea din Cluj solemnitatea promovărei de doctor în drept a dlui Novăcescu, unul dintre cei mai distinşi studenţi ai facultăţei de drept. Sâmbătă seara colegii au sărbătorit pe noul doctor la o agapă care a avut loc la restaurantul Parc.

— **Pentru Statuia lui Avram Iancu.** In sala Primăriei s'a deschis o nouă expoziţie de machete pentru Statuia lui Avram Iancu, care va fi deschisă până în ziua de 31 Mai. Până acum s'au prezintat 4 machete. In ziua de 24 Mai un juriu va cerceta piesele expuse şi-şi va da avizul asupră celor mai bune.

— **Ziua de 15 Maiu 1848 în Oradea-Mare** s'a sărbătorit la liceul „Gojdu“ în prezenţa întregului corp didactic. S'a adus omagiu familiei regale intonându-se imnul regal sub conducerea dlui profesor Eugen Hâncu. Dl profesor T. Florea a lămurit elevilor într'o frumoasă şi călduroasă cuvântare rostul acestei zile, după care a recitat elevul Ioneseu din cl. VI. S'a cântat apoi tot atât de frumos bucata „Din Carpaţi şi pân' la mare“.

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **Doi învăţători la doi elevi** Ministerul instrucţiunei publice descoperind, că şcoalele minoritare plătite din bugetul statului fac abuzuri cu posturile de învăţători, a ordonat revizoratelor să ancheteze aceste şcoale. S'a găsit în Ardeal o şcoală cu 2 învăţători, având în total numai 2 elevi, în fiecare clasă câte unul.

— **Dela soc. „Moldova întregită“.** Societatea studenţească „Moldova întregită“ a proiectat o excursie în ţară cu caracter de propagandă naţională şi pentru combaterea plăgilor sociale, având durată de o lună şi zece zile, începând cinci zile după terminarea sesiunei de examene, cu itinerariul;

Cluj, Feldioara, Ghimiş, Adjud, Mărăşeşti, Tecuci, Bârlad, Galaţi, Reni, Bolgrad, Cetatea Alba, Tighina, Chişinău, Bălţi Soroca, Larga, Noua Suliţă, Boian, Cernăuţi, Darneşti, Rădăuţi-Gura Humorului, Valea-Putnei, Vatra-Dornei, Burdujeni, Suceava, Paşcani, Tg.-Neamţ, Iaşi, Roman, Bacău, P.-Neamţ, Adjud, Ghimeş, Feldioara, Cluj.

Condiţiunile de participare:

1. Să fie membru al Societaţii.

2. La înscriere să depună suma de 1000 lei.

Cei cari doresc să participe se pot înscrie la casierul societăţii cel mai târziu până la 1 Iunie a. c., numărul locurilor fiind limitat la una sută,

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Turneul dlui Manolescu în Ardeal.** *Dl Ion Manolescu fiind reţinut în Bucureşti pentru tratativele ce se urmează între Asociaţiunea artiştilor maghiari şi Sindicatul artiştilor români, pentru fuzionarea lor, reprezentaţiile anunţate în Ardeal cu piesa „Tatăl“ se amână pentru primele zile ale lunei Iunie. Datele exacte se vor anunţa la timp.*

— *Dl C. Xantopol, fost judecător la Tribunalul din Cluj, demisionând din magistratură pe ziua de 1 Maiu a. c. şi-a deschis un birou de avocătură în str. Regală Nr. 5.*

— *Serata soc. studenţilor bucovineni. Soc. studenţilor bucovineni, aranjează Sâmbătă 24 Mai, o seară dansantă sub patronajul dlui general Papp Dănilă în saloanele Cercului militar. Invitări s'au trimis. Reclamaţiuni se primesc zilnic între orele 2—4 strada Şincai 13, la sediul societăţii.*

Un desenator technic agil cu praxă să primească la Uzinele Solvay din Transilvania S. A. Turda, jud. Turda-Arieş. 3528

— **Conferinţa dlui Colban.** Astăseară la ora 6 va avea loc în sala cea mare a bibliotecei Universităţei din Cluj, a doua conferinţă a dlui profesor Colban despre Liga Naţiunilor.

— **Congresul expeditorilor.** La 15 Iunie va avea loc la Cluj congresul expeditorilor brevetaţi din întreagă ţară pentru a protesta contra concesionării camionajului CFR. şi pentru a cere lăsarea liberă a transporturilor dela gară în oraş.

— **Participarea la serbările „Astrei“.** Biroul central al „Asociaţiunei“ ne roagă să anunţăm că toate cererile de participare la serbările din Bucureşti, trimise după data de 6 Maiu nu mai pot fi luate în consideraţie, deoarece listele de înscriere s'au încheiat.

— **Cununie.** Cu deosebită bucurie aflăm că eminentul inginer al Politechnicei din Torino (Italia) dl Emil Buia, — fratele simpaticului medic al oraşului Cluj, dr Buia, — şi-a serbat cununia cu dşoara Laura Chintăuan Duminică, 18 l. c. în Sângeorzul-Român.

Felicitările noastre noilor căsătoriţi.

— **Edilitare.** La serviciul ingineresc al oraşului se lucrează la planul de transformare a Cetăţuei într'un parc, continuare a parcului existent. Sumele necesare vor fi trecute în bugetul oraşului de pe anul viitor.

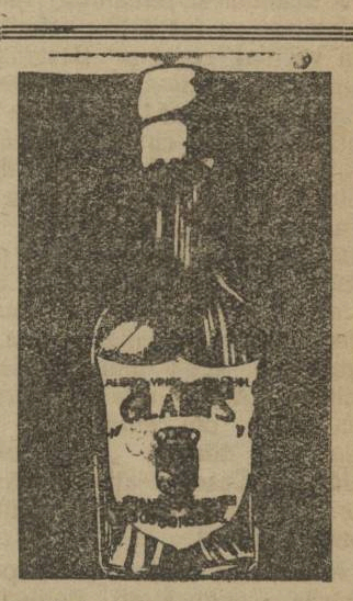

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3498—1 După măsură.

Sándor — „iubitorul de Romani"

ándor József prezice la 1884 războiul Românipentru întregirea neamului — „Deșteaptă-te roe" — în ungurește — „Să nu iubim decât femei ghiare!" — D. Sándor determină condamnarea ion Slavici — „D. Sándor este un om barbar crud" față de români, — scrie ziarul „Fővárosi ók" — D. Sándor nu urăște pe Români, dar e capabil să-i împuște în massă

ntinuăm, după cum am pro- spicuirile din autobio- din 1913 a dlui Sándor intitulată „Megtámadta- ".

n devenit — scrie dl Sán- — redactor la ziarul „Ko- ári Közlöny" care mi-a în- inţat chestiunea minoritară. n acest timp „Societatea Car- i" din Bucureşti plătită din ni ruseşti, lansează manifestul ndiar intitulat „România ire- entă", iar în Ardeal porneşte iarul „Tribuna" susţinut din bani de proveniență necunoscută, instigând într'un mod necunoscut până acum. La desvelirea monumentului de la Iaşi al voevodului Ştefan cel Mare, un senator numeşte pe Regele Carol drept *„Rege al tuturor Românilor"*. In Ardeal se pregăteşte la 1881 serbarea centenarului lui Horia. Bucureştiul şi Carpaţii de sud sunt fortificaţi de generalul belgian Brialmont contra maghiarilor. Pentru cazul unei eventuale mobilizări se descopere în biserecile româneşti arme şi praf de puşcă.

In astfel de împrejurări începe la 1 August, anul 1883 — *din voinţa lui Dumnezeu* — activitatea mea gazetărească.

Scriu articolele:

„Activitatea românească", *„România iredentistă"*, *„Rex Daciae"*, *„Serbarea lui Horia"*, etc., din ale căror titluri reiese atmosfera agitată din acele vremuri.

La 14 Februaria 1884 scriu că *„avem datorinţa de a ne organiza în judeţul Hunedoara, în părţile de sud ale Ardealului şi în Maramureş"*.

La 4 August 1884 scriu următoarele despre răfuirea finală a cărei zi va sosi cu siguranţă:

„Oarecare deal de nisip de pe Alföld nu va avea decât rolul Plevnei. După ce la Oituz şi la trecători se va face pasul hotărâtor, vom lupta braţ contra braţ, piept contra piept şi acest pământ care dela epoca Dacilor încoace este pământul vărsărilor de sânge neîntrerupte, va vedea reînviând cohortele legionarilor Romei, hoardele urlătoare ale Bizanţului, monstruoasele oşti ale lui Horia şi Iancu, eşafodul, spânzurătoarea şi ura fratricidă.

Eu am propăvăduit deci înainte cu 30 de ani, că Macedonia Ungariei este Ardealul.

Ce va fi cu noi scriu eu la 20 Iulie 1884 — dacă ne va fi frică să fim şoviniști şi dacă vom iubi femee de altă rassă decât cea a mamei noastre şi dacă ne vor interesa şi femeile nemaghiare?"

La 9 Noemvrie 1884 scriu:

„Credeţi oare că Biserica greco-ortodoxă, vecina noastră dela răsărit nu va făuri sabie din cuiele lui Isus Christos — conform obiceiului ei istoric?

Alaltăeri ea a sugrumat în sânge catolicismul polon, iar ieri semiluna mohamedană; astăzi, după ce cele două turnuri de apărare sunt dărâmate, doar noi dacă-i mai stăm în cale".

Pentru a exemplifica aceasta, eu am tradus pentru prima oară în ungureşte poezia lui Andrei Mureşan „Deşteaptă-te române" care se cântă pretutindenea, atât în România cât şi la noi.

In scopul de a ţinea treze aceste sentimente şi pentru susţinerea programului societăţii „Emke" traduc alegoria „Mureşul şi Oltul" de cel mai mare poet român, Vasile Alexandri.

...Ziarul „Fővárosi Lapok" a scris la 4 Iunie 1885 despre mine următoarele:

„Dl Sándor cunoaşte cele mai tainice cuiburi ale agitatorilor din Sibiu, Bucureşti şi Braşov. Ca duşman neîmpăcat al celui mai primejdios tribun valah Ion Slavici, a respins fără milă atacurile „Tribunei". Este foarte firească deci exclamaţia lui Slavici cu prilejul procesului de presă dela 1886 când acest periculos tribun a spus:

„Mă tem de un singur om. Numele lui este Sándor Jozsef. Păziţi-vă de el, căci are două capete, patru mâini, douăsprezece limbi şi este duşmanul de moarte a tot ce-i românesc".

Deşteptul valah a cărui condamnare cu prilejul acestui proces de presă eu am determinat-o în faţa tribunalului nu a avut dreptate când m'a acuzat de ură contra Românilor.

„Sándor Jozsef este capabil — scrie „Fővárosi Lapok" — să împuşte în massă într'o jumătate de oră pe toţi membrii ligii româneşti dela Sibiu, dar suntem siguri, că pentru liniştea lor sufletească tot el ar fi dispus să rostească cea mai sinceră rugă lui D-zeu" (Este adevărat. — Sándor).

„Dl Sándor care îşi iubeşte atât de mult naţiunea comite fără ură chiar şi cele mai mari cruzimi atunci când este convins că prin barbariile sale ajută binelui propriei sale rasse.

Ceia ce înşuflueşte pe dl Sándor, secretarul societăţii „Emke" este apărarea rassei. Ne felicităm că fondatorul lui „Emke" este astăzi când îi sărbătorim între noi.

Toţi ungurii sunt datori să rostească cu stimă şi recunoştinţă numele lui Sándor József, de al cărui nume societatea „Emke" este pe vecie legată".

*

Dl Sándor Jozsef a spus-o în trecut şi o mai spune şi astăzi că d-sa nu a urît nici odată pe români. Suntem siliţi să-i dăm dreptate!

Intr'adevăr; este aproape de neînchipuit atâta bunătate îngerească de câtă dă d-sa dovadă.

După ce ar împuşca în massă pe *tiedioşii* de agitatori valahi, ar mai admite, să se mai şi roage pentru odihna lor sufletească, dând pildă prin aceasta de „nefalsificate sentimente creştineşti şi iubire de oameni"!...

Noui tratative de fuziune?

Tratativele dintre d. Maniu şi d. Stere — Tratative sau numai convorbiri? — Fuzioniştii fac concesiuni — Ce zic takiştii? — O inevitabilă criză în partidul naţional — Tratativele de acum nu pot fi serioase

Fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist a devenit iarăşi de actualitate. Cel puţin aşa pretinde unul din ziarele anumitei prese. După informaţiile acestui ziar, tratativele de fuziune au fost reluate într'o întrevedere pe care a avut-o dl Maniu cu dl Stere, săptămâna trecută la Bucureşti, când s'au stabilit punctele esenţiale ale discuţiilor viitoare.

Acelaş ziar pretinde că de rândul acesta fuziunea nu mai poate fi de nimic împiedecată. Ţărăniştii, se zice, au renunţat formal la principiul luptei de clasă, iar partidul naţional este gata să închidă ochii faţă de unele persoane, cari, prin trecutul lor, ar cam şifona morala publică.

Astfel cum prezintă „Adevărul" stadiul „pertractărilor" de fuziune, totul pare că merge minunat. Intrevederea dlui Maniu cu dl Stere, dacă se adevereşte, este un indiciu că dreapta partidului naţional este dispusă să facă concesiuni în ceeace priveşte persoanele din partidul ţărănist cari în chestiunea naţională au avut o atitudine dubioasă sau protivnică realizărei idealului nostru naţional.

Chestiunea este dacă relatările „Adevărului" corespund stărilor de fapt, adică dacă dl Maniu a tratat cu dl Stere şi dacă ţăraniştii sunt realmente dispuşi a renunţa la atâtea principii scumpe lor pentru o eventuală fuziune. In cazul când toate acestea se dovedesc ca existente, rămâne totuşi un element pe care „Adevărul" îl trece sub tăcere şi care ar constitui o serioasă piedecă la realisarea fusiunei. E vorba de ce zic takiştii?

In adevăr, fracţiunea takistă din partidul naţional, încă de la primele svonuri de fuziune a pus limpede chestiunea dlui Stere. Am arătat aici, cu alt prilej, care este opinia takiştilor: ori dl Stere renunţă a mai face politică militantă şi atunci fuziunea este posibilă cu un partid ţărănist premenit, ori dl Stere rămâne în fruntea partidului ţărănist dar fuziunea nu se face. Cunoscând această părere a takiştilor, dl Mihalache mai întâi, şi apoi dl Madgearu, au desmințit categoric existenţa oricăror tratative de fuziune. Ceeace ne îndreptăţeşte să credem că ţărăniştii nu sunt dispuşi a renunţa la dl Stere.

Tratativele cari se zice că s'au reluat acum în mod serios după ce d. Stere a făcut o vizită dlui Goldiş la Arad, sunt sau fără asentimentul takiştilor, sau sunt o pură invenţiune, menită să servească alte scopuri decât fuziunea. Presupunând că tratativele de astăzi au şi asentimentul fracţiunei takiste din partidul naţional, pentru ce oare „Lupta" care altădată făcea cor cu „Adevărul" pe chestia fuziunei, nu suflă nici un cuvânt acum? Rezerva oficiosului politic al dlui Mironescu este destul de interesantă, pentru că dovedeşte că în cazul când d. Maniu tratează realmente cu d. Stere, takiştii nu vor întârzia de a provoca criza în sânul partidului naţional.

Rămâne deci de văzut dacă partidului naţional îi convine o ruptură cu takiştii pentru o fuziune cu partidul ţărănist. Noi nu o putem crede. Căci oricât de puţin simţ politic au dovedit conducătorii partidului naţional, este imposibil ca aceştia să nu vadă că takiştii ar ieşi superiori moraliceşte dintr'o ruptură pe chestia Stere.

Oricât de odioasă a fost fuziunea „democratului" partid naţional cu takiştii reacţionari, este imposibil ca d. Maniu să nu înţeleagă că opinia publică de bine de rău s'a obişnuit cu actuala compoziţie a partidului naţional şi că o fuziune cu ţăraniştii, aşa cum sunt astăzi oricâte concesiuni principiale ar face ei, ar fi primită cu mai multă repulsiune încă de opinia publică.

Mai curând suntem înclinaţi a crede că svonurile de fuziune ale „Adevărului" sunt o simplă manevră din partea dlui Maniu, care vrea să şi înşele partizanii dornici de o apropiere cu partidul ţărănist, după cum poate fi o manevră a ţăraniştilor cari fiind în tratative şi cu averescanii, ar căuta să-şi mărească creditul politic faţă de aceştia. In nici un caz de o fuziune serioasă nu poate fi vorba în asemenea împrejurări.

A. R. Gus

Scrisori din Tg.-Mureş

Colectă publică — Descoperirile unor manuscrise inedite ale poetei Veronica Micle — Sinucidere — Logodnă — Excursia unor medici

Drăguţele Domnişoare Şogan au colectat pentru filiala „Soc. Principele Mircea" din oraşul Târgul-Mureş o însemnată sumă pe care au înmânat-o Doamnei Georgescu, directoarea Liceului „Unirea".

Ar fi fost de dorit ca la apelul făcut de Doamna Georgescu să fi răspuns un mai mare număr de Doamne şi Domnişoare, întrucât scopul colectei era pentru mărirea fondului societăţei.

Descoperirea mai multor manuscrise inedite de-ale poetei Veronica Micle

Bătrânul Gh. Mihăiaş din Gura Humorului a prezentat preotului N. Ghimba mai multe scrisori şi lucrări de mare valoare de ale poetei Veronica Micle.

Cum acestea desigur prezintă un mare interes, ar fi de dorit ca cei competenţi să facă demersurile necesare pe lângă părintele Ghimba pentru ca aceste manuscrise să devie proprietatea Academiei sau a Bibliotecei Universităţii din Cluj.

Sinucidere

Soţia lui Zöld István văzând că bărbatul ei, de mai multă vreme joacă cărţi şi perde mereu risipind şi dota, a căutat pe multe căi să-şi convingă bărbatul de a renunţa la jocurile de noroc.

Toate sforţările ei au fost însă fără rezultat. Văzându-se ruinată, a căutat să-şi curme viaţa luând o cantitate de acid hydrochloric şi sodă caustică.

In stare gravă nenorocita femeie a fost internată în Spitalul de Stat din oraşul nostru.

Logodnă.

Aflăm cu bucurie că iubitul nostru primar dl dr. Emil Dandea şi-a oficiat logodna cu domnişoara Sidonia Cristea, fiica dlui dr. Paul Cristea şi nepoata I. P. S. S. Mitropolitului primat dr. Miron Cristea. Prezenţi la această logodnă au fost I. P. S. S. Mitropolitul dr. Miron Cristea, protopopul Rusu, dl prefect Victor Maior, dl subprefect P. Roşca şi un număr destul de mare de notabilităţi ale căror nume ne scapă din vedere.

Urăm pe această cale dlui primar al oraşului Târgul-Mureş felicitările noastre.

Excursia unor medici.

In ziua de 15 Mai a sosit în oraşul nostru un număr mare de medici cari se află în excursie prin Ardeal.

La gară au fost întimpinaţi de medicii şi de autorităţile locale cari le-au făcut o grandioasă primire. Excursioniştii au rămas peste noapte oaspeţii oraşului Tg. Mureş, de unde au plecat a doua zi cu trenul la Sovata, unde a sosit şi dl ministru al Sănătăţii publice şi ocrotirilor sociale, dl Săveanu.

După vizitarea staţiunilor balneare şi isvoarelor de ape minerale, s'a dat la Sovata în onoarea excursioniştilor un mare banchet la care au vorbit dl ministru Săveanu şi câţiva medici despre valoarea apelor minerale.

Vernisajul expoziţiei dlui P. Capidan

Duminică s'a făcut vernisajul expoziţiei cunoscutului pictor P. Capidan în Pavilionul Lacului,

Dl P. Capidan pune în pânzele sale expansiunile vii ale temperamentului său macedonean şi viziunile calde, luminoase şi pitoreşti ale Orientului.

Bucata cea mai remarcabilă din această expoziţie, o adevărată operă de artă, cu o pronunţată viaţă particulară şi cu un fericit relief de execuţie este portretul profesorului Grim. Privindu-l încântat, exclama arătându-l:

— Ăsta e originalul, iar eu sunt copia!

Vom vorbi în curând mai pe larg şi mai amănunţit despre această isbutită expoziţie.

La vernisaj a luat parte elita intelectuală şi socială a oraşului

Am remarcat între vizitatori: Dl Profesor Guiart, dna Racoviţă, dl Mureşanu, Prefect judeţean, dl Ion Agârbiceanu, dl Profesor Ginglea, dl Profesor Grim, dl Profesor Mateescu Şt. dl Alexandru Ciura, dl şi dna Septimiu Bariţiu, dl şi dna Ioan Popa etc.

Reclama este sufletul comerţului

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Situația transporturilor în Ardeal

Insuficiența numărului de vagoane din Ardeal — Măsurile luate de direcția Generală a cfr

Se știe că una din cauzele principale care au îngreunat normalizarea vieței economice a Ardealului, a fost, fără îndoială insuficiența vagoanelor de marfă și neregularitatea mersului trenurilor de marfă.

In ultimul an însă, situația s'a îmbunătățit și chestiunea transporturilor în Ardeal este pe cale de a fi definitiv soluționată.

Din relațiunile pe care le-am putut obține dela direcția regională a C. F. R. din Cluj, putem afirma că în ultimul timp, datorită deselor și insistentelor intervenții ce s'au făcut pe lângă Direcția Generală, Ardealul a fost repus în posesiunea tuturor vagoanelor și a mașinelor sale, cari până acum, de ani de zile stăteau părăsite prin stațiile vechiul Regat, unde fuseseră trimise cu fel de fel de mărfuri.

Cu toate că Ardealul și-a recăpătat vagoanele, cu toate că atelierele de reparație au fost așa fel reorganizate ca să poată da maximum de producție, totuși actualul stoc de vagoane existent în Ardeal este insuficient.

Se știe că în ultimul timp, industria și comerțul lemnului și al minelor a luat, în special în Ardeal, un avânt considerabil.

Exportul de lemne în special a fost în Martie și Aprilie anul acesta cu 40 la sută mai mare decât în aceleași luni, anul trecut.

Dela direcțiunea regională a C. F. R, Cluj ni se spune că numai industria lemnului, înțelegând transportarea lui în interiorul țărei sau până la granița, ar necesita 75 la sută din stocul de vagoane și locomotive existente azi în Ardeal.

*

Un mare avantaj al transporturilor în Ardeal este acela care reese din convenția încheiată între M. A. V. și C. F. R., după care trenuri de marfă din Ungaria pot trece granița la noi în țară unde își încarcă mărfurile, în special lemne, și le transportă în orașele Ungariei.

Cu chipul acesta se scutesc zilnic sute de vagoane românești dela transportarea mărfurilor ce se exportă, vagoane care astfel se întrebuințează la altceva.

*

Direcțiunea generală a C. F. R. a luat dispoziția, tot cu scopul normalizărei transporturilor în Ardeal, să mai înființeze încă două mari ateliere de reparație în două centre principale ale Ardealului.

Pe lângă aceasta, s'a hotărît comandarea la fabrici din interiorul țărei, a 2800 de vagoane de marfă.

Excursiile din vara aceasta ale dlui Prof. De Martonne

— Itinerarul —

Cunoscutul savant, profesor la Sorbona, dl De Martonne, foarte bine cunoscut publicului Clujan încă de acum doi ani când a ținut minunate prelegeri de geografie la Universitatea de aci, și-a fixat următorul itinerar pentru excursiile științifice ce le va întreprinde vara aceasta prin țara noastră.

Excursia va începe la 1 Iunie când dl De Martonne va fi la Chișinău unde va lua parte la congresul profesorilor de geografie.

In zilele de 5 6 Iunie Dsa va fi la Iași, unde va ține două conferințe. De aici, cu automobilul, la Piatra Neamț, unde va fi în ziua de 7 Iunie. De aici dsa, tot cu automobilul va pleca spre Borsec și prin Toplița la Gheorgheni unde va vizita lacul Kilcoș. In zilele de 9-10-11 Iunie dl De Martonne va vizita regiunea Ciucului iar în ziua de 11 Iunie dsa va sosi la Cluj.

In tot timpul acestei excursii științifice dl De Martonne va fi însoțit de 10 12 persoane printre cari dnii: profesori Vâlsan, Meruțiu David, Mehedinți și Athanasiu, Mihailescu, Nastase etc.

Dintre regiunile vizitate, aceia căreia i se va da mai multă atenție va fi regiunea Ciucului — a Săculor — care a rămas necercetată cu ocazia excursiunilor anterioare.

Pentru excursia din Ardeal, dl De Martonne s'a adresat dlui Prof. V. Meruțiu, care a și luat toate măsurile necesare pentru reușita ei.

Știri din Turda

Sâmbătă 24 Mai, în Sala Teatrului orășenesc se va juca de către trupa Teatrului Național din Cluj „Strigoii" de Ibsen.

*

Societatea corală-teatrală română din Turda, în cursul lunei Iunie, sub conducerea harnicului profesor I. Caranica, va da câteva concerte populare și religioase, în ziua de 1 Iunie la Ludoșul de Mureș, în 7 Iunie la Iara de Jos și la 15 Iunie la Abrud.

Cu această ocaziune se va juca de către membrii societății și piesa „Șezătoarea" de Brediceanu.

*

Ziua de 10 Mai st. v. se va serba în localitate cu deosebit fast după programul stabilit de către dl Prefect al județului, împreună cu șefii autorităților.

Cronica sportivă

Rezultatul întrecerei de Duminică

„Academia"—Aesculap" 3:0 (1:0). Șampionat cl. II.

Rezultatul strălucit obținut de tânăra echipă română ne bucură din mai multe puncte de vedere.

Comparând realizările echipelor de cl. II putem afirma fără înconjur că grație însuflețirei conducătorilor și jucătorilor deopotrivă, grație progresului vădit, Academia este singure formație care merită să ajungă în cl. I.

Prin aceasta sportul românesc ar câștiga o nouă unitate de luptă prețioasă, ale cărei efecte se vor resimți mai târziu, când echipele așa zise naționale vor putea fi compuse exclusiv din elemente românești.

Dar prin intrarea, „Academiei" în cl. I este chiar sportul propriu zis care obține foloase prin aportul de intelectuali, cari fără îndoială vor contribui foarte mult la intelectualizarea și umanizarea manifestațiunilor sportive.

Suntem convinși că „Academia" va ști să iasă învingătoare din lupta decisivă, care urmează să se dea între ea și „KMTE" mai ales după jocul de eri însuflețit, caracterizat de combinații sănătoase, înțelegere reciprocă între jucători și în fine de resistență considerabilă.

Cronicar.

Presa maghiară

„Ujság" și situația muncitorimei de la noi.

Ziarul „Ujság" publică o dare de seamă a situației muncitorimei din Paris, datorită corespondentului său parisian, dl Erdész Imre.

Articolul cuprinde între altele o convorbire cu un muncitor francez care a spus:

„Victoria muncitorimei noastre franceze va clasifica și situația muncitorească din România."

— „La noi în România — a răspuns dl Erdész Imre — oricât te-ai mira d-ta, este mai bună situația muncitorimei decât la dumneavoastră. Mă mir foarte mult de acest lucru și eu, de-oarece am privit Franța totdeauna ca o pildă de urmat întru toate."

„Ni se raportează din Budapesta . . ."

După cum am mai scris, ziarele „Brassói Lapok", „Ellenzék", „Ujság" etc., nu publică nici o știre externă în afară de cele de proveniență budapestană.

Știrile agențiilor de la București, Paris, Londra sunt considerate drept „neserioase" de exponentele iredentismului maghiar cari nu țin să aibă decât cu Budapesta și Berlinul legături.

Nici atât însă n'a fost destul pentru cei ce ne urăsc de moarte. Ziarul clujan „Hétfői Ujság" a introdus inovația să „informeze" cititorii asupra situației politicei interne din România prin — agențiile din Badapesta! In ultimul număr de pildă, ziarul maghiar publică cu litere uriașe senzaționala știre . . . budapestană, că dl dr. D. G. Creangă a demisionat din partidul liberal.

Nu ne vom mai mira după acestea dacă, azi-mâine, „Hétfői Ujság" nu va mai publica decât acele știri clujene cari au apărut întâi în „Szózat" și „A nép" din Budapesta.

No. 16981-E—924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 6 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ține licitație la Direcția IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: Banci de brad peentru sala de asteptare clasa III.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3531 Direcțiunea Regională.

No. 444—1924.

Publicațiune

Terenul de vânătoare al comunei Băgaciu (județul Cojocna) se arendează pe termen de 10 ani prin licitație publică, ce se va ține în ziua de 27, Iulie 1924, orele 3. p. m. în localul primăriei din Băgaciu. Prețul de strigare: 300 Lei. Condițiunile detailate se pot vedea la oficiul notarial din Sava.

3533 *Notarul cercual.*

Primăria comunei Feleac Nr. 128-1924. adm.

Publicațiune de licitație

Primăria comunei Feleac în baza art. 70—80. Legei asupra contabilității publice aduce la cunoștință generală, că arendaeză cârciuma comunală prin licitație publică cu oferte închise și sigiiate.

Termenul de licitație e fixată pe 8. Iunie 1924, ora 3 p. m.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunei Feleac în oarele oficioase. 3530

Notar: **Iuliu Moldovan.** p. Primăr: **Ioan Pop.**

CUM NE CURĂȚIM SÂNGELE ȘI NE ÎNTĂRIM TRUPUL
BROȘURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE ȚI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECĂM DE REUMATISM ȘI GUTĂ
BROȘURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CERE ȚI LA. FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

Piane bune numai în magazin de piane să pot cumpăra unde iau toată garanția și prețurile sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ
STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal
3171

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Evcntual este bună și pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureșan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. și apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat împreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere și grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căși, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,
Cluj, Piața Unirii 10. usa d, 3.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Camioanele cu cardan „ASTRA" au cea mai mare viteză.

Anchetele noastre în Maramureș

De vobă cu d. dr. G. Mihaly,
prefectul județului

Maramureșul a fost totdeauna românesc — Aici domnește un alt spirit de apropiere — Reforma agrară a fost rezolvată, în bună parte de strămoși — Viața economică este toată în mâna evreilor — Administrația sufere din cauza lipsei de personal — Problema existenței în Maramureș este foarte grea

Descendent al uneia din cele mai vechi și istorice familii românești din Maramureș, care după documentele păstrate resulta că își avea existența încă înainte de anul 1300, actualul prefect al județului, d. dr. Gavrilă Mihaly are în toată înfățișarea sa un aer de calmă și senină demnitate.

Cu o amabilitate care distinge pe omul de rasă, prefectul județului s'a pus cu totul la dispoziția noastră, dându-ne posibilitatea de a ne orienta cât mai bine în cunoașterea lucrurilor și a stărilor din Maramureș. Redăm mai jos câteva din declarațiunile pe care ni le-a făcut dsa.

Maramureșul a fost totdeauna românesc

Arătam în articolul precedent că Sighetul are înfățișarea unui furnicar evreesc. La această observațiune d. dr Mihaly ne spune:

„Populațiunea evreească s'a înmulțit la noi, cu deosebire după război, strecurându-se foarte mulți evrei din Cehoslovacia și Galiția. Maramureșul însă, din timpurile istorice și până astăzi, a fost totdeauna românesc. Trecutul și istoria sa o dovedesc cu prisosință. Situația geografică a Maramureșului explică de altfel acest fapt. Înconjurat complect de munți, acest ținut a fost totdeauna izolat, astfel că nu a putut fi supus la influențe mai vii din afară. Românii din Maramureș sub vechea dominație au avut drepturi speciale fiind recunoscuți ca națiune românească. Nobilii și conducătorii poporului de aici au fost totdeauna români. Situația aceasta a făcut ca Maramureșenii să aibă o altă mentalitate față de problemele etnice, iar astăzi să demonstreze un spirit viu de apropiere față de toți frații români, fără nici o rezervă.“

Reforma agrară în Maramureș

„In Maramureș, — ne declară d. dr. Mihaly — nu avem latifundii. Reforma agrară a fost resolvată în bună parte de strămoșii noștri. Moșiile fiind ale nobililor, aceștia înmulțindu-se, pământul s'a împărțit treptat. Din nefericire însă, la noi, grație situației geografice, lipsește pământul necesar existenței poporului. Opera împroprietărirei n'a întimpinat aici dificultăți. Cea mai mare moșie din Maramureș, a lui Schulz și Polak, în întindere de 8 mii de jugăre, a fost expropriată și împărțită țăranilor. Nemulțumiri și plângeri reale nu am avut, afară de unele agitațiuni menite să creeze platforme politice“.

Viața economică e în mâna evreilor

Aceasta e o constatare pe care am putut-o face dela prima vedere, și pe care prefectul județului ne-o confirmă spunându-ne:

„E *adevărat, — zice d-sa, — întreaga viață economică din Maramureș este în mâna evreilor. Dela putul de gâtnă și până la marile institute bancare, toate au fost acaparate de evrei*“.

Aici e locul să arătăm două fapte caracteristice, pe care am am avut prilejul să le constatăm noi.

S'a afirmat cândva, că evreii stabiliți în satele din Maramureș, au devenit plugari și că se pricep să ție, ca toți țăranii plugul de coarne.

In toate călătoriile pe care le-am făcut în cuprinsul județului, n'am întâlnit nici un evreu la câmp. Evreii dela sate, dacă nu au cârciume, cresc găște și vite și vin la oraș unde fac comerț cu lapte, ouă și păsări.

Un alt fapt: Firma Luca

Dl Dr. Gavrilă Mihaly,
prefectul Maramureșului

Niculesca a deschis de curând o sucursală în Sighet. Este singura prăvălie românească din tot orașul, dar negustorii evrei speriați de această concurență, au adunat două milioane de lei, oferindu-i numitei firme pentru a renunța la această sucursală, — bine înțeles, fără rezultatul dorit.

Nevoile administrației

Și în Maramureș, ca și pretutindeni dincoace de Carpați, administrația sufere de aceleași rele.

Dl dr Mihaly ne declară:

„Lipsa de personal face ca lucrările administrative să meargă foarte greu. Scumpetea vieței a făcut ca toți acei cari ar fi apți pentru servicii, să se orienteze spre alte mijloace de existență.

Chestiunea personalului administrativ la sate, este însă de o importanță care e în strânsă legătură cu interesele noastre naționale‘ — zice dl dr. Mihaly și de aceia trebue să, se dea toată toată importanța cuvenită.

Problema existenței poporului

Neavând pământ și acel puțin cât este fiind sărac, problema existenței poporului în Maramureș este foarte grea, — ne spune prefectul județului. Produsul pământului de aici, abia poate întreține zilele țăranului din toamnă până în Crăciun. Grânele se aduc aici din alte ținuturi mai bogate, dar costul transportului și interesele acelora cari le trec din mână în mână, până ce le pun la îndemâna țăranilor fac ca aceștia din urmă să le plătească destul de scump, față de puterile lor. Pentru a veni în ajutorul Maramureșenilor, sarcina statului este să îngrijească la timp de aceste aprovizionări cu grâne.

Un fapt însă cu mult mai grav amenință astăzi existența țăranilor din Maramureș.

Pe vremea aceasta, cam jumătate din locuitori erau plecați la muncă pe la diferite exploatări de păduri. Acum aceste exploatări stagnează mai peste tot locul, din cauza lipsei mijloacelor de transport și astfel țăranii nu pot găsi de lucru. Situațiunea aceasta umple de îngrijorare, cu atât mai mult că mulți țărani sunt pregătiți să-și lase casele și să plece peste Ocean pentru a-și găsi o existență mai bună aiurea.

Constatarea aceasta am făcut-o noi iar prefectul județului ne-a confirmat o în parte.

*

In viitoarele articole vom publica declarațiunile dlui dr. Mihaly asupra importanței economice a Maramureșului și starea lui din punct de vedere cultural.

Dac.

Dobânzile bonurilor de tezaur în Italia

Roma 17. — Un decret al ministerului de finanțe fixează cu începere dela 16 Iunie dobânzi e bonurilor de tezaur cu scadența peste 9 sau 12 luni, la 4.50 la sută. Taxele bonurilor ordinare cu scadențe mai mici au fost reduse cu 0.25 la sută.

Cu începere dela 1 Iunie, ziarul

Infrățirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic și redacțional.

Infrățirea

având la dispoziție un vast serviciu de informații și telegrame din orașele Ardealului și din Capitală

va da cel puțin cu 12 ore

naintea ziarelor din București toate știrile și telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeei, ocupându-se serios de viața casnică, morală și culturală a femeei.

Infrățirea

nu va cruța nici un sacrificiu pentru a da numeroșilor săi cititori un ziar complect, bine informat și bine redactat, înbrățișând în acțiunea sa de îndrumare toate manifestațiile vieței publice ardelenești, toate aspirațiile și nevoile Ardealului.

BURSA

Mai 20

Leul la Zürich . . . 2·75
la Paris . . . —

Cursul la Cluj

1 franc elvețian — —	Lei	36.75
1 franc francez — —	„	11.50
1 dolar — — — —	„	207
1 liră sterlină— — —	„	905
1 liră italiană— — —	„	925
1 coroane cechă — —	„	607
1 Leu = coroane austriace	„	340
1 Leu = coroane ungare	„	450
1 dinar — — — —	„	—

Zürich

București— — — — —	2.75
New-York — — — —	563⅛
Londra — — — — —	5462
Paris— — — — — —	3080
Milano — — — — —	2497½
Praga — — — — —	1662½
Belgrad — — — — —	—
Viena — — — — —	79½
Budapesta — — — —	67½
Varșovia — — — — —	—

PIAȚA

Piața este agitată din nou pe motivul că plata datoriilor interne ale Statului din vânzarea redevenței Statului, întârzie. Comerțul, industria și finanța abia așteaptă achitarea sumelor pe cari Statul le datorește, pentru a putea eși din impasul în cari au ajuns din cauza lipsei de numerar. Dacă Statul va achita, rularea banilor ar fi imediat mai intensivă și — pentru câtva timp — piața ar putea proceda la încheerea de afaceri mai importante cari azi lipsesc.

Compartimentele pieței sunt neschimbate. Pieile brute așteapiă a fi lăsate libere la export:

Au notat:

PIEI

	pro kg.	
Piei până la 7 kg.	66—68	Lei
Pittling 7—25 kg.	39—40	„
„ 25 în sus	34—38	„
Bivol până la 8 kg.	34—35	„
Pittling bivol 8—20 kg.	27 28	„
Bivol greu	30—33	„
Seu brut	18 19	„
Seu topit	38—40	„

CARNE VIE

	pro kg.	
Vită grea	15—18	Lei
Vită mijlocie	19—25	„
Vită pt. export	24—31	„
Porc pt. carne	32—36	„
„ „ „ cal. sup.	36—38	„
Porc pt. grăsime	40—44	„
Miel, părechea	300—500	„

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

2476-2

Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Saci, Mușamale
2613
cumpără, vinde și
împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună
La firma:
3412
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

---

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

!

3466

Recomandeţigle le sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane 2887
ermetice pentru compot
calitate din timpuri normale **MARCA „REX".**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

The Royal Mail Line
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

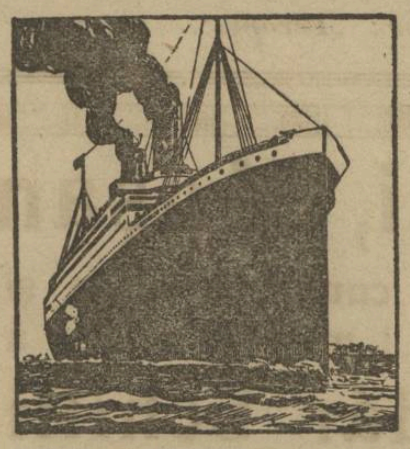

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşavoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă **CZINK.**

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

CLUJ 28.MAI.924
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
CLUJ 27.MAI.924
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 6411

Anul IV. Nr. 1085 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 22 Maiu 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Criza din partidul național

Cauzele și consecințele „pertractărilor" de fuzionare

De aproape trei luni se vorbește despre o fuziune a partidului național cu partidul țărănist. In acest răstimp, de atâtea ori anumita presă a anunțat fuziunea ca încheiată și de atâtea ori ea s'a dovedit nereală încât opinia publică a început să piardă încrederea.

Noui tratative se zice că s'au reluat acum, și fuziunea de rândul acesta se va face cu siguranță, deoarece amândouă partidele în chestiune s'au declarat gata a-și face reciproc toate concesiile. Cu toate acestea, de după perdeaua de date și argumente pe care presa „independentă" și „democratică" se încearcă să o ridice înaintea opiniei publice, ceva neserios se întrevede. E în toată această manevră, ceva necurat, din care se degajă o acră atmosferă, sufocantă și turburătoare.

In cronicile noastre politice obișnuite, am încercat să pătrundem misterul și mărturisim, nu cu prea mult succes. Cine sunt ceice au interes să se vorbească despre această fuziune, dar nu au nici un interes ca ea să se facă, n'am putut afla? Cert este însă că „pertractările" cari se reiau și se întrerup la diferite intervale, nu pot duce la o fuziune, și nici nu urmăresc așa ceva.

Tratativele de acum par totuși a aduce oarecare lumină. Vizita dlui Stere la Arad, unde a avut o lungă întrevedere cu dl Goldiș dovedește că în partidul național există realmente un curent pentru o fuziune cu țărăniștii, fără a se face distincții de persoane și de trecutul lor. Să fie oare acest curent care alimentează toate svonurile despre fuziune?

In bună parte, faptul este posibil. Intervine însă un fapt care derutează: dl Stere a convorbit și cu dl Maniu. Ori dl Maniu este de altă părere în chestiunea fuziunei, ceea ce face loc presupunerii că întrevederea Stere-Maniu a fost acceptată de șeful partidului național fie pentrucă și a schimbat părerea, fie că vrea să câștige timp, lăsând grupului dlui Goldiș iluzia că se „pertractează".

Un alt fapt, care trebuie ținut în evidență, este că în toate combinațiile publicate de unele ziare, despre takiști nu se vorbește nimic. Cu toate acestea, takiștii au multă influență la conducerea partidului național, și cuvântul lor cântărește greu în balanța „pertractărilor". E destul să amintim că toată presa partidului național de dincolo de munți este în mână exclusivă a takiștilor. Incercarea partidului național propriu zis de a-și creia dia „România" un oficios, a dat greș. „România" se pare că a fost abandonată de către takiști și toate fondurile au fost concentrate asupra „Luptei" care are primul cuvânt în chestiunea partidului național. Ori „Lupta", vorbind despre actualele pertractări, face evidente rezerve față de persoana dlui Stere, scoasă în primul plan.

De aici rezultă că actualele tratative de fuziune au tot atât de puține șanse de succes, ca și tratativele anterioare. Mai rezultă însă că în sânul partidului național se duce o luptă surdă și aprigă între diversele grupulețe cu tendințe deosebite, cari îl compun, luptă care dacă nu permite fuziunea cu țărăniștii va determina cu siguranță, acum sau mai târziu, o destrămare a acestui partid.

Acesta este de altfel sfârșitul logic al partidului național. Partid de alt caracter în vremuri de restriște, partidul național putea cuprinde în matca sa oricâte concepții politice. Partidul național avea o singură țintă, în fața căreia toate deosebirile principale amuțiau. După unire, conducătorii de azi ai partidului național s'au încăpățînat să-i păstreze structura. A fost desigur o greșeală. Lipsit de unitate în principii și tendințe, partidul național a căutat să se întăriască prin fuziunea cu takiștii. A fost a doua mare greșeală, căci a mărit massa diversiunei sale interne cu grupul hotărât și profund deosebit al takiștilor. In mod fatal deci, aceste grupuri și grupulețe din partidul național tind a se desmembra dintr'un organism impropriu, pentru a se alătura acolo unde li-e locul.

Ce ar mai fi dacă s'ar face și fuziunea cu țărăniștii?!

Chestiunea datoriilor

publice ale fostei monarhii austro-ungare

La Ministerul de finanțe s'a ținut o consfătuire, la care au luat parte în afară de d. ministru Vintilă I. Brătianu și dnii Eftimie Antonescu, delegatul României în comisiunea pentru lichidarea Băncii austro-ungare și C. N. Teianu, directorul datoriei publice. Consfătuirea a avut ca scop centralizarea tuturor datelor cu privire la datoria publică a fostei monarhii austro-ungare dinainte de război și cari revin Transilvaniei, Banatului și Bucovinei.

Aceste date sunt necesare pentru a fi trimise la Paris comisiunii de reparațiuni, care urmează să fixeze cotele de reparațiuni ce se cuvin României din datoriile menționate mai sus.

Intrucât lucrările acestei operațiuni sunt împărțite la ministerul de externe, precum și la mai multe direcții din ministerul de finanțe, s'a hotărât ca toate datele să fie centralizate numai la direcția datoriei publice și în urmă trimise comisiunii de reparațiuni dela Paris.

Apropiata criză ministerială în Grecia

Atena, 20. — Astăzi se deschide Camera.

Se așteaptă o criză ministerială din cauza disensiunilor declarate în sânul guvernului.

Turneele teatrale in Ardeal

Din toate părțile Ardealului, primim zilnic scrisori pline de grijă și de nădejde. Suntem întrebați, aproape fără variație asupra turneelor teatrale cari se anunță. Ni se spune: Lumea orașelor de provincie, după monotonia unei terni grele și lungi, așteaptă cu nerăbdare solia binecuvântată a câtorva seri de reprezentație teatrală. Anul acesta poate mai mult decât oricând. Deci, cine vine în turneu și când? Sau, — pe noi să nu ne ocolească, spun scrisorile celor din târgurile mai mici ale Ardealului.

Mărturisim că în fața acestor stăruitoare chestionări ni-am găsit rușinați în nepregătirea noastră. Cine vine, când și pe unde merge? Dar acestea sunt lucruri cu cari nu eram obișnuiți. Socotind după indiferența anilor trecuți, credeam că grija teatrului este obsentă din preocupările vieței noastre publice. Mirarea noastră este cu atât mai mare.

*

Interesul pe care îl constatăm față de teatru este un semn îmbucurător. Lumea a început să iasă din făgașul preocupărilor strict materiale, absorbante până acum. Nevoia unei hrane pentru suflet și pentru minte începe să se facă simțită, și desigur teatrul este cel mai în măsură a satisface lesne și rapid.

Turnee teatrale în vara aceasta în Ardeal vom avea destule. Ministrul Artelor este un ardelean, om de vastă cultură și cunoscător adânc al nevoilor sufletești de dincoace de munți. Directorul general al teatrelor, de asemenea este un om de cultură, cu multă dragoste față de instituția pe care o conduce cu atâta pricepere. Incă din vara anului trecut, d. Valjean a dat o deosebită atenție turneelor așa zise de propagandă. In anul acesta, experiența încercărilor din primul an, și bună voința dlui Ministru Al. Lapedatu, au asigurat mai multă ordine și mai multă sistemă în organizarea turneelor teatrale. Până vom avea toate datele pentru a anunța pe larg desfășurarea acestei bogate activități artistice și culturale, putem afirma că nu va rămânea nici un oraș ardelean cu populație românească suficientă, fără câteva reprezentanți de teatru bun și ales. Deocamdată, trupa Teatrului Național din Cluj stârnește entuziaste aplauze în orașele ardelenești; o altă trupă, compusă din artiști ai Teatrului Național din București, sub conducerea dlui Soreanu, urmează un alt traseu, cu același succes. Și alte trupe, bine alcătuite, cu repertoriu ales și buni interpreți vor veni rând pe rând să satisfacă o sete firească de cultură și artă românească. Numai publicul nostru să se țină vrednic de toate sacrificiile cari se fac pentru aceasta!

Convorbire cu dl Erik Colban

Directorul secțiunei minorităților din Secretariatul Ligei Națiunilor mărturisește frumoasele impresiuni pe cari i le-au lăsat călătoriile sale în România

La sfârșitul interesantei și luminoase conferințe ținute eri în continuare asupra Societății Națiunilor, m'am prezentat dlui Erik Colban solicitându-i o convorbire. Cu o bunăvoință pe care ași da-o ca pildă, dsa a binevoit să-mi împlinească rugămintea.

Dela început dl Colban a ținut să-mi spună cu francheță că nu va face nici o declarațiune căreia i s'ar putea da un caracter politic, fiindcă a adăogat dsa cu un surâs „**o declarație politică ar da naștere, poate, la discuțiuni și la polemici pe care tocmai în interesul spiritului de conciliere de care este animată Soc. Națiunilor eu sunt ținut să le evit, mai cu seamă că sunt venit în România cu o însărcinare de studiu din partea Ligei.**

„Impresiunile mele personale în afară de politică vi le pot mărturisi, și este pentru mine un prilej fericit că sunt în măsură să aduc pe cale de publicitate vtile mele mulțumiri pentru primirea călduroasă pe care am întâlnit-o în România, atât de data aceasta cât și la prima mea călătorie. Țin cu deosebire să mulțumesc profesorilor Universității din Cluj pentru bunăvoința și interesul cu care miau dat ocaziunea să lămuresc publicului românesc mecanismul de funcționare al Societăți Națiunilor și opera realizată de până acum."

„Deasemenea exprim mulțumiri guvernului și șefilor diferitelor autorități pentru înlesnirile pe cari mi le au făcut în scopul de a duce la bun sfârșit însărcinarea pe care o am din partea Soc. Națiunilor."

„Nu cunosc destul de bine România pentru a mă putea rosti asupra ei. Dar în scurta mea ședere în țara d-vastră am avut putința să mi dau seama că sunteți o națiune pașnică, muncitoare, înzestrată cu minunate însușiri și că pe pământul său bogat poporul român este menit să însemne un factor de civilizație, de progres și de prosperitate în colțul acesta al Europei.

„Am intențiunea să vizitez des România pentru a o cunoaște mai bine și mai ales voi urmări cu atențiune desvoltarea vieții sale economice. Țară foarte bogată, România este chemată să aibă o activititate economică intensă și prosperă.

Deabia venit în țara d-voastră, n'am avut până acum timpul necesar să mi dau seama de schimbările cari s'au petrecut în România în spațiul de timp dintre vizita de acum. Știu însă că în acest timp ați continuat efortul uriaș căruia v'ați dedicat toate energiile pentru refacerea și consolidarea noului dv. stat.

„Dela Cluj voi merge la București unde îmi voi continua cercetările și studiul pe cari sunt însărcinat să le fac în România. Cred că voi române încă o săptămână în frumoasa dv. țară."

Impropritărirea ofițerilor invalizi

D. Al. Constantinescu, ministerul agriculturei și domeniilor, a hotărât că toate cererile de împroprietărire ale ofițerilor invalizi, adresate „Casei centrale de împroprietărire", comitetului agrar ori ministerului de domenii, să fie adunate la comitetul agrar.

Aci d. M. Constantinescu, secretarul general al comitetului agrar, va cerceta fiecare caz în parte.

In acest scop, a fost convocată în cursul lunei o ședință specială în care comitetul va rezolvi numai cererile ofițerilor invalizi.

Conferința

Micei Antante la Praga

Praga, 20. — Președintele Masaryk se reîntoarce în Cehoslovacia la 27 Mai.

„Ceske-Slovo" afirmă că, conferința Micei Antante va fi convocată la Praga pentru începutul lunei Iulie.

Șezătoare culturală

Duminecă s'a ținut la Gârbău o ședință a cercului Cultural, la care a luat parte și dl Inspector al cercurilor culturale Bădescu. S'au executat diferite cântece și declamări de către elevii școalei. Dl Ioan Pop a vorbit despre combaterea alcoolismului, dl Iosef Szasz despre altoirea pomilor și subrevizorul Gh. Oltean despre importanța școalei, îndemnând poporul să trimită copii la școli și meserii. In fine dl Inspector Bădescu, a dat îndrumările necesare, referitor la constituirea Comitetelor școlare și compunerea bugetelor.

INFORMAŢII

— **Trecerea A. S. R. Principelui Carol prin Cluj.** *Eri a trecut prin localitate întorcându-se din Oradea şi îndreptându-se spre Bucureşti, A. Sa R. Principele Carol.*

— **Inspecţiile dlui ministru Al. Constantinescu în Ardeal.** In cursul lunei lunie dl Alex. Constantinescu, ministrul Agriculturei, va întreprinde un turneu de 20 de zile prin Ardeal pentru a inspecta lucrările de împroprietărire.

— **Concertul tenorului Nagacewsky.** In seara de 24 Mai, va avea loc în sala Prefecturei, concertul cunoscutului tenor dela Opera locală, dl Nagacewsky, cu următorul program: 1. Greve: „Tăcerea şi pacea". 2. Giordani: „Care mi-o ben". 3. Greceaninov: „Wiegenlied". 4. Grieg: „Ein Schwan". 5. Schubert: „Auf dem Wasser zu singen". 6. Gliere: „Lebt, lebt euch aus". 7. Piese de Tschaikovsky. 8. De Rachmaninow. 9. Bizet: Aria din opera „Eugen Onegin". 11. Rimsky-Korssakow: Aria din opera „Sadco". 12. Rossini: Aria din „Bărbierul de Sevilla". — La pian: Dl S. Trofimov.

— **Dela Societatea de ştiinţe Cluj.** *Societatea de ştiinţe Cluj, ţine şedinţă ordinară Joi, 22 Mai curent în amfiteatrul Institutului de botanică generală la orele 9 seara.*

La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. E. Racovitză, prof. univ.: „Specii noui din genul Stena-Sellus şi importanţa acestui gen în filogenia izopodelor."

2. S. Vâlsan, prof. univ.: „A patra platformă în Carpaţii meridionali".

3. St. Mateescu, şef de lucrări: „Câteva observaţiuni geologice şi morfologice în depresiunea Huedinului."

— **Dela Consiliul orăşenesc.** Mâine va avea loc la Primărie o adunare extraordinară a Consiliului orăşănesc, cu care ocazie se va discuta în mod definitiv chestiunea arendării uzinei electrice şi a amplificării apaductului.

— **Intrunire colegială.** Absolvenţii şcoalei medii de băeţi din Turda, seria anilor 1908—1909, 1909—1910 şi 1910—1911 — împlinindu-se 10 ani dela absolvire — au hotărât sărbătorirea acestui eveniment printr'o serbare care se va ţine în ziua de 27 Iulie 1924 după masă la oarele 7 seara. Foştii colegi sunt rugaţi se înscrie la directorul şcoalei medii reformate de fete din Turda, ANTON PETER.

— **Inspecţii.** Dl Oct. Simu, subprefectul judeţului, a plecat azi dimineaţă în regiunea Munţilor Apuseni din jud. Cojocna ca să inspecteze lucrările comitetelor şcolare locale.

— **Festivalul din ziua de 10 Maiu.** La festivalul ce va avea loc la Teatrul Naţional, în după amiaza zilei de 10 Mai, va vorbi sau dl Silviu Dragomir sau dl Candrea, profesor la liceul „Gh. Barițiu."

— **Amânarea plecărei dlui Utalea la Viena.** Plecarea dlui Oct. Utalea, primarul oraşului la Wiena a fost amânată până la toamnă, prezenţa dsale în Cluj fiind necesitată de o serie de chestiuni administrative urgente.

— **Hymen.** Joi 22 Mai a. c. se va celebra la Cluj cununia Domnişoarei Lucia Dăianu, fiica părintelui dr. E. Dăianu, senator, cu dl dr. Alexandru Lupan, medic asistent la clinicele universităţii din Cluj. Felicitările noastre.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Un desenator technic agil cu praxă să primeşte la Uzinele Solvay din Transilvania S. A. Turda, jud. Turda-Arieş. 3528

— ***Serata soc. studenţilor bucovineni.*** *Soc. studenţilor bucovineni, aranjează Sâmbătă 24 Mai, o seară dansantă sub patronajul dlui general Papp Dănilă în saloanele Cercului militar. Invitări s'au trimis. Reclamaţiuni se primesc zilnic între orele 2—4 strada Şincai 13, la sediul societăţii.*

Cu începere dela 1 Iunie, ziarul

Infrăţirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic şi redacţional.

Infrăţirea

având la dispoziţie un vast serviciu de informaţii şi telegrame din oraşele Ardealului şi din Capitală

va da cel puţin cu 12 ore

înaintea ziarelor din Bucureşti toate ştirile şi telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeiei, ocupându-se serios de viaţa casnică, morală şi culturală a femeiei.

Infrăţirea

nu va cruţa nici un sacrificiu pentru a da numeroşilor săi cititori un ziar complect, bine informat şi bine redactat, îmbrăţişând în acţiunea sa de îndrumare toate manifestaţiile vieţei publice ardeleneşti, toate aspiraţiile şi nevoile Ardealului.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Conferinţa d-lui Erik Colban

Activitatea Soc. Naţiunilor. — Chestiuni technice, chestiuni politice. — Liga Naţiunilor şi chestiunea minorităţilor

Continuând interesantele amănunte asupra operei şi mecanismului Soc. Naţiunilor, dl Erik Colban a vorbit eri la orele 6 în sala Bibliotecii Universităţii despre chestiunile cari au preocupat acest for internaţional şi rezultatele strălucite obţinute.

Activitatea Soc. Naţiunilor o putem împărţi în două; o activitate de ordin intern în scopul desvoltării societăţii şi o activitate de ordin extern care la rândul său se subdivide în opera umanitară şi opera politică înfăptuite de Soc. Naţiunilor.

Rândul trecut dl Colban a vorbit despre organizarea şi mecanismul Ligei; de data aceasta dsa a arătat că organismul Soc. Naţiunilor s'a pus în mişcare ori de câteori a fost solicitat sau îl impunea pactul.

Chestiuni tehnice

Soc, Naţiunilor s'a ocupat într'un mod stăruitor de aceste probleme. Chestiunile de comunicaţie şi de transit internaţional au fost studiate, iar conferinţele cari s'au ţinut pentru rezolvirea lor au adus soluţiuni fericite cari au permis încheierea de numeroase convenţiuni.

Chestiunile economice şi financiare au format deasemeni una din preocupările însemnate ale Soc. Naţiuilor. Statele a căror viaţă economică şi financiară este rea, constituesc o permanentă primejdie pentru pace şi un focar de turburări. Deaceia Soc. Naţiunilor a venit în ajutorul Austrei şi Ungariei. Reconstrucţia Austriei este o operă cu care Soc. Naţiunilor are dreptul să se mândrească.

Opera umanitară a Soc. Naţiunilor

Marile chestiuni de ordin umanitar au preocupat în mod permanent Soc. Naţiunilor care a desvoltat în această privinţă o activitate fecundă în rezultate bune. Astfel graţie Ligei Naţiunilor peste 350 de mii de prizonieri de război au putut fi repatriaţi. S'a venit deasemeni în ajutorul refugiaţilor ruşi şi s'au trimis alimente, medicamente şi bani în Rusia pentru a lupta împotriva foametei.

O activitate rodnică a desvoltat Societatea Naţiunilor şi în chestiunea schimbului de locuitori dintre Grecia şi Turcia.

Un milion de greci au părăsit Anatolia refugiindu-se în Grecia şi peste 450.000 de turci au plecat din Grecia trecând în Anatolia. Problema acestui schimb de locuitori nu este de loc uşoară. O comisiune lucrează, sub auspiciile Soc. Naţiunilor, la evaluarea pământurilor şi valorilor respective, pentru a da refugiaţilor posibilitatea să-şi întemeieze gospodării noui şi să-şi reia activităţile părăsite.

Opera politică a Societăţei Naţiunilor

Soc. Naţiunilor rezolvind numeroase chestiuni politice, a realizat o operă politică cu deosebire însemnată din punct de privire al păcii europene.

Aceste chestiuni politice se pot împărţi în două categorii: chestiuni permanente, pe cari Liga este obligată conform tratatelor sau pactului să le rezolve sau să le aibă în preocuparea sa, şi crizele politice ivite pe neaşteptate.

Chestiuni politice permanente: Situaţia oraşului liber Danzig care primind constituţia făcută de Soc. Naţiunilor, a fost luat sub protecţiunea acesteia; administrarea teritoriului plebiscitar Sarre pe care Soc. Naţiunilor este obligată prin tratate să-l guverneze timp de 15 ani când locuitori vor fi chemaţi să se rostească dacă vor să rămână la Germania, vor să treacă la Franţa sau vor să fie guvernaţi de Soc. Naţiunilor; supravegherea exercitării mandatelor cu cari au fost însărcinate Marile puteri în fostele colonii germane.

Protecţiunea minorităţilor

Aceasta este una din chestiunile politice extrem de delicate şi de grele pe care Soc. Naţiu-Naţiunilor este obligată s'o aibă mereu în vedere.

Soc. Naţiunilor n'a fost însă creiată pentru a face dificultăţi statelor cu minorităţi; ea nu este ţinută decât să indice guvernelor diferitelor state directivele cari se desprind din clauzele tratatelor de pace cu privire la tratamentul minorităţilor şi să controleze respectarea acestor clauze.

Soc. Naţiunilor şi-a dat seama că pentru a evita orice fel de conflict, cea mai bună procedare la chestiunea minoritară este o colaborare sinceră şi strânsă între guvernele statelor şi Soc. Naţiunilor.

Soc. Naţiunilor a avut să rezolve şi numeroase crize politică prezentate ei spre soluţionare. Astfel sunt: chestiunea insulelor Aaland, oraşului Wilna, Sileziei superioara, Corfu, Memel şi în sfârşit chestiunea reducerei înarmărilor. Toate aceste probleme au căpătat soluţii mulţumitoare.

Aceste rezultate strălucite se datoresc pe departe spiritului de conciliere care însufleţeşte Soc. Naţiunilor şi metoda ei.

La cea dintâi cerere a unui membru, consiliul Soc. Naţiunilor se întrumeşte pentru a o examinea şi a şi-o însuşi sau respinge. Admisă, chestiunea este deosebită în părţile ei juridice, politice, financiare, economice etc., şi trimisă comisiunilor de experţi care fiecare în parte îşi dau avizul. In modul acesta soluţia definitivă a problemei este mai lesne de găsit.

Prin organizarea, prin activitatea şi prin opera ei de până acum, Soc. Naţiunilor a căpătat o forţă morală care face din ea cel mai important instrument de pace între naţiuni. Această forţă morală se poate desvolta încă numai dacă statele fac din politica Ligii Naţiuniior parte integrantă a politicei lor.

In România, Soc. Naţiunilor are desigur un prieten pe care societatea îl socoteşte ca un membru din cei mai însemnaţi.

La sfârşitul conferinţei dl Colban a mulţumit Universităţii şi oficialităţilor pentru primirea ce-i s'a făcut în Cluj.

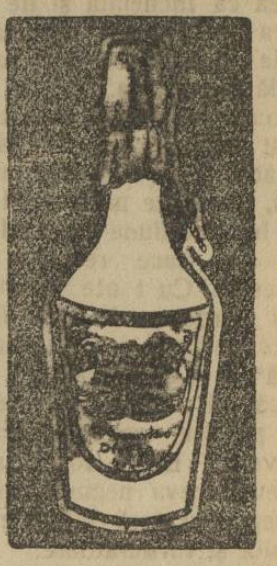

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.** Să observam marca DIANA.

Toată lumea ştie că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravitor.

Indispensabil pentru dame!

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

No. 16981-E—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 10 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: 155 kg. terpentina, 1260 kg. uleiu de înţiert şi 155 kg. sicativ.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. din Cluj Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3535 **Direcţinnea Regională din Cluj.**

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Cultura tutunului in Ardeal

O anchetă în cercurile autorizate asupra Culturii tutunului — Ajutoarele acordate de Regia Monopolului Statului cultivatorilor de tutun

Recolta de tutun în Ardeal şi Banat în anul acesta, se prezintă cu mult mai bună ca în anii trecuţi, de oarece de unde în anul 1921 se găsea o suprafaţă de 2500 ha. cu vre-o 7000 cultivatori, astăzi întreaga suprafaţă cultivată cu tutun se ridică la aproape 5000 ha. cu 12.000 de cultivatori.

Pentru a fi în măsură să informăm precis publicul asupra mersului culturei tutunului în Ardeal şi Banat, ne-am adresat dlui V. Păsăreanu, directorul serviciului culturei dela regionala R. M. S. Cluj, şi iată ce ne declară d-sa:

Cultura tutunului este în continuă creştere

Ca la începutul oricărei lucrări, ne spune dl director Păsăreanu, am avut şi aici de luptat mult, pe de o parte din cauza lipsei personalului de specialitate, pe de alta din cauza opoziţiei pe care adesea ne-au făcut-o elementele streine neamului nostru. Acum, am ajuns să avem însă o suprafaţă destul de mare cultivată cu tutun, aşa că putem face faţă necesităţilor interne de consumaţie.

In urma aplicării legii de reformă agrară, e drept, foarte mulţi mari proprietari, cari erau în acelaş timp şi mari cultivatori de tutun, s'au retras dela cultura tutunului, sau au micşorat considerabil suprafeţele pe cari le cultivau, dar în schimb micii cultivatori s'au înmulţit. — Aceasta s'ar datori în mare măsură şi faptului că Regia acordă preţuri foarte frumoase pe tutunurile cultivate, şi ca exemplu avem cazul din anul acesta, când un kilogram de tutun se plăteşte de Regie între 20—80 lei, aşa că se asigură cultivatorilor un venit brut de circa 30.000 lei la hectar, sumă ce nu se poate realiza din nici o altă cultură.

Pe lângă aceasta, continuă să ne spună dl director Păsăreanu, regia mai creiază diferite avantagii cultivatorilor de tutun.

In anul acesta, numai în Ardeal şi Banat, s'au acordat în comptul recoltei avansuri de 12 milioane lei, fără nici o dobândă, până la circa 4000 lei pe hectar, iar pentru ajutorarea cultivatorilor, spre a-şi putea construi ecaretele de care au nevoie, s'a pus la dispoziţia cultivatorilor, din acelaş buget, o sumă de un milion, care se dă sub formă de împrumut, rambursabil în timp de 10 ani, cu o dobândă de 5 la sută, care este cu totul redusă faţă de procentele care se percep la banii împrumutaţi pe piaţă.

Pentru încurajarea cultivatorilor regia mai acordă cu ocazia predării tutunurilor, premii, fie sub formă de bani, fie sub formă de unelte agricole.

Acestea se acordă avându-se în vedere atât cantitatea, cât şi calitatea de tutun predată şi în bugetul anului în curs, s'a prevăzut un fond de un milion în acest scop. Se vede deci clar, că direcţiunea R. M. S. are tot interesul ca să recompenseze într'o cât mai largă măsură pe toţi producătorii de tutun. In cazuri de accidente, ca incendii, grindină etc. se acordă cultivatorilor diferite sume, după mărimea pagubelor, cu ajutoare gratuite pentru refacerea averii lor. — Cred, încheie dl director Păsăreanu, că faţă de felul cum se administrează veniturile şi cheltuelile regiei, în scurt timp vom fi în posesiunea a mari cantităţi de tutunuri pentru export, aşa că veniturile statului vor fi în scurt timp considerabil mărite.

Apă ferbinte în 3 minute mâncări încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică nicîodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA"

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Presa maghiară

Biurourile de informaţii ale partidului maghiar

„Partidul maghiar — scrie „Temesvári Hirlap" — are datoria să înfiinţeze la Bucureşti un birou în scopul informării cercurilor româneşti asupra chestiunei ungurilor din Ardeal".

Oricâte birouri de informaţii ar înfiinţa la Bucureşti conducerea actuală a partidului maghiar, acestea nu vor găsi în capitala ţării un singur naiv care să creadă în dreptatea cauzei reprezintată de latifundiarii iredentişti.

„Aşteptăm ceva dela congresul braşovean"

— scrie dl Zágoni István în ziarul „Keleti Ujság". — Partidul maghiar nu poate rămânea înapoia vieţei reale a ungurilor. Congresul partidului nu se poate mărgini la repetarea unor dictoane vechi. Şi în zădar am mai spori numărul de până acum al memorandumurilor cu altele. Să ne silim să spargem ghiaţa reacţionarismului de pe terenul unde se desfăşură viaţa noastră şi să primim razele dimineţii democraţiei apusene".

Literatură ardelenească (!) sau literatură maghiară?

„Literatură ardelenească (!) nu există — scrie ziarul iredentist „Brassói Lapok". — Există numai literatură maghiară. Munca mâinilor noastre nu o dăm pentru clădirea edificiului literaturii ardelene ci numai pentru cea a literaturii maghiare".

(Scurt şi precis!...)

Piesă românească la Budapesta

Piesa dlui Vasilescu Valjean „Ce ştia satul" tradusă în ungureşte de dl Kádár Imre va vedea în curând lumina rampei şi la Budapesta.

Cu acest prilej ziarul „Keleti Ujság" reproduce următoarele aprecieri apărute în revista budapestană „Szinházi Élet".

„Dl Valjean, factorul principal al vieţei teatrale în România este un politician cultural înţelept, înţelegător şi de-o cultură europeană. Dl Valjean judecă lucrurile dintr'un punct mai înalt de vedere, fiind astfel de un mare folos pentru apropierea culturală româno—maghiară. Subt conducerea dsale Teatrul Naţional îşi trăeşte epoca renaşterii. Direcţia clasică a programului, stilul strălucitor al reprezentaţiilor fac ca Teatrul Naţional din Bucureşti să devină unul dintre cele mai de frunte teatre din Europa. Felul cum a fost jucat „Negustătorul din Veneţia" ar fi spre cinstea chiar şi a celui mai monumental teatru al continentului.

Dl Valjean, ca dramaturg are un gust admirabil şi cunoştinţe vaste. Ca director de teatru este energic şi un om al voinţei. Pe artişti îi iubeşte ca pe copiii săi. Ca politician, desvoltă o activitate de apropiere între naţionalităţi. Ca scriitor este spiritual şi de un „charme" francez.

Dsa este în fruntea teatrelor din România. Subt conducerea dsale, teatrale maghiare pot servi liniştite, în pace şi fără nici o frică de primejdie culturei lor naţionale".

Ne bucurăm că revista budapestană, cu toate minciunile despre opresiunea pe care a exercita-o Românii, lansate de ziarele iredentiste din Ardeal, şi-a luat îndrăzneală să dea o icoană clară a situaţiei teatrelor minoritare din Ardeal.

Rămâne ca pentru această groaznică crimă revista „Szinházi Élet" să fie acuzată de „Brassói Lapok" şi de celelalte sărori ale ei într'u iredentism — de trădare de patrie...

Premiu budapestan pentru scriitorii unguri din Ardeal

Ziarul „Ujság" publică o convorbire cu scriitorul maghiar dl Benedek Elek din care reiese că Ungaria aşteaptă din Ardeal reînprospătarea literaturei maghiare şi că editura budapestană „Athenaeum" a destinat pentru cei mai buni zece novelişti unguri din Ardeal premii de câte un milion coroane ungureşti.

Lordul Newton contra lui Oscar Jászi

Ziarele maghiare ne aduc ştirea unui discurs al exponentului aristocraţimei maghiare în parlamentul din Londra, lordul Newton, în care acesta combate politica cunoscutului sociolog ungur Jászi Oszkár şi afirmă că stările din Ungaria lui Horthy sunt cele mai ideale.

Adunarea societăţii „Emke"

Fără să mai aştepte aprobarea statutelor, cei dela conducerea societăţii „Emke" au hotărât să ţină la 10 Iunie în sala festivă a Teologiei reformate o mare adunare a numeroşilor ei membrii. Vor lua cuvântul fostul preşedinte al societăţii „Emke", grofui Béldi Kálmán şi faimosul ei vicepreşedinte şi secretar general, d. Sándor József.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

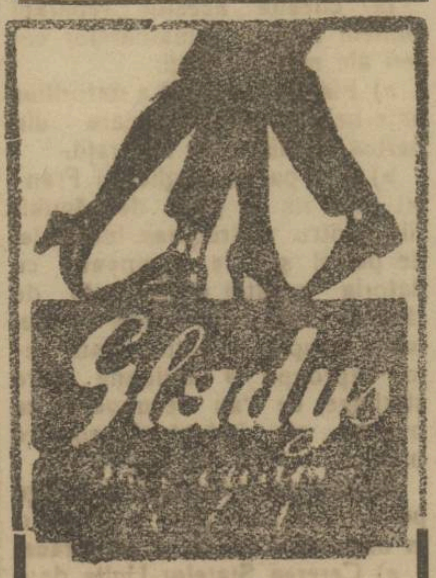

este crema cea mai bună din lume! 3788-2

Vizita A. S. R. Principele Carol la Oradea-Mare

Duminică 18 Maiu, A. S. R. Principele Carol, însoţit de Prinţul Paul al Greciei, cumnatul A. S. R. şi maiorul Orăşanu aghiotant personal, au sosit la orele 1·40 (13·40), cu automobilul la Oradea-Mare, venind din direcţia Cluj.

A fost întâmpinat la bariera oraşului, de către dnii general Hanzu, Comandantul Diviziei 17, dl dr. Nicolae Zigre, preşedintele Asociaţiei sportive, Catana, prefectul poliţiei şi Aurel Gussi' subinspector general de Siguranţă.

Inalţii oaspeţi au luat dejunul la Hotel „Parc".

După dejun A. S. Regele, a mers la gara Oradea-Mare, unde s'a odihnit până la ora 17 (5 p. m.) când a asistat la jocurile de foot-ball între echipele Törekvés şi NAC.

A. S. Regală Principele Carol a fost însoţit la arena sportivă de A. S. Prinţul Paul, aghiotantul personal maior Orăşanu, dl Colonel Negulescu, deputat de Bihor, dl N. Popovici prefectul judeţului, C, Bucico primarul oraşului, Eugen Bianu inspectorut general al Siguranţei Sectorul 5 din Ardeal şi Aurel Gussi subinspector general de Siguranţă din Oradea-Mare.

La arena sportivă A. S. Regală, a fost întâmpinat de dl N. Zigre preşedintele Asociaţiei sportive, dl Th, Rocsin preşedintele Clubului Sportiv „Bihorul", Th. Vaşca vice-preşedinte şi întregul comitet.

Mergând spre tribună, Alteţa Sa Regală, a fost salutat de tot publicul prin urale şi cuvintele: „Să trăiască".

La orele 17.10 cele două echipe fiind gata, dl Moraru, conducătorul şi arbitrul jocului, salută, cu ambele echipe, pe A. S. Regală, care mulţumind, dă semnalul începerei jocului, asvârlind prima minge.

Publicul isbucneşte în aplauze entusiaste.

Jocul durează până la orele 19 (7 p. m.) Tot acest timp A. S. Regală a urmărit foarte de aproape şi cu viu interes toate mişcările jucătorilor.

La plecare, mille de spectatori isbucnesc în vii aplauze şi urale entusiaste.

Seară la ora 8 jum. A. S. R. Principele Carol a luat masa la restaurantul „Lydo" împreună cu Principele Paul al Greciei, maiorul Orăşanu, aghiotantul personal al A. S., generalul Hanzu comandantul Diviziei 17-a, inspectorul Bianu, şi d. dr. N. Zigre preşedintele Asociaţiei sportive.

In urma propunerei şi insistenţei dlui dr. Nicolae Zigre, A. S. Regală a admis ca noua arenă sportivă pe care o construesc cluburile „Bihorul" şi N. A. C. să poarte numele „Arena Sportivă Principele Carol".

A. S. a promis că la toamnă va reveni la Oradea-Mare pentru a participa la serbările sportive cari se vor aranja aci de Asociaţia sportivă.

— Luni A. S. R. a vizitat atelierul sculptorului Mihail Kara, pentru a vedea statuia ecvestră a M. S. Regelui Ferdinand, care va fi aşezată în curând în noul parc care se va aranja în piaţa mică.

Situaţia financiară actuală a Romaniei

Memoriul prezentat Consiliului de miniştri de Dl Vintilă Brătianu, ministru de Finanţe

Dăm mai jos în rezumat, memoriul asupra situaţiei financiare actuale a României, prezentat consiliului de miniştri de dl Vintilă Brătianu, ministru de finanţe, memoriu pe care anumita presă a căutat să-l speculeze în mod tendenţios.

Echilibrarea bugetului. Legile de reorganizare

Dl ministru de finanţe începe prin a arăta cauzele principale, cărora li se datorau dezordinea financiară şi dezechilibrul bugetar, când partidul liberal a venit la putere (venituri mai mici decât cheltueli, dezordini în cheltueli, neîncassarea veniturilor, etc.)

Acum însă după două bugete echilibrate de fapt şi după cel de al treilea în prevederile sale, aparatul fiscal funcţionează: din ce în ce mai normal şi s'a pus o bună îndrumare atât în cheltuelile diferitelor departamente cât şi în normalizarea serviciilor.

Legile de organizare care vor pune la punct nevoile ţării întregite, în cadrul nouei Constituţii se pot rezuma în:

a) Legile de organizare pentru unificare (legea administrativă, legile organice pentru învăţământ, cult, magistratură etc.), unificarea impozitelor de tot felul, legile de organizare a ministerelor ca armare a legei administrative etc.) pentru aducerea la normal a cheltuelilor;

b) Legile pentru îndeplinerea rolului economic al statului (legea minelor, factorilor de energie, apelor, comercializărei, etc.) pentru sporirea veniturilor şi a face faţă nouiei situaţii economice şi financiare şi a nu stânjeni propăşirea;

c) Legile pentru organizarea serviciilor mari publice, rezervate exploatărei directe de stat (C. F. R. P. T. T. R. M. S. etc.) pentru a nu lăsa să se absoarbă de aceste servicii tot ce se recuperează ca economii la altele.

Sporirea veniturilor şi întrebuinţarea chibzuită a creditelor

Echilibrul bugetar nu s'ar putea menţine şi nevoile din ce în ce mai mari nu s'ar putea satisface dacă n'ar fi asigurate prin această nouă organizare normalizarea vieţei de stat, nu s'ar folosi mai bine cheltuelile şi nu s'ar pune în valoarea lor adevărată bogăţiile ţărei.

Cu îndeplinerea programului ce schiţăm mai sus putem asigura resurse crescânde pentru bugetul statului: la cheltueli prin o folosire mai bună a lor la venituri prin surplusuri ce va aduce pe de o parte organizarea şi deci o gospodărie mai bună, pe de alta, prin comercializare, o rentabilitate mai mare a bogăţiei statului.

Dacă veniturile statului se pot spori prin organizare şi normalizare cu 4 miliarde lei, pentru bugetul de azi de 20 miliarde lei, cheltuelile nu se vor reduce cu aceiaşi cifră de 4 miliarde; dar vom putea prin o mai bună folosire a banului public să satisfacem din nevoile mari nesatisfăcute astăzi, o proporţie de 1|5 din cheltuelile ce se fac azi de 20 miliarde lei.

Avem deci prin reorganizare o rezervă disponibilă şi importantă de câştigat în 2—3 ani de zile, înainte de a recurge la crearea de noi impozite sau de a spori pe cele actuale.

De acea ministerul de finanţe este cel dintâi interesat ca să se zorească reorganizarea de stat şi îndeosebi prin descentralizare şi comercializare să se descarce statul de o parte din atribuţiile lui de azi. Dacă ea se întârzie se primejduieşte consolidarea financiară începută.

Urmările războiului. Datoria flotantă externă.

Greutăţile financiare interne au fost din nenorocire sporite de urmările financiare externe ale războiului, care apăsau asupra creditului şi situaţiei politice a statului român.

Aceste greutăţi făceau parte din 2 categorii: una reprezentând creanţa străinătăţii asupra noastră, alta reprezentând obligaţiile şi drepturile noastre rezultate din tratate.

Arătând situaţia critică în care se găsea ţara noastră în privinţa datoriilor în străinătate, Dl Vintilă Brătianu a expus amănunţit în memoriul său modul cum s'au consolidat aceste datorii, specificând repartizarea lor până la anul 1933 şi stăruind asupra bonurilor de tezaur externe, cari au rămas neconsolidate.

Problema datoriilor comerciale particulare. Despăgubirile de război ce ni se cuvin

O altă categorie de datorii care au apăsat greu asupra creditului general al României şi asupra valutei şi cari ne-a făcut dificultăţi în relaţiile noastre cu Statele creditoare e cea a comerţului privat.

Majoritatea din ele şi anume cele engleze, franceze şi italiene au fost regulate.

Cât priveşte drepturile noastre conform tratatelor sunt şi ele de două feluri: cele cari fac parte din politica generală a tratatelor şi cari nu se pot rezolva decât concomitent cu politica generală a reparaţiilor, adică depind de toate Statele aliate, şi cele care sunt lăsate la învoiala părţilor.

Cele din prima categorie fac parte din politica generală europeană şi apă rarea lor nu se poate face decât faţă de interesele de cele mai multe ori în contrazicere cu ale noastre, deci ele sunt în mod firesc chemate — dacă nu renunţăm la ele — să ne creeze conflicte de interes cu Statele aliate şi asociate. Cele din a doua, nu ne pot crea greutăţi pentru obţinerea drepturilor noastre decât cu Statele foste inamice şi numai indirect cu Statele aliate şi neutre.

Pentru prima categorie am găsit declaraţia României că nu recunoaşte — cum era şi drept — hotărârile nedrepte dela Spa. Apoi au venit încercările repetate ale Marilor Puteri şi ale Comisiei de Reperaţii de a ne sili anticipat la plata obligaţiilor fără a recupera nimic din drepturile noastre. S'a menţinut rezerva dela Spa, s'a cerut şi s'a obţinut o participare în cadrul acelei cote a reparaţiilor noastre în natură dela Germani şi s'a refuzat să facem plata înainte de a fi şi noi despăgubiţi.

După ultimele lucrări ale comisiilor de experţi este probabil că dacă chiar Germania nu va plăti tot, va plăti însă o parte din despăgubiri.

La chestia acestor reparaţii suntem în faţa următoarelor cereri ale marilor aliaţi:

a) Plata dela 1919 a datoriilor ante-belice austro-ungare din partea Comisiei de reparaţii.

b) Din partea Angliei şi Franţei de a nu ne plăti despăgubirile pentru distrugerea industriei de petrol şi a le compensa cu datoria noastră (interaliată) de război faţă de aceste State, luând asupra noastră plata celor aproape 9 milioane livre sterlinge, ce s'au recunoscut ca pagube ale industriei noastre private.

România a refuzat de a merge pe această cale, care ar pune-o în imposibilitate de a se reface.

c) Cererea Statelor-Unite de a anticipa asupra politicei celorlalţi aliaţi şi de a regula direct plata datoriilor de război dela Stat la Stat, cum a făcut Anglia.

Drepturile existenţei naţionale

Dl Vintilă Brătianu arată apoi că în politica despăgubirilor e nevoe să ne opunem la plata anticipată a obligaţiilor noastre şi apoi să nu renunţăm la recuperarea părţei ce ni se cuvine.

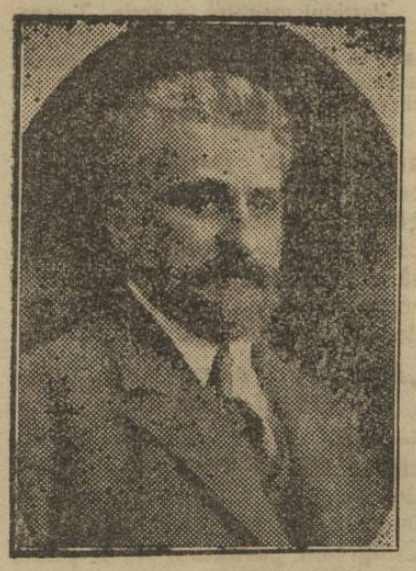

Dl Vintilă Brătianu,
ministru de Finanţe

Deaceea politica oricărui guvern în chestia reparaţiilor trebue să se menţie pe baza protestului dela Spa, cerând recunoaşterea drepturilor noastre.

Solidaritatea cu Aliaţii noştri are o limită: limita de a trăi. Aplicarea nedreaptă a tratatelor ne-ar pune în neputinţă de a ne reface.

Şi nu e vorba numai de a renunţa la ceia ce avem dreptul şi nevoia de a ne reface, ci de a lua asupra noastră sarcini noui care ne-ar împiedeca de a face consolidarea financiară.

Din toate despăgubirile ce ne reveneau după tratate, singură lichidarea Băncei Imperiale Austro-Ungare ne-a dat un folos, deşi departe de a compensa cele 8 miliarde de coroane depreciate absorbite prin unificarea monetară.

Din suma totală ce ni s'a remis de aproximativ 50 milioane coroane aur, am redus datoria la Banca Naţională cu 838.960.966 de lei, o sumă de 14 milioane coroane aur fiind vărsată de guvernul precedent în cheltuelile bugetare obişnuite.

Litigiile cu fostele state inamice

O altă categorie de chestiuni de rezolvat în legătură cu aplicarea tratatelor e acea care priveşte învoiala părţilor.

Această învoială variază după State, chestiunile principale fiind următoarele patru:

1) Emisiunea biletelor Băncei Generale, a cărei nerezolvire apasă greu asupra valutei naţionale.

2) Restituirea tuturor obligaţiunilor impuse prin Tratatul dela Bucureşti.

3) Lichidarea bunurilor vrăjmaşe sechestrate, singurul gaj ce avem şi este lăsat la dispoziţia noastră pentru recuperarea drepturilor noastre de despăgubiri.

4) Restituirea obiectelor luate în timpul ocupaţiunei.

Tratările ce au avut loc cu diferitele State foste inamice au regulat în parte chestiunile în litigiu.

In afară de Germania, am ajuns cu toate Statele foste vrăjmaşe la învoiri, sau suntem în curs să le înplinim şi deci ne apropiem de putinţa de a relua relaţiile normale comerciale, financiare şi politice cu fiecare din ele.

Dela Unguri şi dela Austriaci nu s'a fixat încă suma datorită ca despăgubiri.

Amânarea hipotecei austriace şi ungare a amânat şi recuperarea drepturilor noastre pe aceleaşi termene dela 20 la 30 de ani.

Tratările întrerupte cu Guvernul Sovietic a amânat ca şi pentru Germania regularea chestiunilor în suspensie de Statul rusesc şi reluarea relaţiilor normale.

Politica despăgubirilor de război cuvenite ţărei.

Politica noastră de despăgubiri este o urmare firească a acestei situaţii de fapt şi se poate rezuma în felul următor:

1. Ni s'a fixat o cotă la Spa pe care nu o putem admite, pentru că ne pune obligaţiuni mai multe decât drepturi şi am ieşi învinşi.

2. Avem o pagubă de război de 30 miliarde de lei aur care nu-şi poate găsi pe calea dreaptă a trataţeler complecta ei satisfacere, trebuind însă tocmai din aceste cauze să împingem cât mai departe recuperare drepturilor noastre spre a ajunge la un bilanţ activ pentru noi. Aceasta se poate face pe următoarele căi:

a) Prin schimbarea cotei dela Spa (vezi mai sus) pentru sporirea drepturilor noastre;

b) prin reducerea obligaţiunilor noastre. ceeace este mai lesne, fiindcă stă în parte în mâna noastră;

c) prin lichidările şi învoirile ce putem face prin învoiala dela Stat la Stat.

3. Trebuie să urmărim deci cu toate mijloacele posibilie această din urmă lichidare şi să folosim toate mijloacele pentru a ajunge la recuperarea drepturilor noastre prin învoiri laterale.

In special trebuie să avem o politică hotărâtă faţă de principala noastră creanţă cu Germania.

Deci politica noastră de despăgubiri se poate rezuma în:

1. A cere modificarea cotei de la Spa sau reducerea obligaţiunilor noastre pentru a eşi cu un bilanţ activ şi a acoperi astfel o parte din pagubele noastre de război;

2. A cere fixarea despăgubirilor de dat de Austria şi Ungaria, ca să putem cunoaşte la cât se sue drepturile noastre;

3. A urmări plata ce ni se cuvine dela Bulgaria prin învoirile făcute şi cota parte din reparaţii.

4. A lichida bunurile vrăjmaşe în special pe cele germane şi a ne servi de toate mijloacele ce avem, pentru a putea să-l aducem la înţelegere asupra biletelor Băncei generale şi a despăgubirilor conform Tratatelor de la Bucureşti.

In momentul când Statele Mari se pregătesc pentru o nouă conferinţă pentru a examina lucrările Comisiunei experţilor, România are şi ea datoria de a-şi fixa punctul său de vedere în privinţa despăgubirilor de război şi să-l transmită prin Comisia de reparaţii, Aliaţilor, ca să nu se trateze şi de această dată interesele noastre fără participarea noastră cum s'a întâmplat la Spa şi la alte conferinţe.

Chestiunea invăţământului economic industrial

Una din chestiunile principale cari preocupă astăzi Ministerul Instrucţiunei publice este învăţământul economic industrial.

Prin perfecţionarea acestuia se va contribui într'o largă măsură atât la ameliorarea situaţiei materiale a ţărănimei, cât şi la prosperarea generală a economiei ţărei.

Şcolile de meserii vor fi destinate să vină în ajutorul nevoilor industriale ale ţărei, nevoi casnice, de ateliere uzini, etc.

In realitate, datorită educaţiei teoretice şi practice ce trebuie să primească elevii şcolilor de meserii, ele sunt menite să producă: şefi de conducători de ateliere, şefi de mici întreprinderi, etc. Lucrătorii acestora vor fi daţi de şcolile de ucenici. Şcolile de meserii însă trebuie să satisfacă în primul rând nevoile tehnice ale agriculturei. Răspândirea meseriilor la ţară constitue un act de prevedere, căci dacă admitem că populaţia dela ţară este astăzi îndestulată cu pământ, după două sau trei generaţii lipsa se va simţi din nou, atunci însă nemai existând pământ pentru distribuit, criza va fi în bună parte compensată, dacă pe lângă bucata de pământ oricât de mică ar fi ea, ţăranul ar practica şi o meserie.

Primele şcoli de arte şi meserii ale Statului au fost create cu scopul de a veni în ajutorul agriculturei, şi ministerul intenţionează ca şi pe viitor toate şcolile de arte şi meserii ce se vor înfiinţa să aibă acelaş scop.

Pentru a veni însă, şi în ajutorul industriei mari, ministerul va organiza şcoli de ucenici, acestea constituind în toate ţările industriale pepiniere de unde industria mare îşi poate procura lucrători bine pregătiţi.

Şcolile de meserii pot să procure industriei mari personalul conducător de ateliere şi patroni de ateliere.

Practica de până acum ne-a dovedit că şcolile de meserii sunt destinate la noi ca să vină în ajutorul industriei mici, pregătind mici patroni de ateliere în toate meseriile.

Prin urmare, lucrând pentru industria mică şi agricultură, se va lucra indirect pentru industria mare, dar pentru o industrie mare desvoltată pe căi naturale şi cu un caracter cu adevărat naţional. Singurul şi cel mai eficace mijloc de românizare veritabilă, nu de suprafaţă, al industriei şi comerţului din ţară, prin urmare de românizare a oraşelor, în special a acelora din provinciile alipite, este fără îndoială înfiinţarea a cât mai multor şcoli de meserii şi şcoli de ucenici.

La ministerul de instrucţie se lucrează actualmente la un plan după care, toată ţara după regiuni va fi împânzită cu asemenea şcoli.

O inovaţie va fi şi aceia că majoritatea acestor şcoli vor fi aşezate la ţară — şi toate vor avea internate.

Anchetele noastre

Importanța și nevoile vieței economice din Maramureș

Cum se fac exploatările de păduri — Fabricele de cherestea stau în inactivitate — Bogății nevalarificate — Cum se prezintă diferitele fabrici — Activitatea și nevoile lor

Lipsit de pământ arabil, Maramureșul este un ținut a cărui importanță economică se mărginește numai la industrii, cu deosebire la industria lemnului. Maramureșul românesc de astăzi este numai a treia parte din vechiul Maramureș, două treimi cu peste 90 munți din cei mai bogați în păduri și fânețe, au rămas, dincolo peste Tisa, Cehoslovaciei. Astfel, creșterea vitelor, care este una din bazele vieței economice din Maramureș, întâmpină astăzi greutăți mari din cauza lipsei de pășune. Locuitorii sunt siliți să treacă vitele în Cehoslovacia pentru hrană.

Exploatarea pădurilor

Un fapt cu deosebire îngrijorător pentru viața economică a Maramureșului este că aproape toate fabricile de cherestea sunt în inactivitate. Pădurile, care constituesc principala bogăție a acestui ținut nu sunt valorificate în interesul economiei naționale, din cauza sistemului de exploatare a acestora. S'a făcut în această privință o greșală care trebue neapărat să fie îndreptată. Exploatatorii cari au acaparat imense întinderi de păduri, exportă aproape în întregime lemneie provenite, în străinătate, de unde ne vin apoi fasonate în țară. Astfel fabricele noastre de cherestea sunt lipsite de material brut, lucrătorii nu-și găsesc existența și țara perde.

Vom arăta într'un viitor articol opiniile factorilor competenți asupra mijloacetor necesare pentru îndreptarea imediată a acestei situațiuni grave.

Bogății neexploatate

Munții cari încercuesc Maramureșul, în afară de păduri și pășune, mai conțin și alte bogății care din nefericire sunt slab exploatate sau nu sunt de loc. In primul rând sunt mineralele, iar în al doilea, sunt izvoarele de ape minerale, cam vre-o 86 la număr, care nu sunt exploatate de loc.

O societate americană a început exploatarea de petrol, dar întreprinderea cerând investirea unui prea mare capital, exploatarea a trebuit să stagneze.

Alte fabrici și activitatea lor

Din punct de vedere industrial cu deosebire după Unire, Maramureșul tinde să ia o mare desvoltare. Dar intreprinderile acestea se lovesc mereu de mari greutăți, pricinuite în sepecial din cauza lipsei de transporturi.

Am vizitat mai multe din aceste fabrici, putând cunoaște astfel, activitatea lor și nevoile de care suîăr.

La Fabrica de Mobile îndoite

In întreaga țară sunt numai două. La Sighet această fabrică funcționează de 35 ani. Inainte de răsboi lucra cu 60 oameni, iar de după răsboi lucrează cu 200 de lucrători. Toți lucrătorii sunt români. Instalația are o valoare de 10 milioane și o capacitate de producție de 300 mii scaune anual. Fabrica are importante oferte, pentru produsele ei,

Fabrica de mobile din Sighet.
Interiorul atelierului pentru proba scaunelor.

din străinătate. In ultimul timp, a primit oferte din Anglia și America. Totuși fabrica nu se poate angaja din cauză că nu contează pe transporturile pe căile ferate. A obținut un permis de export de 20 mii scaune în Ungaria, unde nu este permis acest import, și numita fabrică nu poate executa acest export, pentrucă nu i se dă vagoane pentru transport. In magazii are deposite imense de scaune, care însă nu pot fi desfăcute. Conducătorii fabricei mi-au declarat, că dacă această stare de lucruri nu se va schimba, vor fi nevoiți să înceteze lucrul. Dar asupra situației fabricei de mobile îndoite, vom mai revenl.

O fabrică de perii

In legătură cu desvoltarea industrială, din Maramureș, trebue să numărăm încă o nouă instalație a cărei activitate a început numai de un an. Este fabrica de perii și articole de lemn din Sighet. Cu un capital investit de 2 și jum. milioane, această fabrică este o instalație modernă, care în mod normal ar putea lucra cu 700—800 lucrători și produce 5—6000 perii pe zi. Astăzi se lucrează numai cu 80 lucrători, toți români. Fabrica are nevoe de încurajare și de credit pentru noui investiții, pentru că altfel este amenințată să înceteze lucrul.

O vizită la fabrica de piele

O altă instalație industrială care a luat ființă după unire, în Sighet, este fabrica de piele.

Capitalul investit în această fabrică se ridică la aproape 7 milioane. Produce anual cam 20 vagoane de material prelucrat din pui brute. Fabrica se bucură de avantajele legei pentru încurajarea industriei naționale. Pe lângă instalația propriu zisă fabrica mai are două mori pentru tăiatul și măcinatul cojei de stejar din care se produc extracte tanante pentru tăbăcitul pieilor. Fapt important este că această fabrică are oferte mai mari decât poate produce. Din acest motiv s'a simțit nevoia extinderei acestei instalațiuni. Fabrica a solicitat în acest scop un împrumut la „Creditul Industrial" care fără îndoială îi va fi acordat în interesul industriei noastre naționale.

*

In viitorul articol ne vom ocupa de starea orașului Sighet din punct de vedere social, administrativ și cultural.

Dac.

Stațiunea balneară
VAȚA DE JOS
Scaldă caldă în apă ce conține sulfo bioxid de carbon. — Vindecă cu resultate minunate reuma articulară și muschiulară, guta, ischias, inflamația, paralizia, vasice, emoroizi și tot felul de boale temeiești. Trenuri directe cu Aradul. Cereți drospect! — **Direcțiunea.**

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNIC CU M
SE GĂSESC LA CUTITAPIA KUN CLUJ
și toate accesoriile în această branche

BERSON

Toc și talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele cât și ghetele Dv.
Lloyd 3424

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

In jurul congresului partidului maghiar de la Brașov

Ce spun ziarele în slujba latifundiarilor și aristocrației maghiare și ce spune țaranul măghiar

Presa maghiară comentează și azi aproape zilnic declarațiile dlui subsecretar de stat Gheorghe Tătărăscu în chestiunea partidului maghiar. Presa maghiară democratică constată în fiecare număr câtă dreptate a avut dl ministru când a spus incontestabilul adevăr că masele ungurimei muncitoare nu sunt reprezentate în actuala conducere a partidului maghiar.

Sunt bineînțeles și de acele ziare cari susțin că partidul maghiar ar fi cea mai ideală expresiune a democrației moderne.

Dintre aceste ziare, dacă ziarele „Ellenzék" și „Temesvári Hirlap" înțeleg să discute într'un mod deși ilogic dar măcar cuviincios, în schimb, mai multe fițuici din Târgu-Mureș, Brașov și alte orașe provinciale se mărginesc pur și simplu la insulte și elucubrații stupide.

Unul dintre cele cari concep situația cu totul greșit este și ziarul „Ujság" din Cluj.

Cu un egocentrism specific rassei, ziarul acesta crede că maghiarimea ne va face nouă, românilor cine știe ce mare serviciu dacă ei s'ar milostivi să schimbe actuala conducere a partidului.

— „Fără de contravalori nu putem face concesiuni (!) — scrie sentențios confratele. Numai atunci suntem dispuși să admitem jertfe personale și concesii (!) guvernului român, dacă vom avea pentru ce. Dacă nu ni se promite nimic în schimb, noi nu schimbăm actuala conducere."

Iată problema maghiarimei din Ardeal transformată într'o chestiune de tarabă. Iată bravii noștrii unguri iredentiști dispuși la unele „jertfe personale" și „concesiuni" (!!!) în favoarea ... noastră! Iată-ne pe noi, întreagă națiune românească, dârdâind de frică la vestea adunărei partidului maghiar dela Brașov!..

Il rugăm pe „Ujság" să ne mai slăbească cu îngrijorarea. Și să fie încredințat că pe noi nu ne emoționează de loc cine vor fi alegii congresului brașovean. Poate fi între aceștia Urmánczy care a ars pe rug în 1918 pe Români, poate fi d. Sándor József, în sfârșit poate fi oricine. In schimb însă dacă vom admite să stăm de vorbă sau nu cu acești aleși este o chestiune ce depinde și ne privește incontestabil pe noi.

*

Pentru a arăta cât de departe stă de astfel de concepții adevărata ungurime, vom reproduce din scrisoarea țăranului Bárdos Péter publicată în ziarul „Keleti Ujság" următoarele:

„Inzădar speră maghiarimea în întâlnirea dela Ciucea sau în promisiunile trandafirii ale unor șefi de partid, dacă cu cei ce sunt în fruntea țării, cari dețin astăzi puterea și cari pot nu numai promite ci și înfăptui multe înlesniri pe seama noastră, este întreruptă orice relație.

Și oare cum vor putea cei ce sunt de vină pentru aceasta ruptură fi mai folositori maghiarimei Rămânând și pe mai departe la locul unde se află, sau stând la o parte și cedând posturile lor altora, mai iubiți, mai chemați la muncă și mai agreați nu numai de maghiarime ci și de cei de la putere.

*

In declarațiile dlui subsecretar de stat Tătărăscu este mult adevăr. Fiecare clasă socială a maghiarimei din Ardeal are interesele sale proprii. Latifundiarii, de pildă au interesul să-și păstreze moșiile, iar țăranii lipsiți de pământ, din contra vor cu orice preț să ajungă la pământ, pășune și păduri.

Când există astfel de deosebiri de interese, se poate oare ca țăranul să se încreadă în apărarea intereselor lui din partea unui latifundiar, în loc ca drepturile lui să fie apărate de unul din semenii lui?"

MICA PUBLICITATE

De vânzare un pianin. Se poate vedea la magazinul Triska, Strada Saguna 14. 3516

CĂSĂTORIE

Caut Peținitoare rang intiu adresați la ziar P. V. 3536-1

Caut cunoștință cu Domnișoare plăcute culte numai familia buna. Adresa la ziar Magiatrat. 3536-1

Universitatea din Cluj Institutul „Pastnur"

No. 92—1924. Adm.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință să în ziua de 11 Iunie 1924 la ora 4 p, m. se va ține licitație pentru furnizarea a 120 stângeni lemne de fag cal. I., pentru Institutul Pasteur al Universității Cluj.

Condițiunile referitor la furnizarea lemnelor se pot vedea zilnic intre orele 2—6 p. m. în biuroul administrativ al Institutului, luarea la cunoștință a condițiunilor vor fi semnate de cei interesați.

Pe lângă aceste condițiuni, concurenții vor avea în vedere art. 72—83 din legea contabilității publice.

Concurenții rămân angajați pentru oferte prezentată 2 luni de zile de la data licitației.

Profesor delegat: **dr. J. Moldovan.** 3537 Administrator: **V. Botha.**

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie

iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiui delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

---

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot 2887
calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.**

INDUSTRIA DE LUT SOC. AN.
DIN GHIRIS-ARIES, TURDA

! 3466

Recomandetiglele sale recunoscute ca cea mai bune calitate, arse cu gaz metan, dungite provazute cu carlig, apoi cupele şi caramisele sale de masura germana in normala precum şi ţevi de canal.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

0818 0818

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

The Royal Mail Line
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

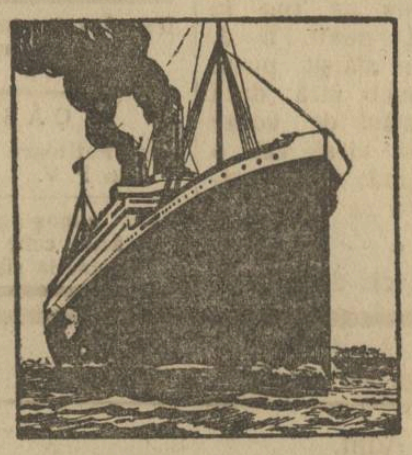

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Ausand etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşavoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME,·ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3/4-8

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anul IV. Nr. 1086 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Vineri 23 Maiu 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Rezultatele călătoriei
Suveranilor noștri în streinătate
— Cu prilejul sosirei în Capitală a M. S. Regelui —

M. S. Regele s'a reîntors ieri în Capitală, după o lună și ceva de fructuoase călătorii în străinătate. Din nou în mijlocul poporului Său drag, Suveranul aduce cu sine roadele unei bogate opere înfăptuită în țările amice, pe care li-a vizitat. Primiți cu căldură și simpatie pretutindeni, M. M. L. L. Regele și Regina au dus dincolo de hotarele întregite ale României simbolul sacrificiilor noastre trecute și imaginea aspirațiilor noastre de viitor, pentru a cimenta și mai puternic legământul încheiat cu marii noștri aliați din Apus.

La Paris prietenia noastră veche cu Franța a găsit o primire caldă și înduioșătoare. Suveranii

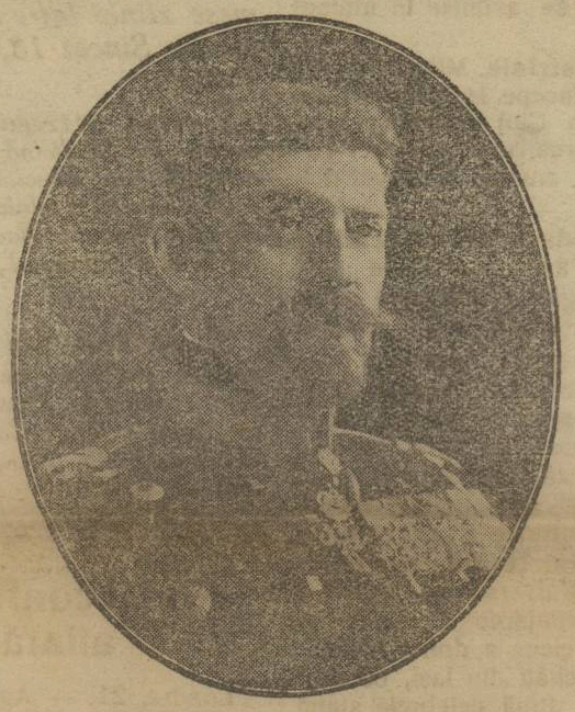

M. S. REGELE FERDINAND I.

noștri au fost obiectul unor manifestații cari au dovedit că Franța apreciază și iubește sincer țara noastră, cercurile, conducătoare dând acestei vizite o importanță care depășește cu mult cadrele unei simple curtoazii.

Vizita Suveranilor noștri în Elveția, mi-a creiat în această țară de neutralitate și pacifism o deosebită atmosferă de prietenie. Suveranii României sunt cei dintâi Suverani cari consfințesc prin trecerea Lor pe acolo autoritatea „Ligei Națiunilor" și a „Biroului Internațional al Muncei". Vizita Majestăților Lor la aceste două mari instituții ale păcei și progresului mondial, dovedesc că România este adânc convinsă de rolul său la gurile Dunării.

In Belgia, Suveranii noștri au retrăit pentru o clipă amintirea sguduitoarei tragedii a războiului liberator. De Belgia ne leagă sentimentul durabil al suferinței în comun pentru un acelaș ideal: reîntronarea libertății popoarelor și dreptății umane. Clipele retrăite acum, ni-au apropiat sufletește și ni-au întărit pentru lupta pe care trebuie să o ducem încă spre realizarea deplină a idealurilor noastre sfinte.

La Londra misiunea Suveranilor noștrii era ceva mai grea. Acolo, ne închipuiam noi, intrigile dușmane au sdruncinat legăturile de eri. Primirea grandioasă ce s'a făcut M. M. L. L. Regelui și Reginei au dovedit că ni-am înșelat. Opinia publică engleză n'a uitat nici jertfele noastre dureroase de la Jiu, Dragoslave și Valea Prahovei și nici izbânzile strălucite de la Oituz, Mărășești și Tisa. Conducătorii vieței publice din Anglia ni-au urmărit cu atenție sacrificiile și ni-au apreciat cum se cuvenea sforțările de a ridica aici, pe ruinele războiului trecut, un stat cu așezări temeinice, cu un rol bine definit și cu instituții cari să asigure liniștea și progresul în acest colț al Europei.

Această stare sufletească s'a revărsat din plin în primirea grandioasă făcută Suveranilor noștri. Vizita Lor la Londra a avut darul să limpezească o atmosferă falsă și să puie bazele unei colaborări solide în viitor între Anglia și România.

Cu aceste frumoase rezultate, M. S. Regele se întoarce în țară pentru a relua frânele domniei. Din cuvintele exprimate la sosirea Sa în București reiese că M. Sa este mulțumit. Și are pentru ce. Osteneala n'a fost zădarnică. România, consolidată pe deplin în afară, va porni cu puteri noui mai departe pe calea consolidărei sale interne.

Congresul comitetelor școlare

Intre 5—10 Iulie se va ține la București, din inițiativa dlui ministru al instrucțiunei publice un congres cu delegații comitetelor școlare din toată țara.

Zece Maiu

Dintre toate sărbătorile naționale nici una n'are pentru neamul nostru un rost mai însemnat, decât ziua de 10 Mai.

E ziua de bucurie națională a neamului pentru faptele îndeplinite de înaintașii noștri și pentru victoria care ne-a adus unirea veșnică a Românilor de pretutindeni.

Impreună cu muzicile militare care vor întona cântecul de isbândă al vitejiei noastre, cu ochii spre drapelul fâlfâitor, întreaga suflare românească, încălzită de același simțire puternică pentru nevoile superioare ale țărei va aclama frenetic pe ostași, pe cei care într'un avânt biruitor au îndeplinit rând pe rând neatârnarea țărei, proclamarea regatului și unirea fraților de același sânge dintre Nistru și Tisa.

Luptătorii pentru libertate, desrobitorii de suflete, de neam și de țară vor aminti în ritmica cadență a pășului lor bărbătesc întreg tabloul măreț al epopeei noastre naționale dela războiul neatârnărei și până în prezent.

Dar aniversarea de mâine nu trebuie să fie numai o zi de bucurie ci și de seculegere.

Rostul adevărat al ei este și comparația faptelor noastre cu faptele săvârșite de înaintași și datoria de a scoate învățături din opera lor.

Să ne închinăm marei amintiri a celor cari au proclamat independența noastră, să ne aducem aminte de jertfa tuturor acelor eroi anonimi, fără de care nu am fi văzut astăzi întreg teritoriul nostru național umbrit de același steag.

Și de aceia această sărbătoare națională să fie și un îmbold la muncă și la unire pentru fiecare din noi.

Căci, în afară de desăvârșirea granițel țării noastre, în afară de adunarea întreagă a neamului românesc în același cuprins, e încă de îndeplinit marea operă de unire și de consolidare între hotarele proaspete.

E unirea morală a tuturor sufletelor de care țara are nevoe și această unire nu se poate desăvârși decât prin dreptate și prin cultură. Un act de mare dreptate s'a săvârșit când cârmuitorii noștri au dat țăranilor noștri pământ. Al doilea temeiu al vieții naționale unite e cultura și către ea se îndreaptă astăzi sforțările lor, ca prin ea să se desăvârșească pentru veșnicie unirea înfăptuită pe calea armelor.

Se poate spune că un popor este în primul rând ceia ce sunt speranțele lui. Am avut încredere în legitimitatea drepturilor noastre și am reușit să le câștigăm. Să cutezăm a nutri speranțe bune și în viitor și să găsim în noi energia necesară pentru ca printr'o unire cât mai desăvârșită să servim aceste speranțe.

Situația financiară a țării
Memoriul dlui ministru de finanțe.
Chestiunea despăgubirilor cuvenite României.

Memoriul dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, cu privire la situațiunea financiară a statului, a dat naștere, cum era de așteptat, la discuțiuni și polemici de presă și unele și altele vădind nu numai o rea-credință cu care ne-au obișnuit ziarele „independente" și de partid, ci și o completă ignorare a problemelor legate de situația financiară a statului.

In acest memoriu, dl' Vintilă Brătianu înfățișează efortul realizat de statul nostru pentru a'și reface finanțele, analizează ceiace s'a făcut până acum și indică ceiace rămâne să se săvârșească de aci încolo.

Memorial începe prin a arăta că bugetul statului a fost echilibrat, datorită pe de o parte economiilor realizate, ordinei pusă în cheltueli, reorganizării serviciilor fiscale, iar pe de altă parte sporului de venituri realizat prin aplicarea noilor legi financiare.

Dar dificultățile financiare interne provenite din cauza războiului s'au văzut sporite și de consecințele financiare externe ale războiului. Datoriile făcute de statul nostru în străinătate și cărora nu ni-a fost posibil să le facem față, au apăsat asupra creditului țării și au provocat deprecierea valutei naționale. Aceste datorii au fost consolidate și modul în care s'a îndeplinit această operă este amănunțit expus în memoriul dlui ministru de finanțe. Dar în afară de aceste datorii ale statului, datoriile private ale comerțului în străinătate au lovit deasemeni în creditul statului. In vremea din urmă, grație măsurilor și intervenției statului, majoritatea acestor datorii au fost regulae.

Dacă însă obligațiunile noastre față de străinătate ni-au creiat o situațiune financiară dificilă, nu trebuie să uităm că România n'a putut incasa nimic sau aproape nimic din drepturile pe cari i le-au conferit tratatele pe pace.

Țara noastră a avut de suferit pagube enorme de pe urma războiului. Conferința dela Spa care a fixat cota de despăgubiri cuvenită fiecărui stat aliat a nedreptățit România. Am protestat atunci și va trebui ca politica oricărui guvern român în chestiunea reparațiilor să se mențină pe baza protestului dela Spa, cerând recunoașterea drepturilor noastre. Cu drept cuvânt spune dl ministru de finanțe că solidaritatea noastră cu aliații are o limită. De dragul acestei solidarități noi nu putem să ne sinucidem. Aplicarea nedreaptă a tratatelor ne-ar pune în imposibilitate să ne refacem.

Prin urmare, în chestiunea reparațiilor, politica României nu se poate întemeia decât pe următoarele puncte: a cere modificarea cotei fixate de conferința dela Spa sau reducerea obligațiunilor noastre; a cere fixarea despăgubirilor de dat de către Austria și Ungaria; a urmări plata ce ni se cuvine dela Bulgaria și în sfârșit, a lichida bunurile vrăjmașe, în special pe cele germane.

Aceasta este politica pe care dl Vintilă Brătianu o preconizează în chestiunea reparațiilor. Stăruind mai mult asupra acestei părți din memoriul dlui ministru de finanțe, am făcut aceasta fiindcă desăvârșirea operei de refacere financiară depinde într'o mare măsură de modul cum vom ști, apărându-ne drepturile, să obținem despăgubirile ce ni se datoresc. Cei cari ni sunt prieteni trebuie să înțeleagă că dacă noi am făcut și facem toate sforțările pentru a ne împlini obligațiile, suntem în drept a aștepta ca și cei ce ni sunt nouă datori să facă același lucru.

Inăuntru România a făcut o uriașă sforțare pentru refacerea finanțelor sale. Impozite destul de grele apasă populația, care a înțeles că trebuie să facă sacrificii pentru a da un buget care să asigure cheltuelile necesare statului și în același timp să asigure și plata datoriilor noastre în străinătate. Și când acestea sunt sarcinile pe cari ni le-am impus și când am realizat într'un spațiu de timp foarte mic un efort fiscal atât de mare, avem dreptul să cerem ca ceiace ni se cuvine să ni se dea.

Memoriul dlui ministru de finanțe, înfățișând pe de o parte acest efort al nostru, iar pe de altă parte arătând cât de mult am fost nedreptățiți în fixarea despăgubirilor cuvenite nouă, explică dintr'odată cauza care se împotrivește la o mai repede desăvârșire a operei de refacere și de consolidare financiară a României.

Din acest punct de vedere, memoriul dlui Vintilă Brătianu prezintă o deosebită importanță fiindcă desigur el constitue începutul unei acțiuni energice cu scopul de a obține recunoașterea integrală a drepturilor noastre la despăgubiri.

Noui împroprietăriri în Ardeal

In ziua de 1 Iunie dl Ion Brătianu, președintele consiliului de miniștri, însoțit de dl Al. Constantinescu, ministru de agricultură se va duce la Făgăraș unde vor asista la împroprietăririle definitive din 16 comune.

Cu această ocaziune, dl Radovici prefectul județului Făgăraș va prezenta dlui prim-ministru și dlui ministru de agricultură ecaretele și domeniile, foste ale statului ungar intrate în patrimoniul statului român.

Aplicarea legei
pentru combaterea vagabondajului şi cerşetoriei în Ardeal
Ce s'a făcut până în prezent — Infiinţarea de noui triaje — Câteva constatări
Ce ne comunică d. M. Pilat, insp. general

Inportanţa marei opere sociale, ce se urmăreşte prin aplicarea legei pentru combaterea vagabondajului şi cerşetoriei, a început să se resimtă şi în Ardeal. Am vorbit la timp asupra introducerei acestei legi dincoace de Carpaţi, arătând şi primele demersuri care s'au luat. Astăzi suntem în măsură să arătăm câteva fapte exacte.

Dl Mircea Pilat, inspector general al Ministerului muncei şi Ocrotirilor sociale pentru întregul Ardeal, a binevoit să ne dea următoarele lămuriri asupra rezultatelor la care s'a ajuns, până în prezent în Ardeal:

„Legea, — zice dl Pilat — se aplică în oraşele Cluj, Oradea-Mare, Sibiu şi Braşov, unde s'au instalat triaje pentru triarea vagabonzilor şi cerşetorilor, adunaţi de agenţii forţei publice. De aici sunt repartizaţi după cum este cazul, în colonii de muncă, sau în azile, — cei complect invalizi.

Pe măsură ce vom avea mijloacele necesare, adică clădiri pentru localurile de triaj, vom continua cu aceasta operă socială în fiecare oraş.

In ultimul timp, pe ziua de 15 Mai, împreună cu dl Calciurescu, inspector central, am pus în funcţiune triajul dela Făgăraş.

Aici, — zice dl inspector general Pilat — am constatat un fapt interesant. Imediat după instalarea triajului, am pus să se facă o razie pentru prinderea vagabonzilor şi a cerşetorilor.

Rezultatul a fost că nu s'a găsit nici un cerşetor, ceia ce demonstrează că condiţiunile sociale în acest oraş sunt foarte bune".

*

„Roadele aplicărei acestei legi salutare — ne spune mai departe dl Pilat, — se resimt destul de mult în toate oraşele unde am început această laborioasă activitate. Aceste oraşe sunt curăţite astăzi, aproape complet de cerşetori, iar numărul vagabonzilor a scăzut simţitor. Am făcut zilele acestea o inspecţie la Braşov şi la o razie pe care am organizat-o, nu s'a mai găsit un cerşetor".

*

Dl Pilat ne-a mai comunicat că a luat măsuri şi se va înfiinţa în scurt timp, un triaj la Lugoj.

In numărul viitor al ziarului nostru, vom publica o anchetă pe care am făcut-o la triajul şi azilul de bătrâni din localitate.

Dac.

Şedinţa
Consiliului de higienă

Eri a avut loc la Primărie şedinţa Consiliului de higienă al oraşului Cluj, sub preşidenţia dlui dr Fodor, medicul şef al oraşului. Cu acest prilej s'a luat din nou în discuţie, în primul rând, chestiunea înfiinţării unui spital epidemic. Se ştie că actualul spital epidemic este cu totul insuficient, în primul loc, iar în doilea rând este cu totul neigienic şi neapt pentru destinaţia ce o are. S'a hotărât în mod definitiv să se intervină la toate instanţele administrative în mod cât se poate de categoric, spre a se soluţiona cât mai urgent această imperioasă necesitate a oraşului nostru.

O altă chestiune destul de importantă, care a făcut obiectul discuţiilor din şedinţa de eri a Consiliului de higienă, a fost şi aprovizionarea cu apa suficientă, necesară abatorului din Cluj, şi în acest scop, — ştiut fiind faptul că între orele 12—2, apa este oprită, — s'a hotărât să se intervină pe lângă Consiliul Comunal al oraşului, să ia toate măsuriie spre a se construi un rezervoriu pentru apă la abator, care să acopere nevoile şi cerinţele higienice ce se impun.

Totodată s'a hotărât să se edifice o mare magazie în afară de oraş pentru depozitoarea oaselor şi resturilor animale produse la abator, de oarece în situaţia de azi, când acestea rămân la abator, ele prezintă un mare pericol pentru sănătatea locuitorilor.

Conferinţa anglo-sovietică

Londra, 21. Delegaţii sovietici au remis conferinţei anglo-ruse un memoriu relativ la restabilirea creditului Rusiei pe piaţa engleză. Memoriul declară, între altele, că în cazul când Rusia ar obţine un împrumut pe termen lung, ea ar destina din acest împrumut o sumă globală pentru acoperirea datoriilor dinaintea războiului către supuşii britanici.

Delegaţii englezi vor răspunde după ce vor cerceta condiţiunile memoriului, însă vor specifica că Angla nu poate garanta împrumutul cerut de Rusia.

INFORMAŢII

— **O dispoziţie a Ministerului Muncei.** Ministerul Muncei a luat dispoziţiunea ca toate instituţiile industriale care se folosesc de lucrători străini, să fie obligate oricând să angajeze în locul lucrătorilor străini, lucrători indigeni rămaşi disponibili prin concedieri din alte intreprinderi similare.

In caz de opunere, Ministerul va revoca autorizaţiile date pentru un număr egal de lucrători străini cu a celor pentru care se cere a fi primiţi în lucru.

Toate cererile de prelungire făcute şi aprobate după 1 Martie 1924, se vor aproba numai dacă intreprinderea consimte a-şi lua obligaţia de mai sus.

— **Un memoriu al cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul".** Ofiţerii de rezervă, cavaleri ai ordinului „Mihai Viteazul" vor înainta M. S. Regelui un memoriu prin care vor cere ca în cazul când se va hotărî definitiv împroprietărirea lor, să li se dea pământurile în regiunile alese de ei, iar nu în Dobrogea după cum se svonise în ultimul timp.

— **Industriale.** Miercurea viitoare va începe la Inspectoratul Muncei din Cluj tratativele pentru încheierea unui contract colectiv între muncitorii şi patronii bărbieri.

— **Introducerea de lucrători străini.** Până la votarea legii care va regula condiţiunile imigrării, Ministerul Muncii a suspendat în principiu autorizaţiile pentru introducerea de lucrători străini în industrie, — decât numai cu condiţiunea ca întreprinderile industriale să facă dovadă certă că lucrătorii sunt indispensabili.

— **O donaţie a guvernului din Grecia făcută muzeului din Iaşi.** Universitatea ieşană a primit înştiinţarea că guvernul Republicii elene a donat muzeului de anticităţi din Iaşi, 60 statui-mulage, după celebrele statui antice ale Greciei. Preţiosul dar a şi fost expediat din Atena.

— *Dl C. Xantopol, fost judecător la Tribunalul din Cluj, demisionând din magistratură pe ziua de 1 Maiu a. c. şi-a deschis un birou de avocătură în str. Regală Nr. 5.*

— **Dela prefectura poliţiei.** Prefectura poliţiei a dispus revizuirea tuturor autorizaţiilor de a vinde pe pieţile Clujului, autorizaţii acordate precupeţelor. Aceasta pentru că s'au găsit multe dintre ele care erau angajate ale diferiţilor negustori speculanţi, fără autorizaţie de a vinde pe piaţă şi care astfel frustau oraşul cu sume importante neplătind impozitele legale.

*

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Preţurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuinţă cu intreţinere. Deslusiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de pistyan original pentru eură la locuinţă. 3532-1

— **Dela Societatea de ştiinţe Cluj.** *Societatea de ştiinţe Cluj, ţine şedinţă ordinară Joi, 22 Mai curent în amfiteatrul Institutului de botanică generală la orele 9 seara.*

La ordinea zilei următoarele comunicări:

1. E. Racovitză, prof. univ.: „Specii noui din genul Stena-Sellus şi importanţa acestui gen în filogenia izopodelor."

2. S. Vâlsan, prof. univ.: „A patra platformă în Carpaţii meridionali".

3. St. Mateescu, şef de lucrări: „Câteva observaţiuni geologice şi morfologice în depresiunea Huedinului."

— *Serata soc. studenţilor bucovineni. Soc. studenţilor bucovineni, aranjează Sâmbătă 24 Mai, o seară dansantă sub patronajul dlui general Papp Dănilă în saloanele Cercului militar. Invitări s'au trimis. Reclamaţiuni se primesc zilnic între orele 2—4 strada Şincai 13, la sediul societăţii.*

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

*

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

Noua conferinţă aliată

Londra, 21. — Agenţia Reuter afirmă că după terminarea tratativelor italo-belgiene, chestiunea reparaţiilor va rămâne probabil în suspensie până la formarea noului cabinet francez. Este puţin probabil că până atunci să se producă schimburi importante de vederi între Londra şi Paris.

Convocarea prefecţilor de judeţe în Capitală.

Cu începere de Luni 26 Mai, toţi prefecţii, începând cu cei din Ardeal, vor fi convocaţi la Bucureşti în grupuri de câte 5 spre a face un raport amănunţit dlui prim-ministru Ion I. C. Brătianu asupra situaţiei din ţară.

Nevoile fiecărui judeţ vor fi aduse la cunoştinţa primului ministru şi îndrumate spre rezolvare la departamentele respective.

După ce vor fi cunoscute, cu această ocaziune rezultatele inspecţiunei ordonată în Decembrie trecut, se vor lua dispoziţiuni în vederea unei noui inspecţiuni administrative care se va face în cursul acestei veri.

Convocare.

Conform art. 32 din statute Sfatul Negustoresc Cluj convoacă în Adunare Generală ordinară Comitetul şi toţi membrii pentru Ziua de 22 Iunie 1924, ora 10 dim. în sala festivă a Camerii de Industrie şi Comerţ (C. Victoriei). La ordinea zilei fiind:

1. Darea de seamă asupra activităţii în anul trecut.
2. Aprobarea bilanţului încheiat anului 1923 şi descărcarea Comitetului.
3. Fixarea bugetului pro 1924.
4. Alegerea cenzorilor.
5. Propuneri.

La adunare au drept de vot toţi membrii în curent cu plata cotizaţiunilor. Eventualele propuneri sunt de depus în scris în biroul Sfatului cu 20 zile înainte de adunarea generală. Dr. I. N. Evian preşedinte, Gr. Romanovici secretar. 3540

Sosirea în ţară a M. Sale Regelui
Entuziasta primire făcută de populaţia Capitalei — M. S. este mulţumit de primirea ce i s'a făcut în streinătate

Eri, Miercuri la 10 ore a. m. M. S. Regele a sosit la Bucureşti. Cu acest prilej, M. Sa a fost aclamat de o imensă mulţime de oameni cari au ţixit nu numai împrejurimile gării ci şi străzile dela gară până la Palatul Regal.

Pe peronul gării M. Sa a fost întâmpinat de toţi membrii guvernului, de numeroşi generali, de corpul diplomatic, de numeroşi oameni politici şi de reprezentanţii autorităţilor.

După ce a coborât din tren, M. S. Regele, însoţit de dl I. I. C. Brătianu, primministru şi de dl I. G. Duca, ministrul de externe, a intrat în sala de aşteptare, unde s'a întreţinut timp de o oră cu personalităţile de faţă, exprimându-şi miniştrilor streini mulţumirea pentru excelenta primire de care a avut pretutindenea parte.

Pe urmă, convoiul regal a pornit spre Palat. In frunte mergea călare d. general Nicoleanu, prefectul poliţiei din Bucureşti, urmat fiind de un escadron de cavalerişti.

M. S. Regele urma în trăsură, având alături pe A. S. Regală Principesa Moştenitoare Elena. In a doua calească se aflau A. S. Regală Principele Carol şi Principesa Ileana.

M. S. Regele a fost sărbătorit tot timpul de o uriaşă mulţime cu o însufleţire frenetică.

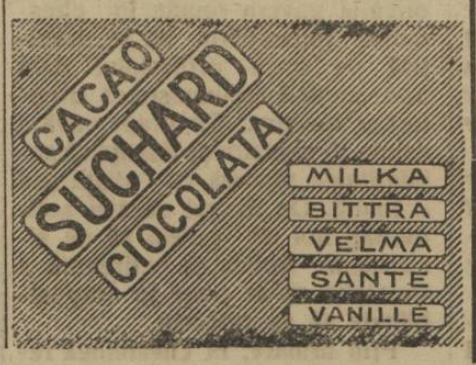

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 23 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Program dă întreaga săptămâna:

Contesa din Paris

Mare film şlager monumental în 2 serii, 10 acte într'o singură reprezentaţie. In rolul principal; MIA MAY, EMIL JANNINGS, ERICA GLEŞNER, WLADIMIR GAIDOROW

CINEMA URANIA

Expediţia Sidney în Asia

Mare şlager senzaţional din viaţe unui om pierdut în 8 acte. Pericol, după pericol.

CINEMA APOLLO

Misterul casei de nebuni

Mare dramă senzaţională după romanul lui XAVIER MONTEPIN. Seria III, în 6 acte.

Staţiunea balneară
VAŢA DE JOS
Scaldă caldă în apă ce conţine sulfo bioxid de carbon. — Vindecă cu resultate minunate reuma articulară şi muschiulară, guta, ischias, inflamaţia, paralizia, vasice, emoroizi şi tot felul de boale femeieşti. Trenuri directe cu Aradul. Cereţi drospect! — Direcţiunea.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" serveşte curent electric pentru 75 bucăţi becuri de 25 luminări.
2972-8

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Lupta pentru succesiunea guvernului

O campanie de rea credință — Pretențiile nejustificate ale partidelor de opoziție — O declarație a dlui Iorga

Ziarele partidelor de opoziție ca și așa zisele ziare independente, au deschis puternice focuri concentrice împotriva guvernului. De pretutindenea se vorbește de o iminentă răsturnare, de succesiune, de fuziuni și alte născociri. Argumentele, când arareori se face cinste opiniei noastre publice de a i se da și argumente, sunt și mai nostime. Se răstălmăcesc afirmații nefăcute, se documentează că situația este altcum de cum o prezintă realitatea și se susține că însuși guvernul este convins de necesitatea plecărei sale dela cârma țărei.

In fața acestei întregi acțiuni copilărești, zădarnic s'ar încerca o restabilire a faptelor pe calea discuțiilor de presă. Pornind dela premise cu voință căutate fals și fals prezentate, ziarele vrăjmașe guvernului sunt surde la orice apel de bună credință. Ele nu urmăresc decât să înșele cât mai mult și să dezorienteze cât mai profund opinia publică.

Ceeace este interesant în această deslănțuire furioasă de atacuri, pe cari naivii le cred hotărîtoare iar noi numai distractive, este că nimeni, dar absolut nimeni nu știe ce vrea lămurit și precis. Ziarele partidului național se sbat între nădejdea că succesiunea va reveni numai partidului pe care îl servesc și între posibilitățile de realizare ale fuziunei cu țărăniștii. Din ciocnirea acestor tendințe protivnice, starea de confuzie dela conducerea partidului național este acum mai evidentă decât oricând. Țărăniștii manifestă aceeași râvnă pentru succesiune, poate mai violentă și mai sinceră; iar partidul poporului nu se sfiește a se declara din oficiu, fără modestie, singurul partid indicat a urma actualului guvern.

Pe ce se bazează toate aceste pretențiuni, nimeni nu ar putea spune? Desigur se vorbește de voința masselor, de democrație și „poporul suveran", — ca în Caragiale. Cu ce își justifică partidul național dreptul de a lua puterea în virtutea acestei voințe atot puternice? Cu ce partidul țărănist? Cu ce partidul poporului? In alegeri partiale, când n'au evitat de a se prezenta, au căzut; la opera de consolidare a țărei n'au contribuit cu nimic; o activitate de opoziție, serioasă, mereu atentă la nevoile multiple ale vremei, n'au avut; și chiar acum, când își închipuie că sunt în preajma succesiunei, programe scrioase, ieșite din cercetarea serioasă a problemelor vieței noastre publice, nu aduc. Atunci, cu ce drept cer fiecare în parte puterea? Nu se gândesc că țara așteaptă cam de mult garanții, mereu amânate. Nu cred că numai cu agitații nu se poate lua guvernul, căci agitațiile de presă sau de întruniri publice nu pot fi un program și, mai ales, nu pot fi o garanție că mâine va fi mai bine decât astăzi?

Singur partidul naționalist al poporului pare că și-a păstrat cumpătul în această atmosferă turbure. E un semn de cumințenie politică pe care în restul opoziției nu-l șaflăm. Conducătorii acestui partid își dau seama că nimic nu justifică presupunerile altora, că nici un fapt real nu indică o preschimbare de guvern.

Astfel d. Iorga, vorbind în „Neamul Românesc" despre campaniile deschise de celelalte partide de opoziție pe chestia succesiunei, afirmă că „se duc, cu totul în gol și cam prematur". Iar această afirmație venită din aceeași parte a baricadei, este poate cea mai bună dovadă că despre succesiune la guvern se va mai vorbi încă multă vreme, fără a corespunde unei realități de fapte.

A. R. Gus.

Intrunirea soc. studențești

„Moldova întregită"

— Programul de activitate —

Duminecă 18 Mai, în sala IV-a Universității, societatea studențească „Moldova întregită", de curând înființată, și-a ținut prima ședință plenară ordinară.

După ce s'a dat citire procesului-verbal de constituire a societății, din ziua de 4 Aprilie a. c., s'a trecut la discuțiunea programului de activitate pe care membrii societății își propun să-l realizeze. Punctele acestui program sunt foarte importante, ele dovedind că studenții moldoveni înțeleg să purceadă la o muncă fecundă și binefăcătoare pentru națiune. „Moldova întregită" nu este o societate înființată cu scopul de a apăra interese reduse și care să se mărginească la o activitate nedepășind cadrul vieții universitare. Studenții moldoveni sunt hotărâți să desvolte o acțiune ale cărei roade să le împărtășească națiunea. Din acest punct de vedere activitatea acestei societăți, având un cadru mult mai larg, trebuie urmărită cu un deosebit interes și sprijinită de tot câți își dau seama de însemnătatea operei de ridicare a păturilor noastre rurale.

Astfel studenții moldoveni au hotărît să facă un turneu de propagandă prin satele și orașele Moldovei, Bucovinei și Basarabiei, pentru combaterea plăgilor sociale, sifilis, tuberculoză și alcoolism, ținând conferințe populare însoțite de proecțiuni cinematografice.

S'au luat deasemeni unele măsuri pentru strângerea fondurilor necesare acestui turneu. In privința aceasta s'a decis organizarea unei serbări în Parcul orașului.

Se vede din acestea că studenții moldoveni sunt însuflețiți de dorința de a trece la fapte. Cu prilejul sărbătorirei a 6 ani dela unirea Basarabiei cu România, societatea „Moldova întregită" și-a dovedit sârguința asigurând prin concursul pe care l'a dat și prin modul cum a organizat serbarea, succesul ei strălucit.

Bucurându-ne în fața acestei voințe de a-și întinde activitatea în cercuri cât mai largi pentru folosul cultural al națiunei, dorim succes societății în munca pe care și-a propus s'o îndeplinească și facem apel la toată lumea să sprijine o acțiune atât de frumoasă și de utilă neamului.

Viața artistică

Expoziția pictorului P. Capidan

In pavilonul de lângă locul din parc (patinaj), s'a deschis Duminecă trecută expoziția de pictură a dlui Capidan, profesor la liceul Gh. Barițiu. Dânsul expune anual în aceeași sală, care e și atelierul său, larg, luminos și cu o splendidă vedere.

Cititorii își amintesc de reușita expoziției din anul trecut. Fusese un succes cu atât mai meritat, cu cât dl Capidan e unul din puținii artiști adevărați, adică cinstiți cu ei înșiși, neîmprovizând ușuratic lucrări pentru reclamă sau câștig bănesc, ci muncind trudnic, în umbră, cu focul nestins al creării frumosului.

Câteva bucăți din cele expuse acum sunt mai vechi și va fi o plăcere pentra vizitatori să revadă expresivul „chip al bătrânei" (No. 59) și marele „Nud", (No. 79) de un firesc prins cu toată căldura artei. Din tablourile noui care formează marea majoritate a expoziției, privirile ni se opresc mai îndelung tot asupra portretelor, genul cel mai greu al picturii și în care dl Capidan are unele excelente realizări. Vom aminti aci numai două: portretul cunoscutului profesor universitar P. Grimm (No. 70) și acela al unei țărăncuțe (No. 13). Figura dlui Grimm par'că se desprinde din cadru, atât e de naturală și de însuflețită. Te'nchini smerit în fața dumnezeescului dar al artei, care poate să fixeze pentru totdeauna prin înfățișarea măiastră a trăsăturilor unei fețe omenești, a gestului împietrit și a ochilor — oglinzile sufletului, — viața sbuciumată a gândului și oarecum întreaga ființe și personalitate a unui om.

Incă un gen e cu deosebire remarcabil în pictura dlui Capidan: natura moartă, și ea un fel de portret. Florile și fructele pictate de dânsul (mai ales cele de la No. 33 și 39) nu numai că reproduc admirabil obiectul, dar te fac să-i simți existența, ca o părticică atrăgătoare a acestei lumi, din care facem și noi parte. Calitatea de căpetenie a pictorului Capidan nu e în desen, ci în coloare, și nu în îmbinările ei, în efecte surprinzătoare de lumină, ci în timbrul, în tremurarea sentimentului personal, puternic, dar reținut în isbucnirile lui. De-aci, pretutindeni în tablouri, o discreție în intenții și o finețe plăcută în redare. Poate așa se și explixă de ce florile sunt atât de caracteristice penelului dlui Capidan.

Aceleași calități se strevăd limpede și în peisagii, toate cu o vădită notă de distincție în alegerea motivelor. Vom afla astfel poetice priveliști în „Parcul toamna" (No. 14), „Lacul" (No. 23) și „Vedere din parc" (No. 31). O ușoară și plăcută grație găsim de asemenea în aquarele, ca în „Repaos" (No. 24), unde ne îmbie privirile un drăgălaș cap de femeie, care doarme. In genul compoziției, dl Capidan a avut fericite idei, minunat realizate. Astfel: „Erou, necunoscut" (No. 20), subiect de actualitate, aproape banalizat aci însă cu multă originalitate întruchipat simplu, dar simbolic și impunător, într'o femeie, care încunună un craniu anonim. Caracterul oriental, atât de îndrăgit de dl Capidan, se răsfață în tabloul „Abdul Hamid în exil" (No. 17).

Ar mai fi de remarcat — și câte încă! — merituoase pleinair-uri și gingașe mici compoziții, însă trebue să ne limităm, cu nădejdea că publicul va ști să aprecieze cum se cuvine tablourile dlui Capidan, adevărată artă care odihnește și îmbogățește sufletul.

Reclama este sufletul comerțului

Presa maghiară

Mai multă reclamă! . . .

„Apărut-ă oare în vre-un ziar din streinătate prospectul stațiunilor balneare din România? — întreabă ziarul „Keleti Ujság". Avem chiar și înlăuntrul țării cetățeni cari nu cunosc băile în antrepriza statului sau a particularilor. Trebue să ne silim să avem cât mai mulți vizitatori străini. Nimeni nu poate spune că România ar fi o țară fără frumseți naturale și fără lucruri demne de a le arăta streinilor."

Politica sioniștilor

„Știm foarte bine — scrie d. dr Mayer Ebner din Cernăuți în ziarul evreo-maghiar „Uj Kelet" — că numai o parte mică a evreimei din România va putea merge în Palestina. Cei cari rămânem aici trebue să ne luăm partea noastră intensivă din politica internă a țării. In afară de munca sionistă trebue să luăm asupra noastră și munca cea care este în folosul țării. Avem datoria să dovedim că în afară de fericirea neamului nostru mai avem și interesul față desvoltarea economică, politică și culturală a României."

— Am vrea ca aceste cuminți sfaturi ale d-lui Mayer Ebner să fie urmate întru toate de evreimea din Ardeal, din care o parte însemnată mai înțelege și astăzi să colaboreze cu elementele iredentiste și dușmănoase statului, să se înfățișeze drept unguri și să boicoteze tot ce e românesc.

Iarăși chestiunea partidului maghiar

„Cum își poate închipui dl ministru Tătărăscu — scrie dl Kispál László în „Ellenzék" — că maghiarimea să va lepăda de conducătorii aleși de ea pentru ca în schimb să i se dea drepturi?"

Mai întâi de toate, trebue să constatăm că acești „conducători" ai maghiarimei nu sunt aleși de massele ungurești ci au fost designați în urma consfătuirilor ce au avut loc în saloanele parfumate ale grofilor unguri.

Al doilea, după cum am mai spus-o și eri, noi nu ne îngrijorăm de cine vor fi aleșii congresului de la Brașov. Din partea noastră poate fi ales ucigașul Urmanczy, dl Sándor, sfântul Habakuk și Tut-Ankh-Amon . . .

Cine va fi ales este o chestiune ce privește mai întâi de toate maghiarimea. Ea va purta consecințele — bune sau rele — a atitudinei ce va lua-o cu prilejul congresului de la Brașov la 1 Iunie.

Un interview cu Mussolini

Ziarul iredentist „Brassói Lapok" publică în ultimul număr un interview cu Mussolini, obținut de corespondentul dela Roma al acestui ziar și din care reproducem următoarele:

„Deși alegerile se apropie, poporul italian nu m'a întrebat nici odată când voiu restaura libertatea și când va veni sfânta zi a democrației. In schimb, unii m'au întrebat când se va ieftini pâinea, alții, când se vor construi locuințe pentru săraci și iarăși, alții, ce este cu apaductul. Astăzi nu libertatea, egalitatea și democrația sunt cele ce trebuesc poporului, ci haina, pâinea, locuința, și posibilitatea de a'și câștiga pâinea. Cu un cuvânt: traiul omenesc și cinstit".

Moartea profesorului Lukáts Adolf

Ziarele maghiare ne aduc știrea, că fostul profesor al Universității clujene, la facultatea de de drept, Lukáts Adolf a murit la Budapesta în vârsta de 76 de ani.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuși de piele pentru bărbați și femei!

Viața universitară

Prelegerile dlui prof. J. Guiart

— Obstetrica în secolul XVII —

In secolul XVII, după cum s'a văzut din prelegerele anterioare ale dlui Prof. Jules Guiart, medicina se practica încă cu totul rudimentar, și cei câțiva mari învățați și spirite într'adevăr superioare, n'au putut înlocui cu totul, vechile principii de medicină umană, așa că numai târziu de tot încep a-și face loc descoperirile din domeniul medicinei, datate din secolul XVII. S'ar părea că obstetrica, o ramură atât de importantă din medicina umană, să fi fost în acel secol, în ceeace privește partea ei aplicată, cel puțin mai apropiată de acea din zilele noastre. Cu toate acestea, obstetrica în secolul XVII este aproape exclusiv lăsată pe mâna moașelor, deși noțiunea actuală asupra fecundației, datează încă din secolul XVI, deoarece Harvay spune: „**Omne vivum ex ovo**". In acest timp Stenon studiază ovarele și funcțiunea lor, iar **Regnier de Graaf** ovulul femenin, de unde și denumirea de foliculii lui Graaf. Acesta din urmă redactează un tratat asupra organelor genitale femenine, admirabil ilustrat de însuși autorul, fapt care îl duce la celebritate. Cu toate că de Graaf moare în floarea tinereții în anul 1633, totuși ideile sale triumfă și-i perpetuează numele pentru mult timp în studiul medicinei.

— In secolul XVII. nașterile aveau loc numai în asistența moașelor, de oarece era considerat ca ceva cu totul indecent ca un bărbat să asiste pe o femeie în timpul nașterii.

Pregătirea acestora se făcea în timp de trei ani, după care candidata era obligată să depună un examen în fața unei comisiuni. — Prima moașă care a rămas cunoscută în istoria medicinei, Mme la Marche, a publicat o carte pentru uzul moașelor, foarte metodic și destul de concis redactată.

Cu toată această pregătire însă, nu rare erau cazurile când moașele făceau un adevărat șarlatanism și provocau avorturi.

In timpul lui Ludovic XIV, încep să asiste și medicii la nașteri, și cel mai cunoscut, — aceștia se numeau accoucheuri, — a fost Mauriceau, care a făcut studii strălucite la Hotel-Dieu și a murit în anul 1709. Acesta n'a făcut descoperiri mari, dar a introdus un sistem și o metodă în știința obstetrică.

In Anglia, Chamberlin introduce forcepsul, cleștele pentru extragerea fătului la nașterile grele, care a fost mult timp utilizat fără a fi dat în vileag decât mai târziu de către fiul lui, Hugo Chamberlin, acela care a tradus și cartea lui Mauriceau, asupra științei obstetricale.

Expoziția Românească de la Londra

Ce cuprinde expoziția — Un minunat mijloc de propagandă națională

In ziua de 2 Mai Fundația Culturală „Principele Carol" a deschis la Londra în casa pictorului prerafaelit Millais, (Cronwell-Place) prin îngrijirea directorilor Galeriei Dorien Leigh și a comisarilor români, scriitorii Marcu Beza și Emanoil Bucuța o expoziție de artă populară românească și de fotografii cu vederi din țară luate de Hoppé cel mai mare fotograf englez și de inginerul Stelian Petrescu.

In timpul expoziției vor avea loc conferințe cu recitale asupra României: arta, literatura și Idealurile ei.

Expoziția este așezată în mai multe odăi, la etaje deosebite și pe scările ce duc la ele. Treptele, pereții și cotiturile sunt împodobite cu covoare, oprege, fotografii după Grigorescu, sau vederi din țară, draperii românești, perdele din marame înflorite la ferestre și lemnărie sau lucruri de masă, pe scrinuri. Treci spre expoziția, care se ascunde pe unde-va pe sus, prin aceste alei cu amintiri și miresme de acasă. La întâia cotitură de scară e și întâia odaie: încă dela intrare se zărește ceva, într'o flăcărae de culori tari de covoare, sus.

Intâia încăpere e o ieșitură deasupra unei verande fără uși nici ferestre, ci numai cu un sfert de tavan de sticlă, slăbită cu o pânză albă, din care lumina picură ca dintr'o sedilă. Pereții sunt îmbrăcați în covoare oltenești rare, cu motive de flori și păsări.

Pe scoarțe mai mici față în față, sunt două icoane, cu vechi candele de argint spânzurând de lănțug, deasupra lor. Dealungul celor doi pereți laterali odihnesc două divane. In fund, în colț, e cioplite în lemn, împodobesc odăița, împreună cu câteva străchini frumoase și două oprege în perete, cu Primăvara lui Grigorescu între ele.

Cealaltă odae, mai mare și pătrată e jumătate mănăstirească cu un perete plin de vederi de pe marile noastre case domnești de închinare și cu un divan dealungul unui zid întreg. Jumătatea cealaltă este un bazar, destul de discret, apărând ca o anexă a expoziției propriu zise. Aici este locul de întâlnire și de odihnă ultim, foarte îndrăgit de vizitatori.

La deschidere a fost multă și foarte bună lume: miniștri plenipotențiari, scriitori, ziariști. — Foarte numeroase femei în rochii strălucite de primăvară. Au fost de față și dnii miniștri Duca și Titulescu, care a ținut un cuvânt de deschidere.

Toată lumea a găsit expoziția interesantă și isbutită. Gazetele au scris cuvinte bune, de recunoaștere. Expoziția aceasta este cel mai bun cadru în care trebuiau să apară Suveranii noștri, iar ca propagandă vie, a făcut mai mult decât o carte.

Cu începere dela 1 Iunie, ziarul

Infrățirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic și redacțional.

Infrățirea

având la dispoziție un vast serviciu de informații și telegrame din orașele Ardealului și din Capitală

va da cel puțin cu 12 ore

înaintea ziarelor din București toate știrile și telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeiei, ocupându-se serios de viața casnică, morală și culturală a femeiei.

Infrățirea

nu va cruța nici un sacrificiu pentru a da numeroșilor săi cititori un ziar complect, bine informat și bine redactat, îmbrățișând în acțiunea sa de îndrumare toate manifestațiile vieței publice ardelenești, toate aspirațiile și nevoile Ardealului.

Tocuri și tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii și adulți, decarece ele sunt durabile, eftine și purtarea lor e plăcut.

Lloyd :-: o 3423 o

Universitatea din Cluj Institutul „Pastnur"

No. 92—1924. Adm.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință să în ziua de 11 Iunie 1924 la ora 4 p, m. se va ține licitație pentru furnizarea a 120 stângeni lemne de fag cal. I., pentru Institutul Pasteur al Universității Cluj.

Condițiunile referitor la furnizarea lemnelor se pot vedea zilnic intre orele 2—6 p. m. în biuroul administrativ al Institutului, luarea la cunoștință a condițiunilor vor fi semnate de cei interesați.

Pe lângă aceste condițiuni, concurenții vor avea în vedere art. 72—83 din legea contabilității publice.

Concurenții rămân angajați pentru oferte prezentată 2 luni de zile de la data licitației

Profesor delegat: dr. J. Moldovan. 3537 Administrator: V. Botha.

No. 19128-E—924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 10 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ține licitație la Direcția IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea: cu sticle pr. lampi.

Informațiunile despre condițiunile necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3539 Direcțiunea Regională.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 20 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare cu cide și vopsele.

Informațiunile se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg., Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3538 Direcțiunea Regională CFR.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma:

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban 147.

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE ȘI PRECISE

Anchetele noastre în Maramureș

Sighetul din punct de vedere social, administrativ și cultural

Declarațiile primarului orașului

In 10 ani Sighetul va fi românizat. — Cum sunt tratate minoritățile și cum răspund ele. — Nevoile edilitare și administrative ale orașului. — „ Este necesară o poliție bine organizată.“ — Situația culturală.

Capitala Maramureșului — Sighetul, — care la prima înfățișare pare complect înstrăinat, este pe cale de a se româniza deplin în scurtă vreme. Aici, ca și în întreg Maramureșul, după cum am arătat într'un articol precedent, domnește o mentalitate deosebită și un spirit, manifestat de toți locuitorii, fără deosebire de naționalitate, care indică că naționalizarea în Maramureș se va face mai curând decât în celelalte regiuni de dincoace de Carpați.

Ce ne spune primarul orașului

Dl dr. Paul Ciplea, primarul Sighetului, ne-a declarat în această privință următoarele:

„In toate actele noastre administrative procedăm cu foarte

Dl PAUL CIPLEA
Primarul orașului Sighet

mult tact. Toți cetățenii sunt tratați în mod egal. La noi nu sunt plângeri din partea minoritarilor, dar trebue să vă declar că nici din partea lor nu avem să ne plângem Ungurii evreii și ceilalți minoritari s'au acomodat și înțeleg să respecte ordinea și legile Statului român. Vă pot asigura, — zice primarul orașului — că în 10 ani Sighetul va fi complect românizat“.

Din nevoile orașului

Il rog pe dl dr. Ciplea să ne spue care este situația și cari sunt nevoile orașului din punct de vedere edilitar și administrativ.

„In timpul războiului, orașul nostru a avut mult de suferit. Starea în care se găsește astăzi se datorește în bună parte acestei împrejurări.

Noroiul și praful, alternativ, care dau caracteristica Sighetului, sunt resultatul vijeliei războiului. Pentru refacerea străzilor am făcut anul trecut, — ne spune primarul orașului — apel la proprietarii mai mari. Am făcut lucrări în valoare de 1.300.000. Anul acesta vom stărui cu atât mai mult.

Orașul nu este canalizat; astăzi suntem în preajma soluționărei acestei importante opere. După calculele făcute, lucrările vor costa aproape 30 milioane lei. Putând înzestra orașul nostru cu apă și canal, Sighetul va căpăta cu totul altă înfățișare.

Capitala Maramureșului, este un oraș bogat care lucrează cu un buget de 9 milioane anual. Sighetul este însă un oraș de graniță, izolat și cu un comerț slab, astfel încât posibilitățile de progres trebuesc să fie socotite numai în cadrul acestor împrejurări“.

Cum se prezintă poliția orașului

Situația specială a Sighetului ca oraș de graniță, a făcut ca acest oraș să fie teatrul unor dese abuzuri și hoții, săvârșite în complicitate cu multe elemente din cadrele poliției. Faptele le-am relevat într'un articol anterior.

Fără îndoială că asemenea lucruri, au avut darul să scadă foarte mult prestigiul și autoritatea instituției polițienești. Din fericire, în urma măsurilor cari s'au luat, situația, din acest punct de vedere, s'a schimbat cu mult în bine.

*

In capul poliției din Sighet este astăzi un tânăr energic, cinstit și bun conducător, care a făcut în acest oraș o adevărată operă de purificare.

Cu dl C. I. *Repca*, actualul polițai, s'au curmat în Sighet abuzurile și hoțiile și s'a restabilit ordinea fapt, de care se bucură întreagă populație a Sighetului.

Trebuie să mai relevăm că actualul șef al poliției de siguranță, dl C. Traian *Ionescu*, și sub-șeful ei, dl *Comșa* Gh., au reușit deasemenea să restabilească prestigiul și autoritatea acestei instituții, care prin faptele predecesorilor a fost grav compromisă. Mai trebue să arătăm că poliția din Sighet, ca și în celelalte orașe de graniță, trebue cu mult mai bine organizată. Cu 2 comisari' un sub-

Dl I. D. REPCA
Polițaiul orașului Sighet

comisar și 47 de sergenți, nu se poate face o poliție administrativă într'un oraș de graniță.

Sighetul cultural

Din punct de vedere cultural, Sighetul este pe cale de a realiza progrese mari. Sub dominația maghiară a fost aici o singură școală românească. Astăzi sunt 10 școli primare, un liceu de băeți și unul de fete și o școală normală cu peste 200 de elevi.

Mai sunt două grădini de copii și un internat pentru elevii săraci care este susținut de „Asociația Culturală Română“ din acest oraș, instituție care datează dela anul 1864. Ungurii au două școli: una de călugărițe și o școală primară. Evreii nu au școli proprii organizate. Copii evreilor învață în școalele românești și depun foarte multă sârguință.

Lipsit de teatru, toate manifestațiile culturale din Sighet, sunt organizate cu elevii școalelor. De un interes deosebit este faptul că alături cu elevii români, elevii evrei și unguri, țin conferințe, fac muzică și recitează versuri perfect în limba românească. Am asistat la două producții de acest fel: la liceul de băeți și alta organizată de liceul de fete în sala teatrului local. La liceul de băeți trebue să notăm zelul deosebit pe care îl pune pentru organizarea acestor manifestații culturale dl profesor Modreanu, care este și conducătorul societății de lectură a acestui liceu. Aici am putut auzi pe elevul Bela Man din clasa VIII, care a învățat românește numai de 3 ani, ținând o conferință despre Bălcescu într'o perfectă limbă românească.

Se cuvine iarăși toată lauda directorului liceului de fete, dl Corneliu Sânjuan. Am asistat și la producția dată de elevele acestei școale. Serbarea a fost aranjată de dna Jeanetta Simu, profesoară, conducătorea societății de lectură a acestui liceu.

Dl Simu, directorul școalei normale a dat cu acest prilej concursul său, jucând cu elevele liceului o piesă proprie, „Sbuciumul“. S'au distins la această producție dșoarele: Irina Vlad, Olimpia Jurca, Viorica Basca, Flămând Eugenia, Kerebete Livia, Bell Anisia, Mani Olga, Hotea Otilia și Mosy Anisia. A fost un teatru de diletanți în care toate elevele s'au achitat în chip destul de lăudabil. Mulțumitoare, la piano și voce, au fost dșoarele Kalos Jeana și Staimetz Flora.

*

Intr'un viitor articol vom arăta situația școalelor minoritare, unde am putut constata lucruri foarte înbucurătoare.

Dac.

Conferința inspectorilor
dela casa de împroprietărire

Luni și Marți s'au ținut la Casa Centrală a împroprietăririi conferințe cu inspectorii și inspectorii generali agronomi.

S'a discutat asupra chestiunei inventarierii bunurilor expropriate din Ardeal, hotărându-se să se înceapă chiar de anul acesta inventarierea acestor bunuri.

S'a orânduit felul cum trebuesc făcute modalitățile inspecțiilor în toată țara. De asemenea, s'a hotărât ca în fiecare lună să se țină conferințe cu inspectorii asupra activității din timpul lunei.

S'a hotărât accelerarea lucrărilor de colonizare, astfel ca la toamnă coloniștii să poată să intre definitiv în stăpânirea pământului.

Congresul Profesorilor de Geografie din țară

Programul Congresului

După cum am anunțat, în zilele de 1-4 Iunie se va ține la Chișinău, congresul profesorilor de geografie din întreaga țară, congres care va fi onorat cu prezența și de dl De Martonne. savantul geograf francez, și mare pretin al României. Iată programul congresului.

Sâmbătă 31 Mai ora 11 a. m. Sosire în gara Chișinău și primirea făcută de către autorități. Ora 15: Comunicarea dlui Florov.

Duminică 1 Iunie orele 8-18: Comunicări și concursul elevilor; orele 16-19 și jum.: Lecții și discuții pedagogice.

Luni 2 Iunie orele 7-12: Excursie la cheile Bâcuiui; orele 15-20: Vizitarea orașului.

Marți 3 Iunie orele 8-20: Excursie la cheile Răutului pentru un grup restrâns.

Miercuri 4 Iunie orele 8-12: Asistarea la slujba religioasă, comunicări, ședință publică. Orele 15-18: Conferința dlui Mehedinți; Impărțirea premiilor.

Joi 5 Iunie orele 7-20: Excursie la Tighina-malul Nistrului.

Vineri 6 Iunie: Excursie la Părjolteni.

Sărbătoarea
sădirei pomilor din Com. Fildul-de-mijloc jud. Cojocna

Duminică 11 Mai a avut loc în Cnmuna Fildul-de-mijloc din plasa Huedin o serbare a cercului cultural local.

După oficiarea unui serviciu divin și după ședința intimă a corpului didactic, toți profesorii, elevii școalei și sătenii au eșit la câmp unde au sădit 350 de pomi.

Aci dl Ing. Ivănescu a vorbit despre „Importanța pădurilor în viața economică a unei țări“.

După masă, a avut loc într'o sală a școalei o șezătoare publică.

Dl Primpretor O. Miron a vorbit despre „Fondurile școlare“ îndemnând poporul să sprijinească școlile.

Dl Alex. Iliescu, institutor, a vorbit despre „Insemnătatea industriei și a comerțului.

Dl Revizor Terce a vorbit despre „Eroii naționali din Ardeal“.

După d-sa a mai vorbit Dșoara Chiuhan despre „Portul național“.

Șezătoarea s'a încheiat cu câteva bucăți de cor cântate de elevii școalei.

Starea sanitară in cuprinsul regionalei Cluj

Tifosul exantematic complect stins. Nu s'a mai ivit nici un caz de tifos abdominal. Meritul corpului sanitar medical din Tg.-Mureș

Declarațiile dlui dr. Titus Ionescu, directorul regionalei

Se știe că în timpul din urmă izbucnise o gravă epidemie de tifos exantematic în jud. Satul-Mare și câteva cazuri au fost semnalate și în județul nostru precum și în Tg.-Mureș. Dl dr. Titus Ionescu, directorul regionalei sanitare din Cluj, care a făcut personal, zilele trecute, inspecții la fața locului, întorcându-se în localitate, a binevoit să ne facă următoarele declarațiuni.

„Atât în jud. Satu-Mare, cât și în tot cuprinsul regionalei pe care o conduc, nu se mai află nici un caz de tifos exantematic. Cele 4 cazuri din ultimul timp dela Tg.-Mureș au fost localizate. Tifosul exantematic, este astfel stins complect“.

*

In ce privește epidemia de tifos abdominal dela Tg.-Mureș, și aceasta se poate considera iarăși stinsă. Mai sunt 7 bolnavi în spital pe cale de vindecare. Nici un caz nou nu s'a ivit. Combaterea eficace a acestei grave epidemii s'a făcut, grație vigilenței și muncei depuse de corpul sanitar medical din Tg.-Mureș, care merită toate laudele.

Prin măsurile luate s'a înlăturat posibilitatea de a se mai ivi în viitor această boală. S'a constatat că infecția venea dela fântâna Nr. 16, care era în contact direct cu râul Mureș. Apa din celelalte fântâni este bine filtrată. Fântâna infectată a fost scoasă din circulație iar conductele de apă au fost toate desinfectate.

*

In presenț, ne asigură d. dr. Titus Ionescu, nu mai există nici un fel de epidemie, și nici nu suntem amenințați de așa-ceva, în urma măsurilor ce s'au luat peste tot locul.

D.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Cu mare durere se anunță sufletele iubiților noștri comici

Path si Patachon

s'au înființat în fața judecătorului Suprem. Moartea lor a venit, printro' mare nenorocire pe când jucau filmul. **Al șaptelea rai“** în Danemarca.

Toți prietenii, cunoscuții și amatorii de spectacole hazlii le trimitem ultimul nostru salut. Fie-le țărâna ușoară, rugați-vă pentru dânșii.

In numele publicului îndoliat Direcțiunea **Cinematografului Select.**

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „Orduna“ pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

De vânzare un pianin. Se poate vedea la magazinul Triska, Strada Saguna 14. 3516

CĂSĂTORIE

Caut Peţitoare rang intiu adresaţi la ziar P. V. 3536-1

Caut cunoștiință cu Domnișoare plăcute culte numai familia buna. Adresa la ziar Magistrat. 3536-1

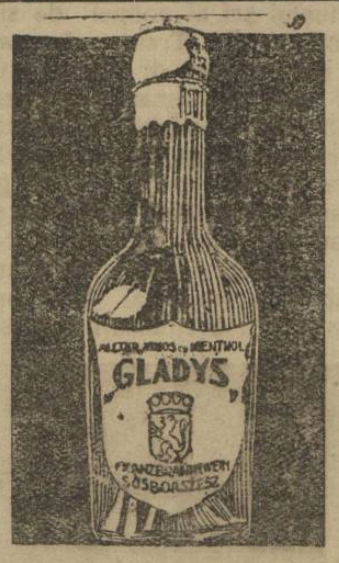

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“

Frații Renner & Co.

Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Piane bunenumai în magazin de piane să pot cumpăra unde iau toată garanția și prețurile sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ

STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal

3171

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

SOSESTE IN CURAND LA 3 4—8

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Prețurile originale ale fabricei!!

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

*Instalațiuni electrice de inaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, **montări** de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și **reparațiuni** in mod radical. **Stațiune specială:** de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.*

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1087 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Duminecă 25 Maiu 1924.

Infrăți

R CLUJ 1. 210

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

E MAI 924

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L.

Criza culturala

Un ziar din Capitală, comentând mai zilele trecute statistica cititorilor Academiei pe luna Aprilie, şi relevând că primi cititori sunt compuşi din eruditi şi profesionişti îşi manifestă cu drept cuvânt îngrijorarea că publicul cititor din interesul pur pentru cultură e ca şi inexistent.

Cu puţin mai înainte, în articole mai documentate prof. I. Simionescu în „Viitorul“ şi Ap. D. Culea în „Neamul Românesc“ au arătat cât de evidentă este această criză culturală dela războiu încoace.

E şi ca un semn foarte dureros şi trist al vremurilor.

Cu toate sforţările depuse de cârmuitori, un val îngrijitor de indiferenţă pentru cultură s'a abătut peste ţară, tocmai atunci când ea are nevoie de lumina culturei pentru consolidare şi progres.

O nepăsare grea acopere şi înăbuşe iniţiativele culturale ca şi cărţile bune.

Starea sufletească de după războiu, problemele economice, au pus într'atâta stăpânire pe preocupările cititorului, încât pentru el chestiunile culturale neaducând nici un folos practic imediat au trecut pe ultimul plan.

Cartea e nesocotită, nu se cumpără, nu se citeşte.

Se spune mereu că nu se citeşte fiindcă ar fi prea scumpă.

Acest lucru e inexact, căci dacă cărţile de copii, broşurile de popularizare, cărţile de literatură, traducerile şi revistele bune nu se citesc, în schimb, reviste abjecte ca „Pardon“ sau „Tiribomba“, hrana otrăvitoare a mulţimei, au ajuns la tiraji de zeci de mii de exemplare.

Tot astfel de răspândite sunt broşurile cu conţinut a la Scherlock Holmes sau romanele de senzaţii şi depravări, pe care le afli la toate chioscurile, în timp ce cărţile bune cu conţinut folositor sunt ocolite.

Nu se citeşte, nu din cauza scumpetei cărţilor, ci fiindcă lipseşte îndemnul lăuntric pentru citit.

Şi acest trist tablou al nivelului cultural în vremurile de prefacere se poate observa şi în presă. Rând pe rând au dispărut atât aici în Ardeal, cât şi în vechiul regat o sumedenie de ziare.

S'a dat mai mereu vina şi s'a căutat cauza dispariţiei acestor ziare în scumpetea exorbitantă a hârtiei. Felul acesta de a privi chestiunea e destul de ciudat.

Se spune că că cititorul respinge ziarul fiindcă a devenit prea scump; el trebuie menajat.

Dar nu trebuie să uităm că în acelaşi timp tot acest cititor nu-şi menajează punga când e vorba de cheltueli absolut de prisos, cum ar fi de pildă consumaţia cotidiană la bodegă.

Nu scumpetea hârtiei este deci cauza pentru care mor ziarele sau o duc aşa de greu, ci alta: dezinteresarea completă şi definitivă cari se manifestă pentru ele şi în general pentru cultură.

Hotărât lucru deci, românul nu mai citeşte. Nu tot astfel stau lucrurile cu minorităţile. Şi o spunem cu durere, că în timp ce foile româneşti aici în Ardeal, destul de reduse ca număr nu sunt ajutate de români, minorităţile fac sforţări şi sacrifici imense pentru a le menţine pe ale lor.

Ce e de făcut pentru a îndrepta această precară stare de lucruri, aceasta criză culturală?

Problema îndrumării spre cititul cărţilor folositoare şi a existenţei unei prese naţionale mai ales în provinciile alipite este tot atât de imperioasă ca şi a revendicărilor sociale.

Fără ele, orice câştig politic sau social e primejduit.

Deaceia e datoria tuturor factorilor de cultură, atât oficiali, cât şi neoficiali, să dea sprijinul lor moral şi material pentru a lupta împotriva crizei culturale actuale, propovăduind necesitatea şi deprinderea cititului gazetelor româneşti, revistelor şi publicaţiunilor folositoare în toate straturile societăţii.

Dacă n'am imita decât pe Unguri sau pe Saşi în această privinţă şi încă am da la o parte împrejurările neprielnice care împiedică pătrunderea luminei în masele mulţimei şi am creia în acelaşi timp o puternică armă de apărare la graniţe unde minoritarii sunt pe cale să ne primejduiască existenţa etnică prin propaganda aşa de intensă a scrisului.

Acord pentru apărarea francului

Paris — Relativ la conferinţa dlor Millerand şi Poincaré cu dnii Herriot şi Painlevé se afirmă că este cert că noua majoritate este complect de acord cu guvernul Poincaré în ce priveşte apărarea francului şi că se vor lua în curând măsuri contra nouei campanii împotriva francului francez.

Constelaţiile politice din Balcani după alegerile franceze

Londra, — „Daily Telegraph“ se ocupă azi de noua constelaţiune politică ce ar putea fi creată în Balcani prin schimbul de guvern în Franţa. Balcanii scrie ziarul se vor împărţi în viitor iar într'un grup pro-rus şi unul anti-rus. Grupul anti-rus constă din Polonia, Turcia, şi România; aceste state se şi pregătesc să se unească mai strâns întru apărarea contra imperialismului rus.

10 Mai la Cluj

Câteva constatări îmbucurătoare.

Niciodată dela Unire şi până acum, 10 Mai n'a fost sărbătorit în Cluj, cu elanul şi cu însufleţirea pe care am avut prilejul să le vedem eri.

In primii ani, 10 Mai, părea numai o sărbătoare a oficialităţii: câteva fracuri şi uniforme. Populaţia maghiară şi evreiască a oraşului nu lua parte la festivitate. Ţinea ca absenţa ei să însemne un platonic protest împotriva unei situaţii pe care totuşi trebuia s'o primească.

Cât despre populaţia românească, pe de o parte numărul mic, pe de altă parte faptul că în conştiinţa publicului ardelean 10 Mai nu se înfipsese ca sărbătoare a tuturor Românilor, ea nu putea da serbării grandoarea cuvenită. Pentru mare parte din ardeleni 10 Mai continua să fie doar o sărbătoare a vechiului regat.

Anul acesta pentru întâia dată 10 Mai a fost sărbătorit aşa cum trebuie în oraşul nostru. O mulţime imensă năpădea din toate părţile în piaţa Unirei. Trotoarele înţesate de public, aclamaţiunile şi uralele care au întovărăşit defilarea trupelor şi şcolilor, oamenii veniţi din împrejurimile Clujului, „provincialii“ noştri, vorba românească pe care o auzeai pretutindeni în jurul tău, costume naţionale cari împestriţau mulţimea, sgomotul şi o oarecare neorânduială, caracteristică aglomeraţiunilor dela noi, poate acestea au dat serbării caracterul românesc: a fost un 10 Mai aproape bucureştean.

In această atmosferă am simţit mai puternic decât oricând cum se înteţeşte zi cu zi valul de viaţă românească care trebuie să şteargă urmele unei milenare robii. Am simţit cum între cei de aci şi cei de dincolo se urzesc din ce în ce mai multe legături. Deosebirile dispar, se realizează împrumuturi de mici obiceiuri, se unifică pe nesimţite limba, cuvinte de dincolo trecând aci şi altele de aci împământenindu-se dincolo. Sufletul unitar al neamului se vădeşte mai puternic cu fiece zi trecută.

Clujul se românizează cu o repeziciune care vine să dovedească puterile şi energiile nebănuite ale naţiunei. Acelaş proces se petrece aproape în toate oraşele ardelene. Zi cu zi recucerim aici ceace ni-a fost răpit într'o mie de ani de robie. Viaţa românească a Ardealului, izbucind năvalnic din prinsoarea în care a fost ţinută, se răspândeşte şi se afirmă triumfătoare.

10 Maiul sărbătorit eri ni-a arătat prin însufleţirea şi caracterul pe care l'a avut, semnul acestei impetuoase recuceriri a drepturilor vieţii româneşti.

Serbatorirea zilei de 10 Maiu la Cluj

Sărbătorirea zilei de 10 Maiu, s'a făcut în oraşul nostru cu un fast mai impunător ca alte dăţi.

Incă dela ora 10 a. m. întreaga Piaţă a Unirei era plină de lume.

De jur împrejurul Pieţei pe trotuare, erau înşiruite toate şcolile din Cluj în frunte cu profesorii.

La ora 10 s'a oficiat în Piaţa Unirei un impozant serviciu divin de către 12 clerici în frunte cu P. S. S. Episcopul Ivan. Răspunsurile au fost date în mod impecabil de corul episcopiei. La solemnitate au luat parte toate autorităţile bisericeşti, civile şi militare.

Defilare şcolilor şi a armatei

După oficierea serviciului divin, dl general Dănilă Pap, comandantul Corpului VI de Armată a trecut în revistă trupele, după care la orele 11 şi jumătate, a urmat defilarea în ordinea următoare a) Şcolile:

Orfanii de război, Şcolile primare, Şcolile de ucenici, Şcolile de meserie, Şcolile civile, Şcolile de conductori tehnici, Şcolile superioare de comerţ, Şcolile normale, Liceul rom.-cat., Liceul evreesc, Liceul reformat, Liceul unitar, Liceul Gh. Barițiu, Cercetaşii,

b) Armata:

Felul cum s'au prezentat atât şcolile cât şi armata a impresionat în mod plăcut imensul public aflător, care a isbucnit în nesfârşite urale.

Recepţia dela Prefectură

La ora 12 a avut loc în sala cea mare a prefecturei judeţului recepţia tuturor autorităţilor şi a corpului consular.

Festivitatea aci a început cu o cuvântare rostită de dl general Dănilă Pap, care în cuvinte alese a arătat importanţa zilei de 10 Maiu.

A urmat apoi prezentarea omagiilor şi a felicitărilor din partea şefilor tuturor autorităţilor bisericeşti, civile şi militare în ordinea următoare:

Biserica ortodoxă română reprezentată prin P. S. Episcopul Ivan; biserica română unită reprezentată prin de Protopop Elie Dăianu; biserica rom.-catolică, reformată; corpul consular reprezentat prin consulul englez dl Goodwin. Universitatea şi corpul didactic clujan — reprezentat prin dl prof. univ. Iacobovici;— căile ferate reprezentate prin dl Hossu; funcţionarii orăşeneşti reprezentaţi prin dl Oct. Utalea, primarul oraşului; şi Soc. „Crucea Roşie“ reprezentată prin dna Docan.

Dl Prefect al judeţului, Septimiu Mureşanu închele recepţia rostind o înflăcărată cuvântare din care spicuim următoarele:

„Sunt în viaţa neamurilor zile şi fapte care se încrustează adânc în răboful vremilor rămânând neperitoare.

O astfel de zi este pentru noi Românii ziua de 10 Maiu. In sărbătorirea ei care este încoronarea zbuciumărilor şi suferinţelor noastre de veacuri, trebue să vedem noi azi o sfinţenie care să ne întărească credinţa în vitalitatea neamului românesc.

Serbătoarea de azi este un splendid omagiu adus acelora cari au murit pentru unire şi un îndemn pentru generaţiile cari vor veni“.

In cele din urmă dl Prefect mulţumeşte tuturor pentru manifestarea simţămintelor de loialitate şi dragoste faţă de Tron şi faţă de ţară.

La ora 1 s'a oferit tuturor invitaţilor câte un păhar de şampanie, iar la ora 2 festivitatea dela Prefectură a luat sfârşit.

Festivalul dela Teatrul Naţional

După masă la orele 3 ă avut loc în sala Teatrului Naţional, un mare festival organizat cu ajutorul artiştilor dela Teatru şi dela Operă. Festivalul s'a început cu „Imnul Regal“ admirabil executat de corul Operei române. Dna M. Nestorescu-Vancea a cântat două arii de G. Dima, urmată de dl I. Crişan şi dna Sudeţeanu, cari au cântat deasemeni câteva cântece populare, toţi fiind răsplătiţi cu furtunoase aplauze. Corul Operei a întonat apoi „Pui de lei“, după care a urmat reprezentarea poemului eroic „Pe aicea nu se trece“, sub îngrijirea pricepută a dlui Ştefan Braborescu.

Seara a avut loc o impunătoare retragere cu torţe.

*

Toate şcolile din localitate, înainte de a se reuni în Piaţa Unirei pentru Te-Deum şi defilare, au sărbătorit, şi ele, fiecare în parte, ziua de 10 Maiu, prin cuvântări rostite de profesori şi recitări şi coruri executate de elevi sau eleve.

Situaţia politică în Germania

Berlin. — Negocierile între germanii-naţionali şi partidele din centru, asupra formării unei noui majorităţi guvernamentale, au eşuat din cauza intransigenţei germanilor-naţionali.

Partidele centrului s'au pronunţat contra lui von Tirpitz, propus de germaniinaţionali ca viitor cancelar. Tratativele au fost rupte.

Germanii-naţionali au angajat imediat negocieri cu „deutsch-völkisch“, dar nu se crede că aceste tratative vor duce la formarea unui mare bloc al partidelor de dreapta, dat fiind divergenţele dintre aceste partide.

Plânge copilul? Pentruce nu intrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi „Höfer".

Cronica sportivă.

Rezultatul întrecerei de eri.

Universitatea—Kac: 3:0 (3:0)

Amical, Arbitru: Czinczar.

In timp ce privirile noastre se îndreaptă cu încordare spre jocurile Olimpice, asistăm întrucâtva indiferenţi la întrecerile organizate în localitate, cunoscută fiind crisa prin care trece sportul local.

„Victoria" şi „Haggibor" în plină descompunere; „Kac." fost condamnat la inactivitate pentru atitudinea lui politică; jucătorii cei mai buni duşi la olimpiadă. Singură „Universitatea" mai reprezintă o forţă combatantă respectabilă şi deci o atracţie pentru public.

Eri atracţia era dublă: debutul clubului „Kac" reorganizat şi faptul întâlnirei a două echipe, cari joacă cel mai frumos footbal la Cluj.

„U", amputat prin absenţa lui Guga, Bonciocat, dr. Hirsch şi Lazăr obţine prin Deutsch Simi (1) şi dr. Corcan (2) chiar în primele minute trei goaluri, rezultat ce se menţine până la fine.

Numai norocul şi intervenţiile de multe ori aproape brutale ale apărării împiedică asalturile vehemente ale echipei victorioase căci altfel adversarul deja demoralizat ar fi înregistrat o înfrângere şi mai ruşinoasă.

Jocul dealtcum variat şi bogat în acţiuni inteligente a fost totuşi lipsit de frumuseţea clasică şi stilul ştiinţific.

„U" s'a arătat atât la atac cât şi în apărare mult superior adversarului. Menţionăm dintre înaintaşi în afară de eroii zilei, pe dl Giurgiu, şi Cure, ultimul surprinzător de bine; iar din apărare pe veteranul dar clasicul „Brutus", apoi Târlea şi Deutsch P. Haţiegan, obosit, nu şi-a jucat forma de altădată. Din „Kac" s'a distins Schulz, Lederer şi Rakitovsky.

Victoria neaşteptată a Universităţii a surprins atât publicul cât şi pe adversar. Ea este însă bine meritată, căci unde se pun în joc atâta elan, ambiţie şi însufleţire nici nu poate fi alt rezultat.

Cronicar.

Congresul inginerilor din România

Programul congresului

După cum am anunţat mâine se deschide la Cluj Congresul general al inginerilor din România, organizat sub auspiciile Societăţii Generale a inginerilor.

Iată programul congresului:

Sâmbătă 24 Mai după amiază: plecarea trenului special din Bucureşti, direct Cluj, prin Braşov.

Duminecă 25 Mai: ora 8 şi jumătate dimineaţa sosirea în Cluj, Te-deum, încartiruire;

După amiază: şedinţa plenară festivă pentru deschiderea Congresului în Aula Universităţei din Cluj. Alegerea biuroului congresului, vizitarea oraşului.

Luni 26 Mai dimineaţa: lucrări în secţiuni unite şi separate în sălile Universităţei; „Transporturi" cu „Lucrări publice", „Energie" cu „Mine", iar „Învăţământul technic" şi „Silvica" separate.

După amiază: lucrări în secţiuni întrunite cu privire la „Valorificarea ştiinţifică a întreprinderilor şi bogăţiilor naţionale".

Marţi 27 Mai dimineaţa: şedinţă în secţiuni întrunite cu privire la lucrările Secţiunei a VII-a „Chestiuni Sociale".

După amiază: Şedinţă plenară pentru votarea moţiunilor şi închiderea Congresului.

Şedinţele plenare vor avea loc în Aulă, iar şedinţele secţiunilor în săli rezervate tot în localul Universităţei.

— Faţă de numărul mare al comunicărilor prezintate şi al celor anunţate, toate lucrările voii aduse la cunoştinţa Congresului în rezumate redactate de raportorii secţiilor respective. Totuşi dacă timpul va permite, unele comunicări cu caracter special vor putea fi dezvoltate verbal; însă în cel mult 10 minute.

Pretutindeni congresiştii au găsit cea mai mare bunăvoinţă pentru o cât mai bună reuşită a acestui Congres. Atât Cercul Regional A. G. I. R. din Cluj, cât şi toate autorităţile, dela centru şi locale, precum şi numeroasele Intreprinderi şi Societăţi au dat tot concursul ca şi excursiunile să aibă succesul aşteptat în bogatele şi frumoasele regiuni ce vor fi vizitate: Cluj—Câmpia Turzei—Turda—Uioara—Hunedioara—Gelar—Deva—Brad—Abrud—Stejarul lum Avram Iancu—Roşia Montană—Zlatna—Alba-Iulia—Blaj. La Alba-Iulia A. G. I. R. va da un banchet, serbătorind şi actul dela 1 Decembrie 1918, iar la Blaj, unde se va închide excursiunea, inginerii îşi vor depune ofranda lor pentru şcolile cari au contribuit şi vor stărui la luminarea conştiinţei naţionale.

INFORMATII

— **Donaţiuni pentru Căminurile culturale din Satulung.** Dl ministru al Cultelor şi Artelor Al. Lapedatu, a donat potrivit promisiunei făcută cu ocazia vizitei sale la Săcele, câte 5000 lei din fondurile culturale ale Ministerului pentru cele 2 căminuri culturale din Satulung de sub preşedinţia Părintelui Zenovie Popovici şi a părintelui Petru Leoca.

D-să a mai trimis acestor cămine şi câte o bogată colecţie de cărţi şi tablouri istorice din partea Ministerului de Culte şi Arte.

— **Concertul dlui Nagacewsky.** Reamintim cititorilor noştri că astă seară are loc în sala Prefecturei, concertul cunoscutului tenor dela Opera locală, dl N. Nagacewsky, cu un bogat şi interesant program.

Avis. Dnii acţionari ai Societăţii manifestând un interes deosebit în vederea excercitărei dreptului de opţiune la emisiunea a IV. de acţiuni şi în consecinţă lucrările de subscriere neputând fi terminate Sâmbătă 17 Mai a. c., se acordă o prelungire de termen pentru exercitarea dreptului de opţiune până Sâmbătă 24 Mai a. c. Uzinele de fer şi domeniile din Reşiţa S. A.

***Predau o prăvălie** în centru imediat adresa str. Regina M. 27 Cluj la croitor militar.* 3547

— **O nouă donaţie făcută de dl G. Sion.** Reuniunea femeilor gr.-catolice din Cluj au hotărât se predea o diplomă de onoare dlui G. Sion care a binevoit să doneze un admirabil candelabru pentru biserica din localitate.

— **Pluguri motorice** şi cu aburi, noui şi reparate precum şi accesorii se află în magaziile societăţii *Agricultura* Timişoara Str. Pop de Băseşti 26. Depozit în cele mai moderne maşini agricole. Agricultura ia în antrepriză de arat terenuri pe lângă cele mai favorabile condiţiuni. Se angajează şi pentru aratul terenurilor mai mici dacă în comună se află cel puţin 400 iughere. Agricultura se îngrijeşte de maşini personal technic combustibil, transport la faţa locului. La comandă sunt a se indica cele mai precise date.

— **Pierzând un portofel** *cu 540 lei şi două chei, rog a lăsa cheile la portarul Universităţii, renunţ la bani. M. Ungureanu.*

Să găsesc haine pentru bărbaţi modele din Paris cu Lei 1600, confecţionate după măsură Lei 2400 la Diamandstein şi Moskovics, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. Visavi de posta centrală. 3373-2

— **O producţie a Conservatorului.** Marţi, (Sf. Constantin şi Elena) 3 Iunie a. c. la orele 3 p. m. va avea loc la Teatrul Naţional, producţiunea I-a de fine de an a elevilor Conservatorului de Muzică şi Artă dramatică din Cluj. Se va cânta partea I-a din oratoriul „Paulus" de Mendelssohn, pentru soli, cor şi orchestră (pian), de către clasa de asamblu coral al dlui profesor G. Dima.

— **Întrunire colegială.** Învăţătorii absolvenţi în anul 1894, în scopul întrunirei lor de 30 ani, care se va ţine în Blaj la 21 Iunie st. n. sunt invitaţi a se anunţa dlui Leon Maior, înv. director în Blaj.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei. costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— *Dl C. Xantopol, fost judecător la Tribunalul din Cluj, demisionând din magistratură pe ziua de 1 Maiu a. c. şi-a deschis un birou de avocătură în str. Regală Nr. 5.*

— **Inspecţiile dlui prefect Mureşianu.** In cursul săptămânei acesteia dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a inspectat următoarele comune: Chintău, Deuş, Buda-Veche, Coaci, Babuţ, Baeni, Mera, Nădăşel, Sânpaul, Sumurduc, Sânmihăeni, Berind, Feneş, Luna, Gilău, Căpuş, Someş-Sat, Sân-Nicoară, Apahida, Valasut şi Bonţida, interesându-se de aproape de nouile construiri de şcoli, şi de mersul administraţiei în general.

— **Dl Ministru General Moşoiu în Bănat.** Dl ministru al lucrărilor publice Traian Moşoiu, a vizitat instalaţiile de la Anina. La banchetul dat acolo în onoarea dsale, dl general Moşoiu a arătat comesenilor că linia ferată Caransebeş-Reşiţa va lua fiinţă în timpul cel mai apropiat, având continuare dela Reşiţa la Anina.

— **Pentru îmbunătăţirea rasei animalelor.** Luni 26 Mai pleacă în Elveţia dnii Piepteanu, inspector general zootehnic şi profesor universitar Constantinescu împreună cu delegaţii judeţelor din Bucovina şi Ardeal, pentru a cumpăra tauri de rasele Simenthal şi Schweitz. Se vor aduce deocamdată 150 de tauri. Aceşti tauri se aduc pentru împrospătarea sângelui în crescătoriile de Simenthal şi Schwietz din ţară. Asemenea rase de tauri s'au mai importat în ţară din anul 1914.

— **Congresul chimiştilor.** In zilele de 13, 14 şi 15 Iunie va avea loc în saloanele institutului balnear din Sinaia, un mare congres chimist, în frunte cu profesorul d-tor Ştefan Minovici. Vor lua parte între 3—400 de congresişti.

Program senzaţional la
Barul Grădinei de iarnă Central
Inceputul la 9 oara
Intrare liberă!

Parastas
pentru pomenirea sufletelor comicilor
Path si Patachon
ce se va ţinea cu începere de Luni, 26 Mai, numai 3 zile la
Cinematograful Select,
la care sunt invitaţi toţi acei cari îi iubesc sau nu la filmul
Al şaptelea rai
Cu această ocazie se va rezerva fiecărui spectator câte un loc bun, cu condiţia să vie la timp, ca să poată râde cu lacrimi, altfel vor sta în picioare.
In numele familiei îndoliate Direcţiunea Cinematografului
Select.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

2877-2 ORIGINALUL 2877-2
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrează preţioasele Dv. rufe

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

O nouă amânare a „pertactărilor“

După discursul dela Focșani — Takiștii și prezența dlui Stere la conducerea partidului țărănist

Fuziunea partidului țărănist cu partidul național se pare că iarăși s'a împotmolit. Tratativele merg greu și se isbesc la tot pasul de noui obstacole. Astfel în timp ce la București dl Maniu „pertracta“ cu dl Stere, la Focșani, dl Mihalache făcea declarații publice cu totul contrare svonurilor răspândite de ziare, după cari nu numai că nu există nici o înțelegere posibilă să înlesnească fuziunea, dar partidul țărănist se declară hotărît a rămâne la vechile sale principii programatice.

Declarațiile dela Focșani ale dlui Mihalache dovedesc cât de fals este optimismul unei anumite prese pe chestia fuziunei.

Deocamdată „pertractările“ au suferit o nouă amânare, se zice, până Luni, în săptămâna viitoare, când, spun aceleași optimiste ziare, fuziunea se va face cu siguranță. Cauzele acestei noui amânări sunt multiple. Discursul dlui Mihalache, destul de puțin măgulitor pentru partidul național, poate fi una din cauze; nehotărîrea proverbială a dlui Maniu poate fi a doua; iar atitudinea vădit protivnică a takiștilor față de dl Stere este desigur a treia și poate cea mai esențială cauză.

In această privință, răspunzând acțiunei ziarului „Adevărul“ de a reabilita pe dl Stere ca factor conducător în politică, „Lupta“ scrie următoarele:

„Fuziunea n'am propovăduit-o pentru reabilitarea naufragiaților politici, ci pentru că dorim ca forțele vii ale partidului național și ale partidului țărănesc să se contopească spre a se crea un partid în stare a introna constituționalismul și parlamentarismul, desființate prin lovitură de stat, de către regimul dictatorial și acaparator de azi.

„Acei cari, ca „Adevărul“, urmăresc prin fuziune, în primul loc, reabilitarea naufragiaților politici, sprijină și ei toate manoperile liberalilor interesați a o zădărnici“.

Acuzația adusă partidului liberal este stupidă; rămâne însă afirmația că fuziunea cu partidul țărănist nu se va face dacă d. Stere va continua să fie mereu scos în frunte. Takiștii nu vor consimți cu nici un preț la aceasta.

Amânarea „pertractărilor“, în aceste împrejurări, este firească. Și ele vor continua să fie amânate din săptămână în săptămână, pentrucă aceleași motive de amânare vor continua să existe.

Convocare

Banca Populară din Huedin își va ținea adunarea generală în ziua de 1 Iunie 1924 oara 11 a. m. în localul propriu.

Ordinea de zi:

1. Raportul Direcțiunei și a membrilor de supraveghere;
2. Darea de seamă a bilanțului pe anul 1923 despre profit și pierdere;
3. Comunicații pentru urcarea capitalului;
4. Modificarea statutelor;
5. Alegerea Direcțiunei și a membrilor de supraveghere;
6. Eventuale propuneri.

Huedin, la 23 Maiu 1924.

Bilanț. *Activa.* Numerar 37267.78. Imprumut cambial. 90015.21. Imprumut intabulat 1418·50. Obligație 1235·50. Efecte 662,636·52. Concurent 116.704·12. Anticipatii 859·17. Cvota la Caseria centrală 800.00 Mobilar 15000. Perdere 6409.72. Pasiva: Capital social 100.000. Dividende neridicate 635. Imposit interesclor de depuneri 2556·13. Depuneri 829.155·40. Total: Lei 932,346.52.

3543. **Direcțiunea.**

Comandați bilete la Lotei a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

1 Franc-8 Lei la Librăria Lepage, Cluj p. edițiile Masson-Paris. Cereți catalog

Presa maghiară

Opoziția și „Keleti Ujság“

„Unele ziare prezic căderea guvernului — scrie „Keleti Ujság“ — furtuni mari și câte de toate. In loc de toate acestea însă, Camera s'a deschis în cea mai mare liniște. Ne vine în minte cazul țăranului care a asistat la o reprezentație a Regelui Lear. Pe scenă — furtună groaznică, fulgere dese și culisele se cutremură de tunete. — „Isuse-Christoase — strigă țăranul — ce va fi cu grâul, cu ovăsul meu?“ — și aleargă val-vârtej afară, în noaptea care însă e liniștită și polietă cu razele lunei și ale strălucitoarelor stele...“

Glasul țărănimei maghiare

Plugarul Bárdos Péter din Feneș publică în „Keleti Ujság“ un articol mai lung din care reproducem următoarele:

„Cel puțin două treimi din maghiarimea din România este compusă din țărani. Și totuși, noi, cei cari muncim pământul nu suntem de loc reprezentați în conducerea partidului maghiar. Muncitorimea industrială maghiară nu s'a aliat partidului maghiar și asta în mod firesc și din propria ei voință.

Noi, țăranii unguri nu avem organizații similare cu a muncitorilor industriali, interesele noastre sunt însă în foarte multe privințe cu totul identice cu ale țărănimei române.

Să așteptăm ce va aduce pe seama noastră, a țăranilor, congresul dela Brașov. Dacă și acesta nu va face pentru noi mai mult decât adunarea dela Cluj, atunci noi țăranii ne vom organiza separat și vom cerca împreună cu muncitorimea industrială să realizăm cela ce în compunerea de astăzi a partidului maghiar nu putem ajunge“.

„Șvab, — nu German!“

O seamă din minoritățile noastre nu știu nici măcar de ce naționalitate sunt. Astfel, de pildă, Săcuii numai în ultimul timp încep să învețe cât de departe sunt ei de a fi maghiari.

In legătură cu această confuzie asupra propriei naționalități vom relata — după ziarul timișorean „Temesvári Hirlap“ — cazul preotului Neff, care a salutat pe M. S. Regele cu prilejul trecerii prin gara orașului Timișoara, în numele ...Germanilor.

A trebuit ca M. Sa să trezească la realitate și să rectifice pe acest preot, care nu știa că în Ardeal nu există Germani. La afirmația lui că credincioșii lui sunt Germani și că și el este German, M. Sa a răspuns:

„Nu German — ci Șvab!“

Declarațiile dlui Jakabffy Elemér

Ziarul „Temesvári Hirlap“ publică următoarele declarații ale dlui Jakabffy Elemér:

„Am fost întrebat din partea mai multora, dacă nu cumva tratativele noastre cu dl ministru Tătărăscu, cari au avut loc după cele dela Ciucea, dovedesc că politica noastră este nehotărîtă?

Imprejurarea că doi dintre cei ce au tratat cu dl ministru, dnii Paál Árpád și Gyárfás Elemér, au fost la Ciucea, — dovedește că cei ce au tratat acum, nu sunt reprezentanții unei nuanțe deosebite a partidului maghiar.

Dl ministru Tătărăscu nici nu a încercat măcar să creieze o înțelegere între partidul maghiar și partidul liberal. Atât în cursul tratativelor, cât și în declarațiile ce le-a făcut, dl ministru a accentuat că definitivele relații prietenești trebuesc întărite între *poporul român și minoritatea maghiară.*

Ce se întâmplă in Satu-mare

— Un rabin „doctor“, care „lecuiește“ bolnavii cu inimi de cățel și cu lipitori — Autoritățile au cuvântul

Majoritatea gazetelor minoritare din Ardeal de câteori vorbesc de incultură, analfabetism, superstiții, subînțeleg elementul românesc.

Nu trebue să mai spunem cât de fundamental greșită este această concepție a îngâmfaților noștrii minoritari, sădită în ei de școala din timpul erei austro-ungare și de presa lor evreo-maghiară.

*

In legătură cu starea culturală în care se află evreimea din Nordul Ardealului, de pildă, vom reproduce după ziarul clujan „Ujság“ cazul rabinului din Sătmar *Aron Laufer.*

Reședința acestuia care se află în strada Tompa este loc de peregrinaj pentru bigota evreime din partea locului. In caz de boală, Evreii aleargă la el, deoarece are o bine stabilită reputație de „doctor făcător de minuni“.

Despre felul cum înțelege acest „doctor“ să vindece bolnavii vom relata următorul caz:

Imbolnăvindu-se copilul dlui Fl. S. din Sătmar, acesta, în loc să se ducă la medic, a cerut sfatul rabinului care, după ce a ascultat pe părinte, cu liniștea unui adevărat filosof, a spus:

„Căutați imediat un cățel de 8 zile, scoateți-i inima și așezați-o pe gâtul copilului. Restul îl aranjăm Dumnezeu și eu“.

Părinții s'au supus ordinului rabinului — „doctor“, — au căutat un cățel de 8 zile, i-au tăiat inima din piept și au pus-o pe gâtul copilului.

Ajutorul rabinului în aceste afaceri este doctorul B. care pentru a'și mări veniturile, a intrat în slujba rabinului.

In zilele trecute, copilul lui G. din strada Eötvös s'a îmbolnăvit de pneumonie. Medicul orașului W. E. a spus părinților că starea copilului e gravă. Părinții atunci, fără știrea medicului au trimis după rabinul Aron Laufer.

Acesta, după ce a întrebat cu de amănuntul pe părinții înspăimântați, despre toate, a prescris lipitori contra pneumoniei.

Pentru ca părinții să fie cu totul liniștiți, a promis, că mai întâi de toate el va sfinți lipitorile și numai după aceea le va trimite bolnavului.

Seara conștiinciosul doctor de casă, dr. W. E, a făcut din nou o vizită pacientului când, spre cea mai mare mirare a lui, a văzut intrând pe colegul lui dr. B., care neobservându-l, a intrat în odae cu vorba:

„Am adus lipitorile sfințite!“

Medicul de casă, surprins, și-a luat de scurt colegul care, în sfârșit s'a văzut silit să recunoască totul.

Drul W. a dat ordin nu cumva părinții să pună lipitorile pe corpul copilului.

Nerușinatul „medic“ ajutor al rabinului, început să se roage de drul W. E. să-l ierte și să nu spună nimănui nimic.

Copilul, a doua zi a murit. Cu toate instrucțiile medicului dr. W. E. pe corpul cadavrului s'au descoperit urmele lipitorilor rabinului.

*

Asociindu-ne protestului presei maghiare, cerem și noi ca autoritățile să intervie.

Cum se batjocorește țara în streinătate

Pentru-ce s'a dus drul Lupu la Londra — Un articol din „Daily Herald“ comentat cu satisfacție de „Aurora“ — Partidul țărănist în slujba finanței internaționale — Confirmarea unui trecut dubios

Semi-oficiosul partidului țărănist „Aurora“ a reprodus și comentează cu multă stăruință un articol publicat în ziarul englez „Daily Herald“, nu tocmai favorabil nouă. Articole de acestea în presa străină am mai văzut publicându-se și toate s'au dovedit a fi sau născute din răzbunarea unor speculanți internaționali, cari n'au găsit în România satul lipsit de câini pe care îl căutau, sau puse la cale cu ticăloase gânduri de unii oamenii poliției de la noi.

Articolul din „Daily Herald“ ne interesează din mai multe puncte de vedere. Mai întâi, el este vădit pornit dintr'o sumă de idei preconcepute și vrăjmașe României. Curios este că tot ceea ce cuprindă ca observații critice la adresa stărilor noastre interne se aseamănă ca două picături de apă cu criticele opoziției. Citãm după „Aurora“:

„Daily Herald“ învinuiește guvernul Brătianu (observați că nu România) că:

„1. Guvernează în chip despoile poporul românesc.

2. Că formează o ceată de politiciani corupți, fără scrupule, reacționari și incompetenți.

3. Că au organizat prost intrarea României în răsboi.

4. Că prin aceasta a cauzat grele încurcături Angliei și Franței.

5. Că prin politica lor primejduiește interesel țărei, luând din mâinile parlamentului ocrotirea averei naționale și trecând-o în mâinile unui consiliu numit tot de ei.

6. Că prin politica lor primejduesc nu numai țara românească, dar și pacea Europei.“

Este exclus ca presa engleză, care până mai ieri abia știa bine unde este așezată pe hartă România, să fie ajuns la concluzii critice atât de asemănătoare cu ale opoziției noastre, fără concursul cuiva din țară. Trebuie deci căutată coada de topor. Faptul că „Aurora“ dă atâta importanță articolului publicat în „Daily Herald“ și îl comentează cu atâta satisfacție, ne face să bănuim că partidul țărănist nu este strein de aceste atacuri. Mai mult, articolul s'a publicat în „Daily Herald“ după vizita dlui dr Lupu la Londra, iar drul Lupu este fruntașul partidului țărănist care a spus în nenumărate rânduri aceleași lucruri în țară, și care acum ca director al ziarului „Aurora“ se grăbește să le reproducă la adăpostul autorității unui ziar străin.

Prin urmare, informațiile ziarului „Daily Herald“ au fost furnizate de către dl dr. Lupu. Aceasta dovedește gradul de conștiință politică și de patriotism de care este animat fruntașul țărănist. — Faptul nu trebuie să ne mire. Dl dr. Lupu nu este la cea dintâi ofensivă împotriva prestigiului țărei, pe care are totuși pretenția să o conducă cândva.

De rândul acesta însă, trebuie să facem o distincție. Mizerabila acțiune săvârșită de către dl dr. Lupu la Londra n'a fost făcută din inconștiență sau din simpla plăcere de a batjocori guvernul țărei cu o autoritate pe care dsa nu o poate avea în țară. Urmărind articolul din „Daily Herald“, observăm că direcției ziarului i-a convenit informațiile pătimașe ale dlui dr. Lupu pentrucă împreună aveau a satisface anumite interese financiare străine la noi în țară. In adevăr, „Daily Herald“ spune:

„Regele și Regina vin aci în căutarea de împrumuturi pentru exploatarea terenurilor naționale a pădurilor și a pescăriilor Statului, după ce au făcut o vizită fără rezultat în Franța.

„De asemeni ei doresc promisiuni de ajutor militar pentru Basarabia, un teritoriu care este în litigiu între ei și Rusia.

„E probabil că nici aici nu au mai multe șanse ca la Paris“.

Stând în slujba intereselor financiare engleze cari ar voi să facă ele direct exploatarea terenurilor noastre naționale, „Daily Herald“ este cel puțin logic. Ceeace este condamnabil este că un om politic român, fruntaș se zice, se pretează a se cobori până la batjocorirea țărei sale, pentru a fi pe placul acestor interese vrăjmașe. Dl dr. Lupu dovedește prin aceasta că toate acuzațiile ce i s'au adus până acum sunt perfect reale. Dl Lupu stă și rămâne în slujba finanței străine. E trist, dar așa este.

A. R. Gus

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2725—2

Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

Aplicarea legei vagabondajului

O vizită la triajul central din Cluj

Cum se procedează cu vagabonzii și cerșetorii strânși de pe drumuri — Cei apți de muncă sunt trimiși în colonii, iar invalizii și bătrânii sunt plasați în azile — Efectele bune se resimt în foarte mare măsură

Aplicarea legei pentru combaterea și stârpirea vagabondajului, se face acum, pentru prima oară în Ardeal, în scurta vreme de când a fost introdusă această lege aici, am putut să constatăm, rând pe rând, rezultatele mulțumitoare care s'au înființat triaje pentru cerșitori și vagabonzi și legea a intrat în aplicare, cerșitorii au dispărut complect de pe străzi, iar numărul vagabonzilor a fost simțitor micșorat.

*

Grație bunei voinți a dlui Mircea Pilat, inspectorul general al Ministerului Muncei și Ocrotirilor Sociale, am putut face o vizită la triajul central din Cluj, cu care prilej am putut să constatăm și să ne dăm seama de importanța marei opere sociale a cărei binefacere s'a extins și dincoace de Carpați.

Triajul este instalat în localul Azilului de bătrâni din Cluj. Este prevăzut cu moderne instalațiuni de bae și de deparazitare.

Cerșitorii și vagabonzii prinși sunt supuși, în primul loc la aceste operațiuni de curățire.

Dormitoarele, bucătăria și sălele de masă sunt într'o stare cât se poate de bună. Efectivul celor aflați în triaj, în ziua vizitei noastre era de: 19 femei, 44 bărbați și 6 copii. In prima jumătate de an a anului trecut de când a început să se aplice legea aici, au fost triați prin centrala Cluj 320 de indivizi, iar în anul acesta până în prezent 281 de indivizi.

*

Dl Mircea Pilat ne-a explicat, cu acest prilej, modul cum se procedează cu cerșitorii și vagabonzii. Aceștia, după ce sunt prinși, în urma raziilor care se fac, sunt aduși la triaj. Cei cari se constată că sunt infirmi și complect incapabili de muncă sunt plasați în azile. Vagabonzii, copii nemernici și cerșitorii cari pot încă munci sunt trimiși în judecata judecătoriei, unde li se aplică pedeapsă cu închisoarea dela 3 zile în sus, iar recidiviștii până la 5 ani. Pedepsele mai mici se execută în localul triajului, unde cei cari au vre-o meserie sunt puși să lucreze, Recidiviștii apți de muncă, cari sunt condamnați dela 6 luni în sus sunt trimiși în colonie, unde sunt întrebuințați la munci agricole. La Cluj sunt triați toți cerșitorii și vagabonzii din Ardeal, și de aici sunt repartizați în azile și coloniile de muncă.

*

Asupra resultatelor bune, care s'au obținut până în present, dl inspector general ne spune următoarele:

Atât cerșitorii cât și vagabonzii aflați în triaj, cari sunt reclamați de familiile lor și cari ne presintă garanție suficientă, sunt predați celor cari îi reclamă. Din totalul indivizilor pe cari îi recrutăm cu prilejul raziilor, 30 la sută, sunt cerșitori „diletanți" cari au găsit că această „meserie" este rentabilă" și pe cari nimeni nu i-a impedicat să cerșească. Intorși la familii, aceștia se apucă de muncă în măsura puterilor lor. Dintre cei condamnați, sunt iarăși 30 la sută, cari de frica pedepsei se duc la urma lor și nu mai apar cerșind sau vagabondând. Invalizii sunt apoi puși la adăpost procurându-li-se de lucru în măsura puterilor lor, iar infirmii, incapabili de muncă, sunt adăpostiți în azile".

*

„Dar, — zice d. Mircea Pilat, în altă ordine de idei, — succesul deplin al acestei mari opere sociale, depinde și de concursul publicului, care este dator să nu se lase mișcat de sentimentele de caritate, care în cele mai dese cazuri, îi sunt înșelate, și astfel să nu încurajeze cerșitoria. Societatea își va face cu chipul acesta o datorie cu mult mai mare, atât față de oropsiții soartei, cât și de mulțimea de declasați, cari pot fi îndreptați și făcuți folositori chiar societății."

Dac.

Dela Societatea de Științe

Joi seara a avut loc la Societatea de Științe obișnuita ședință bimensuală.

Dl Prof. G. *Vâlsan*, a făcut o interesantă comunicare asupra existenței unei a *patra terase în Carpații meridionali*, care ar începe la Sud de platforma *Gornovița* a dlui de Martonne și până la râul Dâmbovița.

Această platformă e evidentă mai ales în regiunea dintre Olt și Dâmbovița, unde s'a păstrat mai bine decât în regiunea Olteniei.

Apele au aici văi mult mai puțin adânci, regiunea e strâns legată de munți și de câmpie, pe când în Oltenia contactul spre munți e mai greu de stabilit din cauza depresiunilor subcarpatice.

Caracterul morfologic al acestei platforme între Olt și Dâmbovița e legat de cursul apelor.

Imprăștiarea apelor are o dispoziție radială caracteristică, cum o dovedește dealtfel și lucrările anterioare făcute în această regiune de prof. Popescu-Voitești.

Se pot stabili astfel 2 platforme: *Coimeana* și *Cândești*, care ar ocupa locul a două conuri de dejecție foarte vechi sau a două delte la marginea unui lac, străbătute de ape care au urmat, consecvent pantele.

Un caracter interesant în această dispoziție este acel care-l aduce Argeșul, explicând prin terasele sale cursul de altădată și dispoziția retezată de astăzi în reg. Piteștilor.

La Sud de Pitești începe o nouă dispoziție cu o direcție cu totul pieziș (împrăștiere oblică).

O dispoziție și mai curioasă are Topologul. Topologul reprezintă o vale tânără, afluentul prin care Oltul a învadat în basenul Argeșului.

*

Observațiuni noi în geologia și morfologia Ardealului a adus în comunicarea sa asupra: *Depresiunei Huiedinului*, dl *Șt. Mateescu*, șef de lucrări.

Depresiunea Huiedinului se sprijinește la S. E. pe cristalinul din Masivul Bihorului, la vest pe prelungirea masivului central cristalin. și eruptiv Vlădiasa și apoi pe culmea Zalăului. Mărginită de 3 părți de regiuni înalte, suprafața sa e cu 300—500 m. mai jos ca reg. înconjurătoare cu direcția scufundărei de la S. S. V. spre N. N. E.

Punând în legătură depresiunile cu linia de fracturi care se ține lanț din Mții Dobrogei și până în Carpații Maramureșului, dl Mateescu a arătat că scufundări fiind a Huiedinului și din reg. Făgăraș-Țara Bârse-Ciuc.

Faciesul regiunei e mai ales de natură heteropică; argile roșii și conglomerate torențiale denotă existența unor ploi abundente în epoca formărei.

In privința stratigrafiei de observat că paleogenul se înclină sub dacit; în un singur loc (Vârful Cornei) paleogenul a acoperit pe o întindere mică dacitul (roca porfiritică tipică).

Dsa e de părere că aceste roci sunt de natură efusivă, contrar părerei emise Prof. Szádetzki, care dă dacitelor o origine lacolithică.

Cutarea stratelor a avut loc numai în contact cu dacitele, fiind strâns legată de ele, nu însă și cu șist-cristaline.

Dsa conchide că, depresiunea Huiedinului ar fi o scufundare într'un sinclinal cutat asimetric.

*

A treia comunicare despre un gen nou de coloratie aldehidică a fost ținută de Prof. Thomas de la Institut Pasteur. Insistând asupra importanței acestui gen de colorațiuni, părăsit în ultimul timp de chimiști, dsa a amintit și de lucrările făcute în această direcție de regretatul chimist român, dr. C. I. Istrati.

Scrisori din Timișoara

Conferință româno-jugoslavă pentru intensificarea transporturilor

Din inițiativa Direcțiunei Generale a Cfr. s'au făcut propuneri pentru regularea și intensificarea raporturilor de comunicațiune pe calea ferată între noi și Iugoslavia. Cu conducerea tratativelor a fost însărcinată Direcțiunea Regională din Timișoara, care va inaugura în curând o conferință în orașul nostru. In afară de mărirea și accelerarea transporturilor se va discuta și chestiunea schimbului de vagoane împrumutate, precum și modalitate de plată a taxelor internaționale pentru asigurarea mărfurilor transportate.

*

Conferință. Dl ing. Alexandru Vuia, directorul Regionalei Cfr. a ținut o foarte instructivă prelegere despre „Organizația căilor ferate".

*

Concert de operă. Membrii fondatori ai Operei Române, demisionați, vor ține zilele acestea un concert la Timișoara, cu un program ales din repertorul operelor clasice. Intre cântăreți menționăm pe dl Jean Athanasiu, dl Vrăbiescu, dl Gh. Teodorescu și dna Ferraru.

Șezătoare culturală

Școala normală de fete din Brăila a ținut o șezătoare culturală cu un succes neasemănat de frumos. Chiar presa minoritară nu a găsit destule cuvinte de admirațiune pentru reușita fără pereche a șezătoarei. Intr'adevăr, sala s'a dovedit prea puțin încăpătoare față de afluența imensă a publicului, care a urmărit cu încordare și însuflețire producția elevelor. Oaspeții brăileni au fost la sfârșit răsplătiți cu flori și urale. Șezătoarea s'a început cu Imnul Regal, după care a urmat corul care a cântat bucăți muzicale patriotice, s'au jucat dansuri naționale și s'au reprezentat o piesă populară într'un act și o alegorie istorică, făcându-se apoteoza României-Mari.

Teatru românesc. Cu cel mai mare interes se așteaptă în orașul nostru, lipsit de teatru permanent românesc, sosirea trupei teatrului din Cluj, sub conducerea dlui Zaharia Bârsan. Se vor reprezenta: „Trandafirii Roșii" și „Vicleniile lui Scapin". Și Teatrul Național din București și-a anunțat turneul oficial la Timișoara, sub conducerea dlui Ion Morțun.

*

Negustorești. Camera de Industrie și Comerț se sub președinția dlui Ioan Oprea, a hotărât să-și construiască un mare local propriu. Astfel orașul nostru se va putea mândri în curând cu un nou, mare și pompos palat.

Coresp.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 25 Maiu

CINEMA SELECT

Contesa din Paris

Mare film șlager monumental în 2 serii, 10 acte într'o singură reprezentație. In rolul principal; MIA MAY, EMIL JANNINGS, ERICA GLESNER, WLADIMIR GAIDOROW

Luni, 26 Maiu. Parastasul pentru comici Dancze

Patt și Pattachon

cu filmul „Al șaptelea rai"

CINEMA URANIA

Damă în gris

2 serii, 10 acte, cu Elena Macovska

Luni, 26 Maiu

Secretul perlelor

CINEMA APOLLO

Atletul Fantomas

Mare dramă senzațională în 6 acte, în rolul principal: Atletul Aussonia

Luni, 26 Maiu

Nu este reprezentație

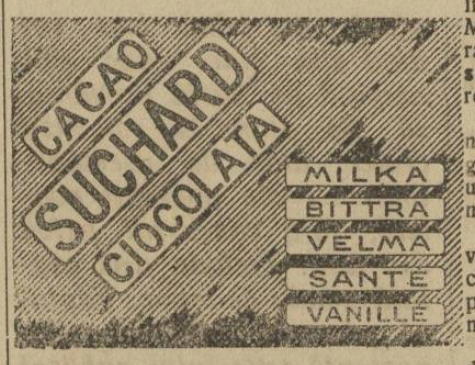

BERSON

Toc și talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economisiți nu numai bani, dar veți menaja atat picioarele Lloyd cât și ghetele Dv. 3424

STANIOL LEPAGE

Motoare de orice fel!
Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2881 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3486 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Anchetele noastre în Maramureș

O convorbire cu dl deputat T. Man

O stare de lucruri care nu mai poate dăinui — Din ce cauză sufere viața economică a Maramureșului — Starea locuitorilor din această regiune este grav amenințată — Se impun măsuri hotărâte de îndreptare

Din seria articolelor publicate în ultimele zile în coloanele ziarului nostru, cu privire la anchetele întreprinse de noi în Maramureș, s'a putut vedea, în linii generale, starea de lucruri care domnește aici din toate punctele de vedere. Am insistat, mai ales, în constatările pe care le-am făcut, asupra nevoilor care se resimt aici, și din nefericire, trebue să spunem că acestea întrec cu mult lucrurile bune pe care le-am putut releva.

Redăm astăzi convorbirea pe care am avut-o la Sighet cu dl deputat T. Man, care pe lângă cunoașterea perfectă a tuturor stărilor de lucruri din Maramureș, represintă și autoritatea de ales al poporului din această regiune.

Iată ce ne spune d-sa:

„Economiceşte Maramureşul se află într'o situaţie foarte gravă. Intreagă existenţa acestei regiuni se bazează pe bogăţiile forestiere. Exploatările pădurilor şi fabricele de cherestea dau îndeosebi mijiocul de trai Maramureşenilor. Dar modul cum se face astăzi exploatarea pădurilor, pune complect în pericol atât economia noastră naţională cât şi existenţa locuitorilor acestui ţinut. Avem o tristă moştenire a regimului de sub guvernul dlui general Averescu, cu consecinţi funeste. Sub acest guvern s'au dat în antrepriză aceste exploatări, aproape total, unei singure firme, „Elefant", care deţine 300.000 m. de pădure. Această întreprindere nu ţine socoteală de interesele noastre naţionale şi face exploatările aşa cum îi dictează numai propriile ei interese. Toată lemnăria provenită din bogatele păduri ale acestei regiuni, este exportată peste graniţe. Fabricele noastre de cherestea din întreg Maramureşul stau în înactivitate şi împlinit, locuitorii nu-şi găsesc de lucru şi astfel existenţa lor este ameninţată.

Statul păgubeşte, în acelaş timp, enorm, pentru că prin fasonarea lemnului în fabricele noastre de cherestea, valorificarea bogăţiilor forestiere de care dispunem ar creşte enorm, faţă de exportul direct al lemnelor brute. Privită din toate punctele de vedere, — ne spune cu hotărâre dl deputat Man, — situaţia aceasta nu mai poate dăinui".

Cum trebuesc să se facă licitaţiile pentru darea în antrepriză a pădurilor

Asupra mijloacelor necesare pentru îndreptarea acestei stări de lucruri, dl deputat Man ne spune:

„La darea în antrepriză a exploatărilor pădurilor, trebue să se aibă în vedere un fapt care nu este de mică importanţă pentru interesele noastre naţionale. Marile capitaluri de întreprindere nu se află în mâna Românilor. Licitaţiile trebuesc să se facă împărţindu-se pădurile în porţiuni mici, astfel ca să poată concura şi românii cu capitaluri mai reduse. In Maramureş, cu deosebire, unde lipsesc alte mijloace de muncă, s'ar forma, cu chipul acesta, o clasă de exploatatori români, cari astăzi ne lipsesc, şi cari ar fi de un mare folos pentru economia noastră naţională. Actualul guvern este în măsură să îndrepte răul şi o măsură bună a şi fost luată. Dl Ministru al domeniilor, Al. Constantinescu, a hotărât să nu se mai dea exploatarea pădurilor de cât în tovărăşie".

O altă plagă care paralizează viaţa economică a Maramureşului

Intr'un articol precedent am pomenit despre abuzurile grave şi hoţiile ale căror autori se numărau şi printre rândurile funcţionarilor de Stat, între care şi mai mulţi poliţişti. Dl deputat Man, în accente pline de revoltă, ne spune că faptele de această natură sunt încă destul de multe şi aruncă un grozav blam prestigiului ţărei.

*

„Corupţia şi incorectitudinea — zice dsa — este încă o plagă care paralizează viaţa economică a Maramureşului. Una din lipsurile cele mai mari de cari sufăr aici întreprinderile noastre de totfelul, este lipsa de transporturi pe căile ferate. Vă declar însă că această lipsă este, în bună parte, provocată de funcţionarii dela căile ferate pe seama cărora este lăsată dirijarea vagoanelor. Ordinele de la centru sunt interpretate după placul şi interesele acestora, iar în unele cazuri mai intervine şi lipsa de pricepere. In această privinţă, din multe cazuri, vă spun unul tipic. La Borşa sosesc zilele trecute 4 vagoane care fusezeră cerute de proprietarul unei fabrici, şi care, fiindu-i trimise prea târziu, nu le-a mai folosit. Ei bine, în loc ca aceste vagoane să fie date pentru alte transporturi de alci, s'au întors goale înapoi. In Vişeul de Sus unde se încărcau zilnic 5—6 vagoane, astăzi, sunt şase săptămâni, de când nu se mai poate încărca nici un vagon."

Care ar fi mijloacele de îndreptare?

La această întrebare dl Man ne răspunde:

„In interesul ţărei, relele acestea toate, trebuesă curmate prin mesuri energice şi hotărîte. Sunt de părere că ar trebui formate şi însărcinate comisii parlamentare cari să ancheteze toate plângerile. Aceste comisii, prin acţiunea lor, să pătrundă în stările reale de lucruri pentru ca apoi să se poată lua şi măsurile cele mai eficace de îndreptare.

Trebuesc făcute toate jertfele pentru întronarea ordinei şi corectitudinei care se ne asigure bunul mers al treburilor din lăuntru şi prestigiul ţărei în afară."

*

Cu aceasta s'a încheiat convorbirea noastră cu dl T. Man, deputat de Maramureş.

Dac.

S'A DESCHIS

BAIA DE VARĂ ŞI HYDROTERAPIE

BAIA DIANA

Nefiind în baie medic, fiecare îşi poată consulta medicul său asupra hydroterapiei, ce urmează să ia şi anume:

Băi sulfuroasă, clorice, solare şi kvarz.

Pentru domni dela orele 6.

Pentru femei dela orele 2 d. a.

Baia de vară deschisă dela orele 7 dim. până seara la orele 7.

Corporaţiunea Industrială din Cluj

Nr. 1913—924. corp. ind.

Publicaţiune

de concurs pentru un post de funcţionar

Se publică concurs la un post de funcţionar sistemizat la Corporaţiunea industrială din Cluj pe lângă condiţiuniile următoare:

Concurentul trebue să posede perfect limba română şi limba maghiară atât în grai, cât şi în şcris, să fie împlinit 25 ani şi să aiba cel puţin 8 classe liceale şi praxă de administraţie.

Cel ce va fi primit, este obligat ca să-şi ocupă postul în termin de 30 zile dela primirea avizului referitor.

La cerere, se va acluda:

Actul de naştere, Atestatul scolar, şi de moralitate şi documente despre angajări de până acuma.

Deslușiri mai amanunțite se pot primi în fiecare zi-de lucru intre orele 11—1 a. mp. în biuroului prezidial al Corporaţiunei ind. (Str. Iuliu Maniu Nr. 8.)

Cererea trebue să fie scrisă cu mâna propriă în limba română, timbrată regulat, şi pe lângă inscrierea pretenziunei de salar se va inainte în timpul de mai sus personal la mâna prezidentului Corporaţiunei. Termenul de concurs este 5 Iunie a. c. orele 12.

3542 **Anton Moldovan,** preşedinte.

Peste câteva zile numai ziarul

Infrăţirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic şi redacţional.

Infrăţirea

având la dispoziţie un vast serviciu de informaţii şi telegrame din oraşele Ardealului şi din Capitală

va da cel puţin cu 12 ore

înaintea ziarelor din Bucureşti toate ştirile şi telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeiei, ocupându-se serios de viaţa casnică, morală şi culturală a femeiei.

Infrăţirea

nu va cruţa nici un sacrificiu pentru a da numeroşilor săi cititori un ziar complect, bine informat şi bine redactat, îmbrăţişând în acţiunea sa de îndrumare toate manifestaţiile vieţei publice ardeleneşti, toate aspiraţiile şi nevoile Ardealului.

Toată lumea alearga la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, lucidităte precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, înghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Reclama este sufletul comerţului

Toată lumea ştie

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Fu orice miros. Nu e otravitor.

Indispensabil pentru dame!

Consfătuirea majorităţilor parlamentare

Inainte de deschiderea Parlamentului, potrivit unei vechi uzanţe, majorităţile se întrunesc pentru a se consfătui, şi a fi puse în curent cu acţiunea guvernului desvoltarită în timpul vacanţei parlamentare şi cu intenţiunile acestuia.

O astfel de consfătuire a avut loc Joi d. a. la ministerul de externe. Cu acest prilej dl Ion. I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri, a făcut o expunere a situaţiei interne a ţării. Dsa a desmințit svonurile despre o apropiată schimbare de guvern, arătând că opera pe care guvernul actual şi-a propus s'o realizeze, nu este încă pe deplin înfăptuită şi că tare pe încrederea naţiunei şi'a Regelui, conştient de importanţa, valoarea şi necesitatea operei acesteia guvernul nu se lasă impresionat de agitaţiile presei partidelor de opoziţie. Impotriva acelora cari încearcă să ajungă la putere prin turburări, se vor lua măsuri. Ordinea trebuie păstrată neatinsă.

După cuvântarea dlui Ion I. C. Brătianu, dl I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, a făcut o expunere a situaţiei externe a României, în legătură cu călătoria Suveranilor în străinătate.

Dl Duca a arătat că raporturile României cu statele aliate au fost întărite prin vizitele Regelui şi Reginei, stăruind asupra faptului că această călătorie a fost un prilej pentru opinia publică şi pentru conducătorii politicei europene, să constate din declaraţiile M. S. Regelui şi ale ministrului de externe, rostul pacific şi civilizator pe care România îl îndeplineşte la gurile Dunărei.

După expozeul dlui Duca majorităţile au asigurat guvernul de sprijinul şi solidaritatea lor.

Reclama e sufletul comerţului

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzare cu 80.000 lei. Mai multe căşi, grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare la

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Motorul de benzină „ASTRA" dispune de forţă motrică sigură.

IN ATENȚIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ȘI SOȚII

2887

secția vaselor, borcane ermetice pentru compot calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.**

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3115 3118

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orduna“ pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampion, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII

3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

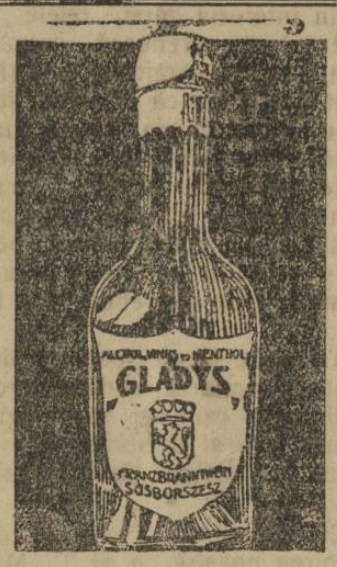

Nu-i intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Piane bunenumai în magazin de piane să pot cumpăra unde iau toată garanția și prețurile sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ

STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal

3171

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Reclama este sufletul comerțului

CUM NE CURATIM SANGELE SI NE INTARIM TRUPUL

BROȘURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CERETI LA. **FARMACIA VOREL** DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA

BROȘURĂ F. INTERESANTA. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.

CERETI LA. **FARMACIA VOREL** DIN PIATRA-N.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“

Adr. telegr.: „DERMATA“

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3403

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Prețurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță **CZINK.**

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1088 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Marți 27 Maiu 1924.

Înfrățirea

R CLUJ 1. 223

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

O PILDĂ
pentru partidele noastre politice
— Cum se face politică în Franța —

O știre din Franța anunță că zilele trecute dl Poincaré, președintele consiliului de miniștri și dl François Marsal, ministru de Finanțe, au avut o lungă întrevedere cu cei doi leaderi ai partidului radical-socialist, desemnați să alcătuiască guvernul de mâine din Franța, cu dnii Herriot și Painlevé. Conținutul de până aci al telegramei este surprinzător pentru noi Românii cari am fost obișnuiți să nu admitem în politică ca doi adversari să stea liniștiți de vorbă și să se consfătuiască chiar atunci când sunt în joc mari interese naționale. Dar restul telegramei este și mai surprinzător. In adevăr, discutând împreună chestiunea financiară, cei patru oameni politici au căzut de acord și au aprobat măsurile luate de actualul ministru de finanțe, dl Marsal, cu privire la apărarea francului. In această chestiune de foarte mare însemnătate, între politica viitorului guvern francez și a actualului minister va fi continuitate.

Iată dar că nu numai în politica externă dar și în cea internă rezultatul alegerilor din Franța nu va însemna nici o schimbare esențială.

Dar nu asupra acestui lucru voim să discutăm acum, ci asupra pildei care se desprinde din faptul relatat mai sus. Dl Poincaré este șeful blocului național, adică a acelor partide de dreapta și de centru cari fuzionând în timpul războiului au luat acest titlu. Sunt desigur partide democratice, fiindcă, astăzi, nicăeri și cu deosebire în Franța, nu se poate guverna decât în numele principiilor democratice. Dnii Herriot și Painlevé sunt leaderii partidului radical-socialist. Deosebiri profunde de doctrină și de metode politice despărțesc prin urmare cele două grupări reprezentate prin dnul Poincaré deoparte, prin dnii Herriot și Painlevé de altă parte. Nici unul din ei nu este farsor sau politician de duzină gata să părăsească azi ideile pe cari le-a îmbrățișat eri, iar mâine dispus să le schimbe pe cele de azi cu altele. Și totuși, atât de mult despărțiți prin credințele lor politice și în ciuda unui rezultat electoral care proclamă victoria unora împotriva celuilalt, ei au dat la o parte doctrine și resentimente, au renunțat la tot ce putea să fie ambițiune și la tot ce putea să fie interes de partid, pentruca uniți prin marea legătură a iubirii de patrie să caute împreună cele mai bune soluții în scopul rezolvirei problemelor cari încearcă existența și viitorul Franței.

Iată cum se înțelege și cum se face politică în țara de unde au răzbit în lume ideile de democrație și de libertate. Și când privești spectacolul frământărilor politice de la noi, când zilnic asiști la o luptă în care nu iau parte decât pasiunile cele mai josnice, ambițiunile cele mai neîndreptățite și interesele cele mai meschine, te cuprinde o legitimă tristețe și o chinuitoare îngrijorare. La noi, adversarii politici, fără să fie despărțiți atât de categoric prin ideologie sau metode, nu numai că nu sunt în stare să colaboreze, dar fac tot ce pot pentru a îngreuna munca celui care să străduește să realizeze un bine pentru țară. La noi se declară dinainte că ceeace a făcut acum un partid la guvern, va nimici cel care va veni după el. Nimic din ce a realizat unul nu găsește aprobarea celuilalt. Și atunci, cum va fi posibilă la noi acea continuitate pe care o operă de guvernământ serioasă și trainică o pretinde imperios. Fără această continuitate nimic nu se poate clădi durabil. Deaceia pier[illegible] munca noastră; deaceia a întârziat opera de refacere și de consolidare. Prea mult solicitate de interese și de patimi, partidele noastre politice nu sunt în stare să se lapede de ele pentruca să colaboreze în folosul țării.

Acțiunea a aproape întregei opoziții dela noi împotriva guvernului actual care incontestabil a realizat o operă uriașă, stă ca dovadă despre această nefastă manieră de a face politică.

Ne place atât de mult să ne socotim emuli ai Franței și totuși, din ceiace se face acolo înțelepțește, împrumutăm prea puțin. Cât bine ar rezulta pentru țară dacă politicianii dela noi ar învăța ceva din pilda pe care a oferit-o acum, ca în atâtea alte rânduri, politica din Franța.

Sosirea A. S R. Principele Carol la Cluj

Autoritățile locale au fost înștiințate azi dimineață că mâine sosește în localitate A. S. Regală Principele Carol pentru a lua parte la solemnitatea depunerei jurământului recruților dela Grupul V de aviație.

Azi după prânz a avut loc o consfătuire a autorităților pentru a lua ultimile hotărîri în vederea primirei și a serbărilor.

Inginerii aflați actualmente în congres la Cluj vor ieși și ei în întimpinarea Alteței Sale.

Ardealul economic
în ultimii 25 de ani.

„Revista Economică" a împlinit 25 de ani de rodnică activitate publicistică pe terenul economiei naționale românești din Ardeal. Acest jubileu înălțător nu este o serbătoare a revistei care timp de 25 de ani a stat călăuză neadormită vieței noastre economice de aici, ci el simbolizează însuși jertfele și stăruințele poporului românesc de dincoace de munți de a-și făuri o temelie națională solidă împotriva tuturor încercărilor de desnaționalizare a stăpânirei trecute.

In adevăr, pe terenul economic Ardealul s'a arătat în trecut cel puțin tot așa de pregătit ca și pe terenul cultural. — Rând pe rând, micile Bănci Populare ale satelor noastre au strâns fărâmele forțelor noastre economice roase de vitregia vremilor și lăcomia uzurpatorilor, într'un bloc de nepătruns. Acum mai bine de 50 de ani, când regretatul Visarion Roman înființa cel dintâi mare institut de credit românesc din Ardeal „Albina", vremurile erau atât de grele, condițiunile de orice natură în contra cât ideea lui Visarion Roman era socotită ca o îndrăzneală. Au trecut însă ani, după ani și stăruințele celor dintâi Români cari au înțeles să se coboare în inima realităților și să le valorifice, s'au dovedit a nu fi fost zădarnice.

Cu acest sprijin moral lua naștere acum un sfert de veac „Revista Economică", ca expresiune a peste 70 de Bănci românești asociate spre a duce lupta mai departe cu puteri unite. Cei câțiva entuziaști cari se asociau propunerii dlui Cornel Diaconovici de a crea cea dintâi călăuză a vieței noastre economice, răspundeau unei imperioase porunci naționale. Tradiția creiată de „Albina" trebuia încetățenită în moravurile vieței noastre naționale și dacă numai pentru aceasta ar fi luat ființă acum 25 de ani „Revista Economică", ea și-a împlinit cu prisosință misiunea.

Astăzi, când viața noastră publică răsuflă greu sub nămolul politicianismului cutropitor, oștașii creiați de „Revista Economică" au rămas cuminți la locul lor, ducând mai departe rodnica muncă. Toată efloreșcența de Bănci și întreprinderi comerciale și industriale românești care a luat naștere după războiu se datorește acestei tradiții de muncă pe care „Revista Economică a semănat-o în atâtea conștiințe.

E un merit, și poate cel mai mare al jubileului de astăzi. Numărul jubiliar pe care îl primim la redacție cu acest prilej este un rezumat al istoriei noastre economice din ultimii 25 de ani, care ne întărește. Dar despre acesta ne vom ocupa în mod special într'un număr viitor.

Adunarea comitetului executiv
al partidului maghiar
— Congresul maghiar de la Brașov — amânat — Consfătuire după uși zăvorâte — Discuții in jurul declarațiilor dlui ministru Tătărăscu — Prăpastia între concepția oligarhilor iredentiști și cea a democraților din partidul maghiar se sapă tot mai adânc

Ultima adunare a comitetului executiv al partidului maghiar a avut loc Sâmbătă la 12 ore a. m. Această adunare a avut o însemnătate destul de mare, deoarece cu acest prilej trebuia să se hotărască asupra principalelor chestiuni ce urmau să se desbată în fața poporului, la congresul partidului dela Brașov la 1 Iunie.

La consfătuire au luat parte următorii:

Dl Ugron István, președintele partidului maghiar.

Domnii: dr Emil Grandpierre, dr Bernády György, Paál Árpád, dr Kecskeméthy István, Fülöp Béla, dr Jakabffy Elemér și Sándor József, vicepreședinți.

Dintre membrii comitetului executiv au participat domnii dr Berkes Salamon, dr Szele Béla, dr Szoboszlay László, Zima Tibor, dr Zágoni István, dr Inczédy Jokszman Ödön, dr Sebessy János, dr Issecutz Viktor, dr Pál Gábor, contele dr Bethlen György, contele Vass Béla, contele Teleki Arthur, dr Nagy Jenő, dr Hajdu István, contele Gabányi Imre, Sz. Szakáts Péter, dr Asztalos Kálmán, dr Nagy János, dr Várady Aurel, Ferencz József, Nagy Károly, Naláczy István, Miklós Viktor, Szathmáry Akos, Fekete-Nagy Béla, Gombos Benő, și Hubay Károly.

A prezidat d. Ugron István. Intre alții au luat cuvântul domnii Emil Grandpierre, Paál Arpád, Jakabffy Elemér și Sándor József, iar în numele evreilor din partidul maghiar a vorbit d. Berkes Salamon,

Ședința a avut loc în cea mai mare taină, chiar și autoritățile românești a fost rugate să nu participe la această intimă consfătuire. Am reușit să aflăm că principala temă în jurul căreia s'au învârtit discuțiile au fost cunoscutele declarații ale dlui ministru Tătărăscu.

Deosebirile ce s'au ivit între ideologia retrogradă a aristocrației latifundiare și a celor din slujba lor și între cea a democraților s'au dovedit atât de mari, încât nu s'a adus nici o hotărîre.

Ba, pentru a evita o ruptură sigură în partid, s'a hotărît renunțarea la congresul partidului ce trebuia să aibă loc la 1 Iunie la Brașov.

Deasemenea, s'a ales o delegație de 5 membrii care va pleca în cel mai scurt timp la București pentru a începe tratative cu dl ministru Tătărăscu.

*

Partidul maghiar, după cum vedem, se află în preziua unei mari preschimbări. Departe de noi ideia de a ne amesteca în frământările interne ale ungurimei și săcuimei din Ardeal.

Am dori însă să se apropie vremea când în fruntea partidului maghiar nu se vor mai afla propagandiști iredentiști, a căror politică să fie dictată dela Budapesta și nici latifundiari cu idealuri și scopuri diferite de ale țăranilor unguri, [illegible] Poporul român [illegible] mai cordiale relații cu Ungurii cari, la rând lor, au datoria de a îndepărta din fruntea lor pe sământătorii de iredentism, anarhie și ură.

Cronica externă

Politica externă a Franței rămâne neschimbată
Declarațiile dlui Herriot

Indată după ce s'a făcut cunoscut rezultatul alegerilor din Franța, rezultat care indică viitorul guvern francez, am spus că schimbarea întâmplată în politica internă a Franței va rămâne fără urmări asupra politicei externe a marei republici. Aceasta pentru motivul că politica dlui Poincaré în chestiunea reparațiilor este împărtășită de întreaga Franță.

In adevăr, declarațiile ulterioare făcute presei de dl Herriot, care probabil va fi președintele consiliului de miniștri în viitorul guvern, au întărit afirmațiunile pe care noi alături de presa obiectivă și fără pretenții de „democrație" le-am făcut. Intre guvernul actual și guvernul viitor va fi continuitate atât în ce privește chestiunea externă care astăzi domină politica franceză cât și în ce privește măsurile luate de actualul ministru de finanțe pentru protecția valutei naționale.

Intr'un interview acordat ziarului „Le Temps", dl Herriot a declarat că nici un guvern francez nu va părăsi gajurile din Ruhr înainte de a obține o reglementare efectivă a problemei reparațiunilor și fără ca Germania să-și fi manifestat dorința netedă de a plăti. „Conduita noastră, — a declarat dl Herriot, — se va orienta după cum Germania va da sau nu dovezi de bună credință." Aceste declarațiuni dovedesc că viitorul guvern francez va urma același politică în chestiunea reparațiilor.

In jurul anchetelor noastre din Maramureş

Se vor lua măsuri pentru înlăturarea relelor cari periclitează viaţa industrială şi economică din această regiune

Ce ne declară dl Hossu, directorul regional al cfr. din Cluj

In anchetele pe care le-am publicat până astăzi, cu privire la cele constatate de noi în Maramureş, am insistat cu deosebire asupra situaţiei grave în care se găsesc industriile şi în genere situaţia economică a acestei regiuni. Arătam tot odată cauzele principale care au determinat această stare de lucruri din Maramureş, numărând în primul rând, dificultăţile produse din pricina lipsurilor de transporturi pe căile ferate. Din această cauză mai ales, cele mai multe instalaţiuni industriale sunt ameninţate să-şi înceteze activitatea. Bogăţiile forestiere, cari constituesc aici principalul mijloc de existenţă al locuitorilor Maramureşului nu pot, din acelaşi pricină fi valorificate. Toate fabricele de cherestea sunt în neactivitate. Intr'o convorbire avută cu dl deputat Man, pe care am publicat-o în numărul anterior al ziarului nostru, deputatul de Maramureş, ne-a spus, în termeni foarte energici, că „această stare de lucruri nu mai poate dăinui". Astăzi suntem în măsură, să arătăm în adevăr, măsurile care s'au luat pentru înlăturarea relelor de care sufere viaţa economică a Maramureşului.

Prima măsură luată în acest scop, este aceia cu privire la reglementarea transporturilor pe căile ferate, măsură menită să faciliteze, în primul rând, transporturile de cherestea.

Iată ce ne spune, în această privinţă directorul regional al cfr. din Cluj:

Plângeri îndreptăţite

„Trebue să recunosc din capul locului, — ne declară directorul regional, — că plângerile, în special ale întreprinzătorilor de cherestrea, sunt în bună măsură îndreptăţite.

Direcţiunea generală a căilor ferate, în scopul de a pune ordine şi a satisface în mod echitabil toate fabricele de cherestea, a luat o dispoziţiune, a cărei aplicare nu poate duce la resultatele dorite.

„Măsura consta în dispoziţiunea ca toţi întreprinzătorii de cherestea, cât şi diferiţii fabricanţi să arate, faţă de puterea de producţie a întreprinderilor ce au şi a depositelor, numărul de vagoane de care au nevoe zilnic. Acei cari nu vor încărca vagoanele cerute, vor perde dreptul asupra vagoanelor şi vor suferi o amendă de 2000 lei de vagon."

Ce spun cei interesaţi

„Reclamaţiunele primite de la toţi cei interesaţi — continuă a ne spune d. Hossu, — sunt aproape la fel. Dispoziţiunea, zic aceştia, este rigidă. Intreprinzătorii şi fabricanţii nu pot fi ţinuţi să precizeze zilnic de ce număr de vagoane au nevoe. Unii nu pot face transporturi de cât la anumite date, şi atunci pot să aibă nevoe de un număr mai mare sau mai mic de vagoane, după cum se ivesc trebuinţele.

Direcţiunea generală, — ne declară dl Hossu a ţinut seamă de această înlămpinare a fabricanţilor şi întreprinzătorilor de cherestea şi a luat o nouă măsură, menită de data aceasta, să reglementeze în mod eficace transporturile".

In ce constă această măsură

„Direcţiunea Generală a dispus să se formeze comisii din care să facă parte: un delegat al direcţiei generale, unul al direcţiei regionale, şi unul din partea industriaşilor. Se vor lua în consideraţie toate plângerile pentru a se găsi noul soluţiuni. Aceste comisii vor face constatările lor la faţa locului, mergând din gară în gară.

Dl Hossu ne roagă să anunţăm, că toţi producătorii sunt invitaţi să se prezinte în faţa acestor comisii. Aceste comisii vor începe să lucreze din ziua de 3 lunie.

O dispoziţiune specială

Dl Director general ne mai spune, că Direcţiunea Generală a luat o dispoziţiune specială, dând ordine să fie satisfăcute toate cererile pentru transporturile de cherestea. Aici dl Hossu adaugă: „Ţinând seamă de mărimea parcului nostru de vagoane, pentru satisfacerea acestor transporturi în massă, va trebui să avem grija ca să nu sufere nici celelalte transporturi".

O altă plângere îndreptăţită

In cadrul articolelor noastre precedente în care ne ocupam de viaţa industrială din Maramureş, am arătat şi plângerile altor instituţii industriale.

Una din cele mai mari fabrici de mobile îndoite din ţară, fabrica dela Sighet, este ameninţată să înceteze activitatea tot din cauza dificultăţilor ce le întâmpină cu transporturile pe căile ferate. Dar este mai ales o dispoziţiune cu privire la taxele de transport pentru produsele acestei fabrici, cari ne-a părut cu desăvârşire injustă. Orice fel de transport de scaune — specialitatea fabricei din Sighet — chiar dacă ar fi un singur scaun, se taxează socotindu-se taxa la o jumătate de vagon, care este de 5000 lei.

Ce zice dl director regional

Expunându-i şi verbal această chestiune dlui Hossu, d-sa ne-a declarat: „După lămuririle pe care ni le dă şeful serviciului comercial, constat că în adevăr dispoziţiunea taxării pentru asemenea transporturi este aşa cum o arătaţi d-voastră. Părerea noastră e ca la mijloc e o greşeală a tarifului. Voi interveni imediat la Bucureşti pentru stabilirea acestui lucru". **Dac**

Congresul inginerilor români

Asociaţia Generală a inginerilor din România, conform obiceiului său de a ţine anual câte un congres al tuturor inginerilor, pentru a desbate şi discuta interesele mari ale ţării, după ce anii trecuţi şi a ales pe rând ca loc al desbaterilor Iaşul, Timişoara şi Cernăuţul, vine d astădată să onoreze şi capitala Ardealului, ţinându-şi la Cluj congresul din anul acesta, al cărui program este o dovadă de grijile şi problemele ce agită acest corp de elită al intelectualilor români.

Inginerii conştienţi de marea datorie ce o au de-a conlucra cu toate forţele la opera de refacere şi consolidare a ţării, în fiecare an au discutat, cu ocazia congreselor, câte o nouă problemă de interes general, căutându-i soluţiile cele mai prielnice pentru interesul neamului.

In actuala atmosferă de lupte politice interne, de mişcări naţionaliste-fasciste, de agitaţii antisemite, etc. cei mai nimeriţi de a discuta unele probleme sociale sunt desigur acei oameni cari dau dovadă în toate acţiunile vieţei lor de o muncă calculată şi executată matematiceşte, de un spirit logic, real şi obiectiv.

Dacă ţările beligerante, prin'tr'o acţiune energică şi o muncă intensă au reuşit a se reface aproape integral, România a ştiut şi ea să se refacă, prin propriile ei puteri, e drept, fără a'şi fi valorificat însă în întregime toate energiile, cari totuşi trebuesc trezite şi activate.

Congresul inginerilor punând în discuţie problema transporturilor a dat dovadă că înţelege că, această problemă este pentru noi Românii una dintre cele mai vitale probleme, şi că revenirea la normal a comunicaţiei şi facilitarea transitului cu străinătatea, sunt lucruri de cari depinde însuşi progresul ţării în viitor. Discutarea ei de către oamenii competenţi cari s'au adunat în congres, nu poate decât să ne bucure, căci acest lucru va însemna desigur un pas făcut înainte în rezolvarea acestei dificile probleme.

Tot atât de importantă este şi chestiunea învăţământului technic asupra căreia se vor aduce desigur soluţii interesante şi, credem, definitive. Primul congres a resolvit numai chestiunea învăţământului technic superior, problema învăţământului technic mediu rămânând neresolvată încă. Şi dacă nu avem şcoale cari să pregătească temeinic elementele de toate gradele şi profesiunile, atunci lăsăm refacerea ţării pe mâne streinilor lucru care desigur numai bucura nu ne poate.

O altă preocupare a congresului va fi: Valorificarea ştiinţifică a întreprinderilor şi bogăţiilor naţionale, chestiune care atinge în cel mai înalt grad viitorul economic al ţării şi pentru care lucru, discuţiile şi soluţiile propuse de congresişti sunt aşteptate de toţi cu o legitimă nerăbdare.

In general, reuşita congresului, de care nu ne îndoim, va face dovada că numai printr'o solidarizare în comun a tuturor factorilor de muncă se va putea realiza aspiraţiunile întregei societăţi româneşti.

I. Adămoiu.

Presa maghiară

In jurul crizei partidului maghiar

„Partidul maghiar — scrie „Esti Lloyd" — nu reprezintă interesele maghiarimei. Acest partid, nu se interesează de membrii ei, nu ţine nici o legătură cu dânşii, ca şi cum ar fi devenit independent de ei.

Partidul maghiar ar trebui să-şi revizuiască programul, să se aşeze pe baze democratice, ca nu cumva, în viitor, vre-un guvern să-i poată discuta dreptul de a vorbi în numele maghiarimei din Ardeal".

Ţară poliglotă...

„Numai acel om de stat va putea salva Românţa — scrie iredentistul ziar „Brassói Lapok" — care va recunoaşte că România este o ţară poliglotă.

Intr'o astfel de ţară ca a noastră, o organizare de stat pe baze naţionale nu poate avea loc. Dreptul de autodeterminare al popoarelor a devenit azi o dogmă. Să se trezească deci cei ce se mai închipuie şi astăzi în lumea cea veche!"

„Cei ce îşi închipue că sunt în „lumea cea veche" suntem bineînţeles, toţi cari mai îndrăznim să credem că România este un stat naţional!

— Svârcolirile neputincioase ale iredentistului ziar maghiar nu mai merită nici o atenţie.

Benedek Elek şi evreimea maghiară din Ardeal

Cunoscutul scriitor maghiar, Benedek Elek, a petrecut câteva zile la Cluj. Cu acest prilej el a fost serbat de toţi scriitorii şi gazetarii minoritari din localitate. Pentru cimentarea prieteniei între Unguri şi Evreii din Ardeal, dl Benedek a avut cuvinte elogioase la adresa celor din urmă.

„Cât de emoţionantă este — a spus dsa — alipirea evreilor din Ardeal la ungurismul lor, la limba şi la cultura lor maghiară."

Alipirea evreilor din Ardeal la ungurism este un lucru constatat de toată lumea, şi dl Benedek Elek ca ungur, are tot dreptul să se declare mulţumit!

„Keleti Ujság" şi dl Berkes Salamon

Ziarul „Keleti Ujság" protestează contra afirmaţiei ziarului „Patria" că dl Berkes Salamon, cunoscutul fruntaş evreu din partidul maghiar, ar fi spion. Din scrisul ziarului maghiar reiese, că ocupaţia de simplu spion este un lucru sub demnitatea dlui advocat Berkes, un om mai în vârstă şi cu un trecut politic. Din acest punct de vedere suntem şi noi de acelaşi părere. Pe dl Berkes ni'l putem închipui, mai uşor, făcând parte dintr'o mare conjuraţie pentru subminarea statului sau ca şeful unei organizaţii complotiste cu scopul de a suprima familia regală sau oamenii noştrii politici.

Avem ferma credinţă că dacă „Patria" l'ar fi înlăţişat astfel pe dl Salamon, fruntaşul evreomaghiar ar fi cel mai mulţumit om din lume!

Peste câteva zile numai ziarul

Infrăţirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic şi redacţional.

Infrăţirea

având la dispoziţie un vast serviciu de informaţii şi telegrame din oraşele Ardealului şi din Capitală

va da cel puţin cu 12 ore

înaintea ziarelor din Bucureşti toate ştirile şi telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeiei, ocupându-se serios de viaţa casnică, morală şi culturală a femeiei.

Infrăţirea

nu va cruţa nici un sacrificiu pentru a da numeroşilor săi cititori un ziar complect, bine informat şi bine redactat, îmbrăţişând în acţiunea sa de îndrumare toate manifestaţiile vieţei publice ardeleneşti, toate aspiraţiile şi nevoile Ardealului.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj

atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Congresul general al inginerilor din Romania

Sosirea la Cluj a congresiştilor — Oficiarea Te Deum-ului. — Sosirea d-lui ministru Traian Moşoiu.

Ziua I.

Şedinţa de deschidere a Congresului.

Primirea congresiştilor. Cuvântările de bunăvenire

După cum a fost anunţat din timp, în zilele de 25—27 Mai are loc la Cluj al patrulea Congres al inginerilor din România. Ieri au sosit în localitate cu un tren special la orele 8 jumătate dimineaţa peste 150 ingineri din vechiul regat, sub conducerea dlui ing. Gr. Stratilescu, fiind întâmpinaţi de către dl dr. N. Cărpinişan, ajutorul de primar al oraşului, Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei, Ing. Petre Ionescu, directorul regional R. M. S., Ing. I. Hossu, director C. F. R. precum şi de către un mare număr de ingineri şi oficialităţi din Cluj. Dl dr Cărpinişanu, în numele oraşului Cluj, şi dl Ing. Hossu în numele A. G. I. R. regionale, urează oaspeţilor bun sosit şi declară că oraşul Cluj se simte onorat atunci când a fost ales pentru ţinerea celui de al patrulea congres al inginerilor din întreaga ţară. Dl Ing. Stratilescu, în numele congresiştilor mulţumeşte autorităţilor pentru felul cum au înţeles să participe la aranjarea congresului şi-şi exprimă încrederea că lucrările congresului vor fi utile pentru tot neamul românesc.

Din gară, în vehicule puse special la dispoziţia congresiştilor, s'au îndreptat cu toţii către biserica ortodoxă, unde Sf. Sa Părintele Curca, a oficiat un Te-Deum, ascultat cu atenţie de toată asistenţa, iar de aici au plecat să viziteze diferite instituţii din localitate.

Sosirea dlui ministru Moşoiu

La orele 1 jumătate a sosit şi dl General Traian Moşoiu, Ministrul lucrărilor publice, împreună cu dl Ing. Eug. Ştefănescu, Secretarul general al Ministerului precum şi un mare număr de congresişti.

In gară au fost întâmpinaţi de către dl dr Oct. Utalea, primarul Oraşului, dl General Dănilă Pap, Comandantul Corpului VI Arm. Ovidiu Gritta prefectul poliţiei şi o mare parte dintre congresişti.

Se urează bun sosit dlui ministru Moşoiu şi dl Ing. Stratilescu, din partea Congresului arată că prezenţa dlui ministru în mijlocul Congresului este o garanţie mai mult că lucrările ce acesta le va întâptui vor fi luate în consideraţie.

După acestea a avut loc în saloanele hotelului „New-York" o masă comună, la care a luat parte şi dl ministru Moşoiu.

Şedinţa plenară

Deschiderea Congresului — Discursul d-lui Ministru General Traian Moşoiu

La orele 4, în sala festivă a prefecturei, a avut loc deschiderea celui de al patrulea Congres al inginerilor din România, de faţă fiind dnii ministru Gl. Traian Moşoiu, N. Bănescu, rectorul Universităţii, dr Iacobovici, Vâlsan, prof. univ., primarul Utalea, şi mulţi alţii, afară de peste 250 de congresişti.

Dl Ing. Stratilescu, mulţumeşte dlui ministru Moşoiu, pentru deosebita atenţie făcută Congresului şi propune, ca dsa să fie ales președinte de onoare. La mijlocul unei deosebite simpatii, rosteşte următorul frumos discurs:

„Asistând la al patrulea congres al A. G. I. R. în metropola Ardealului, gândul meu sboară spre acele timpuri, când am avut norocul să lupt cu spada în mână pe aceste plaiuri până ce ultima colibă românească a fost eliberată de sub jug strein, şi sunt fericit că iau parte la o manifestaţie atât de impozantă a ştiinţei româneşti.

Un gânditor contimporan socoteşte drept singură soluţie a nenumăratelor probleme care agită acum omenirea, o intensificare a technicei acestei creaţiuni pur europene.

Omul, stăpânind elementele protivnice, domolindu-le şi făcându-le folositoare sieşi, va ajunge la fericirea pe care o condiţionează mai întâi un trai lipsit, de perpetuă ameninţare a mizeriei.

Dând suflet maşinei care va lucra pentru el, timpul îi va ajunge ca să cugete şi să soluţioneze probleme care îl sfâşie acum. Antinomiile morale şi sociale vor dispărea, fiindcă va dispărea pauperismul. In locul trudei lucrătorului, instrumentul precis va executa munca. Pulsaţiilor de viaţă ale motoarelor uriaşe, omul nu le va adăoga decât inteligenţa care conduce.

Spre realizarea unei asemenea societăţi, se îndreaptă munca D-voastră. Rezultatele obţinute în laboratoriu, din calcule sârguitoare, sau din experienţa cotidiană, le aduceţi aci spre a le comunica celorlalţi tovarăşi ai D-voastră, spre a găsi împreună soluţii pentru aplicarea descoperirilor făcute individual.

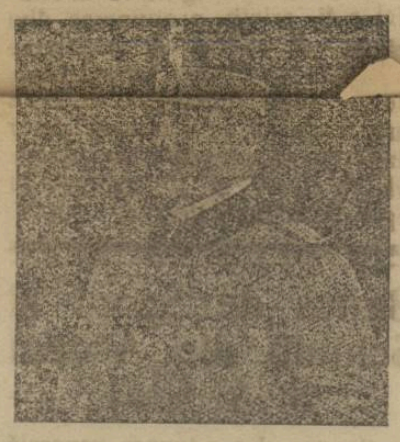

D-l Ministru G-l Moşoiu,
Preşedinte de onoare al Congresului inginerilor

Acest congres e mai mult decât o adunare obişnuită de profesionişti cari caută soluţionarea intereselor de breaslă. Aci se adună materialul pentru creiarea unor valori prin cari se înlesneşte progresul naţiunei.

Viaţa noastră economică e atât de indisolubil legată de technică, încât chestiunile de specialitate ce se vor discuta aci, îşi vor întinde influenţa în toate domeniile devenite acum esenţiale în viaţa unui Stat.

Ceeace dezechilibrul moral, care a deslănţuit războiul, a distrus, n'a putut fi încă refăcut; iar ceeace trebuia de mult creiat nici n'a început să ia fiinţă.

Dela munca dvoastră intensă se aşteaptă reclădirea şi creiarea. Energiile şivoaielor, bogăţiile pământului nostru se cer prefăcute în maşini isteţe, care să facă pe om stăpân pe încă un petec din natură.

In lupta cu frigul, cu foamea şi cu duşmanii semeni, ne trebue un auxiliar care desfiinţează depărtările, care trage brazde lungi în ţarină, care scoate din afunduri de pământ hrană focului. Dela dvoastră aşteptăm maşina credincioasă şi folositoare.

Vă urez muncă spornică, mului".

Cuvântarea dlui Ministru General Moşoiu a fost subliniată de numeroase şi călduroase aplauze.

Alte cuvântări

Cuvântările dlor ing. Stratilescu, general Papp, dr. Utalea, ing. Hossu, prof. Bănescu etc.

Dl ing. Stratilescu, preşedintele A. G. I. R. mulţumeşte dlui ministru Moşoiu pentru frumoasele cuvinte rostite şi pentru sentimentele distinse de care a dat dovadă faţă de inginerii români. Arată apoi scopul pentru care are loc acest Congres şi declară apoi că asociaţia generală a inginerilor este în al şaselea an de existenţă şi a luat fiinţă la Iaşi, în timpuri grele, când însă toţi aveau încredere în viitorul neamului nostru. Se simte fericit, declară dsa, că cel de al patrulea Congres al inginerilor poate avea loc la Cluj şi cere ca munca depusă de ingineri, atât pentru technica românească, cât şi pentru afirmarea neamului nostru, să se afirme cât mai mult, căci dacă vreodată va veni vremea ca toate isvoarele de energie să dispară, inginerii vor fi aceia care sunt datori să aplice utilizarea forţelor naturale, cari să înlocuiască isvoarele de energie. Mulţumeşte apoi încă odată dlui Ministru Moşoiu pentru deosebita atenţie dată Congresului, după care dl General *Papp*, aduce călduroase salutări în numele armatei. Dl Oct. *Utalea*, primarul oraşului, mulţumeşte pentru faptul că oraşul Cluj a fost ales pentru ţinerea congresului şi urează bun sosit inginerilor din România Mare.

După aceasta, dl Ing. *Hossu*, director regional C. F. R. şi preşedintele A. G. I. R. regionala Cluj, rosteşte următorul discurs.

Cuvântarea dlui inginer Hossu, directorul regional C. F. R.

„In numele Asociaţiei Inginerilor Români din Cluj am onoarea a saluta al 4-lea Congres a Inginerilor din România întregită.

Inginerii din întreaga ţară întrunindu-se astăzi la acest congres au venit aici nu pentru interesele lor profesionale, ci conduşi fiind de interesele superioare ale ţărei; au venit cu scopul să contribuie la soluţionarea marilor probleme economice, îndeplinindu-şi prin acest fapt importantul rol care le este desemnat în marea operă de consolidare a României Mari.

Nu se poate concepe o consolidare ideală a ţărei noastre întregită fără consolidarea ei economică.

Consolidarea economică şi în special ndrumările spre această consolidare cad pe deplin în sarcina inginerilor. Neajunsurile presentului şi în special neajunsurile pe tărâmul economic sunt multiple, însă suntem ferm convinşi că ori cât de multe ar fi aceste neajunsuri puterea de muncă şi voinţa tare de creaţiune a inginerilor pe toate le vor învinge. Ori câte bunuri materiale s'ar fi dărâmat şi nimicit în decursul cataclismului mondial, în anii războiului, prin o muncă conştientă şi cu concursul technicienilor toate se vor reface.

Munca ce ne aşteaptă pentru refacerea ţărei este enormă, dar cu puteri unite lucrând umăr la umăr toate se vor resolva spre binele patriei.

Congresul de astăzi este abia al 4-lea din câte s'au ţinut până acum şi cu toate acestea, cu toţi ne-am putut convinge din dezbaterile recente ale Parlamentului, că cele ce să discută şi să hotărească la aceste congrese — parlament al inginerilor — au o deosebită însemnătate pentru viaţa publică a ţărei.

Ca să putem ajunge scopul măreţ pe care cu toţi îl dorim este necesar ca în lucrările noastre să urmărim cu toţi unitate în gânduri şi simţire, şi să nu ne risipim şi divizăm energiile noastre prin urmărirea de aproape a luptelor politice de azi.

Unitatea în cugete şi în simţiri să ne fie lozinca, care să ne călăuzească pururea în lucrările noastre pe care le vom face.

In această ordine de idei şi pătruns de acest sentiment, în numele Asociaţiei Inginerilor Români din Cluj, vă mulţumesc domnilor demnitari şi ilustri oaspeţi pentru preţioasa Dv. hotărâre de a participa la acest congres, onorându-ne cu prezenţa Dv.

Vă asigurăm din partea noastră devotamentul şi dragostea noastră nepărmurită şi dorim din toată inima ca desbaterile şi hotărârile acestui Congres să fie spre binele tuturora şi spre propăşirea ţărei noastre iubite."

Dl N. Bănescu, rectorul Universităţii, aduce salutul Universităţii şi are încredere că prin acest congres multe din problemele economice născute în ultimul timp, vor fi soluţionate.

Mai vorbesc apoi dnii Vâlcovici, directorul Şcoalei politehnice din Timişoara, Prof. Vâlsan, directorul institutului de geografie, Lupaşcu, Timoc şi alţii.

Alegerea biroului congresului

După aceasta, dl Inginer Stratilescu citeşte scrisori de felicitări din partea dlui I. Brătianu, Al. Lapedatu, general Văitoianu şi alţii după care se alege următorul birou al Congresului:

Dl I. Negruţiu, preşed. Camerei de Comerţ din Cluj; preşedinte; dnii: Hossu Ioan, Blăjan, Mociorod, Petre Ionescu, Modest Scraba, Eugen Ştefănescu, Tzintzu Ioan, vice-preşedinţi, iar secretar general dl Zănescu Aurel. Se expediază apoi următoarea telegramă către M. S. Regele:

Telegrama către M. Sa Regele

„Inginerii din România deapururea întregită, întruniţi la Cluj, centru de cultură şi de sârguinţă naţională în al 4-lea Congres pentru a studia chestiuni de ordin tehnic şi economic în strânsă legătură cu opera de refacere şi propăşire a ţărei, aduc omagiile lor respectuoase primului Rege al României Mari".

Preşed. Congresului
Negruţiu

*

După acestea toţi congresiştii în frunte cu dl general Tr. Moşoiu, s'au îndreptat către statuia „Lupoaica" unde s'au fotografiat în grup, iar apoi au vizitat diferite instituţii culturale din Cluj.

Banchetul din Parcul oraşului

Aseară la ora 8 a avut loc în restaurantul dlui Mihaileanu din Parcul oraşului un mare banchet oferit de primăria oraşului inginerilor români întruniţi în congres general la Cluj.

Au luat parte la acest banchet peste 300 de persoane.

In afară de congresişti remarcăm pe dnii: general Dănilă Pap, comandantului corpului 6 de armată; Oct. Utalea, primarul oraşului; Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei, Cărpinişan, primnotarul primăriei, Ilie Moga consilier-Iacobovici prof. univ. Petre Ionescu directorul monopolului, un mare număr de profesori universitari şi reprezentanţii presei române şi minoritare.

S'a servit o masă copioasă şi în tot timpul banchetului a durat o vie însufleţire şi intimitate.

Nota caracteristică şi foarte simpatică a banchetului de aseară a fost că nu s'a rostit nici un toast.

Pe la mijlocul mesei, un domn inginer a luat frumoasa iniţiativă de a face o colectă pentru mărirea fondului de ajutorare a studenţilor şi s'a strâns peste 5000 lei. Banchetul a luat sfârşit la ora 12 într'o însufleţire generală.

Ştiri din Târgul-Mureş

Serbare câmpenească

Societatea „Tinerimea Română" din Târgul-Mureş a aranjat în ziua de 25 Mai, o mare serbare câmpenească pe frumosul platou al Corneştilor.

Confiscarea unei contrabande de ţigarete

Dl Gh. Nicolescu, şeful Regiei Monopolului de stat din Tg.-Mureş, fiind înştiinţat că locuitorul I. László din acest oraş face trafic cu ţigarete egyptene prin intermediul chelnerilor, s'a deplasat la faţa locului însoţit fiind de doi funcţionari şi la percheziţia făcută s'a găsit o mare cantitate de ţigarete care au fost confiscate. La interogatorul luat, Lászó a declarat că ţigaretele le-a adus din Budapesta un mare comerciant din Oradea-Mare care se ocupă de mult cu astfel de afaceri. S'au luat măsuri urgente ca autorităţile din Oradea-Mare să facă şi acolo o percheziţie analoagă celei de aici.

Coresp.

O mare mişcare în armată

Pe ziua de 1 Iulie se vă face o importantă mişcare în armată în locul celei care urma să fie făcută cu ocazia zilei de 10 Maiu.

INFORMAȚII

— **Plecarea dlui Prefect Mureșanu.** Dl Sept. Mureșianu, prefectul județului, a plecat la București pentru a lua parte la o consfătuire a prefecților din întreaga țară convocați la ministerul de interne.

— **Banchet.** Diseară va avea loc în sala din str. Decebal Nr. 22 un banchet oferit inginerilor români de către camera de comerț din localitate.

— **Dela Fundația „Principele Carol".** Observatorul de astronomie fizică din Dubosarii vechi (Basarabia) a fost luat sub ocrotirea Fundației Culturale „Principele Carol".

Mercuri 21 Mai s'a ținut la „Fundație" sub președinția A. S. R. Principele Carol adunarea comitetului acestui observator spre a asculta darea de seamă a directorului Donici asupra activității științifice a observatorului. Au luat parte la ședință dnii Țițeica, Mrazec, Antipa și profesorii universitari Dumitrescu și Popovici. Raportul de activitate se va publica în Monitorul Oficial.

— **Universitare.** Aflăm cu plăcere că Sâmbătă 24 a. c. în Aula Universității a avut loc promovarea de doctor în medicină și chirurgie a dlui Gh. Naum, un apreciat amic al nostru. Urăm tot succesul noului doctor.

— **Amplificarea uzinei de apă din Cluj.** *Din sursă vrednică de încredere, aflăm că Consiliul Superior technic a aprobat licitațiile pentru lucrările de amplificare ale uzinei de apă și conductelor de distribuție din Cluj. Suma licitațiilor se ridică la 18 milione lei. Aprobarea Consiliului Superior technic era așteptată cu nerăbdare pentru a se începe lucrările de amplificare, cari vor pune capăt insuficienței de aprovizionare cu apă de până acum.*

— **O delegație ungurească la domnul ministru Tătărăscu.** Comitetul executiv al partidului maghiar a hotărât să ia contact cu guvernul și în acest scop a hotărît să delege 5 membrii din partid pentru ca aceștia să trateze la București cu dl ministru Tătărăscu. Membrii delegației sunt: contele Teleki, senatorul Fülöp, Bernády György, deputatul Zima Tibor și Zágoni István.

— **Pentru dl Prefect de Poliție.** Populația Clujului este zilnic expusă privelștei celor mai barbare scene de chinuire a cailor din partea unor bestiali vizitii. Aceștia, beți sau nu, biciuesc într'un mod îngrozitor animalele slăbite de foame și de muncă. Rugăm pe dl prefect al poliției să pedepsească pe acești nemernici nu cu amenzi, măsură dovedită ineficace, ci cu revocarea dreptului lor de cărăușie.

— **Timișoara — Prelegerile dlui prof. Popescu-Voitești.** Dl prof. Popescu-Voitești a fost invitat de către direcțiunea școalei Politechnice din Timișoara să țină o serie de prelegeri despre petrol. Marele nostru petrolist a aceptat invitația școalei Politechnice.

Când ești chinuit de reumatism folosește ediat nă melul miraculos de Pistyam, care e dectoria cea mai bună. In Hotelul renume mondial „Thermia Palace" se găsește penzion intreg deja pentru 65. Kc. zi. Deslușiri: la Drogeria „Rózsa", Cluj, Str. Londrel 21. 3532-2

— **Dl ministru Săveanu în Ardeal.** In ziua de 2 Iunie va fi o ședință festivă a Filialei Asociațiunei medicilor din țară, organizată de medicii din Satu-Mare. Această manifestare, ținându-se seama de frumusețea împrejurimilor orașului Baia-Mare, se va face în acest oraș.

La ședința festivă va asista și dl ministru Săveanu, căruia medicii îi pregătesc o strălucită primire.

— **Conferință la Brașov** Sub auspiciile Universității Anaelor din Paris, dl Ernest Guirard, literat, a ținut în ziua de 24 Maiu a. c. ora 5 p. m. în sala liceului „Andrei Șaguna" din Brașov o interesantă conferință asupra „Tinerilor autori francezi".

*

Colonel Mircea Opresou, doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

Nr. 1688/1924.

LICITAȚIE

Se publică spre cunoștința generală, că la Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno-bănățan Nr. 13 din Caransebeș în ziua de **6 Iunie a. c. ora 11 a. m.** se va ține licitație publică prin oferte închise pentru vinzarea următoarelor stocuri de lemne de foc:

1. Din depozitul dela gara C. F. R. Teregova al firmei Hugo Weisz et. Comp. 116 (unasutășasăspresece) vagoane lemne de foc de fag, calitate bună (țăpligă sănătoasă fără noduri) uscate, provenite din producțiunea anului precedent ab vagon gara Teregova.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina firmei Hugo Weisz et. Comp.

Garanția provizorie se va depune în suma de 46.400 (patruzecișișasă mii) lei.

2. Din depozitul societății Industria de lemn Mundus-Borlova-Armeniș dela gara C. F. R. Armeniș 220 (douăsutedouăzeci) vagoane lemne de foc de fag calitate bună, (țăpligă sănătoasă fără butuci) uscate, provenite din producțiunea anului precedent ab vagon gara Armeniș.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina societății Mundus-Borlova-Armeniș

Garanția provizorie 88.000 (optzeecișiopt mii) lei.

3. Din depozitul Comunității de avere dela gara C. F. R, Perdinand 300 (treisute) vagoane lemne de foc de fag, calitate bună.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina cumpărătorului.

Garanția provizorie 120.000 (unasutădouăzeci mii) lei.

4. Din depozitul firmei D. G. Fischel Fii, dela gara C. F. R. Vălișoara 134 (unasutătreisecișipatru) vagoane lemne de foc de fag calitatea ca sub pct. 1. ab vagon gara Vălișoara.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina firmei D. G. Fischel Fii.

Garanția provizorie 53.600 (cincizecișitreimii șeasăsute) lei.

5. Din depozitul firmei Văd. Milch E. și șoții dela gara C. F. R. Mehadia 55 (cincizecișicinci) vagoane lemne de foc de calitate bună (țăpligă sănătoasă fără butuci), uscate, provenite din producțiunea anului precedent ab gara Mehadia.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina firmei Văd. Milch E. și soții.

Garanța provizorie 22.000 (douăzecișidouămii) lei.

6. Din depozitul firmei I. Eissler și Frații dela gara Slatina-mică 63 (șăsăzecișitrei) vagoane (a 10.000 kgr.) lemne de foc de fag calitatea ca sub pct. 1 ab vagon gara Slatina mică.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina firmei I. Eissler și Frații.

Garanția provizorie 25.200 (doauăzecișicincimiidouăsute) lei.

Lemnele se pot vede în depozitele indicate sub 1—6.

Ofertele se vor înainta separat pentru fiecare grup.

Se admit oferte și numai pentru un singur grup sau oferte parțiale.

Ofertele se vor înainta până la ora 10 a. m. din 6 Iunie 1924. Oferte întrate după această oră și ofertele telegrafice, nu se vor lua în considerare.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Direcțiunea silvică a Comunității de avere în Caransebeș, precum și la ocolul silvic, în Ohababistra, Caransebeș, Teregova, Bozovici și Orșova.

Caransebeș, la 18 Maiu 1924.

Comitetul Comunității de avere
Caransebeș (jud. Caraș-Severin).

3545-1

Ultima oră politică

Fuziunea partidelor național și țărănist

Trecând ieri prin Cluj, dl Vasile Goldiș, a declarat, că fusiunea s'a făcut. — Ea va fi anunțată Miercuri în Cameră. — Dl Vasile Goldiș în audiență la Rege.

Dl Vasile Goldiș, conducătorul tratativelor de fusiune dintre partidul național și cel țărănesc, a fost ieri în Cluj. D-sa a luat imediat contact cu membrii aflători în oraș ai partidului național cărora le-a declarat, că fusiunea cu țărăniștii este astăzi fapt împlinit. Noul partid se va intitula partidul național-țărănesc, iar șefia va fi încredințată d-lui Iuliu Maniu.

Din cercurile partidului național, suntem informați, că dl Vasile Goldiș, care a plecat la București, se va presenta mâine în audiență la Palat pentru a expune rezultatul tratativelor de fuziune. Știrea fuziunii a fost primită cu foarte multă răceală de către cea mai mare parte a membrilor partidului național.

Apropiata conferință a „Micei Înțelegeri"

Belgrad, — Ziarele anunță din sursă competentă cum că ministrul Afacerilor Străine, Nincici, ar fi răspuns în mod favorabil scrisoarei dlui Beneș care conține programul de întrunire a Micei Înțelegeri la Praga. Potrivit cu acest program întrunirea miniștrilor Afacerilor Străine va avea loc pe la jumătatea lui Iulie. Ședințele vor dura 3 zile și se vor încheia prin vizita făcută de d. Nicici și Duca, președintelui Masaryk la castelul Lany.

*

Praga — Presa noastră este informată din Belgrad că d. Nincici a fi primit propunerea dlui Beneș, de a fixa la jumătatea lui Iulie la Praga întrevederea dintre miniștrii Afacerilor Străine urmată de o vizită făcută președintelui Masaryk la Lany și de excursii în regiunile industriale.

Acțiunea iredentistă bulgară

Congresul refugiaților dobrogeni

Sofia. — Astăzi s'a deschis la Plevna congresul organizației refugiaților dobrogeni, aflați în Bulgaria, la care participă delegați din toate județele limitrofe României.

Congresul a fost deschis de către dr P. Viceff, președintele comitetului suprem al organizațiunei dobrogene și se va ocupa în special cu atitudinea, pe care refugiații dobrogeni vor trebui s'o adopte, pentru a obține autonomia Dobrogei.

Desbaterile congresului vor fi secrete, având-se în vedere hotărârile ce urmează a se lua.

Banca de Scont și Schimb din Ardeal S. A. Cluj

va ține a II-a adunare generală ordinară în 5 Iunie 1924 la orele 10 în Cluj în localul propriu, Piața Unirii Nr. 29, cu următoarea

ordine de zi:

1. Raportul consiliului de administrație și raportul censorilor asupra gestiunei anului 1923.
2. Aprobarea bilanțului și contului profit și pierdere încheiat pe ziua de 31 Decemvrie 1923 și repartizarea beneficiului net.
3. Descărcarea consiliului de administrație și a censorilor de gestiunea anului 1923.
4. Alegerea a doi membrii în consiliul de administrație și a censorilor pe durata de un an.
5. Fixarea onorarului censorilor.

Dnii acționari, cari vreu să participe la aceasta adunare generală, sunt rugați să depune acțiunile la sediul Băncii din Cluj, sau la Banca Cerealiștilor S. A. București, Str. Lipscani Nr. 9. conform art. 13 din statute.

3551 *Consiliul de administrație.*

ATELIER 3473
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PROGRAMUL
Marți, 27 Maiu 1924

CINEMA SELECT
Al șaptelea rai
Frumoasă comedie de mare haz în 6 acte, în rolul principal: iubiții comici
Patt și Pattachon

CINEMA URANIA
Secretal perlelor
Drama senzațională cu subiect miscător, în 6 acte. Succesul formidabil al artiștilor germani:
Albert Steinrück și Aud Egede Nissen

CINEMA APOLLO
Nu este reprezantație

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Reclama este sufletul comerțului!

Mare fabrică
de ghete din străinetate
cautareprezentanta
pentru România cumare capital bine introdusă.

Oferte la Adm. Ziarului cu referintele sub „3200—1007 Export". 3548

Sărbătorirea zilei de 10 Maiu în Ardeal

Serbările din Aiud

Te-Deum-ul. Defilarea. Recepţia dela Prefectură

Nici odată oraşul nostru n'a avut de 10 Mai un aşa aspect de sărbătoare ca acuma. Toate edificiile erau împodobite cu drapele româneşti şi nici o prăvălie nu era deschisă. Dimineaţa la 8 ore clopotele tutulor bisericilor chemau la rugăciune pe credincioşii lor, oficiindu-se la toate servicii divine. La ora 10, în faţa primăriei, într'o tribună anume făcută şi împodobită cu flori, s'a oficiat un Te-Deum de către doi preoţi după ritul gr.-ortodox, răspunsul fiind dat de corul meseriaşilor români din loc sub conducerea profesorului d. V. Rusu. După sfârşirea Te-Deum-ului, d. Colonel Iacobici, comandantul garnizoanei, a rostit o scurtă cuvântare, după care d. Ovidiu Hulea, directorul liceului de băeţi „Titu Maiorescu" din localitate, a ţinut o frumoasă conferinţă, arătând însemnătatea zilei.

Defilarea

Comandantul garnizoanei, d. Colonel Iacobici şi prefectul judeţului d. dr. Camil Velican au trecut în revistă trupele, după care au început defilările. Defilarea a fost deschisă de grupurile elevilor dela liceul „T. Maiorescu", fiecare grup având-şi comandantul său dintre elevii mai mari. Au urmat elevii şi elevele Colegiului reformat „Bethlen" în frunte cu drapelul naţional român. După aceştia au venit: şcoala medie de fete, şcoalele primare, o cohortă de cercetaşi, iar în urmă armata sub comanda dlui Maior Pătrăşcoi.

Recepţia dela Prefectură

La prefectură s'a făcut recepţia reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare, iar de aici toată lumea a plecat la restaurantul „Sreidl" unde primăria oraşului a oferit un mic banchet. Seara a urmat o retragere cu torţe prin străzile mai principale ale oraşului.

Cp.

Serbarea zilei de 10 Mai la Turda

Serviciul divin — Festivalul de la Teatrul comunal

De dimineaţă întreg oraşul a fost împodobit cu drapele naţionale. Pe străzi o animaţie neobişnuită: elevii şcoalelor, funcţionarii tuturor autorităţilor în frunte cu şefii lor, mulţime de curioşi, se îndreptau spre biserica ortodoxă, unde în asistenţa dlui Prefect dr. V. Meşter, s'a oficiat serviciul divin de către preotul Biji. Conform programului stabilit, şefii autorităţilor împreună cu dl Prefect, au asistat la serviciul divin oficiat în toate bisericele române şi minoritare din localitate.

La ora 1 p. m. în sala festivă a Prefecturei, şefii autorităţilor, şcolilor şi bisericilor române şi minoritare au presentat dlui Prefect omagiile lor pentru Tron şi Dinastie. De asemenea industriile mari, delegaţiile Reuniunelor femeilor române, maghiare şi israelite, meseriaşilor români, etc. In urmă s'a servit celor presenţi câte o mică gustare.

La orele 4 p. m. în sala teatrului comunal a avut loc o serbare şcolară, cu care ocaziune dl Director al Licenlui „Regele Ferdinand", dl P. Suciu, în cuvinte bine simţite a făcut un mic istoric al însemnătăţei zilei de 10 Mai. Au urmat câte-va recitări, iar corul compus din elevii Liceului şi elevele şcoalei de fete, sub conducerea dlui Prof. I. Caravica, a intonat mai multe bucăţi patriotice.

Seara, vitrinele prăvăliilor şi întreg oraşul au fost frumos iluminate. La ora 9 a avut loc o retragere cu torţe.

10 Maiu la Sighişoara

Pitorescul oraş, de pe malurile Târnavei, pavoazat de dimineaţă cu drapele româneşti şi saxone se pregătea să sărbătorească cea mai mare sărbătoare naţională „10 Maiu".

In jurul micei biserici, autorităţile, şcolile şi credincioşii, erau adunaţi să-şi unească ruga către Cel Atot puternic, pentru mărirea şi mântuirea ţărei.

După serviciul divin a vorbit în biserică dl Mihail Vitez, directorul liceului de fete din localitate. In Piaţa Unirei, şcolile româneşti ca şi cele minoritare au defilat în faţa reprezentantului guvernului, dl Prefect Ioan Prescurea. Ţinuta şcolilor în general, a fost ireproşabilă. La orele 1, autorităţile s'au îndreptat spre prefectură, unde în sala festivă, au tost prezentate pe rând, urările pentru Guvern şi Dinastie. Dl Prefect Prescurea, a mulţumit tuturor având pentru fiecare cuvinte frumoase.

Totul, se sfârşi cu o gustare, într'o atmosferă de perfectă cordialitate. După amiază, festivaluri şcolare, seara retragere cu torţe şi prilejul rar, de a asculta pe cei doi oaspeţi clujeni: Dna Tiron şi dl Indrieş de la Opera Română. Concertul dat în sala oraşului, a fost viu aplaudat. A urmat apoi un bal, care deşi puţin populat, totuşi nu a fost lipsit de însufleţire.

C. V. R.

Sărbătorirea zilei de 10 Maiu la Tg.-Mureş

Desvelirea statuiei Lupoaicei — Cuvântările rostite — Recepţia — Festivalul din sala Palatului Cultural

In oraşul Tg.-Mureş, ziua de 10 Maiu, a fost o zi de festivităţi speciale, întrucât cu această ocazie s'a desvelit şi statuia Lupoaicei, ridicată la iniţiativa dlui Dandea, primarul oraşului. După oficiarea obişnuitului Te-Deum, festivităţile pentru înaugurarea statuei au început printr'un magistral discurs al dlui Prefect Victor Maior, delegatul guvernului, care a arătat importanţa zilei de 10 Maiu, şi ce înseamnă pentru oraş desvelirea acestei statui, simbol al romanităţei noastre şi al persistenţei acestei romanităţi pe plaiurile Ardealului. După d-sa, dl P. Chinezu, profesor, a arătat şi d-sa importanţa zilei, după care dl Em. Dandea, primarul oraşului într'o înflăcărată cuvântare, a adus omagiul său, vitejilor do-robanţi, urmaşi ai legionarilor români, prin ale căror nemăsurate jertfe s'au făcut posibile zilele de bucurie şi de glorie de azi.

A urmat apoi o recepţie la Prefectură, unde au vorbit: prefectul Maior, protopopii Rusu şi Câmpeanu, reprezentanţii bisericilor şi scolilor confesionale, reprezentanţii autorităţilor administrative, etc. După recepţie, s'a servit celor de faţă o gustare. La orele 2, în sala Palatului Cultural, a avut loc un splendid festival dat de liceul „Unirea". Dl Profesor Maior Nădejde a ţinut cu această ocazie o frumoasă conferinţă.

In Satu-Mare

Vineri 23 Mai, serbându-se ziua de 10 Mai, la toate bisericile din localitate s'au oficiat Te-Deum-uri.

După aceasta trupele şi publicul s'a adunat în piaţa Brătianu unde fusese improvizată o tribună.

După cuvântarea dlui prefect Cautuniari, a urmat defilarea şcoalelor primare şi secundare române şi minoritare în faţa dlui prefect şi a autorităţilor civile şi militare; apoi defilarea ofiţerilor şi trupelor din garnizoană. La orele 11 şi jum. în sala prefecturii a fost recepţia.

La orele 5, în sala teatrului orăşenesc, s'a ţinut o sebare şcolară.

Au recitat frumos toţi elevii. Dansurile şcoalei profesionale ca de obicei au stârnit aplauze.

Nu s'au lăsat mai pre jos nici micuţii de la aplicaţie.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. : : : :

Program senzaţional la Barul Grădinei de iarnă Central
Inceputul la 9 oara
Intrare liberă!

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. căci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

Viaţa universitară

Noui contribuţii la studiul sinuciderilor prin spânzurare

Prelegerea de închidere a cursurilor de medicină legală a dlui prof. Minovici

Sâmbată, dl Minovici, Profesor de medicină legală la Universitatea din Cluj şi a închelat cursurile.

Cu această ocazie, dsa a tratat capitolul asfixierilor, din punct de vedere medico-legal, insistând în special asupra spânzurărilor.

Dsa începe prin a expune date statistice, documentând că dintre sinucideri, contingentul cel mai mare îl dau spânzurările. După sexe, dsa a arătat că bărbaţii dau cel mai mare contingent; după vrâstă, spânzurările sunt mai frecvente între 40 şi 50 de ani, deşi au fost cazuri de spânzurări şi la 13 şi la 30 de ani. După naţionalitate, statistica dovedeşte că nu există în obiceurile de sinucidere ale Românilor spânzurarea, mai ales în vechiul regat. Din statistică rezultă că ungurii şi românii din Ardeal dau contingentul cel mai mare de spânzuraţi, pentru că aci a fost in uz spânzurătoarea ca pedeapsă cu moartea. Cazurile de spânzurare sunt mai frequente primăvara.

Câte odată, sinuciderea prin spânzurare devine epidemică, caz semnalat şi la Bucureşti.

Plutarc citează o asemenea epidemie între fetele din Milet, unde în fiecare zi se spânzurau foarte multe fete. In cele din urmă, autorităţile au fost nevoite să dea un comunicat prin care puneau în vedere tuturor fetelor că aceia care se va spânzura va fi expusă goală în piaţa publică. Graţie acestei măsuri epidemia a încetat a doua zi.

Referitor la acest fapt, dl dr. Minovici atrage atenţia asupra răului pe care îl fac ziarele cari adesea descriu cazurile de sinucidere cu mult pitoresc, făcând astfel şi pe alţii să le imiteze.

Ar trebui ca şi la noi să se dea un comunicat, nu în sensul celui din Milet, dar un altul, şi pe care dl dr. Minovici îl scoate din ultima dorinţă a celor cari mor, de a nu fi duşi la morgă sau autopsiaţi.

Dacă parchetul ar da un comunicat prin care s'ar spune că cei ce se vor sinucide nu numai că vor fi duşi la morgă sau autopsiaţi, dar că vor fi trecuţi sălilor de disecţie, desigur că sinuciderile s'ar împuţina.

Cauzele spânzurărei

Referitor la cauzele care contribue la spânzurare, conferenţiarul citează: alcoolismul, demenţa mintală, mizeria, dragostea, certurile familiare etc. Conferenţiarul trece apoi la partea cea mai importantă: mecanismul morţii prin spânzurare.

Dacă până acum moartea prin spânzurare era băgată în capitolul asfixiilor, spune conferenţiarul, apoi de aci înainte o parte din spânzurări intră în alt capitol.

*

După dsa, sunt două feluri de spânzurări: cea incompletă, care e atunci când spânzuratul atinge pământul cu o pârte a trupului, şi a doua: spânzurarea completă, când spânzuratul atârnă în aer ca o limbă de clopot.

Până acum, mecanismul morţei la ambele feluri de spânzuraţi se credea că e asfixia.

In urma experienţelor făcute chiar de conferenţiar, asupra sa însuşi, — spânzurându-se de 12 ori — dsa a constatat că moartea la spânzurarea incompletă este produsă de întreruperea circulaţiei cerebrale, căci cel dintâi simptom al morţei în caz de spânzurare incompletă este pierderea cunoştinţei care ţine de întreruperea circulaţiei cerebrale.

*

Dsa dă un exemplu de un bolnav, care fiind operat de mai multe ori de cancer al gâtului având accese de sufocare, i s'a făcut trahio-tomie ca să poată inspira. Văzând că nu se vindecă s'a spânzurat în curtea spitalului. Streangul era trecut pe deasupra canulei iar creanga sub greutatea corpului aplecându-se, trupul sinucisului a atins pământul luând o posiţie în genunchi. Pacientul a murit imediat deşi inspiraţia prin canulă era liberă. Deci el a murit din lipsa circulaţiei cerebrale.

Trecând la spânzurarea completă, dsa arată că în urma experienţelor făcute asupra sa însuşi, spânzurându-se până aproape de pierderea completă a cunoştinţei, moartea provine prin întreruperea respiraţiei din cauza streangului.

Simptomele morţei prin spânzurare

Conferenţiarul împarte aceste simptome în: I perderea cunoştinţei, II convulsiunile şi III moartea aparentă.

In această a treia perioadă, chiar după jum. oră, spânzuratul poate fi readus la viaţă prin respiraţie artificială.

Dl Profesor Minovici îşi încheie cursul cu rugămintea făcută studenţilor de a răspândi în popor ideia ca atunci când cineva vede un spânzurat să nu mai aştepte până vine medicul sau poliţia ci să i taie imediat sfoara şi să-i facă inspiraţie artificială, căci în multe cazuri sinucigaşul poate fi readus la viaţă. Dsa însuşi a readus la viaţă în acest chip 12 spânzuraţi.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839. 3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredințare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

Atelier de reparat locomotive şi tendere caută lucrători pentru maşini de găurit, frezat etc. ajustori, monteuri, cazangii, lăcătuşi şi un turnător de bronz. A se indica referinţe şi salariul pretins. A se adresa „Franco-Română“ Societate de Material de Drum de Fer, Braila, Str. Rahovei No. 260. 3549-1

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare. Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căşe grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li.

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Toată lumea aleargă la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Apă ferbinte în 3 minute mânciră încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.** 2887

Reclama este sufletul comerţului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Saci, Muşamale

2613 **cumpără, vinde şi împrumută**

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1089 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Miercuri 28 Maiu 1924.

R CLUJ 1. 208

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Propaganda în străinătate

— Reflecții în jurul conferinței d-lui N. Iorga —

Chestiunea propagandei noastre în străinătate a fost din nou adusă la ordinea zilei de conferința dlui N. Iorga, rostită la Institutul Social Român. Desigur, nimeni nu era mai indicat să atace această chestiune ca dl Iorga. Călătoriile pe cari dsa le-a făcut în străinătate, preocuparea pe care a manifestat-o pentru acțiunea noastră de propagandă, misiunile de propagandist în înțelesul cel mai înalt al cuvântului pe care dsa le-a îndeplinit, l'au pus în situație de a cunoaște mai bine decât oricine această problemă a cărei importanță se vădește astăzi din ce în ce mai mult.

Suntem de acord cu dl Iorga în a recunoaște că acțiunea noastră de propagandă a fost foarte prost condusă. In multe țări se pare că Românii sunt mai rău socotiți decât alte popoare ale căror însușiri nu se pot măsura cu ale noastre. Am avut de suferit neajunsuri tot din cauza lipsei unei propagande făcută așa cum trebuie. Pildele pe cari dl Iorga le-a adus pentru a dovedi cât de slab a fost propaganda noastră, ne mâhnesc fără îndoială.

Suntem deasemeni de acord cu dl Iorga în a susține că este necesară o operă de propagandă care să ne facă cunoscuți peste hotare în lumina adevăratelor noastre însușiri și să lupte împotriva acțiunei de defăimare sau de tăgăduire a drepturilor noastre întreprinsă de cei cari ne poartă vrăjmășie.

Dar recunoscând vina și stângăcia noastră în a realiza acțiunea de propagandă necesară, trebuie să ne întrebăm care este explicația acestei stângăcii. Si explicația credem că nu trebuie să fie căutată decât în firea poporului nostru. Nu suntem un popor de reclamă. Discrețiunea și simțul ridicolului, însușiri cari sunt caracteristice neamului nostru, nu ni-au îngăduit să ne strigăm la toate răspântiile virtuțile și drepturile noastre.

Discrețiunea să desprinde din arta noastră populară, din portul nostru, din poezia noastră. Iar simțul ridicolului se vădește din minunatele anecdote, pe cari poporul nostru le-a imaginat pentru a ironiza la neamurile vecine nouă tocmai lipsa acestui simț al ridicolului.

Dar nu numai atât. Ne-am dat totdeauna seama prea bine că drepturile noastre naționale sunt așa de evidente și de puternice, încât ni s'a părut de prisos și ni s'a părut o lipsă de mândrie să încercăm a le vârî în ochii străinătății pentru a ne fi recunoscute. Ne-am simțit prea mult stăpâni pe pământul nostru ca să simțim nevoia de a face zgomot în jurul nostru. Conștienți de dreptatea noastră și de virtuțile noastre noi am înțeles că afirmarea lor se poate realiza și fără vacarmul unei reclame. N'am așteptat niciodată recunoașterea drepturilor noastre dela bunăvoința opiniei europene câștigată printr'o acțiune de propagandă al cărei caracter de reclamă nu se împacă nici cu firea și temperamentul nostru nici cu situația noastră.

Alte popoare, spre pildă Ungurii cari s'au dovedit atât de pricepuți în organizarea propagandei, împuind lumea cu sgomotul unei reclame de bâlciu, au simțit mult mai puternic decât noi nevoia unei propagande. Era o necesitate vitală pentru existența Ungariei propaganda pe care vecinii noștri dela Tisa au făcut-o. Ei nu se simțeau stăpâni pe pământul acesta unde totul li refuza. Propaganda era pentru unguri un mijloc prin care nădejduiau să acopere cu vacarmul reclamei lipsa lor de drepturi. Și apoi, în altă ordine, propaganda sgomotoasă așa cum au făcut-o ungurii se potrivea cu spiritul și cu temperamentu' maghiar. Deosebirea dintre portul și arta populară maghiară și portul și arta populară românească, caracterizează perfect însușirile ambelor popoare. Cât de discretă este arta noastră și cât de violent strigătoare este arta maghiară.

Dar aducând această explicație, nu înțelegem să tăgăduim nici necesitatea și nici folosul operei de propagandă.

Interdependența dintre națiuni acum în urma războiului s'a accentuat. Astfel fiind, o acțiune de cunoaștere reciprocă între națiuni este foarte necesară. Suntem datori prin urmare să facem și noi tot ce se poate pentru a organiza o propagandă eficace în acest scop. O explicație e stângăciei noastre în ce privește organizarea acestui mijloc de a ne face cunoscuți și prețuiți era însă necesară.

O nouă politică a partidului maghiar

In adunarea de Sâmbătă a comitetului executiv al partidului maghiar urmă să se ia o hotărâre definitivă asupra chestiunilor ce trebuiau puse în discuție la congresul partidului de la Brașov la 1 Iunie.

Deși se păstrează discreție asupra celor discutate în această consfătuire intimă, e foarte semnificativ faptul că s'a decis să se renunțe la ținerea congresului partidului, rămânând ca o delegație a partidului maghiar să plece la București pentru a începe tratative cu dl ministru Tătărăscu.

Nu vom căuta să intrăm în taina discuțiunilor, care au precedat luarea acestei hotărâri, dar putem afirma că partidul maghiar se află în pragul unei schimbări de atitudine, dictată de interesele maselor populare ungurești și săcuiești.

Fără îndoială că această schimbare de atitudine nu se poate împăca cu reacționarismul și iredentismul conducătorilor partidului maghiar.

Când a luat ființă acum un an și jumătate partidul maghiar unitar, prin contopirea partidului popular cu partidul național maghiar, se părea că ideia iredentă și ideia reacționară înfrățite în programul noului partid maghiar, se afirmă stăpânitoare în cercurile de sus ale minorității ungurești, iar forțele democrației maghiare din Ardeal vor ieși înfrânte.

Lucrând cu stăruință la crearea unei mentalități provocatoare, incapabilă de a înțelege inexorabilitatea istorică, oligarchia maghiară din Ardeal, neputându-se bucura de privilegiile de cari se bucura în vechea Ungarie, într'un stat organizat pe baze democratice cum este statul român, a crezut că'și va putea atinge țelurile, printr'o politică care nu putea însă să fie primită cu simpatie de masele populare ungurești.

Interesele marilor proprietari maghiari, au fost lovite prin împroprietărirea țăranilor, atât români cât și unguri, ținuți până acum robi pe domeniile magnaților.

Și declarându-se vrăjmași ai reformei agrare toți acești latifundiari reacționari n'au făcut decât să trezească în forțele democratice inactive și dezorientate ale poporului maghiar de aici, o neîncredere crescândă.

Acestea s'au convins că n'au nimic de așteptat dela această minoritate oligarhică, a cărei acțiune n'avea la bază decât ura.

Și ne bucurăm că ideia democratică a reușit să triumfe în cele din urmă și la minoritatea maghiară, care trebuie să fie convinsă că orice acțiune dușmănoasă împotriva Statului român, nu va folosi la altceva decât la otrăvirea zădarnică a sufletului tinerelor generații maghiare cu sentimentul urei.

E timpul deci ca și magnații maghiari să priceapă acest lucru și înțelegând adevăratele interese ale minorității maghiare să caute concordarea lor, printr'o politică împăciuitoare, cu interesele superioare ale poporului român.

Jubileul de 25 de ani al „Revistei Economice"

O contribuție prețioasă la cunoașterea evoluției noastre economice — „Evidența" negustorilor și industriașilor români și utilitatea ei astăzi

Bogatul număr jubiliar cu care „Revista Economică" își face în public serbătorirea celor 25 de ani de rodnică activitate pe tărâmul publicisticei economice din Ardeal, este o prețioasă contribuție la cunoașterea enormelor sforțări făcute de poporul românesc de aici pentru a-și asigura o independență economică temeinică, înfrângând toate oprimările unei stăpâniri protivnice.

Intr'un studiu amănunțit asupra desvoltărei vieței noastre bancare, dl *Vasile Vlaicu*, harnicul director al „Revistei Economice", trece în revistă poate cea mai interesantă latură a desvoltărei neamului românesc din Ardeal și Banat, și poate cea mai puțin cunoscută. Dela 1872, dela înființarea „Albinei" și până astăzi, trecutul să deapănă molcom cu toate grijile și durerile lui ca și cu toate succesele stăruințelor atâtor bărbați luminați de un cald și temeinic patriotism. Oamenii au fost dați de mult uitărei Acel pe care, cu drept cuvânt îl numește dl Vlaicu „un apostol" al patriotismului nostru de fapte, prea de timpuriu răposatul Visarion Roman, în memoria atâtor patrioți gălăgioși de astăzi nu-și are nici un loc. Și atâția oameni fără pregătire specială economică, preoți sau învățători din satele noastre modeste, cari au dat viață tot atâtor mici cetățui de rezistență națională, în mici Bănci populare, sunt astăzi cu totul ignorați. Opera lor însă a rămas vie acolo unde s'a ridicat din modestie și jertfe.

Cine vrea să cunoască serios Ardealul găsește în studiul dlui Vasile Vlaicu un îndreptar neprețuit. Evoluția vieței noastre economice se împletește cu evoluția vieței noastre culturale în cea mai grea perioadă a suferințelor noastre.

Anii buni și răi, anii când din toată sărăcia noastră ridicam pretutindeni în Ardeal și Banat tot atâția stâlpi de apărare națională câte Bănci înființam, ca și anii când munca noastră lovea în vid, se desfășură înaintea minței cu întreg cortegiul de dureri multe și bucurii puține ale trecutului. E în această înșirare de date și de nume sunătoare românești, toată povestea neamului românesc de sub stăpânirea maghiară. Fiecare Bancă nouă însemna o școală nouă românească și o biserică smulsă din ghiarele ruinei distrugătoare.

Adevărata oglindire a trecutului nostru aici stă, în școală, în biserică și în strădaniile așezămintelor noastre economice. D. Vasile Vlaicu a făcut o faptă bună amintindu-ni-le, mai cu seamă astăzi.

De asemenea o faptă bună și utilă este „Evidența comercianților, meseriașilor și altor profesioniști români". Lucrarea privește prezentul și scontează cu folos viitorul, și dacă ea nu este perfectă, dacă ea cuprinde capitole inutile vieței economice propriu zise, ca spre ex. avocații și medicii, intenționea dlui Vasile Vlaicu, autorul ei merită toată lauda. Dsa este în perfectă continuare a bunelor noastre tradiții de muncă și solidaritate națională, ceea ce este un mare merit astăzi, când munca este ceva neînțeles pentru mulți și când lipsa noastră de educație socială face să se înțeleagă cu totul greșit și dăunător datoria tuturor de a participa la viața politică și economică a țărei.

„Evidența" dlui Vlaicu ne aduce aminte că sânt destui oameni muncitori cari susțin cu încredere comerțul și industria românească. Și ne mai aduce aminte că față de aceștia avem obligația morală de a le da tot concursul nostru de fiecare zi. Pentru aceasta, „evidența" „Revistei Economice" n'ar trebui să lipsească din nici o casă de bun român.

Amânarea sosirei

A. S. R. Principele Carol la Cluj.

Eri am anunțat că A. Sa Regală Principele Carol va sosi azi la Cluj pentru a participa la solemnitatea depunerei jurământului recruților dela grupul V. de Aviație.

In adevăr se primise o telegramă oficială la grupul de aviație prin care acesta era Anunțat că sosirea A. Sale la Cluj era fixată pentru azi, Marți 27 Mai.

Aseară însă a sosit o altă telegramă prin care se anunță că din motive neprevăzute A. Sa a trebuit să-și amâne sosirea la Cluj, dar că totuși va veni peste câteva zile.

Crâmpee de polemica

Efecte

Dl Vasile Goldiș, venind în Cluj, a adus amicilor săi vestea, de altminteri știută, că partidul național, al armoniei de clasă, a fuzionat cu partidul țărănist, al luptei de clasă.

E inutil se mai spunem că vestea acestei fuziuni a produs o complectă confuziune între membrii partidului național.

Consecințe

Dl Iuliu Maniu, monopolizatorul naționalismului și patriotismului, s'a aliat cu dl C. Stere, trădătorul, din care pricină s'a despărțit de dl Mironescu, patronul fabricei de bere Bragadiru, editoarea ziarului „România".

Nu știm dacă pentru dl Maniu prietenia cu dl C. Stere e mai dulce ca prietenia dlui Mironescu, dar pentru „România" era mai dulce „Carul cu bere".

De ce s'a amânat congresul dela Braşov al partidului maghiar

Acţiunea hotărîtă a elementelor cu adevărat democratice, este de data aceasta, menită să producă o radicală schimbare în partid

Două fapte semnificative

Am arătat în numărul nostru de ieri că în urma extrem de agitatei adunări de Sâmbătă, a comitetului executiv al partidului Maghiar, s'a hotărît amânarea congresului acestui partid care trebuia să aibă loc la Braşov în ziua de 1 Iunie.

Adunarea aceasta, pe care membrii comitetului executiv, au crezut necesar s'o ţie în cea mai strictă intimitate, avea să pue în lumină deplină, odată pentru totdeauna, o conduită francă, a acelor cari şi-au însuşit dreptul de a conduce destinele poporului maghiar din Ardeal. Nu este lipsit de importanţă faptul că pentru ajungerea la acest scop „luminos", desbaterile au trebuit să dureze, Sâmbătă toată noaptea, până la „lumina zilei."

Dar este, fără îndoială de un interes deosebit de a se şti, cum au urmat discuţiunile în această adunare şi care au fost motivele care au determinat hotărîrea, ce s'a luat în cele din urmă, pentru amânarea congresului.

*

Putem deocamdată să anunţăm că suntem în măsură de a da în curând a serie de lucruri, cu adevărat senzaţionale, care au fost desvăluite în furtunoasa adunare a comitetului executiv ae Sâmbătă, lucruri care vor determina în mod hotărît o schimbare radicală a partidului maghiar.

Astăzi putem spune că elementele cu adevărat democratice au luat hotărîrea energică de a se scutura de oligarhii conducători, care nici un moment nu s'au pătruns de noua stare de lucruri din Ardeal, şi în mod fals s'au erijat în reprezentanţi, şi conducători, ai poporului, maghiar de aici, ale cărui interese nu le servesc, ci din potrivă le deservesc.

Putem iarăşi spune, fără frica de a fi desminţiţi, că elementele reacţionare din partid în furtunoasa adunare de Sâmbătă, au demonstrat acţiunea lor de purificare, cu fapte concrete, de o mare gravitate, la adresa conducătorilor şovinişti ai partidului, care lucrează în dauna interesului statului român, intreţinând strânse legături cu Budapesta.

Conducătorii oligarhi de astăzi ai partidului maghiar au fost ameninţaţi, în mod violent, că vor fi demascaţi în faţa poporului cu prilejul congresului.

Acest lucru a determinat amânarea congresului. Faptul are fără îndoială o semnificaţie deosebită.

*

Dar lucrurile nu s'au oprit aici. Se ştie că comitetul a mai hotărât să trimită imediat la Bucureşti o delegaţie de cinci membri, care să ia contact cu dl ministru Tătărăscu, în scopul de a intreprinde noui tratative.

Elementele democratice au întreprins şi ele imediat, o acţiune care este menită să dejoace complect svârcolirile nobililor conducători, cari au intenţia să recurgă la Bucureşti, la noui subterfugii, pentru a păstra conducerea partidului maghiar.

Cu expresul de aseară un trimis special din sânul elementelor democratice, a plecat la Bucureşti cu un memoriu detailat, în care sunt denunţate toate actele actualilor conducători, acte cari sunt de o mare gravitate.

Acesta este al doilea fapt semnificativ, cari demonstrează caracterul adunării comitetului executiv al partidului maghiar, în preajma congresului care urma să aibă loc la Braşov.

In ce ne priveşte, ne vom sili şi noi să cunoaştem şi să împărtăşim publicului, gravele destăinuiri ale elementelor care cer cu hotărâre purificarea partidului maghiar din Ardeal.

Dac.

Starea spitalelor din Ardeal s'a îmbunătăţit

Constatările dlui dr. Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj

Am arătat că directorul regional sanitar din Cluj, dl dr. Titus Ionescu, a făcut, în ultimele zile, o inspecţie, în tot cuprinsul direcţiunei regionale pe care o conduce. In afară de alte comunicări pe care ni le-a făcut, dsa a binevoit să ne vorbească şi asupra stărei în care se găsesc astăzi spitalele din Ardeal.

Chestiunea aceasta este de un viu interes pentru publicul ardelean, întru cât aceste institute spitaliceşti, după război au avut foarte mult de suferit, fiind ameninţate chiar cu complecta lor desorganizare, din cauza desinteresărei şi a neîngrijirei în care au fost lăsate, de conducătorii guvernelor trecute.

Iată ce ne spune dl dr. Titus Ionescu:

„O îmbunătăţire a spitalelor din Ardeal, s'a resimţit de îndată ce actualul guvern, a înţeles să ia sub ocrotirea Statului aceste institute Un progres treptat s'a putut înregistra de aici înainte spre satisficaţia întregului public ardelean. Astăzi, — zice dl dr, Titus Ionescu, — făcând o comparaţie, faţă de anul trecut, găsim spitalele noastre într'o situaţie foarte mulţumitoare,

Graţie sporirei bugetului, aceste institute, au putut fi înzestrate cu instrumente chirurgicale suficiente, şi cu material spitalicesc la fel. Situaţia este astfel, incomparabil mai bună ca anul trecut.

Primirea bolnavilor şi asistenţa medicală se fac într'un mod cu mult mai larg, iar tratamentul în spitale nu mai are să sufere, ca în trecut, din cauza lipsei de medicamente.

Intreţinerea bolnavilor este astăzi în condiţiuni cu mult mai bună, saltaiele fiind înzestrate şi cu toată linjeria şi rufăria necesară.

*

Este de remarcat, trebue să arătăm la rândul nostru, şi valoarea nouilor institute spitaliceşti care s'au creat sub actuala guvernare.

Spitalul ortopedic creat la Cluj, privit din acest punct de vedere, este unicul din ţară, fiind înzestrat cu instalaţiuni, care rivalizează cu cele mai bune din Europa.

*

In cuprinsul regionalei sanitare Cluj, spitale principale avem la Satu Mare, Dej, Bistriţa, Sighet, care sunt bine amenajate şi întreţinute.

„Au nevoe de reparaţii, — ne spune dl dr. Titus Ionescu, — spitalul din Tg. Mureş, care are un local mai vechi, şi spitalul din Turda, unde trebue să se facă îmbunătăţiri."

Dac.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 28 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Al şaptelea rai

Frumoasă comedie de mare haz în 6 acte, în rolul principal: iubiţii comici

Patt şi Pattachon

CINEMA URANIA

Secretul Perlelor

Drama senzaţională cu subiect miscător, în 6 acte. Succesul formidabil al artiştilor germani: *Albert Steinrück şi Aud Egede Nissen*

CINEMA APOLLO

Nu este reprezantaţie

Numai Joi, la 29 Maiu:

Cavalerul stiletului

Film senzaţional în 6 acte.

Adunarea comitetului executiv al partidului maghiar

Comunicatul. Ce spune semificiosul partidului, ziarului „Ellenzék" „Partidul maghiar doreşte pacea"?

Asupra adunării comitetului executiv al partidului maghiar, conducerea partidului a lansat următorul comunicat oficios:

„Adunarea extraordinară dela 24 Mai a. c. a comitetului executiv al partidului maghiar a avut loc în mijlocul unui mare interes.

Preşedintele Ugron Gábor deschizând adunarea a propus discutarea cunoscutei scrisori a dlui Iakabffy Elemér.

Discuţiile dela ordinea de zi au durat până noaptea târziu şi aproape fiecare membru a luat cuvântul. Comitetul executiv s'a ocupat în primul rând de tratativele dela Lugoj şi Cluj ale dlui Iakabffy Elemér cu d. ministru al minorităţilor Tătărăscu şi cu declaraţiile apărute şi în ziare.

Deoarece aceste consfătuiri au fost de un caracter intim, conducerea partidului nu va lansa nici-un comunicat despre detaliile acestora.

Se poate însă constata că în cursul cuvântărilor s'a accentuat atât din partea preşedinţiei partidului, cât şi din cea a tuturor membrilor comitetului executiv dorinţa unei împăcări cu poporul român.

Comitetul executiv a primit moţiunea dlui Bernády György, şi declară că ia la cunoştinţă inclinarea dlui ministru Tătărăscu de a începe tratative cu partidul maghiar. In scopul pregătirii în linişte a acestor tratative, comitetul amână congresul dela Braşov fixat pe 1 Iunie, şi pentru începerea lor designează o delegaţie compusă din cinci membrii care îşi va începe imediat lucrările.

Ca membrii ai acestei delegaţii au fost aleşi: dl dr. Bernády György, preşedintele delegaţiei, senatorul Fülöpp Béla, deputatul dr. Zima Tibor, contele Teleki Artur şi dr. Zágoni István".

*

Până aici comunicatul, la care ziarul „Ellenzék" mai adaogă informaţia că această delegaţie va pleca mâine Miercuri la Bucureşti.

Acelaş oficios comentează pe larg comunicatul şi între altele spune următoarele:

„Din consfătuirile comitetului executiv a ieşit la evidenţă dorinţa poporului maghiar din Ardeal de o adevărată pace.

Poporul maghiar nu vrea să piardă nici un prilej ce oferă posibilitatea unei înţelegeri. Iniţiativa dlui Jakabffy Elemér a fost folositoare. Ea a dat prilej maghiarimei să-şi manifeste dorinţa de pace. Se cuvine deci să mulţumim dlui Jakabffy, mulţumiri pe cari comitetul executiv nici nu i le-a refuzat.

Dl Ministru Tătărăscu a accentuat în declaraţiile dsale precum şi în cursul convorbirilor particulare că vrea să dea poporului maghiar din Ardeal pacea dorită. Această dorinţă — după declaraţia dsale — este bine-înţeles, şi a guvernului.

Conform acestei dorinţe, dsa a declarat că e gata să trateze cu membrii delegaţi şi doritori de aceiaşi pace ai partidului maghiar.

Comitetul executiv al partidului, apreciind aceste intenţii şi dorinţe ale dlui ministru, a delegat 5 membrii pentru începerea tratativelor".

*

In numărul de mâine vom continua cu reproducerea comentariilor gazetelor maghiare asupra şedinţii comitetului executiv al partidului maghiar.

Un mesaj al M. S. Reginei Romăniei

Londra — Regina României a adresat prin „Sunday Express" un mesaj poporului englez exprimând admiraţia pentru curajul englezilor pe timpul războiului şi în cursul marelor dificultăţi de după război.

Regina a repetat mulţumirea şi recunoştinţa Sa pentru cordiala primire ce s'a făcut Suveranilor români.

RESTAURANTUL „HORNAR"

(GRĂDINĂ DE VARĂ)

Cluj, Calea R. Ferd. 63.

Mâncări delicioase. — Vinuri excelente. — Preţuri moderate.

3552

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RĂDOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Presa maghiară

Declarațiile fostului ministru Cosma

Fostul ministru și actualul deputat d. dr Aurel Cosma a declarat ziarului „Temesvári Hirlap" următoarele:

„Ar fi o naivitate să se creadă ca Regele a făcut în streinătate declarații contra guvernului. M. Sa, răspunzând Lord-mayorului la Guidhall, a spus că și capitalul strein este necesar în țară, ceiace însă nu înseamnă că ar trebui să robim bogățiile țării.

Cât privește fuziunea opoziției, ea nu schimbă situația guvernului. După fuziunea Iorga-Argetoianu va avea loc — cred eu — și cea a partidului național cu cel țărănesc. Schimbări însă nu se vor produce."

Pentru și contra Rusiei

„Balcanul s'a divizat în două tabere — scrie după un ziar englez ziarul „Esti Lloyd" — între filoruși și rusofobi. Filorușii sunt: Iugoslavia și Bulgaria, iar rusofobii — România și Turcia. Aceste din urmă se silesc să păstreze între ele un contact cât mai permanent în scopul apărării contra imperialismului rus."

Mai întâi, este eronat să spui că statul „balcanic"(!) România, pentrucă îndrăznește și va îndrăzni să'și apere hotarele țării, este numai de cât rusofob. Poporul român, oricât de multă vreme ar fi fost oprimat, nu cunoaște ura de rasă ce caracterizează pe vecinii noștrii . . . nebalcanici dinspre Apus.

Succesul dlui Grozăvescu la Berlin

Citim în „Ellenzék":

„Traian Grozăvescu, eminentul cântăreț a cântat în „Aida" în „Detusche Opernhaus" din Berlin. Parteerii lui au fost celebra cântă.eață Cahier și dl Wilhelm Rode. Criticele ziarelor berlineze pe cari le avem înaintea noastră nu laudă atâta pe acești artiști, cât pe Grozăvezcu.

Iată ce scrie „Deutsche Zeitung":

„In rolul lui Radames a cântat cu cel mai mare succes dl Traian Grozăvescu, un tinăr român ce trăiește la Viena și căre se bucură de cea mai mare popularitate în capitala Austriacilor. Evident, are școală italiană și a și cântat în italienește.

Dela 'nceput am observat că dl Grozăvescu are o admirabilă voce de tenor, iar după ce a cântat romanța, am văzut că dsa face parte din familia cântăreților mari cu darul lui Dumnezeu. In partea a doua a reprezentației, dl Grozăvescu care își cam cruțase în primele două acte vocea, s'a dovedit a fi unul dintre cei mai mari tenori ai timpului. In afară de aceasta, dsa mai este și un excelent actor. Sentimentul desperării, de pildă, nici odată nu l'am văzut exteriorizat cu atâta expresie și putere firească".

„Desiluzionanta" conferință a dlui Erik Colban

Interesanta conferință de la București a domnului secretar al chestiunilor minoritare dela Liga Națiunilor a nemulțumit cumplit pe corespondentul din capitală al ziarului „Ellenzék".

Publicul ar fi plecat complect „desiluzionat" de la „defectuosa" conferință...

Pentru ce?... Ne-o spune confratele cu precisiune. Mărturisim, nemulțumirea lui este absolut bazată. Inchipuiți-vă. Temerarul domn Colban, neglijându-și complect datoria de a furniza date... false pentru usul propagandei maghiare, a afirmat că chestiunea minoritară nu este complicată și că Liga Națiunilor înțelege să se informeze asupra situației minoritare într'un mod semi-oficios la însăși statele respective și să colaboreze cu ele pentru resolvirea ei.

Redactorul lui „Ellenzék" credea însă că menirea Ligii Națiunilor este să se alieze cu Ungaria lui Horthy în scopul recuceririi Ardealului dela România II...

Înțelegem deci „desiluzia" și plictiseala ce a simțit-o confratele maghiar în tot timpul conferinței, precum și oboseala lui și nu ne mirăm dacă, așa curând i-a adormit... bunul simț...

Congresul Național de Chimie.

Importanța acestui congres. Chestiunile ce vor fi puse în discuție. Participanții Institutului de Chimie din Cluj.

In zilele de 15, 16 și 17 Iunie va avea loc la Sinaia sub președenția de onoare a A. S. R. Principele Carol, congresul național de Chimie, organizat de Asociația generală a Chimiștilor din România, care a împlinit în acest an 10 ani de existență.

In afară de comunicările științifice ce se vor face, de către chimiștii participanți, vor fi puse în discuție modificările și complectările ce trebuesc aduse anteproectului de lege pentru organizarea corpului chimiștilor din România, ante proect lucrat sub îngrijirea comitetului Asociației chimiștilor.

Asupra chestiunilor profesionale, care interesează atât pe chimiștii din funcțiunile Statului cât și pe cei din industriile particulare, Comitetul asociației a alcătuit un chestionar, la care au fost rugați să răspundă toți membrii ei sau să ia eventual cuvântul la Congres pentru a face propuneri.

Pe lângă analizarea condițiilor de admitere, a gradelor și normelor da înaintare ale chimiștilor, fixarea salariilor — cuprinse în acest chestionar — Congresul va avea de studiat măsurile ce trebuește să ia Asociația pentru apărarea intereselor profesionale ale chimiștilor din industriile particulare și dacă e cazul ca chimiștii aflați în serviciul Statului să ceară alipirea corpului lor la un singur minister.

Din partea Institutului de Chimie din Cluj vor lua parte la Congresul național de Chimie dnii Prof. Gh. Spacu, Dan Rădulescu, Ostrogovitch, dnii șefi de lucrări și asistenți dri Tănăsescu I., Ionescu C., I. Creangă, Laurențiu Caton etc., făcând cu această ocazie și comunicări originale asupra lucrărilor efectuate în laboratoarele acestui Institut, laboratoare a căror activitate științifică rivalizează cu a celor mai renumite din străinătate.

Program senzațional la
Barul Grădinei de iarnă Central
Inceputul la 9 oara
Intrare liberă!

Efectele fuziunei naționalo-țărăniste în Ardeal

Știrea d-lui Goldiș nu se confirmă încă — Câte-va elemente cari nu se potrivesc cu afirmațiile fruntașului takisto-național — D. Stere a fost sacrificat? Nemulțumirile din partidul național — Naționalii de tradiție își iau libertatea de acțiune — Țărăniștii nu sunt mulțumiți

Am publicat în numărul nostru de eri știrea adusă de d. Goldiș, la Cluj, după care fuziunea dintre partidul național și partidul țărănist s'ar fi făcut. Cercurile politice locale nu știu prea mult în această chestiune. Informațiile tuturor par a veni din aceeași sursă, iar despre o confirmare de la București nu poate fi încă vorba.

Totuși ni-am dat toată silința să adunăm toate amănuntele în această chestiune. Fuziunea ar fi, după unii complect încheiată; după alții însă s'ar fi încheiat numai un acord principial pentru fuziune. Sub epresiunea tachiștilor se zice că d. Stere ar fi consimțit să se retragă din viața politică, iar partidul țărănist a făcut simțitoare concesii de principii. După cum am arătat și eri, d. Maniu va fi șeful noului partid național țărănist, iar dnii Mihalache, Vaida, Lupu, Mișu Cantacuzino și Ciceo Pop vor ocupa demnitatea de vicepreședinți. Celelalte chestiuni de organizare a noului partid rămân să se stabilească în actul de fuziune, care se va încheia astăzi sau mâine.

Știrile ce ni-au sosit din București nu dau nici-o indicație asupra afirmațiilor făcute de d. Goldiș la Cluj. Unul din ziarele interesate în chestiunea fuziunei anunța eri că se așteaptă întoarcerea dlui dr Lupu în țară. De asemenea dnii Maniu și Vaida au avut o întrevedere Sâmbătă cu dnii Mihalache și Madgearu, iar tratativele au fost amânate pe Luni, fără nici-o lămurire despre aprobarea principială a fuziunei. Or, d. Goldiș a făcut afirmația că fuziunea s'a făcut în timpul dintre aceste două termene ale tratativelor, ceea ce înseamnă că d. Goldiș sau a scontat hotărârile întrevederii de eri sau avea date precise asupra hotărârilor de Sâmbătă.

Acestea le va clarifica neapărat viitorul cel mai apropiat. Ceeace ne interesează este efectul produs de știrea fuziunei. O parte din membrii partidului național par a fi nemulțumiți de faptul că au fost ținuți de parte de orice lucrări. Aceasta îi deprinsese cu ideea că se „pertractează" numai, dar că fuziunea nu se face. Știrea despre înfăptuirea neașteptată a fuziunei a căzut ca o bombă, și nu a produs puțină indignare.

De asemenea, membrii de tradiție ai partidului național, acei ce au crezut că li e datoria să rămână acolo, par a fi cu totul nemulțumiți de această a treia schimbare la față a partidului național. Misterul în care au fost învăluite „pertractările", ca și atitudinea nu tocmai prietenoasă a unor fruntași țărăniști, au mărit îndoiala. „Dacă în adevăr fuziunea s'a făcut, — ne spune unul dintre aceștia, — noi ne socotim degajați de orice obligație morală față de partidul național, care nu mai este partidul național cunoscut de noi, și ne vom lua toată libertatea de acțiunea.

Nici tineretul partidului național nu este prea încântat de încheierea de la București. Așa cum se pare că s'a făcut fuziunea, vechile cadre rămân a forma un zid de nepătruns la conducere pentru elementele tinere. Ori, tineretul nădăjduia că măcar prin această nouă formație a partidului se va putea opera o premenire în organismul prea bătrân al partidului național.

Pe de altă parte, nici țărăniștii locali nu se arată prea mulțumiți. Faptul că dl Stere a fost înlăturat după ce dl Stere a condus tratativele, e socotit de aceștia ca o slăbiciune pentru partidul țărănist, slăbiciune care pune în inferioritate fracțiunea țărănistă în cadrele noului partid. Tot astfel este interpretată și abdicarea partidului țărănist de la principiile sale de bază, și mulți țărăniști ardeleni continuă a crede că știrea dlui Goldiș este neîntemeiată. „Este imposibil, spun aceștia, ca dl Mihalache să fi sărit deodată din înălțimea discursului său de la Focșani în oala cu „pertractări" fără culoare a dlui Maniu,"

Astfel stau lucrurile în jurul fuziunei anunțată poate prea de timpuriu de dl Vasile Goldiș. Le înregistrăm așa cum le-am aflat și așteptăm confirmarea de la București.

O serbare culturală în Someș-sat

Dela unire încoace, de când graiul românesc răsună mai liber, a început să străbată și în satele noastre razele de lumină ale culturii românești. Inregistrăm cu multă plăcere că unii dintre educatorii tinerimei noastre școlare, își înțeleg bine rolul și datoriile pe cari le au ca educatori și propovăduitori ai culturii naționale. O strălucită dovadă, este reușita serbare culturală, aranjată în satul nostru în ziua de 25 Maiu 1924 de către societatea elevilor interni ai liceului „Gh. Barițiu" din Cluj sub conducerea dlor pedagogi A. S. Goia și C. Cherebețiu.

Programul bogat, bine executat de elevi a pus într'o lumină frumoasă, munca desinteresată și însuflețită a elevilor dela Internatul „Ch. Barițiu", cari au venit cu dragoste frățească și cântece frumoase că să ne procure o zi de înălțare sufletească.

Conferința ținută de elevul P. Moldovan din cl. VII, conținând sfaturi folositoare, a fost o aleasă hrană sufletească pentru țăranii noștrii dornici de cultură și de cunoștințe folositoare.

Orchestra și corul elevilor conduse de dl ped. C. Cherebețiu și E. Lemenyi cl. VIII., precum și frumoasele doine executate de elevii: A. Borșicum cl. VII. S. Pop cl. VII. și I. Petruca cl. IV. au înduioșat publicul asistent.

Dialogul comic „Țiganul în căruță" executat de M. Pop VIII. și P. Moldovan VII. precum și declamările elevilor P. Moldovan VII. M. Ionescu VI. și I. Mureșan II. au descrețit frunțile și au produs multă veselie.

In numele sătenilor vorbește vrednicul preot I. Dămian în cuvinte alese, arătând marea însemnătate ce o au serbările aranjate la sate, de tinerime, și folosul ce se realizează prin înfrățirea aceasta dintre tinerime, intelectualii de mâine, și țărănime. Ca o apreciere a serbării aranjate, publicul a donat a sumă de 600 Lei pentru fondul de excursii a elevilor

Serbarea s'a sfârșit prin o horă mare românească în curtea școlii.

Un asistent.

Inscripții

Pictorul Capidan. — Capidan și-a deschis expoziția în Pavilionul Lacului din Parc.

In această expoziție asistăm la lunga și variata evoluție a unui talent, la toate etapele unei accidentate cariere artistice: dela nudul academic din școala de Belle-Arte până la motivele luate recent din Cluj, unde pictorul este profesor.

Ca personalitate, artistul acesta nu reprezintă numai un temperament individual, ci este însăși expresia unui grup din românism — românii-macedoneni. El nu are numai pasiunea motivelor din Macedonia, care prin pitorescul lor ar ispiti pe orice amator de exotic, ci temperamentul însuși al macedoneanului.

E cald, e intens vibrant, e pasionat de lumina vie, de armonia incandescentă de culori — e un fascinat de vraja Orientului.

El își moaie penelul în văpaia de soare, în șaiurile violente de culoare, în amănuntăi fierbinte ca un rubin al Orientului.

De aceea, nu numai cele mai sincere, dar și cele mai reușite tablouri ale lui Capidan sunt cele în care vorbește, prin temperamentul artistului un grup din românism.

Dintre tablourile care ies din acest cadru remarcabil printr'o viață intensă dar discretă, printr'o excepție, când reliefată, când fină, este portretul profesorului Grim și „Eroului Necunoscut" — o originală, poetică și expresivă simbolizare.

Diodor

Mașinile unelte „A S T R A" sunt furnizabile din magazie.

Concursul de turism în România 1924

Dacă aţi făcut în ultimul timp un drum mai mare cu automobilul, aţi putut constata pe unele şosele ale Ţărei o activitate febrilă: transporturi de pietriş, întinderea acestuia, reparaţiunea şoselei, revizuirea şi întărirea podurilor, ridicare de semnale de obstacole la cotituri, treceri de nivel, curbe periculoase şi altele Cercetând cauza acestei activităţi intense pentru refacerea drumurilor afli că toate aceste lucrări sunt în strînsă legătură cu cel de al treilea concurs de turism în România, concurs organizat de Automobil-Cluburile din ţară şi care are loc în acest an între 2 şi 8 Iunie, cu următorul traseu:

Etapa I-a Bucureşti-Băile Slănic (Moldova) 395 km.
Etapa II a Slănic-Vatra Dornei 295 km.
Etapa III-a Vatra Dornei-Baia-Mare 232 km.
Etapa IV-a Baia Mare—Sovata 352 km.
Etapa V-a Sovata—Băile Herculane 517 km.
Etapa VI-a Băile Herculane—Bucureşti 445 km.

un total deci de 2256 km. cu o singură zi de repaos în Sovata, care însă prevede un concurs de coastă pe şoseaua Praid-Gheorgheni dela km. 74.400 la km. 77.700 pentru participanţii la circuit.

După cum se vede din stabilirea itinerariului este vorba de un concurs cu etapele în staţiuni balneare, şi s-au luat toate măsurile de către Automobil-Cluburile respective şi ca primirea adăpostirea atât a concurenţilor cât şi a automobilelor să se facă fără greutăţi şi spre mulţumirea participanţilor. La diferite puncte cum sunt: Pătârlăgele Piatra, Sighet, Reghinul săsesc, Aiud, Deva, Craiova şi Alexandria vor fi instalate etape de benzină şi ulei, astfel ca concurenţii să se poată aproviziona în timpul concursului chiar pe şosea.

Până acum s-au înscris 14 concurenţi şi dat fiind faptul că termenul ultim pentru închiderea inscrierilor a fost prelungit până la 24 Mai a. c. este de prevăzut că un număr şi mai mare de concurenţi vor lua parte la acest concurs internaţional.

Străinătatea şi în special Franţa au apreciat în mod deosebit această competiţiune automobilă. Astfel Ministerul de Afaceri Străine în Franţa patronează concursul acesta de automobile din România.

Şi în celelalte ţări propaganda oficială a guvernelor a fost desvoltată şi avem credinţa că în acest an diferitele fabrici de automobile vor trimite reprezentanţii lor pentru a lua parte la concurs.

Trebuie adăugat că nu este vorba de viteză, un asemenea concurs nefiind încă posibil, dat fiind starea şoselelor noastre. Este vorba deci numai de un concurs de regularitate, cu următoarele constatări: a) probă de rezistenţă, b) probă de consumaţie, c) probă de viteză în rampă (Şoseaua Praid—Gheorgheni, 3 kilometri pornire din loc), d) viteza în palier (Şoseaua deschisă în circuit, 3—5 km. cu 1 şi jumătate klm. lansare), e) proba de supleţe (probă de încetineală), f) kilometrul oprit.

Trăsura care a trecut toate aceste probe şi a fost clasificată întâia poate fi considerată ca cea mai aptă pentru drumurile noastre, dat fiind faptul că concursul atinge tot felul de şosele, de şes, de deal, de munte, drumuri naţionale, drumuri judeţene şi chiar comunale.

Circuitul trece în apropiere de Sighet pe teritoriul Republicei cehoslovace. In acest scop o convenţiune ad-hoc a fost încheiată între A. C. R. R. şi autorităţile cehoslovace. La punctul Vişeul de Jos, podul peste Tisa fiind dus de apele mari din ultimul timp, la dorinţa A. S. R. Principele Moştenitor, Regimentul de Ploneri din Brăila va ridica un pod de pontoane, în mod special şi pentru trecerea automobilelor din circuit.

Aulomobil-Clubul Regional Cluj a intervenit totuşi ca şi şoseaua Borşa—Moşeiu—Dragomireşti—Vad să fie pregătită până la începerea concursului ca măsură de siguranţă.

Cari sunt premiile ce se vor acorda

Premiile acordate sunt;

Lei 100.000, Lei 30.000, şi Lei 20.000 în bani.

A) 1. o plachetă (aur) fiecare trăsură care a terminat parcursul fără penalităţi.

2. o plachetă (argint) fiecare trăsură care nu a avut mai mult de 10 puncte penalizare.

3. o plachetă (bronz) fiecare trăsură care nu a avut mai mult de 20 puncte penalizare.

B) Pentru concursul de consumaţie o plachetă aur, argint, bronz.

Pentru concursurile de viteză în rampă şi palier se vor acorda:

1. Primului clasat prin formulă, cupa respectivă

(Automobil-Clubul Regional Cluj, ca în fiecare an, a donat şi în acest an o cupă pentru concursul de coastă).

2. Celui de al doilea după formulă medalia de argint.

3. Celui de al treilea după formulă medalia de bronz.

4. Primului clasat ca viteză absolută, plachetă de aur.

5. La proba de supletă plachete de aur, argint şi bronz.

C) Marele premiu A. C. R. R. se va acorda aceluia, care s'a clasat cel mai bine în proba de resistenţă, consumaţie, supleţe.

Cupa Principelui George V. Bibescu se atribuie acelui membru activ al A. C. R. R. sau A. C. Regionale sau A. C. recunoscute care:

a) va fi cel dintâi în clasament general fiind obligat să conducă maşina în tot timpul concursului;

b) In cazul că sunt mai mulţi concurenţi cu acelaş clasament cupa se va atribui aceluia dintre ei care va reuşi întâiul în proba kilometrului oprit la viteza absolută.

Având în vedere premiile însemnate acordate de Automobil-Cluburi şi ţinând seama de faptul că circuitul este astfel organizat încât să prezinte variaţiunile cele mai plăcute avem credinţa că un număr însemnat de participanţi se va înscrie.

Automobil-Clubul Reg. Cluj a înscris până acum doi concurenţi în acest circuit: Contele Géza Teleki, un încercat automobilist şi Director Rudolf Szöllössy, din Târgu-Mureş cunoscut sportsman.

Cluj, în Mai 1924.

Carol A. Jahoda
Secretar General al Automobil-Clubului Regional Cluj.

Peste câteva zile numai ziarul

Infrăţirea

tipărindu-se în tipografie proprie va apare complect reorganizat din punct de vedere technic şi redacţional.

Infrăţirea

având la dispoziţie un vast serviciu de informaţii şi telegrame din oraşele Ardealului şi din Capitală

va da cel puţin cu 12 ore

înaintea ziarelor din Bucureşti toate ştirile şi telegramele zilei.

De asemenea va publica săptămânal o pagină a femeiei, ocupându-se serios de viaţa casnică, morală şi culturală a femeiei.

Infrăţirea

nu va cruţa nici un sacrificiu pentru a da numeroşilor săi cititori un ziar complect, bine informat şi bine redactat, îmbrăţişând în acţiunea sa de îndrumare toate manifestaţiile vieţei publice ardeleneşti, toate aspiraţiile şi nevoile Ardealului.

Staţiunea balneară
VAŢA DE JOS
Scaldă caldă în apă ce conţine sulfo bioxid de carbon. — Vindecă cu resultate minunate reuma articulară şi muschiulară, guta, ischias, inflamaţia, paralizia, vasice, emoroizi şi tot felul de boale femeieşti. Trenuri directe cu Aradul. Cereţi drospect! — Direcţiunea.

STANIOL LEPAGE CLUJ

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Dela Consiliul oraşului Turda No. 3621-924.

Publicaţiune de licitaţie

La primăria oraşului Turda în ziua de 3 Iunie 1924 orele 9 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte inchise în sala de şedinţă a aeestei primării privitor la repararea „Redutei orăsenescă".

Obiectul ofertului:

I. Lucrări de zidar.

1. Repararea tencuielii deteriorate din cau-a îngheţului la ambele faţade, la atică, cornişe, rostuirea în mortar de ciment a pietrilor soclului, tot aşa la elevaţiile din spre curte.
2. Repararea pardoselii din beton din înteriorul cu adaus de material.
3. Repararea păretelui din gâtlejul pivniţei cu schimbarea cără mizilor sfărmate cu tencuială din mortar de ciment.

II. Lucrări de zugrav.

1. Zugrăvirea faţadelor in culorile cari au fost, cu inscripţiile pe câmp albastru cu litere duble de aur cu alb, vopsirea tuturor corniselor din tablă şi a fiecăreia dela marchiză, a tuturor muchilor, a crestei, a grilajului şi a prejinelor dela cupolă.
2. Zugrăvirea ambitului cu inscripţiile „Esire".
3. Zugrăvirea antreului cu inscripţiile „Cassa".
4. Zugrăvirea garderobei.
5. Zugrăvirea closetului pentru bărbaţi cu repararea tencuielei.
6. Zugrăvirea toiletei de dame.
7. Zugrăvirea casei scării.
8. Zugrăvirea salei teatrului, logelor, galeriei şi frontispiciului dela scenă în culorile cari au fost.
9. Zugrăvirea salei mici.
10. Zugrăvirea garderobei actorilor.
11. Zugrăvirea antreului scenei.
12. Zugrăvirea casei scării, coridorului, closetului dela garderoba din etaj.
13. Zugrăvirea celor 3 odăi a garderobei din etaj.
14. Zugrăvirea vopsirea tuturor uşilor şi ferestrilor.

III. Lucrări de geamgiu.

3m² geam brezdat de 10m/m grosime la marchiză.
15m² geam la diferite ferestrii de 2—3m/m grosime.

IV. Lucrări de lăcătuş.

Repararea tutorur sobelor să nu afume şi repararea tuturor uşilor şi ferestrilor ca să se inchidă şi deschidă bine.

V. Lucrări de tinichigiu.

1. Repararea tuturor sghiaburilor, burlanelor defecte şi intregirea acestora, repararea tuturor suprafeţelor defecte, din tablă cu garanţă de 1 an dela predarea acestor lucrări.
2. Schimbarea celor 15 buc. table de eternită sparte cu alte noui.

VI. Lucrări speciale de decorator.

Repararea portaleidela scenă şi a tuturor culiselor.

VII. Lucrări la scenă contra curentului.

Un zid de apărare din cărămidă inaintea scenei de 10 m² şi 0·15 m grosime şi dublarea pereţilor şi podelei dela scenă cu scânduri cu umplutură de fărină de ferestrău. Toate aceste lucrări se inţeleg cu adaus de material complect gata. Se pot face oferte pentru toate lucrările enumerate mai sus precum şi pentru singuraticele grupări.

Ofertele inchise şi sigilate cari vor avea inscripţia „Ofertă pentru repararea Redutei" se vor depune la deschiderea sedinţei publică de licitaţie in mâna delegatului primării. Adjudecarea va avea loc după deschiderea ofertului în favorul celui care s'a obligat a executa lucrările cu preţ mai avantagios.

Lămuriri detailate se pot primi în oarele oficiose la serviciul technic a oraşului.

Condiţiunile de licitaţie se pot privi in expeditura primării unde se va distribui, amatorilor blanchete pentru ofertă.

Licitaţiunea se va ţinea conform dispoziţiunilor art. 72—83 din legea supra contabilităţii publice.

3546 Primar: **Dr. Genţiu**, m. p.

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3458—1 După măsură.

CRONICA MUZICALA

Concertul tenorului NAGACEWSKI

Pe acest sfârşit de sezon, concertul acesta, pentru o anumită parte din public a fost binevenit. Iubitorii, nu numai de muzica marelor opere dar de acea muzică intimă, în care compozitorul în câte-va măsuri, a închis o idee, un sentiment cu atât mai profund, cu cât exprimarea este mai scurtă, această muzică a avut în tot d'una preoţii ei, cari mai ales aici la Cluj, tânjeau, dându-li-se aşa de rar ocazia să o audă. Iată de ce concertul anunţat de dl Nagacewsky, a fost aşteptat cu atâta nerăbdare.

Dsa s'a arătat nu numai un artist consumat prin arta de interpretare a bucăţilor alese, dar această alegere a pus în evidenţă pe artistul fin plin, de un pătrunzător lirism reuşind să ţină încordată atenţia publicului prin desfăşurarea gradată a sentimentelor deosebite din fie care bucată. Începând cu scurta dar impresionantă Arie „Tăcerea şi pacea" a lui „Graeve" — şi terminând cu Rossini în „Barbierul din Sevilla" această desfăşurare a fost făcută în mod magistral.

In „Giordani" în „Caro mio ben", în „Wiegenlied" al lui Greceaninov, dl Nagacewsky a fost profund mişcător, iar în „Auf dem Wasser zu singen" de Schubert, ne-a arătat că nu-i stăin de nici o manieră, şi că muzica clasică, îl pasionează şi ştie să fie interpretul ei distins.

Unde însă este neîntrecut, este în a ne reda, tot misticismul slav, cu măreţia durerei profund omenească; în Tschaikovsky ca şi în Rachmaninov, ne-a arătat că este interpretul lor desăvârşit.

In partea III-a a concertului — atât în aria din opera „Eugen Onegin", cât şi în aria din opera „Sadco" — acelaş suflet duios — a fost redat cu o voce plină de farmecul sunetelor limbei slave. In general, dl Nagacewsky — ne a arătat aceleaşi calităţi vocale, consacrate de critica muzicală: o voce curată, arta desăvârşită a cântului, articulaţiune impecabilă, mişcări simple şi naturale, plin de căldură şi de convingere. Dsa îşi cheltueşte fără reservă frumoasa şi generoasa sa voce, arătând mai ales în exprimarea lirismului, calităţi cari au vrăjit auditorul.

Cu ocazia aceasta am constatat că atunci când artistul nu are de luptat cu sgomotul instrumentelor din orchestră, vocea îi este suprinzător de puternică, clară şi degajată.

Acompaniatorul la pian, dl Trofmioff — este un consumat şi delicat pianist.

Spectator.

INFORMAŢII

— **Politice.** Dl I. Petrovici, şeful organizaţiei partidului poporului din Braşov, a vizitat zilele trecute organizaţia sa. Organizaţia i'a oferit un banchet în sala restaurantului Transilvania; s'au rostit toasturi în care fruntaşii au exprimat devotamentul organizaţiei partidului poporului din Braşov faţă de şeful ei dl I. Petrovici.

— **In atenţia autorităţilor.** Suntem rugaţi să atragem atenţiunea autorităţilor în drept, asupra mizeriilor la care este expus profesorul francez d. George Rousseau, din partea proprietarului casei, d. dr Posta din str. Tunarilor No. 38. Numitul proprietar s'a pus să facă viaţa imposibilă profesorului francez venit la noi pentru un scop, care ne este atât de folositor, fapt pe care, cu sentimentele sale iredente, d. dr Posta, nu-l poate preţui. Proprietarul a tăiat firul electric, a împiedecat accesul la apă, baricadează poarta şi nu scapă nici un moment prilejul de a-i face profesorului francez tot felul de mizerii. Dacă d. dr Posta nu înţelege că profesorul francez ne este un oaspe faţă de care trebue să avem altă purtare, socotim că autorităţile sunt datoare să se sesizeze şi să intervie ele.

— **O statistică a ucenicilor.** La inspectoratul muncii din localitate se lucrează la o statistică a ucenicilor din diferitele meserii, după care se va putea constata care este procentul viitorilor industriaşi şi lucrători, faţă de necesităţile industriale ivite în ultimul timp.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Predau o prăvălie în centru imediat adresa str. Regina M. 27 Cluj la croitor militar. 3547

Au sosit cele mai noauă modele de paltoane de primăvară pentru dame la Diamantstein şi Moskovics, Calea Regele Ferdinand 25. Visavi de poştă centrală Cluj. 3373-1

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe Margareta Biczo. Abonament de zi 135. C. Seria 405).

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc

BERSON

se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele Lloyd cât şi ghetele Dv. 3424

Cronica sportivă

Rezultatul întrecerilor de Duminecă

„Victoria" K.K.S.E. (1:1) Şampionat cl. I. Arbitru: Winkler.

Rezultatul justifică pe deplin părerile noastre asupra situaţiei sportului local: „marea echipă" trage de moarte cu formidabilul ansamblu de odinioară împrăştiat în cele patru unghiuri ale ţării şi peste hotar. „Victoria" pare redusă la gradul echipelor de cl. II şi ca atare nu mai este vrednică de titlul de şampioană a Clujului.

„Universitatea" rămâne ereditara firească a acestui titlu şi azi nu mai încape îndoială că în complecta ordine de bătae, adică întărită cu cei patru jucători olimpici(oţeliţi şi experimentaţi, nu-i va putea rezista nici o echipă locală, ba va şti să lupte cu demnitate şi şanse pentru titlul glorios de şampioană a ţării.

După cum era de prevăzut, întâlnirea de Duminecă a fost lipsită de orice valoare sportivă şi plină de incidente regretabile, cari degradează sportul dar mai ales pe jucătorii provocatori. Decă înţelegem un match cu ciocniri accidentale şi intervenţii energice inevitabile, nu putem fi de accord cu atitudinea condamnabilă a unor combatanţi, cari confundă adversarul cu mingea şi arena cu luptele de taur.

Ori Duminecă s'a făcut prea mult uz de forţa brută pentru care facem responsabil în primul rând pe arbitrul nepriceput şi tolerant. Dl Winkler, care a oprit dealtcum spre indignarea tuturor cele mai frumoase acţiuni cu şanse de reuşită sigură, aducând de multe ori sentinţe absurde.

K. K: S. E. obţine conducerea prin o lovitură de pedeapsă aplicată de Kaucsar şi numai unei întâmplări poate mulţumi „Victoria" egalizarea în a doua repriză prin nostimul extrem „Zeno".

Cel mai bun om de pe arenă a fost şi de data aceasta neobositul Málnásc, al cărui loc de fundaş în aleasa Clujului nu mai poate fi discutat. Binişor Cipcigan, Fazekas şi reactivatul Komáromi, restul sub mediocru.

„Academia"—„KMTE" 3:0 (1:0). Şampionat cl. II. Arbitru: Dr Vatian. Conform prognosticului nostru „Academia a eşit şi de data aceasta învingătoare din lupta cea mai periculoasă cu echipa muncitorilor, singura rivală serioasă.

„Academia luptă cu mult noroc, marcând prin mărginaşul Petrovici dintr'o învălmăşeală înaintea porţii. Al doilea goal cade în repriza doua din pedeapsă. Soarta matchului se pecetlueşte prin acţiunea individuală a centrului Mayer pornită dela jumătate şi încoronată de succes. Toate contraatacurile muncitorilor aprigi eşuează. Inaintaşii ezită şi greşesc în situaţii sigure.

Jocul „Academiei" ne-a decepţionat întrucâtva. Numai Dobra a satisfăcut. Greşelile şi încetineala atât la apărare cât şi la atac sunt de neiertat.

Cronicar.

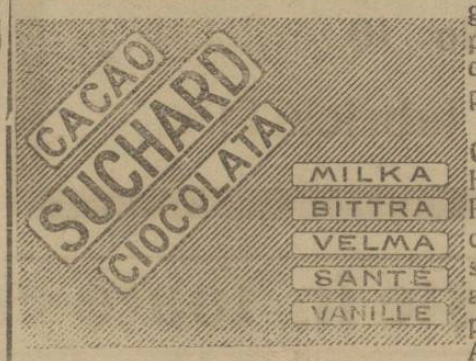

Congresul inginerilor

Lucrările în secţiuni — Legea comercializării bunurilor de stat — Refacerea legii administrative conform avizului profesional intelectual

ZIUA A DOUA

Eri dimineaţă a continuat la Universitate Congresul general al inginerilor, lucrările fiind împărţite pe secţiuni.

Secţia lucrărilor publice: Prezidează dl Anghel Demetrescu, director general de studii şi construcţii în Ministerul lucrărilor publice.

Dl Ioan Demetrescu, raportor rezumă comunicările dlor Cristea Niculescu şi Gh. Niculescu, referitoare la cimenturi şi drumuri, apoi desvoltă comunicarea d-sale asupra drumurilor în genere.

Dl Petre Buda, discută principiul descentralizării administrative şi arată că proectul de lege pentru unificarea admtnistrativă, compromite nu numai problema drumurilor, dar toate chestiunile cu caracter de specialitate. D-sa arată cum prin menţionatul proect de lege se pune la dispoziţia organelor administrative, toate profesiunile intelectuale, ca ingineri, medici, profesori, etc. şi se elimină caracterul ştiinţific din concepţia de stat. Propune ca moţiunea ce se va vota să cuprindă cererea categorică ca legea administrativă să nu facă încă obiectul discuţiei Corpurilor legiuitoare mai înainte ca profesiunile intelectuale respective să-şi fi dat avizul lor.

Dl Hoisescu, susţine acelaş punct de vedare şi în urma discuţiunilor ce au avut loc s'a hotărît ca moţiunea ce se va redacta să cuprindă principiul refacerii legii administrative conform avizului profesiunilor intelectuale, şi instituirea unei comisiuni pentru anteproectul reţelei integrale C. F. şi canale.

La **Secţia silvică**, prezidată de dl Inspector general silvic Tănăsescu se discută chestiunea cadastrului expusă de dl Ciurileanu, arătând stadiul actual al lucrărilor, avantajele metodelor aplicate în ţară faţă de cele din străinătate. In legătură cu legea comercializării, în ceace priveşte pădurile, s'a accentuat mai mult asupra politicei forestiere şi n'a cerut ca legea să fie discutată de un comitet de specialişti.

La **Secţia Mine** prezidată de dl Ing. *Blasian,* s'a luat în discuţie în primul rând intensificarea exploatărilor petrolifere, precum şi raţionala întrebuinţare a produselor petrolifere. Iau parte la discuţie dnii Lupascu, Stratilescu, Vasile Lazăr, Prof. Popescu-Voiteşti şi alţii.

La **Secţia energie** a prezidat dl insp. gen. Stratilescu care comunică că în urma unei telegrame a dlui Ministru Tancred Constantinescu, se va lua în discuţie anteproectul de lege al energiei. Dl inginer Leonida citeşte în rezumat punctele principale ale proectului, care pe lângă mici modificări, este primit întru totul de congresişti.

Secţia învăţământului tehnic. S'a stabilit cu această ocazie că actualele şcoale politehnice, corespund cu nevoile reale ale învăţământului tehnic superior, dar în schimb se impun grabnice măsuri de luat în ceace priveşte învăţământul tehnic mediu, pentru care s'a lucrat prea puţin până acum.

La **Secţia transporturi pe C. F. R.** prezidează dl Ing. Hossu, directorul regional C. F. R. unde s'au examinat foarte multe chestiuni în legătură cu actualul sistem de exploatare şi utilizare a parcului rulant şi altele. Iau parte la discuţie dnii Zănescu Aurel, ing. Hossu, Stoica şi alţii.

Şedinţa s'a sfârşit la orele unu.

ŞEDINŢA DE DUPĂ AMIAZĂ

Are loc la orele 4 sub preşidenţia dlui ing. I. Negruţiu.

Dl Ing. Şef Budu, pune în discuţie problema comercializării bunurilor de Stat, arătând că în actuala legiferare pusă în discuţia parlamentului, factorii politici răspunzători n'au ţinut seamă de indicaţiile specialiştilor competenţi şi se ridică contra amestecului politicei în chestiunile privitoare la economia generală a ţării.

Se discută apoi de către dl inspector silvic Gh. P. Georgescu, proectul viitor de exploatare a pădurilor Statului.

Se intră apoi în discuţia generală a comercializării bunurilor şi cu această ocazie vorbesc dnii Lupaşcu, Zănescu, Cr. Nicolescu, Casasovici Hoisescu, Stratilescu şi alţii.

Se ridică şedinţa la orele 7 pentru a continua a doua zi.

Banchetul

In onoare congresiştilor, Camera de Comerţ din Cluj a oferit aseară un banchet unde au luat parte dnii General Dănilă Papp, comandantul Corpului VI. Arm. Dl. N. Bănescu, rectorul Universităţii, N. Cărpinişanu, primul notar al oraşului şi alţii.

Dl. Stratilescu, închină primul păhar în sănătatea Familiei Regale, după care dl Ing. Negruţiu, preşedintele Camerei de Comerţ salută congresiştii şi se bucură de venirea inginerilor în oraşul Cluj şi doreşte ca punctele din moţiunea ce se va redacta, să fie integral aduse la îndeplinire.

Vorbesc apoi dnii Hevesy, Cărpinişanu, Răileanu, iar dl General Dănilă Papp, mulţumeşte congresiştilor pentru sentimentele frumoase ce le nătresc pentru armată.

Dl Bănescu, aduce salutul universităţii Corpului de elită al inginerilor.

Au mai vorbit apoi dnii Ing. Stratilescu, Petru Ionescu, director regional R. M. S. şi alţii, banchetul luând sfârşit în mijlocul unei mari însufleţiri, la orele 11 jumătate.

Regularea datoriilor

româneşti dinainte de războiu în Anglia

D. N. Titulescu ministrul ţării la Londra a înştiinţat ministerul nostru de finanţe şi Banca Naţională, că tratativele angajate de dsa cu grupul creditorilor englezi în vederea regulării datoriilor particulare antebelice s'a terminat în chip satisfăcător.

Menţionăm că şi în privinţa datoriilor particulare dinainte de războiu, Anglia este prima ţară cu care se încheie un acord de plată. Condiţiunile acestui acord vor servi de bază pentru tratativele ce se vor angaja cu grupele de creditori din celelalte ţări.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat

autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Eventual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căşe grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li,

Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Reclama este sufletul comertului!

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Reclama este sufletul comerţului

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

SIBIU 30.MAI.924
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1090 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Joi 29 Maiu 1924.

Înfrăţ[irea]

77 Onor Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român
Sibiu
CLUJ 29.MAI.924
R CLUJ 1. 7126

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABO[NAMENTE]:
PE 1 AN . . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorităţi . 600 L

Partidele indisciplinei

Gustave Le Bon, profundul psiholog al faptelor istorice şi mulţimilor sociale în cartea sa recentă „Le déséquilibre du Moude" (Desechilibrul Lumei) studiază cu vasta lui erudiţie şi cu versata lui ştiinţă a sufletului colectiv problema crizei de disciplină prin care trece lumea europeană în urma svârcolirilor şi nevrozei marelui război.

Incercatul istoric şi nemilosul cunoscător al sufletului mulţimilor, arată cu elocvente şi convingătoare pilde din istorie, în ce prăpăstii prăbuşesc societăţile crizile disciplinei: Atena, strălucitoarea, graţioasa şi magnifica Atenă, în clipa când a pierdut simţul şi respectul disciplinei în toate domeniile — căci asemeni crize nu rămân ţărmurite într'un singur tărâm — era osândită a fi cucerită de Romani.

Viguroasa şi ordonata Romă a lui Cincinatus, intrată în dizoluţiile provocate de criza disciplinei a fost prada prielnică şi uşuoară pentru barbari cari aveau de partea lor cel puţin disciplina sălbătăciei.

Nu intră nici în cadrul, nici în natura articolului nostru a analiza repercutările fenomenelor studiate de Gustave Le Bon în domeniile societăţei româneşti.

Un fapt ne isbeşte însă în viaţa politică de după războiu a României: apariţia şi funcţionarea unor partide a căror obârşie şi rost de a fi e indisciplina, fie făţişă, fie deghizată.

Din acest punct de vedere, de la comunistul făţiş revoluţionar, până la partidul naţional, de astăzi — ambele făcându-şi o ideologie şi un program practic din indisciplină — nu există decât un singur punct de transiţie: partidul ţărănist.

De comunişti se ocupă comisarul regal şi judecătorul de instrucţie.

Celelalte două partide de mascată indisciplină politică şi socială — partidul-ţărănesc şi partidul naţional de astăzi — cad direct sub cenzura omului de ordine, de respect al structurei şi erarchiei şi sub peniţa săgetătoare a scriitorului pasionat de armonie socială.

Dela stabilirea păcei până în timpul de faţă, amândouă aceste partide nu au săvârşit decât acte de indesciplină naţională, politică şi socială.

Au forţat prin demagogie părţile Parlamentului, unde dată fiind nevroza care o produce criza de disciplină, nu au putut nici măcar sta locului: au eşit din Parlament cu scandal, pentru ca apoi se reintre tainic a-şi încasa diurnele.

Din Parlamentul, unde s'au dovedit complect neputincioşi şi ridicoli, au coborât în stradă, încercând se turbure liniştea, cu convingerea că o revoluţie de carnaval şi baricadele de carton pot duce la dominaţia societăţii româneşti.

Dar aci s'au isbit de piepturile soldaţilor, paznicii neînfrânţi nu numai ai hotarelor, ci şi ai ţărei din năuntru, şi atunci voinici au dat înapoi, ţipând ca nişte revoluţionari de comedie. Oamenii indisciplinei au protestat în numele legalităţei, pe care tocmai o apărau guvernul şi armata împotriva factorilor de dizolvare ieşiţi ca microbi din imensul carnaj al răsboiului. Partidele indisciplinei nu au cunoscut nici o margine. Au atacat tot ce reprezintă ordinea, erarchia, disciplina socială care face temelia unei naţiuni, de la cel mai modest apărător al acestor naţiuni şi stări sociale până la Coroană.

Partidele indisciplinei nu sunt însă viabile în societatea şi politica României: neamul nostru, cu însuşirile lui latine de ordine, claritate şi disciplină are vigoarea necesară de a-le elimina instinctiv, ca o reacţiune a sănătăţei, din organismul lui.

Legătură aeriană între Bucureşti şi Belgrad

Paris. — Pilotul Nogues a părăsit aerodromul Lebourget cu un aparat prevăzut cu trei motoare, spre a veni la Bucureşti, în scop de a înfiinţa un serviciu de noapte între Bucureşti şi Belgrad. Aviatorul francez va ateriza la Strassbourg şi va sosi azi la Bucureşti.

Inscripţii

Verde . . . Deunăzi am ieşit cu trenul din Cluj. Nu văzusem câmpul de mai bine de o lună. Il lăsasem negru-umed, trist, morocănos sub un cer de fum ori de plumb.

Şi acum îi revedeam vesel, de o veselie nebună şi copilărească, zâmbind, cântând. De pretutindeni isbucnea într'o expansiune lirică şi vibrantă verde — verdele gingaş şi duios, verdele gras şi catifelat, verdele străveziu în razele de soare şi verdele compact în umbră, presărat pe alocuri de stropi galbeni de chilimbar ai rapiţei, plouat pe margini de picăturile de argint ale salcâmilor proaspăt înfloriţi.

Toată priveliştea era o simfonie verde — o simfonie de calm care domolea nervi surescitaţi de sbuciumul oraşului şi punea ordinea în creerul exasperat de asaltul ideilor.

Unii medici au afirmat că verdele este un calmant pentru nervi: în faţa acestei mări de verdeaţă, ale cărei talazuri atingeau poalele albastre ale cerului, am verificat prin propria-mi experienţă această reţetă.

. . . Nu înţeleg pentru ce unele cocoane, totdeauna în curent cu moda, găsesc verdele de prost gust. Poate fiindcă iubesc prea mult moda şi înţeleg prea puţin natura.

Dar moda trăieşte o picătură de timp, iar natura va trăi în imensităţile eternităţei.

Diodor

O execuţie a partidului naţional

O aplică dl N. Iorga

Dl Aurică Vlad, fostul ministru de finanţe de tristă amintire din guvernul Vaida, dat afară din partidul naţional şi apoi reprimit, publică în „România" un articol foarte războinic în care decretează moartea actualului guvern şi numeşte succesorul. Şi bineînţeles succesiunea nu poate să revină decât partidelor „cari a muncit", adică partidului naţional şi ţărăniştilor.

Comentând acest articol, în care ridicolul îşi dă mâna cu prostia, dl N. Iorga revoltat de inepţiile şi neadevărurile dlui Aurică Vlad, execută în termeni energici activitatea partidului naţional şi a ţărăniştilor, activitate în numele căreia revendică puterea. Dl Iorga caracterizează perfect această activitate:

„Partidele „care a muncit"... Dar ce înseamnă a munci?"

Pentru anume temperamente care se află şi pe la Orăştie „munca se compune din insulte şi trivialităţi de presă, din calomnii pe sama adversarilor, din glume prosteşti, care, vezi Doamne, i-ar discredita pe aceştia. Din uriete, fluerături, bătăi din pupitre şi gazuri asfixiante la Cameră, din încăerări cu poliţia şi cu soldaţii, din învrăjbirea claselor sociale şi a provinciilor României — unită în sfârşit, după o mie de ani, printr'o minune unică.

„Această „muncă" merită judecata instanţelor penale".

Ceeace exprimă astăzi dl Iorga într'o formă atât de concisă şi de energică, am spus noi demult. Fe atunci dl Iorga, fără să aprobe o astfel de „muncă", nu înţelegea totuşi s'o osândească fiindcă îngăduinţa pe care dsa a avut-o pentru partidul naţional, nu se epuizase.

Dar chipul în care şi a desvoltat activitatea politică partidul naţional a sfârşit prin a distruge ultima rezervă de îngăduinţă pe care o mai putea întâlni bunătatea aproape paternă a dlui Iorga.

S'a convins acum şi dl Iorga de greşeala pe care a săvârşit-o atât timp cât a acoperit cu autoritatea şi cu sprijinul său, insuficienţele, păcatele şi greşelile oamenilor partidului naţional.

Şi fiindcă dl Iorga a fost un prieten şi un sprijinitor al partidului naţional, execuţia pe care o aplică astăzi acestui partid este tocmai din această pricină de o greutate nimicitoare.

Concertul Simicel

Reamintim publicului amator de muzică, că Duminecă seara la orele 9 va avea loc în sala Prefecturei Concertul cunoscutului mandolinist Simicel.

Revendicări artistice din Austria

Pe ce se bazează România pentru a pretinde aceste revendicări

Se ştie că în urma acordului încheiat între noi şi Austria, la Bucureşti, au început la Viena tratative pentru rezolvirea tuturor chestiunilor care împiedicau încă relaţiile normale ale ambelor ţări.

Intre aceste chestiuni, de o deosebită importanţă e acea a revendicărilor artistice ce suntem în drept să le pretindem Austriei, în baza articolului 196 din tratatul de la St. Germain-en Laye, care se ocupă de obiectele cu caracter artistic, arheologic, ştiinţific sau istoric şi făcând parte din colecţiuni care aparţineau în trecut guvernului austro-ungar sau Coroanei.

Prin acest articol Austria (ca şi Ungaria) s'au obligat să negocieze cu statele interesate, când i se va cere aceasta, un acord amical în virtutea căruia parte din colecţiunile şi obiectele sus arătate, cari ar trebui să aparţină patrimoniului, intelectual al districtelor cedate vor putea fi, în mod reciproc repatriate în districtele lor de origină.

Pentru Italia, Belgia, Polonia şi Cehoslovacia se prevăd în anexele articolului menţionat, categoriile de obiecte, da artă ce li se cuvin. România însă ne fiind nicăeri menţionată, singurul temeiu al revendicărilor noastre este articolul arătat.

Lista obiectelor ce ni s'ar cuveni. Convenţia încheiată de dl Tzigara Samurcaş.

Invocând principiul acestui articol, România a ajuns încă de acum câţiva ani la stabilirea unui acord cu Austria şi lista întocmită de dnii Eftimie Antonescu şi dr. Auner pe baza inventarillor şi a cataloagelor diferitelor colecţiuni din Viena a fost supusă guvernului austriac de către dl Onciul, în calitate de prim delegat român.

Această listă cuprinde rezultatele săpăturilor din epoca preistorică (ceramică neolitică de la Şipeniţi şi Cernăuţi, obiecte de bronz şi de argint mai ales din Ardeal de mare interes arheologic şi artistic) coroana prinţului Transilvaniei Ştefan Bocskay, trofee şi insigne militare ale regimentelor româneşti din sec. XVIII., tabloul lui Franken cu portretul lui Mihai Viteazul, două evangheliare moldoveneşti, dintre care unul a lui Ştefan cel Mare din 1502., având stema Moldovei şi a Ungariei.

Ne satisfăcându-se cerinţele articolului menţinat, aceste obiecte n'au putut fi încă obţinute. Dl Tzigara Samurcaş care a fost însărcinat în 1921 cu continuarea tratativelor a încheiat în 1922 o înţelegere prealabilă, stabiind că principiul reciprocităţei prevăzut în art. 196 se interpretează în sensul că, în schimbul obiectelor cedate de Austria. România urmează a-i preda, pe cât îi va fi posibil, obiecte de muzeu de valoare corespunzătoare.

Convenţia fiind acceptată de ambele guverne se stabilise ca eventuală bază de compensaţie următoarele tablouri:

Madona lui Lucas Cranach; patru piese din altarul lui B. Zeitlom; Sf. Ecaterina din 1430 şi o Madonă, cu îngeri din 1500.

Avantajul schimbului propus — Părerile dlor Pârvan şi Tzigara—Samurcaş

La adresa Ministerului nostru de externe în privinţa acestor tablouri, Direcţia Muzeului de antichităţi prin dl V. Pârvan a răspuns că nu poate aproba acest schimb, căci tablourile în chestiune prezintă un interes universal şi muzeul nostru prin despuierea lor ar deveni pur şi simplu un muzeu regional.

Nu de aceiaşi părere este însă dl Tzigara Samurcaş care într'un articol recent publicat în „Convorbiri literare" ocupându-se de această chestiune contestă valoarea deosebită a acestor tablouri, de care România s'ar putea lipsi foarte bine fără a scobori prestigiul colecţiei sale de antichităţi, în schimbul atâtor obiecte importante nu numai din punct de vedere artistic, dar mai ales din cel specific românesc.

Azi, mai ales, „când existenţa comoareior artistice duse la Moscova (populara cloşcă cu Pui, tetravanghelul slavon din 1405, cel din 1502, ritonul de argint aurit de la Poroina etc.) este atât de problematică — spune dsa — nici un sacrificiu nu ar fi prea mare pentru a căpăta o parte cel puţin din revendicările noastre.

Fără îndoială că toate aceste comori revendicate de noi atârnă mai greu în cumpănă decât Cranach şi ceilalţi pictori germanii.

Pentru orice român care se străduieşte să reîntregească patrimoniul artistic naţional, operele de artă revendicate de noi şi în special evangheliarul lui Ştefan şi portretul lui Mihai trec înaintea lui Cranach, ale cărui picturi se întâlnesc în toate muzeele din străinătate.

Credem că actuala delegaţie, condusă de dl I. Nistor, ministrul Bucovinei, care lucrează la Viena pentru obţinerea acestor obiecte în condiţii cât mai avantajoase a patrimoniului nostru naţional, nu va ignora nici părerea unei persoane aşa de competente în această materie, ca dl Tzigara Samurcaş.

Sosirea M. S. Regina

M. S. Regina se va înapoia în Capitală pe ziua de Luni 16 Iunie.

INFORMAȚII

— **Un mod de a se consola.** *Un glumeț — de sigur nu de spirit — din cohorta far-nienților partidului național carl așteaptă de ani de zile prin catenele puterea, care nu mai vine, a avut eri inspirația de prost gust de a pune în circulație senzaționala știre a căderei guvernului.*

De sigur, farsa a putut face unele victime, mai cu seamă printre membrii partidului național, carl de ani de zile au halucinația puterei intrând subit pe ușa cafenelei.

Glumețul care a pus în circulație această știre, dacă nu a avut duh, a avut un sentiment caritabil, căci a consolat, printr'o generoasă minciună, pe flămânzii de putere din partidul național.

Dar iluzia, miraculoasa iluzie nu a durat decât o clipă din ziua de eri.

De astăzi, din zorii zilei, farnienții partidului național așteaptă din nou puterea așezați la masa la care obișnuesc să-și ia cafeaua.

— **Concentrarea sublocotenenților de rezervă.** In cursul lunei lunie a. c. sublocotenenții de rezervă din clasele 1919, 1920 și 1921 vor fi concentrați pentru instrucție la corpurile lor. Ofițerii concentrați se vor prezenta la corpuri la 1 lunie a. c. având echipament de campanie complet.

Cei cari nu se vor prezenta la concentrare sau nu vor avea echipament vor fi trimiși în judecată ca nesupuși potrivit legei asupra ofițerilor de rezervă și codului justiției militare.

— **Adunarea generală a Soc. de Geografie.** Sâmbătă seara „Societatea regală de Geografie“ și-a ținut adunarea generală anuală, sub augusta prezidență a M. Sale Regelui. La adunare a luat parte și A. Sa R. Principele Carol. După citirea raportului anual de către dl profesor Simeon Mehedinți, cunoscutul savant geograf, dl De Martonne a ținut o interesantă conferință însoțită de proecțiuni despre „Carpații și popularea lor“, în raport cu Munții Alpi.

— **Un congres al advocaților.** Dl dr. Amos Frâncu a intervenit pe lângă dl N. Pârvulescu, decanul baroului din Prahova, pentru ținerea unui congres al advocaților în Ploești, la care să participe numai advocați români. Acest congres ar urma să se țină a treia zi după Rusalii.

— **România la expoziția internațională a cooperației.** Dl Gr. Mladenatz, subdirectorul organizării studiilor și statisticei din Centrala cooperativelor de producție și consum, a plecat la Gand (Belgia), unde urmează să organizeze secția românească de pe lângă palatul expoziției internaționale a cooperației și a operilor sociale, ce va avea loc între 15 lunie — 15 Septembrie a. c. Centrala cooperativelor va expune obiecte de artă, lucrate la unitățile cooperative din țară, diferite fotografii și vederi de pe la unitățile cooperative și băncile populare, precum și un film cinematografic, reprezentând scene din viața noastră cooperatistă. Filmul — conform dorinței comitetului, — va fi rulat în interiorul palatului expoziției.

— **Dna Roman la Cluj.** Marea noastră cântăreață de operă dna Elena Roman, a sosit în localitate, unde astă seară va cânta în opera „Aida“, Vineri în „M-me Buterfily“, iar Luni în opera „Tosca“.

— **In atenția autorităților.** Atragem atenția autorităților asupra faptului că la restaurantul Iosif Nagy din Calea Victoriei, în fiecare seară societăți de câte 30—40 persoane, înțeleg să cânte toate noaptea, stricând toată liniștea vecinilor.

Intr'o cameră împrovizată într'un gang se petrece până la ziua și se cântă atât de scandalos încât atragem atenția autorităților pentru a lua grabnice măsuri.

— **Muncitorești.** La 1 Iunie dl inspector central al muncii. Ioan Chirilă, va face o revizuire a salariilor muncitorilor grafici din întregul Ardeal.

Se crede că nu se va face o prea mare urcare de salarii, având-se în vedere faptul că dela ultima urcare a salariilor până'n prezent, prețurile pieții nu s'au ridicat prea mult.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Un apel al liceului din Salonta-Mare.** Comitetul școlar al liceului de stat din Salonta-Mare roagă pe bunii români, să ia parte la serbările populare ce se vor da la 1 lunie c, în grădina publică a orașului, cu ocaziunea depunerii jurământului noulor cercetași, din cohorta „Grănicerul“.

— **Validarea mărcilor de fabrică.** S'a acordat o prelungire până la 1 Octomvrie pentru invocarea beneficiilor cari decurg din art. 257 al tratatului dela St. Germain, cu privire la validarea mărcilor de fabrică, cari erau valabile în teritoriile alipite, în momentul alipirii.

— **Apartament în centru,** *compus din 4 camere, bucătărie și bae caută un medic. Ofer. 60.000 lei plus chirie anuală. A se adresa la ziar sub „Medic S.“*

— **Jocurile olimpice din Franța.** In unele țări străine s'au publicat informațiuni după cari ar fi imposibil de găsit locuință la Paris pe timpul jocurilor Olimpice. Comitetul olimpic francez ne previne că aceste informațiuni sunt inexacte și că va fi posibil pentru ¡vizitatori să găsească locuințe chiar fără a plăti prețuri excesive, dacă se vor adresa Serviciilor Oficiale pentru locuință ale Comitetului olimpic francez, ale cărui biurouri sunt instalate în Paris, Bulevard Haussmann 19.

— **Deschiderea sesiunei Academiei române.** Duminică la orele 3 a avut loc în Capitală ședința de deschidere a sesiunei Academiei române pe anul 1924. Ședința a fost presidată de dl Iacob Negruzzi, președintele Academiei. Dl V. Pârvan a citit raportul activității desfășurate de Academie în cursul anului 1923, în care s'a ținut 36 de conferințe săptămânale din care 3 solemne: una pentru comemorarea a 200 ani dela moartea marelui istoric și patriot Dimitrie Cantemir, Domnul Moldovei. Această ședință solemnă a fost, prezidată de M. S. Regele care a ținut o măreață cuvântare arătând meritele predecesorului său; celelalte două comemorări solemne au fost cu ocazia comemorării a 100 ani de la moartea marelui prelat și patriot Andrei Șaguna și a marelui profesor și îndrumător al neamului Gh. Lazăr.

*

Deasemenea d. Pârvan a mai vorbit de relațiile Academiei cu streinătatea, de congresele la care a luat parte prin reprezentanții ei; de activitatea desfășurată cu prilejul acordării premiilor la noulle lucrări prezentate Academiei Române și în fine de nevoile actuale ale acestei instituțiuni care nu mai pot corespunde cu situația de azi.

— **Prețul pâinei,** Ministerul de interne a cerut primăriei orașului nostru, să rectifice ordonanța No. 10, relativă la prețul pâinei, dela 5·25 lei la 5 lei pe kgr. de oarece printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, acest preț nu poate fi depășit în nici un caz.

Serbarea
tipografilor clujeni
Un apel către industriașii și comercianții din Cluj

Tipografii clujeni în anul acesta, ca și în ceilalți ani, vor serba amintirea lui Ioan Gutenberg, inventatorul tipografiei. Serbarea se dă în scop de binefacere și cu intenții foarte nobile: **ajutorarea bolnavilor, orfanelor și văduvelor.** Pentruca succesul material al serbării să fie cât mai mare, se vor aranja și jocuri de tombolă. Obiectele de tombolă care se vor trage sorți, sperăm să le putem obține ca dar dela industriașii și comercianții din Cluj. Nădăjduim că industriașii și comercianții vor fi înțelegători față de tipografii clujeni și vor veni în ajutorul aranjatorilor, pentru ca nobilul scop să fie atins și întreprinderea să reușească.

Indeletnicirea tipografică este fără îndoială una care interesează direct sau indirect pe orice om de astăzi, mai ales însă pe industriași și comercianți.

Reclamele ingenioase, scrisorile circulare, cărțile, ziarele și revistele înființate cu scopul de a informa despre viața industrială și economică, toate acestea ajung scopul prin ajutorul tipografiei care face posibile legăturile necesare omenirei în lupta ei pentru progres.

Rugăm pe patronii prăvăliilor și a intreprinderilor să aibă în vedere că numai aceia au dreptul să ridice obiecte de tombolă cari au legitimație din partea Uniunei noastre.

Uniunea tipografilor din Cluj.

In curând va apare:
„Infrățirea Poporului“
foae săptămânala închinată culturei și vieței țărănimei.

Crâmpee de polemica
Cum vine vorba

Conferința dlui N. Iorga despre propaganda românească în streinătate a dat prilej patrioților dela „Lupta“ să-și formuleze păsurile și necazurile, dezideratele și aspirațiile lor.

După ce „Lupta“ constată că se cheltuesc „sume grase de către legațiuni și ministerul de externe“ protestează cu indignare că aceste sume „nu se dau ziariaștilor inițiați, culți și cu serioase legături în lumea din afară“.

E destul de transparent:

Nu este o crimă împotriva supremelor interese ale patriei că aceste „sume grase“ nu sunt păpate de dl Albert Honigmann și Emil D. Fagure „ziariști inițiați, culți și cu serioase legături în lumea din afară?“

Fabulă

Maniu s'a 'npăcat cu Stere;
El patriotul, luptătorul
Alăturea de Trădătorul!

Morală

Se face agurida miere!

Pentru monumentul lui Vlaicu

La apelul făcut în ziare pentru ridicarea unui monument și a unei plăci comemorative în amintirea regretatului Aurel Vlaicu, au mai subscris la despărțământul Orăștie al „Asociației“, următorii: Depuneri vechi: Lei 1802 80 bani Elevul orf. Manolache P. București 10, Stud. Decebal G. Matescu Sinaia 100, Comerciant Iorgu Gh. Gheorghe Huși 50, Cercul stud. Brăilean București 100, Stud. V. Buruiana București 20, Stud. Nic. Zamfirescu București 20, Stud. Auriea Crajea București 25, Stud. Iancu Dumitrescu București 10. Stud. Manolache 15; Căp. în retrag. Valer Pascu Cluj 200, Dr Șt. Casian Tibănești 100, Farm. Vas. Iansincki Rădăuți 100, Ioachim Barză dep. de petrol Mediaș 100, Adm. de plasă Fr. D. Mardan Curtea de Arges 40, Bibl. „Petrea Aronencea“ Brăila 300, Alexandru Timuși Comănești 20, Ziarul „Cuvântul Studențesc“ 445. Suma totală Lei 3457 80 bani.

Această sumă e depusă la institutul de credit „Ardeleana“ din Orăștie în libelul nr. 8782/923.

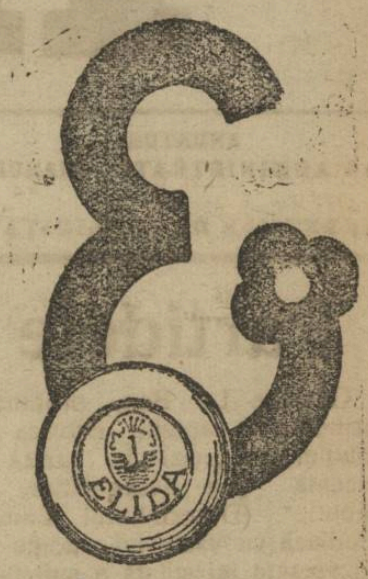

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

este crema cea mai bună din lume!
2768-2

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“, Telefon: 4-40, 3-47.

Inchiderea Congresului inginerilor

Ziua a III-a a Congresului inginerilor

Comercializarea bunurilor statului — Măsuri pentru refacerea căilor ferate — Invățământul technic superior și mediu — Ședința de închidere a Congresului — Moțiunile votate

Congresul general al inginerilor ale cărui desbateri au fost atât de mult urmărite de toată opinia publică, s'a încheiat pe ziua de eri.

Dimineață, sub președinția dlui I. Negruțiu, s'a discutat în primul loc chestiunea muncitorească la noi. Dl ing. Arapu, a arătat rezultatele obținute până în prezent în această importantă chestiune în ceace privește contractele colective de muncă, arătând cazul societăților Petroșani și Reșița. Tot dsa a vorbit apoi despre clădirea de locuințe susținând că rezultatele obținute în administrațiile de Stat sunt mici, de oarece e nevoie de fonduri uriașe, pe câtă vreme la instituțiile particulare rezultatele sunt cu mult mai bune, întrucât acestea își investesc toate rezervele de capital în clădiri.

Asupra codului muncii, nu se poate da un îndreptar regulator al muncii, ci prin legi scurte să se rezolve această chestiune. — Arată apoi punctul de vedere al inginerilor asupra muncii și anume acela al muncii care înobilează pe om.

Dl ing. Petru Budu, expune apoi principiile generale și rezultatele la care s'a ajuns în elaborarea viitoarei legi a technicei, care va cuprinde toate specialitățile și ramurile de activitate. In primul rând prin această lege se va garanta ne confuziunile profesionistului după gradul învățământului profesional, ingineri, techniciani și agenți technici. In al doilea rând, învățământul profesional va aparține profesioniștilor, iar în al treilea rând va fi garantarea de personalități technice necontestate în fruntea administrațiilor, prin recomandarea din partea marei comisiuni technice a 3 persoane, dintre care guvernul va avea dreptul să delege pentru funcțiunile superioare.

Urmează apoi dl. Mihăescu, care face o comunicare asupra salarizării funcționarilor dela instituțiile de Stat și particulare. Arată neapărata nevoie a unei salarizări proporționale cu scumpetea vieții, salarizare la care să se poată ajunge în cel mult doi ani.

Dl ing. Negruțiu face apoi o comunicare asupra chiriilor și construcțiunilor și propune mijloace prin care statul să poată obține fonduri, cari date funcționarilor, să-i pună pe aceștia în situația de a putea suporta libera concurență a chiriilor, și care va avea drept rezultat creșterea impozitului pe venitul imobiliar.

Cu acestea ședința se ridică pentru a se continua după masă, când s'au propus și moțiunile.

Ședința de după amiază

Inchiderea Congresului și moțiunile votate

După masă la orele patru, dl ing. I. Negruțiu deschide ultima ședință a Congresului inginerilor. Dl Ing. A. Zănescu, dă citire unei moțiuni a secției transporturilor pe CFR. prin care se arată că administrația CFR. va trebui să dispună larg pe viitor de toate materialele necesare și să primească fondurile trebuincioase pentru investițiunile productive, reclamate de exploatare.

In acest scop trebue dată căilor ferate toată autonomia administrativă și financiară și mai cu seamă, să se dea posibilitatea emancipării de sub legea Comptabilității publice, conducându-se după legiuirile cari condiționează regimul industriilor particulare.

La secția lucrărilor publice, dl referent inginer I. Demetrescu, citește moțiunea acestei secțiuni, prin care se cere să se întocmească o lege unitară și egală a drumurilor, pentru toată țara, pe baza materialului documentar din țară și pe baza experiențelor științifice din străinătate și cere totodată ca legea drumurilor să fie supusă unei desbateri cât mai amănunțite a specialiștilor.

Dl ing. Hoisescu, expune moțiunea secției minelor, prin care se cere o cât mai urgentă intensificare a exploatărilor miniere și spune că anteproectul de lege al minelor este insuficient adaptat condițiunilor economice și technice și cere ca aceasta să fie supus unei largi discuții a reprezentanților cercurilor interesate, fără considerații de ordin politic.

Dl ing. șef. Petru Budu, în calitate de referent al secției sociale citește moțiunea, prin care se cere în unanimitate regia de stat comercializată, pentrucă o lege unică nu poate dispune de avutul general al țării.

Din partea secțiunei Silvice, dl C. P. Georgescu arată dezideratele acestei secțiuni și spune că pădurile Statului vor trebui să fie considerate ca bunuri de interes general, iar exploatarea lor să fie stabilită prin o lege în acest sens, întocmită de specialiști. Relativ la problema cadastrală la noi, e necesar să se înființeze un regim cadastral în toată țara și formarea elementelor de conducere, prin specializarea technicei cadastrale în școlile politechnice și prin înlăturarea formalităților inutile.

Dl ing. Leonida din partea secției energie, arată că în timpurile de față se impune o cât mai mare cruțare de material și totodată e necesar să se studieze și să se pună în aplicare cât mai urgent chestiunea electrificării parțiale a căilor ferate, începând cu regiunile muntoase.

Dl ing. Gh. Nicolau, subsecretarul școalei politechnice din București, propune moțiunea care se votează, din partea secțiunei învățământului technic, prin care se declară ca în ceeace privește învățământul technic superior, acesta corespunde întru totul nevoilor technice ale țării noastre, însă pe de altă parte învățământul technic mediu, lasă foarte mult de dorit și se impun grabnice măsuri de îndreptare.

După acestea dl inginer Negruțiu mulțumește congresiștilor pentru munca depusă în slujba technicei românești cu ocazia acestui Congres și ridică ședința.

La acestea răspunde dl ing. Stratilescu, președintele A. G. I. R. mulțumind la rândul său autorităților din Cluj, pentru felul cum au găzduit pe inginerii români. — In automobile congresiștii au vizitat apoi mai multe instituții industriale din localitate, iar seara la orele 9 a avut loc masă colegială la restaurantul New-York.

Fuziunea întârzie încă

Nici-o confirmare pe ziua de ieri — Un acord principial — Noui greutăți de învins. D. Stere nu vrea să se retragă. Takiștii amenință. Tratativele continuă

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist încă nu se confirmă. Declarațiile făcute de d. Goldiș la Cluj nu corespund unei realități de fapte. Bănuiala noastră că dsa a scontat rezultatul tratativelor, cari aveau să se continuie Luni și Marți, pare a fi întemeiată.

Ziarele partidului național și ale partidului țărănist nu vorbesc nimic despre fuziune. Presa pretinsă independentă de asemenea a amuțit. Această atitudine de neînțeles poate avea două explicații. Interesații fuziunei, atât de guralivi până acum, nu pot amuți decât față de un fapt împlinit. Prin urmare, sau înțelegerea este deplină între cele două partide și nu se așteaptă de cât momentul prielnic pentru a se anunța în mod oficial fuziunea și în acest caz tăcerea presei oficiale este explicabilă, sau fuziunea încă întâmpină greutăți, și în acest caz se explică tăcerea presei așa zise independente.

După știrile pe care le avem din București, delegații celor două partide au căzut principial de acord. Fuziunea însă n'a fost încheiată. Mai sunt încă greutăți de învins. Astfel, în compunerea comitetului executiv, contrar svonurilor lansate de dl Goldiș la Cluj, țărăniștii susțin a numi pe dl Stere ca reprezentant al Basarabiei. Partidul național nu poate însă accepta nici măcar sub această formă prezența dlui Stere la conducerea noului partid fuzionat. Takiștii rămân hotărâți la punctul lor de vedere: „Sau fuziunea fără dl Stere, sau despărțirea lor de partidul național", spun aceștia.

Amenințarea este destul de serioasă și dl Maniu își dă perfect de bine seama că takiștii au dreptate din toate punctele de vedere. Prezența dlui Stere, astăzi în această formă numai, este o primire a dsale la conducerea partidului național țărănist pentru mai târziu. Căci se pune întrebarea: Dacă dl Stere într'o viitoare alegere nu se va mai alege deputat în Basarabia ceeace este foarte posibil, care va fi situația dlui Stere în partid?

Va consimți dsa să se retragă de bună voie din comitetul executiv, imediat ce calitatea care îl menține acolo va înceta? Desigur că nu. Dl Stere a dovedit în repetate rânduri că nu vrea să se lase înmormântat politicește și odată ajuns la conducerea unui partid cu oarecare suprafață politică, precum crede că va fi noul partid va da îndărăt cu niciun [illegible]

Astfel stând lucrurile, spre o fuziune a partidului național cu partidul țărănist nu se poate vorbi decât ca despre un act principial acceptat de părți, dar neîncheiat încă. Viitorul poate deci aduce toate surprizele. Cunoscând moravurile acestor două partide nimic nu poate fi exclus. Fuziunea se poate rupe în orice moment. Ceea ce este cert, e că tratativele se continuă în momentul când scrim aceste rânduri și că declarațiile dlui Goldiș nu aveau niciun temeiu Duminică.

A. R. Gus.

Presa maghiară

Contele Károlyi la Paris

Ziarul evreo-maghiar „Uj Kelet" ne aduce știre că fostul prim-ministru al Ungariei, contele Károlyi Mihály a sosit la Paris cu scopul de a începe tratative politice cu șefii partidelor franceze de stânga.

Procesul atentatorului la viața lui Horthy

Ziarul „Ujság" din Cluj publică amănunte asupra felului cum a decurs procesul atentatorului ungur Starom Sándor care a încercat să ucidă pe guvernatorul Horthy. Acesta, a avut înaintea tribunalului o atitudine din cele mai dârze. A declarat că nu neagă faptul ce i se impută. Omorul l'a plănuit pentrucă a voit să scape țara de sistemul horthyst.

— *„Dacă astăzi a-și fi liber, a-și încerca din nou să-l omor pe Horthy"* — a declarat el în fața tribunalului.

Criza partidului maghiar

„Nu pot admite — scrie d. Balázs Elemér în ziarul „Haladás" — că numai acela ar fi potriviți pentru conducerea partidului maghiar cari au fost politiciani și înainte de schimbarea imperiului.

Din contra, sunt de părerea că în urma împrejurărilor pretutindeni schimbate, adevărații conducători n'ar fi cei de mentalitatea unor vremuri apuse, ci tinerii cari înțeleg vremurile noui și sunt capabili să vadă în viitor.

Acea parte a conducerii partidului maghiar care a fost și până acum o piedecă, pentru ca partidul să reprezinte într'adevăr întreaga maghiarime, să sperăm, va înțelege, într'un sfârșit situația și din comandant va primi de bună voe să remână simplu soldat.

Dacă noua conducere, care va trebui să întrunească încrederea atât a maghiarimei cât și a românimei dominantă, se va strădui să schimbe programul partidului conform împrejurărilor reale și a faptelor și va arunca ca pe ceva netrebnic tot ce este în legătură cu politica de paragrafe, — atunci întreaga maghiarime muncitoare, doritoare de progres și pace să va înregimenta sub steagul acestui partid devenit într'adevăr unitar.

In acest caz, toate partidele românești vor primi să stea cu partidul maghiar de vorbă, deoarece vor fi silite să-i recunoască calitatea de adevărat reprezentant al maghiarimei".

Nouă piesă românească în ungurește

„Trupa dramatică din Târgu-Mureș care joacă actualmente la Sibiu — scrie ziarul „Keleti Ujság" — va reprezinta o nouă piesă românească. Piesa pe care directorul Kovács Imre vrea să o pună pe scenă este „Prejudecata" de d. Romulus P. Voinescu, în traducerea dlui Kádár Imre. Ea va vedea lumina rampei la începutul lunei Iunie".

O interpretare originală

Pentru a explica deosebirile ce există în sânul partidului maghiar, ziarul „Ellenzék" dă următoarea originală interpretare.

„Națiunea maghiară — scrie confratele — a fost întotdeauna una din cele mai unitare din lume. Această calitate poporul maghiar al Ardealului și-a păstrat-o ca pe o moștenire a secolilor, și în nouile împrejurări. In această mare uniformitate a noastră își are rădăcina aparenta discordie a noastră.

Această discordie, considerată și de noi drept blestem, este exemplificată de acea lege a științei naturale în sensul căreia electricitățile de același ger se resping."

Naționalism maghiar în... Mexic

„Keleti Ujság" ne aduce știrea că cetățeanul mexican Bodo Sándor, un Ungur de 28 ani, originar din Târgul-Mureș și cu mari merite în desvoltarea aviației mexicane, a intervenit cu succes pe lângă guvernul din Mexic să-i încredințeze populara unui teritoriu, de un jumătate milion de hectare. Acest teritoriu de întinderea unui județ va fi populat — așa vrea dl Bodó Sándor — numai cu Unguri.

In primul rând vor primi pământ pe gratis toți Ungurii și familiile lor expatriate din Ardealul românesc.

In viitorul apropiat se va începe fără întârziere pe acest teritoriu clădirea „satelor ardelenești", — ca să întrebuințăm și noi vorba lui „Keleti Ujság".

Supărarea lui „Ellenzék"

Ziarul „Ellenzék" este foarte supărat că limba maghiară a ajuns în Bănat pe al treilea plan, fiind Românii și Șvabii în majoritate. In urma proporției acestor trei neamuri din Bănat, publicațiile oficioase vor fi scrise în românește, nemțește și numai după aceia și în ungurește.

Deși în Bănat Ungurii aproape nu există, ziarul „Ellenzék" este foarte nemulțumit cu această nouă orânduire de lucruri.

Îi atragem însă atenția asupra situației din Ardealul de subt Unguri când limba românilor deși eram o majoritate covârșitoare era absolut nesocotită și nu era întrebuințată în publicațiile oficioase în nici un fel.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Program senzațional la Barul Grădinei de iarnă Central

Inceputul la 9 oara

Intrare liberă!

Cauciue Michelin Cablé Stock, Automobile Buick, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile **PERRY** Telefon: 999. Str. R. Maria 2.
2527—3

Care este adevărata situaţie
în Basarabia
Cum privesc Basarabenii unirea şi pe cei ce uneltesc contra ei — Starea de ... a ţărănimei basarabene — Care este adevărul asupra administraţiei în Basarabia
Interview-ul dlui ministru I. Inculeţ

Interviewat de un redactor al ziarului „Viitorul" din Capitală asupra adevăratei situaţii din Basarabia, dl Ministru al Basarabiei, I. Inculeţ, a dat acestuia câteva declaraţii cari vin să spulbere definitiv toate minciunile răspândite de rău voitori şi de duşmani asupra stăpânirei româneşti în această provincie românească. Astfel, întrebat despre felul cum privesc Basarabenii unirea şi pe cei cari uneltesc contra ei, dl Ministru Inculeţ a declarat:

„Ţăranii dela noi nu se prea ocupă deocamdată cu altă politică decât cu aceia a dobândirei pământului şi-a muncii câmpului.

„D. Ion I. C. Brătianu, având prevederea clară a omului de stat, şi-a spus, din capul locului cuvântul său hotărâtor asupra exproprierei marilor proprietăţi dintre Prut şi Nistru. Guvernul d-sale a făcut tot posibilul ca pământul expropriat să fie împărţit ţăranilor cari îl muncesc azi cu pricepere şi sârguinţă.

„Ivindu-se pretenţiunile imperialiste ale guvernului comunist de la Moscova şi necesitatea acestui regim de teroare de-a face din revendicarea Basarabiei un suport moral pentru salvarea unei politice care a devenit absolut nepopulară în Rusia, ţăranul basarabean n'a luat în serios pretenţiunile afişate în conferinţa dela Viena. Robii dinainte de războiu devenind după Unire oameni liberi şi stăpâni pe pământul care le-a fost dat, apreciază cum se cuvine grija ce-o au pentru nevoile lor actualii conducători ai Statului român.

„Ţăranii români din satele basarabene şi mai ales cei din apropierea Nistrului nu vroesc să creadă când li se spune că'n Rusia ar fi mai multă libertate, mai multă dreptate şi mai mare belşug decât în România.

Ei văd zilnic refugiaţi cari rătăcesc dealungul frontierei, goi şi flămânzi şi cari preferă, adesea, să moară decât să se înapoeze în ţara de unde au plecat.

„In mintea lui simplă dar cinstită românul nostru îşi dă seama că aceia cari se refugiază din Rusia şi voesc să vină la noi nu lasă în urma lor de cât teroarea, nedreptatea şi sărăcia unui regim nefast.

Ţăranii cari în România stăpânesc şi muncesc în libertate pământul ce le-a fost împărţit, ştiind că bolşevismul rusesc de azi ar fi pentru ei tot atât de vitreg ca şi ţarismul de altă dată, nici nu se gândesc că ar fi posibilă o reîntoarcere a lor către pravoslavnica Rusie",

Conferinţa de la Viena şi Basarabenii

In ceea ce priveşte conferinţa de la Viena dintre noi şi Soviete şi despre felul cum a privit populaţia basarabeană mersul lucrărilor acestei conferinţe, dl Ministru Inculeţ a declarat:

„Conferinţa dela Viena, în care delegaţii sovietelor şi-au manifestat intenţiunile lor imperialiste şi au cerut plebiscit pentru Basarabia, a produs cum era firesc o impresiune mult mai mare asupra populaţiunei dela oraşe.

Românii au primit cu indignare vestea că ruşii, fie aceştia bolşevici sau reacţionari, mai nutresc încă gândul de-a putea stăpâni cândva pământul nostru moldovenesc.

Populaţia minoritară de altă naţionalitate decât cea rusă a privit cu nepăsare la pretenţiunile nejustificate ale bolşevicilor şi aceasta, din cauză că n'a crezut niciun moment în seriozitatea cererilor formulate în conferinţa dela Viena.

„In afară de români, cari fără deosebire de culoare politică sunt cu toţii partizanii convinşi ai Unirei şi în afară de paşnica populaţie minoritară, trăesc în oraşele Basarabiei o seamă de oameni cari uneltesc împotriva statului nostru. Aceştia au tresăltat de bucurie când Unirea a fost adusă în discuţie la Conferinţă şi-au crezut o clipă că drepturile imprescriptibile ale României asupra provinciei dintre Nistru şi Prut vor putea fi ştirbite printr'un plebiscit.

„Speranţele rusofililor din Basarabia, cari stau în solda comuniştilor dela Moscova, au fost mari în ajunul Conferinţei fiindcă credeau în reuşita unei revoluţii al cărei început îl aşteptau.

„Revoluţia pusă la cale de soviete n'a isbucnit şi aceasta spre marea deziluzie a uneltirilor din afară şi dinăuntru cari nu şi-au dat seama că masele se ridică şi protestează numai împotriva asupririlor nedrepte şi abuzive.

„Ori — spune hotărît dl Ion Inculeţ — populaţia din Basarabia, în marea ei majoritate nu vrea să auză de revoluţie fiindcă e convinsă de dreptatea Unirei şi nimeni nu este azi terorizat în această provincie românească.

„Turburările neputând fi deslănţuite în ţară iar Marile puteri ratificând unirea Basarabiei cu România, **fără să vrea s'auză de-o modificare a tratatelor existente,** acei cari sperau într'o nouă subjugare a provinciei noastre dintre Nistru şi Prut au început **să-şi dea seama că toate nădejdile lor sunt zadarnice."**

In ceeace priveşte adevărul asupra felului cum este administrată Basarabia, dl Ministru I. Inculeţ a adăugat următoarele:

„Indată după Unire, noi basarabenii n'am avut un aparat administrativ pregătit pentru a face faţă tuturor necesităţilor. Din vechiul Regat, căruia războiul îi nimicise multe energii şi nenumăraţi funcţionari de carieră, nu ne-au putut fi trimişi oameni destul de pregătiţi pentru a conduce serviciile publice.

„In cei şease ani dela Unire aparatul administrativ s'a completat şi îmbunătăţit, cu elemente noui basarabene sau cu altele ce ne-au fost trimese din vechiul Regat spre a le înlocui pe cele vechi.

„Guvernul actual a făcut tot ce ia stat în putinţă să stârpească abuzurile din administraţie şi să urmărească pe cei cari abuzau.

„Azi nu se mai fac rechiziţii, nici arestări ilegale şi nici abuzuri de putere. Separaţiunea atribuţiunilor pe cari le au autorităţile militare şi cele civile este bine definită.

Administraţia din Basarabia poate fi dată ca exemplu altor administraţii din ţară".

*

Declaraţiile pe cari dl Ministru al Basarabiei le-a făcut au cu o importanţă deosebită întru cât aduc cu ele asigurări preţioase de buna orânduială ce domneşte peste Prut.

Foiletoanele „Infratirei"

Ziarul

Infrăţirea

reorganizându-se complect cu începere dela 1 Iunie, va da o deosebită atenţie foiletonului cultural, acest gen care a intrat în tradiţie şi a făcut gloria presei ardeleneşti.

De aceia ziarul

Infrăţirea

pe lângă colaboratorii ei de până acum, pentru a da o mai mare viaţă foiletoanelor sale, şi-a asociat următoarele forţe noui:

Nichifor Crainic
inspiratul poet tradiţionalist, premiat de Academia Română, autorizatul cunoscător al chestiilor eclesiastice.

Cezar Petrescu
vigurosul prozator, premiat de Academia Română.

G. M. Ivanov
admbirabilul cunoscător al vieţei ruseşti, care interesează atât de aproape ţara noastră.

In curând ziarul

Infrăţirea

îşi va asocia noui şi viguroase forţe.

BERSON

Toc şi talpă de cauciuc
BERSON
se pună cismarul pe ghetele Dv. câci economişiţi nu numai bani, dar veţi menaja atat picioarele cât şi ghetele Dv.
Lloyd 3424

No. 17676-E—924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 9 Iunie a. c. la ora 12 se va ţine la Direcţia IV. Reg. C. F. R. din Cluj o licitaţie publice pentru darea în intreprindere a transporturilor şi curselor mai jos specificate.

a) Transportarea casselor de bani, coletelor şi corespondenţei de la statia Cluj la sediul Direcţiei Regionale din Cluj, Calea Victoriei No. 53 invers.

b) Transportarea coletelor şi materialelor la ştaţia Cluj Magazia de Materiale E. din Cluj şi invers.

Concurenţii vor trimite ofertele legal timbrate în plicuri închise până în ziua şi la ora ficsată Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj Serv. Economat când se va deschide în şedinţa publică. Transporturile se face zilnic. Ofertanţii vor depune la Cassa Centrală a acestei Direcţiuni o garanţie de 5% din valoarea ofertei, iar chitanţa se va anexaze la ofertă. Fără garanţie oferta nu va fi luată în consideraţie. Angajamentul se va face pe un an. Informaţii se pot lua de la Serviciu de Economat al Direcţiunei IV. Regională C. F. R. din Cluj intre orele 11—14.

3544 **Direcţiunea IV. Regională C. F. R.**

RESTAURANTUL „HORNAR"
(GRĂDINĂ DE VARĂ)

Cluj, Calea R. Ferd. 63.

Mâncări delicioase. — Vinuri excelente. — Preţuri moderate.
1582

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Frământările din sânul partidului maghiar

Comunicatul comitetului executiv al partidului maghiar desmințit de „Keleti Ujság“

Conducerea partidului maghiar n'a avut curajul să pună chestiunea de încredere sau neîncredere cu prilejul adunării comitetului executiv — Ziarul democraților unguri „Keleti Ujság“ desminte comunicatul partidului maghiar —

Este neîndoios că în sânul partidului maghiar, aşa zisele curente „oligarhice“ şi „democratice“ sau: „retrograde“ şi „progresive“ sunt nişte realităţi.

Ungurii din Ardeal aparţinând tuturor claselor sociale, este firesc ca marele proprietar, de pildă, să reprezinte alt curent în sânul partidului decât uu mic burghez, funcţionar sau ţăran.

Tot atât de firesc este ca cei dela conducerea partidului maghiar să facă totul pentru a da actualei organizaţii politice a ungurilor din Ardeal aparenţa unei cât mai indestructibile unităţi.

Acest scop a fost urmărit şi la recenta adunare a comitetului partidului maghiar. Elementele reacţionare dela conducerea partidului maghiar ar fi voit şi de astădată să reducă la tăcere pe cei ce reprezintă interesele masselor populare ungureşti. Elementele democratice ungureşti se întăresc însă din ce în ce şi înăbuşirea glasurilor este o încercare tot mai grea. Ele cer ca actuala conducere a partidului maghiar să plece fără întârziere.

Unul dintre numeroasele ziare, „Keleti Ujság“, nu face vre-o taină din faptul existenţei curentului care cere:

„plecarea din fruntea partidului maghiar a actualei conduceri“.

Acelaşi ziar cere ca la conducerea partidului maghiar să intre şi elementele ţărăneşti şi muncitoreşti.

*

Considerând existenţa atâtor curente contrare, precum şi nemulţumirea tot mai generală a membrilor partidului faţă de conducătorii actuali, am fi aşteptat măcar atâta curaj din partea acestora ca să pună la vot chestiunea de încredere sau neîncredere.

Referitor la această chestiune comunicatul partidului maghiar spune următoarele:

„Cu prilejul şedinţei comitetului executiv a ieşit la evidenţă indestructibilitatea unităţii partidului, precum şi încrederea comitetului executiv faţă de actuala conducere“.

Această parte a comunicatului a fost însă categoric desmințită de ziarul „Keleti Ujság“, care scrie următoarele:

„La comunicatul oficios trebue să adăugăm acea sigură informaţie a noastră, că la şedinţa comitetului executiv al partidului maghiar nu s'a primit decât o propunere: cea a domnului Bernády Gy., în care nu se vorbeşte nici de încredere, nici de neîncredere faţă de nimeni. Această chestiune nici nu s'a pus de nimeni“.

*

Comunicatul partidului maghiar precum şi desmințirea din partea ziarului „Keleti Ujság“ arată atmosfera tulbure ce planează deasupra acestui partid.

Mai reies din acest caz sforţările desperate ale actualei conduceri de a înfăţişa cu orice preţ maghiarimea din Ardeal ca una care are cea mai nepărmurită încredere în ea.

— La ce resultat va duce lupta elementelor democratice a ungurilor din Ardeal, precum şi dacă ei vor înţelege să tolereze şi pe mai departe tirania reprezentanţilor oligarghiei maghiare, se va vedea în cel mai scurt timp.

În jurul fuziunei

partidului naţional cu partidul ţărănesc

Fuziunea nu s'a făcut

Desmințirea categorică a declaraţiilor dlui Goldiş Noui dificultăţi în calea „pertractărilor“ — Un articol semnificativ din „Lupta“

Ne ocupăm în altă parte a ziarului nostru despre stadiul în care se află tratativele de fuziune dintre partidul ţărănist şi partidul naţional. Deducţiunile noastre de acolo se confirmă ca juste. „Lupta“, ediţia de provincie, sosită astăzi dimineaţa la Cluj ne aduce următoarea desmintire categorică dată declaraţiilor dlui Goldiş:

„Adevărul“ a publicat aseară, sub forma unei ştiri senzaţionale, o telegramă din... Cluj prin care se anunţă, din cercurile conducătoare politice din Ardeal că s'a stabilit acordul dintre partidul naţional şi cel ţărănesc.

„Nici d. I. Maniu, nici d. I. Mihalache, cari au fost ieri întrebaţi, la Cameră, de către amici politici şi ziarişti, asupra acestei ştiri, n'au putut s'o confirme.

„De abia peste câteva zile tratativele vor lua un caracter determinant. Până acum tot n'au ieşit din faza preliminărilor.

„Iată adevărul. Suntem dar departe încă de ştirea dela Cluj.

„Nu putem pricepe pentru ce unii confraţi sunt grăbiţi a lansa astfel de ştiri cari se pot controla cu cea mai mare înlesnire.

„In cursul unor tratative politice e firesc să se ivească şi chestiuni cari să creieze, la un moment dat, dificultăţi. Intr'o zi tratativele merg bine, într'alta stagnează. Pentru marele public nu prezintă nici un interes să se destăinuiască zilnic cursul unor astfel de tratative. De aceia nu dăm amănunte.

„De pildă tocmai eri când „Adevărul“ a lansat vestea realizării fuziunei, tocmai ieri convorbirile dintre naţionalişti şi ţărănişti s'au izbit de dificultăţi pe chestiuni principiale.

„De aceia ne abţinem dela orice profeţii şi aşteptăm ca chestiunea fuziunei să iasă din faza preliminărilor.“

Desmințirea „Luptei“ vine de sigur din partea fracţiunei takiste a partidului naţional. Ea dovedeşte afirmaţia noastră că d. Stere continuă a fi un serios obstacol la realizarea fuziunei şi că, dacă fracţiunea partidului naţional ar înclina să accepte pe d. Stere ca conducător, fracţiunea takistă este hotărîtă să se opună cu toate mijloacele la aceasta. Dificultăţile despre care vorbeşte „Lupta“ tocmai acestea reprezintă, şi dovedesc că în sânul partidului naţional fuziunea a provocat o serioasă criză, care poate avea urmări fatale.

Aplicarea reformei agrare

Excluderea celor cari nu cultivă pământul

In marea operă de împroprietărire, înşelându-se — pe alocuri — buna credinţă a organelor însărcinate cu întocmirea tablourilor de îndreptăţiţi la împroprietărire, trecându-se în ele persoane cari nu întruneau condiţiunile cerute de lege, luând astfel locul celor îndreptăţiţi, ministerul de agricultură a hotărât să îndrepte aceste greşeli.

In consecinţă, prin agronomii regionali, se va face o cercetare amănunţită a tablourilor de împroprietărire, scoţându-se din ele toţi acei cari fără a fi cultivatori de pământ aşa cum cere legea, au fost totuşi împroprietăriţi.

Lucrările vor trebui făcute într'o lună de zile, astfel ca în toamnă după ridicarea recoltelor să fie împroprietăriţi adevăraţii îndreptăţiţi.

Criza politică din Germania

Berlin, — Cercurile politice aşteaptă cu încordare rezultatul conferinţei dintre conservatori şi partidul liberal în care se va decide soarta cabinetului Marx.

Conservatorii optimişti cred că Marx va prezenta preşedintelui Ebert demisia cabinetului, pe când aripa stângă a liberalilor are convingerea că Marx se va înfăţişa împreună cu vechiul cabinet în noul Reichstag şi va cere un vot de încredere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 29 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Film opera! Film opera;

Cel mai senzaţional, eveniment artistic! Mare noutate cinematografică! Exactă reprezentaţie Americană!

Râde Bajazzo

Film senzaţional, cu muzică de operă în 5 acte. Acompaniament vocal. Cu concursul celebrilor artişti de mare renume: Doamna Adrienne de Salvy, soprana lyrică, D lui Vilhelm Kertész celebrul tenor, Eugen Virányi maestru de orchestră. Regisor: Alexandru Klein director.

CINEMA URANIA

După cunoscutul roman al marelui scriitor englez: Lyr Antony Hope:

Froso

Fiica Neapoliei

2 serii, 12 acte, într'o singură reprezentaţie.

CINEMA APOLLO

Cavalerul stiletului

Dramă senzaţională în 6 acte.

„Infrăţirea“

reorganizându-se complect, cu începere de la 1 Iunie, va publica în fiecare săptămâna

Pagina Femeei

consacrată vieţei sufleteşti, acţiunei intelectuale şi sociale — tutulor manifestărilor femeei — în deosebi femea din Ardeal — petoate terenurile

Pagina Femeei

din

„Infrăţirea“

va publica convorbiri, însoţite de fotografii, cu personalităţile reprezentative ale lumei feminine din Ardeal.

Subsemnaţii cu inimă înfrântă de durere aducem la cunoştinţă tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor cumcă mult iubitul nostru soţ, frate şi cumnat

Constantin Cornel Serb

inginer şef,

după lungi şi grele suferinţe şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului, Luni în 26 Maiu 1924, în al 42 an al vieţii, după o căsătorie fericită de 11 luni.

Rămăşiţele pământeşti ale scumpului nostru defunct se vor aşeza spre vecinică odihnă, Joi, în 29 Maiu 1924, la ora 3 p. m. după ritul bisericei ortodoxe-române, dela capela cimiterului comun din Cluj.

Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Cluj, la 26 Maiu 1924.

Aniţa Şerb n. Colceriu, soţie; Lucreţia dr Gherasim n. Colcer, Ioan Hândoreanu, Ioan Muntean, Nicolae Hândoreanu, Ioan Ghişe, Cornelia Badiu n. Şerb, Maria Hândoreanu n. Şerb, Aron Şerb preot, Ana Muntean n. Şerb, Dochia Hândoreanu n. Şerb, Elena Ghişe n. Şerb, Nicolae Şerb inv., Marina Bucurenciu n. Şerb, fraţi şi surori; Gheorghe Bucurenciu inv., dr Aurel Gherasim, cons. de Curtea de Apel, cumnaţi şi cumnate.

Toată lumea ştie

că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot

calitate din timpuri normale MARCA „REX“.

2887

De prima calitate plecuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.

Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

$520

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elice. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna" pleaca din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Australia etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşavoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3515

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reclama este sufletul comerţului

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj

atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni in mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

MICA PUBLICITATE

Sefi de ateliere, contramaiştrii. Se caută pentru atelierele de reparat locomotive. A se indica etatea, referinţe şi salariul pretins. A se adresa: Societatea „Franco-Română" de Material de Drum de Fer. Str. Rahovei No. 260 Braila. 3549-2.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Toată lumea aleargă la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Nr. 5855—924. M. V.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că, se va ţine licitaţie publică în ziua de 7 Iunie, 1924 la ora 11 a. m. în conformitate cu legea contabilităţii publice art. 72—83, cu oferte închise şi sigilate, în localul Direcţiunei Regională XI. San. Cluj, Calea Victoriei Nr. 27, pentru procurarea a cca 2020 perechi pantofi de piele pentru bolnavi.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia Dlor concurenţi cu începere dela 26 Maiu a. c., în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a m., la Serviciul de Economat din Direcţiunea Reg. XI. San. Cluj, Str. Gen. Grigorescu 47—49.

Directorul Reg. XI. San. Inspector Gen.: **Titu Ionescu.**
Şeful Economatului delegat: **Maior.**

Apă ferbinte în 3 minute mânciră încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Pyram

PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE" DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1091 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Vineri 30 Maiu 1924.

Infrățirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorităţi . 600 L

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

77 Onor Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 4924

Democraţie şi patriotism

— Răspuns unui articol al dlui Simion Mehedinţi —

Dl Simion Mehedinţi publică în „Universul" un articol purtând titlul „Situaţia actuală". Fostul ministru din guvernul Marghiloman se arată îngrijorat de viitorul României şi afirmă că reputaţia nu prea bună pe care ţara noastră ar fi având-o în străinătate se datoreşte faptului că nu ţinem pasul în democraţie cu statele occidentale. Dl Mehedinţi se plânge că la noi ideile democratice nu stăpânesc cu totul viaţa publică şi că, biruitoare pretutindeni în lume, numai în România democraţia nu este o realitate.

Aşa dar, iată-l pe dl Simion Mehedinţi campion al democraţiei! Dar de unde şi până unde este dsa în drept să se înfăţişeze ca un luptător pentru triumful democraţie? Fiindcă noi ştim foarte bine că dl Simion Mehedinţi a fost conservator îndârjit, crescut la şcoala junimismului, făcând mai târziu parte din tabăra celor cari s'au împotrivit mai mult tendinţei de democratizare a vieţei noastre de stat, tendinţă pe care a reprezentat-o totdeauna partidul liberal. Şi consecvent cu principiile sale şi înţelegător al necesităţilor naţionale, acest partid a realizat cele două mari reforme democratice: votul universal şi împroprietărirea, dl Simion Mehedinţi, alături de toţi ceilalţi conservatori, s'a rostit în numele ideii conservatoare împotriva unor reforme al căror caracter democratic era socotit de dsa ca revoluţionar.

Şi atunci cum se poate plânge dsa că România nu e destul de democratică? Dar aşa cum este democraţia noastră, dl Mehedinţi nu era printre cei îndreptăţiţi să se declare nemulţumiţi de ea, fiindcă dl Mehedinţi n'a făcut nimic pentru a pregăti şi a asigura biruinţa democraţiei în România. Dimpotrivă, a fost unul din adversarii ideilor liberale.

Democraţia română nu datoreşte nimic dlui Simion Mehedinţi. Deaceia nu-l putem vedea pe dsa făcând imputări politicei noastre care n'ar fi îndeajuns străbătută de înviorătoarele curente democratice.

Dar dl Simion Mehedinţi îşi exprimă îngrijorarea şi în ce priveşte situaţia şi viitorul României-Mare. Dsa vorbeşte de „jertfa enormă a naţiunei", „de suferinţa ei supra-eroică în mijlocul catastrofei adusă de trădarea ruşilor", jertfă şi suferinţă prin care s'a realizat România de azi. Cu ce-a contribuit însă dl Mehedinţi la înfăptuirea unităţii naţionale? Ne aducem aminte că, în clipa când se punea în faţa conştiinţei naţionale problema intrării noastre în războî, tocmai pentru a ajunge la unire, dsa se găsea în mijlocul acelora cari, despărţindu se de naţiune, au făcut acea tristă politică împotriva războiului de întregire. Iar mai târziu, când trădarea Rusiei, ne-a răpit putinţa de a mai lupta cu armele, dsa a făcut parte din guvernul dlui Marghiloman, a cărui politică însemna o renunţare la ceiace era lupta şi idealul ţării.

Ca şi democraţia, nici unitatea naţională nu datoreşte nimic dlui Simion Mehedinţi. Iată de ce nu putem primi lecţiile de democraţie şi de patriotism ale dsale.

Greşelile se plătesc în politică, spune dl Mehedinţi. In România însă ele scapă deseori de subt puterea acestei reguli. Căci altminteri n'am vedea astăzi oameni cari au păcătuit împotriva naţiunei împănându-se în patrioţi şi nu ne-ar fi dat să primim lecţii de democraţie dela cei pe cari toţi i-am cunoscut ca hotărâţi reacţionari.

Aplicarea reformei agrare

Cercetarea tablourilor de împroprietărire

Ministerul Agriculturii a luat măsura ca prin agronomii regionali să se facă o cercetare amănunţită a tablourilor de împroprietărire.

Această măsură a fost luată pentru a îndrepta unele greşeli cari s'au săvârşit cu prilejul întocmirei tablourilor de îndreptăţiţi la împroprietărire. Astfel înşelându-se bună credinţa organelor însărcinate cu întocmirea acestor tablouri, s'au trecut în tablouri persoane cari nu întrunesc condiţiunile cerute de legea agrară.

In urma cercetărilor vor fi scoşi de pe tablouri toţi aceia cari fără a fi cultivatori, aşa cum cere legea, au fost totuşi împroprietăriţi.

Această măsură este binevenită. Ea dovedeşte solicitudinea pe care guvernul o are faţă de ţărănime ale cărei drepturi înţelege să le ocrotească şi dovedeşte în acelaş timp grija conducătorilor actuali ca aplicarea reformei agrare să nu dea prilej la nedreptăţi sau abuzuri. Pământul nu trebuie să între decât în stăpânirea celor cari-l lucrează. Acesta este rostul reformei şi guvernul îşi dă seama că orice încercare de a eluda dispoziţiile legei trebuie reprimată. Iată explicaţia măsurii luate de ministerul agriculturii.

<u>Anchetele „Infrăţirei" în chestia minorităţilor</u>

Dl Ugron Istvan, sefuI partidului maghiar face declaratii „Infratirei"

„Imprejurările schimbate trebuesc recunoscute: trebue să ne acomodăm lor şi să ne adaptăm nouilor situaţii" declară dl Ugron István

Dl Ugron István speră că tratativele cu dl ministru Tătărăscu vor duce la bun sfârşit

Dorind se informăm cititorii ziarului nostru cât mai bine şi cât mai fidel în chestia minorităţilor maghiare am întreprins o serie de anchete şi interviewuri în cercurile autorizate ale lumei politice maghiare, pentru a putea fixa punctul de vedere al acestei minorităţi. Ne-am adresat în primul rând dlui Ugron István, actual preşedinte al partidului maghiar, fost ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei. Dl Ugron István cu multă amabilitate ni-a făcut declaraţiile pe care le publicăm mai jos.

Dl Ugron István este ardelean de origine. După ce a terminat studiile universitare la Viena a intrat în diplomaţie.

A fost consul la Constantinopol, Cairo şi în Persia.

Dela 1909 până la 1912 a fost ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei la Bucureşti.

La 1912 a fost numit ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei la Belgrad.

In această calitate, în anul 1914 a înaintat Serbiei declaraţia de răsboiu a Austro-Ungariei, din care a decurs războiu mondial.

In timpul războiului a funcţionat la Varşovia, de unde a revenit în Ardeal la 1919.

Declaraţiile dlui UGRON ISTVAN

Dl Ugron István se declară surprins de atitudinea cercurilor din Bucureşti faţă de d-sa

„Mă mir foarte mult că la Bucureşti se fac obiecţiuni actualei conduceri a partidului maghiar.

Deoarece eu sunt în fruntea conducerii, eu sunt răspunzătorul pentru orice act al partidului precum şi pentru directiva lui politică.

Astfel cred verosimil că obiecţiunile sunt îndreptate în primul rând contra mea.

Am funcţionat la Bucureşti în calitatea mea de diplomat mai mulţi ani şi am condus chestiunile legaţiei timp de multe luni. Pot spune, că în tot timpul şederii mele acolo am fost în cele mai bune relaţii nu numai cu Carp, Sturdza, Djuvara, Mişu, Maiorescu, etc, etc, dar chiar şi cu însuşi d. I. C. Brătianu care, şi pe vremea aceia a stat mai multă vreme în fruntea guvernului.

Imi aduc aminte că d. primministru Brătianu a recunoscut şi a accentuat atunci purtarea mea conciliantă şi a constatat că, în chestiuni gingaşe am căutat adeseori soluţiuni împăciuitoare pentru ambele părţi. Aceastâ concepţie de a căuta cărări spre împăciuire a fost pentru mine un principiu în tot timpul activităţii mele diplomatice.

Insuşi Regele Carol m'a distins întotdeauna cu preagraţioasa-i bunăvoinţă pentru care îi păstrez o amintire recunoscătoare.

Toate aceste împrejurări au contribuit ca cu să fin îndicat în împrejurările schimbate pentru a lua asupra mea rolul conducător în chestiunea minorităţii maghiare. După cum se ştie, eu am fost cel dintâi care, dupăce pacea de la Trianon şi-a spus ultimul cuvânt asupra soartei noastre. M'am înfăţişat cu o delegaţie înaintea M. Sale Regelui Ferdinand, am tratat cu miniştrii, cu preşedinţii Senatului şi al Camerii şi cu alţi conducători. De atunci, tocmai în urma legăturilor personale şi a cunoştinţei de limbă am fost rugat foarte adeseori să plec la Bucureşti pentru a trata acolo în interesul minorităţii maghiare. Anul trecut am fost cel puţin de opt ori în capitală, dar pot spune că niciodată pentru chestiunile mele proprii. Mai vreau să accentuez, chiar şi dacă nu am putut obţine resultate mai mari, am fost primit întotdeauna foarte curtenitor şi prevenitor de către cei cari deţin puterea şi nu am avut niciodată impresia că nu m'ar găsi indicat a trata. In felul acesta este explicabilă surprinderea mea când am aflat de obiecţiunile recente.

Conducerea Partidului Maghiar doreşte apropierea cu Românii.

Este cunoscut şi faptul, continuă dl Ugrou Istvan — că după ce soarta noastră a fost hotărâtă de tratatele de pace, **baronul Samuil Josika, care a condus înaintea mea partidul, şi eu am susţinut întotdeauna căîmprejurările schimbate trebuiesc recunoscute, că trebue să ne acomodăm lor şi să ne adaptăm nouilor situaţii. Ambii, am fost dintre cei dintâi cari am cerut părăsirea politicei de pasivitate şi cari, atât mai întâi în Alianţa maghiară (Magyar Szövetség), cât şi mai târziu în Partidul Maghiar, am avut dela 'nceput o activitate de conducere, dar totdeauna în direcţie moderată şi propovăduitoare a înţelegerii pacinice.**

Conducerea actuală a partidului — fără deosebire — îşi dă seama de împrejurările schimbate, se ştie acomoda lor şi doreşte apropierea. Vrea ca Maghiarii ce trăesc aici să fie nişte cetăţeni paşnici, muncitori, loiali; despre iredentism şi iloialitate nu este vorba, şi nici nu poate fi.

Este adevărat că noi susţinem că înţelegerea întreagă şi apropierea sinceră numai atunci este posibilă, dacă Ungurii cari trăesc aici vor fi trataţi ca cetăţeni cu drepturi integrale şi vor avea drepturi egale cu cei ce aparţin naţiunei române. Toate străduinţele noastre se îndreaptă spre ţinta de a ne împărtăşi în drepturile pe cari adunarea dela Alba-Iulia le-a promis şi pe cari legile ţării şi constituţia ni le asigurează.

Tocmai pentru aceasta luptăm noi şi vom lupta pe faţă cu armele îngăduite de lege, pentru cultura noastră naţională, pentru şcoalele şi pentru întrebuinţarea limbei noastre.

Dacă aspiraţiile noastre juste vor fi satisfăcute, vom deveni nu numai stimători de lege şi supuşi, ci totodată şi cetăţeni mulţumiţi, cari muncesc în pace pentru înaintarea ţării şi sprijinitori ai oricărui guvern care ne va asigura aceste drepturi.

De aceia aflând că dl ministru Tătărăscu este gata să continue tratativele începute în primăvara anului trecut cu dl prim-ministru Brătianu de mine şi de alţi câţiva membrii ai conducerii, pentru reluarea acestor tratative am trimis imediat la Bucureşti o comisiune.

Comitetul executiv a ales cu unanimitate membrii acestei importante comisiuni.

Ei sunt cu toţii foarte indicaţi pentru aceste importante tratative.

Avem speranţele cele mai bune că tratativele vor duce la un rezultat îmbucurător".

C. *I.* C.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi

Infrăţirea Poporului

care va apare Vineri 6 Iunie.

In curând va apare:
„Infrăţirea Poporului“
foae săptămânala închinată
culturei şi vieţei ţărănimei.

Viaţa la Braşov

Braşovul e un rai! — Prefectul judeţului: dr. Ioachim Ciurea — Maialul Sub-ofiţerilor la Honterus

— De la coresp. nostru —

Primă-vara aceasta Braşovul e un adevărat colţ de rai!

De pe Promenadă până pe culmile Tâmpei, Postăvarului, jur în prejur, pe Cetăţue, Belli-Vedere, Warte şi Stejeris o mare de vedeaţă îşi clătină ritmic talazurile umplând văzduhul cu miresme proaspete, îmbătătoare.

Cărările sunt pline de iubitorii naturei, de colindătorii neobosiţi ai munţilor, de perechi de simpatii, şi de vizitatorii cari, cu oare-care sforţări isbutesc să se urce dacă nu până la Warte, cel puţin până la Belle-Vedere, de unde admiră magnifica panoramă a munţilor cari înlănţuesc Braşovul în braţe graţioase.

Vizitatori au început să sosească de acum — şi încă mulţi.

Toate camerile la hotelurile principale sunt ocupate.

Pe Promenadă, de la ceasurile 6 până la 12 este o pitorească forfoteală în care localnici se amestecă armonios cu vizitatori.

*

Orchestrele cântă, la mesele restaurantului „Transilvania“, se degustă un vin bun din baterii bine nutrite; pe Promenadă se plimbă, se schimba ochiade şi madrigaluri — în care strălucesc tinerii ofiţeri — se flirtează . . .

E o minune, e o adevărată fericire să petreci zilele acestea la Braşov.

*

Prefectul judeţului Braşov este dl dr Ioachim Ciurea — o făptură în a cărui psihologie, ardeleanul de origină se îmbină armonios cu regăţeanul, prin cultură. In el unirea s'a realizat cu mult mai înainte de a lua fiinţă prin victoria trupelor româneşti.

In preajma întrărei României în acţiune, dr Ioachim Ciurea, presimţând măreţia clipei şi înţelegând datoria jertfei, a părăsit totul — carieră, casă, avere, părinţi, tot ce-i era drag — şi înfruntând primejdii de moarte a trecut Carpaţii pentru a răspunde marei şi tainicei chemări a idealului naţional.

Când România a intrat în acţiune, dr. Ioachim Ciurea a intrat în rândurile oştirei româneşti, luptând în calitate de căpitan, alături cu soldaţii, în luptele cele mai eroice, în posturile cele mai primejdioase.

S'a împărtăşit, ca un adevărat creştin al idealului naţional, din durerile şi din gloriile epopeei noastre naţionale. Când şi-a văzut visul împlinit s'a reîntors la cămin şi la noua datorie la care îl chema noua situaţie creată Ardealului.

A fost printre cei dintâi care a înţeles, că unitatea de fapt a Ardealului cu Patria Mumă trebue să fie cimentată de unitatea sufletească şi politică, că partidele regionaliste numai au nici un rost, că politica Ardealului trebue să între în cadrele politicei din fostul vechiu Regat.

Ca membru devotat al partidului liberal, ca fiu credincios al Braşovului, dr. Ioachim Ciurea a trebuit să răspundă solicitărei partidului şi chemărei conjudeţenilor săi a primi postul de prefect al judeţului.

Pentru un advocat cu situaţia dr-ului Ioachim Ciurea această acceptare a fost un nou act de sacrificiu.

*

Duminecă a avut loc la Honterus maialul sub-ofiţerilor. A fost o frumoasă şi românească serbare din care s'a desprins nu numai multă voioşie, ci şi un cald şi entuziast sentiment patriotic.

Era o adevărată bucurie să vezi soldaţii noştri sprinteni, plini de tinereţe, încingând horele şi sârbele saltăreţe cu frumoasele române pe pajiştele proaspăt înverzite, în cadrul bătrânilor stejari cari îşi plecau peste ei ramurile bine-cuvântătoare.

Serbarea a fost onorată de participarea dlui colonel Strat, comandantul batalionului de vânători, dna Strat şi dra Simona Strat.

Inscripţii

I. Al. Basarabescu, noul membru în comitetul Ateneului Român ocupând locul rămas vacant prin moartea aristocraticului poet şi impresionantului prozator Duiliu Zamfirescu, şi-a rostit dăunezi discursul de recepţie, evocând figura de înaltă distincţie a celui dispărut şi opera lui — una din cea mai aleasă din întreaga literatură românească.

De sigur, între talentul şi temperamentul dlui I. Al. Basarabescu şi între personalitatea literară a lui Duiliu Zamfirescu nu exsită nici o afinitate, nici o corelaţie, fiecare având o notă artistică individuală — alta.

Dl I. Al. Basarabescu este un observator al realităţei imediate, al oamenilor obişnuiţi ce mişună în jurul nostru, al faptelor mărunte ce se frământă şi se fărimiţesc sub ochii noştri.

Din aceste crâmpee de oameni, de fapte şi viaţă, dl I. Al. Basarabescu isbuteşte să plămădească bucăţi de artă, căci are un real talent. Dl I. Al Basarabescu vede bine, uneori adânc, acolo şi aceea ce nu vede simplul muritor, el ştie să desemneze cu un fin relief, cu humor, cu un surîs pe buze, sau cu o lacrimă agăţată de colţul genelor.

Apoi dl I. Al Basarabescu ştie să povestească cu farmec, cu voe bună, când cu duioşie, când cu haz.

E un talent care merită cu prisosinţă consacrarea Ateneului.

Diodor

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNIC CUM
SE GĂSESC LA CUTLĂRIA KUN, CLUJ
şi toate accesoriile în această branche

Serbarea
tipografilor clujeni
Un apel către industriaşii şi comercianţii din Cluj

Tipografii clujeni în anul acesta, ca şi în ceilalţi ani, vor serba amintirea lui Ioan Gutenberg, inventatorul tipografiei. Serbarea se dă în scop de binefacere şi cu intenţii foarte nobile: **ajutorarea bolnavilor, orfanelor şi văduvelor.** Pentruca succesul material al serbării să fie cât mai mare, se vor aranja şi jocuri de tombolă. Obiectele de tombolă care se vor trage sorţi, sperăm să le putem obţine ca dar dela industriaşii şi comercianţii din Cluj. Nădăjduim că industriaşii şi comercianţii vor fi înţelegători faţă de tipografii clujeni şi vor veni în ajutorul aranjatorilor, pentru ca nobilul scop să fie atins şi întreprinderea să reuşească.

Indeletnicirea tipografică este fără îndoială una care interesează direct sau indirect pe orice om de astăzi, mai ales însă pe industriaşi şi comercianţi.

Reclamele ingenioase, scrisorile circulare, cărţile, ziarele şi revistele înfiinţate cu scopul de a informa despre vieaţa industrială şi economică, toate acestea ajung scopul prin ajutorul tipografiei care face posibile legăturile necesare omenirei în lupta ei pentru progres.

Rugăm pe patronii prăvăliilor şi a întreprinderilor să aibă în vedere că numai aceia au dreptul să ridice obiecte de tombolă cari au legitimaţie din partea Uniunei noastre.

Uniunea tipografilor din Cluj.

Foiletoanele „Infratirei“

Ziarul

Infrăţirea

reorganizându-se complect cu începere dela 1 Iunie, va da o deosebită atenţie foiletonului cultural, acest gen care a intrat în tradiţie şi a făcut gloria presei ardeleneşti.

De aceia ziarul

Infrăţirea

pe lângă colaboratorii ei de până acum, pentru a da o mai mare viaţă foiletoanelor sale, şi-a asociat următoarele forţe noui:

Nichifor Crainic

inspiratul poet tradiţionalist, premiat de Academia Română, autorizatul cunoscător al chestiilor eclesiastice.

Cezar Petrescu

vigurosul prozator, premiat de Academia Română.

G. M. Ivanov

admbirabilul cunoscător al vieţei ruseşti, care interesează atât de aproape ţara noastră.

In curând ziarul

Infrăţirea

îşi va asocia noui şi viguroase forţe.

INFORMAŢII

— **Vizita A. S. R. Principele Carol la Cluj.** ***A. S. R. Principele Carol, care urma să vină alaltăeri la Cluj, la depunerea jurământului dela grupul V Aviaţie, a anunţat în după amiaza zilei, că este împiedicat actualmente să poată veni, dar nu renunţă la această vizită, şi când va putea să vină va anunţa autorităţile din Cluj.***

— **Salariile la C. F. R.** Regionala C. F. R. Cluj a primit eri pentru a IV-a oară dela direcţiunea Generală C. F. R. Bucureşti, instrucţiunea ca să nu achite salarul decât funcţionarilor cari prezintă chitanţa de plata impozitului global de pe anul 1923. Din cauza dificultăţilor în toate trei rândurile anterioare, a trebuit să se renunţe la aceasta în urma stăruinţelor direcţiei regionale de aici.

— Persoana care în după amiaza zilei de 28 Mai a găsit în Cimitirul Oraşului un portofel femeiesc, este rugată a aduce portofelul, oprind banii drept recompensă, la Administraţia ziarului „Infrăţirea“, între orele 8—12 şi 3—6.

— **Aprovizionarea oraşului cu combustibil şi material lemnos pentru construcţii.** Eri după amiază o comisiune formată, din dl primar Dr. Utalea şi doi consilieri comunali s'au dus în pădurea „Lomb“, unde a luat în primire dela delegaţii consiilieratului agricol 8500 m. c. lemne de foc, precum şi 2500 trunchiuri de stejar brut. Cei 8500 m. c. de lemne de foc vor servi pentru aprovizionarea cu combustibil a tuturor instituţiilor pendinte de comună în timpul iernei viitoare, afară de uzina electrică care se va aproviziona din alte părţi. Cele 2500 trunchiuri de stejar vor servi ca meterial de construcţie la eventuale edificări de şcoale sau alte instituţii clădite de comună.

— **Jocurile olimpice din Franţa.** In unele ţări străine s'au publicat informaţiuni după cari ar fi imposibil de găsit locuinţă la Paris pe timpul jocurilor Olimpice. Comitetul olimpic francez ne previne că aceste informaţiuni sunt inexacte şi că va fi posibil pentru vizitatori să găsească locuinţe chiar fără a plăti preţuri excesive, dacă se vor adresa Serviciilor Oficiale pentru locuinţă ale Comitetului olimpic francez, ale cărui biouroui sunt instalate în Paris, Bulevard Haussmann 19.

— **Dna Elena Roman,** distinsa artistă a Operei Române din Bucureşti, o cunoştinţă mai de demult şi mult dorită de publicul clujan, a reapărut aseară pe scena Operei Române din localitate, în „Aida“ rolul titular. Publicul clujan a făcut o călduroasă şi entuziastă primire eminentei artiste. Vocea dnei Roman îşi păstrează toată puritatea de timbru, toată elasticitatea şi căldura; în schimb jocul de scenă a câştigat în resurse şi expresiune. Dna Roman va mai juca în Mme Butterfley şi Tosca.

Predau o prăvălie în centru imediat adresa str. Regina M. 27 Cluj la croitor militar. 3547

— **Examene de l. română la C. F. R.** Direcţiunea generală C. F. R. a trimis regionalei Cluj îndrumări ca până la 1 Oct. a. c. să supună unui examen de limba română pe toţi funcţionarii străini, cari nu s'au supus până 'n prezent sau nu au corespuns examenului de limba română dela sfârşitul cursului din primăvara aceasta.

— **Comisia de impunere.** Zilele acestea s'a reconstituit Comisia de impunere a întreprinderilor comerciale şi industriale, în frunte cu dl Gh. Peptea, consilier orăşănesc.

— **O şezătoare literară** s'a ţinută în Satu-Mare, acest îndepărtat punct al românismului, în ziua de 26 Mai.

Poeţii Mircea Rădulescu şi Alfred Moşoiu au recitat versuri iar dna Maria Giurgea, mi[illegible]nata artistă a recitat versuri.

— **Banca de Scont şi Schimb din Ardeal caută funcţionar** *sau funcţionare tineri, începători, cari posed limba română-maghiară, au maturitatea unei şcoli superioare de comerţ.*

— **Excursia inginerilor la Turda.** Un număr de 200 Ingineri cari au luat parte la al 4-lea congres ce s'a ţinut la Cluj, au sosit în ziua de 28 în Turda cu un tren special. La gară au fost întâmpinaţi de dl dr. Moldovan, subprefectul judeţului ing. Filipescu, retezor, medicul Şef al judeţului Petroiu, M. Neniţescu poliţaiul oraşului, etc. In corpore au vizitat fabrica de sticlă, ciment, bere. La ora 1 p. m. în sala parcului orăşenesc s'a servit masa la care a luat parte şi şefii autorităţilor şi alte notabilităţi. Seara cu acelaş tren au plecat la Uioara pentru a vizita fabrica de sodă caustică.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

— **Lipsa de funcţionari.** La Administraţia financiară din Cluj, sunt aproape 20 de locuri vacante, din cauza că nu se prezintă solicitatori pentru ocuparea acestor posturi. Din această pricină lucrările acestei instituţii întâmpină mari greutăţi.

— **Cazul dlui prof. George Rousseau.** In urma celor arătate de ziarul nostru, cu privire la mizeriile la care este expus profesorul francez dl George Rousseau din partea proprietarului său, dl *Ovidiu Grita* prefectul poliţiei a luat imediat măsuri. Dsa a dat ordin circumscripţiei de poliţie respective, să cerceteze faptele la faţa locului.

Cură eftină, în contra reumatismului şi ciuzului poţi găsi în Pistyan. Deja pentru suma de 40 kc. găsim locuinţă bună cu întreţinere. Pentru pacienţi din România-Mare preţuri favorabile. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa“, Cluj, Strada Londrei No. 21. 3532-3

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Autobusele „A S T R A” dispun de tot confortul.

„Dificultăţile‘ pertractărilor de fuziune

Ţărăniştii nu renunţă nici la principii şi nici la oameni — Takiştii şi cazul Stere — Chestiunea exproprierei totale — Deslegarea crizei din partidul naţional nu este prea onorabilă pentru acesta

După cum am arătat în numărul nostru de eri, „pertractările“ de fuziune dintre partidul naţional şi partidul ţărănist s'au înpotmolit în noui „dificultăţi“. Contrar ştirilor aduse de dl Goldiş, partidul ţărănist ţine dârz la principiile sale, şi mai cu seamă la oamenii săi. Renunţarea acestora la principiul luptei de clasă a fost un basm; sacrificarea dlui Stere a fost o iluzie. In ceea ce declara dl Goldiş la Cluj nu era decât o dorinţă, dorinţa unora din membrii partidului naţional de a face cu orice preţ fuziunea cu ţărăniştii. Dl Goldiş a dat o soluţie „dificultăţilor“ cari se ivesc la tot pasul în cursul pertractărilor. Dsa sfătuia partidul ţărănist să abdice, măcar de formă, la orice principiu de desarmonie socială, iar pentru dl Stere găsia acea combinaţie, care probabil i se părea satisfăcătoare, de a strecura pe fostul director al „Luminei“ în comitetul executiv al noului partid ca „reprezentant al Basarabiei“.

Zădarnice au fost însă toate bunele intenţii ale dlui Goldiş. Ţărăniştii vor să fie primiţi aşa cum sunt şi dacă partidul naţional propriu zis era gata, în adevăr, să accepte pe dl Stere la conducere sub forma propusă de dl Goldiş, fracţiunea takistă a acestui partid nici nu vrea să audă de aşa ceva.

Criza este deci evidentă şi firească în acelaş timp. După informaţiuni pe cari le deţinem din cea mai bună sursă, conducerea partidului naţional are serioase motive să nu facă prea mare caz pe chestia Stere, deoarece d. Stere pretinde că deţine anumite documente, nu tocmai favorabile trecutului actualilor conducători ai acestui partid. Faptul că dnii Maniu şi Vaida n'au făcut nici o obiecţie în cursul „pertractărilor“ în ceea ce priveşte prezenţa acestuia la conducerea partidului naţional, faptul că însuşi purul d. Maniu a consimţit să stea de vorbă cu d. Stere, şi faptul că d. Goldiş a încercat să găsească modalitatea de a calma şi pe d. Stere şi pe unii membri ai partidului naţional cari, neştiind de documentele „reprezentantului Basarabiei“ şi neprivindu-i, fac opoziţii prezenţei dlui Stere la conducerea partidului funcţionat, toate aceste fapte dovedesc cu prisosinţă existenţa documentelor de cari vorbiam, dar mai cu seamă dovedesc puterea de convingere pe care o au aceste documente.

Nu însă aceeaşi putere de convingere o exercită documentele dlui Stere în tabăra takiştilor din partidul naţional. Aceştia, legaţi de memoria patriotismului cult şi intransigent pe cheia naţională a lui Take Ionescu, nu înţeleg să o păteze cu o mizerabilă combinaţie de politică măruntă. Şi poate că mai este un motiv pentru care takiştii nu consimt de bună voie la o fuziune, în actualele condiţii. Ţărănişti au vorbit despre o expropriere până la ultima expresie. Ori takiştii toţi sunt foşti mari proprietari de pământ, destul de grav ciuntiţi în proprietăţile lor de exproprierea făcută acum, şi este lesne de înţeles că nu pot consimţi, de dragul unor confuze desiderate democratice, să semneze ei înşişi fărâmiţarea ultimelor lor proprietăţi rurale.

„Dificultăţile“ despre cari vorbia „Lupta“ desminţind afirmaţiile dlui Goldiş sunt, prin urmare, destul de serioase. Dacă partidul ţărănist nu va renunţa la aceste două puncte potrivnice vederilor takiştilor, şi dacă partidul naţional va insista totuşi să facă fuziunea, o ruptură în partidul naţional este inevitabilă. Aşa dar, din criza deschisă de „pertractările“ de fuziune, partidul n'are decât două ieşiri, amândouă tot aşa de puţin onorabile: sau fuzionat, dar pecetluit în decăderea sa morală alături de trădătorii cauzei naţionale, sau fără fuziune şi dovedit incapabil să se conformeze cerinţelor de democraţie ale vremei.

A. R. Gus.

Presa maghiară

Bicentenarul bisericei piariste

Citim în „Ellenzék“:

„Piariştii din Cluj pregătesc mari serbări cu prilejul bicentenarului clădirii bisericii piariste din strada Universităţii. Serbările vor dura trei zile şi vor avea loc în luna Octombrie“.

Moartea unui neaoş „magyar ember“

Ziarul „Ujság“ ne aduce ştirea morţii judecătorului pensionat bănăţean Pottyondy Géza, în vârstă de 70 de ani.

Numitul — scrie ziarul maghiar — *a devenit celebru prin faptul că timp de 70 de ani n'a rostit nici un cuvânt în altă limbă, decât cea maghiară.*

Averea de un milion şi jumătate şi-a testat-o servitorului său, obligându'l să clădească o şcoală ungurească.

Familia defunctului a intentat proces pentru anularea testamentului.

Noule proecte de legi germane contra Evreilor

„Parlamentarii germani „apărători de rasă“ — scrie „Kelcti Ujság“ — vor înainta parlamentului un proect de lege în care cer confiscarea parţială a averii Evreilor veniţi în ţară după 1918“.

Ludendorff şi partidul naţional socialist cer expulsarea tuturor Evreilor veniţi în Germania după 1914, confiscarea parţială a averilor lor, precum şi abrogarea tuturor schimbărilor lor de nume.“

„Partidul maghiar de astăzi nu reprezintă minoritatea ungară“

„Congresul dela Braşov — scrie ziarul „Esti Lloyd“ — ar fi avut datoria să ceară socoteală conducerii partidului maghiar asupra activităţii lui de până acum, — la Braşov ar fi trebuit să se aleagă noua conducere care ar reprezenta într'adevăr maghiarimea. In loc ca acest congres să se ţină, vechea conducere a partidului maghiar l'a amânat. Dacă actuala conducere a partidului maghiar crede că printr'o tactică ne la locul ei îşi va putea păstra neatinsă vechea situaţie, fără să angajeze forţe şi energii noui în slujba partidului, se înşală. Dacă partidul maghiar nu se reorganizează pe bazele cele mai democratice se va ajunge la o ruptură.

Şi răspunderea acestei rupturi vor purta-o exclusiv domnii de la conducerea actuală a partidului.

Ţinerea imediată a congresului şi alegerea unei noui conduceri de partid este mai importantă decât orice altă acţiune. **Până când aceasta nu se întâmplă, până când actuala conducere ţine cu orice preţ să rămână la putere, noi nu putem recunoaşte partidul maghiar aşa cum este astăzi compus, ca adevărat reprezentant al întregei minorităţi maghiare din Ardeal“.**

O explicaţie a partidului maghiar

Relevasem ieri deosebirea între comunicatul oficios al partidului maghiar lansat cu prilejul şedinţei comitetului ei executiv şi între comentariile lui „Keleti Ujság“ care desmintea partea referitoare la încrederea ce s'ar fi votat actualei conducere.

In urma acestei desminţiri semioficiosul partidului „Ellenzék“ publică o explicaţie relativă la comunicatul comitetului executiv din care citâm următoarele:

„In comunicat nu era vorba decât despre acea încredere care a eşit în evidenţă din majoritatea discursurilor cari însemnau majoritatea comitetului executiv.

După acestea nu s'a mai pus chestiunea de încredere, deoarece conducerea a evitat-o dela 'nceput, voind să înconjure totul ce ar putea da prilej la interpretări false“.

Suntem de părerea că cel ce evită **cu intenţiune** punerea votului de încredere nu poate avea alt motiv decât temerea de resultatul acestui vot.

Reclama e sufletul comerţului

Ungaria implora din nou sprijinul Angliei . . . . în zadar!

Intervenţia contelui Bethlen pe lângă Macdonald Macdonald cere referinţe şi Bethlen îi prezintă . . . democratica lege a presei din Ungaria!

E lucru ştiut că înainte de războiu, Ungaria ajunsese să se bucure de o deosebită simpatie în Anglia şi nu odată opinia publică şi presa engleză i-a adus însemnate servicii atât prin propaganda întreţinută prin scris cât şi prin legăturile de amiciţie care legau pe lorzii englezi de magnaţii din Budapesta.

Fără îndoială că războiul a schimbat această situaţie favorabilă Ungariei în Anglia, când s'a dovedit că cel mai fervent partizan al războiului şi adept al ideilor ex-kaiserului e contele Tisza. După înfrângere, cercurile conducătoare maghiare printr'o politică abilă au voit să se folosească de prietenia de odinioară a Angliei, şi dând toată vina izbucnirei războiului pe fostul ex-kaiser şi Habsburgi reuşiseră într'o vreme să convingă din nou pe Englezi că Ungaria, victima unei politici reacţionare a acestora, înţelege să rupă complect cu trecutul, îndreptându-şi toate sforţările pentru instaurarea unei politici bazate pe principii democratice.

Obişnuinţa a fost însă mai puternică decât abilitatea şi Ungurii şi-au dat din nou alama pe faţă, atât prin încercarea de a restaura monarhia habsburgică cât şi prin necontenita propagandă dusă împotriva statelor înconjurătoare, printre care şi noi.

Oligarhismul lui Horthy şi a sfetnicilor săi a avut darul să răcească simpatia englezilor pentru Ungaria. Totuşi în timpul din urmă contele Bethlen s'a gândit din nou la ajutorul foştilor prieteni din Londra, când a venit la guvern Labour party.

Scrisoarea lui Macdonald şi răspunsul contelui Bethlen

Ramsay Macdonald, doritor să cunoască adevărata situaţie din Ungaria a răspuns la insistenţele contelui Bethlen, printr'o scrisoare foarte amabilă publicată în „Reichspost“, cerând guvernului din Budapesta să-i dea unele lămuriri asupra situaţiei politice interne a ţărei, asupra drepturilor de libertate şi egalitate a cetăţenilor Ungariei, asupra presei etc.

Contele Bethlen n'a întârziat să răspundă acestei scrisori şi ţinând seamă de democratismul premierului englez i-a făcut cunoscut noul proect de lege al presei din actuala Ungarie, proect al cărui rezumat îl dăm mai jos.

Noul proect de lege al presei

In general noul proect de lege al presei alcătuit de ministrul de justiţie, colegul lui Bethlen, prevede o dublare a pedepselor pentru delictele de presă şi politică, ajungându-se până la pierderea drepturilor politice a celui inculpat.

Cel ce a pierdut drepturile politice nu mai poate fi nici întemeietorul, nici membrul unei organizaţiuni politice sau al unui partid politic nu poate rosti discursuri la întruniri, nu poate fi redactor la ziare politice şi nici nu poate scrie la astfel de ziare măcar sub pseudonim.

Agitaţia se pedepseşte aspru. Se consideră ca agitaţie şi declaraţiunile făcute faţă de o singură persoană, fiindcă „aceasta poate spune şi altora cele auzite“.

Orice ziare sau publicaţiuni pot fi suprimate de către judecătorie, dacă publică ştiri ofensătoare sau calomniatoare. Judecătoria trebue să suprime o publicaţiune, dacă procurorul dovedeşte, că aceasta a publicat, în decurs de un an, cinci astfel de ştiri, chiar şi atunci, când pentru acestea nu a reclamat nimeni.

Se consideră drept calomnie orice ştire, despre care judecătoria afirmă, că a atins prestigiul moral al persoanei la care se referă.

E de prisos să mai insistăm asupra impresiei pe care o va face comunicarea acestui proect de lege al presei, asupra lui Ramsay Macdonald.

Va fi proba cea mai edificatoare de spiritul puţin democratic, care călăuzeşte pe actualii conducători ai Ungariei.

De prima calitate plecuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

3520

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Guvernul îşi continuă opera de unificare

Noua organizare judecătorească

— Inamovibilitatea —

Dl G. G. Mârzescu, ministrul justiţiei a terminat anteproectul de lege pentru unificarea dispoziţiunilor din legea de organizare judecătorească privitoare la ministerul public, la numiri, înaintări şi disciplină.

Acest proect de lege va fi prezentat Parlamentului care îl va vota chiar în această sesiune.

Extragem din acest proect de lege partea referitoare la inamovibilitate, care interesează în deosebi Ardealul.

*

Sunt şi rămân inamovibili:

Membrii Inaltei Curţi de Casaţie precum şi membrii ministerului public de pe lângă această înaltă curte;

b) Prim-preşedinţii, preşedinţii şi consilierii Curţilor de apel, prim-preşedinţii de tribunale din vechiul Regat, Basarabia şi Bucovina, precum şi judecătorii de tribunale şi dela judecătorii din aceleaşi părţi ale ţării cari aveau inamovibilitatea după legile în vigoare la promulgarea acestei legi.

Devin inamovibili dela data promulgării legii de faţă şi prin efectul ei:

A) Actualii preşedinţi, preşedinţii de senat şi consilierii Curţilor de apel din Cluj, Oradea-Mare, Târgu-Mureş şi Timişoara;

B) Procurorii generali de pe lângă Curţile de sub litera A) cari dobândesc calitatea de consilieri de Curte;

C) Primii-preşedinţi şi judecătorii de tribunal şi de la judecătoriile din circumscripţiile Curţilor de sub litera A) cari se bucurau de inamovibilitate în Vechiul Regat şi Basarabia şi au primit a fi transferaţi sau înaintaţi în acele circumscripţii;

D) Preşedinţii şi judecătorii de tribunal şi de la judecătoriile din circumscripţiile de sub litera A) cari au fost numiţi pa baza unui examen de capacitate pentru intrare în magistratură.

Cu avizul conform al consiliului superior al magistraturii vor fi deasemenea declaraţi inamovabili la instanţele ce se vor hotărî prin acel aviz şi următorii magistraţi:

a) Preşedinţii şi judecătorii de tribunal precum şi acei dela judecătorii din circumscripţiunile Curţilor de apel Cluj, Oradea-Mare, Târgu-Mureş şi Timişoara, cari în momentul Unirii se găseau inamovabili în baza legilor atunci în vigoare în acele circumscripţii;

b) Acei cari în momentul numirii lor în funcţiune în circumscripţiunile de sub litera a) nu ocupau o funcţiune în magistratură, dar cari la promulgarea acestei legi vor avea o vechime de cel puţin trei ani ca judecător de tribunal sau judecătorie sau alt grad superior;

c) Judecătorii de tribunal sau dela judecătorii netitraţi din circumscripţia Curţii de apel din Chişinău cari au fost numiţi în baza decretului lege Nr. 2770 din 6 Octomvrie 1918 cu modificările ulterioare;

d) Judecătorii de tribunal şi judecătorii aflaţi în circumscripţiile Curţilor de apel Bucureşti, Chişinău, Constanţa, Craiova, Galaţi, şi Iaşi în funcţiune cu titlu provizoriu la punere în aplicare a acestei legi cari vor avea o vechime de cel puţin trei ani în grad şi vor întruni toate celelalte condiţiuni cerute de legile anterioare.

Avizele de respingere a inamovabilităţii vor fi motivate.

Art. 146:

Clasele şi gradele conferite după legile în vigoare în circumscripţiile de sub art 145, litera a) şi în Bucovina constitue drepturi câştigate şi se vor respecta în ce priveşte salarizarea.

Titlurile şi rangurile conform legilor pe baza cărora au fost câştigate, nu conferă magistratului dreptul de a cere trecerea efectivă la instanţa superioară al cărui rang poartă.

Stagiul făcut în instanţa inferioară nu se poate socoti decât ca stagiu în acea instanţă.

Asemenea grade şi clase nu se vor mai acorda pe viitor.

Art. 147.

In toate cazurile de sub art. 145 consiliul superior al magistraturii se va pronunţa în cel mult patru luni dela data promulgării legii de faţă.

Magistraţii cari nu vor fi declaraţi inamovibili de consiliul superior al magistraturii vor putea fi îndepărtaţi din funcţiune de ministrul justiţiei;

Prim-preşedinţii de Curţi de apel din Cluj, Oradea-Mare, Târgu-Mureş şi Timişoara iau denumirea de prim-preşedinţi şi sunt asimilaţi în grad şi onorarii cu consilierii Curţii de casaţie.

Pentru funcţiunile de procuror general de pe lângă aceleaşi Curţi ministerul de justiţie va da delegaţie.

Preşedinţii Tribunalelor din: Alba-Iulia, Arad, Bistriţa, Braşov, Caransebeş, Cernăuţi, Cluj, Dej, Deva, Ibaşfalău, Lugoj, Mercurea Ciucului, Odorhei, Oradea-Mare, Sf. Gheorghe, Sibiu, Sighetul Marmaţiei, Sighişoara, Suceava, Târgu-Mureş, Timişoara Turda şi Zălau iau denumirea de prim-preşedinţi tot din momentul punerii în aplicare a legii de faţă.

Din Târgul-Mureş

Inspecţiile dlui prefect Victor G. Maior — Cărţi antiromâneşti — Bancnote false — Mutări — Serbări Ziar nou — Musca columbacă — Teatrale

In decursul săptămânei trecute dl Maior, prefect al judeţului Mureş-Turda, a inspectat comunele Bandul de câmpie, Reghimul, Topliţa, Deda, Mercurea, Miraj, etc. Dsa s'a interesat de-aproape de bunul mers al administraţiei şi de mersul şcolilor. In timpul inspecţiilor dl Prefect a primit câteva delegaţiuni referitoare la chestia păşunatului pe care le-a ascultat cu mult interes, făgăduind intervenţia sa în cel mai scurt timp, cu speranţa de a le rezolva doleanţele lor favorabil.

*

La Librăria Révész şi Lakatos din oraşul Târgul-Mureş s'au pus în vânzare mai multe cărţi de literatură cu caracter antinaţional, care se adresează direct numai cetăţenilor maghiari aflători la noi în Ardeal.

Credem de bine a se face o urgentă ancheţă, deoarece această stare de lucruri datează de mai multă vreme.

*

In urma unor informaţi primite dela Banca Ardeleană, din oraşul nostru, s'au găsit pe piaţă bancnote false a 1000 lei. Credem că se vor lua măsurile cele mai urgente pentru prinderea indivizilor care fac operaţie cu aceste bancnote.

Semnalăm organelor competinte că după câte se afirmă aceste bancnote sunt trecute din Ungaria.

*

— Aflăm cu multă părere de rău că dl Căpitan Laţiu, comandantul companiei de jandarmi din judeţul nostru, a fost mutat la Făgăraş. In locul dsale a fost numit dl căpitan Sârbu.

*

— Serbarea câmpenească organizată de Societatea „Tinerimea română" din oraşul nostru a fost una dintre cele mai frumoase, şi reuşite serbări.

*

Ziarul „Ecoul Mureşului" va apare săptămâna aceasta, probabil sub direcţia unui comitet dela Cluj şi Bucureşti. Dorim confratelui nostru viaţă lungă.

*

— După informaţile primite pe cale particulară se anunţă apariţia Muştei Columbace în judeţul nostru.

*

— In primele zile ale lunei Iunie se va juca de Trupa Manolescu piesa „Tatăl" de Strindberg.

Reprezentaţia se va da în sala Teatrului comunal.

„Infrăţirea"

reorganizându-se complect, cu începere de la 1 Iunie, va publica în fiecare săptămâna

Pagina Femeei

consacrată vieţei sufleteşti, acţiunei intelectuale şi sociale — tutulor manifestărilor femeei — în deosebi femea din Ardeal — petoate terenurile

Pagina Femeei

din

„Infrăţirea"

va publica convorbiri, însoţite de fotografii, cu personalităţile representative ale lumei feminine din Ardeal.

Reclama este sufletul comerţului!

Nr. 1689—1924. O. E.

Licitaţie

Se publică spre cunoştiinţă generală, că la Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno-bănăţan nr. 13 din Caransebeş în ziua de *14 Iunie ora 11 a. m.* se va ţine licitaţie publică prin oferte închise pentru vinzarea următoarelor stocuri de lemne.

1. Din depozitul societăţii Industria de lemn Mundus-Borlova-Armeniş dela gara C. F. R. Balta-sărată 158 (unasutăcincizecişiopt) vagoane (10.000 kgr.) lemne de foc de fag calitate bună (ţăpligă sănătoasă fără butuci) uscate provenite din producţiunea anului precedent ab vagon gara Baltasărată.

Procurarea vagoanelor cade în sarcina societăţii Mundus-Borlova-Armeniş.

Garanţia provizorie 63.200 (şasăzecişitreimiidoauăsute).

2. Din depozitul firmei „Societatea anonimă forestieră Bistra" dela gara C. F. R. Glimboca 157 (unasutăcincizecişişapte) vagoane (10.000 kgr.) lemne de foc de fag calitate bună (ţăpligă sănătoasă fără noduri) uscate provenite din producţiunea anului precedent ab vagon gara Glimboca.

Procurarea vagoadelor cade în sarcina societăţii anonimă forestiere „Bistra".

Garanţia provizorie 62.800 (şasăzecişidouămiioptsute) lei.

Lemnele se pot vedea în depozitele indicate sub 1—2.

Ofertele se vor inainta separat pentru fiecare grup.

Se admit oferte şi numai pentru un singur grup sau oferte parţiale.

Ofertele se vor inainta până la ora 10 a. m. din 14 Iunie 1924. Oferte intrate după aceasta ora şi ofertele telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea la Direcţiunea silvică a Comunjtăţii de avere în Caransebeş, precum şi la ocolul silvic Ohababistra, Caransebeş, Teregova, Bozovici şi Orşova.

Caransebeş, la 18 Maiu 1924.

Comitetul Comunităţii de avere Caransebeş (jud. Caraş-Severin).

3545-2

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună

La firma:

3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuşi de piele pentru bărbaţi şi femei!

Marele incendiu dela Pirotechnia armatei

Unde s'a produs incendiul. Primele lucrări de salvare. Focul se întinde amenințând câteva cartiere ale Capitalei. Exploziile produc mari dezastre în centrul Bucureștilor. Efectele exploziei în Capitală. Salvarea victimelor M. S. Regele supraveghiază lucrările de salvare.

Dela corespondentul nostru

O îngrozitoare explozie, ale cărei cauze au rămas să se stabilească, a distrus eri dimineață cel mai important stabiliment al armatei „Pirotechnia". Una din magaziile Pirotechniei a luat foc, producând explozii din ce în ce mai violente, cari se vedeau de o mare distanță și cari au pus în pericol o bună parte din populația Capitalei. Focul a luat naștere lângă depozitul central de munițiuni la o magazie. In vecinătatea acestuia se afla depozitată imensă cantitate de muniții pentru infanterie și artilerie.

La orele 11.30 au sosit la locul dezastrului reprezentanții autorităților, urmați imediat de postul central de pompieri și postul Bulevard, iar mai apoi incendiul luând proporții au mai sosit în ajutor posturile Radu Vodă și Foișor.

Chiar de pe Calea Victoriei se putea vedea puternice coloane de fum și imense limbi de foc, însemnând locul dezastrului. Câteva magazii cu cartușe de infanterie au fost în scurt timp distruse. Trupele din cazărmile de la Cotrocenii au fost resfirate de jur imprejurul incendiului la o mare distanță, barând străzile și oprind circulația. Incendiul era așa de violent încât pompierii, sub conducerea colonelului Pohrib, au fost retrași, rămânând o singură echipă de pompieri cu o pompă cisternă să încerce a localiza focul.

Focul se întinde

La orele 4 după amează, un șir de noui bubuituri, a îngrozit populația capitalei. Violența exploziilor a fost așa de puternică încât la Poșta Centrală a făcut să se surpe reflectorul de sticlă din sala de telegrame, rănind grav 4 funcționari, iar în cartierul Cotrocenilor a dărâmat mai multe clădiri; astfel o schijă de obuz căzând asupra casei locuitorului Const. Maxim a dărâmat 3 pereți și a ucis pe toți câți se aflau în cameră.

Lucrările de salvare au fost aproape în întregime concentrate asupra depozitului Central de muniții în care se află aproape 260 000 vagoane de muniții. Din fericire acest depozit se află ceva mai departe de magazia incendiată, așa încât e posibil ca aceasta să fie salvată.

*

In ședința de eri după amiază a Camerei, dl deputat Anton Ionescu a arătat că lipsa de apă a înlesnit mult lățirea incendiului. Dsa a fost martor că deși focul s'a declarat încă de la ora 11, primăria n'a dat apă până la ora 1 după amiază.

*

La ora 6 incendiul era încă în plină vigoare. Noui și puternice explozii au provocat incendierea mai multori clădiri din cartierul Cotroceni, amenințând să cuprindă în flacări întregul Cartier. De asemenea sunt amenințate cartierele Fântânei și Florească.

Toate magazinele din centru și-au tras obloanele pentru a evita spargerea vitrinilor din cauza exploziilor.

Lucrările de salvare s'au mărginit la culegerea răniților din cartierul Cotroceni. De locul dezastrului nu se putea apropia nimeni. Din cartierul Cotroceni s'au scos numeroși răniți, cari au fost duși la spitalele din Capitală.

Focul a continuat cu furie până la ora 12 din noapte întinzându-se mult în cartierul Cotroceni. Pagubele sunt enorme.

M. S. Regele, Prințul Carol și aghiotantul său dl colonel Condeescu, dl general Mărdărescu, ministrul de războiu, dl C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, dl general Munteanu, secretar general la ministerul de războiu și dl general Boboc, comandantul pieței Capitalei, au stat până noaptea târziu supraveghind lucrările.

Ce politica va trebui sa urmeze Franta

Un important discurs al dlui Poincaré. Comentariile presei

La 1 Iunie urmează să fie rezolvată criza politică franceză și să se constituiască noul guvern.

Inainte de a părăsi puterea dl Poincaré a ținut să se explice în fața opiniei publice. Ultimul său discurs ținut în consiliul județean al Meusei, la Bar le Duc subliniază că alegerile generale nu dezavuiază politica externă a guvernului, afirmând că nimic nu se poate schimba din această politică.

Arătând că nu poate să neglijeze indicațiile date de majoritatea alegătorilor, dl Poincaré a declarat că deși în opoziție își va da toate silințele să menție marele interese menționate, echilibrul bugetar, ordinea publică și să se asigure Franței siguranța deslegării problemei reparațiunilor.

Acceptarea fără rezerve a planului experților e cea mai bună dovadă că Franța e gata să restabilească unitatea economică a Reichului, imediat ce Germania va pune în aplicare programul elaborat de experți.

„Nu trebue să ne lăsăm înșelați de manoperile germane. Soarta Franței depinde de siguranța sa" a adăogat dl Poincaré, avizând guvernul viitor că dacă ar da dovadă de slăbiciune el va fi totdeauna găsit în fruntea adversarilor săi.

Ziarele franceze, comentând discursul dlui Poincaré recunosc politica sinceră și energică a acestuia și insistă asupra neschimbării atitudinei Franței în politica externă, ori care ar fi guvernul ei.

Unele din ele fac comparație între rezultatul alegerilor franceze și cele germane, arătând că succesul reacționarilor din Germania trebuie să fie un motiv mai mult ca viitorul guvern să aibă o atitudine fermă față de politica ambiguă a Germaniei, cerându-i să plătească datoriile, conform cu planul stabilit de experți și veghind ca apărarea Franței să nu fie neglijată.

Moartea lui Ioan Grama

Abea acum aflăm de încetarea din viața a lui Ioan Grama, mort la 14 Maiu, fostul nostru colaborator, un bun mânuitor al candelului, bun român și bun prieten.

In ultimul timp era pretor la Satu-Mare.

Ioan Grama a fost unul din cei dintâi corespondenți ai „Infrățirei" trimițându-ne corespondențe din Satu-Mare.

Regretând moartea unui prieten de care nu ne leagă de cât amintiri plăcute, depunem o lacrimă pe acest mormânt prematur.

Crâmpee de polemica

Perplexitate

Articolul de fond din ultimul număr din „România" poartă titlul . . . „Sorocul!"

In acest articol se afirmă cu toată seriozitatea că „sorocul trebuie se vie cât mai neîntârziat".

Nu cumva oficiosul, gravul oficios, s'a transformat în ziar de medicină populară?

Ultimile file

„Regimul Brătianu — scrie „România" — poate cel mai nefast din câte au guvernat până acum România, își numără ultimile file."

Asigurăm pe dl Iuliu Maniu că va aștepta ani de zile până ce dl Brătianu va număra filele de care pomenește „România".

Poate va rămâne tot flăcău bătrân, dar va eși complect alb din așteptare.

Fabulă

Maniu și Mihalache
După-atâtea „pertraetări",
Au ajuns la îmbrățișări.

Morală

Nu-i priviți că se deoache!...

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Criza ministerială din Franța

Federala socialistă împotriva participării la guvern — Consiliul General muncitoresc aduce omagii dlor Millerand și Poincaré

Paris. — Federala Socialistă a discutat participarea la putere în guvernul de succesiune. Majoritatea ar fi preferat să susțină numai pe radicali și exclude participarea socialiștilor în orice minister atâta vreme cât stă dl Millerand la președinția republicei.

Pe de altă parte, Consiliul General muncitoresc și-a exprimat omagii de recunoștință față de dnii Millerand și Poincaré, pentru serviciile aduse Franței. Omagiul Consiliului General relevă necesitatea de a se soluționa chestia reparațiilor pe baza raportului experților.

Tulburările comuniste din Germania

Berlin. — Un număr de peste 60 de comuniști au fost arestați la München pe când încercau să țină o întrunire publică. De asemenea numeroși deputați ai Reichstadt-ului și ai Dietei bavareze sunt zilnic arestați.

Dela Subprefectul Județului Cojocna

Nr. 2269—924.

Publicațiune

Subprefectura Județului Cojocna vinde prin licitație publică în ziua de 6 Iunie 1924, ora 10 a. m. 2 (două) automobile uzate.

Caietul de sarcine se poate vedea în zilele de lucru în orele oficioase la Subprefectura Județului.

3353 **Simu, subprefect.**

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

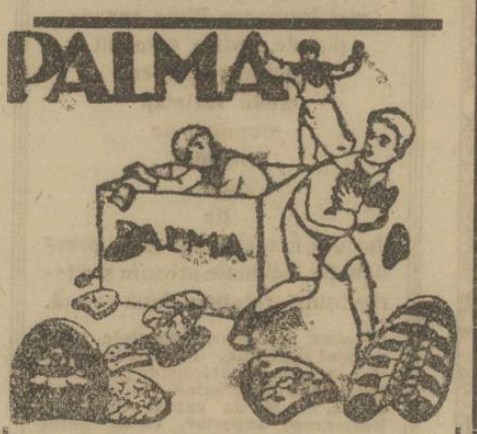

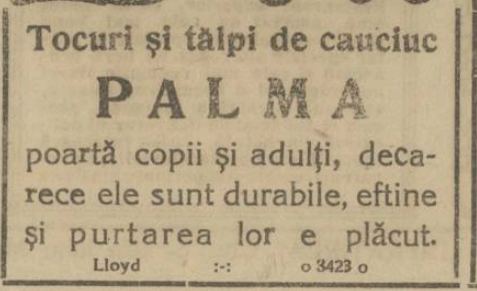

Tocuri și tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii și adulți, decarece ele sunt durabile, eftine și purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 30 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Film opera! Film opera;
Cel mai senzațional, eveniment artistic! Mare noutate cinematografică! Exactă reprezentație Americană!

Râde Bajazzo

Film senzațional, cu muzică de operă în 5 acte. Acompaniament vocal. Cu concursul celebrilor artiști de mare renume: Doamna Adrienne de Salvy, soprana lyrică, D lui Vilhelm Kertész celebrul tenor, Eugen Virányi maestru de orchestră. Regisor: Alexandru Klein director.

CINEMA URANIA

După cunoscutul roman al marelui scriitor englez: Lyr Antony Hope:

Froso
Fiica Neapoliei
2 serii, 12 acte, într'o singură reprezentație.

CINEMA APOLLO

Cavalerul stiletului
Dramă senzațională în 6 acte.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Saci, Mușamale

2613
cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, ***montări*** *de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi* ***reparaţiuni*** *in mod radical.* ***Staţiune specială:*** *de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.*

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

MICA PUBLICITATE

Secretarul din Baciu (p. u. Cluj). Caută spre imediată aplicare subsecretar diplomat sau practicant cu 8 clase liceale şi 1 scrietor. Români sunt favorizati. Oferte rog Secretariatul cercual Baciu. 3554

STANIOL LEPAGE CLUJ

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat inpreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căşe grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li.

Agentul Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Piane
bune numai în magazin de piane
să pot cumpăra
unde iau toată garanţia şi preţurile
sunt cele mai eftine!

I. TRISKA, CLUJ

STRADA SAGUNA Nr. 14.

Cel mai vechi magazin de piane si pianine din Ardeal

3171

Toată lumea alergă la
Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie
iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiul delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

RESTAURANTUL „HORNAR”

(GRĂDINĂ DE VARĂ)

Cluj, Calea R. Ferd. 63.

Mâncări delicioase. — Vinuri excelente. — Preţuri moderate.

3582

Reclama este sufletul comerţului

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa *de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi desluşiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti. Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIIU

Anul IV. Nr. 109 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Sâmbătă 31 Maiu 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Reorganizarea Armatei

Camera a votat proectul depus de dl general Mărdărescu, ministrul de războiu

Proectul de lege pentru reorganizarea armatei, alcătuit de dl general Mărdărescu, ministrul de răsboi, a fost votat de Cameră în urma unor discuțiuni, în care toți participanții au manifestat o deosebită grijă pentru apărarea națională și o emoționantă simpatie pentru oștirea noastră.

Proectul de lege votat de Cameră, opera unei deosebite competințe și unei vaste experiențe, nu privește numai chestii de amănunt, nu dă soluții numai problemelor de suprafață, ci intră însă și în miezul problemei, rezolvind-o pe de-antregul.

De aceia nici noi nu vom intra în expunerea și discuția amănuntelor acestui proect de lege, care a fost pe larg desbătută în Cameră, unde dl general Mărdărescu a dat cele mai luminoase și convingătoare explicații, satisfăcând pe deplin pe domnii deputați cari le-au cerut.

Care este însă linia generală, sinteza acestui proect de lege?

A formulat-o însu-și dl general Mărdărescu, cu modestia și simplicitatea dar și cu bărbăția adevăratului oștean, declarând în Cameră:

Armata română reorganizată conform prevederilor legei de față și înzestrată cu echipamentul și armamentul de care dispune în prezent este în măsură de-a face față oricărei agresiuni inamice din afară. Granițele sunt bine păzite și liniștea internă a României este asigurată. Nici o surpriză din nici-o direcțiune nu este posibilă".

*

Țara întreagă ia act cu satisfacție, cu încredere, de senina și bărbătească declarație a dlui Ministru de războiu.

Pe piedestalul acestei legi, care servește ca temelie nouei noastre oștiri, figura dlui general Mărdărescu se afirmă ca aceia a unui energic și maestru artist care a știut să dea o formă definitivă unui bloc de granit.

Armata noastră dispune de toate energiile rassei, de toate rezervele ei de puteri, cu cele mai reliefate însușiri răsboinice: entusiasm, îndârjire, resemnare, avânt, dispreț de moarte, culminând în eroismul epic — toate aceste însușiri țâșnind dintr'o fierbinte, imensă și necuprinsă dragoste de ogorul părintesc, de patrie în sensul mai intelectual al cuvântului.

Dl general Mărdărescu a știut să grupeze metodic aceste puteri, să organizeze aceste energii și însușiri într'o armată, care va putea face față ori cărei primejdii, ori de unde ar veni ea.

E opera nu numai a unui eminent militar, ci și a unui mare român.

România și comemorarea zilei de 10 Maiu

Am urmărit cu un deosebit interes dările de seamă din acest an asupra desfășurării serbărilor de 10 Maiu. Căutam în aceste manifestări reflexul sentimentului public în oglinda marilor momente de comemorare națională. După cinci ani dela unire, interesul nostru își avea o justificare firească. Am văzut aici în Cluj mai multă afluență de public decât în anii trecuți, și mai multă sărbătoare în sufletele tuturor. Am văzut ziarele de aici înălțându-se pentru o zi deasupra micilor preocupări de politică cotidiană și mai cu seamă, cu multă bucurie am constatat că însăși ziarele minoritare, influențate de impunătoarea atmosferă publică, au găsit curate accente de închinare faptelor cari se comemorau în această zi de 10 Maiu. Aceleași sentimente curate și înălțătoare ne-au stăpânit pe toți.

Știrile noastre din orașele de provincie exprimau aceeași veselie sănătoasă a unui popor care se desprinde din grijile de toate zilele pentru a-și lăsa sufletul să vagabondeze în voie pe cărările smălțate ale trecutului național. Ziarele din Capitală nu au fost mai prejos. Ele cuprindeau în coloane pline, întreaga bucurie a unui popor întregit în granițele sale după atâția ani de lungi și grele suferințe.

Atâta revărsare de sinceritate și curățenie nu se poate să nu înduioșeze. Marile comemorări naționale sunt ale masselor. Un singur sentiment a stăpânit pentru o zi un neam întreg, manifestând sgomotos și curat o vigoare națională plină de sevă.

*

O singură notă discordantă, în toată această impunătoare simfonie serbătorească, a ținut să facă oficiosul bucureștean al partidului național. „România" într'un articol plin de venin, strâmbă din nas văzând mahalale revărsându se în valuri impunătoare spre centrele iluminate ale Capitalei, are accente de profund dispreț pentru „inevitabilele" conferințe ale serbărilor școlare și nu găsește destule cuvinte pentru a și exprima oroarea față de oștirea care defilă cu fanfare vesele, cu vestminte de paradă și armamentul frumos curățat. E în articolul „României", care nu poate înțelege toată varietatea aceasta de înfățișări a aceluiași sentiment, atâta mizerie morală încât face milă! Ziarul unui partid cu pretenții de guvernământ altfel ar trebui să vorbească despre „haina strâmtă a oficialității". Și e cu atât mai trist că acest ziar, este ziarul partidului național, care ar trebui să acorde mai multă bunăvoință veseliei populare și mai mult respect memoriei actelor, cari ne-au dat România-Mare de astăzi.

Primul congres al profesorilor de religie

„Învățământul religios să fie baza educației cetățenești"

La București se ține primul Congres al profesorilor de religie din România, a cărui importanță, nu numai spirituală și culturală, ci și socială și națională nu poate scăpa nimănui din acei cari se ocupă cu orientarea și viitorul societății românești.

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și dl C. Angelescu, ministrul instrucției publice, au luat parte la desbaterile acestui Congres.

Relativ la importanța și desbaterile acestui Congres, primim un judicios și bine gândit articol, pe care îl publicăm mai jos.

*

La primul congres al profesorilor de religie ce a avut loc zilele acestea la București s'a pus în discuție între altele și chestiunea importantă a învățământului religios pentru educația sufletească a poporului nostru.

Nu e nimeni desigur, care să nu-și dea seamă de haosul moral în care plutim mai ales de la răsboi încoace din cauza lipsei de educație sufletească.

Și de aceia nu putem decât să ne bucurăm că în această vreme când materialismul a ajuns în floare s'au găsit oameni cari să caute o îndreptare a crizei generale de care sufere societatea noastră, încercând o mobilizare a energiilor morale ale neamului nostru pentru educația în sens idealist a sufletului mulțimei.

Numai cu soluții practice pentru atâtea crize materiale care frământă societatea noastră neglijând criza morală pentru care n'am găsit nici un strigăt de alarmă până acum, nu se poate vindeca conștiința omenească cutremurată de frigurile unui materialism atât de adânc înfipt în viața noastră de după răsboiu.

Cei ce cunosc prețul tradiției în educația unui neam știu ce însemnează cinstirea sentimentului religios. Știu de asemeni ce nenorociri se abat asupra unui popor, când vântul îndoielei cuprinde credința religioasă; experiența cea mai recentă ne-o oferă starea actuală de lucruri din Rusia.

Deaceia nu trebuie să întârziem a da învățământului religios și bisericii în general locul care i se cuvine în educația tineretului.

Împreună cu școala primară, dela învățăturile căreia de abia acum au început să se împărtășească toate vlăstarele țării, alături de armată care e o școală și mai cuprinzătoare se cere să se îndrepte necontenit ochii noștri spre ideal.

Pentru ca aceasta să fie însă cu putință e nevoie în primul rând de cuvântul viu al preotului sau profesorului care predică învățătura.

Să-și aducă aminte aceștia că Christos n'a zis: mergeți și cetiți, ci mergeți și predicați evanghelia. Preotul și profesorul de religie se cuvine deci să fie cei mai de seamă purtători de cuvânt și de idei între semenii săi.

Mai ales la țară în acest învățământ se pune marea nădejde a ridicării poporului nostru.

Și în afară de slujba religioasă, preotul în biserică și învățătorul când predă religia trebuie să arate că credința nu e cuprinsă în zidurile, cântările și fumul de tămâie al bisericei, ci în buna întreținere a gospodăriei, în buna creștere a copiilor, în sfatul și mustrarea celor răi, în ajutorarea și mângâerea celor năcăjiți, văduve și orfani.

Și sprijinul ce trebuie să se dea tuturor acestora să fie nu numai cu vorba, ci mai ales cu fapta.

*

Cărmuitorii noștri dr. C. Angelescu și Lapedatu care au onorat cu prezența lor, congresul profesorilor, insistând asupra rolului ce l'a jucat biserica în trecutul neamului nostru și legătura strânsă ce a existat între ea și școală, au arătat că înțeleg și azi pe deplin rostul ei în prefacerea sufletelor, bântuite de urmările nefaste ale războiului și au promis tot sprijinul lor pentru încurajarea învățământului religios.

Fie ca și preoții și profesorii de religie să înțeleagă la fel chemarea lor, căci dela sufletul pe care vor izbuti să-l creieze pedagogii idealismului evanghelic în viața poporului nostru, pornesc toate posibilitățile morale în cadrul social și toate perspectivele de afirmare rodnică în orice domeniu de activitate.

RAKOWSKI

ne bombardează cu interviewuri

Emisarul sovietelor în străinătate, faimosul doctor Racowski, care acum doisprezece ani se rostise atât de categoric împotriva răpirei Basarabiei de către Rusia, publică dese interviewuri în gazetele occidentale cu privire la chestiunea basarabeană.

Desigur teza rusească este foarte greu de susținut fiindcă dreptatea este atât de mult de partea noastră, încât și pentru cei mai puțin bine dispuși față de România, ea se impune. Dar însărcinarea aceasta devine și mai dificilă când cel care are s'o îndeplinească este doctorul Racowski, adică omul care altfel socotea lucrurile acum doisprezece ani și altfel le privește astăzi când se găsește în solda lui Trotzki.

Deaceia nu vom sta să discutăm ce spune sau ce face tovarășul Rakowski, fiindcă cuvântul său n'are nici o autoritate morală. Ni se pare într'o măsură oarecare chiar ridicolă propaganda rusească în chestiunea Basarabiei, fiindcă pentru noi această chestiune este definitiv e stegată din clipa când Sfatul Țării a proclamat unirea Basarabiei cu România. Iar pentru opinia publică mondială ea se găsește regulată printr'o convenție care poartă semnătura reprezentanților statelor aliate. Apărarea pe care întreaga presă europeană a luat-o cauzei noastre cu prilejul recentei conferințe dela Viena este încă o dovadă că toată lumea recunoaște astăzi dreptul nostru de a fi stăpâni pe un ținut românesc ca tradiție, ca spirit și ca populațiune, răpit prin felonie și prin forță, și reîntors la sânul patriei prin voința locuitorilor lui.

Iată de ce nu putem privi decât cu ochi disprețuitori interviewurile doctorului Racowski cași întreaga acțiune sovietică pentru tăgăduirea drepturilor noastre asupra Basarabiei.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi

Infrățirea Poporului

care va apare Vineri 6 Iunie.

Politica dragostei

Vorbind într'o întrunire la Galați, d. Iorga a declarat că pornește la luptă fără să jurască pe nimeni. „Politica mea este politica dragostei" a spus în esență șeful partidului naționalist al poporului.

Inițiator principiu de morală politică a rostit d. Iorga. În aceste vremuri de necontenite agitații, când adversitatea se confundă cu dușmănia ce mai urâtă, d. Iorga dă exemplul unei concepții largi, creatoare de condiții prielnice progresului. Cât este de sănătos principiul enunțat de șeful partidului naționalist al poporului la Galați, e destul să privim cu mai multă atenție efectele politicei partidelor extremiste de la noi: partidul țărănist și partidul național, care este extremist numai în procedee. Aceste două partide au întronat politica urei, cel dintâi politica urei de clasă, cel din urmă politica urei provinciale, ambele tot așa de dezastruoase țărei.

„Politica Dragostei" este cea-lată politică, a înțelegerei nevoilor tuturor și a muncei pentru îndreptarea lor. „Politica dragostei" este singura politică utilă, pentrucă este singura care, în opoziție, sau la guvern poate de roade.

d

In curând va apare:

„Infrăţirea Poporului“

foae săptămânală închinată culturei şi vieţei ţărănimei.

„Infrăţirea Poporului“

Care va apare în curând va fi foaia cea mai bună pentru ţăranul din Ardeal care vrea să se lumineze şi să afle ce se petrece în ţară şi în lume.

Dela Congresul Inginerilor

Invăţământul nostru technic

Pregătirea şi situaţia socială a personalului technic din România — Discuţiunile de la Congresul general al inginerilor

Una din chestiunile cele mai de seamă cari interesează statul român, va fi pentru foarte mult timp crearea unui personal tehnic, inginerese şi muncitoresc, care să corăspundă necesităţilor ce se ivesc şi se vor ivi tot mai mult la exploatarea uriaşelor bogăţii naturale ale acestei ţări. Congresul recent dela Cluj al inginerilor din toată ţara, şi-a propus să discute această chestiune chiar în toată plenitudinea ei, pornind dela îndrumarea ce trebue dată în şcolile tehnice instrucţiunii, adică dela discuţia unei necesare reforme în acest învăţământ, şi oprindu-se la instrucţia muncitorilor şi la situaţia socială a corpului tehnic, adică la o parte a rezultatului instrucţiunii tehnice valorificate. La discuţiile acestea au luat parte personalităţi distinse, ca directorul politehnicilor din Bucureşti şi Timişoara, dnii Nicolau şi Vâlcovici, şi alţii cu pregătire la fel de serioasă.

S'a stabilit, că şcoalele politehnice corespund nevoilor reale ale învăţământului tehnic superior, dar e nevoe de instituţii pentru asigurarea specializărilor şi de întreţinerea unui mediu propriu pentruca specialiştii să poată continua studiile originale sau de subspecializare. La întrebările congresului anterior, dacă e nevoe de reformarea învăţământului tehnic după sistemul german, şi dacă are avizuri pentru soluţia crizei învăţământului tehnic românesc, congresul de acuma a răspuns astfel în termenii de mai sus, arătând, că ceiace este mai necesar statului român în momentele de faţă, când este numai la începutul unui progres tehnic, este crearea de specialişti, începând dela şcoalele tehnice de jos, cari trebuesc cât mai mult sporite.

*

In privinţa, apoi, a situaţiei corpului tehnic, congresul a expus principiile generale şi rezultatele la cari s'a ajuns în elaborarea viitoarei legi a tehnicei, care va cuprinde toate specialităţile şi ramurile de activitate ale tehnicei. In primul rând se va garanta neconfuziunea profesionalistului după gradul învăţământului profesional: ingineri, tehnicieni (actualii conductori) şi agenţi tehnici.

In al doilea punct, învăţământul profesional va aparţine profesioniştilor, iar în punctul al treilea, se va garanta ridicarea de personalităţi tehnice necontestate, în fruntea administraţiilor tehnice, prin recomandarea din partea marei comisiuni tehnice, a trei persoane dintre care guvernul va avea dreptul de a alege pentru funcţiunile superioare.

S'a arătat apoi necesitatea, de a se asigura personalului tehnic în cel mult doi ani, o salarizare proporţională scumpetei.

*

Tot aci se cere insistat asupra chestiunii muncitoreşti, căreia inginerii i-au dat o atenţie egală cu aceea dată situaţiei lor personale, dovedind astfel, că simt şi pentru acei a căror conducere le revine în viaţa de toate zilele.

S'a arătat, că pentru chestiunea încartiruirii muncitorilor rezultatele obţinute în administraţiile de Stat sunt foarte mici din cauza fondurilor uriaşe ce s'ar cere, iar în administraţiile particulare (s'a adus ca exemplu Reşiţa şi îndeosebi Petroşanii) rezultatele sunt mult mai apreciabile.

*

Asupra codului muncă s'a arătat, că nu se poate da un îndreptar regulator al muncii, ci trebue ca prin legi scurte să se îmbrăţişeze progresiv unele capitole, urmând ca în viitorul cod întreg, să se dea peste câţiva ani cristalizarea rezultatelor obţinute. Punctul de vedere din care privesc inginerij chestiunea muncii, după cum s'a spus în moţiune, este acela al noului Testament, după care munca cinsteşte pe om.

Punctul acesta de vedere se impune categoric din toate avizurile date de congresul A. G. I. R. Cei cari au asistat la acest congres au văzut, că nu se discută şi nu se propune decât muncă, o muncă intensificată, singura care poate aduce refacerea şi implicit bunăstarea pe care lumea s'a obişnuit să le aştepte dintr'o parte cu totul opusă.

Reclama e sufletul comerţului

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3868 Vopseli, Articole de Coloniale Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

Inscripţii

Jazz-Band. odăiţa mea de hotel este clătinată şi sgâlţâită în fiecare noapte de uraganul element deslănţuit de un jazz-band care delectează publicul select din varieteul de dedesupt.

Aud tunete de tobe, scârţâituri de vieri asemuitoare accentelor de disperare ale pisicilor strangulate, ţipete sdridente de clarinete, sdrângâniri de fiare ale unei întregi ocne în rebeliune, orăcăiri de ocarină, şi iar tobe, tobe mari, tobe mici, tobe mijlocii, tobe de toate dimensiunile şi timbrele.

Şi în tot acest uragan de sunete, în această muzică mai mult de balamuc de cât de infern, nu străbate de cât o singură frază muzicală, searbedă şi anemică ce revine cu o monotonie experanţă.

Şi asta durează un ceas, două, trei până ce ora închiderei pecetlueşte sabatul muzical...

Sunt oamenii pe care îi amuză această bestială orgie muzicală, sunt urechi — şi nu de asin — care se delectează de acest africanism al notelor şi mâini mănuşate care aplaudă şi femei frumoase care joacă aceste salturi de epilepsie.

In vremurile legendare muzica îmblânzea chiar animalele.

Miticul Orfeu cu lira lui vrăjită făcea din bestie melomană.

In vremea modernă, muzica modernă îndobitoceşte chiar oameni.

Diodor

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: FAUST. (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri reduse. Seria 408).

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

„Infrăţirea“

reorganizându-se complect, cu începere de la 1 Iunie, va publica în fiecare săptămâna

Pagina Femeei

consacrată vieţei sufleteşti, acţiunei intelectuale şi sociale — tutulor manifestărilor femeei — în deosebi femea din Ardeal — petoate terenurile

Pagina Femeei

din

„Infrăţirea“

va publica convorbiri, însoţite de fotografii, cu personalităţile reprezentative ale lumei feminine din Ardeal.

INFORMAŢII

— **Jocurile olimpice din Franţa.** In unele ţări străine s'au publicat informaţiuni după cari ar fi imposibil de găsit locuinţă la Paris pe timpul jocurilor Olimpice. Comitetul olimpic francez ne previne că aceste informaţiuni sunt inexacte şi că va fi posibil pentru vizitatori să găsească locuinţe chiar fără a plăti preţuri excesive, dacă se vor adresa Serviciilor Oficiale pentru locuinţă ale Comitetului olimpic francez, ale cărui biouri sunt instalate în Paris, Bulevard Haussmann 19.

— **Un oaspe celebru.** Cunoscutul savant francez abatele Breiul, ale cărui cercetări în domeniul archeologiei şi paleontologiei umane i-au adus un renume mondial va fi în curând oaspetele oraşului nostru. Dsa vine dela Bucureşti unde ţine acum câteva conferinţe la Institutul francez, pentru a studia peşterile din ţinutul Hunedoarei, interesante din punct de vedere preistoric. Dsa va fi însoţit în această excursie de prof. univ. Jeannel şi Chappuis dela Institutul de Speologie.

— **Orarul de vară.** Dela 1 Iunie c. în urma dispoziţiilor primite dela centru, toate autorităţilor vor lucra dela ora 8—2 p. m.

— **Asociaţiunea medicilor din ţară, filiala Satu-Mare,** care în zilele de 3—4 Iunie c. va ţine o şedinţă festivă la Baia-Mare, a invitat la această şedinţă şi pe membrii filialei Cluj. La această şedinţă festivă va lua parte şi d. ministru Săveanu.

— **Paşapoarte.** Domnii de mai jos sunt avizaţi să se prezinte la Prefectura Poliţiei Cluj, Biroul Paşapoartelor, pentru primirea paşapoartelor: Cosma Iosif, Str. Gh. Grigorescu 10. Fanta Vilma, C. Moţilor 85. Iuliana Hoffman, Str. R. Maria 38. Beteg Ernest şi Beteg Ileana, C. Reg. Ferdinand 84. Papp Ladislau, Str. V. Alexandri 8. Kis Andrei, Str. Regală 12. Dna Gavriela Schener, Str. Mico. Margareta Burger, Str. N. Iorga 2. Margareta Ormai, Str. Paris No. 14. Robert Szász, N. Iorga Nr. 12.

— **Jurământul Recruţilor.** La 1 Iunie se va săvârşi solemnitatea depunerei jurământului recruţilor contingentului 1924 din grupul 5 de aviaţie. Solemnitatea va începe la orele 10. După terminare va avea loc o gustare.

— **Amplificarea parcului oraşului.** In cursul lunei viitoare va începe lucrările pentru amplificarea parcului oraşului, prin plantaţiuni noui, care se vor întinde până la arena sportivă. Odată cu această lucrare, vor fi înlăturate din parc şatrele şi distracţiile de bâlci, care sunt instalate acolo.

— **Dna Roman,** distinsa artistă de la Opera Română din Bucureşti va apare astă seară pe scena Operei din Cluj, în Mme Butterflay.

Muncitoreşti. Uniunile muncitoreşti din Ardeal afiliate la internaţionala II-a Amsterdam, au propus ca reprezentant al lor la conferinţa social democraţilor, ce va avea loc la Geneva, pe dl Ioan Flueraş.

Incendiul dela Pirotechnie

Dl Richard Franasovici, subsecretar la Ministerul de Interne, a trimis următorul comunicat prefecturilor din ţară, referitor la incendiul dela Pirotechnie:

„In legătură cu incendiul dela depozitul de muniţii al pirotechniei armatei în jurul căruia s'a lansat şi prin presă şi prin public o mulţime de versiuni alarmante vă dau următoarele relaţiuni pentru ca la rândul Dvs. să le aduceţi la cunoştiinţa publică pentru liniştirea spiritelor şi pentru a se spulbera ştirile falşe şi tendenţioase. Pirotechnia armatei n'a suferit nimic serios de pe urma incendiului, iar depozitul de echipament şi atelierul de confecţiuni au rămas intacte, nefiind distruse decât câteva bărăci de scânduri, cari nu erau tocmai pline cu măşti contra gazelor asfixiante, material sanitar şi trăsuri de campanie. La depozitul regimentului 9 Vânători a fost incendiat un singur pavilion, la care focul fiind localizat, pagubele nu sunt însemnate.

Au mai ars câteva vagoane de fân şi alte câteva vagoane cu lemne şi scânduri la subdepozitul Cotroceni.

Au mai ars mai multe bărăci cu muniţiuni de toate categoriile. De sigur paguba suferită este însemnată dar cu această pierdere, apărarea ţării nu este câtuşi de puţin periclitată, de oarece depozitul ars nu este singurul depozit de muniţiuni de care dispune ţara. Toate versiunile răspândite, privitoare la evacuarea unor cartiere din Capitală, precum şi la panica ce s'ar fi produs sunt neîntemeiate şi s'au luat măsuri contra acelora cari au căutat să le provoace până în prezent, nefiind stabilite cu preciziune cauzele incendiului. Publicul nu trebue să dea crazământ versiunilor puse în circulaţie de răuvoitori.

Subsecretar de Stat:
Franasovici.“

Acţiune subversivă în Maramureş. Ni se comunică din Sighet ca anumiţi indivizi care vin de peste Tisa, din Cehoslovacia, agită populaţiunea acestui oraş, înprăştiind svonul că Sighetul va fi cedat în curând Cehoslovaciei. Din cercetările întreprinse de autorităţi s'a stabilit că aceste svonuri sunt lansate de indivizi, care urmăresc scopuri mercantile şi speculaţii valutare. Autorităţile au luat măsuri contra acestor indivizi.

Concurs de licitaţie

Se aduce la cunostiinţă generală ca se vor vinde prin licitaţie publice în ziua de 17 Iunie a. c. la Magazia de Locomotive din Cluj 8 cai, 2 trăsuri, diferite hamuri, şi alte articole ce se intrebuinţează la cai şi trăsuri.

3558 **Direcţiunea IV. Regională C. F. R.**

Chestiunea despăgubirilor de război în Ardeal

Declarațiile dlui Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj

Hotărîrile luate de dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe

— Guvernele trecute au neglijat complect această chestiune —

Să știe că în vechiul regat chestiunea despăgubirilor de război a fost regulată, prin lucrările care s'au făcut pentru stabilirea tuturor îndreptățților la despăgubiri, din partea statului. Acolo s'au făcut și operațiuni de plată, ca aconturi asupra sumelor stabilite pentru toate daunele constatate.

In Ardeal, cu toate agitațiile și nemulțumirile manifestate din partea celor cari au avut de suferit pagube materiale în timpul războiului, guvernele trecute au neglijat totuși să se ocupe în mod serios de această chestiune.

Dl Vintilă Brătianu, actualul ministru de finanțe, alături cu multiplele preocupări de ordin financiar ale țărei, a înțeles să repare, cu un ceas mai de vreme greșala comisă de predecesorii săi, pentru a pune în ordine și chestiunea despăgubirilor de război din Ardeal.

Lucrul acesta, a binevoit a ni-l comunica dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj, care a fost chemat la București, în mod special pentru această chestiune, de către dl ministru de finanțe. Dl Simionescu ne-a dat lămuririle pe care le publicăm mai jos.

„Nici o lucrare pregătitoare nu s'a făcut sub precedentele guverne"

„Chestiunea despăgubirilor de război, a fost îmbrățișată în totalul ei, — adică pentru întreaga țară, de către actualul ministru de finanțe, dl V. Brătianu.

Sub guvernele trecute însă, această chestiune a fost lăsată cu totul în părăsire. Nici o lucrare pregătitoare nu s'a făcut în mod serios, **și aceasta a împedecat pe actualul ministru, deocamdată, de a începe plata despăgubirilor și în Ardeal.**

Dl ministru de finanțe care m'a invitat, în mod special, la București pentru această chestiune, **poartă cel mai viu interes pentru soluționarea cât mai repede și a plății despăgubirilor de război în Ardeal.**

In această privință am primit toate dispozițiunile, ne-am pus la muncă și lucrările sunt astăzi în curs.

Trebue să știți însă că avem de luptat cu mari greutăți, din cauză că până în prezent nu s'a făcut aici nici o lucrare serioasă pentru stabilirea dreptului fiecărui dăunat.

Situația până în prezent

Iată care era situația până acum:

In 6 Februarie 1919 Consiliul Dirigent a dat o ordonanță prin care hotăra că în termen de 30 zile toți dăunații să dea declarații de pagubele suferite. Toate aceste cereri trebuiau să fie văzute conform ordonanței, de o comisie locală creată în fiecare comună. Aceste comisii hotărau dacă daunele declarate corespund realității și stabileau sumele pentru despăgubire. Aceleași cereri urmau să fie apoi supuse și unor comisii județene care să hotărască în a doua instanță.

Cea mai mare parte din cereri, n'au fost supuse la nici una din aceste comisii, așa că nefiind o hotărîre care să stabilească daunele suferite nu s'a putut trece la plată.

Dl Simionescu ne demonstrează situația de mai sus cu o pildă concretă:

„In județul Alba-Iulia totalul pagubelor declarate în termen, este de lei 4,520.637; din acestea comisiile comunale au văzut și dat hotărîri numai pentru foarte puține cereri, cari în total reprezintă pagube de 424.260, rămânând declarații pentru valoarea de lei 4,096.377, asupra cărora nu s'a dat nici un fel de hotărîre.

Comisiile județene, în cea mai mare parte n'au lucrat de loc, iar acolo unde au lucrat, au dat hotărîri și ca primă instanță, adică fără ca declarațiile să mai fi trecut pela comisiile comunale. Se vede dar bine că în Ardeal, nu s'a făcut nici o lucrare serioasă și această stare de lucruri a împedicat pe ministrul nostru de finanțe de a'și pune în practică intenția, adică de a face plățile pentru despăgubirele de războiu și dincoace de Carpați.

Lucrările vor fi gata la sfârșitul lui Iulie.

Pentru a pune în ordine și situația despăgubirilor de războiu pe care statul urmează să le plătească și în Ardeal, dl ministru de finanțe ne-a dat instrucțiuni hotărîte cu privire la facerea lucrărilor pentru stabilirea daunelor, încă de acum două luni. Ne-am pus imediat la lucru, cercetând toate declarațiile care au fost făcute, alegându-le pe categorii și stabilind prin comisii speciale, drepturile la despăgubire ale fiecărui dăunat.

La sfârșitul lunei Iulie, vom fi gata cu aceste lucrări, și atunci dl ministru al finanțelor cunoscând situația exactă, va putea lua hotărîri definitive asupra plăților.

*

In numărul viitor vom arăta caracterul special al instrucțiunilor date de dl V. Brătianu, cu privire la stabilirea despăgubirilor de războiu în Ardeal, unde în prim rând românii au avut de suferit, din motive politice, nu numai materialicește, ci și moralicește din cauza detențiunilor și a închisorilor la care au fost supuși, de regimul maghiar.

Dac.

Publicație

Se aduce la cunostință generală ca în ziua de 28 Iunie 1924 (stil nou), ora 11 a. m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: Coloane Hidraulice.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de surcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Cluj. Serv. Economat Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

3557 **Direcțiunea Regională CFR.**

Crâmpee de polemica

Știri sinistre

„Aurora" vestește „insecte veninoase în Basarabia".

Alea nu pot fi decât țărăniștii!...

La Putere!

In „Neamul Românesc" găsim următorul titlul mare, masiv ca și dl Argetoianu: „Când voi veni la Putere".

...E vorba, însă, de dl Herriot!

Avalanșă de epitete

„Lupta" strivește pe dl Matei Cantacuzino, proaspătul boer țărănist, cu o avalanșă de epitete, acoperindu-i mormântul politic cu un car de flori de retorică și flori de hârtie.

Intr'un singur rând, dl Matei Cantacuzino este astfel înzorzonat:

„Intelectualul, estetul, diletantul, rafinatul, criticul, în sfârșit revoltatul dela Iași". Brr! Toate, astea într'o singură frază!

Pentru ca portretul să fie complect panegiristul dela „Lupta" trebue să adauge cuvântul lapidar de inscripție funerară:

„Eternul călător politic".

Presa maghiară

Reorganizarea partidului maghiar

D. deputat Aurel Cosma, fost ministru, a făcut ziarului „Temesvári Hirlap" următoarele declarații:

„Formarea unui partid maghiar unitar și reprezentant al minorității maghiare este nu numai justă ci și necesară. Chiar și împrejurările cer acest lucru, deoarece decât să iei în considerație plângeri și cereri iresponzabile, este mai ușor să tratezi cu un partid prin care poți cunoaște doleanțele și dorințele ungurești. Acest partid ar avea datoria să reprezinte acele interese ale minorității maghiare cari cadrează cu ale statului. Unele schimbări personale în partidul maghiar așa cum el este astăzi compus, se cred absolut necesare. Aceste schimbări personale nu sunt în nici-o legătură cu renunțarea la vre-un punct de vedere politic, și nici nu este la mijloc vre-o machinație de-a guvernului.

Ele înseamnă că pentru formarea unei atmosiere de înțelegere sunt mai potriviți oamenii politici cari nu au povara unui trecut, nici angajamente cu o politică care nu caută pacea.

Din punctul de vede al puterii ași socoti o mare greșală crearea unui partid favorizat și pus în slujba scopurilor guvernamentale,

„El n'ar produce decât neliniște și n'ar elimina nimic din divergențele existente".

Contele Apponyi și Liga Națiunilor

Citim în „Ujság":

„Contele Apponyi Albert a ținut în orașul Szombathely o conferință despre Liga Națiunilor".

— „Este incontestabil — a spus între altele dsa — că Liga Națiunilor n'a ajuns la nici un resultat în chestiunea dezarmării (Ungariei? — N. R.) și cea a minorităților naționale. Totuși, ar fi o mare greșală să ne desprindem din lanțul activității Ligei, *deoarece trebue să fie transformarea ei ținta noastră.*

Activitatea ligei maghiare în Liga Națiunilor se poate lăuda cu un succes complect. S'a adus o astfel el de hotărâre chestiunea desarmării și a protecției minorităților care dacă va fi primită și de Liga Națiunilor, acestea două chestiuni se vor resolvi cu totul favorabil pentru noi.

Până acum nu eram luați în seamă, acum însă exercităm o influență remarcabilă asupra Ligii. Noi nu vom înceta să isbim în porțile Ligii Națiunilor."

Destăinuirile lui „Esti Lloyd"

„Ședința comitetului executiv a partidului maghiar — scrie „Esti Lloyd", a fost extrem de agitată. In cursul ședinții, membrii progresiști ai partidului maghiar, mai ales dl dr. Paál Árpád a fost atăcat cu rară violență. El a fost acuzat că a scornit cunoscuta poreclă a partidului maghiar de „Partidul magnaților".

Numai stăpâniri de sine a membrilor npoziționiști se poate mulțumi evitarea incidentelor.

Conform informațiilor noastre dl Jakabffy a fost atât de emoționat de cele ntâmplate la această ședință în cât a trebuit să se retragă.

să se retragă.

Dl Roth Hugo (Evreu — N. R.) și alții au atacat cu violență presa maghiară democrată și pe dl Paul Árpád, care a respins cu energie ambele atacuri. Aripa democrată a partidului consideră amânarea congresului dela Brașov drept o victorie a ei".

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Reclama este sufletul comerțului!

Tratativele fuziunei naționalo-țărăniste

S'a ajuns în stadiul „pertractărilor" cu caracter oficial? — Țărăniștii au serioase motive să avizeze asupra situației — După audiența dlui Goldiș la Palat — D. Maniu schimbă tactica?

Am arătat în numărul nostru de eri care este stadiul „pertractărilor" de fuziune dintre partidul național și partidul țărănist. Discuțiunile merg greu. Dificultăți serioase stau piedecă oricărei posibilități de înțelegere.

După declarațiile făcute de d. Goldiș la Cluj, fuziunea ar fi trebuit să se declare oficial încheiată în ședința de Miercuri a Camerei. Faptul că nici Joi și nici astăzi, Vineri, această declarație nu s'a produs, este destul de edificator. Mai mult, până acum se pare că nici n'au avut loc tratative serioase între partidul național și partidul țărănist. Cele câteva întrevederi între fruntașii celor două partide, au dat loc la simple convorbiri, poate banale, poate cu caracter preliminar. Și ca dovadă că așa este, stă cuprinsul următoarei informații publicată de „Dimineața".

„In ultimul moment ni se comunică, din sursă autorizată, că tratativele pentru fuziunea națioala țărănistă au condus, în cursul dimineței, la un acord complect.

„Incepând din acest moment tratativele îmbracă un caracter oficial și este mai mult decât probabil că delegația permanentă a partidului țărănist se va întruni azi pentru a aviza."

Cunoscând sistemul confratelui din Strada Sărindar de a da mai mult cuprins informațiilor sale decât le dă realitatea, faptul că însăși „Dimineața" afirmă că abia acum „pertractările" vor îmbrăca un caracter oficial poate să nu corespundă exact situației și este posibil că va mai trece multă vreme fără ca aceasta să se întâmple. Ceea ce pare însă perfect exact este că țărăniștii sunt constrânși „să avizeze". Opoziția pe care o fac taki'știi prezenței dlui Stere, sub orice formă, la conducerea partidului țărănist, ca și tendinței acestui partid de a împinge demagogia până la exproprierea totală, constituie peetru țărăniști un serios motiv de nemulțumiri. Pe de altă parte nu este esxlus ca d. Maniu, constatând efectele svonului lansat de d. Goldiș despre încheierea fuziunei, care e posibil să fi avut numai această misiune, să se fi gândit la o schimbare de tactică față de țărăniști, cu scopul de a i sili să se retragă din tratative.

Audiența pe care d. Goldiș a avut-o la M. S. Regele, în timp ce dificultățile se îmbulzlau la poarta „pertractărilor", a avut serioase urmări pentru soarta fuziunei. După această audiență „Dimineața" a dat știrea pe care o reproducem, ceea ce poate să însemne că delegatul partidului național a ieșit dela Palat cu îndicații precise asupra moralei patriotice și asupra cumințeniei în orice acțiune politică.

A. R. Gus.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Tratativele ungurești
în chestiunea Status-ului catolic din Ardeal
Efectul declarațiunilor de acum o lună ale dlui Ministru Lapedatu — O delegație a Status-ului Catolic la București

Am reprodus acum o lună importantele declarațiuni făcute la Cluj de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, în chestiunea enigmaticei funcționări a Statusului catolic al ungurilor din Ardeal, aceea organizație religioasă maghiară, din care Statul unguresc făcuse un asistent al său în lupta dusă pentru desnaționalizarea altor popoare și care acum încearcă a-și menținea aceleași privilegii și în Statul român.

Dl Ministru Lapedatu a arătat în urma întinselor cercetări ce a făcut, că Statusul catolic funcționează astăzi după un statut pe care l'au substras aprobării regale ce era obligatoare în baza vechilor stipulațiuni de sub unguri. Totodată, constatând și alte nereguli, dl Ministru al Cultelor a cerut acestel organizațiuni să-i înainteze toate actele Statusului, pentru a le cerceta mai deaproape, împreună cu statutul original de sub unguri, dela 1870.

Probabil, această chestiune o privesc demersurile începute acum la București de P. S. Sa contele Majláth, episcopul romano-catolic din Alba Iulia. P. S. Sa se află de câteva zile în capitală, unde a fost chemat ieri și canonicul dr Balázs, referentul Statusului catolic.

Este însă posibil, că pe lângă clarificarea situației acestei mari organizațiuni maghiare, numiții să aibă și împuterniciri dela partidul meghiar, pentru a discuta cu guvernul chestiunea cunoscută a acestui partid al lati fundarilor. Presupunerea aceasta o sprijină faptul, că alaltă-eri a plecat la București și episcopul reformat Nagy Károly. Declarația P. S. Sale, cumcă scopul vizitei în capitală este o intervenție pentru scoaterea edificiilor școlare ungurești din capitală de sub rechiziție, nu este de natură să explice concomitența acestei vizite cu vizita celor doi catolici de mai sus și cu aceea făgăduită pentru zilele viitoare a delegației oficiale a partidului maghiar.

Opera română

In ajunul unei noui premiere
— Făt-Frumos, operă de H. Klee, text de I. Dan —

Inainte de a se închide stagiunea Operei Române din localitate vom avea un important eveniment artistic.

Direcțiunea operei, după cum am anunțat noi pentru întâia oară, a pus în repetiție lucrarea muzicală a dlui G. Klee, măiestrul de cor al Operei noastre intitulată „Făt Frumos". Muzica este scrisă pe un libret adaptat nevoilor scenice de operă după feeria lui V. Eftimiu „Inșir'te Mărgărite", de Ion Dan. Premiera acestei Opere a fost definitiv și irevocabil fixată pentru seara de 11 Iunie.

Ansamblul Operei pregătește cu multă tragere de inimă noua premieră. De săptămâni întregi se lucrează asiduu în ateliere și sălile de recepție, așa că vom avea una dintre cele mai bine preparate premiere.

Și lucrarea dlui Klee merită atenția ce i se dă. Am asistat zilele aceste la o audiție care a avut loc în fața unui restrâns număr de invitați. Am auzit atunci solouri dueturi, dansuri, intermezzo-uri din noua lucrare. M-a surprins felul rar în care dl Klee a știut să adapteze normele solidei sale școli și culturi muzicale germane, armoniei muzicei populare românești, dându ne o muzică stilizată românește, plină de caracteristicele bine impregnate melodiilor noastre.

Compoziția Dsale formează cea mai reușită încercare de până acum, pentru crearea în compoziție a unui stil românesc, cu deplina utilizare a motivelor populare. Dar nu anticipăm prea mult. Restul rămâne de stabilit după premieră.

In rolurile principale ale noului opere vor apare dnele Mimi Nestorescu-Vancea, (zina florilor) Silvia Tiron (Ileana Cosînzeana), A. Donabidovici (vrăjitoarea) și dnii Indrieș (Făt-Frumos), Gavrilescu (Zmeul) etc.

Baletul prepară dansurile din lucrarea dlui Klee. In special „baletul ciupercilor", „valsul florilor" și „hora mare" vor fi puncte de atracție. De remarcat mai este aria „Femeia și Iubirea" precum și aceia a declarației de dragoste făcută de Făt-frumos, Ilenei și duetul final.

Dl C. Pavel, directorul de scenă al operei, ale cărui merite sunt atât de bine cunoscute, se îngrijește ca noua lucrare românească să se reprezinte în condiții scenice superioare Și talentul Dsale de regisor ne este garanție că va reuși pe deplin.

PRIMA FABRICA ARDELEANA
DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare
de bijuterii și
mare magazin. Aur
pentru denturi. Schimb de
aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca
Kienzle și Schwarzwald
și obiecte de argint
China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Foiletoanele „Infratirei"

Ziarul

Infrățirea

reorganizându-se complect cu începere dela 1 Iunie, va da o deosebită atenție foiletonului cultural, acest gen care a intrat în tradiție și a făcut gloria presei ardelenești.

De aceia ziarul

Infrățirea

pe lângă colaboratorii ei de până acum, pentru a da o mai mare viață foiletoanelor sale, și-a asociat următoarele forțe noui:

Nichifor Crainic
inspiratul poet tradiționalist, premiat de Academia Română, autorizatul cunoscător al chestiilor eclesiastice.

Cezar Petrescu
vigurosul prozator, premiat de Academia Română.

G. M. Ivanov
admbirabilul cunoscător al vieței rusești, care interesează atât de aproape țara noastră.

In curând ziarul

Infrățirea

și va asocia noui și viguroase forțe.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 31 Maiu 1924

CINEMA SELECT

Film opera! Film opera; Cel mai senzațional, eveniment artistic! Mare noutate cinematografică! Exactă reprezentație Americană!

Râde Bajazzo

Film senzațional, cu muzică de operă în 5 acte. Acompaniament vocal. Cu concursul celebrilor artiști de mare renume: Doamna Adrienne de Salvy, soprana lyrică, D lui Vilhelm Kertész celebrul tenor, Eugen Virányi maestru de orchestră. Regisor: Alexandru Klein director.

CINEMA URANIA

După cunoscutul roman al marelui scriitor englez: Syr Antony Hope:

Froso
Fiica Neapolei
2 serii, 12 acte, într'o singură reprezentație.

CINEMA APOLLO

Comoara lui Isac
Dramă modernă, cu conținut mișcător în 6 acte, în rolul principal: Margo Pellegrinetti și Hugo Piperni

RESTAURANTUL
„HORNAR"
(GRĂDINĂ DE VARĂ)
Cluj, Calea R. Ferd. 63.
Mâncări delicioase. — Vinuri excelente. — Prețuri moderate.
3552

De prima calitate
plăcuta si
recoritoare
este
Berea din Turda
3520
Fabrica:
Turda. Telf. 5.
Depozit principal:
Cluj. Telefon No. 394.

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur și rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteți câștiga 100.000 lei
LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat
in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.
Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin 10 Bilete contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuințați praful și crema pentru băeți „Höfer".

ULTIMA ORA

Reorganizarea Poliției din Cluj

Rezultatele activității noului prefect d. O. Gritta

S'a introdus ordine în toate serviciile, iar poliția externă lucrează astăzi cu mai multă pricepere și tact — Personalul a fost selecționat înlăturându-se elementele incapabile — Intărirea pazei orașului — Cum se fac astâzi urmăririle criminalilor — Biuroul populației lucrează cu foarte mare stricteță — Ce nevoi se mai resimt

Cu venirea dlui Ovidiu Gritta la conducerea prefecturei de poliție din capitala Ardealului, populațiunea orașului nostru a pus mari speranțe, întrucât calitățile noului prefect erau, în bună parte, cunoscute de publicul din Cluj. Și, în adevăr, rezultatele activității noului prefect, în scurtă vreme, de când a luat conducerea poliției din acest oraș, sunt de natură a îndreptăți pe deplin speranțele ce s'au pus într'ânsul.

Dăm mai la vale o anchetă pe care am întreprins-o noi, pentru a vedea ce s'a făcut până acum în scopul reorganizărei poliției din capitala Ardealului, — care se resimțea atât de mult — și pentru a vedea de ce nevoi mai sufere această instituție.

S'a introdus ordine în toate serviciile

Trebue să spunem dela început că un indiciu prețios este aspectul pe care îl are astăzi localul poliției și ordinea care domnește acolo. Și nu e vorba numai de ordinea aparentă. Ordinea s'a introdus în toate secțiunile și serviciile interne ale prefecturei de poliție cum și a circumscripțiilor polițienești. Scriptele sunt în perfectă regulă, iar cetățenii nu-și mai perd zile nenumărate, pentru resolvarea intereselor și nevoilor cu care vin la această instituție. Orice reclamațiune sau plângere, se resolvă astăzi la poliția din Cluj, în cel mult trei zile.

Cum se face serviciul extern

Este un fapt care a putut fi remarcat repede de cetățenii Clujului, anume, că organele poliției din afară se comportă astăzi cu un tact deosebit, grație educației serioase ce li s'a dat de noul prefect. La aceasta trebue să mai adăogăm ca dl O. Gritta a înțeles, din capul locului, să selecționeze personalul, înlăturându-se toate elementele incapabile.

In urma stăruinței noului prefect s'a obținut o companie de jandarmi, astfel că paza orașului se face în condițiuni cu totul mai bune. Tot în urma stăruinței dlui prefect Gritta s'a obținut reînființarea gardiștilor călări, cari sunt de mare utilitate pentru paza orașului la periferii.

S'au împuținat hoțiile

Ca o consecință logică a acestei noui și îmbucurătoare stări de lucruri, este de remarcat că hoțiile, „loviturile" mari, s'au împuținat în mod evident, comparate cu situația de anul trecut. Urmăririle se fac ăcum cu o vigilență deosebită, iar în cazurile mai mari însuși prefectul luând conducerea cercetărilor. Aici este locul se amintim cazul „loviturei" dela Administrația financiară, care a fost descoperită numai grație energiei și muncei depusă de dl Gritta, care a dat statului cele 4 milioane lei furate de Danilescu.

Mai amintim că raziile întreprinse de noul prefect a curățit, în foarte mare măsură, orașul de vagabonzi și de străini periculoși

DI OVIDIU GRITTA
Prefectul poliției orașului Cluj.

intereselor statului. Biuroul populației depe lângă prefectura poliției, lucrează astăzi cu o sârguință și mai ales cu o stricteță, care nu va întârzia să producă rezultatele bune, care sunt așteptate.

Trebue să mai relevăm faptul că în activitatea sa energică, dl Grita este secundat și de directorul prefecturei dl Munteanu, a cărui inteligență, energie și spirit, face din dsa un element foarte prețios în opera pentru organizarea poliției clujene.

Ce nevoi se mai resimt

Poliția din Cluj are de luptat totuși cu greutăți mari, în primul rând din cauza insuficienței personalului.

Efectivul sergenților de oraș nu trece de 70, și aceștia nu erau oameni pregătiți pentru greaua sarcină de polițiști. A trebuit să se depună o muncă enormă cu instruirea lor, pentru ca Clujul să se poată considera, chiar în aseminea condițiuni, că are cea mai bună poliție din Ardeal.

Poliția din Cluj mai are nevoe de agenți, de un serviciu autopometric și de un buget pentru deplasarea agenților, cari urmăresc diverși indivizi, criminali și hoți, în afară de raza orașului.

Noi avem credința că guvernul va avea toată solicitudinea pentru satisfacerea acestor nevoi și că poliția din capitala Ardealului, va fi pusă în curând în posibilitatea de a fi la înălțimea cerințelor.

Dac.

ORA 2 P. M.

Ședința în continuare a Camerei

După ceilalți vorbitori *d. Ion Brătianu* a luat cuvântul pentru a accentua că guvernul se asociază la frumoasele declarații ale dlui general Mărdărescu. Trecând apoi la ordinea de zi, dsa arată că declarațiile dlui Iorga în chestiunea limitărei pătrunderii streinilor în țară sânt cam exagerate; iar între aceste declarații și ale dlui Vaida este o profundă contrazicere.

Relevă faptul ca d. Vaida și-a exprimat durerea față de *„bietul muncitor strein"*. ceea ce dovedește o tristă concepție. D. Ion I. C. Brătianu încheie afirmând că guvernul dă toată atenția chestiunei intrărei streinilor în țară.

Ancheta exploziei dela Cotroceni

București. — Dl general Lucescu a prezentat eri seara M. S. Regelui raportul primei anchete făcută la Cotroceni pentru cercetarea cauzelor cari au determinat explozia.

Ancheta dela Prefectura de poliție

Brașov — Dl inspector Olărașu a terminat ancheta întreprinsă la prefectura locală pentru stabilirea răspunderilor în chestiunea conflictului dintre prefectul poliției și directorul aceleeași autorități.

Vizita dlui Ion I. C. Brătianu la Făgăraș

Făgăraș. — Se fac mari pregătiri pentru primirea dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, care va vizita Duminecă Făgărașul. Se știe că dl Ion I. C. Brătianu este deputat de Făgăraș, iar vizita d-sale este așteptată cu mult interes. D-sa va veni însoțit de dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei.

Descoperirea unor mari zăcăminte de cărbuni

Brașov, — In cursul unor cercetări geologice făcute în jud. Făgăraș, s'au descoperit mari regiuni miniere, nesunoscute până acum. Masivul minier merge prin Brașov până în jud. Târnava-Mare. S'au găsit zăcăminte de cărbuni în comunele Poiana, Șinca și Racoș. De asemenea s'au descoperit cărbuni în Săculme, lângă Sfântul-Gheorghe.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15.
Se de prânzul și cină și în abonament cu prețredus.
Aperi torthe! Dimineața gustări!
Rudolf Mosse 10

Camera discută

explozia de la Pirotechnie

Ședința de Joi după amează a Camerei — Importantele declarații ale dlui general Mărdărescu, ministrul de răsboiu — Camera ovaționează prelung aceste declarații.

— Prin telefon de la corespondentul nostru —

Ședința de eri după amiază a Camerei s'a deschis la ora 3.30. Fotoliul prezidențial ocupat de dl M. Orleanu. Pe banca ministerială d-nii: Ion I. C. Brătianu, general Mărdărescu, I. Gh. Duca, Al. Constantinescu, Gh. Mârzescu, N. Săveanu, Tr. Moșoiu, Cipăianu, Franasovici și Tătărăscu.

Dl dr. Ufleri face o comunicare dlui ministru ai comunicațiilor, arătând că liniile de cale ferată din Basarabia se află într'o stare deplorabilă. Terasamentele sânt așa de slabe încât transporturile de mărfuri sânt imposibile, paralizând întreaga viață economică a acestei provincii. Dsa cere să se ia grabnice măsuri de îndreptare.

Dl N. Iorga întreabă banca ministerială cari sânt cauzele catastrofei de la Pirotechnie și dacă aceste cauze nu sânt în legătură cu anumite svonuri despre unele fraude puse în sarcina unui ofițer care s'a sinucis.

Dl dr. Costinescu, primarul Capitalei, răspunzând interpelărei dlui Anton Ionescu, spune că apa s'a dat la timp și în cantitate suficientă. Dsa arată că n'a murit din cauza incendiului decât un singur om, acesta un șofeur al Primăriei. De asemenea dsa cere guvernului să vie în ajutorul populației sinistrată de incendiu.

Declarațiile dlui gen. Mărdărescu

Dl General Mărdărescu, ministrul de răsboiu, lămurește că adevăratele cauze ale dezastrului de la Pirotechnie nu se cunosc încă. Sânt 3 supoziții, continuă dsa: fatalitate, neglijență sau mână criminală. Pulberea are o limită de stabilitate, după care se descompune și face explozie. Astfel de nenorociri nu se petrec pentru prima oară, și nu numai la noi. La Paris a făcut explozie un depozit de pulbere omorând 600 de oameni. Nu de mult, în Polonia un mare transport de explozibile aduse proaspăt din Franța a făcut explozie. Este deci foarte posibil să fie o nenorocire pe care n'am putut-o evita, iar când vom constata că neglijența este cauza ei, declar solemn că voi aplica cele mai aspre sancțiuni.

A ars un singur depozit, continuă a spune d. general Mărdărescu. Cine crede că prin aceasta s'a desorganizat armata, se înșeală amarnic. Avem destulă muniție, și avem atâta ca să facem o pânză de foc la frontieră astfel că nici gândul îndrăzneților din afară să nu poată pătrunde.

(Camera în picioare aplaudă și ovaționează prelung pe d. general Mărdărescu.)

Dacă e o mână criminală, să se mai știe că avem destule economii de muniție și că dacă acestea n'ar fi să ajungă, vitejia soldatului român ar fi suficientă; a făcut această dovadă în războiul de întregire.

D. General Mărdărescu declară că pentru liniștea Camerei și a țărei a crezut necesar să dea aceste lămuriri. (Declarațiile dlui general Mărdărescu au fost viu aplaudate de întreaga Cameră.)

După ce entuziasmul adunărei s'a calmat, d. Pan. Halippa arată că în gările din Basarabia sunt depozitate mari cantități de muniții, cari constituie un permanent pericol, și cere să se ia măsuri din timp și eventualele nenorociri și pagubele să fie înlăturate.

D. Franasovici, răspunzând unei interpelări al dlui Iorga prin care se atrăgea atenția ministerului de interne că nu s'a luat suficiente măsuri pentru limitarea intrărei în țară a streinilor explică Camerei că intrarea streinilor să face cu destule forme pentru a asigura o triare a elementelor cari vin în țară. Dsa afirmă de asemenea că s'au luat severe măsuri sa se opriască puhoiul năvălirei străinilor.

Explozia de la Pirotechnie

Un comunicat al ministerului de războiu. Răniții instalați la spitale

Ministerul de războiu a dat un comunicat în chestia exploziei de la Pirotechnie, prin care arată că încă nu se cunosc cauzele cari au produs explozia și în care se atrage atenția publicului că toate svonurile, care de care mai fantastice, nu merită niciun credit. Comunicatul precizează că n'a fost incendiat decât un singur depozit de muniții.

Până eri au fost depuși la spitalele din Capitală Plotonierul Varoșnicu și soldații Rafiel, Eremia Ion și Stanciu.

De asemenea au fost depuși civilii Cristina Popescu, C. Matei, Mișu Grigoria, Mișu Grun și seara încă un civil foarte grav rănit.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de inaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, ***montări*** *de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi* ***reparaţiuni*** *in mod radical.* ***Staţiune specială:*** *de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.*

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8–10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

The Royal Mail Line

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „Orduna“ pleaca
din Charbourg 13 Maiu 1924.

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusand etc.

In fiecare săptămând pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi desluştri cu încredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

Se caută comptabil industrial la atelierul de reparat locotive cunoscând româna franceaza şi germana. A se indica etatea, referinţe şi salariul pretins. A se adresa: Societatea „Franco-Română“ de Material de Drum de Fer. Str. Rahovei 260 Braila. 3549-3

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

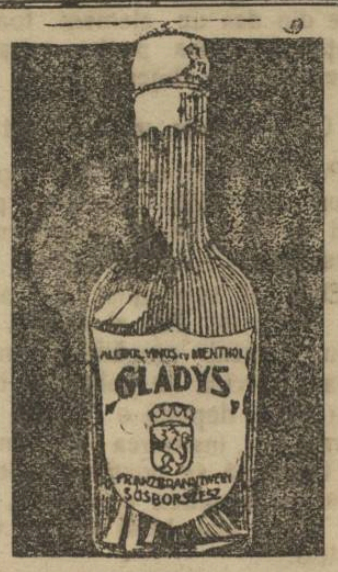

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica
CLUJ. 2879-1

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot 2887
calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.**

Reclama este sufletul comerţului

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURAŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1093 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 1 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
31 MAI 924 CLUJ
R CLUJ I. 3106

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

Nenorocirea dela Pirotechnie

— A cui e vina? —

Apărarea noastră națională a fost isbită de o mare nenorocire: un depozit de explozibile dela Pirotechnie a sărit în aer.

Nenorocirea nu are proporțiile fantastice ce i le atribue sensibilitățile, prea impresionabile, alarmiștii de profesiune și dușmanii gata a jubila în fața dezastrelor naționale: ea însă e vie și reală, dureroasă, inelectabilă, strângând în gh arele-i de foc inimile tuturor românilor preocupați de grija apărărei naționale și de interesele supreme ale patriei. De aceea înțelegem nu numai durerea intensă, ci și protestarea și indignarea acestor credincioși și militanți ai patriei, căci ele pornesc dintr'un prisos de dragoste și grije ce isbucnește prin rana unor inimi închinate țărei.

De aceea pricepem intempestivitatea, vehemența lirică a protestărei, dlui N. Iorga în Cameră.

Ceeace distonează în acest cor de durere, îngrijorare și chiar indignare, ceeace isbucnește ca un accent strident în aceste note de sinceritate, este văicăreala hipocrită și acuzarea deplasată a unor anumite elemente politice și a unor anumite ziare.

Să scoatem din cercefarea hipotetică a cauzelor nenorocirei — pe care de altminteri autoritatea le va fixa — fatalitatea și să ne oprim asupra neglijenței, căci, chiar în cazul când nenorocirea s'ar datora unei mâini criminale, vina neglijenței rămâne în picioare, căci fără ea, atentatul criminal nu ar fi putut isbuti.

Nu ne găsim în fața unei neglijențe izolate, excepționale, — și neglijența căreia se datorește nenorocirea dela Pirotechnie face parte dintr'o întreaga psihologie socială.

Nevroza războiului a răsturnat multe valori sociale, a nimicit multe generoase și nobile înclinări sufletești, a asvârlit în lumea amintirei și trecutului o serie întreagă de concepții etice care făceau frumusețea morală a individului și dau o armonie mecanismului social.

In acest dezastru moral simțul datoriei s'a clătinat la mulți, iar la alții a dispărut cu desăvârșire.

Acarul, în mâna căruia stă viața a sute de oameni, cu o veselă inconștiență își părăsește postul, pentru a trage o dușcă de rachiu, iar sentinela, care a jurat să și facă datoria, adoarme la post, fără a gândi o clipă că somnul lui poate fi cauza unei nenorociri pentru armată și țară căreia aparține și el.

In fața acestei crize a concepției și sentimentului datoriei se impunea, ca o necesitate națională și socială, o sporire și întărire a autorității.

Orice atitudine, au luat nouile partide și presa, care din motive de scandal și tiraj le ține t isvorul cotidian la strana lui Mamona?

In numele unei falșe democrații — demagogia cea mai desfrânată — aceste noui partide, în complicitate cu presa care le susține, au cultivat șovăirile sufletești și morale care s'au ivit în masse după războiu, le-au speculat, le-au dat formula concretă a grevelor și actelor de sabotaj, le-au organizat în sisteme și partide politice, închipuindu-și că astfel doboară „oligarhia" — etichetă sub care designează autoritatea și concepția de guvernământ — pentru a putea pune ei stăpânire pe societatea românească.

De câteori guvernul a luat măsuri împotriva elementelor turbulente și rebele, împotriva vagabonzilor streini cari cutreeră țara Românească și împotriva agenților și conspiratorilor, de atâtea ori nouile partide, ca și ziarele cari se țin după pașii lor ca o haită, au protestat, nu numai în țară, ci și în străinătate, în numele democrației, civilizației, umanității etc. etc. epuizând toate solfegiile demagogiei.

Prin această tactică criza concepției și sentimentului datoriei, patronată de nouile partide și de presă, cel puțin în solda lor morală, s'a adâncit și s'a lățit în sufletul masselor unde vijelia războiului stinsese unele n ținni morale.

... In neglijența, din care a isbucnit incendiul dela Pirotechnie e un substrat moral cimentat de demagogia nouilor partide și de presa care le popularizează doctrina și îi susține în asalturile lor împotriva „oligarhiei" — adică împotriva principiului de guvernământ și autoritate.

Inscripții

Dansuri Moderne. Pe când muzica africană a jazz-bandului își deslănțue uraganul dee cacofonii, sub valul furtunos al notelor, trei „artiste" — 3 girlo, deși nu sunt nici eng ezoice de Sâmbătă — „dansează" adică se sbat ce niște elemente apucate de epilepsie.

Nu știu de sunt frumoase, ori urâte: sub ravagiile apei oxigenate, în Kolh-ul care le încercuește ochii fără nici un fel de viață, în năclaiala de suliman, pudră, și în roșul care le umple gura cu sânge și le învăpăiază obrajii se înecă ori ce noțiune de linie, culoare și anatomie.

Artistele dansează, dansuri ultramoderne, căci numai asemenea dansuri se pot executa sub ritmul jazz-bandului.

Dau cu frenezia din cap în sus și în jos — după ritmul dement — lăsând în aer o vijelioasă fluturare de păr blond — decolorat, își mișcă isteric umerii, își frământă șoldurile, asvârl mâinile cu disperare și mai cu seamă isbesc cu disperare planșele cu tălpile.

Ce extraordinară cheltuială de energie fizică!

Condamnatele acestea s'au făcut „artiste", de groaza muncei.

Spălatul scândurilor este o muncă infinit mai ușoară ca dansul lor — și mult mai onorabilă!

Diodor

Anchetele „Infrățirei" în chestia minorităților

Interview cu dl Paál Arpád

— Există atitudini contrare în partidul maghiar, dar nu cu un sens profund — Unirea din partidul maghiar trebue să aibă la bază limba, iar nu confesiunile Evreii cari vorbesc limba maghiară fac parte integrantă din minoritatea maghiară

— Așa declară dl Paál Arpád —

Dl dr Paal Arpad este unul din principalii conducători ai „aripei democratice" a Partidului maghiar. Dsa este de origine Săcui, născut în comuna Beclean. Și a început cariera ca gazetar. După cinci ani de gazetărie (1898—1903) a devenit prim-notarul iar la 1918 subprefectul județului Odorhei.

In timpul revoluției d. Paál a fost președintele Sfatului Național Săculesc, desființat în anul 1919 în urma ocupării Ardealului de armata română.

La 1919 intră în redacția ziarului democrat „Keleti Ujság" unde lucrează și astăzi fiind una din cele mai bune pene ale presei maghiare.

Dsa mai este unul dintre cei cinci vicepreședinți ai partidului maghiar.

Ungurii democrați văd în d. Paál Arpad unul din conducătorii lor.

Dorind se cunoaștem opiniile dlui Paál Arpad în chestia raporturilor dintre minoritatea maghiară și Statul român, l-am solicitat o convorbire, pe care distinsul ziarist ne-a acordat-o cu multă amabilitate făcându-ne importante declarații.

Ca debut al convorbirei ne am permis se atragem atenția dlui Paál Arpad, că dnia să este considerat ca unul care făcând notă aparte a produs divergențe în partidul maghiar.

Declarațiile dlui Paál Arpád

Unirea pe baza limbei

„In sânul partidului maghiar — a răspuns dsa — ca și în sânul oricărei vieți de partid, există păreri contrarii și deosebiri de vederi de ordin tactic; eu însă nu pot considera aceasta ca o deosebire despărțitoare și cu efect mai adânc. Pe lângă aceasta eu nu consider, partidul maghiar atât o formație de partid, ci mai mult o formație a întregei minorități maghiare în care trebue să fie reprezintate toate straturile poporului nostru, cerințele tuturor grupărilor trebue să fie prezente grupările să se străduiască ca pretențiunile lor parțiale să fie luate în seamă în complexul cererilor generale ale Ungurilor și forța politică a totalității minorității noastre să lucreze pentru izbânda fiecărei cereri parțiale. Dacă în lăuntrul partidului am vorbit și voi mai vorbi încă în acest sens, aceasta nu înseamnă că a-și provoca divergențe ci, din contra, înseamnează căutarea egalizării și împăcării una cu alta a pretențiilor din cari ar putea naște divergențe.

— Din acest punct de vedere, dacă reprivesc asupra activității mele în partid, trebue să recunosc că dacă în unele chestiuni am fost înțeles, în altele înțelegerea întârzie încă. Cred însă că o apropiere și o înțelegere între cele două părți este numai o chestiune de timp".

— *„Ce vă desparte încă?"*

„Lucruri mici și lucruri mari. In situația noastră internă deosebirea cea mai importantă este că așa zișii cei „din stânga" nu cred fericită aplicarea politică a punctelor de vedere confesionale, în schimb așa numiții cei „din dreapta" vreau să ajute scopului nostru prin validitarea politică a grupurilor confesionale. *Noi vrem să luptăm pentru învățământul și cultura maghiară cu întregimea indivizibilă a minorității maghiare în schimb cei ce stau cu noi față'n față luptă pentru același scop, dar nu pe baza unirii noastre pe temelia limbei, ci prin diferitele Biserici cari întrebuințează limba maghiară.* Bisericile de limba maghiară sunt și pentru noi formațiuni importante ale societății noastre, drepturile lor vrem să le păstrăm și desvoltăm, păstrarea școlilor lor o considerăm neapărat necesară, dar chiar și în școlile de subt ocrotirea lor noi **vrem să vedem în primul rând școli maghiare iar nu confesionale. Aceasta înseamnă că trebue să înceteze posibilitatea excluderii școlarilor unguri din școlile maghiare din pricina deosebirilor de confesiune.**

Transpunerea în politică a deosebirilor confesionale nu o credem bună deoarece după cum învățământul copiilor unguri este îngreunat în urma acestei diviziunări, tot așa și alte străduințe ale maghiarimei pot fi diminuate în accesorii a curentelor politicei bisericești, și pentru considerațiile politicei bisericești ar putea ajunge pe al doilea plan.

— In schimb noi, cei din stânga trebue să regunoaștem că viața politică românească nu ne-a deschis cărare pentru unirea noastră pe baza limbei și astfel, în lipsa acesteia, așezarea bisericilor în linie de bătae pare necesară. *Față de această situație însă susținem, că ea poate fi corijată printr'o luptă comună și politica românească ar putea fi convinsă să recunoască faptul că unirea minorității maghiare pe bază de limbă ar asigura vieței publice românești mai multă economisire în rezolvirea chestiunilor ungurești decât tratamentul separat după fiecare confesiune în parte.* Față de aceasta, tovarășii noștrii din dreapta sunt de părerea că în viitorul apropiat nu putem conta din partea politicei românești la recunoașterea și înțelegerea în acest sens a situației".

Atitudinea celor două grupări din partidul maghiar față de politica românească

— *„Va să zică dvoastră sunteți divizați chiar și din punctul de vedere al speranțelor și al încrederii față de politica românească?"* am întrebat pe dl Paál Arpad.

— „Nu a'și prea putea evidenția caracterizarea deosebirilor dintre noi din acest punct de vedere. Pentrucă, tocmai cei de nuanța politicei confesionale au convingerea forte în sensul că în urma puternicelor legături a Românilor cu Biserica, politica cu cele mai multe șanse de contact și sprijin din partea vieței politice românești, este cea confesională. Din acest punct de vedere, încrederea și sper nța este mai mare la tovarășii noștrii din dreapta decât la noi. In schimb, luând ca bază curentul general mondial, simțim că viața politică românească să laicizează din ce în ce și în această politică ce se laicizează, concepția noastră bazată pe limbă este cea care poate conta mai mult. **Din acest punct de vedere, cei cari avem mai multă încredere și speranță față de viața politică românească,** suntem noi, cei din stânga. Puteți vedea deci, că de orice nuanță am fi, căutarea unui contact lăuntric cu viața politică românească este la fel puternică. Această căutare de contact este tot atât de serios sinceră, cât și curentele mari și de greutate ale vieței."

Alipirea fracțiunilor din partidul maghiar la partidele românești

— „Totuși, observ că pe dvoastră vă despart deosebirile în concepția despre lumea politică. Nu credeți că ar fi mai po-

(Urmare pe pag. II-a).

2877-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi
Infrăţirea Poporului
care va apare Vineri 6 Iunie.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Interview cu dl Paál Arpád

(*Continuare de pe Pag. 1.*)

trivit dacă v'aţi alipi partidelor-româneşti progresive sau conservative, potrivit concepţiilor dvoastre ?"

— „Deosebiri între noi în concepţii ? Se poate. Dar suntem strânşi legaţi prin prioristica problemă a dreptului limbei maghiare. Am amintit că cei de nuanţa politicei confesionale vreau şi ei se ia o atitudine, **indirectă,** pentru limba maghiară, acelaşi lucru îl vrem noi în mod **direct** cerând în acelaşi timp să primim şi toate acele grupuri maghiare cari nu aparţin autonomiilor bisericeşti.

Puteţi vedea deci, că problema limbei maghiare este pentru ambele nuanţe la fel de importantă, pentrucă străduinţele fiecăruia sunt îndreptate spre această chestiune. Unitatea maghiară în înţeles mai adânc se poate afla întotdeauna în chestiunea limbei, şi dacă ea nu se va lua în consideraţie, înzădar vom fi chemaţi să ne alipim partidelor conservatorilor sau progresiştilor români. Fără deslegarea liniştitoare a problemei limbei ungureşti, orice chemare este prematură.

Ceia ce ne priveşte mai ales pe noi, pe aşa zişii „din stânga", noi considerăm chestiunea limbei o chestiune vitală, o chestiune a sorţii şi a posibilităţii de a trăi a poporului nostru. Căci limba nu este o fudulie, ci este însăşi soartea hărăzită de natură. Dacă această soartă, frământarea şi activitatea pentru aceasta soartă este înlănţuită, atunci cei ce suferă mai mult sunt păturile cele mai simple ale poporului. Aceia, cari nu au posibilitatea de a'şi însuşi cultura unei alte limbi şi întrebuinţarea ireproşabilă a ei. Acest lucru nu se poate combate prin afirmaţia că învăţământul primar realizat pe baza altei limbi decât cea a poporului ar servi intereselor **viitoare** ale maselor. Chiar şi dacă ar servi viitorul, ce se va face prezentul acelui popor? Poate fi el desconsiderat din partea unei concepţii de stat binevoitoare? Eliminarea prezentului ar însemna cel mai mare anticetăţenism sau, cel mai exagerat anti-democratism. In ce priveşte interesul viitor al poporului, el nu poate fi servit prin sforţări sau vre-un sistem de învăţământ contra limbei poporului. Timpul care în învăţământ este întrebuinţat spre acest scop, este luat din timpul destinat pentru adevăratele cunoştinţe elementare. Consecinţa va fi că băiatul în împrejurările vieţii nu se va putea orienta nici cu ajutorul limbei sale şi nici cu a acelei care i s'a impus. Şi în viitor deci, din politica contrară limbei materne nu poate resulta decât anti-cetăţenism şi anti-democratism. Cu aceste lucruri ideologia democraţiei este cu totul în clar şi consideră dreptul la limba poporului drept libertate vitală, faţă de care orice tendinţă duşmănoasă este contra libertăţii. Această concepţie a democraţiei este deci pentru noi, Ungurii din stânga, de două ori obligatorie."

Clasele ţărăneşti şi muncitoreşti nu sunt reprezentate în partidul maghiar

— „*Vorbiţi despre democraţie... In partidul D-voastră însă clasele ţărăneşti şi a muncitorilor industriali nici nn sunt măcar reprezintate*".

— „Organizarea noastră complectă, într'adevăr, întârzie încă, asta însă nu însemnează că organizaţia noastră actuală ar respinge dorinţele elementelor simple poporale. De altă parte, nu însemnează ca şi cum elementele simple poporale nu ar avea alipirea faţă de limba maghiară, deci, sentimentul de aparţinere la unitatea maghiară înţeleasă în sens mai adânc.

Chestia Evreiască

— Merg şi mai departe, continuă dl Paái Árpád, din aceasta unitate maghiară, în afară de elementul simplu al poporului nostru face parte în mod organic şi, evreimea de limbă maghiară, din care se compune marea parte a elementului nostru orăşenesc.

Această pătură a noastră nu este reprezentată în vieaţa partidului maghiar aşa cum s'ar cuveni, ea însă este o parte integrantă a minorităţii noastre.

— Când vorbesc în acest sens despre evreimea de limba maghiară, ştiu, ating unul din cele mai interesante puncte ale năzuinţelor politicei române şi maghiare. Dar, având fericitul prilej al acestui interview, nu pot să neglijez a spune cu toată sinceritatea în ce mare măsură consider eu drept chestiune de libertate încorporarea cuiva în vieaţa unei limbi. In cursul timpului în care Evreul a fost încorporat în această vieaţă a unei limbi, el şi-a câştigat drepturi şi şi-a îndeplinit datorii, iar acum nu poate fi scos afară prin simplu ordin din situaţia lui câştigată.

Nici o schimbare de stat nu poate confişca drepturi câştigate şi mai alesj nu poate confişca bunuri su,leteşti şi spirituale. Acesta este adevărul, fără îndoială indestructibil, al evreilor de limbă maghiară. Tot aşa, după cum şi Evreul devenit român, german, francez, englez, etc. are tot dreptul de aparţinere la comunitatea naţională şi de limbă, pe care până acum nimeni nu i l'a contestat. **Acest drept câştigat al Evreimei maghiare este în legătură cu dreptul „plenului" minorităţii maghiare ca să pretindă după cum i s'a harazit ca în întregime sa ajungă în noua orânduire de stat, tot aşa, să poata pretinde păstrarea aceluiaşi întreg.** La urma urmelor, tratatele internaţionale pentru protexia minorităţilor nu s'au încheiat pentruca în locul acestei protexii nouile state să se străduiască a micşora numărul minorităţilor respective şi a despărţi de ei întregi pături.

— Aceasta cerere maghiară eu o consider ca o cerinţa ce derivă din democraţia mondială şi din drepturile omeneşti la libertate. Şi atunci când oamenii politici spun că înfăţişarea democraţiei Partidului maghiar lasă de dorit, adevărul acestei observaţii îl recunosc într-o cât-va şi eu. Indreptăţirea observaţiei însă, după părerea mea este discutabilă, deoarece Partidul maghiar are toate bunele intenţii să se organizeze atât în elementele simple poporale, cât şi în toate păturile cetăţenilor orăşeni (deci şi în cea a Evreilor de limbă maghiară). Aceasta organizare mai largă şi mai adâncă în ambele pături a fost însă de multe ori împiedecată în urma unor atitudini de intimidare şi de interzicere a unor elemente de sus. Este deci datoare şi vieaţa politică românească să ne dea libertate deplină pentru a desvolta coloritul nostru politic în sens mai democratic".

Dl Paál Arpád şi interviewul dlui Ugron István

— A-ţi ceţit, de sigur, interviewul nostru cu d. preşedinte Ugron István. Ce impresie v'a lăsat acest interview?

— „In aceasta declaraţie a şefului Partidului maghiar este vorba de o chestiune personală foarte importantă. Pentru judecarea în sens mai favorabil a acestei chestiuni, Domnia Sa se referă la cei mai importanţi oameni de guvern. Părţile în aceasta chestiune sunt de-oparte d. Ugron István, iar de ceialaltă parte oamenii de guvern. Nu am deci nici o competinţă a face vre-o observaţie".

*

Cu aceasta s'a încheiat interviewul cu dl Paál Arpád.

C. I. C.

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Anchete universitare

Activitatea ştiinţifică a universităţii din Cluj

Continuăm astăzi ancheta întreprinsă asupra activităţei ştiinţifice a Universităţii noastre, Universitate care într'un timp relaiiv foarte scurt a reuşit nu numai să se puie alături cu celelalte universităţi din ţară, dar chiar să le întreacă, atât în privinţa activităţei sale didactice, cât şi prin propăşirea ştiinţelor, prin lucrările şi publicaţiunile făcute de corpul său didactic şi ajutător.

La Facultatea de Ştiinţe, ale cărei laboratoare şi institute sunt înzestrate cu tot ce ştiinţa modernă cere pentru o bună funcţionare, condiţiile de studiu devin din an în an mai prielnice şi studenţii au ocazia să se ocupe în mod mult mai serios şi amănunţit decât la oricare altă Universitate românească.

O menţiune deosebită merită în această privinţă profesorii şi personalul ajutător al laboratoarelor şi institutelor acestei facultăţi, a căror muncă didactică întrece de multe ori numărul orelor prevăzute în regulament, pentru ca studenţii să poată căpăta a pregătire serioasă.

Această muncă suplimentară n'a întârziat să-şi culeagă roadele.

Astfel se face că secţia noastră chimîcă este cea mai bine organizată, cea mai activă şi mai productivă din toată ţara şi fără exagerare se poate afirma, că este mai bună decât multe din şcoalele de Chimie din apusul şi centrul Europei.

Activitate ştiinţifică. Societăţi ştiinţifice

Facultatea de Ştiinţe s'a distins în mod deosebit prin producţiunile sale ştiinţifice. Foarte mulţi profesori şi o bună parte a personalului ajutător au dat la iveală însemnate comunicări şi articole ştiinţifice fie în revistele ce apar în Cluj, fie în cele din străinătate.

Pentru propăşirea şi răspândirea tuturor ştiinţelor puse şi aplicate pentru încurajarea cercetărilor ştiinţifice, cât şi pentru stabilirea de relaţii de colaborare şi cooperaţie între oamenii de ştiinţă şi între asociaţiile ştiinţifice, cât şi pentru stabilirea de relaţii de colaborare şi cooperaţie între oamenii de ştiinţă şi între asociaţiile ştiinţifice s'a înfiinţat încă din August 1920: Societatea de ştiinţe din Cluj al cărei preşedinte e savantul profesor Emil Racoviţă.

Prin ţinerea de şedinţe periodice, prin conferinţe de popularizare ştiinţifică şi mai ales prin publicarea unei reviste internaţionale: ***Buletinul Societăţii de Ştiinţe din Cluj***, tipărit în limbile: română, franceză, italiană, engleză şi germană, Societatea a ştiiut să se facă cunoscută în scurt timp în toate părţile lumei având numeroşi membri şi societăţi corespondente străine,

Tot aici merită să fie amintită ***„Asociaţia asistenţilor universitari"*** de la această facultate şi Societatea ***„Stiinţa tuturor"***. Aceasta din urmă *având* scopul de a răspândi cunoştinţele ştiinţifice în cele mai largi pături ale poporului, va scoate în curând o revistă de popularizare şi va publica totodată broşuri cu conţinut ştiinţific popularizat.

Publicaţiuni ştiinţifice

Lucrările făcute la Facultatea de Ştiinţe în număr îmbucurător de mare au fost publicate mai toate în Buletinul Societăţii de Ştiinţe din Cluj.

S'au publicat cercetări ştiinţifice din domeniul chimiei, matematicei, ştiinţelor naturale de către profesorii Gh. Spacu, Dan Rădulescu, Gh. Bratu, Maior Aug., Al. Angelescu, E. Racoviţă, R. Jeannel, I. P. Voiteşti, I. A. Scriban, Grinţescu I.

Personalul ajutător al laboratoarelor: şefi de lucrări şi asistenţi, au contribuit şi ei într'o largă măsură la publicaţiile ştiinţifice ale facultăţei şi merită să fie menţionat faptul că chiar lucrările publicate de ei au fost recenzate de cele mai de seamă periodice ştiinţiiice din străinătate.

Alte lucrări ştiinţifice au apărut în C. R. Ac. des Sciences Paris, C. R. Soc. de Biologie Paris; Analele Minelor, Bull de la Soc. geol. de France: Bull. Soc. entomologique de France, Archives Zool. exper. et. gen.; Gazeta Matematică, etc.

O publicaţiune specială pentru botanică e: „Buletinul Societăţii de informaţiuni al Grădinei Botanice şi al Muzeului botanic" precum şi „Flora Romaniae exicata" de sub-direcţiunea dlui Prof. Al. Borza. Cercetările Institutului de Geografie au fost publicate de curând în Anuarul acestui institut ce apare sub conducerea dlui Prof. Gh. Vâlsan.

Intr'un număr viitor vom reveni asupra acestei publicaţii, care conţine între altele interesantele studii făcute în Carpaţii Transilvaniei de Prof. Emm. de Martonne.

Vom reveni de asemeni asupra aciivităţei Institutului de Speologie, asupra muzeelor ştiinţifice şi a excursiilor organizate pentru cercetări ştiinţiiice şi a rezultatelor obţinute în urma explorărilor ştiinţifice.

Pungi, saci de hartie la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

In jurul aplicării noilor impozite în Ardeal

Greutăţile întroducerei legei s'au uşurat într'o foarte mare măsură — Organele pentru aplicarea impozitelor lucrează astăzi cu mai mult taet — Lămuririle din sursă oficială corespund cu constatările noastre făcute pe cale particulară

Introducerea actualei legi financiare şi aplicarea noilor impozite, a întâmpinat şi în Ardeal, ca şi în vechiul regat, dificultăţile inerente oricărei întroducere de legi noui.

Nu este însă mai puţin adevărat că şi în Ardeal, ca şi în restul ţărei toată lumea a fost de acord, în a recunoaşte, că noua lege financiară este o lege foarte bună. Protestările care s'au ridicat, de cei mai mulţi, au fost numai cu privire la modul de aplicare, învinuindu-se de aceasta comisiunele de impunere, adică organele de aplicare.

Greutăţile au fost învinse

Graţie însă măsurilor şi dispoziţiunilor care s'au luat ulterior, şi cu deosebire în urma revizuirilor care s'au făcut anul acesta, agitaţiunile şi nemulţumirile au încetat cu desăvârşire.

In Ardeal, directorul general al resortului de finanţe a pus un interes deosebit. D-sa s'a transportat personal în toate oraşele unde prin conferinţe la care în afară de organele oficiale ale ministerului de finanţe, au fost invitaţi şi reprezentanţi ai contribuabililor s'au stabilit normele cele mai potrivite, pentru aplicarea justă a legei.

Ecouri din lumea comercială şi industrială

Astfel s'a ajuns la rezultate cât se poate de mulţumitoare. In lumea comercială şi industrială, cu deosebire, între care se ivise cele mai multe proteste, astăzi nu se mai agită nimeni.

Nu este, credem lipsit de interes să redăm aici, aprecierile pe care ni le-au făcut un reprezentant al Camerei de Industrie şi Comerţ din Cluj.

Dl Tatay secretarul referent al acestei instituţiuni ne-a spus:

„Lucrurile s'au liniştit. Apeluri foarte multe, care au fost găsite juste au fost admise. Comisiile lucrează acum în mod mult mai înţelegător.

Nemulţumirele care au fost la început, au fost pricinuite de organele care nu aplicau legea în adevăratnl ei spirit. Nu este mai puţin adevarat, — zice secretarul Camerei de Comerţ şi Industrie — că mulţi ar fi vrut să se sustragă legei, pentru a nu plăti impositele datorate. Legea nu este rea şi aceasta o recunoaştem cu toţii."

Alte lămuriri din sursă oficială

Lămuririle pe care le deţinem dela autorităţi, complectează cele arătate de noi mai sus. Marii negustori şi industriaşi care au ca mijloace de apărare scriptele şi toate registrele de afaceri, sunt cu deosebire în situaţia de a li se face dreptate, fie că se presintă în faţa comisiilor de impunere sau în faţa comisiilor de apel.

Pentru micii industriaşi şi meseriaşi, revizuirea împunerilor s'a făcut, chemându-se pe lângă membrii comisiunilor şi câte trei delegaţi din fiecare breaslă. Aceşti delegaţi au găsit ei însuşi că unii din contribuabilii din breasla respectivă, fuseseră impuşi prea puţin şi au opinat pentru urcare la alţii s'au redus impunerile „Diferenţele" au fost în tot cazul, foarte reduse. Astfel şi această categorie de contribuabili nu mai au de ce se plânge.

Incasările impositelor s'au dublat

Situaţia îmbucurătoare de care vorbim mai sus, este demonstrată în chip foarte semnificativ, de respectatul încasărilor impositelor, care s'au făcut în aest an, până în present.

Iată ce ne spune în această privinţă, dl Simionescu, directorul general al resortului de finanţe:

„Incasările au stagnat până în luna Martie c. cât a ţinut recensământul. Dela aceasta dată, lună cu lună, încasările făcute, au fost duble faţe de anul trecut."

*

Aceasta fiind situaţiă în urma întroducerei nouei legi financiare, este, fără îndoială, un indiciu, că am păşit în mod serios spre consolidarea financiară a ţărei.

Dac.

Foiletoanele „Infratirei"

Ziarul

Infrăţirea

reorganizându-se complect cu începere dela 1 Iunie, va da o deosebită atenţie foiletonului cultural, acest gen care a intrat în tradiţie şi a făcut gloria presei ardeleneşti.

De aceia ziarul

Infrăţirea

pe lângă colaboratorii ei de până acum, pentru a da o mai mare viaţă foiletoanelor sale, şi-a asociat următoarele forţe noui:

Nichifor Crainic

inspiratul poet tradiţionalist, premiat de Academia Română, autorizatul cunoscător al chestiilor eclesiastice.

Cezar Petrescu

vigurosul prozator, premiat de Academia Română.

G. M. Ivanov

admbirabilul cunoscător al vieţei ruseşti, care interesează atât de aproape ţara noastră.

In curând ziarul

Infrăţirea

şi va asocia noui şi viguroase forţe.

S'a deschis Gradina-Restaurant

ZONA

Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cinăşi în abonament cu preţredus.

Aperi torthe! Dimineaţa gustări!

Rudolf Mosse 10

Unde pot duce „pertractările oficiale?"

Tratativele de fuziune dintre partidul naţional şi partidul ţărănist au întrat în fază hotărâtoare — Criza din partidul naţional isbucneşte — D. Lupu e indignat şi ţărăniştii nu renunţă — Imposibilitatea oricărei înţelegeri

Delegaţiile permanente ale celor două partide s'au întrunit separat, delegaţia partidului ţărănist la locuinţa de la Athenée Palace a dlui dr. Lupu, întors Miercuri din străinătate, şi delegaţia partidului naţional la locuinţa din Bucureşti a dlui Ciceo Pop. Scopul acestor întruniri separate ar fi analizarea situaţiei creiată în urma „pertractărilor oficioase" de până acum.

După lungi discuţiuni în fiecare tabără, nu s'a ajuns la nicio hotărîre precisă. Totuşi se zice că tratativele vor fi deacum înainte oficiale, adică vor putea duce prin ele înşişi numai la hotărîri definitive pentru acceptarea sau pentru respingerea fuziunei.

Spre a ne putea face o ideeaproximativ exactă asupra rezultatelor posibile, este destul să ţinem seamă de starea de spirit care a domnit în consfătuirile delegaţiilor celor două partide. In delegaţia partidului naţional discuţiile au fost furtunoase. Reproducem după informaţiile „Neamului Românesc".

*

„In comitetul partidului naţional s'au produs furtunoase discuţii asupra „cazului Stere."

„Cea mai mare parte din foştii prieteni ai răposatului Take Ionescu au ridicat obiecţiuni grave în calea fuziunei cu partidul în care d. Stere nu este numai membru, ci principalul conducător.

S'au ridicat protestări vehemente şi chiar ameninţări de părăsire a partidului din partea aproape a unanimităţii foştilor amici ai lui Take Ionescu.

Prin urmare criza anunţată de noi ameninţă să iasă din pereţii partidului naţional în public. Opoziţia takiştilor este foarte serioasă. Partidul naţional are de ales între aceştia şi ţărăniştii, lucru greu pentru oricine, dar cu deosebire greu pentru d. Maniu care, când este vorba să aleagă, totdeauna ne aduce aminte de păţania nobilului animal al lui Buridan.

*

Nu mai puţin lipsită de calm a fost consfătuirea ţărăniştilor. D. dr Lupu, luând cunoştinţă despre pretenţiile partidului naţional, a avut la adresa acestui partid accente de indignare, cari au depăşit cu mult în expresivitate cuvintele rostite cu prilejul luptei electoarele dela Romanaţi.

Delegaţia partidului ţărănist s'a declarat hotărâtă a nu abdica nici dela persoane nici dela principii.

„Pertractările oficiale", în aceste condiţii nu pot duce decât o foarte oficială ruptură a lor. Căci este imposibil ca din ciocnirea acestor stări de spirit atât de contrarii să rezulte armonia necesară unei fuziuni.

A. R. Gus.

Contradicţia dintre declaraţiile

şefilor partidului maghiar şi atitudinea unor ziare maghiare

Pe când şefii partidului maghiar se lepădă de iredentism, ziarul „Brassói Lapok" prin intermediul unor ştiri cu desăvârşire false, dar jignitoare pentru România, propagă cel mai brutal iredentism

„Brassói Lapok" reprezintă opiniile minorităţei maghiare ori este o simplă iutreprindere privată comercială?

In declaraţiile şefilor partidului maghiar, pe care „Infrăţirea" a început se le publice, aceştia resping cu hotărâre orice bănuială de iredentism unguresc.

„De iredentism şi iloialitate nu este vorba la Ungurii din Ardeal, dar nici nu poate fi" — ne-a declarat dl preşedinte al partidului maghiar în declaraţia publicată ieri în ziarul nostru.

De-odată cu atitudinea de a se lăpăda sistematic de tot ce este iloialitate şi iredentism, atât de caracteristică la oamenii politici unguri din Ardeal, constatăm cu regret că o parte a presei care serveşte partidul maghiar face totul ce-i stă în putinţă pentru a ne convinge — indirect — de contrarul.

*

Astfel dacă ziarul „Ellenzék" de pildă în ultimul timp a învăţat să'şi spună ce are de spus şi să polemizeze şi fără să simţă necesitatea necondiţionata să şi insulte în acelaşi timp. în schimb, ziarul „Brassói Lapok" din Braşov scrie cu acelaşi patimă ca şi acum câţiva ani.

A constata şi a înregistra în fiecare zi manifestaţiile iredentiste a unei anumite prese maghiare, pentru noi nu este nici o plăcere. Asigurăm pe conaţii noştrii maghiari că la „Tatăl Nostru" nu cerem în loc de pâine *„iredentismul nostru de toate zilele"*. Am dori ca coloanele ziarului nostru să nu fie pline de insultele cu cari ne împroaşcă proprii noştrii cetăţeni, ci din contra, am dori dovezi de prietenie, de înţelegere şi de informare cinstită a publicului.

In loc de toate acestea ziarul „Brassói Lapok" inventează pentru fiecare zi o stire-două cu subînţelesuri iredentiste sau răuvoitoare statului.

Ziarul care acum câteva luni nu s'a sfiit să adere solemn la punctul de vedere rusesc cerând plebiscit pentru Basarabia, în ultimul moment vrea să-şi convingă cititorii cu orice preţ că România va ceda Ungariei Banatul, Maramureşul şi Crişana — pentru a obţine neutralitatea vecinilor noştrii dinspre Apus, în cazul unui războiu cu Rusia.

Cazul în sine l'am înregistrat dar „Brassói Lapok" nu ştim cu ce intenţie a revenit iar asupra acestei minciuni. In ultimul lui număr el scrie următoarele:

„Se pregăteşte o întâlnire secretă între domnii primminiştrii Bethlen şi Brătianu. Ea va avea loc pe teritoriu neutral. Bethlen şi Brătianu se întâlnesc! Ungaria şi România se întâlnesc!

Aşa, în sine, această (ştire — N. R.) ştire ar fi cam greu de înghiţit. Lângă ea mai avem însă acea minunată ştire că România, în caz de răsboiu cu Rusia şi-a asigurat cu jertfa unor renunţări teritoriale, ajutorul Ungariei.

O comisiune ungurească a plecat la Bucureşti şi una românească la Budadesta pentru încheierea prieteniei româno-maghiare.

Cu toate acestea, această ştire pare de necrezut. Asuprirea Ungurilor nu a contenit, ci dacă se mai poate, a devenit şi mai mare. Politica agrară, culturală a guvernului, înclinată spre apăsare sunt jicnitoare nu numai pentru noi ci, indirect şi pentru Ungaria, a cărei linişte în multe privinţe, atârnă dela faptul situaţiunei bune sau rele a Ungurilor din Ardeal.

Tocmai pentru aceasta, nu putem crede că domnii Brătianu şi Bethlen ar avea cu prilejul întâlnirei lor scopuri serioase."

Şi acum să ne dea voie domnii minoritari să ne întrebăm: Ce însemnează acest fel de a informa şi a face educaţia publicului maghiar? Ce însemnează aderarea solemnă din lunile trecute la punctul de vedere rusesc în chestiunea Basarabiei şi ce însemnează actuala propagandă iredentistă contra integrităţii statului român?...

Cere publicul maghiar ardelean acest mod de a scrie, este acest scris impus de partidul maghiar sau îl avem în urma iniţiativei private a unor gazetari iredentişti?

Oricum ar fi, am cere actualei conduceri a partidului maghiar se pună ordine în această chestiune.

C. I. C.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la **16** August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Prietenia Franco-Română

— Inaugurarea Institului Francez din Bucureşti —

O solemnitate a cărei însemnătate culturală este deosebit de mare, a avut loc la Bucureşti cu prilejul inaugurării Institutului francez de înalte studii creiat de guvernul Republicei la Bucureşti. Solemnitatea a fost prezidată de M. S. Regele care în cuvântarea de deschidere a adus un omagiu culturei franceze şi a ţinut să exprime mulţumirea Sa pentru prietenia efectivă pe care Franţa a dovedit-o faţă de România.

Adresându-se profesorilor franceze veniţi în România ca misionari ai spiritului şi culturii franceze, M. S. Regele a spus:

„Dvoastră, dlor profesori, cari aduceţi gândirea şi ştiinţa latină a surorei noastre latine mai mari Franţa, la sora ei mai mică România, veţi găsi desigur aci nu numai dragostea sinceră pe care toţi o avem pentru Franţa, dar veţi găsi încă, sunt sigur de acest lucru, în tinerimea universitară română elemente de care putem fi mândri şi despre cari veţii duce în ţara dvoastră o plăcută amintire".

Răspunzând M. S. Regelui, dl de Martonne, ilustrul geograf şi prieten vechiu al României, a scos în evidenţă rolul însemnat pe care institutul acum creiat este chemat să-l îndeplinească în ţara noastră şi a arătat foloasele cari vor rezulta dintre cât mai strânsă colaborare a culturilor franceză şi română. Şcoala română dela Fontenay aux Roses şi Institutul francez din Bucureşti sunt menite să aducă nepreţuite servicii ambelor ţări, prin realizarea unei intime conlucrări între gândirea şi ştiinţa celor două popoare. Profesorii francezi veniţi în România vor desvolta, a asigurat dl de Martonne, o activitate neobosită în acest scop.

In numele profesorimei române, dl Ermil Pangratti, rectorul Universităţii din Bucureşti, a amintit recunoştinţa pe care o purtăm culturii franceze a cărei contribuţie la opera de renaştere a României este atât de însemnată.

Inaugurarea Institutului francez a fost o adevărată sărbătoare culturală. Reprezentanţii intelectualităţii franceze şi române şi-au mărturisit reciproc dorinţa de a vedea desăvârşită acea înfrăţire culturală din care ambele naţiuni vor trage mari foloase. Fiindcă mai mult decât un tratat de alianţă, care n'are valoare dacă nu este întemeiat pe o comunitate de simţire şi de gândire, cunoaşterea reciprocă prin cultură este chezăşia prieteniei între două popoare. Iată de ce salutăm ca un eveniment de mare importanţă pentru colaborarea franco-română, înfiinţarea Institutului francez din România.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Reclama este sufletul comerţului!

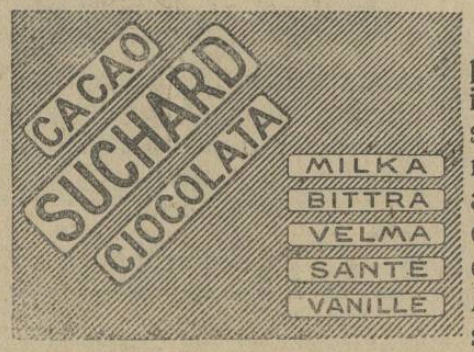

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru damel

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000
Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie
iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.
Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiui delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Locaiuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

In curând va apare:
„Infrăţirea Poporului"
foae săptămânală închinată culturei şi vieţei ţărănimei.
„Infrăţirea Poporului"
Care va apare în curând va fi foaia cea mai bună pentru ţăranul din Ardeal care vrea să se lumineze şi să afle ce se petrece în ţară şi în lume.

„VLĂDEASA"
Institut de Credit şi Economii Societate pe Acţii Huedin

Prospect

Emisiunea VII.-A 7,500 Acţiuni Nominale No. 5001-12500

Acţionarii institutului de credit şi economii societate pe acţii „VLĂDEASA" in adunarea generală ordinară ţinută in Huedin la 28. Februar 1924. a decis urcarea capitalului societar dela Lei 1.000.000 la 2.500.000 lei prin emisia nouă (VII-a) de acţii in valoare nominală de Lei 200·— autorizând consiliul de administraţie cu esecutarea acestui concluz. Pe baza acestei hotărîri şi autorizaţiunei primite dela Comisiunea Economică Specială instituită pe lângă Ministerul de Industrie şi Comerţ Consiliu de Adm. oferă subscrierea de acţii noauă pe lângă următoarele condiţii:

1. Fiecare acţionar sau erezii lui au dreptul de a semnă după fieşte care acţie inscrisă pe numele său în registru acţionarilor una noauă pe lângă preţul nominal de Lei 200·— şi 10 lei cheltueli de emisiune.

2. Preţul unei acţii pentru acţionari noi este Lei 300— şi 10 lei cheltueli de emisiune.

3. Acţionarii vechi pot ca se subscrie şi mai multe acţii de câte poşed insă numai pe lângă preţul amintit sub punctul 2.

4. Acţii se pot subscrie pe lângă preţul amintit sub punct 1. pe baza cesiunilor de optări câştigate dela acţionari vechi.

5. Din preţul de emisiune dela punctul 2 suma ce intrece preţul nominal se va adauga la fondul de rezervă al institutului.

6. Pentru plata preţului acţiunilor subscrise se fixează următoarele termene:

Rata I. de acţie Lei 100. — şi 10 lei cheltueli pt. acţioarii de sub p. 1. la subscriere:

de acţie Lei 200 — şi 10 lei cheltueli pt. acţionarii de sub punctul 2. la subsciere.

Rata II. de acţie Lei 100·— până la 1. Octobre 1924.

Se poate solvi intreg capitalul la subscriere.

7. Terminul ultim de optare şi subscriere este 1. Aug. 1924.

8. Transmisiunile de acţii făcute in conformitate cu §. 15 din statute in scopul emisiunei se vor putea lua in considerare dacă trecerea in registru de acţionari sa făcut până la 1. Iulie 1924.

9. După capitalul vărsat acţionarii vor benifica de o dobândă de 15% prorata tremporis.

Acţiile remase eventual neoptate şi nesubscrise remân la dispoziţia Consiliului de administraţie care este autorizat să le vândă din mână liberă cu preţul cel va hotări.

Huedin, la 24 Maiu 1924.

3561 **Consiliul de Administraţie.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Un local propriu al Acad. Comerciale

Se ştie că în Bucureşti, Academia de înalte studii Comerciale şi industriale, nu are încă un local propriu, unde tinerii ce doresc să îmbrăţişeze ramura Comerţului şi a Industriei, să poată urma regulat şi cu atenţie cursurile.

In tendinţa de a se remedia cât mai urgent această lacună, Ministerul de Comerţ şi Industrie a acordat un fond iniţial de 5 milioane pentru cumpărarea terenului şi începerea primelor lucrări. Cum însă Ministerul nu va putea suporta însemnatele cheltueli necesitate de această edificare, a făcut un călduros apel către toate instituţiile de comerţ şi industrie din ţară, să contribue în limita posibilităţilor, cu diferite sume.

Până 'n prezent, după cât suntem informaţi, Camera de Comerţ din Cluj, a făcut un frumos gest, oferind pentru acest scop, suma de 200 000 lei. Cea din Tr. Mureş 200.000, Braşov 150.000, Oradea-Mare 100.000. Se crede că toate Camerile de Comerţ din ţară, având în vedere importanţa ce o prezintă înalta Academie de Studii Comerciale, pentru economia naţională, vor contribui cu sume la fel, în acest scop.

La Inspectoratul Comercial din Cluj, se pregăteşte o mare circulară adresată instituţiilor comerciale şi industriale, prin care se cere contribuţia tuturor pentru edificarea localului Academiei de înalte studii comerciale şi industriale din Bucureşti.

„Infrăţirea"
reorganizându-se complect, cu începere de la 1 Iunie, va publica în fiecare săptămâna
Pagina Femeei
consacrată vieţei sufleteşti, acţiunei intelectuale şi sociale — tutulor manifestărilor femeei — în deosebi femea din Ardeal — petoate terenurile
Pagina Femeei
din
„Infrăţirea"
va publica convorbiri, însoţite de fotografii, cu personalităţile reprezentative ale lumei feminine din Ardeal.

Tocuri şi tălpi de cauciuc
PALMA
poartă copii şi adulţi, decarece ele sunt durabile, eftine şi purtarea lor e plăcut.
Lloyd :-: o 3423 o

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 ***este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.***

ULTIMA ORA

Telefonul „Infrățirei“

M. Sa convoacă consiliul Apărării Naționale. — Memoriul detentorilor de bonuri de tezaur. — O importantă întrevedere Poincare-Herriot

— *Dela corespondentul nostru special* —

BUCUREȘTI ORA 12

M. Sa convoacă consiliul Apărării Naționale

M. Sa Regele a convocat pe ziua de azi consiliul apărării naționale la care vor asista și câțiva miniștrii.

Consiliul se va ocupa cu examinarea diferitelor chestiuni administrative militare.

Memoriul detentorilor de bonuri de tezaur

Ieri au continuat tratativele cu dl Lebrun, reprezentânt al detentorilor belgieni de bonuri de tezaur nestampilate. Reprezentantul detentorilor belgieni a prezintat guvernului un memoriu în care arată cerințele detentorilor acestor bonuri.

O importantă întrevedere Poincare—Herriot

Ieri a avut loc la Paris o întrevedere între domnii Poincare și Herriot, întrevedere căreia i se atribue cea mai mare importanță pentru toate cercurile politice franceze.

Se crede că întrevederea s'a referit la politica externă și, mai ales, la problema reparațiunilor.

Interpelări în Cameră

La ședința de ieri a Camerei d. deputat Mihail Negură a desvoltat o interpelare relativă la reforma agrară și la unele nereguli săvârșite cu prilejul exproprierilor din Vaslui.

Al. Constantinescu, ministrul Domeniilor, a răspuns imediat că în ceia ce privește sentințele Comitetului agrar nu poate intra în discuție, deoarece sentințele judecătorești nu se discută.

D. Georgescu-Tulcea desvoltă o interpelare relativă la felul cum sunt întrebuințate islazurile din pădurile județului Tulcea.

D. ministru Al. Constantinescu arată că acele cazuri despre cari a vorbit d. Georgescu-Tulcea au fost cercetate de către d. ministru Cipăianu și în majoritatea lor aceste terenuri în ligiiu s'au dovedit a fi păduri.

Demisiunea ministrului Poloniei la Moscova

Ministrul Poloniei la Moscova, d. Darwosky și-a anunțat dimisia, deoarece tratativele sale cu sovietele în vederea unui tratat comercial au eșuat.

Marele furt din gara locală

Pagube de peste 200.000 lei Intreaga bandă arestată

Incă de acum un an la economatul gării locale s'au observat însemnate lipsuri de material rulant, însă cu toate cercetările celor în drept, făptuitorii au rămas nedescoperiți până în ultimul timp, când comisarul Constantin Orlescu, șeful poliției din gară în urma unor meșteșugite cercetări a reușit să prindă pe hoți.

Aceștia sunt cinci țigani constituiți în bandă și având șef pe unul dintre ei anume Vasvilas Vilmos.

In timpul anchetei după declarațiile arestaților, ei ar fi furat din magaziile mai sus zisului economat, materiale în valoare de peste 200,000 lei, pe cari le-au vândut turnătoriei „Simonffy“ din localitate.

Cei cinci hoți împreună cu actele dresate au fost înaintați pachetului.

N.

Adunarea generală a asociației medicilor din Satu-Mare

Va lua parte și d. ministru Săveanu Medicii din Ciuj au fost invitați deasemenea — Adunarea va avea loc la Baia-Mare

După cum am anunțat din timp, în zilele de 3 și 4 Iunie va ave loc adunarea generală a Asociației Medicilor din țară, filiala Satu-Mare.

Această adunare va fi onorată și cu presența dlui N. N. Săveanu, ministru al sănătății publice și ocrotirelor sociale. Ședința festivă se va ține la Baia-Mare.

Comitetul asociației filialei Satu-Mare, printr'o scrisoare foarte curtenitoare a invitat la această festivitate și pe membrii asociației medicilor din Cluj. Dl dr Buia, secretarul acestei din urmă asociații, ne roagă să arătăm că dsa stă la dispoziția tuturor dlor medici din localitate, pentru a da lămurirele necesare asupra voiajului și programuiui festivității, mâine 1 Iunie c. între oarele 9—11 la serviciul sanitar al orașului.

TURDA

— *Prin telefon de la corespondentul nostru* —

11 Dimineață

Scumpirea zahărului. Deși Ministerul de Industrie și Comerț a dat un comunicat în ziarele din Capitală că sub nici un motiv nu se admite scumpirea zahărului, rămânând fixat la 28 lei chilogramul, totuși, la Turda nu se respectă acest preț de către angrosiștii cari dețin alimentele de prima utilitate. De trei zile ei au ridicat prețul pentru zăharul cubic la 38 lei chilogramul iar zahărul tos la 36 lei.

Personalul din localitate care are delegație din partea Ministerului de Industrie și Comerț pentru controlul prețurilor desvoltă o activitate slabă și astfel traiul devine din zi în zi tot mai scump în acest oraș.

Scumpirea berei. De asemenea, fabrica de bere din acest oraș cu începere de ieri a ridicat prețul la bare, astfel că în localurile de consumație se vinde cu 13—14 lei sticla de 450 grame bere. Majorarea de preț este nejustificată, deoarece pe piața Turzei prețul cerealelor este în scădere.

Conferința. Luni, la 2 Iunie l. c. va sosi în localitate doamna Pestna, de naționalitate engleză, care va ține în franțuzește o conferință în sala Conacului Princiar, despre educația copiilor în Anglia.

Accident. *Un automobil care venia dinspre Cluj către Turda din cauza unui defect la volant s'a isbit de balustrada unui pod de piatră. Trei pasageri din câți se aflau în el s'au ales cu grave leziuni iar unul cu fractura unui picior.*

Serată. In seara de 4 Iunie a. c. cercul studenților „Valea Arieșului“ va da o serată artistică literară, urmată de dans în sala festivă a Prefecturii județului. Venitul net este destinat penrru fondul de propogandă și înființarea de biblioteci populare.

Teatru. Astăzi seara în sala Teatrului Comunal se va juca de compania dramatică a artiștilor asociați din Brașov comedia „Amenda“ de Cuprie.

Corespondent.

— **Adânc impresionată exprim mulțumirile mele** întregei asistențe care a luat parte la înmormântarea din 29 Maiu a scumpului meu soț precum și celor cari prin scris și flori și au exprimat sentimentele lor pioase.

Văd Anița Cornel Serb

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

ORA 2 P. M.

LEGILE DE UNIFICARE

Parlamentul va fi chemat în curând să discute și să voteze două legi foarte importante: reforma administrativă și legea pentru organizarea judecătorească. Am zis foarte importante fiindcă ele sunt menite să însemne unificarea administrației și a justiției. Nu se poate concepe ca în aceiași țară fiecare provincie să se administreze într'un fel deosebit. E deasemeni inadmisibil ca organizarea judecătorească să fie una în vechiul regat, alta în Ardeal și Bucovina și alta în Basarabia.

Este de prisos să înșirăm aci motivele cari cer neapărat realizarea unificării. Nu există minte sănătoasă și înțelegătoare a necesităților vieții noastre de stat care să nu dorească desăvârșirea unificării. O singură categorie de oameni se împotrivește acestei mari opere: regionaliștii.

Incapabili să respire aerul României Mari, prea tare pentru plămânii lor obișnuiți cu atmosfera impregnată de miasme străine, oamenii aceștia se ridică violent împotriva oricărei acțiuni care tinde să realizeze unificarea deplină a vieții noastre de stat. Atacurile pe cari au început a le îndrepta împotriva legilor pomenite mai sus nu sunt pornite decât din teama pe care o simt văzând cum se prăbușesc subt puterea impetuoaselor cerințe ale vieții naționale, cele din urmă bariere, care stânjenesc funcționarea perfectă a mecanismului statului.

Dar guvernul și parlamentul actual a căror muncă pe terenul unificării s'a desvoltat atât de temeinic și de rodnic, vă desăvârși în ciuda elementelor anacronice, prin cele două reforme numite aci cași prin legea de unificare a codurilor, marea operă de organizare a noului noastre vieți de stat.

Delegația partidului maghiar la București

Audiența la dl G. Tătărăscu, subsecretar de stat pentru minorități

In ziua de 29 Mai, dl G. Tătărăscu, subsecretar de stat în Ministerul de Interne, a primit delegația partidului maghiar compusă din d-nii: Fuelop, senator, deputat Bernady, Teleky și Zagony. Cu acest prilej, dl Tătărăscu a repetat aceleași declarații pe cari le-a făcut și la Cluj domnilor Gyarfasy, Iacabfy, Árpád Paál și Zombory, stăruind în deosebi asupra motivelor, pentru cari opinia publică românească vede în manifestările unei părți din conducătorii actuali ai partidului maghiar, o greutate în calea consolidării prieteniei definitive ce trebue să fie între poporul român și minoritatea maghiară.

— **Conferințele „Astrei“.** Timpul fiind înaintat, conferințele „Asociației profesorilor universitari“ și ale „Astrei“, au fost suspendate pentru acest an și vor continua în cursul anului școlar 1924/1925.

Fuziunea

partidului național cu țărăniștii proclamată in principiu

Comunicatul partidului național

De la convorbiri particulare, la pertractari oficiale — D. Maniu confirma demisia takistilor

Din cercurile partidului național ni-s'a comunicat astăzi, că fuziunea cu țărăniștii a fost încheiată în principiu, chestiunile de amănunt rămânând să fie resolvate în cursul săptămânii viitoare. Știrea a fost adusă la Cluj de către însuși dl Iuliu Maniu, care a și dispus publicarea unui comunicat în n-rul de astăzi al „Patriei“. După câte am putut afla, Comunicatul anunță, că discuțiile particulare, care au avut loc până acum au avut ca rezultat proclamarea fuziunii în principiu, și că de azi înainte vor începe pertractările oficiale. Dl Maniu a confirmat demisia d-lui Stelian Popescu din partidul național, după care va urma și demisiile d-lor Xeni și Derussi.

INFORMAȚII

— ***Confiscarea a trei ziare din Timișoara.*** *Conform informațiilor ziarului „Uj Kelet“ autoritățile din Timișoara au confiscat ziarele „Esti Lloyd“, „Temesvarer Volksblatt“ și „Temesvári Hirlap“, deoarece au scris că în urma exploziei dela București totul a fost prefăcut în praf pe un teritoriu de 5 chilometrii, iar Calea Victoriei este un morman de ruine.*

— **Dela „Fundația Principele Carol“.** Marți, 3 Iunie, întreaga misiune a fondației culturale „Principele Carol“, va fi la Câmpulung. Va predica părintele Gala Galaction, iar după amiazi vor vorbi dnii Gh. D. Mugur, C. Nedelcu și Ion Savin. Elevii școalelor normale și ai seminarului local, vor lua parte la conferințele de după amiazi.

— **Examenele Conservatorului.** *Marți (Sf. Constantin și Elena) 3 Iunie 1924, cu începutul la orele 3 p. m. se va ține la Teatrul Național producțiunea I-a a elevilor Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj. Se va executa: „Paulus“, oratoriu de Mendelssohn pentru cor mixt, soli și orchestră (pian) și „Fântâna Blanduziei“, actul I, scenele I, II și III.*

Duminecă, 8 Iunie 1924, se va ține producțiunea a II-a de fine de an a elevilor Conservatorului. Executanți: Elevii absolvenți ai Conservatorului: secția pian, vioară și dramă.

Bilete se găsesc la Secretariatul Conservatorului.

— **Bancă de Asigurare bine acreditată caută un funcționar. Preferiți cei cari au aplicare și pentru afaceri externe. Adresa la adm. Ziarului.**

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 3 Iunie 1924.

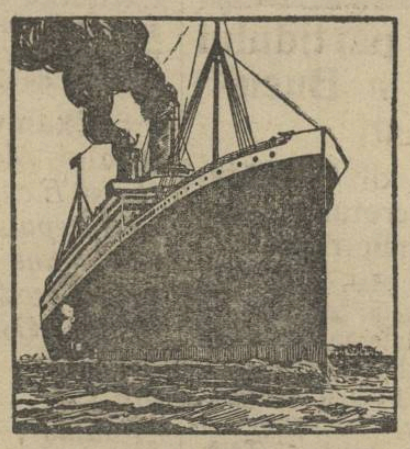

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza pasapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

1 Franc - 8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căşe grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li,

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

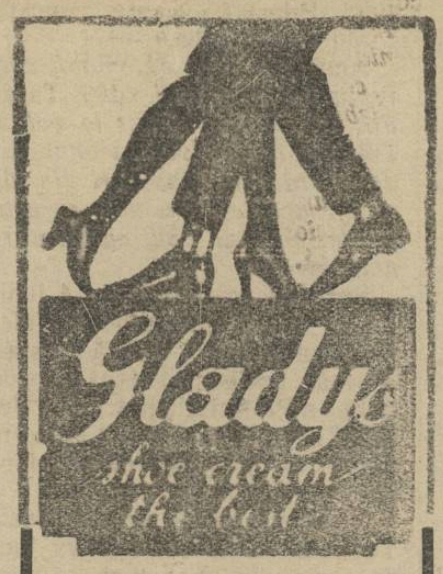

este crema cea mai bună din lume!

2798-2

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!

Să capătă la magazinul de fierărie

BABOS ŞI SOŢII

secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot 2887

calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.**

Reclama este sufletul comerţului

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

3520

Fabrica: Turda. Telf. 5. Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Berea-Nutritoare „HERCULES”

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1094 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Marți 3 Iunie 1924.

CLUJ 4-JUN924 B 1 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu R CLUJ 1. 6426

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

Politica economică a României

Două concepții opuse și două sisteme deosebite — După discursul d-lui Vintilă Brătianu la Senat

Discuția la Senat în jurul legei pentru comercializarea întreprinderilor statului a pus din nou în evidență cele două concepții profund deosebite, cari despart partidul liberal de partidele de opoziție. D. Matei Cantacuzino, în numele partidului țărănist, pe unde se află actualmente în trecere până va găsi un nou partid în care să evolueze, a ridicat o sumă de observații critice pe cât de pătimașe pe atât de străine de chestiune. E acesta un sistem bine cunoscut al opoziției de a ocoli orice discuție serioasă, pentru a face din orice chestiune un prilej de atacuri personale și de discuții sterile.

Discursului dlui Matei Cantacuzino au fost opuse două magistrale discursuri ale băncei ministeriale. D. Tancred Constantinescu, ministrul industriei și comerțului, a explicat economia legei cu adânc spirit de pătrundere și cu multă putere de convingere. Alături de dsa, d. Vintilă Brătianu a scos în evidență toată neseriozitatea atacurilor dezordonate ale opoziției. Discursul ministrului nostru de finanțe, luminos și calm, este una din cele mai frumoase pagine ale istoriei noastre politice. Rolul partidului liberal în marea noastră epocă de renaștere naționale se detașează viguros din însăși faptele de guvernământ ale acesui partid. Ceea ce fac astăzi leader-ii opoziției nu este decât o mizerabilă încercare de a micșora prestigiul acestor mari fapte din trecut, cu nădejdea că prin astfel de mijloace se va putea discredita opera de guvernământ care se înfăptuiește astăzi, în continuare.

Incercarea opoziției este desigur zădarnică. Guvernul nu se poate abate dela programul său de înfăptuiri numai pentrucă partidul țărănist, sau partidul național, se arată nemulțumit de ceea ce fac alții și ei nu sânt în stare să facă. Urmărind discursul dela Senat al dlui Vintilă Brătianu, cei peste 70 de ani de activitate politică ai partidului liberal sânt cea mai bună garanție că ceea ce se înfăptuiește astăzi, și trebuie să se înfăptuiască, numai partidul liberal putea să o facă.

Datorită programului acestui partid, unirea tuturor provinciilor românești ni-a găsit cu un nucleu de românism care, pe lângă îndependența politică, avea și toată îndependența economică necesară a opune contingentului de capital străin întrat în granițele noastre un echilibru firesc. Căci dacă înainte de războiu, în mica Românie de eri, problema stăvilirii capitalului străin la o proporție justă puterilor noastre financiare, era o chestiune de mare însemnătate politică, după unire această chestiune devine capitală. Viața noastră economică a fost amalgamată cu toate organizațiunile financiare, mai puternice, ale minorităților din nouile provincii. Principial acestel forțe financiare ar fi să fie considerate ca românești, posesorii lor fiind cetățeni români; să ne gândim însă numai cât putem noi opune totuși ca forțe financiare pur românești acestor capitaluri, și atunci vom înțelege cât de puțin cuminte ar fi pentru noi să deschidem granițele tuturor poftelor din afară, cari nu lângă noi s'ar așeza ci lângă ceilalți?

Este deci, înafară de orice considerație, absolut necesar să facem o cuminte politică economică. Dl Vintilă Brătianu a spus-o: capitalul străin, cu intenții cinstite, va găsi oricând la noi un larg teren de activitate. Dar pătrunderea lui în țară nu se poate admite fără control și fără măsuri de proteguire a capitalului românesc. Numai astfel vom putea asigura României întregite independența economică și politică de care are nevoie. Criticele opoziției, cari nu pot ataca aceste principii, sunt și rămân neputincioase cu toată violența lor.

Inscripții

Michelet. Dl N. Iorga reluându-și activitatea la Academia Română, pentru al cărei prestigiu, științific a cheltuit în cursul rodnicei sale vieți atâta muncă și talent, a vorbit în ultima ședință publică a maturei instituții culturale despre Michelet, marele istoric și marele amic al Românilor în epoca de renaștere a țărei noastre.

Dl N. Iorga a vorbit cu acel secret personal, specific, când vorbește despre făpturi și lucruri care le iubește și admiră.

In afară de obișnuita sa erudiție, care merge dela amănunt până la sinteză, dl N. Iorga, evocând figura marelui prieten al neamului nostru, a pus o flacără de entusiasm, o pasiune lirică, ce a făcut din conferința sa una din cele mai frumoase pagini de literatură și poezie.

Figura și sentimentele ce le-a avut Michelet față de noi, implică un asemenea elogiu, implică chiar omul, nu numai de specialitate, ci de înaltă autoritate națională și de talentul celui care l'a făcut în incinta Academiei.

Michelet, împreună cu amicul său Edgard Quinet, a fost unul din cele mai prețioase sprijine pe care idealista generație dela 1848 le-a găsit în Franța în realizarea idealurilor și dezideratelor ei.

Michelet a pus în sprijinul cauzei românești imensa lui autoritate de istoric și om politic, talentul lui seducător de scriitor și orator elocvent, căldura și pasiunea nobilă a sufletului care ne iubea și pricepea dreptatea cuzei noastre.

Veșnică și sacră îi va fi aminterea în sufletul românismului.

Diodor

Corbii

Explozia dela Pirotechnia Armatei a fost un nou prilej pentru ziarele, cari înțeleg să speculeze din meschine interese până și nenorocirile, întâi de a ataca guvernul și în al doilea rând de a alarma populația. Ele au dat proporții exagerate până la absurd nenorocirii întâmplate și au ținut subt teroarea unor amănunte neadevărate opinia publică a țării. Nu s'au mulțumit însă numai cu exagerarea faptelor ci au tras concluzii cari acestea erau și mai mult în măsură să neliniștească populațiunea. Astfel au afirmat că explozia dela Pirotechnie lasă armata lipsită de muniții și pune țara în primejdie să nu se poată apăra în cazul unui eventual atac înarmat.

Prezentând atât de gravă situațiunea apărărei naționale în urma exploziei dela Pirotechnie, ziarele „independente" și opoziționiste nu puteau să nu acuze guvernul, cași cum acesta ar purta vina dezastrului.

A face răspunzător guvernul de orice nenorocire întâmplată în țară fie din fatalitate, fie din cauza unei neglijențe sau a unei intenții criminale, iată metoda de luptă la care recurge această presă nefastă pentru a lovi într'o activitate de guvernământ pe care nu găsesc alte mijloace ca s'o critice sau s'o defaime.

Citind reportagiile senzaționale ca și articolele scrise cu prilejul exploziei am avut impresiunea că ele sunt străbătute de o nemărturisită bucurie și că în dosul cuvintelor de îngrijorare sau de revoltă palpită satisfacția că au găsit încă un prilej pentru a lovi în opera și în munca actualului guvern.

Comunicatul Ministrului de Războiu restabilește adevărul arătând proporțiile reale ale nenorocirii, care desigur ne atinge dureros atât prin victimele ei, cât și prin pagubele cauzate. Armata n'a rămas însă fără muniții, fiindcă ea are mai multe depozite de muniții cari sunt în măsură să aprovizioneze în caz de războiu trupele astfel încât, după cum a afirmat așa de categoric dl general Mărdărescu, să facem o pânză de foc la frontieră prin care să nu poată străbate înăuntru nici măcar un gând al vrăjmașilor.

Dar ceiace este mai condamnabil decât dorința de senzațional, este sistemul odios de a specula o nenorocire în scopuri de politică măruntă. Să tresari de bucurie ascunsă când se abate o nenorocire peste țară, fiindcă afli în ea prilejul de a ataca guvernul, iată o atitudine pe care o putem socoti cu drept cuvânt criminală.

Ceiace a scris anumita presă în legătură cu catastrofa dela Pirotechnia armatei face încă odată dovada acțiunei nefaste și potrivnice intereselor naționale pe care această presă o desvoltă în mijlocul nostru.

Incidentul Iorga-Lupaș

Partidul, național, care a calomniat toate instituțiile din fostul vechiu Regat, prin gura păr. Lupaș, batjocurește țărănimea

Politicianul eclipsează istoricul Lupaș

Dornitor de a se bucura de exploatarea politică exclusivă a Ardealului, nu odată partidul național a căutat să asmută opinia publică din Ardeal împotriva a tot ce reprezintă aici vechiul regat.

Din cele declarate de fruntașii partidului național în întrunirii în parlament sau scrise în presă s'a desprins totdeauna ideia că Ardealul ar putea să rămâie deoparte, cu solidaritate deosebită de solidaritatea întregei noastre națiuni.

Conflictul ce a avut loc de curând în Parlament între dnii I. Lupaș și N. Iorga trădează din nou această funestă mentalitate politică care e cea mai grozavă barieră de trecut în fața încercărilor de apropiere a partidelor din vechiul regat de partidul național.

Cum s'a născut incidentul

Imprejurările în care s'a născut incidentul sunt cunoscute. Părintele Ion Lupaș a pornit de la faptul că prin legea prezentată de curând Parlamentului pădurile comunale din Ardeal se trec sub administrația Statului considerând măsura ca foarte greșită, întrucât administrarea pădurilor de către comune e cu mult mai bună decât a Statului.

Apoi dl Lupaș a găsit ocazia să facă o paralelă între țăranii din Ardeal și cei din vechiul regat, aruncând asupra acestor din urmă aprecierea jignitoare, că n'au știut să-și câștige și să-și apere drepturile lor, ceia ce i-a atras replica binemeritată a dlui Iorga.

La nefericita inspirație a părintelui I. Lupaș de a ieși din cadrul specialității sale pentru a atăca o chestiune de gospodărie administrativă numai în dorința de a critica și cu această ocazie vechiul regat, ne permitem în primul rând a observa că dsa nu-și dă seama nici pe departe de utilitatea legii prin care se trec pădurile comunale sub administrația Statului. Măsura aceasta a fost luată fiindcă nu se poate admite ca o bogăție națională așa de însemnată ca a pădurilor să fie exploatată în mod nerațional, cum o fac țăranii de ori unde dacă sunt lăsați la bunul lor plac. Fără a li se lua vre-un drept, controlul îngrijirei și exploatării pădurilor comunale de către stat nu poate fi privit decât ca o măsură de educație a țăranului nostru la buna valorificare a acestor bogății, de care depinde și buna stare materială.

Dacă părintele Lupaș s'ar fi oprit la această critică, ar fi dovedit cel mult că a făcut rău, ocupându-se de o chestiune, în afară de sfera competenței sale.

Părintele Lupaș atacă țărănimea

Dar dsa s'a repezit asupra țăranilor din vechiul regat, cu acuzarea că ar fi inferiori celor ardeleni și căutând să puie în discuție evoluția claselor sociale în vechiul regat.

Nu e întâia oară când se trimit asemenea învinuiri vechiului regat. N'am auzit oare de atâta ori că școala, administrația, justiția, din vechiul regat ar fi nepregătite și corupte! Nu s'a căutat să se deprecieze de către partidul național chiar jertfa celor 800.000 de soldați, căzuți pentre întregirea neamului?

Dl I. Lupaș întrebuințează dealtfel un procedeu pe care noi îl cunoaștem și din alte manifestări politice ale dsale. Tot dsa a fost acel care la o întrunire a partidului național în sala „Reduta" din Cluj a căutat să se folosească de neînțelegerile trecătoare dintre moldoveni și munteni cu ocazia unirei principatelor. Oare faptul că au avut atunci loc aceste neînțelegeri a dovedit că unirea nu era necesară? Nu s'au pierdut ele ca și cum n'ar fi fost?

Crede dl Lupaș poate că campania pornită cu atâta înverșunare împotriva a tot ce astăzi se numește spirit regățean e mai întemeiată și are sorți de izbândă?

Noi i-o spunem lămurit, se înșală.

Mentalitate regionalistă

Dacă partidul național luptă astăzi împotriva vechiului regat o face pe deoparte datorită încă mentalității regionaliste a conducătorilor săi, ce se opune forței, care de la unire a dat Ardealului o nouă îndrumare sufletească, iar pe de alta neputinței acestora de a conlucra la organizarea și întărirea statului român.

Partidul național nu va putea însă abuza mult timp de sentimentele poporului ardelean, pentru a-și ascunde ura și neputința sa politică, și nu va avea decât să se căiască de timpul pe care l'a pierdut într'o acțiune negativă și nepatriotică.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi

Infrățirea Poporului

care va apare Vineri 6 Iunie.

INFORMAȚII

— **Serbările Sindicatului Presei Române din Ardeal la Cluj.** *Pentru mărirea fondului de clădire a „Căminului Presei", Sindicatul Presei Române din Ardeal, va organiza o serie de serbări populare în toate orașele din Ardeal.*

Ciclul acestor serbări va începe la Cluj, în parcul orașului în zilele de 7, 8 și 9 Iunie c. sub patronajul dlor: Septimiu Mureșianu și Octavian Utalea, prefectul și primarul orașului.

Se pregătesc mari distracții și surprize pentru publicul clujan.

— **Manifestații anti-românești.** *Suntem informați din sursă sigură că după nenorocirea petrecută la Pirotechnie un grup de unguri din Zălau au dat uu banchet la care au închinat pahare de șampanie, bucurându se de distrugerea Bucureștilor. Autoritățile cercetează.*

Congresul medicilor veterinari. Pentru ziua de 1 Iunie au fost convocați la București toți directorii și medicii veterinari din țară, pentru a lua parte la o consfătuire în vederea pregătirei congresului general veterinar ce va avea loc în luna Septembrie la Cluj.

*

Examene. In zilele de 14—17 Iunie a. c. vor avea loc examenele de fine de an la școalele de ucenici și ucenice din Cluj, la care va lua parte în comisiune și dl I. Chirilă, inspectorul muncii din localitate.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

— **A apărut „Societatea de mâine"** *nr. 8 cu un bogat și variat cuprins. — Exemplarul 12 lei.*

— **Repararea străzilor.** In urma unei consfătuiri care a avut loc ieri între dl Sept. Mureșianu, prefectul județului și dl. Oct. Utalea, primarul orașului s'a hotărît triplarea echipei de lucrători cari lucrează la repararea străzilor Regele Ferdinand și Moților pentru ca în cursul lunei Iunie reparația ambelor acestor străzi să fie terminată.

— **Consfătuirile prefecților.** Dl. Sept. Mureșianu, prefectul județului, întorcându-se dela București ne-a comunicat că cu ocazia consfătuirei, prefecților din Ardeal, care a avut loc în zilele trecute la București — s'au discutat și s'au rezolvat numeroase probleme — fie de administrație, fie în legetură cu reforma agrară — fie culturale — cari interesau diferitele județe. La aceste consfătuiri au luat parte mai mulți miniștri.

— **Dela Consiliul Orășănesc.** Dl Crainic, consilier la primăria orașului Cluj, a luat un concediu de boală pe timp de 3 luni, începând dela 1 Iunie, în care timp dsa va fi substituit de către dl consilier Bereș.

— **Excursie școlară.** Elevii școalei primare Nr. 5 din Cluj au plecat azi în excursie la Turda și Abrud, sub conducerea dlui director E. Eremie. Vor vizita Cheia Turzii și minele de aur din munții Apuseni și se vor reîntoarce Joi seara.

— **Legislative.** Comisiunea legislativă a Adunărei deputaților luând în discuțiune proectul de lege pentru unificarea ministerului public, numirilor, înaintărilor și disciplinei în magistratură, l'a aprobat și ales raportor pe dl Leonte Moldovanu iar delegați pe dnii Em. Dan, Kiss, Numa Frumușanu și Ioanițescu.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Examenele Conservatorului.** *Marți (Sf. Constantin și Elena) 3 Iunie 1924, cu începutul la orele 3 p. m. se va ține la Teatrul Național producțiunea I-a a elevilor Conservatorului de Muzică și Artă dramatică din Cluj. Se va executa: „Paulus", oratoriu de Mendelssohn pentru cor mixt, soli și orchestră (pian) și „Fântâna Blanduziei", actul I, scenele I, II și III.*

Bilete se găsesc la dl I. Istrate, secretarul Conservatorului.

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Prețurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuință cu întreținere. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de Pistyan original pentru cură la locuință. 3532-1

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

In curând va apare:

„Infrățirea Poporului"

foae săptămânală închinată culturei și vieței țărănimei.

„Infrățirea Poporului"

Care va apare în curând va fi foaia cea mai bună pentru țăranul din Ardeal care vea să se lumineze și să afle ce se petece în țară și în lume.

Pentru Amplificarea uzinei electrice

Ședința extraordinară a consiliului orășănesc

Se știe că primăria orașului nostru intenționează de mult timp să procedeze la o amplificare a uzinei electrice, pentru ca aceasta să poată corenspunde nevoilor din ce în ce mai numeroase, reclamate de creșterea populației orașului. Se stabilise ca mai multe societăți electrice să fie cointeresate în această intreprindere și astfel să fie asigurată amplificarea de care este nvoie. Cum însă ofertele făcute de soc. Ganz, Electrica și altele nu asigură amplificarea, așa că concesiunarea uzinei acestor societăți, n'ar aduce nici un folos orașului, în ședința extraordinară de Sâmbătă a Consiliului orășănesc, s'a instituit o comisiune formată din dnii Dr. Cărpinișanu, Moga și Ing. Ciortea, care să se ducă la Oradea Mare, unde să studieze felul cum funcționează uzina de acolo, care se administrează în regie proprie, pe baze comerciale.

In cazul când această modalitate de exploatare și amplificare a uzinei din Cluj, ar corespunde intențiunilor Primăriei, ar mai rămâne, chestiunea găsirei fondurilor necesare pentru amplificare și începerea primelor lucrări. Aceasta ar aduce după sine o cât mai bună folosință a uzinei, așa că luminatul orașului Cluj ar fi în deajuns asigurat.

Răspândiți „Infrățirea"

3240

MARE OCAZIUNE!

MAGAZINUL DE MODE

RENAISSANCE

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.

Pune în vânzare cu începerea de la **1 Iunie 1924** un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăți mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare și linoleum ect.

Cu prețuri de Engros la detail!

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Gr. Tausan: ›Opiniile unui singuratic‹

Un filosof, care în loc se rătăcească pe cărările înflorite ale gândirei pure ori pe drumurile infinite și misterioase ale transcendentalului a intrat de tânăr în valmășagul ziaristicei.

Teza lui de licență „Filosofia lui Plotin" în care analiza cu multă luciditată și pătrundere filozofică și psihologică personalitatea și doctrina acestui spiritualist până la misticism, acestui mag al idealismului care cu verbul și viziunea lui vrăja lumea romană de după Crist a lăsat contemporanilor o admirabilă impresia și-a încolțit nădejdea de sigur nu a unui cugetător constructor de sisteme metafizice, dar al unui excelent scriitor de filozofie.

Cartea tânărului licențiat în filozofie se citește, și astăzi ca o lucrare luminoasă, și instructivă și-a rămas ca una din cele mai bune pagini din literatura filosofică românească.

Nu știm dacă o hotărâtă voință personală, vocațiunea, necesitățile vieței ori capriciile ursitei au făcut pe dl Gr. Taușau să părăsească câmpiile elissee ale gândirei filozofice, pentru a intra în rândurile militanților scrisului cotidian.

Fapt cert e că presa, îndeosebi biata presa românească, nu poate decât câștiga din aportul care îl aduc oamenii de gândire obișnuiți cu mânuirea ideilor, cu practica generalităților, construindu-și concepțiile pe un temeinic fundament de cultură multilaterală.

Dar și în presă, fericitul comentator al lui Plotin, travestit în eleganta togă a lui „Petronius" ca un arbitru al eleganței ideilor și-a ales în coloanele „Viitorului" un colț de pace și reculegere, un boschet din tihnită și parfumată grădină a lui Epicur, unde din cernerea măruntelor faptelor zilnice destilă și formulează o ușoară gândire filosofică, nu fără adâncime în sprinteneala și în concisiunea ei.

*

Dacă dl Gr. Taușan a putut părăsi pe filosoful care s'a manifestat atât de precoce și de isbutit dnia sa, dacă a putut lăsa la o parte lucrările metodice și monografiile filosofice, apoi militanta activitate ziaristică nu a putut ucide într'ânsul ființa gânditorului, a moralistului, a înțeleptului în sensul elin al cuvântului.

Dl Taușan nu a fost numai un didact al filosofiei ci un temperament filosofic — și temperamentul nu se poate asasina nici în femee nici în poet, nici în filosof ; el trăește în cadrul întregei vieți a individualității. De aceia în zilnică măcinare și hârțuială care este ziaristica, dl Gr. Taușan a rămas, cum singur se califică cu atâta dreptate „un singuratic" — atitudine la care îl condamnă în mod fatal temperamentul său de filosof, moralist și înțelept.

Din acest temperament, în această atitudine, a răsărit ca o floare solitară, o broșurică de cugetări asupra lumei, întitulată „Opiniile unui singuratic" — broșură modestă ca aparență, dar comprehensivă și suculentă în fondul ei concentrat.

A scris maxime și cugetări pare lucrul cel mai simplu din lume, ca ori ce virtuozitate, care tocmai în temeiul superiorității și rafinamentului technicei se învestmântă în simplicitatea amăgitoare pentru vulg și mai cu seamă pentru cei ispitiți la imitații.

Cât este de greu a broda, și a isbuti, — în câte-va fire de matase cele mai subtile ondulații cerebrale, a închide în dimensiunile gingașe ale unei perle profunzimea de ocean a unei gândiri și observații general umane, ați lega munele de un mănunchiu de maxime și cugetări — adevărate, imortale — o dovedește numărul restrâns de moraliști cari au rămas în istorie.

In literatura franceză îi numărăm pe degete :

La Rochefoucauld—subtitlul și ferocele disecator al eternului și fundamentalului egoism omenesc. Chamfort, Rivarol, spiritual și viclean ca un drac, Vauvenargue — culmi luminate de scânteile ironiei și spiritului sfântului duh în mulțimea de debitori de maxime și cugetări în genul Hommais și Joseph Prudhomme.

In broșurica sa, dl Gr. Taușan închide câteva maxime și cugetări în care genul acesta dificil de a scrie, cu aparențele lui de simplicitate, chiar de frivolitate, dar cu mortale riscuri de excepție, este realizat cu succes, chiar cu strălucire discretă, dar reală

Ochiul scrutător al dlui Gr. Taușan pătrunde adânc în cutele sufletului omenesc al vieței : el vede liniștit, senin și just, iar talentul său de moralist și scriitor știe să formuleze viziunea filozofică, maxima morală într'o formulă sobră, iluminată tainic de o fină ironie.

Din toate aceste inscripții, scrise lapidar pe lespedea sufletului omenesc, se desprinde grațios și surizător, o largă și generoasă filosofie a îngăduelii, căci mai înainte de a scrie dsa de Stael, de când înțeleptul meditează asupra zădărniciei și mizeriei vieței omenești, a ajuns la concluzia că a înțelege totul este a ierta totul.

... Cărțulia dlui Gr. Tăușan este unul din acele sipete minunate, șlefuite în lemn de trandafir, în care bătrânii noștri ascundeau cu grijă și cu pietate câteva perle aduse din Orientul luminei și înțelepciunei.

D. K.

Congresul Partidului Național-Liberal din Arad

— *Dela trimisul nostru special* —

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, însărcinat de dl I. I. C. Brătianu, prezidează congresul — La Arad s'au întâlnit reprezentanții a 72 de organizații ale partidului național-liberal, manifestând devotamentul și încrederea în partid și în guvern

Sâmbătă s'a ținut la Arad Congresul partidului național liberal, care a fost o elocventă dovadă a vitalității și popularității acestui partid în Ardeal.

Congresul a fost prezidat de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, însărcinat de dl I. I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, cu această misiune.

Congresul

Congresul acesta a avut un strălucit succes. Peste două mii de săteni, învățători, preoți și intelectuali reprezentând 72 de organizațiuni ale partidului național liberal s'au întrunit Sâmbătă dimineața la Arad în sala cea mare dela „Crucea Albă".

Președinte al congresului a fost proclamat dl dr. Demian, care împreună cu ceilalți conducători ai partidului au făcut diferite expuneri asupra situației actuale, foarte îmbucurătoare, a partidului național liberal din jud. Arad, după care adunarea a votat statutele, a ales comitetul județean, pe membrii delegațiunei permanente și a proclamat, cu unanimitate, ca președinte al partidului nostru din jud. Arad pe dl general Arthur Văitoianu, fost prezident al consiliului de miniștrii.

Sosirea dlui ministru Al. Lapedatu — Cuvântarea sa

După terminarea acestor lucrări, a sosit în mijlocul adunării dl ministru al Cultelor și Artelor, Al. Lapedatu, aclamat de asistență cu puternice strigăte de „să trăiască".

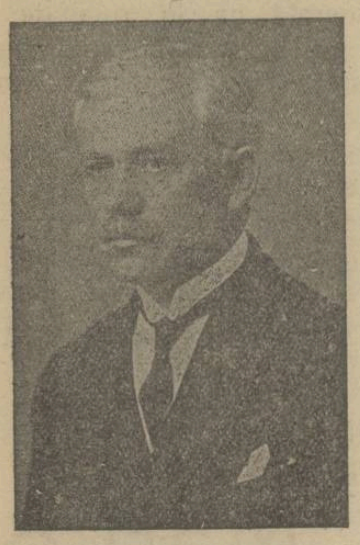

Dl Al. Lapedatu,
ministrul Cultelor și al Artelor

La călduroasele cuvinte de bună venire ale președintelui, dl ministru al Cultelor și Artelor răspunde, mulțumind și transmițând congresului salutul și cuvântul de îmbărbătare ale dlui Ion I. I. C. Brătianu, din a cărui încredințare se găsește — zice domnia-sa — în mijlocul acestei frumoase și mari adunări.

Șeful partidului național liberal este îndelung și entuziast aclamat.

După aceasta dl Lapedatu arată scopurile pe cari trebue să le urmărească congresele județene ale partidului național liberal din Transilvania și face o scurtă, dar cuprinzătoare expunere a operei de guvernământ săvârșită până acum de acest partid, enumerând lucrările capitale ce el mai are de făcut pentru îndeplinirea marei și grelei sarcini ce a luat asupra-și — consolidarea țării,

Ca încheere dl ministru felicită pe conducătorii partidului național liberal din Arad că în timp atât de scurt au putut totuși alcătui o organizațiune așa de puternică și devotată, care este astăzi, la marginea de apus a țării, un pivot important al partidului liberal din România întregită.

Dsa îndeamnă la luptă stăruitoare pentru binele patriei și al neamului.

Cuvântarea dlui Al. Lapedatu a fost primită cu călduroase manifestațiuni de simpatie și de încredere a celor prezenți pentru valorosul reprezentant al Transilvaniei în guvernul țării.

Masa comună a congresiștilor

După congres a avut loc o masă comună a delegaților la care au participat peste 700 de persoane în sălile restaurantului Central.

Dl dr. Demian a închinat mai întâi pentru M. S. Regele, dl ministru Lapedatu pentru șeful partidului național liberal dl Ion I. C. Brătianu, dl dr. Ispravnic pentru dl generel Arthur Văitoianu, dnii director Miculin, părintele Evuțianu și avocat Atanasiu pentru dl ministru al Cultelor și Artelor.

Trecând în a doua sală dl Al. Lapedatu a fost salutat în chip deosebit de călduros de părintele Aurel Papp. **Răspunzându-i, dl ministru face un inimos apel către cei de față să stee cu credință și devotament în jurul partidului național liberal și conducătorilor săi, care duc mereu tot înainte tradiția glorioasă a celui mai vechi și mai important partid politic din România întregită.**

La ora 3½ dl Lapedatu a părăsit Aradul plecând, prin Oradea, la Cluj.

Exagerări criminale

— Presa maghiară și explozia de la Cotroceni —

Decâte ori neamul românesc suferă, ziarele iredentiste din Ardeal râd. Orice nenorocire ne-ar isbi, ea constitue o refacere și o voluptate sufletească pentru unii din atât de „loialii" concetățeni ai noștrii. Cu prilejul exploziei de la Cotroceni o parte a presei maghiare din Ardeal ne-a dat din nouă acest revoltător spectacol. Astfel ziarele din Timișoara „Esti Ljod" și „Temesvári Hirlap" au scris că explozia a făcut într'o rază *de cinci chilometri totul praf*, iar *Calea Victorie este un morman de ruine.* Aceste ziare ungurești au fost confiscate. Nu s'a întâmplat același lucru cu ziarul iredentist „Brassoi Lapok" care încă nu s'a lăsat mai pre jos.

*

Avem înaintea noastră o ediție a acestui ziar în care citim următoarele exagerări criminale, tipărite cu litere cât pumnul:

„Populația Bucureștiului se refugiază. Toată lumea, sub stăpânirea unei panici înspăimântătoare fuge afară din oraș. Explozia a spart toate ferestrile și geamurile vitrinelor din București. Numeroase case s'au surpat. **Palatul de la Cotroceni este în flacări. Intr'o rază de 3 chilometri viața oamenilor este în pericol, toată lumea e subt cerul liber, fiindcă nu știe ce va mai fi.**

De ieri de la orele 6 până acum, exploziile durează fără întrerupere; *populația a luat-o cu miile pe drumurile care duc la sate.* **A rămânea în Capitală este o imposibilitate, deoarece chiar și în centrul ei viața omului este în primejdie. Numărul morților nici măcar aproximativ nu se poate stabili.** Toate pravăliile Bucureștiului sunt închise. **Muniția explodată vâjâie prin aer rupând țiglele de pe acoperișurile caselor."**

Intr'o altă ediție pe care noi n'am cetit-o dar comentată de „Hétfői Ujság" din Cluj, „Brassói Lapok" a scris că **explozia de la Cotroceni ar fi nimicit pe jumătate Bucureștiul.**

*

Suntem siguri că permanenta sfidare a românismului practicată în mod interesat, de cel mai josnic mercantilism de „Brassoi Lapok" este desaprobată de toți oamenii cinstiți politicește, atât Români, cât și Unguri.

Foiletoanele „Infratirei"

Ziarul

Infrățirea

reorganizându-se complect cu începere dela 1 Iunie, va da o deosebită atenție foiletonului cultural, acest gen care a intrat în tradiție și a făcut gloria presei ardelenești.

De aceia ziarul

Infrățirea

pe lângă colaboratorii ei de până acum, pentru a da o mai mare viață foiletoanelor sale, și-a asociat următoarele forțe noui:

Nichifor Crainic

inspiratul poet tradiționalist, premiat de Academia Română, autorizatul cunoscător al chestiilor eclesiastice.

Cezar Petrescu

vigurosul prozator, premiat de Academia Română.

G. M. Ivanov

admbirabilul cunoscător al vieței rusești, care interesează atât de aproape țara noastră.

In curând ziarul

Infrățirea

și va asocia noui și viguroase forțe.

Activitatea comisiunei de cooperatie intelectuala pe lângă Liga Națiunilor

Cum este constituită această comisiune prezidată de filosoful Bergson — Câteva din rezultatele activității ei — Sprijinirea artiștilor și oamenilor de știință

De vorbă cu dl prof. Oprescu, secretarul general al acestei comisiuni

Se știe că pe lângă Liga Națiunilor a fost constituită o comisiune formată din cei mai de seamă intelectuali din lume, această comisiune având scopul de a ușura afirmarea relațiunilor internaționale ale intelectualilor din toate țările.

Profitând de ocazie că secretarul general al acestei comisiuni de cooperație intelectuală dl Prof. *Oprescu* a venit pentru câteva zile la Cluj, l'am rugat să ne dea câteva lămuriri asupra rostului și asupra activității acestei comisiuni.

Publicăm mai jos interesentele declarații ale dlui profesor Oprescu.

Activitatea comisiunei de cooperație intelectuală

Comisiunea de cooperație intelectuală a luat ființă în anul 1922 în urma unei hotărâri a consiliului Ligei Națiunilor.

Prima ședință a acestei comisiuni a avut loc în August 1922.

Comisiunea se compune din 12 membri aleși dintre reprezentanții cei mai de frunte ai intelectualității mondiale. Comisiunea aceaste are ca președinte pe filosoful francez Bergson și ca vice președinte pe marele elenist Gilbert Murray.

De la început, cooperația aceasta intelectuală fusese mult îngreunată, din cauza războiului între altele. greutăților vieței materiale a intelectualilor și a universitarilor, mai ales din țările învinse și în special din cele din centrul Europei.

Ca să-și dea seamă bine de ce rele sufere diferitele state, comisiunea a hotărît se facă o anchetă asupra vieței intelectuale din toată lumea pentru ca pe deoparte să-i cunoască lipsurile și pe de alte parte, să găsească remediile. O parță din rezultatele acestei anchete au și fost publicate — iar o altă parte se găsește în dosarele comisiunei și va servi ca material documentar pentru studii de sinteză, care sunt proectate pentru anul acesta. Problemele care se prezintă comisiunei sunt așa de vaste, în cât comisiunea, dela început chiar, nu s'a oprit decât la cele ce reclamau o soluție urgentă sau la cele cu soluțiuni ușoare.

Sistemul după care funcționează comisiunea cooperației intelectuale

„Care este sistemul după care funcționează această comisiune? — am întrebat pe dinstinsul interlocuitor.

— „S'au numit trei subcomisiuni. Prima însărcinată cu studierea relațiunilor internaționale, intelectuale, de ce care depind și anchetele asupra vieței intelectuale mondiale

A doua însărcinată cu bibliografiile, și a treia cu studierea proprietății intelectuale.

Toate aceste subcomisiuni se întrunesc de 2—3 ori pe an și au lucrat până azi în așa fel, în cât în Iunie 1924 ne găsim în fața următorului rezultat apreciabil:

Votarea unor deziderate, cari vor contribui într'o largă măsură la apropierea Universităților. Dacă până acum nu s'a putut ajunge la crearea unei Universități internaționale, cel puțin o foarte largă echivalare a diplomelor secundare și universitare se va ajunge la a se da studenților posibilitatea de a-și continua studiile la mai multe Universități.

In acelaș timp se vor face mari facilități pentru schimbul de profesori și de studenți; burse internaționale și burse de călătorii.

Imbunătățirea situației precare a studenților

Se crează un oficiu de informații interuniversitare care va avea un buletin ce va fi pus la dispoziția Universităților.

In acelaș timp, prin o strânsă colaborare cu asociațiunile științifice internaționale, comisiunea de corporație intelectuală își propune să contribuie la îmbunătățirea situației actuale precare a studenților.

In domeniul bibliografic pentru a se ajunge la o coordonare a bibliografiilor s'au reținut de o camdată fizica, științele sociale și antichitatea greco-romană, ca un domeniu în care această coordonare bibliografică este relativ mai ușoară.

Până acum s'a ajuns la o conducere a bibliografiilor pentru fizică și chimia fizică.

Subcomisiunea de proprietate intelectuală, după discuții aprofundate a însărcinat pe scriitorul Ruffini să redacteze un proect de convenție, care să aducă suprimarea nedreptăților de până acum, făcute omului de știință, al cărui direcțiuni nu-i aduceau nici un profit material.

Proiectul Ruffini a fost trimis spre studiere guvernelor din toată lumea.

Tot în domeniul aceste, fostul ministru Destrée a fost însărcinat să redacteze un proect pentru protejarea proprietății artistice.

Crearea unui loc de odihnă pentru artiștii din lumea întreagă

O altă chestiune, a cărei rezolvire va aduce reale servicii artiștilor lipsiți de mijloace este chestiunea privitoare la transformarea casei Certosa din Capri, într'un loc de odihnă pentru artiștii din lumea întreagă. Viitoarea sesiune a comisiunei de cooperație intelectuală va avea loc între 15 Iulie și 1 August.

Cu acestea, dl profesor Orescu, secretarul general al comisiunei de cooperație intelectuală de pe lângă Liga Națiunilor, și-a încheiat interesantele declarații asupra activității acestei comisiuni.

Alfio

Reclama este sufletul comerțului!

Cronica economică

Chestia infiinţărei de burse de mărfuri şi efecte în Ardeal

Pentruce Clujul este singurul îndrituit să aibă bursă de efecte — Câteva opinii dela cercurile interesate

Se ştie că în Ardeal, cu deosebire la Cluj, s'a agitat cu foarte multă stăruinţă ideia infiinţărei unei burse de mărfuri şi efecte. Demersuiile făcute în acest scop au rămas totuşi fără rezultat. Astăzi însă chestiunea aceasta este pusă din nou pe tapet. Actualul guvern, odată cu pregătirea legei pentru reorganizarea Camerilor de Comerţ a înţeles să introducă şi o nouă lege a burselor care să corespundă noilor condiţiuni ale României întregite. In anteproectul legei pentru reorganizarea Camerilor de Comerţ, sunt prevăzute şi o serie de dispoziţiuni din care rezultă că înfiinţarea de burse se va face de aici înainte pe baze foarte largi.

Faptul a produs o vie satisfacţie în toate cercurile economice din Ardeal.

In principiu se vor putea înfiinţa burse de mărfuri în toate oraşele de reşedinţă a Camerilor de Comerţ, iar burse de efecte numai în oraşele mari, cari au o viaţă economică desvoltată.

*

Infiinţarea însă, a acestora din urmă va da loc la o mare luptă între oraşele care îşi vor disputa acest drept. Intre acestea se numără Clujul, Oradea Marea, Timişoara, Aradul şi Sibiul.

Şi este interesant cum judecă lucrurile, în această privinţă, factorii economici din Cluj, cari au pus cea mai mare stăruinţă pentru înfiinţarea unei burse de efecte aici. Aceştia spun că Oradea-Mare, nu poate să pretindă acest drept, pentrucă este oraş de frontieră. Timişoara şi Aradul la fel, iar Braşovul este prea depărtat de inima Ardealului. Astfel Clujul pentru situaţia lui geografică, având şi toată importanţa economică şi fiind centrul şi capitala Ardealului, este singurul menit să aibă o bursă de efecte.

*

In ce priveşte importanţa acestei instituţiuni dincoace de Carpaţi, se spune următoarele:

„Actualmente efectele din Ardeal nu sunt cotate la Bucureşti.

La Cluj vor fi valorificate toate aceste efecte şi vor atrage şi pe cele din vechiul regat pentru că bursa de aici va funcţiona pe bază de independenţă. Bucureştiul va perde în adevăr eghemonia, dar va câştiga ţara prin valorificarea largă, a valorilor care, astăzi în Ardeal şi în celelalte noui provincii, sunt cu totul ignorate.

In preajma marelui târg de mostre la Cluj

— Pregătirile cari se fac —

Bogăţiile economice ale Ardealului, vor fi ilustrate în anul acesta printr'o mare expoziţie, care de data aceasta putem crede că va avea un succes deplin. Târgul de mostre din Cluj se va deschide la 31 August c. şi va dura până la 14 Sept c. Pregătirile, în vederea acestui important eveniment economic, au început şi continuă cu asiduitate. Zilele acestea vor fi lansate prospectele de propagandă. Organizatorii s'au pus în legătură cu toate Camerele de Comerţ din ţară. Ministerul de Comerţ şi Industrie, care a delegat şi un reprezentant al său, la organizarea acestei expoziţii, a făgăduit că va acorda şi o frumoasă subvenţie. Organizatorii vor face apel, în acelaş scop şi la primăria oraşului Cluj. Intre cele 4 secţiuni ale târgului, va fi şi o secţiune de artă casnică. Cu organizarea acestei secţiuni au fost însărcinate doamnele: Ghibu şi Bariţ, iar din partea minoritarilor doamnele: Covaci şi Albrecht din Huedin.

D.

Mici Polemici

E glumă

„Aurora" afirmă că există o legătură între legea de reorganizare a armatei şi incendiul dela pirotechnia armatei.

Dacă s'ar lua în serios această afirmaţie, ea ar constitui o monstruozitate.

Luată în glumă — şi nu poate fi luată de cât ast-fel — această afirmaţie aminteşte celebra teorie a influenţei cozilor de peşte asupra ondulaţiilor valurilor.

Un ungur fenomenal

Intreaga presă maghiară se descopere cu o deosebită admiraţie, cu un pios extaz, în faţa sicriului unui ungur veritabil, decedat de curând întru Domnul, numit Poltgondy.

A fost un ungur celebru — Dumnezeu să-l ierte! — ne spun ziarele maghiare, subliniind că imensa lui celebritate a constat în faptul, că timp de 74 de ani decedatul nu a rostit nici un cuvânt într'o altă limbă, decât în limba maghiară.

Erasm din Rotterdam a scris „Elogiul nebuniei".

In cinstea şi în memoria acestui mare maghiar ar trebui scrise două elogii: unul al nebuniei şi altul al ignoranţei.

Dr. Lupu

Amicii au primit cu „Ura!"
Pe doctorul care se plimbă
In lume ca o halmana.
El se'nfundă în cârciumă „La Mura"
Unde se'ncinse beutura.

Morală:

Doctorul părul şi-l schimbă
Dar năravul ba!

„Infrăţirea"

reorganizându-se complect, cu începere de la 1 Iunie, va publica în fiecare săptămâna

Pagina Femeei

consacrată vieţei sufleteşti, acţiunei intelectuale şi sociale — tutulor manifestărilor femeei — în deosebi femea din Ardeal — pe toate terenurile

Pagina Femeei

din

„Infrăţirea"

va publica convorbiri, însoţite de fotografii, cu personalităţile reprezentative ale lumei feminine din Ardeal.

Presa maghiară

O constatarea justă

Este adevărată constatarea dlui Ion Băilă în „Neamul Românesc" — scrie „Ellenzék" — că nici Ungurii aşa zişi democraţi n'ar cere mai puţine drepturi pentru minoritatea maghiară, decât magnaţii".

Constatarea aceasta a „Neamului Românesc" şi a lui „Ellenzék" este perfect adevărată.

„România nu este stat naţional"

„Politicianii români spun — scrie „Ujság" — că România ar fi un Stat naţional, deşi România de azi este în realitate un Stat de naţionalităţi".

Constatarea acestei voite erori a unor ziare ungureşti de a înfăţişa România că un Stat poliglot, nu o facem pentru prima oară.

Evreii cer protecţia Partidului maghiar

Evreul Hajdu Frigyes publică în „Esti Lloyd" o scrisoare deschisă către Partidul maghiar din care cităm:

„Să nu se desintereseze Partidul maghiar de chestiunea evreiască. Să nu uite că Evreii maghiarizaţi au ajuns în cea mai grea situaţie. Statul, amestecându-se în cele mai intime sentimente, îi declară drept Evrei. Iar Ungurii se arată indiferenţi faţă de asuprirea lor.

La Universitatea din Cluj, în timpul atrocităţilor, studenţii maghiari nu s'au solidarizat cu Evreii ci cu opresorii. Ce mare pierdere ar fi din punct de vedere ungaresc sciziunea evreilor, e de prisos s'o mai spun. In schimb, nimeni nu poate aştepta dela Evreime să ia parte în luptele minorităţii maghiare, cu pata galbenă pe spate".

Maghiarimea ar face bine să studieze serios această chestiune". Scrisoarea această constitue un document destul de elocvent al sentimentelor Evreilor maghiarizaţi faţă de românime.

Planurile Episcopului Nagy Károly

„Elementele reacţionare ale Partidului maghiar — scrie ziarul „Romániai Népszava" — în frunte cu Episcopul Nagy Károly au hotărât ca în interesul păstrării situaţiei lor de azi să excludă elementele democratice ale partidului, silindu-le la formarea unui nou partid, contra căruia să poată lupta mai uşor aplicându-i stigmatul de „renegat".

Nereuşindu-le complect acest plan, şi pentru a masca înfrângerea lor ruşinoasă, au amânat congresul de la Braşov".

Nunta de aur a părinţilor poetului Ady

După ştirile ziarelor maghiare părinţii marelui poet Ady Endre îşi vor serba la 1 Iulie nunta de aur. Cu acest prilej intelectualitatea maghiară va aranja la Zălau mari serbări în cinstea amintirei poetului Ady la cari vor participa şi scriitorii Móricz Zsigmond, Babits, Földessy şi Juhász Gyula din Ungaria.

SANIOL LEPAGE CLUJ

Nr. 18193/E-924.

Publicaţiune

Se aduce la cunostinţă generală ca în ziua de 26 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: imprimate.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3562 **Direcţiunea Regională.**

No. 19129/E-924.

Publicaţie

Se aduce la cunostiinţă generală ca în ziua de 20 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea cu carbuni de lemne 600 q.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3563 **Direcţiunea Regionala C. F. R.**

No. 19998/E-924.

Publicaţie

Se aduce la cunostinţă generală ca în ziua de 20 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg, a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea cu diferite lampi.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3564 **Direcţiunea Regională C. F. R.**

No. 19127/E-924.

Publicaţie

Se aduce la cunostinţă generală ca în ziua de 20 Iunie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea cu fanioane rosii.

Informaţiunile se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3565 **Direcţiunea Regionala C. F. R.**

Apă ferbinte în 3 minute mâncără încălzeşte

în orice cratiţă aparatul electric de inginerii dipl.

Pallos & Marko

(Cluj, Str. Nicolae Iorga 7. Telf. 650.)

care nu se strică niciodată şi mai eftin dacât cratiţele electrice. 3425

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE şi PRECISE

Atenţiune! Atragem atenţiunea onoraţilor membri din societatea care stă la un pahar de bere Dumineca la prânz, că locul întrunirei de Dumineca la bere l'am mutat în hala de bere „NEW-YORK" DREHER-HAGGENMACHER. *Amator de bere.*

ULTIMA ORA

Serbările împroprietăririi în Făgăraş

Entuziasta primire făcută dlor miniştri Ion I. C. Brătianu, Al. Constantinescu, Traian Moşoiu şi Gh. Cipăianu — Tragerea primei brazde în comuna Beclean — Recepţia de la prefectura judeţului — Împroprietărirea instituţiilor din Făgăraş — Înălţătoarea cuvântare a dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri

— Prin telefon de la corespondentul nostru —

Eri dimineaţa au sosit în Făgăraş dl Ion I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri, dl. Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, dl Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice şi dl Gh. Cipăianu, subsecretar de Stat, pentru a lua parte la ceremonia în proprietăririi din comunele Beclean, Făgăraş, Hurez, Galaţ, Şercaia, Comona şi Viştia.

Dl I. I. C. BRĂTIANU
preşedintele Consiliului de Miniştri

In gară înalţii oaspeţi au fost întâmpinaţi de numeroase delegaţii de sătenі din judeţ, de intelectualii oraşului, reprezentanţii minorităţilor şi de capii autorităţilor civile şi militare. Dl Ion I. C. Brătianu a fost salutat de dl dr. Pop, primarul oraşului.

De la gară întreaga asistenţă a mers în comuna Beclean. Aici s'a oficiat un serviciu religios, după care s'a tras prima brazdă. în entuziasmul de nedescris al ţărănimei.

La ora 11·30 a avut loc în sala Prefecturei judeţului o recepţiune la care au luat parte toate notabilităţile oraşului şi delegaţiile din provincie. Dl dr. Mihu a adus mulţumiri guvernului pentru modul cum s'a aplicat reforma agrară.

Discursul dlui Ion I. C. Brătianu

Dl Ion I. C. Brătianu, răspunzând, mulţumeşte de cuvintele bune ce i s'au adresat. Dsa spune în continuare: „Vă asigur de toată solicitudinea şi dragostea ce port poporului din ţara Oltului, care este un rezervor al energiei României Mari. Deşi nu am trăit în mijlocul dv., totuşi trăiesc cu sufletul aici în mijfocul acestui minunat popor".

Cuvântarea dlui Al. Constantinescu

Dl Al. Constantinescu arată toate sacrificiile făcute pentru ridicarea bunei stări economice şi sociala a ţăranului din jud. Făgăraş. Statul n'a precupeţit nimic şi nu cere nimic în schimb decât munca tuturor pentru propăşirea ţărei.

Se citeşte apoi lista prin care se dau terenuri şi localuri instituţunilor publice şi bisericelor din Făgăraş.

Astfel se dau 22 jugăre şi construcţiile aflătoare pe ele din regiunea domenială pentru a se înfiinţa o şcoală normală; lăptăria şi localul regiunei domeniale se dau pentru o şcoală primară; Comunei i se dă moara din oraş, împreună cu vama veche pentru a instala acolo oficiile primăriei; liceului se dau 3 jugăre de pământ şi 6 jugăre pentru construcţia internatului; 4 jugăre se dau şcoalei medii de fete; 4 jugăre pentru cimitirul eroilor, bisericei ortodoxe 20 jugăre; bisericei unite 20 jugăre, etc.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

3520

Agresiunea Părintelui Lupaş

Nu pentru întâia oară părintele Lupaş, îşi pierde cumpătul şi capul, ameninţând serios să eclipreze gloria dezordinei şi violenţei în care străluceşte părintele Man.

Regionalistul acestă fanatic uită în patima-i politică că este istoric şi uită chiar că aparţine României Mari care i-a dat toate cinstirile cuvenite şi necuvenite.

Nu de mult părintele Lupaş, într'o adunare din Cluj — sala Redutei — pentru a-şi justifica regionalismul a atăcat actul unirei Ardealului cu Patria Mumă.

Deunăzi părintele Lupaş a batjocorit în Camera ţărănimea română, păstrătoarea sfântă a tradiţiei, a limbei şi a sufletului naţional, care a dat cea mai mare şi mai generoasă jertfă de viaţă şi de sânge în războiul pentru realizarea unităţei neamului.

Eroarea istorică a politicianului Lupaş a fost atât de grosolană, şi tonul atât de puţin delicat, în cât dl N. Iorga într'o legitimă revoltă, spontan, l'a executat sângeros.

Agresiunea părintelui Lupaş nu este însă un simplu şi izolat incident; ea face parte din mentalitatea şi sistemul regionalist al partidului naţional.

Acest partid după ce a calomniat politica administraţia, magistratura, armata vechiului Regat — chiar Coroana — trebue să calomnieze şi ţărănimea, temelia istorică şi pe care se va construi viitorul splendid al acestei ţări.

Depunerea jurământului recruţilor din Aviaţie

Ieri, cu o deosebită solemnitate, s'a săvârşit pe aerodromul din Someş-Sat, depunerea jurământului recruţilor din grupul II-a Aviaţiei.

Au luat parte la această serbare dl General Dănilă Papp, comandantul Corpului VI Arm. dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, Octavian Utalea, primarul oraşului Cluj precum şi un mare număr de ofiţeri din garnizoană şi reprezentanţi ai autorităţilor.

S'a oficiat mai întâi un serviciu religios, în faţa preoţilor de toate confesiunile, după care dl General Dănilă Papp, în numele A. S. R. Principele Carol comandantul aviaţiei, vorbeşte celor adunaţi acolo şi mai ales noulor soldaţi pe care îi îndeamnă la muncă, cinste şi abnegaţiune pentru binele lor şi al ţării pe care au datoria să o apere şi să o servească, cu oricâte sacrificii li s'ar impune.

Se procedează apoi la depunerea jurământului recruţilor pe drapel, moment solemn care a impresionat adânc pe toţi de faţă.

După îndeplinirea acestui important act naţional, ofiţerii grupului de aviaţie au făcut mai multe sboruri frumoase cu avioanele, iar apoi a avut loc o masă comună în unul din hangare, cu care ocazie dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului a închinat pentru prosperitatea şi bunul mers al aviaţiei, care este chemată ca în timpurile grele prin care trec popoarele, să aducă servicii mari prin spirit de jertfă şi mari sacrificii. După aceştea solemnitatea la sfârşit în mijlocul unei mari însufleţiri, fiecare plecând cu impresia că la grupul V aviaţie se munceşte cu folos şi că între ofiţerii acestui grup există un accentuat spirit de camaraderie, ceeace nu poate să le facă decât cinste.

Telefonul „Infrăţirei"

Ştiri din Turda

Grav accident de automobil

Astăzi dimineaţa la orele 8 un automobil din Tg.-Mureş care venia dinspre Cluj, condus de şofeurul Neculaie Pădeanu, s'a răsturnat între comuna Cristici şi Turda în dreptul podului de peste conducta de apă a fabricei de sticlă din Turda. In automobil se afla ca pasager dnul Perkeş din Cluj. Şofeurul s'a ales cu fractura piciorului stâng iar dnul Perkeş cu mai multe leziuni uşoare.

Expoziţia de vite din Turda In ziua de 20 lunie se va deschide expoziţia de vite din jud. Turda Arieş. Cu acest prilej se vor da premii între 250—1000 lei pentru cele mai frumoase vite.

Inaintări. Dnii dr. Al. Ghera, Vincenţiu Mosora şi Tr. Bija, primpretori în jud. Turda Arieş au fost înaintaţi în cl. VII. gr. X.

Serbare populară. In ziua de 8 cor. Soc-etatea corală română din Turda va da o serbare populară în comuna Iara de jos. Se va juca „Şezătoarea" de Brediceanu. Fondurile se vor împărţi la săracii din acea comună.

Ştiri din Sighişoara

Inecat în Târnava. Cofetarul Roland Kremer din Sighişoara, voind să facă baie în Târnava, s'a înecat.

Stiri din Satu-Mare

Prinderea unei îndrăzneţe excroace

Individa Lengyel, introducându-se în cercurile maghiare din localitate, unde se prezenta ca femeie din lumea mare din Ungaria, a isbutit să escrocheze mai multe persoane cu suma de 288.000 lei Prinzând de veste, poliţia a arestat-o şi a înaintat-o parchetului.

Afacerea Reinitz

Această afacere care a pasionat atâta vreme opinia publică se pare că se va clarifica, în sfârşit. Descoperindu-se în Cehoslovacia doui complici, Bodnar şi Damianovici, d. Pongrácz, şeful siguranţei din Kassau, a sosit în localitate pentru a face o anchetă împreună cu autorităţile noastre. Rezultatele anchetei au dus la descoperiri senzaţionale. Reinitz va fi dus în Cehoslovacia, unde va fi confruntat cu complicii săi.

*

D. M. Cantuniari prefectul judeţului, a plecat la Bucureşti în chestiuni de serviciu.

*

Individul Covacs arestat la poliţie pentru un furt de 36 000 lei, a evadat din arestul poliţiei. Intrucât se crede că această evadare ar fi fost înlesnită de un comisar, prefectul poliţiei a ordonat anchetă.

Convocare

Arboria soc. an. Forestiera Transilvava Cluj la 10 lunie p. m. ora 5 îşi va ţine adunarea generală în biroul societăţii Cluj strada Consiliu Naţional 10, pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Raportul direcţiunei şi cenzorilor despre anul 1923 de gestiune, prezentarea bilanţului şi propunerea direcţiunei privitor la împărţirea profitului. 2. Chestia desărcinărilor. 3. Alegerea direcţiunei şi a cenzorilor. 4. Propuneri. Cluj, la 31 Mai 1924. Direcţiunea.

Contul Bilanţ la 28 Aprilie 1924. Active: Bani numerari şi pretenziunile la bănci 905.552·77, Debitori 3,157.856·33, Mobiliare de birou 66.877·60, Depozit 600 ·, Inventar 1,905.544·05. — Total 6,036.430·75.

Pasive: Capital acţionar 3,000.000·—, Creditori 2,684 629·61, Profit pe anul 1923: 351.801·14, Contul Profit şi Pierderi. Debit: Chirie, spese de întemeiare, contul de spese retribuţiunile 323.106.32, Profit pe anul 1923 351.801·14. — Total lei 674.907·46. Credit: Contul Comerţului de lemne 674.907·46.

Direcţiunea.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Luni: ANTONIA. (Abonament şters. Seria 412).

Marţi: CONCERT urmat de PAGLACCI Ca oaspeţi dna Elena Dragulinescu Stinghe, Jean Athanasiu şi Gr. Teodorescu.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Berea veritabila „DREHER" HAGGENMACHER
se vinde in sticle cu dopuri având inscripţia „DREHER"

lar vânzarea **exclusivă** a berei la pahar, în Piaţa Unirei am încredinţat-o numai Restaurantului şi Cafenelei **New-York**, care este provăzută cu cele mai moderne aparete recitoare şi de desfacere şi unde excelenta bere **„Dreher" Haggenmacher** se află zilnic proaspet servită în permanenţă.

„DREHER" HAGGENMACHER, FABRICĂDEBEREIN ORADEA-MARE, S.A.

Raspanditi „Infratirea"

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei oiera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

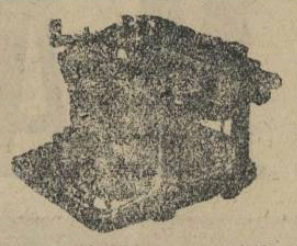

2744-3

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună şi pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureşan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. şi apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere şi grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căşe grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li,

Agentul Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii 10. usa d, 3.

Toată lumea aleargă la

Cinematograful Grădinei

DACIA

din Str. Gen. Poetaş 23

Rador 0000

Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugesţie

iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, lucidiiate precum şi diferite transformaţiuni după natură.

Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai, intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renúmite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururilui delicatese, inghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 3 Iunie 1924.

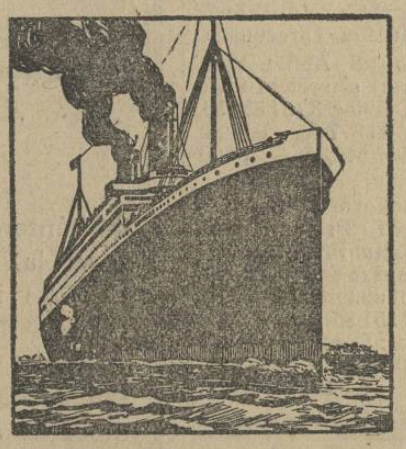

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu incredințare pentru viza paşavoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul IV. Nr. 1095 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Miercuri 4 Iunie 1924.

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6427

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI GENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Problema minoritatei maghiare

O modificare sensibilă în atitudinea reprezentanților acestei minorități

Ziarul nostru pentru a da o expresiune cât mai fidelă doleanțelor și deziderateloe minorității maghiare a întreprins o serie de interviewuri cu reprezentanții politici autorizați ai acestei minorități. Am auzit cuvântul dlui Ugron István, președintele partidului maghiar, calificat ca reprezentant al curentului aristocratic din acest partid; am înregistrat și modul dlui Paál Arpád de a privi această problemă ca reprezentant al curentului democratic din partidul maghiar.

Vom publica în curând și alte opinii autorizate, care desigur, contribuind la clarificarea problemei, vor putea deschide perspectiva unei bune și armonioase înțelegeri și conlucrări între toți cetățenii acestui Stat pentru prosperarea patriei comune.

Atât din declarațiile dlui Ugron István, cât și din declarațiile dlui Paál Arpád, ca și din textul interview-urilor pe care le avem în saltarul redacției și pe care le vom publica în curând, constatăm — și o mărturisim cu plăcere — o sensibilă schimbare de ton în atitudinea și gândirea politică a reprezentanților minorității politice maghiare, o schimbare în bine în sfera cumințeniei și realității politice.

Explicația acestui ton împăciuitor, afirmând o tendință de conciliare și armonie, o găsim în două cauze.

Conducătorii partidului maghiar, atât personal, cât și ca exponenți ai minorității maghiare au sfârșit prin a se convinge de o evidență, de cea mai elocventă realitate.

Acești conducători, ca și massa minorității maghiare, s'au convins că teritoriile deslipite din fosta monarchie habsburgică, și revenite la matca lor etnică și istorică, prin sentința justiției făcute de marele război, sunt și rămân definitiv alipite la această matcă.

Ei s'au convins că Ardealul, în sfera Statului român, nu se află sub domnia unei ocupații, că situația de astăzi a Ardealului și a celorlalte provincii care au aparținut defunctului imperiu habsburgic, nu reprezintă ceva efemer și că această reîncorporare la România are un caracter de definitivat, de permanență istorică.

Dl Ugron István a spus cu un remarcabil bun simț politic — care tradează pe vechiul și încercatul diplomat — că minoritatea maghiară trebue să recunoască noua situație și să se adapteze ei.

In lumea politică și istorică, ca și în lumea biologică, adaptabilitatea este o condiție de viață și de moarte: inadaptabilii pier... și o generație a unei minorități nu are dreptul de a asasina prin greșelile ei politice o întreagă minoritate care are dreptul ei de a trăi.

Statul României-Mari oferă un nou cadru de viață elementului maghiar din cuprinsul lui, și cum acest Stat nu este o formație vremelnică, în care să mai fie îngăduită iluzia reconstituirei unui trecut înmormântat de a pururi, minoritățile care au instinctul vieței și simțul realității, înțeleg că trebue să se acomodeze noilor situații — stare de suflet și concepție politică pe care a exprimat-o atât de precis și de lapidar dl Ugron István.

In al doilea rând, a mai contribuit ceva — mai precis *cineva* — la schimbarea de ton și de atitudine a exponenților autorizați ai minorității maghiare.

Acest *cineva* care într'adevăr e *cineva* — este dl Gh. Tătărăscu, sub secretar de Stat la ministerul de interne.

Dl Gh. Tătărăscu nu s'a mulțumit numai cu cunoașterea în abstract a problemei minorității maghiare, cu studiarea ei politică și phiologică, ci a luăt contact cu realitatea, cu viața însăși a problemei.

Dsa a stat de vorbă cu reprezentanții autorizați ai minorității maghiare — și cu cei cari deși lipsiți de autorizația oficială aveau de partea lor autorizația autentică a rassei, fiind ecoul sincer și spontan al acestei minorități afirmând nu numai tactul și ponderația necesară omului de Stat, ci o largă concepție politică a prezentului și o luminoasă viziune a viitorului.

... Noi luăm act cu plăcere de sensibila schimbare de ton și de atitudine a reprezentanților autorizați ai partidului maghiar.

Crâmpee de polemica

Tendenționism

Citim în „Dimineața":

„La Timișoara au fost suspendate pe timp de 20 de zile de către comandamentul militar toate ziarele minoritare ca „Temesvári Hirlap", „Schwebische Volkzeitung", etc., fiindcă au scos ediții speciale cu telegrama anunțând explozia de la Cotroceni".

Nu, onorabile confrate!

Numitele ziare maghiare, cărora la luați apărarea prin tangentă, nu au fost suspendate, fiindcă au scos ediții speciale, anunțând incendiul de la Cotroceni, cum afirmați atâta de semin, ci fiindcă în acele ediții, au publicat știri cu desăvârșire false și tendențioase.

Iar, când dvoastră afirmați că acele ziare au fost confiscate, numai pentru faptul că au scos ediții speciale anunțând incendiul de la Cotroceni, cădeți în același păcat de tendenționism — fără aceleași riscuri.

Mascarada care trece

Astăzi, rămășițele de partid grupate în jurul generalului Averescu au o „mare întrunire" la București în parcul Carol. De două săptămâni „Indreptarea" se căznește să creieze o atmosferă prielnică întrunirii, căreia generalul voiește să i dea caracterul unei mari manifestații cetățenești care ar fi să dovedească „factorilor răspunzători" că partidul poporului bucurându-se de încrederea țării și reprezentând o forță politică impunătoare este capabil să ia răspunderea unei eventuale guvernări.

Prin diferite ziare s'au publicat instrucțiuni cu privire la modul în care se va desfășura întrunirea. Generalul Averescu înconjurat de întreg statul său major a concepul un adevărat plan de operații. Ai zice că e vorba de cucerirea Bucureștiului. In realitate e doar o ridicolă și neputincioasă încercare de a cuceri puterea. Trupele, adică partizanii având în frunte pe generalii scoși la pensie pentru incapacitate vor intra în București prin nu știu câte bariere, îndreptându se spre frumosul parc al expoziției pentru a asculta cuvântul generalului Averescu și a celorlalți fruntași. După ce se va epuiza falanga oratorilor, cohortele de partizani cu steaguri și cu lăutari vor defila în fața generalului Averescu, care de lângă mormântul Eroului Necunoscut își va saluta mercenarii. Politicianul Averescu aducându-și aminte de vremea când, ca general, primea defilarea trupelor, voiește să și păstreze iluzia de comandant.

Și știm dinainte ce va fi întrunirea: atacuri la adresa guvernului, laude pentru trecutul partidului poporului, făgăduieli risipite din belșug, moțiuni de revendicare a puterii, reclamă de bâlciu, ovații și aplauze deslănțuite la comanda agenților electorali. Întrunirea averescană care a avut loc acum câtva timp la Cluj, a dovedit câtă neseriozitate și câtă vulgară farsă poate să fie într'o adunare făcută numai cu scopul de a da impresiunea că partidul se bucură încă de încrederea opiniei publice.

Nu însă cu o mascaradă pe care cu puțină trudă și mulți bani oricine este în stare s'o organizeze, un partid politic își poate afirma forța lui reală și în numele acestei forțe se revendică guvernarea unei țări. Numai un trecut de fecundă activitate, o seriozitate politică dovedită pot aduce unui partid politic încrederea unanimă a țării. Această încredere constitue forța care singură impune un partid la guvernare. Pierzând pentru totdeauna prin nefasta i activitate această putere morală, rămășițele partidului poporului nu mai pot aspira să ia vreodată frânele țării, oricâte întruniri publice ar organiza.

Documentele vremei

Declaratiile dlui Cassiu Maniu, profesor de politica la Universitatea din Cluj

„Punctul de plecare al partidelor politice trebue revizuit în spiritul evangheliei" declară dl Cassiu Maniu

Dl Cassiu Maniu, profesor de politică la Universitatea din Cluj este un mistic, un creștin al politicei.

Politica, pentru dsa, trebue inspirată de suflul și de doctrina evangelică.

Personalitate aparte de mediul încunjurător, figură originală sub raportul sufletesc, dl Cassiu Maniu are gândul și verbul particular și interesant. Dl Cassiu Maniu a făcut câte-va declarații „Infrățirei" inspirate de cei mai curat duh al creștinismului, care ca toate formulele mistice, pe lângă sensul lor verbal și fățiș au un tâlc misterios, esoteric.

Credem că cetitorii vor putea surprinde sensul misterios și esoteric al declarațiilor dlui Cassiu Maniu — pe care le publicăm a „tale quale".

*

„Punctul de plecare al partidelor politice trebue revizuit. Această revizuire să se facă în duhul Evangheliei. Găsim în Evanghelie multe cuvinte cari ne îndeamnă imperios ca să ne devotăm pentru alții, ca să ne jertfim propriile interese pentru interesele altuia, ca să slujim națiunea, societatea și omenirea, ca să ne dăm și trupul și sufletul pentru binele obștesc și pentru folosul tuturor. Putem zice dar, că Evanghelia departe de a împiedeca oamenii întru a lua parte la o cârmuire proprie țării, îi conduce și însuflețește a trăi și a munci pentru salutea publică.

Găsim în Evanghelie în tot locul cuvinte ce chiamă pe om la sentimentul demnității personale, cuvinte cari înalță sufletul omului de-asupra Universului, cuvinte cari fac din om nu numai un Suveran, ci un Zeu. Un Zeu, căci are duhul dumnezeiesc.

*

Alte națiuni au ajuns prin lupte de veacuri, prin revoluțiuni repetite, prin tot felul de sforțări la libertatea și unirea națională.

Noi am ajuns prin o neașteptată, norocoasă conjunctură internațională la realizarea scopurilor noastre principale politice: unirea, neatârnarea și libertatea națională.

Unirea o desvoltă cunoașterea valorilor naționale prin cultură. Neatârnarea o asigură cunoașterea scopurilor statului cari sunt puterea lui, dreptul lui și bunăstarea lui. *Libertatea* crește în măsura conștiinței de sine, a demnității individului și a demnității națiunei.

Prosperarea unirei, neatârnării și a libertății pretinde colaborarea tuturor energiilor nobile ale națiunei, ale societății române.

Organele politice ale acestei societăți naționale sunt partidele politice în a căror luptă dorim să vedem totdeauna o nobilă emulațiune, iar nu risipirea energiilor nobile. Aceasta este rolul, chemarea și datoria partidelor politice.

*

Scopul suprem care are precădere înaintea tuturor celorlalte scopuri ale statului este asigurarea existenței statului. Această existență pretinde ca politica înaltă a statului român să se facă prin cele mai iscusite talente ale neamului românesc. *Interesul cel mai mare al politicei înalte este norma generală, suverană pentru întreaga națiune, pentru toate partidele politice, pentru toți oamenii de stat și pentru Rege.* **Orice abatere dela această normă primejduește însăși ființa națiunei.**

Problemele mari ale politicei înalte vor aduce cu sine pentru oamenii politici inteligenți o renouire a spiritului și caracterului partidelor.

Acele partide cari nu'și vor ști reînoui spiritul și caracterul politicei lor, vor rămânea pururea îndărăptul spiritului timpului, se vor putea numi cu drept cuvânt partidele epocelor trecute'.'

Știri din Oradea.

Incendiul de la Fabrica Rimanóczy

— Prin telefon de la corespondentul nostru. —

Aseară, la ora 6.30, a isbucnit un incendiu la Fabrica de mobile Rimanoczy din Oradea Mare. Intr'o oră a fost distrus atelierul de mașini. La fața locului au sosit dnii Aurel Catana, prefectul poliției, Gussi, subinspector de siguranță și dr. Voștinaru, ajutor de primar. Sosind și pompierii, focul a fost localizat. Pagubele se ridică la 500.000 Lei.

In timpul lucrărilor pentru localizarea incendiului, pompierul Sas Ion, care se afla pe acoperișul atelierului, s'a prăbușit împreună cu acoperișul.

Rănit grav, pompierul a fost dus la spitalul evreesc.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai minimale.

Infrumusețarea orașului Cluj

Chestiunea reparării străzilor — Transformarea Felegvarului într'un parc cu boschete — Intențiile primăriei

Cu ocazia ultimei consfătuiri care a avut la prefectura județului între dnii: Sept. Mureșianu Oct. Utalea și Ovidiu Gritta, șefii autorităților administrative locale, s'au luat o serie de măsuri menite să îmbunătățească și să înfrumusețeze orașul.

Reparația străzilor

Se știe că în bugetul orașului pe anul curent s'au înscris sume importante de bani pentru reparația străzilor atât a celor dela centru cât mai ales a celor dela periferie,

Reparația străzilor a și început, dar lucrările merg foarte încet din cauza numărului mic de lucrători angajați de primărie în acest scop.

Se hotărâse triplarea numărului lucrătorilor pentru accelerarea lucrărilor. Până azi însă nu vedem realizată această hotărâre.

Atragem atenția primăriei asupra stării de plâns în care se găsesc străzile de pe la marginea orașului (str. Rahovei de exemplu) care sunt numai gropi și ținute într'o continuă murdărie.

*

Actualmente se găsesc în reparație următoarele străzi: Str. Regele Ferdinand începând dela gară până la pod, Piața Unirei, Piața Sfântul Gheorghe, Str. Regina Maria și alte două străzi mai mici dela periferia Clujului dinspre Feleac.

Chestiunea parcului orașului

In această chestiune orașul are un plan foarte vast a cărui realizare va necesita câțiva ani.

Este vorba de mărirea parcului actual în așa fel în cât în el se între și partea din spre oraș a Felegvarului. Planul este deja gata și conform lui se vor face pe Felegvar trei drumuri principale, tăiată în stâncă în formă de serpentine pe marginea cărora vor fi sădiți brazi, molifți și mesteacăni. Tot restul stâncei va fi sădit cu aceiași arbori, printre care se vor face numeroase platforme și boschete.

Toată stânca va fi iluminată cu lumină electrică.

*

Cheltuelile pentru executarea acestui plan vor fi introduse în bugetul orașului de pe anul viitor.

Ungurii își bat preotul

chiar în localul bisericei

— Ungurii din Dicea bat pe propriul lor preot în biserică, îi rup patrafirul și îl isbesc în cap cu masa de cumineca-tură și cu sfântul potir —

— Amănunte luate din ziarul „Ellenzék“ —

Ziarul maghiar „Ellenzék“ scrie: „Comuna Magyardecse din jud. Solnoc-Dobâca este una din cele mai bogate (Se prea poate, dar pe Câmpie. Ziarul „Ellenzék“ s'ar putea la urma urmelor conforma poveței din... trecut a d-lui Sándor József, că numele oficial de localități trebuie respectat — N. R.)

Continund, confratele scrie cum, preotul reformat din acest sat, Köblös Ferenc, a înștiințat pe toți părinți din sat să'și trimită copii la biserică, pentru pregătirile sufletești obicinuite înaintea cumineca turii. Unii părinți nu și-au trimis însă copii la biserică, iar când preotul a doua zi a refuzat acestor copii cumineca tura, vreo 15 Unguri și Unguroaice „s'au repezit ca niște fiare sălbatice asupra preotului, au început să'l bată cumplit, să'i care la pumni și palme, în fața credincioșilor și să'l calce în picioare.

Ungurul Balla János, în culmea furiei a ridicat în aer masa pe care se afla cumineca tura, pe urmă a isbit cu potirul în preot. Un alt Ungur a ridicat vasul cu vre-o 6-8 chilograme de vin asvârliindul-l spre preotul Köblös.

Apoi, s'au repezit iar cu toții asupra slujitorului lui Dumnezeu, rupându-i patraf rul, sfâșindu-i hainele și bătându-l fără de milă. D. Köblös numai cu greu a putut scăpa cu viață.

Până aici reportajul lui „Ellenzék“. Cazul e foarte trist și ne exprimăm mirarea cum mai pot dura aceste moravuri sălbătăcite în unele părți ale Ardealului, cu toată influența înblânzitoare și civilizatorie a poporului român.

Sărbătorirea zilei eroilor

Programul Serbărilor

In ziua de 5 Iunie a. c. se va sărbători la Cluj cu un deosebit fast sărbătoarea eroilor.

La orele 7 jumătate dimineața toate școlile din localitate, în fiunte cu câte 2 profesori și cu drapele și cu coroane naturale, se vor aduna în piața Unirei, de unde la orele 8 vor pleca întâi școlile către cimitirul eroilor, iar apoi procesiunea religioasă, autoritățile și în urmă armata. In acelaș timp, adică la orele 8 dim. toate școlile cu elevii cari nu participă la serbarea dela cimitir, vor organiza serbări speciale în școli prin cuvântări ocazionale,— iar în toate bisericile la orele 11 se va oficia câte un parastas (requiem).

La cimitir după terminarea serviciului religios, se vor ține scurte cuvântări de către reprezentantul clerului, armatei, școalelor și comunei, după care va avea loc retragerea publicului și a școlilor prin cimitirul vechi (Biazini).

›ASTRA‹ la București

Membrii „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românesc“ au fost primiți la București cu o dragoste și însuflețire ce arată interesul din ce în ce mai mare, pe care-l pune poporul nostru în problemele culturale.

„Astra“ îndreptată de timp îndelungat pe drumul cel roditor al culturei și servită de puteri neobosite a avut în evoluția culturală și politică a Ardealului un rol, care trebuie să fie o mândrie națională pentru oricare român.

Ea reprezintă semnul de biruință a energiei noastre etnice, asociată la manifestarea cea mai înaltă la care poate aspira un popor, cultura.

Pe pământ robit până acum câțiva ani, unde limba noastră a avut de purtat o luptă necontenită și foarte grea cu cei cari înfățișau și apărau altă limbă, altă cultură, altă civilisație, altă energie națională, „Astra“ și-a îndeplinit o mare datorie, aceia de-a păstra neîntinat de influența străină, sufletul poporului românesc din Ardeal.

Ea caută să dea generațiilor viitoare o îndrumare, în legătură nu cu urmărirea de situații și vânătoarea de satisfacții materiale, ci cu entusiasmul cult al idealului pentru promovarea culturei naționale.

Fie ca chemarea ei să fie ascultată și de această dată ca și în trecutul așa de glorios, arătând tuturor străinilor, că pe deasupra oricăror frământări politice, stă trează conștiința noastră națională, că trebue să legăm de pământul ce-l stăpânim o civilizație și o cultură proprie, unitară și trainică.

Astăzi, la București într'un fericit prilej de manifestare națională, „Astra“ adună la îndeplinirea chemării lăsată de Șuluț și marele Șaguna, neamul românesc întregit.

Inscripții

Tragedia Tiparului. Nu este poet, nu este măsgălitor de hârtie, care să nu viseze eternitatea scrisului lui. Norocoșii scrisului, cei încununați de succesele prezentului, eroii tirajului, prea cinstiții tutulor onorurilor oficiale, printr'un fel de logică naivă și simplistă, crezând că linia dreaptă a norocului lor duce direct în infinit, își spun că dacă generația actuală i-a consacrat, apoi succesivele generații, ca o datorie de consecvență, îi vor ceti veșnic și veșnic îi vor admira.

Infrânții scrisului, obscuri, cei năpăstuiți, cohorta imensă și melancolică ori tragică a rataților — pe drept sau pe nedrept — trăesc și mor cu dulcea consolare că cititorii viitorii, posteritatea, îi va răzbuna și că moartea le va da gloria pe care le-a refuzat'o viața.

Ei, bine, simabilii scriitori, norocoșii ori înfrânții, glorioșii ori obscuri, voi toți cari solicitați cititorii celui mai îndepărtat viitor, aflați — țineți-vă bine! — că scrisul vostru, tipăriturile voastre materialmente sunt condamnate unei sigure, necruțătoare peiri.

Cunoscutul om de știință Emile Gautier a demonstrat că hârtia actuală, pe care se tipăresc capo d'operile voastre, fiind plămădită dintr'o pastă de lemn și clor în decursul anilor se preschimbă într'un morman de pulbere, în care nu se va mai putea descifra o iotă din geniala voastră inspirație și din profunda voastră cerebralitate.

In această tragedie a tiparului vor pieri, ca o ispășire toate neroziile imprimate, dar se poate întâmpla să piară și o reală capo d'operă — și dezastrul va fi ireparabil.

Diodor

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 4 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Romanul unui tânăr sărac

Extreordinară dramă pasională din viața aristocrată în 7 acte. In rolul principal cunoscuta artistă mondială P. Menichelli.

Joi, 5 Iunie. Film fenomenal

„FURTUNA“

cu Ivan Mosjoukine

CINEMA URANIA

Luna Neagră

Mare dramă pasională în 5 acte, în rolul principal Hella Moya

Joi, 5 Iunie:

SFINXUL

cu celebra artistă Francisca Bertini.

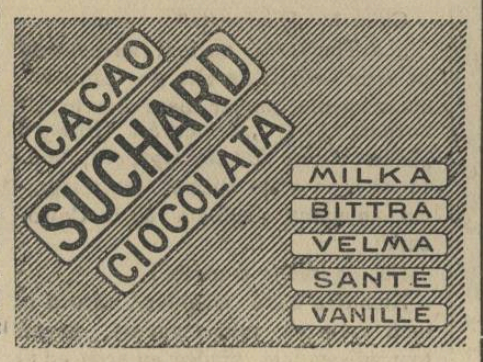

Societatea pe acțiuni pentru luminatul și distribuirea de forță din Cluj

Société par actions eclairage et de distribution de force de Cluj

Convocare

Domnii acționari sunt invitați în adunerea generală extraordinară pentru ziua de 11 Iunie 1924 ora 5 p. m.

Adunarea se va ține la Cluj, la Uzina de Gaz, Strada General Poetaș No 24.

Ordinea de zi:

1. Schimbarea denumirei societății.
2. Modificarea statutelor.
3. Numirea noilor membri în Consiliul de Administrație în locul celor al căror mandat a expirat.
4. Numirea noului censori.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la adunare vor depune acțiunile D-lor cu cel puțin 3 zile înainte la.

Sediul Societății în Strada General Poetaș No 24 la Cluj.

Société Auxiliaire d' Eclairage et de transport de Force de Cluj, en liquidation, Rue de Namur 22 la Bruxelles.

Consiliul de Administrație.

Dela Societatea Vânătorilor

Comitetul Societății Vânătorilor Români din Cluj și Juc aduce la cunoștință membrilor săi, că în ziua de 17 Iunie ora 18 va avea loc adunarea generală ordinară în sala cea mică a Prefecturei.

La ordinea de zi:

1. Darea de seamă a activității Comitetului.
2. Raportul cenzorilor.
3. Descărcarea comitetului de Gestiune.
4. Modificarea statutelor.
5. Fuziune cu societățile Clujana și „Concordia“.

Președinte:
Prof. *Silviu Dragomir.*

Secretar:
Căpit. *Dr Vlădescu.*

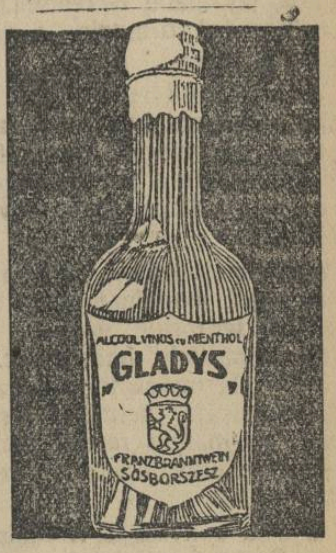

Nu-l intreci cu nimic dar il găsesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

CLUJ. 2879-1

LEI 1980

Un costum bărbătesc de primăvară elegant și decalitate bună

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Atențiune! Atragem atențiunea onoraților membri din societatea care stă la un pahar de bere Dumineca la prânz, că locul întrunirei de Dumineca la bere l'am mutat în hala de bere „NEW-YORK“ DREHER-HAGGENMACHER. *Amator de bere.*

Succesori Sándor Agoston Cluj. Cele mai nouă modele de cămeși de mătasă și zephir. Gata. 3458—1 După măsură.

O gravă jignire adusă magistraturei

Insultele adresate de d. avocat Erdely dlui Praporgescu preș. Trib. Cluj, în plină ședință — „Vom veni noi la putere și vom curăți pe toți nimenii din Regat" — Solidarizarea tutulor magistraților cu președintele tribunalului

Un fapt aproape fără precedent, de natură a scoborî autoritatea și prestigiul magistraturei, s'a petrecut Vineri 30 Mai la Cluj în următoarele împrejurări. Comisia de pe lângă Administrația financiară locală, pentru judecarea apelurilor asupra impositelor, judeca apelul văduvei Samoila Wertheimer, comerciantă din Cluj. Dl Ioan Erdely avocat, s'a presentat ca apărător al apelantei. Comisia sub președinția dlui Praporgescu, președintele tribunalului, avea ca membri: pe dl Georgescu, administratorul financiar, din partea fiscului și dl R. Tufli, comerciant, din partea contribuabililor.

Dela început dl avocat Erdely, deși după stăruința sa cauza i se luase cu precădere, și-a început pledoaria pe un ton vehement, neuzitat în fața justiției; a fost totuși ascultat fără a fi chemat la ordine și fără a fi întrerupt. Când însă a luat cuvântul delegatul fiscului, dl avocat Erdely l'a întrerupt neîncetat cu diferite învective, pentru cari președintele a fost silit să-i atragă atenția. După delegatul fiscului, dl Erdely a cerut din nou cuvântul.

Pentrucă mai erau 29 de procese i s'a pus în vedere că are cuvântul numai dacă are ceva nou de spus. Dl Erdélyi a reînceput cu aceleași invective, de data aceasta și mai violente, la adresa fiscului, fără a pune o concluzie. In fața acestora, și deoarece d. avocat nu voia să termine, președintele comisiei a declarat că, comisia este luminată și a trecut în camera de deliberare.

In acest timp d. Erdélyi, cuprins de o adevărată criză, a început a face scandal, țipând și adresând cuvinte ultragiante, amenințând întreaga comisie, producând un spectacol penibil în fața publicului care aștepta rândul să fie judecat.

Președintele comisiei, în fața acestei neașteptățel turburări a ordinei s'a reîntors în sala de ședințe. Dl Erdélyi l-a întâmpinat cu o atitudine foarte agresivă; bărându-i drumul și băgându-se în fața sa a început să vocifereze.

„Ei, ce vrei dle, am să te dau în judecată" și alte cuvinte foarte ofensătoare la adresa președintelui. Dl Praporgescu, pentru a evita orice complicație și păstrându-și un calm desăvârșit, s'a retras din fața agresorului. *Avocatul Erdélyi a a continuat însă să vocifereze bătând cu pumnul în masă și împingându se cu corpul peste președinte.* Dl Praporgescu l-a anunțat atunci că este amendat cu 2000 lei pentru delict de audiență.

Avocatul continuând cu violențele sale și astfel neputându-se continua desbaterile, a trebuit să fie invitat sa părăsească sala de ședință și nesupunându-se a fost scos de ușier.

Dl Erdélyi a fost împins afară în timp ce continua să sbere și să arunce insultele cele mai jignitoare, atât președintelui cât și întregei comisii, pe care ne reținem de a le mai reproduce. Notăm atât că între altele d, Erdélyi a plecat cu următoarea amenințare: **„Vom veni noi la putere și vom curăți pe toți „nimenii" din Regat".**

Avocatul Erdélyi este în adevăr membru al partidului național, și ruda deaproape al d. I. Maniu.

*

Acestea sunt faptele pe care ne reținem de ale mai comenta. In publicul clujan vestea acestei nemai auzite jigniri adusă magistraturei, a produs o profundă impresie. Magistrații din Cluj sunt deasemenea într'o vie agitație. Aceștia s'au întrunit eri pentru a examina situația creată magistraților de acest grav incident provocat de avocatul Erdélyi. **Magistrații considerându-se cu toții solidari cu președintele Tribunalului. au înaintat Ministerului de resort un protest în acest sens.**

Se așteaptă deasemenea cu un deosebit interes, atitudinea pe care o va lua baroul din Cluj, față de avocatul Erdélyi.

Dac.

Sâmbătă 7 Iunie

„Infrățirea"

apare în 8 pagini, cuprinzând, pe lângă un bogat material de articole politice, economice, informative, ultime telegrame din țară și streindtate etc. etc.

Pagina Femeii

rezervată activității femii — îndeosebi a femeei din Ardeal — pe toate terenurile și

Pagina culturală

consacrată mișcărei culturale din țară și străindtate.

De vanzare

o fabrică de trăsuri complect aranjată cu curte mare, Evcntual este bună și pentru altă fabrică. In apropierea Străzii Andrei Mureșan (Atila) de vânzare o casă cu 5 cam. și apartamente din care 3 camere se poate ocupa imediat impreună cu apartamentele. Pe vârful lui Felegvár (Strada Praporgescu) casă noauă cu 2 camere și grădină de vânzara cu 80.000 lei. Mai multe căse grădini, prăvălii pământuri, grădini se află de vânzare li,

Agentul Dunky,

Cluj, Piața Unirii 10. usa d, 3.

Frământările și scandalurile senzaționalei fuziuni

Dl Iuliu Maniu încearcă să împace pe toată lumea din partidul național, dar toată lumea e nemulțumită — „Universul" atacă vehement fuziunea partidului național cu partidul țărănist, socotind-o imorală

„Pertractările" dintre partidul național și partidul țărănist, intrate în fază „oficială", merg greu, merg chiar mai greu decât atunci când ele erau numai „oficioase". Și faptul este ușor explicabil. Câtă vreme „pertractările" au fost și n'au fost „pertractări", câtă vreme deoparte și de alta se trata dacă este posibilă sau nu fuziunea, fără a se pătrunde în intimitatea amănuntelor, toate divergențele mocniau, așteptând să isbucniască în ceasul discuțiunilor precise.

Felul cum s'au acceptat discuțiunile cu țărăniștii a nemulțumit profund fracțiunea takistă din partidul național. In consfătuirea comitetului partidului național, takiștii s'au opus oricăror tratative cu țărăniștii atâta vreme cât aceștia se îndărătnicesc a menține pe dl Stere la conducere și nu renunță la unele principii de o prea exagerată demagogie.

Tratativele totuși au fost începute între delegațiile celor două partide. Dar începute în astfel de condițiuni, firește că merg greu. Takiștii amenință serios cu demisia în bloc din partidul național și amenințarea prinde, căci încă demisia nu s'a produs. Dl Maniu încearcă probabil, cu spiritul său conciliant, să împace pe toată lumea, și pe tinerii partidului, cari vor cu orice preț fuziunea, și pe bătrânii cari în fața documentelor aflate în posesia dlui Stere și-au amuțit orice scrupule, și pe takiștii cari sînt cei mai înverșunați.

Situația partidului național este destul de grea. Amenințările takiștilor au ieșit în public, creînd o atmosferă insuportabilă în jurul fuziunei. Dispunând de o presă puternică, takiștii se simt tari. „Universul" și „Lupta", ziare cari până acum erau cu totul ale partidului național, mai mult decât debilul oficios „România", au devenit agresive. O notiță apărută zilele trecute în „Universul" vorbește despre lipsa de scrupule și de seriozitate politică de la conducerea partidului național, datorită căreia trei miniștri în cabinetul Take Ionescu stau gata să demisioneze, dacă tratativele continuă în prezenta dlui Stere și pe temeiul principiilor demagogice ale țărăniștilor.

Acelaș ziar, în numărul său de eri, vorbind despre rolul fuziunilor în viața noastră politică, face următoarele aluzii la condițiunile în care se tratează fuziunea dintre partidul național și țărănist:

Prima: ideile conducătoare în numele cărora se fac fuziunile, trebue să fie limpede concepute și precis exprimate. Formulele vagi și elastice prezintă neajunsuri și față de țară și față de partid. Increderea opiniei publice ezită să meargă acolo, unde s'ascund surprinderi sub echivocuri susceptibile de soluțiuni contradictorii. In partid, divergențele sunt inevitabile când se trece dela șarade programatice la realizări diferit concepute.

Prin urmare, fără un plan de lucrări, complet, lămurit, precis și unanim împărtășit, o fuziune pornește greșit dela început.

A doua condiție: nimic nu se clădește pe imoralitate. Știm că pentru unii viața politică este o succesiune de transacții, neplăcute, urâte sau abjecte, după temperamente și educații. Dar când inconsecvențele ar eși din domeniul politicei de partid și ar trece în domeniul celei naționale; când de pildă ai face tovărășie cu aceia pe cari i-ai acuzat și i-ai dovedit că au fost tovarășii inamicului; când acesta ar fi mijlocul de a se spori garanțiile pentru continuarea singurei politici, care ne-a dus la întregirea neamului și ne poate asigura menținerea lui; când s'ar începe cu premisa că s'au săvârșit trădări și s'ar sfârși cu concluzia că se impune identificarea sufletească și politică cu autorii lor; când s'arevoca asupră acestor frenetice operațiuni numele patrioților cari s'ar răsuci în mormintele lor dacă le-ar vedea, desigur că în asemenea împrejurări fuziunile ar da numai aparența unor sporiri de forțe și ar înșela numai pe cei condamnați la amăgiri perpetui.

Necesitățile istorice se satisfac altfel de cât prin imoralități istorice."

Faptul că takiștii își permit a ataca fățiș fuziunea în chiar presa partidului național de până acum, și faptul că aceste atacuri se dau înainte de a se produce ruptura, dovedește că d. Maniu este influențat de amenințările takiștilor, și că tratativele vor continua din ce în ce mai rău.

A. R. Gus

Presa maghiară

Ce ar face astăzi Kossuth?

„Ce ar face astăzi Kossuth Lajos în situația de minoritar?" — se întreabă ziarul „Ellenzék".

— „Ar ține în fierbere sentimentul național maghiar prin oratoria lui, — răspuude același ziar. Creerul lui ager ar așeza în lumină vie orice ingerință. Ar fi advocatul temerar al minorității sale naționale. Popularitatea-i fără de margini l'ar îndemna la noui și noui atacuri contra sistemului asupririi și pe urmă ar ajunge în temniță".

Nu știm ce îndreptățește ziarul maghiar să susțină că „Românii asupritori" ar închide în temniță pe Kossuth. Nu cum-va atacurile unei părți a presei maghiare la adresa Statului român și propaganda iredentistă la care să dedă, rămase în urma toleranței fără de margini a românilor, fără nici o sancțiune?

O nouă jobăgie!..,

Ziarul „Ellenzék" nici măcar acum nu s'a împăcat cu noul ordin al autorităților din Bănat, în sensul căruia limba română are întâietate urmând apoi limba germană, — deoarece după Români Șvabii sunt cei mai numeroși — și numai pe urmă limba maghiară.

„Această dispoziție — scrie „Ellenzék" este în contrazicere nu numai cu tratatul minorităților ci și cu cele mai firești drepturi umane. Ea împarte în diferite categorii pe fiii diferitelor neamuri, și silește pe cel ce stă mai înapoi să dea celui dinaintea lui onorurile pălăriei lui Gessler.

Dispoziția care a pus pe Unguri în locul al treilea, desenează contururile unei noui ierarhii sociale de nobilime și de iobăgie".

Constatările confratelui maghiar care înainte cu câțiva ani, în era ungurească, taxa drept trădător de patrie pe cel care ar fi vorbit de drepturile limbei minorităților, — sunt pur și simplu ridicole.

Povața dlui Oscar Jászi

Fostul ministru în guvernul Károlyi, cunoscutul sociolog Oscar Jászi sosind din America la Viena, a făcut corespondentului ziarului „Keleti Ujság" următoarele declarații:

„Am avut impresia că cetățenii statelor succesoare privesc cu multă simpatie atât luptele democrației maghiare cât și ideia unei republici democrate care în loc de urmărirea unor utopii șoviniste ar căuta cu statele succesoare o înțelegere economică și o asigurare reciprocă a drepturilor minoritare".

Un comunicat neserios

Ziarul „Temesvári Hirlap" publică pe patru coloane de ziar un foarte ciudat comunicat al secției timișorene a partidului maghiar în care acesta protestează în numele „umanității" și a „civilizației" contra Statului român.

Una din cele mai grozave plângeri cuprinse în comunicat este faptul că în locul grădinelor de copii și școlilor înființate în trecut de guvernele maghiare în scopul maghiarizării Românilor și Șvabilor din Bănat, avem astăzi altele, românești și șvăbești.

Comunicatul constată foarte indignat că în Bănat Ungurii au mai puține școli medii decât în trecut, uitând să adauge că minoritatea maghiară din acest colț de țară este răsfirată pe ici pe colo, iar ca massă etnică nu există.

Comunicatul este iscălit de dl senator Fülöp Béla, președintele secției Partidului Maghiar din Bănat, de vicepreședintele dl Veterány și secretarul dl Osztie. Este ciudat că oameni cari se pretind serioși au putut iscăli un astfel de comunicat.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Marți: CONCERT urmat de PAGLACCI Ca oaspeți dna Elena Dragulinescu Stinghe, Jean Athanasiu și Gr. Teodorescu.

Mercuri: KATJA (a 13 ora. Cu concursul dlui Ladislau Szűcs. Abonament șters. Seria 414).

Joi: Pompadour. (Ca oaspeți dna Kovács Kató și dl Lad. Szűcs. Abonament șters. Stria 425).

Vineri: POSTALIONUL ALBASTRU. (Premieră. Abonament de Premieră 60. Seria 416).

Sâmbătă matineu: COPII DE SCHIMB. (Reprezentatie pentru tinerime cu prețuri reduse. Seria 417.)

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

In jurul fuziunei
partidului național cu cel țărănesc

Ce ne declară un leader țărănist — Cine va fi șeful noului partid fuzionat: Dl Maniu sau dl Stere —

O personalitate importantă din partidul țărănesc, întrebat fiind care a fost motivul intim al acestei brusce înțelegeri, ce a survenit între cele două partide de opoziție, în urma căreia partidul țărănesc a renunțat chiar și la principiul luptei de clasă, a răspuns următoarele:

— „N'am abandonat realmente — nimic pentru că cele nouă puncte ale programului nostru sunt așa de elastice, în cât în momentul venirei noastre la putere, le vom executa pe toate așa cum înțelegem noi".

*

— „Cum v'ați înțeles atunci să părăsiți chiar și numirea partidului și să-i spuneți pe viitor partidul național și țărănesc?

— „Sunteți greșit, replică leaderul țărănist — n'am abandonat deloc numirea partidului nostru și iată de ce:

In principiu toate partidele sunt naționale. Partidul dlui I. I. C. Brătianu nu are numirea de partidul național liberal?

Totuși toată lumea îi spune partidul liberal. Așa și cu noi. Firma partidului va fi — național țărănesc, toată lumea însă ne va spune — partidul țărănesc.

Deci în realitate am înglobat noi în partidul țărănesc pe cel național și nu invers.

Numai din motive de curtenie, și pentru că dl Maniu și cei 100 țineau foarte mult ca să-și imprime și ei individualitatea lor în fuziune, s'a primit, în formă, această titulatură."

*

— „Cum s'a făcut totuși, am întrebat pe leaderul țărănist, că ați recunoscut de șef pe dl Maniu?

— „**In adevăr l'am recunoscut ca șef, dar cu aceasta n'am spus pe cât timp.**

Trebuie să știți că ori-ce s'ar spune, dl Maniu tot are azi o trecere mai mare la Rege decât șefii țărăniști. Iată pentru ce am crezut că până ce vom ajunge la putere, să încredințăm șefia noului partid dlui Maniu."

— „Dar ce zice dl Stere la aceasta?"

— „Deocamdată înțelege situația și stă în expectativă. In cele din urmă leaderul țărănist încheie:

Partidul țărănist și cel național cred că vor fuziona și că șeful diriguitor al acestui partid fuzionat după venirea lui la putere va fi dl C. Stere.

ALFIO.

Suspendarea ziarului „Brassói Lapok"

In urma știrilor alarmante și tendențioase puse în circulație de „Brassói Lapok" acest ziar hortyst va fi suspendat

Suspendarea ziarul „Brassói Lapok"

Cu ocazia catastrofei dela Pirotehnia armatei, dela Cotroceni, ziarul „Brassói Lapok" din Brașov, a scris cu litere de o șchioapă, că în urma exploziei, jumătate din București a tost aruncat în aer.

După aceste știri fanteziste și tendențioase s'au informat și alte ziare maghiare din Ardeal, și din Ungaria, cu care „Brassoi Lapok" are strânse legături de colaborare.

Toate acestea, pe de o parte, a produs o adevărată panică în întreg Ardealul, și pe de altă parte a informat străinătatea cu date tendențioase asupra apărărei noastre naționale.

In urma acestor fapte condamnabile ale ziarului din Brașov, care s'a mai făcut vinovat în nenumărate rânduri de asemenea acte, un membru al guvernului, a declarat reprezentanților presei române din București, că, cu toate că, guvernul, a fost hotărat să nu suspende nici un jurnal minoritar din țară — fapta ziarului „Brassoi Lapok va aduce după șine, suspendarea definitivă a acestei foi, care nu era decât buletinul zilnic al tuturor acțiunilor subversive și iredente pornite de guvernul dela Budapesta contra României.

Hotărîrea guvernului de a suspenda z arul iredentist maghiar dela Brașov, a întimpinat în toate părțile aprobări și satisfacție, nu numai în cercurile românești ci chiar și în cele maghiare.

Descoperirea unor falșificatori de bancnote la Cluj

De mai mult timp începuse a circula pe piață un mare număr de hârtii false fără ca până în prezent să se fi putut da de urma falșificatorilor. Acum câteva zile în urmă însă, dl Căpitan Codarcea, de la compania de jandarmi din Miercurea-Ciuc pe când se afla în târgul de vite, a descoperit la un geambaș de cai o hârtie de 1000 Lei falșă. Luat din scurt, acesta mai scoase alte 47 hârtii de câte 1000, toate false și a recunoscut că le deține de la un inginer ungur din Cluj. Căpitanul Codarcea, plecă imediat la Cluj și forță pe soția inginerului să arate unde se găsesc clișeele, deoarece inginerul între timp fusese anunțat să distrugă toate presele și orice urmă. Soția a declarat că toate presele și clișeele sunt îngropate, iar bancnotele false cari nu fuseseră încă lansate pe piață au fost arse.

Căpitanul Codarcea, asistat de dl Ionescu, directorul băncii Naționale și de agentul secret Ștefănescu, au procedat la desgroparea preselor cari sunt foarte bune, iar clișeele excelent executate, așa că în ceace privește execuția hârtiilor false, ele erau atât de exact făcute, în cât cu mare greutate puteau fi deosebite de cele adevărate.

Inginerul a făcut destăinuiri complecte declarând că a lucrat în grabă și nu a putut dispune de hârtia proprie bancnotelor de 1000 lei dar că el ar putea să lucreze în așa fel în cât bancnotele să nu poată fi deloc deosebite de cele adevărate.

S'a procedat imediat la arestarea inginerului, a soției și a geambașului, și se crede că se vor mai face și altele.

Reclama este sufletul comerțului!

In curând va apare:

„Infrățirea Poporului"

foae săptămânală închinată culturei și vieței țărănimei.

„Infrățirea Poporului"

Care va apare în curând va fi foaia cea mai bună pentru țăranul din Ardeal care vrea să se lumineze și să afle ce se petrece în țară și în lume.

No. 440—924.

Publicațiune de licitație

Primăria comunei Rogojel dă în arendă pe 3 ani crișma comunală prin licitație publică care se va ține la 29 Iunie 1924 a. m. 10 ore în oficiul primăriei Rogojel.

Prețul de strigare 6000 Lei anual. Vadiu 10%.

Condițiunile mai detailate se pot vedea în biroul secr. cerc. din Săcuieu. 3572

Iosif Bugariu, secr. cerc. **Niculae Păscălău** s. s. primar.

Reclama este sufletul comerțului

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.

pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Mare senzație

R. Mosse 3575

!

în cel mai ieftin magazin de îmbrăcăminte în țara

Toate

se află pe prețul de

Lei **98** Lei

Creton de spălat pentru o haină complectă	98·—
Un vig mic de panză pentru truson	98·—
Stofă pepită pentru o fustă	98·—
Batist de mătasă cu modele ptru o haină	98·—
Zefir fin pentru o cămașă bărbătească..	98·—
3 buc. stergătoare cu cvadrate p. pahare	98·—
6 buc. cvadrate de mătasă legate	98·—
Camgarn de bumbac pentru un costum..	98·—
6 păr. ciorapi bărbătești, coloris splendide	98·—
1 duzină gulere noi bărb.....	98·—
Un mtr. grenadin alb. lățime dublă	98·—

Mărfurile de mai sus se vor vinde la firma:

Dick

Jakab și Fiul

in secția aranjată anume spre acest scop, începând cu ziua de

2 Iunie, Luni, dela ora 8 dimineața!

In fața cu edificiul gării.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Scumpirea berei.** Autoritățile locale a dispus facerea unei amănunțite anchete la fabrica de bere din Cluj. pentru a afla motivele pentru care această fabrică, urmând de altfel exemplul altora, a urcat brusc prețul berei cu 25 de procente.

— **Furt.** Noaptea 31 Mai, ora 11·30 s'a prins în flagrant delict individul Ștefan Baniay, care vroia să fure banii chioscului de ziare din Cluj. Acest individ a mai comis un furt în Str. Iorga 10 la dl Micu de 3800 lei. A fost arestat și înaintat Parchetului de către comisarul Orlescu de la poliția Gării.

— **Deces.** Aflăm cu părere de rău încetarea din viață a lui Alex. Văcărescu, administratorul domeniului episcopesc unit din Oradea-Mare, în care calitate a servit peste 40 de ani.

— **Agricole.** Ministerul Agriculturei și domeniilor a dat o circulară tuturor autorităților în drept, că este cu totul interzis de a eși la munca câmpului cu câni, fie de curte fie de vânătoare, sau a trimite câinii liberi cu vitele la păscut. Totodată se oprește cu desăvârșire de a se duce vitele la pășunat în pădurile statului unde sunt în voite, însoțite de câni liberi. Câinii cari însoțesc vitele vor trebui să poarte jujeul reglementar, prevăzut prin ordinul circular No. 22.167 din 11 Aprilie 1923 al Ministerului, adresat ocoalelor silvice.

— **Centralizarea titlurilor de rentă.** Ministerul de Finanțe, Direcția datoriei publice aduce la cunoștință că în vederea centralizării titlurilor de rentă emise de fosta monarchie austro-ungară până la 1914 și pentru stabilirea cotei ce s'ar repartiza de comisia de reparațiuni, în conformitate cu tratatele de pace, toți detentorii de titluri de rentă gajată sau negajată dinainte de război, aparținând împrumuturilor emise de fosta monarchie austro ungară, până la 1914 și cari titluri se găsesc fie în posesia lor fie evacuate la Viena sau Budapesta, să înainteze, cel mai târziu până la 16 Iunie 1924 ministerului de finanțe, direcția datoriei publice, o listă de aceste titluri, indicându-se precis împrumutului specificat pe titul și anul emisiunei dobânda ce o poartă, valoarea nominală a titlurilor și numerile pe valori, scadența primului cupon neplătit precum și dacă aceste titluri au fost ștampilate și la care administrație financiară. — Centralizarea fiind făcută și în interesul detentorilor, trimiterea datelor de mai sus trebuie făcută cât de urgent. De asemenea toți acei cari pentru diferite motive n'au prezentat la stampilare titlurile din categoria aceasta și le posedă sau, dacă sunt evacuate la Viena sau Budapesta și au fost stampilate acolo și n'au fost reclamate prin intermediul guvernului român, să trimeată la această direcție liste numerice cu specificația de mai sus.

— **Bibliografie.** A apărut „Daco România", Nrul III Buletinul „Muzeului Limbei Române" condus de dl Sextil Pușcariu.

— **Inspecțiile dlui Prefect.** Dl Sept. Mureșanu, prefectul județului însoțit de dl Oct. Simu, subprefect, au plecat pe ziua de azi în mai multe comune din regiunea muntoasă a județului, pentru a inspecta mersul lucrărilor pentru clădirea de școli primare. Se știe că din partea administrației noastre, se dă o deosebită atențiune campaniei de lucru pentru edificarea de școli primare, așa că aceste inspecțiuni au darul de a face posibilă o cât mai urgentă îndeplinire a proectului emis de guvern.

— **La Institutul (școala de Surdo-muți** al Statului din Cluj este vacant un post de supraveghietor. Reflectanții vor înainta cerere Direcțiunii Institutului până în 15 Iunie. Sunt preferiți bărbați cu cunoștințe și practică de educator.

— **Concert.** Concertul elevilor dnei Hevesi Piroska va avea loc în sala festivă a Colegiului Unitar la 4 Iunie Mercuri ora 8 seara. Se va executa un program alcătuit din cele mai alese bucăți clasice.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Atentat impotriva cancelarului Seypel

Eri seara Cancelarul Austriei, monseniorul Seypel, a sosit la Gara de Sud din Viena. După ce a coborât din vagon și a ascultat raportul prefectului de poliție, Demon, un necunoscut s'a apropiat de dânsul trăgând asupra lui două focuri de revolver, perforându-i plămânii.

Atentatorul a luat-o la fugă și după câțiva pași și-a tras și el un glonțe, prăbușindu-se la pământ.

La auzul împușcăturilor, cancelarul Seypel, care nu știa că e rănit a întrebat pe prefect, dacă nu cumva a fost atins. Văzând că mulțimea vrea să linșeze pe atentator, a dat ordine să fie împiedecată.

In momentul următor însă cancelarul începu să se clatine și se prăbuși pe pavaj, scăldat în sânge.

Primele ajutoare

Cancelarul a fost imediat transportat în spitalul din Wieden unde fu imediat operat, scoțindu-i-se glontele din corp. Cu toate acestea, viața sa este încă în primejdie. Medici, nădăjduiesc totuși, să-i salveze viața.

Cine este atentatorul?

Atentatorul a fost și el dus la spital. Il cheamă Karl Iavorek, originar din Koppenstein. A declarat că cel care l'a îndemnat la omor este un muncitor dela căile ferate. Altceva a declarat că nu vrea să spună, decât numai după ce mama lui va fi chemată la el din Sanktpölten.

Cu câteva oare după atentat s'a convocat consiliul de miniștrii, discutându-se situația obvenită după atentat.

Locțiitorul cancelarului va fi subcancelarul dr Frank.

Lângă patul cancelarului Seypel veghiază cinci din cei mai renumiți medici ai Vienei, cari lansează în fiecare oră un buletin despre starea bolnavului.

Motivul atentatului

Poliția a aflat o scrisoare a atentatorului adresată mamei sale, în care el recunoaște că a delapidat bani dela fabrica unde lucra. Din acest motiv a hotărât să se sinucidă, dar mai întâi de toate el va ucide pe d. Seypel, deoarece el e de vină că muncitorii flămânzesc.

Atentatorul Iavorek a început în spital greva foamei.

După atentat studenții antisemiți au aranjat mari demonstrații antisemite, bătând grav pe Evreii ce se găsiau pe străzi și prin cafenele.

Stiri din Oradea-Mare

Prin telefon de la corespondentul nostru

Decorarea dnei Lucia dr. Nicolae Zigre

Dna Lucia dr. Nicolae Zigre, prezidenta Soc. Orfanilor de război, a fost decorată cu Crucea Regina Maria pentru frumoasa activitate desfășurată.

Furtul de la Asociația Măcelarilor

La Asociația Măcelarilor, rău făcători rămași necunoscuți au săvârșit o spargere furând suma de 160.000 lei. Casa de bani n'a putut fi spartă. Poliția face cercetări.

Raspanditi „Infratirea"

Prin telefon de la corespondenții noștri

Congresul partidului liberal din Oltenia

Astăzi are loc la Craiova congresul partidului liberal din Oltenia, la care vor participa delegații tututor organizațiunilor partidului liberal din această provincie. Congresul se ține în prezența dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și a dlor I. G. Duca, ministru de externe.

Cu acest prilej se vor împroprietări 1000 de țărani din comuna Bârca.

Congresul profesorilor universitari

Duminică la orele 11 dimineața s'a deschis în localul Fundației Carol adunarea generală a asociației profesorilor universitari. A luat cuvântul dl dr Angelescu, ministrul instrucțiunei publice, vorbind despre legea reformei învățământului superior. Dsa a spus că până acum nu sunt gata terminate decât legea pentru reforma învățământului primar și legea pentru reforma învățământului particular. Celelalte două legi de reformă a învățământului secundar și superior vor fi gata și se vor discuta și vota în viitoarea sesiune parlamentară.

Adunarea la îndemnul dlui dr. Angelescu, el însuși un distins profesor universitar, referindu se la hotărârea luată în 1919 de către adunarea rectorilor și decanilor, cu privire la unificarea învățământului, a căzut de acord să se ia părerile tuturor profesorilor universitari, alegându-se o comisiune care să adune aceste păreri și să pregătiască un anteproect de reformă.

D. dr Angelescu a declarat că recunoaște multiplete nevoi aie învățământului universitar, în ceeace privește sălile de cursuri însuficiente, laboratorii, etc. Aceste nevoi mari nu se pot deodată satisface. In București în curând se vor termina lucrările de lărgire a Universității. Dsa declară că a intervenit în repetate rânduri în Consiliul de miniștri și la Senat pentru evacuarea Senatului din localul Universității, dar acest lucru nu este încă posibil.

Mai vorbesc dnii Rădulescu, Mironescu, Teodorescu, Hurmuzescu Dragomirescu și alții.

Congresul forestier

Duminică s'a deschis în București congresul forestier, votându-se cu acest prilej o moțiune în care se cere reducerea taxelor de transport și intensificarea transporturilor.

Arestarea falșului inginer Manolescu

Falșul inginer Virgil Manolescu, un reputat escroc, ale căuri ispravi au făcut ecou, a fost arestat eri la Craiova. Manolescu era de mult în urmărirea poliției.

Conferințele ruso-române

Conform acordului încheiat la Odesa, comisiunea mixtă ruso-română se întrunește, decâte ori nevoia o cere, când pe teritoriul românesc, când pe cel rus, după natura lucrărilor. O nouă conferințe se va ține în ziua de 7 Iunie, când se vor pune pe tapet numeroase chestiuni de ordin general, cari așteaptă a fi rezolvate.

Criza ministerială din Franța

Condițiunile dlui Herriot pentru formarea guvernului Apelul adresat socialiștilor

Paris. D. Herriot, luând cuvântul în comitetul executiv al partidului radical socialist, a declarat că se asociază votului de eri, luându-și libertatea de a-și îndeplini până la capăt datoria față de țară. D. Herriot a declarat de asemenea că își asumă puterea sprijinându-se pe un bloc al stângei, și dacă socialiștii vor consimți să facă parte din guvern, va aranja împreună programul și repartiția ministerelor. Dacă socialiștii se vor hotărî numai să dea sprijin guvernului, D. Herriot cere un acord reciproc și formal de colaborare la realizarea unui program bine stabilit. In cazul când socialiștii nu vor primi nici această condiție, dsa nu va accepta puterea.

Greutățile însă se înmulțesc. Comuniștii au învitat pe socialiștii unificați să renunțe a da sprijin partidelor burgheze, pentru a crea împreună un front unic. Dl Herriot a adresat dlui Blum, deputat socialist, o scrisoare, în care scoate în relief că alegerile exprimă perfect voința țărei pentru o nouă orientare în politica externă și internă a Franței, în sensul asigurărei păcei mondiale. In scopul realizărei acestui postulat, dl Herriot cere concursul socialiștilor.

Congresul comuniștilor ruși

Desavuarea lui Radek

Moscova. — Eri dimineață s'a deschis la Moscova Congresul comuniștilor ruși. Radek a ținut un discurs în care, arătând situația comuniștilor germani, a aprobat acțiunea lui Brandler. Luând cuvântul în replică, comunistul Manuilnski s'a ridicat cu toată violența împotriva lui Radek, demonstrând că atitudinea acestuia din ultimul timp, nu poate fi acceptată de internaționala comunistă. In urma acestui diskurs, Radek a fost dezavuat de congresul comunist rus.

Conferința comisiunii Dunărene

O nouă conferință a comisiunei internaționale a Dunării se va întruni zilele acestea la Belgrad, pentru a rezolva unele chestiuni mai importante privitoare la regimul Dunărei inferioare.

No. 2152—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că pentru procurarea a 1600 metri cubi lemne de foc şi 30.000 cg. cărbuni, necesari Direcţiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, se va ţine licitaţie publică în ziua de 14 Iunie a. c. la orele 11 a. m. conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice, cu oferte închise şi sigilate, în localul Direcţiunei I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia Dlor concurenţi cu începere dela 3 Iunie a. c. în fie care zi de lucru dela orele 8—14, la Serviciul de Economat, din Direcţiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu 47—49.

Director Regional: **Titu Ionescu.** 3569 Seful Economatului: **Maior.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3012 3012
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

IN ATENŢIA GOSPODINELOR!
Să capătă la magazinul de fierărie
BABOS ŞI SOŢII
secţia vaselor, borcane ermetice pentru compot
calitate din timpuri normale **MARCA „REX“.** 2887

ROYAL MAIL LINE
FONDATA IN ANUL 1839.
Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.
Canada în şi America
Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 3 Iunie 1924.

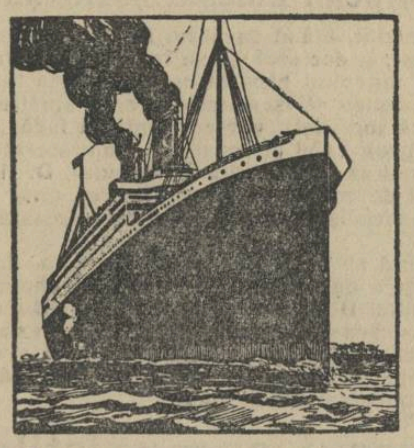

3064
Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in
***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereţi deslusiri cu încredintare pentru viza paşaoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.
Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Berea veritabila „DREHER“ HAGGENMACHER
se vinde in sticle cu dopuri având inscripţia „DREHER“
lar vânzarea **exclusivă** a berei la pahar, în Piaţa Unirei am încredinţat-o numai Restaurantului şi Cafenelei **New-York,** care este provăzută cu cele mai moderne aparete recitoare şi de desfacere şi unde excelenta bere **„Dreher“ Haggenmacher** se află zilnic proaspet servită în permanenţă.
„DREHER“ HAGGENMACHER, FABRICĂ DE BERE IN ORADEA-MARE, S.A.

Pungi, saci de hartie la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7

Răspândiţi „Infrăţirea“

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

3240
MARE OCAZIUNE!
MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.
Pune în vânzare cu începerea de la 1 Iunie 1924 un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăţi mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare şi linoleum ect.
Cu preţuri de Engros la detail!

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.
Fraţii Renner & Co.
Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Motoare de orice fel! Maşini de moară!
Materiale technice si orice fel de masini industriale la
Jacques Paucker,
oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.
Devize si vizita inginerilor la cerere!

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE
„LA FRANCAISE“ DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1096 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Joi 5 Iunie 1924.

Infrăți

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

R CLUJ I. 1891

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

CLUJ 4 IUN 3-4

Omul unei credințe: Dl Vintilă Brătianu

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a fost din nou atacat în Parlament pe tema politicei sale economice și financiare.

Motivul acestui nou atac împotriva dlui Ministru de Finanțe pe aceeași temă atât de deseori atacată?

Nu este nevoe de nici un motiv serios. De data asta atacul s'a desfășurat pe tema incendiului dela Pirotechnia armatei care nu poate avea nu numai vre-o legătură de consecvență, dar nici un fel de corelație posibilă, ipotetică sau imaginabilă cu concepția dlui Vintilă Brătianu în materie de economie politică și finanțe, după cum erupțiile vulcanului Etna nu au nici cel mai transcendental și vrăjitoresc raport cu această concepție.

Dar asta nu are nici o importanță pentru psihologia și atitudinea unei anumite opoziții!

Dl Vintilă Brătianu trebue atacat — și este atacat pe cele mai fantastice și imposibile motive și teme.

Dl Vintilă Brătianu a ajuns fobia, obsesiunea, monomania anumitei opoziții.

Pentru bruscele variații meteorologice, pentru fiori sismici, pentru eclipse, pentru deraeri, pentru incendii, pentru epidemii, pentru decesele cele mai firești și pentru sporirea numărului divorțurilor, în fața anumitei opoziții nu există decât un singur responsabil, marele vinovat Vintilă Brătianu: oare deunăzi, „Neamul Românesc" nu a făcut vinovat și responsabil pe dl Vintilă Brătianu de seceta care bântue o parte a țărei?

In mijlocul uraganului de inepție și patimă, în furibunda deslănțuire a urei și imbecilității, omul acesta stă senin, impasibil, neclintit la postul lui de muncă altruistă, de cea mai catoniană împlinire a datoriei, de jertfă care nu poate fi recompensată cu nici un fel de resplătire — fiind atât de mare!

El înfruntă senin și neclintit vijelia atacurilor, fără a se răsbuna măcar prin afirmarea celui mai discret, dar și cel mai legitim, dispreț, fiindcă el reprezintă o convingere adâncă, o credință națională care face parte integrantă din rostul lui de a fi nu numai în politică, ci în lumea aceasta; parte integrantă din făptura lui — acea credință care îl va mântui nu numai pe el, ci întreaga țară românească.

Credința aceasta intimă, profundă, una cu ființa lui, sintetizând interesele prezente ale Statului, în germenul cărora stă recolta, splendida și magnifica recoltă a viitorului României, el a întregit'o în una din acele lapidare formule în care escelau strămoșii noștri Romani, acei oameni de nebiruită voință, de titanică energie, „prin noi înșine".

„Prin noi înșine" nu sunt cuvinte goale și fără sens, nici vorbe pompoase de paradă — sobrietatea de gândire și temperamenta dlui Vintilă Brătianu este incompatibilă cu pompa vană a retorilor — nici o fanfaronadă oratorică, ori o sfidare asvârlită altora nu lasă se se înțeleagă reaua credință a anumitei opoziție, ori dobitocia cu presumții spirituale a unor gazetari complect agramați și mai complect streini de sufletul românesc.

„Prin noi înși-ne" este formularea concisă, comprehensivă și de o latină elocvență a energiei naționale, a mândriei inflexibile a rassei, a voinței de a trăi, de a lupta și de a învinge în mijlocul tutulor greutăților tutulor uneltirilor, tutulor primejdiilor.

In toate luptele de idei, de religii și de rasse ritmul gândirii și entuziasmului credinței s'a sintetizat într'o frază muzicală, într'o deviză. Cruciații porneau cântând „Salve Regina" și mureau întonând imnul religios, și triumfau întonând același imn.

Oamenii politici și soldații revoluției franceze au pornit la luptă cântând „Marseilleza" și au implântat gloria și principiile politice și sociale în lumea întreagă.

Nobletele hereditare, și miile consecutive de luptători și eroi ai unei și aceleiași glorioase familii și-au întrupat ideile atitudinile și idealurile din cursul veacurilor în devize, care depășind simbolismul pajurilor au devenit logice realități istorice.

Formulele, fie că sunt exprimate în melodia notelor, fie că sunt întrupate în lapidare inscripții verbale, au o virtute magică și trimfătoare, atunci când exprimă sufletul unui neam, la un moment dat, dezideratele și idealurile lui, voința lui năpraznică de a înfăptui aceste idealuri și deziderale! „Prin noi înși-ne" reprezintă o formulă quași-religioasă a naționalismului nostru.

Inscripție scrisă pe cel mai curat și mândru steag a luptei românești ea va învinge, căci este purtată de energica, nebiruita mână a omului celei mai adânci și înrădăcinate convingeri naționale: dl Vintilă Brătianu.

„Ellenzék" despre ancheta minoritară a „Infrățirii"

„Scopul ziarului „Infrățirea" — scrie ziarul „Ellenzék" — este, între altele, supraveghiarea minorității maghiare. Ziarul român a încercat să'și ajungă acest scop prin citări zilnice din ziarele unguresti. Astăzi când dă prilej factorilor minoritari să'și spună părerile face un mare serviciu clarificării chestiunei minoritare.

Faptul că această folositoare muncă este savârșită tocmai de un ziar guvernamental, merită toată atenția."

Anchetele „Infrăți ri" în chestia minorităților

De vorbă cu dl Sándor József

Peripețiile Partidului maghiar — „Alianța maghiară", „Partidul național maghiar", „Partidul poporului maghiar" — Tratativele actuale cu d. ministru Tătărăscu — D. Sándor declară că nu e șovinist — „Urmați pilda vieței mele!"

Relațiile între Români și Unguri

Minoritățile din România, spune dl Sándor, trebue să se așeze în Statul român în așa fel, după cum înainte cu câteva veacuri protestantismul s'a așezat în mijlocul catolicismului

Dl deputat din Camera română Sandor József s'a născut la 1853 la București. A studiat la școala Sf. Sava și la școala ungurească de acolo. La sosirea Regelui Carol în țară, dsa a participat la primire în numele școalei ungurești, cu steagul maghiar. Trecând în Ardeal, după terminarea liceului, studiaza medicina la Universitățile din Cluj Budapesta și București. Devine redactorului „Kolozsvári Közlöny" specializându se în chestiuni românești. Colaborează la „Protestans Közlöny", „Ifju Erdely", „Kolozsvar", „Ujsag", etc., etc.

Inființează societatea „Emke" și este dela 'nceput secretarul el, iar mai pe urmă vicepreședinte onorific.

In timpul războiului din 1877 româno-ruso-turc ia parte în calitate de corespondent de război și întreprinde călătorii de studii prin Balcani. Face călătorii de studii etnografice prin întreaga Românie și Bucovină. La 1897 devine deputatul Covasnei la Budapesta, fiind după aceia ales în repetite rânduri în diferite cercuri. Este numit Consilier al Curței cesaro-crăiești.

In afară de șef activ al societății „Emke" dsa mai este astăzi și vice-președintele activ și vice președinte onorific pe viață al Partidului maghiar.

La societatea „Emke"
Amintirile dlui Sandor Iózsef

Ni s'a spus să căutăm pe dl Sandor în localul societății „Emke" din Calea Victoriei. Coridorul întunecos din parter prin care a trebuit să trecem ne-a evocat medievalismul și răcoarea temnițelor ungurești și imagini din trecutul de suferințe al românilor. Pe un perete, vedem uriașele litere ale următorului afiș;

— Ești dta membru al societății „Emke"?

Pe pereți, jur-împrejur, tablourile Conților, Baronilor și tuturor mecenaților societății „Emke". Recunosc într'un portret pe Contele Kun Kocsárd care, în veacul trecut, prin împărătească sa donație a pus temeliile materiale ale societății „Emke".

Cu un minut mai târziu sunt în fața întemeietorului spiritual al acestei societăți care, — deși nu a fost cruțat de ziarul nostru, — are europenismul de a ne primi afabil. Dela primele cuvinte, convorbirea e interesantă. Venerabilul dl Sándor ne povestește despre inconvenientele pedagogice ale școalei Sf. Sava de odinioară, despre proclamarea Regatului român, despre vitejia dorobanțului la 1877, despre impresiile dsale mai interesante din Parlamentul ungur și Camera de la București. Trecem la adevăratul scop al vizitei noastre, și constatând că dsa a fost și după unire întotdeauna în centrul politicei minoritare ungurești, îl rugăm să ne vorbească despre începuturile vieței minoritare maghiare din Ardealul românesc.

Dl Sándor József a vorbit mult, a vorbit cu patimă, a fost nedrept, a fost chiar agresiv față de Statul român. O datorie de imparțialitate profesională, care ne-am impus-o chiar de la începutul acestei anchete, dorind ca glasul fie cărui reprezentant autorizat al minorității maghiare să fie auzit în „Infrățirea" în timbrul și în tonalitatea lui sufletească, ne face să publicăm straniile declarații ale dlui Sándor József, rămânând să le punem la punct într'n număr viitor.

Regretăm totuși că dl Sándor József, vechiu publicist, nu a înțeles că rostul unei anchete, în felul celei întreprinse de „Infrățirea este o expunere obiectivă a chestiei, și nu un prilej de polemică în propria noastră casă.

Declarațiile dlui Sándor József
— Cum s'a înființat Partidul maghiar? —

La întrebarea noastră cum s'a înființat Partidul maghiar, d. Sándor răspunde:

— „Foarte simplu și în mod firesc. După iscălirea tratatului de pace, când încă ne găseam sub starea de asediu, am cerut personal dlui Comandant de Corp de Armată Nicolae Petala să ne dea voe să ținem la 9 Ianuarie 1921 cea dintâi adunare politică ungurească. Obținând aceasta, după deschiderea ședinței am demonstrat în expozeul meu de președinte că noi ne găsim pe baza principiilor wilsoniene, a hotărârilor de la Alba Iulia și a dispozițiilor tratatului de la Paris, suntem deci umanitari, liberali și democrați și numai acela să vină cu noi care admite aceste principii. Intreaga maghiarime a venit la noi în afară de cei, mai mult sau mai puțin, renegați. Comisiunea de 21 de membrii aleasă de adunare în scopul organizării viitoare, a avut unanima părere că trebue să începem activitatea politică fără întâ ziere și pierdere de timp. **Singura deosebire a fost că unii propuneau o activitate parlamentară, iar alții o simplă activitate politică.**

La 24 Iunie am luat parte la inființarea „Partidul poporului maghiar" la Hunedoara care, fără să rupă legăturile cu centrul, remasese la principiul activității parlamentare.

La 6 Iulie centrul înființează pe lângă participarea delegaților întregei maghiarime din România „Alianța maghiară" (Magyar Szövetség) care a avut două greșeli. Anume, ea s'a organizat pe baza societăților cu statute ce trebuiau aprobate de atorități iar a doua greșală este că a ținut deocamdată în suspensie hotărârea de a începe o activitate în parlament.

In această „Alianță maghiară" a putut însă intra orice nuanță politică și de partid, punctul de unire fiind ideia maghiară, organizația comună și programul comun. Acest program alcătuit de o comisiune de cinci din cari am făcut și eu parte, dar și domnii „din stânga" dr Paál Arpád și dr Zágoni István, după cum am mai spus, a fost făcut pe baza principiilor umanitare, liberale și democratice.

Nu este nimeni care ar fi putut să se eschiveze în fața acestui program. Regretatul Baron Jósika Sámuel, cavalerul ordinului Lâna de Aur, fost președinte al Casei Magnaților și ministru al Casei Regale, înainte de a primi președenția „Alianței maghiare" a iscălit de bună voie programul și numai după aceia a fost ales fără discuție și cu unanimitate. **Cei mai însuflețiți pentru persoana lui erau, poate tocmai cei din stânga.**

Guvernul însă, după cum am prezis, sub pretextul statutelor s'a legat de instituție, desființând-o. In același timp, pe baza programului Alianței maghiare s'a înființat „Partidul Național Maghiar" ale cărui regulamente (nu statute) eu le-am făcut. In locul mamei moarte au rămas deci doi copii: „Partidul Națion-l Maghiar" și „Partidul Poporului Maghiar". Eu am făcut propunerea unirii acestor două partide, tot pe baza programului comun. Rezultatul a fost că eliminându-se cuvintele „Național" și „Poporului", întreaga maghiarime din România s'a unit sub steagul

(Urmare pe pag. II-a).

De vorbă cu dl Sándor József

(*Continuare de pe pag. I.*)

„Partidului Maghiar“ unitar, spre cea mai mare bucurie a inimei mele şi cu ruga mea de mulţumită lui Dumnezeu.

Se nu se înşele pe sine nimeni căutând deosebiri între muncitorii aristocraţi, intelectuali, de fabrică sau de pământ, căci noi suntem cu toţii Maghiari şi democraţi“.

Tratativele cu dl Ministru Tătărăscu

— **„Vă preocupă, de sigur, şi pe D-voastră, die deputat, tratativele cu dl Ministru Tătărăscu. Ce părere aveţi asupra acestor tratative?“**

— „Voi răspânde drept şi cu sinceritate. Mai întâi de toate, dl Ministru al minorităţilor, Tătărăscu, care este un om însufleţit şi activ a pornit greşit. Dsa şi guvernul se înşală foarte mult când cred că vor putea produce vre-o schimbare în partid prin harakiri voluntar sau prin capitis deminutio“.

Firea maghiarului...!

„Aceasta nu va merge, deoarece în istoria de două mii de ani a Ungurilor, (isvoarele despre noi încep aici, ba chiar şi mai înainte) Maghiarii s'au dovedit a fi între ei iubitori de dreptate şi prea cu frâu liber, dar îndată ce cineva vre-a să-i desbine, devin imediat un trup şi suflet. Intocmai ca la unele case în cari bărbatul şi femeia se mai ceartă, ce e drept, dar când e vorba de casa lor devin îndată solidari! Este păcat deci că dl Ministru şi guvernul la începerea tratativelor au amestecat în chestiune şi persoane fără nici o greutate şi autoritate dându-le prioritate înaintea maghiarimei, deşi sunt condamnate de ea.

Dacă există în partid oameni de aceia cari sunt în ochii guvernului suspecţi şi vinovaţi, să se vină cu dovezi. Pe presupuneri însă nu putem clădi. Să nu creadă dl ministru că noi vom jertfi pe cineva din interes sau de frică, căci Maghiarul nu se teme!

Dl Tătărăscu, membru onorific al partidului maghiar!...

„Să vină deci domnul ministru cu geanta plină de concesiuni şi atunci noi îl vom alege membru onorific al partidului maghiar.

Noi însă nu suntem dispuşi să jertfim nici pe proletarul aristocrat nici pe cel intelectual, dar nici pe tovarăşul de credinţe, democrat.

In schimb, vrem, ca prin alegeri libere să-i trimitem pe toţi în parlament. — *Pilda Saşilor nu ni-e dragă. Oricât de bărbătesc ar fi dl Brandsch, oricât de simpatic diplomat ar fi dl dr Otto Roth, tată, au ajuns la liman“.*

„Eu şi dl ministru Tătărăscu vom merge alături“

„Stă în picioare însă, ceiace eu cu sinceritate am spus-o dlui ministru Tătărăscu.

Anume, chiar şi dacă d-sa se va certa cu toată lumea, noi doi rămânem împreună.

Mai curând sau mai târziu, noi vom merge alături spre binele statului român şi al minorităţii maghiare. Astfel va fi dacă stimaţii şi falşii domni oposiţionişti, pe cari eu îi iubesc atât de mult, nu vor băga beţe'n roate.

Este şovinist dl Sándor?

— „Domnule deputat, trec la o chestiune cam gingaşe — ziarul nostru a constatat în diferite rânduri că atitudinea şi activitatea d-voastră ce a-ţi avut-o în trecut a fost şovinistă....“ am spus dlui Sándor Jozsef.

— Eu şovinist şi trecutul meu? Eu mi-am închinat întreaga mea vieaţă muncei publicistice, politice, culturale, economice, bisericeşti şi literaturei clasice, şi am propovăduit dela început ceia ce se află şi în statutele societăţii „Emke“:

„Desvoltarea sentimenielor frăţeşti între locuitorii Ardealului“. Din acest motiv, munca mea a fost de apărare, muncă constructivă, iar nu agresivă şi destructivă. Nu am făcut nici un rău nimănui, dar am vrut să păstrez, să deţin şi să desvolt ceia ce-i al Ungurilor. Această muncă vreau s'o fac şi de acum înainte.

Chestiunea Adam şi Eva

Inainte cu 40 de ani am scris că istoria nu se poate baza numai pe etimologie. Căci atunci ar avea dreptate Horváth István când spune că Adam înseamnă **add-ám** adecă „dă-mi“... (mărul) iar Eva... **eve**. Aceasta însă nu este nici o insultă la adresa românilor, deoarece, din mărul lui Adam şi Eva ei au mâncat ca şi noi şi, într'adevăr, conform acestei genealogii, suntem cu toţii înrudiţi.

Nu scrieţi deci pe contul meu tot felul de supărări şi uri, pentrucă, vă rog să mă *crediţi, eu sunt un om cu foarte multă voie bună şi cucernic.*“

„Să faceţi ceiace am făcut eu pentru Unguri“

„In toate împrejurările stă ceiace am spus eu d-lui ministru Tătărăscu: Să se înfăţişeze un tânăr român dispus să facă timp de patru decenii pentru naţia şi rassa sa ceiace eu am făcut pentru a mea pe tărâm social, iără nici un ajutor de la stat. Am adunat 15 milione coroane în aur, am înfiinţat o mie de şcoli, grădini de copii, societăţi corale, biblioteci pentru popor, etc. Atunci veţi vedea ce fel de muncă e asta.

Inimă iubitoare, minte clară, voinţa de fier, iată ce urmez eu în toate împrejurările vieţii.

Relaţiile româno-maghiare

— **„Ce credeţi Domnule deputat despre viitorul poporului român şi maghiar?“**

— „Vecinătatea rea este un blăstăm turcesc — spune proverbul maghiar. **Islamul nu a murit ci s'a mutat numai la Nord — am spus eu la Cameră. El există şi astăzi în forma panslavismului. Romănia trebue să'şi aducă aminte de multele lupte pe cari le-am dus împreună şi am sângerat în răsărit şi în sud pentru cultura şi civilizaţia Europei.** Providenţa, pentru trezirea popoarelor, le dă şi duşmani. Este miop cel care se lasă condus numai de cele mai private interese personale.

Iată, România caută astăzi alianţa cu Turcia. Cine ar fi putut crede una ca asta? — Mihai Viteazul şi Ştefan cel Mare desigur nu. Tocmai din acest motiv este adevărat proverbul: Nu scuipa în fântână, căci va trebui să bei din ea. In fântâna noastră minoritară se scuipă zilnic, totuşi ni se cere cea mai strasnică alipire. Sau, după cum am spus-o la Cameră:

Un tată bătându-şi copilul, la întrebarea cuiva, pentru ce îl bate, a răspuns mânios:

Cum să nu-l bat când zilnic îl tratez astfel şi totuşi nu vrea să mă iubească, ticălosul de el.

Minorităţile din România trebue să se aşeze în Statul Român în aşa fel, după cum, înainte cu câteva veacuri protestantismul s'a aşezat în mijlocul catolicismului. Cel care nu înţelege acest lucru, îşi cheltueşte forţele în zădar şi se slăbeşte pe sine însuşi.

„Pe mine Dumnezeu m'a dat acestei ţări!“

„Pe mine Dumnezeu m'a dat acestei ţări, pentru ca fără făţărnicie şi falsuri să avertizez puterea, să fiu apărătorul rasei şi naţiunei mele, care menire nimeni nu mi-o poate lua.

Nu sunt nici renegat, nici iredentist. Polurile în jurul cărora mă învârtesc sunt ţara aceasta şi scumpii mei maghiari de aici. Intre acestea două eu caut armonia. Greşeşte cumplit şi păcătueşte contra cerului cel care se atinge de mine, sau vrea să mă micşoreze. Ceia ce eu fac, este o şcoală politică şi viitorul este al acestei şcoale!“

*

In afară de aceste declaraţii dl Sándor a binevoit să ne vorbească şi despre alte chestiuni, mai ales despre societate „Emke“.

Din lipsă de spaţiiu şi deoarece adunarea acestei societăţi va avea loc peste câteva zile, amânăm aceste declaraţii până atunci. **C. I. C.**

Felicitări meritate

Dl Prefect al judeţului Sept. Mureşianu, constatând că comitetele locale şcolare din diferitele comune ale judeţului Cojocna au pus foarte multă râvnă şi interes în colectarea fondurilor pentru nouile construcţii de şcoli primare a trimis fiecăruia câte o scrisoare de felicitare şi de mulţumire.

Ştiri diverse

— **Inaugurarea Căminului de fete.** Săptămâna viitoare va avea loc inaugurarea Căminului de fete din str. Moţilor. La această solemnitate va lua parte şi dl dr C. Angelescu, ministrul instrucţiunei publice. Data precisă o vom anunţa imediat după ce va fi fixată.

— **Sanatoriul dlui dr Cosmuţa.** Mâine va avea loc solemnitatea deschiderei marelui Sanatoriu pentru boli de piept, din str. Rahovei, proprietatea dlui dr Colonel Cosmuţa. Această importantă instituţie de asistenţă socială, despre care vom vorbi pe larg într'un număr viitor, este aşezată pe vârful dealului Felegvar, în mijlocul unei grădini de brazi şi va fi cel mai mare şi modern sanatoriu de boli de piept din Cluj. Este singura instituţie particulară în genul acesta care este proprietatea unui român.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 5 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Furtuna

In rolul principal frumosul artist răsfăţatul Parisului:

Ivan Mosjoukine

Capo de operă din viaţa reală în 6 acte.

CINEMA URANIA

Sfinxul

Dramă sentimentală în 5 acte, după romanul lui:

Octav Feuillet

Un rol culminant al artistei imortale **Francesca Bertini**

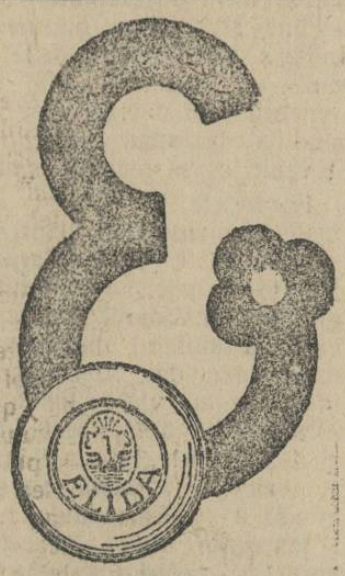

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

Toată lumea ştie că renumitul

Lysoform

este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.

Indispensabil pentru dame!

3240

MARE OCAZIUNE!

MAGAZINUL DE MODE

RENAISSANCE

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.

Pune în vânzare cu începerea de la **1 Iunie 1924** un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăţi mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare şi linoleum ect.

Cu preţuri de Engros la detail!

Mare senzaţie

R. Mosse 3575

!

în cel mai ieftin magazin de îmbrăcăminte în ţara

Toate

se află pe preţul de

98

Lei Lei

Creton de spălat pentru o haină complectă	98·—
Un vig mic de panză pentru truson	98·—
Stofă pepită pentru o fustă	98·—
Batist de mătasă cu modele piru o haină	98·—
Zefir fin pentru o cămaşă bărbătească..	98·—
3 buc stergătoare cu cvadrate p. păhare	98·—
6 buc. cvadrate de mătasă legate	98·—
Camgarn de bumbac pentru un costum..	98·—
6 păr. ciorapi bărbăteşti, colori splendide	98·—
1 duzină gulere noi bărb.....	98·—
Un mtr. grenadin alb. lăţime dublă	98·—

Mărfurile de mai sus se vor vinde la firma:

Dick

Jakab şi Fiul

in secţia aranjată anume spre acest scop, începând cu ziua de

2 Iunie, Luni, dela ora 8 dimineaţa!

In faţa cu edificiul gării.

Congresul Partidului liberal din Pitești

Politica intereselor si prestigiului Romaniei

Dnii miniștrii Vintilă I. C. Brătianu, G. Mârzescu și I. G. Duca formulează din nou, în acest Congres, politica afirmărei ideilor și intereselor românești, atât în țară cât și în streinătate

Duminecă a avut loc la Pitești congresul organizației din jud. Argeș a partidului liberal. Au luat parte la congres dnii miniștri Vintilă Brătianu, I. G. Duca, G. Mârzescu și I. Inculeț. Declarațiile făcute cu acest prilej de dnii Vintilă Brătianu, Duca și Mârzescu au dat congresului caracterul unei manifestații politice a cărei însemnătate depășește cadrul unei întruniri obișnuite.

Dl Vintilă Brătianu expune politica financiară a guvernului

In substanțialul discurs ținut la congres, dl Vintilă Brătianu a făcut un bilanț al activității guvernului.

Când am venit la putere, a spus dl ministru de finanțe, am găsit trei puncte mari de slăbiciune:

1. Discreditul politic al țării în afară. Se făcuse înainte și în timpul guvernării averescane o politică de umilință, o politică nehotărîtă, care a dat pretutindeni impresia că țara noastră e în starea unui falit. Nu era conferință internațională în care să nu ni se știrbească din drepturi. Azi, câtă deosebire. România a fost repusă în drepturile ei. Acum de curând, în inima Londrei, primarul ei a spus limpede: **înțelegem să colaborăm în România cu capitalul nostru, dar în cadrul independenței sale economice.**

2. Era apoi greaua situație financiară. România nu avea buget. Când am venit la guvern primul nostru act a fost să introducem o gospodărie de om cuminte: **adică un buget echilibrat, iată că azi suntem la al treilea buget echilibrat.**

3. Discreditul ce aveam în străinătate era datorit în mare parte bonurilor de tezaur a căror valoare trece de 20 miliarde lei și cari neplătite reprezentau o poliță a țării protestată. Cu toata situația uriaș de grea, am reușit pentru 4/5 bonuri să facem consolidarea pe 40 de ani, suprimând una din cauzele descreditului nostru în străinătate.

Desigur mai sunt foarte multe greutăți. S'a realizat însă enorm de mult. cum poate nu s'a făcut nicăeri. Peste trei sferturi din chestiuni au fost puse la punct în mersul organizației actuale a statului.

Vorbind de chestiunea atât de mult discutată astăzi a punerii în valoare a bogățiilor țării, dl Vintilă Brătianu a fixat principiul pe care trebuie să se întemeieze colaborarea capitalului străin la această operă: respectul independenței economice a țării.

„Nu voim, a spus dsa, să facem din poporul românesc, un popor de slugi în case străine.

Ne poate vre-o țară din lume contesta dreptul populației noastre de a participa cât mai larg la conducerea țării ei?

Noi nu suntem contra capitalului străin. Voim însă, o tovărășie cinstită. Să vină ei în casă românească, nu noi românii să stăm în țara noastră în casă străină".

România de astăzi s'a înfăptuit cu trudă și cu jertfă. „Noi bătrânii am avut fericirea să întrăm în România întregită. Câte suferinți nu ne-au fost însă partea noastră? Generațiile tinere, ele vor putea avea fericirea completă, căci lor nu le sunt sortite dureri atât de mari câte ne-au fost date nouă și înaintașilor noștri.

Vor avea însă o răspundere înmit mai mare: aceea de a nu distruge munca și jertfa de o mie nouă sute de ani a unui neam.

Să fim băgători de seamă să nu știrbim această fericire. Iată ce aș voi să aibă adânc săpat în sufletul său orice român".

Vorbind apoi de chestiunea schimbării guvernului, pe care presa de opoziție și de scandal o anunță ca realizată în fiecare zi spre hazul opiniei publice, dl Vintilă Brătianu a spus:

„Să se știe: noi nu am sta la guvern dacă n'am avea convingerea că interesele superioare ale țării reclamă aceasta și dacă n'am avea convingerea slăbiciunilor partidelor de opoziție".

Dl Vintilă Brătianu și-a încheiat cuvântarea cu această declarație care vădește hotărârea nestrămutată a guvernului de a duce până la capăt opera atât de fericit începută: „Nevoile țării noastre mărite sunt imperioase: nu ne permit să ne odihnim. Asemeni soldaților în tranșee, noi nu putem să părăsim postul de onoare până când nu vom vedea că roadele străduinței unui neam întreg sunt asigurate".

*

După aceia, în numele Ardealului și Basarabiei au vorbit dnii Gavril Tripon, deputat și Ion Inculeț, ministru.

Dl G. Mârzescu caracterizează în cuvinte impresionante personalitatea dlui Vintilă I. C. Brătianu

Dl G. Mârzescu, ministrul Justiției a rostit o cuvântare în care a făcut un splendid elogiu dlui Vintilă Brătianu.

„Salut în Vintilă Brătianu sforțările acumulate ale generațiilor care ne-au dus dela prima desrobire de sub protectoratul rusesc până la înfăptuirea unității naționale. De câte ori aud pe Brătieni vorbind, trăesc istoria vie a ultimelor șapte decenii care a început cu 1848 pentru a termina cu 1918, scuturându-ne rând pe rând de toate robirile din afară și din lăuntru: protecția rusească, suveranitatea turcească, desrobirea economică, socială și politică. Și dacă am trăi cu ei numai trecutul, n'ar fi decât numai o parte a vieței pentru că cu ei se trăește îndatoririle de împlinit ale ceasului de față pentru împlinirea aspirațiunilor ceasurilor de mâine.

Din acest punct de vedere, Vintilă Brătianu nu este nici marele economist, nici marele financiar, ci marele dascăl, care face educațiunea conștiinței românești. El urmărește un singur lucru: respectul ireductibilului drepturilor și intereselor românești, ca fie care român să știe la ceeace nu se poate renunța sau ceda din aceste drepturi și interese".

Vorbind apoi de asigurarea viitorului țării, dl Mârzescu a făcut o declarație care dovedește că solidaritatea partidului liberal în jurul programului economic și financiar al dlui Vintilă Brătianu este indisolubilă.

„Dacă se găsesc conștiințe care să discute dacă avuțiile noastre se pot întrebuința exclusiv la satisfacerea intereselor naționale, apoi nu se poate găsi nici o conștiință care să susție că avuțiile noastre se pot întrebuința împotriva drepturilor și intereselor noastre naționale. Pe această suveranitate economică înțelegem să consolidăm ceea ce am înfăptuit cu atâtea jertfe și să asigurăm temeinic viitorul țării noastre întregite."

Dl I. G. Duca arată semnificarea vizitei Suveranilor în streinătate

După dl G. Mârzescu, dl I. G. Duca a făcut o scurtă expunere a situației externe a țării în urma călătoriei Suveranilor, desmințind și unele svonuri puse în circulație de ziarele amatoare de senzațional sau înfeodate unor interese străine:

„Deși mi-e greu să vă vorbesc despre politica externă, vă pot totuși asigura că în călătoria făcută de Suveranii noștri, — și în care am avut cinstea să însoțesc pe M. S. Regele, s'a văzut limpede că streinătatea a prețuit, cum se cuvine, munca și sforțările pe care România le depune zilnic.

Au căutat adversarii noștri să facă dintr'un succes al nostru un capăt de acuzație. Opinia publica s'a convins de ridicolul afirmațiunilor lor. Au înțeles că la Londra nu numai că n'a existat nici un dezacord, dar că s'a recunoscut de către Iordul maior al regatului britanic, că o colaborare a capitalului englez în România trebue făcută în cadrul independenței economice a Statului român.

Dar adversarii noștri au mai afirmat că prin vizita regală noi am fi voit să contractăm un împumut în Occident. Stranie concepție dovedesc dânșii, — făcând în acelaș timp și o grosolană necuviință. Își putea oare închipui orice om cu bun simț că puteam merge în streinătate cu M. S. Regele și cu talerul?

Partidul nostru e deplin convins de strălucirea Coroanei române și azi, ca în trecut, nu poate face nimic care s'o întunece cât de puțin.

Se înțelege dela sine că asemenea calomnii stupide nu ne pot atinge.

In streinătate n'a fost vorba acum un nici un împrumut."

Dl Duca și-a încheiat cuvântarea făcând apel la toată lumea să și închine munca intereselor obștești.

ASTRA

SECTIA MOTOARE, ARAD

Caută buni

strungari,
slefuitori faini și
lăcătusi,
montatori,
prezenta zilnic
9 1/2 a. m.

3571

ASTRA

Prima Fabrica Română de Vagoane și Motoare S. A. ARAD.

Ce este cu garanția pe care Uzina o pretinde instituțiilor de stat

Hotărârea consiliului orașului nu prevede nici o excepție

Arătam într'un număr trecut al ziarului nostru motivele care au determinat consiliul orașului Cluj să ia hotărârea No. 1432—924 prin care se impunea direcțiunei uzinei electrice din localitate să pretindă dela toți abonații săi o sumă de bani echivalentă cu costul consumației mijlocii de curent pe lună ca o garanție pentru eventualitatea neplătirei curentului electric.

Arătam atunci cum prin această hotărâre uzina a fost pusă la adăpost de multe, și poate chiar mari pierderi materiale.

Venim astăzi cu câteva date complectatoare a articolului nostru trecut.

Hotărârea consiliului orașului No. 1432—924 care impune Uzinei electrice perceperea acestei garanții nu prevede absolut nici o excepție pentru nici o categorie din abonații săi, indiferent dacă ei sunt particulari sau instituții de stat civile sau militare, aceasta pentru simplu motiv de a nu creia un precedent pentru celelalte instituții particulare, sau chiar pentru abonații particulari, cari sunt tot așa de stabili și nu dau nici un motiv de neîncredere pentru achitarea datoriilor față de Uzină.

Pentru motivul că Uzinele electrice întâmpină greutăți foarte mari în producția curentului ajungând astăzi să nu-și mai poată permite vre'o pierdere din livrarea energiei electrice, iar pe de altă parte, dat fiind că în toate orașele țării și în toate țările abonații Uzinei electrice plătesc această garanție, s'a aplicat și la Cluj, fără nici o excepție, această garanție rambursabilă pentru eventualele cazuri de forță majoră (incendii) care ar pune pe abonați, fără voința lor, în imposibilitate de a plăti costul energiei electrice la timp.

Orice întârziere a achitărei abonamentului ar atrage după sine perturbări în bunul mers al uzinei.

Din aceste motive, credem că este foarte necesară aceasta garanție, pe care o pretinde Uzina, și suntem siguri că cele dintâi care vor înțelege această vor fi instituțiile de stat despre care nu putem crede, cum se spune, că ar fi protestat contra acestei utile hotărâri a consiliului orașului.

Criza din partidul național continuă

Șah la d. Stere — Meritele „Lupte" pentru lansarea politică a partidului național — Un comunicat prea palid — Cum apreciază un fruntaș al partidului național cazul dlui Stere — Fuziunea merge greu —

Criza din partidul național continuă a fi o serioasă piedecă fuziunei. Atacurile convergente ale presei takiste au avut efecte neașteptate. Conducătorii partidului național par a da îndărăt de la unele concesiuni făcute țărăniștilor. In acelaș timp, impresionați de efectele pe cari o eventuală ruptură li-ar produce în public, aceștia încearcă să atenueze criza. Un comunicat publicat de „România", devenită iarăși oficiosul partidului național, are aierul să desmintă afirmațiunile presei takiste cu privire la ședința agitată a Comitetului Central, fără însă a preciza nimic.

„Lupta" răspunde acestui comunicat, făcând discrete reproșuri partidului național că n'o mai recunoaște ca oficios. In răspunsul „Luptei" este însă și o amenințare, tot așa de discretă. Pe trei coloane și sub titlul „Fuziunea e o necesitate — solidarizarea cu d. Stere nu! ziarul fraților Honigmann, trecut în antrepriza dlui Stelian Popescu, reproduce o convorbire cu un fruntaș al partidului național, convorbire în care, înainte de a se intra în chestie, se aduc osanale „marilor servicii" făcute de „Lupta" partidului național. Cu aceasta fostul oficios al partidului național are aierul să atragă atenția conducătorilor acestui partid asupra valorii sale trecute și asupra eventualelor atacuri pe viitor.

După acest mic șantaj politic, „Lupta" revine la cazul Stere. „Fruntașul" cu care vorbește ziarul dlui Honigman, exprimă opinia takistilor, deși „Lupta" lasă să se înțeleagă că el este un veritabil național.

Reproducem pasajul:

„Această necesitate, am întrebat pe interlocutorul nostru, — reclamă oare o solidarizare a fuziunei cu d. Stere?

Nu numai că nu reclamă o solidarizare, dar reclamă o desolidarizare cu acțiunea acestui om. Sunt unul din acei cari cred că d. Stere nu merita prețul unei zădărniciri a fuziunei din cauza d-sale. Fuziunea nu trebue să fie înlăturată, dar nici nu trebue să devie, grație dlui Stere, o confuziune, — după fericita expresie a „Luptei". Nu trebue ca fuziunea să devie pentru membrii ei o suferință prin faptul că d. Stere, care pretinde că ține atât la această fuziune, se încăpățânează a o pune în funcțiune de persoana sa, dând astfel, din capul locului, adversarilor partidului național o armă împotriva acestei fuziuni."

Se arată apoi cât ar perde partidul național acceptând pe dl Stere la conducerea noului partid fuzionat și că dl Stere urmărește satisfacerea unor ambițiuni nemăsurate. Toate aceste sunt fără îndoială lucruri foarte adevărate, cari îngreuiază tot mai mult tratativele de fuziune.

Ieșirile tot mai insistente ale presei takiste sunt destul de neplăcute partidului național, care își dă seama că a pornit-o pe o cale greșită.

A. R. Gus.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—2

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2
Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

In jurul frământărilor din partidul maghiar

Poporul este contra oligarhiei conducătoare a partidului care s'a opus împroprietărirei ţăranilor — Invinovăţirile ce se aduc actualilor conducători

Este fapt hotărât că frământările care au isbucnit intre conducătorii partidului maghiar vor sfârşi printr'o transformare radicală a acestui partid, care din fericire, va fi numai în interesul şi spre binele poporului maghiar din Ardeal.

Nobilii, conducători ai partidului, care aveau intenţia să dea lovitura elementelor democratice, cu prilejul congresului ce urma să se ţie la 1 Iunie, şi-au dat seama că lovitura avea să se întoarcă tocmai asupra lor, şi de acea au renunţat la congres. Lupta este însă deschisă şi resultatul nu va întârzia de a se pronunţa definitiv, contra acelora cari în mod fals s'au erijat în apărătorii poporului maghiar din Ardeal.

*

Masele maghiare ţărăneşti au început să se agite. Acum deabea îşi dau seamă şi ţăranii alături cu celeaite elemente burgheze, cât de greu au fost amăgite de conducători lor care în numele poporului maghiar, n'au urmărit de cât păstrarea hegemoniei nobleţei lor tiranice din trecut.

Ţăranii maghiari din Ardeal, în bună parte, nu s'au putut bucura de binefacerile marei opere sociale a împroprietăririlor din România întregită, graţie resistenţei îndârjită, pe care au spus-o latifundiarii şi nobilii lor conducători.

Astăzi ţăranii unguri din Ardeal ştiu că, acei cari pretindeau că sunt apărătorii lor, au protestat la Liga Naţiunilor, contra împroprietărirelor pe care statul român a vrut să le facă pentru ei.

Din totalul ţăranilor unguri ardeleni, numai 87 mii au fost împroprietăriţi, restul au fost împiedecaţi din capul locului de nobili, să se prezinte autorităţilor noastre pentru a fi înscrişi pe tablourile de îndreptăţiţi. Cei 87 mii au fost înscrişi din oficiu de organele noastre administrative.

Cu această mare învinuire, mai ales, se ridică astăzi poporul maghiar din Ardeal, în contra conducătorilor pe care nu-i mai vrea de aici înainte.

Şi tot atât de mult au amăgit conducătorii oligarhi ai partidului maghiar şi pe celelalte elemente ale poporului.

Datorită îndemnurilor acestora atât ţăranii cât şi elementele burgheze, au refuzat, în bună parte, să se înscrie în listele electorale.

O gravă învinuire o aduc astăzi conducătorilor partidului maghiar, micii burghezi cari sunt acum ruinaţi zic ei — din cauza rezistenţei pasive, la care au fost îndemnaţi de cei dintâi cari le prezentau mereu noua stare de lucruri, ca o situaţiune trecătoare.

Aceeaşi învinuire o aduc şi toţi acei funcţionari, rămaşi pe drumuri, cari n'au voit să depue jurământul de credinţă, sfătuiţi şi „îmbărbătaţi" fiind de conducătorii falşi, cari în cele din urmă au trebuit să fie demascaţi.

*

Se mai afirmă că toate actele de iredentism ce s'au produs în Ardeal, au fost inspirate şi întreţinute prin legăturile cu Budapesta, legături de care nobilii conducători ai partidului maghiar nu sunt străini.

In această privinţă, ni se spune, că elementele democrate, au dovezile unor fapte grave, fapte ce le vor demasca, „pentru a sfârşi odată cu tirania nobililor" care apasă şi astăzi poporul maghiar.

*

Toate aceste fapte, aflât de clar precizate, de *„supuşii oligarhiei dela conducerea partidului maghiar"* sunt de natură a îndreptăţi credinţa noastră, că suntem în adevăr, în preajma unei transformări radicale a principiilor de conducere a partidului maghiar, şi mai ales a unei transformări sănătoase.

Dac.

Sâmbătă 7 Iunie

„Infrăţirea"

apare în 8 pagini, cuprinzând, pe lângă un bogat material de articole politice, economice, informative, ultime telegrame din ţară şi streinătate etc. etc.

Pagina Femeii

rezervată activităţei femii — îndeosebi a femeei din Ardeal — pe toate terenurile

şi

Pagina culturală

consacrată mişcărei culturale din ţară şi străinătate.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: Pompadour. (Ca oaspeţi dna Kovács Katóţşi dl Lad. Szűcs. Abonament şters. Stria 425).
Vineri: POSTALIONUL ALBASTRU. (Premieră. Abonament de Premieră 60. Seria 416).
Sâmbătă matineu: COPII DE SCHIMB. (Reprezentafie pentru tinerime cu preţuri reduse. Seria 417.

Reclama este sufletul comertului!

In curând va apare:

„Infrăţirea Poporului"

foae săptămânală închinată culturei şi vieţei ţărănimei.

„Infrăţirea Poporului"

Care va apare în curând va fi foaia cea mai bună pentru ţăranul din Ardeal care vrea să se lumineze şi să afle ce se petrece în ţară şi în lume.

Primăria oraşului cu consiliu Haţeg.

No. 718—1924.

Publicaţiune de licitaţie

Prin aceasta să aduce la cunoştinţă publică, cumcă repararea aspfaltului şi trotuarului oraşului Haţeg (judeţul Hunedoara) să-dă în întreprindere prin licitaţiune publică minuendă, cu ofertă scrisă, închisă şi sigilată conform planului şi devizului aflător în biroul primăriei.

Valoarea lucrărilor după „deviz" este de 200.000 Lei.

Licitaţiunea se va ţinea la 20 Iunie 1924 oarele 10 a. m. la primăria oraşului Haţeg. Concurenţii sunt obligaţi să depună odată cu ofertul şi recipisa despre garanţia de 10% asupra sumei provăzută în „deviz". Amănunte mai detailate să pot primi zilnic în orele de oficiu dela Nicolae Chindler şeful contabilităţii.

Supra oferte şi ofertele sosite cu întârziere nu se iau în considerare.

3570 Primar: **Dr. Jancu.**

Cum s'a făcut fuziunea între partidul naţional şi ţărănişti

Declaraţiile făcute de dl Tămaşiu ziarului „Ujság"

Ziarul „Ujság" din Cluj publică următorul interview cu d. Simion Tămaşiu preşedintele secţiei cojocnene a partidului naţional şi primul prefect român al judeţului Cojocna:

„Primele încercări pentru fuziune au avut loc în 1920. Consfătuirile au fost începute de domnii Voicu Niţescu şi Sever Dan. De-atunci consfătuirile s'au repetat aproape în fiecare lună. In ultimul timp tratativele au început înaintea Paştelor. **Mai întâi, de toate d. Goldiş s'a întâlnit cu d. Stere,** pe urmă d. preşedinte al partidului naţional Iuliu Maniu a întrat în contact cu dd. Mihalache şi Matei Cantacuzino.

Inţelegerea de fapt a avut loc Miercuri, la 28 Mai, când s'au stabilit principalele puncte ale noului program şi tratativele de fuziune au ajuns la bun sfârşit.

14 puncte din program sunt gata, asupra al 15-lea care este ultimul şi cuprinde chestiuni de politică externă, se mai discută încă.

Partidul naţional şi-a impus principiile în patru chestiuni. In chestiunea alcătuirei de stat monarchice, în chestiunea minoritară în care noul partid asigură minorităţilor cele mai largi drepturi, având ca bază hotărârile dela Alba-Iulia, în chestiunea reformei agrare şi în cea a armatei. Chestiunile partidului vor fi resolvite de o comisie de 12 membrii, dintre cari 6 ţărănişti şi 6 din partidul naţional.

Chestiunea Stere s'a aplanat

Dsa şi deputaţii basarabeni au declarat că nu pretind ca d. Stere să figureze în comitetul executiv, ceiace a desarmat pe cei nemulţumiţi. După proclamarea fuziunei va avea loc un congres al partidului la Alba-Iulia".

Comandaţi bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LEI 1980
Un costum bărbătesc de primăvară elegant şi decalitate bună
La firma:
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.
3412

CEASORNICE
7 Grands Prix
Longines
ELEGANTE şi PRECISE

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— Mâine, Joi, fiind serbătoarea națională a eroilor, ziarul nostru nu va apare. „Infrățirea" va apare Vineri la orele obișnuite.

— **Conferințe.** Doi savanți francezi, dnii M. Caullery, prof. la Facultatea de Științe din Paris și H. Breuil, prof. la Institutul de Paleontologie umană din Paris, sosesc în Cluj și vor ține trei conferințe în sala Bibliotecii Universității, însoțite de numeroase proecțiuni.

Vineri, 6 Iunie 1924, ora 6 p. m. Dl Maurice Caullery, prof. de Evoluția ființelor organizate dela Facultatea de Științe din Paris, va vorbi despre: Determinismul sexului și al caracterelor sexuale secundare (cu proecțiuni).

Sâmbătă, 7 Iunie 1924, ora 6 p. m. și Marți 10 Iunie la aceaș oră dl Henri Breuil, prof. la Institutul de Paleontologie umană din Paris, va vorbi despre: „Arta paleolitică" (cu proecțiuni).

Publicul Clujan e rugat să participe la aceste conferințe în număr cât mai mare, pentru a se face o cât mai călduroasă manifestație acestor savanți francezi.

— **Serbarea eroilor.** Dl Ovidiu Gritta, prefectul poliției orașului Cluj, în vederea serbării zilei Eroilor ca Sărbătoare Națională pentru ziua de 5 Iunie a dat o ordonanță prin care dispune ca:

1. Toate edificiile publice și private vor arbora drapelul național român.
2. Magaziile se vor închide, deasemenea și toate întreprinderile particulare vor înceta de a funcționa.
3. Drapelele arborate se vor retrage în dimineața zilei de 6 Iunie a. c.

Cei cari vor contraveni acestei ordonanțe se vor pedepsi cu toată rigoarea legei.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2–6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

— **Pașapoarte.** Persoanele mai jos notate să se prezinte la Prefectura Poliției Cluj, Biroul pașapoartelor, ca să ridice pașapoartele: Hirsch Adolf, str. V. Alexandri 10. Alexandru Lörintz str. Măcelarilor Nr. 20. Văduva Makkai Etelca n. Györgyffy, str. Paris Nr. 8. Lidia Hubay n. Buza str. Carolina Nr. 3. Paula Farkas n. Maier, str. Maiorescu Nr. 9.

*

— Cine a pierdut un câine-lup cu sgardă să se adreseze ziarului „Infrățirea" pentru a i se indica locul de unde-l poate lua.

„Sfărmătorul cârjelor". Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Prețurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532-4

— **Concurs.** In ziua de 13 Iunie va avea loc la Cluj, concursul pentru ocuparea Catedrei de violoncel, vacanță la Conservatorul de Muzică și Artă dramatică.

Turneul Manolescu. Joi seara va avea loc la Teatrul Național reprezentarea piesei Tatăl a marelui dramaturg Strindberg, în care dl Manolescu are cea mai desăvârșită realizarea artistică dintre toate minunatele sale creațiuni.

— **Societatea Culturală Olteană** invită pe toți membrii de onoare, activi și aderenți, ca în ziua de 5 Iunie ziua Eroilor ora 9 și jumate să fie prezenți, în fața Universității spre a pleca în grup la mormântul Olteanului Capitan Ciupagea. Fiecare membru este rugat să aducă flori spre a fi depuse pe mormânt.

*

— **Desvelirea bustului lui Gh. Lazăr.** A doua zi de Rusalii va avea loc desvelirea bustului lui Gh. Lazăr înaintea Casei Învățătorilor, la care vor lua parte toate autoritățile civile și militare, și toate școlile din Cluj vor defila. Se crede că la această festivitate va lua parte și dl dr C. Anghelescu, ministrul Instrucțiunei publice.

ORA 2 P. M.

Demisia dlui Poincare

Paris. — Dl Poincare și-a dat demisia. Dl Herriot a fost solicitat să formeze guvernul.

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist

București, — In cercurile politice se afirmă că Sâmbătă cele două partide vor lansa un manifest, prin care vor aduce la cunoștința opiniei publice încheierea fuziunei și întemeierea noului partid național-țărănist. Asupra condițiunilor fuziunei, ca și asupra modului cum se vor împăca unele divergențe dintr'o parte și din alta, se păstrează cel mai strict secret.

Eliberarea lui C. Zelea-Codreanu

Iași. — Poliția locală a pus în libertate pe studentul Const. Zelea-Codreanu, arestat zilele trecute cu prilejul unei consfătuiri antisemite, care a avut loc în casele dnei Ghica. Studențimea, care era foarte agitată în urma acestei arestări, s'a calmat.

Inființarea Sindicatului funcționarilor comerciali

Brașov. — După o consfătuire care a avut loc eri seara în localul organizațiilor muncitorești din localitate, s'a hotărât înființarea sindicatului funcționarilor comerciali, atiliați organizației sindicaliste muncitorești.

Alimentarea funcționarilor publici

Brașov. — In urma intervențiilor făcute de prefectul județului pe lângă guvern, prefectura a obținut un mare teren de cultură, pe care se vor cultiva zarzavaturi pentru alimentarea ieftină a funcționarilor.

Calmarea epidemiei de tifos exantematic

Tg.-Mureș. — Șeful serviciului sanitar d. dr Iustinian, a înaintat un raport la București în case se arată că epidemia de tifos exantematic din oraș și județ este în descreștere. Ultimii bolnavi căutați în spitalele din oraș, au părăsit eri paturile perfect sănătoși

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei.*

Prin telefon de la corespondenții noștri

Intrunirea partidului poporului din Capitală

Sosirea delegațiilor la parcul Carol. Salutul dlui Trancu-Iași. Salutul Bucovinei și al Basarabiei. Discursul generalului Averescu. Defilarea.

București. Eri dimineața la orele 9 numeroase delegațiuni de țărani și orășeni au sosit la parcul Carol pentru a asista la întrunirea partidului poporului. Guvernul a luat din timp întinse măsuri de ordine pentru a preintâmpina orice manifestație care ar tinde să tulbure ordinea publică.

D. Trancu-Iași, președintele organizației averescane din Capitală, a salutat delegațiile sosite la Arenele Romane. D. Dori Popovici a adus salutul Bucovinei, iar d. Teodor Neagu pe cei al Basarabiei.

A vorbit apoi d general Averescu, atacând violent pe d. Argetoianu și anunțând că în curând partidul poporului va fi chemat la putere.

După întrunire s'a format un cortegiu în frunte cu muzica militară și cu dnii general Coandă, general Iancovescu, general Văleanu, general Răşcanu, și general Grecianu, întreaga asistență defilând prin fața generalului Averescu, care primin defilarea „trupelor averescane" în capul aleei principale din Parcul Carol.

Publicul s'a împrăștiat apoi în ordine.

Drumurile au devenit impracticabile în munții Apuseni

Abrud. **Din cauza stricăciunilor provocate de ploi, drumurile au devenit impracticabile. Intre Câmpeni, Cătura, Arpaș, Scărișoara și cele 3 Vidre circulația este complect întreruptă. Deși aceste comune au făcut dese intervenții pentru repararea drumurilor, până astăzi nu s'a făcut nimic. Situația a ajuns așa de grea, încât locuitorii acestor comune au adresat un memoriu guvernului, cerând credite speciale pentru repararea drumurilor.**

Cercetările poliției în chestiunea falsificatorilor de bancnote

— Noui descoperiri —

Brașov, — Se fac minuțioase cercetări pentru descoperirea întregei organizațiuni de falsificatori de bancnote, a cărei sursă a fost aflată la Cluj. Cercetările continuă paralel la Brașov și la Miercurea Ciucului. In cursul nopții de eri s'au făcut numeroase descinderi în secuime. Eri a fost arestat în Brașov un individ, care se crede că stătea în strânsă legătură cu șeful falsificatorilor. In urma acestui fapt, dl Zahiu, inspector general de siguranță, a plecat la Cluj pentru a continua cercetările.

Conflictul de la Prefectura poliției

Brașov, — Dl inspector Olărașu terminând ancheta asupra conflictului care a avut loc între prefectul poliției și directorul prefecturei, și a depus raportul la ministerul de interne. Se crede că dl Miu, directorul prefecturei de poliție, va fi înlocuit.

Revărsarea Oltului

Brașov, — Pe Valea Bogatei o ploaie cu grindină a provocat mari pagube. Oltul s'a revărsat la Oghiz.

Diplome false în secuime

Brașov, — Autoritățile au descoperit la mai multe întreprinderi forestiere din secuime numeroși funcționari cari aveau diplome false de la Budapesta.

Mine de chihlibar la Bran

Făgăraș. — In urma recentelor explorări s'a găsit la Bran zăcăminte de chilibar verde și negru, superior în calitate chilibarului chinez.

M. S. Regele și atentatul contra cancelarului Seypel

București. — M. S. Regele a adresat eri o telegramă cancelarului Seypel în care își exprimă durerea pentru atentatul săvârșit împotriva sa, precum și toată simpatia pe care Suveranii noștri o păstrează cancelarului austriac.

Dl Iorga pleacă în Polonia

București. — Dl N. Iorga va pleca în Polonia, unde este invitat să ție o serie de conferințe.

Mașinile unelte „ASTRA" concurează cu fabricațiunile strainității

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Mănuși de piele pentru bărbați și femei!

Albanezii se pregătesc să atace Tirana

Bucureşti. — Ştiri sosite din Albania anunţă că 10.000 de onsurgenţi albanezi se pregătesc să asedieze Tirana. Guvernul italian a luat întinse măsuri de prevenire, impresia în Italia este totuşi filarte puternică.

Vizita primului ministru la fabrica de explosibile

Făgăraş. — Dl Ion I. C. Brătianu, însoţit de dl Al. Constantinescu şi generalul Văitoianu, a vizitat Duminică fabrica de explosibile, interesându-se deaproape de progresele fabricaţiei.

Descoperirea atentatorilor din comnna Ucea

Făgăraş, — După îndelungi cercetări, autorităţile au isbutit să aresteze pe autorii atentatului comis acum trei săptămâni asupra notarului Ion Mihai din comuna Ucea. Se ştie că asupra acestuia s'au tras 2 focuri de revolvert omorându-l, iar soţia lui a fost rănită. Apoi atentatorii se pierduseră fără urme. Ei sunt Gheorghe şi Ion Muntean din aceeaşi comună şi au declarat că au săvârşit atentatul din răzbunare.

Improprietăririle în judeţul Făgăraş

Făgăraş. — Improprietăririle în judeţ au fost terminate. S'au împroprietărit 1500 de ţărani pe 20 000 de jugăre expropriate din domeniile erariale şi 10.000 de jugăre dela particulari.

Scarlatina este în descreştere

Făgăraş. — Scarlatina este în descreştere în judeţul nostru. Autorităţile sanitare au stabilit că comunele Bran şi Şona au fost contaminate de insecte parazitare aduse de o tabără de ţigani din Sebeş.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Toată lumea aleargă la
Cinematograful Grădinei
DACIA
din Str. Gen. Poetaş 23
Rador 0000
Unde toată vara vor fi cele mai frumoase filme senzaţionale, reviste, comedii vonetori, reviste comedii varietăţi mondiale de telepatie, sugestie iluziuni, magie, magnetizm, prestigitaţie, luciditate precum şi diferite transformaţiuni după natură.
Decoruri noi, aparate speciale, totul aranjat fantastic. Deasemenea cel mai intim şi plăcut local de petrecere Este splendă grădină intimă după culise, cu 24 de cabine speciale. Restaurant superior, cu un bufet bine asortat cu cele mai bune şi gustoase mâncări speciale şi grătar speciale ala regat, cu bere proaspătă şi cele mai renumite vinuri de Drăgăşani şi Tocai Transilvania, şampanie străină şi indigenă, precum şi tot felul de licheururiu delicatese, înghetată, cafea turcească specială etc. Localuri invelite, cu separeuri retrase si superioare ala Paris

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
3520
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon, No. 394.

Reclama este sufletul comerţului

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂTIREA·GHETELOR

BICICLETE
„LA FRANCAISE“ DIAMANT
3408
SOSESTE IN CURAND LA
AUTO-MECANICA
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.
Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1097 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Sâmbătă 7 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

R CLUJ 1. 5707

PE 6 LUNI . . . . . 480 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . 600 L.

Declarațiile dlui I. I. C. Brătianu

Naționalismul și democrația sunt temeliile doctrinei și acțiunei partidului național liberal, dela obârșia lui până astâzi

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal, a făcut la congresul pe care organizațiile partidului l'a ținut de-unăzi în Craiova, o serie de declarații, în care a definit, cu claritatea și preciziunea caracteristică a personalității sale, principiile călăuzitoare ale doctrinei și acțiunei politice a partidului național liberal.

Dl Ion I. C. Brătianu a arătat că, de la obârșia lui până în timpul de față partidul național liberal a fost călăuzit de două principii, care se armonizează în mod logic — principii care au dat putință să realizeze atâtea acte mari — întrate, în nemurirea și gloria istoriei — și să înzestreze țara noastră cu o serie de reforme politico-sociale care alcătuesc vitalitatea și splendoarea României.

Aceste principii sunt naționalismul și democrația — care în mentalitatea și acțiunea partidului național-liberal nu au rămas vorbe goale sau atitudini ipocrite, ca la alte partide politice care se împăunează cu ele, ci au fost verificate ca realități de convingere, creatoare de prețioase bunuri politice și sociale care fac forța morală și bogăția materială a țării noastre.

Ca dovadă că aceste principii, pe care atâția farisei politici le iau în zădar sunt acte de conștiință și de convingere pentru partidul liberal, ar fi îndestulătoare o simplă înșirare a faptelor și operilor realizate de acest partid. Revoluția de la 1848, care a constituit prima etapă a renașterei României, unirea celor două țări surori — Moldova și Muntenia — războiul pentru independență din 1877 și în sfârșit războiul pentru dezrobirea Ardealului și contopirea tutulor fragmentelor românismului, de sub dominațiile streine în Statul României Mari, toate aceste fapte săvârșite de partidul național-liberal sunt acte de cel mai curat, de cel mai autentic și inspirat naționalism.

Intreaga democratizare a instituțiilor politice din fostul vechiu Regat din formulele și tiparele dominaților orientale de sforțările generoase și eroice ale generației marelui Ion C. Brătianu, sunt opera partidului național-liberal. Partidul național liberal a introdus în România instituțiile politice ale democrației occidentale, a dat dreptul de vot țăranilor și partidul trebuitor muncei și îndestulărei lui.

Partidul național liberal în actuala lui guvernare a înzestrat România-Mare cu o serie de importante legiuiri democratice a căror culminare o alcătuește noua constituție în care sunt legiferate, în spiritul justiției și democrației nouile și complexele probleme ale noului Stat român care nu puteau găsi soluțiuni în vechea constituție, făcută pentru alte cădre, alte împrejurări și alte necesități politice și sociale. Acțiunea partidului național-liberal, pornind din adâncul și curatul isvor, din înviorătorul isvor, al celor două mari și creatoare principii — **naționalismul și democrația** — se va desfășura mănoasă și rodnică pentru consolidarea prezentului, din care vor răsări sub ochii uimiți ai viitoarelor generați splendidele recolte spirituale și materiale ale României de mâine.

Partidul național-liberal, care inspirându-se de la obârșia sa, până în timpul de față din sursa bogată în energii și viața a celor două mari principii enunțate de dl Ion I. C. Brătianu, a înzestrat România cu cea mai democratică constituție, folositoare în cel mai înalt grad țării și neamului, continuându-și opera în viitor, cum este hotărât din comoara aceloraș inspirații nu va fi decât în logica și tradiția, care leagă armonios evoluțiile țării noastre către superioritatea politică și socială — superioritatea națională.

Comedia averescană

Intrunirea averescană care a avut loc la București s'a desfășurat așa cum era de așteptat. Câteva mii de țărani aduși cu cheltueli pe cari numai casierul partidului e în măsură să le cunoască exact, câteva sute de membri ai diverselor organizații provinciale, mulțimea de curioși și de pierde-vară care constitue publicul obișnuit al întrunirilor politice, iată cei 20.000 de oameni cari după gazetele bucureștene au salutat pe generalul Averescu și alături de d-sa au revendicat puterea. Cât despre oratori, începând cu șeful partidului ale cărui poze mussoliniene sunt de un ridicol desăvârșit, și sfârșind cu ilustrul Trancu Iași, ce s'ar putea spune altceva decât că înecate de banalități, de sforăitoare declarații și de demagogice promisiuni, toate cuvântările lor au dovedit o totală neseriozitate politică pe care lipsa de talent a pus o și mai mult în evidență. N'au lipsit din ele, bineînțeles, nici ditirambele la adresa șefului, nici laudele pentru activitatea de guvernare a unui partid a cărui destrămare se datorește în primul rând acestei activități, nici fățăduelli de îndreptarea tuturor neajunsurilor și nici pretențiunea de a lua frânele țării în numele unui curent al opiniei publice care ar cere să vadă din nou la guvern pe bătrânul general.

Dar, trecând peste toate, pretențiunea de a impune factorilor răspunzători o guvernare a partidului averescan, ni se pare cu totul ridicolă și neîntemeiată. Fiindcă, orice s'ar spune, douăzeci de mii de oameni nu reprezintă voința unei țări. Este destul să cheltuești câteva milioane pentruca să poți aduna într'o sală sau la arenele romane o mulțime de câteva mii de oameni. Cum este posibil, însă, ca acești douăzeci de mii de cetățeni, pe cari nu-i mână nici o credință și nu-i însuflețește, nici o convingere, să vorbească în numele țării? Ce înseamnă douăzeci de mii de oameni într'un stat a cărui populațiune trece de 17 milioane? Ce forță politică înfățișează? Cari sunt principiile și care este programul în numele cărora se cere guvernarea țării? Care este trecutul care legitimează pretențiunea grupării averescane de a conduce statul?

Guvernarea unei țări implică o răspundere așa de mare, încât numai o organizație politică sigură de ea și care își trage puterea nu numai din încrederea obștească ci și din conștiința misiunei sale are dreptul s'o revendice. Dar rămășițele de partid cari se strâng descurajate în jurul steagului sfâșiat purtat de generalul Averescu, nu pot aspira să mai ajungă la conducere, când recenta lor guvernare a fost atât de încărcată de păcate, de greșeli și de incapacitate, încât a scos pentru totdeauna, partidul averescan din viața politică a țării. Și atunci, sunt de prisos întrunirile. Ele nu izbutesc să fie altceva decât neputincioase manifestări cari se prăbușesc prin ridicolul lor.

Crâmpee de polemică

Ideile lor

Intr'un articol, „Patria" regretă despărțirea de dl Stelian Popescu — mai precis de „Universul" — și de fabrica Bragadiru care întreținea „România" dar se consolează cu solemna și superba declarație, că ideile trebuesc puse mai pre sus de oameni în fuziunea dintre dnii Maniu și C. Stere.

Ideile... iată boala de care vor muri politicianii partidului național — începând cu popa Manu și sfârșind cu Aurică Dobrescu dela Brașov.

Oamenii aceștia au o atât de ardentă și sacră pasiune pentru idei, în cât în ciorba unei fuziuni topesc concepția socialistă a luptei de clasă cu concepția naționalistă a solidarității sociale, care se bat cap în cap... pentru oamenii cari au cap!

Anchetele „Infrățirei" în chestia minorităților

Interview cu domnul Emil Grandpierre

vicepreședinte al partidului maghiar

Cine este dl Emil Grandpierre? — Dl Grandpierre acuză cercurile bucureștene cu necunoașterea chestiunilor ungurești. — Maghiarii au primit noua situație. — Dl Grandpierre cere autonomie atât administrativă cât și pe toate terenele vieței publice

„Apropierea româno-maghiară este o chestiune de necesitate vitală"

declară domnul Emil Grandpierre

D. E. Grandpierre este de origine Francez. Strămoșii dsale s'au stabilit în Ardeal în veacul al optsprezece-lea, venind din Elveția. Dsa se consideră cu toate acestea, maghiar.

Subt Unguri a fost magistrat, a luat parte la memorabilele tratative de la Arad ale Românilor cu d. Jászi Oszkár și dela 28 Noemvrie 1918 până la 18 Ianuarie 1919 a funcționat însărcinat de guvernul maghiar, ca „Comisar al guvernului" în județul Cojocna, pentru a împiedeca tulburările revoluționare de atunci.

Făcându-i o vizită la sediul Partidului maghiar din strada Șincai, i-am solicitat un interwiew politic.

Dl Emil Grandpierre, vicepreședinte al Partidului maghiar a binevoit să ne dea declarațiile politice de mai jos.

Declarațiile dlui E. Grandpierre

„Politica Ungurilor față de minorități nu a fost suficient de justă"

— „Eu nu am obiceiul să amestec ne-a spus dsa — chestiuni personale cu chestiunile publice generale. Totuși, sunt silit să declar anticipat următoarele:

Dacă eu am vre-un rol în politica minoritară maghiară, aceasta este o urmare a faptului că, în timpul dominațiunei maghiare, eram cunoscut de toți ca unul care consideră că politica maghiară față de naționalități nu a fost suficient de justă.

Astfel s'a întâmplat că în timpul prăbușirei mi s'a încredințat tocmai în urma cererei Românilor, postul de Prefect și Comisar al guvernului peste orașul Cluj și județul Cojocna.

Este o consecință firească a situației de eri, că **astâzi** eu lucrez pentru validitarea drepturilor minoritare maghiare.

Nădăjduesc că prin înțelegere și considerații reciproce asigurarea drepturilor minorității naționale maghiare va fi posibilă în măsura în care, după părerea mea, s'ar fi cuvenit odinioară minorității naționale române.

Nu ne cunoaștem încă...

„Pot afirma liniștit că situația foarte grea de azi a minorității maghiare este datorită în mare parte orientării insuficiente a oamenilor de stat de la putere. Atitudinea noastră hotărâtă și năzuințele noastre de a ne asigura condițiile de desvoltare sunt taxate drept iredentism, cu toate că sunt foarte depărtate de asemenea tendințe deoarece scopul nostru este să ajutăm consolidării țării, chiar și prin asigurarea drepturilor minoritare.

Sunt convins că contactul direct cu comisiunea trimisă de noi va schimba în mod favorabil necunoșterea isvorâtă din lipsa de informare. Nu vreau să produc în această chestiune decât următorul fapt."

Maghiarimea s'a împăcat cu noua situație

„Au fost suficienți acești cinci ani trecuți pentru ca minoritatea maghiară să se așeze în nouile orânduiri de lucruri și să'și caute fericirea în nouile cadre. Pentru cel ce cunoaște istoria și psihologia ungurilor, acest fapt constitue o evidență.

Centralism și autonomie

„Deosebirile ce există între concepțiile politice din Ardeal și vechiul Regat au contribuit în mare măsură la crearea unei situații grave pentru noi.

Ideia călăuzitoare a politicei administrative din Regat este centralizarea, cu totul după modelul francez. Față de aceasta, în Ardeal a biruit în totdeauna i eia, într'adevăr democratică a autonomiei, atât în administrație cât și pe toate terenele vieței publice. Nu cred că chestiunile noastre interne ar putea fi resolvite mulțumitor conform unilateralei idei a centralizației. O validitare cât mai perfectă a autonomiei trezește în cetățeni un corespunzător interes față de chestiunile publice, creiază o opinie publică sănătoasă și în afară de acestea sădește în sufletul populației baza siguranței și a mulțumirei cari, de fapt, sunt cele mai sigure reazimuri ale existenței Statului. Popularizarea acestei idei în opinia publică din Regat ar fi o datorie de cea mai mare

(Urmare pe pag. II-a).

(*Continuare de pe pag. I.*)

însemnătate a oamenilor politici români din Ardeal".

Înțelegerea româno maghiară

„De altfel sunt un aderent convins al apropierii româno-maghiare, deoarece în situația dată geografică și de politică externă consider acest lucru ca o chestiune de necesitate vitală.

Consider această apropiere ca absolut necesară asigurării condițiilor de vieață minorității naționale maghiare tocmai fiindcă este singurul mod al înțelegerii și al înfăptuirii unei activități comune."

C. I. C.

Productia elevilor Conservatorului

Marți la orele 3 d, a. a avut loc producția obișnuită de fine de an a elevilor Conservatorului de muzică și artă dramatică. Reprezentația s'a început cu un oratoriu de Mendelssohn Bartholdy executat admirabil de către corul elevilor Conservatorului condus de maestrul Gh. Dima.

A cântat dl Ștefanovici, un tânăr a cărui voce de tenor este promițătoare. Dra Anny Ducu, soprană, are o voce, care prin volum, prin emisiunea limpede și prin timbrul de esență fină posedă toate mijloacele ca, perfecționându se prin străduință și cultură muzicală, să se impună ca o artistă de prima mână.

Dl Iarotzky, bas, a cântat just și cu o technică pe care glasul știa s'o folosească cu abilitate.

Elevii clasei de declamație a dlui profesor I. Stănescu-Papa, artistul atât de mult apreciat și iubit de publicul clujan, au jucat scenele I, II, III, IV și V din actul I al „Fântânei Blanduziei", interpretând dra V. Crăciunescu pe Getta, dl V. Potoroacă pe Galus, dra I. M. Miclescu pe Neera și dl Liviu Măcelariu pe Horațiu. Cuvinte bune pentru toți interpreții și mai ales pentru dra Miclescu, al cărei joc ni-a dovedit un talent deosebit.

Trebuie să ne exprimăm și mulțumirea noastră pentru munca pe care dnii profesori ai Conservatorului o depun în scopul de a da noui forțe artistice celor două mari instituții de artă și cultură din Cluj: Teatrul Național și Opera Română.

Condica de termene
pentru **avocati** 250 L.
la Librăria Lepage, Cluj

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se
execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme
și sandale. Tot aici s'a deschis
și primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenți și funcționari
de stat se acordă 10% reducere.

Fuziunea fara consimțamantul dlui I. Maniu

Dl Goldiș a avut un mandat limitat

Ce a declarat d-sa într'un cerc de intimi la Cluj — Urmările fuziunei și dificultățile din Partidul național — O nouă piedică: lupta confesională

Fuziunea dintre partidul național și cel țărănesc, pe care dl Goldiș cel dintâi, s'a grăbit s'o anunțe mai de mult la Cluj, ca fapt împlinit ne oferă astăzi un nou spectacol.

Ultima călătorie a dlui Maniu, președintele partidului național la Cluj, a avut darul să aducă noui și autorizate lămuriri, asupra situației reale în jurul mult trâmbițatei fuziuni.

*

Știrile ce le publicăm le deținem din cercul membrilor partidului național și desfidem orice desmințire.

Dl Iuliu Maniu este foarte amărât că „lucrurile au fost împinse prea departe".

Fuziunea „ca fapt împlinit" anunțată de dl Goldiș, s'a făcut *fără consimțământul președintelui partidului național.* Iată ce ni se spune:

„Dl Goldiș a avut mandat din partea dlui Maniu să „pertracteze cu „țărăniștii" numai candidaturile preliminare pe baza cărora s'ar fi putut încheia un acord, fără a lua personal nici un angajament. Faptul că dl Goldiș a depozitat mandatul său, a nemulțumit complect pe șef, care a declarat în mijlocul partizanilor, atât la București cât și la Cluj, că în asemenea condițiuni fuziunea este **fără consimțământul său.**

*

Dl Goldiș, de altfel, chiar atunci când a anunțat la Cluj, fuziunea ca fapt împlinit, nu s'a sfiit să declare „partizanilor săi" — elementele tinere, — că d-sa și-a luat în gât situația, pentru a rupe odată cu „pertractările infinite", și a pășit la fapte.

*

Urmările se cunosc. Pe deoparte, demisiunile unor marcanți membri dintre foștii tachiști, și de altă parte nemulțumirile din Ardeal ale bătrânilor naționaliști, cari amenință, în mod serios, cu o disidență în partid.

Dl Maniu este de partea acestora, împreună cu d. Mihail Popovici.

*

Totuși d. Maniu înțelege să aibă, și de data aceasta „tactul dsale" îndeobște cunoscut. Dl Goldiș și-a câștigat simpatiile tinerelor elemente din partidul național, astfel că se vorbește, deocamdată, „cu toată discreția cuvenită", de o debarcare a actualului șef, — în cazul resistenței sale — și că succesorul ar fi indicat în persona dlui Goldiș. Chestiunea fuziunei, a creat astfel dlui I. Maniu o situație cu adevărat dificilă, chiar în mijlocul partizanilor săi.

*

Nu este mai puțin interesant de știut, că adversarii fuziunei din partidul național, socotesc ca una din cele mai importante clauze, în acest acord, chestiunea confesională.

Naționaliștii ardeleni, nu văd posibilitățile apropierei, cu un „partid ortodox" și revoluționar".

Dl I. Maniu, zic aceștia, se găsește la o mare răspântie și grea încercare.

Ce va aduce oare viitorul?

Dac.

In chestiunea concesiunei Uzinei electrice a orașului Cluj

In numărul de ieri al ziarului nostru s'a strecurat o informație din care eșea că oferta prezentată consiliului orașului de către un consorțiu format din societățile Electra, Gantz, și un grup de bănci din localitate și orașul Cluj ar fi defavorabilă.

Interesându-ne la o sursă absolut sigură, am constatat cu preciziune că nu numai că nu e defavorabilă această ofertă pentru oraș, ci din contră că e cea mai favorabilă și că prin soluțiile oferite de consorțiul de mai sus se va da cea mai echitabilă rezolvire chestiunei amplifică ei Uzinei electrice din Cluj.

Orașul a numit o comisiune care să meargă în alte orașe mari ale Ardealului și să studieze chestiunea de a se ști, care fel de exploatare a Uzinelor este mai avantajoasă: exploatarea în regie proprie, sau concesionarea exploatărei unui consorțiu, în care și orașul să fie direct interesat.

Peste 10 zile cel mult comisiunea aceasta își va depune raportul în fața consiliului orașului.

Ca o complectare a celor spuse mai sus, ținem să adăugăm că până în prezent, consiliul orașului nici n'a discutat încă în detaliu care ar fi avantajiile ofertei consorțiului de mai sus, ci a fost numai rugat să răspundă la următoarele două întrebări:

1. Dacă orașul este dispus să participe la fondarea unei societăți pentru exploatarea și amplificarea Uzinelor electrice, și

2. Dacă principial ar fi de acord să dee în exploatare Uzinele orașului nouei societăți fără concurs timpul fiind foarte înaintat.

Comandați bilete la
Loteria Sindicatului
Presei Române din
Ardeal, Cluj. — 10
bilete 20 lei.

Reclama este sufletul comerțului

„Infrățirea Poporului"

Joi, 12 Iunie a. c. va apare ziarul scris anume pentru popor: „INFRAȚIREA POPORULUI". Apărând săptămânal în 8 pagini, cu numeroase clișee și cu un bogat și variat cuprins,

„Infrățirea Poporului"

prin felul cum va fi redactat, va fi cea mai bună, mai plăcută și mai instructivă foae populară din Ardeal.

Cereți deci cu toții, Joi 12 Iunie

„Infrățirea Poporului"

Serbatoarea zilei Eroilor la Cluj

Ziua eroilor războiului pentru dezrobirea Ardealului și înfăptuirea idealului național — ziua închinată martirilor și vitejilor cari au murit pentru a cimenta cu sângele lor spendidul edificiu al României Mari — a fost serbătorită în Cluj și în toata țara cu o emoție plină de evlavie.

Cu toții, ne-am închinat smeriți, gândindu-ne la hecatombă în care dorm mândri și senini acei cari s'au jertfit pentru Patrie, în clipa supremei încercări, cari ne-a dus la isbândă și glorie și toți le-au acoperit memoria sfântă cu lacrima regretului și floarea nemuritoare a recunoștinței:

*

Ziua eroilor s'a sărbătorit la Cluj cu un deosebit fast. De disde dimineața, orașul frumos pavoazat, căpătase un aer de sărbătoare deosebit și întreaga populație a orașului era adunată în piața Unirei pentru a da un aspect mai impunător acestei manifestații de afirmare românească,

Toate școlile din Cluj, în frunte cu profesorii lor s'au adunat în fața statuii „Lupoaica", de unde în delegații au plecat spre cimitirul eroilor. In fruntea cortegiului era tot clerul ortodox cu I. P. Sf. Sa Episcopul Ivan, apoi Prefectul Mureșanu, General D. Papp, Primarul Utalea, precum și alte notabilități. Cortegiul, s'a îndreptat spre cimitir urmat de delegațiile școlare și de un numeros public.

La cimitir s'a oficiat un Te Deum după care Sf. Sa părintele Ciuta, preotul garnizoanei a ținut o frumoasă cuvântare, arătând importanța zilei de sărbătorire a eroilor, precum și datoria pe care o avem cu toții de a preaslăvi eroii neamului.

Prof. Bogdan, a vorbit în numele școlilor românești, care depun și ele o coroană de flori la mormintele eroilor, iar dl Vicory, în numele minoritarilor, vorbește despre cultul eroilor, cari nu trebuesc uitați.

In numele Armatei vorbește dl A. Grigorescu, după care dl dr. N. Cârpinișanu, ajutorul de primar, adaugă încă câteva cuvinte de preaslăvire a eroilor neamului, pe care cu toții trebue să-i pomenim cu toată atențiunea cuvenită.

Este un fapt necontestat, că eroii noștri au fost acei cari au adus România în forma ei de azi, și pentru aceasta avem o îndoită obligație de a-i preamări și cinsti cu toată atențiunea.

Cuvintele ajutorului de primar au fost primite de întregul auditor cu multă emoție, ele fiind isvorâte dintr'un înalt sentiment patriotic.

După acestea întregul public se îndreaptă către parcul orașului, pentru a asista la primirea A. S. R. Principele Carol.

Inscripții

Cinstiri României. Cititorii au aflat din informațiile noastre că dl profesor D. Michail, directorul clinicei oftalmologice dela Facultatea de Medicină din Cluj și dl dr Iosif Pușcariu, șeful său de lucruri, au fost numiți, membri activi ai societăței franceze de oftalmologie din Paris.

E o nouă cinstire pe care știința franceză o face științei românești — iar pentru Universitatea din Cluj, după cinstirea eminentului neurolog dr Urechea, o nouă și măgulitoare atenție.

Grandioasa și profunda știință franceză, unde de veacuri se consumă atâtea energii cerebrale, atâtea talente și genii, pentru cel mai mare și dezinteresat bine al omenirei ne pleacă gândirea cu atenție și cu un idealist interes la începuturile noastre de știință — atât de modeste, dar atât de frumoase și emoționante.

Din legiunea de pioni cari au pornit cu atâta hotărâre, cu atâta dor de muncă, și cu atâta desinteresare într'o epocă de ignobil materialism, pe cărările altruiste ale științei, care caută se străpungă și se desvălue marele mister, care încunjură cu atâta grijă și vigilență atât viața noastră, cât și întreaga natură, știința franceză alege pe cei mai meritorii — până acuma nu pe toți — și le dă cinstea cuvenită — cea mai măgulitoare cinste.

...S'a vorbit de propaganda României în streinătate.

Cea mai eficace și elocventă propagandă a cauzei românești o fac — poate fără se știe, și fără se vrea — acești meritori oameni de știință pe care Franța îi onorează cu atențiile ei.

Aceste dinstincții dau streinătății convingerea că România este o țară de muncă intelectuală și creație științifică.

Diodor.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina o. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 **CLUJ. TELEFON: 500.** oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

OLTENIA își manifestă încrederea în guvern și în partidul liberal

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri arată că principiile cari au însuflețit doctrina și au călăuzit acțiunile partidului liberal sunt: naționalismul și democrația

— „Mai este mult până-când partidul liberal să cugete la retragerea de la guvern" declară dl I. G. Duca, ministrul de externe —

— Străinătatea nu are nici un rol în schimbarea guvernelor din România, afirmă dl Gh. Gh. Mârzescu, ministrul de justiție —

Marți 3 Iunie a avut loc la Craiova cu prilejul sărbătorirei zilei onomastice a dlui Const. Neamțu, șeful liberalilor din Dolj și Gorj, un congres al tuturor organizațiilor partidului liberal din Oltenia. O mulțime imensă a luat parte la întrunire. Dnul Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, și dnii I. G. Duca și Mârzescu au ținut să onoreze cu prezența lor acest congres, făcând importante declarații și arătând opera înfăptuită de guvern.

Declarațiile dlui Ion I. C. Brătianu

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal, a ținut o cuvânt are de o frumusețe sobră și lapidară, prin care trecea florii emoției patriotice, arătând că doctrina și acțiunea partidului național-liberal au avut la temelie două principii conducătoare: naționalismul și democrația. Publicăm în întregime textul declarațiilor dl Ion I. C. Brătianu.

Iubiți Olteni,

Unul din cei cari a vorbit înaintea mea a spus că sunt un om fericit. Da, am fost alaltăeri și sunt și azi un om fericit.

DI I. I. C. BRĂTIANU
președintele Consiliului de Miniștri

Am fost Duminică în Făgăraș și am trecut munții înapoi pe aceleași cărări pe cari a descălicat Radu-Negru. Sunt azi în Craiova, în mijlocul vostru, având alături de mine pe trei reprezentanți al provincilor desrobite: Ion Inculeț care reprezintă Basarabia, Iancu Nistor care reprezintă Bucovina și Al. Lapedatu, reprezentant al Ardealului și Banatului.

Adunarea de azi întrunește laolaltă în Oltenia pe reprezentanții tuturor provinciilor cari azi formează România Mare. Și ceia ce văd aici mă face să cred că țara noastră nu este mare numai prin întinderea granițelor ci și prin unirea tuturor sufletelor românești cari locuesc în aceste granițe.

S'a spus că partidul național liberal prin trecutul său reprezintă renașterea României și propășirea ei. Din acest trecut glorios trebuesc trase învățături folositoare pentru viitor.

Partidul liberal, așa cum a știut să muncească pentru țară va ști și în viitor să se sacrifice pentru binele ei. In lupta pe care-o vom duce nu ne vom depărta de adevăratele cauze de izbândă ce ne-au condus până acum pașii. Vom rămâne credincioși convinși, partizanii neînduplicați și soldați neobosiți ai celor două mari principii; **Naționalismul și democrația.**

Au spus și alții că sunt naționaliști și democrați; faptele lor au desmințit aceste două mari principii. Noi în politica pe care am mărturisit-o nu ne-am desmințit nici odată cu faptele pe cari le-am făcut. Istoria ne este martoră și desfid pe oricine ca ținând seama de ea să ne tăgăduiască operele înfăptuite.

Sunt partide „naționaliste" și „democrate". Li se spune astfel fiindcă așa scrie pe etichetele ce le poartă. Aceste partide n'au servit însă nici odată cu credință nici naționalismul, nici democrația, cum l'am servit noi.

Unii poartă costume și cămăși cu care vroesc să-și arate sentimentele și programele. Noi avem un steag pe cari stau scrise nu numai revendicările dar și isbânzile noastre. In luptele pe care le-am purtat, am avut alături de noi țărănimea, deci, orice izbândă a partidului național-liberal, pe terenul naționalismului întregitor de țară și al democratismului făuritor de dreptate socială, este a țărănimei române pe care am știut totdeauna s'o reprezintăm cu credință sinceră.

Puterile noastre sunt puterile neamului din care facem parte. Mintea noastră care a funcționat în trecut pentru binele țărănimei din România mică, funcționează de câțiva ani încă pentru fericirea țărănimei din România Mare.

Am cutreerat țara dela un capăt la altul și am văzut cum curge râul cel mare al naționalismului pe toate câmpiile, pe toate văile și prin toate trecătorile munților.

Am văzut în cele două zile din urmă cum acest râu al naționalismului își sporește unda, care crește și ia forma unui adevărat torent.

Craiova, în care mă aflu azi este izvorul, limpede și răcoritor al democrației.

Această democrație unită cu naționalismul pe care l'am văzut curgând dinspre Făgăraș vor asigura viitorul strălucit al neamului românesc.

Cu credință în naționalismul și 'n democratismul izbăvitor strig să trăiască organizațiunile național-liberale din Oltenia, în care punem mari și deosebite speranțe.

Discursul dlui I. G. Duca

Dl I. G. Duca, după ce a făcut un luminos bilanț al activității guvernului, cu logica sa de fier a tras concluziile care se impun din această activitate.

I. G. DUCA
Ministru de externe

„Când am venit la putere, a spus d-sa, ne-am luat sarcina să întărim România întregită.

Ca să ajungem la aceasta, era nevoe să consolidăm finanțele și le-am consolidat; să făurim o Constituție nouă și am făurit-o și să votăm tegile prevăzute de noul pact fundamental. O parte din aceste legi au fost votate, altele sunt în discuția parlamentului, iar restul, de care depinde în bună parte organizarea administrativă a țării sunt în lucru.

Am consolidat datoriile în țară și în străinătate, am echilibrat budgetul, am construit școli, am organizat justiția și armata.

Ni se va spune că cu ceeace am făcut n'am terminat opera promisă. Așa este, dar n'am terminat nici cu guvernarea.

Vom isprăvi casa până sus la acoperiș. Cu ajutorul d-voastră vom face ca atunci când va trebui să plecăm dela putere — și mai este mult până se va întâmpla aceasta — țara să fie tare înăuntru și respectată în afară.

Am fost, după cum știți, în streinătate. Din țările pe cari le-am văzut și dela oamenii cu cari am vorbit am învățat ceva și anume că: O țară nu poate să aibă o politică externă puternică și independentă decât atunci când ea este tare înăuntru.

Discursul dlui G. Mârzescu

Intr'o admirabilă cuvântare ca gândire politică și ca fericită expresiune, dl G. G. Mârzescu a lămurit astfel ceiace înseamnă rostul unui partid politic în viața unei națiuni:

Dar este partid și partid și popor și popor. Aici vă vine partidul cu trecutul istoric pe care nu-l poate contesta nici adversarii, aici vă vine partidul împlinirei datoriilor de azi și a năzuințelor de mâine. Dincolo, vă vin partidele fără trecut, partidele care revendică puterea în numele unei așa zise forțe electorale din lăuntru și a unui credit de afaceri în afară.

Dar, dlor, forța electorală nu stă în demagogia care face apel la slăbiciunele poporului nostru ci la democrația răzemată pe virtuțile, pe însușirile creatoare ale poporului nostru, pe înțelepciunea, pe rânduiala, pe vitejia pe care o reprezentați dv., miile și miile de țărani, veniți din toate unghiurile Olteniei. Pe o asemenea democrație ne rezemăm noi.

Forța electorală nu se poate câștiga fără sinceritatea credințelor și greu se va putea crede că un partid care unește reacționarismul fostului partid conservator cu colectivismul partidului țărănesc, este un partid democrat; după cum greu se va putea crede că partidul care a luptat pentru înfăptuirea unității naționale unindu-se cu acei cari au susținut unirea sub sceptrul Habsburgilor, își mai poate conserva caracterul de partid național.

Nu, dlor cu asemenea fuziuni nu se dobândește și nici nu se conservă nici o forță electorală, după cum nici guvernul nu se poate dobândi sau conserva prin ridicol, cu vizitele la Vatican de pildă, pentru a solicita abținerea dela subscrierile exploatărilor de stat comercializate.

Streinătatea nu poate avea nici o putere în schimbarea guvernelor. Dacă aceasta nu s'a putut realiza în trecut, sub acțiunea cabinetelor politice, cu atât mai puțin se poate realiza aceasta sub acțiunea agenților oamenilor de afaceri.

Stăm neclintiți la posturile noastre pentru a înfăptui opera noastră de consolidare, în acelaș simțimânt de solidaritate românească ca și în trecut, gata să ne opunem cu aceiași energie împotriva acelora cari ar periclita interesele și aspirațiunile noastre naționale.

Fuziunea întâmpină noui dificultăți

Un comunicat care nu poate anunța încheerea formală a fuziunei — Agitațiunile nemulțumiților — Fuziunea nu se poate hotărî decât în congresele separate ale celor două partide — Dificultățile de organizare a noului partid —

Corespondentul nostru din București ne anunță încă de Miercuri că partidul național și partidul țărănist vor anunța, în mod oficial, astăzi sau mâine, fuziunea. Ziarele sosite eri din Capitală confirmă această știre. De aici ar rezulta, prin urmare că fuziunea celor două partide este pe deplin încheiată. Cu toate acestea, lucrurile stau foarte departe de o încheiere formală. Și iată pentru ce:

Dacă pertractările „oficiale" de până acum au putut duce la o înțelegere, comunicatul celor două partide nu va putea anunța decât acordul principial stabilit în vederea unei fuziuni probabile, de oarece fuziunea nu poate fi încheiată definitiv decât prin hotărârea congreselor generale, pe cari cele două partide trebuie să le țină. Ca o dovadă că așa este, e faptul că ziarele anunță odată cu comunicatul care trebuie să se publice astăzi sau mâine, hotărârea celor două partide de a ține congrese generale separate în ziua de 15 Iunie.

Așa dar fuziunea abia după această dată va putea fi un fapt împlinit. Deocamdată acordul care se zice stabilit va avea darul să clasifice raporturile dintre diversele fracțiuni ale celor două partide. Pe deoparte, în partidul național takiștii vor trece de la amenințări la fapte, în cazul când hotărârile delegaților n'au exclus de la conducerea partidului țărănist pe dl Stere. Pe de altă parte, în cazul când dl Stere va fi sacrificat chiar sub o formă atenuată, basarabenii țărăniști vor provoca mari neînțelegerii în sânul partidului țărănist.

Admițând că imediat după publicarea comunicatului care anunță condițiunile încheierei fuziunei, situația se va clarifica în ambele tabere, congresele celor două partide vor avea de rezolvat greutăți tot așa de mari, ca și cele din cursul, pertractărilor oficiale. In partidul național, elementele de tradiție vor ridica serioase obiecțiuni pe chestia Stere, mai cu seamă că o demisie în bloc a takiștilor pe aceeași chestiune ar fi dezastruoasă pentru morala partidului național.

Mai importante sunt dificultățile congresului țărănist. Organizația de până acum a dartidului țărănist impune ca fiecare organizație regională să se pronunțe separat și dacă una din ele respinge fuziunea, întreaga combinație cade. Din această cauză țărăniștii văd cu multă îngrijorare chestiunea Stere, deoarece ea ar provoca refuzul basarabenilor.

A doua mare dificultate se pune la organizarea partidului și fixarea locurilor. Sistemul țărănist stabilește aceste amănunte prin alegere. Ori, dacă acest lucru se va putea menține în vechiul regat și în Basarabia, în Ardeal partidul național are pretenția de a dispune după plac, fapt care dela început va indispune fracțiunea țărănistă de dincoace de munți.

In aceste condițiuni, fuziunea va merge tot mai greu, iar surprizele de viitor nu sânt deloc excluse.

A. R. Gus.

Parcul orașului

Sâmbătă, Duminecă și Luni (7, 8 și 9 Iunei)

Mari Serbări Populare

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

în scopul mărirei fondului de clădire a Căminului Presei, sub patronajul D-lor Sptimiu Mureșanu și Oct. Utalea

prefectul județului și primarul orașului.

Vor fi distracții și surprize pentru toată lumea.

Presa maghiară

„Glasuri de pace"

„Infrățirea — scrie „Hétfői Ujság" — jertfește coloane întregi pentru chestiunea clarificării chestiunei minoritare. Din declarațiile de până acum ziarul român face deduceri într'un prim articol în care constată că politica partidului maghiar vrea să se bazeze pe realități. Nu se poate face nici politică minoritară și nici majoritară desconsiderând realitatea.

Tocmai pentru aceasta știm aprecia și primim cu recunoștință hotărîrea „Infrățirei" de a face cunoscute politicianilor români străduințele minorităților.

Tonul obiectiv ce se desprinde din primul articol face un mare serviciu chestiunei împăcării. Legea biologică la care se referă și în sensul căreia cei ce nu se știu acomoda, pier, nu ne este necunoscută.

După învățămintele legilor naturii, putem spune că o atmosferă înveninată în mod artifical nu are dreptul la existență în acest colț de țară cu populație deosebită.

Pe prejudecățile urei nu se poate clădi un viitor, pentrucă ele sunt niște dispoziții sentimentale incalculabile.

De clădit numai pe realitate putem cu toții clădi.

Orice valoare culturală și economică din această țară, deci și cea minoritară, este a tuturora. Recunoașterea din ambele părți a acestui fapt ne va conduce la stimă reciprocă.

Munca de azi a ziarului „Infrățirea" nu va fi lipsită de roade."

Uniunea personală cu Ungaria

Ziarul „Esti Lyod" publică cu literă de sensație fantastica știre că domnii primminiștrii Ion I. C. Brătianu și Bethlen István se vor întâlni în curând pentru a trăta asupra uniunei personale a României și a Ungariei.

Dl Dienes impotriva organizărei pe baze poporale a minorității maghiare

Cea mai dureroasă parte a chestiunei minoritare este tocmai că e minoritară scrie d. Dienes László în ziarul „Keleti Ujság". Vieața de stat pune față în față două grupuri de oameni: majoritatea de domnește și minoritățile.

Deoarece cadrele vieții de stat cari au creiat minoritățile trebue să le considerăm de neschimbătoare (părerea contrară este așa numitul iredentism), orice încercare de resolvire a chestiunei minoritare trebue să tindă la eliminarea deosebirilor ce există între națiunea dominantă și minorități.

Organizarea minorităților pe baze poporale are mari inconvenimente. Organizarea pe bază poporală face ca divergențele între națiunea majoritară și minorități să crească, îngreunând lupta minorităților, deși scopul ar fi tocmai stârpirea divergențelor.

Organizarea pe baze poporale numai acolo poate duce la vre-un resultat, unde te poți încrede în forța fizică (când minoritatea încalecă majoritatea ca Englezii, de pildă, în India) și curând sentimentul național poate fi exaltat până la un fanatism gata de jertfe, ca la Irlandezi.

Unde însă aceste condiții nu există, minoritățile nu pot ajunge la resultate cât timp ele sunt organizate pe baze poporale. **Noi nu cerem drepturi minoritare ci drepturi general omenești.**

Toate drepturile minoritare se pot cuprinde în codexul drepturilor general omenești.

Să nu ne organizăm deci pe baza drepturilor cari satisfac la fel pe toată lumea.

Să nu ne mai numim „Partid maghiar" ci „Partid progresist democratic" sau „Partid progresist radical".

La întrebarea pentru ce nu voim să ne organizăm în cadrele partidelor existente românești răspundem că noi luptăm pentru drepturi ce nu lipsesc majorității și cari nu figurează în programul partidelor democratice, cel puțin nu în primul rând.

Pentru aceasta trebue ca noi minoritarii să formăm un partid democratic aparte".

Mâine, Sâmbătă

„Infrățirea"

apare în 8 pagini, cuprinzând

Pagina Femeii

și

Pagina culturală

Ministerul Justiției Comisiunea de Naturalizări

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române se publică următoarea cerere de naturalizare spre știința acelora cari ar voi să facă vreo intâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru!

Subsemnatul Ing. Iuliu Lefkovits, domiciliat in Cluj, Strada Maiorescu Jon 20, de profesiune inginer electrotechnic și de mașini și actualmente conducător technic la Fa. Noris, Soc. de Electricitate Cluj, de naționalitate supus ungur, de confesiune mosaică, născut la Szécs jud. Gömör, Cehoslovacia, in anul 1893, luna Fevruarie ziua 23, stabilit in țară dela 1922, cu respect vă rog să binevoiți a interveni pe lângă Corpurile legiuitoare ca să aprobe incetățenirea mea, ca unul ce doresc a deveni cetățean credincios, obligându-ma de a respecta intocmai legile și regulamentele țării românești, fiind legat strâns de interesele industriale și comerciale a acestei țări.

In acast scop am onoare a depune odată cu aceasta următorele acte:

1) Declarațiunea de renunțarea la supușenia ungară, autemtificată de către notar public sub No. 2561—923.

2. Certaficat de moralitate No. 2290 eliberat de către circumscripția III-a, Cluj.

3. Certificatul Societății unde sunt angajat.

4. Traducerea atestatului de naștere, autentificat de către notar public sub No. 1150—923.

5 Certificat comunal sub No. 2291—923 al Circumscripției III.

Pe baza cererei mele respectoase de mai sus, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune să mi se elibereze un certificat doveditor că am cerut incetățenirea.

Cu deosebită stimă:

3578 (ss) Inginer **Lefkovits Iuliu.**

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

CELE MAI FINE LAME DE RAS **UNICUM**

SE GĂSESC LA CUTITARIA KÜN CLUJ

și toate accesoriile in această branche

Reclama e sufletul comerțului

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Mare senzație

Rudolf Mosse 5735

!

în cel mai ieftin magazin de îmbrăcăminte în țară

Toate

se află pe prețul de

Lei 98 Lei

Creton de spălat pentru o haină complectă	98·—
Un vig mic de pânză pentru trusou	98·—
Stofă pepită pentru o fustă	98·—
Batist de mătasă cu modele ptr. o haină	98·—
Zefir fin pentru o cămașă bărbătească..	98·—
3 buc. stergătoare cu cvadrate p. păhare	98·—
6 buc. cvadrate de mătasă legate	98·—
Camgarn de bumbac pentru un costum..	98·—
6 păr. ciorapi bărbătești, colori splendide	98·—
1 duzină gulere moi bărb.....	98·—
Un mtr. grenadin alb. lățime dublă	98·—

Mărfurile de mai sus se vor vinde la firma:

Dick

Jakab și Fiul

in secția aranjată anume spre acest scop, începând cu ziua de

2 Iunie, Luni, dela ora 8 dimineața!

In față cu edificiul gării

ULTIMA ORA

INFORMAŢII

— **„Infrăţirea“** *care apare mâine în 8 pagini publică în „Pagina Femeii“ un interesant interview cu dna general Anastasiu, prezidenta Societăţei Orfanilor de războiu, secţia Cluj.*

— **Achitarea bonurilor de tezaur interne.** Ministerul de finanţe a luat dispoziţiunea ca să fie achitate toate bonurile de tezaur interne până la valoarea de un milion lei exclusiv.

Se ştie că printr'o dispoziţie anterioară s'au plătit bonurile de tezaur până la o sută mii lei.

In vederea achitării treptate a datoriei interne deţinătorii de bonuri de tezaur până la un milion vor înainta cereri de rambursarea sumei direcţiunei Datorie Publice din Ministerul de finanţe, iar achitarea va începe de îndată la Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni.

— **Examenele Conservatorului.** *Duminecă, 8 Iunie 1924, se va ţine producţiunea a II-a de ţine de an a elevilor Conservatorului. Executanţi: Elevii absolvenţi ai Conservatorului: secţia pian, vioară şi dramă.*

Bilete se găsesc la dl A. Istrate, secretarul Conservatorului.

— **Congresul alianţei avocaţilor români.** Comitetul Central al Alianţei avocaţilor români din ţară cu sediul la Cluj, face mari pregătiri în vederea congresului ce va avea loc după toate probabilităţile în I a zi de Rusalii la Ploeşti.

Până în prezent s'au anunţat două conferinţe: a) Starea juridico istorică a Munţilor Apuseni şi b) Legislaţia secretă în Orient.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **„Dela „Fondaţia Carol I“.** Misiunea culturală a Fundaţiei Culturale Principele Carol va merge în cursul acestei săptămâni la Câmpulung şi Lereşti (Muscel) şi la Tg. Jiu, Arcani, Frăncesti, Boroşteni, Runcu, Balta, Topeşti, Tismana şi Brădiceni (Gorj).

— **Intrunire colegială.** Absolvenţii din 1903 1904 ai liceului din Blaj îşi vor ţine întrunirea colegială de 20 ani a 3-a zi de Rusale (17 lunie cor.“

— **Universitare.** Societatea stud. în Medicină aduce la cunoştinţa membrilor săi că Sâmbătă 7/VI ora 8 seara va ţine şedinţa plenară în amfiteatrul Institutului de Fiziologie.

— **„Pagina Culturală“** a „Infrăţirei“ care apare mâine în 8 pagini, publică, în afară de numeroase articole literare şi un bogat material informativ, un articol actualitate: „Ultima ispravă a lui Marinetti“.

De vânzare un butoi de fier. A se interen la firma Nagy electrician Str. Reg. Maria 9.

Concursul de automobile din Cluj

Pregătirile — Ordinea sosirei maşinelor în Parc — Rezultatul exact al concursului de pantă de pe Feleac

La concursul de pe panta Feleacului, maşina A. S. R. bate recordul

Conform programului stabilit de mai înainte, eri au sosit la Cluj, venind dela Baia-Mare, toate automobilele, care au luat parte la concursul organizat de Automobil-Club.

Regionala Cluj a automobil clubului cu concursul foarte larg al autorităţilor locale a luat toate măsurile pentru ca oaspeţii concurenţi să fie cât mai bine primiţi.

Lumea era postată pe ambele trotuare ale străzilor, aşteptând sosirea automobilelor, şi în special a automobilului care aducea pe A. S. R. Principele Carol.

La Starkul din Parc, aştepta un public foarte numeros, în frunte cu dnii Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, Oct. Utalea, primarul oraşului, Ov. Gritta, prefectul poliţiei, general Dănilă Pap, comandantul Corp. VI, Th. Mihali, preşedintele Automobil-Clubului şi un mare număr de ofiţeri etc.

Sosirea maşinelor în Parcul oraşului

Prima maşină a sosit la Starkul din Parcul oraşului la ora 9 şi 16 minute. Era maşina sistem Fiat, proprietatea dlui Leon Ghika

Celelalte maşini au sosit în ordinea următoare:

II. maşina sistem Peugeot prop. dlui Gh. Simion la ora 9 30. III. Maşina sistem Hotchiss propr. dlui Al. Racoviţă la ora 9 38. IV. maşina sistem Alfa Romer prop. dlui Radovan la ora 9 43. V. maşina sistem Minerva prop. dlui S. D. Jog. la ora 9 47. VI. maşina sistem Minerva prop. dlui Eduard Gonjon la ora 9 52. VII. maşina sistem Citroiu prop. dnei Irina Vulturescu, la ora 10 2 VIII. maşina sistem Steyer prop. dlui Th. Roseti la ora 10 23. IX. maşina sistem Buik prop. dlui Al. Serghiescu la ora 10 25. X. maşina sistem Steyer propr. A. S. R. Principele Paul la ora 10 31. XI. maşina sistem Steyer propr. dlui Jak Iancovescu la ora 10.33. XII. maşina sistem Oakland prop. dlui V. de Vassel la ora 10 34. XIII. maşina sistem Steyer prop. dlui Gh. Suludi la ora 10 35. Maşina sistem Kadiak prop. dlui Hagienof la ora 10.44. Maşina sistem Buik prop. dlui Henry Manu la ora 10 48. Maşina sistem Renault prop. dlui C. Leonida la ora 10 55 şi în fine la ora 11 a sosit şi maşina A. S. R. Principele Carol. A. Sa Regale i s'a făcut o entuziastă primire.

A urmat la ora 12 un banchet la restaurantul din Parc iar la ora 3 a început concursul de pantă pe dealul Feleacului.

Iată rezultatul concursului:

Prima a eşit maşina A. S. R. Principele Carol care a parcurs panta pe o lungime de 5 km. în 4 minute şi 35 de secunde.

II. maşina sistem Renault prop. dlui C. Leonida parcurgând distanţa în 4 minute şi 37.

III. maşina sistem Steyer prop. dlui Edgard Mendi parcurgând distanţa în 5 minute şi 9 sec.

IV. maşina sistem Kadiak prop. dlui N. Hagienof parcurgând distanţa în 5 m. şi 12 sec.

Invitare

Societate Anonimă pentru prelucrarea productelor din Gherla va ţinea a

III. adunarea generală

a anului 1923. în Gherla în localul al firmei „Mercur“ Societate Comercială pe Acţii din Gherla, Piaţa Unirii Nr. 9, la orele 14 ziua 22 luna Iunie 1924. la care sunt invitaţi prin prezenta toţi acţionari.

Program

1. Deschiderea Adunării, justificarea acţionarilor desigarea verificatorilor şi a grefierului, stabilirea capabilităţii de a aduce hotărâri definitive.
2. Raportul Consiliului de Administraţie şi a Comitetului de Cenzori, examinarea închierilor anului 1921—1923 aprobarea acelor, şi descărcarea Consiliului de Administraţie şi a Comitetului de Cenzori.
3 Modificarea în întregime şi redactarea în limba română a statutelor.
4. Alegerea alor 9 membri în Consiliul de Administraţie şi 6 membri în Comitetut de Cenzori.
5. Eventuale propuneri.

Acţionarii cari doresc a lua parte la adunarea generală, sunt obligaţi, conform statutelor, a-şi depune acţiunile şi cupoanele încă ne ajunse la scadenţă, la casieria întreprinderii sau la Societatea Comercială pe Acţii Mercur din Gherla, cu cel puţin trei zile înainte de ziua fixată pentru adunarea generală. Tot acolo se pot vedea socotelile de încheierea anului de geusitne. 3579

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Procesul de contrabandă de valută intentat căpit. Bălănescu

Satu-Mare. — Ieri a venit în desbatere înaintea tribunalului Satu-Mare procesul de contrabandă de valută intentat dlui Bălănescu, şeful poliţei de frontieră Halmeu.

Precum se ştie, astă iarnă vama din Halmeu a prins pe un oarecare Mayer, comisionar la o casă de transportat emigranţi, cu buzunărele pline de dolari, lire sterline, coroane cehoslovace etc. în valoare de câteva sute de mii de lei.

Luat de scurt, acesta a declarat că banii i-au fost daţi în momentul plecării trenului de către şeful poliţiei de frontieră, în schimbul unei mite de 5000 lei. Jondarmii din Halmeu au obţinut dela Mayer o declaraţie în acest senz. Mai târziu însă acest comisionar a revenit asupra declaraţiei, spunând că a declarat toate aceste sub presiunea plutonierului Talpoş, dela secţia Halmeu, un adversar al dlui Bălănescu. Lumină completă nu s'a putut putut face, fiind că Mayer imediat ce a fost pus în libertate a trecut frontiera.

Procesul a ocupat senatul întreaga zi.

Intrucât cel mai principal element era Mayer, care în prezent nu se află în ţară, din depoziţia martorilor nu s'a putut lămuri definitiv chestiunea.

Senatul sub preşidenţia dlui judecător Pârvulescu, asistat de către dl judecător Liscu, a amânat procesul, urmând ca dl Bălănescu să aducă alţi martori.

Apărătorul dlui Bălănescu a fost dl avocat Doroş. Acuzarea a fost susţinută de către dl procuror P. Papp.

Amânarea fuziunei

Braşov. Eri au sosit în localitate dnii Madgearu şi Mihai Popovici membri în comisiunea de 5 pentru stabilirea programului de guvernământ, declarând reprezentanţilor presei că s'a ajuns la următoarele principii de program:

Reforma administrativă prin descentralizare şi autonomie comunală, aplicarea proectului ţărănist pentru reforma jandarmariei, în politica financiară echilibrarea bugetului şi impozitul pe capital, faţă de muncitori o politică larg democratică, în politica externă o atitudine pacifistă şi colaborarea cu marile puteri europene. De asemenea s'a hotărît să se sprijine cooperaţia.

Proclamarea fuziunei s'a amânat pentru ziua de 15 Iunie, când va avea loc congresele celor două partide. Congresul partidului ţărănist basarabean se va ţine la 22 Iunie.

Saşii si noua împărţire administrativă

Braşov. In rândurile saşilor domneşte o vie agitaţie pe chestiunea nouei împărţiri administrative. După această împărţire se alătură judeţului Braşov o parte din jud. Făgăraş şi Prahova, cu o populaţie de 30 000 locuitori. Saşii văd în aceasta un pericol de deznaţionalizare, ca şi un pericol de ordin economic.

Braşovul staţiune climaterică

Braşov. Incă de acum un an autorităţile sanitare din Braşov au cerut guvernului să declare această localitate ca staţiune climaterică, pentru un mai eficace control sanitar în timpul sezonului. Acum a venit aprobarea guvernului în acest sens, dându-se autorităţilor sanitare toate împuternicirile pentru controlul boalelor şi epidemiilor. Primăria locală însă se opune împotriva acestei hotăriri, făcând apel.

Concursul automobilist

Turda, Eri la orele 6 dimineaţa a trecut prin Turda A. S. R. Principele Carol, conducând automobilul N. 21. Un imens public care aştepta trecerea concurenţilor în piaţa Mihai Viteazu, a făcut o frumoasă manifestaţie A. S. R. Principelui Carol.

Automobilul N. 17 în care se afla d. Fălcoianu, directorul general al Monitorului Oficial, a avut o oprire de o oră în Turda. din cauza defectării unei roţi.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: POSTALIONUL ALBASTRU. (Premieră. Abonament de Premieră 60. Seria 416).

Sâmbătă matineu: COPII DE SCHIMB. (Reprezentafie pentru tinerime cu preţuri reduse. Seria 417

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi

Infrăţirea Poporului

care va apare Vineri 6 Iunie.

3240

MARE OCAZIUNE!
MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.

Pune în vânzare cu începerea de la **1 Iunie 1924** un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăți mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare și linoleum ect.

Cu prețuri de Engros la detail!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 7 Iunie 1924

CINEMA SELECT
Furtuna
In rolul principal frumosul artist răsfățatul Parisului:
Ivan Mosjoukine
Capo de operă din viața reală în 6 acte.

CINEMA URANIA
In sfîrșit ești al meu
Tragicomedie din viața alor două suflete amorezate in 6 acte. In rolul principal: *Elena Lunda și Alfredo Berione*

CINEMA APOLLO
Cele două orfeline
Mare dramă senzațională din viața a două ariane în 8 acte. A istorie cu împletituri interesante. In rolul principal: *Buffalo Bill.*

Sâmbătă, Duminecă și în zilele de sărbătoare reprezentațiile încep la orele 3, 5, 7 și 9. In zile de lucru la orele 5, 7 și 9.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

3520

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Reclama este sufletul comerțului

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Successorul lui Buzetzko
Ferdinand KUCK
Pânzărie, fețe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbați și Dame cu prețuri convenabile. 3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 3 Iunie 1924.

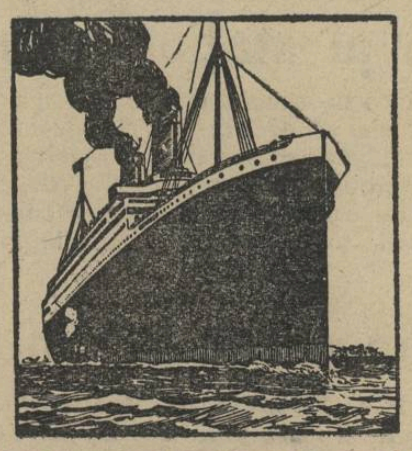

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Prețurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1098 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Duminecă 8 Iunie 1924.

Infrăți

R CLUJ I. 308

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . 600 L

Rolul legei comercializărei

și valorificarea bogățiilor noastre morale și materiale

Discuția în jurul legei pentru comercializarea intreprinderilor statului s'a încheiat la Senat cu un magistral discurs al dlui Tancred Constantinescu, ministrul industriei și al comerțului și autorul legei. Răspunzând tuturor criticelor și obiecțiunilor ridicate la Senat și la Cameră, d-sa nu numai că a dovedit punct cu punct cât de neîntemeiate sunt toate aceste critici și obiecțiuni, ci a isbutit să pună în față cu realitatea cele două mentalități politice, cari despart opoziția de guvern. Deoparte, partidele opoziției, în majoritatea lor dispuse a critica numai pentru a critica și a contesta numai pentru a contesta tot ceeace se înfăptuește răbdător și harnic de către guvern, au făcut și din discuția legei comercializărei o chestiune de critici neîntemeiate și atacuri pătimașe. De altă parte, opera necontenit prosperă a celor doi ani de guvernare a partidului liberal, cu toate avantajele cari decurg din ea spre binele țărei.

Paralela aceasta nu putea găsi un cadru mai bun. Legea comercializărei întreprinderilor statului a fost primită, înainte chiar de a fi cunoscută, cu un imens alai de amenințări deșuchiate, cu o formidabilă avalanșă de calomnii aruncată printre critici fără noimă în obrazul guvernului și al partidului liberal. N'a fost nimic cruțat. Nici oameni, nici vechi și bune principii de morală publică și nici prestigiul țărei, înăuntru și înafara granițelor. Totul a fost târât în mocirla batjocurei aici, totul a fost terfelit și calomniat înafară. Misionari și guresi, au împânzit streinătățile pentru a umple coloane de ziar, capabile să se preteze la calomnie și batjocură, cu veninul campaniilor electorale din țară. „Acapararea liberală" a făcut ocolul lumei spre mirarea oamenilor serioși ai streinătății și spre hazul gurăcăscaților cari găsiau o delicioasă distracție în această ceartă balcanică de mahalagii ai Europei.

In țară, moțiunile întrunirilor opoziționiste împotriva „acaparărei" au avut, e drept, mai puțin răsunet, pentrucă în țară faptele guvernului dădeau o desmințire formală și imediată tuturor istericalelor opoziției sătulă de opoziție.

Discursul de la Senat, obiectiv, judicios și calm restabilește faptele în ordinea lor firească, Acuzele aduse guvernului cad rând pe rând, criticele aduse legei se risipesc una după alta. Nu mai e vorba nici despre lăcomia nepotolită a partidului liberal și nici de insuficiența prevederilor legei care să înfrâneze pofta de câștig neleguit a oricui. Legea comercializărei rămâne în picioare ca una dintre cele mai frumoase înfăptuiri de viitor a actualei legislații. Insuși dl Matei Cantacuzino, cel mai talentat dar și cel mai pătimaș și nedrept critic al ei, a trebuit să amuțiască în fața dovezilor aduse de dl Tancred Constantinescu din însăși economia legei. Garanții? Câte vreți. Acțiunile societăților comercializate se vor împărți de înalți magistrați ai țărei, despre a căror onorabilitate n'avem dreptul să ne îndoim. Siguranța controlului? Dar ce mai bună siguranță de control și ce mai sigură dovadă că guvernul nu urmărește decât binele țărei când dreptul de concesiune, se trece din atribuțiile ministrului și secretarului general de resort în atribuțiunile Parlamentului? Dacă guvernul ar fi urmărit căpătuirea partizanilor politici, n'ar fi avut decât să rămână la vechea legiuire a țărei și să acorde acestora și concesiuni de exploatări miniere și concesiuni de exploatări forestiere. Era mai comod și mai rentabil. Am fi rămas însă ca și până acum cu imense deficite an de an în bugetul general al țărei, și nu aceasta poate fi chemarea unui partid politic serios astăzi.

Pornind de la principiul că bogăția țărei trebuie să producă tot ceeace poate produce, legea comercializărei era o necesitate profundă pentru așezarea temeliilor sigure ale vieței noastre economice în viitor. Ea chiamă la realizarea acestei uriașe opere, puterile vii ale țărei, inițiativa privată și capitalul național cu rol principal de conducere, fără a exlude conlucrarea cu capitalul străin onest. Din această muncă a noastră și din colaborările cari pot să vie, vom creia independența economică a României de mâne, din care va decurge, cu toate avantajele ei independența politică reală. Ideea este înspăimântătoare pentru unii astăzi. Ar fi fost desigur mai comod să deschidem larg porțile și să lăsăm în voia celor ce s'ar fi grăbit să între, toată avuția țărei. In câțiva ani am fi avut în jurul nostru orașe strălucitoare de o bogăție abundentă, fabrici mărețe în activitatea lor febrilă și măndre întreprinderi de comerț la toate colțurile de străzi. Dar toate ar fi fost ale altora, iar noi, în dosul strălucirii și bogăției, am fi dus o viață mizeră de paria, băstinașii unei colonii supte fără milă.

Greutăți de realizare sunt destule; cu cât însă legiuirile noastre ne vor biciui mai mult la muncă neobosită și sacrificii de moment, cu atât ne vom asigura mai temeinic un viitor al nostru, liniștit și abundent. Și acesta este scopul legei comercializărei întreprinderilor statului. Discursul dela Senat al dlui Tancred Constantinescu trebuie cetit. E o lectură sănătoasă și reconfortantă, mai ales acum când cu toții trebuie să înțelegem ceeace a înțeles guvernul aducând în Parlament legea comercializărei.

C.

Preciziuni politice

Congresul partidului național-liberal dela Craiova a fost un minunat prilej nu numai pentru a afirma răspicat încă odată cele două mari principii, democrația și naționalismul, pe cari se reazimă activitatea acestui partid, ci și pentru a face unele precizări de actualitate politică.

Astfel s'a vorbit foarte mult în vremea din urmă despre o apropiată retragere a guvernului, invocându-se fel de fel de motive și de împrejurări cari ar sili pe actualii conducători ai țării să părăsească frânele puterii.

In luminoasa cuvântare ținută la congres, dl I. G. Duca, ministru de externe, după ce a făcut un bilanț al activității guvernului, a declarat hotărât: „Vom isprăvi casa până sus la acoperiș. Cu ajutorul dvoastră vom face ca atunci când va trebui să plecăm dela putere — și mai este mult până se va întâmpla aceasta, țara să fie tare înauntru și respectată în afară".

Fără a se lăsa impresionat de cei cari ahtiați de binefacerile puterei, o cer urlând la întruniri și întinzând brațe desnădăjduite, [illegible] autorizat al unuia dintre fruntașii săi, hotărârea de a duce spre binele țării până la capăt opera pe care în fața națiunei și-a luat răspunderea s'o realizeze. Cu îndemnul convingerii că lucrează pentru fericirea țării și întemeiat pe unanima voință a opiniei pubice, guvernul înțelege să-și continue cu aceiași râvnă și cu aceiași grijă opera începută.

S'a spus, deasemeni, în ultimul timp că guvernul actual ar fi nemulțumit prin politica sa străinătatea ce ar cere schimbarea lui. Irul Lupu, întors dintr'o călătorie la Londra și Paris, nu s'asfiit să afirme că, urât în străinătate, guvernul actual va fi silit subt presiuni din afară să se tragă. Câtă lipsă de mândrie națională la oameni cari pretind a reprezintă tocmai pătura țărănească, acel inepuizabil isvor de energie care a creiat România e azi.

Dl G. G. Arzescu, în cuvântarea rostită la Craiova, a ținut să respingă cu o indignare isvorâtă din conștiința puterilor și mândriei naționale, orice amestec dinafară în viața internă a statului nostru.

„Străinătatea, a spus dsa, nu poate avea nici putere în schimbarea guvernului. Dacă aceasta nu s'a putut realiza în trecut subt acțiunea cabinetelor politice, cu atât și mai puțin se poate realiza aceasta subt acțiunea agenților oamenilor de afaceri".

Declarațiaul Duca ca și aceia a dlui Arzescu dovedesc că actualul vern înțelege să desvolte o activitate care întărindu-ne înlru să ne facă respectați în dinătate. Aceasta este politica care o cer deopotrivă inteile superioare ale statului și simțul demnității naționale

Savanți francezi în Cluj

Conferința d. Prof. M. Caullery

Eri seară a avut loc la Biblioteca Universității conferința dlui Maurice Caullery, profesor de Evoluția ființelor organizate la Sorbonna despre: Determinismul sexului și al caracterelor sexuale secundare.

Prof. Maurice Caullery, care e numai pentru scurt timp oaspetele nostru a fost prezentat publicului auditor de dl N. Bănescu, rectorul Universității, care revelând în special meritele de filo-român a dlui Caullery, a amintit de participarea acestuia împreună cu dl Fougere din partea Universității din Paris la serbările de înaugurare a Universității noastre, care au la avut loc în Februarie 1921.

A luat cuvântul apoi dl Prof. Racoviță, fost coleg cu dnul Caullery la Paris de pe vremea când era student, stăruind asupra colegialității deosebite ce a arătat-o dl Caullery în timpul războiului la Paris, profesorilor universitari români aflați acolo, colegialitate ce i-a fost răsplătită prin omagiul ce i s'a adus la București de către profesorii noștri universitari, prin președintele lor dl Drag. Hurmuzescu.

Profesor la Sorbonna, Maurice Caullery este o personalitate științifică bine cunoscută a cărei reputație a trecut de mult granițele țărei sale.

Interesându-se de aproape în afară de cursuri și cercetări științifice și de problema cultivărei publicului, dsa are și darul de a populariza biologia.

Cu acest scop au fost scrise cartea, Les Problémes de la Sexualite (1913) și în timpul din urmă: Le Parasitisme et la Symbiose (1922).

Datorită meritelor sale științifice a fost chemat în timpul războiului (1915—1916) în Statele Unite ca „exchange-professor la una din cele mai de seamă universități americane (Harvard University).

Cu acest prilej dsa a scos și o foarte interesantă lucrare. *„Les Université et la vie scientfique aux Etats Unis"*, în care descrie în mod amănunțit viața universităților din Statele-Unite și progresele uimitoare ce le-au făcut aceste universități în toate domeniile științei, grație mai ales inițiativei particulare americane.

Conferința. Caractere sexuale primare și secundare

După ce a mulțumit profesorilor și publicului pentru emoționanta primire făcută, dl Caullery cu claritate, precizie și metodă a trecut la expunerea conferinței sale.

Subiectul ales e unul dintre acelea care se pretează mai bine ca oricare la cercetarea problemelor de biologie generală, căci nu poate fi o noțiune mai familiară, decât aceea a sexului, mai ales la animalele cele superioare.

Chestiunea sexualității a atras atenția oamenilor de știință din cea mai veche antichitate, (Asistat), fără însă ca ea să poată găsi o deslegare decât în timpurile foarte apropiate nouă.

Dacă chestiunea sexualității e tot așa de veche ca și umanitatea, rolul celor două sexe rămâne deosebit până în secolul XVIII.

Odată cu invenția microscopului și descoperirea spermatozoidului de Spalmazani se precizează și se egalează rolul celor două sexe.

Cele două sexe se deosebesc între ele printr'un număr de caractere diferențiale; unele sunt fundamentale ca: natura glandei genitale: ovar sau testicul, și aparatele genitale corelative lor sunt numite caractere sexuale primare.

Altele atingând mai mult sau mai puțin toate organele, manifestându-se atât morfologic cât și fisiologic privesc, în special diferența de talie a indivizilor, pigmentația, cântecul etc, și se numesc „caractere sexuale secundare".

Uneori, aceste din urmă caractere sunt foarte evidente, producând un dimorfism foarte accentuat a celor două sexe: coarnele cerbului, coada fasanului, penele lucitoare ale cocoșului, cântecul, etc. înzestrate cu aceste însușiri.

Cazuri exagerate de dimorfism și o intervertire de situație: femela mare și viața funcțională intensă, bărbatul mim, parazit sau efemer se întâlnesc la Nevertebrate.

Cum se determină sexul. Cercetările recente ale biologilor: Wilson, Lillie, Knut-Sand etc.

Problema așa de captivantă a determinării sexului, a fixărei lui chiar din ou sau a diferențierei lui în cursul desvoltărei a pasionat în special pe biologi. Fără a se cunoaște factorii precisi care determină sexul, s'a putut ajunge în ultimii 20 de ani la resultate și la indicațiuni care rezolvă epoca de determinare a sexsului.

Cei care s'au pasionat mai de aproape de această problemă și au ajuns la resultate mai bune au fost biologii americani.

Ed. Wilson dovedește că sexul în oul fecundat este în stare de predispoziție și nu e predeterminat.

La viermele Bonnelia, astfel el el se diferențiază după naștere nefiind în legătură cu fecundația.

Studiul citologic al spermatogenezei, ovogenezei și al fecundației urmărit la diferite animale și în dimorfism nuclear al spermatozoizilor, observat în divisiunea kariochinetică a acestora când se formează cromosomii.

Interesanta conferință a dlui Caullery însoțită și de proecțiuni foarte edificatoare a cules numeroase aplauze.

PAGINA CULTURALA

Instituțiile de cultură românească

Fundația „Principele Carol“

Această instituție poate fi considerată ca cel mai de seamă eveniment al culturei românești de după războiu

Nevoia culturei generale, răspândită larg în masele poporului e o caracteristică a marei epoci de prefaceri sociale, în care trăim.

Aceastâ necesitate de a chema toată suflarea românească la conştiința situațiunei reale, în care împrejurările generale au adus-o, se poate face pe cale oficială sau din inițiativă particulară.

Deobicei la noi calea oficială, acțiunea de stat, a arătat un mers încet în chestiuni de propagandă culturală.

Dimpotrivă, inițiativa particulară e mult mai de preț, mai liberă în acțiune căci se serveşte de cei cari cred în eficacitatea ei şi face apel în primul rând la însufleţire.

Un exemplu este „Astra“ de la Sibiu, al cărei rol în luminarea poporului românesc din Ardeal, nu e nevoe să l mai amintim.

Tot inițiativei particulare se datoreşte înființarea celei mai de seamă instituțiuni culturale de după războI la noi „Fundația Principele Carol.“

Importantă în primul rând prin inițiatorul ei, A. S. R. Principele Carol a arătat prin stăruința şi energia pusa la înfăptuirea grabnică a unui gând bun că-şi dă seama de valoarea puterii noastre etnice care a stat până acum ascunsă în umbra, lipsită de sprijinul necesar pentru a se releva şi înconjurată foarte adesea de focul pătimaş al luptelor politice.

Importantă apoi prin armata de colaboratori răspândiți în tot cuprinsul României, care creiază pretutindeni centre de propagandă culturală.

Fiind o instituție particulară agenții de propagandă nu fac parte numai din tagma învățătorilor şi a preoților ci ei se întâlnesc în orice categorie de intelectuali: medici, ingineri, magistrați, ofițeri, îndesind rețeaua de lumină a dăscălimei şi preoțimei.

In acest chip, „Fundația Principele Carol“ e un fel de centralizator a tot ce reprezintă mişcarea culturală românească, putând folosi şi celelalte mijloace în afară de ale cărții pentru desăvârşirea unei educațiuni colective.

Rolul misiunilor culturale ale Fundației

Iată de ce înființarea Fundațiunii Principele Carol poate fi socotită ca cel mai de seamă eveniment cultural practic de la răsboi încoace.

In scurtul timp de când s'a constituit, s'au remarcat în deosebi misiunile culturale trimise de Fundație prin sate.

O misiune culturală se compune din: un conducător, unul sau doi vorbitori populari, un predicator, un doctor, un om de lege şi un cinematografist.

Inarmați cu cărți, cu broşuri cu felurite buletine informative şi cu dorința sinceră de a cerceta şi ajuta nevoile sufleteşti, cei ce compun misiunea pornesc spre o comună, mai dinainte aleasă.

Ea se ocupă de nevoile de tot felul ale oamenilor, distribue cărți şi reviste la biserică, medicul cercetează bolnavii, dând rețete şi medicamente gratuit, omul de legi cercetează cum sunt aplicate legile, situația orfanilor, invalizilor şi a văduvelor de răsboi; iar vorbitorii populari țin şezători populare, însoțite de proiecții cinematografice.

Căutând să lumineze multe din întunecimile şi nevoile populației şi să apropie de cultură țărănimea noastră, membrii misiunei odată cu acestea, pun şi bazele unui „Cămin cultural“ ca prin cărți, broşuri, şezători, sfătuiri etc., să desăvârşească opera culturală pentru ridicarea morală şi economică a poporului.

Activitatea misiunilor culturale a început în satele din Muntenia, unde ele au fost primite cu căldură sinceră de către țărani, cu acea căldură pornită din convingerea ce şi-au făcut-o, că misionarii Fundației n'au venit între ei decât cu gândul de a le aduce un strop de lumină, de prietenie şi de înțelegere.

Cea mai mare vânzare de tablouri a secolului

Una din cele mai renumite colecții de tablouri vechi din Europa va fi scoasă la vânzare în luna Iulie.

Ea e posesiunea ducelui de Westminster.

Colecția Robinson, scoasă în vânzare în anul trecut şi considerată ca un eveniment de mare însemnătate în lumea artistică nu reprezintă nimic pe lângă comoara dela Westminster.

Printre minunățiile colecției se găsesc opere de Rembrandt, Rubens, Van Dyck, Velasquez, Millais, Gainsborough şi Turner. Multe din ele au o valoare neprețuită, de exemplu: Adorațiunea Magilor de Rubens.

Cât de mare valoare artistică represintă această galerie se poate vedea şi din faptul că în 1921, două tablouri vechi ce-i aparțineau: portretul Mrs. Siddons de Reynolds şi vestitul Clue Boy de Gainsborough au fost cumpărate de Americani pentru suma de 200.000 lire sterline, ceia ce reprezintă în moneda noastră 200 milioane lei.

Se prevede o luptă foarte aprigă pentru posesiunea unora din pânzele mai vestite şi desigur că America îşi va da toată silința să-şi procure un număr cât mai mare.

Sărbătorirea memoriei lui H. Becque.

A 24-a aniversare a morței lui Henry Becque a fost celebrată la Paris cu o solemnitate deosebită

Consilinl municipal al Parisului a depus cu această ocazie o placă comemorativă pe casa natală a lui Henry Becque din Rue de Chabrol, 20.

Au luat cuvântul Robert de Flers, în numele autorilor dramatici, Henry de Jouvenel, ministrul Instrucțiunei publice şi Georges Lecomte din partea Societății literaților.

Sărbătorirea memoriei lui Henry Becque e o justă reparație-adusă acestei glorii a artei dramatice realiste, care şi-a plimbat mult timp fără succes manuscrisele pe la toți directorii de teatre din Paris şi care cu tot sprijinul lui Antonie şi a lui Leon Bourgecis şi-a terminat viața în frigurile mizeriei.

Ultima ispravă “estetică“ a lui Marinetti

Teoreticianul futurismului ține o conferință la Sorbonne, care este acoperită de râsete şi fluerături

Gălăgiosul şi răsboinicul estet F. T. Marinetti a ținut de curând o conferință la Sorbona. Italianul, care acum un deceniu şi jumătate lansase din Torino şi Milano cele dintâi manifeste futuriste, glorificând mişcarea, actualitatea, răsboiul, distrugerea sintaxei şi a oraşelor etc., este un om simpatic — scrie un corespondent din Paris: ca orice idealist. Gesturile îi sunt violente şi vertiginoase, ca elicea unui aeroplan. Ochi mari, negri şi fizionomie de fantast exaltat.

Inaintea unui imens public, dsa, mai întâi de toate a declamat o „poezie“ sau o bucată de „proză“ — de o valoare discutabilă.

Titlul: *„Bombardarea Adrianopolului“*.

Dl Marinetti, după ce a băut un păhar de apă, fără nici o explicație începu să gesticuleze şi să țipe strident: 1, 2, 3, 4, . . . 5, şa-a-se-e; dăi drumul artileristule, şşşrrrum . . . !şşşrrr . . . mm bum! bumm, bumm!!! Crac, crac, crac . . .

Vâjâie, necheazâ, se umflă, încât ai crede că va exploda el însuşi. O doamnă țipă . . . Ferestrile venerabilei săli se cutremură, dar cine ar putea opri această Niagară de sunete „ Un Rus melancolic din rândul spec- [illegible] gură şi flueră la fel cu un locomotiv.

Mai mulți constată că fluerătura se potriveşte de minune în concertul bombardamentului. In acest timp, dl Marinetti face o gălăgie atât de mare, încât ar fi imposibil să se audă chiar şiglasul unui adevărat tun, cu atât mai puțin al unei simple locomotive. Urcă şi ţbiară, iar în sfârşit, după o expozie, o mai înceteazâ. Apoi:

Pamm! Grantele spre cer, deadreptul,.. preciziune, acum!.. explozie în noapte, oara 9 şi 30 . . .

— „Vă înşelaț — îl întrerupe un spectator. Avem 10 oare deja . . .“

Totul este îns înzădar. Vin aeroplanele, dl Marinetti imită sunetul lor, apo necheazâ caii, peste câmpul de luptă aleargă un automobil, un ofițer începe să comande în mijlocul unei imfernale părăiturde puşti.

Efectul — inescriptibil. Unii îşi îngroapă fațân palme, alții râd nestingheriți „Marele poet“ bea din nou umăhar de apă, îşi sterge fruntea de sudoare, tuşeşte tacticos,se aşează la catedră şi îşi fepe conferința propriu zisă; *„ este futurismul“* . . .

Congresul Byzantinologie din Bureşti

Profesorul cedr. M. Murko publică în ziar ceh „Prager Presse“ o amănțită dare de seamă asupra nltatelor ştiinţifice de la congului de bizantinologie din Bueşti, insistând asupra solicitudi guvernului român, şi a buninței comitetului român caa arătat congresiştilor frumuse țărei. Autorul insisfă asup „proverbialei ospitalităţi a porului român.“

Citind Revistele Romanesti

Cultura (Maiu 1924) Al treilea număr al revistei „Cultura“ ne aduce un documentat articol asupra Basarabiei, datorit dlui G. Vâlsan, profesor de geografie la Universitatea noastră.

Bazat pe date istorice, geografice şi etnografice, Dsa arată cât de neîntemeiate sunt pretențiile Ruşilor, chiar dacă s'ar avea în vedere criteriul economic.

Răspunzând la cererea de plebiscit a Ruşilor pentru Basarabia dl G. Vâlsan spune că acest plebiscit nu poate fi „numai o hotărîre de o zi a unei generații“.

„El e mai cu seamă voință şi aspirațiile unui şir de generații. E voința permanentă „plebiscitul de toate zilele“ cum l'a definit Renan – într'un timp îndelungat, într'un număr cât mai mare de cazuri şi liberat de spaima amenințărilor.

Cât despre pretinsa influență a culturii ruseşti Dl Vâlsan arată ca țăranii n'a băgat-o seamă, — masa populară a rămas neclintită timp de o sută de ani în anticele obiceiuri, în portul său curat moldovenesc în limba sa care ne pare aproape arhaică. Nici chiar biserica nu a putut altera ființa etnică a țăranului“.

Aşa se explică „cazul că un popă rus a citit în locul Evangheliei, versuri dintr'un poet ucrainian Taras Sevcenko, fără ca mulțimea să bănuiască această infamă glumă“ (cit. Nic. Iorga).

Dl P. Grimm se ocupă cu ocazia centenarului morții lui Byron de influența exercitată de acest poet englez asupra literaturei noastre.

Tradus întâia oară odată cu Lamartine de Gr. Alexandrescu şi Eliade Rădulescu din limba franceză, Byron e [illegible] direct din englezeşte de C. A. Rosetti.

Poeții revoluției din 1848: Sihileanu, Crețeanu au fost influențați de romanticul englez, Bolintineanu l'a imitat.

Au mai tradus de asemeni din opera lui Byron: Vârgolici şi Al. Macedonski, Th. Stoenescu, Coşbuc Cele mai frumoase traduceri sunt a lui C. Popescu şi P. Cerna (Childe Harold).

Interesant articolul Dr. Gh. Popoviciu asupra diferențelor şi asemănărilor în structura biologică de rasă a popoarelor din România, arătând importanța cercetărilor serologice în determinarea elementelor autochtone care constituiesc popoarele.

De remarcat de asemeni contribuția dlui Iaklovsky Dionisiu cu privire la influența ce au exercitat-o scriitorii ruşi asupra lui Brătescu-Voineşti.

Multe din nuvelele şi schițele sale amintesc pe Turghenieff, Cehov, Dostoiewski (Nicuşor), Gogol (Blana lui Isaia) Dl Kádár Imre traduce trei poezii româneşti, printre care şi Miorița.

O bogată cronică culturală şi foarte reuşite reproduceri (fotografiii din Basarabia) şi documente istorice.

Gândirea. (A. III. No. 15) Dl Cezar Petrescu atacă o chestiune în deajuns desbătută în timpul din urmă şi la noi „Prejudecata modernistă“.

„Popoarele îşi pierd individualitatea. Civilizația urbană tinde către nivelare. Nu mai cerem artelor plastice subiect, moralei eternitate, cărților sisteme. Pictura devine mosaic de colori, istoria sociologie, literatura notație crispantă şi imposibilă a inconştientului“.

Ştiința, capitalismul şi democrația, creiatoare de condiții noi sunt forțele dela care porneşte acum zămislirea unei noui psichologii individuale şi colective e concluzia la care ajunge dl Cezar Petrescu.

Literatura — „un romantism al maşinei, al progresului, al noutății, al pitorescului.

„Vedenia“ nuvela dlui Gibe Mihăescu, desvăluie din nou tema de predilecție a acestui tânăr nuvelist, semnalismul cu sfârşit tragic, încadrată de o intrigă în care se observă tendința spre fantastic. Aşteptăm sfârşitul.

Poezia reprezentată de Adrian Maniu (Vedenie) şi G. M. Ivanov (Narcissa).

La Cronică dl Cezar Petrescu trimite câteva săgeți „Vieții Româneşti“ cu privire la afirmația făcută de aceasta în numărul din Martie că numai „europeismul a putut pune în valoare poporanismul“.

„A ne socoti teren fertil pentru experimentarea formelor apusene, care şi acolo la ele acasă, plesnesc sub presiunea evenimentelor, ni se pare nu numai stupidă abdicare dela destinul său„ ci şi ofensă adusă unei vieți naționale, păstrate aşa, în grandomania mizeriei sale, intactă şi vie, peste veacuri, pe care nici istoria nu le poate deplin lămuri“ spune dl Cezar Petrescu.

O interesantă cronică literară ne dă T. Vianu asupra lui Ch. Baudelaire. Drama şi Teatrul de Ion Marin Sadoveanu (Masca de Ion Sân-Giorgiu, Biruitorul d. A. Băleanu şi V. Russu-Şirianu). Dl G. M. Ivanov ne face cunoscut pe nuvelistul Andrei Sobol, ieşit din coşmarul revoluției ruseşti şi pe bulgarul Hristo Iasenov, poet al încântării, asemănat de unii cu poetul rus, Constantin Balmont.

*

Ideia Europeană (No. 145, 18 Mai) Plecând dela cuvintele lui Goethe „Echivalentul lui Byron nu e de găsit în veacurile ce au trecut; elementele necesare întru prețuirea unei asemenea cariere, lipsesc pe dea'ntregul“ Dl Dragoş Protopopescu arată că Byron reprezintă în fața conştiinței critice a prezentului însăşi problema literaturei scrisă în jurul lui dela 1809 încoace.

Faimei operei lui Byron i s'a adăogat aureola unei morți patetice. „De la Vigny la Catulle Mendés şi dela Lamartine şi Hugo la Gauthier şi Banville, Byron e o obsesie“.

„Oscar Wilde, cel mai vrednic vlăstar al sectei byronyene spune despre el însuşi: „mi-am pus în opere tot talentul, în viață tot geniul meu“.

Deaceia Byron nu trebuie socotit, numai ca poet, ci ca o viață.

„Poezia devine astfel pentru Byron organul de revanşă genială, o oficină de victorii contra vieții care îl respingea până eri“.

Dela Viena dl Emil Riegler îşi trimite impresiile sale asupra marelui recitator: Max Reinhardt al cărui teatru impune prin funcționarea technică minuțioasă şi print'o rară disciplină a personalului.

Reinhardt e un virtuoz al regiei, fiind fără rival în spectacolul sub aer liber şi în comedia veche a lui Goldoni, Calderon, Moliére.

ilex.

In viitorul număr din „Pagina Culturală“:

„Noua Recepție dela Academia Franceză“

ABATELE BREMMOND.

Anchetele „Infrăţirei“ în chestia minorităţilor

De vorbă cu dl dr. Berkes S.

Şeful evreilor cu sentimente maghiare explică cititorilor „Infrăţirii“ psihologia acestora — D. Berkes face o comparaţie între chestiune evreiască din Regat şi cea din vechea Ungarie — Un îndemn pentru a urma pilda Ungariei

Ce caut eu ca evreu în partidul maghiar? — spune dl Berkes Salamon. Ceia ce caută acei membrii ai partidului cari nu's de origine Unguri, ci Francezi, Germâni, Sârbi, Armeni, etc., dar au crescut în limba şi cultura maghiară şi, cu vremea s'au contopit în Ungurimea de origine

Dl dr. Berkes Salamon, capul Evreilor din Partidul maghiar, este de profesiune advocat. Ardelean de origine, s'a născut acum 53 de ani la Tr. Mureş. De 22 de ani practică advocatura, fiind înscris la început în baroul advocaţial din Dej, mai pe urmă la cel din Cluj. A lucrat din toate puterile pentru unirea de astăzi a partidelor ungureşti din Ardeal.

Astăzi este membru în comitetul executiv al partidului maghiar, fiind reprezentant al politicei de stânga.

Declaraţiile d-lui Berkes Salamon

„Evreii din Ardeal ca limbă şi cultură sunt Unguri“ spune d. Berkes

— *„Ziarul „Patria“ — începem noi — s'a ocupat pe larg de persoana d-voastră. Aveţi ceva de spus relativ la aceste articole?“*

— „Ziatrul „Patria“ - ne-a spus dl Berkes Salamon — afirmă că eu sunt spion ungur. In faţa acestei acuzaţiii am fost silit să cer apărarea justiţiei. De fapt nu este vorbaaici de ziarul „Patria“. Acest ziar a dat numai loc articolelor unor duşmani personali ai mei pe cari îi cunosc şi cari vor să mă discrediteze şi să mă ruineze în existenţa mea de advocat.“

— *„Insă nu numai ziarul „Patria“ v'a atăcat ci şi „Infrăţirea“, susţinând că sunteţi „capul evreilor iredentişti“ din partidul maghiar“.*

— *„Atacurile „Infrăţirii“ sunt de altă natură. D-voastră n'aţi făcut niciodată personalităţi, ci aţi rămas pe teren obiectiv politic. Deşi obiectivă, se înşală însă şi „Infrăţirea“.* **Nu există evrei iredentişti nici în partidul maghiar, dar nici în afară de el. Nu pot fi deci capul lor.**

Există Evrei ce nu se ocupă cu politica — aceştia sunt majoritatea — Evrei naţionalişti, Evrei aderenţi ai culturei maghiare, Evrei iredentişti însă nu există. Evreii nu au, nici aproape nici departe un stat suveran evreiesc, sau o patrie evreiască. Patria noastră este ţara în care trăim: noi nu avem pentru cine să fim iredentişti.

— *„Să'mi daţi voe, Domnule advocat, să constat motivul principal pentru care opinia publică şi presa românească v'a tratat astfel. Mirarea noastră provine din cam ciudata atitudine a Evreilor din Ardeal de a boicota tot ce e românesc şi de a se alia în acelaşi timp cu minoritatea maghiară. Ce căutaţi D-voastră, de pildă, ca Evreu în partidul ungurilor clădit pe baze naţionaliste maghiare?“*

Ce caută Evreii din Ardeal în partidul maghiar?

— **„Ce caut eu ca Evreu în Partidul maghiar?... Ceia ce caută acei membrii ai partidului cari nu's de origine Unguri, ci Francezi, Germani, Sârbi, Armeni, etc., dar au crescut în limba şi cultura maghiară şi, cu vremea s'au contopit în Ungurimea de origine.**

După cât ştiu eu nici naţiunea română nu este în întregimea ei de origine românească. Unii distinşi oameni politici din Regat mi au spus despre unul că este de origine grec, celalalt bulgar, iar al treilea turc, etc., însă cultura română i-a contopit pe toţi în aceiaşi naţiune unitară română.

In Regat, ce e drept, nu putem vorbi de Evrei contopiţi în naţiunea română. Motivul principal al acestui fapt este că religia ortodoxă a devenit cu timpul o religie dominantă şi naţională. Numai acela putea deveni Român care trecea la religia ortodoxă, iar Evreii, după cum se ştie, nu trec la altă lege decât în cele mai rare cazuri.

Cultura Evreilor ardeleni este cea maghiară

E tără temeiu aversiunea opiniei publice din Regat faţă de Evreii din Ardeal cari ţin la cultura lor maghiară! In ea am crescut şi ne este tot în acelaşi măsură proprie, ca şi Ungurilor originari.“

Cum a magharizat Ungaria pe Evrei?

„Transformarea poporului în naţiune a avut altă evoluţie în România şi alta în Ungaria. După ştergerea constituţiei feudale, Ungaria a clădit statul nu numai pe naţiunea etnografică ci şi pe cea politică. A primit bucuros pe toată lumea în naţiunea maghiară şi n'a exclus nici pe Evrei. Cuvântul de „strein“ nu se întrebuinţa faţă de nimeni deci nici faţă de Evrei. Religia strămoşească evreiască n'a fost nici o piedecă, deoarece Ungaria, dar mai cu seamă Ardealul în urma religiilor diferite a devenit cu secole înainte patria clasică a libertăţilor religioase.

Evreul ardelean, înzestrat în foarte mare măsură cu simţ juridic, nu poate înţelege cum ar putea fi el despărţit de acea cultură maghiară care este la fel a lui ca şi a unui Ungur.

Motivele Evreilor maghiari

„Evreul aderent al culturei maghiare nu ţine la cultura lui din încăpăţânare, ci dintr'o demnitate cetăţenească desăvârşită. Pentru un intelectual, cultura este acelaş lucru ca şi ciocanul pentru pantofar şi acul pentru croitor.

Evreii au a cultură de trei mii de ani. Ei n'au cunoscut analfabetismul, nici măcar atunci când în Europa numai în mănăstiri se ştia citi. Sunt conştii din calitatea lor de cetăţeni credincioşi şi factori importanţi ai vieţii economice şi culturale. Işi poate închipui vre-un guvern că, de motive de statistică naţională ei vor putea fi degradaţi în epuri de experienţă sau că vor săvârşi cu propria lor mână asupra lor însăşi o vivisecţiune?“

Şi Evreii sionişti sunt Maghiari

„Interese de stat? Şi anume cu scopul de a micşora contingentul celor ce vorbesc ungureşte? Mare greşală! Să presupunem că opera de izolare a Evreilor de cultură maghiară de acţiunea partidului maghiar ar reuşi. Oare scopul este ajuns? In acest caz, Evreii ardeleni nu vor mai vorbi ungureşte? *Prîviţi la Evreii naţionalişti, cari deodată cu unirea s'au rupt în mod formal de Unguri, aşezându-se pe baze naţionale evreieşti. Nu sunt ei oare şi astăzi Unguri atât ca limbă cât şi în privinţa culturii?*

Evreii în totalitatea lor sunt element cultural. Nu se dau îndărăt de la nici o jertfă, pentru a-şi păstra cultura. Suntem reprezentaţi în toate ramurile ştiinţei, artei, vieţii economice. Cum poate să creadă vre-un stat că Evreii ar putea renunţa la toate acestea?“

Evreii învaţă românește...

„Interesul de stat al romanizării?... Foarte bine! Dar nu se sileşte oare tot Evreul să înveţe cât mai curând limba statului?

Poftiţi, duceţi-vă în familiile evreieşti, şi veţi găsi pretutindenea instructori români, gramatica română şi cărţi româneşti.

Să presupunem că nici asta nu este destul, şi ceia ce Statul cere este complecta contopire a Evreilor în naţiunea română. Să 'mi daţi voe însă, să întreb, cu toată sinceritatea dacă se poate sau ba ajunge acest scop prin asupriri şi ciomege?“

„Luaţi pildă dela vechea Ungarie“

„Pentru ce nu luaţi în această privinţă pildă dela vechea Ungarie? In vechea Ungarie Evreii n'au fost întotdeauna de limbă maghiară. **Guvernele maghiare însă au continuat sistematic mai multe generaţii de-arândul şi, mai ales, în mod serios maghiarizarea evreilor.** l'au sprijinit pe toate terenele, dela învăţământul primar până la Universitate, dela ucenic până când deveneau maeştrii, i-au împărtăşit în toate drepturile, au **lăudat şi au răsplătit orice năzuinţă şi început ce ducea spre maghiarizare...**

O asemenea politică de asimilare pacifistă aplicată mai multor generaţii a dat roadele dorite. Evreii au dat culturei şi vieţii de stat maghiare o întreagă serie de economişti teoretici şi practici savanţi şi artişti maghiari.

In urma acestei evoluţii au ajuns Evreii în comunitatea de cultură maghiară şi astfel am ajuns eu în Partidul maghiar.

Nu vreau să fac teorii asupra relaţiei ce există între interesul de Stat şi libertatea individuală şi nici să fac definiţia de drept public a minorităţii naţionale, **Partidul maghiar stă pe baza „minorităţii de limbă“ stabilită în tratatul de la Paris; astfel el este o formaţiune politică a tuturor cetăţenilor din România a căror limbă maternă şi cultură este cea maghiară.“**

Am mulţumit dlui Berkes Salamon pentru interesantele-i declaraţii, rămânând să ne spunem cuvântul nostru asupra lor mai târziu.

C. I. C.

Anchetele dlui Ministru T. Mosoiu in Salaj

Primirea făcută ministrului de lucrări publice, de către populaţia păgubită de ultimile vărsări de nouri în jud. Sălaj — Deschiderea unui credit pentru ajutorarea populaţiei — Primele măsuri luate

Se cunosc în deajuns ravagiile făcute de ruperea unor nori în 11 comune din judeţul Sălaj şi care a avut drept rezultat devastarea unei întregi regiuni, prin nimicirea tuturor semănăturilor, ruperea podurilor şi chiar câteva victime omeneşti, cum a fost de exemplu în comunele Ţigani, Creaca, Jac şi Brebi.

Aceste nenorociri, suferite de o populaţiune nevoiaşă şi care a fost adânc prejudiciată în situaţia ei materială şi moral ă, a îndemnat pe dl ge-

General Traian Moşoiu
ministrul lucrărilor publice

neral Traian Moşoiu, ministrul de lucrări publice să viziteze în zilele de 4 şi 5 ale lunei curente întreaga regiune păgubită.

Astfel a vizitat comunele Hereclean, Ţigani, Gârcei, Mirşid, Poptelec, Oortelec, Moigrad, Jac, Brebi, Creaca şi Jibău.

Dl General Moşoiu, vizitând aceste localităţi şi văzând starea nenorocită în care se află întreaga populaţiune, a dat celor mai lipsiţi primele ajutoare, urmând ca în primul Consiliu de Miniştri ce va avea loc, să propună aprobarea unui credit corespunzător, pentru a uşora prin ajutoare, situaţia grea a celor păgubiţi. Totodată acestora li se vor mai da multe înlesniri ca uşurare de impozite, lemne din pădurile Statului pentru refacerea imobilelor dăunate.

Populaţia din comunele de mai sus este adânc deprimată în urma dezastrului economic suferit, însă prezenţa Ministrului de lucrări publice în acele locuri ca reprezentant al guvernului, a produs o impresie de înviorare şi optimism.

In vizitărea acestor localităţi dl Ministru Moşoiu a fost însoţit de către deputatul profesor dr. Lobonţ, prefectul judeţului dr. Iuliu Domşa, administratorul financiar D. Nica şi prim-pretorul plasei Zalău Gh. Pop.

*

Tot în ziua de 5, dl general Traian Moşoiu, a vizitat şi tradiţionalul „Târg de fete“, din comuna Bucium, însoţit fiind de către deputatul Lobonţ, prefectul Domşa, precum şi de alte notabilităţi din Sălaj. Aci dl general Moşoiu a fost salutat de bătrânul protopop Vasile Pop din Sângeorgiu şi de dl Opriş, prin entuziaste cuvinte, în mijlocul unui numeros popor venit din îndepărtate sate să salute pe Ministrul de lucrări publice pe care-l cunoşteau dela trecerea liniei de demarcaţiune.

De aci dl Ministru Moşoiu s'a îndreptat spre Cluj, de unde apoi, după o întrerupere de câteva ore, a plecat spre Bucureşti.

Motivele amânării fuziunei

Fuzioniştii şi-au acordat un nou termen. Proclamarea fuziunei se va face abia după 15 Iunie când se vor ţine congresele celor două partide. Motivul acestei noui amânări este lesne de înţeles. Nici partidul naţional n'a avut curajul să convoace congresul după probabila ruptură a takiştilor, şi nici partidul ţărănist nu i-ar fi convenit să deschidă congresul în atmosfera de nemulţumire a Basarabenilor. In acest scop, s'a renunţat a se angaja partidele într'o acceptare principială a fuziunei, înainte ca fiecare partid să se pronunţe asupra ei,

Dar această abilă procedură nu schimbă nimic din situaţia creiată de condiţiunile fixate de delegaţii celor două partide. Din potrivă, ea se agravează. Căci dacă nemulţumirile cari mocnesc în sânul celor două partide vor isbucni în congresele de la 15 Iunie, cu ce se va fi schimbat rezultatul? In cel mai bun caz se poate presupune că congresele nu vor accepta bazele fuziunei stabilite de delegaţi şi pentru a se evita desmembrări fatale, se vor fixa noui baze de discuţie. Aceasta presupune însă şi noui tratative, tot aşa de lungi şi tot aşa de infructuoase, ca şi cele de până acum.

Rămâne deci evident că sau fuziunea se face cu toate urmările ei neplăcute, sau ea continuă a se discuta până unul din cele două partide se va sătura de această stare de echivoc, şi va renunţa.

Deocamdată, din sumarul de program fixat viitorului partid, pe care dnii Madgearu şi Mihai Popovici l'au comunicat ziariştilor din Braşov, se poate deduce că tratativele comisiunei de 5 n'au putut da naştere la nimic sincer şi nimic original. Se vorbeşte despre reforma administrativă prin descentralizare, despre echilibrarea bugetului, despre încurajarea cooperaţiei şi politica pacifistă. Dar toate acestea puncte de program sunt şi ale actualului guvern, care are în plus avantajul că le aplică cu pricepere şi stăruinţă.

Singura originalitate a programului stabilit constă în acceptarea proectului ţărănist de reformă a jandarmeriei, Sau se ştie că ţărăniştii, vor prin aceasta nici mai mult nici mai puţin decât desfiinţarea jandarmeriei. E întrebarea însă dacă partidul naţional consimte să facă jocul celor ce stau sub directa înfluenţă a principiilor şi intereselor comuniste de la răsărit?

Reclama este sufletul comerţului

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află a marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

2877-2 ORIGINALUL 2877-2

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrează preţioasele Dv. rufe

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Presa maghiară

Iarăşi iredentismul maghiar!

Citim în ziarul „Uj Kelet":

„O seamă de Unguri tineri ardeleni cu năzuinţe *iredentiste* alimentează mişcarea antisemită, numai pentru a tulbura ordinea".

In continuare ziarul sionist vorbeşte de machinaţiile duşmanilor unguri ai României cari nu se dau înapoi dela nimic pentru a face rău ţării.

Luăm act că înşişi Evreii sionişti maghiari din Ardeal sunt siliţi să recunoască existenţa iredentismului unguresc de aici.

Menirea Partidului maghiar

„Comunicatul partidului maghiar referitor la primirea delegaţiei maghiare la Bucureşti fixează două lucruri: — scrie dl Dózsa Endre în „Keleti Ujság" — necesitatea împăcării definitive între poporul român şi cel maghiar şi faptul că opinia publică românească vede în unele personagii politice maghiare dintre conducătorii partidului piedeci pentru atingerea acestui scop.

Dacă voim să facem o politică de realităţi, noi trebue să luăm în seamă acest lucru. Trebue să ştim aprecia acea părere a dlui ministru Tătărăscu, că definitiva consolidare a prieteniei noastre trebue să se înfăptuiască. Unul din motivele insuccesele vieţii noastre minoritare este unitatea noastră politică lacrimatoare.

Bineînţeles, dacă persoanele neagreate dela conducerea partidului maghiar ar fi îndepărtate cu forţa, nu s'ar ajunge la nici un rezultat, deoarece, prin acest procedeu, autoritatea lor ar creşte considerabil înaintea unei importante părţi a Ungurilor din Ardeal.

Conducerea actuală a partidului maghiar nu poate fi silită să demisioneze nici de sus, nici de jos, căci ea şi-a făcut datoria faţă de Unguri. Că nu i-a reuşit să-şi câştige atât de necesara simpatie a opiniei publice româneşti, nu înseamnă că nu s'ar fi străduit pentru atingerea acestui scop. Cu toate acestea, cucerirea simpatiei şi a încrederii întâmpină adeseori piedici nemotivate a căror înlăturare este o datorie a conducerii partidului.

Insarcinarea actualei conduceri este temporală şi a şi expirat.

Pentru prezidarea alegerii unei noui conduceri marea adunare a partidului maghiar ar trebui se aleagă pe următorii înaiţi demnitari decoraţi chiar şi de rege: Baronul Petrichevich Horvat Kálmán, Baronul Jósika Gábor, Baronul Feilitzsch Arthur şi Zezk Daniel.

Iar conducerea să fie aleasă nu ca până acum, ci cu vot secret. O astfel de conducere ar mulţumi atât opinia publică românească, cât şi cea ungurească şi nu ar putea nimeni spune că nu reprezintă cu adevărat ungurimea".

Un comunicat al Partidului maghiar

Ziarul „Keleti Ujság" publică următorul comunicat al partidului maghiar:

„Conform unei hotărâri adusă în şedinta de la 24 Mai 1924 a comitetului executiv al Partidului maghiar, **acest partid nu are nici un organ oficios** şi nu-şi ia răspunderea nici unui articol referitor la chestiunile minorităţii maghiare sau a partidului, ci numai răspunderea comunicatelor sale oficioase".

STANIOL LEPAGE CLUJ

Inscripţii

„Dacoromania." Dl Sextil Puşcariu, eruditul şi harnicul conducător al „Muzeului Limbei Române" a publicat de curând buletinul pe anul al III-a al acestui muzeu. E o operă vastă, şi sub raportul proporţiilor materiale şi sub acela al cuprinsului intelectual şi ştiinţific, — atât de vastă în cât o cât de succintă recenzie a ei nu poate încăpea în cadrul de bibelot al acestei modeste rubrici.

Datoria aceasta ne-o vom împlini-o în curând în cadrul mai încăpător al unui foileton.

Până atunci ţinem să ne exprimăm impresia noastră sinceră şi smerită de admiraţie în faţa unei asemeni opere, într'adevăr monumentală.

In epoca noastră de materialism agresiv şi de politicianism sterp, sonoră, asurzitoare de vorbe goale, iată un mănunchiu de profesori, cari fermecaţi de mirajul celui mai dezinteresat idealism se consacră discret, departe de adulaţiile mulţimei, ştiinţei pure şi gloriei ştiinţei româneşti.

Induşi în tainele bibliotecei şi meditaţiilor lor, ei lucrează opornic, îndârjit, indiferenţi la sgemotele zadarnice, fie că ele vin din afară de Universitate, fie că ele vin chiar din incinta Universităţii.

Şi acum iată rodul muncei lor neprihănite, muncei taciturne, dar de cea mai cuvingătoare elocvenţă în rezultatele ei.

Un adevărat monument al ştiinţei româneşti!

Dar benedictinii aceştia laici sunt deasupra omeneştei vanităţi, ca să mai insistăm asupra admiraţiei şi recunoştinţei intelectuale ce li se cuvine.

Ei au pasiunea, au viciul zeesc al ştiinţei şi unica, suprema lor resplată, e însă-şi satisfacerea acestei pasiuni şi acestui nobil viciu.

Diodor.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 8 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Furtuna

In rolul principal frumosul artist răsfăţatul Parisului:

Ivan Mosjoukine

Capo de operă din viaţa reală în 6 acte.

CINEMA URANIA

In sfîrşit eşti al meu

Tragicomedie din viaţa alor două suflete amorezate in 6 acte. In rolul principal: *Elena Lunda şi Alfredo Bertone*

CINEMA APOLLO

Cele două orfeline

Dramă senzaţională de aventuri 2 serii, 8 acte.

A istorie cu împletituri interesante. In rolul principal: *Buffalo Bill.*

Sâmbătă, Duminecă şi în zilele de sărbătoare reprezentaţiile încep la orele 3, 5, 7 şi 9. In zile de lucru la orele 5, 7 şi 9.

Reclama e sufletul comerţului

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima Pantofărie studenţească, unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Parcul oraşului

Sâmbătă, Duminecă şi Luni (7, 8 şi 9 Iunei)

Mari Serbări Populare

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

în scopul mărirei fondului de clădire a Căminului Presei, sub patronajul D-lor Sptimiu Mureşanu şi Oct. Utalea prefectul judeţului şi primarul oraşului.

Vor fi distracţii şi surprize pentru toată lumea.

3240

MARE OCAZIUNE!

MAGAZINUL DE MODE

RENAISSANCE

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.

Pune în vânzare cu începerea de la 1 Iunie 1924 un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăţi mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare şi linoleum ect.

Cu preţuri de Engros la detail!

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Succesori Sándor Ágoston Cluj. Cele mai nouă modele de pălări pentru bărbaţi.

PAGINA FEMEII

M. Sa Regina Maria

Dumnezeu, într'o clipă de fericită şi generoasă inspiraţie, a blagoslovit-o cu cele mai rare şi alese daruri, plămădind, ca cel mai desăvârşit artist, o adevărată capo-d'operă.

M. S. REGINA MARIA

I'a dat o frumuseţe rară, de o reală majestate regală — una din acele frumuseţi care ispitesc inspiraţia admiratoare a poeţilor, penelul pictorului încărcat de culoare pentru cele mai nuanţate şi bogate tonalităţi, dalta sculptorului, obişnuit să sape în puritatea şi nemurirea marmorei chipul anticelor zeiţe. I'a dat o inimă sensibilă la tristeţea şi durerea omului, plămădită din cel mai curat aluat spiritual al celei mai mari bunătăţi.

I-a dat o minte luminoasă, care a ştiut se vadă limpede în confuziunile prezentului şi să desprindă şi să lămurească tainile viitorului.

I a dat minunatul dar al creaţiunei artistice care face din om cu adevărat zeu creator şi luminos — operile literare ale M. Sale Regina Maria sunt diamantele cele mai albe, cele mai strălucitoare şi mai meşteşugit şlefuite pe care geniul le-a pus pe fruntea umanităţei ca veşnic să lumineze în noaptea vremurilor.

Iar la temelia acestor rare, delicate şi preţioase însuşiri feminine, Dumnezeu a pus un curaj viril — o îndrăzneală de erou.

M. Sa Regina realizează la superlativ femeea, care trece prin istorie în marşul triumfător — de triumf senin şi mândru — al unei vedenii de lumină, bunătate şi glorie.

IN CINSTEA FEMEII

In vălmăşagul cumplitei lupte zilnice pentru câştigarea pâinei sfinte prin muncă şi a unui loc sub soare, în atmosfera de patimă, chiar de ură, pe care o dezlănţuie politica, femeia reprezintă o notă de graţie şi poezie, de bunătate emoţionantă şi binefăcătoare umanitate. Soţia, ea nu este numai tovarăşa de muncă, suferinţă şi ideal a bărbatului, ci alinătoarea melancoliilor şi durerilor — balsam divin pentru rănile sufletului — spiritul ordonator al gospodăriei şi stimulentul discret, dar eficace în marea luptă a vieţei.

Mama, ea veghează cu grijă şi duioşie la creşterea trupească şi sufletească a copilului — şi fieşte care ne aducem aminte în examenul de conştiinţă, putând chiar preciza că toate evoluţiile sufletului nostru în mare parte un scut de cât o desvoltare logică a sămânţei aruncată acolo cu dragoste şi generozitate de mâna mamei.

Veleumeia dela Sfânta Fecioară [illegible] până în timpul de faţă şi Mzeâmaa dăinui o umanitate civi[illegible] rămâne mamă prin esce[illegible]

Viaţa modernă, cu nouile şi complicatele ei nevoi şi probleme, a lărgit câmpul de activitate al femeii încrezătoare în minunatele ei puteri ea a păşit pragul căminului conjugal pentru a intra în marea luptă a vieţei sociale şi a pune şi aci în funcţiune admirabilele ei însuşiri.

Făuritoare de fericire intim, zina bună a casei, femeia trebue să-şi dea contribuţia ei pentru înfăptuirea fericirei generale.

Uimiţi, emoţionaţi, cu lacrimi de fericire în ochi am asistat la acţiunea de alinare a suferinţei şi îngrijire a boalei pe care femeia a desfăşurat-o cu atâta graţie şi devotament în imensul măcel care a fost cel din urmă război.

Ea a vegheat la căpătâiul mutilatului şi a însângeratului, ea a pansat rana trupească şi sufletească şi a fost sora miloasă, în clipele cele mai grele, a celui care îşi părăsise familia pentru a lupta pentru marea noastră familie, care este Patria.

Astăzi femeia continuă cu curaj, neobosită, drumul carităţei — drum care nu este o descoperire a vremei moderne, ci cea mai delicată şi sfântă descoperire şi practică a creştinismului.

Din iniţiativa femeii, răsar ca dintr'o baghetă magică, operile de binefacere, societăţile de ocrotire a celui învins în răsboiul vieţei, asociaţiile pentru combaterea boalelor care nimicesc omenirea, cămînuri filantropice, spitale — cuiburi unde durerea îşi găseşte adăpost, mângâiere şi becuire.

In acţiunea ei pulsează un suflu de generiozitate, bate o inimă vtbrătoare de altruism — se exală cel mai suav parfum de umanitate.

Cu acelaşi curaj şi încredere femeia a deschis uşele universităţilor, şi porţile laboratoarelor, marea şi misterioasa carte a ştiinţei, care până deunăzi pentru ea era cartea închisă cu şapte peceţi.

In literatura modernă simţim unde de mireasmă curată şi înviorătoare a sufletului femeii: în lumea pură a ideilor, că şi în ştiinţa aplicată se simte o contribuţie nouă, inedită care nu este de cât aportul adus de femee.

Astăzi femea nu este numai mama, solie şi soră — istorice funcţiuni pe care le-a îndeplinit cu atâta inimă, cu atâta duioşie şi generozitate.

Rolul ei a sporit, s'a extins din sfera căminului umanităţei. Ea este tovarăşa preţioasă a barbatului modern, care cu cutezanţe de Prometeu, porneşte la cucerirea fericirei tutulor prin dobândire unui cât mai mare număr de bunuri spirituale, care să se altoiască peste sobra îndestulare fizică.

In cinstea femeii — în deosebi în cinstea femeii din Ardeal „Infrăţirea" închină această pagină săptămânală — modest, dar sincer şi smerit prinos, de respectuoasă dragoste, de înaltă preţuire şi admiraţie.

Dna general Anastasiu, presidenta „Societăţei Orfanilor de Războiu" secţia Cluj, a binevoit a acorda „Infrăţirei" un interesant interview, care din motive technice nu a putut apere în acest număr.

Interviewul acordat de dna general Anastasiu va apare în viitoarea „Pagina a Femeii" din „Infrăţirea".

Femeia şi Politica

Prima femeie ministru

E. dna Nina Bang, care în noul cabinet danez de nuanţă socialistă ocupă portofoliul Instrucţiunei publice.

Dna Bang e licenţiată în litere a Universităţii din Kopenhaga şi ocupă de mai mulţi ani un loc de senator.

S'a interesat mult de chestiunile economice sociale şi comerciale, colaborând foarte activ la „Social-Demokraten", organul principal al partidului social-democrat din Danemarca.

Până acum rangul cel mai însemnat ocupat de o femeie era cel de subsecretar de stat, Miss M. Bondfield, secretar parlamentar la Ministerul Minelor în cabinetul lui Ramsay Macdonald.

Dna Nina Bang poate să se mândrească însă că e prima femeie ministru din lumea întreagă, numirea ei reprezentând o dată remarcabilă în analele feminismului.

In viitoarea Pagină a Femeii va apare o bogată rubrică

femininâ

pe care trebue se o citească toate femeile şi toţi acei cari au cultul femeii.

FEMININE

Cum şi când trebue să sărutăm mâna unei femei

Să stabilim principiul. Trebue să se sărute mâna doamnelor şi chiar a domnişoarelor (când au atins vârsta canonică).

Să nu încercăm a complica această penibilă problemă, căutând să aflăm dacă este de bun sau de rău gust, după cum se practică sau nu acest obiceiu.

Acum pentrucă am luat această hotărîre, să arătăm cum trebue practicat acest gest? Trebue să aducem până la buzele noastre mâna fragedă şi catifelată? Sau, din contră, printr'un gest de sus în jos să ne aplecăm până ce întâlnim obiectul momentan al dorinţelor noastre? Aci sunt două păreri şi găsesc că nu trebue să fim de o exagerată intransigenţă. Inaintea unei femei tinere, să nu ne înclinăm peste măsură. Uşor, dar fără prea multă libertate, să depunem sărut repede şi puţin răsunător. In faţa unei doamne de o oarecare vârstă (nu ziceţi mai cu seamă de vârsta precisă, ar fi dovada unei lipse de educaţie) nu pregetaţi a vă înclina până la dreapta sau stânga ei şi depuneţi un sărut aparent, sărut puţin mai prelungit. Când nu ştiţi cum să vă comportaţi recurgeţi la metoda cea mai respectuoasă.

Dar ce e cu strângerea mâinii? Chestiunea este simplă. Mâna care se întinde, trebue să strângă falangele sau contrariu, să le atingă abia? O simplă atingere este mai respectuoasă şi în acelaş timp mai graţioasă. Ştim foarte bine: cu mentalitatea sportivă de astăzi (Vai! de trei ori vai!) unii bărbaţi cred că e necesar pentru a-şi dovedi valoarea muşchilor de a zdrobi metacarpul. Aceştia mai au şi obiceiul de a aplica un sărut apăsat, masiv ca un bloc de oţel.

Pe aceştia îi califlc de brute.

Să păstrăm acestui gest, întreaga eleganţă, semnul distinsei societăţi.

Şi când este autorizat sărutul mâinei?

Pe stradă — în autobus — în tren? Şi de ce nu? Pretutindeni. Buna educaţie triumfă totdeauna în potriva tuturor ironiilor şi interpretărilor îndoelnice.

O ultimă obiecţie:

Un avocat, un medic, un negustor, trebue şi ei să adopte această atitudine faţă de clientele lor? Acest punct îl las la aprecierea Dv. sau mai bine la aprecierea clientei. Dacă ea doreşte acest semn de respect, ea va şti să-l pretindă.

In sfârşit care este gestul când e vorba de a săruta mâna femeii ce iubeşti?

Ah! cât despre aceasta! (Imi spăl mânile căci nu voi îndrăsni s'o spun.)

Foemina.

Femeia ardeleană

şi rolul ei în ultima noastră încercare

Consacrând o pagină pe săptămână femeii române, cel dintâi gând al nostru se îndreaptă către femeia română din Ardeal şi Banat, care cu atâta clasică tărie de voinţă şi caracter a ştiut înfrunta cele din urmă, dar şi cele mai grele suferinţe ale calvarului nostru naţional. Femeia română, mama, soţia sau sora, ţăranca sau doamna, a îndurat anonim şi discret prigoana stăpânirei trecute. In fapta ei a fost eri o încurajnre, un balsam peste sufletele ultragiate ale celor internaţi, o mângâiere pentru cei chemaţi să moară în slujba unei cauze duşmane; în fapta ei este astăzi şi va fi mâine, un exemplu de înălţător patriotism şi adâncă morală.

Istoria trecutului nostru sbuciumat aici în fosta monarhie austro-ungară este pretutindenia presărată cu figuri luminoase de femei vrednice de toată recunoştinţa unui neam întreg. In sufletele lor binecuvântate oamenii trecutului au găsit îndemn şi tărie, Calea închisorilor ungureşti. nu era aşa de întunecată când în scurtul popas al gărilor flutura o jerbă de flori şi surâdea o privire de caldă aprobare şi admizaţie. Cine a umblat pe această cale a învăţat să preţuiască femeia română.

Au venit anii grei din timpul războiului. In lungul gărilor, în locul privirilor umede, sclipiau baionete haine şi fluturau mantale sure. Feciorii satelor noastre mergeau la „datorie" fără bucuria unui salut prietenos, Din sate şi din târguri, bătrânii ridicaţi hoţeşte peste noapte de jandarmi sau de agenţi cu nasul coroiat şi privirea piesisă, dispăreau fără urme, lăsând jale la vetrele unde bucuria şi altădată era rară,

Femeia română a rămas şi cu grija celor plecaţi şi cu neliniştea pentru cei ridicaţi din ordin, şi cu nevoile gospodăriei, şi cu lăcrimile vărsate şiroi în ceasurile cumplite de nesomn. Dar n'a desnădăjduit. Din sate şi din târguri s'a pornit atunci un nefiricoşat exod, în căutarea bărbaţilor, a părinţilor şi a fraţilor surghiuniţi In jurul închisorilor s'a făcut zid nou şi viu de femei cari cereau să-şi vadă bărbaţii lor dragi, iar dincolo de ziduri, suferinţa a fost mai puţin grea. Intre cei dinăuntru şi cei de afară se înoda din nou firul aceleiaşi credinţe, rupt pentru o clipă. Femeia reintra în rolul ei secular de suport moral tuturor suferinţelor şi tuturor nedreptăţilor.

Cu o aşa femeie, poporul românesc are dreptul să se simtă mândru. In faptele ei se oglindeşte vigoarea noastră naţională şi puterea de caracter a unui întreg popor greu încercat. De aceea ne închinăm cu semerenie în faţa femeii ardelene care a suferit, a îndemnat şi a învins prin cei mai buni fii ai ei,

Madrigal

„Pe femee să nu o atingi nici cu o floare", spune un vechiu proverb persan.

Nici chiar cu una retorică?

Desbinarile in partidul national din Satu-Mare

Satu Mare 8 Iunie. Fuziunea celor două partide a fost primită cu răceală de către organizaţiile partidelor ţărănist şi naţional din judeţul nostru.

Partidul Naţional de aici este alcătuit în cea mai mare parte din preoţii şi avocaţi. Până acum trei ani Partidul Naţional era stăpân pe situaţie. Pe când însă dl Teofil Dragoş reuşise să creeze o solidă organizaţie liberală, multe elemente de valoare s'au deslipit de la acest partid, trecând în partidul liberal sau rămânând în expectativă. Astfel cea mai puternică organizaţie naţională din Ardeal — acea din Sătmar — a slăbit, ba mai mult s'a desorganizat cu totul. A contribuit la aceasta în parte şi părăsirea partidului de către numeroşii învăţători cari s'au înscris la ţărănişti. Aceştia deşi sunt o grupare fără consistentă, totuşi graţie unei propagande intense făcută de profesorul Florea, de la şcoala normală, a reuşit să închege o oare-care formaţie.

Fuziunea ce se pregăteşte, a produs mari nemulţumiri între membrii ambelor tabere. Iniţiatori din partidul ţărănesc se văd din nou ameninţaţi să facă parte din acelaş partid politic, cu preoţii şi avocaţii, naţionalişti cari la toate ocaziunele afirmau că învăţătorii nu au pregătirea să reprezinte pe săteni. Consfătuirea ce a avut loc zilele trecute între membrii grupărei ţărăniste, a provocat interviewul acordat ziarului „Hétfői Ujság" reprodus şi de „Szamos" în care şeful organizaţiei dl I. Florea, prof. de pedagogie la şcoala normală, a spus că fuziunea este inoportună. Naţionaliştii văd foarte rău această atitudine a şefului organizaţiei ţărăniste. Pe de altă parte, învăţătorii din judeţ văd în afirmările dlui Florea o manevră a acestuia de a nu şi risipi puţinii partizani. Desbinările despre care vorbim mai sus şi cari clocotesc încă înăbuşite, sunt confirmate în totul de atitudinea ziarului „Satu-Mare" oficiosul organizaţiei naţionale în acest judeţ. Cu toate că până acum „Satu Mare" se scălda în apele ţărăniste, îl vedem deodată că nu mai pomeneşte nimic de aceştia. Ba mai mult, în ultimul timp un articol semnat de „B" care nu este altcineva decât un cunoscut deputat din Partidul Naţional, vorbeşte de imposibilitatea unei fuziuni între cele două partide. O conlucrare temporală da — scrie numitul — fuziunea însă nici-odată!...

După cum se vede, dacă fuziunea se va produce, ea va aduce după sine multele demisii nu numai în organizaţiile centrale dar chiar în cele periferice.

Ty.

Ştiri din Satu-Mare

Scumpirea vieţii. — Ziua de 1 Iunie ne-a adus o nouă scumpire a alimentelor de prima necesitate în Satu-Mare.

La Bucureşti şi pe pieţele multor oraşe din Regat şi Ardeal ele au rămas aceleaşi. In Satu-Mare s'a produs o nouă urcare.

Inspecţie şcolară

Dl Păcală, inspectorul general al şcoalelor normale, a inspectat şcoala normală din localitate luând parte la lecţiile ţinute la şcoala normală şi aplicaţie şi asistând la şezătoarea de elevi.

A rămas foarte mulţumit de munca ce se depune de către corpul didactic la această şcoală.

Vama Satu-Mare

Incepând de la 1 Ianuarie 1924 şi până în prezent s'au încărcat din taxele de export şi import 120 de milioane lei.

*

Lipsa de numerar în oraşul nostru a atins culmea.

In săptămâna trecută transacţiunile comerciale au suferit foarte mult. Lipsa s'a simţit chiar la cele mai mici interprinderi.

Dela „Asociaţia Invăţătorilor"

Subsecţia Satu-Mare a „Asociaţiei Invăţătorilor va ţine adunare generală Duminecă, 8 Iunie în comuna Botiz. După adunare va urma petrecere populară.

Un bust lui Eminescu

Pentru strângerea unui fond necesar la ridicarea unui bust în localul liceului, marelui poet M. Eminescu, direcţiunea liceulu, a pus în vânzare cărţi poştale ce reprezintă acest bust.

Import-Export

Prin toate punctele frontierei noastre se exportă deocamdată intens vite, cereale foarte puţin,

La import se semnalează multă fierărie şi geamuri.

Ştiri din Aiud

— Serbarea zilei eroilor —

Tot oraşul are aspect de sărbătoare, fiind împodobit cu drapele naţionale. După obicinuitul serviciu divin celebrat la toate bisericile, s'a format un impunător cortegiu în frunte cu cinci preoţi gr. or. şi gr. cat. îmbrăcaţi în odăjdii, cari în cântece bisericeşti au parcurs stările oraşului până la cimitirul românesc. Elevii tuturor şcolilor precum şi armata se aranjază în coloanele fixate anterior după program, fiind de faţă şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, Serviciul religios din cimitir, l'au făcut preoţii greco-catolici şi ortodocşi separaţi unii de ceilalţi, ceeace a stârnit a oarecare nemulţumire în sufletul multora din cei prezenţi, văzând această desbinare bisericească manifestată în public, la o zi aşa de mare, şi chiar de către preoţii îmbrăcaţi în odăjdii.

Dl I. Pop, protopop ortodox, rosteşte a cuvântare frumoasă, camparând jertfa eroilor cu aceea a Mântuitorului Christos, deoarece ele s'au făcut pentru cauze comune şi binele obştesc. Terminând, face apel la toţi credincioşii români ca să se iubească unul pe altul. Dl maior Pătraşcu, dela Batalionul 6 Vânători de Munte — unul dintre cei mai bravi ostaşi ai neamului nostru — vorbeşte adresându-se camarazilor şi publicului, făcând apologia mijloacelor de luptă din războiul recent în legătură cu eroismul acelora pe cari îi sărbătorim azi. Dsa mai face aluzie la înlăturarea antagonismului aparent între fraţi pe tama credinţei religioase şi arată că, eroii noştri când şi-au vărsat sângele pe altarul unităţii naţionale, au făcut-o uniţi în cuget şi în simţiri.

După aceasta a urmat defilarea armatei în faţa comandantului garnizoanei dl colonel Iacobici şi subprefectul judeţului dl B. dr. Ciura.

Se pare că poliţia a luat măsuri referitor la unele drapele naţionale ce împodobiau... casele unor concetăţeni de ai noştrii şi cari mai potrivit s'ar putea numi de „sdrenţe" menite anume să-şi bată joc de simbolul naţional românesc.

O nedreptate făcută oraşului Aiud de către Direcţiunea Generală CFR.

Se ştie că dela 1 l. c. s'a făcut o oarecare schimbare în mersul trenurilor. Dar ceeace e trist e că acest oraş, capitală de judeţ şi un centru cultural a fost abandonat din mersul expresului Bucureşti—Cluj, încât din gara Teiuş acest tren nu se mai opreşte până la Feldioara—Răsboeni, lucru ce nu s'a mai pomenit până acuma.

Credem că domnul Ministru de comunicaţii va îndrepta această nemulţumire legitimă a acestui oraş.

Ag.

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

„Economul" Institut de Credit şi Economii, Societate Anonimă, Cluj

Concurs

„Economul" institut de credit şi economii, societate anonimă în Cluj, Calea Regele Ferdinand No 26, prin aceasta publică concurs, pentru ocuparea unui post de:

Funcţionar-contabil.

Dela concurenţi să cere, să producă certificatele despre absolvirea unei şcoale superioare de comerţ, precum şi despre praxa ce o are.

Ofertele — cu indicaţia pretensiunilor de salar — sunt a se înainta după posibilitate personal, până la 1 Iulie a. c. iar postul este de a se ocupa îndată după alegere.

Cluj la 1 Iunie 1924

3580 *Consiliul de Administraţie.*

„Infrăţirea Poporului"

Joi, 12 Iunie a. c. va apare ziarul scris anume pentru popor: „INFRAŢIREA POPORULUI". Apărând săptămânal în 8 pagini, cu numeroase clişee şi cu un bogat şi variat cuprins,

„Infrăţirea Poporului"

prin felul cum va fi redactată, va fi cea mai bună, mai plăcută şi mai instructivă foae populară din Ardeal.

Cereţi deci cu toţii, Joi 12 Iunie

„Infrăţirea Poporului"

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Raspanditi „Infratirea"

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

REPERTORIUL TEATRELOR
TEATRUL MAGHIAR
Sâmbătă matineu: COPII DE SCHIMB. (Reprezentafie pentru tinerime cu preţrui reduse. Seria 417

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la
Fabrica de mobile „Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 305

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 **Vopseli, Articole de Coloniale** Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

3227 Rador 660
Beraria Czell din Cluj
Berea Albă *Berea Albă*
Ursus Ursus
este cea mai plăcută beutură a publicului.

Camioanele cu lanţ „ASTRA" supoart cea mai mare incărcătură

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Amânarea concentrării studenţilor.** *Ministrul de război a dispus ca studenţilor înscrişi la Universitate, cari dau examene în seziunea aceasta, şi cari sunt ofiţeri de rezervă, să li-se acorde amânarea concentrărei până la toamnă.*

— **Chestiunea amplificărei apaductului.** Primăria oraşului Cluj a înaintat consiliului superior tehnic, un nou memoriu, cerând accelerarea lucrărilor în chestiunea amplificărei apaductului.

— *Căminul Studenţesc din strada Avram Iancu caută spre angajare imediată o bucătăreasă. — Administraţia.* 3582

— **Examenele Conservatorului.** *Duminecă, 8 Iunie 1924, se va ţine producţiunea a II-a de fine de an a elevilor Conservatorului. Executanţi: Elevii absolvenţi ai Conservatorului: secţia pian, vioară şi dramă.*

Program:

1. Liszt: „Legenda Sf. Francisc“ — pian — dra Silvia Spornic (cl. A. Voileanu).
2. Bach: „Ciaconna“ — vioară solo — dl Ioan Şerban (cl. R. Cionca).
3. Coşbuc: „Dasaratas“— baladă, declamare — dl Virgil Potoroacă (cl. I. Stănescu-Papa).
4. Schumann: „Etudes symphoniques“ — pian — dra Elena Dima (cl. A. Voileanu).

*

5. Nicodemi: „Refugiul“ — piesă — Act, II, scena IV, dnii Virgil Potoroacă şi Liviu Măcelariu (cl. I. Stănescu-Papa).
6. Liszt: „Rhapsodia nr. 12“ — pian — dl Titu Tarnavschi (cl. A. Voileanu).
7. Cehov: „Ursul“ — comedie într'un act — dl Ioan Cifrea, având de parteneri pe dra M. Miclescu şi dl I. Mihai (cl. Z. Bârsan).

Bilete se găsesc la dl A. Istrate, secretarul Conservatorului.

— **Uniformizare de preţuri.** Primăria Timişoara, a cerut oraşului Cluj să-i trimită un tablou de toate preţurile pieţii pentru a putea stabili o uniformitate de preţuri şi-a se putea orienta asupra diferitelor articole de prima necesitate.

— **Corespondenţa oficială.** Direcţiunea generală a poştelor a făcut cunoscut tuturor autorităţilor administrative, că pe viitor corespondenţa oficială care nu va fi redactată în limba română, va fi supusă la taxele corespunzătoare corespondenţii particulare, de oarece s'a observat adesea că au mai rămas în unele instituţii administrative obiceiul de a se redacta corespondenţa în limbile maghiară sau germană.

Cassa Băncei Marmorosch, Blank & Co., va fi deschisă dela 1 lunie dela 9—1, Luni şi Joi desemenea după amiazi dela 4—5.

— **Plecarea maestrului Bobescu în străinătate.** Maestrul gean Bobescu, dirijorul Operei române din Cluj va pleca săptămâna viitoare la Budapesta, Praga şi Viena. Domnia sa vă dirija mai multe concerte în aceste oraşe, iar la Viena va da împreună cu artiştii români aflaţi acolo, printre care se află şi tenorul Grozăvescu, un festival artistic.

Nu ne îndoim că arta cu care dirijează cât şi talentul de executant îi vor atrage şi peste hotare, aceleaşi laude ca şi acelea pe care Clujul niciodată nu i le-a precupeţit.

— **Combatarea muştei Columbace.** Ministerul de agricultură şi domenii a dat o circulară tuturor prefecturilor de judeţ şi primăriilor comunale, prin care se dau instrucţiuni precise relativ la combaterea muştei Columbace, care după cum se ştie a făcut mari ravagii printre vite în ultimii ani.

— **Inspecţii.** Eri dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului împreună cu primpretorii Moceanu, Balomir, revizorul şcolar B. Poruţ şi Cpt. Brudea, s'au transportat la Vijda, luând înţelegere cu fabricile de var de acolo pentru a procura cantitatea de var necesară pentru construcţiunile de şcoli şi s'a obţinut acest var cu 70 bani kgr.

Cu această ocazie s'a constatat de către Comisiune zelul vrednic de toată lauda, a dnei şi domnului învăţător Varga, ungur de origină, în propunerea limbei, geografiei şi istoriei neamului. Nu tot acelaşi zel însă s'a constatat în Comuna Dorolţ, unde copii din şcoala maghiară nu ştiau nici cum se numeşte ţara şi regele nostru, iar în vechea biserică reformată de acolo s'a găsit tricolorul maghiar atârnat pe catapetesamă.

*

EXPOSIŢIA permanentă de MOBILĂ. Asociaţiei Industriaşilor din ARAD Str. Gen. BERTHELOT visavis cu teatrul. Bogat asortiment dupa planuri artistice, preţuri, convenabile, execuţie garantată. Vizitaţi sau cereţi oferte! Fondat 1904. 3566

ORA 2 P. M.

Descoperirea falsificatorului de mandate postale — Falşificatorul este fost poliţist — Cum opera el?

Oradea-Mare. — Poliţia din Bucureşti a arestat pe fostul poliţist Ludovic Demiski care se îndeletnicea cu falsificarea mandatelor postale. Demissi a fost găsit la Hotel Louvre din Capitală, ducând un tr i de orgii. El a fost înaintat poliţiei din localitate pentru continuarea cercetărilor.

Încă de pe când era poliţist, Demiski falsifica mandate postale. Având o rudă şef de poştă la Bratca, el cumpăra mandate din Oradea-Mare şi mergea acolo, unde în timpul prânzului le complecta, stampila şi introducea fără ştirea nimărui în teancul de mandate al oficiului. Mandatele expediate pe numele lui la Oradea-Mare şi le încasa la reîntoarcere. Alte mandate au fost trimise pe adresa negustorului Ambrozie Grama din Bucureşti, unul de 7000, altul de 5000 şi un al treilea de 10.000 lei. Altă serie de mandate false au fost trimise pe adresa unui prieten din Braşov, care fusese din vreme avizat că îi vor sosi bani dela mătuşa lui din Bratca.

Din cercetările făcute până acum de însuşi dl Catana, prefectul poliţiei, rezultă că Demiski a escrocat în felul acesta suma de 86.000 lei, şi se crede că mai sunt sume încasate fals. Lipsând însă un control mai amănunţit la Postă, deocamdată nu se poate şti suma complictă. Demiski şi-a recunoscut vinovăţia şi a fost înaintat portretului din localitate.

Ziua eroilor la Beiuş

Oradea-Mare. Trupa de diletanţi din localitate a jucat la Beius, în ziua eroilor, frumoasa piesă a lui Ventura „Curcanii“. Reprezentaţia a fost admirabil reuşită.

Noui amănunte în chestia bancnotelor false

Oradea Mare. — Pentru complectarea amănuntelor descoperite la Cluj, poliţia locală a descoperit că cei doi falşificatori au cumpărat în Oradea Mare o căruţă cu cai de la un ţăran plătind în bancnote de 1000 lei falşe. Ţăranul reclamând poliţiei, ei a putut fi descoperiţi la Huedin datorită faptului că uitase să scoată firma căruţei cumpărate, pe care se afla numele ţăranului proprietar.

Hotărîrea Sindicatului ziariştilor minoritari împotriva falşilor ziarişti

Oradea-Mare. — Sindicatul ziariştilor minoritari secţia Oradea-Mare constatând că un mare număr de indivizi se prezintă ca ziarişti la întreprinderi şi autorităţi, încercând prin ameninţări să stoarcă sume mari de bani, şi apreciind că aceştia strică prestigiul profesioniştilor adevăraţi, a luat hotărîrea de a aduce la cunoştinţa tuturor că oricine se prezintă ca ziarist minoritar fără o legitimaţie a Sindicatului să fie dat pe mâna poliţiei.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi
Infrăţirea Poporului
care va apare Joi 12 Iunie.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a la libraria LEPAGE Cluj. 2744-1

Prin telefon de la corespondenţii noştrii

Vizita A. S. R. Principelui Carol la Baia Mare

Baia-Mare. A. S. R. Principele Carol însoţit de d. Paul Grecianu a vizitat topitoriile de aur din Baia Mare şi Academia de pictură, exprimându-şi satisfacţia pentru cele văzute. Seara a asistat la o reprezentaţie la Teatrul maghiar, după care a avut loc un banchet la hotelul Ştefan.

Conferinţa Micei Antante

Bucureşti. Conferinţa din acest an a Micei Antante se va ţine în ziua de 6 Iulie la Praga. In această conferinţă, după unele ziare din Praga, nu se va discuta sub nicio formă chestiunea Basarabiei.

Tirana a fost ocupată

Bucureşti. Ultimele ştiri sosite anunţă că după mari şi crâncene lupte insurgenţii albanezi au ocupat Tirana. Trupele guvernamentale se retrag în dezordine.

Consiliul de miniştri

Proectul de lege pentru reglementarea factorilor de energie. Pentru ajutorarea populaţiei din jud. Sălaj

Bucureşti. Membrii guvernului au ţinut un consiliu sub preşedinţia dlui I. I. C. Brătianu, D. Tancred Constantinescu, ministrul industriei, a făcut un larg expozeu asupra legei pentru reglementarea factorilor de energie. Proectul a fost aprobat de Consiliu şi se va depune în curând în Parlament. D. General Moşoiu a arătat consiliului situaţia dezastruoasă din judeţul Sălaj, unde întreaga recoltă a fost compromisă, cerând să se ia măsuri pentru ajutorarea populaţiei.

Desbaterile Parlamentului

Bucureşti. — La Cameră d. D. R. Ioaniţescu a adresat o comunicare dlui ministru al industriei şi comerţului, relevând situaţia privilegiată a fabricelor de hârtie. De asemenea a adresat o interpelare dlui ministru de război, întrebând ce se face pentru populaţia dăunată de explozia dela Cotroceni. D. Iacobescu a cerut să se ia măsuri din timp pentru plata sporului de 5 procente acordat învăţătorilor. Se întră în ordinea de zi, d. Cordoş vorbind asupra legei pentru reorganizarea judecătorească.

La Senat, după comunicări făcute de dnii Stelian Ioanovici şi Ghibănescu, se ia în discuţie legea pădurilor comunale

Mari schimbări administrative

Braşov. — Se anunţă din cercuri vrednice de încredere că guvernul intenţionează a face schimbări radicale în administraţia judeţeană şi comunală din Braşov.

Prinderea unei bande de spărgători de vagoane

Braşov. — Poliţia gării, sesizată de numeroase furturi săvârşite în gara Braşov furându-se, prin spargerea vagoanelor, mari cantităţi de mărfuri de coloniale şi îmbrăcăminte, a întreprins minuţioase cercetări pentru aflarea autorilor. Eri, în adevăr, a putut aresta pe magazinerul Iosif Pegy, Valos Imre şi Vlaicu Ion, cari spărgeau vagoanele. De asemenea a fost arestat chelnerul Franz Schiell, care se ocupa cu desfacerea obiectelor furate.

Un muncitor se strangulează de mizerie

Reşiţa. — Eri dimineaţa s'a găsit cadavrul muncitorului Nicolae Pogaşu strangulat din cauza mizeriei.

Criza de guvern din Franţa

Paris. Faţă de refuzul socialiştilor de a da orice concurs oricărui guvern care ar primi puterea din mâna actualului preşedinte al republicei, d. Herriot a comunicat dlui Millerand că îi este imposibil să compuie guvernul.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 8401

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

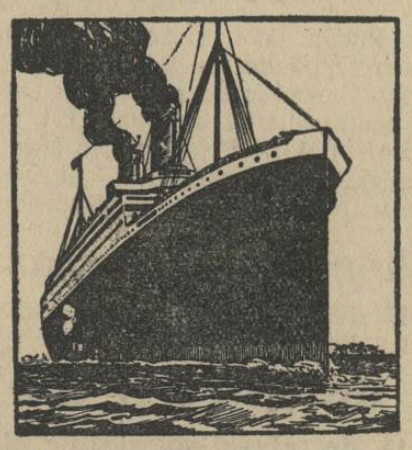

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

1 Franc-8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog
8

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3018 3018

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. Nr. 1099 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Marți 10 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ. I. 585

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

O comparație politică ce nu are realitate

Dl N. Iorga, cu spiritul său corosiv când voește, a censurat cu o sângeroasă, dar legitimă ironie, comedia desfășurată la Arenele Romane din București sub președinția bătrânului general Averescu, pastișind pe Mussolinni, cu închipuirea deplasată, ca omul a cărui bătrânețe este pecetluită de cea mai desfrânată guvernare din câte au existat vre-odată în țara românească, poate poza în renovatorul energiilor morale și naționale ale neamului.

Dl N. Iorga, prin ploaia de săgeți ascuțite cu care țintește atât de bine în presumțiile ridicole ale generalului pensionar, a rătăcit în treacăt, o săgeată și în partidul liberal, care, greșit și falș dirigiută nu-și poate nimeri scopul și ținta.

Dl N. Iorga face în ultimul număr din „Neamul Românesc" o comparație între mascarada organizată sub comanda civilă a generalului Averescu și Congresul pe care organizațiile partidului național-liberal din Oltenia l'au ținut acum câteva zile în Craiova.

Comparația aceasta nu are la baza ei nici un temei; ea nu e construită pe nici o realitate.

Congresul organizațiilor part. național-liberal din Oltenia, ca și congresul organizației partidului național-liberal din Argeș constituesc normale și firești manifestații politice, pe când comedia averescană din Arenele Romane a avut caracterul excepțional al unei demonstrații politice cu un scop precis — cu un unic scop.

Forța reală a unui mare partid — cum este partidul național-liberal, — ca și vitalitatea exercică a unui organism sănătos, clocotind de energii, de prisos de viață, simte nevoia manifestațiilor, așa cum forța unui geniu creator simte nevoia necruțătoare de a se descarcă în opere de artă. Manifestațiile de la Argeș și Craiova — ca și cele care vor urma — sunt afirmarea forței reale a partidului național-liberal, a solidarității numeroase între membri acestui partid, ci mentați, prin puterea ideilor. într'un bloc, de-asupra căruia flutură mândru steagul românismului.

Aceste manifestații nu sunt însuflețite de o tendință excepțională, nici nu au un scop de imediată realizare.

Cu totul alt caracter a avut adunarea averescană de la Arenele Romane: ea a fost o demonstrație în vederea unui singur scop.

Bătrânul general Averescu a vrut se demonstreze — Cui, o știe și dumnealui care a comunicat secretul lui Polichinelle intimilor din Statul său major — că în ciuda falimentului moral și politic al guvernării sale, țara îl impune unei vii oare guvernarea României.

Că demonstrația a sfârșit în fiasco și ridicol, asta este în logica lucrurilor data fiind situația dlui general Averescu în opinia publică și în psihologia populației rurale, care acum, cu ochii desmeticiți din vijelia de sânge a războiului, vede limpede că ceea ce luase în chip de icoană, nu este de cât un Vasilache la penzie.

Dl N. Iorga mai afirmă în articolul său un lucru, care de asemeni este lipsit de orice temei.

Dsa ne spune că, Congresul organizațiilor partidului național-liberal din Oltenia e un răspuns pe care acest partid îl dă intrunirei averescane din Arenele Romane.

Un partid serios cum este partidul național-liberal, nu răspunde de cât la acte serioase, la acte care merită cu răspuns.

Ori după cum afirmă și dl N. Iorga, și cu câtă virulență!

Intrunirea averescană dela Arenele Romane a fost un imens un lamentabil caraghioziac

Crâmpee de polemică

Non-sens

„Lupta" vorbind de partidul țărănist și de acuzația — justificată de altminteri — de revoluționarism ce să aduce acestui partid scrie:

„Revoluționarismul este un nonsens pentru un partid al proprietății țărănești mici și mijlocii."

Perfect adevărat!

Dar tocmai aci stă absurditatea partidului țărănist din România: dl Mihalache, în locsă se sprijiue pe drepturile proprietății rurale mici și mijlocii — drepturi sacre prin secularul sacrificiu de muncă, stăruința în românism și sânge generos — să bizue pe revoluționarismul de carnaval al veselului a „juilssenz" dr. Lupu și pe tenebroasele utopii ale ministrului ex-nihilist C. Stere.

O paingenire

Dl general Averescu, amicul și patronul politic al dlui Tăslăuanu care a inspirat doctrina economică a partidului poporului, a primit grotesca defilare a cetelor sale electorale, lângă mormântul eroului necunoscut!

Actele electorale au trecut, zilele au trecut și ele, cum a trecut și legende generalului Averescu. Un fapt însă a rămas ca o rană nemeritată în conștiința românească: prin ce aberație n'a permis generalul politician să amestice umbra glorioasă — a eroului — necunoscut în promiscuitatea cetelor lui electorale?

Prevestire sinistră

„Indreptarea" a publicat un articol intitulat: „Ridicolul oamoară". A doua zi după acest articol a urmat mascarada averescană dela Parcul Carol din București, iar astăzi generalul plagiator al lui Mussollini e mort în virtutea însă-și a maximei înscrise de „Indreptarea".

Rolul scoalei si al bisericei

Cuvintele înțelepte ale I. P. S. S. Mitropolitului Primat

In ședința de Sâmbătă a Senatului, I. P. S. S. Mitropolitul Primat, dr. Miron Cristea, vorbind la legea pentru reforma învățământului primar, a făcut observațiuni și constatări demne a fi cunoscute în cât mai largi pături. Pornind dela analiza împrejurărilor morale de astăzi, I. P. S. S. a relevat adânca necesitate a reveniret la învățământul cu caracter național creștin, ca singurul sistem de învățământ în stare să canalizeze cu succes forțele noastre vii către o mai intensă activitate intelectuală. Invățământul pur educativ nu poate fi suficient. Școala nu e menită a servi numai învățăcilor un mănunchiu de cunoștințe abstracte, ci rolul său este să creieze ființe morale perfect echilibrate sufletește și intelectualicește.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat nu găsește îndestule cuvinte de admirație pentru proectul dlui ministru Anghelescu, care, din acest punct de vedere, nimic n'a scăpat din vedere. Noua lege a învățământului primar dă o nouă structură școalei românești, îndreptând-o pe făgașul marilor realizări intelectuale. Atentă la realitatea sufletului nostru național, legea îmbună educația propriu zisă cu trebuințele sufletești ale întregului popor, dând învățământului religios în școală locul de cinste ce i se cuvine. Intre învățător și preot se creiază astfel o colaborare permanentă și activă. Școala devine un laborator de naționalism și creștinătate în care sufletul național se purifică și se înalță către un ideal de viață mai senin.

Reforma învățământului primar astfel concepută, a spus I. P. S. S. Mitropolitul Primat, era o imperioasă poruncă a vremurilor prin care trecem. Războiul ni a sdruncinat sufletește și ni-a abătut de pe calea firească a tradiției. Vechile și bunele principii de cinste, de respect a valorilor, de conștiinciozitate și seriozitate în raporturile sociale au dispărut, făcând loc unei triste anarhii morale, pe care nimic nu o poate combate cu mai mult succes decât școala și biserica, lucrând mână în mână.

Cuvintele pline de înțelepciune ale I. P. S. S. Mitropolitului Primat sânt desigur cea mai bună satisfacție pentru munca dlui ministru al instrucțiunei publice și, venite dela capul Bisericei noastre naționale, sânt pentru țară un prea frumos îndemn.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi
Infrățirea Poporului
care va apare Joi 12 Iunie.

Savanți francezi în Cluj

Conferința D-lui Prof. Breuil

Arta paleolitică — Cuvintele dlor Prof. N. Bănescu, și Em. Racoviță

Sâmbătă seara a avut loc la Biblioteca Universității în fața unui public foarte numeros conferința dlui Breuil, profesor de Paleontologie umană la Sorbonna spre: *Arta paleolitică.*

Dl Prof. N. Bănescu, rectorul Universității a prezentat pe dl Breuil, publicului auditor, exprimând savantului francez bunele sentimente pe care Universitatea cât și acest public și le manifestă pentru tot ce e cultură și civilizație franceză.

Dl Prof. Emil Racoviță scoțând în evidență meritele științifice ale dlui Breuil și în domeniul speologiei, transmite acestuia salutul de bună venire a Institutului de Speologie și dorește ca dsa să continuie a ne vizita și în anii următori pentru a contribui cu erudiția sa la cunoașterea problemelor de speologie și paleontologie, pe care le desvăluie cercetarea amănunțită a peșterilor și la noi.

Conferința. Primele resturi fosite omenești

Mulțumind profesorilor și publicului pentru dragostea arătată științei franceze și primirea făcută, dl Breuil, cu o voce limpede, sonoră, cu privirea veselă, trădând un entuziasm tineresc și idealismul cercetătorului îndrăgostit de știința sa trece la expunerea interesantei sale conferințe: *Arta paleolitică.*

Cele mai vechi resturi umane ce s'au găsit nu reprezintă decât pe cei mai recenți dintre oamenii care au locuit pământul odată cu renul, rinocerul, bisonul. Aceștia au luat locul altor populații omenești și mai primitive ce au trăit cu mii și mii de ani înainte.

Toate resturile omenești, găsite mai ales în Franța nu reprezintă deci, decât cel mult viața omenească de la sfârșitul diluviului.

După forma craniului se pot totuși distinge trei rase umane vechi, care au colaborat la civilizația timpului.

Rasa *Cro-Magnon,* cea mai superioară ca evoluție, echivalând cu rasa albă de astăzi (cu craniul dolichocefal), ale cărui resturi foarte abondente s'au găsit în Dordogne; rasa *Grimaldi* (neagră) în Italia cu craniul brachicefal și o rasă asemănătoare cu cea galbenă de azi, craniul dolichocefal turtit pe laturi, găsită în Franța și Germania (*Neanderthal*); din ea s'ar trage Eschimoșii de azi.

Cu mult mai numeroase decât resturile omenești sunt instrumentele de luptă și de artă ale omului de pe acea vreme, care ne permit să deosebim o scară progresivă în desvoltarea civilizației paleolitice.

Acestea sunt pumnale, vârfuri pentru săgeți, harpoane dălți etc., întrebuințate ca arme de luptă și de trai.

Dar în afară de aceste instrumente din piatră șlefuită, găsim alături de ele și încercări de artă fie pe pereții peșterilor, fie pe oase: gravurile animalelor contimporane: mamutul, renul, calul leul, chipuri de oameni, sculpturi cu același subiect și chiar picturi în roșu și negru.

Cele mai vechi instrumente datează din etajul cheleean, pietre cioplite colțurat grosolan și piatra de lance; în mousterian piatra se modelează după necesitățile mai variate ale gospodăriei omului, în solutreean industria lithică e în plin progres, pietrele sunt artistic cioplite, se fac săgeți și vârfuri de suliță; iar în magdelenian, ultima parte a paleolithicului industria pietrei decade și locul i-l ia osul.

Observători atenți ai lumii înconjurătoare, artiștii epocei paleolithice au redat nu numai formele dar și mișcările animalelor pe care le vânau cu o precisiune uneori uimitoare. Figurile de oameni sunt ceva mai puțin reușite. Numeroasele proecțiuni: desenuri și fotografii arătate de dl Breuil au evidențiat pe deplin arta strămoșilor noștri din paleolithic.

In general se poate observa o mare deosebire între arta paleolitică occidentală (Spania, Franța, Italia) și cea centrală și orientală, (Moravia, Ucraina, lângă Kiew).

De remarcat sunt desenurile din peștera de Altamira (Spania) și mai ales bisonii sculptați din argilă în o peșteră din Variége (Franța).

Figurile femenine găsite în peșterile din Dordogne sunt sculptate în steatită și se aseamănă cu femeile Boșimanilor actuali; figuriue masculine și statnete cu metacarpiene de mamut, oase de mamut desenate artistic s'a găsit în Moravia.

Uneori figurile reprezintă chiar mișcărei (reni cari se lupta, cerbi care fug).

Sculptura e foarte desvoltată în magdolenian, aici avem și desenurile care aduc aminte de Eschimoșii de azi (pești, capete de marmotă, cerb).

In grota dela Mantespan (Pirinei) din magdalenian s'a găsit (1923) un urs culcat în atitudinea sfinxului sculptat în argilă lung de 1 m. 10 și un întreg museu preistoric.

In ultima parte a epocei paleolitice decorația e foarte caracteristică.

Arta încetează însă brusc odată cu perfecționarea harpoanelor, când triburile nomade de vânători sunt înlocuite de populații sedentare: păstori și agricultori (epoca neolitică).

Marți, prof. Breuil va continua interesanta sa conferință, ocupându-se de pictura în epoca paleolitică.

Festivalul școalei civile de fete

Școala civilă de fete de sub conducerea dnei Bozac a dat ieri după masă un foarte reușit festival în beneficiul școalei, cu un program bogat și mai presus de toate, curat românesc. Aceasta o accentuăm în deosebi, pentru-că nis'a dat uneori prilej să asistăm la represintații școlare, unde nu s'a cântat nimic românește.

Corul, foarte bine instruit de dna prof. Milea, a executat „Imnul regal" și alte trei bucăți, cu deosebită preciziune și măiestrie. Eleva Ana Rusu cl. IV. a recitat foarte bine și cu mult sentiment poezia „Imnul întregirei" iar Zoița Poruțiu cl. II. în recitarea poeziei „Scrisoarea unei orfane de războiu" a înduioșat publicul până la lacrimi. Au mai recitat poezii elevele Minerva Sima și Leontina Bochiș, cl. II. Cea dintâi, cu mult temperament o poezie umoristică, iar cealaltă o poezie smulsă din sufletul nostru: Banatul.

Producțiunile de dans și gimnastică de-asemenea au fost cât se poate de reușite. Mai ales dansul „Tărășelul" a fost admirabil și a trebuit repetat.

Festivalul s'a încheiat cu piesa „Cinel-cinel" de V. Alexandri, jucată de elevele claselor III. și IV. Despre producțiunile teatrale a elevelor de școală nu se poate scrie decât bine. Jocul lor întotdeauna e bun, ca și sufletul lor. Au interpretat atât rolurile bărbătești, cât și cele femeiești. Eleva Maria Chiorean a fost neîntrecută în rolul boerului, iar Ana Rusu a fost foarte drăguță în rolul flăcăiașului Graur. Maria Galoș, în interpretarea rolului Smărăndiței a fost ca o adevărată artistă. Tot așa Oltean Livia, a știut să ne redea cât se poate de fidel mândria fetei de boer. Nu știm, ce superlative să găsim, pentru a caracteriza jocul natural, drăguț, al Virginiei Gârbovicean în rolul Floricăi. Rozalia Barna, Livia P. Moldovan deasemenea au știut să ne redea două drăguțe fete de boer îmbrăcate în costum țărănesc. Au mai jucat și alte eleve în roluri secundare, cât se poate de bine.

Pentru teatru elevele au fost instruite de dna profesoară Florica Zugrav, iar la gimnastică și dans de dna Mateescu. Au procurat publicului extraordinar de numeros, care a luat parte la producție umplând sala până la ultimul loc — o după amiază cât se poate de plăcută.

Producția a II-a a elevilor Conservatorului

Eri la orele 3 d. a. a avut loc în sala Teatrului Național a doua producție de fine de an a elevilor absolvenți ai Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj.

Producția s'a început cu minutata „Legendă a Sf. Francisc" de Liszt bucată, pe care a executat-o la pian cu îndemânare și cu mare elan dra Silvia Sporniic, elevă a dnei Voileanu.

Dl Ioan Șerban din clasa dlui R. Cionca a cântat la vioară „Ciaconna" de Bach, bucată foarte grea peste ale cărei dificultăți dl Ioan Șerban, a izbutit să treacă.

Dl V. Potoroacă, absolvent al clasei dlui Stănescu-Papa a declamat balada „Dasarabas" a lui S. Coșbuc. Desigur dl Potoroacă are unele însușiri, însă îi trebuie muncă multă încă pentru a șlefui un talent merituos.

S'a executat apoi „Rapsodia" No. 12 la pian de către dl Titu Tarnavschi, elev al dnei Voileanu. N'avem decât bune cuvinte pentru dl Tarnavschi, care a dovedit în execuția rapsodiei calități distinse pentru pian.

Dnii Măcelariu și Potoroacă au jucat un act din melodrama „Refugiul" lui Dariu Nicodemi. Ambii, obișnuiți cu scena din rolurile jucate în piese reprezentate pe scena Teatrului Național, au făcut dovada unor silințe pe care însușiri artistice le ajută suficient.

Producția s'a terminat cu comedia într'un act „Ursul" de Cehov. A jucat dnul Ioan Cifrea, având ca parteneri pe dra Miclescu și dl I. Mihai.

Caşi producția din Dumineca trecută, producția de eri a dovedit că la Conservatorul din Cluj se muncește cu folos și cu dragere de inimă. Fără să însemne revelația unui talent deosebit, producția de eri a fost în măsură să arate cât este de necesară și de utilă o instituție ca aceea a Conservatorului pentru pregătirea elementelor românești din Ardeal din ce în ce mai numeroase cari își închină puterile artei.

Activitatea societății invalizilor de războiu, secția Cluj

Un apel către publicul clujan

Societatea invalizilor de războiu, secția regională Cluj și-a ținut adunarea generală anuală sub președinția dnei dr. Teodor Mihali. Comitetul diriguitor, compus din dna prezidentă, d. col. în retragere Ioan Telia, directorul regionalei, și d. intendant col. în retragere Ioan Săplăcan, a prezentat raportul despre activitatea secțiunei în anul 1923, până la zi, din care rezultă că s'a primit de la centrala societății din București suma de 642.500 lei în numerar și 200 rânduri de haine în valoare de 244.000 lei. Din acestea s'au distribuit invalizilor incapabili de muncă, fără deosebire de naționalitate și confesie 449.100 lei și toate hainele.

Precum se vede, activitatea secției regionale din Cluj a societății invalizilor din războiu a avut o frumoasă activitate. Pentru a duce însă mai departe această frumoasă operă de caritate, societatea face apel la toți oamenii de bine să se înscrie, în cât mai mare număr, ca membri ai societății. Ajutorarea este o datorie morală dela care nu ne putem sustrage. Societatea invalizilor de războiu ar putea crea dacă ar avea tot sprijinul public, institute de ajutor mult mai eficace decât împărțirea darurilor sale modeste de până acum.

Oricine vrea să ajute cu ceva la alinarea suferințelor invalizilor, se poate înscrie membru donator, plătind odată pentru totdeauna suma de 500 lei, sau membru aderent plătind suma de 5 lei anual. Biroul secțiunei Cluj se află în strada Andrei Mureșanu 20.

In viitorul număr din „Pagin Culturală":

„Noua Recepție dela Academia Franceză"

ABATELE BREMMOND.

Sportul în Cluj

Rezultatul întrecerilor de ieri

Universitatea-A. T. E. 3:2 (0:0)

Match pentru cupa „Camp". Arbitru: Nagy L.

După o luptă înverșunată și plină de sensații U. reuși să înfrângă primul său adversar în seria de matchuri pentru cupă, obținând o victorie bine meritată. Ambele echipe s'au prezentat pe teren în cea mai completă ordine de bătae, astfel că rezultatul s'ar putea numi real, dacă alegii la olimpiadă din U. ar fi fost complect restabiliți de călătoria la care i-a supus dl Suciu, acum în vilegiatură la Veneția.

Cele două echipe în aparență egale. Inaintarea este totuși cu o clasă mai mai bună. U. a avut ieri câteva acțiuni strălucite, cari ar face cinste și celor mai reputate echipe europene. Din nefericire nu putem spune aceleași lucru despre întreg jocul. Atacurile conduse cu măestrie de neobositul Guga, bazate pe extremi, nefiind îndeajuns susținute de halfi, au fost toate oprite de apărarea sigură și energică a adversarului. Piasarea și întreaga activitate a halfilor a lăsat foarte mult de dorit. In prima repriză apărarea imediată lucrează ireproșabil, îndeosebi degajările lui dr. Hirsch au plăcut foarte mult. Imediat după ce U. câștigă conducerea prin cel mai frumos goal al sezonului lansat dela 20 m. de excelentul Guga, ATE. egalizează. Cu aceasta începe nervositatea obișnuită a ansamblului universitar. Greșeli peste greșeli se fac atât la apărare cât și la atac. Urmează un haos. Becii trec de halfi, înaintașii de beci astfel că U. dezorganizat, nu mai conduce atacuri serioase ci se mărginește la apărare. Ar fi timpul suprem să se știe odată pentru totdeauna locul fiecărui jucător și să nu se mai facă schimbările deplorabile în decursul jocului, cari numai la rezultat bun nu pot duce. In special trebue să spunem că înaintarea Universității, este prea moale, nu urmărește mingea și ezită în situații sigure. Guga a fost cel mai bun, cel mai agil om de pe arenă. Bonciucat vădit obosit și-a dat totuși goalul lui tradițional. Restul înaintașilor n'a atins forma de altădată. Dela arădani am putut multe învăța. Am admirat în schimb calmul, disciplina, apărarea puternică, înaintările fulgerătoare și voința de a învinge. Din ATE remarcăm pe interdreapta, Pusakas, Genczy, Weichelt și Rémay. Dacă și la U. domnia voința fermă de a învige se putea realiza o victorie superioară de cel putin 4:0.

Arbitrul foarte coreet.

Cronicar

„Infrățirea Poporului"

Joi, 12 Iunie a. c. va apare ziarul scris anume pentru popor: „INFRAȚIREA POPORULUI". Apărând săptămânal în 8 pagini, cu numeroase clișee și cu un bogat și variat cuprins,

„Infrățirea Poporului"

prin felul cum va fi redactată, va fi cea mai bună, mai plăcută și mai instructivă foae populară din Ardeal.

Cereți deci cu toții, Joi 12 Iunie

„Infrățirea Poporului"

Inscripții

Sărbătorirea dlui dr **C. Anghelescu.** — Elevii liceului Carol din Craiova au sărbătorit deunăzi în Rumnești pe un fost elev al acestui liceu, care prin muncă, stăruință și o rară puritate a vieței a ajuns să ocupe în această țară cele mai multe demnități, intelectuale, politice și sociale: dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice.

Dl Dr. C. Anghelescu a avut multe și meritate satisfacții în viață: stima și admirația dată omului de știință, consacrarea politică prin ocuparea celor mai înalte demnități în Stat, mulțumirea proprie de a se fi închinat săvârșirei unor mari opere cu cel mai veridic caracter intelectual și național.

Nu e nevoie să fii profund și escepțional psiholog pentru a ghici că dintre toate mulțumirile pe cari viața le-a dat omului care le merită cu prisosință; omagiul elevilor liceului Carol din Craiova a constituit pentru dl Dr. C. Anghelescu cea mai delicată și emoționantă satisfacție sufletească.

Cred că în clipa aceia, în ochii săi uzi, prin perdeaua genelor înclinate, au treeut marginile cele mai duioase, cele mai mișcătoere, poema feerică plină de parfumul cel mai suav, poema copilăriei, care în perspectiva anilor duși nu e de cât lumină și nuanțe roze.

Și poate la o clipă, luat de halucinația amintirei, a avut senzația că este un copil în pragul adolescenței, retăcut printre școlari cari dau prinosul lor de candidă admirație savantului profesor, omului politic consacrat, părintelui sufletesc al școalei românești.

...Liceul Carol din Craiova pe care îl ilustrează omul de știință, omul politic și omul școalei, Dr. C. Anghelcscu a dat elevului celui mai distins din generația lui emoția cea mai fermecătoare, de cea mai delicată mulțumire sufletească din câte le-a avut într'o carieră de meritate izbânzi.

Liceul Carel poate, la rându-i, fi mulțumit de modul cum a socotit că trebue să plătească un tribut de recunoștință sufletească față de un om care l'a acoperit de strălucire.

Diodor.

Inspecțiile dlui Prefect Mureșanu

In cursul săptămânii trecute dl. Sept. Mureșanu, prefectul județului Cojocna, a inspectat următoarele comuni: Sărmaș, Tăgșor, Cămărașul deșert, Mociu, Someș Sat, Huedin, Zamsâncraiu, Călățele, Mucenicii Neamului, Nădășel, Vișta, Măcău, Dorolț, Gârbău, Agireș. Bagora. Pătrindul Mare, Tamașa, Cupolac, Arghiș, Tic, Hoda, Drag, Aschileul Mare și Mic, Borșa, Apahida, Feleac și Bonțida.

Dl Prefect Mureșan inspectând ieri, Duminecă, comunale Feleac, Rediu și Aiton, și găsind cârciumele evreilor Leger Francisc și Solomon David deschise și foarte murdare, i-a pedepsit pe fiecare cu câte 5000 lei amendă, intervenind în acelaș timp și la administrația financiară pentru a se ridica brevetele acestor comercianți mărăviți.

Dl Prefect Mureșanu a plecat astă dimineață în inspectarea plășilor Ormeuiș și Teaca.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7

Răspândiți „Infrățirea"

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACȚII
Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
(fost Magazinul Segesváry).
3368 **Vopseli,** Lloyd
Articole de Coloniale
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

3240
MARE OCAZIUNE!
MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.
Pune în vânzare cu începerea de la **1 Iunie 1924** un mare stoc de mărfuri ultimele nouătăți mătăsuri, stofe, stofe de mobilă, pânzeturi, zefirură, crepoane, marchizeturi, covoare și linoleum ect.
Cu prețuri de Engros la detail!

Turneul Teatrului naţional din Cluj

Convorbire cu dl Z. Bârsan, dir. Teatrului naţional din Cluj

S'au dat 20 reprezentaţii în diferite centre ale Ardealului — Marele succes al ansamblului Teatrului naţional — Cum au fost primiţi artiştii? — O doamnă profesoară joacă „Trandafirii Roşii" cu fete ale şcoalei normale — Cabinele artiştilor transformate în cotețe de găini — Comparaţia dlui Zaharia Bârsan între publicul din Ardeal de acum şi cel de odinioară

După cinci ani de activitate Teatrul Naţional din Cluj, mulţumită ajutorului dat de ministrul Artelor, a putut întreprinde primul său turneu oficial în oraşele din Ardeal şi Bănat, jucând pretutindenea următoarele piese atât de aplaudate şi la Cluj: „Trandafirii roşii", „Vicleniile lui Scapin" de Moliére şi „Morcovel" de Jules Renard.

Faptul că activitatea Teatrului Naţional clujan a trebuit până acum să se mărginească la consolidarea acestei instituţii aici la Cluj, a făcut ca eminenta noastră trupă teatrală, deşi foarte aşteptată şi dorită în provincie, să nu poată merge până acum în turneu. Această afirmare că a fost dorită şi aşteptată este verificată de călduroasele primiri cari i s'au făcut pretutindenea în toate oraşele unde s'a jucat. Deşi era cel din urmă turneu al acestei stagiuni, şi lumea era după un şir întreg de turnee autorizate şi neautorizate, totuşi reprezentaţiile Teatrului Naţional au fost bine primite de un public foarte numeros. Ansamblul clujan, pus sub directa conducere a directorului Teatrului Naţional dl Zaharia Bârsan, s'a impus prin toate părţile, atât în faţa spectatorilor români cât şi minoritari. Dovadă sunt elogioasele articole de prin toate gazetele româneşti şi minoritare de pretutindenea. Avem înaintea noastră de pildă gazetele maghiare dela Arad şi cele săseşti dela Sibiu, care vorbesc în termeni extrem de elogioşi despre piesa „Trandafiri Roşii" şi despre „ansamblul extrem de îngrijit şi corect al artiştilor".

In deosebi dl Zaharia Bârsan, cunoscut şi iubit în Ardeal şi Bănat încă din timpurile din înainte de unire, a fost primit pretutindenea cu mare entuziasm.

I s'au dat flori şi cadouri, între cari cel mai ales a fost o perină cusută cu mare artă în motive româneşti în marile ateliere de ţesetorii naţionale de sub conducerea doamnelor române din Orăştie.

*

Prin acest turneu, atât de reuşit, numele Teatrului Naţional din Cluj şi a deschis o cale largă spre inima provinciei. Suntem siguri că ori de câte ori se va anunţa acest turneu, lumea va veni cu toată încrederea, ştiind că va vedea spectacole alese şi conştiincios pregătite.

Pe lângă partea pură artistică, d. Zaharia Bârsan a înţeles să facă şi propagandă culturală atât de utilă, deschizând larg aşa cum o făcea pe vremuri porţile teatrului tineretului şi şcolarilor, în mod gratuit.

Pe lângă părţile frumoase ale turneului s'au înregistrat şi câteva amărăciuni juste. Astfel, de pildă Ungurii din Târgu Mureş au zădărnicit venirea artiştilor români şi sub pretextul că sala e ocupată, au rugat Teatrul Naţional să renunţe la reprezentaţie. Un alt lucru supărător semnalat de corespondenţii noştrii a fost indiferenţa inexplicabilă şi scandaloasă a unor intelectuali şi autorităţi faţă de un turneu ca acesta, în frunte cu un om ca d. Zaharia Bârsan, care, în calitate de director al celui dintâi teatru al Ardealului românesc mare actor, dramaturg şi poet vestilor şi pregătitor al întregirei neamului ar fi meritat din partea autorităţilor şi publicului din unele oraşe o primire cu mult mai călduroasă.

Sperăm însă ca această răceală, provenită, nu din reavoinţă ci din totala lipsă de cultură a unor Români unguriţi, va dispărea pe viitor.

*

Pentru a afla şi alte amănunte referitoare la acest turneu, am rugat pe dl Z. Brsan să binevoiască a ne comunica ce impresii a cules cu prilejul acestui turneu?

Ce ne spune dl Zaharie Bârsan. Neîngrijirea sălilor şi cabinelor de tatru.

— „Pe cât am fost de mulţumiţi de publicul spectator din toate părţile, — ne-a spus d-sa — pe atât am rămas de surprinşi de unele neglijenţe din foarte multe oraşe: anume enorma neîngrijire a sălilor de teatru şi, mai cu seamă a scenelor şi a cabinelor artiştilor, cari au fost siliţi în profesiunea lor frumoasă şi curată sufletească să se îmbrace în cabine în cari nu s'a măturat şi nu s'au curăţit paiangenii de luni de zile. Intr'o localitate a trebuit să punem servitorul teatrului ce ne însoţea să dea afară găinele ce erau prin cabine şi să rânească gunoiul din ele.

Ar trebui un îndemn de sus ca acestea teatre, în care se face slujbă artistică cinstită să fie cel puţin aşa de curate, ca şi o tindă de biserică".

Un abuz la Braşov

„Corespondentul nostru dela Braşov — am spus noi — ne-a scris că înainte cu câteva zile de reprezentaţia „Trandafirii Roşii", doamna Maria Popescu-Bogdan şi-a permis să joace — fără încuviinţarea dvoastră — aceeaşi piesă, cu elevele şcoalei „Domniţa Florica".

„Este adevărat, — a încuviinţat dl Zaharia Bârsan — şi adaog că eu consider acest lucru drept o impietate. Dacă dna directoară ar fi făcut măcar formalităţile de a cere învoirea mea, care uzanţă este impusă chiar şi de lege, a-şi fi stătuit-o foarte prieteneşte să renunţe la acest lucru.

Şi mai uimitor este că, această piesă s'a jucat de micele eleve din şcoala primară, deşi ansamblul întreg al Teatrului Naţional, subt conducerea însăşi a autorului „Trandafirii roşii" era anunţat cu săptămâni înainte că va veni la Braşov. Dacă doamna directoară nu mi-ar fi o veche şi bună prietenă ar trebui să procedez altfel. Aşa, nu mi rămâne decât să trec cu un zîmbet de îngăduitor peste toate acestea... ciudăţenii, în credinţa că altă dată dsa i-şi va aduce aminte, că n'am murit încă".

Comparaţie între publicul de acum şi cel de odinioară

— *„Domnule director, binevoiţi a face o mică comparaţie între publicul ardelean de azi şi cel dinainte de războiu, cu care a-ţi avut de atâtea ori contact?".*

— „Nu mai este entuziasmul de pe vremuri — îmi spune cu resemnare marele nostru poet şi actor. — Toată primirea frnmoasă de acuma nu se poate compara cu zilele de entuziasm şi de sărbătoare pe cari le stârnea odinioară o reprezentaţie teatrală românească cât de mică.

Cauza principală în afară de multe altele este începutul unei obicinuinţe mai dese a publicului cu teatrul românesc.

Multele echipe cari au venit — şi bine a fost că au venit şi bine ar fi să fie cât mai multe — au mai potolit entuziasmul ce caracteriza odinoară publicul din Ardeal".

*

Am mulţumit dlui Zaharia Bârsan pentru interesantele-i lămuriri, felicitându-l că a putut cu un ansamblu de 27 de persoane să facă un turneu de 20 reprezentanţii la rând, cu o subvenţie destul de modestă.

Presa maghiară

Muncă de apostol

Dl Paál Árpád publică în ziarul „Keleti Ujság" un foarte frumos articol în care califică munca acelora cari lucrează pentru înţelegerea reciprocă româno-maghiară „munca de apostol" Dr. Paál vede o deosebire între activitatea noastră din trecut şi între cea de azi, când din coloanele „Infrăţirei" prin anchetele întreprinse în chestia minorităţilor „isbucneşte formidabilul glas al fluviului viitorului şi al înţelegerii reciproce".

„Dincolo de toate meschinăriile politicei mondiale de azi — continuă dl Paál Árpád — trebue să înceapă epoca apostolică a înţelegerii între neamuri. Pentru această epocă este necesară o muncă apostolică atât din parte ungurească cât şi românească. Numai atunci vom avea parte de un viitor mai bun".

Ştiri alarmante

„In ziarele din Viena — scrie „Ujság" — au apărut ştiri alarmante asupra ţării noastre. După aceste ştiri, generalul Averescu ar fi intrat în Bucureşti cu mai multe mii de ţărani, ar fi pus mâna pe putere, ar fi răsturnat cabinetul Brătianu iar familia regală conform ziarului „Neue Freie Presse" ar fi fugit.

Este caracteristic că aceste ştiri fantastice au fost comunicate ziarelor vieneze din Belgrad!

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

M. Sa Regina Maria

şi incendiul dela Pirotechnia Armatei

M. Sa Regina Maria, primind la Londra, vestea incendiului de la Pirotechnia Armatel a trimis dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, următoarea telegramă:

Ion Brătianu
Bucureşti

Cu inima îndurerată am primit ştirea emoţiunei pe care a încercat'o Capitala şi Ţara întreagă pe urma nenorocirei dela Cotroceni şi tare întristată că nu am putut împărtăşi la faţa locului toate grijile prin care treceţi. Am luat măsuri pentru înapoierea cât mai grabnică în ţară.
Maria

Dl Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri a răspuns M. Sale Regina Maria cu următoarea telegramă:

„Primesc telegrama Majestăţei Voastre care arată încă odată mai mult cât inima Vă este solidară la toate durerile şi emoţiunile ţărei.

Din fericire de rândul acesta paguba este numai materială şi fără să atingă facultăţile oştirei, deşi răuvoitorii au căutat să-i dea caracter de dezastru. Ca întotdeauna, Regele şi Familia Regală au dat pilda stăpânirei de sine".

Ion I. C. Brătianu

Şedinţa comisiunei administrative orăşeneşti

Chestiunea căminului de ucenici — Edificarea unei şcoli primare în Str. Gen. Grigorescu — Amplificarea apaductului — Chestiuni diverse

Sub preşidenţia dlui dr. Oct. Utalea, primarul oraşului, a avut loc Sâmbătă o şedinţă a Comisiunei administrative orăşăneşti, la care s'au discutat o seamă de chestiuni edilitare, de o mare importanţă pentru oraşul nostru.

Direcţiunea regională CFR. din Cluj, posedă un întins teren în apropierea oraşului şi în şedinţa comisiunei administrative de eri, s'a hotărât să se facă o ofertă direcţiunei regionale, în scopul ca aceasta să vândă acel teren pentru edificarea unui spital epidemic, care să corespundă ultimilor cerinţe sanitare, de oarece se ştie că actualul spital epidemic este departe de a putea satisface necesităţile şi nici nu corespunde, în ceace priveşte higiena, destinaţiunii sale.

In cazul când direcţiunea regională nu ar accepta oferta primăriei, serviciul ingineresc al oraşului, va parcela acel loc, după care va fi pus în vânzare, iar noul spital epidemic va fi instalat în localul actualei fabrici de pâne din str. General Grigorescu.

— Se cunoaşte în deajuns, lipsa unui local propriu pentru azilul de ucenici şi pentru satisfacerea acestei nevoi s'a hotărât ca în localul unde azi se găseşte azilul săracilor din str. Moţilor, să se instaleze acest Cămin, iar azilul să fie mutat în Comuna Lomb, din apropierea Clujului.

O altă imperioasă necesitate, născută în urma creşterii populaţiunii oraşului, este şi deschiderea de noui şcoli primare în unele cartiere, unde populaţiunea a crescut simţitor şi unde copiii pentru a putea învăţa carte, sunt obligaţi a merge la distanţe prea mari. In acest scop în şedinţa comisiunii administrative orăşăneşti de Sâmbătă, printre altele s'a luat în discuţii şi chestiunea înfiinţării unei şcoli primare în cartierul străzii General Grigorcscu şi s'a hotărât în mod definitiv ca primăria să cumpere un teren în acea stradă pe care să se construiască un local încăpător pentru o şcoală primară.

In timpul din urmă, s'a vorbit foarte mult despre imperioasa necesitate a unei cât mai largi amplificări a uzinei de apă, de oarece se ştie că actualele instalaţiuni sunt insuficiente şi deci nu pot da întreagă cantitate de apă necesară. Pentru aceasta s'au făcut diferite intervenţiuni, atât pe lângă Ministerul de Interne, cât şi pe lângă Consiliul technic superior, spre a da o cât mai urgentă aprobare a proectului făcut de primărie, iar în şedinţa de Sâmbătă s'a luat hotărârea de a se face o nouă intervenţie în acest scop.

Pe Calea Victoriei, în apropierea fabricei de tutun se găseşte şi acum un orfelinat, care-şi menţine numele fiicei fostului împărat al Austro-Ung. Maria Valeria, şi de aceea, deşi cam târziu, totuşi binevenit, Comisiunea administrativă în ultima s'a şedinţă, a luat dispoziţiunea să se pună în vedere Direcţiunei acelui orfelinat, să-şi schimbe placarda şi să înainteze cât mai urgent primărei statutele în baza cărora funcţionează, pentru a se face o revizuire a lor, de oarece se crede că acest institut dăinueşte, fără a avea caracterul de persoană morală juridică, după cum cere legea.

Dela Automobil Club regional Cluj

Premiul Ardealului pentru concursul de coastă care s'a ţinut în ziua de 5 Iunie pe dealul Feleacului a fost câştigat de dl C. de Jong, cu trăsura Minerva aparat belgian cu o capacitate cilindrică de 2—24, care a parcurs cele 5 chilometrii în pantă într'un interval de 6 minute 21 secunde.

Premiul a fost oferit de către dl preşedinte al Automobilului cu ocazia banchetului de la Sovata.

Este ştiut ca A. S. R. Prinţul Carol a parcurs acest drum de 5 chilometrii cu trăsura sa cu capacitate cilindrică de 6—60 în 4 minute şi 35 secunde.

Reclama este sufletul comerţului

Lucrările pregătitoare
pentru expoziţia zootehnică din toamnă
Suveranii noştri vor vizita această expoziţie, — care se ţine sub înaltul patronaj, al A. S. R. Principelui Carol — Chestiunea fondurilor necesare — Ultimile măsuri luate

In zilele de 13—15 Septembrie a. c., după cum a fost anunţat la timp prin coloanele ziarului nostru, se va ţine la Cluj o mare expoziţie de animale domestice, la care proprietarii din Ardeal şi Banat, vor expune cele mai frumoase exemplare pe cari le au. Faţă de lucrările ce s'au înfăptuit până în prezent reuşita acestei mari expoziţii regnicolare, este pe deplin asigurată. Se ştie că nu de mult a avut loc la prefectura judeţului, o constătuire a tuturor prefecţilor, directorilor şi medicilor veterinari din Ardeal şi Banat, şi cu această ocaziune s'a constituit un comitet executiv, al cărui preşedinte este harnicul nostru prefect, dl Sept. Mureşanu, iar secretar general dl Pavel Tofan, inspector veterinar şi medicul şef veterinar al judeţului şi oraşului Cluj.

Totodată, în urma invitaţiunei făcute de către comitetul executiv, A. S. R. Principele Carol, a primit patronajul de onoare a acestei expoziţii, iar M. S. Regele şi Regina vor face înalta onoare de a vizita expoziţia.

In ceace priveşte adunarea sumelor necesitate de instalaţiuni, transporturi, etc. în bugetele zootechnice ale judeţelor din Ardeal şi Banat s'au prevăzut din timp sumele trebuitoare şi în acest scop, comitetul executiv central a dat o circulară prefecturilor de judeţ, ca cel mai târziu până la 20 ale lunei curente, să ordonanţeze acele sume, urmând ca pentru restul sumelor până la complectarea bugetului expoziţiei, să se ceară un credit extraordinar dela ministerul de Agricultură şi Domenii.

Imediat ce aceste sume vor fi ordonanţate, se vor începe lucrările de instalare, aşa că, după cum se crede, încă în luna August, ele vor fi terminate.

Cronica sportivă
Cauzele înfrângerii echipei noastre naţionale la Olimpiadă — Răspunsurile dlui Suciu

Jocurile olimpice erau considerate de către Greci drept o necesitate naţională. Importanţa ce s'a dat sportului pe acele timpuri rămâne ca un exemplu unic în istoria popoarelor, şi explică evoluţia uriaşă prin care a trecut sportul în ultimele două decenii. Pregătirea febrilă şi costisitoare pentru serbările olimpice, reprezentând azi simbolul păcii mondiale, este dovada cea mai strălucită a renaşterii clasicismului şi recunoaşterii fără rezerve a influenţei bine făcătoare precum şi a meritelor incontestabile pe care sportul le-a câştigat în viaţa popoarelor moderne.

Intrecerile nobile, victoriile obţinute în luptele gigantice cu toate efectele lor ulterioare, les din cadrul întâmplărilor obişnuite, şi absorb atenţia tuturor. Este natural deci, că fiecară ţară, — afară de Germani, — a ţinut să-şi trimită fii cei mai buni să lupte pentru culorile şi gloria ei.

Prăgătirile făcute la noi sunt îndeobşte cunoscute prin critica severă, dar dreaptă a ziarelor serioase. Istovirea jucătorilor prin triajurile nesfârşite, prost organizate, procedeul cu totul arbitrar la selecţionare, cu înconjurarea şi ignorarea celor vrednici şi în fine „splendida isolare" a căpitanului naţional, ne-au rămas şi azi ca o supărătoare obsesiune.

Toată activitatea dlui Suciu, căpitanul naţional al echipei de olimpiadă, este un lanţ de stângăcii, iar atitudinea pe care a avut o în streinătate rămâne pur şi simplu de necalificat. Interviewul dat la Budapesta a revoltat şi indignat cercurile sportive române, pentrucă în el se jigneşte adânc prestigiul ţării. Numai lui i se datoreşte salutul de adio îndrăzneţ şi provocator al Budapestei, urând reuşită celei de a doua „echipe ungare".

Dl Suciu rămâne azi singurul responsabil pentru pregătirea insuficientă a echipei, pentrucă nu a menajat jucătorii, pentru nerespectarea compunerii oficiale, deoarece a dus cu sine jucători neînscrişi în lista oficială, pentru protecţia nepermisă şi vădită acordată regionalei Timişoara, pentru atitudinea imprudentă în capitala Ungariei, pentru matchurile aranjate la Bratislava şi Viena în preajma întâlnirei cu Olanda, pentru ordinea de bătae fundamental greşită a echipei în ziua decisivă, pe care şi cel mai ignorant amator de sport o condamnă, şi, în fine, pentru înfrângerea dezastruoasă suferită de echipa noastră la Paris.

Toată activitatea dlui Suciu dovedeşte adâncă nepricepere, neseriositate, ignorarea celor mai elementare chestiuni de ordin psyhic, lipsă de energie şi talent de conducere.

Primul şi ultimul examen a ieşit prost. Ruşinea înfrângerei însă nu se poate şterge şi trebuesc aplicate sancţiuni acelora cari se îndentifică pe sine cu ţara şi compromit prestigiul ei.

Scriitorul acestei cronici a avut ocazia să vorbească cu un jucător român, carea avea rolul de statist la Paris. Ceeace ne spune dânsul este foarte dureros, dar ne va servi de memento pentru viitor atât în alegerea conducătorilor cât şi compunerea echipei.

Mai întâi de toate Olanda reprezintă o forţă de luptă inferioară şi în altă combinaţie puteam chiar învinge, sau în cel mai rău caz puteam juca nedecis. Neglijarea jucătorilor, tratamentul nepoliticos al căpitanului faţă de ei, discordia provocată prin impertinenţa fără margini a jucătorilor străini, compunerea întortochiată a echipei sînt cauzele principale ale eşecului. *Jucătorii de naţionalitate străină n'au vrut pur şi simplu să joace cu toate încurăjările coloniei maghiare din Paris care le striga: „înainte flăcăi maghiari din Ardeal."* Guga şi Boncicat, singurii jucători români, ce puteau face?

Se impune deci cea mai febrilă activitate pentru organizarea şi antrenarea unei echipe româneşti, a cărei conducere să fie pusă în mânile sigure ale dlui dr Teofil Morar, căci pentru a obţine rezultate ca cel cunoscut nu este nevoe să se ducă indivizi inconştienţi şi duşmanii intereselor ţării. Aceasta ni-ar fi scutit de ruşinea dela Paris, şi pentru a evita o a doua în viitor cerem categoric ca întâlnirile internaţionale viitoare să fie disputate de echipe pur româneşti. Astfel, ori cari vor fi riscurile, vom păstra cel puţin demnitatea ţărei şi ne vom expune prin propriile noastre mijloace.

Şi desigur băeţii noştri vor şti, ca şi fii Spaniei şi ai Italiei să se sacrifice şi să lupte cu demnitate pentru gloria naţiunei.

Cronicar.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Reclama e sufletul comerţului

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 10 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Nunta lui Figara

Drama nemuritoare a lui *Bearnarchais* în 6 acte.

După opera *„Barbierul din Saville.* In rolul principal: *Hella Moya şi A. Moissi.*

CINEMA URANIA

Contele d'Essex

Mare dramă istorică în 7 acte. In rolul principal: *Erna Marcua, Eva May şi Huszár Károly.*

Artistul maghiar *Huszár Károly* în rândul celor mai clebri artişti de film!

CINEMA APOLLO

Cele două orfeline

Dramă senzaţională de aventuri 2 serii, 8 acte.

A istorie cu împletituri interesante. In rolul principal: *Buffalo Bill.*

Sâmbătă, Duminecă şi în zilele de sărbătoare reprezentaţiile încep la orele 3, 5, 7 şi 9. In zile de lucru la orele 5, 7 şi 9.

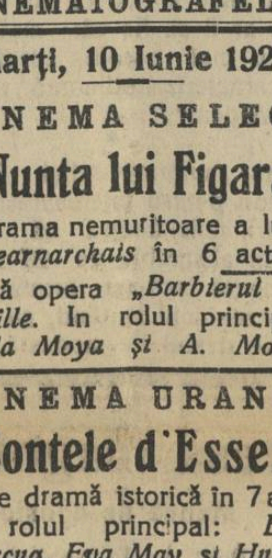

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

1 Franc - 8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Nr. 387—1924.

Licitaţie

Administraţia Universităţii din Cluj face cunoscut, că în conformitate cu dispoziţiile legii contabilităţii publice, *la 20 Iunie a. c. ora 10 a. m.*, va ţine în biroul Administraţiei Universităţii din Cluj, unde se poate vedea şi caetul de sarcini, licitaţie publică cu oferte închise pentru furnizarea cca. 80 vagoane cărbuni de piatră, cca. 10 vagoane cocs, necesare Universităţii şi Institutelor ei în iarna a. 1924—25.

3583 Administrator: **Ion Buzila.**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 8929-924. cons.

Publicaţiune

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică furajul necesar pentru caii orăşeneşti pe anul 1924—25 şi anume 250.000 kg. (25 vagoane) fân şi 70.000 Kg. (7 vagoane) ovăs.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea la Maieriştea centrală a oraşului din Calea Traian No. 29.

Ofertele închise şi sigilate se vor inainta la Registratura oraşului până la 6 August 1924.

Cluj, din şedinţa cons. orăş. ţinută la 6 Iunie 1924.

3584 Primar: **Dr. Utalea.**

Casa Invăţătorilor Cluj. No. 44—1914.

Publicare de concurs

Administraţie Căminului Casa Invăţătorilor din Cluj, dublică concurs pentru aprovizionarea institutului cu circa p00 m³ lemne de foc, calitatea I. şi 12 vagoane cărbuni, 6e Lupeni pentru anul şcol. 1924—25.

Doritorii vor inainta administraţiei ofertele în plicuri închise până la data de 20 Iunie a. c. intre orele 9—1 a. m. în fiecare zi.

3586 **Administraţia.**

Reclama este sufletul comerţului

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— *D. C. Anghelescu este invitat pe această cale să se prezinte de urgență la Administrația ziarului nostru având chestiuni importante de resolvat. Totdeodată îl rugăm să ne comunice adresa telegrafic.*

— **Culturale.** Comitetul Desp. Cluj al „Astrei" ține ședință în vederea pregătirei adunarii generale, ***Miercuri, în 11 Iunie la ora 6 seara.*** Domnii membri fondatori și pe viață sunt invitați a lua parte.

— **Reviste.** A apărut No. 9 din interesantă și bogată revistă „Societatea de mâine" al cărui redactor-șef și editor este dl Ioan Clopoțel.

— **Orele de serviciu la Poliție.** Cu începerea de azi orele de serviciu la Prefectura Poliției din Cluj vor fi dela 7—9.

*

— Ministerul de interne a hotărât constituirea unei comisiuni formată din parlamentari și funcționari superiori care să controleze felul de funcționare a tuturor serviciilor dependinte de ministerul de interne. Din aceasta comisie face parte ai dl C. Tănăsescu deputat.

— **Comerciale.** Inspectoratul central-comercial din Cluj, a sonat toate societățile anonime din raza sa, să înainteze cât mai urgent cererile lor însoțite de actele necesare, pentru a fi recunoscute de către comisiunea specială economică depe lângă Ministerul Industriei și Comerțului.

Colonel Mircea Oprescu, *doctor în Medicină Vaterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22*

— **Târguri.** Ministerul de industrie și comerț a aprobat deschiderea unui târg săptămânal, care va funcționa în ziua de Luni a fiecărei săptămâni și două târguri anuale de vite și mărfuri, ce vor funcționa în zilele de 10 Aprilie și 10 Noembrie în comuna Galata Mare, jud. Cojocna.

— **Conflicte de muncă.** S'a ivit zilele acestea un conflict de muncă la atelierul spitalului de ortopedie din localitate. Lucrătorii cer revizuirea salariilor, conform condițiunilor anterioare, dar patronul răspunde că bugetul său de venituri nu-i poate permite aceasta, așa că acest caz va fi adus în discuția comisiunii de arbitraj dela Tribunalul local.

*

— Un alt conflict de muncă s'a ivit la restaurantul Hornar, unde cheinerii, conform contractului colectiv, au drept la o taxă la 11%, restaurantul fiind local de sezon, iar patronul, care dă numai 10%, susține contrarul. Și acest caz va fi adus în discuția comisiunii de arbitraj.

— **Afacerea Danielescu.** Fostul casier al administrației financiare din Cluj, Danielescu care după cum se știe a încercat să se sinucidă trăgându-și un glonte în piept, se găsește astăzi aproape complect vindecat. Peste câteva zile va fi supus la un nou interogatoriu.

— **Promovare de doctor în drept.** Sâmbătă la ora 11 a fost promovat doctor în științele juridice dl Traian Mica. Noul doctor a fost ca student unul din promotorii mișcărei naționale inaugurată de studențimea universitară. Seara colegii l'au sărbătorit la o masă comună.

— **Dl Sept. Mureșianu,** prefectul județului a inspectat ieri plasa Borșa interesându-se de activitatea comitetelor școlare locale și de mersul administrației.

Din toate direcțiile pleacă trenuri accelerate directe la Pistyan, unde găsești publicul cel mai select din diferite gări, deoarece azi Pistyanul e mai eftin, ca oricare altă baie a lumei. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532-5

— *Căminul Studențesc din strada Avram Iancu caută spre angajare imediată o bucătăreasă. — Administrația.* 3582

— **Maestrul pălărier din Cluj, Ștefan Fehér,** binecunoscut în cercurile de specialitate înființează, precum suntem informați, o fabrică de pălării în Cluj. Orașul a cedet numitului pentru augmentarea atelierului acestuai aflător în Redută, 2 săli foarte mari, — astfel, încât fabrica nu peste mult își va începe activitatea. Dl Ștefan Fehér se va aranja mai ales pentru fabricarea de pălării de iepure. Orașul a încuviințat totodată, ca la marcarea fabricatelor sale de pălării să poată întrebuința emblema orașului și statuia lupoaicei. 3588.

— **Dela „Astra"** Despărțământul Dej al „Astrei" își va ține adunarea cercuală în Ocna Dejului, Luni în 16 Iunie 1924, la ora 3 d. m.

— **Domnii O. Ooga și M. Sadoveanu premiați.** *Cele două premii de către una sută mii de lei pentru poezii și proză înființate de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor au fost decernate de comisiunea instituită pentru aceasta poetului Octavian Goga și prozatorului Mihail Sadoveanu.*

— **Din cauza vremei nefavorabile, serbările Sindicatului Presei Române din Ardeal anunțate pentru zilele de 7, 8 și 9 Iunie, nu s'au putut ține, amânându-se pentru zilele de 14, 15 și 16 Iunie. c.**

— **Recunoașterea Basarabiei. Presa dușmană Romăniei a afirmat că Franța nu va promulga decretul relativ la Basarabi.**

Telegramele care au sosit din Paris la București anunță următoarele:

„Monitorul Oficial" Francez publică decretul promulgărei tratatului relativ la Basarabia semnat la Paris la 28 Octomvrie 1920.

— **Concertul muzicei căilor ferate din Cluj la București.** Muzica compusă din personalul atelierului căilor ferate din localitate, prin progresele continue ce le-a făcut a ajuns să se bucure astăzi de o excelentă reputație, fiind singura muzică bună din Cluj. Anunțăm acum cu plăcere că întreagă muzica vo pleca Duminica la București unde va da un concert. Nu ne îndoim că și în Capitala va repurta aceleași succese.

MICA PUBLICITATE

Oficiantă comptabilă cu ani de praxă versată în lucrurile de birou s'ar angaja într'un post convenabil. Oferte cu numirea salarului sunt rugate la administrație sub chifra „Pentru toamnă". 3585

ORA 2 P. M.

Incendiul de la ministerul de finanțe

București, — Aseară la orele 6 un puternic încendiu a isbucnit în aripa din mijloc a ministerului de finanțe. Focul a durat până la orele 9 când a fost localizat. Cauzele nu se cunosc încă. Se crede că focul a luat naștere de la un coș de sobă defectuos. Pagubele sunt neînsemnate.

Congresul partidului liberal din Vâlcea

SIBIU. Eri a avut loc la Râmnicul-Vâlcea congresul partidului liberal, cu delegați din întreg județul. A participat și d. ministru **I. G. Duca,** *prezidentul organizației partidului liberal din Vâlcea, care o făcut, cu acest prilej, o luminoasă expunere asupra activității de până acum a guvernului, precum și asupra situației politice.*

Numărul impunător de mere al delegaților, ca și însufletirea care a domnit în tot timpul congresului, au dovedit încă odată încrederea de care se bucură actualul guvern în sânul maselor populare.

Desmințirea demisiei dl Alex. Constantinescu

București, — Știrea lansată de ziarul „Lupta", după care dl Al. Constantinescu, ministrul domeniilor și dl G. Cipăianu, subsecretar de Stat, ar fi demisionat din guvern se desminte pe deaintregul.

De altfel, chiar a doua zi după lansarea știrei, dl ministru Constantinescu a participat la ședința Senatului.

TEATRUL MAGHIAR

Marți: TROVATOUR. (Ca oaspeți dna Athanasiu Rodrigo, Rózsa Lili, Dnii Jean Athanasiu și Tihanyi Zoltan. Prețuri ridicate. Abonament de zi 143. B. Seria 423.

Grav accident de aeroplan

Un aeroplan al societății Franco-Române se prăbușește în Cehoslovacia

București — Un grav accident de aeroplan a avut loc alaltăeri în Cehoslovacia. Un aeroplan al socității Franco-Române, care făcea ruta Paris—Praga—București, s'a prăbușit în apropiere de localitatea Sieglan. Pilotul și mecanicul au fost grav răniți iar un negustor care se afla ca pasager a rămas mort pe loc. Avionul a suferit mari avarii.

Cauzele exploziei de la Cotroceni

Raportul de anchetă în desbaterile consiliului de miniștri — Dl general Mărdărescu la M. S. Regele

București — In ultimul Consiliu de miniștri, care s'a ținut Sâmbătă seara dl general Mărdărescu, ministrul de războiu, a prezentat raportul generalului Popovici referitor la cauzele cari a determinat explozia de la Cotroceni. Ancheta a stabilit că explozia se datorește neglijenței personalului de supraveghiere și că pagubile sunt cu mult mai mici decât s'a anunțat.

Dl general Mărdărescu a fost primit eri în audiență la Palat, unde a prezentat raportul de anchetă.

Revoluția din Albania

Trupele italiene a ajuns la Valona — Grecii amenință

București, — Telegramele sosite în cursul nopței anunță că trupele italiene au ajuns la Valona. Mai multe torpiloare au început să manevreze în apele albaneze. Din Atena se anunță că dacă jugoslavii vor trece linia demarcațională, trupele grecești vor pătrunde în Albania.

Un memoriu al fabricelor de postav

Brașov, — Fabricele de postav din țara Bârsei au înaintat ministerului de industrie și comerț un memoriu, în care cer cu insistență să se lase liber exportul postavului. Memoriu arată că fabricele au în depozit mari cantități de postav care nu se pot desface în țară, și din această cauză agravează criza financiară. Pentru aceste motive fabricele cer permisiunea de a face export în orient, unde piața are mare lipsă de postavuri.

Abuzurile funcționarilor vamali

Brașov. — Numeroși negustori din localitate au cerut Camerei de Comerț să intervie pentru facerea unei anchete la biroul vamal al poștei din stația Brașov, unde o seamă de funcționari spoliază negustorimea într'un chip revoltător.

Criza de valută străină

Brașov. De câtăva vreme se simte pe piață o mare lipsă de valută străină. In special dolarul are mare căutare și din cauza lipsei a suferit o mare urcare de la 222 la 225.

Lipsa de ploaie amenință serios

Brașov. După rapoartele autorităților lipsa de ploaie cauzează mari pagube semănăturilor la cereale și zarzavaturi pe șesul Bârsei. Cultivatorii îngrijorați au hotărît să facă rugăciuni pentru ploaie. Mâine va avea loc o mare procesiune care va pleca de la biserica Sft. Nicolae.

Leul în urcare la Zürich

București. Leul a înregistrat o mare urcare la Zürich. Sâmbătă la deschidere a fost cotat la 2.42, s'a urcat la 2.45 și la închidere a avut 2.50.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

De vanzare

căşi mici şi mari,

ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie

moşii, pământuri,

prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

3520

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Successorul lui Buzetzko

Ferdinand KUCK

Pânzărie, feţe pentru mese, albituri Zefiruri, Stofe pentru bărbaţi şi Dame cu preţuri convenabile.

3364

Cluj, C. Reg. Ferd. 2.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd

Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.

3401

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

BICICLETE

„LA FRANCAISE“ DIAMANT

3408

SOSESTE IN CURAND LA

AUTO-MECANICA

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. CLUJ.

Preţurile originale ale fabricei!!

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1100 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Miercuri 11 .

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 2527

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI OFICIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 1000 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători . 300 L

Cuvântul D-lui Grandpierre

Dl E. Grandpierre, vice-președintele partidului maghiar, a avut amabilitatea de vechiu și autentic gentilom francez, de a acorda ziarului nostru un interview, în care a vorbit în numele națiunei maghiare, în care este orientat de veacuri.

Nu este nimic extraordinar în cazul dlui E. Grandpierre — el puțin — așa de puțin! — e ceva tragic: o rassă compactă, în cursul veacurilor, înghite un individ, ori cât de superior ar fi el, asvârlit de valurile vieței și istoriei în oceanul ei.

Și astăzi, dl E. Grandpierre, francez autentic, după veacuri de peregrinări în vicisitudinile istoriei, se găsește maghiar, maghiar veridic, maghiar sincer, maghiar oficial, deși fizionomia și sonoritatea numelui său distonează strident în tonalitatea rassei în care l'a rătăcit vijelia vremurilor. Dar să trecem peste aceste considerații de metafizică istorică, desigur de o fină și subtilă tragedie în conștiința intimă a vechiului francez, — purtând sigiliul de aur al superiorității rasse în fizionomia numelui, — pentru a vorbi de unul care se rostește, atât de autorizat, și atât de inteligent și clar în numele minorității maghiare, din care astăzi, în mod sincer, face parte integrantă.

Dl Emil Grandpierre, vicepreședintele partidului maghiar, a avut luciditatea de spirit și curajul de a recunoaște anumite evidențe, pe care oportunitățile politice ale altor maghiari autorizați — mai mult sau mai puțin — le neagă într'o oare-care modalitate.

Mai întâi dl E. Grandpierre, punându-se într'o situație de consecvență și logică, recunoaște că doctrina și procedura fostului regim maghiar au fost insuficiente sub raportul justiției față de minorități, afirmare pe care după declarația sa precisă făcută ziarului „Înfrățirea" a formulat-o și sub omnipotența defunctului regim maghiar.

Trecutul e înmormântat de apururi totuși în sentimentul unei superioare — și de actualitate politică — concepție care formulează conlucrarea tutulor fiilor aceluiași Stat, către realizarea marilor destine comune, recunoaștem dlui Grandpierre, nu numai atitudinea dreptății și curagiului, ci și aceia a unor înțrăznețe și eroice anticipații politice de a căror autenticitate nu ne putem îndoi, fiindcă acel care ni le comunică este un gentlemen de veche și autentică origine franceză, ca dl Emil Grandpierre, vice-președintele partidului maghiar.

Dar dl Emil Grandpierre se rostește și asupra prezentului minorității maghiare — al cărui reprezentant autorizat este — și rostește cu aceiași limpezime, logică, simț al realității — însușiri cari sunt atributele hereditare și caracteristice ale rassei franceze.

Dl Emil Grandpierre afirmă hotărât ca și ungurul neaoș, veridic, Ugron István, președintele partidului maghiar — că minoritatea maghiară recunoaște și acceptă noua situație creată de marele războiu, și în instinctul ei de viață, înțelege să se adapteze acestei situații.

Dar dl Emil Grandpierre nu se limitează la această atitudine, oare-cum, de resemnare și pasivitate orientală: dl Emil Grandpierre, proclamă ca o necesitate vitală — cuvântul e al dsale — apropierea, amiciția, conlucrarea minorității maghiare cu Statul român.

Și asta este un pas, senzibil, elocvent, quasi-categoric pentru o viitoare politică — pentru o politică pe care noi o credem, nu numai foarte necesară, dar în ajun de a fi realizată.

Dl Emil Grandpierre a făcut un pas înainte — un pas de o grație și de o eleganță pur franceză, în al cărui ritm se concretează dorințele și aspirațiile elementelor minorității maghiare de inteligență locală și de un superior realism înțelegător al situației.

In trecutul plin de erezii și confuziuni, dl Emil Grandpierre a fost un neînțeles și un singuratic: sperăm că în acest prezent, plin de o imperioasă claritate, dl Emil Grandpierre va fi un conducător ascultat și urmat de simpaticul trust, în care este un conducător.

Crâmpee de polemică

Quod demonstrandum...

Un foarte subtil dialectician dela „Lupta" asudă din greu pe aceste vremuri de căldură toridă, pentru a dovedi, că nimeni mai mult ca orfanii politici ai lui Take Ionescu nu a dorit fuziunea partidului național cu partidul țărănesc. Ultimii takiști au dorit atât de mult această fuziune, în cât numai în fața ipotezei ei, au fugit mârcând pământul din partidul național.

Eterna problema

„Aurora" se ocupă „Tot despre problema monetară".

După cum se știe, moneda are o mare fascinație asupra boerașilor cari conduc din cabinetele particulare ale restaurantului „Maior Mura" destinele celor cari muncesc ogoarele.

Sunt monede și monede — chiar Sovietele au monede — și „Aurora" știe acest lucru mai bine ca ori și cine.

... Dar, pentru intercontinentalul dr Lupu — ca pentru ori ce Vespasiană — moneda nu are miros.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi
Infrățirea Poporului
care va apare Joi 12 Iunie.

Străinătatea și situația internă la noi

O telegramă din Viena ne-a adus știrea că Legațiunea română de acolo cât și agenția „Orient-Radio" au desmințit svonurile senzaționale răspândite acolo despre o revoluție la București.

In același timp însă „Neue Freute Presse" înregistrând aceste desmințiri transformă mascarada averescană din Parcul Carol într'o mișcare revoluționară împotriva actualului guvern.

Ziarul în chestiune mai afirmă că M. Sa Regele ar fi chemat pe generalul Averescu la Palat „și l'a rugat să transfere manifestația în Parcul Carol afară din oraș, **pentru a evita orice ciocnire cu armata** *iar mai departe* **„că Averescu cedând solicitărilor Regelui, a provocat o mare decepție printre partizanii săi".**

Nu e întâia oară când presa străină publică asemeni năzdrăvănii.

Svonurile cari au circulat în străinătate pe socoteala stărilor din România întrec presupunerile celei mai hazardate fantezii.

Ziarele și revistele streine, alimentate de știri tendențioase răspândite de dușmanii noștri n'au căutat să controleze dacă „Regele Ferdinand a abdicat și alegerile pentru președinția republicei a început, dacă „revoluția din București a făcut ca Regele să se refugieze la Albalulia.

Lipsa de control pe care o arată străinătatea în publicarea știrilor atât de eronate cu privire la situația noastră internă nu ne mai poate surprinde, când e lucru cert că la colportarea lor contribue atât dușmanii de peste granită, cât și cei din țară.

Vânătorii slăbiciunilor noastre interne s'au făcut totdeauna ecoul caraghioaselor svârcoliri ale unei opoziții învrăjbite cu țara. S'ar fi putut deci să nu treacă peste granită și recenta manifestație de carnaval a generalului Averescu, pentru a ne face ridicoli în fața lumei?

Desigur că nu.

S'au găsit ziare însă care să facă din răspândirea acestor svonuri o vină propagandei noastre în străinătate, ca și cum această propagandă ar trebui să previe perfida încercare de șantaj și calomnia pornită din oficina iredentismului maghiar dela Budapesta, sau să explice comentarii tendențioase pe care nu le putea bănui.

Deaceia altceva ar trebui să știe ziarele care acuză guvernul de indolență. Vina nu este nici a serviciului nostru de propagandă, nici a Ungurilor. Ea e a unora din oamenii noștri politici care ar trebui să înțeleagă că animozitatea politică între partide poate să meargă până la anumite limite, cari nu vatămă demnitatea și interesele țării.

Anchetele „Infrățirii" în chestia minorităților

De vorba cu d. Kecskeméthy I.

Vicepreședintele partidului maghiar și reprezentantul Bisericei reformate vorbește despre raporturile acestei Biserici cu Statul român și cu Bisericile românești — Țăranul maghiar știe să armonizeze cetățenia română cu maghiarismul său cu o simplitate sfântă" — spune d. Kecskemethy

„Viața religioasă în scădere în corpul Bisericilor istorice și avântul sectelor de dată recentă mă face să cred că va veni timpul când noi și Bisericile românești vom lucra umăr la umăr pe terenul evangelizării"

Venerabilul domn dr Kecskeméthy István este unul din cei cinci vicepreședinți ai partidului maghiar. Este cel mai vechiu profesor în viață al Institutului de teologie reformată din Cluj.

In trecut a făcut parte din partidul „independent" de subt președinția lui Justh Gyula. In timpul coaliției și a guvernului Wekerle a fost deputat în Parlamentul de la Budapesta dela 1906 până la 1911, în același timp cu Lucaciu și domnii Maniu, Vaida, Mihali, etc.

După unire a fost unul din șefii fostului Partid al poporului maghiar, și în această calitate a cerut reluarea activității ca singura care poate duce la înțelegerea reciprocă.

D. profesor locuiește în însăși clădirea Institutului de teologie unde l-am găsit în mijlocul unor ptsici frumoase. Una din ele a șezut în tot timpul convorbirii noastre pe umărul dsale drept. Dl profesor a avut amabilitatea a ne face o serie de declarații, cărora le facem loc cu plăcere.

Declarațiile dlui prof. Kecskeméthy István

„Suntem gata să participăm la lucrările urgente ale consolidării de stat"

— „In ultimul timp — am spus noi — s'a vorbit despre o așa zisă criză a Partidului maghiar. Cum vedeți Dvoastră situația?

— „Criză? Mai mult o nervositate penibilă. **Știrea că guvernul intenționează să ne dea posibilitate de a ieși din ignorarea și izolarea de astăzi a umplut de bucurie pe toți Ungurii pentru că noi cu toții dorim înțelegerea sinceră.** Dar condiția de care și-a legat guvernul această intențiune (îndepărtarea conducătorilor) a stârnit în mulți neîncredere față de sinceritatea hotărârei. Dacă însă va reuși să spulbere această bănuială (în această privință o manifestare a bunăvoinței guvernului ar putea face foarte mult) atunci noi în tot cazul, vom ști să prindem prilejul acestei posibilități și să păsim pe drumul rodnic al înțelegerii cu guvernul."

Biserica reformată și raporturile ei față de Stat și Biserica românească

— „Ce credeți despre raporturile Bisericei reformate față de Statul român și față de cele două Biserici românești?"

— „Biserica reformată stă întru toate pe baza Bibliei și asta îi impune să se silească să folosească Statului în care trăește. (Ieremia 29, vers. 7.) și să fie cu credință față de domnitorul subt al cărui sceptru trăește. (Rom. 13, vers. 1). Pentru o îndeplinire cât mai rodnică a acestor îndatoriri duble **noi continuăm a fi partizanii străvechei noastre autonomii bisericești și ai libertății universale a religiei.** Acestea două cuceriri sporesc cele mai scumpe bunuri culturale și ale României".

Atitudinea Statului român, față de Biserica reformată

„Recunoaștem cu mulțumită bunavoința de până acum dovedită de guvern față de aranjarea chestiunei congruei preoțești, dar trebue să protestăm îndurerați contra felului cum a procedat până acum față de școlile noastre și — în general — față de școlile ungurești. Acest fel de a proceda ne pricinuește multă pagubă și mărăciune, fără însă a folosi ceva ideii naționale românești. Ar fi spre lauda guvernului dacă ar încerca aici mai întâi să fie îngăduitor".

Biserica reformată și Bisericile românești

„— Față de Bisericile românești punctul nostru de vedere este următorul: **„Unus corpus sumus în Christo".** Ne despărțesc, ce e drept, cărările de labirint ale politicei de partid și manifestările șovinismului; ne unește însă slujba închinată lui Christos. **Viața religioasă în scădere în corpul Bisericilor istorice și avântul sectelor de dată recentă mă face să cred că va veni timpul, când noi și Bisericile românești vom lucra umăr la umăr pe terenul evangelizării,**

Țăranul maghiar știe să armonizeze cetățenia sa română cu maghiarismul lui.

— *„Ce credeți despre acuzările de iredentism?"*

— „Dacă Românii sunt de pă-

(*Urmare pe Pag. II.*)

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA“** se poate continua fără întrerupere exploatarea.

(Continuare de pe Pag. II.)

rerea (nu cred însă că ar crede-o mulţi în mod serios) că Ungurii sunt iredentişti, atunci ei se înşală foarte mult şi nu cunosc caracterul maghiar. **Dacă şi-ar lua osteneala să studieze cu seriozitate viaţa poporului nostru, s'ar mira cu câtă simplicitate sfântă ştie acest popor să armonizeze cetăţenia sa română cu ungurismul lui.** Dacă guvernul ar vedea acest lucru, ar face cu siguranţă ceva ca această cetăţenie să nu fie nici goală nici de mâna a doua. Nu numai n'ar împiedeca, ci near ajuta de-adreptul în păstrarea şi desvoltarea limbei şi culturei noastre strămoşeşti, recunoscând că aceasta este de-adreptul un interes naţional românesc“.

„Pentrucă, dacă ar răuşi desnaţionalizarea Ungurilor, continuă dl profesor, noi n'am întări atunci decât elementele destructive anti-naţionale şianti-patriotice. Ideea naţională română n'ar câştiga din aceasta atâta cât ar câştiga dacă rămânem buni patrioţi români.

Cheia situaţiei

— „Care este deci, pentru Dvoastră, cheia sitnaţiei?“

— „Cheia situaţiei este în mâna guvernului. Dacă vrea, ne poate încurca şi mai mult, eventual poate provoca chiar şi o criză. Dacă însă guvernul vrea să clarifice situaţia să-şi deschidă palma să vedem ce este în ea şi să ştim ce planuri are cu noi: trebue să aşteptăm oare până când vine dl Averescu la putere(?!) sau să ni se îngăduie să participăm încă de pe acum la lucrările urgente ale consolidării statului?

Ştim şi să aşteptăm. **Suntem însă gata în orice moment a ne lua partea noastră din sarcina marei munci patriotice şi comune.“**

C. I. C.

Targul expozitiei de animale din Turda

Comisia Zootehnică a judeţului Turda-Arieş anunţă crescătorii de animale că deschiderea Târgului expoziţiei de animale s'a fixat pe ziua de 20 Iunie 1924, la ora 9, în locul târgului de animale al oraşului Turda.

Se poate expune orice fel de animale însă de premii nu vor beneficia decât crescătorii din plăşile Turda, Vinţul-de-sus şi oraşul Turda. Pentru celelalte plăşi din judeţ expoziţiile se vor ţinea în ziua de 20 Iulie la Ludoşul-de-Mureş, 2 August la Iarade-jos şi 24 August la Câmpeni.

Se vor da premii de câte lei 1000. 800. 500, etc. şi se vor împărţi medalii şi diplome de onoare.

Toate animalele introduse în târgul expoziţie vor fi însoţite de bilete de vite din comunele respective.

Proprietarii produşilor (mânji, mânze) din armăsarii Statului necondiţionat sunt obligaţi a-i prezenta la Expoziţie cu numele lor (lepe), de asemenea şi acei din armăsarii autorizaţi de comisiile de plăşi; altfel se vor lua măsuri contra lor, căci Statul vrea să cunoască câţi mânji au rezultat şi calitatea lor.

Tauri podolici şi de alte rase; Vacile podolice şi de alte rase cu viţeii lor de anul acesta şi mai mari vor fi admişi.

Oile şi porcii vor fi admişi în grupe până la zece, aparţinând aceluiaş proprietar.

Paserile vor fi aduse în cuşti de nuiele sau în lăzi de lemn cu gratii de lemn, separate pe rase.

Apicultorii vor prezenta stupi sistematici şi modele de stupi dintre cele mai practice, deasemenea vor expune producţia în miere, ciară, faguri, a unui stup.

Producătorii de brânzeturi şi unt, au rezervată o cameră din localul târgului pentru produsele care voesc a le expune.

Hrana animalelor introduse pe locul expoziţiei, priveşte pe proprietar; va trebui să aducă găleţi pentru adăpat şi oameni de serviciu.

Toţi expozanţii vor binevoi a anunţa Oficiul Zootehnic al Judeţului Camera No, 16 Prefectura Judeţului, cu cel puţin 5 zile înainte de deschiderea expoziţiei, despre participarea lor cu animale, arătând soiul şi numărul animalelor şi a produselor de origină animală (brânzături, unt, lână).

In ziua de 20 Iunie la ora 7 vor fi introduse animalele în târg, aceasta pentru a se aranja totul ca la ora 9 Jurile să poată lucra.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.
Aperitive! *Dimineaţa gustări!*
Rudolf Mosse 10

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

SPECULA LA CLUJ

Preţurile negustorilor şi restaurantelor pentru a specula publicul

Specula cu alimentele la Cluj în loc să descrească se accentuează pe zi ce trece,

Ceva ce este semnificativ şi pentru care nu se poate găsi nici o justificare, este faptul că acelaş articol alimentar are pe piaţa Clujului în prăvălii de aceiaş clasă diferite preţuri.

Nu mai departe decât preţul mâncărilor în restaurante, cu toate preţurile maximale aceleaşi pentru toate restaurantele de aceiaşi clasă, în Cluj nu găseşti două localuri de acestea, în care preţul alimentelor să fie aceiaş.

S'au fixat, cum se ştie, preţuri maximale. Ce fac restauratorii.

Din 15—20 de feluri de mâncare câte se găsesc înregistrate pe aceste liste numat trei feluri sunt maximate, şi anume, o ciorbă proastă o mâncare uscată şi fără nici un gust şi o friptură.

Restul mâncărilor sunt tarifate cu preţuri între 20 şi 50 lei,

In întreg Clujul este un singur restaurant, unde se mănâncă foarte bine şi relativ eftin, cu toate că plăteşte aceleaşi impozite şi au aceleaşi cheltueli de regie ca şi celelalte restaurante de clasa lui. Este vorba de restaurantul Moldovan, concesionat azi dlui Bart fost maior.

Cu berea la fel

Acum câteva zile se ştie că s'a urcat preţul berei. Ei bine, astăzi preţul acestei băuturi este altul în fiecare restaurant.

In parcul oraşului un ţap de bere este 8 lei, la Czel e 6 lei, la New-York e 7 lei etc.

Cu carnea la fel

S'au fixat preţuri maximale pentru carne. Măcelarii au împărţit atunci carnea în 3—4 calităţi. Cu preţul maximal măcelarii vând carnea cea mai proastă, adică oase şi maruntae. Restul cărnei îl vând cu preţul care le place.

Pe lângă aceasta o îngheţată costă la Tutti 13 lei, la Layda 18 lei. La Palace 20 lei şi la restaurantul din Parc tot 20 lei.

In faţa unei asemeni situaţii cerem din nou autorităţilor locale să ia cele mai severe măsuri, pentru a evita luarea acestor măsuri de către public.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 11 Iunie 1924

CINEMA SELECT
Nunta lui Figara
Drama nemuritoare a lui *Bearnarchais* în 6 acte.
După opera *„Barbierul din Saville.* In rolul principal: *Hella Moya şi A. Moissi.*

CINEMA URANIA
Contele d'Essex
Mare dramă istorică în 7 acte.
In rolul principal: *Erna Marcua, Eva May şi Huszár Károly.*
Artistul maghiar *Huszár Károly* în rândul celor mai clebri artişti de film!

CINEMA APOLLO
Cele două orfeline
Dramă senzaţională de aventuri 2 serii, 8 acte.
A istorie cu împletituri interesante. In rolul principal: *Buffalo Bill.*
Sâmbătă, Duminecă şi în zilele de sărbătoare reprezentaţiile încep la orele 3, 5, 7 şi 9. In zile de lucru la orele 5, 7 şi 9.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Literatura pământului

de Cezar Petrescu

In romanul de războiu al lui Zola „Potopul“, se află un episod greu de uitat.

In dimineaţa când bătălia din jurul Sedanului se deschidea în vuietul canonadei, un soldat târându-se pe brânci în câmpul încă jilav de rouă, ajunse la marginea unei văicele ferită de bătaia proiectilelor. Şi atunci, ridicând ochii, soldatul zări uimit, jos, strein şi absent dela deslănţuirea luptei, un ţăran plecat pe coarnele plugului, liniind în cea mai desăvârşită tihnă, ogorul cu lucioase brasde negre. Bătălia a durat pe urmă ziua întreagă, câmpurile s'au presărat cu morţi, armatele lui Bazaine, fără conducere, au risipit un eroism zădarnic. Seara târziu, când odată cu umbrele, batalioanele se furişau departe de câmpul luptei pierdute, acelaş soldat descoperi pentru a doua oară, în dosul dâmbului de pământ, ţăranul încovoiat pe plug. „De ce să piardă o zi? Fiindcă oamenii se ucideau, grâul n'avea să înceteze a da spic...“

Episodul rămâne neuitat, nu pentru că ar cuprinde o imagină vie ori o scenă patetică. Un ţăran, o pereche de boi, un plug — ce poate fi mai banal şi mai des întâlnit în fiecare zi?

Dar icoana plugarului călcând pe brasda umedă, stăruie în amintire, fiindcă e un simbol.

Dela toate convulsiunile, prefacerile şi înşelăciunile care încearcă la fiecare sfert de veac, viaţa şi spiritul oraşelor, plugarul e îndeobşte absent. Contactul apropiat cu pământul, rădăcina înfiptă acolo, care-i dă vieţei o statornicie aproape vegetală, îl apără de amăgiri, îl apără de ocrotiri. Războiul lui, e de apărare şi nu de cucerire, revoluţia lui e pentru apărarea ori cucerirea unui drept, nu pentru biruinţa unui principiu teoretic susţinut. Conservatorismul său, are ceva din conservatorismul naturei şi speciilor, care nu se prefac decât în evoluţie încetă, fără sălturi, sub unghiu de veşnicie.

Când oraşele devin cosmopolite, când îşi pierd caracterul şi personalitatea, se uniformizează şi se hrănesc din aceiaşi substanţă sufletească şi sânt supuse aceloraşi legi economice, pe ţărmul Bretaniei ca şi în bazenul Rinului, în Toscana ca şi într'o vâlcea Oltenească ori în marginea pustei maghiare, când internaţionalele proletare disciplinează economic şi sufletesc lucrătorul, reducându-i la anonimă şi impersonală celulă de sindicat, elementul local, particular şi naţional îl represintă întreg şi viu numai plugarul, numai pământul.

Intre un lucrător din cartierele industriale ale Bucureştilor şi altul din Timişoara, din Manchester ori din Mulhouse, diferenţierea sufletească e din ce în ce mai mică; şi schimbând foarte puţin elementele principale ale decorului, câteva nume şi câteva amănunte tehnice, romanele de înspăimântătoare mizerie proletară ale lui Upton Sinclair, care descriu viaţa industrială din Chicago, pot fi uşor localizate şi strămutate în Belgia, în zonele industriale ale Italiei ori în portul Galaţilor. Psichologia individului este aproape aceiaşi. Ideologia vieţii identică. Revendicările hrănite din aceiaşi evanghelie marxistă.

Civilizaţia, capitalismul şi industria, croiesc omul acestui veac după un tipar unic, monoton, şi fără patrie. Internaţionalismul nu e numai un desiderat economic, o năzuinţă şi o tactică; înfrăţirea unei clase peste conturul geografic al hotarelor, ci e mai ales o realitate psichologică, o topire a individualităţii într'o pastă comună.

Iar lucrul nu se petrece numai întrucât priveşte massa lucrătorilor industriali. Insăşi burghezia oraşelor, populaţia urbană cu variatele ei indeletniciri şi resurse de viaţă, se nivelează către acelaş tip uniform şi unic. Un funcţionar de bancă, un copist de grefă, un profesor de liceu, ori un mic rentier îşi au acelaş orizont cu aproximaţie şi acelaş conţinut sufletesc, fie de e cu domiciliul în calea Veche, ori într'un cartier al Barcelonei. Costumul, confortul, gazeta, preocupările de fiecare zi, nu deosebesc mult cetăţeanul unui oraş francez, de acel al unui oraş german, italian, român or rusesc.

Pentru a străbate în specificul naţional, a regăsi spiritul unui popor, tradiţia şi farmecul vieţii sale particulare, trebuie ori unde să treci peste barierele oraşelor şi să-l cauţi lângă pământ, acolo unde şi-a păstrat portul, eresurile, legendele, condiţiile de trai şi însăşi pecetea etnică, întreagă şi durabilă, aşa cum oraşele nu ştiu şi nu pot să le mai apere.

Succesul universal al unui roman ca „Pamântul blestemat“ al lui Blasco Ibanez, succesul romanelor ruseşti, al acelor scrise de scandinavi ca Johan Bojer, Bjoernson, Knut Hamsun, se datoreşte numai acestui specific naţional păstrat de marele masse rurale ale poporului, înainte de a fi fost sfâşiate de revărsarea spiritului şi condiţiilor de existenţă cosmopolite. Nu mai departe de acum doi ani, când prin ingrijirea dlui Beza şi datorită dnei Lucia Bing, a apărut într'o editură din Londra un volum de novele româneşti tălmăcite în graiul lui Schelley, cuvintele cele mai bune le-a spus critica engleză despre scriitorii cei mai particulari românesti: Creangă şi Sadoveanu. Erau glasuri de la noi de acasă, nu o gângăveală imitată după moda Parisului, Vienei ori Florenţei.

După zădarnicele dibuiri din ultima vreme ale literaturei româneşti, care-a bătut pe la toate porţile literaturilor apusene, căutând să împarte câte ceva din simbolismul, unanimismul, neoclasicismul, expresionismul, futurismul, ultraismul ori dadaismul marilor capitale internaţionale, se resimte încă nelămurit o tendinţă de întoarcere la matca noastră. Un fir întrerupt o clipă se înoadă din nou. Literatura noastră se va pune în valoare în literatura universală, prin ceia ce vom aduce românesc şi autohton în scris, ca şi în toate artele de altfel, nu prin meşteşugite şi fie ele cât de isteţe imitări.

Privind literatura prin acest spirit vom căuta aici, odată pe săptămână, să urmărim scrierile timpului.

Cesar Petrescu.

In chestiunea administrației comunale în Ardeal

— Necesitatea imperioasă a romanizării administrației comunale în Ardeal — Un pericol național: secretarii comunali de origină străină sau români înstrăinați — Spovedanie sub faldurile drapelului maghiar — O ordonanță a ministerului de interne maghiar lipită pe ușa unei primării — Aceasta după cinci ani dela unire

In nenumărate rânduri am atras atenția organelor de stat superioare asupra pericolului ce-l prezintă pentru românism în Ardeal, faptul că șefii tuturor organelor administrative comunale din această provincie românească sunt străini — sau români cunoscuți ca foști renegați. — Azi vom denunța din nou pe această cale și guvernului și opiniei publice câteva cazuri petrecute în județul nostru cari nu vor putea decât să pledeze în susținerea cererei noastre manifestată până acum de atâtea ori, și anume aceia de a destitui fără cea mai mică întârziere toți funcționarii comunali unguri cari au fost dovediți cu cea mai mică acțiune antiromânească.

O ordonanță a ministerului de interne maghiar afișată pe ușa primăriei

Dl Sept. Mureșianu prefectul județului, într'o inspecție pe care a făcut-o mai multor comune din județ, a aflat pe ușa secretariatului comunal al unei comune — al cărei nume, pentru moment ne scapă — dar unde secretar comunal era tatăl comunistului Bela Kun o ordonanță — cu caracter medical — dată de ministerul de interne dela Budapesta — natural scrisă în ungurește.

Ordonanța era semnată Belügymiaisztérium — adică ministerul de interne. — In altă comună, în altarul bisericei era un steag maghiar înfășurat în zilele de lucru, dar care era desfășurat când credincioșii veneau la preot pentru mărturisire. Aceasta se făcea în secret și sub faldurile tricolorului maghiar.

Alt caz

Campania contra vechiului regat

Secretarii comunali din întreg Ardealul sunt în majoritatea lor de naționalitate străină sau români renegați.

Pentru motivul că aproape toate comunele din Ardeal au fost și sunt românești toți acești secretari comunali de sub regimul maghiar care erau unguri — au ajuns să știe bine românește.

Când a venit regimul românesc, din lipsă, naturală de altfel — de funcționari administrativi — toți acești secretari comunali de sub regimul maghiar care știiau bine românește au fost menținuți în situația ce o aveau de către consiliul dirigent, și toleraţi de către toate guvernele de până acum.

Ce făceau și ce fac acești secretari comunali?

Se știe că secretarii comunali sunt și încasatorii birurilor.

Ei bine, ei pretindeau dela contribuabilii săteni biruri de trei sau de patru ori mai mari decât cele prevăzute de regimul impozitelor, și când vre-un contribuabil „îndrăsnea" să protesteze sau cel puțin să ceară explicații, secretarul comunal îi răspundea:

„Bine, bade, eu nu sunt vinovat; legea nu e făcută de mine ci de domnii dela București — de regățeni iar eu trebuie să execut legea."

Cu chipul acesta acești secretari comunali și-au făcut averi însemnate, bieții săteni au fost pur și simplu jefuiți pe nedrept — antagonismul dintre „Ardeleni" și „regățeni" accentuat, iar scopurile subversive ale acestor funcționari de stat de origină străină — sau înstrăinați — satisfăcute.

Ca încheere a acestor relatări este suficient să spunem că numai în județul Cojocna unde românismul în administrație, datorită energiei, priceperei și patriotismului dlui prefect Mureșianu este foarte bine consolidat, comparativ cu alte județe, dintre peste 200 de secretari comunali numai 20 sunt români.

Iată de ce credem, că în interesul consolidării românismului în Ardeal este absolută nevoie ca toți secretarii comunali trebuie să fie numai și numai români.

Alfio.

Monumentul lui George Lazar

— Un monument de artă românească la Cluj — — In cinstea și proslăvirea marelui dascăl —

Dăscălimea din Transilvania, după cum se știe, are o societate culturală și de binefacere purtând numele marelui inițiator cultural *Gheorghe Lazăr*.

Această societate numără astăzi 2500 membrii, toți făcând parte din corpul didactic (profesori de școli medii, învățători, etc.) Fiecare membru plătește o cotizație anuală din care se întreţin copiii învățătorilor din cămin. Din aceleași modeste venituri, societatea aceasta vrednică, s'a hotărît să ridice un monument lui Gheorghe Lazăr, ca omagiu al dascălilor ardeleni.

In urma solicitudinei guvernului, a jertfelor membrilor societăţii Gheorghe Kazăr și a hărniciei secretarului ei general dl deputat Pora, acest frumos scop este astăzi înfăptuit.

Monumentul se află astăzi dinaintea Casei Învățătorilor, într'un loc foarte potrivit, îmbogățind Clujul cu o nouă operă de artă.

Bustul este o foarte frumoasă operă a talentatului nostru sculptor Medrea din București.

Soclul de granit este o donație a ministerului de instrucțiune publică. S'a săpat pe el cu litere de aur inscripția

Lui

Gheorghe Lazăr

Invățătorii ardeleni

1924.

Celelalte părți ale monumentului au fost acoperite din banii societăţii și din colecte pe la băncile și intelectualii din Ardeal.

Orașul și-a arătat și el solicitudinea, dând muncitori pentru lucrările așezării monumentului.

Cheltuelile totale au fost de 120 mii lei, dintre cari bustul a costat 30 mii.

*

Inaugurarea elocventului monument va avea loc la 16 l. c. a doua zi de Rusalii.

Actul sfințirii va fi săvârșit de către P. S. S. Episcopul Ivan, cu participarea corului episcopiei.

Cu acest prilej vor vorbi, din partea Universităţii, dl Rector N. Bănescu, din partea orașului dl Primar Utalea, reprezentanții autorităților și ai studenţimii.

Se dă ca sigură participarea la serbare și a dlui Anghelescu, ministrul instrucției publice.

Specula

dela restaurantul din parcul orașului

Atragem atenţiunea autorităților în drept și le rugăm să ia cât mai urgente măsuri de înfrânare a speculei ce se face la restaurantul din parcul orașului, al cărui antreprenor înțelege să realizeze în cât mai scurt timp, și cu mijloace cât mai reduse, beneficii mari, în paguba consumatorilor care sunt obligați să-i frecventeze localul. Pe lângă că prețurile sunt exagerate, față de cele dela alte restaurante, mai este și faptul că serviciul lasă mult de dorit, iar calitatea mâncărilor ce se servesc este sub cea obișnuită în alte restaurante. De aceia nu ne îndoim că autoritățile și mai cu seamă primăria, care încasează numai 10.000 lei anual chirie, vor lua măsurile ce se impun.

In viitorul număr din „Pagina Culturală":

„Noua Recepție dela Academia Franceză"

ABATELE BREMMOND.

Chestiunen rechizițiilor de camere la Cluj

Trucurile proprietarilor — Intervențiile — Suspendarea funcționărei comisiunei de încuartiruire — Un memoriu înaintat ministerului

Se știe că în urma unei dispoziții ministeriale, a luat ființă la Cluj ca și în celelalte orașe ale Ardealului, birourile de încartiruire, însărcinate cu rechiziționarea de camere pentru funcționarii de Stat.

Aceste birouri funcționează de mai bine de 6 luni.

Rezultatele activităţei lui au fost că, în adevăr, s'au putut încartirui câteva zeci de funcționari de Stat, — natural — cu greutăți imense, căci proprietarii, în majoritatea lor unguri și evrei, au opus cea mai îndârjită rezistență.

Un truc ingenios la care au recurs proprietarii, profitând și de legea chiriilor și de o lacună a regulamentului rechizițiilor de camere, este următorul:

Se știe că legea chiriilor spune că nici un chiriaș, care dispune de un contract de locațiune cu proprietarul, indiferent dacă este funcționar sau nu, sau dacă acel contract este încheiat pe o zi sau mai mult, sub nici un motiv nu poate fi evacuat.

Pe de altă parte, în regulamentul rechizițiilor se prevede că, nici o hotărâre de evacuare luată de comisiunea biroului de încartiruire nu poate fi executată decât după zece zile dela darea ei, în care timp interesatul poate face recurs la Ministerul de interne.

Ce făceau proprietarii?

In timpul celor zece zile de păsuire găseau un chiriaș care le conveneau lor — în majoritatea lor evrei — oameni de afaceri, încheiau imediat un contract de locațiune cu el, contract care în majoritatea cazurilor era încheiat de formă și instalau pe evreu în locuința rechiziționată.

Când se prezenta funcționarul pentru care fusese rechiziționată camera, cu agentul forței publica să execute hotărîrea comisiunei, proprietarul arată contractul de locațiune cu evreul și invoca articolul din legea chiriilor prin care nici un chiriaș nu putea fi evacuat.

Cu chipul acesta proprietarul își făcea gustul și afacerea, hotărîrea comisiunei de cartiruire rămânea nulă și funcționarul rămânea tot pe drumuri.

*

Un alt sistem pe care-l întrebuințau proprietarii ce să-și scape locuințele erau „intervențiile la București".

Se știe că ei făceau recurs la ministerul de interne. Cum ajungea recursul la minister, proprietarii trimiteau la minister oameni cunoscuți furnizându-le dovezi și acte falșe cu care biroul central al locuințelor, din minister era indus în eroare. Și astfel câteva zile autoritățile locale se trezeau cu o telegramă prin care se anula hotărîrea comisiei, dându-se dreptate proprietarului!

Și de data aceasta bietul funcționar rămânea pe drumuri.

Datorită tuturor acestor trucuri comisiunea de încartiruire nu mai avea nici un rost.

Alaltăeri comisiunea a hotărît să-și suspende orice activitate, până ce ministerul nu va suspenda hotărîrea prin care deciziunile comisiunei de încartiruire nu pot fi executate decât după zece zile dela darea lor — și până ce nu se vor suspenda recursurile la ministerul de interne.

Acestea sunt de altfel lucruri prevăzute și în regulamentul rechizițiilor, în baza căruia funcționează azi biuroul de rechiziții de camere. S'a înaintat un memoriu ministerului în sensul acesta și se așteaptă răspunsul.

Serbarea Ady Endre

Un cuvânt către scriitorii din Ungaria cari vor participa la serbările „Ady"

Ziarul nostru aducându-și aminte de faptul că au trecut 5 ani dela moartea marelui poet maghiar Ady Endre a scris acum câteva luni despre activitatea lui politică în termeni elogioși. Am combătut cu energie acele elemente reacționare din partidul maghiar, care au încercat să împiedece aniversarea plănuită de cercurile literare ungureşti pe motivul că Ady fiind filoroman și democrat. scrisul lui are o influență nefastă asupra tineretului ce „trebue crescut în sentimente nefalsificate maghiare"

De astă dată, însă, elementele democratice și înțelegătoare ale Ungurilor din Ardeal au biruit și elementele șoviniste au fost reduse la tăcere.

Amintirea lui Ady va fi în sfârșit serbătorită așa cum se cuvine la 1 Iulie la Zălau, concomitent cu nunta de aur a părinților poetului.

Cei mai mari poeți și prozatori ai Ungariei, domnii Babits, Móricz, Juhász, etc. vor participa la această serbare.

Sperăm că scriitorii veniți din Ungaria după ce se vor convinge despre adevărata situație din România reîntorcându-se la Budapesta vor informa pe scriitorii șoviniști de teapa lui Herczeg Ferencz și Nagy Endre de realitatea situației politice din țară.

De vanzare

căși mici și mari,

ville, căși cu grădină, căși cu prăvălie

moșii, pământuri,

prăvălii, fabrici și alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau dorește se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta și împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piața Unirii 10. parter 3.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

„Infrăţirea Poporului“

Joi, 12 Iunie a. c. va apare ziarul scris anume pentru popor: „INFRAŢIREA POPORULUI“. Apărând săptămânal în 8 pagini, cu numeroase clişee şi cu un bogat şi variat cuprins,

„Infrăţirea Poporului“

prin felul cum va fi redactată, va fi cea mai bună, mai plăcută şi mai instructivă foae populară din Ardeal.

Cereţi deci cu toţii, Joi 12 Iunie

„Infrăţirea Poporului“

Presa maghiară

„Să ne rămână aici copii“!

După cum se ştie, ziarul „Ellenzék“ îndată după unire, îndemna, indirect sau direct, la expatriere în Ungaria. Acelaş organ, mai târziu recomandase cea mai strict observată pasivitate politică faţă de Statul român. De-atunci până acum confratele a parcurs o cale destul de lungă şi în numărul de eri publică un articol în care cere părinţilor să-şi trimită băeţii absolvenţi de liceu la Universitatea română din Cluj.

Ziarul maghiar vrea ca oraşul Cluj să aibă din nou un tineret universitar maghiar şi Clujul să devină din nou centrul culturei maghiare din Ardeal.

De sigur, în loc ca Ungurii din Ardeal să plece la Universităţile iredentiste din Seghedin şi Budapesta este mai bine, chiar în propriul lor interes, să urmeze la Universitatea românească din Cluj, unde se face nu şovinism, ci ştiinţă.

*

In ce priveşte dorinţa ungurilor că oraşul Cluj — pe lângă calitatea lui de centru cultural românesc să fie în acelaş timp şi centru al culturei maghiare din Ardeal, noi nu avem nimic de zis. Ar fi mai firesc, ce e drept, ca Ungurii să'şi aleagă pentru acest scop ca centru un oraş curat unguresc şi cu provincie cu populaţie maghiară. Clujul, în schimb are avantajul unui contact direct între factorii culturali români şi unguri şi contactul între aceste două culturi nu poate decât folosi apropierii între cele două neamuri.

Căile culturei maghiare

Ziarul „Ellenzék“ publică următoarele interesante consideraţii asupra îndatoririlor culturei maghiare:

„Cultura ardeleană maghiară trebue să caute contact cu cultura poporului român şi a popoarelor balcanice. Ea trebue să cunoască şi să afle valorile acestor popoare şi să le facă cunoscute Europei. Printr'un astfel de contact cultura maghiară ar lăsa rădăcini şi mai adânci, chiar şi dincolo de ţinutul şi rasa sa şi — prin asigurarea caracterului ei apusean — ar ajunge mai aproape de sine însăşi, de destinaţia şi de menirea sa“.

Unitatea partidului maghiar

Ziarul iredentist (din motive comerciale) „Brassói Lapok“ acuză Statul român că ar vrea să tulbure unitatea Partidului maghiar.

Statul român, răspundem noi, este ocupat cu lucruri mult mai serioase ca naiva invenţie a confratelui iredentist.

Dacă „Brassói Lapok“ ar fi măcar pe jumătate atât de logic, pe cât este de bătăios, ar trebui să recunoască evidenţa că unitatea sau neunitatea partidului maghiar nu poate aduce nici pagubă şi nici un folos intereselor politicei interne româneşti.

Pyram

PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA GHETELOR

Publicatie de licitatie

In baza incredinţării comerciantului Unterberger Abraham domiciliat în Huedin să publică licitaţia alor circa 50—60 m/m lana nespălată provenită dela oi întreţinută la munte în sarcină şi pericolul cumpărătorului Vasilie P. Popa Lugoj tardiv în perluarea acestea.

Preţul strigării s-a fixat în preţul de cumpărarea a mărfei adeca 270000 Lei care sumă să poate reduce până la ofertul dat.

Preţul de cumpărare va fi plătit în numerar imediat după terminarea licitaţiei impreună cu taxele erariale.

Cumpărătorul la licitaţie va fi dator a transporta marfa cumpărată în decurs de 24 oare de la terminarea licitaţiei.

Nu se gărantează calitatea mărfei.

Licitaţia se se va ţine în Piaţa Unirii No. 58 la oarele 15 în ziua de 18 Iunie anul 1924 în comuna Huedin pe lângă intervenţia subsemnatului notar public.

Marfa se poate vedea zilnic intre orele 8—12 a. m. în Huedin, Piaţa Unirii No. 58.

Dr. Hugo Baruch,
notar public.

3587

No. 18336/L-1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunostinţă generală că în ziua de 10/VII. 1924, (stil nou) ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: 12.000 m. c. piatra sfaramata şi 19.000 m. c. petris de mine. Din pietrisul de mine 14.000 m. c. se va exploată din cariera dela Episcopia Bihorului proprietatea lui C. F R. iar restul de 5000 m. c. se va furniza pentru liniile inguste în Tg.-Mures.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. L. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3589 **Direcţiunea Regională.**

Raspanditi „Infratirea“

Reclama este sufletul comerţului

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. — **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** — Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

3227 Rador 660

Beraria Czell din Cluj

Berea Albă — *Berea Albă*

Ursus — *Ursus*

este cea mai plăcută beutură a publicului.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA — MILKA, BITTRA, VELMA, SANTE, VANILLE

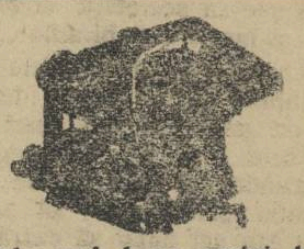

2744-3

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Succesori Sándor Agoston Cluj.

Cele mai nouă modele de cămeşi de mătasă şi zephir. Gata. 3468—1 **După măsură.**

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Ridicarea paşapoartelor.** La Prefectura poliţiei sunt gata şi se pot ridica următoarele paşapoarte: Andrei Kovács, C. Feleacului Nr. 17; Francisc Cseh, C. Reg. Ferd. Nr. 115; Dr. Iosif Ferencz Str. Minerva Nr. 3; Cserey Iosif, C. Dorobanţilor Nr. 73; Cserey Maria. Virág C. Dorobanţilor No. 73; Emilia Somogyi n. Preifer, C. Reg. Ferdinand 93; Emil Steinberg, C. Victoriei 86.

— **Congresul alianţei advocaţilor români.** „Alianţa advocaţilor români din ţară" în urma invitaţiunei Baroului advocaţial din Ploeşti şi a secţiei „Alianţei" de acolo a hotărât să şi ţină congresul la Ploeşti.

— **Examenele la facultatea de drept.** Examenele la facultatea de drept din Cluj vor începe în ziua de 18 Iunie şi vor dura până la 25 Iunie.

— **Noul comandant al sergenţilor.** Dl Poruţiu a fost numit comandantul corpului de sergenţi din poliţia Clujului.

— *Căminul Studenţesc din strada Avram Iancu caută spre angajare imediată o bucătăreasă. — Administraţia.* 3582

— **Revizuirea brevetelor industriale.** Revizuirea brevetelor de industrie, acordate negustorilor din Cluj se execută de către autoritatea industrială de I-a instanţă.

Până acum au fost retrase peste 25 de brevete dela negustori dovediţi de contravenienţi.

— **Colectă pentru căminul ucenicilor.** In urma intervenţiilor făcute de dl prefect al judeţului, Primăria locală a hotărît colectarea de fonduri de pe la toate instituţiile bancare şi industriale precum şi dela toţi negustorii din Cluj, pentru clădirea unui cămin de ucenici în oraşul nostru.

*

— Se ştie că până acum comisia căminurilor universitare nu aprobase ca studenţii funcţionari să poată locui în lunile de vacanţie în cămin. In urma intervenţiei comitetului studenţesc comisia a aprobat ca un număr limitat de studenţi să poată locui şi peste vară în cămin.

— **Pentru înfrânarea speculei.** Faţă cu creşterea excesivă a preţurilor în piaţa de alimente, autorităţile administrative au hotărît să exercite prin organele sale un control serios. Nu se vor fixa preţuri maximale, în schimb acei cari în mod nejustificat, urcă preţurile dela o zi la alta, vor fi daţi în judecată.

— **Stabilirea streinilor în Cluj interzisă.** *In urma unei dispoziţii ministeriale autorităţile locale au interzis acordarea oricărei autorizaţie de stabilire în Cluj pentru streini. Aceasta până la legiferarea definitivă a acestei chestiuni.*

— **Audiţia elevelor şcoalei normale de fete.** Pentru sporirea fondului de ajutor, elevele şcoalei normale vor da o audiţie muzicală Joi 12 Iunie ora 4 şi jumătate în sala teatrului naţional.

— **Sfinţirea bisericei gr. catolice din Mănăştur.** Duminică în ziua de Rusalii se va sfinţi „Calvaria", — noua biserică română-unită din Cluj, renovată zilele acestea. Cu acest prilej se vor organiza în numita biserică misiuni poporale, cu concursul delegaţilor Reuniunii archidiecezane de misiuni din Blaj şi al mai multor preoţi din Cluj.

— **Dizolvarea asociaţiei avocaţilor stagiari.** *Decanul baroului din Cluj, a dat pe ziua de eri o ordonanţă, prin care dizolvă asociaţia avocaţilor stagiari din localitate, în urma unui articol apărut într'un ziar local, prin care, se spune, s'ar fi adus oarecare atacuri la adresa baroului.*

— **O statistică a ucenicilor.** La inspectoratul muncii din localitate, s'a întocmit zilele acestea o statiscă a tuturor ucenicilor din diferitele ramuri de industrie, după naţionalităţi şi durata uceniciei.

— **Şcolare.** *La liceul „Gh. Barițiu" din loc, examenele particulare încep Marți 17 crt., şi vor dura până la 27 cor. Programul după materii s'a afişat sub poarta liceului.*

— **Desvelirea bustului lui „Gh. Lazăr".** *Luni 16 are loc desvelirea bustului lui „Gh. Lazăr" în faţa Casei Invăţătorilor, la care vor asista toate autorităţile civile şi militare, precum şi şcolile în frunte cu profesorii lor.*

— **Salariile lucrătorilor grafici.** Zilele acestea dl inspector central al muncii Ioan Chirilă, a făcut o revizuire a salariilor lucrătorilor grafici, şi a urcat salariile acestora începând de eri 9 Iunie pe timp de 3 luni, cu 7 la sută faţă de vechile salarii.

— **Muncitoreşti. Pentru conferinţa internaţională a muncii ce va avea loc în cursul luni Iulie la Geneva, au fost delegaţi în calitate de Consilieri technici dnii Romulus Dan şi Ioan Mirescu, iar în calitate de delegat al Social democraţilor din România, dl I. Flueraş.**

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

ORA 2 P. M.

Noul guvern francez

Paris. — Noul guvern francez s'a alcătuit după cum urmează:

Francois Marchal, preşidenţia consiliului de miniştri şi finanţe; Maginot, războiu; Fabry, colonii; Capus, agricultură; Lefevre Duploi, externe; Ratier, justiţie; Ferry, marină; Jourdain, muncă; Landry, instrucţie; Deselves, interne.

Arestarea unor agenţi comunişti

Bucureşti. — In urma cercetărilor făcute de Siguranţa generală a Statului, au fost arestaţi eri mai mulţi indivizi, cari au avut legături cu împrăştierea manifestelor comuniste în Basarabia.

Arestaţii au fost trimişi sub puternică escortă la Chişinău, unde vor fi predaţi consiliului de războiu.

Revoluţia din Albania

Bucureşti. După ultimele telegrame insurgenţii înaintează vertiginos. Intreg nordul Albaniei este ocupat de ei. Situaţia guvernului este foarte critică. Revoluţionarii au refuzat armistiţiul propus de guvern. In acelaş timp trupele italiene au ocupat insula Sasona şi de acolo ameninţă coastele albaneze. Dacă revoluţia continuă, italienii vor debarca la Durazzo.

Regina României la Paris

Paris. — Regina României însoţită de marea ducesă Cyril a vizitat expoziţia de artă veche şi muzeul de artă decorativă.

Ducesa Vendome a oferit în vila sa un dejun în onoarea Reginei României. Au luat parte la acest dejun dna şi d. Antonescu, ambasadorii Belgiei şi Angliei, ducele de Nemours, marele duce Cyril al Rusiei, doamna Procopiu, marchizul de Castellane de Fouquieres şi numeroase personalităţi din lumea politică şi literară.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Repartizarea terenurilor disponibile în Ardeal

Bucureşti. — In cursul lunei Iunie, Casa Centrală urmând să facă în Ardeal repartiţia terenului disponibil, din judeţele cari au prisosuri peste nevoile locale, celorlalte judeţe cari au lipsă, a făcut cunoscut consilierilor agricoli din acea provincie, ca să întocmească, în cel mai scurt timp posibil — cel mai târziu în 15 Iunie — o situaţie generală a fiecărui judeţ în parte, pe comune, din care să reiasă dintr'o singură ochire aplicarea reformei agrare, cu disponibilităţile sau lipsurile de teren etc. Acolo unde e teren disponibil ar fi de dorit să se întocmească şi schiţe de plan pe baza planurilor cadastrale verificate cu starea actuală.

Concursul general de oină

Bucureşti. — Concursul general de oină între liceele din întreaga ţară se va ţine în acest an la Oradea-Mare sub preşidenţia dlui ministru C. Angelescu.

La acest concurs va participa şi A. S. R. Principile Carol.

Examenele Academiei de drept

Oradea-Mare. — Examenele academiei de drept încep în ziua de 10 Iunie şi ţin până la 25 Iunie.

Accident de tren

Oradea-Mare. — Eri seara pe la orele 11 un tren de marfă care intra în staţia Oradea a surprins pe linia un muncitor, rănindu-l grav. Sunt puţine speranţe că va scăpa cu viaţă.

Convertire la ortodoxie

Oradea-Mare. Duminică a avut loc botezul drei Mariette Sergiu, în etate de 15 ani, care a trecut dela catolicism la ortodoxie. Naşi au fosr dna şi dl Dinu.

Fraudele unui notar public

Oradea-Mare D. Teodor Stănescu, controlor financiar a descoperit, după o cercetare amănunţită de o lună de numeroase fraude săvârşite în dauna statului, judeţului şi comunei, de către notarul comunal Rudolf Crainic din comuna Besnea. El a fost înaintat parchetului.

Intrecere sportivă

Oradea-Mare. — In ziua de 12 Iunie vâ avea loc un concurs olimpic între şcolile locale. Vor participa liceul, şcoala comercială şi şcoala de meserii.

Arestarea unei bande de spărgători

Oradea-Mare, — Serviciul de Siguranţă a arestat pe indivizii Andor Iuliu, Sabetay şi Szilagy, cari au săvârşit un furt cu spargere la dna Ghiorghiu în Bucureşti, furând blănuri şi haine de mare valoare.

Inscripţii

Premii literare. — Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor, şi un om de ştiinţă şi de litere, care a ajuns la înalta lui situaţie prin bogata lui erudiţie pusă în slujba marilor cauze ale ţărei şi românismului, a avut fericita idee de a înfiinţa două premii literare de câte o sută mii lei; unul pentru poezie, altul pentru proză.

Nu discutăm persoanele şi operile cărora s'au decernut aceste premii — aceasta este actul exclusiv al Comisiei numită ad-hoc.

Voim să insistăm asupra iniţiativei în ea însă-şi, care sperăm că făptuită de un ministru intelectual şi erudit, pasionat intens de sufletul şi slova românească, va rămâne permanentă, în tradiţia ministerului artelor, indiferent cine va mai veni acolo în cursul veacurilor.

Literatura şi arta trebuesc încurajate — şi asta nu este o simplă frază ieftină şi banală, cum ar apare în beatitudinea îmbogăţiţilor de războiu — mai cu seamă într'o ţară ca a noastră, care se găseşte în faza începuturilor culturale, şi estetice.

In această ţară se încurajează inferiorul muncitor manual şi inteligentul animal, — iar animalul superior, animalul idealist şi mistic, care este poetul şi artistul, prin ce aberaţie şi eclipsă a concepţiei justiţiei trebueşte lăsat să crape de foame, nu numai în moartea individuală ci în moartea colectivă a unei literaturi.

Românescul, generosul suflet intelectual care este dl Al. Lapedatu, el însuşi o mare creaţiune a scrisului, instituind aceste premii, a avut o emoţionantă milă, nu atât de scriitorul român — care e prea mândru pentru a o cere — ci pentru oropsita literatură română, care are nevoe de ea.

Diodor.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleacă din Charbourg 9 Iulie 1924.

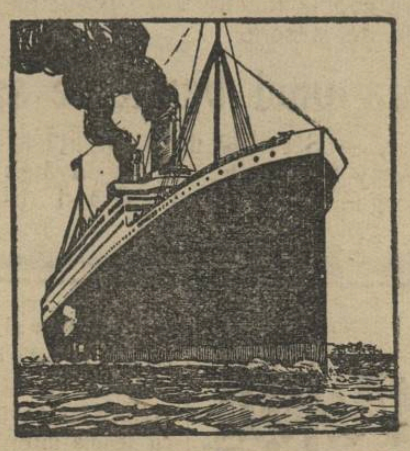

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete

3576

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile „Victoria“ Arad.

Magazinul

Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ȘI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3054

1 Franc - 8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

KALMAR

SOCIETATEA COMERCIALA PE ACȚII

Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.

3368 **Vopseli, Articole de Coloniale** Lloyd

Engros! En detail!

Telefon 4-25. Telefon 5-44.

Sucursale:

Str. Regina Maria No 42.

Strada Rugului No. 56.

HUNWALD

CLUJ, Str. Vlahuța 3.

Telefon Interurban **147.**

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

3520

Fabrica: Turda. Telf 5. Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1101 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI • Joi 12 Iunie 1924.

Infrăți

R CLUJ 1. 997

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Cereți cu toții mâne, Joi 12 Iunie

„Infrățirea Poporului"

ZIUA DECISIVA

Mâne va avea loc la București adunarea comitetului executiv al partidului național pentru a se pronunța asupra fuziunei cu țărăniștii. După cum arătam în altă parte membrii comitetului de 100 aflători în Cluj au avut eri o consfătuire la locuința dlui Vaida, iar astăzi vor pleca la București. De la această dată chestiunea fuziunei intră într'o fază decizivă. Ziua de mâne va hotărâ soarta neo-democrației române, cel puțin așa gândesc cei mai mulți dintre pelerinii ardeleni ai partidului național.

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist a fost prezentată publicului sub diferite aspecte, până acum. Ziarele interesate au avut grijă să vestească toate bunătățile pe cari le pregătiau țărei dnii Maniu, Stere și Mihalache, în cea mai mare taină. Truda celor două luni și jumătate de „pertractări" „oficioase" și „oficiale" n'a fost zădarnică. Comitetul executiv al partidului național, adunat la București, va afla, desigur cu multă satisfacție, noule puncte de program ale viitorului partid fuzionat, și va aplauda cu frenezie evoluția de principii a dlui Maniu, care se arată așa de satisfăcut, în înaltul său patriotism, alături de dl Stere.

Adunarea de mâne va fi o adevărată sărbătoare. De oparte și de alta, membrii celor două partide dornice să devie unul singur, își vor trimite calde bezele. Dl dr. Lupu va îmbrățișa în dl Ciceo Pop pe adevăratul democrat, proprietarul datifundar care s'a despoiat de pământurile sale pentru a face fericirea țăranilor din Chelmac; Dl Sever Bocu, ispășind în șiroaie de lacrimi binefăcătoarea greșială articolelor sale din „România", va lăuda în drul Lupu pe adevăratul democrat.

Ce fericire va fi! Va fi mai multă fericire chiar decât atunci când „Epoca" dlui Grigoraș Filipescu a consimțit să-și arunce în foc colecția cu facsimile compromițătoare pentru membrii conducători ai partidului național. Acum va fi un adevărat delir. Takiștii cari uită păcatele de patriotism ale dlui Stere, insuficiențele de învățătoraș ajuns ale dlui Mihalache, rățoielile demagogice ale dlor Lupu și Madgearu, țărăniștii cari trec cu buretele peste toată campania dusă cu o justă violență în Ardeal împotriva partidului național, ca și campaniile nu mai puțin cruțătoare de la Romanați și Bocșa Montană; naționalii cari se fac a nu ști nimic nici de colecția „Epocei" nici de discursurile dlui Bogdan Duică, ce poate fi oare mai grandios ca morală și mai sguduitor ca expresie de creștinism în acțiune!

Putea oare o altă fuziune să vorbească cu mai multă autoritate despre adevăr, despre dreptate și despre cinste politică?

Inscripții

Ronsard. — Franța sărbătorește al patrulea centenar al lui Ronsard, grațiosul poet a care introdus în literatura franceză concepțiile clasicismului, principiile Renașterei. Validitatea acestor principii, a fost dese ori pusă în discuție de esteți, și adversarul cel mai autorizat al acestor principii a fost marele critic de artă englez Iohn Ruskin.

Ruskin nu contesta valoarea marilor genii creatoare care au iluctrat Renașterea și care au înzestrat omenirea cu eterne capo d'opere, care vor face bucuria și extazul generațiilor în vecii vecilor.

Ruskin ataca Renașterea în principiile ei.

Concepția estetică a Renașterei — după Ruskin — luând ca ideal marile creațiuni ale anticității, condamna pe artist la imitație. De sigur, marile genii au isbutit se pună nota personalității lor în realizările făcute în cadrul acestei concepții, dar arta Renașterei în esența ei rămâne tot o artă de imitație.

In locul acestei arte, Ruskin preferă arta medievală — primitivi și artiști constructori de catedrale — în care isbucnește spontaneitatea, sinceritatea, dorurile firești și personale ale artistului: o artă de adevărată originalitate.

Marele romanist și istoric al evului mediu, Gaston Paris, discutând din punctul de vedere strict al literaturei franceze înrâuririle clasicismului introdus de Ronsard și de școala lui, spune că literatura franceză ar fi avut un cu totul alt aspect — în orice caz mai autentic francez, dacă s'a fi desvoltat evolutiv și direct din sursele literaturei medievale pe care le-a părăsit pentru a recurge la imitațiile creațiunilor anticității.

Priucipiile clasicismului au domnit în literatura franceză dela Ronsard până la Chateaubriand care a dat semnalul reacțiunei, care afirmă în locul imitației după clasici, nota etnică a Franței.

Diodor.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi
Infrățirea Poporului
care va apare Joi 12 Iunie.

UN OM

E dl C. Neamțu, șeful partidului național-liberal din Craiova, omul de convingeri și acțiune în jurul căruia toate organizațiile partidului național-liberal din Oltenia, grupate ca în jurul unui centru de gravitate au făcut splendida manifestare politică de Duminica trecută.

Dl C. Neamțu este un mare organizator financiar cu un spirit clar și precis, cu darul bunelor inițiative, cari datorită intuiției și competenței sale isbutesc în totdeauna, cu o rară putere de muncă ordonată și metodică.

El a întemeiat „Banca Comercială" din Craiova, una din cele mai importante instituți financiare nu numai din Oltenia, ci din întreaga Românie. Dl C. Neamțu nu este numai un mare organizator în materie de finanțe, ci și în acea lume subtilă a sufletului, știind să grupeze în jurul său, pe temeiul principiilor partidului național-liberal, cele mai curate și prețioase energii ale Olteniei.

Organizația partidului național-liberal din Dolj, al cărei șef este dl C. Neamțu, datorită în mare parte simțului și tactului șefului, este una din cele mai puternice și mai bine cimentate organizații ale partidului liberal, caracterizat tocmai prin forța ordonată și disciplinată a organizațiilor sale.

Frigurile politice care au urmat convulsiunilor marelui război, incoherența și dezorientarea care au eclipsat pe alocurea instinctivul bun simț al maselor noastre, nu au reușit să influențeze întru nimic puterea și coheziunea organizației național-liberală condusă de energia și tactul dlui C. Neamțu, știind că dsa este plămădit din aluatul adevăraților șefi și conducători de oameni.

Dl C. Neamță înfățișează în societatea românească de astăzi un adevărat tip reprezentativ.

Dsa a ieșit din marele rezervoriu de energii și valori ale rassei, din țărănimea, care până în zilele noastre a dat țărei o magnifică contribuție de sacrificii și eroism, și care este menită, cu timpul, să renoveze întreaga viață a României. Fiu de țăran, de țăran autentic, dl C. Neamțu printr'o muncă îndârjită; printr'o energie concentrată, care au pus în evidență strălucitele sale însușiri native, însușiri specifice ale clasei sociale din care a ieșit — a reușit să ocupe un loc de frunte în viața financiară și politică a țărei.

Cazul dl C. Neamțu este evidențierea adevăratei democrații. Nu democrația foloșiei, a ambițiilor nejustificate, a trândăviei care își caută o justificare în politicianism, ci a muncei care începând de la brazda ogorului trage o brazdă adâncă și rodnică în întreaga viață a societății românești.

Savanții francezi la Cluj

Conferința Dlui Prof. Breuil

Arta paleolitică și neolitică — Pictura

Eri seară în sala Bibliotecei Universității, dl prof. Breuil a continuat interesanta sa conferință despre: Arta paleolitică și neolitică, ocupându-se de data aceasta de pictura din această epocă.

Pictura o găsim reprezentată în acest timp pe pereții grotelor, atât în Franța cât și în Spania.

Se deosebesc două perioade, una de înflorire (pernaturalistă), cealaltă de decadență (per. schematică).

Primele manifestări ale picturei, mâni cu conturul degetelor făcute cu argilă roșie sau chiar mâni întregi imprimate se găsesc în peșterile dela Altamira, Castillot, Gargasse. Uneori aceste mâni se găsesc sub forme diformate, lipsindu-le degetele, sau ca niște prelungiri bizare, asemănătoare cu șerpii.

Prof. Jeannel a descoperit într'o grotă desenuri roșii, formate din linii punctate care arată o evoluție în desvoltarea technicei picturei (etatea renului aurignacian).

După acestea urmează picturile modelate prin estompaj. S'au găsit bisoni foarte bine reprezentați în peșterile din Spania, având figurate și săgețile de vânătoare.

Se crede că reprezentarea acestor săgeți ar fi în legătură cu magia; cei ce le pictau sperând că în acest fel vor fi favorizați la vânătoare.

De remarcat că nici până acum stalactitele n'au adresat la pictură, natura lor grasă opunându-se la depunerea calcarului.

Intr'o grotă din Arriége (Caverne des trois frères) pe lângă figurile de animale se găsesc figuri caracteristice care domină pe celelalte. Ele reprezintă oameni deghizați învitând fie pe vrăjitorii sălbatici fie o divinitate, cărora primitivii noștri strămoși se rugau pentru reușita vânătoarei. Obiceiul acesta persistă de altfel astăzi la Eschimoși.

Intrebuințarea a două colori; negru și roșu se poate observa în peșterile din Dordogne.

Perioada cea mai înfloritoare a picturei se manifestă prin picturi polichrome, în care se disting culorile: negru, brun, roș, bistre, ocru.

In peștera dela *Altamira* (Spania) s'au găsit adevărate frescuri polichrome, cu sute de animale Reproducând întreaga serie a vânatului de pe atunci, reni, bisoni, mistreți, căprioare etc. deasemeni în peștera *Marsules* (Haute Garonne); Cerbi, boi sălbatici etc.

Intr'o peșteră din Catalonia s'au găsit pictate personajii dansând în jurul unui satir, în altele din S. E. Spaniei, picturi suprapuse și moditicate: elani, boi și cerbi; scene de vânătoare, vrăjitoare cu arcuri, cu îmbrăcăminte scurtă. Una din cele mai însemnate grote în privința picturei a fost explorată de Prof. Breuil în S. E. Spaniei. Ea conține o galerie unde sunt reprezentate nu mai puțin de 400 figuri, datând din 13 perioade succesive și reprezentând scene din război, scene materne, și animale foarte diferite.

Cele mai bune sunt cele aparținând seriei a 2-a.

Ultimile perioade din paleolitic manifestă degenerescența picturei, care devine din ce în ce mai sistematică.

Intr'o grotă din regiunea Salasmancei se pot observa alături de picturi vechi brune, roșii, negru altele cu fond alb și din ce în ce mai schematice.

Perioada de înflorire a artei picturale se stinge odată cu apariția agriculturilor și păstorilor (sfârșitul paleoliticului).

Pe lângă picturile schematice se observă foarte multe păsări pictate (vulturi și mai ales păsări de apă: flamanzi, găști sălbatice). Oamenii poartă în afară de arcuri cu săgeți topoare, iar femeile, străbunele Andalusienelor de astăzi evantaiuri.

In grotele din Sierra-Morena sunt reprezentate pe lângă grupurile de oameni și animale dometice.

In neolitic pictura e din ce în ce mai simplă oamenii în diferite atitudini (cu mânile în șolduri, călări iau aspect spiroloid sau scalariform).

Se găsesc scene reprezentând viața casnică, apoi dansuri, lupte etc.

S'au găsit picturi și pe vasele aparținând acestei epoce, unele sunt lineare, altele reprezintă: cerbi, bisoni.

Figuri asemănătoare cu cele de pe dolmene (ochi de cucuvaie) idoli dolmenici și chiar elemente din gospodăria agricultorului (carul) deasemeni nu lipsesc în epoca de decadență a picturei.

Conferința dlui Prof. Breuil a fost însoțită de foarte numeroase și reușite proiecții și a pasionat în adevăr pe tot publicul auditor, care și-a manifestat admirația sa pentru eruditul cercetător al vremurilor preistorice prin numeroase aplauze.

Consfătuirea dela dl Vaida

Membrii comitetului executiv al partidului național aflători în Cluj s'au întrunit eri la locuința dlui Vaida pentru a lua ultimele hotărîri cu privire la adunarea care se ține mâine în București. S'a hotărît a se urma în tocmai condițiunile de fuziune stabilite de delegația care a tratat cu partidul țărănist.

Astăzi pleacă la București toți membrii din Cluj ai comitetului executiv.

Prin comunele eliberate
de la Sárbi

Satul Beba — Aspecte sufleteşti — Nevoile cari nu pot aştepta

Gara Vălcani a rămas la Sârbi, iar trenul nostru se opreşte la o haltă construită acuma chiar la marginea satului Vălcani şi care este al nostru. Un sat frumos, curat, bogat, românesc în marea majoritate a locuitorilor. Trecem prin el cu întreg convoiul de căruţe trase de cai frumoşi şi sprinteni, mânaţi ca la nuntă de cărăuşii veseli. După două ceasuri de drum greu, drum de câmp, cu şanţuri şi gropi, printre cele mai mănoase lanuri pe care le-a putut vedea cineva vreodată, ajungem în frumosul şi bogatul sat românesc Beba sau cum îi zic azi Sentinela.

Locuitori bucuroşi de oaspeţi oricând, veseli şi sănătoşi, români convinşi şi în vorbă şi în faptă ne primesc cu inimele deschise. Case curate şi pe dinăuntru şi pe afară, ogrăzi cu gospodării model; peste tot se văd urmele hărniciei şi ale priceperii. Nu se mai poate spune că Românii au împrumutat dela nemţi sau alţi streini, căci gospodăriile acestora unele nu pot rivaliza cu ale Românilor. Ba ce e mai mult, cu toate că îşi au preotul lor, streinii au venit şi în trecut şi acum tot la preotul românesc să-i ceară sfaturi.

Un accentuat spirit de iniţiativă, de îndămânare te face să te opreşti şi să admiri pe aceşti ţărani români, cari ne fac cinste în locul de cinste în care i-a aşezat soarta. Sufletul lor bogat şi românesc, setea sinceră după tot ce-i românesc, credinţa oarbă în legea strămună, totul ne face să fim liniştiţi în acest punct strategic al neamului. E acolo un puternic zid sufletesc pe care însă trebue să-l îngrijim.

Bogăţia aceasta şi materială şi morală, pe care Dumnezeu ne-a dat-o tocmai acolo unde era mai multă nevoe de ea, ar putea să fie primejduită. Ne facem o datorie, făcându-ne ecoul unor nevoi cari nu mai cere nici o amânare de satisfacere.

Satul Beba a fost şi sub Unguri şi sub Sârbi orientat prin drumuri bune spre Seghedin şi spre oraşe streine. Locuitorii îşi valorificau produsul muncei lor cu ajutorul acestor drumuri. Aceste drumuri însă dreptatea istorică le a închis şi a întors faţa satului românesc spre centrele sale firesti.

Nenorocire însă că drumurile cele noi sunt simple urme peste câmpii şi cari în urma ploilor închid şi izolează pe Bebeni de restul neamului. Îşi privesc bogăţiile adunate cu atâta pricepută muncă şi le văd cum nu mai au nicio valoare. De aci nu zbucnim sufletesc între curatele şi puternicele lor simţăminte româneşti şi între interesele economice. Stai de vorbă cu ei şi citeşti în fiecare cuvânt şi pe fiecare faţă grija dezastrului ce-i aşteaptă. Au tot aşteptat — de şi nu sunt de cât două luni de la eliberare — şi tot aşteptă să li se facă drumuri căci altfel îşi vor vedea năruindu-se toată faima satului. N'au nici până acuma notar, cu toate că l-ar aştepta o frumoasă locuinţă şi o bună situaţie. Aceasta tot din cauza lipsei de comunicaţie. N'au poştă, cea ce îi face să se creadă aruncaţi în braţele indiferenţei noastre. N'au şcoală ca lumea, învăţătorul român, un bătrân mai mult ungur, neputând face faţă cerinţelor sufleteşti ale unui sat că Beba.

Constatările acestea culese la faţa locului, din gura ţăranilor, din gura înimosului preot D. Blaga şi a fruntaşilor satului ca Dl Aurel Maghiar, credem că vor trezi mai muit interes celor ce sunt chemaţi să rezolve probleme atât de importante.

Rep.

In viitorul număr din „Pagina Culturală“:

„Noua Recepţie dela Academia Franceză“

ABATELE BREMMOND.

Din Târnava-Mare

ZIUA EROILOR IN AGNITA

Oraşul Agnita este un centru însemnat, mai ales din punct de vedere industrial, pe Valea Hartibaciului, între Sibiu şi Sighişoara, având pretură, judecătorie şi alte oficii de stat. Atâtaici cât şi în întreg ţinutul din o parte a judeţului Sibiu şi Târnava mare, cu vechile scauna săseşti Nocrich şi Cincul mare de pe pământul crăesc (săsesc), saşii sunt în majoritate şi cu foarte bună stare materială, cu şcoli bine organizate, având fiecare comunitate bisericească câte o biserică — cetate din timpurile cele mai vechi. Ca progresarea românilor în aceste ţinuturi săseşti este anevoioasă e deci de sine înţeles.

Să cere aici o muncă asiduă, pe care trebuie să o întreprindă şi desvoalte conducătorii şi intelectualii din aceste locuri, unde se mai resimte încă ruşinoasa şi trista stare de „stăpân“ şi slugă între sas şi român.

Emanciparea începută însă pe toate terenele înaintează, manifestându-se pretutindeni. Ne trebuie însă şcoli, şi mai bine zis învăţători buni şi harnici, cari să înceapă cu elevii de şcoală luminarea şi emanciparea noastră. Saşii au câte 3—4, iar în Agnita 10 forţe, didactice, pe când noi câte un învăţător sau doi . . .

Totuş. aşa puţini şi sărăcuţi, cum suntem, căutăm să ne manifestăm cum biet putem la toate ocaziunile.

O astfel de manifestare naţională patriotică bine venită a fost mai recent „ziua Eroilor“ sărbătorită de astădată cu mare fast împreună cu miliţia aflătoare la deprinderi aici. Această miliţie este şcoala militară de infanterie „Principele Carol“ din Sibiu, în frunte având pe bravul şi inteligentul comandant dl Colonel Christea Vasilescu.

Elevii acestei şcoli, cari sunt viitorii ofiţeri, au aranjat împreună cu autorităţile locale, o prea frumoasă serbare în acea zi, producând în populaţia de aici şi în împrejurime (mai ales în cea românească) o mângâere şi însufleţire deosebită.

In ziua numită la oara 10 a. m. s'a oficiat în piaţa „Regele Feidinand“ de către preoţimea ort. rom. locală Te-Deum-ul prescris, la sfârşitul căruia P. O. D. Ioachim Munteanu, protopopul local, a ţinut numerosului public asistent o înălţătoare predică ocazională, după care a urmat vorbirea patriotică, pentru eroii de eri şi de mâine ai ţării, a prim-pretorului Eugeniu Munteanu. Acestora le-a răspuns dl Colonel şi comandantul şcoalei militare Ch. Vasilescu din Sibiu, care într'o cuvântare, care a eşit din cadrul oficios şi obicinuit, însufleţită, arată datorinţele cetăţenilor, faţă de Patrie şi Rege şi în special ale armatei, care are să impună, nu numai cu sabia şi puşca, ci şi cu sufletul şi mintea.

Vorbele generalului de mâine au stărnit mângâere şi însufleţire nedescrisă chiar şi în populaţia mai puţină săsească care era de faţă. *Coresp.*

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Moştenitorii Victoriei

— Cuvinte către tineretul intelectual —

de Nichifor Crainic

I.

Societatea culturală „Buciumul“ din Bucureşti, organizând un ciclu de conferinţe, a făcut apel şi la talentatul scriitor Nichifor Crainic, care a răspuns, ţinând o conferinţă desdre „Moştenitorii Victoriei“.

Dl Nichifor Crainic a avut faţă de „Infrăţirea“ atenţiunea de a comunica textul integral al conferinţei sale pe care îl oferim cititorilor noştri.

A vorbi despre sufletul tinerimii înseamnă a vorbi despre un subiect infinit. Căci sufletul tinerimii înseamnă izvorul tuturor posibilităţilor. Dacă bătrâneţea închide în sine un maximum de păreri de rău şi un mimum de speranţă dacă bărbăţia e o cumpănire între speranţe şi păreri de rău ţinereţea înfăţişează un minimum de păreri de rău şi un maximum de speranţe. Sufletul ei: aripi trandafirii larg desfăcute cât zarea nemăsurată a viitorului.

Dacă aş fi bătrân, mult mai bătrân decât tinereţea, i-aş da sfaturi; şi-aş pune în aceste sfaturi tot ceea ce eu aş fi aspirat şi n'aş fi îndeplinit. Dacă aş fi tânăr, tot atât de tânăr cât tinereţea, nu i-aş spune nimic, fiindcă eu aş fi ea însăşi şi ea mi-ar spune mie tot ceea ce poate spune frageda îmbobocire a posibilităţilor şi a idealurilor ei... Nu sunt încă nici una, şi nu mai sunt nici cealaltă. Cuvântul meu se leagănă între speranţe şi păreri de rău. El caută acorduri între realitate şi idealitate.

Nevoia acestor acorduri tinereţea n'o are: ea trăieşte în idealitate. Cu plusul ei de viaţă, ea stabileşte instinctiv între sine şi realitate raporturi care sânt în pofida realităţii şi în profitul idealităţii. Parcă mă văd pe mine cu aproape două decenii în urmă: adolescent, intram pentru întâia oară în acest oraş şi, cu sălbăticia mea stângace şi stioasă dela ţară nu voiam nici mai mult nici mai puţin decât să-l cuceresc.

Se înţelege: nu l-am cucerit; dar n'aş putea spune că am renunţat să-l cuceresc. Acest raport de superioritate pe care tinereţea şi-l stabileşte asupra restului lumii, această exaltare de sine, fără frâu, prin care ea, tinereţea, crede că va modela lumea după propria-i voinţă, poate să ducă într'adevăr la suişurile biruinţii, dar şi la prăbuşirile timpurii ale decepţiei. Şi rostind cuvinte despre sufletul tinerimii în cadrul epocii actuale asupra acestui lucru aş vrea să stărui câteva minute.

Generaţia intelectuală care se ridică după războiu se găseşte într'o situaţie excepţională. N'aş putea spune: numai în bine; n'aş putea spune: numai în rău. Dar accentuarea părţii din urmă mi se pare obligatorie. Această generaţie abia isprăvise jocul de-a soldaţii, când soldaţii mureau cu sutele de mii pe câmpul de luptă; această generaţie îşi ridica încă zmeele de hârtie când aeroplanele duşmanului, ca nişte zmei aevea, au surprins-o vârând asupră-i foc ucigaş din văzduh. Crescută în teroarea luptei, ea respiră azi în lumina victoriei. Victorie naţională, victorie democrată. Dar teamă mi-e că victoria e ca vinul nou şi încă turbure care îmbată prea repede, ca în urmă să dea loc unei mahmureli fără leac. Teamă mi-e de orgoliul victoriei, teamă mi-e de saţiul victoriei, teamă mi-e de dasgustul victoriei. Adică nu: tot ceea ce doresc generaţiei care se ridică e ca ea să aibă desgustul victoriei înainte de-a fi avut orgoliul victoriei. Intr'adevăr, generaţia nouă e moştenitoarea directă şi imediată a gloriei. Ea găseşte mese întinse şi făclii aprinse. Ea vine la un ospăţ gata. Şi cine vine la ospăţ nu se mai întreabă nici cum a fost pregătit, nici cât a costat. Cine moşteneşte prea de tânăr nu se mai întreabă cu câtă trudă s'a alcătuit moştenirea: pe el nu-l atrag decât ispitele pierzării cuprinse în moştenire.

Nu vi se pare şi vouă că anii aceştia câţi au trecut dela războiu au mirosul greu al unor săli de banchet? Nu vi se pare şi vouă că viaţa publică a României seamănă cu o petrecere, cu chiote nebune şi dănsuri sălbatice peste mormintele deabia închise, peste satele de mii de morminte? Nu vi se pare că oaspeţii rotofei cari răstoarnă praznicul în pântecele lor fără saţiu seamănă cu o turmă de porci năvălită într'o grădină de crini? Nu vi se pare că vinul banchetului seamănă cu sângele morţilor? Nu vi se pare şi vouă că gloria războiului nostru putrezeşte ca un hoit la răspântie şi toată haita potăilor din largul lumii îşi înfige colţii în câte-o halcă din cadavru?

Acesta e praznicul victoriei şi'n atmosfera aceasta încărcată de mirosuri grele se ridică generaţia nouă. Ea deschide ochii asupra unei glorii pe care regimentele morţii au făurit-o, iar haitele supravieţuitorilor o exploatează. Ea îşi pregăteşte intelectul în oraş, iar oraşul de un şir de ani nu-i oferă decât nechezatul violent al sabatului victoriei şi filosofia de plenus venter a profitorilor războiului. Ce-i rămâne acestei tinerimi de făcut în faţa glorioasei sale moşteniri? Îi rămâne una din două: ori s'o accepte în forma praznicului hidos, ori s'o respingă. Acceptarea înseamnă pieirea tinerei generaţii; respingerea înseamnă salvarea ei.

(Va urma).

Nichifor Crainic.

Adunarea societății „EMKE“

D. Sándor afirmă că activitatea societății „Emke“ s'ar fi mărginit la remaghiarizarea ungurilor românizați — D. Sándor propune primirea condițiilor guvernului — Doi șoviniști amenință cu Liga Națiunilor — Un gest cu adevărat frumos al Dlui Sándor — Moțiunea conciliantă a dlui Sándor se primește

„Mai încet cu Liga Națiunilor! Avem interesul să câștigăm simpatia Românilor, — spune D. Sándor

Eri p. m. a avut loc la Institutul de teologie reformată din localitate adunarea plenară a societății maghiare „Emke“. La ordinea de zi: discuția statutelor.

Deoarece statutele societății nu sunt încă aprobate, dl Sándor a cerut telefonic dlui ministru Tătărăscu îngăduirea adunării, cerere admisă tot telegrafic de guvern.

Adunarea s'a ținut într'o atmosferă de solemnitate. In sală se afla Episcopul unitar Ferencz József precum și vre-o 40—50 conți, baroni și membrii ai burgheziei maghiare, cu toții, delegații diferitelor secții ale societății „Emke“.

*

Presidează și deschide ședința dl Conte Béldy Kálmán care, după ce salută pe cei de față și pune în discuție chestiunea statutelor societății „Emke“, dă cuvântul vicepreședintelui și secretarului general dl Sándor József.

Discursul dlui Sándor József

Dl Sándor expune adunării peripețiile prin cari au trecut statutele societății, recomandând adunării să judece cumpănit, deoarece este în joc existența societății „Emke“. Spune, că după unire cuvintele „regele maghiar“ au fost înlocuite în statute cu „regele român“, iar punctul în care se cere „cultivarea patriotismului“ a fost suprimat pentru a nu da loc la bănuieli.

Dl ministru din era averescană, Argetoianu, a refuzat însă aprobarea statutelor din pricina pretenției societăți „Emke“ de a se organiza nu numai în Ardeal ci și în Regat, și din cauză că stampila societății — care era numai în limba maghiară, cât și din cauza că limba oficioasă a societății era exclusiv maghiară, etc.

Dl Sándor anunță că a dat în judecată acele ziare românești din Capitală cari a criticat societatea „Emke“ și protestează contra învinuirei că ar urî pe Români.

După concepția dsale, acțiunea din trecut a societății „Emke“ s'a mărginit la remaghiarizarea ungurilor romanizați, iar nici decum nu s'ar fi ocupat cu maghiarizarea românilor.

Un îndemn pentru Români

In continuare, dl Sándor invită pe Români să urmeze și ei pilda societății „Emke“ și să nu **neglijeze românizarea elementelor desnaționalizate din Basarabia, Bucovina, Dobrogea etc.**

Dl Sándor vorbește de niște presupuse învinuiri aduse societății „Emke“ despre cari însă noi nu știm nimic. De pildă, gazetele românești ar fi învinuit societatea „Emke“ de înființarea Episcopiei dela Hajdudorogh și ar fi aruncat conducătorilor ei epitetul de „infami“.

Dl Sándor despre „Emke“

„Societatea Emke — conchide dl Sándor — n'a fost o societate agresivă și uzurpătoare de drepturi, ci numai o societate de conservare și de apărare“.

Dl Sándor mai acuză o parte din presa română că ar fi inveninat atmosfera în jurul societății „Emke“.

Dl Sándor primește condițiile guvernului

„Aprobarea statutelor — continuă dl Sándor — contra legei recente referitoare la persoanele morale, trebue cerută dela tribunalul local. Până azi, neavând statutele aprobate de guvern...“

O voce: *„Nici nu ne trebue!“*

— *„... nu am putut funcționa. Pentru ca această stare de lucruri să înceteze, propun să ne călcăm pe inimă, să primim condițiile guvernului, numai pentru a salva instituția în primejdie. Noi nu cerem mai mult decât ceeace odinioară guvernul maghiar a acordat — fără discuție — „Astrei“ române“.*

Propunerea dlui Sándor este primită cu aplauze.

Glasul unirii

Cere cuvântul d. prof. Kovács Kálmán din Cluj care într'un discurs plin de patimă respinge propunerea dlui Sándor.

— „Nu putem să ne sinucidem, spune dsa, **trebue să încercăm mai întâi și alte mijloace.** Activitatea societății „Emke“ nu este asigurată chiar și dacă neam supune condițiilor guvernului. Să așteptăm alt guvern, deoarece nu ne putem mulțumi cu mai puține drepturi decât cele acordate „Astrei“.

Propunerea dlui Kovács

D. Kovács K. propune înaintarea statutelor în forma în care au fost odată respinse. D. Sándor să plece la București și să încerce din nou să informeze guvernul. **Iar dacă guvernul nu se va supune, maghiarimea trebue să apeleze la Liga Națiunilor!!... Trebue, în sfârșit, să facem și acest pas.**

Un alt sol al șovinismului

Cu niște ochelari fantastici pe nas, cu fața descompusă de o furie greu reținută, ia cuvântul d. advocat dr. Várady Aurél.

Cunoscutul șovinist se asociază la propunerea dlui Kovács, deoarece — spune dsa — guvernul nu are să se amestece în chestiunea statutelor.

D. Sándor dezaprobă pe agitatorii șoviniști

Față de ieșirea și amenințările nejustificate ale celor doi șoviniști, d. Sándor a avut un gest de ponderare și cumințenie. **Dsa a dezaprobat cu energie amenințările cu Liga Națiunilor, deoarece aceasta nu poate decât jigni opinia publică românească.**

„Termenul înaintării statutelor — spune d. Sándor — este fixat și dacă întârziem cine ne va fixa un nou termen?“

O voce: „Regele!“

„M. Sa Regele — răspunde dl Sándor — nu se poate amesteca în această chestiune administrativă, nici chiar conform Constituției.

In schimb să nu ne expunem primejdiei desființări societății noastre. Dacă tribunalul nu ne aprobă statutele rămase nemodificate, am pierdut partida. Să ne supunem cererii guvernului, pentrucă **„în cazul morței nevinovate există o înviere“** dar nu și în cazul contrariu.

Vorbe înțelepte

„Mai încet cu Liga Națiunilor! — spune dl Sándor — Avem interesul să câștigăm simpatia opiniei publice românești. Este foarte firesc ca un Stat să nu primească cu plăcere amestecul în chestiunile sale interne. Conform constituției țării chestiunea de față este o chestiune internă.

Vă rog să nu riscați existența societății noastre. Vă declar solemn că pentru rezultatul propunerei conirarii eu nu răspund nici înaintea lui Dumnezeu, și nici înaintea nuțiunei mele! Propun primirea moțiunei făcută de mine“.

Adunnrea primește moțiunea dlui Sándor.

*

Ca încheiere mai înregistrăm declarația făcută în ședință a casierului dl Bocsánczy László că averea societății „Emke“ este de două milioane o sută șaptezeci și cinci mii, cinci sute șaptezeci și doi de lei bani gata.

Lipsa de carne la Cluj

Ordonanța ministerială pe baza căreia urmează să se stabilească prețurile maximale la carne, prevede că pe lângă fiecare primărie să se instituiască o comisiune care să studieze nevoile locale și în concordanță cu acestea să fixeze prețurile cărnii. Așa s'a procedat până acum și la primăria Cluj. Zilele acestea însă, urmând să se stabilească noui prețuri la carne, consiliul orășănesc, fără să țină socoteală de avizul Comisiunii, care din diferite motive nici nu s'a întrunit, a fixat nouile prețuri cari nu permit măcelarilor să poată cumpăra vite, lucru ce s'a văzut cu ocazia târgului de vite de eri, când măcelarii din Timișoara și Oradea-Mare unde prețurile cărnii sunt proporționale cu piața, au venit la Cluj, făcând o concurență îndârjită măcelarilor locali. De ocamdată pe piața noastră nu se mai vinde decât carne de bivol, așa că dacă această situație va dăinui multă vreme, vom fi lipsiți complect de acest aliment de prima necesitate.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Creditul industrial pentru micii industriași

Operațiunile făcute până în prezent — Rezultatele sunt cât se poate de mulțumitoare — Creditul industrial în curs de reorganizare

Ne-am ocupat, în coloanele ziarului nostru, în diferite rânduri, de importanța institutului „Creditul Industrial“ care avea să dea roadele cele mai bune, cu deosebire în Ardeal, unde este cea mai desvoltată industrie, și care, din nefericire, suferea mai mult, din cauza crizei de numerar prin care trecem.

Am arătat operațiunile de credit, pe care acest institut le-a făcut pentru întreprinderile industriale de dincoace de Carpați, și resultatele mulțumitoare de care s'a resimțit industria ardeleană.

Operațiunile „Creditului Industrial“ au avut un succes deplin, astfel că inițiatorii acestui inportant institut, să găsesc astăzi în posibilitatea de a-l da o nouă și largă organizare.

*

După cum am anunțat la timp, în afară de mărirea capitalului printr'o nouă emisiune, „Creditul Industrial“ a înțeles că este necesar să vie și în ajutorul micei industrii. Vestea aceasta a fost primită în Ardeal, cu cea mai vie satisfacție. Astăzi suntem în masură să arătăm că bunele intenții ale conducătorilor acestui important institut au trecut la fapte concrete.

Inainte de a se fi ajuns la o organizare specială pentru aceste noui operațiuni, „Creditul Industrial“ a acordat un mare număr de împrumuturi diferiților industriași mici și unui număr de meseriași. Aceasta în vederea creerei unei secțiuni care va avea să se ocupe exclusiv cu cererile micilor industriași.

*

Relațiunele de mai sus le deținem din sursă autorizată fiindune comunicate de inspectorul regional industrial din Cluj, dl C. Petrovici.

Despre marele folos pentru economia națională, pe care îl va aduce „Creditul Industrial“ venind și în ajutorul micilor industriași, dl Petrovici ne spune următoarele:

„In Ardeal mai ales, mica industrie lâncezește din cauza împrejurărilor grele prin care trecem. Lucru foarte îngrijorător este însă, că situația aceasta nu permite nici o îndrumare spre crearea micei industrii naționale. Elementele românești care există nu sunt încurajate, iar despre orientarea și educarea tinerilor vlăstare spre meserii, nu putem vorbi de cât cu tristețe, pentrucă în aceasta, direcție nu s'a făcut aproape nimic.

„Creditul Industrial“ înțelegând să vie în ajutorul micei industrii, face o operă națională deo cea mai mare importanță.“

Dac.

Presa maghiară

Ziarul „Keleti Ujság“ ne aduce știrea că străvechiul castel-fortăreață de lângă Careii-Mari al conților Károlyi, clădit în anul 1482 și renovat de atunci de nenumărate ori, — este de vânzare...

Castelul se află în mijlocul unui parc de 18 jugăre. Moșia a fost de 6 mii de jugăre, din care, după expropriere, au mai rămas 500 jugăre.

Prețul castelului, plus parcul, este de 12 milioane lei.

Un interview cu d. Baron Zichy Rubido

Un redactor al ziarului „Brassói Lapok“ a cerut un interview dlui ministru maghiar de la București Baronul Zichy Rubido.

La întrebarea referitoare la relațiile dintre România și Ungaria d. Baron a răspuns:

— „Situația actuală este nu numai normală, dar vedem față de trecut chiar și oarecare îmbunătățire.“

— „ Care este atitudinea guvernului maghiar față de problema rusească ce este azi la ordinea zilei?“

Baronul Zichy Rubido — scrie „Brassói Lapok“ — a fost în mod vădit mai viu atins de această întrebare, decât de celelalte și a răspuns:

— „Bineînțeles, Ungaria, la fel cu toate statele din Europa urmărește cu atențiune încordată desvoltarea problemei rusești care, direct sau indirect nu poate rămânea fără reacțiune asupra tuturor statelor europene, deci și asupra Ungariei.“

Vizita Episcopului unitar Ferencz József la București

P. S. Sa Episcopul unitarilor, Ferencz József — în etate de 89 de ani — a vizitat Bucureștiul. Venerabilul bătrân a fost primit în audiență de M. Sa care și-a exprimat mulțumirea că acum cunoaște toți Episcopii unguri, și i-a promis cea mai largă solicitudine față de Biserica unitară.

Papa despre Unguri

Papa de la Roma — scrie „Ellenzék“ a făcut doctorului Korányi Barna, care a luat parte la centenarul Universității din Neapole, următoarele declarații despre Unguri:

— „Cunosc poporul maghiar, știu că a fost întotdeauna credincios Bisericii și a luptat pentru cultură. El este un popor inteligent, dornic de învățătură pe care, în mod firesc, îl doare suferința ce s'a abătut asupra lui după războiu.“

Care este acea suferință, Papa nu precizează.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 599. (2725-1)

Suspendarea activităţii asociaţiei advocaţilor stagiari

Avocaţii stagiari din Cluj, adică acei cari nu au încă dreptul de liberă practică a avocaturii, sunt constituiţi de mai multă vreme într'o asociaţie cu caracter profesional. Prin noua lege a avocaturii, se impune acestor avocaţi stagiari să ţină din timp în timp conferinţe cu caracter juridic, lăsate la aprecierea conferenţiarului; însă la baroul din Cluj au început să se ivească oarecare nemulţumiri în jurul acestei măsuri a legii avocaţilor, de oarece subiectul conferinţelor au fost fixate de către decan, fără a se fi luat consimţământul conferenţiarului şi a se ţine seamă de condiţiunile de traiu ale acestuia.

Unul din aceşti avocaţi stagiari, în ajunul examenului de cenzură, a cerut dlui I. Suciu, decanul baroului, să fie dispensat de conferinţă, deoarece el are de pregătit examenul.

Această cerere, întrucâtva dreaptă, nefiind în asentimentul decanului şi concomitent cu aceasta apărând un articol în una din gazetele locale, prin care s'a părut că se aduc oarecare înjurii baroului, dl decan I. Suciu, printr'o ordonanţă, apărută alaltăieri, a suspendat, pur şi simplu, activitatea asociaţiei avocaţilor stagiari, iar pe dl Gora, care urma să ţină conferinţa, l'a chemat în faţa comisiunii disciplinare a baroului, deoarece bănueşte că dsa ar fi autorul articolului.

Credem, că nu mai este nevoie de prea multe comentarii, pentru a vedea că gestul dlui Suciu, a fost grăbit, şi că comitetul baroului va vedea că nu este cazul ca asociaţia avocaţilor stagiari să fie dizolvată pe motive imaginare.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: RIGOLETTO. (Ca oaspeţi Dna Elena Dragulinescu, Dşoara Margareta Kőszegi, dl Theodorescu. Preţuri ridicate. Abonament de zi 144. C. Seria 425).

Vineri: SONATA MORŢII. (Premiera Preţuri normale. Abonament de zi 145. A. Seria 426).

Sâmbătă matineu: HAREM (a 3 ora. Preţuri reduse. Seria 427.

Din nevoile justiţiei la Cluj

LIPSA DE JUDECĂTORI

Aglomerarea instanţelor cu procese — Incetineala lucrărilor

In urma unei anchete făcute pe la instanţele judecătoreşti din Cluj am constatat o serie de situaţiuni cari nu mai pot dura fără ca bunul mers al justiţiei, aci în capitala Ardealului, se nu sufere foarte mult.

Vom relata mai la vale aceste situaţiuni, atrăgând atenţiunea asupra lor, atât directoratului general al justiţiei din Cluj cât şi ministerului de justiţie.

Lipsa de judecători

In timpul regimului maghiar — când teritoriul jurisdicţiunei tribunalului din Cluj era mai mic — când populaţia Clujului era numai pe jumătate, ca număr din cât este acum, când numărul justiţiabililor nu era decât un sfert din cel de azi, când — nu erau zilnic atâtea sute de procese de locuinţă şi de specula în timpul ungurilor — numărul judecătorilor era mult mai mare decât cel de azi.

Pe lângă aceasta, o altă situaţie care nu mai poate dura este că în Cluj sunt 5—6 procurori şi un singur judecător de instrucţie dl L. Persescu. Cu toată munca titanică pe care o depune acest distins magistrat totuşi este imposibil să biruie resolvarea sutelor de dosare ce-i vin dela parchet şi luarea atâtor sute de interogatorii.

Cauzele acestei lipse de judecători

Una din cauzele principale a lipsei de judecători atât în Cluj cât şi în întreg Ardealul este rentabilitatea incomparabil mai mare pe care o dă unui licenţiat sau docto în drept meseria de advocat în comparaţie cu aceia de magistrat.

Faptul acesta nu numai că a făcut să se reducă la jumătate numărul licenţiaţilor în drept. cari intră în magistratură dar a produs şi foarte numeroase demisii în rândul magistraţilor mai vechi şi cari s'au apucat de advocatură.

O altă cauză

In al doilea rând, criza mare de judecători care domneşte în întreg Ardealul se datoreşte şi faptului că un număr foarte mare dintre ei au fost detaşaţi prin diferite comune ale Ardealului pentru aplicarea legei reformei agrare.

In ultimul timp, însă, lucrările aplicărei reformei agrare fiind pe sfârşite, judecătorii delegaţi pe lângă comisiunile de expropriere îşi vor relua posturile în primire.

Efectele crizei de judecători

Cei dintâi cari sufăr de pe urma acestei lipse de judecători de şedinţă şi în special de judecători de instrucţie sunt inculpaţii ţinuţi în prevenţie. Aceştia stau cu lunile în închisoare, pentru că din cauza lipsei de judecători şi din cauza imensului număr de procese, nu pot fi instruiţi şi judecaţi.

In materie civilă deasemeni impricinaţii sunt expuşi la amânări de luni de zile, din care cauză au de suferit mari şi multe prejudicii.

Toate aceste fapte sunt în măsură să sprijine insistenţele noastre pe lângă organele superioare, de a găsi o soluţie cât mai grabnică pentru înlăturarea crizei de judecători din Ardeal.

Alflo.

„Economul" Institut de Credit şi Economii, Societate Anonimă, Cluj

Concurs

„Economul" institut de credit şi economii, societate anonimă în Cluj, Calea Regele Ferdinand No 26, prin aceasta publică concurs, pentru ocuparea unui post de:

Funcţionar-contabil.

Dela concurenţi să cere, să producă certificatele despre absolvirea unei şcoale superioare de comerţ, precum şi despre praxa ce o are.

Ofertele — cu indicaţia pretensiunilor de salar — sunt a se înainta după posibilitate personal, până la 1 Iulie a. c. iar postul este de a se ocupa îndată după alegere.

Cluj la 1 Iunie 1924

3580 *Consiliul de Administraţie.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 12 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Nunta lui Figara

Drama nemuritoare a lui *Bearnarchais* în 6 acte.

După opera *„Barbierul din Saville.* In rolul principal: *Hella Moya şi A. Moissi.*

CINEMA URANIA

Contele d'Essex

Mare dramă istorică în 7 acte. In rolul principal: *Erna Marena, Eva May şi Huszár Károly.*

Artistul maghiar *Huszár Károly* în rândul celor mai clebri artişti de film!

CINEMA APOLLO

Fiul Madamei Saus Géne

Magistrală evocare a epocei *Napoleniene* după celebrul roman al lui *Emil Marean.* In rolul principal: *Hesperia* o femeie de o frumseţe fermecătoare.

Apel pentru semnare de acţiuni

Cu Nr. 117.578—1924 al Ministerului de Finanţe Banca Timişoarei şi Societate Comercială pe Acţiuni au primit autorizaţia pentru sporirea capitalului societar.

In scopul pentru a da ocaziune şi acelora cari până de prezent nu posed acţiuni de ale institutului nostru, ca să devină acţionarii Băncii Timişoarei şi Societate Comercială pe Acţiuni, punem la liberă semnare 12.000 bucăţi acţiuni noui în preţul de 550·— Lei bucata, fără spese şi cu cuponul pe jumătate an al anului de gestiune 1924. Acţiunile nu pot fi semnate decât exclusiv de cetăţeni români. Termenul de semnare este dela 18 Iunie până la 30 Iunie 1924. Preţul de emisiune este a se solvi integral odată cu semnarea acţiunilor.

Locul de semnare este:

Banca Timisoarei şi Soc. Comercială pe Acţiuni, casieria, palatul propriu, Piaţa Sft. Gheorghe
Sucursala Cetate,
" " " " " Principele Carol,
" " " " " Fabrică,
" " " " " Orşova,
" " " " " Jimbolia,
" " " " " Sân-Nrcolaul-Mare,
Banca Economică S. p. A. Timişoara,
Banca Bănăţeană de Credit S. p. A. Timişoara,
Banca de Arendare şi Parcelare S. p. A. Timişoara,
Banca Comercială S. p. A. Lugoj,
Prima Cassă de Păstrare, Caransebeş,
Cassa de Păstrare Deta,
Cassa de Păstrare, Gătaia,
Banca Populară din Comloş S. p. A. Comloş,
Banca Populară din Periamoş-Haulic S. p. A. Periamoş,
Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. Bucureşti şi filialele (Arad, Braşov, Cernăuţi, Chişineu, Cluj, Oradea-Mare, Târgu-Mureş).

Mai primesc afară de acestea semnări de acţiuni toate intreprinderile industriale şi comerciale aparţinătoare concernului Băncii Timişoarei şi Societate Comercială pe Acţiuni.

Timişoara, la 7 Iunie 1924.

3590 **Direcţiunea.**

FABRICA DE MOBILE
ANTAL ERNŐ
Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
3520
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

SĂPUNUL *de toaletă* **ELIDA** *are renume mondial*

Pyram
PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Cercetările profesorului Breuil.** *Astăzi cu trenul de 11, dl Prof. Breuil a plecat în excursie pentru explorarea peşterilor din jud. Bihor. Cea dintâi peşteră cercetată va fi cea de la Igriţa, unde s'au găsit numeroase resturi fosile de Ursus spaeleus. Domnia Sa este însoţit de dl Prof.* R. *Jeannel, sub-directorul Institutului de Speologie şi de personalul ştiinţific al acestui Institut.*

— **Dela Soc. de Ştiinţe din Cluj.** Soc. de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă publică în Sala IV. a Universităţii Joi 12 Iunie c. la orele 9 seara.

La ordinea zilei:

Conferinţa dlui Ing. R. Ostrogovich: Utilizarea forţelor naturale în Italia (cu numeroase proecţiuni). Durata conferinţei 2 ore.

— **Şezătoare culturală.** Cercul cultural din comuna Somtelek a organizat Duminecă o şezătoare, unde s'a executat diferite coruri şideclamaţii de către elevii şcoalei sub conducerea preotului învăţător Ioan Ştefan.

S'a ţinut o conferinţă poporului de către învăţătorul maghiar Ioan Székely în limba română despre pericolul alcoolismului.

Invăţătorul I. Pop a vorbit apoi despre agricultura naţională, iar revizorul de control Gh. Oltean despre importanţa şcoalei, îndemnând poporul să-şi dea copii la şcoală şi meserii.

— **Inchiderea anului şcolar.** Ministerul de Instrucţie publică a fixat termenul pentru închiderea anului şcolar pe ziua de 20 Iunie. Examenele vor avea loc între 6 şi 10 Iulie.

— **Inspecţiile dlui prefect în judeţ.** Dl Sept. Mureşianu care de două zile se află în inspecţie prin judeţ s'a reîntors azi în Cluj. Dsa ne-a declarat că a rămas încântat de felul cum ţăranii înţeleg să contribuie la adunarea de fonduri necesare noilor construcţii de şcoli primare. Dsa ne-a mai declarat că are toate motivele să creadă că în vara aceasta se va termina construirea tuturor celor 53 de şcoli în jud. Cojocna.

— **Dnii Cărpinişanu, Moga şi Ciortea** consilieri comunali au plecat eri la Oradea-Mare, pentru a studia modalităţile de funcţionare a uzinei electrice de acolo, care se conduce în regie proprie pe baze comerciale.

— **Repararea vagoenelor C. F. R.** Direcţiunea regională a C. F. R. Cluj a primit un ordin prin care i se aduce la cunoştinţă că ministerul de comunicaţii a hotărât inventarierea tuturor vagoanelor stricate care staţionează azi prin gările din Ardeal. Aceasta în vederea faptului că toate atelierele de reparaţie îşi vor mări capacitatea de lucru şi pe de altă parte se vor mai înfiinţa în Ardeal încă 4 mari ateliere de reparaţii.

— **Plecări.** *D. D. Tomescu directorul ziarului nostru a plecat eri seara la Bucureşti.*

— **Bursa pentru absolvenţii Academiei Comerciale.** Camera de Comerţ şi de Industrie din localitate în ultima sa şedinţă a hotarît crearea a două burse anuale pentru doi dintre cei mai buni absolvenţi ai Academiei de Comerţ din localitate, cari vor fi trimişi în fiecare an în străinătate pentru a-şi perfecţiona studiile.

— **Muncitoreşti.** Inspectoratul Muncei din localitate ne comunică că datorită activităţei biroului de plasare pe de o parte şi pe de altă parte datorită restricţiunilor ce s'au pus aducerei în ţară a muncitorilor din străinătate, azi nu se mai găseşte în Cluj aproape nici un muncitor fără lucru.

Concurs de ţintă. Dl Pavel Tofan, inspector veterinar, a sosit ieri din Bistriţă, unde a cumpărat ărmele necesare pentru concursurile de ţintă de sbor ce vor avea loc cu ocazia expoziţiei Zootehnice din toamna aeestui an la Cluj.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un risic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

ORA 2 P. M.

Apărătorii bunurilor săcuieşti

Braşov. — Din Secuime se anunţă că foştii administratori ai bunurilor private, a căror valoare se ridica la 4,500.000 lei, şi cari au fost expropriate în folosul statului, au făcut apel la mai mulţi fruntaşi din partidul naţional pentru a face ca aceste bunuri să le fie restituite.

Se zice că d. Maniu ar fi făgăduit chiar că atunci când va veni partidul naţional la putere va anula exproprierea făcută de actualul guvern. In cercurile româneşti această ştire a făcut o impresie penibilă, mai cu seamă că d. Maniu nu este la cea dintâi făgăduinţă de acest fel pe care o face foştilor uzurpatori.

Trupele italiene la Durazzo

Bucureşti. — După ultimele telegrame sosite se anunţă că trupele italiene de la Sassona au debarcat pe teritoriul albanez, ocupând Durazzo. Trupele guvernului au început să aibă succese asupra însurgenţilor.

Surparea hotelului soc. Carpatine

Braşov, — Eri noaptea hotelul societăţei Carpatine din Poiana Braşovului s'a surpat. Din faţada hotelului şi sala de mâncare n'a mai rămas nimic. Victime nu sunt. Pagubele trec de 5 milioane.

O fioroasă crimă din răzbunare

Braşov. — Ieri noaptea a fost atacat, la locuinţa sa, preotul Crecianu din Herman de către indivizi mascaţi. Preotul a fost măcelărit cu topoarele, având braţul stâng sdrobit şi cel drept fracturat. Starea sa este foarte gravă. Crima se crede că a fost săvârşită din răzbunare, deoarece criminalii au dispărut fără a fura.

Ştiri din Braşov

— **Furt.** *Mai mulţi indivizi au pătruns în locuinţa lui Kovács Ştefan din Cerna, furând obiecte în valoare de 50.000 lei. Poliţia cercetează.*

— **Inecat.** *Funcţionarul comercial I. Haier dela firma Hesseimer, s'a înecat în lacul Sfânta Ana din Tuşnad, pe când făcea baie.*

Despăgubirea celor furaţi la Strand

La serviciul de siguranţă se află doi din pungaşii cari furau la Strand, împreună cu o mare cantitate de obiecte furate. Păgubaşii se pot adresa în orele de serviciu pentru a şi primi obiectele.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Expresul de Iaşi atacat cu focuri de revolver

Iaşi. — Trenul expres Bucureşti—Iaşi a fost atacat alaltăeri noaptea cu focuri de revolver în apropiere de Vaslui. S'au spart câteva geamuri. Călătorii s'au ales cu spaima.

Rupere de nori în întreaga ţară

Bucureşti. — Eri după amează, pe la 2 ore, în întreaga ţară au fost ploi torenţiale şi în multe regiuni ruperi de nori. In Muntenia de jos torentele de apă au făcut mari ravagii. In Capitală o ploaie torenţială a ţinut aproape 2 ore, provocând revărsarea Dâmboviţei. Judeţele din sudul Ardealului de asemenea au suferit mari pagube din cauza ploilor.

Intoarcerea în ţară a M. S. Regina

Bucureşti. — M. Sa Regina se va întoarce în ţară în ziua de 10 Iulie prin punctul Jombolia.

Aplicarea legei firmelor

Braşov. — Parchetul local, sesizat de faptul că se menţin firmele străine fără plata taxelor legale, a cerut primăriei să procedeze imediat la aplicarea taxei de 8000 lei anual tuturor întreprinderilor care se anunţă prin firme redactate în limbi străine!

Moartea lui Alex. Beldiman

Braşov. Eri a incetat din viaţă la Dârste Alex. Beldiman, fost ministru al României la Berlin, unde era şi decanul corpului diplomatic, Alex. Beldiman a refuzat să se întoarcă în ţară atunci când am declarat războiu Puterilor Centrale. El era de coavingerea că trebuie să rămânem credincioşi vechei alianţe cu Germania. In timpul ocupaţiei s'a întors la Bucureşti, unde a colaborat la Gazeta Bucureştilor şi a pus la cale acea acţiune pentru îndepărtarea actualei Dinastii. Doborît de împrejurările cari ni-au dus la victoria întregirei neamului, şi conştient de greşeala concepţiei sale politice, Alex. Beldiman a înţeles că în societatea românească nu i se mai poate lăsa decât un loc de trai mizerabil, retrăgându-se părăsit de toţi la o fermă ce avea la Dârste, unde l'a ajuns sfârşitul.

Un nou tren de munte

Braşov. — Guvernul a luat hotărârea de a înfiinţa un tren de munte între punctele Câmpeni şi Halmagiu. O comisiune de ingineri studiază traseul viitoarei linii la faţa locului.

Revocarea directorului prefecturei

Braşov. — In urma conflictului dintre prefectul poliţiei şi directorul prefecturei de poliţie d. Miu, anchetându-se cazul de către d. inspector Olăraşu, d. Miu a fost revocat.

Reforma agrară în jud. Făgăraş

Făgăraş. Eri dl ministru Al. Constantinescu a lucrat cu dl Radovici, prefectul judeţului, rezolvind diverse chestiuni în legătură cu aplicarea reformei agrare.

Ravagiile muştei columbace

Bucureşti. In judeţul Ialomiţa musca Columbacă face mari ravagii. O comisiune de veterinari-sanitari lucrează la combaterea periculoasei muşte.

„Infrăţirea Poporului"

Joi, 12 Iunie a. c. va apare ziarul scris anume pentru popor: „INFRAŢIREA POPORULUI". Apărând săptămânal în 8 pagini, cu numeroase clişee şi cu un bogat şi variat cuprins,

„Infrăţirea Poporului"

prin felul cum va fi redactată, va fi cea mai bună, mai plăcută şi mai instructivă foae populară din Ardeal.

Reclama este sufletul comerţului

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

MICA PUBLICITATE

Funcționar(ă) cunoscând la perfecție limba română precum și limba germană sau ungară se angajează imediat. Apollo Memorandului 10. 3591

Postul de mecanic cl. III. șef de atelier. Se caută spre imediată angajare la Herghelia Bonțida (Cojocna) Salar bujetar 1500 lei, locuință, și competințe. Condiții de ordmitere supus român. 3592

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

De vanzare

căși mici și mari,

ville, căși cu grădină, căși cu prăvălie

moșii, pământuri,

prăvălii, fabrici și alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau dorește se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta și împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piața Unirii 10. parter 3.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile

„Victoria“ Arad.

Magazinul

Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ȘI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3054

3227 Rador 660

Beraria Czell din Cluj

Berea Albă ***Berea Albă***

Ursus ***Ursus***

este cea mai plăcută beutură a publicului.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

5513 8215

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

ROYAL MAIL LINE

FONDATĂ IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașaoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1102 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Vineri 13 Iunie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 2500

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Specula pe piața Clujului

De la o zi la alta viața se scumpește la Cluj. Articolele de primă necesitate, de alimentare și îmbrăcăminte, au făcut în câteva zile diferențe fantastice. Ni se semnalează fapte cari par de necrezut. Carnea, ouăle, zarzavaturile sunt, acum în puterea verei, lucruri pe cari populația nevoiașă nu și le poate însuși. Zăharul a făcut în câteva zile o diferență în plus de peste 10 lei.

Starea aceasta de lucruri n'are nicio explicație plauzibilă. Spre exemplu, în ceea ce privește scumpirea zahărului, câțiva interesați au lansat nu de mult zvonul că recolta noastră de sfeclă este complect compromisă. A doua zi pe piața Clujului nu s'a mai găsit nicăire zăhar, iar a treia zi a apărut în vitrine cu preț de la 27 la 33 lei și s'a urcat până la 36—37 lei zahăr tos la detail.

Deși ministerul industriei și comerțului a avut grijă să lămurească publicul că este neîntemeiat svonul compromiterei recoltii, de sfeclă și că, prin urmare, nimenia nu are dreptul să ceară pentru un chilogram de zahăr mai mult de 28 de lei, totuși opera speculanților se continuă la Cluj cu cea mai mare libertate. Comunicatul ministerului de industrie și comerț îndruma publicul să aducă la cunoștința comisiei de specula orice caz de specula săvârșit de către negustori. Dar la Dluj cui să reclame publicul? La Cluj există o comisiune de specula care trăiește undeva ascunsă de văzul publicului profan, indiferentă că zahărul dispare într'o zi și reapare a doua zi cu 40% mai scump, indiferentă că mănunchiul de salată este azi 75 de bani și mâne 2 lei, indiferentă că crastavetele se vinde încă cu 18 lei.

Cazurile de specula nesocotită s'ar putea multiplica la infinit, pentru fiecare articol de alimentare și îmbrăcăminte în parte. Publicul geme sub această nouă robie și se întreabă cu uimire ce tac autoritățile, pentrucă singura cauză a acestei triste stări de lucruri nu poate fi decât absența permanentă a autorităților de pe piață.

Am fost cei dintâi partizani ai comerțului liber. Înțelegem drepturile comercianților de tot soiul de a se orienta după cum le dictează interesele în transacțiile pe cari le fac. Dar orice libertate își are anumite îngrădiri, peste cari nu se poate trece. Datoria autorităților este să observe orice evadare peste aceste margini și să o reprimeze cinstit și repede. Liberi sunt negustorii să ceară un anumit preț pe o marfă cumpărată la o anumită epocă cu un alt preț; nu se poate însă admite ca pentru aceeași marfă să ceară azi un preț și mâne altul cu 20% mai scump, iar poimâne cu 40 și 50%. Aceasta este specula sadea și se pedepsește de lege.

Se va zice că variațiunile preturilor în plus la angrosiști micșorează posibilitatea de trafic a detailiștilor. La aparență așa este. Trebuie însă să nu uităm că detailiștii n'au dreptul să încurajeze majorările prețurilor de engros pentru a se folosi de ele la realizarea unor câștiguri neîntemeiate, căci atunci cad iarăși în conflict cu legea specului.

E deci nesesar ca autoritățile însărcinate cu aplicarea legei, să iasă din inactivitatea de până acum, să devină factori activi pentru echilibrarea tendințelor opuse dintre comercianți și consumatori. Pentru stârpirea specului de pe piața Clujului, comisiunea de specula trebuie să se facă simțită și de public și de comercianții cari și-au perdut sărita și nu mai cunosc nicio margină. E singura soluție și o cerem cu toată stăruința.

Inscripții

Sinuciderile în America. — Numărul sinuciderilor în America ia proporții fantastice.

Și acei care, dezertează dela viață, forțând cu violență moartea nu sunt cei săraci, cei lipsiți de codrul de pâine, cei necăjiți ori bătrâni — ci membri plutocrației americane, tineri și tinere cărora viața le oferă cele mai surâzătoare perspective.

Motivul sinuciderilor nu-l constitue nici macar nerozia demodată a amorurilor nefericite.

Ființele acestea tinere, bogate, cumulate de toate darurile vieței, declară că se sinucid, fiindcă s'au plictisit de viață!

E o psihoză în tânăra națiune americană, care pare ca a obosit și a intrat în descompunere sufletească — deși civilizația ei este, relativ, de o dată recentă.

Oamenii aceștia realiști, energici, voinici odinioară au muncit prea mult, prea intens și au obosit înainte de vreme.

Sufletul copiilor lor cari numai au nevoe se muncească și care se pot odihni comozi și fericiți pe averile adunate de strămoși ca pe niște divanuri moi și catifelate, sub oboselile ereditare, șovăe, să clatină și se prăbușesc în neant.

Nici cele mai fantaziste distracții, nici flirtul, nici sportul nu-l poate mângâia și vindeca de infinita plictiseala a unei oboseli fără nici o surmenare personala.

In fața acestei imense mizerii sufletești ironia teribilă a banului se formulează sonoră și stridentă de hohote ca batjocora sarcastică a lui Mefistofel·

...Banul nu este ochiul dracului — cum spune proverbul popular — ci ironia infernală, omorâtoare, a lui Satan.

Diodor.

Anchetele „Infrățirii" în chestia minorităților

INTERVIEW CU d-l DOZSA E.

Cum se va face armonizarea majorității cu minoritățile? — Ce a spus d. Dozsa la 1901? — Momente din istoria Ardealului — D. Dozsa cere autonomia Ardealului ca o măhură contra centralizării

„Influențele reciproce literare vor aduce cu sine și apropierea politică, — spune d. Dózsa

Dl Dozsa Endre, născut în anul 1857 este descendentul direct al marelui șef revoluționar al țăranilor unguri, Dozsa György care, în anul 1514 a fost executat în cele mai grozave chinuri pentru crima de a se fi luptat pentru libertate.

Dl Dózsa Endre este fiul romancierului Dózsa Daniel. A fost în diferite rânduri deputat, i s'a conferit titlul de șambelan iar dela 1901 până la 1918 a funcționat ca subprefect, tratând pe Românii în mod înțelegător.

Când Contele Károlyi a ajuns la putere, dl Dozsa, fiind adversar politic al acestuia, și-a înaintat cererea de pensionare — încă înainte de sosirea armatei române.

D-sa se poate lăuda cu o bogată activitate literară. A scris diferite romane între cari „A ta este duterea", „Czinka Panna", și „Cinye Mintye!" (Ține minte!) — acesta cu subiect românesc — și studiul „Câteva cuvinte asupra chestiunei minoritare", — toate scrise acum câteva decenii.

La 1908 dsa a fost ales ca președinte al „Societății Literare Ardelene", care calitate o mai păstrează și astăzi.

Consecvent strămoșilor și trecutului său, dl Dozsa Endre aparține nuanței liberale și democratice ungurești.

Declarațiile dlui Dózsa Endre

Dr. Dózsa și ancheta „Infrățirea"

„Pentru însușirea cât mai temeinică a limbei românești începând dela dizolvarea imperiului, m'am abonat la gazete românești. De când apare ziarul „Infrățirea" sunt abonatul ei, alegând-o tocmai în urma numelui ce-l poartă.

Mentalitatea conform titlului ei nu am constatat-o decât acum, când crede necesar să facă cunoscute părerile ungurești prin glasul important sau neimportant, al unuia sau altuia din noi, comunicându-le și opiniei publice din vechiul Regat, mai ales, care nu ne cunoaște.

Aceasta este într'adevăr „Infrățirea" cea adevărată pe care o primim cu bucurie și mulțumire! Numai această concepție, mai bine zis logica acestei concepții îmi impune datoria de a răspunde la întrebările dvoastre politice deși nu am nici un rol în politica partidului maghiar. Eu sunt bătrân, dar doresc că partidul să încredințeze conducerea tinerețului menit să pună temeliile viitorului.

— *„In ce fel credeți posibilă armonizarea tendințelor minoritare cu menirea majorității în cadrul Statului?"*

„Prin întemeierea și desvoltarea unității culturale și sociale. In privința aceasta eu cred și astăzi ceiace am crezut în trecut, când la 10 Februarie 1901 am spus următoarele în parlamentul maghiar:

„In sânul unei națiuni politice compusă din rasse diferite disonanța culturilor aduce cu sine o disonanță a sentimentelor. Aceasta disonanță constitue o rană deschisă și slăbește într'una forța vitală a țării. Intr'o țară cu mai multe popoare, nici educația națională culturală unitară, și nici spiritul general național nu presupune o unitate de limbă dusă la extrem. Idealuri, scopuri comune, pot crea o educație unitară fără a produce culturi de rasă contrare.

Istoria Ardealului dovedește că în cadrul unității vechi sociale fundamentul culturei naționale a fost așezat. Aceasta cultura unitară s'a desvoltat subt protectoratul curței principilor Ardeleni și a fost compusă din influințele reciproce și din armonia culturilor tuturor neamurilor de aici.

„Limbă a țarei" a fost chiar și limba românilor a căror calitate de națiune politică nu era încă recunoscută. Pentru cultivarea acestei clase de oameni în propria lor limbă s'au făcut dispoziții diferite.

Principii Ardealului și limba românească

Rakoczy György, primul, dispune în actul de întărire al Metropolitului Simon Stefan că Dumineca, în serbători, în biserici și la înmormântări și cu alte ocazii cuvântul lui Dumnezeu să fie propăvăduit în limba poporului („verbacula sua").

Principele Apafi merge și mai departe. Cu prilejul întăririi Vlădicei Iosif Budai ordonă îndepărtarea preoților cari nu cunosc decât limba slavonă și înlocuirea lor cu de aceia „qui literaturam valachicam callent" (cari cunosc literatura românească). Tot Apafi ordonă înființarea școlilor românești, unde se poate, — dar mai ales în mănăstirile de la Alba Iulia și în județul lui Ioan Huniade predându-se în ele limba și scrisul românesc, iar unde se poate, să se predea pe lângă acestea și „latinae lingvae cultura".

Pilda principilor este urmată de magnați și pe frontispiciul sau bârna multor biserici românești din vechime s'a săpat numele unuia sau altuia nobil ungur.

Leagănul culturei românești

Se poate adeveri că leagănul culturei românești a fost tocmai în plantele sădite în scopul unei cultivări unitare.

Christomatia lui Cipariu spune că banii pentru tipărirea celei dintâi cărți românești, — o explicație a Evangheliei — au provenit de la un anumit Forró Miklós. Testamentul vechiu în românește a fost editat de Geszti Ferenc, dignitar (hadnagy) al Hunedoarei și al Ardealului. Testamentul nou a fost tradus în românește din cheltuielile și în urma ordinului principelui Rákoczy György. Cartea „Sacre de aur" (Scrinul de aur), adecă extracteie din testamentul nou a fost tipărită de Apafi.

Nu este lipsit de interes ca în timpul ce societatea unitara ardeleană face astfel leagănul culturei românești, la București, cu prilejul sfințirei metropolitului ardelean Athanasiu, acesta este îndrumat să oficieze serviciul divin pe slavonește sau grecește, dar nu în românește.

Societatea *poliglotă* ardeleană din timpul principilor este deci o pavază mai puternică a limbei și culturei române, decât societatea de **rassă** română de pe vremuri.

Unitatea politică a Ardealului

Unitatea societății ardelene care în rândul nobilimei maghiare cuprindea și domni români și unitatea socială a poporului care a unit soartea jobagului român și maghiar, a creat unitatea politică a Ardealului. Aceasta unitate politică a Ardealului a ridicat cultura pe o treaptă foarte înaltă, a deschis drum liber pentru validitarea complectă a limbilor deosebite.

Acestea sunt tradițiile pe cari puterea împărătească austriacă le-a întunecat prin atâțare artificială a șovinismului majorității și al minorității, urmând politica „divide et impera".

Care este menirea majorității?

Bazându-mă pe acestea, menirea majorității de a forma statul o văd în crearea unei at

(*Urmare pe Pag. II.*)

Interview cu dl Dózsa Endre

(Continuare de pe Pag. II.)

mosfere în care diferenţele din societatea românească să se contopească în străduinţa unitară către idealele mai înalte ale omenirii. Această atmosferă însă nu se poate creia decât prin validitarea nestânjenită a limbelor minoritare pe teren cultural şi politic, prin cea mai largă libertatea şcolară, prin sprijinirea de către stat a cultului bisericesc.

Aceasta ar fi acea unitate politică a cărei piatră fundamentală este aşezată în istoria Ardealului ca şi în tradiţiile noastre sociale şi care aşteaptă ca majoritatea să o înfăptuiască."

Şovinismul maghiar şi român

— *„Ce credeţi despre şovinismul maghiar şi român?"*

— „Voi răspunde cu un citat dintr'un discurs al meu in parlamentul unguresc acum 22 de ani:

„Cultura de rassă maghiară, trebue să renunţe, chiar şi dacă ar exista, la dorul de cucerire şi la strimteţa sufletească. Trebue să se lărgească. Fără de acesta lărgire nu va putea cuprinde cultura naţionalităţilor, nu le va putea mâna în cursul apei sale, nu le va da directivă, iar fără aceasta directivă ele vor deveni centrifugeşi disolvante. Dacă şovinismul maghiar ar vrea să ia minorităţilor cu forţa mijloacele lor de cultivare, ca şi resultatele culturale şi posibilitatea de a se validita într'un stat liber, ar face o nedreptate. Dacă şovinismul de rassă al minorităţilor ar crea o izolare şi ar exclude de pe terenul de întrecere cultura majoritarilor, căutând la naţiunile streine celace ar putea afla în propria ţară, — de asemenea ar săvârşi o nedreptate".

Mutatis mutandis — teza aceasta stă şi astăzi.

Există iredentism la Ungurii din Ardeal?

— „Ce credeţi despre învinuirea ce se aduce Ungurilor ardeleni că ar fi iredentişti?"

„Faţă de învinuirile ce se repetă într'una că noi am fi iredentişti, răspund următoarele:

Orice bucată dintr'o oglindă curată sfărâmată reflectează acelaşi lucru celui ce priveşte în ea. Tabloul nu poate fi intempestiv, decât celuia care priveşte în ea în mod intempestiv. Oglinda în sine este tot aceeaşi şi curată. Maghiarimea, frântă în patru părţi, aşteaptă ca ea să poată reoglindi o faţă zimbitoare, plină de iubire. Asta însă, nu depinde decât de majoritate".

Autonomia provincială a Ardealului

— „Din cele ce aţi spus până acum ar reuşi că vreţi o autonomie a Ardealului, .."

— **„Judeţele maghiare, a răspuns dl Dózsa, în organizaţia constituţională au servit scopurile înţelegerii reciproce şi a dragostei de frate nu numai ca factori politici ci mai ales, ca factori sociali. Dreptul de autoguvernare este recomandabil nu numai pentru educaţia politică şi unitatea economică a straturilor poporale, ci s'a dovedit a fi cel mai bun mijloc şi pentru lupta comună, pentru interesele comune şi pentru susţinerea şi desvoltarea contactului permanent social."**

In urma drepturilor istorice şi a refacerii unităţii sociale în Ardealul care este o formaţie istorică aparte, ar fi de dorit o autonomie provincială tocmai din motivul desvoltării continuităţii cadrelor vechi pe cari le-a dat, cu sgârcenie, ce e drept, uniunea celor trei naţiuni. Aceasta pe motivul stimei şi dragostei reciproce şi a coeziunei ce există între popoarele Ardealului.

Pentru ce vreau Ungurii autonomie?

— *„O parte din noi, Românii suntem de părerea, că Ungurii cer autonomia pentrucă ea este, faţă de situaţia de azi, un pas mai aproape spre unirea lor cu Ungaria".*

— „Aceşti Români greşesc — a răspuns dl Dózsa. Ungurii din Ardeal doresc autonomia ca o continuare a dreptului de pe timpul principelor ardeleni.

Concepţia că prin renunţarea Ungurilor la autonomie, prin unirea cu Ungaria dela 1848, ei au tulburat armonia între unguri şi celelalte popoare din Ardeal, a dat de gândit chiar şi mai târziu, multor oameni politici din Ardeal.

Ar fi de dorit deci ca România să nu urmeze prin confiscarea autonomiei Ardealului mentalitarea ungurească.

Armonia sentimentală a popoarelor din Ardeal, precum şi faptele istorice sprijinesc această dorinţă a noastră.

Contra uniunei cu Ungaria au protestat Românii şi Saşii cerând respectarea continuităţii de drept. **In împrejurările schimbate de regim, noi, Ungurii şi Saşii, cerem, bazându-ne pe aceleaşi argumente, autonomia provincială. Asta, nu contra uniunei cu România ci contra centralizaţiei.**

Influenţele reciproce literare

— *„Sunteţi Preşedintele Societăţii literare maghiare ardelene. Ce părere aveţi despre noua situaţie a literaturei maghiare din Ardeal?"*

— „Este îmbucurător că se fac traduceri, apar reviste româno-maghiare, etc. **Se simt influenţe reciproce, şi desvoltarea lor este de dorit, deoarece aduc cu sine atât de dorita apropiere politică".**

Acestea sunt declaraţiile pe cari dl Dózsa Endre a binevoit să ni le facă.

C. I. C.

Cea mai bună foaie pentru săteni va fi

Infrăţirea Poporului

care va apare Joi 12 Iunie.

Romania şi interesele Italiei în Albania

Un ziar de dimineaţa din Capitală aduce ştirea, că în privinţa insurgenţei din Albania sunt 4 ţări interesate: Italia, Iugoslavia, Grecia şi Turcia. Găsesc, că ştirea ziarului Bucureştean e profund eronată Cea dintâiu interesată în chestiunea mişcărilor din Albania, pe lângă ţările învecinate e fără îndoială România, prin faptul că elementul românesc din Albania şi îndeosebi intelectualii aromâni au un rol preponderant în mişcările politice din interiorul acelei ţări. Interesul Turciei e de fapt mai intensiv decât al nostru graţie faptului, că majoritatea populaţiei atât albaneze, cât şi aromâne e mohemedană, dar pretensiunile politice ce le-ar avea Turcia în Albania sunt fără de nici un temei serios.

E drept, că ştirile relatate de presa mondială, fără vreun comentar profund, afirmă că insurgenţii sunt malisorii catolici. In lipsa altei axplicaţiuni, concluzia imediată ce ni-se impune este că mişcarea ar avea caracter religios. Dar ipoteza aceasta, deşi foarte aparentă şi seducătoare, nu se poate accepta. Pentrucă toate mişcările de caracter revoluţionar ştiu unde încep şi nu ştiu niciodată unde sfârşesc.

De fapt insurgenţa e de caracter economic şi ca să fim şi mai precişi, e de caracter agrar. Ca pretutindeni pe faţa pământului, oamenii se împart în două grupuri; într'unul din indivizi puţini, dar cu mari proprietăţi, cari stau în fruntea treburilor publice; şi într'alt grup de nemulţumiţi de diferită nuanţă.

Intre acuzările ce se aduc guvernului din Tirana e fără îndoială cea mai cu temei învinuirea că în ţările învecinate s'a făcut reforma agrară şi în Albania o asemeuea iniţiativă nu s'a manifestat niciodată din partea conducătorilor latifundiari ai ţării. Revoluţia nu s'a pornit de aci, dar a făcut cu putinţă ca mişcarea pornită odată să devină generală, regnicolară.

Cauza imediată a izbucnirei a fost însă alta. Lupta se aseamănă izbitor cu mişcarea junilor turci din pragul războiului balcanic. In fruntea mişcării sunt bărbaţi emancipaţi, cari au pornit subt lozinca modernizărei, a introducerii culturei apusene.

Dar şi mai mult decât lupta pentru principii poate mişcarea a fost pornită din rivalităţi de persoane, de partide, care în mediul acestei ţări cu bărbaţi pătimaşi, de-o educaţie europeană improvizată şi excentrică, duce insurgenţa spre ţinte şi scopuri, pe cari e îndoelnic lucru că le prevăd şi le cumpănesc prea mult acei, cari sunt în fruntea mişcării.

Se afirmă insistent că Italia ar fi mestecată în mişcare. Ştirea aceasta e cât se poate de insinuantă şi perfidă. Pentrucă nu e o ţară mai dornică pentru pacea în Balcani decât Italia. Dacă o anumită presă, care odinioară se insufleţia atât de mult pentru „Mitteleuropa" şi pentru interesele căreia Albania era un veşnic prilej de a pescui în tulbure, conducătorii actuali ai Italiei nu au o dorinţă mai fierbinte decât păstrarea păcei cu orice preţ. Şi aceasta dintr'un motiv egoistic chiar, dar lesne de înţeles. Italia şi-a câştigat prestigiul enorm de care se bucură astăzi prin sforţări neînchipuite, şi lupte interne, cari înainte cu vre-o câţiva ani i-a semănat drumurile şi stradele cu trupuri de oameni răniţi şi morţi. Orice războiu nu poate decât să-i deschidă rănile trecutului, cari încep să se vindece astăzi într'un mod atât de fericit. Timpul lucrează pentru Italia zice oficiosul „Messaggero" şi timp înseamnă „pace" pentru dânsa.

Dar Italia urmăreşte de aproape evenimentele, pentrucă e cea mai interesată în toate acţiunile statului albanez. Politiceşte a sprijinit Albania, ca să-şi atingă aspiraţiile hotarelor etnice şi ceeace e mai semnificativ pentru noi, Italia a cerut şi va cere totdeauna cu stăruinţă ca populaţia aromânească, adecă latină să fie încorporată statului albanez.

Dr Aurel Contrea

Moştenitorii Victoriei

— Cuvinte către tineretul intelectual —

de Nichifor Crainic

II.

Dacă victoria e fapt împlinit, ea nu e totuşi un fapt desăvârşit. Cine o acceptă ca un fapt desăvârşit înseamnă că nu mai are nimic de făcut decât s'o preschimbe în sabat. Cine o acceptă ca un fapt desăvârşit trebuie să renunţe la orice aspiraţie pură, la orice ideal". Căci dincolo de desăvârşire nu există altă posibilitate de ideal. Dar vă întreb: e în stare o tinereţe, cu toată îngerească ei puritate, cu toată dumnezeiasca ei senzibilitate, să capituleze în faţa acestei concepţii brute de sabat, e în stare o tinereţe sa-şi îngroape ciocotul ferbinte al puterilor ei feciorelnice în moliciunea acestei filozofii sardanapalice; e în stare ea să se sinucidă înecându-se în grăsimea impusă a praznicului victoriei?

Eu nu cred! Daţi mi voie să am încă, tinereţea de-a nu crede în această catastrofă morală. Şi atunci nu rămâne decât cealaltă soluţie: să respingă concepţia sardanapalică a victoriei. S'o respingă fiindcă e lipsită de nobleţe, lipsită de ideal, lipsită de eroism. S'o respingă fiindcă se înfăţişează într'o falsă desăvârşire, fiindcă e o minciună ucigaşă de suflete... Dacă aş fi bătrân, mult mai bătrân decât tinereţea, m'aş întoarce către mândrele ei legiuni şi le-aş zice: Tineri de douăzeci de ani, voi sunteţi în adevăr moştenitorii victoriei. Dar această victorie nu e o moştenire definitiv încheiată. Ea e abia un talant pe care înaintaşii noştri vi l lasă cu limbă de moarte să-l înmulţiţi şi să faceţi din el milioanele şi miliardele viitorului. Noi, cei mai bătrâni, părinţii şi fraţii voştri, v'am dat această victorie naţională şi democratică. Dar dacă vă uitaţi bine veţi vedea că victoria naţională e abia ca o ramă de tablou, iar victoria democratică abia ca o pânză, ca un fond de tablou. Rama şi pânza nu înseamnă încă tabloul de artă desăvârşită. Noi atât am putut să vă dăm. Tineri de douăzeci de ani, voi sunteţi creerul de mâine, voinţa de mâine, braţul de mâine al Ţării româneşti. In această ramă şi pe această pânză moştenite, voi sunteţi chemaţi să zugrăviţi chipul strălucind de frumuseţe, străbătut de umanitate, al patriei voastre. Invăţaţi, visaţi, cugetaţi, revoltăţi-vă, adunaţi din cer şi de pe pământ toate elementele cu care aveţi să clădiţi la opera cea mare. Şi nu uitaţi că în această concepţie eroică a victoriei, pe care voi înşi-vă trebuie s'o lăuriţi, stă salvarea noastră, o generaţie care se ridică!...

Aşa v'aş vorbi dacă aş fi bătrân, mult mai bătrân decât tinereţea. Dar eu sunt în vârsta când spiritul se leagănă între speranţe şi păreri de rău, iar gândul caută acorduri între realitate şi idealitate...

Şi mi a fost dat ca acum decurând să văd o altă faţă a victoriei. O altă faţă decât aceea a banchetelor moleşitoare. Era într'un sat în inima Bărăganului, unde mergeam şi eu cu tovarăşii mei de muncă şi de credinţă să inaugurăm un cămin cultural în numele Prinţului moştenitor. Şi era Duminică dogorită de un soare violent ce răsucea în vestejiri verdele pomilor şi-al câmpului. Şi biserica satului plină de lume şi lume era multă că nu mai încăpea şi trebuia s'asculte în jurul zidurilor sfinte cântarea liturghiei ce se revărsa dinlăuntru pe uşi şi pe ferestre. Şi când binecuvântarea duminicală a luat sfârşit odată cu făcliile policandrului, s'a făcut mişcare. Trei table mari negre, acoperite cu nume de bărbaţi, scrise alb şi mărunt, au fost scoase înainte pe braţe de oameni care le purtau încet de parcă duceau sicrie. Şi le au aşezat în poiana olilită a satului. Şi mulţimea care se îngrămădea a făcut loc şi o gloată de femei au făcut semicerc în jurul celor trei table mari şi negre. Mohorîte erau vesmintele lor, negre legăturile pe cap, triste de moarte feţele lor brăzdate şi mute. Coşuri cu colivă rituală purtau ele şi lumânări au aprins întrânsele, iar copiii cu feţe de spaimă se ţineau de vesmintele mamelor. Şi'n faţa tablelor şi a femeilor în negru, înconjurate de mulţimea satului, un preot de optzeci de ani a început o slujbă nouă sub soarele de foc al Bărăganului.

O slujbă tărăgănată şi plângătoare, purtată de dangătele rare ale clopotelor bisericii şi stropită de glasurile'n cor ale copiilor de şcoală. Mulţimea, cufundată în tăcere de moarte, asculta. Dar preotul cel bătrân s'a oprit o clipă, s'a îndreptat din umerii gârbovi, şi-a răspicat glasul slab ca pentru o clipă solemnă şi-a început a ceti numele de bărbaţi scrise mărunt şi alb pe cele trei table negre. Şi când a pomenit întâiul nume, un ţipăt a pornit din pieptul unei femei cernite şi-a înjunghiat cu durerea lui tăcerea aceea de reculegere adâncă. Şi când a pomenit al doilea nume, un alt ţipăt s'a smuls. Şi fiecare nume pomenit smulgea un ţipăt nou. Un bocet era acum gloata temeilor negre; lacrimile au fulgerat din ochi în ochi şi o jelanie fără frâu a năpădit peste mulţimea toată ca talazuri de apă fierbinte. Plângeri se zbăteau în piepturile zguduite, vaiete se ridicau în focul soarelui, se împrăştiau în zarea nemărginită a Bărăganului pustiu, se rupeau în cele patru vânturi şi alergau despletite mai departe şi mai departe, în căutarea mormintelor neştiute.... M'am desprins o clipă din bulboanele de vaiete ale desnădejdii aceleia şi mi-am aruncat ochii pe cele trei table negre: erau 160 de nume, 160 de morţi dintr'un singur sat, 160 de suflete pe care glasurile slăşiate ale văduvelor, ale mamelor şi ale copiilor le chemau, le implorau cu râuri de plângeri din câmpii necunoscute, din văzduhuri nepătrunse, zădarnic, zadarnic, zadarnic.

(Va urma).

Campania pentru ridicarea nivelului cultural al jud. Cojocna

Organizarea comitetelor şcolare comunale — Activitatea acestor comitete — Biblioteci populare — Şezători culturale — Conferinţe — Săli de lectură — Campania pentru construirea de noi şcoli primare. Rezultatele acestei campanii

Strălucita activitate a dlui S. Mureşianu, prefectul judeţului

Astăzi suntem în măsură să alcătuim un bilanţ complect a tuturor celor făcute, fie de autorităţile administrative, fie de cele şcolare, pentru ridicarea nivelului cultural al satenilor din jud. Cojocna.

Dela început trebuie să recunoaştem că toate cele ce le vom arăta mai la vale se datoresc în cea mai mare parte dlui Sept. Mureşianu, prefectul judeţului. In adevăr: dsa din prima zi când a venit în fruntea prefecturei judeţului, a înţeles că misiunea dsale nu este de loc politică — ci administrativa, şi mai presus de toate luminarea poporului.

*

Iată ce ne-a declarat dsa într'o convorbire ce am avut:

„Oricât de bune ar fi legile administrative, şi ori şi de câtă pricepere, bunăvoinţă şi putere de muncă ar dispune un administrator — nu ajungi la nici un rezultat îmbucurător, dacă cei pe cari îi administrezi nu sunt puşi în situaţia de a înţelege rostul administraţiei — sau mai bine zis, dacă nu sunt luminaţi la minte.

Iată pentru ce cred, că prima grijă pe care trebuie să o aibă un bun administrator este ridicarea nivelului cultural al celor administraţi — în cazul nostru, — al sătenilor."

Arătăm mai jos ce s'a făcut în jud. Cojocna pentru ridicarea nivelului cultural al sătenilor.

Case de lectură. Biblioteci populare şi şezători culturale

Incă din primele zile ale venirei dlui Sept. Mureşianu în fruntea prefecturei, dsa a inspectat comună cu comună întreg judeţul. In toate aceste comune a convocat pe toţi intelectualii şi i-a la o consfătuire. După ce s'a arătat necesitatea ridicărei nivelului cultural al sătenilor — a format imediat — comitete locale în frunte ca preotul şi cu învăţătorul, comitete pe care le-a însărcinat cu: organizarea de şezători culturale în fiecare Duminică, cu organizarea sălilor le lectură şi cu înjghebarea de biblioteci populare.

Pe de altă parte, a luat cele mai severe măsuri pentru ca Duminica nici o cârciumă comunală să nu fie deschisă.

A făcut intervenţii pe la ministere şi Casa şcoalelor şi a obţinut sute de cărţi pentru bibliotecile populare comunale.

Chiar din fondurile prefecturei — dsa personal — şi prin apeluri făcute la diferiţi oameni de bine a reuşit să înjghebze multe biblioteci populare.

Azi mai în toate comunele jud. Cojocna se ţin şezători culturale, se organizează coruri ţărăneşti, se ţin conferinţe, şi la multe din ele iau parte, sau însuşi prefectul, sau vre'un subaltern al Dsale.

Este un admirabil rezultat faptul pe care îl constaţi azi

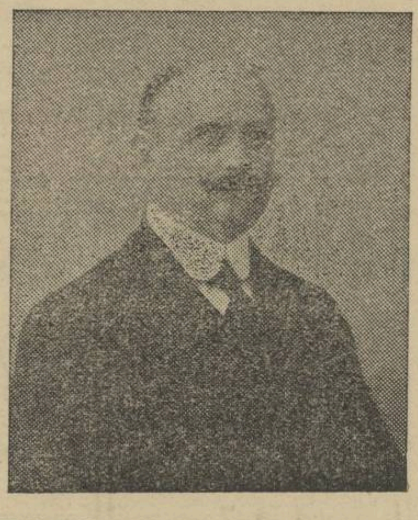

Dl Septimiu Mureşianu
Prefectul jud. Cojocna şi al oraşului Cluj

prin comunele jud. Cojocna, când în loc ca Duminica să vezi pe săteni prin cârciumi îi găseşti în sălile de lectură sau pe prispa casei cu câte o cărticică în mână.

Pentru a da şi mai multă seriozitate acestei campanii culturale inaugurată de dsa, dl Mureşianu a făcut pe subalternii săi administrativi direct responzabil de executarea acestei măsuri.

In fiecare Luni dimineaţa, preşedintele comitetului cultural comunal este obligat să înainteze la prefectura judeţului procesul verbal al şezătoarei ţinută Duminică şi o dare de seamă asupra întregei activităţi, a comitetului, din cursul săptămânei.

Azi la prefectură se găsesc peste 150 de aceste procese verbale, cari sunt cele mai elocvente documente ale activităţei dlui Prefect.

Natural în toată această operă, un rol foarte important a jucat şi revizorul şcolar al judeţului dl Bazil Poruţiu.

Campania pentru construirea de noui şcoli primare

Se ştie că în jud. Cojocna, ca în mai toate judeţele Ardealului a fost şi este încă o mare lipsă de localuri de şcoli primare şi de învăţători. Statul, oricâtă bunăvoinţă ar avea — singur — nu poate înlătura aceste lipsuri.

Atunci dl Ministru Angelescu a extins şi în Ardeal sistemul contribuţiilor sătenilor cu bani şi cu munca pentru construirea de şcoli primare, apelând la toţi prefecţii pentru aplicarea acestui sistem şi în Ardeal.

Dl Prefect Mureşianu, cu preţiosul concurs al revizorilor şcolari şi al prim-pretorilor, a început activitatea sa în această direcţiune, obţinând rezultate strălucite.

Ce s'a făcut până acum în această direcţie

S'a format un comitet şcolar judeţean sub presidenţia Prefectului de judeţ.

Acest comitet, prin sub-comitetele şcolare care existau deja în toate comunele, a cules datele necesare şi a format un tablou de toate comunele în care nu erau şcoli, şi a hotărât construirea chiar în timpul verei acesteia a 53 de şcoli primare.

S'a făcut prin comitetele comunale un călduros apel la săteni ca să contribuie cu bani şi cu munca la ridicarea acestor şcoli.

S'a obţinut o subvenţie de 200.000 lei dela ministerul de instrucţie.

S'a obţinut în mod gratuit şi s'a tăiat deja din pădurile statului tot materialul lemnos necesar celor 53 de şcoli.

S'a obţinut o reducere de 75 la sută pentru transportul acestui material.

S'au colectat dela ţărani fondurile necesare. S'a reuşit să se câştige toată bunăvoinţă sătenilor, care cu toată inima s'au pus la dispoziţia comitetelor şcolare cu munca lor şi cu munca animalelor de tracţiune de care dispun. Toate acestea concurează pentru a garanta că cele 53 de noui şcoli primare plănuite să se clădească în vara aceasta se vor clădi, iar la toamnă vor începe să funcţioneze.

Un gest frumos al societăţei „Călăţele"

In comuna Beliş este sediul unei societăţi forestiere cu numele Călăţele. La apelul făcut de dl Septimiu Mureşanu, această societate a clădit în sus zisa comună pe cheltuiala ei o şcoală în valoare de un milion.

A acordat lucrarea în mod gratuit a materialului lemnos necesar pentru 20 de şcoli, precum şi gratuitatea transportului acestui material pe funicularul său.

Un asemenea gest credem că poate servi de exemplu.

Acesta este pe scurt rezultatul activităţei orgănelor administrative şi şcolare din jud. Cojocna pe teren cultural.

Alfio

SPECULA LA CLUJ

Restaurantele n'au tarif uniform — La restaurantul din parcul oraşului se face cea mai îngrozitoare speculă fără ca autorităţile să ia vre-o măsură —

Am arătat în numerile anterioare ale ziarului nostru, că preţurile dela restaurantele din Cluj variază dela unul la altul, după plăcerea restauratorului şi fără ca să menţină un nivel echitabil între preţurile pieţii şi costul alimentelor pe care le serveşte publicului. Am semnalat în nenumărate rânduri aceste lucruri atenţiunei autorităţilor, şi vedem că până în prezent nu s'a luat nici o măsură şi nici nu se simte vre-o reducere la preţurile dela restaurante.

La restaurantul din parcul oraşului, al cărui proprietar plăteşte primăriei o infimă chirie de 10.000 lei, o porţie de conopidă cu unt costă 40 lei, pe câtă vreme aceiaş mâncare, gătită mult mai bine, la restaurantul Moldovan costă numai 20 lei.

Se vede deci, că nu este o diferenţă de câţiva lei numai, ci de 20, fapt care constitue un adevărat eroism pentru bugetul redus al oricărui cetăţean să ia o masă la restaurantul din parcul oraşului,

Şi nu numai la acest fel de mâncare diferenţa este simţitoare ci la întreaga listă, care stă la dispoziţia oricui la redacţia noastră.

*

Şi dacă căutăm să punem în evidenţă aceste lucruri, este numai cu credinţa că autorităţile vor lua oarecari măsuri de îndreptare şi vor pedepsi pe toţi acei care înţeleg să se îmbogăţească cât mai repede prin jefuirea cinică a publicului, care îngădue foştilor chelneri să se preschimbe în milionari.

Marea serbare populară a Societăţei corale Române din Turda

Pentru propaganda culturală românească, care lasă de dorit mult în judeţul Turda-Arieş, Societatea Corală română din Turda sub conducerea harnicului profesor I. Caranica, a organizat mai multe serbări populare în centrele mai importante din acest Judeţ. Una din aceste serbări a avut loc în ziua de 8 Iunie cor. în Comuna Iara de Jos, reşedinţa plăşei cu aceleaş nume.

Cu trenul de 11,44 dimineaţa plecăm din Turda cu trenul mic şi peste 2 ore ajungem în gara Buru, de unde cu căruţe şi trăsuri venite în acest scop, pe şoseaua îngustă ce străbate frumoasele văi ale munţilor înverziţi, ajungem la Iara de Jos. Aici suntem primiţi de către simpaticul prim-pretor dr. Ghera, autorităţile comunale şi un numeros public. La ora 5 p. m. în sala Casinei, care devenise neîncăpătoare prin presenţa a o mulţime de ţărani, s'a dat o mică producţie corală gratuită. A vorbit dl P. Suciu, directorul liceului Reg. Ferdinand din Turda despre gospodăria ţăranului român.

A mai vorbit dl dr. V. Moldovan, avocat din Turda, despre renaşterea poporului român şi viitorul neamului românesc, îndemnând ţărănimea a'şi da copii la şcoli pentru a fi de folos ţărei. Vorbitorul a fost viu aplaudat. In urmă s'a servit o mică gustare în curtea Casinei. Seara la ora 9 s'a jucat de către membrii Soc. Corale „Şezătoarea" de Brediceanu, a cărei reuşită a stârnit lungi aplauze, mai ales prin frumoasa impresie făcută de membrii societăţii cari erau îmbrăcaţii în costume naţionale.

A urmat câte-va cântări populare şi concertul religios „Cine se va sui". In urmă s'a servit o masă comună de peste 100 tacâmuri în curtea Casinei. La masă a vorbit bătrânul preot român Lucaci din Iara, care în numele populaţiei mulţumeşte Societăţei de frumoasa iniţiativă ce a avut şi de atenţia dată acelei localităţi. Dl Sub-Prefect dr. Alex. Moldovan, aduce elogii dlui prof. I. Caranica pentru munca ce depune şi reuşita serbărei.

Dl. Toma Roşu, revizor şcolar al Judeţului şi Preşedintele Societăţei Corale, mulţumeşte autorităţilor comunale şi populaţiei pentru concursul dat, arătând scopul ce urmăreşte Societatea. Im fac o deosebită plăcere spune d-sa a aduce toată lauda ce merită familia dlui Dr. Ghera Primretor, harnicului director al şcoalei Aurel Hideg, secretarului cercual Adrian Costin, etc. pentru munca depusă şi sprijinul dat Societăţei cu această ocaziune, precum şi pentru ospitalitatea dată membrilor societăţei. Printre cei presenţi am remarcat familiile: Dr. Alex. Moldovan, Sub-Prefect, Dr. V. Moldovan, Suciu, Chiţimia administrator financiar, Moraru şi Bodor consilieri, Toma Roşu etc. Petrecerea a luat sfârşit a doua zi dimineaţa când membrii Societăţei şi oaspeţii din Turda s'au înapoiat cu cele mai frumoase amintiri.

Coresp.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: RIGOLETTO. (Ca oaspeţi Dna Elena Dragulinescu, Dşoara Margareta Kőszegi, dl Theodorescu. Preţuri ridicate. Abonament de zi 144. C. Seria 425).

Vineri: SONATA MORŢII. (Premiera Preţuri normale. Abonament de zi 145. A. Seria 426).

Sâmbătă matineu: HAREM (a 3 ora. Preţuri reduse. Seria 427.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

SUCURSALE: Str. Regele Ferdinand 13. Piaţa Mihaiu Viteazul 6. Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE: Strada Nicolae Iorga 2. Strada Regina Maria 9. Strada Bucovina No. 32.

Succesori Sándor Agoston Cluj. Mănuşi de piele pentru bărbaţi şi femei!

Din Târgu-Mureş

Depozitul de muniţiuni şi evitarea unei eventuale noi nenorociri

In mijlocul oraşului şi periferiei Tg.-Mureş se află depozitate mari cantităţi de muniţiuni în simple barăci, construite în timpul războiului pentru adăpostirea prizonierilor. Astăzi aceste bărăci fiind în mare parte ruinate. plouând în ele, desigur că cartuşele şi proiectilele aflătoare în ele au început să se descompună, deoarece punctul de stabilitate recerut de o anumită temperatură pentru a se putea conserva lipseşte, prin urmare acestea cer depozite speciale pentru conservare şi se impune de urgenţă mutarea lor şi examinarea materiei, care desigur, în mare parte s'a descompus, fapt ce se constatată adeseori când omul trece pe lângă aceste depozite, care exsală mirosul caracteristic al prafului de puşcă şi materiilor componente a proiectilelor.

Starea semănăturilor în judeţul Mureş-Turda

Datorită ploilor căzute în ultimele zile semănăturile au început să promită o bună îndreptare, astfel că grânele cari au fost la vârf îngălbinite s'au îndreptat. Deasemenea porumbul şi leguminoasele se prezintă satisfăcătoare, în întreg judeţul.

*

Rugăm pe acela ce a găsit permisul de călătorie gratuit Nr. 192 să-l prezinte ziarului „Infrăţirea“ s'au pe adresa I. Ştiopu, corespondent, Târgul-Mureş, Agricultorilor 6., obţinând o frumoasă recompensă.

Diverse

— Săptămâna aceasta a avut loc deschiderea „Strandului“ din oraşul nostru. La această deschidere a luat parte foarte mult public.

Strandul şi-a mărit numărul cabinelor, astfel că bazinurile moderne de care dispune vor putea satisface pe deplin cerinţele populaţiei.

*

— Dl prefect Victor G. Maior a inspectat zilele acestea mai multe comune din jurul plasei Reghin. *I. Şt.*

In viitorul număr din „Pagina Culturală“:

„Noua Recepţie dela Academia Franceză“

ABATELE BREMMOND.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig tără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Casa Invăţătorilor Cluj. No. 44—1914

Publicare de concurs

Administraţia Căminului Casa Invăţătorilor din Cluj, publică concurs pentru aprovizionarea institutului cu circa 600 m³ lemne de foc, calitatea I. şi 12 vagoane cărbuni, de Lupeni pentru anul şcol. 1924—25.

Doritorii vor inainta administraţiei ofertele în plicuri închise până la data de 20 Iunie a. c. intre orele 9—1 a. m. în fiecare zi.

3586 **Administraţia.**

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Telefon interurban 147.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
3520
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Presa maghiară

„Adevărul“ desmînţit de un ziar maghiar

Ziarul „Adevărul“, precum se se ştie, a dus o campanie violentă contra presupusei confiscări din Bănat a libertăţii presei minoritare.

Această confişcare, însă este o invenţiune pură a anumitei prese dela Bucureşti.

Ziarul „Esti Lloyd“ de astăzi desminte fantastica ştire în felul următor:

„Confratele bucureştean — scrie ziarul maghiar — atacă pe d. general Comandant al diviziei timişorene pe motivul că acesta a avertisat gazetele să nu publice nici ştiri militare şi nici ştiri contrare intereselor statului. Ziarul român amestecă în avertismentul dlui Comandant de divizie un lucru pe care autorul acestui articol îl poate desminţi: — politica. Neam obicinuit se vedem ziarele din Bucureşti, precum şi cele din Ardeal, înclinate a vedea pretutindenea numai politică, făcând din ţinţar armăsar.

Orbirea politică merge atât de departe încât ele nu cruţă nici măcar pe cei mai înalţi demnitari ai armatei, atribuindu-le atitudini politice, fără a se gândi că sunt între aceşti ofiţeri superiori şi de aceiă cari — departe de politică — nu sunt decât militari. „Adevărul“ este nedrept, când vede în avertismentul militar o sugrumare a presei şi a libertăţii opiniilor politice.

Comandantul militar român nu ne-a împiedecat niciodată în a ne spune liber părerea, ba a renunţat chiar şi la dreptul cenzurei preventive, încrezându-se în corectitudinea redactorilor noştri.

Este deci nedrept ziarul „Adevărul“ când atacă persoane cu adevărat nevinovate“.

Moartea unui savant ungur

Citim în „Keleti Ujság“:

Profesorul universitar Lehr Albert, cunoscutul cercetător al limbei maghiare şi membru al Academiei, a murit alaltăeri la Budapesta în vârstă de 80 de ani.

Numitul s'a distins prin diferite studii, între cari cel asupra poetului Arany János.

Defunctul a fost un duşman de moarte a tonului patetic în literatură, luptând pentru limba simplă, lipsită de artificii.

Exîmpărăteasa Zita şi magnaţii unguri

„Deoarece exîmpărăteasa Zita — scrie „Esti Lloyd“ — a ajuns într'o situaţie materială precară, magnaţii unguri au hotărît să'i plătească în mod benevol o rentă anuală, nu din bani gata ci — deoarece magnaţii sunt moşieri — din 10 mii măji metrice de grâu.

In acest scop contele Andrássy a fost rugat să plece la Lequeito, pentru a comunica exîmpărătesei Zita hotărârea aristocraţimei maghiare.“

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricase
de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ŞI PRECISE

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA“ este minimală.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII"

Anul IV. Nr. 1103 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 14 Iunie 1924.

Infrățirea

R CLUJ 1. 1457

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 14 IUN 3

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Un mare discurs
al d-lui Vintilă I. C. Brătianu

Inainte de închiderea discuțiunei generale la legea comercializării, dl Vintilă Brătianu a rostit un discurs care deopotrivă înseamnă o pagină din istoria modernă a României și o lecție de îndrumare pentru noul nostru stat. O pagină de istorie, fiindcă în cuvântarea sa dl ministru de finanțe a amintit sforțările, munca și energia morală prin care s'a realizat România de azi. Dela unirea din 1859 și până la cea din 1918, toate faptele săvârșite de înaintașii noștri și de generația actuală au fost evocate. Din străduința, din elanul, din îndrăzneala și din înțelepciunea cu cari ele au fost realizate, câtă încredere în forțele noastre naționale se desprinde. Și era necesară această evocare, cu deosebire acum, când prin munca pe care trebuie s'o desvoltăm avem de desăvârșit clădirea românească. Vorbind de opera uriașă realizată de partidul liberal în timpul acestei organizări moderne a vieții noastre de stat, dl Vintilă Brătianu n'a înțeles să aducă un elogiu partidului, ci a trebuit să vorbească de el, fiindcă istoria națională a a ultimilor cincizeci de ani se împletește armonios cu activitatea partidului liberal. Toate marile acte naționale au fost prezidate de acest partid, care totdeauna a lucrat sub porunca instinctului intereselor naționale. Iată taina care a făcut tăria de toldeauna a acestui partid. El a fost instrumentul politic prin care s'au împlinit toate marile realizări ale vieții românești moderne. Niciodată în dezacord cu națiunea, ci dimpotrivă alături de ea, partidul liberal a desfășurat o activitate fecundă, fiindcă a avut totdeauna conștiința misiunei sale și a simțit câte puteri sălășluesc în poporul românesc. Aceste puteri el le-a voit întrebuințate și sporite. Pentru afirmarea lor din ce în mai puternică, a lucrat neîncetat. Deaceia în vreme ce alte organizații politice au dispărut, fiindcă n'au știut să dea expresiune forțelor vii ale națiunei și n'au fost în stare să meargă la pas cu vremea, cu necesitățile și cu aspirațiile lumei românești, partidul liberal și-a văzut mărite zi cu zi, pe măsură ce capitalul său de fapte sporea, autoritatea morală și forța.

Cuvântarea dlui Vintilă Brătianu constitue în acelaș timp — cum spuneam mai sus — și o lecție de îndrumare pentru viața statului nostru întregit. Dl ministru de finanțe a precizat cu claritatea și adâncimea omului politic care din examenul realităților actuale știe să lămurească drumurile viitorului, cari sunt marile probleme de rezolvat și cum trebuesc ele soluționate. Organiza ea vieții naționale în multiplele ei direcțiuni, iată preocuparea căreia trebuie să ne devotăm. Această organizare trebuie astfel realizată încât prin ea forțele noastre naționale să se poată, afirma nestânjenite.

Datoria partidelor politice este ca lăsând la o parte egoismul de partid, să aducă la această operă grea contribuția lor de muncă, de energie și de pricepere.

„Trebuie să ne aducem mereu aminte, a spus dl Vintilă Brătanu, de sarcina mare ce rămâne de făcut. Și aci mă întorc către majoritatea parlamentară și îi reamintesc câtă grijă trebuie să aibă tocmai în rolul care îi revine ei și guvernului pe care-l ajută, grija intereselor mari cari sunt la ordinea zilei. *Căci noi nu suntem, după cum am spus, numai guvernul sau parlamentul corespunzător actualei situațiuni a României, ci suntem un parlament și un guvern — ca și toate partidele politice ori care ar fi ele — care încheie ultimul lanț al unor lupte și jertfe de sute de ani, cari s'au rezolvit azi cu noi, dar cari sunt ale neamului întreg. Trebuie să avem această grijă mare de a nu știrbi noi, o singură generațiune, din această izbândă care este făcută de tot neamul acesta, dela primii coloniști romani și până astăzi*".

România de azi nu este decât rezultatul unor lupte, unor străduințe și unor jertfe seculare. Și fiindcă nu numai noi, generația actuală, ci neamul întreg prelungit și în trecut a realizat această România, suntem datori s'o păstrăm și s'o desăvârșim.

Indreptându se către toată suflarea românească, într'o splendidă perorație cu care și-a încheiat cuvântarea, dl Vintilă Brătianu a aruncat îndemnul de care trebuie să fim călăuziți.

Să lăsăm la o parte, a spus d-sa, toată preocuparea intereselor personale sau de partid, fiindcă fiecare din noi ținem în mâinile noastre nu numai cei dela guvern, în momentul acesta, ci toți, potirul în care stă închisă toată năzuința, toată munca și toată jertfa unui întreg neam care a ajuns la izbândă.

Fuga guvernului Albanez

In urma mișcărilor revoluționare din Albania, guvernul de acolo s'a refugiat în străinătate. Revoluționarii luptă pe trei fronturi: în regiunea Lies din Albania nordică, în ținutul Dod de lângă frontiera lugoslaviei, și în Albania de sud în jurul orașului Kovaja pe care l'au și ocupat.

Prestigiul autoritatii de stat

Monitorul Oficial publică decretele pentru destituirea a 7 magistrați din Basarabia cari n'au pregetat a trafica situația lor de reprezentanți ai legei și ai dreptății în folosul lor bănesc. Raportul comisiei de judecată către ministerul justiției și al dlui ministru către M. S. Regele, cuprind fapte precise despre vinovăția acestor magistrați. Insărcinați cu aplicarea reformei agrare în diferite părți ale Basarabiei, aceștia au cerut și au primit bani de la proprietarii cari aveau interesul să se eschiveze de la expropriere.

Faptele puse în sarcina celor 7 magistrați destituiți din Basarabia sunt de o gravitate excepțională; dar cea mai mare vinovăție a lor este fără îndoială faptul că, atunci când autoritatea statului era de pretutindeni atacată, acești magistrați s'au coborît la acte, cari dezonorează cea mai înaltă și mai curată autoritate de stat. Pedepsirea lor era deci o necesitate pentru restabilirea prestigiului magistraturei, și pentru restabilirea încrederei pe care trebuie să o aibă massele cetățenești în puritatea și imparțialitatea, diverselor înfățișări ale autorității publice. Hotărîrea comisiei de judecată, aprobată de dl ministru al justiției și sancționată de M. S. Regele, este un act de înaltă morală în aceste vremuri când totul se clatină. Desechilibrului moral îi trebuie suportul sancțiunilor drastice pentru a nu ne prăbuși. Destituirea celor 7 magistrați din Basarabia mai scoate în evidență un fapt de o deosebită importanță. Din 7 numai 1 singur este magistrat venit din vechiul regat, ceilalți șase sunt băștinași. Acest fapt are darul să spulbere legenda infamă a incorectitudinei și insuficienței magistraților veniți din vechiul regat pretutindenea în noile provincii. Interesați a ne ruina autoritatea, străinii cei dintâi și apoi unii inconștienți localnici, au pornit împotriva tuturor elementelor din vechiul regat o adevărată cruciadă a calomniei. Legenda a intrat apoi în uz, popularizată de mizerabila politică regionalistă a unor partide cari nu vor să capituleze de la câteva privilegii, înafară de orice pricepere politică. Toate înscenările puse la cale pentru a da autoritate de fapt acestei legende au rămas zădarnice și în Ardeal ca și în Basarabia. Iată însă că descoperirea celor 7 magistrați basarabeni inversează chestiunea, ceea ce, este lesne de înțeles, nu ne dă dreptul să creiem o a doua legendă.

Am ținut să relevăm acest fapt pentrucă trebuie ca publicul să se învețe a judeca oamenii după actele lor individuale și nu după un prost înțeles patriotism local. Când vom ajunge la acest rezultat vom fi scutiți pe viitor de spectacole dureroase ca cel petrecut zilele trecute la comisia locală de impunere.

ȘEDINTA LUNARA
a comitetului partidului maghiar nu s'a ținut
Comitetul executiv al partidului maghiar a renunțat la ținerea ședinței, neadmițând asistența autorităților

Precum se știe, comitetul executiv al partidului maghiar ține în fiecare lună o ședințe, în care se desbat toate chestiunile mai recente politice.

Eri, Joi, la 12 Iunie comitetul s'a întrunit din nou, fiind la ordinea zilei raportul comisiunei de cinci compusă din domnii dr Bernády György, Contele Teleki Arthur, senatorul Fülöp Béla, deputatul Zima Tibor și ziaristul dr Zágoni István, toți aceștia încredințați să trateze cu d. ministru Tătărăscu în chestiunea minorității maghiare. Deasemenea s,ar fi mai adus hotărâri asupra activității viitoare a partidului mughiar.

Dat fiind caracterul intim al comunicării comisiei de cinci, conducerea partidului de-odată cu cererea de a i se încuviința adunarea au mai cerut că autoritățile să renunțe la asistența organelor lor la ședință, deoarece comunicările și relatările convorbirilor cu d. ministru Tătărăscu au un caracter strict confidențial.

Autoritățile au admis adunarea fără însă să renunțe la asistența organelor lor.

*

Adunarea era fixată pe oarele 11 și jumătate. In sala de ședință pe lângă reprezentanții autorităților se aflau următorii;

Președintele partidului d. Ugron István.

Vicepreședinții dl Sándor József, dr Kecskeméthy István, dr Emil Grandpierre, dr Bernády György, ziaristul Paál Arpád și senatorul Fülöp Béla.

Dintre membrii comitetului executiv au participat dmnii dr. Török Andor, dr Gyárfás Elemér, Contele dr Bethlen György, Contele Wass Béla, Contele Teleki Arthur, Contele Béldy Kálmán, dr Zágoni István, dr Incédy Joksman Ödön, dr Sebeny János, dr Issecutz Viktor, dr Pál Gábor, dr Hajdu István, dr Gabányi Imre, Sz. Szakáts Péter, dr Asztalos Kálmán, dr Nagy János, dr Várady Aurel, Episcopii Ferencz József și Nagy Károly, Naláczy István, Miklós Victor, Szathmáry Akos, Nagy Fekete Béla și Hubay Károly.

In numele Evreilor maghiari din Ardeal au participat următorii membrii ai comitetului executiv: dnii dr. Berkes Salamon, dr. Roth Hugó și Gombos Benő,

*

Dl președinte Ugron István deschide ședința la orele 12 fără un sfert, Salută pe cei de față aducându-le la cunoștință că autoritățile au încuviințat, ce e drept, adunarea, însă nu renunță la asistența reprezentaților lor.

Cere cuvântul dl Bernády György. Constată că la ordinea zilei este fixată darea de seamă a comisiei de cinci care a tratat la București cu dl ministru Tătărăscu și din care face și dsa parte. Tratativele acestea și comunicările dlui ministru — spune dsa — au avut un caracter confidențial.

Nu se poate deci ca ele să fie divulgate în prezența și pe lângă controlul organelor subalterne ale autorităților. Propune comitetului executiv că, pe acest motiv, să renunțe la ședință.

Propunerea dlui dr. Bernády György se primește cu unanimitate.

Ia cuvântul dlui președinte Ugron István, care constatând hotărîrea unanimă a comitetului executiv al partidului maghiar de a nu ține ședință în astfel de împrejurări, închide ședința.

Inscripții

C. Rădulescu-Motru. — Dl C. Rădulescu-Motru, distinsul și savantul gânditor, care a înzestrat literatura românească în substanțiale și luminoase pagini de filosofie, și-a rostit discursul de recepție la Academie, vorbind despre Andrei Bârseanu, al cărui loc îl ocupă în înalta instituție culturală.

In afară de câte-va vremelnice și infructuoase escursii și escapade în politică — pentru care dealtminteri nu are nici o înclinare — acest intelectual în cea mai superioară accepție a cuvântului rămâne tipul profesorului universitar occidental.

In viața modernă, atât de complexă și plină de ispitiri, dl C. Rădulescu-Motru, afară de cele câteva nefericite cochetării cu politica, nu a avut de cât o singură patimă, aceia a gândirei și a cititului — întrupată în predilecția esclusivă a catedrei și bibliotecei, din care a eșit o bogată progenitură de cărți frumoase.

Cei cari au urmărit cariera dlui C. R. Motru dela debut până la fericita sa maturitate, încununată de cele mai meritate consacrări, de dragostea și admirația generațiilor de studenți, își dau seamă, ca motorul generator al acestei personalități și cariere, a fost o titanică, o îndârgită voință intelectuală.

Dl C. R. Motru, care din tinerețe reprezenta o gândire intensă și o exprima foarte anevoios: vorbea greoi și scria confuz.

Nu putem preciza lupta dramatică ce s'a desfășurat pe scena personalității sale în tainele culiselor gândirei sale, dar această luptă de clasificare interioară, de exprimare concretă a spiritualității, s'a sfârșit printr'o frumoasă victorie.

Astăzi verbul dlui C. R. Motru, cu frumusețí, și transparențe de bloc de ghiață, luminează sufletul tinerilor generații, iar cărțile sale sunt prada cea mai suculentă în ideia publicului.

Diodor.

Hotărârea Vaticanului

Biserica minoriților din Cluj, cu toate imobilele ei, donată bisericei române gr.-catolice

Chiar și înainte de războiu biserica română gr.-catolică din Strada Niculae Iorga a fost prea mică față cu numărul mare al credincioșilor. Iar după unire, nici prin sistemul de două și trei liturghii nu se puteau în destula lipsele sufletești ale credincioșilor, la cari s'au mai adăogat câteva mii de elevi și studenți.

De aceea românii uniți încă în anul 1919 au încercat să cumpere biserica minoriților din Strada Regina Maria. Vaticanul, considerând, că romano-catolicii au un număr prea mare de biserici față cu numărul credincioșilor, a învitat ordinul minoriților să intre în tratative cu biserica gr.-catolică în acest scop.

Tratativele n'au dus la nici un rezultat. Minoriții sub diferite pretexte au tot amânat lucrul de pe-o zi pe alta și abia s'a putut ajunge la un aranjament provizoriu. In Aprilie 1923 s'a încheiat un contract de arendă, în înțelesul, că în toate Duminicile și sărbătorile să se facă liturghie românească pentru elevii școalelor din Cluj, între oarele 8 și 10 a. m.

Tratativele s'au urmat apoi direct cu Roma și cu generalul ordinului minorit și — s'au încheiat săptămânile trecute cu rezultat îmbucurător pentru români. Biserica minoriților, împreună cu toate imobilele aparținătoare conventului minorit din Cluj vor trece *ca donațiune* în proprietatea bisericei gr.-catolice române.

I. P. S. Sa Păr. Mitropolit din Blaj a fost încunoștințat despre această fericită soluție prin scrisoarea ce urmează, care o dăm în traducere românească:

„In augustul nume al Sfinției Sale Papa Pius al XI-lea, care fericit guvernează în prezent biserica, după-ce părinții Franciscani conventuali au dăruit Sfântului Scaun proprietățile lor specificate aici mai jos, Noi, Angelo M. Dolci, arhiepiscop de Hierapol și nunțiu apostolic pe lângă M. Sa Regele României — în conformitate cu autorizația specială adhoc, primită de Noi cu hârtia Eminentismului Secretar de Stat al aceluiaș Sfânt Părinte, cardinanul Pietro Gasparri, Nr. 30.361 dela 10 Maiu curent 1924, transpunem proprietățile amintite drept **donațiune** în numele aceluiași Sfânt Scaun arhiepiscopiei române gr. catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, reprezentată astăzi de Escelența Sa mitropolitul Mons. Vasile Suciu, ca ele să fie întrebuințate pentru exercițiul cultului catolic greco-român din Cluj.

Aceste proprietăți consistă din următoarele bunuri imobile:

1. Biserica „Schimbarea la față" în Cluj, în colțul Stradei Regina Maria și al stradei Minoriților.

2. Conventul (mânăstirea) — situat pe Strada Regina Maria.

3. Trei case de închiriat, situate pe Strada Minoriților,

4. O casă de închiriat, situată pe Strada I. C. Brătianu.

5. Fânațul și arătorul, teren cultivabil, cam de 150 jughere afară de oraș și aparținător numitului convent.

6. O moară cu casă și terenul, în apropierea râului Someș.

București, în rezidența Nunțiaturii apostolice, Strada Esculap Nr. 5, în ziua de 30 Maiu 1924.

Mons. Angelo M. *S.* Arhiepiscop de Hierapol, nunțiu apostolic. *Carol Sérena* s. s. secretar".

*

Românii gr. catolici din Cluj primesc așadar un foarte frumos dar de Rusalii. Sfântul Scaun a făcut un gest într'adevăr creștinesc, care îl înregistrăm cu bucurie, fiind încredințați că întărirea bisericei înseamnă întărirea neamului.

Actul predării se va face încă în decursul verii, cu solemnitatea cuvenită, la care va lua parte și I. P. S. Părintele Mitropolit din Blaj.

Reclama este sufletul comerțului!

ACTIVITATEA SCOLARA

Duminică 8 Iunie, școala medie de fete, din Cluj, la serbarea făcută pentru mărirea fondului comitetului, a dat dovadă de felul cum se muncește în școlile noastre românești.

Un program așa de bine ales și minunat executat, ne-a lăsat să vedem cum sufletele elevelor, sunt — datorită corpului profesoral — hrănite cu tot ceea ce le poate mări dragostea pentru ce e românesc în literetură, muzică și dans.

Câtă viață și pricepere pentru o elevă de clasa IV. (Rusu Ana) în poezia: „Imnul Intregirii"; câtă duioșie la eleva Zoița Poruțiu (clasa II.) în poezia: „Orfana de războiu" care a stârnit lacrimele tuturor și câtă convingere în poezia: „Banatul" spusă de eleva Lucreția Bochiș (clasa II.) Fața tuturora a fost înseninată cu anecdota: „Musca și Puricele" spusă de eleva Sima Minerva (clasa II.)

Toată lumea prezentă a apreciat atât alegerea poeziilor de mai sus, cât și a piesei „Cinel-Cinel" de Vasile Alexandri — alegere făcută de d-na Florica Dr. Zugravu, conducătoarea societății de lectură, care întotdeauna a dat dovadă de o muncă și un devotament uimitor pentru școală, sacrificându-și ore și zile întregi alături de colegele ei: d-nele E. Baier, N. Dicea și R. Pop. In mijlocul harnicelor lor eleve au contribuit cu toatele la suceesul acestei frumoase serbări și au primit ovațiile nesfârșite ale părinților și ale tuturor care prin prezența lor așa de mare — sala fiind arhiplină — au dat dovadă că se interesează de bunul mers al școalei.

Nu uităm buna interpretare a glumețului Graur și a drăgălașei Florica (A. Rusu și Gârbovan, cl. IV.) precum și eleganța drăguțelor țărăncuțe din familia bătrânului Sandu, rol așa de bine executat de eleva Chiorean Maria (clasa IV.)

Dansurile românești și jocurile de gimnastică de sub conducerea d-nei Mateescu ne-au dat dovada nu numai de felul cum se aplică programa, dar și de atenția d-nei profesoare pentru ordinea și eleganța fiecărui joc și dans.

Corul a fost condus de distinsul profesor V. Columba.

Părinții elevelor mulțumesc din toate inima — pe această cale — tutulor celor care au contribuit și din punct de vedere material, în special d-lor: Inginer Roată, I. Iahoda, familiei Mihaly, etc... — declarați membri de onoare în comitetul școlar — și mai ales distinsului corp profesoral care și-a înțeles menirea.

Spectator

GRĂBIȚIVA
MARE OCAZIUNE!
LA
MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.
INCĂ 10 ZILE! 3596
Se vând mărfuri de Sezon precum și Stofe Englezești pentru dame și Barbați velour, Stofe de mobile albituri, Marchizeturi, Marocain, Linoleum, Covoare etc., etc.
Cu prețuri ca la Desfacere!

Moștenitorii Victoriei

— Cuvinte către tineretul intelectual —

de Nichifor Crainic

(Urmare și sfârșit)

Deasupra, înnecate în lumina soarelui, picurau triluri ciocârliile Bărăganului. Gâze zburătoare zbârnăiau în salcâmii prăfuiți. Pomelnicele de pe tablele negre se sfârșiau cu această inscripție: „Noi am murit ca voi să fiți fericiți. Fraților, nu ne uitați. Rugați-vă pentru noi." Tămâia arsese bogată pe cărbunii pomenirii. Ultimul fir de fum se ridica din cădelniță ușor și albastru, pierzându-se în nemărginirea luminoasă și tăcută.

Fusese o slujbă de pomenire a eroilor. O sărbătoare eroică, acolo sub tainele albastre ale cerului. Dar, Doamne, unde era fastul, unde erau elogiile retorice, unde era orgoliul victoriei? Căci, fără îndoială, victoria se sărbătoria și în această poiană veștegită a satului. Și, fără îndoială, și mulțimea aceea, adunată cu frângere de inimă în jurul celor trei table negre, gustase din rodul victoriei: i s'a împărțit pământ și drepturi politice. Cu toate acestea, am văzut o mulțime în jelanie și frântă de umilință în fața celor 160 de nume ce înfățișau pentru ea victoria. Și-am văzut-o apoi unită, cu sufletul absorbit în reculegere, împrăștiindu-se pe ulițele prăfuite ale satului. Fiecare ducea cu sine, greu, dorul morților: „Noi am murit ca voi să fiți fericiți. Fraților, nu ne uitați. Rugați-vă pentru noi!" Dacă mi-ar sta 'n putere, acolo în adâncul mulțimii aș duce eu din când în când tineretul intelectual al țării mele. L-aș rupe din orgoliul victoriei, din sabatul victoriei dela oraș și l-aș scălda în umilința și 'n simplitatea victoriei dela țară. Acolo ar învăța el, tineretul luminat, că victoria nu e un ifos îngâmfat, nu e o exploatare hidoasă, ci o smerenie religioasă, un cult dureros al jertfei.

In Rusia, în nobilimea intelectuală a Rusiei, s'a născut la un moment dat un curent foarte ciudat, dar, pentru cine e împrietenit cu darul Evangheliei lui Cristos, foarte explicabil. Și s'a părut anume latifundiarilor de pământ și latifundiarilor de idei că fastul material în care trăiesc e un furt și fastul intelectual în care trăiesc e un furt și fostul intelectual în care-și scaldă sufletul e un fals. Și-atunci nobilii intelectuali au început o luptă fanatică împotriva furtului, împotriva falsului în care trăiau, o luptă deci împotriva lor înșile. Proprietarii voiau să se lapede de avere, ideologii să se lapede de teorii. O singură soluție mântuitoare vedeau cu toții: viața simplă și umilită a țăranului rus. Să-și împartă moșiile, să-și împartă ideile și să se cufunde în anonimatul smerit și nu simplicitatea mulțimii muncitoare. Curentul acesta de generozitate evanghelică și-a găsit expresia artistică în Neclu-dov, eroul romanului Invierea care nu e decât marca literară a contelui Tolstoi. Vă reamintesc aceste lucruri, pe care le știți, fiindcă ele nu însemnează simplă literatură, ci un curent de viață care a existat și pe care însuși genialul scriitor a căutat să-l pecetluiască cu propria lui viață. Era la mijloc nevoia unui acord între o categorie de existență prea înălțată ca aceea a nobilimei intelectuale și între viața de suferință neîntreruptă a marelor populare. Vă reamintesc că în masele muncitoare ale poporului nostru există această suferință neîntreruptă și ea e dovadă că victoria noastră e nedevârșită.

Știu pe de altă parte că în tineretul intelectual de azi e un curent în creștere de refugiu în natură. Pe numele cel adevărat: e o modă sportivă. Iubiți aerul liber, iubiți ritmul capricios al mișcărilor spontane desfășurate în spațiu larg. Nu uitați însă că sportul pentru sport e o îndeletnicire a oamenilor care n'au ce face; și noi trăim într'o epocă în care totul e de făcut. Nu uitați că Sportul, în ultimă expresie, e cultul brut al forței fizice, e atletismul încununat în circ. Și ea n'au întâlnit atlet intelectual. Eu înțeleg refugiul în natură nu ca un sport, ci ca o misiune. Vă duceți la mare, dar căutați dincolo de ea sensul apelor neodihnite; vă duceți la câmp, dar căutați să l înțelegeți că e bun și generos: dă totul fără să ceară nimic; vă urcați pe vârf de munte, dar uitați-vă de acolo mai sus și prindeți gândira nemărginită a naturii. Și mai cu seamă căutați omul în natură, urmele mâinilor lui și sufletul lui. Cultura pe care o învățați în oraș nu vă obligă să-l disprețuiți. Beethoven nu vă împiedică să iubiți un vers popular; Grigorescu nu vă împiedică să admirați arta stângace a unei troițe; Plato nu vă împiedică să prețuiți înțelepciunea unui proverb. Intre limitele naturii și ale culturii, sufletul tânăr are un domeniu nesfârșit să sburde, să culeagă, să se lărgească, să devină generos. Căci aceasta este esențială: generositatea, jertfa.

Destinul unei generații intelectuale ei să se dăruiască, să se jertfească. Spada eroismului său pus în slujba tuturor e inteligența. Câmpul său de luptă e luminat de vedenia viitorului. Iar voi, generație nouă, sunteți moștenitorii victoriei. Lăsați pe seama negustorilor de glorie, profitorilor de glorie concepția sardanapalică a victoriei. Amintiți-vă vorbele de testament citite pe tablele morților într'o zi de jale și de reculegere, într'un sat ca miile de sate ale României: „Fraților, nu ne uitați!" Ceea ce înseamnă: „Fraților, nu uitați moștenirea noastră!" Ea e talentul pe care voi trebuie să-l înmulțiți în milioanele și miliardele viitorului. Cruciada tinereții sunteți voi. Iar misiunea voastră: să liberați înțelesul eroic al sfintelor morminte.

Nichifor Crainic.

Congresul partidului național-liberal din județul Ciuc

Populația face o triumfală primire reprezentanților partidului național-liberal — Discursurile parlamentarilor minoritari: Géza Szöts și Erney Arpád — Cuvântarea dlui deputat I. Cristea

Dl Dr. Ștefan Bogdan face un luminos expozeu al situației

Luni, 9 Iunie a. c. a avut loc în Miercuurea Ciucului, al II-lea congres general extraordinar al partidului național-liberal din jud. Ciuc de sub președenția de onoare a d-lui ministru I. G. Duca și președenția activă a d-lui profesor dr. Ștefan Bogdan, deputat.

Pentru acest congres dl prof. dr. Ștefan Bogdan, președintele activ al organizației însoțit de dnii Ioan Cristea și Erney Árpád deputați de Tulgheș și Gheorgheni și directorul Géza Szőcs, senatorul Ciucului au sosit Luni cu trenul de dimineață în Miercurea Ciucului, iar membrii partidului, între cari toți fruntașii intelectualității, comerțului și industriei din Miercurea Ciuc, împreună cu numeroase delegațiuni de săteni din județ i-au întâmpinat la gară, unde le-a făcut o călduroasă primire.

In numele județului cei patru reprezentanți ai poporului în Parlament au fost salutați de către dl Iuliu Florea, prefectul județului și de către dl Oprea, primarul orașului Miercurea Ciucului. S'a format apoi un cortegiu, cu numeroși călăreți în frunte, care a condus pe cei sosiți până la sala Reduta, unde la orele 11 s'a deschis congresul partidului național-liberal din județul Ciuc.

La sosirea în sala Reduta s'a făcut președintelui activ al partidului național-liberal din Ciuc, dl prof. dr. Ștefan Bogdan și celorlalți parlamentari o entusiastă manifestare din partea celor peste o mie de membrii și delegați din întreg județul.

Era în această manifestație, pe lângă recunoștința generală pentru munca depusă de către dl prof. dr. Ștefan Bogdan și ceilalți parlamentari ca cele mai arzătoare probleme economice, sociale și culturale să-și primească o cât mai grabnică soluțiune, dar și orgoliul fiecăruia că sub egida partidului național-liberal s'a înfăptuit cele mai importante reforme, precum și o sinceră frățietate între poporul românesc și cel secuiesc din jud. Ciuc.

Inainte de deschiderea congresului, dl prefect Iuliu Florea luând cuvântul spune că în calitate de șef al administrației județene a constatat cu multă satisfacțiune zilele trecute, cu prilejul serbătorirei eroilor apropierea sufletească ce există între toți cetățenii orașului deopotrivă Români și Secui. Aceasta nu poate să fie de cât în interesul Patriei, pentru că numai lucrându-se în deplină armonie se poate ajunge la propășirea țărei și a tutulor cetățenilor ei.

D. prof. dr Ștefan Bogdan, președintele activ al organizației partidului național liberal din județul Ciuc, deschide apoi congresul declarând:

„Eu vă spun acum precum v'am spus și altă dată că viu cu anumită misiune aici, că viu ca bun român dar și ca un vechiu și bun pretin al Secuilor.

Nu v'am spus aceasta când m'ați ales — pentru că eram destul de cunoscut de Secui. V'o spun însă acum după ce în calitate de ales al tutulor celor de aici, am dovedit cu prisosință sentimentele mele. Sunt robit de gândul: vreau ca între toate forțele României Mari să domnească frăție și liniște. Și constat că am un mare sprijin în dvoastră și între toți colaboratorii mei de aici. După dările de seamă ale colegilor mei voi spune și eu cuvântul meu.

Cuvântarea dlui senator G. Szöcs

D. prof. dr Ștefan Bogdan declară apoi congresul deschis și dă cuvântul dlui senator Géza Szőcs secui, care arată că cea mai bună desmințire ce se poate da tutulor acelora care agită poporul pe chestia oprimărei minorităților de către guvernul actual, este că organizația partidului național liberal din care face și dsa parte — l-a rugat ca cuvântarea s'o țină în limba maghiară.

D sa descrie partidul liberal în culorile lui adevărate: o forță uriașe politică căreia nu i se poate opune o alta în țara noastră. Pentru ca să înțeleagă poporul secuesc, dl senator Geza Szőcs arată că partidul liberal din România se poate compara cu cele vechi existente în fosta Ungarie, mai ales cu partidul liberal maghiar.

Se înțelege — spune dl senator Szőcs Géza — minoritățile pretind dreptul lor în România. Eu am plăcerea să constat că-l pot obține, egal cu toți fii acestei țări, cu singura condiție însă ca și minoritățile să fie cu aceleași sentimente și să îndeplinească aceleași datorii ca și ceilalți fii autentici ai țărei.

În ziua când noi minoritarii vom înțelege acest lucru, nu va mai exista o chestiune a minorităților în România.

Cuvântarea d-lui dep. I. Cristea

In cuvinte subliniate continuu de acel timbru de voce specific talentului său oratoric, dl deputat Ion Cristea face elogiul partidului național liberal, care după întemeierea micului dar puternicului Regat a înfăptuit România-Mare și care acum se află la muncă grea, istovitoare, pentru consolidarea noului nostru stat mărit.

După ce pomenește de rezolvarea marelor probleme ce au fost încoronarea, Constituția, Reforma agrară și Consolidarea financiară a Statului slăbit de nepriceputele guvernări din trecut, d-sa trece la opera înfăptuită în jud. Ciuc.

Aici, spune d-sa, s'a făcut și se va mai face. S'a făcut exproprierea și împroprietărirea și acum vom cere exproprierea și a latifundiilor cari au scăpat dela această operațiune de dreptate socială. S'au făcut școli, gimnaziu de fete și se va face și un liceu de băeți. S'a făcut tribunalul scutind populațiunea să mai alerge, peste trei județe, tocmai la Brașov, pentru tranșarea litigiilor de natură a fi rezolvate de către justiție.

Lupta noastră comună, sprijinită puternic de iubitul nostru președinte și înțeleasă de către guvern a fost încoronată de succes și într'o altă chestiune importantă pentru județul nostru județul Ciuc a fost trecut zilele acestea în fruntea listei de despăgubiri, ce conform hotărârei luată de actualul guvern, urmează a se plăti în curând daunaților de războiu.

Cuvântarea dlui deputat Erney Arpád

Vorbind tot în limba maternă, după ce într'o corectă limbă românească și-a exprimat mulțumirea ce o are, că poate ca secui, să lucreze pentru consolidarea patriei, dl deputat Erney Arpad descrie secuilor întreaga operă de consolidare a țărei înfăptuită de partidul național-liberal. Dsa arată apoi situația geografică a ținutului locuit de secui care se află în centrul României, greșelile făcute de guvernele maghiare față de secui, greșeli cari au făcut ca această populațiune să graviteze continuu spre România; necesitățile cari bat zilnic la ușa cetățenilor secui și încapacitatea Uniunei maghiare dela Cluj de a le satisface, necesitatea de a colabora cu un partid mare din vechiul regat și termină făcând cu mulțumire constatarea *că populațiunea secuiască, cu simțul ei practic, a înțeles toate aceste lucruri și până acuma aproape 3000 de Secui s'au înscris în partidul național-liberal.*

*

După dl deputat Erney Arpad, dl președinte al congresului cere tuturor membrilor din sală să-și spună cuvântul lor în caz când au de făcut obiecțiuni sau de arătat doleanțe noui și dl Ion Pop din Cetate, un invalid din Ghimeș-Făget și apoi dl Kraus aduc la cunoștință diferite iregularități săvârșite cu ocazia exproprierei, cerând îndreptare.

Discursul dlui prof. Șt. Bogdan, deputat

Președintele organizației partidului național liberal din jud. Ciuc, ia notă de cererile prezentate de membrii din județ după care rostește următoarea cuvântare:

„Este evident un semn bun că dvs. urmăriți cu multă încordare activitatea organizației partidului nostru de aci.

Eu sunt foarte bucuros azi fiindcă mi se pare că lucrând în spiritul în care am lucrat, conform programului meu desvoltat încă de acum doi ani, am reușit să îndeplinim în bună parte opera noastră și prin aceasta, să facem ca plângeri din ce în ce mai puțin să primim.

Aceasta ne îndeamnă și mai mult ca datoria de muncă ce ne-o am impus să ne-o facem până la capăt.

Noi am fost obișnuiți dlor să trăim în epoci mai fericite. Ne găseam într'o țară în care belșugul era în toate. Nu se pomenea de criză în țara noastră veche decât atunci când 2—3 ani în șir era secetă. Acum trăim alte împrejurări pentru că în afară de greutățile rămase moștenire dela războiu înăuntru avem și dușmanii în afară cari râvnesc la bogățiile noastre și cari caută să ne stînjenească în ale noastre.

Noi în primul rând ne îndreptăm vederile mai mult spre tineret și căutăm ca prin munca noastră — pentru care nu așteptăm răsplată — să lucrăm pentru urmașii noștri. Căci generația care va veni va avea desigur o tot așa de mare răspundere ca și a noastră și deci, ea trebue crescută în așa fel ca să poată îndeplini munca ce-i se va cere, ea fiind viitorul și sprijinitorul acestei țări."

Arătând opera actualului guvern dl dr. Ștefan Bogdan spune:

„In ceeace privește politica noastră externă, putem spune că suntem în mare ascendență azi și mai cu seamă vă pot spune aceasta acum după călătoria făcută de Maiestățile lor Regele și Regina în streinătate, în compania dlui ministru de externe Ion G. Duca, președinte de onoare a organizației noastre.

(Toți membrii se scoală în picioare și aclamă îndelung pe Suverani și pe dl ministru I. G. Duca timp de câteva minute).

Stăm bine cu toate națiunile și pentru că suntem aici între Secui pot spune că stăm în bune relații astăzi chiar cu Ungaria. Și este un bine acest lucru și pentru unguri și pentru noi, pentru că relațiunile dintre State aduc înflorirea Statelor, mai bine să vor simți în țara lor de acum România noastră a tuturor.

In ceeace privește politica înțeleaptă a dlui Ion I. C. Brătianu (aplauze puternice și ovații îndelungate se aud în întreaga sală) — ea ne conduce cu pași repezi spre consolidare, mai cu seamă că această politică este pusă pe bază națională și pe principiul solidarității sociale care prin interese comune leagă între ele toate clasele poporului nostru. Un fel de ocrotire a tuturor în dauna nimănui.

Aceasta este democrația pe care o imprimăm și sus și jos și prin ea vom reface în țara noastră tot ceeace este de refăcut.

Din cele ce s'au spus aici și din cele ce știm mai este încă mult de refăcut. Nu se va putea reface însă nimic dacă la bază nu va fi o sinceră democrație.

In munca noastră de refacere noi ne-am bizuit pe reforma agrară. Mari progrese am făcut. In ceace privește însă doleanțele auzite și azi vă promit ca în curând voiu face așa ca d. ministru Cipălanu să vină aici ca să-i spuneți Dvs., toate necazurile ce eventual ar exista, pentru că sunt și nu poate să nu fie când sunt pe ici și colo și ticăloși în țara noastră. O lege bună, este bună numai atunci când este aplicată bine.

Reforma agrară noi o vom complecta însă acum prin o altă reformă. Tocmai acum am votat legea pădurilor comunale. Veți zice poate unii că nu prea e nevoe de păduri comunale — fiindcă pe aicea au, dar sunt comune cari au prea mult și altele de loc. Legea va face cumpăneala trebuitoare. Apoi această lege va fi complectată cu alta care să permită cooperativelor să se ocupe cu exploatarea lemnului astfel că câștigul cel mare care se duce azi la streini să rămână la țărani.

O altă chestiune lămurită de guvernul liberal este cea financiară: Este de datoria mea să aduc prinosul de recunoștință prietenului meu vechiu dlui Vintilă I. C. Brătianu, ministrul de de finanțe. Acest om suferă azi ca și Christos pentru păcatele altora.

După aceia dl dr Ștefan Bogdan face o amănunțită expunere a operei financiare, realizată de dl Vintilă I. C. Brătianu, ministrul de finanțe.

Trecând la munca culturală ce se depune, oratorul se oprește întâi la biserică:

„Lucrez — spune dl profesor dr Ștefan Bogdan — pentru clădirea unei biserici-catedrale în Miercurea Ciucului, la Bolovăniș și în alte părți ale județului. Lucrez pentru că sunt ortodox, dar eu nu stingherez activitatea altor biserici — țin la omul care ține la biserica lui.

In ceeace privește școala este adevărat, că aci în județ sunt, în proporție cu numărul locuitorilor, prea puține școli, nu atât ca clădiri, cât ca personal didactic. Am speranța, că acum noul prefect — care în prima lui cuvântare a și promis — va lua toate măsurile ca clădirile începute să fie terminate și că altele vor fi în curând ridicate.

Nu mi se poate spune că nu mă interesez îndeajuns de școală. Am căpătat pentru toate ajutoare. Am înființat școala medie de fete și vom avea în curând și un gimnaziu de băeți la Miercurea-Ciucului.

Domnilor! Credința mea este, că un popor nu se întărește numai prin noroc nici prin Dumnezeu, și nici prin oameni geniali. Un popor se menține și biruește prin cultivarea continuă a tuturor forțelor naționale și prin solidaritatea în jurul steagului care trebue să fie purtat de minți limpezi și sănătoase cum sunt conducătorii de azi ai noștri.

Iu jurul lor vă chem eu și astăzi și alături de ei vă asigur că încet dar sigur, ne vom simți tot mai fericiți în patria noastră mărită și întărită.

Ar trebui să vă mai spun ceva în chestia așa de delicată dar și de simplă pentru mine a minorităților.

Am văzut în „Brassoi Lapok" un articol, prin care partidul liberal este acuzat că vrea să sugrume partidul maghiar. Nu ca să iau apărarea dlui Tătărăscu, dar este adevărat că dlui ministru Tătărăscu partidul magbiar nu-i este prea simpatic pentrucă este oligarh. Eu înțeleg acest lucru. Eu care sunt în esența

(Urmare pe Pag. IV.)

Congresul partidului naţional-liberal din jud. Ciuc

(Continuare de pe Pag. III.)

mea un democrat — nici mie nu-mi este simpatic partidul maghiar. Chiar dacă ar fi un partid român şi nu maghiar, dar tot aşa de oligarch nu mi-ar fi simpatic şi nici nu-mi este.

Dvs. Săcuii, toţi sunteţi democraţi; spiritul dvs. este altul, pe când spiritul maghiar de pe pustă, a maghiarului bogat, este altul.

Aşi mai avea de adăogat un lucru şi fac aceasta în dorinţa de a face o cât mai mare apropiere între Secui şi Români. Dorinţa mea este ca în afară de partide să vă gândiţi dacă nu putem trece la o alcătuire cu înţeles mai larg.

Căci aţi văzut, partidul maghiar s'a adresat Ligei Naţiunilor şi apelul contra exproprierilor a fost respins. Prin urmare ei arată un insucces al partidului maghiar. De aceea eu care am văzut şi vorbit şi cu dl Colban dela Liga Naţiunilor — cred că ar fi bine să facem aici o secţiune a Ligei Naţiunilor din care să facă parte şi Secuii şi Românii.

Intâi ca să se poată constata mai bine dacă înadevăr se fac sau nu nedreptăţi şi în al doilea rând — după cum bine spunea cineva — ar avea mai multă valoare la Liga Naţiunilor acele reclamaţiuni cari vor fi controlate şi vor purta pe ele şi o semnătură românească.

*

In ceeace priveşte nedreptăţile ce mi-aţi adus la cunoştinţă sunt de părere că toţi acei cari le săvârşesc să fie pedepsiţi".

Cuvântarea dlui prof. dr. Ştefan Bogdan este acoperită de furtunoase aplauze. Membrii organizaţiei i-au făcut o frumoasă manifestaţie timp îndelungat.

Se aprobă apoi Statutele locale şi se alege consiliul permanent în compunerea următoare: dnii prof. dr. Ştefan Bogdan preşedinte, Ion Cristea, Erney Arpád deputaţi; Sócs Géza senator, Iuliu Florea, Şorban, Casai — Gheorgheni, Iuliu Görök şi N. Oprea, din Mercurea-Ciucului.

In urmă adunarea a expediat următoarea telegramă dl I. C. Brătianu, preşedinte al consiliului de miniştri şi şeful partidului naţional-liberal:

Dlui I. I. C. Brătianu
primministru
Bucureşti

Intruniţi în al doilea congres extraordinar, membrii partidului naţional-liberal din judeţul Ciuc îşi îndreptă primul gând către ilustrul lor conducător dorindu-i încă mulţi ani în bună sănătate, căci dela înţelepciunea lui ei aşteaptă cu încredere şi devotament desăvârşirea operei de consolidare a scumpei noastre Patrii.

Dlui I. G. Duca, ministrul de externe şi preşedinte de onoare al organizaţiei partidului naţional-liberal din Ciuc s'a trimis următoarea telegramă:

Dlui I. G. Duca
ministru de externe
Bucureşti

In numele celor vechi precum şi a celor 733 membrii noi-săcui şi români, înscrişi şi primiţi în şedinţa de azi în rândurile partidului nostru, congresul extraordinar judeţan al Ciucului roagă pe iubitul lor preşedinte de onoare să fie încredinţat de acelaşi neţărmurit devotamet.

Dlui Alex. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, s'a dat următoarea telegramă:

Dlui Ministru Lapedatu

Membrii partidului naţional-liberal întruniţi astăzi în congresul extraordinar îşi amintesc cu recunoştinţă de activitatea Dv. şi Vă mulţumeşte sprijinul măreţ acordat pentru ridicarea bisericei din Ciuc.

Presa maghiară

Tratativele Status-ului Catolic cu d. ministru Lapedatu

Citim în „Keleti Ujság":

„In urma declaraţiunilor d-lui ministru Lapedatu asupra neregulelor săvârşite de către Statul romano-catolic a cărui activitate, conform dovezii mai multor documente, nu corăspunde cerinţelor legale.

Conducerea Statului catolic a protestat contra obiecţiunilor oficioase, precum şi contra învinuirei că ar avea intenţiunea să evite controlul Statului român.

Asupra acestei chestiuni în săptămâna trecută au avut loc tratative între d. ministru Lapedatu şi conducerea Statului catolic, tratative a căror resultat se ţine în secret.

Punctul de vedere al Statului catolic este, că obiecţiunile d-lui ministru referitoare la activitatea Statului catolic de după 1918 nu sunt esenţiale şi nu ating adevăratul caracter al activităţii lui.

Soartea definitivă a Statului catolic — încheie ziarul maghiar — precum şi cea a catolicismului ardelean atârnă acum de la resultatele tratativelor în chestia concordatului cu Roma."

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se capăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Strada Nicolae Iorga №. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete
3576
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

KALMAR
SOCIETATEA COMERCIALA PE ACŢII
Sa mutat in Strada Regina Maria No. 25.
3368 **Vopseli, Articole de Coloniale** Lloyd
Engros! En detail!
Telefon 4-25. Telefon 5-44.
Sucursale:
Str. Regina Maria No 42.
Strada Rugului No. 56.

Berea **URSUS** deschisă
3227 Rador 660
CZELL
dela fabrica
din Cluj, este beutura predilectă a publicului.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

FABRICA DE MOBILE
ANTAL ERNŐ
Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei
LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.
Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— După 4 zile de inspecţie în plăşile Huedin şi Borşa dl Sept. Mureşianu s'a întors în localitate.

— Săptămâna viitoare şcoala normală de fete din localitate va organiza o producţie artistică pentru mărirea fondurilor bibliotecei.

— **Congresul cercurilor comerciale.** In zilele de 15 şi 16 Iunie va avea loc la Cluj cel de al 10-lea congres al „Cercurilor comerciale şi industriale din ţară" sub preşidenţia dlui I. Georgescu Enachiţă.

Congresul se va deschide d. a. la orele 3 şi se va ocupa cu următoarele chestiuni: 1. Libertatea comerţului în interiorul ţărei şi abrogarea legii speculei. 2. Suprimarea cifrei de afaceri şi desfiinţarea carnetelor la restaurante şi hoteluri. 3. Revizuirea impozitelor către Stat şi taxelor comunale. 4. Falimentul civil. 5. Reorganizarea Camerelor de comerţ. 6. Desfiinţarea comerţului ambulant. 7. Responsabilitatea administratorilor averilor publice. 8. Unificarea brevetelor de băuturi la sate.

— **Ancheta în chestia speculei.** In urma celor relatate de noi despre specula nerusinată la care s'a dedat restauratorul din Parcul oraşului, dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, a ordonat o severă anchetă.

— **Deplasări.** Dl profesor Sextil Puşcariu se află de câteva zile în Cernăuţi.

— **Politice.** *Ziarul „Nagyvăradi Napló" din Oradea Mare anunţă că în cursul acestei luni va avea loc acolo o întrunire a partidului conservator-progresist cu care ocazie dl Marghiloman va expune programul politic şi economic al partidului.*

— **Nenorocire.** Ei dimineaţă pe la orele 11 şi jumătate lucrătorii Căpuşan Dumitru în etate de 25 de ani şi Samuil Ştirc în etate de 17 ani lucrau la baia de prundiş pentru a-şi încărca căruţa. La un moment dat malul prăbuşindu-se, i a îngropat. Duşi cu salvarea s'a constatat că primul şi-a fracturat piciorul şi al doilea s'a ales cu contuziuni uşoare.

Incă 10 zile Magazinul *Renaissance* vinde un stoc de mărfuri cu mare reducere. 3595-2

Puterea de vindecare a Pistyanului este cunoscută de secoli, efectele lui miraculoase, însă nimeni nu şi le-a putut explica. Cu inventarea radiumului s'a constatat, că nămolul de Pistyan dispune de putere de eradiere naturală, care în acel timp prin inspirare măreşte puterea de vindecare a nămolului simţitor. In Pistyan pension bun deja dela 40 Kc. se găseşte. Deslusiri la Drogueria „Rózsa", Clnj, Str. Londrei 21., unde se poate procura şi cadratul din nămol original din Pistyan pentru cura la domiciliu. 3532-6

— **Administraţia financiară din Cluj** datorează primăriei oraşului suma de 10 milioane bani proveniţi din impozitele comunale. Eri Primăria oraşului a intervenit la administraţia financiară cerând achitarea sumei, fără de care oraşul nu poate face faţă cheltuelilor.

— **In atenţiunea domnilor medici.** A apărut în editura „Ardealul" Cluj (Str. Memorandului 22), lucrarea dlui dr. Emil Ţeposu, asistent la clinica chirurgicală din Cluj: *„Explorarea funcţiunii renale. Azotemia şi Constanţa Ambard în chirurgia urinară".* (140 pagini). Se găseşte de vânzare la toate librăriile principale şi la editură.

— **Şcolare.** Serbarea de încheere la Liceul de fete „Regina Maria" se ţine Duminecă, în 22 Iunie la ora 9 dm. După serbare se ţine adunarea generală a comitetului şcolar, la care sunt învitaţi toţi părinţii şi binevoitorii liceului.

— **„Astra"**, desp. Cluj, în colaborare cu direcţia Grădinii Botanice, va aranja în Duminecă Rusalelor, orele 5 postmeridiane, o conferinţă în Grădina botanică nouă (Str. Pasteur 9), unde se va vorbi despre plantele utile străine şi se va inaugura o bibliotecă poporală pentru Cluj-Hajongart.

— **Având în vedere,** că prăvălia de măcelărie din Cluj, str. Pata No. 61 s'a vândut, să somează toţi creditorii lui Samuil Fekete, proprietarul fost a acestei prăvălii, ca în 8 zile dela publicarea acestei somaţii să-şi însinue pretenţiunile la advocatul dr. T. Popescu Cluj, str. Regina Maria No. 19, căci după espirarea acestui termin însinuările nu să vor mai lua în considerare.

Fie care se poate îmbrăca eftin vizitând Magazinul *Renaissance* din C. Reg. Ferdinand 15.

— **Conferinţă.** Geograful francez Emm. de Martonne se află în Cluj şi va ţine azi Vineri 13 Iunie o conferinţă în sala Bibliotecii Universităţii. Inceputul la ora 6 după amiază. Conferinţa va fi însoţită de proiecţiuni luminoase.

— **Reducerea tarifului pe c. f. în Pistyan.** Oaspeţii din străinătate, cari călătoresc la băi pe c. f. ceho-slovace conducere şi reînapoiare se bucură de reducere de 33 la sută condiţiile acestor sporuri sunt! cel puţin 10 zile cură de baie. Biletele de călătorie vor fi prevăzute cu foaie de control roşie şi valabilitate de şasezeci zile, se vor libera de biurourile bilet de c. f. oficiale a străinătăţii. Fără folle aceste roşii de control favorul nu se va putea primi. După sosirea oaspelui certificarea se va face de Direcţiunea băilor Pistyan.

— **Expozitura de vămuire din Pistyan.** Deoarece începând cu 1 Mai va funcţiona aici o expozitură a vămei bagajele cele mari se vor putea preda în Pistyan şi controlul tot aici se va face.

Concert dansant

Duminecă la 22 Iunie va avea loc în sala hotelului Central din Ludoşul de Mureş, concertul corului Episcopiei Feleacului.

Venitul concertului este distinat măririi fondului de clădire a unei biserici în Ludoşul de Mureş.

Banca Mobiliară Societate Anonima Cluj

Convocare

Banca Mobiliară Societate Anonimă în Cluj îşi va ţine adunarea Generală ordinară a IX-a la 30 Iunie 1924 Duminecă la ora 10 a. m. în localitatea institutului (Cluj) Calea Regele Ferdinand Nr. 34.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul direcţiunii.
2. Raportul comitetului de reviziune.
3. Stabilirea bilanţului 1923, fixarea dividendului hotărâre asupra propunerilor direcţiunii şi darea absolutorului.
4. Alegerea membrilor în consiliul de administraţie conform paragr. 33 din statute.
5. Alegerea membrilor în consiliul de reviziune conform paragr. 45 din statute.
6. Eventuale propuneri la această adunare să invită acţionarii institutului făcându-se atenţi la dispoziţiunile paragr. 20 din statute.

Cluj, la 13 Iuni 1924.

Direcţiunea.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15.
Se de prânzul şi cina şi în abonament cu preţ redus.
Aperitive! Rudolf Mosse 10
Dimineaţa gustări!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 14 Iunie 1924

CINEMA SELECT
Nopţi Arabeşti
sau
Cigarette fica regimentului
Priscilla Dean în turneul triumfător. O legendă arăbească miraculoasă din poveştile 1001 nopţi despre sultanul *Ben Ali Kamed* în 7 acte.

CINEMA URANIA
Fiul Madamei Sans Géne
Magistrală evocare a epocei *Napoleoniene* după celebrul roman al lui *Emil Moreau.* In rolul principal: *Hesperia* o femeie de o frumseţe fermecătoare.

CINEMA APOLLO
Fer sau pumnalul morţii
Dramă de aventuri în 5 acte. După romanul lui *Gabrielle D'Anunzio.* In rolul principal: *Bianca Belinciani.*

Răspândiţi „Infrăţirea"

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist

Bucureşti. — Comitetul executiv ale celor două partide s'au întrunit. Dl Ion Mihalache a făcut istoricul tratativelor duse cu partidul naţional. Dl Maniu a expus aceleaşi tratative în faţa comitetului executiv al partidului naţional. Dl Mihai Popovici a arătat principiile noului partid fuzionat.

Comitetele executive a admis fuziunea, rămânând ca ea să fie ratificată de către congresul ambelor partide.

M. S. Regina la Paris

Bucureşti. — M. S. Regina a fost obiectul unei vii manifestaţii de simpatie cu prilejul unei grandioase serbări, organizată de dl general Foch, la care au participat reprezentanţii tuturor ţărilor aliate.

Şedinţa consistorului superior bisericesc

Bucureşti. — Membrii consistorului superior bisericesc au ţinut ieri şedinţă în localul Sfîntului Sinod din Strada Antim. A prezidat I. P. S. S. Mitropolit Primat, dr. Miron Cristea, şi s'a discutat chestiunea învăţământului religios în şcolile primare şi secundare. Consistorul a hotărît ca raportul acestei chestiuni să fie prezentat Sinodului spre a decide.

Deplasarea liniei Cluj-Bucureşti

Braşov. — Pe linia principală Cluj—Bucureşti, între staţiile Racoş şi Agostin linia s'a deplasat pe o distanţă de 275 metri. Din această cauză circulaţia se va face, timp de câteva zile, prin transbordare.

Intrevederea contelui Andrássy cu ex-regina Zitta

Bucureşti Face mare sensaţie vizita făcută de contele Andrássy ex-reginei Zitta în refugiul său din Spania. Deşi contele Andrássy dr a declarat unor ziare budapestane că această vizită nu a avut decât un caracter familiar, totuşi se crede că este în legătură cu noui combinaţii de succesiune la tronul Ungariei.

Prelungirea sesiunei parlamentare

Bucureşti. — Actuala sesiune parlamentară va fi prelungită până la 1 Iulie, când vor fi terminate toate lucrările puse la ordinea de zi.

Legea magistraturei s'a votat

Bucureşti — Camera a votat cu 129 voturi legea pentru unificarea magistraturei.

Ancheta crimei de la Săbăşteni

Făgăraş — A sosit în localitate dl prim-procuror dr. Popovici, însoţit de dl judecător de instrucţie Voina pentru anchetarea crimei de la Săbăşteni.

Starea de asediu în Bulgaria

Bucureşti — Telegrame din Sofia anunţă că ministrul de justiţie al Bulgariei a cerut Curţei de Casaţie desfiinţarea partidului ţărănist-agrarian bulgar. Tot odată lucrează la un proect de decret pentru ordonarea stărei de asediu în Bulgaria.

Proclamaţia dlui Millerand

D. Millerand anunţă începerea luptei contra regimului actual din Franţa

D. Millerand, preşedintele demisionat al Republicei franceze a lansat următorul manifest la adresa poporului francez:

„Dorinţa tuturora din noi este pacea. După părerea mea garanţia acestei păci trebuia să fie tratatul dela Trianon.

La 11 Mai, conform datoriei mele, am căutat contact cu şefii majorităţii, voind să lucrez cu ei în mod loial în scopul formării guvernului.

Aceşti bărbaţi însă mi-au refuzat propunerile, cerându-mi dimisia, ceiace este în flagrantă contradicţie cu spiritul şi litera Constituţiei noastre.

Această hotărâre a matadorilor de stânga, impusă de mentalitatea de partid, răstoarnă drepturile preşedintelui asigurate în Constituţie. Sub presiunea acestor matadori s'a cerut în mai multe adunări extraparlamentare că preşedintele care nu este pe placul majorităţii, trebue să plece.

Am fost de părerea că aş comite un act de necredinţă faţă de Constituţie dacă aş consimţi să fiu copărtaşul — chiar şi pasiv — al acestei inovaţii primejdioase şi vinovate.

M'am opus deci pretenţiilor blocului de stânga şi n'am cedat decât după ce am epuizat toate mijloacele legale ce'mi stăteau la dispoziţie.

Mâine însă voiu reîncepe lupta pentru libertatea republicei şi pentru Franţa, împreună cu acei buni cetăţeni cari, din toate părţile ţării, mă copleşesc cu manifestaţiile lor de simpatie."

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

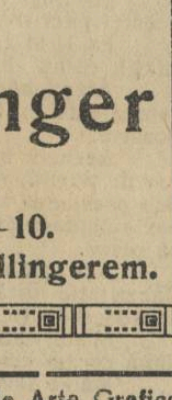

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fratții Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și
împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

MICA PUBLICITATE

TARAR în toate culorile 159·—, la Mag. *Renaissance.*

MAROCAIN toate culorile 196·—, la Mag. *Renaissance.*

MARCHIZETURI franceze ultimele noutăți 96·—, la Mag. *Renaissance.*

MARCHIZETURI CULORI uni 59·—, la Mag. *Renaissance.*

STĂMBURI (Cartoane) 25·—, la Mag. *Renaissance.*

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri în mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Singura marca veritabila este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

Să pot căpăta pe prețurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prănzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbați și fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antișambre și grădini la

Fabrica de mobile
„Victoria" Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ȘI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3054

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

3520

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Motoare de orice fel!
Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

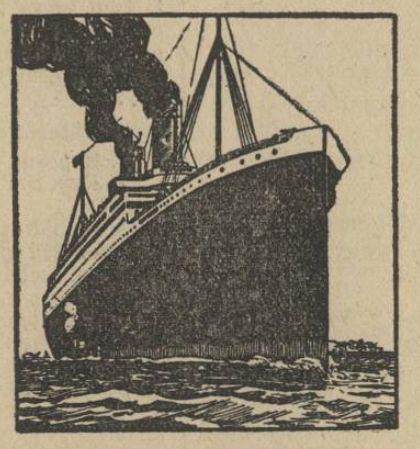

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA"

Anul IV. Nr. 1104 8 PAGINI ● 2 LEI ● 8 PAGINI Duminecă 15 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 6312
CLUJ 1 (7 IUN 924)

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Noul partid național-țărănist
IN LUMINA REALITĂTILOR

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist se poate considera ca definitiv încheiată. Ratificarea hotărârilor celor două comitete executive, care trebue să vină în congresul reunit dela 22 Iunie nu este decât un act de complezență acordat masselor noului partid.

Fuziunea este deci încheiată, nu rămâne decât să privim actul ușa cum este. Prin întâia sa unire cu resturile partidului conservator democrat, partidul național făcuse cel dintâi pas către angrenarea sa în ansamblul vieței noastre politice. Din acest punct de vedere am aplaudat cu sinceritate întâia fuziune. Era un început de unire reală a forțelor noastre politice, către acelaș scop unic. Din nefericire începutul era prea neînsemnat. Gruparea takistă, lipsită de personalitatea covârșitoare a lui Take Ionescu, era prea slabă pentru a da un alt caracter partidului național, era prea redusă ca forțe politice pentru a contrabalansa, dincolo de munți, existența unui partid românesc, egal interesat a fi reprezentantul legal și firesc al tuturor provinciilor românești. Partidul național rămăsese și în vechiul regat un partid regional în timp ce în Ardeal își pierduse consistența politică de înaintea unirei.

Actul încheiat acum la București desăvârșește opera de extirpare a celui din urmă partid regional român, și din acest punct de vedere el rămâne în adevăr un act istoric. Partidul național, în forma în care voiau să-l perpetuieze actualii conducători, era un anahronism în ansamblul vieței noastre politice. Dispariția lui era în egală măsură o necesitate a vieței politice contemporane și o necesitate pentru fixarea locului ce i se cuvenea în istorie vechiului partid național.

Confuzia pe care se siliau conducătorii să o întrețină între rolul și activitateu vechiului partid naționul nu mai există. E un partid național, nu putea fi nicicum princioasă aureolei istotorice a celui dintâi.

Fuziunea cu țărăniștii rezolvă chestiunea. Partidul național nu mai există. E un partid țărănist mai bine intenționat, mai calm și mai ordonat. Cel puțin din programul stabilit al viitorului partid așa se poate deduce. Noul partid național-țărănist recunoaște rând pe rând toate principiile consacrate în noua Constituție. Lupta de clasă din programul partidului țărănist a dispărut; străinismul economic al partidului național a trebuit să facă loc unei concepții echilibrate, în care colaborarea capitalului străin se îngrădește în necesitatea imperioasă a unei independențe economice naționale, categoric recunoscută.

Programul noului partid național-țărănesc este cea mai bună recunoaștere a principiilor de care este călăuzit partidul liberal. Pentru aceasta fuziunea ne satisface îndoit. Mai întâi ea dovedește că atacurile de până acum ale acestor două partide împotriva partidului liberal, nu erau rodul unei elaborații critice, ci simple manifestari de adversitate rău înțeleasă. In al doilea rând, ea dă garanția, cel puțin pentru moment, că noul partid va aduce o contribuție utilă în viața politică, dacă programul stabilit va fi urmat și în faptă.

Trecând însă de la principiile lăudabile ale programului noului partid, la compoziția lui reală, diversele mentalități adunate sub același steag, conservatorii alături de agrarienii exclusiviști, oameni ai ordinei sociale alături de figuri întunecate cari privesc pe furiș peste Nistru, farseuri ai științei economice alături de pașnici gospodari de interese mărunte, ne îndreptățesc să privim cu îndoială roadele fuziunei încheiată la București. Partidul național-țărănesc va deveni cu adevărat util țărei atunci când elementele cari îl compun astăzi se vor cerne bine în sita deasă a programului. Până atunci păcat de așa program.

Unificarea judecătorească

Camera a votat proectul de lege pentru prima parte a unificărei judecătorești.

Legea elaborată de dl G. Mârzescu, ministrul justiției, prezintă o îndoită mare însemnătate: una principal politică, a superioarei dolitici a românismului și alta profesională.

Concepția guvernului și a partidului liberal, ca a tutulor oamenilor serioși de Stat, cu conștiința îndatoririlor față de românism, e că unitatea geografică a Românlei-Mari trebue cimentată de unitatea sufletească și de expresiunile sociale și politice ale acestei unități.

Pentru aceasta este nevoe ca în mecanismul organelor Statului, în aportul ce se aduce Statului și în distribuțiile ce emană dela el, se nu fie distonate, care nu au nici un rost real, ci sunt și simple rămășițe anachronice create artificial de vitreje împrejurări istorice.

Nu este admisibil — tocmai pentru armonioasa funcționare a mecanismului Statului, că Bucovina să se găsească sub un regim legislativ austriac, Basarabia sub un regim țarist, Ardealul sub un regim maghiar, iar fostul vechiu Regat, care a rămas motorul de viață și în noua formație a României-Mari, să aibă un regim legislativ, propriu, fără concordanță cu vlăstarele care s'au altoit pe tulpina lui istorică.

Autonomismul, care este o realitate de psihologie și doctrină a partidului național cu toate protestările lui verbale și de decor, s'a opus în totdeauna, cu sprijinul celor mai ipocrite și șubrede argumente — tocmai fiindcă ocoleau sinceritatea — tutulor tendințelor de unificare, atât împotriva celor venite din Regat, cât și împotriva celor din Ardeal.

Dar autonomismul și regionalismul nu sunt elemente viabile în viața de Stat a României-Mari.

Guvernul actual, înțelegând îndatoririle sale față de românism și de buna funcționare a mecanismului Statului, a procedat la lichidarea rațională a unui trecut de cea mai bizară mixtură istorică, în vederea unei armonioase unificări.

Legea dlui Mârzescu pentru unificarea judecătorească face parte din complexul de legi ale guvernului pentru unificea generală a provincilor recucerite cu Patria mumă.

Din punctul de vedere specific al magistraturei, această lege înseamnă asigurarea independenței magistraturei față de puterea executivă, punerea magistraturei la adăpost de orice imixtiune sau influență politică, selecționarea magistraților după criteriile și normele cele mai bune, armonizarea dispozițiunilor dovedite necesare din cele trei regimuri deosebite sub care a trăit magistratura noastră dela Unire până astăzi, extinderea și garantarea inamovibilității în condițiunile cele mai echitabile pentru magistrați și mai utile pentru bunul mers al justiției.

In jurul Evreilor rechemați în Spania

Ocupându se de oferta dictatorului Spaniei, Primo de Rivera de a rechema în țară pe urmașii Evreilor alungați odinioară, ziarul „Keleti Ujság" vorbește despre masele rol pe care l'ar putea avea Evreii în înflorirea vieții industriale și economice din România, care are atâtea bogății naturale rămase azi neexploatate.

Dl prof. Em. de Martonne in Cluj

— Conferința dlui profesor Em. de Martonne — „Auvergue" (Franța)

Eri la orele 6 și jumătate, savantul geograf francez, dl Em. de Martonne, care a studiat cu atâta stăruință și dragoste pământul și poporul românesc, a vorbit în sala Bibliotecii universitare despre regina Auvergue din Franța.

Această regiune înfățișează un interes deosebit atât din punct de vedere fizic cât și uman. Este un ținut vulcanic dintre cele mai interesante, fiindcă aci se întâlnesc tipurile cele mai variate de vulcani stânși. Prin proecțiuni foarte clare dl de Martonne a ilustrat caracteristicile pâlinilor vulcanice din Auvergne, și anume: crater, dublu-crater și cupulă explicând particularitățile fiecărui tip.

După aceasta dl de Martonne a făcut o amănunțită descriere din punct de vedere geografic a platorilor din această regiane, începând cu acelea a căror altitudine este de 600 m. deasupra nivelului mării și terminând cu acelea cari timp de șease luni din an sunt acoperite de albul imaculat al zăpezei. A fost plină de culoare descrierea pitorescului regiunei, descriere pe care dl de Martonne a făcut-o cu talentul unui artist.

Vorbind apoi de fertilitatea solului, d-sa a arătat că aceasta se datorește stratului de lavă care în vremea erupțiilor vulcanice a acoperit regiunea. O dovadă despre rodnicia neobișnuită a pământului este faptul că vechii locuitori ai ținutului semănau și recoltau din belșug greu, fără asolamente, ani dearândul. Astăzi în cele mai multe locuri se face o cultură rațională și cu totul modernă. Celelalte cereale sunt cultivate de asemeni în mod intens.

Trecând apoi la descrierea regiunei din punct de vedere uman, dl de Martonne a arătat care este repartizarea și cari sunt caracterele populației. Localitățile cele mai populate sunt situate în văile dela poalele munților și se prezintă ca centre de schimb între produsele regiunilor muntoase și deluroase.

Locuitorii sunt munteni viguroși, sobri și foarte muncitori.

Un public select și numeros a ascultat cu luare aminte conferința dlui de Martonne al cărui talent descriptiv ne-a dat o plastică și plină de colorit imagine a acestei interesante regiuni.

*

Excursiile dlui prof. De Martonul

Profesorul De Martonne, și care a scris multe și importante lucrări despre România! cunoscându-ne țara de mai bine de 25 de ani și care în ultimul timp a dat la iveală o nouă carte: „Cercetări *morfologice asupra României*" a sosit ieri la Cluj.

Dsa după ce a ținut mai multe conferințe la București, și după ce a inaugurat împreună cu alții primul institut de înalte studii franceze din România, a plecat însoțit de dl deputat și prof, Meruțiu, la congresul profesorilor de geografie care a avut loc la Chișinău.

Aici a făcut o comunicare la congres și mai multe excursiuni prin Basarabia, după care s'a îndreptat spre Ardeal, oprindu-se trei zile la Iași, unde a ținut două conferință la Universitate. A trecut apoi pe la Piatra și Tulgheș, în Ardeal, studiind timp de 5 zile sudul și răsăritul acestei provincii, din punct de vedere morfologic. A vizitat regiunile: Mureșul de sus Oltul de sus și munții: Harghita Gurghiu etc. Distinsul profesor a fost însoțit în toată excursia sa de dnii profesori: Mehedinți, David și Meruțiu fiecare cu asistenții lor.

La cine a eșit înaintea excursioniștilor distinsul nostru savant dl Martonne este însoțit până departe.

In seara De 12 dl de Martonne a sosit la Cluj.

Astă seară dl De Martonne a plecat spre Teiuș de unde dsa va lua drumul spre Paris.

Inscripții

Moda ... masculină! — Oamenii epocei moderne, în care satisfacerea nevoilor zilnice cere mulțimilor — și mai cu seamă intelectualilor — sforțări supra-firești ori resemnări de mucenici, sunt într'o vădită ascensiune de gravitate și seriozitate.

Astfel în Franța — și în deosebi în Paris — sunt bărbați cari simt nevoia de a fi într'un intim și urgent curent cu toate variațiile și capriciile modei — și pentru împlinirea acestor exigențe, presa atât de atentă la psihologia cititorilor a înființat o cronică a modei ... masculine!

Erau obisnuiți până acum cu cronica modei femine și cu amabila, grațioasa ei clientelă — cronică, pe care în cultul ce-l avem pentru femee, care rămâne adorabilă chiar în mimicurile și frivolitățile ei, o găseau foarte îndrituită.

Femeia, în fond, chiar atunci când se închină unei meniri și unei profesiuni serioase, păstrează ceva — și ceva bun și frumos — din fondul ei de imemorială ereditate: apanagiul poeziei, al farmecului, al grației și delicatei sugestiuni.

Și dacă păstrează încă acest fond — și îl păstrează spre bucuria ochilor și sufletului nostru — el cere imperios satisfacerea lui, o panglică parfumată, o ondolație de matase pe formele corpului, o pană discretă ori ponpoasă la pălărie.

Diodor.

PAGINA CULTURALA

Gheorghe Lazăr

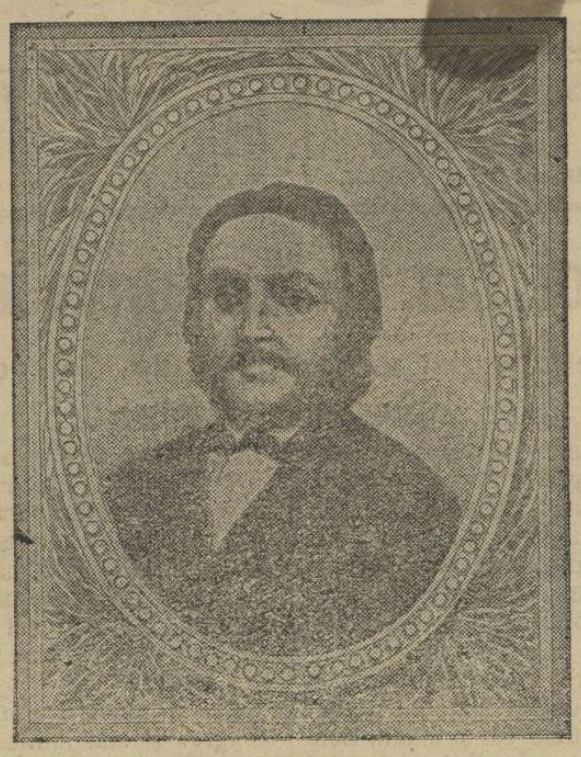

Gh. Lazăr

Luni, a doua zi de Rusalii, se serbătoreşte desvălirea bustului marelui dascăl al românismului Gheorghe Lazăr în grădina Casei Invăţătorilor din Cluj.

Bustul acesta, frumoasa operă de artă a sculptorului Medrea, a luat fiinţă datorită iniţiativei şi muncei Asociaţiei Invăţătoril din Ardeal.

Actul învăţătorilor din Ar-deal, continuatori credincioşi ai tradiţiei înaintaşilor lor iniţiată în luminarea neamului, acest prinos de admiraţie adus iniiatorului cultural care a fost Gheorghe Lazăr, constituie pentru ei nu numai o mare mulţumire personală şi profesională, ci o cinstire din partea tutulor românilor, admiratori ai frumoaselor gesturi naţionale şi culturale.

In semn de pinos şi admirauv omagiu pentru memoria marelui dascăl şi mucenic cultural, cât şi ca o cinstire a actului Asociaţiei Invăţătorilor din Ardeal „Infrăţirea“ închină acestecoloane din „Pagina Culturală“ preamăririi lui Gheorghe Lazăr.

Dăscălia lui Gh. Lazăr
la Sf. Sava
— Intemeierea şcolii naţionale în Bucureşti —

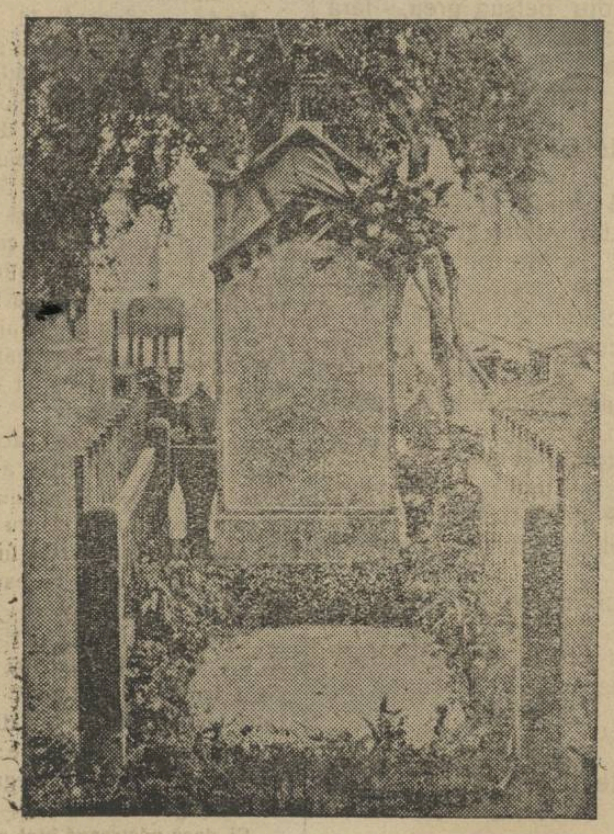

Mormântul lui G. Lazăr în curtea bisericei din Avrig

Exemplul din Moldova,* al unei şcoli româneşti care ţinea de 4 ani împotriva tuturor întrigilor şi furtunilor, îndemnă pe eforii munteni să dea lovitura şi în Bucureşti. Caragea era încă în Scaun când, la 17 Octomvrie 1817, înfăţişându-se cererea unui *alt Ardelean*, *„Ladislau Erdeliotul“* (Erdeli), „dascăl de limba latinească“, pentru a preda a dela Sf. Gheorghe în şcoală de preoţi, având însă şi un alt treilea dascăl, care „de dimineaţă să paradosească aritimetichi i-gheometrie şi, după prânz, o parte de gheografie, şi acest dascăl să fie dator, totdeauna când îl va îndemna vremea a-şi ghimnasi (învăţa) ucenicii la măsurătoare de pământ, în felurimi de locuri potrivite pe marginea poliţiei Bucureştilor.

Evident că boerii se gândeau la Lazăr. Dar, deşi Vodă primi, la 25, propunerea şi se dădu veste şi prin judeţe, o astfel de situaţie, lângă doi bieţi dascăli de modă veche şi cu îndatorirea de ar şi duce elevii la examen înaintea Grecilor dela Gimnaziu, nu putea mulţimii simţul de demnitate şi nobilă ambiţie a Ardeleanului.

Indată după aceasta deci —şi desigur nu fără o intervenire în acest sens a lui Lazăr însuşi — „la 15 Decemvrie 1817, se cere voie, de aceiaşi efori“ să se întocmească şcoală românească, cu dascăli iscusiţi şi epistimomechi (de ştiinţe), spre a se putea îndeletnici şi această învăţătură, atât la cele bisericeşti, cât şi la cele filosoficeşti, precum au şi celelalte limbi. Se orândui de Domnie, căutarea unui dascăl potrivit.

La 6 Martie următor, Eforii arată şi la cine s'au gândit pentru acest lucru folositor obştii: la „inginerul“ Lazăr, care a venit „de curând într' acest pământ şi care spune că e la orice meşteşug filosoficese destornic“; îi lipsesc însă manualele şi cere timp ca să le scrie, după originele latineşti.

Boeri erau însă grăbiţi; voiau să-şi aibă cât mai curând şcoala lor, fie şi una mărginită numai la acele nevoi practice pe care în Moldova, le îndeplinea cu îsbândă şcoala lui Asache. Il făcură să se învoiască a preda, deocamdată, aritmetica cu gheografia istorieească pe harte, şi apoi gheometria teorică şi gheometria practică. Şcoala trebuia contopită cu vechea şcoală de românește, elementară, a unui papă Pavel, a cărui leafă fu ridicate dela 70 de lei pe lună, la 100, Lazăr însuşi având a primi pe an 3500 de lei. Iar cât despre local, 'egumenul dela Sf. Sava unde era vorbă, de mult, să se facă şcoală cea mare, trebuia să scoată şcoală cea mare, trebuia să scoată din câteva chilii „lângă altarul bisericii, unde a fost mai înainte şcoala elinească“ pe „corătaşii nemţi sau herarii nemţi“, adapostiţi, pe plată, de dânsul, pentru a face lor ucenicilor, tineri şi bătrâni, ai „inginerului“.

(N. *Iorga — Gh. Lazăr)*

*E vorba de învăţătura lui Gh. Asachi.

Un nou membru al Academiei franceze
ABATELE BREMOND
— Personalitatea literară a noului academician —

Zilele acestea Academia franceză a primit sub cupola ei pe un nou membru, Abatele Brémond, care a ocupat fotoliul rămas liber prin moartea Monseniorului Duchesne.

Abatele Brémond e o figură cunoscută a literelor franceze şi considerat în Franţa ca cel mai ager spirit critic al timpului.

S'a remarcat în special prin revista sa „Histoiré du sentiment religient en Franţe“ (Istoria sentimentului religios în Franţa) opera, critica de mare erudiţie, care nu-şi găseşte comparaţie decât cu celebra „Histoire de Port-Royal“ (Istoria mănăstirei Port-Royal).

O altă operă mai recentă, primită cu entusiasm de critică franceză este o carte de critica, în care se face apologia romantismului „Pour le romantisme“ (Pentru Romantism) dând acestui fenomen literar, un aspect mai puţin politic decât acela atribuite de predecesorii săi.

După dl Abbé Brémond romantinismul n'ar fi reprezentat numai de Shakespeare sau Victor Hugo, ci şi de Pascal şi cu el de toată acea apologetică creştină, care cultivă sentimentul mistic.

S'a căutat sa se vadă în romantism un element antisocial, individul în luptă cu umanitatea. Ori, Henri Brémond prin exemplele sale vorbind de Walter-Scott, de Maurice Barrés, de Lamennais şi de Sainte Bauve arată că există şi un romantism conservator.

Newmann şi mai ales a provenialului Mistral.

Perla cărţii este însă: „Sainte Beuve et le contholicisme“ (Sainte-Beuve şi Inteligenţa, Sainte Beuve şi catolicismul) din care reiese adevărul asupra căruia nu s'a înşelat nici Beaudelaire că Sainte Beuve e omul reprezentativ al sec. XIX-lea.

El e romantic dar e şi savant întinzând deopotrivă mâna lui Hugo, Mnoset, Lamartine dar şi lui Claude Bernard, Taine, Renan; el e sceptic, dar rămâne catolic în esenţa criticei sale.

Discursul de recepţie al Abatelui Brémond. Elogiul Mgr. Duchesne

Cu merite aşa de mari în domeniul criticei literare, abordând subiecte din cele mai diferite cu erudiţia dar şi moderaţia ce-l caracterizează, Abatele Henri Brémond era destinat să intre sub cupola nemurirei.

In elogiul făcut predecesorului său Mgr. Duchesne, în discursul de recepţie, sau arătat încăodată meritele deosebite a Abatelui Brémond.

Subliniind cu francheţă că nu doreşte nimic contemporanilor săi, dar totul lui Barrés „care l'a scos din singurătate“, Henri Brémond a făcut elogiul predecesorului său Mgr. Duchesne, supranumit de adversarii săi „le dénicheur de saints“ („descoperitorul de sfinţi“).

Ocupându-se de spiritul critic şi satiric al Mgr. Duchesne, Brémond l'a caracterisat în modul următor:

„Tânărul cleric breton stăpânea cel mai însemnat dar, acele antene divinatrice acel nas, acel ochiu, acea ureche, acele degete de o sensibilitate aşa de vie, care suferă îndată ce întâlnesc printre mătasea şi dantelele textelor autentice, stofa grosolană a adunăturilor inepte sau a corecturilor frauduloase.“

Resumând *„l'Histoire de l'Eglise“* (Istoria Bisericei) a predecesorului său „din care un volum — ultimul a fost pus la index — Brémond laudă pe istoric, punându-l alături de Mabillon Fleury, arătând astfel că ironia la cei ce să dedică devoţiunei este o necesitate, o virtute.

Oratorul care a cunoscut bine pe Mgr. Duchesne, a relevat şi secretul acestei naturi sarcastice.

Ca toţi autorii de epigrame, dacă avea darul împunsăturilor, îl avea şi pe acel al duioşiei.

El plânse la moartea lui Benoit XV, aplaudă cu mult entuziasm pe Piu VI, confratele său de erudiţie.

*

Discursului abatelui Bremond i-a răspus, cunoscutul romancier şi critic literar Henry Bordeaux schiţând în cuvinte entusiaste şi analizând cu fineţe personalitatea şi opera noului membru al Academiei Franceze.

Primii elevi ai lui Gh. Lazăr

Când a venit în Bucureşti dascălul Lazăr, băieţii dela Adrieani, dela Sfântu Gheorghe, dela Colţea şi dela toate bisericile au golit acele şcoli şi au alergat la Sfântul Sava cu Petrache Poenaru, cu Eufrosin Poteca, cu Simion Marcovici, cu Pandele, cu Costache Meroiu şi cu mulţi alţi tineri din şcoala grecească; mai în urmă unii au fost trimişi în străinătate la Lisa, la Viena, la Paris şi s'au ilustrat ca profesori şi ca înalţi profesori, alţii s'au făcut cântăreţi, Anton Pan a devenit, Anton Pan, şi cei mai mulţi s'au adăpostit prin curţile boiereşti ca grămătici, vătafi de curte stolnici, trăind pe bere şi pe mâncare, fără grijă de ziua de mâine; când punea mâna pe câte o para, o băteau la tălpi pe must, pe cârnaţi, cu lăutori la Filaret.

Ziua aveau n'aveau de lucru, dar seara, când era lună, răsunau mahalalele de serenade, învăţau fetele să cânte din chitară marşul lui Napoleon şi din gură pe Leine-Mincă.

Ion Ghica, Scrieri vol. III.

2877-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăță admirabil și este extrem de spornic

Evrei cari se pretind Unguri.

Procesul de agitație
al dlui Berkes Salamon

Tribunalul amână desbaterea procesului pentru defecte de formă

Unul din cele mai interesante procese politice din ultimul timp este cel al dlui dr Berkes Salamon, membru marcant al partidului maghiar.

Cazul dsale este binecunoscut în Ardeal. Dsa face parte din Evreii cari susțin că în Ardealul și Banatul alipit României nu există decât Evrei maghiari.

Această ciudată părere d. Berkes și-o susține și prin articole de ziare, secondat fiind de activitatea politică a advocatului d. dr Otto Roth a cărui ungurism fanatic este binecunoscut de toți.

Intr'un astfel de articol apărut la 3 Martie 1923 în ziarul „Keleti Ujság" d. Berkes a atăcat pe d. ministru Anghelescu, pentru că dl ministru a afirmat că Evreii ardeleni nu pot fi Unguri, și după cum înainte de unire s'au acomodat națiunei maghiare, tot așa, acum, după unire, să se alipească la Români.

In același articol d. Berkes susținuse că politica Statului român este contradictorie.

Anume, dacă nu recunoaște pe Evrei ca națiune aparte (maghiară, germană, etc.) pentru ce a îngăduit înființarea societății „Zsidó Nemzeti Szövetség" (Societatea Națională Evreească).

Pentru mai multe părți din articolul din „Keleti Ujság", procurorul a intentat proces dlui Berkes, pe motivul că provoacă ură între Români și Evreii din Ardeal.

Desbaterea procesului a avut loc alaltă eri p. m. la Tribunalul din Cluj. A prezidat d. judecător Alexandru Bohățiel, iar acuzarea a fost susținută de către d. procuror dr Liviu Ilea.

Nefiind citați la desbatere proprietarul și editorul ziarului „Keleti Ujság" s'a propus amânarea procesului.

Tribunalul acceptând motivul desbaterea procesului de agitație a dlui dr Berkes Salamon a fost amânată pentru mai târziu.

Organizarea Direcțiunei Controlului din Ministerul de Interne

Dl ministru R. Franassovici sub-secretar de Stat la Ministerul de interne a semnat decizia ministerială cu privire la proectul de o nouă organizare Direcțiunei Controlului, întocmit de către dl Director General, Theodor Marinescu.

Prin noua organizare a acestei direcțiuni, s'a avut în vedere importanța și necesitatea unui control cât mai des, riguros și inopinat ce se va face pe viitor de către organele superioare de inspecții: inspectorii generali administrativi și cei financiari ai Ministerului de Interne.

Prin legea de organizare a Ministerului de Interne, precum și pe baza statului funcționarilor publici, funcțiunile de mai sus, sunt considerate ca fiind stabile pentru acei cari întrunesc condițiunile cerute prin lege pentru stabilitate.

Această importantă direcțiune va fi condusă de un director ales din unul dintre inspectorii gli activi având următoarele atribuțiuni:

a) Va primi toate rapoartele de inspecțiuni și anchete ale inspectorilor generali administrativi și a prefecților de județ și poliție

b) toate raportele de audiate făcute contra funcționarilor ce urmează a fi trimiși înaintea autorității disciplinare de judecată.

Directorul va studia aceste rapoarte, va face referate și le va prezenta Ministrului spre adecide.

c) Va examina de aproape lucrările și activitatea desfășurată cu ocaziunea conferințelor active ce sunt ținuți a le face prefecții de județ împreună cu celelalte autorități.

Se insistă din nou prin această organizare ca inspectorii generali administrativ să facă inspecțiunile în mod inopinat conform deciziilor anterioare date în acest sens.

*

Dl inspector general administrativ Alexandru M. Stefănescu, a fost însărcinat și cu conducerea direcțiunei Controlului în calitate de director.

Lysoform

Premierele Operei române

„Făt-Frumos"
Operă feerică în 3 acte de H. Klee

In fața unui public select de premieră, cortina Operei s'a ridicat aseară ca să vedem în lumina timidă a rampei desfășurarea cunoscutului subiect din „Inșir'te mărgărite" adaptat nevoilor scenei de operă, de Ion Dan și melodizat de dl Hermann Klee, măiestrul de cor al operei.

Deși stagiunea se apropie de sfârșit, deși căldurile alungă lumea dela spectacole, a treia premieră din stagiunea aceasta s'a desfășurat în fața unei săli arhipline. Și publicul nu a rămas nemulțumit, pentrucă străduințele dlui Klee de a ne da o operă muzicală românească le-a încurajat cu prezența într'un număr atât de mare.

Actul întâiu se desfășură în sala tronului lui Alb-Impărat. Ouvertura bogată în melodii variate ne-a introdus în mediul de basm. Apare curtea împărătului și se desfășoară peținul fetelor. Numai fata cea mică a Impăratului nu-și alege soț, ea visează Idealul, întrupat în Făt-Frumos. Tatăl ei o alungă dela curte, o blestemă, orchestra, reflectează puternic supărarea tatălui, ca apoi să treacă discret în motive cari exprimă temerea fetei în fața necunoscutului ce o așteaptă. Actul se termină cu acorduri de veselie: curtea serbează nunta celor două fete mari.

Acțiunea intră în miez în al doilea act. Apare Făt-Frumos, care găsește pe Fata-cea-Mică care-i aruncă mărul de aur, semnul dragostei ei. El nu o ia în seamă, intră la nuntă, iar în fața fetei apare Smeul Smeilor.

Din curtea împăcatului ies nuntașii. Cei doi rivali se întâlnesc. Făt-Frumos caută femeea și iubirea, iar Smeul bărbăția, înainte de a se lupta. Un sol anunță că Țara e atacată de peținorii refuzați. Orchestra ne descrie groaza poporului ca apoi să treacă la motive de bucurie expansivă: Fata cea mică se împacă cu tatăl ei și își alege și ea soț.

In „inima unei păduri" (actul III) se desfășoară o frumoasă scenă de perle, cu balete drăguțe melodioase: baletul impercilor, al fluturilor și al florilor. Vine Făt Frumos, e îndrăgostit de Ileana Cosânzeana. Fata cea mică, transformată de o vrăgitoare în Zână a florilor îi cerșeste iubirea, dar e refuzată. Făt-Frumos pleacă să întâlnească pe Smeu, Ileana rămâne un moment goală. Orchestra descrie lupta ce se dă afară între rivali.

Izbânda lui Făt Frumos e vestită de o ceată de țărani, ce ri întind o horă de bucurie. Făt-Frumos revine: cu Ileana. Ii spune iubirea lui și că l-a omorât în luptă pe Smeu. Ileana e disperată: ea l-a iubit numai pe Smeu, care i-a explicat taina vieții. Disperarea lui Făt-Frumos îl împinge lu crimă, dar Zâna Florilor apare, și-l reține.

Muzica care acompaniază subiectul are toate elementele cerute de o operă feerică. Melodioasă, aducând în scenă atmosfera de basm românesc prin nuanțerea discretă a compoziției cu motive populare, are totuși și elemente de muzică dramatică. Au plăcut mult melodiile și dansurile din ultimele două acte, cari au fost aplaudate la scenă deschisă.

Marele număr de personagii a dat prilej să apară în scenă foarte multe elemente tinere cari au complectat binișor pe cei mai versați în arta cântului. Dna Mimi Nestorescu (Zâna Florilor) și Silvia Tiron (Ileana Cosânzeana) stau în fruntea interpretării prin calitățile lor evidențiate acum mai mult ca altădată. Dl Indrieș, a căutat frumoasa partitură a lui Făt-Frumos fără nici o insuficiență vocală. Vocea dsale cu o tot mai mare întindere, un lucru care s'a constatat cu plăcere aseară. Dra Donabidovici (Vrăgitoarea), dna A. Ionașcu, dnii Gavrilescu, Săveanu Ujeicu au contribuit mult la nivelul reprezentației. Dnele A. Ducu, E. Ghica și dnii Georgescu, Chicideanu, Iarotzky, Roman, Căldăraru și Virag în rolurile mai mici: bine.

Dl Iosif Ligeti și dra Grazziela Gallus au excelat în balet.

Orchestra a fost dirijată de autor. Dl C. Pavel a realizat o montare pentru care îi suntem recunoscători, mai ales cunoscând budgetul ce i-a stat la dispoziție.

Seara de ieri a însemnat o frumoasă izbândă pentru dl Klee, călduros sărbătorit și pentru Opera noastră clujană.

A. B.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15.
Se de prânzul și cină și în abonament cu prețredus.
Aperitive! Rudolf Mosse 10
Dimineața gustări!

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Strada Nicolae Iorga №. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete
3576
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

2457
Mare senzație
în cel mai ieftin magazin de îmbrăcăminte în țară
Toate
se află pe prețul de
Lei
98

Creton de pălă pentru o haină complectă 98·—
Un vig mic de pânză pentru trusou 4 mtr. 98·—
Stofă pepită pentru o fustă ..... 98·—
Batist de mătasă cu modele ptr. o haină 98·—
Zefir fin pentru o cămașă bărbătească.. 98·—
3 buc stergătoare cu cvadrate p. pahare 98·—
6 buc. cvadrate de mătasă legate ..... 98·—
Camgan de bumbac pentru un costum.. 98·—
6 păr. ci rapi bărbătești, c lorisplendide 98·—
1 duzină gulere moi bărb..... 98·—
Un mtr. grenadin alb. lățime dublă ..... 98·—

Mărfurile de mai sus se vor vinde la firma:
Dick
Jakab și Fiul
in secția aranjată anume spre acest scop, începând cu ziua de azi
Str. Regina Maria 5
si vis-a-vis cu Gara

Activitatea Cercului cultural invaţatoresc „Hida" în anul 1924

Raportul dlui L. Turcu, notarul cercului cultural

Cum a luat fiinţă cercul cultural „Hida" — Conferinţele şi reprezentaţiile date de acest cerc — Impresia generală a unui an de muncă

Cercul cultural a luat fiinţă la 16 Februarie a. c. sub prezidenţia dlui Vasiliu Nossa, învăţător în Hida, care şi actualmente conduce acest cerc.

La acest cerc aparţin următoarele comune şi învăţători: 1. Hida cu înv. Ioan Terec, subrev. de contr. Vasiliu Nossa, Leontin Terec Turcu, domnişoarele Lucreţia Dumitraş şi Veronica Muradin. 2. Baica fără înv. 3. Fizeş-Sâmpetru cu înv. Aurel Mitrea. 4. Fizeş cu înv. Vasile Pop. 5. Vaidahaza fără înv. 6. Trestia cu înv. Vasile Vereş. 7. Drag fără înv. Milan cu înv. Vasile Danciu. 9. Ogruţ cu înv. Ilie Moldovan. 10. Adalin fără înv. In total 10 comune şi 10 învăţători. In adunarea de constituire s'a stabilit itinerarul de activitate pe întreg anul 1924, care program deja este împlinit, fiindcă a fost astfel întocmit, ca în fiecare Duminecă dela constituire încoace, am ţinut în cele 10 comune conferinţele hotărâte. Ca aceste conferinţe să fie cât de atrăgătoare, instructive pentru săteni am luat hotărîrea în adunarea de constituire ca, pe lângă conferenţele ce se vor ţinea, în locul lecţiunilor practice, să se predea în fiecare comună, după posibilitate, piese teatrale instructive, jocuri naţionale, coruri, declamări etc. aflât din partea membrilor cercuali cât şi cu şcolarii respectivelor şcoli din comune.

Conferinţele şi reprezentaţiile

Prima conferinţă s'a ţinut la 2 Miluan, unde au vorbit: Ioan Terec, subrevizor, deschizând adunarea, apoi Leontin T. Turcu despre „Relele ce bântue în poporul românesc", Vasile Nossa despre „Trecutul, prezentul şi viitorul neamului nostru". Intre conferinţe şcolarii au declamat şi cântat câteva poezii, sub conducerea învăţătorului local V. Danciu. După aceste a urmat piesele teatrale „Vlăduţul mamei" jucată de dşoara Lucreţia Dumitraş, Veronica Muradin şi dnii L. T. Turcu, Aurel Mitrea şi Pop Vasile. Apoi dialogul „Martorul Culiţă Ciupilitu" spus de înv. V. Nossa şi L. T. Turcu. La încheiere a vorbit preotul local Simeon Nossa.

Dl învăţător Danciu ne-a oferit o masă ospitalieră.

A 2 a adunare am ţinut-o în comuna Ogruţ la 9 Martie, unde au vorbit N. Nossa deschizând adunarea, apoi Vasile Pop despre „Superstiţii şi răul ce-l aduc" după aceea V. Nossa a vorbit despre „Procese şi urmările lor. A urmat teatru, jucându-se aceleaşi piese ca în Miluan. După program ne-a ospătat înv. local Ilie Moldovan.

A 3 a conf. am ţinut-o în comuna Adalin la 16 Martie, unde ne-au insoţit şi domnii Iuliu Mureşan, subrev. de contr. al plasei Hida şi Borşa, Iulian Băbescu primpretor de Hida şi notarul cercual Fehér Grigoriu, cari au ţinut consfătuire cu oamenii în chestia nou edificândei şcoală de stat. Aici au vorbit Leontin T. Turcu despre „Păcatele neamului nostru" iar Aurel Mitrea despre „Beţie". După aceste a urmat iarăşi teatru predânduse aceleaşi piese. La sfârşit a vorbit primul-pretor Iulian Băbescu.

A 4 conf. am ţinut-o în frumoasa comună Drag la 23 Martie, unde au binevoit a-ne însoţi, punându-ne şi trăsuri gratuite la dispoziţie dnul Nicolae Borbel, fost atunci primpretor on. actualmente primnotar judeţean în Zălau cu dna Sabin M. Corcheş notar Hida. Ne-au onorat cu prezenţa şi intelectualii din localitate, ca dnul preot Simeon Pop cu dna familia Kis, notarii Fehér şi Costea, dna văd. înv. Pop. Aici au vorbit V. Nossa, deschizând adunarea, apoi Aurel Mitrea despre „Inceputul neamului nostru" iar subrev. Ioan Terec despre „Iglena ţăranului, boalele contagioase şi profilaxie". După aceste a urmat acelaşi teatru ca în comunele antecesoare. La încheiere a vorbit foarte însufleţit primpretorele N. Borbel. A urmat un banchet oferit de intelectuali şi învăţătorime.

A 5-a conf. am ţinut-o la 30 Martie în comuna „Vaidahaza". Aici ne-am transportat cu trăsuri puse gratuit la dispoziţie de recunoscutul sprijinitor al acţiunilor culturale de pela noi N. Borbel. Ne-au însoţit aici dnii notari Robert Kristof şi Oct. Cupşa din Sâmpetru. Aici au vorbit N. Nossa, deschizând adunarea, apoi L. T. Turcu despre „Foloasele învăţăturii şi obligativitatea şcolară" iar V. Pop despre „Beţie. După aceste iar a urmat aceleaşi piese de teatru piesele „Vlăduţul mamei" şi „Culiţă Ciupilitu". La încheiere a vorbit notarul Robert Kristof. După program am fost învitaţi la masă de dl preot local Vasile Colcer care ne-a dat

[illegible]

nării.

A 6 a conf. s'a ţinut în comuna Trestia la 13 Aprilie, unde ne-am dus pe jos, nefiind posibil a merge cu trăsuri din cauza vremurilor ploioase şi drumurilor rele. Aici au vorbit V. Nossa, deschizând adunarea; apoi înv. L. T. Turcu despre „Câteva rele cari ne bântue poporul" iar Dş. Lucreţia Dumitraş despre „Portul naţional" După aceste a urmat obişnuitul teatru. La închierea a vorbit preotul adm. Vasile Sestraş din Chendrea. Ne-au însoţit aici şi dnii Iuliu Benedek, perceptor în Hida şi Oct. Cupşa din Sâmpetru. După program am fost invitaţi la masă de înv. loc. V. Vereş.

La 20 Aprile am ţinut a 7-a conferinţă în comuna Baica. In lipsă de local şcolar am ţinut-o într'o casă ţărănească încăpătoare. Aici au vorbit V. Pop despre „Beţie", Aurel Mitrea despre „Iglena ţăranului" iar V. Nossa a vorbit despre „Eroii neamului" evidenţiind jertfele aduse de români şi scoţind la iveală meritele fostului tribun alui Iancu, născut în această comună, Ioanichie Druhora, care a fost împuşcat de unguri cu alţi tovarăşi ai lui în 1848—49.

In urma acestei vorbiri insufleţite şi la apelul făcut de fiul acestei comune L. T. Turcu întreaga comună s'a delarat gata a ridica un monument în amintirea acestor eroi.

Intre vorbiri corul tinerimei a cântat câteva cântece eroice sub conducerea înv. L. T. Turcu. La încheiere a vorbit preotul local Emil Miclea, care ne-a oferit şi masă.

La 28 Aprilie, din iniţiativa înv. L. T. Turcu s'a aranjat în comuna Baica o reprezentaţie teatrală cu tinerimea de acolo, instruită de dânsul, în cadrul cercului cult, şi în folosul fondului monumentului ce se va ridica în amintirea tribunului Ioanichie Druhora şi tovarăşilor lui.

S'au reprezentat piesele „Căciula" în 3 acte şi „A fost odată..." în 3 acte, au urmat câteva coruri frumoase. La această manifestaţie culturală poporală au luat parte aproape toţi intelectualii români din Hida.

La 4 Maiu a. c. am ţinut a 9-a conferinţă în comuna Hida. Aici au vorbit V. Nossa, deschizând adunarea, Aurel Mitrea despre „Negoţ". V. Pop despre „Beţie". Apoi ca oaspe înv. Virgil Tămăşan despre „Procese şi minciună"

La încheiere a vorbit subrev. Ioan Terec. Au luat parte şi mulţi intelectuali din loc. După program a fost banchet.

La 11 Maiu am ţinut a 10-a şi ultima conf. în anul acesta, în comuna Fizeşsâmpetru. Aici am ajuns apogeul biruinţei culturii la sate propagată de acest cerc. Ne-au pus trăsuri gratuite la dispoziţie intelectualii din această comună. Aici au vorbit V. Nossa, deschizând adunarea, înv. L. T. Turcu, despre „Insemnătatea şi foloasele învăţământului, înv. V. Pop despre „Beţie". Ca oaspe o vorbit Dr. Traian Pop, medic Spitalul policlinic Hida, despre „Boalele venerice". Intre vorbiri au fost declamate câteva poezii, un dialog şi câteva căutări cu şcolarii din localitate sub cond. înv. loc. A. Mitrea. După aceste a urmat piesele de teatru „Vlăduţul mamei" şi bulită Ciupilitu.

La încheiere a vorbit harnicul preot local Horea Petru Nicola, care a mulţumit învăţătorimei pentru învăţăturile date şi propagate. După program a urmat un banchet dat de domnii Nicola preot, Robert Kristof, notar, şi A. Mitrea, înv. toţi din localitate, în onoarea învăţătorimei şi oaspeţilor intelectuali în persoanele domnilor Tampa Ghe. controlor de percepţie şi dna I. Benedek perceptor, E. M. Baldi subnotar, E. Demsik practic de pretor, Dr. Traian Pop medic, Petre Duţescu agronom reg. toţi din Hida, cari neau însoţit la aceaste adunări.

Cu această comună am terminat seria de conferinţe pe anul acesta.

Ţin să amintesc aci efectul acestor adunări produs asupra celor prezenţi. Am constatat că în fiecare comună poporul ne-a asteptat şi ascultat cu cea mai mare atenţiune, îndeosebi însă teatrul a avut un efect nedescris asupra celor prezenţii, datorită dibăciei diletanţilor, modului de interpretare hazlie etc.

Ca de încheiere vreau să aduc şi pe calea aceasta mulţumitele noastre de recunoştinţă tuturor acelora cari ne-au sprijinit atât materialiceşte şi şi moral în acţiunea noastră, contribuind şi dânşii la buna reuşită a acestor adunări.

Sfârşind zic „Trăiască dăscălimea română" şi „Cu Dumnezeu înainte spre izbândă".

Hida la 17 V. 1924.

Leontin T. Turcu
notarul cercului cult.

Reclama este sufletul comerţului!

Presa maghiară

Emigranţii unguri rămân în România

Ziarul „Esti Lloyd" ne aduce ştirea că guvernul maghiar vrea să dea posibilitate de reîntoarcere celor 40—50 de mii de emigranţi refugiaţi în streinătate, concomitent cu prăbuşirea lui Béla Kuhn.

In România trăesc vre-o 400 de emigranţi, din cari însă nimeni nu vrea să părăsească România, unde şi-au creat o existenţă materiala sigură.

Schimbul condamnaţilor politici

Schimbul ultimilor condamnaţi politici între România şi Ungaria va avea loc — conform informaţiilor ziarului „Temesvári Hirlap" — în zilele acestea. România va preda Ungariei 39 condamnaţi politici unguri, primind în schimb 12 Români, ultimii cari — după afirmaţia guvernului maghiar — se mai află în Ungaria.

După acest schimb, chestiunea condamnaţilor politici Români şi Maghiari se poate considera tranşată.

Mormântul soldatului necunoscut la Budapesta

După desvelirea monumentului soldatului necunoscut la Budapesta — scrie „Ellenzék" — s'a hotărât şi chestiunea mormântului lui.

Comisiunea încredinţată cu concursul a avut de-a alege între două sute de lucrări.

Sculptorul al cărui proect a fost găsit cel mai reuşit este contele ardelean Bánffy Miklós.

Mormântul va fi zidit în piatra coastei muntelui Gellért de lângă Budapesta între podurile Erzsébet şi Ferenez József, dominând întregul oraş Budapesta. Uriaşul sarcofag va fi de o mărime extraordinară.

Al dollea premiu a fost câştigat de un sculptor, care plănuia să aşeze mormântul într'o stâncă plasată în mijlocul Dunării, pe a cărei vârf înalt să lumineze o flacără perpetuă.

Proectul acesta este însă prea scump şi ar îngreuna navigaţia intensă de pe Dunăre.

Piese ungureşti la Teatrul Naţional din Bucureşti

Ziarul „Keleti Ujság" reproduce după revista budapestană „Szinházi Elet" aprecierile elogioase ale dlui Vasilescu Valjeau, directorul teatrelor din România asupra literaturei dramatice maghiare.

Dsa promite pentru viitorul an teatral reprezentarea mai multor piese ungureşti pentru a căror traducere în româneşte a fost încredinţat dl Kádár Imre.

Până aici „Keleti Ujság". Am vrea însă se ştim dacă teatrele din Budapesta au aceleaşi intenţii frumoase cu piesele româneşti, pentrucă — de! — prietenia adevărată presupune reciprocitate...

„Uj Kelet" apără pe dl Berkes

Ni s'a spus că între ziarul „Uj Kelet" al sioniştilor şi dl Berkes Salamon din partidul maghiar ar exista o duşmănie neînchipuită... Asta, vezi Doamne, pentrucă dl Berkes şi amicii ar fi trădat interesele evreimei.

In ultimul număr al ziarului „Uj Kelet" dl Berkes este apărat în mod călduros contra... nedreptăţilor ce i se fac de către autorităţile româneşti.

Ziarul sionist declară că evreimea sionistă aderă la campania dlui Berkes contra „românizării forţate" a şcoalelor evreieşti.

Până acum se părea că evreimea sionistă este de altă părere în chestia românizării şcolilor evreieşti, mai înainte maghiare, decât evreimea adunată sub steagul partidului maghiar.

Constatăm însă că „duşmăniile" şi „deosebirile" lor sunt numai de faţadă.

Nu vom avea pace!...

„O călătorie în sbor, scrie ziarul „Brassói Lapok", în jurul lumei ne va convinge că nu este linişte, nu este stabilitate şi nu este perspectivă de stare de pace normală şi durabilă".

— Totul merge deci după placul lui „Brassói Lapok"!

O vorbă înţeleaptă

„Ingrădirea sau eludarea drepturilor firesti ale unui popor face ca el să ţină şi mai mult la drepturile ce i s'au confiscat" — scrie dl Dózsa Endre în „Keleti Uujság".

Cunoaşterea acestui adevăr este unul dintre motivele pentru care bărbaţii de stat ai ţării au hotărât să acorde minorităţii maghiare toate „drepturile firesti".

Cine au pierdut cu adevărat războiul?

Situaţia de azi a clasei de mijloc intelectuală — scrie „Ellenzék" — este ca şi cum tot războiul mondial ar fi fost contra ei purtat. Par'că toate tunurile n'au bătut decât spre această nenorocită clasă de oameni ruinată de războiu.

Toate celelalte clase sociale şi-au potrivit situaţia nouilor împrejurări. Capitalul a devenit şi mai puternic, polipii lui flămânzi, băncile, s'au întărit. Comerciantul îşi face calcule şi mai îndrăzneţe, industriaşul lucrează mai scump, ţăranul scumpeşte pâinea. Numai clasa de mijloc intelectuală a rămas în iadul mizeriei, răbdând în tăcere, că şi cum ar recunoaşte însă-şi că de-acum ea este de prisos. Nu este însă aşa. Mulţimile au şi azi nevoe de intelectuali pentru a le instrui, organiza, conduce şi distra. Dumnezeu ştiel — poate fatala laşitate, lipsa de organizare, sau lenea este motivul pentru care *intelectualii rabdă că celelalte clase sociale să le pună lor în spinare toate sarcinele ce provin din mizeriile postrăsboinice.*

Este însă un fapt că situaţia de azi a clasei mijlocii intelectuale este tot atât de exasperantă ca şi cea a muncitorilor manuali din epoca celor dintâi maşini.

După lungile suferinţe ar fi de dorit ca toţi intelectualii din Europa fără deosebire de rasă să se unească în vederea luptei pentru pâine — care luptă — deoarece a întârziat — poate deveni foarte crâncină."

Iarăşi „Brassói Lapok!

„Ziarul „Brassói Lapok" — spune „Esti Lloyd" — şi-a scris pe steag instigaţia, tulburările şi războiul iresponsabil. Politica aceasta înseamnă pentru maghiari intoleranta, lipsă de înţelegere, pierzania culturei, ca şi a poporului.

Să băgăm deci de seamă."

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

PAGINA FEMEII

FEMEIA ARE CUVÂNTUL!

Cine ne îndeamnă spre feminism economic?

— Insu-şi soţii! —

In viaţa mea, am avut prilejul să cunosc intim un mare număr de familii din categorii sociale intelectuale.

Bazată pe observaţiile mele şi destăinuirile făcute de însăşi neveste, afirm că însu-şi soţii sunt promotorii împingerii spre feminism economic.

Aceasta să nu pară de fel paradoxal: — numai puţină osteneală să vă daţi cercetând stările cassice şi veţi găsi aici un adevăr simplu, răspândit până la banalitate.

Din nolamul de aspecte gospodăreşti observate, extrag câteva nuanţe între susţinerea afirmaţiei mele.

*

Sunt gospodării în care femeia a făcut reale şi multiple sacrificii pentru întemeierea şi consolidarea lor.

Soţii erau la începutul carierei sau chiar — caz mai grav — în cursul studiilor. Tovarăşele lor de viaţă au pus la mijloc bani. timp, tinereţe, răbdare — aşteptând cu resemnare vremuri mai bune când, bărbaţii ajungând la situaţii mănoase, să le răsplătească restriştile îndurate printr'o atitudine generoasă, printr'o viaţă largă şi plăcută.

Spre dezamăjirea soţiei, cu cât bărbatul devenia stăpân pe soartă câştigând băneşte mai mult, urcându-se socialmente mai sus, — cu atât se făcea mai calculat, egoist şi sunt cazuri unde se potriveşte epitetul: sgârcit.

Pentru cele mai modeste sume obţinute dela el, trebuiau parlamentari, hârţueli cari amărau sufleteşte pe femee.

Inferioritatea ei economică îi era pusă în faţă şi reproşată în diverse şi arţăgoase discuţii.

— „Da, fireşte, să dau şi să dau!... M'am săturat de dat!.... Eu să duc tot greul casei: eu lemne, eu hrană, eu chirie; eu tot, tot, tot.... par'că aş bate bani la Tarapana....

Tu ce aduci? nimic!..., Ce ţi-au dat părinţii e ca şi nimic faţă cu greutăţile existenţei....

— „Oare din veniturile tale să n'am şi eu dreptul — să nu zic la jumătate, ci la o treime, dacă luăm în consideraţie toate strădaniile mele din trecut şi din prezent?!...

— „Ei, ştii că-mi placi!.... Ce bazaconie de idee!.... Unde mi-ai aflat tu codul care să te susţie?... Tot ce câştig este *al meu* şi dau din el atât cât socotesc *eu* că se cuvine... Tot ce înjghieb, ce economisesc este *al meu* şi numai *al meu*.... Averea *ta* este stipulată în contractul de dotă, atât şi basta!....

— „Aşa dar munca mea de gospodină,...

— „Ce întrebuinţezi cuvântul de muncă.... Asta-i muncă! Să te învârteşti de colo până colo prin odăi, priveghind tâmpita de servitoare să cureţe bine, să nu arză mâncările şi să le facă cu gust, să-mi spele rufele cum trebuie, şi alte fleacuri!.... Asta nu-i muncă, asta-i floare la ureche!.... Muncă este numai ce depun eu şi care rentează mii şi mii de lei lunar.... Tu? tu nu eşti decât o *parazită* trăind din câştigul meu... Dacă ai fi profesionistă, ai defalca din câştigurile tale câte-va sute de lei lunar, cari adăogaţi la leafa actualei servitoare ţi-ar permite să-ţi angajezi una excelentă ce te-ar scuti de privighere, şi ţi-ar mai rămânea destui bani pentru a-ţi da cota la susţinerea casei şi pentru gusturile tale personale... In chipul acesta a-şi fi şi eu mai descărcat de poveri...

Cu mult mai aspre sânt reproşurile adresate acelor femei cari n'au la activul lor nici sacrificiile despre cari vorbirăm. Fiinţa omenească fiind în deobşte foarte egoistă şi nerecunoscătoare, comportarea soţilor pe mine nu mă uimeşte. Ş'apoi chestiunea privită sub un special unghiu pare a îndreptăţi judecata bărbatului până la un punct oare care.

Tehnica şi industrialismul modern au uşurat întru atât grijile gospodăriei, în specie pentru lumea cultă, încât gospodinei îi rămâne prea puţin de făcut.

Pânea o lucrează brutarul; vestmintele — meseriaşii; legume, carne, ouă, unt... ţi le furnizează precupeţii. Nu eşti silită să cultivi zarzavaturi în livadă, să ţii porci, găini, vaci... în ogradă, ca în gospodăriile ţărăneşti şi în cele de mahala. Bătaia de cap cu copiii este, la noi, şi ea simplificată. In împărechierile noastre sau nu dai de nici un picior de copil, sau găseşti aşa un copilaş, de gust...

Acolo unde-s doi, trei lumea noastră încreţeşte din sprâncene şi se mânie că-i prea mare împovărarea... Bona, guvernanta, şcoala vin şi ele să te înlocuiască cât mai mult în creşterea şi instruirea puţin numeroasei tale prăsile. Doica, să n'o uităm, în foarte multe familii de ale noastre te descarcă de şi grija de a-ţi alăpta pruncul...

*

Cu spirit de ordine menirea ta de diriguitoare, în casă, se îndeplineşte uşor în 3—4 ore pe zi. Restul timpului îţi rămâne la dispoziţie.

Şi s'o recunoaştem pe faţă, acest timp îl pierdem în vizite, cancanuri, în ocupări şi preocupări disproporţionate pentru toalete, care de care mai bătătoare la ochi; îl pierdem în rivalităţi copilăreşti, în — nu vă săpăraţi! — joc de cărţi... ş. a. m. d.

Sfatul soţilor este în mare măsură mintos. Prin rangul nostru social şi prin felul nostru de-a trăi care ne lasă prea mult răgaz, noi sântem destinate să ne hărăzim şi numai extra conjugale, îmbrăţişând profesiuni liber, slujbe, îmbrăţişând chiar îndeletniciri comerciale, industriale.

Cele ce dintr'o pricină sau alta — fie vârsta prea coaptă, fie lipsa de cultură necesară, fie lipsa de iniţiativă — nu mai pot lua drumul acesta nou, rămâne să continuie a şi trăi traiul încercuit.

Ele însă sânt datoare să deschiză ochii tinerelor vlăstare feminine. Pentru acestea în special vorbim noi.

Sânteţi pe primele trepte ale scării vieţii, voi fetelor, şi vă pregătiţi pentru urcuş.

*

Ascultaţi sfatul nostru al acelora ce avem experienţa vieţii: croiţi-vă cariere şi ocupaţiuni cari să vă dea *independenţa economică*, fiindcă aceasta este prima condiţiune ca să te simţi bine şi la largul tău în căsnicie, ca să fii tratată de viitorul tău soţ pe picior de egalitate.

Tot independenţa economică vă va salva demnitatea şi vă va pune la adăpost de stigmatizarea, că aţi fi fiinţe parazitare ce consumă mult şi nu produc nimic.

Presupunând cazul că nu v'aţi mărita, ideea că pâinea din care vă hrăniţi zilnice ste rodul muncii voastre, nefiind deci nevoite să apelaţi la sprijinul neamurilor — ideea aceasta vă va întari moralmente şi vă va îndritui să ţineţi cu mândrie fruntea sus!

Pe ori-ce lature privită, independenţa economică este atrăgătoare şi demnă de-a servi de ţintă sforţărilor noastre: către ea să îndreptăm resorturile sufletului şi ale minţii.

Lelia P.

FEMININE

Cei place unei cochete?

Ii place — — — — geanta cu închizătoarea repede (alunecoasă) destul de încăpătoare, în piele lucioasă, asortată costumului. Această geantă nu e geanta ce se poartă la vizite, dar aceia care cu forma ei de pauer vechiu şi cu bordura de metal împodobită; geanta pe care o iei cu tine pentru cursele de dimineaţă prin magazine, la pantofar sau chiar la coafor pentru motivul că poţi pune o mulţime de pachete în ea.

Ii place — — — să vadă vitrina negustorului, care a expus mica umbreluţă chinezească de piele de caprioară, care se recomandă pentru vară.

Cât despre această umbreluţă nu va fi ea puţin cam greoaie? In ce priveşte eşarfa îi-e teamă că nu va face serviciul cel cere de la o eşarfă de mătase tricotată, călduroasă, elastică, lesne de strâns ca o batistă de muselină.

Nu-i place — — — ca femeile prea robuste să poarte rochiile ajustate pe şolduri. Incercarea este primejdioasă aşa oricât de frumoasă ar fi forma egiptiană nu pregetate a o respinge, dacă natura v'a favorizat mai mult în această direcţie.

Nu-i place acele forme de pălării întinse ca o veche piele

Arta în modă

Este evident că moda, e ca o forţă a naturei, nimic nu-i poate rezista, sau dacă i se rezistă, este în detrimentul celei care nu voeşte să se supună legilor ei. Incepem prin a refuza să urmăm unele fantezii care îi place modei să ni le impună vrem să ne păstrăm independenţa, dar încetul, fară să băgăm de seamă ajungem a pricepe că tot moda a triumfat, iar noi suntem cei demodaţi, complectamente demodaţi.

Şi tot aşa se petrece cu orice lucru care urmează bun înţeles schimbările, unei neîntrerupte reînoiri; talia, felul peptănăturei, până şi felul cum înţelegem instalarea. Să nu rezistăm: deci să cedăm fără slăbiciune, dar să cedăm, căci mai curând sau mai târziu tot noi vom fi constrânşi a ceda.

Foemina

Cele trei iubiri ale lui Byron

De curând s'a sărbătorit o sută de ani dela moartea poetului a cărui viaţă a adunat în ea, într'un lanţ aşa de scurt de zile, atâtea fapte şi atâtea arzătoare porniri. Când priveşti mai de departe viaţa lui Byron, zăreşti pe orizontul ei trei piscuri cari o domină. Pe fiecare din aceste înălţimi am putea aşeza statuia unei femei. Cea dintâi luminează tinereţea sa; a doua îi fascinează cu o atracţie fatală cei douazeci şi cinci de ani şi a treia, în sfârşit, îl redă lui însuşi şi îi insuflă forţa de a munci frumos. Aceste trei femei sunt marile inspiratoare ale sentimentelor, ale faptelor, ale poeziei sale.

Cea dintâi dintre aceste femei fu Mary Chaworth, o fată plină de graţie şi de farmec. Crudă şi frivolă, vicleană deja, frumoasă, sprintenă şi plină de viaţă. Mary Chaworth a fost pentru Byron idealul de frumuseţe pe care — cum mărturiseşte el — putea să-l zugrăvească tânăra-i imaginaţie. Am sorbit, spune el, toate închipuirile mele asupra cereştei firi o femeii în perfecţiunea pe care spiritul meu o creia în ele.“

Dar o convorbire între Mary Chaworth şi guvernanta ei pe care Byron avu nefericirea s'o audă, îi dădu o lovitură cumplită. „Crezi oare spuse Mary, că îmi pasă ceva de băiatul ăsta şchiop“. Fugi din Annesley unde se găsea, noaptea, prin păduri până la Newstead. In timpul acestei fugi o grozavă metamorfoză se îndeplinise în el. Se născuse Childe Harold şi avea să-şi arunce în lume strigătu-i provocător.

Printre revoltele sale cari în toată scurta-i viaţă, Byron a căutat neîncetat iubirea. A crezut că a întâlnit-o la vârsta de două zeci şi cinci de ani. Işi regăsise sora vitregă, Augusta. Fără îndoială că a iubit-o. Cum a iubit-o, care a fost natura acestei dragoste? Au mers aşa de departe pe calea acestui încestuos sentiment, încât au cules şi fructul lui: mica Medorah care primi numele unei eroine a portului? S'a discutat mult asupra acestui fapt şi criticii englezi în puritanismul lor, au tăgăduit legături pe cari scrisorile poetului le mărturisesc. Dar trebuia această iubire imposibilă pentruca Byron să simtă apăsând pe el fatalitatea condiţiunilor sociale, cum simţise în contactul întâei iubiri fatalitatea condiţiunilor umane.

Părăsi în 1816 Anglia pentru a se duce ca Don Juan să înfrunte inimile pe pământul Italiei. Plictisit şi bolnav după triste aventuri de dragoste, el întâlni la Veneţia o femeie tânără şi nefericită căsătorită cu un bătrân italian. O iubi, şi această pasiune îl făcu să înţeleagă cât de mult se ruinase singur.

Iată cele trei iubiri ale portului, singurele sale iubiri. Caroline Lamb, Jane Clairmont, Marianna Segati şi Margarita Cogni au fost numai satisfacţiunile orgoliului şi simţurilor sale, revanşa deziluziilor şi capriciile plictiselii lui. Ele nu l'au inspirat, în timp ce celelalte trei, fecioara, sora şi adulterul, au fost muze cari a au rodit. Ele au atins inima poetului şi au determinat sentimentele sale. Trebuia să existe aceste femei şi aceste împrejurări deosebite pentruca Byron să devină un mare poet, un fel de erou liric cum nu s'a mai văzut după el. Trebuia deasemeni şi geniu, şi acesta nu i-a lipsit.

Menirea Femeii Române

Ea va fi prietena adevărată a soţului şi mamă bună a fiilor ei. Şi deasupra legăturilor de sânge vor fi legăturile mult mai mari, mult mai puternice, mult mai sfinte ale sufletelor, îndeplinindu-se astfel cuvântul scripturei asupra căsătoriei: „Veţi fi un trup şi un suflet“.

Sub ochii noştri avem pildele unor asemenea vieţi, care ridică pe om deasupra materiei, îl cinstesc pe el şi pe omenire. D-na Curie, admirabila tovarăşă a marelui savant şi ea însăşi o podoabă a ştiinţei franceze, a împărtăşit cu soţul ei, în vremuri de prejudecăţi mai mari ca ele astăzi, toate greutăţile cercetărilor ştiinţifice; iar azi şi-a înscris numele, alături de al tovarăşului ei, în cartea nemuririi.

Dna Paster împărtăşea deasemenea cu marele ei soţ toată munca grea în laborator, şi aaeasta nu a împiedecat-o să fie cea mai duioasă dintre mame. Viaţa casnică a marelui Pasteur este o pildă vie de cum trebuie să fie o adevărată familie, adică o tovărăşie între două fiinţe, care îşi unesc toate comorile sufleteşti şi împreună le închină ţării şi binelui obştesc, crescând noile vlăstare în aceiaşi concepţie şi transmiţând astfel, din generaţie în generaţie, calităţile specifice ale unui neam, precum şi datinele, crezurile şi năzuinţele lui.

Femeia este chemată, de azi înainte, a lua locul ei alături de bărbat în toate manifestaţiunile muncei omeneşti; ea are îndatorirea nu numai de a veghea asupra copiilor ei, dar şi asupra sufletului întregului neam din care face parte, făurit de dânsa, plămădit de ea, ceas cu ceas. Ei îi revine încă întreaga răspundere a desvoltării neamului pe toate terenurile.

Urmează, deci, ca femeile române din toate treptele sociale, din toate colţurile ţării, fie ele ţărance, cu sapa sau cu fuiorul în mână, lucrătoare prin fabrici, maestre, funcţionere, profesoare, fie ele bogate sau nu, toate laolaltă să priceapă că a se codi dela muncă, dela munca de solidaritate obştească, socială şi politică, corespunde cu o sinucidere morală, atât pentru ele cât şi pentru ţară.

Iar părinţii, soţii şi fraţii noştri să fie cei care să ne ajute, să ne îndrumeze şi să silească să ne înhămăm la muncă pregătind astfel, din vreme, noua armată chemată să ducă România la izbânzi pe terenul luptelor noi ce acum se deschid. Prin asemenea muncă femeia nu va pierde nimic din farmecul ei, ci dimpotrivă va câştiga respectul tuturor.

La lozinca învechită că biserica, copii, şi gospodăria constitue paradisul femeei, adăogăm acum şi magica noţiune a Patriei, pe care nimic nu ne va împedica s'o slujim cu toată cucernicia unor suflete credincioase.

Aceasta este noul crez al femeii române.

Alexandria Gr. Cantacuzino.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—2 **Incercaţi şi vă veţi convinge** Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

Măsuri contra speculei la Cluj

Consfătuirea de ieri a autorităţilor. — Convocarea unei adunări a cetăţenilor

De câteva zile am pornit o campanie contra speculei nerusinate la care s'au dedat unii negustorii de pe piaţa Clujului şi contra lipsei totale de activitate a comisiunei şi a organelor însărcinate cu combaterea speculei. In urma acestei campanii, autorităţile locale au fost convocate ieri la prefectura judeţului de către dl Sept. Mureşianu prefectul judeţului.

Au luat parte la această consfătuire dnii: Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, Oct. Utalea, primarul oraşului, C. Cărpinişan, primul notar al primăriei, Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei, Ilie Moga, consilierul financiar, Gh. Leon, profesor universitar, Meruţiu, deputat, şi reprezentanţii preselocale. Consfătuirea a avut loc la ora 11 jumătate şi a durat până la ora 1 jumătate.

*

Dl Prefect al judeţului a făcut o expunere largă şi documentată a speculei ce se face azi pe întreaga piaţă a Clujului, începând cu verdeţurile, fructele, restaurantele şi continuând cu toate celelalte articole din comerţ.

Dsa a arătat că publicul este scandalizat de această „teroare" a unor comercianţi, care profită în mod nerusinat de pseudo-libertatea comerţului acordată în ultimul timp prin lege, şi că organele de control nu-şi fac datoria.

*

Dl Prefect al poliţiei răspunde că nu poate face nimic mai mult, din cauză că mai ales în urma concentrărilor din ultimul timp a rămas fără ofiţeri de poliţie.

Dl profesor Leon cere autorităţilor locale să convoace pe reprezentanţii tuturor breslelor de comercianţi din Cluj şi să-i forţeze să explice cauzele scumpirei continue a tuturor articolelor din comerţ acum când în toate oraşele ţărei preţurile au scăzut şi când toate grădiniile sunt pline de roade. Numai cunoscând aceste cauze se poate şti ce măsuri se pot lua pentru înfrânarea speculei.

Dl Leon cere în cele din urme că dacă nici cu acest chip nu se va putea înfrâna pofte de câştiguri ilicite a speculanţilor clujeni, autorităţile locale să ceară guvernului consimţământul de a aplica din nou — numai în Cluj — c le mai severe măsuri restrictive.

Este ridicol ca o minoritate de câteva sute de comercianţi necinstiţi să speculeze fără ruşine o sută de mii de consumatori.

*

Adunarea primeşte soluţiunile dlui prof. Leon şi hotăreşte:

1. Se vor convoca toate breslele de comercianţi pentru ca pe cale de înţelegere să se aducă scăderea preţurilor.

2. Se va convoca o adunare a cetăţenilor şi comercianţilor spre a se găsi soluţii pentru înfrânarea speculei.

In cazul extrem se va interveni la guvern spre a se obţine — impunerea preţurilor maximale fără consultarea comercianţilor.

CELE MAI FINE LAME DE RAS UNIC CUM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KÜN CLUJ
şi toate accesoriile în această branche

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

In ajunul congresului femeilor române dela Baia-Mare

Interviewul nostru cu d-na Maria Baiulescu, preşedinta Uniunei femeilor române din Ardeal

Scopul măreţ al congresului este unificarea sufletească a tuturor femeilor din cuprinsul ţării —

Pentru Duminecă 15 Iunie a fost convocat la Baia-Mare congresul femeilor române din ţară.

Inainte de a pleca la congres am căutat să văd pe preşedinta Uniunei femeilor române din Ardeal dna Maria Baiulescu, solicitându-i un interview pentru ziarul nostru.

Cu multă bună voinţă a răspuns dorinţei noastre neobosita luptătoare pentru unitatea naţională şi unificarea sufletească a tuturor fraţilor din cuprinsul ţării, mulţumind în acelaş timp ziarului nostru pentru deosebita atenţiune manifestată pentru congresul femeilor române.

La Baia-Mare — începe dna Baiulescu — se va sancţiona marele eveniment al înfrăţirei societăţilor femenine şi femeniste din Iaşi şi a Societăţii Doamnelor Române din Bucovina cu Uniunea femeilor române din Ardeal fondată în anul 1913 la Braşov.

Unificarea sufletească a scumpei noastre patrii se va desăvârşi prin această legătură de colaborare femenină, care singură este în posibilitate a pătrunde în straturile şi păturile poporului, şi care singură este în stare a insufla duhul păcei duhul unirei, duhul încrederei reciproce, pentru mărea menire a scumpei noastre patrii.

Colaborarea femeiei în chipul acesta, cu principiile sale de morală socială, de naţionalism şi patriotism înalt, de devotament şi asistenţă socială, de educaţiune integră a fiicelor noastre, de luptă contra plăgilor sociale, de luarea în scut a tinerimei, de ridicarea demnităţii feminine spre o egală îndreptăţire este o operă cât se poate de însemnată, pentru care s'a înfăptuit Uniunea femeilor române, şi care reprezintă programul său de muncă.

Astăzi, când însemnalele Societăţi din Moldova, şi vechea Soc. a Doamnelor române din Bucovina ne-au întins mâna de aderare, se produce în sânul acestei Federaţie o mare sporire a puterilor, un nou afluent de energie.

Gestul care le-a făcut surorile Societăţi din Iaşi, este un omagiu faţă de acest trecut de resistenţă naţională, de pornire a culturei şi instrucţiunei femenine în Ardeal care se datoreşte femeei. Ea a fost cea dintâiu ocrotitoare a orfanilor ea a luat în scut văduvele săracii şi bolnavii şi pe toţi desmoşteniţii ea a fost păstrătoarea neamului care a luptat în timpuri de urgie cu sacrificii de martir, va adăpa aceste principii, va da o vigoare nouă vechilor surori Reuniuni, a căror o b â r ş i e n u m ă r ă peste şapte decenii. Problemele, care se deschid astăzi poporului nostru sunt de o mai largă rază de activitate şi care nu se pot rezolva fără ajutorului femeiei.

Femeia din toate straturile societăţii influinţează şi asigurează puterea unui stat delă vatra sa familiară, ea poate să puie frâu pornirilor de vrajbe, de revolte de ademeniri primejdioase a-le poporului, stăpânind şi întărind firile soţilor şi fiilor lor „spre acea trainică disciplină şi ordine, care o păstrează prin darul ei înăscut de a păzi legile lui Dumnezeu şi a-le ţării.

Viata religioasa

Sfintele Slujbe de sărbătorile Rusaliilor la bisericile gr.-catolice române din Cluj, să vor urma după această rânduială:

In biserica parohială din str. Iorga 6 (resp. str. Bob)

Ziua I

sf. Liturgie la oara 8 şi la oara 10 cu predică şi procesiune la câmp. Vecernia la ora 5 d. m.

Ziua II:

utrenie la oara 9 şi sf. liturgie la oara 10 a. m. (cu predică).

In biserica Minoriţilor

Ziua I:

sf. liturgie cu predică la oara 8 a. m.

Ziua II:

sf. liturgie cu predică la oara 10 a. m.

In biserica „Calvariei" din Cluj Mănăştur, care să înaugurează acum cu misiuni poporale

Ziua I:

La oara 7 şi jumătate binecuvântarea bisericei şi predică.

La oara 8 şi jumătate sf. liturgie cu predică şi cor.

La oara 10 Binecuvântarea grânelor la care sf. slujbă vin în procesiune şi credincioşii dela vechia biserică parohială. (Predică).

La oara 5 d. a. vecernie cu predică (Mărturisiri).

Ziua II-a:

La oara 7 şi jumătate utrenie cu predică.

La oara 9 sf. liturgie cu predică.

La oara 5 d. a. vecernie, predică şi mărturisiri.

Ziua III-a:

La oara 7 şi jumătate dim. sf. liturgie şi predica de încheiere.

Predicile din biserica „Calvaria" se vor rosti, alternativ, de părintele canonic dr. Ioan Bălan dela Blaj şi de părintele protopop al Clujului dr. Elie Dăianu.

GRĂBIŢIVA
MARE OCAZIUNE!
LA
MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 15.
INCĂ 10 ZILE! 3596
Se vând mărfuri de Sezon precum şi Stofe Englezeşti pentru dame şi Barbaţi velour, Stofe de mobile albituri, Marchizeturi, Marocain, Linoleum, Covoare etc., etc.
Cu preţuri ca la Desfacere!

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **De la Opera Română.** *Direcția Operei Române anunță că a doua reprezentație a operei feerice „Făt Frumos“ nu va avea loc decât Luni seara.*

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum și-a terminat care de patru săptămâni la Pistyan, rezultatul acestei care se caracterizează prin declarația lui următoarea: „Dacă ar avea și India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puțin bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor“.*

— **Pentru tuberculoși.** In zilele de Rusalii se va umbla cu cheta pentru a strânge fonduri pentru tuberculoși.

— **Dr Boscovics** specialist în boli de urechi, nas și gât (operațiunile) sosind dela congresul din Breslau și-a reluat consultațiile la locuință în Piața Unirii 29. Telefon 734. Cluj. 3600

— **In atențiunea domnilor medici.** A apărut în editura „Ardealul“ Cluj (Str. Memorandului 22), lucrarea dlui dr. Emil Țeposu, asistent la clinica chirurgicală din Cluj: *„Explorarea funcțiunii renale. Azotemia și Constanța Ambard în chirurgia urinară“.* (140 pagini). Se găsește de vânzare la toate librăriile principale și la editură.

Incă 10 zile Magazinul *Renaissance* vinde un stoc de mărfuri cu mare reducere. 3595-2

Fie care se poate îmbrăca eftin vizitând Magazinul *Renaissance* din C. Reg. Ferdinand 15.

Dl advocat Dr. Vasile Caba anunță că și-a deschis birou advocațial în Cluj, Calea Victoriei 27. Telefon 5-27.

— **Aviz.** Avem onoare a Vă ruga să binevoiți a informa publicul, prin ziarul dv. despre cauza întreruperei de curent avută la 10 crt. în orele de seară, după cum urmează.

Intreruperea curentului electric, la 10 crt. miercuri seara a fost cauzată de o cracă căzută pe conductele noastre de înaltă tensiune la 7 km. distanță dela Uzina hidroelectrică din Someșul-rece.

Pentru înlăturarea acestei piedeci, care a produs scurt-circuitul, s'a luat măsuri imediate, însă din cauza întunecimii mari repararea conductelor numai la orele 23 s'a putut termina. Acest scurt circuit n'a cauzat daune la mașinele noastre și după terminarea reparației, Uzinele s'a pus iarăș în funcțiune normală.

Cu toată stima: Directorul Uzinelor Inginer V. **Roată.**

Concurs internațional de Lawn-tennis în băile Pistyan (Ceho-Slovachia). Din surse bineinformate luăm știrea, că concursul internațional de Lawn-tennis din anul acesta se va ține în băile Pistyan dela 18 la 25 August. Se vor distribui premiile de maistru a Slovachiei și ocupa Pistyanului Ciubul de Lawn-tennis din Bratislava, ținând cont rezultatele excelente a concursului ținut în anul trecut pe arena sportivă splendidă din Pistyan, a hotărât să se țină și în acest an meetingul la băile Pistyan din Ceho-Slovachia, vestite de cadratele de nămol cu renume mondial.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei.*

Producția muzicală a Școalei normale de învățătoare din Cluj

Alaltăeri după amiază a avut loc o reușită producție muzicaiă a elevelor școalei normale de învățătoare din Cluj.

Un cor ale cărui merite se cuvin relevate, format de profesorul Bena, acompaniat de muzica regimentului 83, ne-a oferit un matineu muzical foarte frumos.

Corul elevelor cari au cântat hora de Flechtenmacher și oratorul „Ilie“ de Mendelsohn, a dovedit aptitudini muzicale pe care a știut să le îndrume cum trebuie dl profesor Bena, datorită muncii căruia Școala normală de învățătoare are un cor atât de bine închegat.

S'a jucat actul de operetă cu titlul „Trecerea Regelui“, pe care elevele l'au jucat cu grație și uneori cu o îndămânare surprinzătoare.

Producția muzicală a elevelor școalei normale de învățătoare a reușit să întreacă așteptările și a dovedit că străduința dlui profesor Bena s'a desvoltat cu folos. Aplauzele unui public îndeajuns de numeros a răsplătit meritoasele silințe ale distinsului maestru și ale elevelor sale.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Cu Kolbay, Neményi, Tolnay, Berky. Prețuri reduse. Seria 429).

Duminecă seara: SPAIMA SATULUI. (Reprezentația soc. corale din Capușul Mare. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 147. C. Seria 430).

Publicațiune de licitație

Subsemnatul notar public încredințat de către Societatea Ardeleană de transport cu Automobile din localitate anunțăm, că prin intervenița Noastră se vor vinde în licitație publică diferite obiecte nepreluate de către adresați și anume:

1. ladă lacuri negre de anilin în greutate de 36 clg.
1. pachet conținând 2 buc. lămpi de proiecție.

Licitația se va ține în ziua de *19 Iunie a. c. la ora 4 p. m.* în localul Societății Str. Căii Ferate 6.

Cluj, la 12 Iunie 1924.

3597-1 **Alexandru Breban,** notar public.

Publicație de licitație

Subsemnatul aduc la cunoștință publică, că în 17 Iunie a. c. la orele 5. p. m. se va vinde în licitație benevolă imobilul din Strada General Poetaș (fost Dézsma-utca) Nr. 23, ce stă dintr'o casă modernă cu 18 încăpeei, și grădină aproape un pogon, pe lângă prețul de strigare de Lei 1.000,000 (Un milion Lei).

Vânzarea se va face și sub acest preț, însă nu mai eftin de 750.000 Lei.

Doritorii de a licita vor depune ca vadiu 5% din prețul de strigare, iar prețul de vânzare va rămâne la mâna subsemnatului notar public până când îi se va elibera cumpărătorului actul de intabulare.

In ziua licitației se va plăti din prețul de cumpărare 50% iar restul fără dobândă cu înlesniri de plată la un termen și pe lângă condițiile ce le vor stabili de acord vânzătorul și cumpărătorul în convenție separată.

Toate cheltuelile licitației, contractului, intabulării și taxele fișcale le va suporta cumpărătorul.

Cluj, la 10 Iunie 1924.

3597-2 **Alexandru Breban,** notar public.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Atentat contra acceleratului Moscova-Riga

București. — Asupra acceleratului Moscova—Riga s'a săvârșit un atentat cu bombe. Mai multe persoane politice au fost omorâte pe loc.

Stare de asediu în Varșovia

București. — Eri seara s'a proclamat la Varșovia starea de asediu.

Revoluționarii ocupă capitala Albaniei

București. — Trupele învingătoare ale albanezilor răsculați au trimis telegrame la Viena că au ocut capitala țării și au convocat adunarea națională. Noua capitală va fi Skutari.

România contribue la refacerea Ungariei

București. — Dl Ministru plenipotențiar Titulescu a trimis din Geneva o telegramă delegatului maghiar Korányi cerând să amâne până la sosirea sa la Liga Națiunilor desbaterile asupra chestiunei reconstruării Ungariei.

Chestiunea împrumutului maghiar nu va fi desbătută la Liga Națiunilor decât mâine.

România a declarat că refacerea Ungariei este chiar în propriul său interes.

In preziua alegerii noului președinte de republică în Franța

Paris — Alegerea noului Președinte de republică al Franței va avea loc astăzi, Sâmbătă, la Versailles.

Vineri dimineață grupurile parlamentare de stânga s'au întrunit pentru a se fixa asupra persoanei noului președinte. Painlevé a fost votat cu 306 de voturi, iar Doumergue cu 149.

Ziarele de dimineața parisiene afirmă că cele mai mari șanse de reușită le are Doumergue, chiar dacă la prima votare nu va întruni majoritatea absolută de voturi, dl Domergue la doua votare va fi votat cu siguranță, chiar și de către cei de nuanța dreaptă.

Herriot ă intrat în contact cu oamenii de stat belgieni. După ce va forma cabinetul, d-sa va începe tratative cu Theunis și Huymans pentru a discuta chestiunea germană.

Germanii afirmă că blocul de stânga francez s'a înțeles cu Macdonald asupra chestiunei germane

Berlin. Macdonald a ajuns la înțelegere cu șefii grupului politicianilor de stânga francez asupra chestiunei colaborării anglo-franceze pentru rezolvirea diferendului cu Germania.

Până acum s'a ajuns la înțelegere cu privire la următoarele:

1) Aplicarea contractorului Dowes și restabilirea în dependenței economice.

2) Executarea evacuării ținutului Ruhr.

3) Chestiunea garanțiilor să fie încredințată Ligii Națiunilor, din care să facă parte și Germania.

4) Controlul dezarmării să fie de asemenea încredințat Ligii Națiunilor. Regulamentul dezarmării generale să fie alcătuit în curând, spre a se pune baza ameliorării situației financiare.

Mari demonstrații la Tokio

Tensiunea japono-americană — Rabindranath Tagore și mișcarea panasiatică

Dușmănia Japonezilor contra Statelor Unite crește pe zi ce merge. Mișcarea merge paralel cu marele curent panasiatic în fruntea căruia se află azi marele poet indian Rabindranath Tagore.

La întrunirile Japonezilor contra Americei Rabindranath Tagore ia parte activă, ținând discursuri fulminante.

In urma cuvântului lui, conștiința națională indiană se trezește. S'au înființat societăți cu scopul organizării în stil mare al mișcărilor.

Propoganda panasiatică începe să ia proporții și în China.

Cercurile londoneze sunt însă convinse că Rabindranath Tagore nu este capabil să dea mișcării o direcție războinică sau revoluționară, ci intențiile lui sunt mai mult de natură culturală.

Noul primministru al Japoniei este Takahira Kato numit de curând, un cunoscut naționalist, care s'a încunjurat cu miniștrii partizani ai celei mai agresive politice față de America.

Cercurile americane consideră numirea lui Kato drept o provocare.

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și
împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3819 3819

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

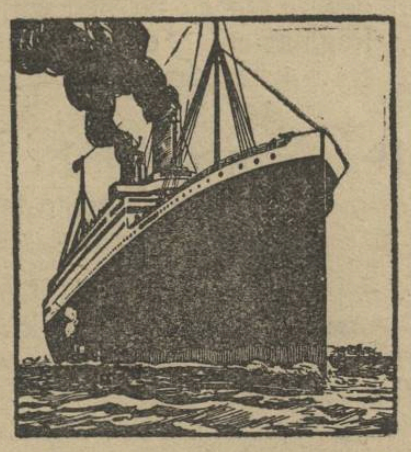

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

TARAR în toate culorile 159·—, la Mag. *Renaissance.*

MAROCAIN toate culorile 196·—, la Mag. *Renaissance.*

MARCHIZETURI franceze ultimele noutăți 96·—, la Mag. *Renaissance.*

MARCHIZETURI CULORI uni 59·—, la Mag. *Renaissance.*

STĂMBURI (Cartoane) 25·—, la Mag. *Renaissance.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 15 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Nopți Arabești

sau

Cigarette fica regimentului

Priscilla Dean în turneul triumfător. O legendă arăbească miraculoasă din poveștile 1001 nopți despre sultanul *Ben Ali Kamed* în 7 acte.

Luni, 16 Iunie:

Intre datorie și ură

CINEMA URANIA

Fiul Madamei Sans Gêne

Magistrală evocare a epocei *Napoleoniene* după celebrul roman al lui *Emil Moreau.* In rolul principal: *Hesperia* o femeie de o frumsețe fermecătoare.

Luni, 16 Iunie:

Răpită de nori

CINEMA APOLLO

Fer sau pumnalul morții

Dramă de aventuri în 5 acte. După romanul lui *Gabrielle D'Anunzio.* In rolul principal: *Blanca Belinciani.*

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Klenzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

De vanzare

căși mici și mari,

ville, căși cu grădină, căși cu prăvălie

moșii, pământuri,

prăvălii, fabrici și alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau dorește se cumpere să se adrcseze către mine cu încredere, unde se căpăta și împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piața Unirii 10. parter 3.

FABRICA DE MOBILE
ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Motoare de orice fel!
Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA ISTITU

Anul IV. Nr. 1105 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Miercuri 18 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 18.JUN.924

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

In slava eroilor culturali ai neamului

Desvelirea monumentului lui Gheorghe Lazăr la Cluj

— „Actul acesta, spune dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, este un act simbolic al învățătorimei transcarpatine" —

Eri dimineața, în fața „Casei Învățătorilor", se adunase din vreme un numeros public în frunte cu școlile de băeți și fete, cu profesorii și drapele, pentru a lua parte la solemnitatea desvelirei bustului marelui dascăl, care a fost Gh. Lazăr.

La orele 11 au sosit la fața locului I. P. Sf. Sa Episcopul Ivan, dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor, dnii Sept. Mureșanu, prefectul județului Cojocna, Oct. Utalea, primarul orașului, general Dănilă Papp, Comandantul Corpului VI Arm. Profesorii universitari Gh. Bogdan-Duică, I. Lupaș, Traian Pop Grimm și alții.

I. P. Sf. Sa, asistat de întregul cler ortodox din localitate a oficiat un serviciu divin ascultat cu piositate de întreaga asistență, răspunsurile fiind date de corul Episcopiei, sub conducerea profesorului Petrașcu.

Seria discursurilor o deschide I. P. Sf. Sa, cu următoarea cuvântare:

Cuvântarea I. P. S. episcopului Nicolae Ivan

După prasnicul din anul trecut dela Avrig, unde s'a serbătorit cu tot fastul aniversarea de 100 ani dela moartea marelui dascăl vine Asociația învățătorilor din Ardeal, să eternizeze prin un semn văzut memoria patronului ei.

Acest prinos de recunoștință al dascălilor români de azi evidențiază, că ei țin la vechea tradiție a tagmei lor, de a fi socotiți între pionerii cei mai de seamă ai culturei naționale.

Acești muncitori nerăsplătiți, mai mult din prisosința inimei decât din belșugul îndestulirii, aduc prin bustul lui Lazăr, așezat înaintea Casei învățătorilor, floarea recunoștinței ca omagiu pentru bărbatul bine pregătit sufletește, care a trecut munții, ca să tragă brazde adânci în ogorul înțelenit al vieții culturale românești peste Carpați copleșit de polomidele streine.

George Lazăr n'a fost nici cap încoronat, nici beliduce viteaz, care să fi invins pe dușmani pe câmpul de luptă, ci a fost numai un dascăl cu suflet mare care și-a împodobit viața cu fapte nemuritoare, pătrunse de cel mai curat idealism, dovedind că în limba noastră se poate face știință, se poate da generațiilor ce vin cultura cea mai desăvârșită și mai ales, se poate cultiva patriotismul și conștiința națională a tuturor Românilor.

Școala lui Lazăr a contribuit în mare parte la desvoltarea evenimentelor din 1821, continuate la 1848 și încheiate la 1918, prin unitatea noastră națională și prin desrobirea provinciilor subjugate de Unguri, Nemți și Ruși.

Sămânța aruncată de Lazăr în cei 5 ani petrecuți la București a dat roade îmbelșugate. Fie, ca neamul nostru să aibă parte de multe suflete alese ca el, fie, ca învățătorii români de pretutindenea să aibă înaintea ochilor lor sufletești totdeauna pe Marele Dascăl.

Deschideți ochii sufletești ai masselor poporului nostru împăingeniți de urgia vremilor de ieri, atât de protivnice pentru desvoltarea intelectuală a Românilor.

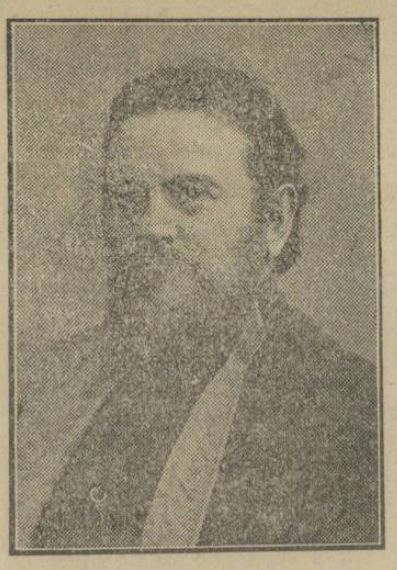

I. P. S. Episcop Ivan
Episcop al eparhiei Clujul, Vadului și al Feleacului

Scoateți poporul din robia întunerecului și din robia economică.

Faceți, ca Marele Dascăl din mormântul lui liniștit dela Avrig să tresalte de bucurie, simțind, că generațiile de azi apreciază munca și suferințele lui de mucenic și urmează exemplul dat de el.

După aceste puține cuvinte cer și implor dela Dumnezeu darul Său asupra acestui monument mult grăitor, pe lângă care trecând, ne vom descoperi capul, reprezentând munca desinteresată, dragostea de neam și limbă și altruismul cel mai desăvârșit, care trebue să caracterizeze pentru toate timpurile pe dascălul român.

*

După aceste cuvinte înălțătoare, vorbește dl Al. Lapedatu.

Cuvântarea dlui Al. Lapedatu

Prea Sfințite dle Episcop,
Domnilor,
Iubită tinerime școlară,

Actul pe care învățătorimea română de dincoace de munți îl săvârșește azi, aci, în Cluj, în memoria lui Gheorghe Lazăr, nu este, de sigur, numai unul din acele acte de pietate și recunoștință, prin cari societățile și popoarele civilizate obișnuesc să eternizeze, în bronz și marmură, pe seama generațiilor viitoare, imaginea marilor înaintași, — pentru cazul de față imaginea, dispărută din lume acum o sută de ani, a nemuritorului întemeietor al învățământului național la Românii transcarpatini.

Nu, căci actul acesta are, socotesc, un înțeles mai deosebit: este un act simbolic, prin care învățătorimea română transcarpatină ține să afirme că înțelege să fie, chiar de acum, dela începutul vremurilor celor nouă ale vieții noastre naționale, activă și luptătoare prin școală, pentru realizarea misiunii culturale a poporului român în patria sa reîntregită.

Căci precum Gh. Lazăr și ucenicii săi au luptat prin școală, pentru câștigarea drepturilor naționale ale neamului, drepturi așa fericit dobândite și deplin asigurate, tot așa urmașii lor trebue să lupte din răsputeri ca poporul acesta românesc să poată câștiga ceeace a pierdut în decursul veacurilor prin starea de robie și întunerec în care a fost ținut și să poată a-și pune în valoare calitățile culturale ale rasei sale, ca astfel să-și poată îndeplini misiunea de care vorbiam.

Pentru aceasta, învățătorimea română de pretutindeni, cu deosebire însă din țările de curând liberate, trebue să fie nu numai plină de râvnă și idealitate, nu numai de jertfă și de sacrificii, dar activă și luptătoare, așa cum a fost Lazăr și cei ce l'au urmat și secondat. Și noi nu ne îndoim că așa va și fi — căci focul sacru al înaintării și afirmării prin cultură arde în sufletul neamului nostru cu atât mai viu cu cât el a fost atât amar de vreme înăbușit prin mijloacele urei și ale violenței.

Iată de ce am zis, domnilor, că faptul înălțării aici, în inima Ardealului, a acestui monument de pietate și recunoștință pentru memoria marelui dascăl dela Sfântul Sava, are un înțeles mai mult decât obișnuit — un înțeles simbolic: de afirmare sufletească a învățătorimei noastre că este capabilă și pregătită să ducă înainte, tot mai înainte, lupta de înălțare a neamului prin școală prin cultură.

Cu aceste credințe care neîndoios sunt ale noastre, ale tuturor, aducând laude binemeritate celor ce s'au ostenit pentru realizarea monumentului ce stă acum de față, exprim în numele Guvernului țării, învățătorimei

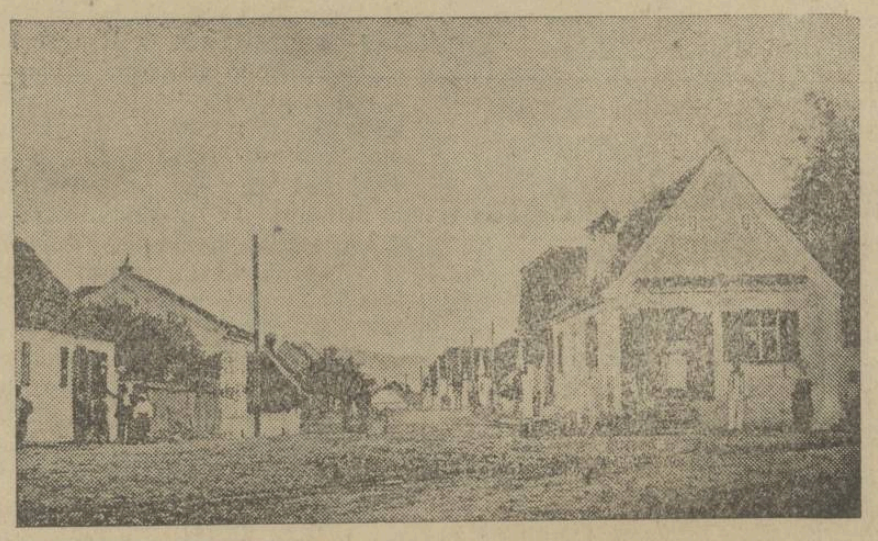

Str. Gh. Lazăr din Avrig

noastre toată încrederea și solicitudinea pe care ea o merită pentru seriozitatea și însuflețirea ce pune în frumoasa și rodnica sa activitate.

*

Sfârșitul cuvântării dlui ministru Lapedatu, a fost acoperit cu unanime și însuflețite aplause, după care dl dr Wilt, revizorul școlar în termeni elogiași face un istoric al vieții lui Gh. Lazăr, și predă bustul dlui Primar al orașului cu rugămintea de a-l păstra generațiilor viitoare drept pildă de sacrificiu pe altarul culturii naționale.

Vorbesc apoi dnii Vasile Lazăr, în numele Ministerului de culte, dl prof. Drăgan din partea Universității, dl Bogdan, directorul școalei de fete „Regina Maria", din partea Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român. Mai vorbește apoi dl Traianu Șuteu, președintele Asociațiunei învățătorilor, care face apologia, personalității marelui dascăl eșit din Avrig.

Seria cuvântărilor o închide 2 studenți, după care toate școliie defilează în frunte cu profesorii și depun coroane de flori pe bustul aceluia căruia Clujul a ținut să-i slăvească memoria.

Inscripții

Au înflorit crinii.... amicul meu! Intâiul mănunchiu l-am văzut eri pe cochetul birou al unei doamne la care am luat masa:

Printre bibelourile și grațioasele nimicuri femenine petalele crimilor se desfăceau mari, greoaie, par'că obosite de povara parfumului. Erau de un alb imaculat, ca o foiae de hârtie pe care nu a căzut pângărirea nici unui gând, departe da amenințarea ploii de cerneală care de cele mai multe ori este o ploaie de noroi și de apocaliptice reptile.

In lumina delicată, care se strecura în odae găurind perdelele subțiri cu, ace de aur, petalele aveau ceva străveziu de fulg de ninsoare, iar, când s'a lăsat semi-umbra, s'au făcut mate, de argint, așa cum sunt petalele criniilor din catedrale, sau ai celor presărați pe mantiile regale ale Bourbonilor.

O, crinii albi, divina simplicitate de suflet a Domnului nostru Isus Cristos v'a înțeles toată poezia lăuntrică, toată magnificența exterioară, când a vorbit de neasemănata frumusețe a voastră, celor cari nu vă îngrijiți vre-odată de ziua de mâine.

O crini v'am invidiat o clipă soarta voastră de splendidă, marmoreană și senină impasibilitate — superioară în frumusețe celui mai frumos vers parnasian sculptat de Leconte de Lisle ori Heredia.

Dar m'am gândit cu tristețe și indignare, că într'o zi puteți pieri striviți de copita vre-unui bou ori măgar, și am preferat să rămân om, înarmat cu un ciomag, ori cu un condem împotriva boilor și măgarilor.

Diodori

CONGRESUL GENERAL AL FEMEILOR ROMANE
DIN TARĂ ŢINUT LA BAIA-MARE

Serbătorirea înfrăţirei şi fuziunei societăţilor feminine din Ardeal cu cele din Moldova şi Bucovina. — Cuvântarea de deschidere a congresului rostit de dna Baiulescu. — Cuvântarea: dlui General Gorschi, în numele armatei. — Salutul autorităţilor din Baia-Mare. Cuvântările dnelor: Marta Epure, Elena C. Meisner. — Magistrala cuvântare a Princesei Olga Sturdza. — Salutul Bucovinei — Cuvântarea dnei Nastase. — Istoricul activităţei femeilor române din Bucovina. — Cuvântarea dnei Piposş. — Cuvântarea şi interesantele propuneri ale dnei Hossu Longin. — Banchetul.

Duminică 15 Iunie a avut loc la Baia-Mare primul congres care s'ar putea numi, cu oare care aproximaţie „al tuturor societăţilor feminine din România întregită. In adevăr, cu ocazia acestui congres s'a sărbătorit înfrăţirea definitivă şi din punct de vedere al formei, şi din punct de vedere al principiilor, societăţilor feminine din Ardeal, Bucovina şi Moldova şi contopirea lor într'o singură „Reuniune a femeilor române“ sub preşidenţia vrednicei române şi a venerabilei luptătoare pentru causa românească Dna M. Baiulescu A fost un adevărat eveniment în istoricul feminismului la noi această înfrăţire.

La Baia-Mare s'a sărbătorit Duminică primul pas spre o înţelegere şi o fuziune din ţară — şi entusiasmul în care a fost incadrat evenimentul, constitue o garanţie că acest început va avea sfârşitul dorit de orice bună română ca şi de ori şi ce societate feminină — unirea tuturor spre comun scopul — drepturile politice şi civile.

*

O caracteristică impresionantă a primului congres al societăţilor feminine române a fost faptul că mai mult de jumătate din delegatele Bucovinei, aleMoldovei şi ale Ardealului au venit îmbrăcate, fiecare în costumul naţional al regiunei locale.

Sala congresului părea o expoziţie de costume naţionale din toate provinciile româneşti.

Deschiderea congresului [Cuvântările delegatelor

Biroul congresului era format din Dna Baiulescu, ca preşedintă şi din Dnele Elena C. Meisner, Princesa Olga Sturdza, Marta Epure, Laura Roiu ce membre.

Dna Baiulescu deschide şedinţa la ora 11 şi jumătate.

Cuvântarea de deschidere rostită de d-na Baiulescu

D-na Baiulescu salută pe congresişte şi descrie în cuvinte bine simţite importanţa serbătoarei înfrăţirei societăţilor feminine din Ardeal, Bucovina şi Moldova.

D-sa face un istoric al activităţei femeilor române din toată ţara şi spune că dacă nu altceva, cel puţin roadele acestei activităţi pe teren social şi naţional ne îndreptăţesc să putem pretinde drepturile civile şi politice.

Femeia va trebui să participe la viaţa ţărei cu aceeaşi ardoare ca şi bărbatul în rândurile sale, pentrucă viaţa familiară nu exclude viaţa naţională. Femeia va trebui să fie nu numai mama familiei sale ci şi mama ţărei sale, ce trebuie să ia parte activă nu numai la gospodăria ei cea mică ci şi la gospodăria cea mare a ţărei.

D-na Baiulescu aduce după aceea elogii femeiei ardelene care, spune d-sa, a fost una din cele mai invincibile izvoare de energie naţională a neamului.

Unirea femeilor din Ardeal, Bucovina şi Moldova va fi cel mai serios sprijin adus unirei sufleteşti a Românilor de pretutindeni.

*

Cuvântarea dnei Baiulescu a fost îndelung aplaudată.

Vorbesc dl general Gorschi, d-na Maria Epure şi d-na Maria Meissner

Cuvântul reprezentantului armatei, dl general Gorschi

In numele armatei dl general Gorschi rosteşte o caldă cuvântare, arătând rolul important pe care îl joacă femeia în viaţa popoarelor şi termină urând succes lucrărilor congresului.

Urmează salutul primăriei rostit de către primarul oraşului după care d-na Marta Epure, ca prezidentă a femeilor române din Baia-Mare, aduce congresiştilor salutul doamnelor din Baia-Mare, apoi adresându-se d-nei Prezidente o roagă să transmită M. Sale Regina sentimentele lor de adâncă dragoste şi de respect.

O regină mai bună şi mai gloriosă nu găsim înregistrată în nici o pagină a istoriei neamurilor, spune d-na Epure.

Salută apoi pe Dnele din Moldova, care cu atâta abnegaţie şi-au trimis soţii şi copii la noi aci în Ardealul tuturor durerilor şi al umilinţelor neamului ca să ne desrobească.

Salută apoi pe Bucovinence şi încheie.

Dna Elena C. Meisner aduce salutul tuturor societăţilor de binefacere şi de idei din capitala Moldovei.

Salutul Moldovei. Magistrala cuvântare a Prinţesei Olga Sturdza

„Ca delegată a societăţilor din Moldova, mă folosesc cu bucurie că pot mărturisi încă odată pe tărâmul activităţei noastre comune, unirea noastră. După ce prin voinţa lui Dzeu şi prin eroismul fără seamăn a soldaţilor noştri am înjghebat ţara aşa cum este astăzi — noi cele de dincolo trebuie să ne gândim cu recunoştinţă nefărmurită la ardelence, care au fost păstrătoarele sufletului românesc aci.

Să ne amintim cu evlavie de toate femeile române.

La sânul lor şi-au aplecat cucernic tâmplele înfierbântate, vitejii noştri când trudiţi sau găuriţi de gloanţe se întorceau dela luptă.

Mâinele lor moi şi tămăduitoare închideau rănile şi desmierdau suferele răniţilor, ca apoi să poată sbura din nou în focul bătăliilor„ în cari se plămădea viitorul neamului.

Românii au mers înainte, păstrând în suflete talismanul vitalităţei noastre.

Cinstite şi devotate, harnice şi răbdătoare, femeile române au păstrat tradiţia şi sufletul neamului. Aci în Ardeal sufletele s'au oţelit prin credinţă şi virtute şi aşa am rezistat — puhoiului cotropitor al străinului.

Virtutea ca şi credinţa sunt raze desprinse din lumina căminului de geniul binefăcător şi blând al femeei. Operile de binefacere şi de cultură create de femeile ardelene au contribuit la întărirea sufletului neamului. Prin vechimea lor ele alcătuesc matca activităţei naţionale a femeilor din Românta Mare. La această matcă am venit noi femeile de dincolo. Să ne unim cu toate pentru ca împreună să putem înfăptui opera de educaţie civică şi de emancipare a femeei.

Pregătirea civică şi politică a femeei devine o condiţie pentru consolidarea ţărei.

Trecutul femeilor din Ardeal le dă acestora dreptul să ia conducerea societăţilor femeilor din România. Suntem sigure că ne veţi conduce în spiritul dreptăţei şi al idealului naţional — încheie Princesa Olga Sturdza. Toată sala în picioare ovaţionează pe distinsa româncă.

Salutul Bucovinei: Cuvântarea Doamnei Nastase

Dna Nastase salută congresul în numele societăţilor feminine din Bucovina. Este sigură că prin această fuziune a tuturor societăţilor de femei din România va câştiga şi cauza femeii şi ţara. Dsa face apoi un lung istoric al activităţei femeilor române din Bucovina pe teren cultural şi naţional.

Cuvântarea dnei Elena Hosu Longin

Dsa face o serie de propuneri congresului, toate cu scopul de a ridica starea morală a femeii române din toate clasele sociale, dar în special al femeilor din clasele de jos.

Dna Longin propune un frumos sistem de învăţământ practic pentru aceste femei şi termină urând congresului cele mai frumoasa succese.

Cuvântarea Doamnei Pipoş

Venerabila luptătoare română, urcându-se la tribună în aplauzele adunărei rosteşte o impresionantă cuvântare din care spicuim câteva fragmente.

„Cine ar putea deserie bucuria care ne copleşeşte astăzi sufletele când vedem îmbrăţişate surorile române din întreaga ţară.

Acum unite cu toate să nu lăsăm să mai străbată nimic în sufletele noastre căci ne-a fost deajuns otrăvurile pe care ni le-a infiltrat în suflet trecutul.

Păstraţi cu sfinţenie datinile strămoşeşti, doinele noastre, costumul naţional, căci acestea constitue adevărata noastră tărie.

Mai vorbeşte protopopul Breban în numele bisericei iar la ora 1 şi jumătate dna Prezidentă suspendă şedinţa.

Banchetul

La ora 1 şi jumătate a avut loc în restaurantul Ştefan cel mare o masă comună la care au luat parte peste 300 de persoane. Au toastat dl general Gorschi pentru M. S. Regele, au mai toastat apoi doamnele: Maria Baiulescu, Princesa Olga Sturdza, dna Epure, şi dnii Hetcou directorul liceului şi protopop Breban etc.

Seara a avut loc un festival artistic la teatrul orăşenesc, cu care ocazie au cântat: dna Lya Pop, şi dnii Apostolescu şi Angelis dela Opera română din Cluj.

Sala arhiplină a făcut o strălucită manifestaţie de admiraţie distinşilor noştri artişti.

Ziua II-a congresului

Luni 16 Iunie

Şedinţa se deschide la orele 10 în sala teatrului orăşenesc „Ştefan Vodă“ la care i-au parte membrele organizaţiilor judeţene şi regionale precum şi reprezentanţii autorităţilor locale. Prezidează doamna Baiulescu care pune la ordinea zilei modificarea statutelor, modificare impusă de minister. Comisia de doamne care a fost aleasă în şedinţa de eri pentru modificarea punctelor neclare din statute, citeşte articole modificate, referitoare la chestiunea dizolvării, pe care adunarea le aprobă. După aceea dl Secretar al Uniunei dă citire dărei de seamă asupra activităţei Uniunei care se acceptă şi se aprobă.

Dna prezidentă Baiulescu dă citire dărei de seamă asupra activităţei orfelinatului din Braşov de sub auspiciile „Uniunei“, din care reese grija cea mare pe care o poartă femeile din Braşov pentru creşterea copiilor celor morţi pentru Patrie. In legătură cu câştigarea mijloacelor materiale pentru ajutorarea materială a orfelinatelor „Uniunei“ dna Elena Hossu Longin propune să se facă o colectă printre membrele reuniunilor. Dna C. Bârsan propune să se facă o loterie. Adunarea primeşte. Primindu-se şi propunerea dnei Hossu Longin, colecta se face momentan şi se încasează lei 294.000 dintre care 20.000 din partea soc. Orfanilor de războiu prin dna Olga Sturza.

Se dă apoi cuvântul dnei casiere care citeşte raportul de cassă, care se aprobă de adunare.

Se alege al treilea cenzor, după care

dna Meisner face un scurt expozeu al chestiunei emancipărei femeii române, răsturnând principalele acuzaţii aduse sexului slab, acuzaţii cari contestă femeilor capacitatea de a se bucura de drepturile politice şi civile, trăgând concluzii că femeia română este destul de capabilă de a se bucura de drepturile politice şi civile.

Dna Carolina Popovici dă citire raportului activităţei Reuniunei Femeilor Române din Mediaş şi din împrejurimi iar dna Tertunia Meruţiu născută Lucaciu, a citit darea de seamă a soc. „Sf. Maria“ din Cluj.

După ce fixează locul viitorului congres la Timişoara congresul se închide la orele 2 p. m.

Festivalul

După amiază la orele 3 urma să aibă în parcul oraşului o mare serbare, precum şi întreceri de coruri, dar din cauza timpului nefavorabil, festivalul s'a ţinut în sala teatrului. La această serbare a luat parte foarte multă lume din Baia-Mare, precum şi din împrejurimi.

Remarcăm din asistenţă pe doamnele şi domnii: Iancu cu dna, dl inginer Onciul cu dna, dr. Hetcou cu familia, dl dr. Camil Pop primarul oraşului, dl prof. Iepure cu doamna, dl dr. Bohăţiel etc. In general doamnele şi domnişoarele purtau frumoase costume naţionale, iar domnişoara Viorica Pop, s'a remarcat cu cel mai drăguţ dintre costume.

Iau parte la concurs corul bisericei greco-catolice, corul din Lipău, şi corul din Finteuşul-Mare de sub conducerea dlui Chira.

După ce corurile dintre care cele două din urmă formate din săteni, au executat cu o măestrie remarcabilă frumoase bucăţi poporale pe 3 şi 4 voci, un juriu compus din doamna şi dl ing. Onciul, premiază corul din Finteuş ca primul.

Asupra întregei săli şi în special asupra congresiştelor corurile ţărăneşti au făcut o impresie foarte bună.

Spectacolul de Luni seara

Aspecte din viaţa minieră

Seara, muncitorii au aranjat un interesant spectacol pe scena teatrului, unde s'au executat principalele scene din viaţa de miner.

Plecarea

După acest spectacol, programul congresului sfârşindu-se congresiştele au plecat la orele 12 la gară, spre a se îndrepta spre casă, fiind conduşi de multă lume din Baia-Mare. In gară, corul de săteni din Finteuşul-Mare a cântat sub ferestrele vagonului princesei Olga Sturdza mai multe cântece de adio, după care în uralele sătenilor şi a publicului congresiştele au părăsit Baia-Mare

O desmințire

Din partea dlui Iosif I. Coroiu primim următoarea desmințire:

Domnule Director!

Binevoiţi, Vă rog, a da publicităţii în ziarul „Infrăţirea“ următoarele:

In No. 124 al ziarului „Patria“ dela 15 Iunie a. c. s'a publicat un articol: **„Dezorganizarea partidului liberal din Cluj“**, în care se spune, că mai mulţi membri şi ar fi prezentat demisiile din partidul liberal. Printre aceştia este şi un domn ***dr. Ioan Coroiu.*** Subscrisul declar că nu sunt identic cu acest domn, şi nici nu cunosc procesul de ***„spoliere a moţilor din Munţii Apuseni“***.

Primiţi, Vă rog, etc.

Cluj, 16 Iunie 1924.

Dr. Iosif I. Coroiu,
membru în Comitetul P. N.-L. din Cluj

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Luni matineu: CARMEN. (Ca oaspe dna Rózsa Lili. Preţuri reduse. Seria 431).

Luni seara: BANDA NEAGRĂ. (Premiera). ALB ŞI NEGRU (Premiera) Abonament de zi 148. A. Seria 432).

Marţi: BANDA NEAGRĂ (a 2 ora). ALB ŞI NEGRA (a 3 ora). Abonament de zi 149. B. Seria 433)

Partidul liberal şi Ardealul

DI Ministru Al. Lapedatu in mijlocul alegatorilor sai din Bihor

Vizita la Oradea-Mare — Sosirea şi primirea la Ceica — Adunarea populară Cuvântarea dlui Lapedatu — Telegrama omagială către dl I. I. C. Brătianu — Primirea delegaţilor — Masa comună — Primirea la Beiuş — Adunarea Cuvântarea dlui Al. Lapedatu

Duminecă, prima zi de Rusalii, dl Ministru Al. Lapedatu, a fost în Bihor, în circumscripţia sa electorală, unde, la Ceica şi Beiuş a ţinut adunări populare cu alegătorii săi, făcându-le o dare de seamă asupra operii de guvernământ a partidului naţional-liberal şi asupra activităţii sale ca deputat.

*

— Dl Lapedatu a sosit Sâmbătă seara cu automobilul la Oradea, unde a fost găzduit de P. Sf. Sa Episcopul Ciorogaru şi unde amicii săi politici i-au oferit o cină pe terasa restaurantului „Lido".

A doua zi dimineaţa, a vizitat cazarma „Marcovici", cedată de Ministerul de Războiu episcopiei ortodoxe din localitate, pentru institutul teologic, examinând localul în vederea lucrărilor de reparaţie ce urmează a se face de către Ministerul Cultelor, iar la orele 9, însoţit de prefectul judeţului, dl N. Popovici, de dl deputat Colonel Negulescu, şi de alţi prieteni a plecat la Ceica.

La marginea comunei, dl Ministru al Cultelor a fost întâmpinat de un grup de peste 100 călăreţi, cari l-au condus până în piaţă, unde erau adunaţi câteva sute de ţărani din Ceica şi satele învecinate, în frunte cu conducătorii lor. Primit cu urale şi strigăte de „Să Trăiască", dl Lapedatu a fost întâmpinat sub un frumos arc de verdeaţă de către autorităţi şi de poporul adunat, în numele cărora a fost salutat de primpretorul plasei, dr. Sferlea şi de părintele Gh. Botioc.

A răspuns dl Lapedatu, mulţumind şi arătând că nu vine în calitate de ministru, ci în acea de deputat al circumscripţiei Ceica, spre a face o dare de seamă alegătorilor despre activitatea sa parlamentară.

După aceea dsa a fost condus de toţi cei de faţă la locul rezervat pentru adunare. Intrunirea a fost deschisă de dl Ioan Moga, învăţător din Dobreşti, care a arătat încă odată celor adunaţi scopul pentru care au fost convocaţi şi a recomandat pe cei ce aveau să vorbească.

Discursul dlui Al. Lapedatu

Cel dintâi a care vorbit a fost dl ministru Al. Lapedatu, care a fost primit la tribună cu ovaţiuni. Dsa aminteşte alegătorilor săi ceiace le spunea acum doi ani în timpul campaniei electorale, cu privire la cele dintâi şi cele mai urgente lucrări ce avea să le îndeplinească noul guvern: întocmirea Constituţiei, înfăptuirea reformei agrare prin desăvârşirea lucrărilor de expropriere şi împroprietărire, ordine în gospodăria statului prin echilibrarea bugetului, regularea datoriilor şi votarea noulor legi fiscale şi însfârşit grija, deosebită pentru instituţiile fundamentale ale neamului — biserica şi şcoala.

Acum, după doi ani de zile, continuă dl Lapedatu, pot veni înaintea Dv. cu fruntea senină şi cu conştiinţa împăcată că cele ce v'am spus atunci, că se vor face, s'au îndeplinit, una câte una, pentru binele şi folosul ţării. Mai mult decât atât, actuala ocârmuire a înfăptuit numeroase alte lucrări şi legiuiri. Aci dl Lapedatu face o expunere mai amănunţită a operei de guvernământ îndeplinită de partidul naţional liberal.

După aceea dl Lapedatu arată şi ceace a lucrat în interesul special al alegătorilor săi, cu deosebire în chestiunile de expropriere şi împroprietărire, enumerând rezultatele obţinute în numeroasele intervenţiuni ce a trebuit să facă pe lângă cei de drept, pentru rezolvarea diferitelor chestiuni litigioase. Asemenea arată şi ceace a făcut pentru şcoalele şi bisericile din circumscripţie.

Dl Al. Lapedatu,
ministrul Cultelor şi al Artelor

Cuvântarea dlui Ministru Lapedatu a fost ascultată cu deosebit interes şi întreruptă de aprobările şi manifestaţiunile călduroase ale sătenilor. La sfârşit dsa a fost îndelung ovaţionat.

Alte cuvântări

După dl ministru Lapedatu, a vorbit dl senator al aceluiaşi cerc, Gavril Cosma, dl prefect al judeţului şi dl preşedinte al adunării, care încheind seria cuvântărilor a propus să se trimită dlui Prim-Ministru, următoarea telegramă care a fost primită cu însufleţire.

Telegrama către dl Ion I. C. Brătianu

Dlui Ion I. C. Brătianu
Preşedintele Consiliului de Miniştri
Bucureşti

Poporul şi conducătorii săi din cercul electoral Ceica, adunat să asculte darea de seamă a deputatului său dl ministru Al. Lapedatu şi a senatorului său dr. Gavril Cosma asupra operii de guvernământ a partidului naţional-liberal, a luat cunoştinţă cu adâncă mulţumire de tot ce guvernul de sub înţeleapta preşedinţie a Domniei-Voastre, a săvârşit până acuma pentru consolidarea ţării şi în deosebi pentru ţărănimea noastră şi Vă roagă să binevoiţi a primi întreaga sa recunoştinţă şi iubire.

Dumnezeu să Vă dea sănătate şi putere să duceţi la capăt opera ce vi s'a încredinţat de M. S. Regele nostru pentru binele şi folosul patriei şi al neamului.

Preşedintele adunării
Ioan Moga

După adunare, dl Ministru Lapedatu a primit rând pe rând delegaţiile sătenilor din cele 8 notariate ale plasei, ascultând cererile lor.

La ora unu jumătate a avut loc la Casina Română o masă comună a funcţionarilor şi intelectualilor în onoarea dlui ministru, la care au vorbit dl Lapedatu pentru M. S. Regele şi pentru şeful partidului naţional-liberal dl Ion I. C. Brătianu, dl senator Cosma pentru dl Ministru Lapedatu, dl I. Moga pentru prefectul judeţului, dl Colonel Negulescu pentru organizaţia liberală din Ceica şi dl Profesor Popovici pentru dl Lapedatu, care a închis seria vorbirilor mulţumind pentru primirea atât de călduroasă ce i s'a făcut şi promiţând şi pe viitor toată solicitudinea şi grija pentru interesele alegătorilor săi şi populaţiei din acele părţi.

Dl Al. Lapedatu la Beiuş

La ora 3 dl ministru Lapedatu însoţit de prietenii cu cari venise dela Oradea, au plecat mai departe la Beiuş, unde au ajuns la ora 4 şi unde a fost întâmpinat de reprezentanţii autorităţilor, de elevii şi profesorii şcoalelor, de intelectualitatea oraşului şi de sătenii veniţi din toate părţile să asculte darea de seamă a deputatului lor. In numele administraţiei a vorbit primpretorul Victor Creţu, iar în numele organizaţiei naţional-liberale părintele Costea, cărora le-a mulţumit dl Lapedatu.

Condus la reşedinţa episcopală greco-catolică, dl Ministru a fost salutat aici de elevele şcoalelor, de fetiţe şi de personalul curţii în frunte cu părintele administrator Ghera.

In curtea Primăriei, în faţa a peste 1000 săteni, şi atot ce Beiuşul are mai de seamă Dl Lapedatu şi-a făcut darea sa de seamă, arătând cu amănuntul tot ceace actuala guvernare a săvârşit până acum pentru consolidarea ţării şi ceeace Dsa personal a lucrat pentru alegătorii săi.

Frumoasa, avântata şi documentata cuvântare a dlui Ministru a fost ascultată cu religiositate şi a făcut o profundă impresie asupra tuturor celor de faţă, cari au manifestat încrederea şi iubirea pentru deputatul lor cu însufleţite aclamaţiuni şi strigăte de „să trăiască".

In urmă a vorbit dl senator Cosma, arătând meritele deosebite pe care dl Lapedatu şi le-a câştigat pentru Ardeal, ca membru al guvernului şi pentru bihoreni ca deputat de Ceica şi Beiuş.

Părintele Costea închide adunarea mulţumind dlui Lapedatu pentru osteneala ce şi-a luat de a veni să facă această dare de seamă şi pentru dragostea şi interesul ce-l poartă alegătorilor săi.

La ora 6 Dsa şi însoţitorii săi au plecat la Oradea, cu regretul beiuşenilor de a fi stat aşa puţin în mijlocul lor.

Al zecelea congres

al cercurilor comerciale şi industriale

din România ţinut la Cluj

Duminecă 15 Iunie s'a deschis la Cluj al zecilea congres al Uniunei cercurilor comerciale şi industriale din România, la care au participat peste 300 de congresişti din 47 cercuri comerciale şi industriale mai ales din vechiul regat, fiecare cerc fiind format din industriaşii şi comercianţii dintr'un oraş.

La orele 10 dimineaţa I. P. Sf. Sa Episcopul Ivan, asistat de întregul cler ortodox din localitate, a oficiat un Serviciu religios la biserica din str. Petran, după care rosteşte câteva cuvinte de bun sosit şi îndeamnă la muncă cinstită pe congresişti pentru binele ţării şi prosperitatea ei.

După aceasta, întreaga asistenţă se îndreaptă către palatul Camerii de Comerţ, unde este întâmpinată de dl ing. I. F. Negruţiu, preşedinte.

Dl Enăchiţă Georgescu, în numele congresiştilor mulţumeşte pentru frumoasa primire făcută Comerţului şi Industriei româneşti, de către oficialitatea clujană şi totodată arată rostul acestui Congres.

Dl Sept. Mureşanu prefectul judeţului Cojocna salută pe congresişti în numele guvernului şi a judeţului Cojocna, într'o entuziastă cuvântare des aplaudată, arătând aportul pe care poate să-l aducă în consolidarea ţării un corp de comercianţi conştienţi de chemarea lor.

Dl Octavian Utalea, primarul oraşului salută pe congresişti în numele oraşului Cluj şi se simte mulţumit, că acest oraş a fost ales ca loc al Congresului. Dnia sa îşi exprimă încrederea în reuşita congresului.

Dl inginer I. F. Negruţiu, preşedintele Camerii de Comerţ, declară că că e gata să dea tot sprijinul pentru reuşita congresului şi se simte mândru că oraşul Cluj a fost ales pentru ţinerea lui.

Dl Economu aduce salutul Camerii de Comerţ din Bucureşti, dl Lentey, acel al Asociaţiei patronilor de alimentare, dl Iliescu, vorbeşte din partea Reuniunei comercianţilor şi industriaşilor români din Clui, iar dl Mazuchi, inspector comercial, roagă pe congresişti să aibă în vedere cu ocazia discuţiilor ce vor avea loc şi interesele consumatorilor şi ale marelui public.

Se trimit apoi telegrame omagiale M. S. Regelui, Ministrului de Industrie şi Comerţ, Ministrului de Finanţe şi Interne.

Se procedează apoi la alegerea biurourilor şi este proclamat ca preşedinte activ dl Enachiţă Georgescu, iar ca preşedinte de onoare al congresului dl inginer I. F. Negruţiu.

*

In şedinţa de după amiază şi în cele două şedinţe din ziua de ieri 16 c., s'a discutat punctele din program.

Se ia în discuţie în primul rând libertatea comerţului în interiorul ţării şi abrogărei legii speculei, ca una care loveşte în comerţul ţării.

După aceasta se discută chestiunea revizuirei impozitelor către Stat şi a taxelor comunale, chestiunea reorganizării Camerilor de Comerţ şi se cere ca legea relativă la ele să fie cât mai urgent votată.

Odată cu acestea, congresul cere complecta desfiinţare a comerţului ambulant, care prejudiciază buna stare economică a ţării; se cere apoi înfiinţarea de bănci, case de comision, şcoli practice comerciale şi industriale pe lângă cercuri.

Pe lângă alte multe chestiuni de ordin pur profesional s'a mai discutat şi chestiunea responsabilităţii materiale a administratorilor averilor publice, cerându-se ca ei să fie obligaţi a răspunde cu întreaga lor avere, în cazul când s'ar abate dela îndatoririle lor.

Se votează apoi o moţiune după care dl Sever Pop, vicepreşedintele Camerii de Comerţ din Cluj mulţumeşte congresiştilor, cari hotărăsc ca viitorul congres să aibă loc la Cernăuţi.

Seara s'a dat o masă comună în restaurantul gării, la care au participat şi autorităţile din Cluj.

Comandaţi bilete la

Lotei a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE şi PRECISE

Presa maghiară

O broşură a Contelui Károlyi Ede

Dl Bethlenfalvi Pál de la „Keleti Ujság“ a descoperit o broşură veche din anul 1861, scrisă de un conte] Károlyi Ede, din care cităm:

„Frecările între Unguri şi naţionalităţile din Ungaria nu se pot evita decât prin realizarea egalizării şi prin recunoaşterea faptică a drepturilor lor.“

In continuare, Contele Károlyi Ede propune întrebuinţarea limbei materne în toate părţile locuite de naţionalităţi.

— Ce frumoase principii mai aveau Ungurii, ceia ce nu-i împedicau să procedeze, tocmai contrariul lor!

Nu'l interesează...

Ziarul „Brassói Lapok“ scrie că zilele trecute cu prilejul excursiei la Vidra a şcoalei reale din Deva, arătându-i-se unui şcolar ungur casa lui Avram Iancu, a declarat că pe el aşa ceva „nu'l interesează“ — făcând nişte gesturi cari au determinat forurile superioare să'l pedepsească.

Regretăm cazul, cu atât mai mult cu cât din ireverenţa şcolarului ungur faţă de amintirea marelui nostru erou naţional, reiese, că el nu a avut prilejul să cunoască în adevărata-i lumină pe Avram Iancu care, pe lângă calitatea lui de mare român, a înţeles întotdeauna să se poarte în mod cavaleresc cu Ungurii, lucru dovedit de însăşi mărturiile acestora.

Universul — ziar guvernamental!

De vreme ce Românii din Ardeal — înculţii! — cunosc toate chestiunile culturale şi politice ale minorităţii maghiare, unii Unguri îşi fac o mândrie din a ignora tot ce e românesc. Ziarele ungureşti din Ardeal sunt scrise de redactori pentru cari o vieaţă întreagă nu le-a fost de-ajuns să ne cunoască limba şi cari — adeseori — nu sunt în curent nici cu cele mai elementare cunoştinţe ale vieţii politice româneşti.

Astfel ziarul „Ellenzék“ — cel mai bine informat! — scrie că „Universul“ din Bucureşti este ziar... guvernamental!

Un interview cu dl Marghiloman

Corespondentul de la Bucureşti al ziarului „Keleti Ujság“ a obţinut un interview de la dl Marghiloman din care cităm:

„Viitorul guvern numai atunci va putea fi stabil dacă îşi va putea asigura colaborarea mai multor partide din opoziţie. Pentru a-şi putea păstra continuitatea şi forţa, un guvern are nevoe să nu fie într'una atacat şi strâns cu uşa.

Datoria partidului conservator este să clarifice opinia publică. Acesta îi este azi rolul. Iar mâine va avea menirea să dea ajutor acelora cari împing cu urmărul la mersul înainte al carului Statului.“

Supărarea lui „Ellenzék“

Confratele „Ellenzék“ s'a supărat foc, pentru că un parlamentar român a îndrăznit să spună că Românii din Ardeal au fost la ei acasă şi în propria lor ţară şi înainte de unire.

Supărarea confratelui e deplasată. Ceea ce a spus parlamentarul român este istoriceşte profund adevărat. Această constatare arată pentru ce a fost firesc şi just iredentismul nostru de odinioară şi pentru ce nu are nici o temelie iredentismul unor Unguri exaltaţi.

O reprezentaţie teatrală maghiară ţărănească

Ziarele maghiare sunt pline cu dările de seamă asupra unei reprezentaţii teatrale date la Cluj de ţăranii unguri din Căpuşul mic, Căpuşul unguresc, etc, sub conducerea învăţătorului ungur Albert Mihály. Spre surprinderea noastră între ţăranii „unguri“ a jucat şi o româncă, — după cum specifică ziarele maghiare — cu numele Florica Molnar.

Ştiri din Aiud

Pe lângă şcoala primară urbană de stat din localitate se află înstituită şcoala de ucenici, sub conducerea dlui E. Cliescheş, învăţător-director, care acuma a serbat încheerea anului şcolar. In total au frecventat această şcoală 281 ucenici din toate branşele industriale-comerciale, dintre cari 101 români şi restul maghiari, germani şi evrei. Limba de propunere este română, iar acei ucenici cari nu poseda absolut limba română — cari sunt foarte puţini şi a căror număr descreşte mereu — acelora li-se propune şi în limba maghiară. E demn de remarcat că la aceasta şcoală chiar în anul 1919—20 era încă tot limba maghiară limba de propunere şi din cei 300 ucenici abea 50 (cincizeci) erau români. Pe vremurile dominaţiunei maghiare, copiii cari nu ştiau limba ţării... nu puteau fi primiţi nici ca ucenici. Şi iată că abea în trei ani se face un progres de o sută procente, ceeace este foarte îmbucurător pentru viitorul neamuli nostru şi industria naţională

Şcoala are trei clase consecutive şi o clasă pregătitoare. In clasa primă intră cei absolvenţi ai cursului primar, iar aceia cari ştiu prea puţin a scrie şi ceti, sau nu ştiu de loc, sunt trecuţi în clasa pregătitoare. Aceste şcoli funcţionează după un regulament vechiu tradus din ungureşte de către Directoratul învăţământului secundar din Cluj, ceace a dat loc multor lacune ivite în drumul programului. De exemplu: *toate clasele au săptămânal câte 7 ore cu distribuţia cu o singură oră pentru limba română*, în care se mai cuprind studiile, istoria, geografia, igiena, constituţia, fizică, chimia, technologia, economia literatură şi noţiuni industriale; una singură oră de compoziţii comerciale, corespondenţă, contabilitate etc.; două ore aritmetică şi trei ore diverse desemnuri. Ne întrebăm: din studiile menţionate ce se poate propune într'o singură oră săptămânal?

*

Patronii au latitudinea independentă ca să-şi angajeze ucenicii pe timpul care-le convine lor, anume pe un an, pe doui sau pe cinci ani chiar, ba unii angajază ucenici şi pe timp de şase luni, urmând ca acest ucenic deveniţi calfă într'un timp relativ mai scurt decât durata şcolară, el nu mai merge la şcoală după ce l'a eliberat patronul.

Mai lipsesc dispoziţiunile referitor la acei ucenici cari au absolvat patru sau opt clase secundare şi astfel se dedică la carieri industriale-comerciale. Cele mai serioase îngrijorări vin din partea acelora cari se angajază la patroni pe un timp scurt de tot, încât el cu toate că abia are ştiinţa scrisului şi cititului pe când cu multă greutate a absolvat clasa I a şcoalei de ucenici, deja patronul său îl eliberează iar el nu mai frecventează şcoala, astfel încât în felul aceasta ne putem închipui ce meseriaş va ajunge acesta.

*

Nu ştim cărui împrejurare datorăm că faimoasa corporaţiune a industriaşilor din oraşul nostru nici până azi n'a crezut de cuviinţă să traducă şi în limba românească formularele de contracte, cari şi azi se redactează în ungureşte referitor la angajamentele de ucenici.

Oare până când? Cerem dlui dr. C. Velican, prefectul judeţului, ca să dea ordin primăriei oraşului — care trece la extrem cu toleranţa — să înlăture, odată această sfidare necuviincioasă a unor rătăciţi, faţă de statul unde trăesc şi de limba poporului dominant.

*

Această tânără şcoală românească de ucenici mai are iminentă lipsă de a vastă bibliotecă românească cu cărţi din domeniul industriei şi comerţului deorece cu toate că oraşul ca atare e un adevărat focar de cultură minoritară, satele din jur sunt curat româneşti. Iar în mintea ţăranului nostru se înteţeşte tot mai mult râvna spre carieri industriale şi comerciale.

Coresp.

De vanzare

căşi mici şi mari,

ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie

moşii, pământuri,

prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNICUM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KUN, CLUJ
şi toate accesoriile în această branche

Consiliul Oraşului Cluj No. 5017—924. cons.

Publicaţiune

Oraşul Cluj, cumpără în cale de licitaţie publică diferite Materiale necesare pentru Maieriştea centrală.

Tabloul materialelor şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea la administraţia din Calea Traian No. 19.

Ofertele se pot inainta în plic sigilat până la 28 Iunie 1924 la registratura consiliului oraşului.

3602 Primar: **Dr. Utalea.**

No. 306—924. of. şi IV.

Publicaţiune

Oraşul Cluj, publică concurs pentru transportul alor 58.11 m. steri lemne de foc ce se află în pâdurea Lomb pe ziua de 28 lunie 1924 oarele 10—12 a. a.

Condiţiunile de concurs se pot vedea la oficiul silvic intre oarele oficioase 7—14 în fiecare zi.

3601 Primar: **Dr. Utalea.**

No. 3658—924. 3603

Publicare de licitaţie

In ziua de 30 Iunie 1924 ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise conform art. 72—83 din legea contabilităţii publice, la Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 97—99, pentru furnizarea cantităţilor de lemne de foc necesare Direcţiunei Regionale şi Caselor Cercuale aparţinătoare Direcţiunei şi anume:

Direcţia Regională şi Casa Cercuala Cluj		170.000 kgr.
Casa Cercuala Bistriţa		40.000 „
Casa Cercuala Dej	39.000	51.000 „
Expozitura Zalau	6.000	
Expozitura Ocna Dej	6.000	
Casa Cercuala Oradea-Mare		80.000 „
Casa Cercuale Satu-Mare	60.000 kgr.	190.000 „
Expozitura Baia-Mare cu spitalul	80.000 „	
Expozitura Sighet	25.000 „	
Expozitura Carei	25.000 „	

Calitatea lemnolor va fi esenţă cer ori fag. însă nici la un caz amestecate.

Predarea se va face la sediul Caselor Cercuale şi Expoziturl.

Cancitatea poate fi micşorata sau mărită de către Casa Centrală sau organele ei.

Furnizarea se va face în cursul lunei Octomvrie 1924.

Director Regional: (ss.) **Nicolae Rusu** Seful Serv.: (ss.) **Romul Stancel**

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMATII

Conflict de muncă. Un nou conflict de muncă s'a ivit între gazetarii minoritari din localitate şi direcţiunea gazetelor, deoarece a expirat deja contractul colectiv. Tratativele de împăciuire vor fi conduse de dl inspector Ionaşcu dela Ministerul Muncii şi se crede că se va acorda o sporire de salariu, având în vedere preţurile pieţii.

— Inspecţiile dlui C. Cernat. Dl C. Cernat, directorul general al închisorilor, a vizitat eri închisoarea din Braşov de sub direcţia d-lui C. Popescu. Directorul general a rămas foarte mulţumit de cele ce a găsit acolo. Azi va vizita închisoarea dela Gherla, iar mâine cea dela Aiud.

— Concert. La 21 Iunie, orele 8 seara, va avea loc în sala Prefecturei, o producţiune a elevilor profesorului Eugen Stolita, cu concursul d-nei Solodieva, soprană de coloratură, care va cânta în toamnă la Opera din Cluj şi a dlui Petre Căldăraru dela Opera română.

— Acţiunea industriaşilor sătmăreni. Aflăm din ziarele maghiare că industriaşii sătmăreni au pornit o acţiune pentru organizarea industriaşilor din Ardeal. Oficiosul acestei organizaţii va fi escelenta revistă bilunară industrială şi economică „Iparosok Lapja", (Gazeta industriaşilor, care va apărea în curând săptămânal. Este îmbucurător că industriaşii din Ardeal şi Bănat se organizează pentru a-şi apăra interesele, nu înţelegem însă pentru ce oficiosul lor „Iparosok Lapja" nu apare decât în ungureşte, ca şi cum industriaşii români, de pildă, nici n'ar exista.

— Arestarea unui agent comunist. Siguranţa din Baia Mare a arestat eri pe un evreu bănuit a fi autorul şi răspânditorul afişelor comuniste găsite pe zidurile sus zisului oraş.

— Improprietările în Ardeal. Săptămâna viitoare va avea loc solemnitatea împroprietărirei ţăranilor din comuna Chintău. Se crede că va lua parte şi dl ministru Cipăianu.

— Lăcuste la Huedin. Regiunea Huedin este groaznic bântuită, de lăcuste care ameninţă să distrugă întreaga recoltă. In urma raportului primit, dl prefect Srpt. Mureşanu, a dat ordine categorice de combatere a acestor însecte.

Când esti chinuit de reumatism foloseste edial nă molul miraculos de Pistyam, care e dectoria cea mai bună. In Hotelul renume mondial „Thermia Palace" se găseste penzion intreg deja pentru 65. Kc. zi. Deslușiri: la Drogeria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532-2

— **Dr Boscovics** specialist în boli de urechi, nas şi gât (operaţiunile) sosind dela congresul din Breslau şi-a reluat consultaţiile la locuinţă în Piaţa Unirii 29. Telefon 734. Cluj. 3600

— Dela Biblioteca Universităţii. La Biblioteca Universităţii din Cluj, se lucrează cu asiduitate la catalogarea cărţilor româneşti şi străine, sosite în ultimul timp şi care vor fi puse la dispoziţia publicului cititor. Se simte un frumos progres în organizarea acestei biblioteci, ceea dovedeşte că direcţiunea se ocupă de aproape de bunul ei mers.

— Delegatele societăţilor feminie din Moldova şi Bucovina care au luat parte la congresul femeilor române de la Baia-Mare, au trecut azi prin gara Cluj îndreptându-se spre Bucureşti, de unde vor lua drumul spre Iaşi.

— Şedinţa Consiliului Comunal. Astăzi are loc şedinţa Consiliului Comunal, cu care ocaziune se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu curăţenia oraşului.

*

Mâine va avea loc la prefectura judeţului, sub preşedinţia dlui Sept. Mureşianu, şedinţa Comisiunei administrative judeţene.

*

Toate şcolile primare din judeţul Cojocna vor suspenda cursurile în ziua de 20 Iunie, iar la 22 vor începe examenele de fine de an.

*

Atăzi are loc la Prefectura judeţului o consfătuire a primpretorilor, revizorul şcolar şi şeful aero-ingineresc, sub preşidenţia dlui Sept. Mureşianu, pentru procurarea materialului necesar clădirilor de şcoli.

— Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— Princesa Olga Sturdza va colabora la ziarul Infrăţirea. Princesa Olga Sturdza preşedinţa societăţilor feminine din Moldova la invitaţia noastră insistentă a promis că va colabora la pagina femei din ziarul nostru. Aceiaşi promisiune ne-a facut'o şi dna Elena C. Meisner dela Iaşi.

— Pentru corespondenţii noştri. Dnii Corespondenţi din provincie ai ziarului nostru, sunt cu insistenţă rugaţi să-şi trimită manuscrisele redactate pe o singură faţă şi scrise cât mai cu atenţie lăsând spaţiu între rânduri, de oarece în caz contrar articolele trimise nu vor mai putea fi publicate.

— O întimpinare evreiască. *Interviewul nostru cu d. Berkes Salamon, şeful Evreilor din partidul maghiar, a provocat în rândurile unor cercuri evreieşti din Ardeal nemulţumiri. Zilele trecute a venit la noi o delegaţie de Evrei sionişti, protestând contra ipotezei că dd. Berkes, Roth şi Gombos ar reprezinta întreaga evreime din Ardeal care — spunea delegaţia — nu se mai consideră maghiară. In urma acestei întimpinări şi pentru a nu putea fi învinuiţi de părtinire, vom publica în curând un interview cu d. dr Maximilian Klein, şeful secţiei politice a sioniştilor din Ardeal.*

— Cercetările prof. Breuil. *După cercetările preistorice făcute la peşterile din Munţii Bihorului, prof. Breuil pleacă astăzi împreună cu prof. Jeannel, Chappuis şi personalul ştiinţific al Institutului de Speologie să cerceteze regiunea Huniedoarei (peşterile Cioclovine, Ponor-Ohaba etc.) şi rpgiunea din jurul Zlatnei. La Deva autorităţile locale şi directorul muzeului regional, dl Mallasz vor primi în mod oficial pe ilustrul savant francez.*

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

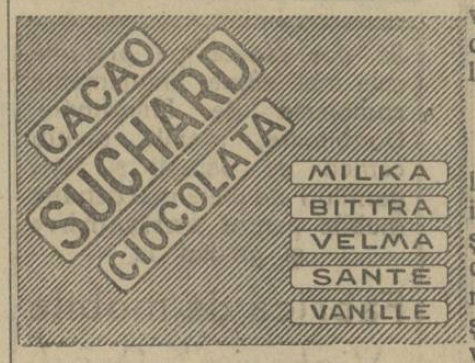

Din cauza deranjamentelor provocate de furtunile din ultimul timp liniilor telefonice suntem siliţi să aparem astăzi fără ştiri dela corespondenţi noştri.

Scrisori din Maramureş

Concurs de automobile — Teatrale — Şcolare — Băile de sare

Raidul de automobile

In 4 Iunie a trecut şi prin oraşul Sighet. In tot Maramureşul au parcurs 156 km. Din spre frumoasa Bucovină, trecând Prislopul cu priveliştele frumoase de munţi pe unde mai mult timp au stat faţă în faţă oştirile ruseşi şi austro-ungare în decursul războiului s'au coborit în Borşa, cel dintâi sat maramureşan din spre Bucovina, apoi luând drumul spre valea romantică a Vişeului, au trecut Tisa pe un pod provizoriu ridicat de către reg. de pionieri din Brăila, în spre Cehoslovacia, parcurgând drumul până la Bocicoiul Mare, unde iarăş au trecut în România. In tot drumul prin Maramureş nici un defect de automobil nu s'a ivit. Când automobilul A. S. R. Principele Carol a trecut publicul din Sighet i-a făcut mari ovaţii. Pe valea Marei a dus tinerarul şi peste muntele Gutâi către oraşul Baia-Mare.

Judeţul din concursul de automobile, s'a ales cu un real folos întrucât şoselele şi podurile neglijate s'au separat. Ar fi fost de dorit ca itinerarul să se facă pe valea Rei, când s'ar fi reparat drumul cel mai rău ce are jud. Maramureş.

Artistice-culturale

Sighetul a avut rara ocasiune de s'a delectat în reprezentaţiunea teatrală a dlui Morţun, dela Teatrul Naţional din Bucureşti. A avut o primire splendidă, cum rar i sa dat să aibă. Pomenind dlui Zaharie Bârsan, dir. teatrului naţional dela Cluj, ce frumoasă primire au făcut sighetenii dlui Morţun, dsa ni-a promis că va veni la Sighet cu trupa şi măcar pe 2 seri. De mult tot s'a gândit să viziteze Sighetul, dar din motive neatârnătoare de voinţa lui s'a amânat. Şcolile secundare de asemenea au dat frumoase producţii. Astfel mai întâi şcoala normală, apoi liceul Dragoş Vodă şi pe urmă liceul de fete cu piesa: Ileana Consinzeana de dna Elena dr Aciu. Autoarea fiind maramureşană, a asistat personal la reprezentaţie. Publicul i-a făcut ovaţii, aranjând în cinstea ei o cină comună, la care toţi intelectualii Sighetului au luat parte.

Şcolare

In zilele trecute au vizitat şcolile secundare din localitate dnii inspectori generali dr. Pteancu şi Păcală, fiind deplin mulţumiţi cu rezultatele obţinute. Asemenea dl Gh. Tulbure a inspectat şcolile primare din oraş şi provincie. Şcoala normală pleacă în ziua de 20 Iunie într'o excursie. Itinerarul duce prin Bucovina, Moldova, Basarabia, Brăila, Galaţi, gurile Dunării cu vaporul la Constanţa. Reîntoarcerea pe la Târgul-Mureşului — Dej — Baia-Mare-Sighet. Deasemenea o excursie va face şi liceul Dragoş-Vodă.

Băile de sare

Jud. Maramureş dispune de 2 băi de sare: Ocnaşugătag şi Coştin. In anii trecuţi lume multă precum şi de plăcere au vizitat aceste băi. Cu începere de 15 Iunie s'a deschis sezonul băilor. Pentru publicul din oraş care călătoreşte cu trenul s'a făcut avantajul că trenul de după masă staţionează 2 ore, iar publicul care e stabil primeşte locuinţă pe la mineri iar masa o ia la restaurantul do acolo. Comparând cu alte băi de aceeaş natură, viaţa este mai eftină la aceste băi. *Cor.*

O anchetă la şcoala Tarbuth

In ultimele zile ni s'a dat prilejul să facem o anchetă la şcoala evreiască Tarbuth din localitate. Am vizitat mai multe clase ale liceului de fete, constatând că multe din materii sunt predate de profesoare române şi că elevele vorbesc foarte bine româneşte. Am remarcat frumoasele resultate obţinute la limba franceză şi istoria naturală. De asemenea, istoria şi literatura română sunt predate într'un mod foarte îngrijit, care face cinste profesoarelor române. In această privinţă şcoala Tarbuth este superioară multor şcoli minoritare din Ardeal.

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai minimale.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

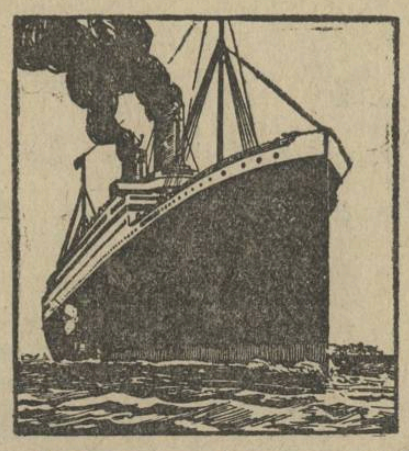

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusţiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara. Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 18 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Intre datorie si ura

Dramă sentimentală din viaţa unui ofiţer în 6 acte, după romanul lui George Ohnet. In rolul principal: Edy Darcleea

CINEMA URANIA

Răpită de nori

Dramă de circ în 5 acte. In rolul principal regina Trapezului: *Mersy Duncan.*

Băile Borsec

Saison 1 Iulie — 15 Septembrie.

Băi de acidcarbonic-calde şi reci- şi de nămol. Restaurant de primul rang sub conducerea fraţilor Breiner din Cluj, hoteluri şi vile cu tot confortul, lumină electrică, preţuri maximale.

Gara: Toplita-Română.

Autobuse si trasuri la toate trenurile. 3599

2744-3

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

S'a deschis Gradina-Restaurant

ZONA

Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cina şi în abonament cu preţ redus.

Aperitive! Rudolf Mosse 10 *Dimineaţa gustări!*

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile
„Victoria“ Arad.
Magazinul
Str. Horia, (palatul Neuman).
FABRICA ŞI DEPOZITUL:
Str. Ioan Calvin No. 42. 3054

6 H.P. Lei 60.000

Motoare pentru treerat

14 H.P. Lei 79.000

Treerătoare
Hofherr-Schrantz Viena 2747

Au sosit şi se află în deposit la

Emil Blaga Cluj,

Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. — Telefon 2-70.
Preţul şi deslusiri la cerere.

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

8520

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

8515 8515

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNE SIBIIU

Anul IV. Nr. 1105 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Joi 19 Iunie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ I. 4244
CLUJ 24 IUN

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Rolul dlui Ion I. C. Brătianu în Marele război

Dl general Iliescu a arătat în Senat cu documente incontestabile, care a fost politica și prepararea României pentru marele război al unității naționale —

Adevărurile, știrbite ori eclipsate o clipă de conspirația patimei, relelor voinți și intereselor personale, sfârșesc, mai curând ori mai târziu, a impune lumina lor fulgerătoare, cu care oamenii și lucrurile apar în reala lor valoare.

Discursul rostit deunăzi în Senat de dl general Iliescu a stabilit în mod definitiv, cu acte și documente oficiale și private, ce nu suferă nici o contestație, care a fost rolul și opera dlui Ion I. C. Brătianu, și a guvernului prezidat de dnia sa, pe timpul neutralității, în pregătirea politică și militară a României pentru intrarea în războiul de desrobire a fraților subjugați și de realizare a unității Statului României-Mari.

Cu ce revelare filozofică, supra-umană, cu ce senină dar bărbătească resemnare nu a suportat dl Ion I. C. Brătianu, făuritorul războiului României Mari, acuzațiile de o monstruoasă nedreptate și calomniile pe cât de odioase, pe atât de stupide, pe care ura, meschinele combinații politice ori simpla neștiință și prostia le-au formulat cu atâta cinism ori inconștiență împotriva sa!

În ploaia de săgeți veninoase și-a continuat calm drumul și și-a îndeplinit menirea, cu conștiința, că adevărul și actul săvârșirei celor mai mari și sacre îndatoriri alcătuesc un fel de vrăjită armură adamantină din epopeele medievale, de care se sfărâmă toate atacurile, făcând invulnerabil pe eroul ce-l învestmântă.

In zilele triste când armata română, din cauze cu totul streine atât de pregătirea politică și militară care o efectuase și o prezidase dl Ion I. C. Brătianu, cât și de valoarea și patriotismul ostașului nostru, fusese respinsă din colo de Siret, când unii fugeau cu prudență, dacă nu cu lașitatea responsabilității iar alți își formulau dezorientarea de spirite șovăelnice în cele mai fantastice acuzări, din acest haos al durerei și prevestirei sinistre, un singur om s'a ridicat grav, cu o tragică măreție sub care svâcnea o inimă însângerată declarând: — Imi iau toată răspunderea! Acest om a fost dl Ion I. B. Brătianu.

Și atunci bravii cari se scuturau de orice răspundere, și au pus săgețile în arc și-au țintit drept în inima lui, frământată de cele mai aprige griji și de cel mai ardent și îndurerat patriotism. Dl Ion I. C. Brătianu a fost acuzat că nu a intrat în războiu, de cât în ultimul moment și sub somația puterilor Antantei.

Din actele și documentele produse de dl general Iliescu rezultă că dl Ion I. C. Brătianu, încă din anul 1914, dându-și seama clar și definitiv, că realizarea idealului național nu se poate efectua de cât cu concursul Antantei, a hotărât de atunci intrarea României în războiu alături de Anglia, Franța, Belgia și Rusia.

De ce România nu a intrat în acea clipă în războiu împotriva Puterilor Centrale?

Pentru simplul motiv, că dl I. C. Brătianu nu era un om ușurel, fără simțul răspunderei, ci un mare român cu sentimentul îndatoririlor sale față de patrimoniul istoric al rassei și față de viața acestui neam, un mare om de Stat cu conștiința primejdioasei și supremei răspunderi ce o avea față de țară care își încredințase destinele în mâinile lui.

Or, în anul 1914 — după cum a dovedit dl general Iliescu — Antanta nu ne recunoștea drepturi decât asupra unei mici părți din Ardeal și ne refuza Bucovina, — pe care o cereau Rușii — și Banatul pe care îl reclamau Sârbii.

Putea dl Ion I. C. Brătianu să arunce România în tiscul unui războiu formidabil și complicat numai pentru atât?

S'ar fi realizat fără Bucovina și fără Banat idealul național? Dl Ion I. C. Brătianu, în cumințenia, și prevederea s'a de om de Stat, a avut dorul se aștepte momentul propice, hotărîtor pentru înfăptuirea idealului nostru național — și el a sosit.

A sosit atunci, când armatele franceze erau primejduite la Verdun, concomitent cu situația de nepregătire a forțelor engleze, cu angajarea disperată a trupelor italiene în luptă cu oștirile austriace și cu înfrângerea din nou a armatelor Rusiei în Galiția.

Atunci Antanta, prin intermediul generalului Joffre, a determinat pe aliați se recunoască României drepturile asupra întregului Ardeal, asupra Bucovinei cu Cernăuții și asupra întregului Banat.

Și atunci dl Ion I. C. Brătianu a intrat în războiu cu Antanta, fiindcă atunci avea garanția realizărei idealului național și a unității de Stat a românismului. Astăzi s'a făcut lumină deplină asupra intrărei României în războiul mondial.

Și în această lumină de fulgere și glorie, figura dlui Ion I. C. Brătianu, omul care în clipa dezastrului a avut eroica bărbăție de a-și asuma cea mai copleșitoare răspundere, omul asupra căruia au plouat toate nedreptățile și calomniile, apare ca figura unui mare om de Stat și mare român, intrat de viu în cronica neamului și în Panteonul național.

Anchetele „Infrățirii" în chestia minorităților

Interview cu d. Conte Bethlen

D. Conte Bethlen protestează contra afirmației că la conducerea Partidului maghiar ar fi magnații în majoritate și că ei ar împiedica apropierea cu Românii — Dl conte se declară profund nemulțumit de politica actuală a Statului român față de minorități — Chestiunea exproprierii latifundiilor ... și alte doleanțe

Scopul anchetei noastre n'ar fi atins dacă n'am da prilej și elementelor mai extremiste maghiare să se pronunțe. De-asemenea, nu poate lipsi din această anchetă nici glasul aristocrațimei maghiare din Ardeal căreia — orice sentimente ar avea față de Statul român — nu-i putem nega rolul ce'l mai are încă în viața politică a minorității maghiare.

In acest scop am rugat pe mai mulți membrii ai aristocrațimei maghiare din Ardeal să facă declarații politice „Infrățirii". In numărul de astăzi publicăm un interview cu d. Conte dr Bethlen György, descendentul unei din cele mai vechi familii aristocrate din Ardeal și a cărei întinse domenii au fost expropriate în ultimul timp.

D-sa ocupă un loc de frunte în conducerea partidului maghiar, face parte din Comitetul executiv al acestui partid, este vicepreședintele „Societății economice ardelene" ungurești, epitropul suprem al Colegiului reformat, etc.

Conform informațiilor noastre, în cazul dacă adunarea partidului maghiar s'ar fi ținut la Brașov, d-sa ar fi fost ales ca președinte al partidului.

Mai este interesant să amintim că d. Conte Bethlen György este vărul actualului primministru al Ungariei, Contele Bethlen István.

Făcându-i o vizită la vila sa din strada Regală, l'am rugat să ne vorbească despre chestiunile politice dela ordinea zilei.

Declarațiile politice pe cari d. Conte a binevoit să ni le facă le reproducem mai jos, fără comentarii, cu titlu de document și pentru edificarea opiniei publice românești căreia vrem să-i dăm prilejul să'și facă o icoană cât mai exactă despre psihologia politică a aristocraților maghiari din Ardeal.

Declarațiile dlui Conte dr. Bethlen György

Magnații și politica minoritară maghiară

— „Uneori — am început noi — s'au adus învinuiri aristocrațimei maghiare din Ardeal că ea ar fi o piedecă pentru apropierea și pacea între Români și Unguri. Vă rog să vă pronunțați în această chestiune, deoarece în calitate de aristocrat ungur sunteți foarte indicat pentru a răspunde."

— „Am auzit din mai multe părți obiecțiunea — a răspuns dl Conte — că partidul maghiar din România, ca partid al magnaților, ar fi o piedecă pentru conviețuirea pașnică între Unguri și Români.

Intre conducătorii partidului maghiar clasa mijlocie burgheză este reprezintată în majoritate covârșitoare, și față de ea sunt numai câțiva magnați.

Dar, fără a mai aminti de România unde, până în ziua de astăzi, de-asemenea vedem număroși, purtători ai numelor istorice, având rol de conducători ai diferitelor partide, — nici în statele democratice din apus nu există „impedimentum publicae honestatis" față de clasele sociale istorice.

*

Trecând peste acestea, afirmația că piedecile păcii sunt magnații și alți iredentiști, nu este decât o apreciere aprioristică. Cei ce au afirmat acest lucru au rămas întotdeauna datori cu dovezile. Ar fi avut însă datoria să adeverească mai ales ultimele lor învinuiri, iar nu să le răspândească în mod generalizat în opinia publică."

Tratativele guvernului cu Ungurii

— „Ce părere aveți — am întrebat noi — în chestiunea tratativelor partidului maghiar cu guvernul și cum vedeți chestiunea minoritară maghiară din Ardeal?"

— „Dl Subsecretar de Stat Tătărăscu — a răspuns Contele Bethlen — afirmase că actualii conducători ai partidului maghiar nefiind adevărații reprezentanți ai maghiarimei, nu sunt nici competenți și — din motivele de mai sus — nu sunt nici potriviți pentru a trata chestiunile minorității maghiare cu guvernul care — după dsa — dorește fierbinte și pe cât mai curând o resolvire a acestei probleme.

Din punctul de vedere constituțional al vieții politicei de partid este — în tot cazul — absolut ceva nou și neobișnuit că un guvern să vrea să se amestece chiar și în chestiunile personale ale unui partid de opoziție, voind să-i impună o conducere după bunul său plac.

Guvernul actual este vinovat — afirmă dl conte — că maghiarimea la alegeri nu a putut trimite deputați în număr suficient de mare. Totuși, este un progres relativ că guvernul nu caută adevărații reprezentanți ai maghiarimei între deputații liberali numiți de el, ci în partidul maghiar. Să aibă grijă însă că nu cumva recenta-i încercare să-l ducă la acelaș impas.

Sub dominația maghiară Comitetul național român a fost o corporație care nu era formată în urma unor alegeri periodice, cum este Partidul maghiar, ci se întregea prin sine însuși și cu el a tratat contele Tisza István".

O comparație a dlui Conte...

„Se face adeseori comparația între soarta de odinioară a Românilor de sub dominația maghiară și între cea de azi a Ungurilor din România.

Areopagul mondial atunci când, bazându-se pe dreptul de autodeterminare al popoarelor, a stabilit actuala frontieră a României, a pornit dela premisa că Statul maghiar ar fi oprimat cetățenii săi de altă limbă cari trăiau pe teritoriul său și, pentru a exclude pe viitor posibilitatea unui astfel de tratament, a regulat în acelaș timp — pe lângă garanță internațională — chestiunea minorităților, care regulare a fost introdusă în legile României.

Hotărârile dela Alba-Iulia în această chestiune au aceeași origină. In urma acestora, cred că ar fi lipsită de importanta comparație cu trecutul. Cu toate acestea, presupunând — dar neadmițând — că învinuirile contra dominației maghiare ar fi în totul adevărate, mărturisesc cu cea mai mare hotărâre, că soarta maghiarimei în ultimii 6 ani a fost incomparabil mai amară decât cea a Românilor în Statul unguresc".

Câteva doleanțe maghiare

„Timpul nu-mi permite să mă ocup mai pe larg cu această chestiune, totuși, pentru clarificare, voi aduce câteva exemple.

Conform legii ungurești de la 1868 cetățenii pot întrebuința limba maternă în mod liber înaintea autorităților statului, județului și comunelor. Intreb: pot să o întrebuințeze azi?

Intrebuințarea limbilor minoritare la firmele de prăvălie — prin aplicarea ca și penală a impozitului multiplicat — este ca și cum ar fi oprită.

Ce-a devenit cu autonomia comunală și județană?

Maghiarimea consideră ca necesară însușirea limbei de Stat, asta chiar și din cele mai elementare motive practice. Ungurii nu luptă de loc contra ei. Pe lângă aceasta, mai avem însă dreptul dat de natură să dăm nepoților noștrii ca moștenire limba moștenită de la strămoși și să o predăm în școlile susținute din proprii noștri bani.

Răspunsul la aceasta este ne-

(Urmare pe Pag. II.)

Interview cu d. conte Bethlen

(Continuare de pe Pag. 1.)

sfârşitul şir al şcolilor noastre amuţite şi închise.

Sau: i-a păsat cui-va în trecut, ca azi, la care şcoală vrea părintele să'şi dea copilul?“

Chestiunea exproprierii

„Imi veţi imputa, poate, acum că vorbesc despre chestiunea reformei agrare în calitate de reprezentant al clasei marilor proprietari cari — ca şi mine — şi-au pierdut pământurile. După părerea mea asta nu are importanţă, ci numai acea dacă spun adevărul sau ba. Nu-mi pasă deci dacă poate ating o temă inoportună politiceşte.

De vreme ce în Ardeal sistemul jobăgiei — fără deosebiri de rassă — s'a lichidat de mult, în vechiul Regat rămăşitele iobăgiei au existat până în ultimul timp. Reforma agrară pentru vechiul Regat este cu mult mai blândă decât cea pentru Ardeal.

Aceasta din urmă nu suprimă numai proprietatea mare şi mijlocie, ci loveşte chiar şi pe acei mici proprietari (coloniştii maghiari, mici agricultori de lângă oraşe, nici proprietari Săcui etc.) şi instituţiile noastre culturale ale căror interese ar trebui în primul rând servite de o reformă într'adevăr socială şi democratică. In judecarea acestei chestiuni nu poate fi nici o deosebire între deosebitele clase sociale ale maghiarimei, întrucât clasa marilor proprietari nici nu mai există, decât cel mult în vechiul Regat.“

Rescumpărarea moşiilor expropriate

„Cum stăm acum cu răscumpărarea pământului. Preţul de răscumpărare după jugăr ce s'ar cuveni foştilor proprietari, considerând cursul leului şi hârtiile de răscumpărare, nu este mai mare decât circa 5-10 coroane în aur. Va se zică un procent din preţul din timp de pace al pământului. Camera astăzi discută că la exproprierea pădurilor din vechiul Regat preţul de rescumpărare să fie cel de circulaţie.

Alte doleanţe

Dar pentru ce aşi mai continua? Doar'nu numai cele mai valoroase bunuri spirituale şi materiale ale noastre scad pe zi ce merge, dar nu mai există pentru noi nici cele mai elementare drepturi de libertate cetăţenească, dreptul de locuinţă, dreptul de întrunire, dreptul de a forma societăţi, etc.

Dacă cineva ar afirma, că cele spuse de mine sunt isvorîte din patimă contra Statului, îl rog să întrebe pe orice Maghiar sau Sas, conştient, din orice clase sau rang social. Nu mă tem că nu mi-ar adeveri cele afirmate.“

Loialitatea maghiară

„Prea stimatul guvern să nu caute conspiratori acolo unde nu există ci, mai bine, să'şi fixeze faţă de minorităţi o politică ce ar mulţumi pe toţi cetăţenii. Un popor mulţumit nu va deveni iredentist, numai lanţul infinit al ingerinţelor poate mări amărăciunea sufletului până la iredentism.

Maghiarimea din România din punctul de vedere al loialităţii, acceptă comparaţia cu oricare din minorităţile din celelalte state.

Pe când aceste minorităţi s'au plâns în mai multe rânduri la Liga Naţiunilor, noi n'am urmat această cale, ci, fără a ne pierde vre-odată răbdarea, am căutat vindecarea rănilor noastre dureroase întotdeauna la forurile noastre constituţionale de aici“.

Ce cer Ungurii?

— „*Partidul maghiar nu vrea altceva, decât că, acea maghiarime care satisface îndatoririlor cetăţeneşti punctual, zi cu zi, să'şi primească de fapt drepturile legale. Indeplinirea dorinţelor ei juste ar ajuta mult la consolidarea Statului român, iar România are nevoe arzătoare de această consolidare, atât din punctul de vedere al politicei interne, cât şi din cel al politicei externe.*

Rezolvirea acestor lucruri o aşteaptă, cu drept cuvânt, oricine de la un guvern înţelept!“

C. I. C.

Pentru amplificarea apaductului

Se ştie în deajuns că actuala instalaţie a apaductului nu poăte satisface toate nevoile consumatorilor şi, de aceia, de mai multă vreme consiliul Comunal a pus în discuţie chestiunea amplificării acestui apaduct. In acest scop Primăria a intervenit din timp pe lângă Ministerul lucrărilor publice pentru a aproba exproprierea terenurilor necesare pentru amplificare.

Azi a sosit răspunsul Ministerului la această cerere a Primăriei prin care se aprobă exproprierea în întregime a terenurilor pe care urmează a se instala nouile conducte ale apadutului.

Sfinţirea bisericii „Calvaria“ din Mănăştur

In ziua de Rusalii s'a făcut binecuvântarea bisericii române gr. catolice „Calvaria“ din Mănăşturul Clujului, cu toată pompa obişnuită la astfel de ocazii. Actul binecuvântării l a săvârşit păr. protopop dr Dăianu şi păr. canonic dr Ion Bălan ca delegat al I. P. S. Sale păr. mitropolit din Blaj. A participat lume imensă din Cluj—Mănăştur şi jur. A cântat corul şcoalei norm. de fete, cu nespusă măiestrie. Corul bisericesc al acestei şcoale pe dreptul îl putem considera ca pe-un frumos concert de artă.

Intr'o magistrală cuvântare păr. protopop Dăianu a arătat importanţa actului, iar păr. dr Bălan a început seria cuvântărilor misionare, vorbind despre statornicia în credinţa strămoşească.

Zilele de Duminecă şi Luni dealtcum au fost zile de adevărată reculegere sufletească pentru credincioşii din Mănăştur. In fiecare zi s'au rostit trei predici înălţătoare, întotdeauna în faţa unei mari mulţimi de oameni. In predica cea din urmă păr. Bălan a arătat rătăcirile pocăiţilor, cari s'au încuibat şi în Cluj-Mănăştur îndemnând poporul să se ferească de aceşii lupi îmbrăcaţi în piele de oi.

Atât Luni, cât şi Marţi, s'au spovedit şi cuminecat vre-o 500 de oameni.

Atac banditesc

Se comunică din Baia Mare, că Sâmbătă seara 3 lucrători pe când se întorceau dela lucru, au fost atacaţi de mai mulţi bandiţi şi s'a încins o luptă îndârjită, din care au fost omorâţi 2 lucrători, iar unul rănit grav. Hoţii au furat dela lucrători suma de 240 lei, după care au dispărut fără a li se putea da de urmă.

Ştiri din Turda

Omor. Duminecă 15 corent pe la orele 20 a fost asasinat locuitorul Vorinca Grigor din comuna Agârbici. Fratele mortului Teodor Vorinca, a fost crunt bătut. Asasinii, Vasile Pudea, Al. Moldovan şi Almăşan au fost arestaţi şi înaintaţi parchetului. Crima a fost comisă din răzbunare.

Teatru. La 22 Iunie vor avea loc reprezentaţiile Asociaţiei artiştilor români din Bucureşti. Se vor da 2 reprezentaţii, din beneficiul lor net se va da o parte pentru înfiinţarea unei fanfare în Turda.

Inspecţile dlui pref. Victor G. Maior în jud. Mureş Turda

Ce a constatat dl prefect?

Dl prefect Victor G. Maior, însoţit de dl suprefect P. Roşca, au inspectat comunele din jurul plasei Reghin, controlând lucrările conduse de primarii şi notari comunali.

La unele găsind mici nereguli dl prefect Maior şi dl suprefect Roşca au prevenit pe funcţionari ca astfel de neglijenţe pe viitor vor aduce aspre pedepse, dela care nu va putea fi scutit nimeni.

După ce a terminat cu inspectarea primăriilor şi secretariatelor, dl prefect a inspectat şcolile, unde s'a interesat de aproape de activitatea şcolară şi de situaţia şcolilor care reclamă unele reparaţiuni, ce se vor face în timpul vacanţei. A mai vizitat bisericile, interesându-se şi aici de aproape de felul cum preoţii înţeleg a-şi face datoria faţă de credincioşi.

I. Şt.

Comunicat

Direcţiunea Generală a Societăţii Naţionale de Credit Industrial, aduce la cunoştinţa industriaşilor şi Societăţilor industriale ce doresc să realizeze credite la această instituţiune, că este în interesul D-lor să se prezinte în persoană sau prin delegaţi anume autorizaţi, făcând parte din conducerea industriei, care să fie în măsură a da toate lămuririle cerute şi să primească informaţiunile de care au nevoie pentru realizarea creditului.

3606 **Direcţiunea Generală.**

STANIOL LEPAGE CLUJ

Ajutoarele acordate sinistraţilor din Sălaj

Dnii Miniştrii Moşoiu şi Săveanu, vizitează Sălajul şi se îngrijesc de aproape de soarta locuitorilor dăunaţi cu ocazia inundărilor din ultimul timp — Inaugurarea noului palat comunal din Şimleul-Silvaniei — Recepţia şi discursurile miniştrilor

Se cunoaşte în deajuns solicitudinea de care a dat dovadă dl general Moşoiu, ministru de lucrări publice, faţă de populaţiunea atât de grav lovită în ultimul timp, prin îngrozitoarea revărsare de nori, care s'a abătut asupra celor 11 comune din ţinutul Sălajului. Se ştie apoi că în ziua de 5 Iunie dl Ministru

General Traian Moşoiu
ministrul lucrărilor publice

de lucrări publice a vizitat acele comune, însoţit de către deputatul Lobonţiu şi a dispus primele ajutoare.

In ziua de 15 ale lunei curente, dsa însoţit fiind de către dl ministru Săveanu, a vizitat din nou acele comune şi a împărţit mai multe ajutoare în bani pe lângă faptul că a luat toate măsurile să se pună la dispoziţia dăunaţilor lemne din pădurile Statului pentru refacerea caselor şi atenanselor ce au fost distruse sau deteriorate de ape.

*

A doua zi, adică la 16 Iunie dnii miniştrii Moşoiu şi Săveanu au asistat la înaugurarea noului palat comunal din Şimleul-Silvaniei.

După oficiarea servieiului divin în biserica greco-catolică de acolo, a avut loc în sala festivă a noului local o grandioasă întrunire a cetăţenilor veniţi să salute pe generalul Moşoiu.

Intrunirea a fost deschisă de către primar care urează bun sosit miniştrilor, mulţumindu-le tot odată pentru atenţiunea ce-au avut de a lua parte la inaugurarea de care se bucură atât de mult întreaga populaţiune din Şimleu.

Au răspuns dnii miniştrii Moşoiu şi Săveanu, relevând opera săvârşită de cetăţenii Şimleului cari, cu toate greutăţile timpului au făcut sacrificii pentru clădirea acestui somptuos local şi prin munca populaţiunei opera de refacere şi consolidare a ţării este complect asigurată.

Urmează după acestea recepţia dela Primărie, unde s'au prezintat toate autorităţile şi şefii confesiunilor precum şi reprezentanţii comerţului şi industriei. Toţi au dat asigurări de neclintita lor alipire şi nestrămutatul devotament faţă de România-Mare.

La orele 1 şi jumătate a avut loc o masă comună la restaurantul „Central“, cu care ocazie dl general Moşoiu a închinat pentru M. S. Regele, căruia se datoreşte marele act al unirei tuturor românilor, după care dl ministru Săveanu a felicitat pe Sălăgeni pentru munca pe care o depun pentru consolidarea şi prosperarea ţării.

Cu trenul de după prânz miniştrii au plecat spre Cluj.

„Rador“ No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

6 H.P. Lei 60.000
Motoare pentru treerat
14 H.P. Lei 79.000
Treerătoare 2747
Hofherr-Schrantz Viena
Au sosit şi se află în deposit la
Emil Blaga Cluj,
Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. — Telefon 2-70.
Preţul şi deslusiri la cerere.

Invatamantul evreesc in Ardeal

— Convorbire cu dl inspector Dr. Al. Pteancu —

Deoarece direcţia şcoalei Tarbuth ni s'a plâns că ea nu ştie încă dacă i se va da, sau nu dreptul de publicitate pe acest an, ne-am adresat dlui inspector general dr. Alexandru Pteancu, care ne-a asigurat că direcţia şcoalei a fost avisată în scris că Statul a dat şcoalei Tarbuth privilegiul de a face examenele cu proprii profesori, numai preşedintele ccmisiei de examinare va trebui să fie un profesor de la liceul Gheorghe Barițiu.

In afară de profesorii şi profesoarele române — ne-a spus dl inspector — mai sunt la acest liceu şi unii profesori evrei cari nu ştiu de loc românește. Din această cauză vre-o 4 profesori au fost concediaţi, pentru a merge în vechiul Regat spre a'şi însuşi limba română. Până acum însă nici unul din ei nu s'a deplasat.

*

In ultimul timp Inspectoratul învăţământului din Ardeal a descoperit 205 (douăsutecinci) şcoli talmudiste, cari s'au substras controlului şi autorităţilor, cu scopul de a scăpa pe elevi de obligativitatea geografiei, istoriei, constituţiei, etc. române.

*

Este caracteristic că Evreii din unele oraşe din Ardeal nu vor în nici un chip să se înscrie la şcoala de stat românească, pe simplul motiv că educaţia din aceste şcoli nu este naţional-evreiască. Ei se justifică cu pretextul că la liceele româneşti domneşte un spirit antisemit, care zădărniceşte înscrierea şcolarilor evrei.

Interesându-ne asupra acestei învinuiri aduse liceelor româneşti, am aflat că până acum nu s'a semnalat nici un incident antisemit. La Liceul de stat din Oradia-Mare, de pildă, majoritatea elevilor, deşi sunt Evrei, aceştia nu au întimpinat niciodată vre-un neajuns de acest fel.

Este regretabil că unii din Evreii din Ardeal răspândesc asemenea veşti despre presupusa intoleranţă românească. Ei n'ar trebui să uite că subt Unguri nu aveau de loc şcoli evreieşti şi că nu s'ar cuveni să fie atât de exigenţi faţă de statul român care le-a dat posibilitate să se desvolte pe baze evreieşti.

O statistica a ucenicilor din Cluj

De vorbă cu dl IOAN CHIRILĂ, inspector central al Muncii — Lipsa de căminuri pentru ucenici la Cluj

Cu ocazia adunării generale a Camerii de Comerţ din Cluj, în luna Aprilie, s'a pus din nou în discuţie, ca o imperativă necesitate, crearea unui număr cât mai mare de căminuri pentru ucenici, care avea darul de a uşura mult formarea unui contingent cât mai mare de viitori industriaşi asigurându-se în felul acesta preponderenţa elementelor naţionale faţă de năvala din ce în ce mai accentuată a lucrătorilor străini, în diferite ramuri industriale dela noi. Actualul Cămin de ucenici, departe de a putea primi toate vlăstarele tinere, cari doresc să îmbrăţişeze meseriile, dar nu corespunde destinaţiunii sale nici din punct de vedere higienic, aşa că din ce în ce mai mult se impune o grabnică şi favorabilă rezolvire a acestei lipse. După cum s'a anunţat din timp, inspectoratul muncii din localitate, a întocmit o statistică a tuturor ucenicilor din Cluj, după naţionalităţi, meserii şi durata lor, pregătirea ucenicilor, etc. De aceea am găsit nimerit să cerem câteva lămuriri dlui Ioan Chirilă, inspector central al muncii şi iată ce ne declară dsa.

Trei părţi din numărul ucenicilor din Cluj sunt străini

La toate instituţiunile industriale din Cluj, ne declară dl inspector Chirilă, lucrează aproximativ 2300 de ucenici, dintre care numai 570 sunt români, dar restul unguri, evrei, saşi etc. Dintre aceştia, cei mai mulţi sunt angajaţi în intreprinderile metalice şi de industrie a pielii şi posedă cel puţin cursul primar complect, afară de 15—20 de fată, care au câte 2 sau 4 cl. de învăţământ. In baza legii de organizare a muncii din 1884, nici un ucenic nu poate căpăta brevet de lucrător până ce mai nu a trecut de vârsta de 15 ani şi nu a lucrat ca ucenic 3 ani, după natura meseriei. Din actualul număr de ucenici, din Cluj cam 60 la sută sunt sub 14 ani, şi numai 40 la sută între 12 şi 14 ani.

In ceeace priveşte durata zilnică a lucrului, continuă să ne spună dl inspector Chirilă, el trebueşte să fie de maximum 8 ore pe zi, lucru stabilit, dealtfel, în mod categoric, prin decretul XII al Consiliului dirigent, care este încă în vigoare. Asupra acestei chestiuni însă, este în interesul industriei naţionale, şi mai cu seamă în interesul micei industrii, ca paragraful legii să nu se aplice în tocmai de oarece micii industriaşi, limitaţi la numai 8 ore de lucru pe zi din partea ucenicilor, nu va mai face angajamente şi nici nu va putea rezista concurenţii pe care i-o va face marea industrie, care de altfel nici nu prea face angajamente de ucenici, ea având nevoie mai mult de lucrători formaţi.

Acesta este un fapt de care trebue să ne dăm seama din timp de oarece dacă micul industriaş nu va putea forma viitori meseriaşi, ne vom găsi într'un moment dat nevoiţi să apelăm la mâna de lucru străină.

Este în interesul obştesc să se dea posibilitatea micului industriaş să scoată cât mai mulţi lucrători bine pregătiţi şi numai în cazul când patronul industriaş va avea conştiinţa formată despre foloasele unei pregătiri cât mai raţionale a ucenicilor, le vom putea impune obligativitatea paragrafului din lege.

Incă una din marile greutăţi născute în urma creşterii numărului populaţiunei oraşelor, pentru ridicarea unui număr cât mai mare de lucrători, este şi complecta lipsă de căminuri de ucenici, cari, în majoritatea cazurilor sunt eşiţi din pătura ţărănească, aşa că aceştia cu prea multe privaţiuni pot învăţa o meserie.

Dar asupra acestui lucru s'a vorbit în deajuns, încheie dl inspector central Chirilă, şi am încredere că cu timpul administraţia noastră va face să dispară şi această lipsă.

Reclama este sufletul comerțului!

Presa maghiară

Alianţa româno-maghiară

Sub acest titlu, dl Horváth József scrie următoarele în ziarul „Temesvári Hirlap“:

„Alianţa româno-maghiară este o necesitate istorică şi de cinci sute de ani, o nevoe a situaţiei politicei mondiale. Necesitatea acestei alianţe este justificată prin faptul că marea slavă ameninţă la fel ambele popoare, impunându-le nevoia unei apărări comune.

Este ciudat că — spre veselia celora cari visează unirea tuturor slavilor — Românii şi Ungurii, totuşi, nu găsesc calea unei colaborări.

Această situaţie este fatală şi face parte integrală din mizeria europeană.

Ea dovedeşte că naţiunile din Europa nu ştiu să se emancipeze de sub influenţa geloziilor naţionaliste şi în loc de a căuta o îmbunătăţire, punându-se pe baza intereselor comune, — preferă exploatarea situaţiei schimbătoare.

Precum ştim, planul de alianţă a lui Kossuth şi Iancu nu a reuşit. Al doilea prilej de înfrăţire între aceste popoare ar fi fost anul 1914.

Alianţa aceasta însă n'a putut avea loc în urma politicei faţă de minorităţi a contelui Tisza Kálmán, care a reclamat neexecutarea legei minoritare dela 1868 drept mare principiu naţional, principiu care a fost urmat ca dogmă şi de guvernele ce l'au succedat.

Executarea acestei legi în sensul propunerii lui Mocsáry ar fi deşteptat interesul faţă de soarta comună; neexecutarea ei a împins România în braţele Antantei.

Conflictul actual basarabean arată că alianţa României cu Rusia n'a fost tocmai la locul ei. Rusia s'a purtat în mod nedemn cu România la 1879, deşi oastea rusească a fost la Plevna salvată de către armata română.

Astăzi chestiunea Basarabiei apare din nou atrăgându-ne iarăşi atenţia spre acele mari interese istorice pe cari oamenii de stat înţelepţi trebue să le înţeleagă.

Ei sunt aceia cari trebue să aibă tăria sufletească de a trece peste unele curente la modă şi să realizeze ceiace impun interesele neamului.

Condiţia preliminară a acestei alianţe este desarmarea sufletească a Ungurilor prin acordarea drepturilor minoritare şi consolidarea internă.

Celor pesimişti în această privinţă le amintim luptele comune contra Turcilor din epoca lui Ioan Huniade.

Constelaţia mondială este favorabilă pentru o alianţă între Români şi Unguri. Se cere numai o hotărîre, pentruca aceste două neamuri, înconjurate de nenumăraţi duşmani, să-şi pună pe — pe vecie — temelia durării şi înfloririi lor.“

Ungurii — urmaşii Hunilor

Citim în „Ujság“ că savantul budapestan dr Moravcsik Gyula a descoperit mai multe documente din cari reiese în mod neîndoielnic că Ungurii sunt urmaşii Hunilor.

M. Sa Regele şi direcforul de fabrică Szöllősy

Citim în „Keleti Ujság“:

„La banchetul Automobil-Clubului, M. Sa Regele a chemat la Sine pe d. director de fabrică Szöllősy din Tg.-Mureş, care a participat la concursul de automobile.

Referitor la această convorbire care a ţinut 20 minute d. Szöllősy a declarat următoarele:

„Convorbirea cu M. Sa mi-a lăsat cea mai neuitată impresie. Am admirat blândeţa şi purtarea lipsită de ceremonii a Regelui.

„Eu, după ce m'a chemat, conform obiceiului timpurilor vechi, am înţepenit înaintea M. Sale la distanţă de 6 paşi.“

— „Numai decât am băgat de seamă că ai fost ofiţer ungur — a spus M. Sa. Eu însă, nu sunt numai Regele ci şi părintele şi prietenul poporului meu. Nu-mi place deci ca cei ce mă cunjoară se facă prea multe formalităţi.“

„Când a aflat că am avut o moşie la Dobriţin, Regele a început să vorbească de chestiuni de agricultură, dovedind că posedă cele mai specifice cunoştinţe în această privinţă.“

Anchete universitare

Activitatea stiintifica a Universitatii din Cluj

Institutul de Speologie

Continuăm astăzi ancheta asupra activităţei ştiinţifice a Universităţii noastre.

Spuneam într'un număr precedent că Facultatea de Ştiinţe s'a distins în mod deosebit prin producţiunile sale ştiinţifice.

Aceasta e datorită atât faptului că laboratoarele ei posedă condiţii de studiu foarte avantajoase, dar mai ales grupărei în jurul lor a unora din cei mai eminenţi profesori universitari din ţară, a căror activitate nu e întru nimic mai pe jos de a profesorilor de la laboratoarele şi institutele similare din streinătate.

O menţiune deosebită pentru desvoltarea cercetărilor ştiinţifice din ţara noastră merită Institutul de Speologie înfiinţat de prof. Emil Racoviţă, cunoscut în întreaga lume prin lucrările sale în domeniul zoologiei şi prin numeroasele explorări de peşteri făcute în Franţa, Austria, Spania şi Africa.

Domnia Sa, părăsind o importantă situaţie ştiinţifică pe care o avea în Franţa şi venind la Cluj, a transportat aici centrul studiilor asupra problemelor nouei ştiinţe ce a creiat-o: Speologia.

In jurul său s'au grupat mai mulţi cercetători streini, care se ocupă deasemeni cu studiul peşterilor şi doi dintre ei prof. R. Jeannel, un eminent entomologist şi P. Chappuis fac parte de la înfiinţarea acestui institut din personalul său ştiinţific.

In cei trei ani de la înfiinţarea Institutului s'au explorat peste 129 de peşteri; dintre care aproape 100 la noi în ţară (Jud. Bihor, Hunedoara, Turda Arieş, Caraş Severin) şi restul în Iugoslavia.

De amintit că la aceste explorări au luat parte şi savanţi streini, pe care-i interesează problemele speologice cum au fost: Winkler (Viena), Magdeluine (Paris) Stancovici (Belgrad) şi acum pentru acelaş lucru se află venit în oraşul nostru, eruditul specialist în paleontologia umană şi arta paleolitică; prof. Breuil.

Numeroase lucrări cu privire la fauna cavernicolă au fost publicate în „Buletinul Societăţei de Ştiinţe din Cluj“ şi în publicaţii străine franceze, germane şi spaniole iar descripţia detailată a peşterilor explorate şi resultatele cercetărilor sunt publicate în revista „Biospeologica“ înfiinţată şi condusă de Prof. Racoviţă.

Amintim deasemeni că Institutul de Speologie are una din cele mai frumoase biblioteci ştiinţifice din ţară, fiind în curent cu majoritatea periodicelor ce apar în domeniul Istoriei Naturale şi posedând exemplare vechi, ediţii originale din sec. XVI, XVII, XVIII clasicilor naturalişti: Leewoenhoeck, Ruyssen, Malpighi Schwammerdam etc.

Institutul de Geografie

Institutul de Geografie de la universitatea noastră deşi n'are un local suficient, fiind redus la câteva camere în palatul Universităţii posedă totuşi condiţiuni favorabile învăţământului geografic, datorită în special muncei nepregetate a distinsului prof. G. Vâlsan.

Nu e o exagerare deci când marele geograf Emm. de Martonne s'a exprimat despre acest institut că „e demn de a fi comparat cu cele mai bine înzestrate şi în unele privinţi resursele sale sunt superioare celor ce le posedă Sorbonna.“

Pe lângă o colecţie foarte interesantă de diapositive pentru proecţiuni cu subiecte geografice din România, pe lângă vasta sa bibliotecă, Institutul şi-a întocmit lista tuturor cărţilor şi articolelor ce s'au scris despre ţara şi locuitorii dintre Tisa şi Carpaţi.

Un interes deosebit se dau excursiilor geografice, care au fost inaugurate de însuşi prof. Emm. de Martonne în vara anului 1921, excursii la care au luat atunci parte în afară de prof. G. Vâlsan şi Meruţiu de la Institutul de Geografie şi profesorii cu asistenţii celorlalte universităţi din ţară.

Lucrările acestei prime mari companii geografice, datorite prof. Emm. de Martonne au apărut de curând în primul volum scos de Inst. de Geografie din Cluj.

Cercetările expuse fiind de o importanţă covârşitoare pentru cunoaşterea Ardealului, vom reveni în curând asupra acestei interesante lucrări.

Excursia Ateneului Popular-Tătăraşi

Ateneul Popular-Tătăraşi din Iaşi, aşezământ de cultură şi educaţie în spirit naţional, a luat iniţiativa organizărei unei excursii de propagandă culturală, în Ardeal, care va avea loc în zilele de 17—30 Iulie a. c., cu următorul itinerar: Iaşi—Tg.-Mureş 18 Iulie, Cluj 19—20, Oradea-Mare 21, Arad 22, Timisoara 23, Reşiţa 24, Lugoj şi Alba-Iulia 25, Blaj 26, Sibiu 27, Avrig-Braşov 28 şi Tuşnad 29 Iulie.

In toate oraşele vizitate vor avea loc şezători culturale şi serbări de înfrăţire, organizate de Ateneu.

Această excursie se face sub auspiciile Fundaţiei Culturale „Principele Carol“ şi cu sprijinul Ministerului de Interne.

Numărul participanţilor este limitat la 500, cea mai mare parte membri ai diferitelor societăţi culturale din Moldova, Bucovina şi Basarabia.

Excursia, iniţiată de merituosul preşedinte al Ateneului Popular-Tătăraşi N. Iţrim şi de secretarul general Gr. Mihalcea, este în acelaş timp o manifestare de apropiere cu Ardealut şi de cunoaştere a oraşelor şi ţinuturilor de aici.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află a marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

Aspecte din viaţa oraşului Tg.-Mureş

Infrumuseţarea oraşului — Introducerea gazului metan — Inălţarea busturilor lui G. Coşbuc şi Avram Iancu

Târgul-Mureş, oraş cu aproape 50.000 locuitori, tinde a deveni un centru industrial de o importanţă foarte mare pentru ţara noastră.

Pe lângă frumoasele străzi admirabil plantate s'au creiat şi infrumuseţat parcurile din centrul oraşului, astfel că aspectul impunător al statuii Ostaşului şi Lupoaicei dau vizitatorilor adevărata înfăţişare de oraş românesc.

Trebue să notăm că acest oraş este singurul care sub fosta dominaţie era pur unguresc, iar împrejurimile locuite de români foarte mulţi, au fost maghiarizate. Acest oraş a făcut progrese foarte mari datorită oamenilor cari au înţeles adevărata lor datorie, printre care numărăm pe cei mai de frunte, pe dl Victor G. Maior prefectul judeţului, dl dr. Emil Dandea primarul oraşului Tg. Mureş şi pe dl prefect al poliţiei Cariade, toţi oameni care ne ştiind ce'i oboseala au contribuit foarte mult la opera de românizare.

In ce priveşte luminatul oraşului cu curent electric şi gaz este aproape unicul din toate oraşele de provincie.

Cum în judeţului Mureş-Turda se află sonde bogate de gaz metan s'a hotărât introducerea lui din comuna Sârmaş care se află aproape de oraş, astfel că fabricile din jurul oraşului s'ar putea alimenta cu acest preţios combustibil oferit de subsolul ţării noastre care posedă cele mai tainice bogăţii.

Introducerea gazului metan ar fi de mare folos pentru populaţie, deoarece combustibilul cel mai avantajos şi l'ar găsi în acest caz.

Când se va înălţa bustul lui Gh. Coşbuc şi Avram Iancu

Intrebând pe dl primar dr. Dandea despre această chestiune, dsa ne-a declarat următoarele:

„Ne-am străduit să slăvim figurile care leagă tradiţia noastră istorică şi a oamenilor ce au semănat dragostea de neam, ale căror roade le-am cules după marele războiu.

Statuele lui Avram Iancu şi Gh. Coşbuc pentru oraşul Tg. Mureş vor fi o nouă dovadă că ştim preţul jertfele aduse de marii dispăruţi. Avram Iancu, regele glorios al Moţilor şi marele poet al poporului Gheorge Coşbuc vor fi aşezaţi pe pieţile din oraşul nostru în anul acesta. Vor mai urma şi alţii la rândul lor, numai Dumnezeu să ne dea sănătate şi spor la munca pentru care am fost chemaţi.

I. *Şt.*

Ştiri din Satu-Mare

— De la corespondentul nostru —

Adunarea poporala de la Botiz

Duminică 9 lunie, cu ocazia întrunirei asociaţiei învăţătorilor ţinută în comuna Botiz, mai mulţi învăţători în frunte cu preotul Tămaş, au organizat şi o mare adunare poporală la care a luat parte comuna Botiz şi Oşvareu. Salele şcoalei de Stat erau tixtite de lume. A luat cuvântul cel dintâi părintele d. Tămaş, salutând pe învăţătorii cari fac cinste comunei Botiz prin prezenţa lor.

Dl prof. Florea vorbeşte despre biserică, şcoală şi armată. D-sa explică în altă ordine de idei cine este statul, dărâmând concepţia sătenilor cari cred cu totul alceva despre stat. Dsa arată că şi în România veche mergeau treburile bine înainte de războiu. Nu sunt vinovate guvernele, dacă sunt în ţară nedreptăţi, ci noi toţi suntem vinovaţi, căci nu mai suntem cei din înainte.

După întrunire, d. director Davidescu a împărţit sătenilor vre'o 30 broşuri din biblioteca „Cunoştinţe folositoare“ în care se află lucruri foarte interesante. A urmat o frumoasă serbare şcolară.

Un preot şvab nu primeşte să fie introduse în şcoală portretele M. M. L. S. Regele şi Regina

Deşi au trecut 5 ani de stăpânire românească, unii dintre minoritari, încurajaţi de îngăduinţa noastră, nu voesc nici azi se introducă în şcoală portretele Suveranilor români. Astfel preotul şvab din comuna Ciumeşti jud. Satu-Mare, la observaţia subrevizorului şcolar Crespoi, în faţa celor 4 învăţători şi 40 de elevi, destul de vrâstnici, a spus că este o nebunie ceea ce i se impune.

La acest răspuns orice om cu bun simţ va constata absoluta rea voinţă de care sunt stăpâniţi unii minoritari ai noştrii şi extraordinara răbdare şi îngăduinţă de care sunt conduse organele şcolare româneşti.

Y.

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ

Sedinta comitetului executiv a „Aliantei Nationale a Evreilor“ ardeleni

Eri a avut loc şedinţa comitetului executiv a „Alianţei naţionale a Evreilor“ ardeleni, de sub preşidenţia dlui dr. Fischer József.

S'a hotărât începerea tratativelor cu „Uniunea Evreilor Români“ în scopul unei colaborări şi s'a primit ideia înfiinţării unei bănci naţionale evreieşti în Ardeal.

Congresul evreilor ardeleni va avea loc la Oradea-Mare, la 7, 8 şi 9 Septembrie.

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adrcseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
8520

FABRICA DE MOBILE
ANTAL ERNŐ
Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Strada Nicolae Iorga №. 6.
s'a deschis prima Pantofărie studenţească, unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 3576
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Lysoform

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig ţără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

INDUSTRIAŞI MARI ŞI MICI!
Rezervaţi-vă imediat pentru
3605
TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ
Dela 31 August — pana la 14. Sept. 1924
Spaţiul neceser, şi frimeteţi fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:
CLUJ, Camera de Comerţ şi industrie.
„Rador“ No. 2113

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Circulaţia trenurilor Bucureşti—Cluj.** *In urma inundaţiilor recente, podurile dela Breaza-Comarnic şi Prahova s'au slăbit: Circulaţia a fost complect întreruptă. Trenul expres No. 31 care trebuia să sosească ieri la Cluj nici n'a pornit din Bucureşti aflându-se la timp de slăbirea podurilor. Două din podurile acestea fiind reparate circulaţia s'a restabilit prin transbordare.*

— **Măsuri contra speculei.** Prefectura judeţului de comun acord cu primăria oraşului şi cu poliţia a hotărât să facă în fiecare zi un control sever nu numai pe pieţele cu verdeţuri ale oraşului ci şi la toate barierile, pentru a constata cari sunt cauzele scumpirei continue a verdeţurilor şi a fructelor. Poliţia a arestat pe doi evrei cari aşteptau pe ţărani la bariere şi le cumpărau cu preţuri de nimic tot ce aduceau ei spre vânzare. Aceşti evrei după aceea veniau în oraş şi vindeau aceleaşi alimente cu preţuri de 3—4 ori mai ridicate.

— **Examenele la facultatea de drept.** Rectoratul Universităţei locale a dispus ca examenele fundamentale şi examenele de doctorat dela facultăţile sus zisei Universităţi să înceapă la 25 Iunie. Până la aceea dată se vor da examenele de corigenţă.

— **Şedinţa Camerei de comerţ.** Sâmbătă ora 9 seara va avea loc o şedinţă extraordinară a Camerei de comerţ din Cluj pentru a lua în desbatere chestiunea înfiinţărei în Cluj a unei bănci a negustorilor.

— **Casa Invăţătorilor** din Cluj, angajează imediat o bună gospodină (economă) cu întreaga întreţinere şi leafă corespunzătoare. Sunt preferite văduve de învăţător fără copii. — *Administraţia.*

Ştiri din Oradea

Teatru. Trupa maghiară din localitate joacă astăseară Rigoletto cu dl Teodorescu şi dna Drăgulinescu-Stinghe, de la opera Română din Bucureşti. Vineri va juca „Carmen" cu aceiaşi.

— Eri seara trupa teatrului naţional din Cluj a jucat în sala „Regina" piesa „Strigoii" cu dna Ignătescu-Dobrescu în rolul principal. Publicul a ovaţionat prelung pe artişti.

Botez baptist. Luni au fost botezaţi în Criş 45 de noi aderenţi ai baptismului. Ceremonia s'a săvârşit lângă târgul porcilor de către predicatorii Mihail Vecaş şi Ion Ţirbeanu.

Hoţ prins. Necunoscuţi au intrat eri noaptea prin spargere la locuinţa dentistului Horvat, de unde au furat aur brut în valoare de 50.000 lei. Unul din ei fiind observat vânzând aur pe stradă a fost somat de păgubaş să dea aurul îndărăt. Hoţul a luat-o atunci la fugă şi după o goană bună a fost ajuns în Str. Iosif Vulcan. El a fost predat parchetului.

Notari suspendaţi. In urma inspecţiilor făcute în judeţ, d. prefect N. Popovici a dispus suspendarea notarilor Gh. Balogh din Salonta-Mare, Rudolf Crein şi Calmar din Aleşd, pentru abuzuri diferite.

Improprietărirea funcţionarilor. In luna septembrie vor fi împroprietăriţi cu locuri de case funcţionarii şi foştii voluntari din oraşul nostru.

Moneta mărunţă de 1 şi 2 lei a fost eri pusă în circulaţie.

— Dl Septimiu Mureşianu, prefectul judeţului a trimis Ministerului de interne un memoriu arătând multele neajunsuri ce le sufere oraşul din cauza lipsei mari de ofiţeri de poliţie, mulţi, şi dintre cei puţini ce erau, fiind concentraţi. Dl Prefect cere Ministerului să-i detaşeze la Cluj cel puţin 10 ofiţeri de poliţie.

— **Pedepsirea speculanţilor.** *Dl Simionescu, directorul regional al resortului de finanţe din Cluj a dispus să se retragă toate brevetele de industrie ale comercianţilor cari au fost pedepsiţi de trei ori pentru specuiă.*

Aceasta în urma unui ordin primit de Dsa dela minister.

— **Din cercuri vrednice de toată încrederea se desminte ştirea dată de „Brassói Lapok", după care dl Dandea primarul Tg.-Mureşului ar pleca din acest post.**

Ziarul „Brassói Lapok" duce împotriva dlui Dandea, cam de multă vreme, o mizerabilă campanie de calomnii şi minciuni. Ştirea publicată acum este din lanţul acestei campanii, care nu urmăreşte decât înşelarea opiniei publice.

— **Muncitoreşti.** *Inspectoratul muncei din Cluj a respins până acum, dela 15 Mai, — autorizaţiile de intrare înţară a 35 de lucrători specialişti. Aceasta pentru motivul că biroul de plasare avea disponibili lucrători specialişti români.*

— **Noul local al partidului maghiar.** Biroul central al partidului maghiar s'a mutat în Str. Moţilor nr. 18.

— **In atenţiunea domnilor medici.** A apărut în editura „Ardealul" Cluj (Str. Memorandului 22), lucrarea dlui dr. Emil Ţeposu, asistent la clinica chirurgicală din Cluj: *„Explorarea funcţiunii renale. Azotemia şi Constanţa Ambard în chirurgia urinară".* (140 pagini). Se găseşte de vânzare la toate librăriile principale şi la editură.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: SULTANA (Ca oaspeţi Mici Halmoş, Erényi Böske, Borovsky Oscar, Alexandru Gal. Preţuri obişnuite. Ultimul abonament No. 150. C. Seria 434).

ORA 2 P. M.

Ravagiile ploilor la Sighişoara

Sighişoara — Apele Târnavei s'au revărsat inundând cartierele mărginaşe şi pătrunzând până în centrul oraşului. Grindina a distrus complect semănăturile între comunele Saschiz şi Mugeni. Pe întreg cursul Târnavei podurile sunt ameninţate, apa ajungând până la nivelul lor.

Populaţia este înspăimântată de enormele ravagii ale ploilor. Numeroasa case au fost luate de apă. Vite a fost înecate.

Vizita dlui I. Th. Florescu

Sighişoara. — Luni a sosit în localitate dl I. Th. Florescu, fost ministru de justiţie şi a avut o întrevedere politică cu fruntaşii organizaţiei partidului liberal din localitate. Ieri a plecat, însoţit de dl prefect Prescurea, la Cohalm.

Revoluţia din Albania

Bucureşti. — După ultimele telegrame sosite, rebelii au ajuns să pună mâna pe întreaga administraţie. Poşta, telegraful şi căile ferate sunt în mâna lor. Partizanii vechiului regim se refugiază în grabă în Jugoslavia, în Grecia sau în Italia.

Prorogarea Camerei Italiene

Roma. In urma asasinărei deputatului socialist Matteotti, care a fost găsit cu capul sdrobit lângă Bassano din Lutti, partidele de opoziţie au hotărît să boicoteze Camera. Subsecretarul de stat Finzi fiind acuzat că se află în legături cu atentatorii lui Matteotti şi-a dat demisia. Mussolini a desmint acuzaţiile opoziţiei şi a declarat că e gata să ordone condamnarea la moarte a atentatorilor. Totuşi agitaţia este aşa de mare încât şedinţele Camerei s'au amânat de la sine.

Situaţia faciştilor este foarte grea.

Să pot căpăta pe preţurile cele mai eftine aranjamente complecte de Prânzitoare, Dormitoare, mobile pentru cameri de bărbaţi şi fete, garnituri de piele mai departe mobile pentru antişambre şi grădini la

Fabrica de mobile „Victoria" Arad.

Magazinul Str. Horia, (palatul Neuman).

FABRICA ŞI DEPOZITUL: Str. Ioan Calvin No. 42. 3054

1 Franc - 8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Mari furtuni în toată ţara

Furtună şi grindină în sudul Ardealului — Oltul s'a revărsat — Rupere de nori la Galaţi — Ploaie torenţială la Turda — Grindină şi viscol la Târgul-Mureş — Dezastrul din Capitală — Recolta este pretutindeni compromisă

Braşov. — După 4 zile de călduri insuportabile o puternică furtună cu ploaie şi grindină s'a deslănţuit asupra judeţelor din Sudul Ardealului. Duminică şi Luni populaţia din judeţele Braşov, Făgăraş, Trei Scaune şi Târnava Mare până la Sighişoara a trăit într'o continuă nelinişte, datorită marilor descărcări atmosferice. In munţii Braşovului au fost surprinşi de uragan mulţi escursionişti.

Micile părăiaşe, umflate de ploi s'au revărsat în cartierul Schei, apele scurse au inundat curţile locuitorilor. In cartierul de sub Tâmpa apele revărsate au pătruns până în fabrica Schiell. La Săcele linia de tramvai s'a surpat.

Oltul s'a revărsat între comuna Feldioara şi comuna Bogătei din jud. Târnava Mare.

Circulaţia întreruptă pe linia Predeal

Din cauza apelor prea mari podurile de pe linia Predeal sunt prea slăbite pentru a suporta greutatea trenurilor. Circulaţia se face prin transbordare. Trenurile accelerate au trecut cu o întârziere de 4 ore, iar cele personale cu întârzieri de 5—6 ore.

Galaţi. O groaznică rupere de nori a avut loc Duminică noaptea. Numeroase comune din plasa Boldeşti au fost inundate. Pagubele sunt enorme.

Turda. — In ziua de 17 Iunie pe teritoriul comunei Banabic a căzut o ploaie torenţială însoţită de grindină care a cauzat mari stricăciuni semănăturilor.

Târgul-Mureş. — O puternică furtună cu grindină şi viscol s'a abătut Duminecă dimineaţa asupra oraşului şi a continuat în tot judeţul până astăzi, Marţi dimineaţă. Oraşul a fost mai puţin lovit. In judeţ însă grindina şi viscolul au făcut ravagii. Intreaga recoltă este distrusă.

— Bucureşti. — Un adevărat ciclon s'a abătut asupra Capitalei. Numeroase clădiri au fost avariate. Bărăcile din târgul Moşilor şi din pieţe au fost dărâmate. In Cişmigiu numeroşi pomi au fost doborâţi la pământ. Cartiere întregi au fost inundate. Circulaţia în multe părţi ale Capitalei este oprită. Curentul electric a încetat în mai multe cartiere.

Prinderea unui vestit spărgător

Braşov. — Poliţia gării a isbutit să prindă eri pe vestitul spărgător Iancu Negulescu care a spart numeroase vagoane în gara Braşov. El a fost înaintat parchetului.

Expoziţia zootechnică

Braşov. — In ziua de 1 Iulie va avea loc solemnitatea deschiderii expoziţiei zootechnice organizată de prefectura judeţului.

Asasinarea şefului partidului ţărănist bulgar

Bucureşti. — Sâmbătă seara şeful partidului ţărănist bulgar dr. Petcu a fost asasinat în gara din Sofia cu trei focuri de revolver. Asasinul s'a făcut apoi nevăzut.

Sinucideri din mizerie

St. Gheorghe. Autorităţile au descoperit cadavrele a doi lucrători strangulaţi. Identitatea lor nu s'a putut stabili. Se crede că motivul acestui act desperat este mizeria.

Provocări comuniste

Oradea-Mare. — Sâmbătă Dimineaţa s'au găsit lipite pe zidurile oraşului manifeste comuniste în ungureşte. Organele poliţiei le-au rupt imediat şi au început a face cercetări. Au fost arestaţi mai mulţi muncitori. Secretarul Sindicatului tâmplarilor Fr. Kembach a declarat că ştie cine sînt autorii acestei provocări. La unii dintre ei s'au găsit colecţii de ziare comuniste, oprite de a intra în ţară. Cercetările continuă.

Schimbul de deţinuţi politici cu Ungaria merge greu

Oradea Mare. — De aproape o lună de zile comisia română pentru schimbul de deţinuţi politici, compusă din dnii Buzileanu şi col. Mihail, aşteaptă sosirea delegaţiei maghiare dela Budapesta. Dl Col. Mihail a plecat la Bucureşti pentru a cere Ministerului de Externe să intervie ca această situaţie să înceteze.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3218 3218

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Motoare de orice fel!
Mașini de moară!

Materiale technice si
orice fel de masini
industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 19 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Viața Parisiană „Zeul Norocului“

Mare dramă aristocrată din viața unui presupus bancher. In rolul principal iosta amantă a principelui maștenitor al Portugaliei frumoasa:
GABY DELYS

CINEMA URANIA

Răpită de nori

Mare slagher de circ în 5 acte. In rolul principal regina trapezului: *Miss Marry Duncan*

CINEMA APOLLO

Visul de aur al lui Cavachiani

Dramă senzațională de aventuri in 5 acte. In rolul principal: *Miss Merry Blaum.*

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19.

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

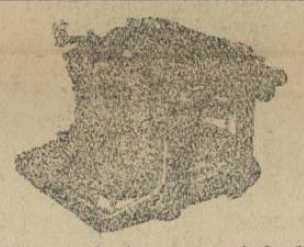

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Băile Borsec

Saison 1 Iulie — 15 Septembrie.

Băi de acidcarbonic-calde și reci- și de nămol. Restaurant de primul rang sub conducerea fraților Breiner din Cluj, hoteluri și vile cu tot confortul, lumină electrică, prețuri maximale.

Gara: Toplița-Română.
Autobuse si trasuri la toate trenurile. 3599

Singura marca veritabila este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. **Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger
Timișoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

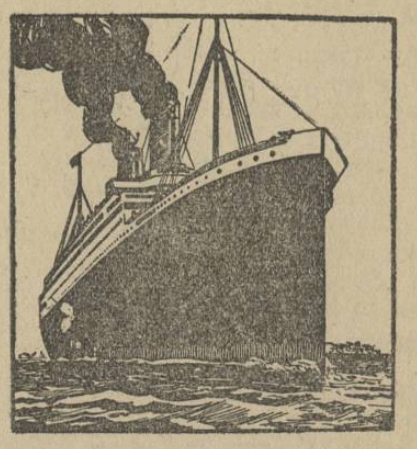

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Australia etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg. La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare p. viza pașapoartelor sau altor formalități dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 3 zile fără nici un onorar.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1107 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Vineri 20 Iunie 1924.

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
20 IUN 1924
R CLUJ I. 9392

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Care este limba națională în România?

O îndrăzneață hotărîre a Consiliului comunal din Brașov

In haosul alimentat necontenit după războiu de demagogia unora și de către lipsa de loialitate a altora, chestiunea redactării firmelor și indicatoarelor publice în unele orașe ardelene a trecut prin diferite faze, fără a opri prea mult atenția celor autorizați să rezolve această chestiune. Legea maximului taxelor comunale, votată de actualul parlament, se părea că va pune capăt unei dureroase anomalii. Fixarea taxelor de 8à00 lei pentru firmele redactate în limbi străine față de taxele de 100 150 lei pentru firmele redactate în limba oficială a statului, era un început bine promițător. S'au găsit însă dialecticiani minoritari cari și aici au încercat să se abată dela recunoașterea drepturilor suverane ale statului, susținând că limba vorbită de una sau alta dintre popoarele minoritare nu poate fi socotită o limbă streină. Mai încăpățînați pe această chestiune s'au arătat a fi sașii, cari nici măcar nu vorbesc limba pe care o afișează. Cazul petrecut acum de curând la Brașov, unde consiliul comunal, compus exclusiv din sași, s'a crezut autorizat a decreta egalitatea limbei germane și maghiare cu limba română, este caracteristic.

Să stăm și să judecăm puțin întrucât este îndreptățită pretenția sașilor și a ungurilor. Limba oficială a statutului este limba română, prin urmare, oriunde publicul mare este pus în contact cu o manifestare de ordin general se cere neapărat prezența limbei române. Firmele prăvăliilor se adresează în mod egal atât românilor cât și ungurilor și sașilor, cari trăiesc în România, precum se adresează tuturor streinilor în trecere numai pe aici. E logic deci ca aceste firme să nu excludă tocmai limba majorității etnice și e logic ca tocmai limba acestei majorități — pe care toți câți trăiesc aici trebuie să o știe — să fie singura care să serviască pentru orientarea tuturor, atât în ceeace privește natura îndeletnicirilor particulare cât și în ceeace privește nomenclatura străzilor și a localităților.

Orice ambiguitate pe această chestiune nu poate decât mări confuzia și deservi publicul.

Dar mai este și un motiv de drept internațional care se opune pretenției minoritarilor de a egaliza limba maghiară și germană cu limba română în relațiunile de ordin public. Atât limba maghiară cât și limba germană este limba oficială a câte unui stat național european. Putem admite noi ca stat național, ca alături de limba oficială românească să figureze, cu drepturi egale, limba oficială a altor state naționale din Europa? Desigur că nu, și nimenia nu ne poate sili să o facem. Limba maghiară este limbă oficială în Ungaria, limba germană este limbă oficială în Germania, în România ele nu pot fi decât limbi *străine*, tocmai pentru acest motiv.

Minoritarii din România cari vorbesc o limbă străină, liberi sunt să o practice în relațiile dintre dânșii. Ei nu trebuie să uite însă că sunt cetățeni români, și că în relațiile cu ceilalți cetățeni și cu statul trebuie să facă loc singurei limbi naționale din România, limba românească. Cu atât mai mult, când este vorba de firmele unui oraș, cari dau caracteristica orașului, statul național are dreptul să-și impună prerogativele.

Credem că hotărârea consiliului comunal de la Brașov, îndrăzneață prin caracterul ei și dăunătoare prin conținutul ei, va fi imediat anulată, Statul trebuie să [illegible] sale suverane și mai cu seamă, trebuie, prin măsuri categorice, să taie pofta tuturor de a-i-se ataca suveranitatea în viitor. Legea maximului taxelor comunale trebuie să se aplice riguros și la Brașov și la Sibiu și aiurea unde minoritarii n'au înțeles încă obligațiunile pe cari le au față de Țara în care trăiesc.

d. c.

Libertățile (?) publice în Torontal

—■—

Iarăși silnicii sârbești împotriva Românilor

Un exemplu de cum înțeleg sârbii să se poarte cu minoritățile, ni-l dă următorul caz, povestit de „Graiul Românesc:

„Societatea de lectură și cântare din Seleuș s'a pregătit de mult timp, ca la Rușalii când se serbează hramul bisericii, se aranjeze o serată culturală, cu cântare, teatru și dans, dar primpretorele Alibunarului cu toate că societatea își are statutele ei aprobate de Ministeriul din Belgrad, nu a voit să îngădue ținerea acestei petreceri. Noi ne-am adresat Ministrului de interne, cerându-i intervenția."

Sârbii nu pregetă să opriască nici serbările înofensive cu caracter cultural-religios ale Românilor. Ce trebuie să fie când este vorba de manifestații politice?

Anchetele „Infrățirii" în chestia minorităților

Interview cu dl dr. Gyárfás E.

Cine a fost în trecut dl Gyárfás? — „Înțelegerea româno-maghiară este o necesitate vitală." — Dl Gyárfás despre Ardeal. — Cum a procedat Consiliul Dirigent și guvernul averescan față de Unguri. — Tratativele dlui Gyárfás și ale dlui Jakabffy cu dl ministru Tătărăscu. — Pentru ce au eșuat tratativele cu dl Jakabffy. — „Stângă" și „dreapta" partidului maghiar. — Iredentismul maghiar.

„Suntem gata să fim spre ajutorul acelora cari dețin puterea" — spune dl Gyárfás

Dr Gyárfás Elemér este unul dintre puținii Unguri „corbi albi" cărora le datorăm toată stima pentru activitatea lor din trecut. Nu este în putința noastră de a ne ocupa aici de toată această activitate, dar pentru ilustrarea ei vom cita următorul pasaj dintr'un articol publicat la 1903 în ziarul „Alkotmany" în care dsa a avut nobilul curaj să spună că

....„noi Ungurii trebue să recunoaștem că poporul român din Ungaria a fost silit să stea în totdeauna pe planul al doilea. Ei nu au fost considerați ca adevărați cetățeni ai acestei țări, ci numai ca venetici cărora nu a fost o datorie onorată. S'ar putea aproape spune că în Ardeal iobagii au fost **numai** Românii. Marea mulțime a maghiarilor a aparținut claselor nobile, Săcui și Sașii au fost totdeauna liberi. Ori unde priveau Românii, ei nu vedem decât oprimarea rassei lor și că Maghiarii îi domină. De altă parte Românii au fost aproape, aproape cu toții iobagi. Această situație a apăsat greu asupra sufletelor lor.

Sărmanul țăran român nu a avut parte decât de dispreț, silnicie și tiranie din partea domnilor. Astfel este explicabil că Românii au primit cu neîncredere tot ce venia de la Unguri".

Simțul de dreptate și dragostea față de cei asupriți d. Gyárfás și le-a însușite încă în tinerețe, petrecând doi ani în familia P. S. S. Metropolitului primat de astăzi. Miron Christea.

A studiat la Universitățile din Cluț, Budapesta și la Sorbona, distingându-se prin mai multe lucrări în franțuzește. Teza de doctorat i-a fost „Autonomia românilor greco-catolici", o lucrare de mare importanță. La 1917 este numit pretor al județului [illegible] frumoasă față de Români. Dudă prăbușirea monarhiei, în timpul revoluției a fost ales ca președinte al Sfatului județean, în care calitate a avut aceiași atitudine demnă de toată lauda.

Astăzi desvoltă o activitate mai mult economică. D. Gyárfás este azi director de bancă președintele „Sindicatului Băncilor Araelene" și membru în comitetul executiv al Partidului maghiar. A tratat în nenumărate rânduri în chestiunile minoritare cu membrii guvernului Vaida, Averescu și Brătienu.

Declarațiile dlui Gyárfás Elemér

Înțelegerea româno-maghiară

„Credeți posibilă — am întrebat noi — o înțelegere absolut sinceră între Români și Unguri?"

— **„Această înțelegere — a răspuns d. Gyárfás — este nu numai posibilă, ci de o necesitate vitală, chiar inevitabilă.**

Această credință a mea o propăvăduesc de mai mult de 20 de ani. In cartea mea care a apărut acum un an, intitulată „Probleme ardelenești" am adunat la un loc manifestările cele mai caracteristice ale acestei activități de 20 de ani, călăuzită de același crez.

Chiar pe vremea când mă aflam pe băncile școlii am îndrăznit să public că între noi nu exista deosebiri de interese, ci numai înțelegeri greșite și tot ce socoteam că sunt între noi ură, nu sunt altceva decât o patimă aţâţată în mod artificial, ce ne deservește interesele amândurora.

Sunt fanatic în această convingere a mea și văzând valurile umflate ale primejdiilor ce amenință de opotrivă ambele popoare, aș vrea să avertisez ambele părți, cu îngrijorarea cârmaciului ce cunoaște marea, cât de mare nevoie avem pentru a ne înțelege reciproc. Ne ruinăm: alergăm în pierzanie a sigură, dacă ne vom mai împiedeca în desvoltarea liberă a forțelor noastre, pentrucă slăbirea unuia înseamnă și pentru celălalt o scădere a energiilor.

Adevărul a putut fi ascuns până acum de blăstămatele influențe din afară, de visurile imperialiste, de deosebirile de clase, de urile de rasă de o politică condusă în mod nenorocit și de alte greutăți și piedeci de acest fel. Există însă faze în viața popoarelor când adevărurile isbucnesc cu o forță elementară și toată lumea începe să vadă clar, ca și cum i-ar fi căzut un văl de pe ochi.

Spre această clarificare trebue să se străduiască și Românii și Ungurii.

Este trist însă că până la venirea ei ne facem pagube imense pe cari mai târziu, dacă s'ar mai putea, le-am repara cu inima îndurerată. Prejudecata, ura și dorul de câștig ce se hrănesc din ele mai fac și azi orgii. Cele mai multe pagube le fac cei ce încearcă — contra unei remunerații potrivite — să-și vândă nația puterii. Scârboasa activitate a acestora îndepărtează posibilitatea unei înțelegeri sincere în mai mare măsură decât instigațiile cele mai pline de ură. **Nu exsistă deci deosebiri reale între noi, ci, din contră, o unitate perfectă de interese".**

„Unii unguri însă — am replicat noi — pun chestiunea aparținerii Ardealului la Ungaria sau la România. In această privință nu există oare o deosebire reală de interese?"

— Nu, și de ormie de ori nu, — a răspuns dl Gyárfás. Tocmai aici este marea greșală cardinală. Pentrucă, dincolo de tratatele de pace, peste uniuni și fapte de arme, Ardealul în primul rând este al lui însuși și este tot atât de puțin, sau tot atât numai la aparență al României, cât de puțin și numai la aparență a fost mai înainte, timp de un jumătate de secol al Ungariei — și înainte cu un secol și jumătate al austriacilor, sau și mai înainte, al Turcilor. Cu toată domnia acestora, Ardealul și-a putut păstra individualitatea proprie.

Austriacii au „unificat" Ardealul cu monarhia, lărgindu-și astfel domnia. Un sfert de secol (1690—1713) au răușit să răstoarne totul cu capul în jos. Cercând să creieze o dominație germană și catolică, au voit să întrebuințeze spre acest scop pe Sașii și catolicii din Ardeal. La 1713 însă ei au trebuit să revină la vechea bază ardelenească. Tocmai guvernatorul sas, baronul Bruckenthal, a avut înțelepciunea de a readuce la vechea matcă viața politică din Ardeal, ferindu-se a răsturna echilibrul ei. Germanizarea Ardealului a fost încercată și între 1849—1866, însă cu același insucces.

Alcătuirile și dispozițiile cari au cadrat cu spiritul Areealului au fost asimilate și s'au dovedit trainice. Unde sunt însă semnele

(*Urmare pe Pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

exterioare ale apusei dominaţii austriace care a văpsit în galben şi negru totul şi a zugrăvit pretutindenea vulturul cu două capete şi a ridicat în pieţele tuturor oraşelor ardelene statuie sfântului Ioan de Nepomuk? Coloarea galben-neagra şi vulturul cu două capete sunt şterse, numai statuiele sfântului Nepomuk sunt mai durabile şi ele însă, meditează cu capul abătut asupra sorţii schimbătoare.

Ardealul e al lui însuşi şi nu poate trăi decât pentru sine, şi nu poate crea şi lupta decât pentru sine. Pietrele indicătoare de pe drumurile de ţară pot fi vopsite, pe firme poate să se scrie orice, pe capul funcţionarului de căile ferate poţi îndesa orice chipiu.

Ceeace nu se poate, este a urni viaţa Ardealului din propria sa osie. Cei ce au încercat-o şi vor încerca-o, au nenorocit şi vor nenoroci, cel mult, Ardealul.

Ardealul numai pentru aceia a fost şi va fi un sprijin valoros, comoară inepuizabilă şi isvor de energii, cari au ştiut şi vor şti înţelege pereonalitatea, sufletul independent şi năzuinţele lui providenţiale“.

Politica minoritară a României

„*Care a fost activitatea dv. după unire? — am întrebat noi.* — „*Am încercat o înţelegere cu orice prilej. Domnii dela Consiliul Dirigent însă au crezut că problema minorităţii din Ardeal este resolvită prin subvenţionarea ziarului „Új Világ“ şi prin deputăţia domnilor Ürmösi, Maurer Béla şi Truppel Győző şi, orice jertfă în plus este de prisos.*

Nici averescanii n'au văzut chestiunea destul de clar. Dl Goga, fără îndoială, a arătat multă înţelegere şi ne-a sprijinit în mod real, mai ales în chestiuni centrale. Insă, nici averescanii n'au îndrăznit să se atingă de miezul problemei. Au făcut experienţe cu oameni ca dd. Szabó Gábor şi Morvai Endre cari au fost, ce e drept, tipuri mai desvoltate decât Dinosaurii epocei anteriori, dar la fel cu înaintaşii şi urmaşii lor, n'au fost potriviţi decât pentru împiedecarea unei acţiunei serioase a partizanilor sinceri ai înţelegerii.

Când au venit liberalii la putere am candidat în trei cercuri pentru a spune la Cameră ceiace cred şi mărturisesc în interesul popoarelor române şi maghiare. In aceste cercuri însă au „devenit“ deputaţi dd. Stefan Bogdan, Iteanu şi Ernyei Árpád deşi eu am dovedit cu acte condiţiile atât active cât şi pasive ale electibilităţii mele. In cursul acestui trist spectacol am spus dlui Stefan Bogdan că d-sa păcătuieşte contra propriului său neam când mă tratează astfel pe mine, care am fost în totdeauna prietenul românilor, nu numai cu vorbe ci cu fapte. Nu numai astăzi, când acest lucru e rentabil, ci şi când aveam în mână puterea şi când atitudinea prietenoasă faţă de români nu era populară.

Dacă guvernul liberal n'ar fi comis la alegeri aceste „grave greşeli“ — cuvintele sunt ale dlui ministru Tătărăscu — astăzi am avea altă situaţie“.

Tratativele dlui ministru Tătărăscu

„Ce puteţi spune despre convorbirile dvoastră cu dl ministru Tătărăscu“.

— „Pe dl ministru Tătărăscu l'am cunoscut cu prilejul primei sale veniri la Cluj, în casa dlui General Petala. Am văzut că dsa este un bărbat de mare „envergură“, de cultură europeană, cu concepţii, — deci putem spera că ne va înţelege. Este neîndoelnic că dsa se străduieşte pentru această înţelegere cu multă bunăvoinţă şi tragere de inimă.

De atunci până azi am avut în repetate rânduri prilejui de a trata cu dl ministru în chestiuni importante bisericeşti şi economice. Am spus pe larg punctul d-sale de vedere, cerându-mi părerea asupra multor lucruri. In cursul acestor convorbiri n'am ajuns însă la rezultate concrete, cari ar trebui date publicităţii, sau pe cari aşi avea datoria de a le comunica partidului meu.

In acest timp prietenul meu Jakabffy, fără de ştirea mea prealabilă, a iniţiat la Lugoj tratative cu dl ministru Tătărăscu. In luna trecută aflându-mă în chestiuni bisericeşti la Cluj, am auzit de tratativele lui Jakabffy, şi tot la Cluj am primit invitaţia dlui ministru Tătărăscu. In cursul audienţei, dl ministru Tătărăscu mi-a comunicat tratativele cu dl Jakabffy, precum şi dorinţele dsale referitoare la reorganizarea Partidului maghiar, expunându-şi pe larg punctul de vedere principial asupra acestor chestiuni.

Convorbirea a durat mai mult de o oară şi înainte de a termina, dl ministru a chemat înlăuntru pe dl Iakabffy, care se afla în odaia de alături, discutând chestiunea şi cu d-sa. Dl ministru s'a despărţit de noi cu promisiunea că ceiace ne-a spus verbal, ne va da mâine şi în scris.

După ce am plecat, dl Jakabffy mi-a comunicat intenţia dsale de a publica în gazete esenţialul tratativelor şi declaraţia dlui ministru, în scopul orientării publicului. Am încercat să'i feresc de acest pas, fiindă-i vedeam înainte consecinţele păgubitoare. El credea că prin discuţia în presă ce ar fi urmat publicări, ideile se vor cristaliza. Asta e posibil şi verosimil, însă eu ştiam bine că publicarea ideii acestei înţelegeri nepregătite prealabil, cu condiţiile ei cele mai grele: — dorinţa ca unii membrii din conducere să plece — va trezi un curent potrivnic care va putea compromite însăşi ideia înţelegerii.

Dl Jakabffy nu m'a ascultat şi asta a fost cauza principală pentru care acţiunea lui n'a dus acuma la rezultat. In viaţa mea am dus la îndeplinire multe înţelegeri şi învoieli şi astfel ştiu mijlocitorul trebue să fie primjudecător. Condiţiile uneia din părţi numai atunci e bine să se comunice ceialalte părţi, dacă eu însumi le consider, obiectiv, acceptabile. Până când punctele de vedere ale părţilor sunt atât de îndepărtate, încât nici însuşi mijlocitorul obiectiv nu consideră condiţiile acceptabile, comunicarea lor celelalte părţi este absolut fără nici un folos. In acest stadiu, amestecarea opiniei publice nu poate provoca decât o manifestare furtunoasă a pasiunilor. Acestea sunt cele întâmplate cu dl Jakabffy şi acţiunea lui.

„Stânga“ şi „dreapta“ partidului maghiar

„Este potrivită oare constatarea dlui Paál Árpád — am întrebat noi — că majoritatea conducerii Partidului maghiar se orientează după consideraţii confesionale?“

— „Este un fapt, — a răspuns dl Gyárfás — că grupul al cărui cap este dl Paál şi pe care l'am putea numi „de stânga“. democrat, progresist, octobrist sau radical, stă pe altă concepţie decât cei cari influinţează în mod hotărâtor directivele Partidului maghiar.

Dl Paál Árpád şi tovarăşi săi stau pe o bază mai largă, mai universală şi dintr'un anumit punct de vedere, de-a dreptul internaţională care, înlăuntru, manifestă tendinţe de laicizare.

Grupul numit de dl Paál „al politicei confesionale“ este reprezintat de dl Ugron şi Grandpierre, iar polurile extreme îi sunt dd Bernády şi Sándor József.

In cea ce mă priveşte pe mine, eu n'aşi putea primi de la amicul Paál Árpád adjectivul de „politician confesionalist“. Când este vorba de interesele Bisericii mele, eu într'adevăr nu sunt dispus să le subordonez unor consideraţii şoviniste.

Este, însă, o convingere a mea că înţelepciunea, bunul simţ şi cucernicia opresc să amestecăm în politică puncturi de vedere religioase şi bisericeşti, Eu şi cei ...ce, ail aceleasi convingeri facem politica din interes confesional, şi nimeni din noi nu vrea validitarea imperialismului confesional pe teren politic“,

Iredentismul pasiv şi activ

— „Ce părere aveţi despre iredentismul activ şi pasiv?“

— „Iredentism nu există şi nici nu va exista, dacă nu va fi creat în mod artificial. **Aşa zişii iredentişti activi sunt sau excroci, sau victimele aventurierilor.** Nici un Ungur din Ardeal nu va da mână de ajutor unor asemenea acţiuni. Asemenea stupidităţi, după cum ştim bine cu toţii, ne-ar îngreuna situaţia.

Dacă sub iredentism pasiv înţelegeţi că Ungurii ardeleni se retrag dela viaţa publică, formulaţi contra lor o învinuire cât se poate de nedreaptă. Noi nu vrem să ne retragem. Vrem să contribuim cu ştiinţa, energia, şi experienţele noastre şi să fim în ajutorul acelora cari deţin azi puterea, pentru a ne crea împreună pe acest pământ un viitor mai frumos, fericit şi mai bun.

Dar, daţi-ne voe să întrebăm: unde, când, pe ce teren ai vieţii publice ni se încredinţează nouă roluri active spre a ne validita capacităţile? La Cameră, pe locul deputaţilor noştri condamnaţi la muţenie şed dnii Bogdan şi Iteanu. N'avem autonomie judeţeană şi orăşenească unde am putea vorbi.

Dacă conducătorii poporului român vreau să luăm parte în viaţa publică — şi trebue să o dorească aceasta, deoarece am şi vor avea nevoe de noi — atunci să ne facă posibilă aceasta participare care numai de ei atârnă. Noi suntem gata oricând a ne ocupa locurile ce ni se cuvin în viaţa publică“.

C. I, C.

Băile Borsec

Saison 1 Iulie — 15 Septembrie.

Băi de acidcarbonic-calde şi reci şi de nămol. Restaurant de primul rang sub conducerea fraţilor Breiner din Cluj, hoteluri şi vile cu tot confortul, lumină electrică, preţuri maximale.

Gara: Topliţa-Română.

Autobuse si trasuri la toate trenurile. 3599

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Aspecte ale Rusiei Sovietice

FUGA PE LOC

de G. M. Ivanov

Cu venirea primăverii, lucrurile în Rusia Sovietică s'au schimbat. „Imbolnăvirile“ au încetat. Comitetul Central al partidului comunist dădea ordin ca cineva să se „îmbolnăvească“ — şi am văzut toată iarna, cum se îmbolnăviseră rând pe rând: Trotchi, după aceia Camenev-Rosenfeld, secretarul comitetului executiv al partidului. Veni rândul şi lui Ricov. Cine cunoaşte tactica celor ce formează Comitetul Central, ştiu câtă noblete au manifestat ei. Dacă n'ar fi fost sistema „îmbolnăvirilor“ — trebuia să între în acţiune tov. Dzerdjinschi, preşedintele Comisiunii pentru nimicirea vrăjmaşilor dictaturii proletare. Şi atunci Comitetul Central ar fi rămas fără Trotchi, fără Camenev, fără colonelul Antonov. Sistema „îmbolnăvirilor“ s'a înlocuit imediat cu sistema „însănătoşirilor“. Din ordinul Comitetului Central toţi bolnavii — şi ei erau mulţi — s'au însănătoşit şi au reapărut la suprafaţa vieţii comuniste. Mai zgomotoasă decât a tuturor e reapariţia lui Trotchi. Se simţia lipsa lui.

Intr'adevăr, nu poate avea loc, de pildă, congresul al 13 al partidului comunist panrus fără Trotchi. El reprezintă o greutate, şi fiindcă împăcarea lui cu Comitetul Central al partidului, împotriva căruia se răzvrătise, e un fapt împlinit, Comitetul Central se va folosi de popularitatea lui printre comuniştii „leninişti“ pentru a avea majorităţi. Nu mai e ca mai nainte, când trăia Lenin. Atunci, formula era dată de el, rezoluţia era concepută tot de el, şi cine ar fi putut merge până la o ieşire făţisă împotriva lui? Urmaşii lui au moştenit dela el „duhul lui“, cum scriau ziarele sovietice, dar pentru această moştenire a „duhului“ partidul s'a împărţit în cinci grupări.

Cea mai puternică e a Comitetului Central, de aceea aici e Trotchi. Au survenit după aceea conflicte şi conferinţe. Când Rusia sovietică se ceartă pentru chestii de drept, de prestigiu diplomatic, de atingerea inviolabilităţii exteritoriale cu vre-un Stat, cum e de pildă întâmplarea cu scandalul dela Berlin, în totdeauna în Rusia trebue să fie cineva care să sune din arme, să bată o tinichea militaristă, şi să cutremure massele proletare cu vre-un discurs. Alte mijloace de intimidare, Sovietele n'au, dar nici nu prea au avut trebuinţă ştiind cât de uşor se intimidează Europa. Şi ca să o intimideze, ziarele Sovietice trâmbiţează discursurile lui Trotchi, meşter mare în asemenea lucruri, şi anunţă ravagiile ce le va face în lumea capitalistă „cercetaşii“ Internaţionalei a III.

De pildă, nu de mult, cu venirea primăverii şi „însănătoşirea“ lui Trotchi, la adunarea cursanţilor roşi — elevi ai şcolilor militare Sovietice — el s'a grăbit să ameninţe Europa.

„*Situaţia politică a Europei*, a rostit el acolo, *ne face să aşteptăm începerea revoluţiei în Răsărit şi în Europa. De oarece ca precedent inevitabil al ori cărei revoluţii e lupta civilă, guvernul sovietic s'a hotărît să ia o atitudine corespunzătoare acestei posibilităţi*“.

Minte tovarăşul Trotchi. Guvernul sovietic e într'o strasnică încurcătură. „Opoziţia muncitorească“ poate să-l trântească oricând. Armata roşie a devenit o armată naţională, rusă, şi după toate ştirile cele mai sigure, ea caută să scape poporul rus de scorpionii sovietici. Răscoalele în Ucraina şi în Belarusia nu încetează. Foametea în guberniile centrale nu e încă potolită şi fără ajutorul străinătăţii, această crampă a vieţii interne a Sovietelor, omoară orice energie vitală a Statului. Viaţa economică e un haos.

Toate încercările de a stabili un curs normal al nenumăratelor feluri de „semne sovietice“, de bani de argint, de aur, de hârtie mai bună sau mai proastă, sunt zădărnicite de către marele regulator al vieţii — mujicul producător de grâu, care nu cere „semne“ şi „hârtii“, ci maşini, sape, târnăcoape, linişte, siguranţă şi dreptate.

Dar lipsa de transporturi? Dar boalele? Dar epidemiile? Dar răscoalele din Turchestan? Dar îndârjirea Siberiei, care trimite „sol“ la Impăratul Soarelui, în Japonia, ca să vină să-i mântuie de scorpionii internaţionali? Dar, mai ales, grevele muncitoreşti? Şi strigătul de uuu! şi ooo! — un strigăt de care se cutremură pământul — a sute de milioane de oameni, cari nu mai vreau dragostea şi iubirea marxistă a lui Apfelbaum, şi a lui Bronştein, şi a lui Rosenfeld, şi a lui Radec-Sobelson, şi a tuturor haimanalelor internaţionaliste...

Toate aceste le ştie tov. Trotcki, le ştie Comitetul central, le ştie orice comunist. Şi ştiu că o să se ducă şi că „o să fie duşi“. Dar până atunci trebuie să se intimideze şi să se amăgească bătrâna Europă, bătrână şi bogată, — o dacă ar reuşi amorul de la Londa!

Acolo însă unde Trotcki spune adevărul e când vorbeşte de „lucrul“ lor, al comuniştilor ruşi, în străinătate. De pildă: „Guvernul sovietic“ a hotărât ca toate izbucnirile revoluţionare în străinătate — (iată de ce e îngrijorat guv. sovietic!) — să fie bine organizate, de oare ce în caz contrar lupta civilă ne-ar putea duce la alte rezultate de cât la acelea pe care le aşteptăm, luând forma unor răzvrătiri neregulate.“

Intr'adevăr răzvrătirile neregulate sunt foarte inutile. Şi guvernul sovietic, care în materie de răzvrătiri şi de răscoale e meşter neîntrecut, ia toate măsurile ca nu cumva lupta civilă în străinătate să dea greş, cum a dat greş în Bulgaria şi Germania, (căci aiurea, nici semn de răzvrătire şi de lupte civile). De aceia se convoacă şi al cincilea congres al Internaţionalei a III. Acolo doar nu se va discuta altceva decât, despre o nouă tactică de luptă în străinătate, despre o nouă metodă de organizare, de teoretică şi tehnică, a „nucleelor“ internaţionaliste. Se va face la urmă un prognostic: când anume se va arunca Europa în aer?

Se va juca deci şi acolo comedia care se joacă de şease ani. Iar în dosul acestui râs de paiaţe roşii, îşi va trăi adevărata tragedie poporul, de asupra căruia se face, din punct de vedere maxist, o jonglerie mişeleasca, iar din punct de vedere al durerilor reale: o strivire de torace.

Din depărtare însă, toată zbaterea aceasta a legiunilor comuniste, inutilă, inutilă din mii şi mii de consideraţii, apare ca o frământare a pământului, ca o fugă pe loc într'o zi de straşnică arşiţă.

G. M. Ivanov.

Anchetele noastre.

Baia-Mare

Cum au fost ungurizat oraşul şi desnaţionalizaţi Românii din Baia-Mare. — Slăbiciunile din trecut ale intelectualilor din Baia-Mare. — Vitregia împrejurărilor i-au făcut unguri. — Situaţia de azi a oraşului. — Ce măsuri trebue să se ia pentru reromânizarea oraşului. — Schimbarea funcţionarilor inferiori cari sunt unguri sau ungurizaţi. — Invazia evreilor trebuie oprită

Baia Mare, e un orăşel de provincie patriarhal şi liniştit, unde viaţa românească este la începutul palpitărilor ei.

Românismul acestui orăşel, care odinioară cu 50—60 de ani în urmă era, curat şi în continuă înflorire — a fost încetul cu încetul asfixiat de politica brutală şi cotropitoare a maghiarismului de pe vremuri. Unii prin corupţie, dar cei mai mulţi prin silnicie directă, sau prin forţa împrejurărilor în care erau puşi, au fost încetul cu încetul înghiţiţi de maghiarism. Nu exista nici o singură şcoală românească în Baia Mare, până la unire.

In toate şcolile, şi erau multe, existau pedepse contra elevilor care îndrăzneau să pronunţe un singur cuvânt românesc.

Tuturor librăriilor le era strict înterzis să aducă vre'o carte românească. Părinţii copiilor români erau forţaţi prin diferite sisteme de represiune să vorbească în casă numai ungureşte.

Toate acestea, repetate zeci de ani dearândul şi intensificate an de an pe de o parte, iar pe de altă parte situaţiile bune pe care le acordau guvernul dela Buda-Pesta românilor care-şi părăseau naţionalitatea şi simţământul naţional, au avut un tragic efect pentru românism. Aproape toată intelectualitatea Baiei-Mari îşi creştea copii în limba şi simţămintele ungureşti, şi ce este şi mai grav, în casele tuturor acestora, până mai anul trecut la toţi, se vorbea numai şi numai ungureşte. De remarcat faptul că Baia Mare se găseşte ca o insulă artificială în mijlocul unei regiuni curat româneşti.

In adevăr pe o rază de 80—100 de km. în jurul ei nu se găseşte nici un sat unguresc. Toate satele sunt româneşti. Ţăranii şi-au păstrat o limbă românească mai curata decât în multe părţi ale Ardealului şi conştiinţa naţionalităţei lor e mai puternică decât ori unde.

Şi aci se confirmă adevărul că de ţărănimea română din Ardeal greu de tot, s'a putut prinde desnaţionalizarea, fie prin corupţie, fie prin silnicie.

Despre mulţi dintre intelectualii ardeleni însă nu se poate spune acelaş lucru.

Situaţia de azi a oraşului Baia-Mare

Prima impresie pe care ţi-o face şi azi Baia-Mare este că te găseşti într'un oraş ungureşc-evreesc; nici un chelner din Baia-Mare nu ştie o boabă românească. Acelaş lucru îl vezi în toate prăvăliile, frizeriile, etc.

Inşişi ofiţerii de poliţie, dintre care doi sunt unguri de origină, nu vorbesc nici în relaţiunile lor oficiale decât ungureşte, şi pe lângă aceste, tolerează cu intenţie şi cu mulţumire sufletească, ca în toate părţile să se vorbească numai ungureşte.

Cu toate măsurile, şi mai ales cu toată activitatea aşa de patriotică a dlui Camil Pop, primarul oraşului, din cauza enormelor greutăţi cu care are de luptat, până astăzi nu s'a putut schimba nici aspectul unguresc al oraşului, şi nici obiceiul nefast înrădăcinat în mentalitatea intelectualilor localnici de a-şi creşte copiii în ungureşte şi de a vorbi în casă numai ungureşte.

Ce trebuie să se facă neapărat la Baia-Mare pentru românizarea oraşului

Principalul lucru este să se schimbe toţi funcţionarii inferiori începând cu cei de poliţie, şi continuând cu cei dela toate celelalte autorităţi de stat sau comunale.

Această pentru motivul, întâi că mulţi, foarte mulţi dintre ei, sunt unguri sau ungurizaţi, şi în al doilea rând pentru că majoritatea lor fiind localnici au fost născuţi şi crescuţi în mentalitatea pe care am descris'o mai sus şi care numai românească nu-i.

Energicul primar al oraşului dl C. Pop a curăţit pe mulţi dintre aceşti funcţionari străini, sau înstrăinaţi, dar nu mai poate merge mai departe, pentru că nu i se dă alţii în schimb.

Lipsa totală a armatei în Baia Mare

De trei ani de zile oraşul Baia Mare n'are nici o companie de soldaţi români în garnizoana sa.

Acum trei ani a fost un batalion de cavalerie, dar a fost mutat.

Atât în interesul siguranţei oraşului — care repetăm este ungurizat — cât şi în interesul mare al românizărei lui este absolută nevoie ca Ministerul de războiu să trimeată să se stabilească la Baia Mare cel puţin un regiment de infanterie.

Local este, iar posibilitatea de aprovizionare este mai prielnică decât oriunde.

Astăzi Baia Mare n'are ca organe de păstrare a ordinei şi de executare a legilor româneşti decât câţiva ofiţeri de poliţie unguri, sau ungurizaţi, şi un pluton de jandarmi.

Altă măsură care trebuie să se ia la Baia Mare

Autorităţile din Baia Mare trebuie neapărat să ia cele mai drastice măsuri pentru a interzice tuturor agenţilor de poliţie de a mai vorbi ungureşte, cel puţin în biurouri.

Azi în toată Baia Mare nu găseşti un chelner care să ştie românește. Primăria locală să nu mai admită stabilirea în Baia Mare a nici unui străin.

Din 2000 de evrei câţi sunt azi în Baia Mare care are a populaţie de 15.500 locuitori, 1600 s'au stabilit în acest oraş după 1915.

In numărul viitor vom continua publicarea rezultatelor anchetelor noastre la Baia Mare şi vom vorbi despre situaţia culturală şi economică a oraşului.

Alfio.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Presa maghiară

Viaţa culturală ungurească în America

Citim în ziarul „Ujság“:

„Cu prilejul jubileului de 25 de ani al ziarului maghiar din America „Magyar Népszava“, acesta a scos un număr de 112 pagini în care, între altele, se află statistica tuturor ziarelor şi revistelor ungureşti din noul continent.

Astfel, în America ar exista şapte cotidiane maghiare, 65 gazete săptămânale, 28 reviste literare şi ştiinţifice, 9 reviste umoristice, 39 reviste religioase şi 21 organe de propagandă socialistă şi comunistă.

Ziarul maghiar mai publică şi statistica societăţilor ungureşti americane — sociale, de binefacere, de înmormântare, etc. — în număr de 584.

Există în America 61 parohii ungureşti romano-catolice, 14 greco-catolice (Hajdudorog?! — N. R.), 91 reformate, 9 evangelice şi 5 evreo-maghiare.

Procesul emigranţilor unguri

Ziarele ungureşti scriu că marele proces al emigranţilor unguri în frunte cu sociologul Jászi Oszkár scriitorii Biró Lajos, Gábor Andor, politicianii Contele Károlyi Mihály, Linder Béla, Kunfi Zsigmond, Garbai Sándor, baronul Hatvani Lajos, etc. etc. se va judeca la Budapesta în luna Septemvrie.

Numărul total al emigranţilor al căror proces se va desbate la toamnă este de 37.

Intre ei se află şi gazetarii clujeni Győri Illés István şi Győri Ernő, precum şi individul [illegible] János şi Rados Mor.

Cărţile ungureşti nu se confiscă

Ziarul „Esti Lloyd publică un interview cu d. Riuleţ, şeful biroului de presă, care a declarat următoarele despre presupusele confiscări de cărţi ungureşti:

„Nu s'a confiscat nici o carte, nici măcar cele despre cari s'ar fi spus că sunt contra Statului. Dl ministru Tătărăscu are cea mai mare bunăvoinţă faţă de minorităţi şi acum câteva luni a hotărât să anuleze ordinul guvernului Averescu, care oprea sosirea în ţară a oricărei publicaţii maghiare.

Censura cărţilor funcţionează la Ministerul de Interne şi nimeni n'a avut până acum vre-o plângere contra felului cum funcţionează. Noi n'am pornit războiu contra culturii maghare. Cultura generală a umanităţii este compusă din culturile popoarelor în parte. In schimb pretindem ca librarii unguri să nu încerce ocolirea frauduloasă a censurei. Nici un Stat din Europa nu lasă să intre în ţară fără control, publicaţii străine. Bineînţeles, nici Ungaria, al cărei control este mult mai strict decât cel al nostru“.

Inscripţii naţionaliste pe ... clopote

Ziarul „Ellenzék“ ne aduce ştirea că binecunoscutul preot şovinist Trefan Leonard a sfinţit nouile clopote ale bisericii din Şimleul-Ciucului. Inscripţiile acestor clopote vorbesc despre *„ajutorarea şi apărarea (!) poporului secuiesc“* şi despre *„vremurile actuale de grea încercare pentru fiii Ardealului“*.

Ce va se zică aceste inscripţii o ştiu toţi, cei cari cunoaştem mentalitatea dlui Trefan şi şovinismul său.

Aristocraţia

Dl Dienes publică în ziarul „Keleti Ujság“ un articol plin cu subînţelesuri din care citâm următoarele:

„Aristocraţia a deţinut puterea timp de secole, a domnit şi a condus. Acest trecut secular n'a rămas fără consecinţă în urmaşii lor. Trecutul i-ar predestina şi pe ei pentru domnie.

Aceasta, şi numai aceasta, este în sângele lor şi aceasta, şi numai aceasta, este în nervii lor. Este o tragedie că n'au decât sânge şi nervi pentru a domni, dar nu şi capacitate şi putere. Aceasta însă nu-i împiedecă să se creadă cu toată sinceritatea apţi pentru conducere şi, pornind de la aceasta credinţă subiectivă, să pretindă puterea.

Au însă dreptate şi aceia cari, nerespectând acest sentiment al lor, apreciază nu aristocraţia de naştere, ci, în general, pe omul care prin însuşirile sale este predestinat pentru conducere.“

Sedinta Comisiunei administrative judetene

Starea sanitară a judeţului Cojocna. — Situaţia drumurilor şi a podurilor. — Activitatea şcolară în ultimele două luni

Eri la orele 11, sub preşidenţia dlui Septimiu Mureşanu prefectul judeţului, a avut loc şedinţa obişnuită a Comisiunei administrative judeţene.

După ce dl Oct. Simu, subprefectul judeţului, face un amănunţit şi interesant raport asupra activităţii administrative sub toate raporturile, la cuvântul dl Victor Pop, preşedintele sedriei orfanele judeţene şi arată situaţia acestei instituţiuni în ultimile două luni, plângându-se la sfârşitul raportului de administraţia financiară a jud. Cojocna, care cu toate cererile făcute nu liberează livretele de depuneri ale orfanilor, cari devenind majori au dreptul să-şi ridice economiile plasate.

[illegible] că va interveni personal pentru ca această stare de lucruri să înceteze.

Dl dr. Başiota, medicul primar al judeţului, arată apoi că situaţia sanitară din judeţ s'a îmbunătăţit simţitor, ne mai existând decât câteva cazuri izolate de pojar în plasa Centrală.

Dl prefect arată odată cu aceasta că cu ocazia inspecţiilor făcute prin judeţ în timpul din urmă, a găsit mai multe cârciume într'o complectă stare de murdărie şi atrage atenţiunea primului medic să dea ordine subalternilor săi spre a se îndrepta această situaţie, mai ales că acum, în timpul verii, cârciumele pot deveni focare de infecţie, cum de altfel au fost cele 21 de cârciume, pe care dsa s'a văzut nevoit să le închidă. *Tot dsa a propus să se aducă mulţumiri pe cale publică studenţilor în medicină, pentru munca desfăşurată în combaterea epidemiilor din judeţ, şi să fie rugaţi aceştia să continue opera începută.*

Dl revizor şcolar Basil Poruţ face deasemenea un clar raport de situaţia şcolilor din judeţ şi de activitatea desfăşurată până în prezent de către învăţătorime cu ocazia întrunirilor dela cercurile culturale ţinute, cum şi rezultatele frumoase la care s'a ajuns de comitetul scolar judeţean în ceace priveşte edificarea de şcoli primare, prin concursul deosebit al administraţiei judeţene de sub conducerea dlui Sept. Mureşianu.

Dsa mai arată apoi, spre surprinderea tuturor, că cu ocazia inspecţiilor făcute în această lună a găsit *mai multe şcoale confesionale închise, făcând examene contra ordinelor ministerului, fapte cât se poate de regretabile, care speră că pe viitor nu se vor repeta.*

Dl dr. Tofan, medicul primar veterinar al judeţului, raportează asupra stării animale, arătând că în anul acesta, epizotiile, chiar cele endemice, sunt într'o foarte mică proporţie.

Comunică apoi comisiunei administrative măsurile ce s'au luat de către comitetul organizator al expoziţiei regionale zootechnice care se va ţine la Cluj în toamna anului acesta.

Inginerul şef al judeţului dl Romul Pop, face o amănunţită expunere asupra stării drumurilor şi podurilor din judeţ şi arată că din lipsă de fonduri acestea nu vor putea fi reparate în anul acesta.

In acest scop propune să se Moşoiu, ministrul de lucrări publice, ca să aprobe suplimentul de buget ce se va înainta şi care se ridică la suma de 1.700.000 Lei.

Dl Oct. Simu, subprefectul judeţului, face propunerea care se primeşte în unanimitate, ca taxele de auto-camioane să fie mărite prin hotărârele reprezentanţelor comunale, pe motivul că aceste camioane ruinează şoselele şi podurile, iar garanţiile care se depuneau până acum, să nu mai fie cerute pe viitor.

Dl prof. Martinovici, directorul statisticei regionale propune ca referentul statistic al judeţului să fie primit în numărul referenţilor la comisiunea administrativă cu vot consultativ, după care şedinţa ia sfârşit la orele 2.

Subscrieri

pentru construcţii şcolare în jud. Cojocna

Frumosul gest al Reuniunei patronilor alimentari din Cluj

In urma apelului adresat de d. Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, tuturor asociaţiunilor comerciale şi industriale din Cluj, Reuniunea patronilor alimentari, în şedinţa sa de eri, a subscris peste 100.000 lei pentru sporirea fondului de clădiri şcolare în judeţul Cojocna. Gestul este foarte frumos şi merită toată lauda. Remarcăm printre subscriitorii cu sume mai mari pe dnii Petre Mihăileanu cu 20.000 lei, N. Friedman 10.000 lei şi mobilierul complect pentru o sală de învăţământ în valoare de 15.000 lei, Eugen Layda 15.000 lei, Csiszar 500 lei, Breinel 2000 lei.

Aşteptăm să vedem acelaş gest şi din partea celorlalte asociaţiuni industriale şi comerciale.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA“ PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

Un gest frumos

O donaţiune a restauratorilor din Cluj pentru edificarea de şcoli primare

Se ştie că în ultimul timp s'a început o întinsă propagandă printre toate asociaţiile economice şi industriale din Ardeal, pentru a contribui fiecare, în limita posibilităţilor, cu diferite sume la opera de consolidare şi înălţare culturală a ţării. Dl Sept. Mureşeanu, prefectul judeţului Cojocna, a cărui solicitudine şi râvnă pentru aducerea la îndeplinire a proectului emis de guvern relativ la construirea de şcoli primare în judeţul Cojocna este în deajuns cunoscută, a lansat un călduros apel pe lângă toate Corporaţiile industriale şi comerciale din localitate şi judeţ.

Ne-am aşteptat cu toţii, ca faţă de numărul mare al minoritarilor cari fac parte din aceste asociaţii, sumele ce s'ar putea colecta să fie prea mici sau cu totul neglijabile faţă de nevoile reale reclamate de edificări.

Ne vine însă la redacţie o informaţiune cât se poate de interesantă şi plină de înţeles.

Este vorba de subscripţia făcută pentru clădirea de şcoli primare pornită din iniţiativa dlui Fridman, proprietarul restaurantului şi hotelului New-York care pe lângă faptul că a subscris suma de 10.000 lei în acest scop, s'a obligat a înzestra cu tot mobilierul necesar, dela catedră până la ultimul cui, o clasă de şcoală. Este un gest care nu poate face decât cinste acestui comerciant, care înţelege ca pe lângă aportul pe care-l aduce pe tărâmul economic naţional, se contribue într'o largă măsură şi la prosperitatea noastră culturală. Gestul dlui Friedman a fost înţeles şi de alţi comercianţi din Cluj şi ne place ca în acest loc să-i menţionăm: dl Eugen Layda cofetar, a subscris suma de 15000 lei, dl Aurel Decei, restauratorul din gara Cluj, a cărui bunăvoinţă este cunoscută, a subscris suma de 10.000 lei, Nagy Miklos, proprietarul dela „Gambrinus“ lei 10.000, Hirsch et Comp dela Metropol lei 5000, Mihăileanu lei 20.000, pe lângă alţii a căror nume ne scapă, aşa că restauratorii din Cluj au subscris până 'n prezent aproape 100.000 lei. Suntem fericiţi că pe această cale să le aducem mulţumiri, dorind în acelaş timp ca gestul lor să fie urmat şi de alţi comercianţi şi industriaşi.

Crima de pe munetele Soci (Baia-Mare)

tâmplat alaltaeri pe munţele Soci, în apropierea satului Blidari. Patru lucrători din Frunza anume: Tulbera Ion, Mureşean Mihai, Holban Filip, şi Ioan Cici Roman veneau de la Negreşti, unde lucrau la exploatarea unei păduri. Câte şi patru îşi primise în acea seară plata, şi voioşi cum erau, nici nu se gândeau că moartea îi paşte la fiecare pas. Trecând prin pădure în vârful muntelui. Soci un glonţ de armă loveşte în inimă pe Tulbera Ioan, de 28 ani, omorându-l pe loc. Cât ai clipi din ochi al doilea glonţ îl ucide şi pe Mureşean Mihai de 26 ani.

Cici Roman, răuseşte să fugă. Holban însă rănit la mână, se prăvăleşte şi el la pământ, zăpăcit de cele văzute.

Nu peste mult timp din tufişul pădurii apare un individ înarmat cu o armă militărească. Văzând că Holban este viu l'a ameninţat cu moartea, dacă va spune cuiva cele ce s'a petrecut. Apoi a luat banii celor morţi, de la Tulbera 1300 lei, iar de la Mureşan 1100. Pe Holban l'a căutat prin buzunare, dar l'a ţi lăsat în pace.

După aceasta individul a dispărut.

După indicaţiile date de Holban poliţiei din Baia-Mare, aceasta a comunicat tuturor secţiilor de jandarmi să urmărească pe acest individ. Se crede că este un anume Moiş Dumitru dezertor din armată care zilele trecute a evadat din penitenciarul din Satu-Mare.

Din Satu Mare

In curând la Tribunalul din Satu-Mare se va judeca un interesant proces. Reclamanta este o fetişcană din Săcăşani, care a fost înşelată de către cismarul Carol Andreica din aceiaş comună cu 20.000 lei. La promisiunea lui Andreica, că o va lua de nevastă, aceasta i-a înmânat suma de mai sus, precum şi diferite obiecte. El însă având darul beţiei, de bucurie că îl iubeşte fata a intrat într'o cârciumă şi în alta unde a cheltuit mai toţi banii. Când s'a trezit şi-a dat seama de gravitatea faptei sale, de aceia s'a făcut nevăzut. Poliţia din Careii-Mari a dat însă peste el şi l-a înaintat parchetului.

Reclama este sufletul comerţului!

Indrumări bibliogracife

La biblioteca Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Bănat sau primit următoarele lucrări apărute în editura „Cartea Românească“ din Bucureşti:

„Amintiri dintr'un castel de la Nistru“ de prof. Reli Simeon — Preţul 25 lei.

„Banatu'i, fruncea!“ de dr. Gh. Gardea. — Preţul 18 lei.

Biblioteca Minerva:

Nr. 98 „Creditorii“ de Sacher Masoch. — Preţul 4 lei.

Nr. 171 „Vestitorul de Villiers de Lisle Adam. — Preţul 4 lei;

Nr. 210 „Surmenajul şi neurastenia“ de dr. Azigos; Nr. 232 „Mizeria unei copile“ de Maxim Gorki. — Preţul 4 lei.

Cunoştinţe folositoare, Seria B. Nr. 35. „Cum să ne îngrijim“ de dr. Ion Bordea. — Preţul 3 Lei.

„Harta generală ă României“, format mare pentru folosinţa instituţiilor publice şi a caselor comerciale. — Preţul 60 lei.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun piasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

„Corset Ideal“
Diplomată din Pairs,
Piaţa Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj,
Bucureşti,
Colţ cu Calea Dorobanţi.
3610
Se execută
Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

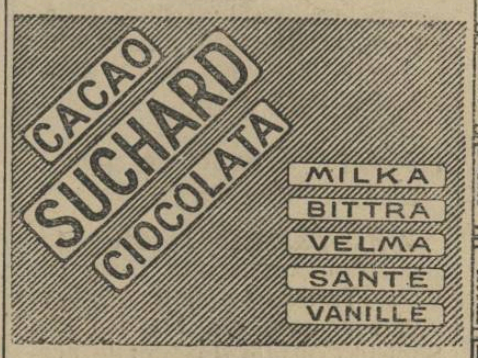

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunostinţa Grală, ca în 10 Iulie a. m. se va ţinea licitaţie publică la Serv. Tehnic Ing. din Strada Memorandului No. 1. pentru darea în întreprindere a lucrărilor de vopsit etc. la Institutul Ortopedic din localitate.

Ofertele se pot înainta până în ziua licitaţiei împreună cu garanţia de 4% din valoarea ofertei în efecte de Stat sau numerar.

Devizul şi informaţiunile necesare se pot primi la Serv. Technic.

Director Regional: Dr. Titu Ionescu — Şeful Serv. Tech. Inginer: Ivaşcu.

3609

No. 480—924. adm

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă publică, că dreptul de vamă a târgului de ţară Comunei Sânpetru de Câmpie, plasa Sărmaş, jud. Cojocna, ce se ţine în 10—15 Iulie a fiecărui an şi în baza decisiunei Min. Ind. şi Com. No. 34826 din 10 lunie 1924. E. formează proprietatea comunei noastre, — în ziua de 5. Iulie a. c. oarele 15 la primăria comunală se va înarânda prim licitaţiune publică pe timp de un an, adecă pe sezonul 10—15 Iunie a. c.

Preţul de strigare 4900 — Lei.

Vadiu 10%.

Condiţiunile de licitare se pot vedea în oarele oficioare în biroul notarial din loc.

Se notează, că teritorul târgului va fi împrădit de comună.

Sânpetru de Câmpie, la 15 Iunie, 1924.

Petre Naşca (ss), primar. — Vasile Mateiu (ss), notar cercual.

3608

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma:
5412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256
Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şiifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi
împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.
Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo
SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Bănat. Domnii membri admiși în ședința generală de la 31 Martie a. c. cari n'au răspuns încă la avizul de înștiințare al secretariatului, sunt avizați pe această cale că vor rămâne neînscriși dacă nu trimit taxa de înscriere și cotizațiile la zi.

— **Congresul invalizilor.** Asociația invalizilor de război, regionala Cluj, aduce la cunoștința invalizilor aparținători ei că Congresul general se va ține neapărat în ziua de 29 Iunie la București. Invalizii sânt rugați să participe în număr cât mai mare. Celor fără mijloace li se va plăti drumul și spesele de către societate. Plecarea în bloc va avea loc la 28 Iunie seara; cei ce doresc a merge la această dată sânt rugați să se înscrie până la 25 Iunie la biroul regionalei Cluj, Piața Cuza Vodă No. 6.

— **Școala Normală de fete din Cluj**, *va ține Serbarea de sfârșit de an, Duminecă 22 Iunie a. c. la ora 9 a. m., la ora 11 a. m. Se va ține adunarea generală a efortei școlare. Părinții și persoanele ce se interesează de școală sunt invitate să ia parte.*

— **Verificarea cazanelor.** Urmând ca verificările de cazane ca și controlul întreprinderilor din punct de vedere technic prevenirilor de accidente să fie executate de Ing. Inspectori technici ai Casei Centrale a Asig. Sociale din Ministerul Muncii, Coop. și Asigurărilor Sociale. Se înștiințează proprietarii de cazane cu aburi ca și patronii întreprinderilor industriale că Ministerul Muncii și-a trimis dalegați în Regiuni pentru executarea serviciului de Inspecțiuni și verificări. Toate cererile privitoare probelor de cazane din județ: Sălagiu, Bihor, Solnoc Dobâca, Bistrița-Năsăud, Cojocna și Turda-Arieș vor fi adresate Casei Cercuale pentru Asig. Sociale din Cluj, pentru Serv. Technic, iar pentru județele: Târnava-Mică, Mureș-Turda și Ciuc vor fi adresate Casei Cercuale pentru Asig. Soc. din Tg.-Mureș, Serv. Technic.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

Cură eftină, in contra reumatismului și ciuzului poți găsi în Pistyan. Deja pentru suma de 40 kc. găsim locuință bună cu intreținere. Pentru pacienți din Romînia-Mare prefuri favorabile. Desluşiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Strada Londrei No. 21. 3532-3

— **In atențiunea domnilor medici.** A apărut în editura „Ardealul" Cluj (Str. Memorandului 22), lucrarea dlui dr. Emil Țeposu, asistent la clinica chirurgicală din Cluj: *„Explorarea funcțiunii renale. Azotemia și Constanța Ambard în chirurgia urinară"*. (140 pagini). Se găsește de vânzare la toate librăriile principale și la editură.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

ORA 2 P. M.

Un mare uragan la Pașcani

Un tren de marfă aruncat de pe linie 6 morți și numeroși răniți.

Roman — Un adevărat uragan a avut în apropiere de Pașcani. Violența vântului a fost așa de mare încât un tren de marfă surprins pe linie a fost aruncat la o distanță de câțiva metri. Sunt șase morți și câțiva răniți din personalul de serviciu al trenului.

Pomenirea lui Aurel Mureșanu

Brașov, Mâne va avea loc la Capela din Cimitir un parastas pentru pomenirea lui Aurel Mureșanu, fostul director al Gazetei Transilvaniei. In afară de familie vor participa numeroși intelectuali din localitate.

De asemenea la Cluj se va oficia un parastas de către părintele protopop Elie Dăianu.

Sașii și fuziunea

Brașov. In cercurile politice săsești, ca și în presa săsească, se comentează cu mult interes fuziunea partidului național cu țărăniștii. Cercurile săsești văd în fuziune o concentrare a elementelor de stânga, care însă nu poate fi utilizată în actualele împrejurări fără ca opera de consolidare a țării, pusă pe drum bun de actualul guvern, să nu fie stânjenită.

Lumina electrică la Brașov

Brașov. — La primăria din localitate se continuă tratativele cu Soc. Electrica din Câmpina pentru introducerea luminei electrice în oraș. După planurile fixate se va furniza curent electric pe o întindere de 200 de kilometri.

Brașov. — Astănoapte s'au lipit pe toate zidurile orașului numeroase manifeste comuniste. Poliția a întreprins intinse cercetări pentru descoperirea autorilor. Manifestele sunt în limba română și maghiară.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

3520

3227 Rador 660

Berea URSUS deschisă

dela fabrica CZELL din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE ȘI PRECISE

Prin telefon dela corespondenții noștri

Circulația trenurilor pe linia Predeal

Brașov. — Din cauza apelor, aproape toate podurile dela Comarnic și Posada au fost deplasate. Circulația continuă a se face cu mari întârzieri. Se crede că mâine linia va fi restabilită complect.

Modificarea proectului de lege al generatoriilor de energie

București. — In discuția Camerei proectul de lege al generatoriilor de energie se crede că va suferi esențiale modificări. D. Tancred Constantinescu, ministrul industriei și comerțului, în urma consfătuirii avută cu specialiștii, va prezenta aceste modificări.

Urmărirea organizațiilor fasciste

Iași. — Primul procuror, însoțit de judecătorul de instrucție și de d. Botez, șeful brigăzei de siguranță din localitate, a făcut eri descinderi în mahalalele orașului, unde avea indicații că sunt sediile mai multor organizațiuni fasciste. Rezultatul acestor descinderi se ține în cel mai strict secret. Cercetările continuă.

Provocare la duel

Brașov. — In urma unui incident care a avut loc la comisia de rechiziții, d. căpitan Capricea, dela Consiliul de război, a trimis martori dlui Ioachim Ciurea, prefectul județului. Incidentul este viu comentat în publicul brașovean.

Potop de lăcuste

Sft.-Gheorghe. — In urma ploilor recente un adevărat potop de lăcuste s'a abătut asupra câmpurilor din secuime. Pe valea Mureșului deasemenea lăcustele fac mari ravagii. Sămănăturile sînt aproape pretutindenea compromise. Autoritățile agricole au început a lua măsuri.

Noui ploi torențiale

Brașov. — Din secuime și din jud. Făgăraș se anunță că noui ploi torențiale au umplut văile și părăiașele, cari amenință să se reverse.

Schimbul de deținuți politici cu Ungaria

Oradea-Mare. Eri a avut loc la gara Kerestes din Ungaria schimbul de deținuți politici cu Ungaria. Romănia a predat 11 deținuți și a primit în schimb 7 și anume: Elena Rusu, M. Ciocoban, Gr. Moldovan, Ludovic Rozi, Gavril Sabolski, Coloman Szabo și Emeric Schwartz.

Au asistat din partea autorităților noastre dnii, consul general Burileanu, Sildan, col. Protopopescu, Aurel Gussi, sub-inspector de siguranță, Em. Coșăreanu, directorul închisorilor din Oradea. In numele deținutilor unguri predați căpitanului Zagonv, deținutul Beles Elekes a mulțumit autorităților românești și în special dlui Coșăreanu pentru bunul tratament ce li s'a aplicat la noi.

Deținuții români din Ungaria povestesc lucruri dureroase despre răul tratament ce au avut a îndura în închisorile ungurești. Ei au fost ospătați în gara Episcopia Bihorului.

După declarația dlui Kristoffy, delegatul Ungariei la schimb, acesta este cel din urmă schimb de deținuți care se face în massă. Restul de deținuți se va face individual.

Radici a fost asasinat

București. După o telegramă din Viena cunoscutul om politic iugoslav, care a trecut de curând la comunism, a fost asasinat la Moscova. Amănunte lipsesc.

Criza guvernului Italian

București. Ultimele telegrame anunță că situația s'a agravat simțitor E vorba ca guvernul să-și dea demisia. In cazul când d. Mussolini va demisiona se va forma un guvern de coaliție cu Salandra și Orlando.

Arestarea asasinului lui Petcov

București. Din Sofia se anunță că asasinul lui Petcov, șeful partidului agrarian bulgar, a fost eri arestat.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

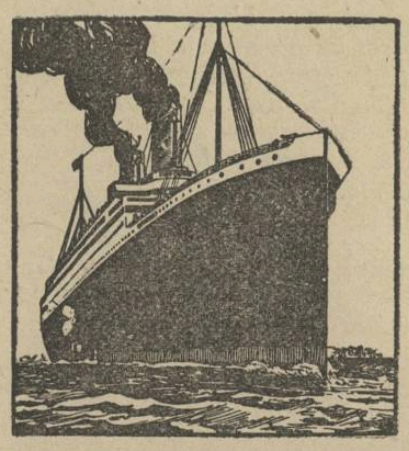

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara. Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 20 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Viaţa Parisiană „Zeul Norocului“

Mare dramă aristocrată din viaţa unui presupus bancher. In rolul principal fosta amantă a principelui moştenitor al Portugaliei frumoasa:

GABY DELYS

CINEMA URANIA

AUR

O mare dramă extrem de interesantă şi agitantă din viaţa socială în 7 acte. In rolul principal: *Claretta Rossay*

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald si obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima Pantofărie studenţească, unde se execută comenzi 3576 *de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete*

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

6 H.P. Lei 60.000

Motoare pentru treerat

14 H.P. Lei 79.000

Treerătoare Hofherr-Schrantz Viena

2747

Au sosit şi se află în deposit la

Emil Blaga Cluj,

Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. — Telefon 2-70.

Preţul şi deslusiri la cerere.

INDUSTRIAŞI MARI ŞI MICI!

Rezervaţi-vă imediat pentru

3605

TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ

Spaţiul neceser, şi frimeteţi fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:

CLUJ, Camera de Comerţ şi industrie.

„Rador“ No. 2113

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1108 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Sâmbătă 21 Iunie 1924.

Infrățirea

R CLUJ 1. 1037

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 21 JUN 924

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. D... D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Fuziunea se clati...

Cazul Stere după congresul tărăniștilor basarabeni

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist, încheiată așa cum s'a încheiat, este departe de a fi alcătuirea unui tot perfect armonic. Faptele o dovedesc în ciuda tuturor afirmațiunilor de fals entuziasm dintr'o parte și din alta. Cazul Stere nu s'a terminat cu demisia celor câțiva takiști izolați; el continuă a fi o piedecă serioasă armoniei în organizația noului partid național-țărănist. Aceasta s'a dovedit cu prilejul așa zisului partid țărănist din Basarabia.

In cursul ultimelor tratative dintre delegații partidului național și partidului țărănist, cei dintâi, pentru a evita o ruptură în massă din partea takiștilor, au căutat să scoată pe dl Stere din orice rol conducător, după îndelungate încercări nereușite de a determina o retragere definitivă a acestuia din viața politică. Modalitatea se pare că satisfăcea în egală măsură. Fuziunea s'a declarat încheiată în comitetele executive ale celor două partide, fără prezența d-lui Stere în comitetul provizoriu de conducere a noului partid rezultat din fuziune.

Liniștea a fost astfel pentru o clipă asigurată. Partidul național se credea pus la adăpost de ori ce atac pe chestiunea atitudinei d-lui Stere în timpul ocupației și, în acelaș timp, scutit de eventuala neplăcere a publicărei unor documente compromițătoare pentru o parte din actualii conducători ai partidului național. In acelaș timp, țărăniștii știau că îndepărtarea d-lui Stere este trecătoare și că, avându-se în vedere că organizațiile partidului din diferite regiuni au dreptul să se pronunțe în ultimă instanță asupra fuziunei, basarabenii vor impune pe dl Stere atunci, când partidul național nu va mai putea da îndărăt.

Operațiunea a reușit întocmai. In congresul partidului țărănist basarabean, orânduit cu intenție că se ține înaintea congresului general, fuziunea s'a discutat exclusiv în funcție de persoana dlui Stere. Opoziția făcută fuziunei de cei șase țărăniști basarabeni s'a născut din temerea că partidul țărănist va pierde din caracterul revoluționar pe care i l'a dat dl Stere. Dl Halippa a vorbit despre rolul covârșitor pe care l'a avut dl Stere la realizarea fuziunei, ca o garanție că temerile ridicate în congres nu pot fi întemeiate. Mai mult, pentru a dovedi că dl Stere nu poate să lipsească dela conducerea noului partid, dsa a demisionat din comitetul provizoriu, lăsând libertate congresului de a trimite în locul său pe dl Stere.

Dl Iacobescu, pledând deasemenea pentru fuziune, a mers mai departe, făcând afirmația, că în noul partid „elementele dispărute sau cari se vor dovedi că luptă contra *democrației* (?) vor fi ușor date la o parte", și e evident că în această afirmație se face aluzie la elementele de dreapta ale partidului național în frunte cu dl Maniu, și la takiști. Cine va face această operă de eliminare? Nu mai încape nici o îndoială că dl Stere.

„Aurora", după care urmărim desbaterile congresului țărănist basarabean, încheie făcând următoarele constatări:

„Din toate cuvântările ținute reiese clar că și Basarabenii sunt pentru o unire sinceră cu partidul național, dar cei mai mulți delegați au îndoeli în privința viitorului cu atât mai mult, cu cât au auzit că fruntașul basarabean Stere, a suferit jigniri în cursul tratativelor pentru fuziune.

Toți au cerut garanții în această privință, manifestând nețărmurită încredere în dl Stere și dorința ca dsa, făuritorul unirii partidului țărănesc cu cel național să fie la conducerea noului partid".

Precum vedem o întreagă manevră se face pentru pomparea dlui Stere la conducerea noului partid. Din moțiunea votată după terminarea discuțiilor, rezultă că țărăniștii basarabeni fac din cauza dlui Stere și a principiilor sale o chestiune esențială, care poate duce până la o separație a partidelor fuzionate în chiar momentul când fuziunea ar fi să capete consimțimântul fiecărui partid în parte.

Cum se va rezolva această stare de criză? rămâne de văzut cu prilejul congresului care se va ține la București. Un lucru este sigur, că fuziunea, chiar dacă se va face, începe sub auspiciile unei stări de spirit care nu poate garanta nici cuminția programului anunțat și nici echilibrul politic de care are nevoie în viitor orice partid de ordine și de guvărnământ.

A. R. G.

Al cui este Ardealul?

In interviewul pe care dl Elemer Gyarfas l'a dat ziarului nostru, a mărturisit între altele o convingere asupra căreia se cuvine să stăruim.

„Ardealul, a spus dsa, este în primul rând al lui însuși și este tot atât de puțin sau tot numai în aparență al României, cât de puțin sau tot numai în aparență a fost mai înainte, timp de o jumătate de secol al Ungariei".

Iată o afirmațiune pe care o respingem categoric fiindcă deopotrivă nu respectă nici trecutul istoric, nici realitățile. Ardealul este al nostru, al neamului românesc. Este al nostru pentrucă pe pământul acesta s'a desvoltat poporul românesc. Un trecut de aproape două mii de ani vorbește de stăpânirea noastră pe aceste plaiuri. In aparență al României? Dar Ardealul nu e al României numai în virtutea unui războiu victorios, el a fost al națiunei noastre în virtutea unui trecut întreg de lupte, de suferințe și de muncă. Stăpânirea românească asupra Ardealului nu se dorește unei împrejurări artificial create, nici unei victorii de o clipă; ea este rezultatul firesc al unei lupte seculare care deabia astăzi a cucerit izbânda.

Imprejurări vitrege și fatalități istorice au aruncat Ardealului în mâini străine. Aproape o mie de ani el a fost împiedecat în desvoltarea lui istorică. Dar caracterul românesc al acestui ținut s'a păstrat viu în ciuda alterațiunilor pe cari le-a suferit din pricina unor stăpâniri străine. Nici coloniștii germani, nici cei maghiari veniți pe acest pământ n'au putut să schimbe caracterul românesc al Ardealului. După aproape o mie de ani de stăpâniri străine, el a rămas totuși al nostru. Poporul românesc s'a plămădit pe acest pământ; el nu e venit de aiurea. Este de prisos să înșirăm aci toate dovezile istorice cari vorbesc de drepturile noastre asupra Ardealului. Este destulă dovadă că în ciuda asupririlor de tot felul pe care nouă veacuri el le-a suferit, națiunea românească este astăzi aci cea mai numeros reprezentată. Populația românească a Ardealului, ea singură se ridică la un număr cu mult superior numărului tuturor celorlalte naționalități la un loc. Din cinci milioane de locuitori peste trei milioane sunt români. Și atunci, cum se poate spune că Ardealului nu este al nostru?

In aparență el a fost în trecut al ungurilor, al austriacilor sau al turcilor, dar în realitate el a fost totdeauna numai al nostru. Conștiința că acest pământ a fost numai al nostru și nu poate să fie decât al nostru am păstrat-o neprihănită în ciuda aparențelor cari făceau din Ardeal pământ austriac sau maghiar.

Unirea Ardealului cu România mică este izbânda acestei seculare conștiințe naționale, care totdeauna a știut că suntem pe drept singurii stăpâni ai Ardealului.

Anchetele „Infrățirii" în chestia minorităților

Declarația dlui dr. Jakabffy E.

Chestiunea ședinței zădărnicite a comitetului executiv al partidului maghiar. — Dl Jakabffy despre ancheta „Infrățirii"

D. dr Jakabffy Elemér este unul din cei cinci vicepreședinți ai partidului maghiar. Subt Unguri a făcut parte din „partidul muncii" fiind unul din confidenții lui Tisza István. A fost prefect al județului Caraș-Severin, deputat în mai multe rânduri și, înainte de războiu, vicepreședintele Parlamentului unguresc.

A colaborat la revista politică a Contelui Tisza „Magyar Figyelö" activitate publicistică ce și-o continuă azi ca primredactor al revistei româno-maghiare „Magyar kisebbség" sau „Glasul Minorităților" din Lugoj.

D. Jakabffy Elemér, vicepreședinte al partidului maghiar, la cererea noastră a binevoit să ne trimită următoarea declarație în scris:

*

„După cele întâmplate la ședința comitetului executiv al partidului maghiar, cred că ar fi foarte greu a face declarații politice.

Când am vorbit pentru prima oară cu d. ministru Tătărăscu am simțit ca este o datorie a mea să încerc a contribui la înfăptuirea unei înțelegeri sincere. In cursul tratativelor am băgat de seamă că am luat asupra mea o sarcină foarte grea.

In fața partidului maghiar nu am putut adeveri cu nimic că bunăvoința ce ni s'a arătat și acceptarea începerii tratativelor ar fi adus și vre-un rezultat practic.

In schimb, în urma publicării declarației dlui ministru, că unii din conducerea partidului maghiar sunt o piedecă pentru împăciure, am putut fi atacat cu vehemență și, până la un anumit grad, cu justeță.

Cu toate acestea, comitetul executiv a trimis la București cinci membrii cari, fără întârziere, au luat contact cu d. ministru. Comitetul executiv n'a aflat în mod oficios ceia ce ei au făcut, pentrucă, subt control polițienesc nu s'a putut discuta nici chiar din considerație la persoana dlui ministru.

Eu cred că opinia publică românească va recunoaște că cei ce lucrează cu cea mai mare bună credință pentru înțelegere, în astfel de împrejurări, ajung într'o situație dificilă.

Astfel de resultate nu pot duce decât la subminarea autorității lor și la dezolare.

Acțiunea noastră însă a avut totuși un carecare rezultat. Faptul ca ziarul „Infrățirea" a simțit nevoia să facă pe conducătorii maghiari să se pronunțe, a adus cu siguranță foloase cauzei.

Cu un cuvânt, din cele întâmplate până acum am obținut totuși un rezultat: *ne-am cunoscut mai bine*".

C. I. C.

Ungurii despre Evreii ardeleni

Ce ne declară dl dr. Gyárfás Elemér. — Greșala sistemului de a-și face singur dreptate. — Ce spun Evreii ungurilor?

In urma abondenței de material a trebuit să amânăm pe ziua de astăzi prea interesantele declarații ale dlui Gyárfás Elemér referitoare la chestiunea evreilor din Ardeal, pe care dsa ni le-a făcut în cursul interviewului publicat în numărul de eri.

Intrebându-l ce păreri are asupra problemei evreiești în general și a celei din Ardeal, dsa a binevoit să ne răspundă:

— „Sunt creștin; creștin pozitiv și conștient. Credința mi-o iau în serios si încerc să trăiesc conform ei. Maestrul meu dumnezeiesc propovăduiește că „ce ție nu-ți place altuia nu face". Nici eu nu doresc Evreilor nimic ce m'ar durea, dacă s'ar întâmpla cu rassa mea, cu poporul meu, sau cu mine.

Intrucât Evreii suferă neajunsuri, eu îi compătimesc din inimă.

Pe cei păcătoși să-i pedepsească justiția.

Legi înțelepte și o administrație ireproșabilă trebue să ofere apărare contra influențelor păgubitoare ale unor grupuri sau clase sociale. Dacă acest procedeu nu se urmează ci grupurile intolerante voesc să „soluționeze" problema evreiască, făcându-și singure dreptate, atunci sau aceste grupuri n'au dreptate, sau organele statului nu funcționează după cum ar trebui".

Evreii ardeleni sunt Unguri?

„Aparțin evreii ardeleni minorității maghiare din România?" am întrebat.

„Subt imperiul unguresc Evreii

spuneau că ei nu's o rassă, ci numai religie, şi că ei sunt tot atât de maghiari ca şi noi, numai că în loc de reformaţi, catolici, etc, ei sunt maghiari de lege evreiască. După schimbarea imperiului s'a format „Alianţa naţională a Evreilor“ care propovăduește că Evreii nu's religie, ci rasă, ba chiar naţiune. O mare parte a evreimei s'a asociat lor. A pornit un curent care ar fi condus la clarificarea situaţiei, dacă nu s'ar fi amestecat guvernul, oprind pe Evrei de a se considera de naţionalitate maghiară. Astăzi mulţi din ei ne spun nouă că ei s'ar declara drept maghiari, dacă le-ar îngădui guvernul. Ce spun ei altora, noi nu ştim. E regretabil, că nu ştim ce ar spune ei, dacă s'ar putea declara liber. Ar fi foarte important de ştiut acest lucru atât pentru guvern cât şi pentru noi.

Noi, în tot cazul, considerăm drept maghiari pe toţi cei ce se declară pe faţă ca atare, şi sunt dispuşi să suporte consecinţele acestei calităţi“.

*

Aceste sunt declaraţiile dlui dr Gyárfás Elemér în chestiunea evreiască.

— Ca răspuns la toate acestea viitorul nostru interview va fi cel cu d. dr Maximilian Klein, preşedintele secţiei politice a „Alianţei Naţionale a Evreilor“ ardeleni.

C. I. C.

Presa maghiară

Elucubraţiile lui „Ujság“

„Bietul Scotus Viator — scrie ziarul „Ujság“ — a crezut într'adevăr, că autoritatea şi popularitatea lui se datoreşte faptului că a luminat cu facla ştiinţei barbarismul din vechea Ungarie. Intr'adevăr, întreaga lui activitate literară — nu mai vorbim de nepărtinire — nici odată nu s'a ridicat peste nivelul obicinuit al propagandelor şi agitaţiilor politice. Scotus Viator n'a ştiut aceasta, din contră, a crezut, că activitatea lui este conştiincioasă, de bună credinţă şi dreaptă.

Bineînţeles, nu l'au informat care a fost situaţia naţiunilor minoritare în Serbia, în România şi în alte părţi. Prietenii lui i-au oferit date asupra antreprenorilor de sclavi unguri, iar el, cercetându-i cu puţin simţ critic i-a adunat într'un buchet, prezintându-i astfel lumii: Iată, o bucată de Asie în mijlocul Europei — sau oprimarea minorităţilor în Ungaria!

Docilul savant n'a mai crezut de cuviinţă să întrebe şi pe maghiari. Prietenii lui sunt doar' gentlemani cari nu spun decât adevărul, iar spusele lor nu se cuvin să fie controlate“.

— Va să zică toate barbariile vechii Ungarii, sutele de Români întemniţaţi pentru crima de a lupta contra maghiarizării, gazetele noastre amendate cu sute mii de coroane pentru scrisul lor cinstit, acţiunea de nimicire politică şi economică contra neamului nostru — toate acestea sunt nişte pure invenţii scornite de prietenii — mai mult sau mai puţin gentlemani — ai „bietului“ şi „docilului“ „agitator politic“ Scotus Viator!

Cinismul confratelui cam întrece măsura! De aceia ne vom vedea siliţi în curând să reîncepem reproducerea articolelor din „Ujság“-ul din timpul vechii Ungarii, pentru a arăta ce atmosferă ne creia odinioară nouă Românilor inocentul ziar de astăzi.

<u>Cronica sportivă</u>

Footbal-Asociaţie

Mitteldeutscher Ballspielverband—Cluj: 2:0 (1:0)

Match internaţional. Arbitru: Dr. Morax

Intenţiunea lăudabilă a C. R. de a oferi publicului un program de înaltă valoare sportivă n'a fost apreciată şi de vremea capricioasă.

Odată cu intrarea oaspeţilor pe arenă a început o ploaie nemiloasă, pentruca să nu înceteze decât la signalul de fine al arbitrului. Arena transformată în mocirlă a răpit jocului frumuseţea savantă a combinaţiunilor şi a zădărnicit acţiunile strălucite din partea ambelor echipe. Terenul lunecos, mingea umedă şi grea au făcut să vedem greşind pe cei mai siguri jucători.

Cu toate acestea ansamblul german, mai rutinat şi oţelit în lupte internaţionale, ne-a oferit un joc omogen, ştiinţific, chibzuit în combinaţii la atac, prudent şi conştiincios în apărare. Pe lângă toată arta incontestabilă a oaspeţilor, aceştia au abuzat de gentileţea dlui dr Morar, ducând în joc şi o bună porţiune din forţa lor fizică. Din lupta aceasta inegală jucătorii noştri delicaţi s'au ales cu leziuni mai mici sau mai mari. Recunoaştem fără înconjur superioritatea echipei-oaspete, dar trebue să spunem că i-a favorizat şi norocul, căci altfel multe din situaţiile periculoase create de înaintarea clujană puteau fi transformate în goaluri.

Cea mai bună parte a echipei învingătoare este întreaga înaintare cu pasurile scurte şi uimitoare de precise, cu atacurile energice şi hotărîte. Apoi centrul, halful şi becii. Degajările sigure ale acestora au stârnit admiraţia publicului şi au ferit poarta germană de dezastru.

Vrednicul căpitan Guga a fost şi de data aceasta cel mai bun om de pe arenă şi aproape singurul adversar demn de nivelul oaspeţilor. Neavând însă partener, nici cele mai strălucite acţiuni individuale n,au putut aduce e galizarea. Inaintarea este prea moale şi greşeşte în situaţii sigure. Rakitovsky în centru strică totul. Giurgiu şi Bonciocat au avut acţiuni frumoase, dar şi momente enervante. Apărarea noastră relativ bine, odată resfirată odată concentrată, n'a lucrat sistematic şi cu cap, n'a ajutat linia de combatanţi, aceştia fiind nevoiţi să pescuiască singuri mingea din cercul puternic de atac al germanilor. Pasurile lungi au fost mai totdeauna prada halfilor adversari. Combinaţiile strălucite ale înaintaşilor Clujului au fost imediat recunoscute şi zădărnicite în faşă. Fazekas s'a produs cu câteva salvări, cari au deslegat uragane de ovaţiuni. El este cauza primului goal dar în acelaşi timp şi salvatorul unei situaţii foarte grele, care a fost cea mai frumoosă fază a întregului joc. Foarte brav Malnasy şi Schultz. Prost Braun. In poartă Lazar ne-a arătat câteva apărări cari îi predestinează pentru aleasa ţării. Goalurile primite n'au putut fi apărate.

Ceeace am putut învăţa dela germani este hotărârea, finesele inteligente urmărirea mingei până în poartă şi respectarea locului fixat fiecăruia.

Intâlnirea de revanşă fixată pentru Duminecă va determina definitiv raportul forţelor. Cu această ocaziune credem de a noastră datorie să învităm pe toţi acei cari iubesc sportul şi ştiu să aprecieze riscul bănesc luat de C. R. Să vie la această întrecere în număr cât mai mare căci numai astfel C. R. va putea faca faţă angajamentelor luate şi a angaja pe viitor întreceri şi cu alte echipe streine.

Cronicar

Ştiri din Oradea-Mare

Lupte atletice. La circul din localitate au avut loc mari lupte atletice internaţionale. Prima repriză între Danzig şi Viena a adus izbândă luptătorului vienez, cu toate acestea el a fost vehemeat huiduit de public fiindcă a întrebuinţat mijloace nepermise.

A doua repriză, între luptătorul român Georgescu şi sîrbul Milanovici, s'a remarcat prin eleganţă şi supleţă. După 20 minute lupta a rămas nedecisă. Ambii luptători au fost viu aplaudaţi.

A treia repriză, între şampionul lumei Zaia şi un luptător iugoslav, s'a terminat în 3 minute. Iugoslavul a fost pus la pământ la prima piruetă.

Examenele Academiei de drept. Seria III-a a anului I. a terminat examenele. Din 7 studenţi au trecut 3 D. N. Ionescu, institutor, a obţinut distincţie.

Pensionarea funcţionarilor. După un ordin al Ministerului de finanţe sosit la prefectură, autorităţile sunt invitate să aplice art. 22 din Statutul funcţionarilor, pentru funcţionarii deveniţi incapabili de muncă sau improprii. Pensionarea se face automat din oficiu, cu avizul Consiliului de disciplină şi al medicului.

Lucările parcului. Au început lucrările pentru amenajarea parcului din Piaţa Unirei. Scheletul pentru statuia echestră a M. S. Regelui este gata. Se crede până la sfârşitul lunei August toate lucrările se vor termina, când va avea loc înaugurarea statuiei şi a parcului.

Bătaie. In urma unei neînţelegeri cu caracter intim, o îndârjită bătaie s'a încins eri în gara locală între 2 studenţi şi un negustor evreu. Sărind un alt negustor în ajutorul celui atăcat, ambii au fost crunt bătuti. Aceştia s'au plâns comunităţei evreieşti din localitate, deşi nu este vorba de o agresiune antisemită.

Opera din Cluj va da luna Iulie 5 reprezentaţii în localilate, cu ansamblul operei maghiare. Consiliul orăşenesc a votat un ajutor de 20.000 lei pentru aceste reprezentaţii.

In chestia escursiei liceului din Deva

— O întâmpinare —

Domnule Director!

Cetind în numărul 1105 din 19 Iunie al preţiosului dvoastră ziar răspunsul dat gazetei „Brassói Lapok“ cu prilejul excursiei la Vidra de Sus a liceului real din Deva, Vă rog să binevoiţi a publica următoarele spre a clarifica On. public.

Liceul din Deva a proectat o excursiune la Turda—Câmpeni—Albac—Scărişoara şi Vidra de Sus. La această excursiune au luat parte 29 de elevi din clasele superioare şi 2 profesori. Ajungând în Vidra de Sus doi elevi şi anume Gál cl. VIII. şi Ligeti cl. VII. la arătarea de către unii elevii că aici e casa lui Iancu au răspuns râzând „minket nem érdekel“ (pe noi nu ne interesează) şi au făcut nişte gesturi din care s'a văzut că îşi bat joc de casa şi eroul nostru Avram Iancu.

Ceia ce e mai dureros e că cuvintele aceste a fost auzite de un nepot de al lui Iancu cari a făcut observaţii, că aşa Români sunt în cel mai Românesc judeţ? (Nu ştia că sunt străini). Raportându-se dlui prof. conducător Alexe Mănciulescu cazul lui Gal şi Lighetl, dlui, dupăce a ajuns în Deva a cercetat cauza şi dupăce s'a documentat că sunt vinovaţi au fost eliminaţi din toate şcoalele din România.

Aceasta a fost întreaga întâmplare.

Dacă erau aceşti doi elevi maghiari îşi meritau pedeapsa. Dar fiind că suut evrei ar fi trebuit să le fi dat o pedeapsă şi mai mare.

Cum? evreii să-şi bată joc de ce avem noi Românii mai scump? şi apoi tot ei să strige în gură mare că sunt [illegible]

Ei care trăiesc în ţara noastră mai fericiţi decât noi, care am făurit-o; ei cari o exploatează de toate bogăţiile ei în favorul lor şi în defavorul statului cutează să meargă cu impertinenţa până acolo încât să insulte pe eroul nostru naţional? Şi apoi tot ei fac gălăgie că li s'a făcut nedreptate?

Să ia aminte şi „Brassói Lapok“ şi toate minorităţile că dacă guvernul şi autorităţile româneşti se poartă prea uman cu ele — şi în special cu Evreii, nu o face din neştiinţă sau nepricepere, ci o face din sufletul bun şi cugetul curat care caracterizează pe Românii noştrii.

Dar dacă minorităţile şi în special Evreii îşi fac de cap abuzând de bunătatea noastră, să nu creadă că vor vedea vre-odată dintr'o Românie, o Rusie sau o Ungarie. Nu. Căci roata se întoarce şi dacă lucrurile merg tot aşa să nu se mire minorităţile că vor suferi şi ele numai pe jumătate cât am suferit noi sub jugul maghiar.

Şi acum onoare, onoratului corp profesoral dela Liceul „Decebal“ din Devă pentru lecţia cea dat-o celor mulţi din tagma lui Ligheti şi Gal prin eliminarea lor din toate şcoalele statului.

Deva, la 18 Iunie 1924.

„Parvus Grind“

Inscripţii

O procesiune religioasă. — Alaltăeri a defilat pe străzile Clujului o procesiune religioasă. In cadrul rigid şi laic al oraşului nostru, în indiferentismul şi blazarea comună, manifestaţia religioasă, cu toată sincera şi intensa ei emoţie, poate a apărut deplasată.

Totuşi avea o putere de sugestiune, de evocare, de redeşteptare a amintirilor, pentru acei cari le au.

Şi eu mi-am amintit, sub alba sugestie a procesiunei de alaltăeri, strecurată sfios, parcă ruşinată în faţa agresivului ateism al epocei, de atâtea vedenii mistice, din alte oraşe, din alte lumi, parcă de vis, parcă desprinse din miseluri ori din vitralii medievale.

Şi între toate mi-aduc aminte de o zi de primăvară, într'un vechiu, şi uitat burg gotic.

Lumina de aur surâdea pe coperişurile negre, pe turle şi cupole. Văzduhul era sonor de vibraţiile de argint ale sutelor de clopote... şi deodată, din bătrânul portal al catedralei a început să se desfăşure şirul alb al fecioarelor, purtând în mâini coşuleţele încărcate cu flori primăvăratice.

Erau blonde ca lumina de aur şi albe ca ziua, cu ochi şi flori albastre, — vedenii curate de primăvară.

Incadrate în roşul şi violetul marilor pontifi, înconjurate de fumul tămâii, acoperite de raze şi de solfegiile mistice ale rugăciunilor, treceau ca într'o fantasmagorie naivă şi primitivă, împrăştind pe stradă violete şi mărgăritare.

Erau sute de fete îmbrocate în alb, cu sufletul alb ca icoana Sfântei Fecioare Maria, care risipeau, printre sunetele de argint ale clopotelor, petalele imaculate.

Şi când procesiunea s'a stins, întreaga stradă tăcută era o grădină de flori — şi sufletul meu se preschim- [illegible] parfum trăiesc şi astăzi.

Diodor

Reprezentaţie de hipnotism

Duminecă la ora 9 seara va avea loc în sala Prefecturei experienţele cunoscutului hipnotist indus Dr. King şi ale mediului său Milly. Biletele sunt numerotate şi se găsesc de vânzare la librăria Friedman şi în seara reprezentaţiei la casa teatrului.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ. (Premieră. Reprezentaţie pentru tinerime şi copii cu preţuri de tot reduse. Va povesti dl Alexiu Benedek. Seria 437).

S'a deschis Gradina-Restaurant

ZONA

Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.

Aperitive! *Dimineaţa gustări!*

Rudolf Mosse 10

Universitatea din Cluj, Institutul „Pasteur“

No. 109—1924 Adm.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi că în ziua de 1 Iulie 1924 la ora 4 p. m. se va ţinea licitaţie publică pentru instalarea a lor 104 fereştri cu storuri (perdele).

Informaţiuni se dau zilnic între orele 4—6 p. m. Concurenţi vor avea în vedere art. 72—83 din legea contabilităţii publice şi condiţiunile Institutului Pasteur.

Profesor delegat **Dr. I. Moldovan.** 3611 Administrator **Vasile Botha**

Anchetele noastre.

Baia-Mare

Situaţia culturală a oraşului. — Ce şcoli sunt în Baia-Mare. — Corurile ţărăneşti. — Situaţia economică a oraşului. — Comerţul. — Specula comercianţilor evrei din Baia-Mare. — Instituţiile industriale şi bancare ale oraşului. — Rezultatele anchetei noastre

II.

Am arătat în numărul nostru de eri care a fost sub unguri şi care este astăzi situaţia românismului în Baia-Mare.

Astăzi vom publica câteva date asupra stărei culturale şi economice a acestui oraş.

Situaţia culturală a oraşului

Din acest punct de vedere Baia Mare a făcut admirabile progrese în ultimii 3—4 ani. Până la unire nu era în Baia-Mare nici o şcoală românească. Clădirile tuturor şcolilor din Baia Mare sunt proprietatea oraşului şi întreţinerea lor este trecută în bugetul oraşului.

In Baia Mare sunt: 6 şcoli primare, o şcoală civilă de fete, un liceu de băeţi, trei grădini de copii, o şcoală de ucenici industriali şi comerciali, o şcoală repetiţionară industrială, o şcoală de pictură şi o şcoală minieră. In afară de acestea mai sunt patru şcoli primare evreeşti şi 2 ungureşti.

La toate aceste şcoli afară de cele confesionale, se predă numai româneşte.

Aproape toţi elevii sunt români. Dintre ei majoritatea zdrobitoare sunt feciori de ţărani de prin satele din jurul Băi Mari şi de prin jud. Sălaj.

La liceul din Baia Mare sunt şi foarte mulţi elevi de prin vechiul regat.

O caracteristică importantă a regiunei de pe lângă Baia Mare sub raport cultural, pe lângă faptul că toţi ţăranii îşi trimit copiii la şcoală şi că aceştia dau dovadă de foarte multă inteligenţă şi sârguinţă este următoarea:

In toate satele din jurul Băii Mari ţăranii din îndemnul intelectualilor de prin sate se ocupă foarte de aproape cu cetirea cărţilor şi chiar cu arta muzicală.

In fiecare comună aproape există o sală de lectură şi o bibliotecă populară. Ambele foarte frecventate de săteni.

Pe lângă aceasta în multe comune dintre acestea învăţătorul sau preotul sau studenţii, au organizat coruri de săteni admirabile cu ocazia congresului femeilor române ţinut la Baia-Mare. Zilele trecute am văzut producţia unor coruri ţărăneşti sub conducerea dlui Chira. Coruri care au reuşit să câştige admiraţie întregei asistenţe. Un cor de ţărani din Lipău, care cântau pe trei voci balade populare din vechiul regat cu o preciziune uimitoare a fost o adevărată revelaţie.

Situaţia economică a oraşului

Comerţul industria şi instituţiile industriale ale primărie oraşului. Specula

Lăsând de-o parte numeroasele şi marile mine de aur din munţii din jurul Băii-Mari unde lucrează mii de lucrători, şi de unde se scoate aur de zeci de milioane anual, Baia-Mare se prezintă în general satisfăcător sub raportul economic. Comerţul în Baia-Mare este în întregime în mâna evreilor. In tot oraşul se găsesc numai doi comercianţi români. Aceşti negustori, cu toate măsurile luate de dl Pop, primarul oraşului, se dedau însă la cea mai revoltătoare speculă. In special în restaurante şi cafenele se speculează în mod neruşinat publicul cu vinurile.

In jurul Băii-Mari şi în tot judeţul Sălaj se găsesc imense întinderi de podgorii, cari produc un vin excelent. Ei bine, cu toate acestea, în Baia-Mare nu găseşti nicăiri un vin bun, toate fiind falsificate şi pe lângă aceasta, preţurile unei sticle de vin obişnuit variază între 50 şi 90 de lei. Mai mult decât atât, o sticlă de vin „Moldovan" de exemplu, care la Cluj e 30 lei chilogramul, la Baia-Mare costă 70—80 lei. Acelaş lucru se petrece cu preţurile tuturor articolelor din comerţ.

Toate acestea sub ochii îngăduitori ai poliţiei.

Instituţiile industriale şi bancare ale primăriei oraşului

Primăria oraşului Baia-Mare are următoarele instituţii industriale şi bancare, cari sunt proprietatea ei şi cari aduc oraşului un venit anual de circa 9—10 milioane: trei mori, uzină electrică, uzină pentru apaduct, un mare ferestrău, o fabrică de cherestea, hotelul „Stefan cel Mare", o grădină pomologică de 30 iughere, 15.000 de iughere de pădure din care aprovizionează tot oraşul cu lemne. Anual se taie pentru nevoile populaţiei din Baia-Mare care [illegible] m. cub. de lemne.

Pe lângă toate acestea Primăria oraşului mai are o bancă cu un capital de 12,000.000 din depunerile tuturor cetăţenilor oraşului.

Toate aceste instituţiuni datorite priceperei şi energiei dlui Camil Pop, primarul oraşului, merg foarte bine şi se găsesc într'o stare foarte bună. *Alfio.*

Preotul maghiar din Seini ameninta autoritatile

Sunt numeroase cazurile când preoţii minoritari nu vor să ţină socoteala de autorităţile şi nici să respecte legile româneşti. La observaţiile ce li se fac răspund prin insulte.

Este recent cazul preotului reformat din Ciumeşti (Satu-Mare) care la intervenţia unui revizor şcolar să pună în şcoală tablourile cu chipurile Suveranilor, a răspuns că ceeace i se cere este o nebunie. Un alt caz vine să dovedească încă odată ce sentimente nutresc acestia faţă de statul român.

Conform legii agrare parohilor române şi maghiare — fără deosebire — li s'au luat o parte din terenurile netrebuincioase pentru a se împărţi la săteni.

La Seini s'a procedat ce fel ca peste tot. Parohia românească s'a supus. Acea maghiară, nu!

Preotul papistaş Lengyel Iosif, în faţa comisiei a aruncat fel de fel de epitete autorităţilor româneşti izbind cu pumnul în masă şi ameninţând pe agronomul Ţuculescu.

Fiind reclamat, s'a dispus trimiterea lui în faţa consiliului de război, deoarece în zona de frontieră este încă starea de asediu.

Răspuns unui mistificator*

(Dl Onisifor Ghibu)

de **Andreiu** Pora, **deputat**

Este de sigur cunoscută marelui public figura neastâmpărată a dlui Onisifor Ghibu, farsorul patentat al anilor din urmă, care se aşezase în această vreme de atotputernicie, în scaunele înalte de dictatură, pentruca să aranjeze cu „competinţa" sa toate chestiunile mari ăle neamului, în legătură cu cultura şi şcoala românească. Invocând din aceste scaune înalte, dreptul exclusiv al său, de a soluţiona grelele probleme puse la ordinea zilei de evenimentele de după câştigarea răsboiului nostru, în scurtă vreme ajunsese să distrugă mare parte din însufleţirea pe care dăscălimea ardeleană şi-o agonisise în mijlocul bucuriilor generale, cari se revărsau asupra neamului nostru învingător.

Mai întâi a categorisit dăscălimea după pregătirile de şcoală, deşi fiecare dispunea de diplomă în regulă, dându-i lefuri diferite, deşi munca ce se cerea dela ei, trebuia săvârşită după una şi aceeaş programă analitică. Punând apoi ochii pe clădirea Casă Invăţătorilor din Cluj, s'a crezut în putere să se decreteze director al ei, să-i schimbe numele şi destinaţia şi să se aranjeze ca un prinţ în 7 camere şi celelalte dependinţe, ocupând o aripă întreagă, pentru a transforma Căminul în loc de întâlnire şi petrecere a prietinilor săi şi familiei sale, pe cari îi trata destul de des în vastele sale apartamente, unde petrecerile princiare începeau seara ca să se termine dimineaţa, şi unde o ceată întreagă de servitori trebuiau să-i ser[illegible] peste care dispunea.

Aceste două acte brutale a făcut ca dăscălimea din Ardeal să privească în acest om un despot al zilelor, pe care-l urmărea cu înfrigurare, dar în aceeaş vreme cu o revoltă sufletească, iar reacţiunea n'a putut întârzia. Indată după depărtarea despotului, guvernul următor a dat satisfacţia cuvenită dăscălimii ardelene, acordându-i salarii egăle şi cinstite, şi reintegrând-o în drepturile fireşti în ce priveşte Casa Invăţătorilor din Cluj, pe care o conduce această dăscălime până astăzi, spre mulţumirea tuturor. Şi până când toată lumea găsea o dreaptă aranjare, singur dl Ghibu, cel interesat, a început să protesteze şi să îndrepte atacuri veninoase şi asupra dăscălimii, dar cu deosebire asupra conducătorilor, cari conduc acum de 5 ani organizaţiile ei.

Astfel au fost atacaţi presedinţii societăţilor învăţătoreşti. dl *dr. Gh. Vilt* şi *Traian Şuteu*, apoi *G. Almăşianu*, secretarul general, şi cu o scandaloasă lipsă de simţ subsemnatul, care conduc, din încredinţarea învăţătorimii şi a autorităţilor superioare, gospodăria căminului Casa Invăţătorilor acum aproape de 4 ani. In ce priveşte atacurile şi contestaţiile dlui Ghibu, asupra situaţiunii juridice a Casei Invăţătorilor, eu, şi nici un alt coleg, nu mai avem nimic de zis şi adăugat. Contenciosul Ministerului Instrucţiunii şi-a spus cuvântul, arătând prin hârtia sa, că această clădire *„revine exclusiv învăţătorimii şi dela această destinaţiune, Ministerul şi nimeni altul nu se poate îndepărta"*, iar noi învăţătorii privim această hotărâre ca venită din partea unei autorităţi imparţiale şi vom şti face uz de ea, ori decâteori răsvrătiţi de calibrul dlui Ghibu vor încerca să ne răpească ceace ni-se cuvine.

Personal deci n'aşi mai avea nimic de adăugat şi răspuns dlui Ghibu, dacă dsa nu s'ar fi ocupat în special de mine, încercând viclean şi răutăcios, pervers şi plin de ură, să atenteze la onoarea mea.

Mistificator de clasa întâi, dl Ghibu combate mai recent, în seria de articole date la ziarul „Patria", afirmaţiunea mea, în care susţineam că dsa nu şi-a înaintat spre verificare gestiunea anilor 1919—20 şi 1920—21, declarând fără obraz, că eu aş fi susţinut un neadevăr, deoarece dânsul şi-a înaintat spre verificare socotelile Căminului de pe acei 2 ani, şi ca să inducă mai uşor lumea în eroare, se referă şi la un număr oarecare sub care s'a înregistrat Raportul său. O minciună ordinară. Onorabile dle Ghibu! D-ta nu ţi-ai înaintat spre verificare gestiunea celor doi ani, prin urmare nu ţi-ai dat socoteala milioanelor întrebuinţate, această socoteală se află sub cheile mele, neorânduită' neîncheiată, în cea ma îngrozitoare desordine, jurnalul de cassă condus în chipul cel mai primitiv, cu corecturi şi ştersături, nepermise. Actele justificative sunt din cele mai clasice. Eu unul, nu cred să se mai poată întâlni la vre'unul din institutele publice din România, astfel de acte justificative. Scrise cu creionul, pe bucăţi [illegible] nume s'a facturat, 20 la sută cel puţin din aceste *„acte justificative"* nu emanează dela furnisori, ci pu şi simplu date şi iscălite de administraţia dlui Ghibu. Administraţia în genere, condusă fără nici un sistem, încât nici specialistul de renume nu se poate orienta. Intre multele hârtii am găsit un plic conţinând 2140 cor. ungureşti, neprezentate la timpul său pentru schimbare. Şi câte ar mai fi de spus în legătură cu această socoteală.

Aflând această debandadă, am sesizat Ministerul Instrucţiunii, cerându-i să trimită un specialist, pentru a cere socoteala dlui Ghibu despre milioanele întrebuinţate. Ministerul a şi trimis un inspector financiar căruia prezentându-se, i-am pus la dispoziţie toate hârtiile aşa în debandada în care le-am găsit. A încercat creştinul să deslușiască, să controleze. A lucrat mai bine de o săptămână, fără să poată merge înainte. După o muncă chinuitoare, s'a hotărît să raporteze Ministrului situaţia anarchică a gestiunii dlui Ghibu, prin o scrisoare lungă, care s'a şi înaintat Ministrului, şi în care mai cerea să fie desărcinat de aceasta încredinţare pe care nu o poate duce la sfârşit, din cauza lipsei totale de ordine şi legalitate.

Iar în ziua depărtării, nefiind eu acasă, lasă la administraţie următoarea hârtie: *„Eu plec astăseară la Bucureşti; am luat 23 de acte pentru care las chitanţă. Voiesc să arăt dlui Ministru ce material mi-se dă pentru verificare, şi în ce condiţiuni sunt obligat să lucrez aci, pentru a-i da posibilitate să ia dsa măsurile cuvenite"*.

Ministerul a şi desărcinat apoi pe acest inspector, numind alt inspector financiar pentru verificarea gestiuni dlui Ghibu. Acest al doilea inspector s'a prezentat şi el la administraţia noastră, cerând să-i punem la dispoziţie materialul de verificat. Am satisfăcut cerera sa numai decât, iar dânsul, după câteva zile de cercetare, a plecat fără să se mai reîntoarcă, de sigur tot pentru motivele pentru care a cerut desărcinarea primul inspector. De atunci chestia verificării stă baltă. Eu însă mai zilele trecute am cerut Ministerului verbal, ca să ia dispoziţii, pentruca această verificare să se întâmple, şi am declarat în faţa dlui Ministru de faţă fiind şi Directorul general al Contabilităţii din Minister, că este neadmisibil ca o gestiune de milioane să rămână neînchi[illegible] vreme până când el va trebui să se facă, şi că vom cere în Parlament, ca să cunoască ţara întreagă acest lucru.

In fiecare zi aşteptam acum pe al 3-lea inspector financiar, ca să verifice socotelile domnului Ghibu, şi atunci ne luăm de pe acum obligaţia ca să dăm şi publicităţii acel raport, pentru ca toată lumea de omenie să se edifice asupra felului cum a ştiut şi înţeles dl Ghibu să chivernisească averea publică.

Sunt sigur că la toate acestea dl Ghibu va răspunde ca să se justifice, că dânsul nu are nici o răspundere fiindcă nu dânsul, ci fostul său administrator a condus gospodăria, a incassat şi făcut plăţile. Această apărare nu-l poate însă justifica, pentru că dânsul avea calitatea de director al Căminului, şi însuşi a iscălit în jurnalul celebru al cassei condus într'un mod defectuos aceste cuvinte: *„Văzut şi găsit în ordine. Dr. O Ghibu Director"*. Apoi şi de altfel, răspunderea morală ca şi cea materială, cade, la oricare institut, în sarcina Directorului şi a administratorului. La darea în primire a Căminului de către mine, administraţia dlui Ghibu nu avea nici un interes. Inventarul de primire, l'am avut eu împreună cu fostul dsale administrator, care ni-a dat în seamă ce a voit şi cât a voit. Eu n'am avut posibilitatea să controlez dacă ni s'a dat sau nu toată averea Căminului. Ceeace ni s'a dat am trecut la inventar şi am toată răspunderea.

*

Şi acest om, după atâtea neregull, mai are îndrăzneala să scrie în articole de ziare, şi să

(Urmare pe Pag. IV.)

---

* Fiind atacat de dl Ghibu în ziarul „Patria", am cerut acelui ziar, publicarea prezentului articol, ceace mi-s'a refuzat. *A. P.*

(Continuare de pe Pag. III.)

alarmeze lumea că la Casa Invăţătorilor, pe vremea conducerii noastre, este anarhie, când noi am înaintat Ministerului Instrucţiunii spre verificare gestiunea anilor 1921—22 şi 1922—23, cea dintâi cu No. nostru 372 din 17 Nov. 1922, şi cea de a doua cu No. 151 din 5 Oct. 1922. Gestiunea anului financiar 1923 (pe 9 luni) este gata încheiată şi aranjată şi am fi putut-o înainta spre verificare în luna lui Ianuarie 1924, însă am reţinut-o pentru ca să se poată verifica deodată cu gestiunea dlui Ghibu de către Inspectorii financiari trimişi de Ministerul Instrucţiunii, pentru ca acesta apoi să poată face şi compararea. Iar gestiunea anului 1924, pe trei (Ianuarie, Februarie şi Martie 1925), am şi înaintat-o administraţiei financiare Cluj, cu No. 22 din 11 Martie a. c., iar la sfârşitul acestei luni, Iunie a. c. vom înainta spre verificare actele justificative, de pe următoarele 3 luni (Aprilie, Mai şi Iunie) căci începând cu anul acesta noi înaintăm spre verificare gestiunea pe câte un period de 3 luni. din motivul că tot în acest fel ni se ordonanţează ajutorul Statului. Mai pomenesc aci că gestiunea noastră de pe anii 1921—22 şi 1922—23, a fost dată şi publicităţii în broşurile: *Din frământările învăţătorilor ardeleni*", pag. 82—83, şi „*Aşezăminte învăţătoreşti*" pag. 20—21, iar cea de pe 1923 (pe 9 luni) se va da în darea de seamă ce se va tipări odată cu ţinerea congresului învăţătorilor în vara acestui an la Oradea-Mare.

Noi prin urmare lucrăm pe faţă, deschis, şi la lumina zilei, căci vrem să aratăm lumii şi celor ce se interesează, că suntem un element de ordine, care dorim să ne luăm partea noastră de muncă în opera de [illegible] vom merge înainte pe drumul nostru, fără a ţine seamă de uneltirile distrugătorului Ghibu, pe care dăscălimea ardeleană îl va ţine minte pentru toate vremurile.

*

Pentruca să se va dă cât de mare este reaua credinţă a acestui polemist de specie, şi în ce chip ordinar incearcă să compromită oameni, cari şi-au făcut un crez, din îndatoririle ce li s'au dat, trebue să mă ocup de afirmaţiunea dlui Ghibu, că eu, în calitate de director adm. al Casei Invăţătorilor din Cluj, aş fi cerut Ministerului Instrucţiunii cu 100.000 Lei, mai mult pentru bugetul institutului în anul 1922/23, şi acordându-se de minister, aceasta, după dsa este excrocherie, iar eu aş fi nici mai mult nici mai puţin decât un excroc. Pentru aceste afirmaţiuni, eu am dat pe acest „profesor universitar" în două rânduri în judecată. Amândouă procesele însă s'au sistat, prin Decretul de amnestie. Sper că nu vor mai fi acum Decrete de amnestie şi defaimatorul îşi va căpăta odată pedeapsa cuvenită.

Dar şi până atunci mă simt obligat a da pentru lumea de bună credinţă o scurtă explicare.

Pentru anul bugetar 1922/23 s'a aprobat de către Ministerul Instrucţiunii suma de 597.100 Lei, ca subvenţie globală, pentra Căminul Casa Invăţătorilor din Cluj.

In cadrul acestei sume era prevăzută în bugetul special detailat, suma de 100.000 Lei, cu destinaţia de Reparări şi curăţitul general al căminului cum obişnuim să facem în fiecare vară, iar restul avea altă destinaţie: luminat, încălzit, etc de 597.100 Lei, acordată de Minister ca subvenţie pe un an, noi specificăm în bugetul detailat şi destinări 100 mii pentru reparări.

Suma de 597.100 Lei s'a şi încassat în cursul anului financiar 1922—23, adică din 1 Aprilie 1922, până la 31 Martie 1923, şi ea se află jurnalizată în Cartea de cassă, întrate, la următoarele poziţii şi date: La poziţia 74 din 30 Iunie 1922, cu mandatul de plată No. 1266 s'a încassat 149.275 Lei; La poziţia 44 din 31 Iulie 1922, cu mandatul de plată No. 1751, suma de 149.275 Lei; La poziţia 44 din 16 Septemvrie 1922, cu mandatul de plată No. 3205, suma de 149,275 Lei; La poziţia 53 din 30 Ianuarie 1923, cu mandatul de plată No. 6257, suma de 149.275 Lei deci în total suma de 597.100 Lei.

Una sută mii Lei, din această subvenţie, a avut destinaţie, cum am mai spus, de a se face reparările şi curăţitul general, în cursul verii 1922. Pentru ca să avem o situaţie clară a lucrărilor absolut necesare, am cerut dela doi întreprinzători, să prezinte devize.

Suma totală a devizelor pentru reparări atingea cifra de 356.964 Lei. Devizele se află la arhivă şi ele poartă data care coincide cu data pregătirii proiectului de buget pe acel an, în care prevăzusem pentru reparări 100.000 Lei. Mai pe urmă, lucrările de reparare şi curăţitul general, nu s'au dat întreprinzătorilor ci Consiliului de administaţie necesare să se facă în regie proprie ca maestrii angajaţi cu ziua. şi cu ajutorul personalului de serviciu, care nu este ocupat vara, pentrucă suma de 100.000 Lei. destinată pentru reparări, este aşa de mică, faţă cu devizele întreprinzătorilor.

Această hotătâre s'a şi executat, s'au îndeplinit cele mai necesare reparări, în regie proprie, cheltuindu-se suma de 84.035 Lei, 18 bani, şi făcându-se şi din această neînsemnată sumă pentru repararea unui institut atât de mare, o economie de 16.000 Lei, pentru institut.

Intreb pe orice om care îşi dă seama vorbelor sale, unde este aci jaf cu banul statului şi excrocherie? Când am arătat necesităţile institutului nu din capul meu, ci sprijinându-mă pe două devize, ale unor specialişti, şi am cerut apoi abia a 3-a parte din suma devizelor, aceasta este excrocherie, şi când după îndeplinirea lucrărilor, eu am înaintat Ministerului actele justificative, pentruca să arăt cum am întrebuinţat sumele primite, aceasta este excrocherie? Şi dacă noi aşa înţelegem să lucrăm, deschis şi cinstit, are dreptul un descreerat ca dl Ghibu, să spună că aci domneşte jaful şi anarhia? Anarhia este în capul Dtale, stimatule Domn Ghibu, şi ar fi bine să-ţi cauţi cât mai în grabă de sănătate, până nu ajungi să te cufunzi în propria-ţi anarhie.

Şi apoi să se ţină bine în minte: Un om care nu şi-a dat nici o socoteală despre o colectă de 700.000 Lei adunaţi dela Românii basarabeni, şi nici o socoteală despre o tipografie, pe care o capătase tot în Basarabia, pentru a putea face propagandă naţională, şi un om care mai ştie ceva despre o altă tipografie în Ardeal care se rechiziţionase pe vremuri din Budapesta, şi s'a trimis de acolo pentru Resortul Instrucţiunii la Sibiiu. De acolo trimisă la Cluj, pe drum dispărând 3 din cele 9 vagoane în cari era încărcată acea tipografie, nemai putând nimeni afla de atunci de urma lor, iar restul tipografiei sosită la Cluj, constitue astăzi proprietatea unei socităţi particulare. Asupra modului, cum a trecut la această societate, dl Ghibu de sigur este în măsură să ne deslusiască, pentru că are rol conducător în acea întreprindere, — un astfel de om, specialist în tipografii, vine să acuze societăţi înjghebate cu multă dragoste, şi oameni, muncitori pentru interesele generale?

Nu, Domnule Ghibu, d-ta nu mai ai nici o autoritate morală să mai stai de vorbă pe nici o cale, cu nimeni, căci n'ai fost în viaţă altceva decât un acaparator şi un distrugător, un răutăcios, un intrigant şi un polemist de care se fereşte tot omul.

Dar mă mai acuză dl Ghibu că eu aş fi avut de gând să atentez la viaţa d-sale. Ce invenţiune a trebuit să născociască acest polemist, pentru ca să-şi satisfacă pofta sa diavolească, de răsbunare. Şi pentruca să aibă aparenţa unor lucruri aevea, se referă la o declaraţie ce aş fi făcut în una din şedinţele comitetului nostru. Cel ce l'a informat pe dl Ghibu în forma aceasta, nu s'a putut ridica, se vede, nici el deasupra patimei. Eu am declarat în aceea şedinţă că pe chestia Casei Invăţătorilor trebuie să [illegible] odată unul din doi

Această declaraţie o repet şi aci în faţa opiniei publice. Eu sunt un om care îmi dau socoteala şi seama cuvintelor mele. Şi nu mă mir că dl Ghibu, de când cu „absolvarea" d-sale din postul de director al Casei Invăţătorilor, sufere de mania persecuţiunii, dar în aceeaş vreme şi de grandomanie; zic, nu mă mir dacă declaraţia mea a fost astfel interpretată. — In schimb însă d-să de fapt a înaintat o hârtie Ministerului Instrucţiunii publice, în care, după ce cere să i se facă „dreptate", declară în scris, în act public, că dacă aceasta nu i se face *„va provoca un scandal public"*.

Apoi Domnule Ghibu, dacă, d-ta, prin cuvintele: „a provoca un scandal public", înţelegi că vei eşi în presă, apoi d-ta de 5 ani, de când te lupţi cu dăscălimea din Ardeal pentru Casa Invăţătorilor prin presă, prin broşuri volante (pamflete etc.), tot scandal public faci, prin urmare noi asistăm cu toată societatea, de cinci de zile „la un scandal public" necontenit, inscenat de d-ta. Şi în acest caz, n'ai decât să te bucuri domnule Ghibu, că eşti un autor permanent de scandaluri publice.

Tocmai pentru aceasta, dăscălimea te va ţine minte şi-ţi va perpetua numele şi pomenirea ca unui scandalagiu permanent al epocei.

Andrei Pora.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Saci, Mușamale

2613 cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Reclama este sufletul comerţului

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAŢII

— **Amânarea concursului pentru statuia lui Avram Iancu.** *Comisia pentru premiarea machetelor pentru statuia lui Avram Iancu şi-a încheiat lucrările fără să premieze nici una din machete, negăsându-le corespunzătoare. Concursul a fost amânat pentru la toamnă.*

— **Donaţie pentru şcoală.** Primăria oraşului a dispus donarea casei gorniculuisilvic din Feleac spre a se deschide în ea o şcoală primară pentru copiii din Feleac.

— **Inscrierea cetăţenilor oraşului Cluj.** *Primăria oraşului ne roagă să aducem la cunoştinţa instituţiilor de Stat, ca în cel mult 10 zile, să trimită primăriei tablourile tuturor funcţionarilor lor pentru a putea fi inscrişi în listele cetăţenilor oraşului Cluj.*

Aceasta pentrucă la finele lunei aceste liste se încheie iar după încheierea lor, înscrierea nu se poate face decât cu foarte multe formalităţi

— **Despărţământul Cluj al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cuitura poporului romăn“** îşi va ţine adunarea generală la 29 Iunie, Duminecă, în comuna Borşa, la care sunt invitaţi toţi membrii şi prietenii „Astrei“, în special şi delegaţii agenturilor noastre. Plecarea dimineaţa la ora 8 cu trenul someşan. La gara Valasut ne aşteaptă trăsuri. După serviciul divin se ţine adunarea generală, partea oficială. După amiazi prelegeri poporale, expoziţie de copii, conduct etnografic. Masa se va putea lua la biroul comunal. Viceprezident: Nicolae Bogdan.

— **Eugenia Dr. Raţiu de Nagylak** născută Turcu a decedat Miercuri la 18 Iunie l. c. în etate de 34 de ani. Rămăşiţele pământeşti ale repausatei vor fi transportate dela Cluj la Turda unde se va servi prohodul în biserica gr. ort. română şi se vor aşeza spre veşnică odihnă în mormântul familiar. Trimitem îndureratei familii sincerile noastre condoleanţe.

Puterea de vindecare a Pistyanului este cunoscută de secoli, efectele lui miraculoase, însă nimeni nu şi le-a putut explica. Cu inventarea radiumului s'a constatat, că nămolul de Pistyan dispune de putere de eradiere naturală, care în acel timp prin inspirare măreşte puterea de vindecare a nămolului simţitor. In Pistyan pension bun deja dela 40 Kc. se găseşte. Deslusiri la Drogueria „Rózsa“, Clnj, Str. Londrei 21., unde se poate procura şi cadratul din nămol original din Pistyan pentru cură la domiciliu. 3532-6

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

Desminţirea crizei politice din Italia

Relativ la ştirile cari au circulat în ultimul timp despre situaţia politică din Italia, ministrul Italiei la Bucureşti, d. Aloisi, ne trimite următoarea lămurire:

„Vestea publicată de unele ziare, referitoare la o întrunire a Cavalerilor Ordinului „Anunziata“ provocată de M. S. Regele Italiei pentru a forma un Minister de concentraţie cu Orlando, Giolitti şi Salandra, se desminte dela sine prin însăşi absurditatea sa.

Legaţiunea italiană profită de această ocazie pentru a pune în gardă opinia publică în contra publicărei celor mai năstrusnice veşti ce se răspândesc în momentul de faţă de către unele ziare, veşti care arată scopul absolut tendenţios în contra Guvernului Mussolini şi caută, încă odată, să creeze în jurul politicei o stare de neîncredere şi de alarmă.“

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

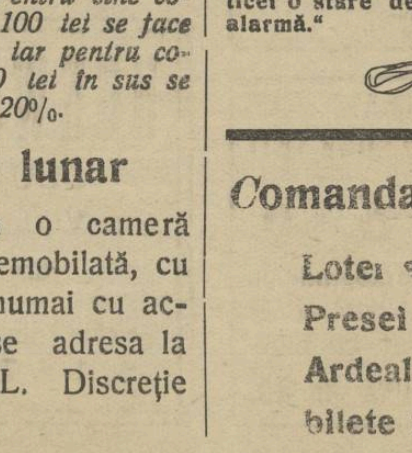

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

***Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud şi Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ORA 2 P. M.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Prelungire a carnetelorde liberă călătorie pe C. F. R. ale ziariştilor

Bucureşti. Ministerul comunicaţiilor a trimis un ordin circular prin care se pune în vedere tuturor organelor C. F. R. că valabilitatea permiselor de liberă călătorie pe C. F. R. ale ziariştilor se prelungeşte până la 31 Decembrie 1924.

Această măsură se datoreşte faptului că noul proect de lege pentru reglementarea gratuităţei pe căile ferate, la care lucra d. ministru Văitoianu, nefiind terminat, nu a putut fi adus în discuţia actualei sesiuni parlamentare.

Prăbuşirea a 3 galerii în mina Dorman

Reşiţa. In mina Dorman de lângă Reşiţa s'au prăbuşit trei galerii, omorînd 2 lucrători şi rănind grav alţi 4. Prăbuşirea se crede că a fost provocată de scurgerile prea mari de ape, de pe urma ploilor din ultimul timp. Autorităţile au întreprins o anchetă la faţa locului.

Parastas pentru Aurel Mureşanu

Braşov. — Astăzi dimineaţa s'a oficiat un parastas pentru pomenirea lui Aurel Mureşanu. A asistat un mare număr de intelectuali români din localitate, depunând flori şi cununi pe mormântul marelui dispărut.

Programul conferinţei Micei Antante

Bucureşti. — Ministerul de externe cehoslovac a comunicat guvernului nostru că programul conferinţei Micei Antante a fost stabilit, precum urmează:

Schimb de vederi asupra situaţiei politice externe; misiunea Micei Antante în Europa Centrală, faţă de Ungaria şi Austria; înţelegerea eventuală cu Rusia; colaborarea politică şi economică între Statele Micei Inţelegeri şi raporturile ei cu Societatea Naţiunilor.

Mişcări comuniste în Italia

Bucureşti. — După ultimele telegrame sosite, trupele fasciste au trebuit să respingă cu forţa o manifestaţie pe care comuniştii încercau să o facă cu violenţă în faţa ministerului de externe. Guvernul a luat intinse măsuri de pază.

Circulaţia prin Dorna Vatra a fost întreruptă

Cernăuţi. Prăbuşindu-se mai multe poduri din cauza ploilor, circulaţia spre Bucovina prin Dorna Vatra a fost complect întreruptă pe câteva zile, în care timp se crede că stricăciunile se vor putea repara.

No. 480—924. adm.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă publică, că dreptul de vamă a târgului de ţară Comunei Sânpetru de Câmpie, plasa Sărmaş, jud. Cojocna, ce se ţine în 10—15 Iulie a fiecărui an şi în baza decisiunei Min. Ind. şi Com. No. 34826 din 10 lunie 1924. E. formează proprietatea comunei noastre, — în ziua de 5. Iulie a. c. oarele 15 la primăria comunală se va înarânda prim licitaţiune publică pe timp de un an, adecă pe sezonul 10—15 Iunie a. c.

Preţul de strigare 4900·— Lei.

Vadiu 10%.

Condiţiunile de licitare se pot vedea în oarele oficioare în biroul notarial din loc.

Se notează, că teritorul târgului va fi împrădit de comună.

Sânpetru de Câmpie, la 15 Iunie, 1924.

Petre Naşca (ss), primar. 3608 **Vasile Mateiu** (ss), notar cercual.

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

Materiale technice si
orice fel de masini
industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 21 Iunie 1924

CINEMA SELECT
Viaţa Parisiană „Zeul Norocului“
Mare dramă aristocrată din viaţa unui presupus bancher. In rolul principal tosta amantă a principelui moştenitor al Portugaliei frumoasa:
GABY DELYS

CINEMA URANIA
AUR
O mare dramă extrem de interesantă şi agitantă din viaţa socială în 7 acte. In rolul principal: *Claretta Rossay*

CINEMA APOLLO
16 fete şi un băiat
Comedie interesantă de un amor nemai pomenit. După comediile poetului *Lucian D'Ambra.*

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Viahuţa 3.
Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efepţuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Celemai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută**

TELEFON No. 211.

INFRĂŢIREA

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1109 — 8 PAGINI — 2 LEI — 8 PAGINI — Duminecă 22 Iunie 1924.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

CLUJ 216

Ofensiva stangei „democratice"

Ce rost are interpelarea d-lui Pan Halippa și a dlui dr. Lupu

In două ședințe ale Camerei, Miercuri și Joi, aleșii națiunei au avut să asculte discursurile dlor Pan. Halippa și dr Lupu, în aparență pe chestiuni diferite, în fond animate de aceeași idee. D. Halippa s'a ridicat la tribuna Camerei pentru a lua apărarea drei Ecaterina Arbore, expulzată din țară ca periculoasă ordinei publice. Cazul se cunoaște îndeajuns. Dra Arbore întoarsă în țară din Rusia, unde a fost funcționară a guvernului sovietic, în loc să înțeleagă îngăduința autorităților noastre de a sta lîngă patul tatălui său bolnav, s'a dedat la o scandaloasă operă de propagandă comunistă. D. Halippa, deputat național țărănist, s'a arătat revoltat de faptul brut al expulzării; n'a găsit însă niciun cuvânt de desaprobare pentru faptele drei Arbore. Dimpotrivă, cu o rea-credință caracteristică, dsa a afirmat că interviewul dnei Arbore, publicat în „Adevărul" tocmai atunci când diplomația sovietică încerca să ne conteste drepturile istorice și naționale în Basarabia, n'a avut nimic tendențios. Cine a citit interviewul din „Adevărul" își poate da seama de câtă lipsă de scrupule a dat dovadă fruntașul basarabean, făcând această afirmație.

Dar cazul drei Arbore nu se mărginește la acest „incident", condamnat cu toată tăria de unanimitatea opiniei publice românești. Dsa n-a stat, precum ceruse, să și îngrijiască părintele bătrân și bolnav, ci abuzând de sentimente pe cari autoritățile noastre li-au dovedit cu prisosință umane, dsa a intrat, imediat după sosirea în țară, în legătură cu organizațiile comuniste mărturisite sau clandestine, punându-se în slujba lor, servindu le indicațiuni și informații de la Moscova, îndemnând și agitând împotriva ordinei actuale.

D. Pan Halippa nu amintește nimic din toate acestea. Dsa invocă în schimb texte de Constituție și drepturi de democrație abstractă. Nu ne spune însă dacă cinstit era ca dra Arbore să se abată dela motivul permisiunei de a ședea în țară, pentru a ține conferințe comuniste și a agita împotriva statului?

Ultimul argument, și cel mai tare în concepția dlui Halippa, este că, dra Arbore fiind cetățeană română, nu putea fi expulzată.

Să admitem că fruntașul țărănist are dreptate. In acest caz, ce interes avea dra Arbore să ceară permisiune de liberă petrecere în țară, dacă se recunoștea cetățeană română? Deci expulzarea rămâne perfect temeinică.

Apărarea dela Cameră era evident făcută cu alt scop. D. Halippa știa că apără o cauză nedreaptă, o cauză care nu este a țărei. După dsa, a urmat d. dr Lupu, care a vorbit pe chestiunea tratativelor noastre cu Rusia. Coincidența este foarte ciudată. D. Halippa apăra în cazul drei Arbore libertatea pătrunderii ideilor și manierelor comuniste în viața noastră politică. D. dr. Lupu acuzându-ne de incapacitate și lipsă de înțelegere în tratativele noastre cu diplomația rapace și de rea-credință a Sovietelor, se pare că urmărește acelaș scop ca și prietenul său din Basarabia.

Ne aflăm prin urmare în fața unei ofensive hotărâte a elementelor politice românești, cari se conduc mai mult sau mai puțin direct, dela Moscova. Faptul trebuie reținut, pentrucă el trebuie să aibă o justificare, pe care cel mai apropiat viitor o poate evidenția. O așteptăm, dar pregătiți!

Inscripții

Caritatea discretă. — Tragicele sbuciumări prin carea trecut omenirea, răsturnând întreaga erarchie a valorilor, au creiat nu numai îmbogățiți de război, acești paraziți ai victoriei, ci și sărăciți de războiu. Sunt oameni cari trăiau înainte de războiu, cu tot confortul, dintr'un venit fix.

Venitul lor a rămas acelaș, dar condițiile economice s'au schimbat atât de simțitor — fantastic! în cât venitul lor, care în timpurile ante-belice, reprezentau belșugul, astăzi însamnă quasi — miseria.

Oamenii aceștia sufer, sunt bântuiți de nevoi, sunt atinși de boli cari cer grabnic ajutor și îngrijire. O criză a sănătății într'o asemenea familie este un dezastru.

Caritatea franceză, pe cât de sensibilă la suferința umană, pe atât de metodică și plină de tact în împlinirea menirei a găsit modalitatea delicată, și discretă, deasupra ori cărei umiliri și jigniri, de a veni în ajutorul sărăciților de războiu, în cazuri de boală.

Doamnele și doamnișoarele din cea mai înaltă aristocrație au format o societate „Ajutorul Mutual" unde îndeplinesc funcțiunea de surori de caritate, care vin cu tot devotamentul la domiciliul sărăcitului de războiu, pentru a-i da, absolut gratuit, ajutoarele de care are nevoe în caz de boală.

Astfel un inger de caritate intră surâzător pe ușa durerei, împartă mângâieri și ajutoare, și după ce a lăsat acolo sănătatea, dispare discret, lăsând amintirea celui mai miraculos vis.

... Pentru sărăciții noștri de războiu — alt soiu de invalizi ai războiului — nu se găsește nici o delicată inițiativă de caritate?

Diodor

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ancheta „Înfrățirii" în chestia minorităților

De vorbă cu d-l dr. M. Klein

șeful secției politice a Sioniștilor din Ardeal

Cum a pornit mișcarea sionistă în Ardeal — Evreii din Ardeal nu sunt regionaliști, ci vor unitatea Evreilor din întreaga Românie

„Evreii din partidul maghiar joacă rolul de odinioară a lui Mangra și Burdea", — spune d. dr. Maximilian Klein

Fiindcă dl dr. Iosif Fischer președintele sioniștilor ardeleni, e plecat din Cluj, am rugat pe dl advocat Maximilian Klein, președintele secției politice a organizației sioniste din Ardeal, să expună publicului românesc, doritor de a fi bine informat din toate punctele de vedere, esențialul mișcării sioniste ardelene.

Dl dr. Klein s'a născut în 1883, la Dej, și face gazetărie și advocatură din anul 1911. A fost primredactorul și proprietarul ziarului „Szamosmente", luptând pentru introducerea votului universal și — între altele — și pentru un tratament mai omenos față de Români. In timpul revoluției dsa figurează ca unul din șefii Sfatului național al județului Solnoc-Dobâca.

După unire și-a atras dușmănia Ungurilor șoviniști, fiindcă s'a împotrivit ideii ca Evreii ardeleni să ajute bănește la înființarea în Cluj a unei Universități maghiare

Astăzi este președintele secției politice a organizației sioniste din Ardeal.

Mișcarea evreiască post-războinică

„Ce v'a îndemnat pe dvoastră, Evreii — am început noi — să vă organizați pe bază minoritară?"

— „Un îndemn similar cu cel al Evreilor din celelalte țări" — fu răspunsul. „Evreimea din Orient a stat întotdeauna pe baze naționale, a ținut la tradițiile, legea și limba sa ebraică sau idiș.

Evreii apuseni, ce e drept, s'au asimilat popoarelor în mijlocul cărora se aflau, cu încetul însă, tot mai mulți s'au convins că ei provoacă antipatia popoarelor în mijlocul cărora se află cu cât se îndepărtează de calitatea lor de Evrei. In urma învățămintelor războiului, a principiilor wilsoniene, a declarației lui Balfour, a isbucnit și din sufletul acestora dorința firească că Evreul să nu figureze pe scena popoarelor întotdeauna numai în costumul altor națiuni, ci să-și pună forța și calitățile milenare de rassă în slujba țării în care trăește, fără se tăgăduiască însă că este Evreu.

Pentru aceasta, noi, Evreii ardeleni, nu vom deveni nici Români, și nici Unguri, ci numai Evrei cari însă știm armoniza complect aceste sentimente și atitudini ale noastre cu credința de cetățean și cu solidaritatea socială. Asimilarea a dat pretutindenea faliment, și nu mai poate fi trezită la viață printr'o înțelegere pe procente. A murit și am uitat o".

Mișcarea sionistă în Ardeal

„Cum a început mișcarea sionistă în Ardeal?" — am întrebat.

— „După lichidarea fostului Imperiu, conștiința națională evreiască a isbucnit cu o putere nebănuită fiind ajutată de acea strașnică palmă pe care a primit-o asimilația evreiască de la Ungaria teoarei albe. „Alianța Națională a Evreilor din Ardeal" s'a format, statutele au fost aprobate de guvernul român, existăm și vom lupta pentru drepturile națiunei noastre cu însuflețire neîncetată".

Toți Evreii sunt sioniști?

„Ni se pare însă — am replicat noi — că nu toți Evreli s'au asociat acțiunei d-voastre."

— „Trebue să constat — a răspuns d. Klein — că marea massă a Evreilor, mai ales evreimea ortodoxă era și până acum pe baze naționale. Acești Evrei vorbeau între ei limba idiș, nu prea umblau la școli publice ci frecventau așa zisele „Chedere" (care de școli religioase). Aceștia au răspuns în grabă chemării noastre. Intelectualimea a primit la început cu aversiune progresul nostru, ceiace este un lucru explicabil, când ne gândim că existența lor era legată de acea a limbei și culturei pe care și-au însușit-o în școli și familie și singura pe care o avem în urma educației lor unilaterale.

Și în cercul acestora însă ideia a început a prinde, de-o parte în urma operei de luminare iar de altă parte în urma politicei de asuprire de care au avut Evreii parte.

O dovadă convingătoare este faptul că evreimea din Ardeal, a declarat că vrea să conlucreze cu *reprezentanța legală a Evreilor din Regat, cu „Uniunea Evreilor Români"*.

Asta dovedește, deoparte, că noi nu încredințăm câștigarea drepturilor noastre altor organizații de naționalitate străină.

Iar de altă parte, că prin legăturile străine cu „Uniunea" am renunțat la năzuințele regionaliste și am creiat unitatea Evreilor din România-Mare.

Dar Evreii „magyar ember"?

„Dați-mi voe să vă contrazic — am spus noi. Avem onoarea de a cunoaște pe dl dr. Hugó Roth, al cărui șovinism maghiar întrece, credem, pe al ori cărui cărui maghiar de rasă.

Mai sunt încă dnii Berkes, Gombos, etc., a căror activitate și a celor grupați în jurul lor, cam desmint ceeace dv. ați spus despre „unitatea" Evreilor din Ardeal ..."

— *„Acțiunea acestora este individuală — a răspuns dl Klein — îndărătul lor nu stă nimenea, n'au legături cu comunitățile noastre religioase, n'au jucat niciodată vre-un rol în orientarea evreiască; aceștia sunt tot așa de Evrei, după cum au fost Români cei de teapa lui Mangra Vazul și Burdea Szilárd.*

In fața lor îmi vine în totdeauna în minte ceace am învățat la școală despre acele animale preistorice, cari au avut coadă de pește și aripi cu cari ar fi voit să sboare.

Eterna problemă evreiască.

Recunoaștem că și România are problema sa evreiască. Aceasta problemă socială, însă, nu poate fi resolvită prin deteriorarea bunurilor particulare, prin atacarea oamenilor fără de apărare și prin alte acțiuni iresponsabile. Noi, Evreii naționali, muncim pentru resolvirea acestei probleme atunci când ne străduim să ajutăm prin școală și educație socială la formarea unei stratificări mai sănătoase a Evreilor, când voim să canalizăm în mod corespunzător supraproducția evreiasca prin sprijinirea lucrărilor de clădire a Palestinei.

Tot omul serios și cu dragoste față de țară trebue să simtă că în scopul consolidării și al bunului renume al țării noastre tinere, și cu mare chemare, este necesară o concentrare a tuturor forțelor. Prin ură nu poți clădi, ci numai ruina. Numai iubirea și înțelegerea îndeamnă mâinile lucrătoare ale țării la muncă. Suntem totdeauna gata să lucrăm umăr la umăr pentru interesele țării, dar noi, peste cari a trecut toată ura și suferința a două mii de ani, nu vom fi răpuși nici acum de patimele oarbe, ci, credincioși Statului, gata de muncă și conștienți de dreptatea cauzei noastre mergem înainte pe drumul pe care am apucat."

PAGINA CULTURALA

Doi scriitori români în literatura franceză

Panait Istrati — Marta Bibescu

De Cesar Petrescu

Un vagabond. O princesă.

Încă odată, Țara românească va fi având în închipuirea lectorului francez, înfățișarea unui tărâm îndepărtat și fabulos, undeva în orientul tuturor contrastelor. Din os de plebe și din os domnesc, în aceeași săptămână, doi scriitori de pe plaiurile dunărene, au atras cu deopotrivă vrednicie, luarea aminte a criticei parisiene.

Vagabondul aducea înainte de dramatismul romanului scris, pateticul romanului trăit. Când revista „Europe", tipărea anul trecut primele fragmente din povestirea *Kira-Kiralina*, cu introducerea plină de elogii a lui Romain Rolland, numele lui Panait Istrati suna necunoscut chiar pentru noi, cei de acasă. Despre argatul de han, lucrătorul din porturile Asiei-mici, zugravul de firme din Elveția, conducătorul de tractoare agricole și bolnavul din sanatorul Lausanei, pornit cândva, dintr'o mahala brăileană să cunoască lumea și să cucerească glorie, cunoștință nu avea nimeni și amintire nu-i mai păstrau nici cei mai deaproape tovarăși de luptă, în vagile organizații socialiste ale adolescenței.

Un anonim plecase undeva în lume, și lumea e plină de anonimi. Cine le păstrează vre o socoteală?

Că de departe numele i s'a întors încununat de laude, a fost pentru toți o minune. Cartea cea dintâi, tipărită de editorul parisian Rider, pentru noi are poate mai puțin farmec și mai puțină noutate decât îi va fi găsind cititorul francez. Povestirea împletită din amintiri de copilărie și legende haiducești, colorată de pitorescul porturilor noastre cu furnicarul lor de turci, greci și vagabonzi de toate națiile Balcanilor și Asiei-minore, sună ca o melopee vag cunoscută. Kira-Kiralina e un erou literaturizat al cărților de haiduci, cu gravuri înfiorătoare pe coperta pestriță, vândute odinioară de colportorii bâlciurilor de toamnă.

Firește, asta nu-i scade cu nimic valoarea. Pe fantazia nesecată a acestor naive romane populare, Panait Istrati, a brodat amintiri și a revărsat o puternică și impresionantă umanitate. Culoarea locală, care nouă ni se va fi părând banală și fără însemnătate, ca tot ce avem obositor sub ochi, țese în închipuirea lectorului apusean o lume de miraj și de basm ireal. „Lume dintr'o mie și una de nopți" — vestește banda portocalie care înfășură volumul de câteva zile apărut în vitrina librăriei. Lume petrecută neobservat sub ochii noștri, pe care un talent proaspăt a sensibilizat-o și a prefăcut-o în emoționant material artistic.

Panait Istrati este o consolare. Când cafenelele parisiene au fost invadate de o sumă de umoristici reformatori ai scrisului francez, porniți de pe cheiurile Dâmboviței și ducându-ne acolo reputația de farsori obraznici și de ratați chinuiți de convulsiuni stilistice, un scriitor de sânge românesc și de grai francez, care atrage luarea aminte a criticei serioase, prin altceva decât prin manifeste și giumbușlucuri de circ literar, ne îndreptățește să stăruim mai departe, în credința că vom păși în literatura universală, prin ceea ce avem mai specific și mai local, prin ceea ce e mai românesc și mai caracteristic vieții noastre nu prin palide imitații ale trecătoarelor mode cosmopolite!

*

In aceeași săptămână, librăria Bernard Grasset, în colecția „Cahiers verts", condusă de Daniel Halévy, unde au apărut în ultimii ani câteva cărți de netăgăduită valoare și de mare succes ca volumele lui Louis Hemon, Francois Mauriac, Pierre Lasserre, George Moore, Jean Giraudoux, Drieu La Rochelle. Louis Bertrand, a aruncat în vitrină romanul „Papagalul verde" al principesei Bibescu.

După lirica evocare a „Țării sălciilor" despre care atât bine s'a vorbit de către critica franceză, „Papagalul verde" zugrăvind în formă de povestire autobiografică neastâmpărul sufletesc al unei tinere slave, dintr'o familie moscovită instalată la Biarritz, princesa Bibescu ne poartă de mână, în firidele cetoase ale romanului psichologic. E o povestire unde umbra morții ține mai mult loc de cât viața. Decor, mediu, stil, subiect — totul stă dincolo, în capătul celălalt al lumei evocată de Panait Istrati.

„Nu cred că un alt copil va fi privit vreodată cerul cu mai multă duioșie decât o făceam atunci. Acela era câmpul tuturor jocurilor mele. Mă duceau acolo, privirea și gândul. Mă cufundam în această mare răsturnată, care se întinde deasupra golfului Gasconiei. Dealungul plajelor sale cerești, la marginea valurilor de nori, în jurul stâncilor luminoase, am alergat și m'am jucat cu un copil care nu exista. Impreună, am ancorat la aceeași insulă de aur, am călărit pescărușii pentru a ajunge la același port cu țărmuri vătuite, împreună, am făcut să se rostogolească în mare ghemul roșu al asfințiturilor.

„Spunându-mi mereu că se află în cer, în nevinovăția mea, credeam că-l văd aevea. Nu în cerul catehismului, unde nimeni n'ar vrea să meargă, dar în aceste frumoase prunduri netede, pe care marea norilor o desvelea în refluxul înseninării, când rămâneam ceasuri întregi nemișcată, cu capul răsturnat în nisip, țintind același punct neclintit al cerului, unde, domol încetul cu încetul vedeam urzindu-se, prin abia zărite mișcări, un lung, un încântător surâs care-mi venea de la dânsul"...

Cât de departe, cu acest scris mătăsos și cu aceste reverii stravezi cât de departe ne aflăm de fantezia brutală, tragică și aspră alui Panait Istrati!...

Un vagabond. O princesă. Două lumi, două temperamente, două creații — un contrast.

Cu drept cuvânt lectorul francez va fi situând țara de unde i-au venit acești doi scriitori, pe drumuri atât de opuse și dușmane, undeva într'un orient depărtat unde totul e cu putință, paradoxal și fantast.

Cugetari înedite de Remy de Gourmont

„Les Nouvelles Littéraires" închină un recent număr amintirii marelui scriitor Remy de Gourmont.

Henri de Regnier, Rachilde, Fréderic Lefevre, Paul Leautand, Jean de Gourmont, fratele subtilului autor al Epilogurilor, evocă figura lui Remy de Gourmont.

In același număr sunt publicate câteva cugetări inedite ale scriitorului care în poezie, în roman, în critică și în filozofie a lăsat opere neprețuite prin talentul, prin inteligența, prin adâncimea și subtilitatea cari se desprind din ele.

Reproducem mai jos câteva din cugetările acestui strălucit reprezentant al geniului francez.

*Iubirea pentru copii tăi, este cea mai mare dintre toate iubirile, fiindcă, deși egoistă în esența sa, nici una n'o egalizează în abnegațiune.

*Când Zola, acest artist genial și ignorant ca aproape toți marii creatori, născoci romanul experimental, întemeiat pe știința din cari el nu cunoștea decât etichetele, ne fu dat să vedem uimirea savanților în fața adâncei științe a romancierului care stabilea arborele genealogic al „hergheliei" Rougon Macquart. Și când te gândești că astăzi, această îngrămădire de pseudoștiință face mai ales de nesuferit două treimi din marea operă în care se confundă frumusețile lui Michel-Angelo cu pedanteriile unui spițer.

*Arta care nu știe să evoce într'un vers, într'o frază, într'o melodie, dintr'o aruncătură de penel, o întreagă clipă de viață, poate să fie meșteșug, dar nu este artă.

„Mărturisesc că atunci când pentru întâia oară am contemplat Mona Lisa de Leonardo da Vinci, am rămas uimit. Niciodată nu văzusem o femeie cu o expresiune mai prostească.

*Va părea multora o glumă ceiace spun acum, dar sunt convins că în ziua când feminismul ar triumfa, se va vedea repede că origina tuturor relelor profunde de cari suferă umanitatea vine dela războiul surd pe cari îl duc între ele femeile grase cu femeile slabe.

*Dreptul la revoluție, oricât de legitim ar fi, cași acela de legitimă apărare, s'a discreditat mult din cauza abuzului ce s'a făcut cu el.

*In politică numai oamenii mari, ca la teatru marii actori, sunt vrednici de admirație. Ceilalți sunt cabotini.

Expoziție

„Corporația Industrială din Cluj" ne aduce la cunoștință că solemnitatea deschiderii expoziției de produse ale ucenicilor industriali va avea loc Duminecă la 22 Iunie, l. c., la oarele 4 p. n. în sala de gimnastică a școalei superioare de Comerț din Cluj, str. Șaguna Nr. 11 bis.

Cum se explică avalanșa literaturii maghiare în streinătate

Succesele literaturii maghiare în străinătate nu se vestesc acum pentru întâia oară. Traduceri fără număr, în toate limbile din Europa, s'au succedat uimitor, secondate de o reclamă trimbițătoare, la care presa ungurească și presa străină din solda Ungariei se pricep de minune. Astfel cei doi mari poeți unguri, Alexandru Petőfi și Andrei Ady au făcut înconjurul continentului într'un triumf pe care politica și diplomația maghiară îl vor ști valorifica. Acum vine rândul altora. Urmează celelalte talente ungurești mai puțin cunoscute, cărora publicistica tuturor țărilor li-a deschis coloane uriașe iar editurile i au luat în antrepriză. Iar această penetrație triumfală a literaturii ungurești s'a făcut într'un interval de timp într'adevăr scurt, de abia doi-trei ani. Ni o arată aceasta cu mult tâlc dl Révész Andor, în ultimul număr ai revistei arădane „Genius". Dsa a tradus dela sfârșitul războiului încoace cinci volume din Herczeg Ferenc, șase din Heltai Jenő, unul din Szomaházi, două din Mikszáth și o antologie din vre-o cincisprezece umoriști, dintre cari au plăcut mai cu seamă Heltai, Gábor Andor și Herczeg. Din Heltai s'au publicat până acum opt volume. Tot dl Révész a publicat în timpul războiului o antologie de prozatori unguri, care a fost întâia traducere spaniolă din ungurește. Deci avalanșa aceasta datează numai de atunci, și proporțiile i le arată relațiunile de mai sus. Tot acest succes se datorește unui singur om, și dacă atribuim, ceeace este aproape exact, această asiduitate și altor unguri pripășiți prin tot atâtea state (prin aproape toate) ne vom da seama la moment de ceeace se pregătește literaturii și tot atunci diplomației ungurești.

In acest loc este bine să reamintim ceeace s'a scris nu de mult în ziarul nostru despre gazetarii unguri din străinătate. Am arătat atunci, că ei sunt o mulțime și nu numai că au locuri din cele mai importante în redacțiile din capitalele apusene, dar au chiar ziare proprii. Deci, dacă ținem seamă că popularizarea literaturii ungurești se datorește lor, pentrucă sunt scriitori totodată, ne dăm îndată seama de importanța faptului precum și de celalalt fapt, că izgonind pe publiciștii regimului comunist, Ungaria și-a făcut un serviciu îndoit. Se va părea o presupunere ciudată aceasta, că Ungaria refuză să-i reprimească în țară tocmai pentrucă are nevoe de ei în străinătate. Tot astfel este adevărat, că slăbirea urii ce se îndreptase în Ungaria contra publiciștilor unguri emigrați, se datorește acestui serviciu al lor de care vorbim.

In afară de constatările acestea, articolul dlui Révész ni-a mai prilejuit una. Dsa ne spune, că publicul spaniol are predilecția humorului și în special a celui senin, bombastic. Karinthy, astfel, care e în Ungaria reprezentantul humorului nordic, incisiv, grotesc, și care a manifestat în acest gen un talent extraordinar, nu figurează în lista predilecților acestui public.

De ce reproducem această constatare? Ea este deosebit de importantă pentru condițiile viitorului nostru export literar, și explică succesul exportului literar al Ungariei. Traducătorii unguri au pipăit numai decât pulsația străinilor și li-au servit ceeace trebuia. De aceea, aibă un gen sau altul din literatura maghiară orice scăderi, sau fie oricât de slab, străinii, încântați de genul care li-a convenit și care li-s'a prezintat, vor rămânea cu părerea cea mai excelentă despre unguri.

Sonet

lui Gheorghe Lazăr.

Din istovita brazdă semănată
Cu sârguință aspră și îndârjire
Ne-a răsărit îmbelșugata roadă:
A mântuirei noastre înflorire.

Când patima Te-a stors în truda [crudă
Și câmpul sterp îți ostenea [avântul,
Un nou îndemn pornirea Ți-o [îndrumă
Și peste patimi iar învinge gândul;

Iar se avântă și din nou se-înalță
Nestrămutată, splendidă, Ideea,
Și generațiile nouă le învață.

Oh, vino dar cu inima, cu cheea
Învățăturii Tale înfocate:
Căci inimile azi Te-așteaptă, [toate.

Aurel Contrea.

Libertatea de presa in Ungaria

Nu trece lună în care să nu auzim de un proces de presă în Ungaria. Regimul maghiar înțelege să fie fără cruțare chiar și când „vina" acuzatului se reduce la o critică mai violentă a regimului de azi.

Aceasta este „crima" și a marelui scriitor maghiar Szabó Dezső condamnat la 8, pe urmă la 2 luni temniță. D-sa este unul din cele mai interesante personagii ale literaturei contimporane maghiare, autorul romanului celebru „Elsodort falu" (Satul măturat) — care ar trebui tradus și în românește — și a cărui influență asupra intelectualimei contimporane maghiare nu se poate asemăna decât cu cea a lui Ady Endre.

Szabó Dezső este mai întâi de toate un temut polemist și escelent essay-ist. Studiile sale de acum zece ani din revista „Nyugat" din Budapesta asupra lui Anatole France, Francis Jammes, Marinetti și futurismul, chestiunea evreiască, precum și actuala-i colecție de articole întitulată „Panasz" și studiile publicate în revista „Élet és irodalom" (Vieață și literatură), — toate acestea sunt de cel mai înalt interes și de cea mai mare valoare intelectuală.

Talentul lui însă a fost de ajuns pentru ca guvernul maghiar să deschidă larg porțile temniței.

Administrația județului Turea-Arieș

Probleme de ordin edilitar — Activitatea culturală socială

Interview cu d-l Vasile Meșter, prefectul județului

Suntem în măsură să arătăm în parte activitatea dlui prefect dr Vasile Meșter, care din prima zi de la venirea sa în fruntea județului, a înțeles misiunea dsale, contribuind la ridicarea nivelului în care se găsește astăzi județul Turda-Arieș, față de trecut. Iată ce ne-a declarat dsa într'un interview ce ni l'a dat:

Administrația județului

Administrația județului e normală, atât în serviciul central, cât și în cel exterior. Avem bărbați cu qualificații și experiență administrativă. In centru ne lipsește un primnotar județean, post vacant de mai multă vreme. In serviciul exterior am cerut reducerea Pretorilor la unul de fie care Pretură. Aceasta din motive de economie budgetară, fără să sufere bunul mers al administrației județului.

Cu secretarii comunali stăm ceva mai rău. Ne lipsesc vre-o 4 secretari cercuali pentru ca și această corporațiune să fie complectă. In general, administrația comunelor s'a îmbunătățit foarte mult. Județul Turda-Arieș este poate unicul în Ardeal, unde ne a succes verificarea tuturor gestiunilor comunale până la anul 1923 inclusiv. Azi toate comunele își au bugetele lor în ordine și contabilitatea nouă este introdusă pretutindeni.

Conferințe de plasă s'au ținut la toate Preturile — șase la număr. — Cea mai mare parte a plângerilor a căror rezolvire cădeau în atribuțiunile noastre, au fost rezolvate imediat.

Ne lipsește telefonul la câteva notariate, introducerea acestora vă fi luată în bugete pe anul viitor. Sunt unele neajunsuri cu distribuirea poștei, a căror înlăturare însă depinde de măsuri de organizare dela centru.

La primăria orașului Turda am ordonat verificarea tuturor gestiunilor dela preluarea Imperiului până astăzi. Este o muncă uriașă, încă în curgere; în scurt timp va fi terminată și atunci vom avea o icoană clară despre starea administrativă a județului și vom putea lua toate măsurile de îndreptare reclamate de experiența anilor trecuți.

Administrația se face peste tot locul în limba Statului.

Am inspectat mai multe notariate și am constatat aceasta, aflând pretutindeni ordine și râvnă de muncă. Starea spiritelor e liniștită. Cu minoritățile o ducem bine, oamenii, sunt loiali și se adaptează tot mai mult politicei epocei. Am luat contact social cu întreaga pătură intelectuală minoritară și nădăjduim că exemplul dat de noi, prevenirea și afabilitatea de care am dat dovadă, vor fi apreciate cum trebue și vor contribui mult la cimentarea fericită a raporturilor sociale dintre noi și minorități, a căror cultivare în trecut a fost neglijată. (Nota corespondentului nostru confirmă aceasta, întru cât dl prefect a fost singurul care la venirea sa în fruntea județului a făcut vizite tuturor intelectualilor români și minoritari; de asemenea a dat dovadă de cimentarea raporturilor sociale întrunind la locuința sa, în serii peste 400 persoane, unde au avut loc serate de ceai.)

Probleme de ordin edilitar

Probleme de ordin edilitar avem multe. Sunt azi în construcție 3 poduri: la Albac, Baia de Arieș și Luna de Arieș, la a căror construcții contribue populația, județul și în largă măsură și Statul. S'a început construirea continuativă a șoselei care duce dela Turda la Ceanul-Mare și care va scurta drumul la Turda pentru un mare număr de comune cu vre-o 15 km. Șoseaua aceasta va fi gata în câteva luni. Grație parlamentarilor noștri și în special deosebitei solicitudini pe care o are dl prim-ministru I. I. C. Brătianu față de Moți, s'au început lucrările prealabile pentru construirea șoselei care începând dela Câmpeni va trece în județul Bihor. Va fi o șosea de o importanță colosală din toate punctele de vedere. Guvernul ne-a acordat în scopul acesta mai multe milioane de lei.

Cu toate furtunile din anul acesta, putem afirma că șoselele naționale, drumurile vecinale și comunale sunt bune. Cu drumurile comunale avem greutăți mai multe, deoarece populația în timpul războiului mondial s'a desvățat de a mai face prestațiile cuvenite, dar se simte îmbunătățiri și în privința aceasta. Mai greu este în plasa Câmpeni, unde drumurile comunale sunt prea lungi pentru cele vecinale (aproape 100 klm.) și astfel năzuința noastră este ca să trecem unele părți din ele la Stat. Numai în felul acesta este posibilă o ușurare a populațiunei care de mult reclamă aceasta.

Activitatea culturală și națională

Pe terenul activității culturale și naționale facem progrese vizibile. Avem o gazetă „Turda" care a fost înființată și apare sub autoritatea morală a unui grup de intelectuali, compus din cei mai de frunte bărbați ai Județului, fără deosebire cărui partid aparțin. Voim să facem un modest început de colaborare a tutulor acelora cari au cuvânt în viața publică, discutând toate problemele județene, din punct de vedere al politicei de Stat, lăsând de o parte orice patimă de partid. In urma stăruințelor harnicului sub-prefect dr Alex. Moldovan, a luat ființă anul trecut o tipografie românească „Arieșul" cu sprijinul Județului, al primăriei Turda și al comunelor. Instalată la Prefectură este în plin progres și umple un gol de mult simțit. Sub conducerea zelosului și priceputului profesor I. Caranica, avem o societate corală, care a dat și va da mai multe concerte în centru și în provincie, desvoltând simțul de artă și mândria noastră națională. Dl judecător I. Popescu conduce ca președinte societatea „Amicii Artelor" care aranjează reprezentații teatrale cu diletanți și astfel substitue în mod fericit lipsa unui teatru stabil, pentru care noi suntem prea puțini, deși numărul intelectualilor din Turda în timpul din urmă s'a sporit în mod foarte îmbucurător.

Asistența socială

Pe lângă sucursala „Astra" și Reuniunea femeilor române, am reorganizat în timpul din urmă Societatea ocrotirea orfanilor din războiu; societatea pentru clădirea unui sanatoriu pentru bolnavii de tuberculoză; societatea Națională Crucea Roșie Română filiala Turda; Leagănul „Principele Mircea", cari pe lângă munca lor caritativă, prin aranjarea de petreceri, contribue în mare măsură și la desvoltarea vieței sociale.

In numărul viitor vom examina împreună cu dl prefect dr Vasile Meșter celelalte probleme care privesc de aproape județul Turda-Arieș.

Podoabele neamului

Elena Mureșanu

— Activitatea artistică și filantropică a dnei Mureșanu —

S'a spus adesea că marii noștri antecesori nu au fost în deajuns cinstiți și glorificați, pentru sentimentele și jertfele cu care au contribuit în epoca de unitate și întregire a neamului românesc. Ne sosește la redacție o informațiune, pe cât de prețioasă, pe atât de semnificativă, relativ la dna Elena Mureșanu, soția marelui luptător național, care a fost Dr. Aurel Mureșanu, unul din cei mai de seamă publiciști ai Ardealului, în epoca de înjghebare și consolidare a curentului politicei ardelene. In calitate de conducător al Gazetei Transilvaniei a avut și el, cât și soția sa, o însemnată parte la opera de redeșteptare a conștiinței românești pe acele plaiuri. Astăzi, după 15 ani dela coborârea în mormânt a marelui român Aurel Mureșanu, soția sa se găsește după o reușită operație sub tratamentul dlui profesor Dr. Iacobovici la Clinica chirurgicală.

Dna Elena Mureșanu, atât în urma gloriosului nume ce poartă, cât și prin distinsele calități personale, ca pictoră diplomată dela Viena, a creiat o galerie întreagă de portrete ale luptătorilor celebri din Transilvania și și-a stabili în felul acesta o binecunoscută reputație în domeniul artelor plastice în țara noastră.

Dna Mureșanu, nu a rămas numai în domeniul artei pure, ci s'a coborât și în lumea celor îndurerați și nevoiași și a făcut o largă operă filantropică de ale cărei binefăcătoare roade, s'a resimțit întreg Brașovul și împrejurimile.

Pentru cei care poartă interes față de această mare româncă și artistă, notăm că majoritatea portretelor din sala istorică a băncii Economul sunt opera dsale și merită toată atențiunea publicului clujan, dorior de orice manifestație artistico-națională.

Băile Borsec

Saison 1 Iulie — 15 Septembrie.

Băi de acidcarbonic-calde și reci- și de nămol. Restaurant de primul rang sub conducerea fraților Breiner din Cluj, hoteluri și vile cu tot confortul, lumină electrică, prețuri maximale.

Gara: Toplița-Română.

Autobuse si trasuri la toate trenurile. 3599

Presa maghiară

Lamentațiile lui „Ellenzék"

Pentru a arăta iezuitismul cu care obicinuiesc unele ziare maghiare să instige, vom reproduce din ziarul „Ellenzék" următoarele:

„De zece ani, suferințele noastre curg una după alta. După revoluția din 1918 am fost rupți din îmbrățișarea dulcei noastre mame, situație care a fost sancționată de puterile ideale (!) și de reacredință (!)

La acest lanț de suferinte se mai adaogă azi încă una. Sfântul Scaun, după cum citim din ziare, a dăruit greco catolicilor Biserica și averile minorițiilor.

Averea care a stat până acum în slujba intereselor maghiare (este prețioasă această recunoaștere! — N. R.), a desvoltării credinții catolicilor maghiari și *a culturei maghiare*, i s'a dat azi altă menire și a fost pusă — din punctul nostru de vedere — în slujba unor *interese streine*.

Pentru ce sunt greco-catolicii mai scumpi Sfântului Părinte decât noi, romano-catolicii ardeleni?

Să răbdăm noi asta fără a crâcni? Asta n'o putem face. De la Papa rău informat trebue să mergem la Papa cel bine informat, spunându-i:

— „Bunul nostru părinte, privește spre surgiuniții de soartă, asupriții și trântiții la pământ copii ai tăi (din Ardeal (!) cărora nu ne-a rămas nimic altceva decât credința.

Nu îngădui ca noi să nu mai putem regăsi căldura dragostei la sânul Bisericii noastre.

Suntem orfani în țara noastră, copii vitregi ai Bisericii căreia-i aparținem".

*

Văicărelile dlui Issekutz Viktor, — dsa este autorul articolului din „Ellenzék", — bineînțeles, n'au nici o importanță dacă ne gândim că „trântiții la pământ" copii „ardeleni" ai Bisericii romano-catolice din Cluj mai au încă în acest oraș o mulțime de Biserici și C a t e d r a l a din Piața Unirii, în vreme ce greco-catolicii, mai numeroși ca cei dintâi, n'au avut nici un singur lăcaș de rugăciune corespunzător.

E bine însă să tragem din acest articol și un învățământ. Anume, cât de puțin universal catolici și cât de mult naționaliști sunt catolicii unguri.

Biserica minorițiilor este pentru ei pusă azi în slujba unor *„interese streine"* și fără să le pese de catolicismul universal, sovinizmul lor înflăcărat nu vede decât două neamuri ce stau față în față.

„Corset Ideal"

Diplomată din Pairs, Piața Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj, București, Colț cu Calea Dorobanți.

3610

Se execută Centure de Sarcină. Centure Medicale și ori ce fel de Centure.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE și PRECISE

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cel mai simplă.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-1)

Scrisoare din Jimbolia

Urmările stăpânirei sârbeşti: daune şi resemnare Zorile domniei româneşti: înviorarea sufletească şi propăşirea materială. — Centrul sufletesc al şvabilor. — Localitate predestinată ca centru pentru răspândirea culturei şi hegemoniei româneşti în Torontalul asuprit. — Se cere înfiinţarea unui liceu de stat româno-german pentru fiii Torontalului. — Necesitatea unei secţiuni româneşti la liceu

Nici o comună rurală n'a existat în vechea Ungarie mai frumoasă şi rânduită decât aceasta. Mai populată da, era Bichiş Ciaba, dar în frumuseţe Jimbolia întrece chiar Chichinda-mare, oraş de 3 ori mai populat decât dânsa, şi de care o desparte graniţa şi douăzeci de chilometri distanţă.

Era o frumuseţe feciorească în această comună; totul în plină desvoltare: Uzina electrică se instalase cu puteri electromotrice atât de intenzive, încât transporta curentul dătător de lumină până la Cărpiniş şi spre mod până la Bogaroş şi Cetad, locul de naştere al lui nemuritorul Lenau.

Morile fără pereche erau întrucâtva mai vechi, dar nu toate. Moara „Reformei" se terminase tocmai cu vre-o câţiva ani înaintea războiului mondial, deodată cu fabrica de pălării „Decker"' pe care genialul meseriaş o construise în dimensiunile unei instalaţii de metropolă. Cine ar bănui, că această fabrică de pălării, rivală demnă a celor din Capitalele Europei, s'a pornit ca un atelier de pălărier de toată modestia?

Dar poate nici o întreprindere nu ţi inspiră simbolul avântului nelimitat, ca fabricile de cărămizi Bohn şi Muschong cari, nu şi au găsit rivale demne decât numai în apropierea Vienei şi în Alsacia, de unde fusese instalate. Când vreun călător trece prin Timişoara se miră de avântul construcţiilor acestui oraş, care e mai bine zidit decât oricare oraş din România. Ei bine, se poate afirma, că marea majoritate a palatelor Timişorene s'a construit, tocmai fiindcă se lucra aşa de mult la Jimbolia. Intrând cu trenul în Chichinda-Mare îţi face impresia unei comune rurale. Când trenul trece însă pe lângă fabricile Jimboliei în gară, ţi-se pare că intri într'un oraş, cu 100.000 locuitori, iar nu într'un sat, a cărui populaţie abia trece de 10.000 locuitori.

Este neperitor meritul dlui ministru Duca, că ne-a asigurat nouă acest centru comercial de un nemaipomenit avânt. Intr'adevăr, comuna nu numai că a fost asigurată nouă, dar meritul cel mare al ministruluide externe e că a salvat-o din calea ruinării complecte.

Stăpânirea sârbească a procurat neasemănate pagube populaţiunei comunale. Industriaşul Treitz, a comunicat M. S. Regelui cu ocazia recepţiunei dela Jimbolia, că paguba minimă a populaţiei este de 30 milioane dinari. Se înţelege, cu câtă înviorare sufletească au primit locuitorii stăpânirea românească, şi cum în urma acestei stăpâniri toate au început să prospereze.

In urma faptului, că în această localitate se află cea mai numeroasă massă de populaţie şvăbească, în majoritate zdrobito re aţă de maghiari, s'a considerat totdeuna, ca centrul şvabilor adevăraţi. Pentru aceasta a şi fost predestinată în urma poziţiei sale geografice, de a fi centrul de atracţiune intelectuală a şvabilor, avându-şi până şi ziarul vechi, scos în limba germană „Hatzfelder Zeitung", pentrucă locuitorii zic Hatzfeld comunei, iar nu după denumirea ungurească. Urmele maghiarilor şi sârbilor se şterg de pretutindeni. Dar alăturea de influenţa naţionalităţii lor ni-se implică datoria de a le face cunoscută şi cultura noastră.

*

In Jimbolia nu s'a aflat un edificiu corespunzător pentru liceul german. Urmează, natural. să se c ară statului sume pentru construcţii, cu atât mai vârtos, că sub domnia sârbească s'au făcut avarii atât de serioase, încât edificiul numai prezintă toate garanţiile de funcţionare.

Fiindcă din partea Statului se necesitează sume noui, atragem atenţiunea autorităţilor noastre, ca acordarea oricărei sume să se facă cu infiltrarea culturei noastre şi în acest loc, care repet, în urma poziţiei geografice este loc de atracţie şi pentru români.

Menţionăm, că în Bănatul Sârbesc, la 100.000 români nu se află nici măcar un gimnaziu. Apoi judeţele Timiş şi Torontal cu populaţia cea mai deasă, cea mai înstărită şi mai dornică de cultură nu are decât un singur liceu românesc, C. Diaconovici-Loga, care are astăzi 8—900 studenţi, fiind liceul absolut neîncăpător; căci dacă s'ar primi toţi doritorii de carte, nu s'ar putea controla serios elevii din cauza numărului lor prea mare.

Cauza este că însuş oraşul Timişoara singur umple cu elevi toate locurile disponibile din liceu; dar elevi vin acì din întreg Torontalul şi judeţul Timiş, şi în urma situaţiei de comunicaţie intense, chiar şi din Caraş-Severin. Unde mai punem, că Românii din Bănatul subjugat îşi trimit băeţii tot la unicul liceu din Timişoara. Astfel că acesta e cel mai populat liceu din toată ţara şi trebuie neapărat descărcat de mulţimea mare de elevi.

Toţi aceştia trebuie atraşi la Jimbolia, care ar deveni singurul liceu românesc din Torontal, şi fiind situat tocmai la frontieră, ar trebui să atragă studenţii români de peste hotare într'insul.

Cu ocazia votării bugetului acestei şcoli, atragem atenţiunea, forurilor noastre şcolare asupra necesităţii imperioase, de a înfiinţa prin toate mijloacele cari stau la îndemână o secţiune românească la liceul din Jimbolia.

Dr. Aurel Contrea.

Reclama este sufletul comerţului!

Oficiul de plasare al lucrătorilor la Cluj

Se ştie în deajuns că prin noua lege de organizare a plasării muncitorilor, din 1921 se desfiinţează complect toate oficiile de plasare cu plată şi se înfiinţează în schimb oficii de plasare, întreţinute de Stat, în mod gratuit. In timpul din urmă, autoritatea industrială din Cluj, a retras brevetele în baza cărora funcţionau oficiile de plasare cu plată ale dlor Alfréd Hegedüs, Dominis Siló şi Jakab Gutmann, pentrucă nu erau conforme cu noua lege de organizare a muncii şi nici nu corespundeau intenţiunilor legiuitorului, care prevede că plasările de muncitori se fac exclusiv în mod gratuit.

Totuşi, aceste biurouri, pe motiv că fac afaceri în comision, se ocupă încă cu plasarea muncitorilor, percepând anumite taxe, care pe lângă faptul că nu sunt legale, mai au darul de a spolia pe acei ce urmează a fi plasaţi. Intrucât conducătorii acestor biurouri, cunosc în deajuns toate instituţiunile care au nevoe de lucrători, şi pe lângă aceasta înspăimântând mai ales servitorimea că la oficiile de plasare oficiale se face o minuţioasă vizită medicală, şi că dacă sunt angajate să stea acolo, aceste biurouri clandestine de plasare, realizează însemnate beneficii şi lovesc în interesele de Stat superioare.

Pentru încetarea acestei stări de lucruri, s'au făcut numeroase intervenţiuni din partea oficiului de plasare gratuit, atât pe lângă prefectura poliţiei, cât şi pe lângă celelalte autorităţi administrative din Cluj, pentru executarea dispoziţiunilor prevăzute în lege, însă aceste intervenţiuni au rămas fără nici un răspuns până în prezent.

Oficiile de plasare clandestine, care prin articolul 41 din lege sunt complect oprite, realizează beneficii însemnate, având în vedere faptul că ele percep 10 la sută din prima leafă a angajatului şi 10 la sută asupra acestei lefi dela patron, aşa că lunar ele se asigură cu un venit minim de 15—12000 lei.

Legea pedepseşte cu amendă dela 100—500 lei pentru prima dată pe contravenienţi, sau cu închisoare până la 6 luni, sau cu ambele pedepse în caz de recidivă.

Cu toată concurenţa făcută însă de biurourile de plasare clandestină numai în luna Maiu, oficiul de plasare de pe lângă Inspectoratul Muncii, a avut cereri de plasări înscrise de peste 1100, din care 894 au fost plasaţi, iar faţă de numărul efectelor, s'a realizat un procent de 83 la sută, faţă de 70 la sută din cererile satisfăcute.

Activitatea biuroului de plasare a muncitorilor de pe lângă Inspectoratul Muncii, este din cele mai înfloritoare.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.
Aperitive! Rudolf Mosse 10 *Dimineaţa gustări!*

Din Gherla

Aspectul oraşului — Activitatea culturală — Festivalul reuniunei — „Buna Vestire" — Match de footbal — Lipsa de birji

Dela Cluj, pe valea Someşului, primul oraş pe care-l întâlnim este târguşorul curat şi cu străzi ordonate, numit Gherla, almamaterne a românilor din Transilvania. Oraşul acesta având o poziţie pitorească, situat la malul stâng al Someşului, împrejmuit de dealuri pline cu holde de grâu şi pătate ici colo cu păduri răcoritoare, te înhaţă în lanţurile simpatiei la prima vedere a lui. O mulţime de biserici îşi ridică mândru fruntea turnurilor lor peste liniştea patriarhală a celorlalte zidiri cari în schimb toate par a păstra o oarecare sfială faţă de înălţimea . . . acestor turnuri, pe a căror ferestriui, din când în când, răsare mistic dângănitul a câte unui clopot de prevestitor al păcii pe pământ şi între oameni bună învoire Grădina publică „Regina Maria" prin farmecul pitoresc al ei este dovada elocventă de bun gust al celor chemaţi să se îngrijască de întreţinerea ei ceeace face faţă oraşului întreg.

*

Faptul că acest oraş este sediul Episcopiei gr. cat. a făcut ca aici să fie un adevărat focar de cultură românească, cu ajutorul celor două şcoli confesionale gr. cat., teologia şi şcoala normală de fete şi băeţi, iar după **lichidarea** imperiului a mai luat fiinţă o şcoală civilă medie de fete şi un liceu de băeţi, ultimele două ca instituţiuni de stat. La şcoala normală de fete este înfiinţată Reuniunea Mariană „Bunavestire" formată din cea mai mare parte a elevelor, având menirea să cultive mai intensiv sentimentul religios, prin educaţia sufletească atât în interiorul societăţii, cât şi înafară de ea. Dl Strâmbu, profesor şi un orator de mare valoare, are sarcina grea de a prezida conducerea acestei reuniuni. Prin talentul său şi munca fără preget fiind secondat în această activitate şi de nobila sa soţie, dna Mărioara Strâmbu, culeg frumoase roade pe urma activităţii lor binefăcătoare.

*

Dovada acesteia a fost şi festivalul Reuniunei aranjat a doua zi de Rusalii seara în localul teatrului comunal, la care a participat un select şi numeros public în frunte cu P. S. S. Hossu, episcopul Gherlei.

Programul a fost deschis prin vorbirea ocazională a dlui profesor dr. Strâmbu care în cuvinte înălţătoare, a schiţat scopul Reuniunilor Mariane şi menirea lor în viaţa socială de unificare a moravurilor sdruncinate în urma războiului mondial. Ropote de aplauze şi călduroase felicitări au răsplătit pe acest orator distins, după care apoi au urmat două tablouri vii. Unul reprezenta simbolul reuniunilor Mariane şi al douilea „Bunavestire" aranjate cu atâta măestrie şi gust estetic, încât te transporta cu desăvârşire în alte lumi. O piesă teatrală în trei acte „Suflete alese" a fost redată cu atâta artă de către elevele claselor VI, VII şi VIII ale şcoalei normale. Au jucat drele A. Pioraş, Şt. Lupan, M. Raţiu, T. Butean, S. Taloş, A. Burcuş. V. Şimon, C. Pop şi V. Băieşiu. Ca încheere s'a mai reprezentat un tablou viu „Regina cerului". Toate punctele au fost subliniate de frenetice aplauze din partea publicului care a rămas profund impresionat de cele văzute şi auzite la acest spectacol.

*

— Tot cu ocaziunea sărbătorilor sf. Rusalii s'a dat un matsch amical de foot-bal între echipele „Sparta" din Gherla şi „C. F. R." din Tg.-Mureş cu rezultatul 0:0. Judecând după jocul interpretat de echipa „Sparta" constatăm că aici în acest târguşor s'a pus mare râvnă în interesul desvoltării educaţiei sportive, însă nu înţelegem cum, nu şi-au construit o tribună şi o arenă sportivă până acuma.

— O decepţie amară mai are călătoriul străin în acest oraş, atunci când este nevoit ca din cauze de forţă majoră... să aibă nevoe de o birjă. Dacă i-se întâmplă unui călător să se dea jos din tren cu bagage şi familie, voind a merge în oraş, este în imposibilitate de a putea obţine o birjă. Şi de se plânge la poliţie acolo i-se răspunde că numai patru birji are oraşul cari nu pot satisface nevoile... tutulora. Să sperăm însă că cu timpul toate se vor îndrepta spre bine.

Ag.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 22 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Viaţa Parisiană „Zeul Norocului"

Mare dramă aristocrată din viaţa unui presupus bancher. In rolul principal iosta amantă a principelui moştenitor al Portugaliei frumoasa:
GABY DELYS

Luni, 23 Iunie:
Fica Prostituatei

CINEMA URANIA

AUR

O mare dramă extrem de interesantă şi agitantă din viaţa socială în 7 acte. In rolul principal: *Claretta Rossay*

Luni, 23 Iunie
Intriganta

CINEMA APOLLO

16 fete şi un băiat

Comedie interesantă de un amor nemai pomenit. După comediile poetului *Lucian D'Ambra.*

PAGINA FEMEII

Ce atitudine iau bărbaţi faţă de feminismul politic?

In de obşte, bărbaţii fac din treburile publice, din politică, un fel de sanctuar, unde nu se cade să intre de cât iniţiaţii.

Atitudinea aceasta de mister este un aţâţător pentru multe spirite femeeşti ceva mai isteţe şi mai curioase; iar ca urmare, ne îmbulzim ghiontindu-ne să vedem, mare doamne, şi noi ce s'o fi ascunzând în acel lăcaş, rezervat până acum numai lor...

Că, de, aşa-i firea multora dintre fiinţele omeneşti: — Să năzuiască la tot ce-i oprit, să sară bariera ce i-ai pus-o înainte stavilă...

Bărbaţii însă mai tari se încruntă.

De se deschid discuţii cu subiecte din domeniul larg social-politic, ei te privesc cu o sfidătoare trufie şi nu catadicsesc să stea de vorbă cu tine...

Şi se strâng, ei în de ei, şi se pun la sfat cu o pompă, parcă ar fi chestia de cine ştie ce abracadabrante formule talmudice, cari numai de cei aleşi de Pronie pot fi înţelese, tălmăcite, sensibilizate.

Pentru cealaltă jumătate a omenirii, — pentru femei — ei rezervă seminţe de vorbă din cele mai frivole, mai comune, în cari, de sub galanteriile hipocrite şi une-ori grosolan şlefuite, isvorăşte ucigătorul dispreţ ce li-l inspirăm ca fiinţe cu minte... uşuratică, ca fiinţe destinate a fi numai..., curtate după puterea lor.

Le iese în cale o femee mai rutinată în discuţii serioase, mai îndrăsneaţă, având poate şi o activitate socială — cum spre mândria sexului nostru există specimene şi prin ţara aceasta şi chiar în Cluj — apoi acest tip de femee este micşorat, bârfit şi stigmatizat în râsul tuturor: — „da bine, aceea nu-i femee, aceea-i un omoiul!...

Pe cinste că nu mint!

Surprinzător, atingând perplexitatea, este că de-o atare superficială judecată nu-s lipsite nici unele dintre capetele cele mai distinse ale lumei bărbăteşti.

Un informator de temeiu mi-a adus dela un intim al lui poate cea mai strălucită şi multilaterală inteligenţă bărbăteşti contemporane, din ţară, părerea ce această inteligenţă o are despre o femee din oraşul nostru, care nu excelează, nici în modul de-a se îmbrăca, nici în activitatea-i publicistică ori socială...

Părerea fruntaşului intelectual asupra reputatei figuri feminine dela noi era: — „Aia nu-i femee... aia-i jumătate bărbat... Se amestecă în toate şi-şi duce soţul de nas!...“

De fapt nu-şi duce soţul de nas, ci numai trăesc într'o frumoasă armonie demnă de imitat, şi clădesc un echilibru din două suflete de o potrivă de respectuoase una faţă de alta...

Ceva nostim: — soţul e liberal marcant, iar soţia-i ar cadra admirabil în alianţa partidului liberal, dacă femeile ar fi primite acolo...

Vedeţi deci cât de departe este acest tip feminin de vre-o stângă revoluţionară, care singură era îndrituită să sperie pe apreciatorul nostru.

Ceva şi mai nostim: — Splendida inteligenţă pomenită este şef de partid politic şi a afirmat coram populo şi prin tipar că este partizanul... emancipării politic a femeii din România!....

Să fi făcut declaraţiile acestea numai din spirit de reclamă demagogică, ori are profundă dreptate Brătescu-Voineşti că sufletul omului e plin de contraste?!...

In loc să ne ţie în ştichiul sarcasmelor lor, ar fi mai mintos ca bărbaţii autorizaţi prin cultură să ne ajute întru iniţiarea noastră în chestiile social-politice, pentru mai multe binecuvântate motive. Intâiu: — lipsite de îndrumători competenţi, unele din noi vom lua-o razna, aderînd la mişcări anarhice, cari periclitează evolutivul mers al stărilor sociale. Atari exemplare au şi fost descoperite în mişcările comuniste.

Al doilea: — este spre interesul naţiei să se formeze, cel puţin culturalicește deocamdată, un cât mai mare număr de personalităţi feminine, cari vor constitui cadrele politice în viitoarea emancipare politică a femeii şi în România.

Se prea poate ca în 15-20 de ani, generaţia actuală să aibă parte de această cucerire politică, provocată, dacă nu din năuntru, dar din afară, ca răsfrângere a frământărilor sociale de aiurea.

Influenţele de peste hotare să nu se neglijeze. Votul obştesc pentru bărbaţi, la noi, n'a fost el, în mare măsură, repercusiunea a ceea ce se întâmpla pe alte meleaguri? Inainte de războiu, ne mulţumiam cu votul unic. In câţiva ani sărim la sufragiul universal, fără să mai trecem prin etape etajate.

Al treilea: — provocându-ne să ieşim din strâmtele idei ale gospodăriei şi chiar ale profesiunei, şi ridicându-ne la concepţiuni generale, bărbaţii ar sălta prin aceasta nivelul discuţiilor, ne-ar stimula pe cât mai multe dintre noi să părăsim preocupările vane şi să ambiţionăm a ne şlefui mintea, mărind deci capitalul intelectual al naţiei...

Iată ce ar fi cu cale să faceţi; nu să ne trataţi ca pe nişte copii ce-şi iau aere de oameni copţi, ori ca pe nişte... monştri morali.

*

Aşa dar, concluzie la cele trei articole din seria deschisă: acceptăm să urmăm sfatul vostru de-a ne consacra şi muncei extra conjugale — ocupaţiunile gospodăreşti consumându-ne prea puţin timp.

In morala casnică, pretindem dela voi cea mai pură fidelitate şi trupească şi sufletească. Vântul de libertinaj sexual ce fluieră prin alte ţări, s'a strecurat hoţeşte ici şi colo şi la noi — după cum ştim. Stăviliţi-l şi goniţi-l afară din fruntariile noastre.

Obişnuiţi-vă cu ideea că peste puţine decenii nu veţi mai monopoliza viaţa politică, viaţă ce o veţi împărţi cu noi; daţi-vă la brazdă, după cum păturile suprapuse — aristocraţiile de bani şi de sânge — s'au acomodat la co-activitatea ţărănească şi muncitorească, în terenul politic.

Intindeţi-ne deci mâna şi colaboraţi la prepararea noastră pentru misiunea ce vom avea de îndeplinit în ruajul social-politic!

Lelia P.

Devorbă cu Doamna Anastasiu

preşedinta Soc. Ocrotirea Orfanilor de război

Mişcarea feministă din ţară. Drepturi civile şi politice pentru femei. Activitatea Regionalii Cluj a soc. Ocrotirea Orfanilor de Război

„Aţi putea stimată Doamnă să ne precizaţi cari sunt scopurile societăţilor de doamne şi cam în ce constă activitatea acestor societăţi aci în Ardealul românesc?“

„Scopurile noastre sunt precise şi le considerăm foarte utile pentru prosperarea societăţei sub toate raporturile.

Doamna Anastasiu

Ele se pot resuma în două cuvinte: drepturi civile şi drepturi politice. Iată ce cerem noi, şi suntem siguri că dacă nu azi, mâine, cu toţii vor înţelege că aceste drepturi trebue să ni se acorde.

In toate ţările civilizate, şi cu cultură mai veche, decât a noastră, femeile au obţinut aceste drepturi. Sunt convinsă că, dacă şi la noi femeile ar fi mai puţin vanitoase şi ar de dovadă de mai mult spirit de solidaritate, dacă într'un cuvânt ne-am putea uni cu toate în acţiunea pe care o ducem şi al cărei rezultat îl dorim cu toţii, în foarte scurt timp, am putea ajunge să obţinem aceste drepturi civile şi politice.

*

„Dela începutul activităţei noastre aci în Ardeal, continuă dna general Anastasiu, am constatat că femeile de aici erau într'o altă situaţie decât noi şi anume: ele aveau deja acordate drepturi civile.

In diferite rânduri s'au făcut tratative între societăţile femenine din Muntenia şi din Moldova pe de o parte, şi dna Baiulescu, presidenta femeilor române din Ardeal, pe de altă parte.

Toate aceste tratative au eşuat însă.

Sunt sigură însă că în curând se va stabili cel mai perfect acord între societăţile femenine din V. Regat şi cele de aci şi (N. R.) ceia ce s'a şi produs cu ocazia congresului dela Baia-Mare“.

*

Am întrebat apoi pe dna Anastasiu asupra activităţii societăţei Ocrotirea Orfanilor din Războiu a cărei prezidentă este.

Iată ce ne-a declarat dna Anastasiu:

„Când am venit în Ardeal, n'am găsit absolut nimic făcut pentru ocrotirea orfanilor de războiu. Cu ocaziunea vizitei dnei Meisner la Cluj m'am consultat cu D-sa şi am rugat'o să pună în curent pe dna Olga Sturdza despre cele constatate în Ardeal în legătură cu orfanii de războiu. Peste câteva zile dela reintoarcerea dnei Meisner la Iaşi, am primit dela dna Olga Sturdza 500.000 lei şi delegaţia de a forma aci la Cluj filiala soc. orfanilor de războiu. Aceasta era în 1919. Regiunea aceasta cuprinde nouă judeţe şi anume: Sighetul Marmaţiei, Bihor, Satu-Mare, Sălaj, Bistriţa, Turda, Tg. Mureş, Dej, şi Cojocna.

Până acum regionala îngrijeşte 35.000 în 10 orfelinate. Dintre aceste 10 orfelinate unul, orfelinatul Principele Carol l'am transformat în şcoală de meserii; orfelinatul Principesa Ileana în şcoală de industrie casnică. Regiunea mai are un spital de boale de ochi. La orfelinatul de fete din Bistriţa se lucrează lucruri manuale din papură şi rafie. Toţi orfanii sunt trimişi la şcoale, şcoli primare şi apoi: licee, şcoli normale, academia de agricultură etc“.

Cu acestea s'a încheiat convorbirea pe care dna Anastasiu a binevoit să ne-o acorde.

Discursul Principesei Olga Sturdza

— Rostit la Congresul Femeilor Române, ţinut la Baia-Mare —

Ca delegată a Societăţilor din Moldova, ne folosim cu bucurie de prilejul fericit care ne îngăduie, în acest frumos colţ al Ardealului să mărturisim încă odată pe tărâmul activităţei noastre comune, unirea desăvârşită dintre noi.

Venind aici, n'am ascultat decât îndemnul inimilor noastre. După ceasul atât de mult aşteptat al Unirei, ardeam de via dorinţă să aducem prinosul admiraţiunei, dragostei şi recunoştinţei femeilor noastre din Regat, mândrelor şi vrednicelor fiice ale Ardealului.

In această clipă să ne amintim cu reculegere şi cu mândrie de româncele de pretutindeni, care au vegheat, ca soţii şi ca mame, veacuri dearândul, la căpătâiul neamului nostru chinuit. La sânul lor s'au desluşit cele dintâi gânduri de speranţe şi de veselie a pruncilor; la sânul lor şi-au plecat cucernic frunţile vitejii când porneau spre lupte; la sânul lor şi-au întors suspinele acei sdrobiţi de urgia vremurilor.

Româncele au păşit neclintite cu graiul, cu portul, cu credinţa lor, prin toate restriştele şi prin toate cotropirile, purtând neatins, nescăzut şi veşnic viu, talismanul naţionalităţei noastre.

Simple şi devotate, harnice şi răbdătoare, cu demnitatea unor crăiese, româncele ne-au păstrat datinele şi limba, aria, tradiţia sufletul neamului şi toată credinţa lui. Intr'o sfinţă falnică şi îndelungă, unde ţelul nu a strevăzut decât târziu şi în lumini de fulgere, femeile române de pretutindeni au colaborat hotărîtor, cu puteri unite la cea mai mare operă ce poate fi vreodată hărăzită unui neam: lupta încoronată de biruinţa desăvârşită pentru păstrarea şi închegarea fiinţei sale naţionale.

Aci în Ardeal unde lupta aceasta a trebuit să fie susţinută cu mult mai îndelung, flacăra căminului a strălucit mai viu — Admirabila înălţare a vieţei de familie, întărind sufletele prin credinţă şi prin virtute, a dat putinţă românismului să resiste stăpânitorilor crunţi numeroşi şi ageri, iar şi credinţa — ca şi speranţa care mângâie şi renaşte — sunt raze desprinse din lumina binefăcătoare a căminului de către geniul blând şi ocrotitor al femeii.

De aceea cuvântul nostru de omagiu este cu deosebire stăpânit de emoţiune pentrucă în gruparea care adună cele mai alese cercuri de femei ale Ardealului, noi salutăm însăşi vrednicia şi virtutea lui. Căci dacă neamul ardelean, de restrişte, s'a jertfit eroic prin fiii săi, el totdeauna a ştiut, datorită femeilor sale, să renască din cenuşă mereu mai liber, mai tare şi mai mândru.

Operile de caritate, de ocrotire, de înălţare a sufletelor, create de femeile ardelene, au contribuit deopotrivă la întărirea fiinţei naţionale a neamului, şi la împlinirea unor mari nevoi sociale.

Operile acestea care s'au închegat din primele timpuri ale renaşterei culturale din veacul trecut — şi care ne-au fost pildă şi îndemn pentru silinţele noastre dincolo în vechiul regat — prin vechimea, prin însemnătatea şi prin strălucirea lor, alcătuesc cu adevărat matca activităţei naţionale şi sociale a femenismului român din întreaga Românie Mare.

Noi am înţeles ca să însufleţim acţiunea noastră, înaintea ori căror altor preocupări, de ideia naţională.

De aceea gândul nostru firesc s'a îndreptat spre realizarea unei mari federaţii naţionale a societăţilor femenine româneşti pentru a continua cu puteri unite, în cadrul vieţei naţionale a statului român mărit — opera de educaţiune civică şi de emancipare a femeei.

In urma unirei cu Basarabia şi cu Ardealul, prin actul sfatului ţărei, şi prin actul dela Alba-Iulia s'a statornicit pentru noua organizaţie a Statului nostru, principiul emancipărei civile şi politice a femeii române. Astăzi, când principiul acesta a fost consfinţit prin constituţiune, nu mai există nici o împiedecare de ordin legislativ care să oprească acesiunea noastră la exerciţiul tuturor drepturilor civile şi politice.

Opera de consolidare naţională este pentru poporul nostru mai presus de orice problemă de educaţiune. Ea cere tuturor cunoştinţa nouilor nevoi ale Statului şi impune disciplinarea forţelor şi pregătirea tuturor energiilor, pentru ca opera aceasta

(*Urmare pe Pag. VI.*)

2877-2

ORIGINALUL

2877-2

Săpun Schicht Marca „Cerb”

păstrează preţioasele Dv. rufe

grea şi mare să se desăvârşească prin cooperarea unanimă.

Pregătirea femeei, în vederea atingerei acestui ţel devine o necesitate şi o condiţiune esenţială pentru însăşi consolidarea României Mari. Astfel ne apare luminos apostatatul pe care femeile cată să-l realizeze pe tărâmul educaţiunei civice, prin chiar propria lor educaţiune cetăţenească.

Avem simţirea şi convingerea că în ţara întregită, nouă femeilor ne este dată menirea să ridicăm nouile generaţiuni cetăţeneşti pregătite pentru conducerea statului unitar naţional. Drept este dar ca noi să putem exercita ceeace ne este dat să propovăduim, şi ceeace dovedim că posedăm cu prisosinţă în sufletele noastre.

Opera aceasta cere un singur cuget şi puteri unite. Stavilele care odinioară ne-au despărţit astăzi sunt prăbuşite. Dar sentimentele care de veacuri ne-au strâns unii de alţii creşte din zi în zi în dragostea de neam, legăturile dintre vechile şi nouile ţinuturi înfrăţite ale ţărei. Contopirei acestea depline închinăm prinosul muncii şi activităţei noastre alipindo mlădiţă mai tânără la tulpina viguroasă şi puternică pe care o înfăţişează marea şi vechea reuniune a societăţilor de cultură, de binefacere şi de asistenţă a femeilor ardelene. Opera înfăptuită în curs de aproape un veac de femeile române din Ardeal, le dă şi dreptul şi menirea ca în România unită şi mare să ea conducerea mişcărei naţionale femenine. Pentru aceasta societăţile din Moldova cu entusiastă însufleţire să alăture acţiunei dvoastre, siguri de a să găsi mereu călăuzite de dvoastre pe calea înălţărei morale şi civice a femeei de spiritul dreptăţei şi de cultul ideei naţionale.

În chestia incidentului dela Băile Cojocna

Relativ la cele publicate de ziarul „Ujság“ despre un conflict ce s'ar fi produs la Băile Cojocna între autorităţile de acolo şi organizatorii unei serbări ungureşti, Dl Ferdrihan, primpretorul din Cojocna, ne trimite o scrisoare în care ne spune următoarele:

Serbarea a fost oprită de d-sa pentru a evita un conflict cu publicul românesc, care era foarte indignat de îndrăsneala organizatorilor serbărei, care au permis celor cari jucau să apară în uniforme militare austriace şi hortiste — cu distincţii.

Nu s'a produs nici un scandal, şi nici n'a fost nimeni dintre agenţii ordinei publice înarmat.

*

O asemenea scrisoare de protestare contra ştirilor tendenţioase publicate de ziarul „Ujság“ am primit şi dela dl Gh. Suciu, protopop din Cojocna.

Inspectie Administrativa in judetul Tarnava-Mare

Dl Prefect Ioan Prescurea a făcut, conform ord. Minist. de Interne Nr. 93394 din Luna Decembrie 1923, a doua inspecţie administrativă în judeţul său, începând cu 17 l. c. în Agnita şi celelalte plase. A fost însoţit în această inspecţie, foarte mulţumitoare ca rezultate, de toţi şefii autorităţilor centrale, cari au ţinut să dea cuvenitele instrucţiuni şi lămuriri autorităţilor subalterne şi publicului asistent cari au reclamat cauzele lor.

Sau luat măsuri pentru regularea drumurilor şi văilor infundate şi neregulate de multă vreme precum şi edificarea de noui poduri.

S'a dat instrucţii sanitare umane şi veterinare.

Cauza neglijată în unele părţi a pompierilor s'a pus din nou în discuţie impunându-se organizarea lor în spirit naţional.

Exploatare necorectă a pădurilor, şi păşunatele oprite s'a adus deasemenea la ordinea zilei, fiind actuală şi formând mărul discordiei în multe locuri.

Chestiunile şcolare ajunse din ce în ce spre normalizare au fost deasemenea pe larg şi sistematic discutate.

S'a discutat deasemenea şi chestia invalizilor, etc. de război.

Dl Prefect s'a interesat în deaproape şi de pagubele şi nefericirile cauzate. In unele comune din plasa Agnita şi Cohalm, bântuite şi nimicite de curând de furtuni şi grindină neobicinuite pe aici, luând măsurile necesare pentru ameliorarea soartei locuitorilor prin ajutoarele cuvenite.

Inspecţiunile administrative s'au dovedit de foarte folositoare.

Corespondent.

Concurs

„Goronul“ Inst. de Cred. şi Economii S. P. A. Aiud publică concurs pentru ocuparea unui post de

contabil.

Cererile însoţite de:

1. Absolutor de Academia sau şcoala superioară comercială şi

2. certificat de serviciu, pentru dovedirea praxei de bancă şi a conduitei morale,

sunt a-se prezenta personal sau prim poştă direcţiunei institutului Aiud, până la

15 Iulie 1924.

Preferiţi vor fi cei, cari pe lângă limba română posed în scris şi vorbit şi limba germană.

Condiţiuni de salarizare favorabile după învoială.

Aiud, 20 Iunie 1924.

3612 **Direcţiunea.**

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

Repaosul duminical la Cluj

Negustorii evrei cari ţin Sâmbătă prăvăliile închise refuză să respecte repaosul duminical

Protestul negustorilor români.

Eri s'a prezentat la noi la redacţie o delegaţie de 4 negustori români, atrăgându-ne atenţia asupra felului cum comercianţii evrei din localitate înţeleg să nu respecte legea repaosului duminical. Iată ce ne a adus la cunoştinţă delegaţia aceasta:

Negustorii — evrei n'ar fi în stare să şi ţie prăvălia deschisă în zilele de Sâmbătă pentru nimic în lume.

Duminecă, însă, negustorii evrei, — ca să-şi scoată pierderea provenită din faptul că Sâmbătă n'au putut vinde nimic — ţin prăvăliile deschise sub diferite pretexte.

Vom da mai la vale câteva cazuri precise.

In Calea Regele Ferdinand este o prăvălie a lui Simion Deutse, care are afară o firmă pe care scrie Bodegă.

Ei bine, în această aşa zisă bodegă, care Sâmbăta este închisă, şi Duminecă deschisă, se vând fel de fel de lucruri de băcănie.

Acelaş lucru la bodega Hus Hermanne şi foarte mulţi alţi negustori evrei, cari nu se sinchisesc de loc şi calcă legea repaosului duminical fără nici o jenă.

*

O delegaţie de negustori români din Cluj s'a prezentat dlui Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, cerându-i să ia cele mai severe măsuri contra comercianţilor cari nu respectă legea repaosului duminical.

Reprezentaţie de hipnotism

Duminecă la ora 9 seara va avea loc în sala Prefecturei experienţele cunoscutului hipnotist indus Dr. *King şi ale mediului său Milly. Biletele sunt numerotate şi se găsesc de vânzare la librăria Friedman şi în seara reprezentaţiei la casa teatrului.*

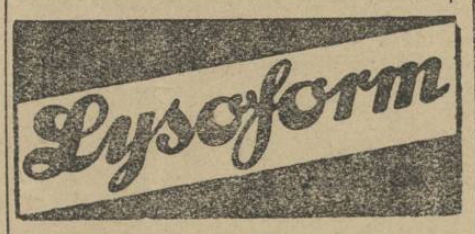

Directorii Bibliotecii Universităţii decoraţi

Guvernul francez a conferit celor doi directori ai Bibliotecii Universităţii din Cluj dd. dr Eugen Barbul şi dr Gyalui Farkas decoraţia „palmes académiques“, rangul întâi.

Actul de decorare a fost înmânat de d. Consul Monille, fiind de faţă d. prof. Iacobovici, preşedintele Comisiunei bibliotecare şi numeroşi intelectuali.

D. Consul Monille a exprimat felicitările dlui ministru al Franţei la Bucureşi, Contele Manneville — care a propus decorarea — şi ale sale.

D. prof. Iacobovici a vorbit despre importanţa legăturilor culturale franco-române. A mulţumit apoi, în numele Universităţii, pentru cinstea acestor decoraţii şi a felicitat merituoşii directori ai Bibliotecii Universităţii.

Ca încheere, d. Barbu mulţumeşte în româneşte şi d. Gyalui în franţuzeşte pentru gestul guvernului francez.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: FĂT-FRUMOS din LACRIMĂ. (Reprezentaţie pentru tinerime şi copii cu preţuri de tot reduse. Va povesti dl Alexiu Benedek. Seria 438).

Duminecă seara: POSTALIONUL ALBASTRU (a 6 ora. Seria 440).

Luni matineu: FĂT-FRUMOS din LACRIMĂ. (Reprezentaţie pentru tinerime şi copii. Preţuri reduse. Va povesti dl Alexiu Benedek. Seria 441).

O zi de sărbătoare la Opera din Cluj

Se ştie că dna Tiron, dela Operă, fiind angajată la Bucureşti va părăsi Opera Naţională din Cluj. Publicul clujan în semn de omagiu aseară, cu ocaziunea reprezentării Operei „Făt Frumos“ a sărbătorit cu mult entusiasm pe dna Tiron, oferindu-i o splendidă coroană de argint şi de flori.

Pă lângă satisfacţia ce o simţim şi noi în momentul când răsplătesc cu atâta gingăşie meritele dnei Tiron, una din celea mai distinse valori ale Operei, felicităm publicul care a avut fericita iniţiativă de a se dovedi recunoscător meritelor artiştilor noştri.

Condamnarea unui popă ungur şovinist

Preotul reformat Alexandru Nagy, din Tiurea, în plasa Centrală a judeţului Cojocna, a fost condamnat eri de Tribunalul din Cluj pentru uliragiu la trei luni temniţă şi cinci mii lei amendă.

Acest preot care este nepotul şovinistului Episcop reformat Nagy Károly, a fost condamnat din motivul că şi-a permis cu prilejul inspecţiei în comună a dlui prefect Mureşanu şi a dlui revizor şcolar Vilt să spună o mulţime de necuviinţe între cari afirmaţia că şcoala românească de stat ar fi un adevărat blestem lăsat de la Dumnezeu pentru populaţie.

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.

pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 Bilete contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Dl dr Roth Hugo este o escepție.** Pentru unii din minoritarii noștri, îngâmfați, legile țării nu există. In zădar, de pildă, dl ministru Anghelescu a dat ordin că băieții evreilor să nu mai umble la școli confesionale ungurești, multimilionarul evreu maghiar dr Roth Hugo are și astăzi un băiat înscris la școala reformată din Cluj. Atragem atenția autorităților asupra acestei revoltătoare încălcări de lege.

— **Serbare școlară.** Seminarul pedagogic universitar din Cluj, organizează serbarea de fine de an școlar și împărțirea de premii la elevii și elevele liceelor de aplicație ale acestui seminar, în ziua de Duminecă, 22 Iunie, orele 4 d. a. la Universitate în sala Nr. IV. Părinții elevilor, domnii profesori și studenți universitari, și toți cei interesați, sunt rugați pe această cale să asiste la această solemnitate.

— **Serbare artistică.** Mâine Duminecă, la orele 8 seara, va avea loc o serbare artistică dată de către elevii liceului „Gh. Barițiu", la Teatrul Național. Pe lângă câteva arii și partituri de opere muzicale, se va executa și piesa „Dezertorul" de M. Sorbul. Venitul curat este destinat măririi fondului de excursii și îmbunătățirei orchestrei liceului. Biletele se găsesc de vânzare la Casa teatrului.

— **O mare sărbătorire interesantă** aranjată după obiceiurile americane.

Aflăm că întreaga lume sărbătorește ziua nașterii renumitului comic cinematografic Zigotto născut la 26 Iunie 1924. In cinematografele din Londra, Paris, New-York etc cu această ocaziune rulează numai piesele renumitului comic. In aceste orașe pe ziua de 26 Iunie se pregătesc arcuri de triumf. La Paris în onoarea și prezența lui Zigotto se vor proecta următoarele piese:

Zigotto și ursii,
Zigotto șofeur,
Zigotto la băi de mare.

Așa este sărbătorit în străinătate comicul mondial Zigotto, care a delectat și delectează lumea cu comicăriile sale.

Suntem curioși de festivalele ce vor aranja cinematografele din Cluj cu acesstă ocaziune.

— **Acțiunea contra speculei.** Primăria locală a convocat o adunare a cetățenilor Clujului pentru Joi viitoare. Aceasta pentru ca de comun acord să se găsească soluția cea mai potrivită pentru a pune odată capăt speculei ce se face la Cluj cu alimentele.

— **Incercare de furt.** Se comunică din Dej, că la administrația financiară de acolo, s'a încercat o sustragere a cheilor dela Casa de bani, care se găsea în curs de predare. Văzând că nu a reușit tentativa, hoții au dispărut.

— **O demisie a dlui P. Groza.** Aflăm că dl Petre Groza și-a dat demisia din președenția uniunei forestiere din Ardeal însă și-a menținut calitatea de membru în Comitetul Agrar și de membru în Consiliul de Administrație al Societății Călățele.

— **Cine a pierdut?** La Secretariatul subprefecturei Cojocna, se găsește o legătură cu chei. Cel care le-a pierdut se poate prezinta acolo, pentru a le ridica.

— **Artistice.** Dna Adela Ionașcu va cânta Duminecă seara în opera Pagliacci, rolul Nedei.

— **Un nou ziar românesc.** *A apărut la Arad un nou cotidian român intitulat „Tribuna nouă" de subt direcția dlui Ion Montani. Nou confrate promite a fi un adevărat organ național românesc, sprijinind toate cauzele drepte. Este scris și tipărit cu îngrijire. Ne bucurăm din inimă că numărul mic al cotidianelor românești din Ardeal s'a sporit cu unul și dorim confratelui viață lungă și rodnică.*

99% a durerilor de cap e bazată pe reumatism. In acest caz compresa cu nămolul de Pistyan la tot cazul aduce o ușurare a bolii. Pension zilnic deja dela 40 Kc. se găsește în Pistyan. Cadrate de nămol din Pistyan se găsește în toate farmacille. Deslușiri la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei No. 21. 3532-8

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Vizite administrative.** Săptămâna viitoare va sosi în localitate dl inspector general Grigoriu, din ministerul de interne, pentru a rezolvi mai multe chestiuni în legătură cu noua lege de constatare a naționalității.

— **Condamnare.** Tribunalul a condamnat eri la temniță grea pe viață pe individa Szabó Vinczéné — care după cum se știe a otrăvit pe doi bărbați ai ei, pe mamăsa și pe fică-sa. Condamnata a făcut apel.

— **Ședința Comisiunei Zootechnice.** Astăzi are loc o ședință a Comisiunei Zootechnice județene, sub președenția dlui Sept. Mureșanu, prefectul județului, și cu această ocazie se vor discuta multe chestiuni în legătură cu expoziția Zootechnică ce va avea loc în toamnă.

— **Universitare.** Se aduce la cunoștință celor interesați că Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Cluj are câte un loc vacant la Școala română din Roma și Paris. Doritorii, licențiați, doctori sau doctoranzi ai acestei Facultăți își vor înainta petițiile la Decanat, împreună cu lucrările pe care le au până în 26 Iunie a. c.

— **O întâmpinare.** *Dl Bethlen György ne cere să desmințim în numele dsale informația apărută în ziarul nostru că la congresul partidului maghiar — precum se știe, amânat — d-sa ar fi fost designatul pentru președenția partidului maghiar.*

— **Serbare Școlară.** Mâine, orele 4 p. m. are loc serbarea de închiderea anului școlar la grădina de copii Nr. 1. „Principesa Ileana" din Calea Regele Ferdinand 83 sau Decebal 31.

— **Inspecțiile dlui prefect Septimiu Mureșanu** In decursul celor din urmă 10 zile, dl prefect dr Septimiu Mureșan a vizitat 36 de comune din plășile Teaca și Orminis, Sărmaș, Moci, Borșa și Huedin. Deasemenea dl subprefect Simu a vizitat mai multe comune din diferite plăși, interesându-se de situația comunelor.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

Știri din Turda

Suspendare. *Dl Vasile Carp, directorul poliției din localitate a fost suspendat din servicia.*

Inspecție. *A sosit în localitate dl inspector financiar C. Nicoleanu pentru a face o inspecție la administrația financiară.*

Teatru. *In ziua de 24 cor. va avea loc o reprezentație dată cu artiștii Teatrului Național din Cluj. Se va juca „Sărutul morței".*

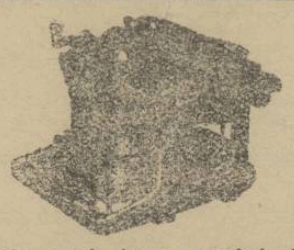

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria
LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

Prin telefon dela corespondenții noștri

Prelungirea sesiunei parlementare

București. — Sesiunea parlamentară a fost prelungită până la 30 Iunie. Un consiliu de miniștri va stabili atitudinea noastră la conferința Micei Antante și va hotărî interimatele dlor I. Brătianu și Duca.

In timpul vacanței parlamentare miniștrii vor vizita Ardealul, interesându-se de aproape de nevoile acestei provincii.

Proces între țărani și un secretar comunal

Oradea-Mare. — Locuitorii comunei Decebal au făcut plângere împotriva secretarului comunal Ad. Cociș, pe motiv că nu plătește la timp ajutoarele și pensiile, și dă în arendă pământurile cu prețuri de speculă. O anchetă orânduită de Prefectura județului a stabilit că faptele nu sunt exacte. Secretarul Cociș a dat în judecată satul pentru calomnie. Cu toate încercările de împăcare ale judecătorului Atanasiu, procesul se va judeca la 26 Iunie.

Acțiunea Românească la Sibiu

Sibiu. Eri s'au pus bazele secției locale a societății de apărare națională, „Acțiunea Românească".

Ciclon în jud. Odorheiu

Brașov. Alaltăeri un adevărat ciclon s'a pornit din nordul județului Odorheiu, mergând până în sud. In calea s'a a făcut numeroase ravagii. Semănăturile sunt distruse.

Atentat contra Simplonului

București. — Trenul Simplon No. 11 a suferit ieri un accident fără urmări grave lângă Filiași. Rău făcători așezând pe linie mai mulți bolovani, mașina și vagonul de bagaje au deraiat.

Exproprierea contelui Károlyi

Oradea-Mare. — Comitetul agrar a hotărât ca din moșia de 20.000 jugăre de lângă Careii-Mari, a contelui Károlyi și soției sale, trecută pe tabloul de exproprieri totală, proprietarii fiind socotiți ca absenteiști să se lase 880 de jugăre proprietarilor pentru ferma care dispune de o lăptărie model. Această firmă dă zilnic 20.000 litri de lapte pentru Careii-Mari.

Restabilirea comunicațiilor telegrafice și telefonice

București. — Comunicațiile telefonice și telegrafice, în afară de linia Viena și Budapesta, s'au reluat în toată țara.

Plecarea Principelui Carol în străinătate

București. — **A. S. R. Principele Carol și Principesa Elena vor pleca Luni în străinătate.**

Demisia dlui Stelian Popescu din partidul național

Dl Stelian Popescu a adresat dlui Iuliu Maniu, prezidentul Partidului Național, următoarea scrisoare:

Domnule Președinte,

Cu prilejul discuțiunilor urmate în comitetul executiv al Partidului Național pentru examinarea punctelor pe baza cărora urma să se facă fuziunea cu Partidul Țărănesc, v'am cerut ca, — pentru a se asigura trăinicia nouei formațiuni, — pe lângă diferite preciziuni de program, să se treacă și formula de mai jos;

Partidul fuzionat, aducând un suprem omagiu acțiunii naționale a patrioților, cari au pregătit victoria și consolidarea României întregite și înlăturând în politica externă orice vederi personale, declară că stă în raporturile internaționale pe baza tratatelor în vigoare și va căuta ca legăturile cu aliații noștri mari și mici să fie cât mai strânse.

Ea avea de scop să clarifice vederile partidului în chestiunea externă și să exprime desolidarizarea lui de acele persoane, a căror acțiune în timpul războiului, nu numai a fost contrarie sentimentului național dar a constituit o gravă abatere dela cele mai elementare datorii față de țară.

Voiam prin aceasta să se știe că orice aport s'ar presupune că ar putea aduce de aci înainte acele persoane, el este isbit de imoralitatea politică și cetățenească, ce li-a caracterizat activitatea.

Intru cât s'a trecut peste această propunere, vă rog să binevoiți a mă considera demisionat din partidul ce prezidați.

Primiți vă rog, d-le Prezident asigurarea distinsei mele stime personale.

Stetian Popescu.

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

5216 5016

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Singura marca veritabila este

DIANA Franzbrantwein.

Să observam marca DIANA.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. — 3401

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu încredințare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit" Bucuresti,

Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi 3576

de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ (POZITIV / NEGATIV)

De vanzare

căşi mici şi mari,

ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie

moşii, pământuri,

prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adrcseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită, 2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1110 8 PAGINI ● 2 LEI ● 8 PAGINI Marți 24 Iunie 1924.

Infrățirea

R CLUJ I. 1785
...iația pentru Cultura ...a poporului român
Sibiu
CLUJ 24 VI 1924

ANUNȚURI: A ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Cel dintâiu insucces al național-țărăniștilor

Infrângerea drului Lupu pe chestia politicei noastre externe

Interprelarea dlui dr. Lupu pe chestia politicei noastre externe, anunțată cu mult sgomot de anumita presă încă de la întoarcerea în țară a fruntașului țărănist, era sortită să înfățișeze cea dintâi acțiune în stil mare a noului partid ieșit din fuziunea partidului național cu partidul țărănist. Din acest motiv, ședința de Joi a Camerei a spulberat atâtea nădejdi trandafirii. Interpelarea dlui dr. Lupu, departe de a provoca „cel puțin o criză de guvern“, a dat prilej șefului guvernului și ministrului de externe, să repurteze un formidabil succes parlamentar. Dsa a încercat să descrie situația noastră externă ca dezastroasă. Nimic nu ne este favorabil în străinătate, a susținut drul Lupu, nici lumea politică mondială, nici presa și nici massele; iar cauza tuturor acestor nefericiri nu se datorește decât faptului că n'am fost în stare să soluționăm problema relațiunilor diplomatice cu Rusia-sovietică.

Miezul interpelării drului Lupu în aceasta consiă, în a aduce acuzări guvernului că nu s'a lăsat influențat de voința guvernului de la Moscova, ceea ce l'a dus până la concluzia de a cere băncei ministeriale să facă loc altui partid — și desigur acest partid este partidul național-țărănist — care ar fi agreiat de Moscova și care, prin aceasta ar obține ratificarea Basarabiei.

Nefericită inspirație și pentru dl dr. Lupu ca om politic și pentru partidul național-țărănist, în numele căruia dsa vorbea. Chestiunea politicei noastre externe, astfel pusă, a fost fatală pentru drul Lupu și noul partid național-țărănist. Răspunsul magistral și demn al dlui Ion I. C. Brătianu, ca și executarea strâns documentată a dlui I. G. Duca, au produs o profundă impresie, atât în incinta Camerei, cât și în tribune. Dl dr. Lupu a apărut în adevărata sa lumină, de politician meschin, care nu s'ar da îndărăt nici de la nemercia sprijinului de la Moscova, pentru a obține puterea.

Dl Ion I. C. Brătianu s'a ridicat la tribuna Camerei cu toată autoritatea morală pe care i-o dădea o cauză sfântă nouă tuturor. Niciodată de la războiu încoace autoritatea șefului partidului liberal n'a fost poate mai profund simțită ca în această ședință. Glasurile cutezătoare ale național-țărăniștilor au trebuit să amuțiască în fața magistralei lecții de patriotism și conștiință politică pe care o administra șeful guvernului, dlui dr. Lupu. Iu dl Ion I. C. Brătianu vorbiau generații de strămoși, crescuți în concepția cinstită a drepturilor noastre de a fi singuri stăpâni la noi acasă. Nici intrigele celor interesați a ne smulge bogățiile, nici ofertele condamnabile făcute aiurea de politicianii noștri lipsiți de conștiință și demnitate, și nici sugestiile venite de la Moscova, nu ne poate sdruncina această credință.

In fața acestei grandioase stări de sentimente, pe care graba dlui Lupu de a repurta un succes ieftin n'o prevăzuse, Camera întreagă, adversari și amici ai guvernului, ca și publicul venit să asiste în tribune, au înțeles că mai presus de mici combinațiuni, de adversități și diferențieri programatice, vorbesc prin glasul inspirat al primului ministru, însăși cugetarea și simțirea unanimă a unui popor, care nu înțelege să abdice cu niciun preț de la demnitatea sa națională.

*

Dl Duca a desăvârșit prăbușirea incursiunei critice a dr-ului Lupu. Propaganda nefavorabilă nouă care se face în străinătate și pe care contra-propaganda noastră nu o poate dovedi, e înlesnită în primul rând de acțiunea oamenilor politici ca dr.-ul Lupu și alții. Apoi, poate fi pusă chestiunea Basarabiei, ca un dar pe care Moscova este dispusă să-l facă unui guvern în care ar figura dr-ul Lupu, iar guvernului Brătianu nu? Și pentru ce acest dar tocmai drului Lupu, care în atâtea rânduri s'a făcut avocatul cauzei comuniștilor din România, dar n'a găsit niciun cuvânt de desaprobare pentru toate ororile, săvârșite în numele „democrației“, de noua guvernare rusească?

Drul Lupu desigur s'a grăbit. Interpelarea sa, anunțată cu surle și trâmbițe n'a putut ridica obiecțiuni serioase, a demascat însă o tristă mentalitate politică la un om politic, ca dsa, pretins democratic, și o îngrijitoare stare de nepricepere politică la partidul din care face parte. Cât de greșită este această politică, a dovedit-o cu prisosință rezultatul votului la moțiunea de neîncredere în guvern propusă de partidul național-țărănist. Din peste 70 de deputați național-țărăniști, moțiunea n'a fost votată decât de 38, adică de abia ceva mai mulți de jumătate din partizanii politici ai drului Lupu. Astfel moțiunea îndreptată să lovească în guvern, înseamnă categoric desolidarizarea celeilalte jumătăți de partid, tocmai de drul Lupu. Prin aceasta succesul guvernului este și mai strălucit.

Fuziunea și cazul Stere

Numeroși fruntași demisionează din noul partid fuzionat

Era de așteptat desigur ca în urma fuziunei dintre țărăniști și partidul național, o mulțime de foști takiști să părăsească steagul purtat de dnii Iuliu Maniu și Stere.

Pă lângă demisiunile dlor Stelian Popescu, Derussi și Cămărășescu, foști miniștri, s'au mai retras din partidul național într'o singură zi foarte mulți membri de seamă ai partidului. In afară de aceștia, numeroase organizațiuni din provincie au telegrafiat că împărtășesc punctul de vedere al fruntașilor demisionați solidarizându-se cu ei.

Rezultatul fuziunei, cel puțin în ce privește vechiul regat, este foarte trist. Partidul național rămâne dincolo de Carpați fără oameni.

S'ar putea însă spune că demisiunile acestor domni din partidul național nu sunt întemeiate pe un principiu ci decurg dintr'o chestiune personală.

Prezența dlui Stere, în noul partid fuzionat și încercarea sa de a se impune la conducere au determinat retragerea atâtor partizani ai dlui Maniu.

Dar cazul Stere nu constitue o chestiune personală. Odioasa activitate desfășurată de acest trădător în timpul războiului de întregire națională face imposibilă o tovărășie cu dl Stere pentru oricine așează mai presus de interese și combinațiuni politice trecătoare un permanent principiu de moralitate politică.

Demisionații din partidul național n'au făcut gestul de părăsire fiindcă ar fi animați de o ură măruntă împotriva dlui Stere. Nici o patimă nu i-a îndemnat să nu primească fuziunea și nici un interes personal na i-a sfătuit la aceasta.

Dar oamenii cari au stat alături de Take Ionescu și au propovăduit războiul de eliberare nu pot sta alături da aceia cari s'au pus în slujba dușmanilor țării. In fruntea acestor trădători se află dl Stere.

Părăsind un partid în care fiecare dintre ei își aveau un rost și un loc determinat, demisionații din partidul național au săvârșit un act de înaltă morală și un act de curaj, atunci când cu riscul de a se șterge politicește, ei n'au primit să dea mâna cu trădătorii războiului.

Ne gândim însă la toată lipsa de naționalism și de moralitate politică de cari dau dovadă dnii Maniu și ceilalți acoliți ai dsale primind, ei ardeleni pentru cari s'a făcut războiul, să stea alături de oameni vânduți foștilor lor asupritori.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

In loc de ancheta „Infrățirei“ în chestia minorităților

Răspuns d-lui M. Klein

Șeful secției politice a evreilor sioniști din țară ne atacă

Un procedeu care ne scuteste de a mai sta de vorba cu d. Klein

In ultimul număr al ziarului nostru, nesiliți de nimeni, și dorind a informa publicul nostru cititor asupra principiilor sioniste tocmai printr'un reprezentant autorizat al lor, am publicat un interwiew cu dl dr. Maximilian Klein, șeful secției politice a evreilor sioniști din Ardeal. Acest interwiew, hotărât fiind ca pagina doua a ziarului nostru să fie închinată în întregime chestiunilor culturale, urma să fie publicat în două numere, după cum am făcut cu două zile înainte și cu interviewul dlui dr. Elemér Gyárfás.

Fără să aștepte apariția ziarului nostru, și înainte de a obține — am spus obține, iar nu a încerca, a obține — o lămurire de la noi, dl dr. Maximilian Klein a publicat a doua zi în ziarul evreiesc, dar totuși în ungurește scris, „Uj Kelet“ pe lângă partea publicată în „Infrățirea“ și partea ceialaltă a interviewului „pe care „Infrățirea“ n'a publicat-o,“ însoțind-o cu o scrisoare deschisă din care citâm:

„Redactorul „Infrățirii“ mi-a cerut zilele trecute un interview în chestia Evreilor din Ardeal. Am fost gata să-i stau la dispoziție, deoarece am voit ca opinia publică românească să fie orientată asupra năzuințelor, durerilor și scopurilor noastre. Pentru această am dat inteview-ul în scris. Deoarece ziarul „Infrățirea“ n'a publicat decât o parte a interviewului și anume, părțile cari i-au plăcut ei, rog să mi se publice interviewul în ziarul „Uj Kelet“ în întregime, pentruca cele publicate ciuntit în „Infrățirea“ să nu dea prilej pentru înțelegeri greșite“.

Nu trebue cineva să fie gazetar pentru ca să înțeleagă că dl Klein, în scrisoarea dsale, atinge însăși cinstea profesională a redactorului nostru. Asta, bineînțeles fără nici un motiv bazat, și dintr'o manie de persecuție specifică rassei din care dsa face parte.

Pentrucă, într'adevăr, pentruce d. Gyárfás, de pildă, n'a protestat după ce n'a apărut decât întâia parte a interviewului dsale și pentru ce a așteptat liniștit să apară și partea a doua?

Și, dela care premisă pleacă d. Max. Klein când bănuiește că vrem să-l tragem pe sfoară?

Noi i-am tradus interviewul în întregime afară de partea în care dsa înfățișează pe „d. ministru Anghelescu drept credincios al animalelor preistorice de teapa domnilor Roth Hugo și soții“, iar corectura articolului cules gata l'am prezintat colegilor dela „Uj Kelet“ Duminecă a. m. cari s'au putut convinge că redactorul „goim“ este un om corect.

Despre corectitudinea profesională a redactorului nostru s'a putut convinge însă și d. Klein când acesta a refuzat suma de Lei 2000 oferită... administrației pentru plusul de muncă(!) provenit din culegerea interviewului pe care dsa dorea să-l vadă apărut mai repede decât permitea ordinea de lucru a redacției noastre.

Părerea „Infrățirii“ este că gravitatea faptului de a înfățișa un redactor al nostru drept om incorect profesionalicește și a-l împiedeca prin aceasta în exercițiul funcțiunei sale câteva zile (dacă ar fi adevărate afirmațiile d-lui Klein, oricine ne-ar putea refuza, cu drept cuvânt, orice alt interwiew) — nu este cu nimic scăzută prin rectificări ulterioare.

Intru cât privește partea a doua a interviewului d-lui Klein noi renunțăm la ea, după cum și dl Klein, neținând seama de bunăvoința noastră față de cauza minoritară, a renunțat la orice considerație față de persoana redactorului nostru.

Cine e curios să citească „Uj Kelet“.

Dacă domnul Klein prin publicarea în „Uj Kelet“ a părței neapărută încă la noi a voit să ne preseze, s'a înșelat grozav, deoarece noi nu înțelegem să scriem împinși dela spate.

In tot cazul, procedeul este ciudat și ne scutește de orice comentar.

Lăsăm în aprecierea tuturor celor de bună credință să judece ieșirea din „Uj Kelet“ a sionistului d. Klein. Constatăm totodată felul cum suntem răsplătiți pentru munca noastră desinteresată de a contribui la clarificarea chestiunei minoritare.

N. R. — Rugăm ziarul „Uj Kelet“ să-și ofere coloanele și pentru destăinuirile ce vrea să le facă dl Klein în chestiunea șantajului ce l'ar fi încercat contra d-sale un șef clujan al mișcării antisemite. Dl Klein ne-a spus că are la dispoziție dosarul doveditor.

Conflict pentru pășune

In urma unui denunț făcut la Compania de jandarmi Cluj, mai mulți fruntași din comuna Fildul de mijloc, pentru un diferend de pășune cu comuna Cuteiuș, au fost arestați și aduși la parchet. Acesta convingânduse că acești fruntași sunt nevinovați i-a pus în libertate. Odată cu aceasta, pentru clarificarea situației a eșit la fața locului, Sâmbătă dl consilier agricol Bogdan și după o cercetare amănunțită, a dat o soluție definitivă, împărțind în justă proporție locul de pășune litigios.

Măsuri pentru înfrânarea speculei la Cluj

Am publicat în unul din numerile trecute ale ziarului nostru rezultatele consfătuirei care a avut loc între şefii autorităţilor locale, consfătuire în urma căreia s'a hotărât ca autorităţile să pornească a vie campanie contra speculanţilor.

Iată măsurile pe cari autorităţile locale au hotărît să le ia, pentru a înrfâna specula la Cluj.

Se ştie că legea pentru înfrânarea speculei interzice fixarea preţurilor maximale, dar aceeaşi lege înfiinţează o comisiune menită să controleze preţurile cerute de negustori dela consumator cari nu trebuie încărcate cu mai mult de 30 la sută din valoarea mărfei, ca profit.

Pe lângă aceasta tot legea pentru înfrânarea speculei arată în mod expres care sunt organele îndreptăţite cu controlarea felului cum negustorii respectă această lege.

Până azi Clujul n'a înregistrat nici o scădere a preţurilor, ca efect al legei contra speculei.

Aceasta pentru simplu motiv că organele însărcinate cu controlul nu şi-au făcut de loc datoria. Din iniţiativa dlui Prefect şi în urma hotărârii tuturor şefilor de autorităţi din Cluj şi de comun acord cu Camera de Comerţ s'a hotărât să se trimeată câte o adresă tuturor organelor însărcinate cu controlarea aplicărei legei contra speculei, prin care să li se atragă atenţia asupra faptului că până acum n'au ştiut deloc să-şi facă datoria.

Pe lângă aceasta s'a hotărât ca, cu începere încă de azi, fiecare şef de circumscripţia poliţienească să facă zilnic razii fie personal fie prin subalternii lor tuturor comercianţilor din circumscripţie respectivă şi în fiecare Sâmbătă seară să înainteze prefectului de poliţie raportul asupra celor constatate.

1) Se va interveni pe lângă instanţele judecătoreşti ca în materie de specula să se aplice sancţiunile cele mai severe iar numele tuturor condamnaţilor pentru specula va fi publicat în toate ziarele locale.

2) In cazul când aplicarea măsurilor precizate în legea contra speculei nu vor fi suficient de eficace, autorităţile locale împreună cu parlamentarii clujeni vor interveni la guvern pentru ca acasta să admită în mod excepţional pentru Cluj aplicarea preţurilor maximale.

In acest caz preţurile maximale se vor fixa fără a mai fi consultaţi comercianţii.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Reclama e sufletul comerţului

Expoziţia
ucenicilor din Cluj

Eri la orele 4 s'a făcut cu un fast deosebit, deschiderea expoziţiei organizate de ucenicii din diferitele bresle. La această solemnitate au luat parte dnii I. F. Negruţiu, preşedintele Camerii de Comerţ, Cărpinişanu, primul notar al oraşului, Consilierul Varga, Jilescu, vicepreşedintele Sfatului negustoresb şi alţii.

Expoziţia prezintă un deosebit interes şi este superioară celeia din anul trecut, prin numărul mare de participanţi.

Am putut remarca lucrări de încălţăminte frumoase şi artistic executate de către ucenicii fabricii Renner, în metalurgie de către ucenicii dela Soc. Auto-Mecanica şi pălării executate la noua fabrică Ştefan Fehér, pe lângă piese frumoase din breasla rotăriei, croitoriei, etc. S'au prezintat la această expoziţie un număr de 247 concurenţi din 32 bresle şi comitetul de aranjare format din dnii Jilescu, Horvát, Domide şi Stelea, vor decerna în cursul acestei săptămâni premii de încurajare şi diplome tuturor acelora cari s'au distins prin executarea de piese cât mai alese şi bine executate.

In acest scop comitetul a lansat o listă de subscripţie pe care până în prezent s'au înscris: Primăria cu 5000 lei, Camera de Comerţ 5000, Sfatul Negustoresc 2000, Fabrica de Mobile Transilvania 1000, precum şi alte autorităţi care au subscris aproape 30000 lei.

Având în vedere felul cum această expoziţie a fost aranjată şi în acelaş timp prin obiectele frumoase şi bine executate ce s'au expus, credem că reuşita ei este asigurată, fiind o manifestaţie destul de importantă pentru încurajarea viitorilor noştri industriaşi.

Imbunătăţirea situaţiei industriale din Maramureş
— Succesul anchetelor noastre —
Ce ne declară d. deputat T. Man

In anchetele noastre pe care le-am făcut în Maramureş, am insistat cu deosebire asupra situaţiei critice în care se găseau, — acum doua luni — toate industriile din acest ţinut. Am arătat cu acel prilej cauzele care au determinat această stare de lucruri, şi am stăruit prin coloanele ziarului nostru pentru înlăturarea lor. In special lipsa de transporturi pe căile ferate, a produs încetarea, aproape completă, a activităţei intreprinderilor industriale din Maramureş. Anchetele intreprinse de noi prin ziarul „Infrăţirea“, au fost urmărite cu un viu interes în întreg Maramureşul, ca şi de reprezentanţii autorităţilor în drept şi rezultatele bune n'au încetat de a se produce. Astăzi avem satisfacţiunea de a primi mulţumiri, de pretutindeni pentru sprijinul efectiv pe care l'a dat ziarul nostru la înbunătăţirea situaţiei industriale din Maramureş.

Iată ce ne spune d. deputat T. Man, care a fost zilele acestea prin Cluj:

„Spiritul obiectiv cu care aţi tratat, în anchetele dv. toate chestiunele din Maramureş, şi în special acelea de ordin economic, v'a atras toate laudele din partea cetăţenilor de toate categoriile din ţinutul nostru.

Mulţumirea tuturora însă este că cele arătate de dv. n'au rămas fără rezultat. Industriaşii, mai ales vă sunt recunoscători. Situaţia întreprinderilor forestiere a început să se înbunătăţească simţitor, graţie faptului că a început a se da tuturor intreprinderilor vagoane suficiente pentru transporturi.“

Declaraţiunele dlui deputat de Maramureş T. Man, nu poate decât să ne mulţumească încrederea pe care o avem în activitatea pe care am intreprins-o. Anchetele noastre le vom continua în întreg Ardealul cu nădejdea că vom avea aceleaşi rezultate bune.

D.

„NIPPON“
CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE
Cea mai frumoasă grădină de vară 3613
CLUJ, STRADA ŞAGUNA
lângă Teatrul Maghiar
Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Premiile Naţionale
Doi laureaţi: O. Goga şi M. Sadoveanu

Instituirea a două mari premii naţionale de literatură, care se împart anual: unul pentru poezie, altul pentru proză, trebuie salutată ca un triumf. Ca un triumf al scrisului românesc în faţa conştiinţei politice a ţării. Nu mai e vorba de distincţiile pe care un corp de învăţaţi şi de artişti, — Academia Română, le dă scriitorilor. E vorba de Statul însuş care, prin Ministerul Artelor. împleteşte cununi de lauri pentru cântăreţi. Parcă nu ne vine să credem. Nici nu s'au împlinit bine 50 de ani de când Titu Maiorescu, tânăr ministru al Instrucţiunii, era dat în judecată pentru una din cele mai ruşinoase nereguli pe care le putea comite un ministru de instrucţie de pe acele vremuri: furase banii statului pentru a trimite să se plimbe prin străinătăţi pe un tânăr favorit şi om de casă al său. Banii furaţi — e vorba de un stipendiu, — nu treceau de 200 de lei, iar tânărul favorit se chema Mihail Eminescu, student la Berlin pe atunci! A înlesni desvoltarea tinerei literaturi româneşti era, pentru mentalitatea politică dominantă acum 50 de ani, aproape o crimă.

A urmat o altă epocă; de progres, firește. O epocă în care literatura română a început să fie considerată de Stat cu generositate şi cu milă. Ministrul Instrucţiei chema la dânsul pe visătorii sdrenţăroşi şi migălitori de cuvinte, odată pe an: la 1 April, când se deschidea raiul noului budget. Şi le împărţia ajutoare cântărite din ochi: cui era mai sdrenţuit, un pol; cui era mai spălat, o sută de lei. Epoca cea mai umilitoare pentru literatura naţională a fost aceeasta în care scriitorii erau socotiţi de lumea politică drept nişte cerşetori. A trecut ca un vis urât, de care cu ruşine trebuie să ne aducem aminte.

Dela cerşetorii de Stat de până mai acum câţiva ani, la recent laureaţii de Stat, e o mare distanţă. Conştiinţa politică a României, în raportul său cu arta, intră într'o fază de perfecţiune. Toate lucrurile sunt perfectibile, chiar şi conştiinţa politică. Intâia dovadă este existenţa unui Minister al Artelor, fundat de altfel de un poet: dl Octavian Goga. A doua: instituirea acestor două mari premii naţionale pentru literatură. Actualul Ministru al Artelor dl Alexandru Lapedatu, are pentru ce să se felicite şi să fie felicitat: norocoasa inovaţie a dsale, care însuşi e vlăstar de poet, şterge încă o pată de pe conştiinţa politică în raporturile ei cu literatura.

Căci neajunsul pe care l-am subliniat şi pe care trebuie să-l subliniem necontenit şi energic stă în raportul dintre politică şi cultură, raport pe care, în vremea aceasta de reforme capitale, îl trăim dureros. Ca din adâncuri obscure de ocean au ieşit la suprafaţa politică a ţării massele democraţiei. Dar aceste masse, ca nişte pământuri ieşite proaspăt de sub apă, aduc în sufletul lor o faună şi o floră submarină, care nu rezistă la lumina soarelui. Nouile terenuri ale democraţiei trebuiesc însămânţate. Massele trebuiesc cultivate, culturalizate. O falsă politică, dacă nu o criminală politică va fi aceea în conştiinţa căreia nu va trăi, viu şi imperios, gândul desţelenirii culturale a României democrate.

Premiile naţionale au fost acordate anul acesta dlor Octavian Goga şi Mihail Sadoveanu. Cu un an în urmă, lumea literară a sărbătorit în unanimitate recepţia lor la Academie. Statul însuşi îi încunună azi cu laurii recunoaşterii. Sau mai bine zis: ai recunoştinţii. Căci faţă de aceşti doi scriitori, încă tineri, nu putem avea decât sentimente de iubire şi recunoştinţă, Şi dincolo de gestul premierii lor, care s'a făcut prea simplu şi fără nici o pregătire publică, eu aud ropotele de aplauze ale mulţimii care aprobă cu entusiasm.

Amândoi pot fi socotiţi înnainte mergători ai vremii noastre: prin scrisul lor care e o mare faptă de artă şi prin fapta lor care n'a desminţit înţelesul scrisului lor. Inspirată din măduva mulţimii, arta lor acestei mulţimi i-a fost închinată. Şi dacă mulţimea a biruit, în triumful ei se amestecă organic gloria lui Octavian Goga şi a lui Mihail Sadoveanu.

Faţă de generaţia mai tânără de scriitori care evoluiază spre o literatură estetizată, cu suişuri în spirală spre vârful de turn al izolării, pe care numai câţiva le pot urca, Octavian Goga şi Mihail Sadoveanu întrupează cealaltă concepţie de artă: concepţia literaturii ca funcţie socială. Ei nu caută turnuri izolate, pentru a se urca. Ei merg pe drumul larg de ţară, în văzul tuturora, şi dacă drumul duce în vârful muntelui, ei amândoi chiamă împreună mulţimile şi le călăuzesc până sus ca împreună să se bucure de lumină, sub nemărginita rotunzime a cerului. Ce altceva e poezia lui Octavian Goga, spintecată de fulgerul revoltei şi pecetluită de lupta lui politică neodihnită, din temniţa Seghedinului de odinioară până la ceasul biruinţii naţionale? Şi ce altceva povestirea lui Mihail Sadoveanu, înţeleasă de toţi pe cât e de rafinată, şi susţinută în semnificaţia ei socială, de acea muncă tăcută şi puţin cunoscută a marelui scriitor care, paralel, redactează foi pentru ţărănime, alcătueşte calendare şi manuale de cetire pentru ea, îi revizuieşte şi tipăreşte din nou vechile cărţi populare, iubite şi prăfuite?

Dar, în legătură cu mulţimea, o observaţie ni se pare de folos. In treacăt, amintii că premierea s'a făcut prea simplu şi fără nici o pregătire. Incununări de felul acesta, din partea Statului, socotesc că trebue făcute cu oarecare ritual. E vorba de lauri pe care naţiunea însăşi îi împarte, Şi e vorba de opera închegată a unui scriitor, de o carieră întreagă ce se consacră. E un act solemn la care mulţimea trebue să participe; cu atât mai mult când scriitorii premiaţi sunt, ca Oct. Goga şi Mihail Sadoveanu, expresia directă şi înaltă a mulţimii.

Arenele Romane din Parcul Carol sunt largi şi în stilul unor astfel de solemnităţi. Şcoalele şi studenţimea ar putea să participe Entusiasmul tinerimii ar putea fi şi un control: în el s'ar oglindi dacă cununa de lauri se potriveşte pe fruntea pe care se aşează sau nu. Căci nu toate capetele viitoare vor fi pe măsura cununii. Şi atunci, premiile naţionale n'ar mai reprezenta aprobarea întreagă a colectivităţii.

Cum o reprezintă azi.

Nichifor Crainic

Anchetele „Infrățirei“

Din nevoile județului Turda-Arieș

Mersul împroprietăririlor — Chestiunea islazurilor și a pădurilor comunale — Improprietărirea funcționarilor și a demobilizaților din Turda — Insuficiența actualei conducte de gaz — Activitatea fabricelor și a școalelor de meserii și agricultură — O inițiativă care ar trebui imitată în toate orașele Ardealului și Banatului

De vorbă cu dl dr. V. Meșter, prefectul județului

Continuăm a publica în numărul de astăzi importantele declarațiuni pe care dl dr. Vasile Meșter, prefectul județului Turda-Arieș, a binevoit a le face corespondentului nostru din Turda.

Reforma agrară.

In această chestiune, dl prefect a binevoit să ne spună:

Reforma agrară, cea mai grea problemă de după războiu, în județul Turda-Arieș este executată poate în modul cel mai mulțumitor din țara întreagă. Aceasta mulțumită în primul rând dlui Consilier Agricol D. Teodoru, care este un om cu înalte calități profesionale, muncitor, drept și activ, om de inițiativă și cu mare pătrundere de însemnătatea rolului de dreptate socială a acestei reforme. Afară de 2—3 cazuri, expropriérile s'au făcut cu cea mai strictă observare a dispozițiunilor legii agrare. In 2—3 cazuri, Comitetul Agrar Central, a scutit de expropriere moșii, cari după părerea noastră, ar fi trebuit expropiate. Chestiunea aceasta însă nu o putem judeca destul de obiectiv, lipsindu-ne dosarele și având la dispoziție numai aparențele. La compunerea listelor îndreptățiților s'au făcut și la noi, ici-colo, unele greșeli; acestea însă sunt a se atribui exclusiv delegaților din comune, cari în multe locuri nu au fost la înălțimea chemărei lor, lăsându-se influențați de cei interesați.

Conform noilor dispoziții ale ministerului de agricultură și domenii, sperăm că și aceste puține greșeli vor fi reparate. Intre mai multe comune s'au iscat divirgențe pentru terenurile de păsunat și pentru distribuirea pădurilor comunale. Aceste divergențe au fost aplanate de noi împreună cu Consilierul Agricol și inginerul silvic. Observăm că distribuirea definitivă a islazurilor și pădurilor disponibile între comune, se va face numai în viitor, când se vor putea rezolva — în marginile echității — și micile divirgențe de care am amintit mai sus. Până în present s'au făcut împroprietăriri în vre-o 8 comune. Lucrările se continuă pe teren sub conducerea a 9 ingineri și astfel în scurt timp se vor putea executa împroprietăririle pe o scară mai întinsă.

— *Imi amintiți, continuă dl prefect dr. Vasile Meșter, chestia locurilor de casă pentru îndreptățiții din Turda. Problema aceasta se apropie de deslegare. Tabloul locurilor de casă indicate pentru expropriere într'o rază de 2 km. a sosit deja aprobat de minister. Până la toamnă sperăm că se vor putea începe construcțiile de case, unica modalitate de a pune capăt mizeriei de locuințe.*

Viața economică

Viața economică ca peste tot locul trece prin mari greutăți și la noi. Inființarea de noui întreprinderi industriale stagnează din lipsă de capital. Din fabricele existente cele începătoare luptă cu mari greutăți. Creditul industrial dă un mare sprijin industriei din Turda. In timpul din urmă au fost acordate credite de mai mult milioane. Mai este o greutate foarte anevoie de înlăturat: conducta de gaz metan nu mai este suficientă pentru deservirea necesităților unor noi fabrici. Ar trebui sau mărită, sau clădită o nouă conductă, ceea ce necesită însă sume enorme, iar augmentarea presiunei la conducta de astăzi încă are margini.

Cu toate greutățile inerente situației s'au înființat în Turda: o fabrică de sticlă; 2 fabrici de piele; o fabrică de parchet; o fabrică de ciocolată; o fabrică de var; mai multe mici fabrici de cărămidă și o fabrică de produse chimice. Putem spune, că Turda este un mare centru industrial cu viitor important.

Observăm un progres îmbucurător și în ce privește numărul muncitorilor român, chiar și qualificați. La conducere în fie care zi ajunge și câte unul de ai noștrii.

Naționalizarea complectă a industriei este o grea problemă a viitorului, pe care însă cu timpul o vom putea rezolvi în mod fericit.

Inceputurile unei acțiuni de naționalizare a industriei, comerțului și meseriilor s'au făcut deja. Reuniunea meseriașilor români, are deja un cămin propriu, aranjat anul trecut prin transformarea unui edificiu lateral aparținător Palatului Prefecturei, care e menit de locuință pentru Prefect și sub-prefect, dar care astăzi este locuit de 6 familii de funcționari. Anul acesta a luat ființă școala de arte și meserii, menită să prevadă fabricele cu muncitori qualificați și să sporească clasa muncitorilor români.

Avem școala inferioară de agricultură cu o fermă de aproape 800 iughere cadastrale, care promite să aducă cele mai mari servicii economiei noastre naționale. Funcționează și o școală de horticultură, care, dărăpănată în decursul războiului, astăzi se prezintă în condițiuni excelente, și numai zilele trecute am constatat împreună cu dl general Anastasiu din Cluj și cu dl inspector general Valer Popa, că se muncește din greu, cu multă pricepere și devotament patriotic. In scurt timp va ajunge o pepinieră de model pentru țara întreagă. La primăvară se va introduce sistemul de grădinărit bulgăresc, foarte potrivit cu terenul de cultură pe care îl are această școală.

Orașul Turda a hotărît crearea unui fond alimentat din bugetul fiecărui an, pentru ajutorarea comercianților și meseriașilor, cari se vor așeza în orașul Turda.

Își poate închipui ori cine importanța uriașă a acestui fond pentru românizarea orașelor din Transilvania. Nădăjduim că pilda orașului Turda va fi imitată pretutindeni.

Pentru desvoltarea economică a județului, în ce privește vitele, Comisiunea Zootehnică aranjează anul acesta 4 expoziții de animale: în Turda, Câmpeni, Iara de Jos și în Ludoșul de Mureș. Se vor distribui premii și diplome. Zilele trecute am înființat Sindicatul Agricol Județean, contopind în acest sindicat vechea societate agricolă, care funcționa și după preluarea imperiului tot în spiritul de mai înainte de războiu. Ne vom strădui să concentrăm ca membrii ai acestui sindicat agricol pe toți agricultorii din județ și să desvoltăm o activitate largă, folosindu-ne de toate avantajiile asigurate în legea sindicatelor agricole.

Coresp.

Ședința Comisiunei Zootechnice județene

Chestiunile discutate — Chestiunea expoziției zootechnice — Distribuirea reproducătorilor de animale

Sâmbătă la orele 10 s'a ținut la prefectura județului sub președinția dlui prefect Septimiu Mureșanu, o interesantă ședință a comisiunei Zootechnice județene.

Cu această ocaziune, au fost aleși ca membri pentru verificarea procesului verbal dnii Guguian, șeful abatorului orășenesc și Em. Poruț, iar în urmă s'a dat descărcare de gestiune pentru expoziția de animale din 1923, dlui Pavel Tofan, medicul veterinar șef al județului.

După acestea, dnii dr. Tiberiu Cristea și Pavel Tofan, fac o largă expunere asupra modalității de organizare a celei de a 33-a expoziție din Budapesta, arătând sprijinul nemărginit dat de către Statul maghiar cu această ocazie și mai cu seamă din partea primăriei, care a donat 16 jughere de pământ pentru o expoziție Zootechnică permanentă. Odată cu acestea societățile particulare din Budapesta și Ungaria au contribuit într'o largă măsură la o bună reușită a expoziției.

In urmă se dă descărcare de gestiune dlui dr. Pavel Tofan, asupra fondului de 15.000 lei prin care se asigura distribuirea de păsări pentru prăsilă.

Prin noua expropriere, Comisiunea Zootechnică a căpătat în ultimul timp 300 jughere în hotarul comunei Torcea și pentru administrarea acestui teren, Comisiunea Zootechnică în ședința sa de Sâmbătă, a ales 2 membri, în persoana dlui prof. Oțoiu și Em. Poruț, care se administreze acest teren.

Tot în ultima ședință a comisiunei Zootechnice s'a hotărât să se ceară primpretorilor, să invite comunele, cari n'au încă reproducători masculi, să înainteze declarațiunile comunelor pentru a cumpăra reproducătorii din fondul de 1.500.000 lei, cari vor fi plătiți în timp de 2 ani, fără a se percepe vre-o dobândă. Spre a se evita abuzurile, comuna respectivă va trimite câte un delegat la data cumpărării. Actualmente comunelor din județul Cojocna, le lipsesc peste 205 tauri și 45 vieri, așa că pentru alegerea reproducătorilor, comisiunea Zootechnică va da o deosebită atențiune.

Stiri din Tg.-Mureș

Edificări de școli la Tg.-Mureș. La Tg.-Mureș s'a început edificarea școalei și căminului de ucenici.

Această școală va fi edificată în piața Unirei, colț cu primăria, în condițiuni moderne.

Școala Normală, se construește alături de școala de ucenici așa încât se va umple un gol al pieței, dând aspectului general înfățișarea plăcută care până acum îi lipsea.

Desființarea gheretelor și bărăcilor. Pentru a nu se strica aspectul orașului dl primar Dandea a dat ordin ca toate gheretele de scânduri aflate pe teritorul orașului să-se dărâme.

Eri s'au și început lucrările în acest sens.

Serbările Presei Române, aranjate la Tg.-Mureș cu ocazia sărbătorilor Sft. Rusali a. c. s'au amânat din cauza timpului nefavorabil pentru zilele de 28-29 Iunie.

*

Liceul de băeți „Pop Ilarian“ și Liceul de fete „Unirea“ cu ocazia sărbătorilor au vizitat Reghinul și Topliță. Deasemenea școala Normală sub conducerea dlui dr N. Crețu a vizitat aceste două fruntașe comune. S'au jucat câteva piese alese, corul a cântat cântece plăcut ascultate și s'au recitat poezii.

Publicul a făcut excursioniștilor o frumoasă primire.

I. St.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 3576

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Presa maghiară

Un interview unguresc cu principesa Sturdza

Principesa Sturdza — după cum se știe — a participat zilele trecute la congresul general al femeilor care a avut loc la Baia-Mare,

Cu acest prilej, ziaristul Gara Ákos i-a solicitat un interview, pe care îl publică în ziarul „Keleti Ujság“, de unde citâm următoarele:

*

„Ce credeți, Principesă, pentru ce s'au abținut de la congres asociațiile femeiești minoritare?“ — a întrebat ziaristul maghiar.

— „Acest lucru l'am întrebat și eu — a răspuns Principesa Sturdza. — Noi am trimis invitațiuni și societăților de binefacere ale femeilor minoritare, Și credeți-mă, am așteptat ca se vină și delegatele societăților femeilor maghiare și evree. Am așteptat însă înzădar.

La ședința de deschidere, delegatele societăților femeilor minoritare, au fost — ce e drept — de față, dar îndată după discursurile obicinuite de salutare, ele au dispărut.

Eu aș fi voit să ne întrunim aici la Baia-Mare femei de orice naționalitate și confesiune, pentru a discuta multele chestiuni ce ne interesează.

Femeile maghiare, de pildă, ar ajuta foarte mult problemei minorității maghiare mai ales problemei culturale dacă nu s'ar izola în fața unei colaborări cu noi“.

— „Ce a făcut societatea femeilor române pentru pace? — a întrebat gazetarul maghiar — Propaganda contra războiului luatu-s'a în program?“

— „Războiul — fu răspunsul — ar putea avea loc în urma inițiativei altor state. In acest caz noi suntem siliți a ne apăra. Nu luptăm deci contra războiului ci — pentru pace“.

Reprezentație de teatru în uniformă militară maghiară

Dintr'un reportaj mai lung al ziarului „Ujság“ asupra unei zădărnicite reprezentații de teatru care a avut la Cojocna, aflăm că la această reprezentație s'a jucat o piesă de salon a scriitorului budapestan iredentist și dușman de moarte al nostru Herczeg Ferenc și anume, cu figuranți îmbrăcați în actuala uniformă a armatei maghiare.

Cazul ar merita o anchetă.

„România și Rusia“

Sub acest titlu, ziarul „Brassói Lapok“ după ce citează mai multe pasagii din cartea lui Take Ionescu: „La politique etrangére dela Roumanie“ trage următoarele concluzii:

„Steagul lui Take Ionescu pe care a fost scris deviza resistenței față de orice năvălire dela nord, a fost ridicat și de puterile centrale. Acest steag a fost ridicat nu numai din punctul de vedere al prestigiului puterii ci și dintr'un interes vital.

Steagul acesta a căzut la pământ din mâinile puterilor centrale. Oricât ar fi de antipatică (sau simpatică?) României Ungaria ciuntită (!? — N. R.), Austria și Germania, ea nu se poate alia decât cu ele contra dușmanului firesc: ideia slavă.

Ar fi o politică de sinucidere din partea României dacă n'ar căuta apărare în fața lavinei pornită de ideia slavă. Și unde să afle ea aceasta apărare? Bineînțeles, nu în Antantă, a cărei sferă de interese nu este atinsă într'un mod atât de vital de ideia slavă, ca a României și nici în Mica antantă care fiind însăși compoziția ideii slave este tot atât dușmană firească a României ca și Rusia.

Ajutorul trebue căutat pe căile indicate de marele bărbat de Stat al României, Take Ionescu, în înțeleapta sa carte-program a politicei externe“.

Publicăm aceste stranii aprecieri fără comentar. Cine cunoaște concepția politică a lui Take Ionescu, va înțelege cât de ridicole sunt deducțiile ziarului „Brassói Lapok“.

Serbarea artistică-culturală
a liceului „Gheorghe Barițiu“

Elevi liceului „Gheorghe Barițiu“, înainte de-a pleca pe la vetrele lor, au ținut să se despartă de publicul clujan prin o foarte frumoasă și bine reușită serbare artistică-culturală, care a avut loc aseară în sala teatrului național. A fost o producțiune, care s'a ridicat mult peste nivelul producțiunilor de acest fel, dovadă, că a fost foarte serios și bine pregătită. Am avut momente aseară, când credeam, că ne aflăm în fața unor adevărați artiști nu a unor diletanți, mai ales în partea primă a producțiunii.

Farsa muzicală „Cisla“ de C. *Porumbescu* a plăcut atât de mult, încât a trebuit în întregime repetată. A fost executată de corul liceului, condus de dl profesor I. Lipovan, iar rolurile au fost cântate de elevii N. *Bubescu* cl VIII, *M. Enatescu* cl VII, *I. Bugo* cl VII și *V. Suciu* cl VII. Liceanii noștri ne-au purtat cu măiestrie în vremile neuitate de-acum douăzeci-treizeci de ani, când și noi eram liceani și cântam „Cisla“ îndată-ce ne adunam în un grup cât de cât respectabil. Tot așa de bine au executat bucata „Vântul suflă dela ost“ de Dürner. Orhestra a fost tot a liceului și a executat „Potpuriul din opera H. Trovatore“ susținând și acompaniamentul „Cislei“.

In partea a doua a producțiunei s'a jucat „Dezertorul“, comedia tragică în 3 acte a dlui M. Sorbul. Subiectul piesei e luat din zilele triste, când armata germană a ocupat Bucureștii. Aretia, o tânără, simpatică și foarte cinstită femeie, n'a putut să se refugieze în Moldova din cauza încăpățânării mamei sale, Coana Casiope Buzatu. Bărbatul ei, Silvestru Trandafir, e dus pe câmpul de război. Imprejurarea, că între refugiații veniți cu droaia nu găsește și pe soția-sa îl exasperează. Ros și de gelosie, după-ce nu isbutește să obțină un concediu, părăsește armata și vine la București, sosind acolo de-odată cu nemții. Găsește pe soția sa vorbind cu Lică Chitaristul, pe care împins de gelozie îl silește să fugă pe fereastră. Sosind nemții, în casa lor e încartiruit tocmai vechiul adorator al Aretiei, ofițerul Gottfried Schwalbe, un neamț pripășit înainte de război prin București.

Acesta, amețit și de băutură, acum vrea să și răzbune pe Aretia, care l-a refuzat pe vremuri, siluindu-o. Intre ei se încinge o luptă cumplită, în timpul căreia Aretia strigă numele lui Silvestru. Acesta apare furios, omoară pe Schwalbe, și îi așează cadavrul într'o ladă mare. Apoi se pregătesc de fugă. Silvestru, ca dezertor, știa, că pentru el și fuga e zadarnică, de-aceea trimite pe ai săi înainte, spunându-le, că și el o să-i urmeze.

Rămas singur, se predă lui Hermann, ordonanța lui Schwalbe, care ar vrea să-l facă scăpat, iar văzând, că sosește patrula, îl îndeamnă să se împuște. Patrula intră în casă dând salve, iar Silvestru cade mort și se lasă cortina. Un desnodământ, nu prea milităresc, cum vedem.

Atât rolurile femenine, cât și cele bărbătești le-au susținut elevii și despre jocul lor nu putem să scriem decât bine.

Elevul Gh. Protopopescu cl. V. a produs mult haz în rolul coanei Casiope Buzatu, iar Lascar Pop, cl. VII. a redat cât se poate de fidel sbuciumul sufletesc al Aretiei. Ovidiu Vasu, cl. VII. în rolul lui Silvestru Trandafir și Radu Paul cl. VII. în cel al lui Schwalbe au dovedit multă înțelegere pentru arta dramatică. Mai remarcăm și jocul bun al lui Maxim Boncescu cl. VII. și M. Ionescu cl. VII.

La serbare a participat public numeros, care a răsplătit munca și priceperea elevilor cu sincere și furtunoase aplauze.

Concertul elevilor
profesorului E. Stolița

Ne-am aștepta ca de pe urma activității unei clase particulare de canto să rezulte în mod firesc producțiuni mai slabe decât ale Conservatorului de stat. Cu toate acestea, Sâmbătă seara, ne-a fost dat să admirăm și în acelaș timp să remarcăm puternice talente, care sub priceperea și sârguința dlui Eug. Stolița, ne-au oferit adevărate emoțiuni artistice. Nu voim să vorbim despre Dna Avram, o soprană cu adevărate calități de operă, care în „Ave Maria“ și „Serenada de Tosselli“, ne-a convins că are distinse calități de cântăreață, cu o puternică și modulată voce, — dar trebue să accentuăm în special asupra dicțiunei și distincțiunei de voce a Drei M. Albisy, contraltă bine înzestrată și a Drei Babbenco, care în „Dama de pică“ de Tschaicowsky ne-a dat momente de înaltă emoție artistică.

Dna Solovieva, în afară de duetul din „Rigoletto“ cu o puternică și apreciată voce de lirică-coloratură ne-a delectat cu mult temperament în „Romanța“ din Rubinstein și „Aria“ din Grieg, ceace ne-a dovedit că în clasa profesorului Stolița, se studiază cu atenție și cu deosebit simț pedagogic muzical.

In ceace privește contribuția bărbătească a programului, merită toată atențiunea noastră dnii P. Căldăraru, care în „Romanța“ din Tschaikowsky, în „Aria din Don Juan“, ne-au dovedit un remarcabil talent care prin mâna sârguiucioasă a profesorului său, nu ne îndoim că va face o frumoasă carieră

De astfel întregul program s'a prezentat foarte bine din punct de vedere technic și muzical lăsând o frumoasă impresie în publicul auditor.

Reclama este sufletul comerțului !

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal și Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câștiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat oferă 5412 câștiguri în summă globală de 500.000 lei, având câștiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezența autorităților și a publicului. Câștigurile sunt garantate. Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piața Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poștă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ
POZITIV NEGATIV

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 23 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Numai pentru adulți!

Fica Prostituatei

Strict interzis pentru minori.

Dramă de moravuri în 8 acte, din viața unei femei decărute din cauza unui bărbăt ticălos.

In rolul principal: *Mia Pantan și Renhold Schunzel.*

CINEMA URANIA

Program senzațional!

Dr. King va ține afară de programul cinematografic o mare ședință de fakisism și mediumism.

Cine e Dr. KING?
Fakir Indian.

Cine e MILLY?
Medium fenomen Egiptean

Problemă mondială! Reprezentația începe la 9 ore fix.

Programul cinematografic:

INTRIGANTA

Dramă sentimentală în 5 acte.

7 Grands Prix
CEASORNICE Longines ELEGANTE ȘI PRECISE

Reclama este sufletul comerțului

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

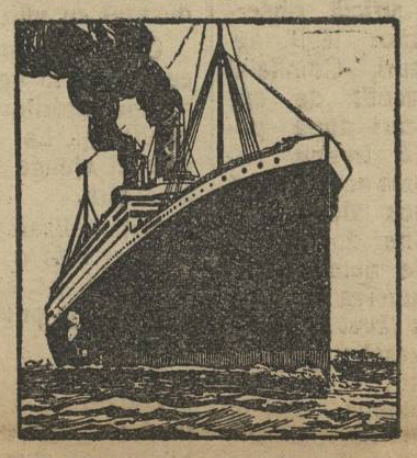

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare p. viza pașapoartelor sau altor formalități dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

INDUSTRIAȘI MARI ȘI MICI!

Dela 31 August — până la 14. Sept. 1924

Rezervați-vă imediat pentru

3605

TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ

Spațiul necesar, și frimeteți fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:

CLUJ, Camera de Comerț și industrie.

„Rador“ No. 2113

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

ULTIMA ORA

INFORMATII

Monumentul „Eroilor sanitari“. Comitetul monumentului „Eroilor Sanitari“ aduce prin aceasta la cunoştinţa tuturor persoanelor cari au contribuit pentru ridicarea acestui monument că suma rezultată din listele de subscripţie şi din vinderea tichetelor reprezentand pe M. S. Regina făcând lectură unui rănit de pe câmpul de luptă, este de lei 870.838.

Cum însă această sumă nu este suficientă pentru ridicarea acestui nonument, Comitetul roagă cu insistenţă şi apelează la toate instituţiile financiare, industriale, comerciale, etc. precum şi la persoanele caritabile şi mai ales la acele ce au avut foloase de pe urma medicilor în timpul războiului, să binevoiască a contribui cu orice sumă, pentru întăptuirea acestui măreţ monument, trimiţând sumele pe adresa casierului dr. Costiniu, strada Română No. 35 Bucureşti. Numele donatorilor vor fi publicate prin ziare pe măsură ce vor sosi.

Bibliografie. A apărut „Societatea de Mâine“ escelenta revistă săptămânală din Cluj, de sub direcţia confratelui nostru I. Clopoţel.

— **Situaţia împroprietăririlor din judeţ.** Ministerul de agricultură a cerut tuturor prefecturilor de judeţ din Ardeal o situaţie amănunţită a împroprietăririlor. Prefectura judeţului Cojocna a şi trimis aseară cu un curier special situaţia împroprietăririlor din judeţul nostru.

— **Economice.** *In legătură cu proectul de comercializare a intreprinderilor statului, aflăm că pe lângă Ministerul de Comerţ şi Industrie se va înfiinta o nouă direcţiune generală specială care se va ocupa exclusiv cu chestiunile de mai sus. Se dă ca sigur că conducerea nouei direcţiuni generale va fi încredinţată d-lui Cezar Popescu, actualul director al direcţiunei generale industriale din Ministerul de Industrie şi Comerţ.*

— **Noui concesiuni de birje.** Primăria Cluj a dat concesiuni de birje la 31 de români din circumscripţia Cluj-Mănăştur, acei ce s'au distins cu bravură în revoluţia din 1918.

— **Sportive.** In ziua de 14 Septemvrie va avea loc la Cluj primul concurs de tir de porumbi sub patronajul A. S. Regale Principele Carol.

— **Şedinţa comitetului şcolar.** Azi dimineaţă a avut loc la Prefectura judeţului şedinţa comitetului şcolar judeţean sub preşidenţia dlui Septimiu Mureşianu, prefectul judeţului.

— **Serbare.** In seara zilei de 27 Iulie va avea loc în parcul comunei Câţcău o petrecere de vară. Venitul acestei petreceri este destinat măririi fondului agenturei „Asociaţiunei“.

*

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

— **Numiri.** In postul de secretar al Comisiunei Zootechnice judeţene, în locul dlui Băjenaru, a fost numit pe ziua de 1 Iunie dl Romulus Frissh.

— **Expoziţie zootechnică.** Suntem informaţi că în scurt timp se vor începe lucrările de clădire a pavilioanelor expoziţiei zootechnice ce va avea loc în toamnă şi Comitetul executiv a făcut cunoscut că toţi concurenţii să se adreseze Directoratului zootechnic din piaţa Cuza Vodă 3.

Primăria Cluj a făcut o donaţie de un milion lei pentru începerea acestor lucrări.

— **Inspecţie.** Zilele acestea vor avea loc inspecţiile directorului general al direcţiunei industriale din Ministerul de Comerţ şi Industriei, dl Cezar Popescu, — în tot cuprinsul inspectoratului industrial regional de Cluj.

— **Examen de capacitate** Mâine, Marţi 24 Iunie c. va începe examenul de capacitate la şcoala de conductori tehnici din Cluj. Preşedinte al comisiei de examinare a fost numit dl inginer Constantin Petrovici, inspectorul industrial din Cluj.

„Sfărmătorul cârjelor“. Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Preţurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslusiri: la Drogueria „Rózsa“, Cluj, Str. Londrei 21. 3532-4

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare şi nervoase.*

— **Expoziţia orfanilor de războiu.** Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX-a Cluj cu începere de 25 Iunie îşi deschide o expoziţie în localul Orfelinatului Principesa Elena, Calea Dorobanţilor No. 42, cu diferite produse a orfelinatelor din Cluj. Onoratul public este rugat a vizita această expoziţie.

— **Ajutorarea văduvelor şi orfanilor de războiu** S'a luat dispoziţiunea ca invalizii, văduvele şi orfanii de războiu, în caz de schimbare a domiciliului, să anunţe faptul atât circumscripţiilor administrative, cât şi la biroul de ajutorări sociale de pe lângă primărie, pentru a se evita pe viitor confuziunile.

— **Dl Const. Xantopol** fost procuror şi judecător de instrucţie la Tribunalul din Cluj, demisionând şi-a deschis biurou advocaţial în str. Regală No. 5.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

Congresul partidului national-taranist

Basarabenii rămân hotărîţi la punctul lor de vedere. Consfătuirile separate ale comitetului executiv. Partidul naţional refuză fuziunea cu dl Stere la conducere. — Şedinţa plenară de Duminică după amează şi astăzi dimineaţă

Dl Stere demisionează din partidul ţărănist. — Ratificarea fuziunei

Bucureşti. — Incă de Sâmbătă seara, congresul se anunţa destul de agitat. O delegaţie a partidului ţărănist basarabean s'a prezentat Comitetului Central, susţinând că basarabenii nu înţeleg să renunţe la niciunul din punctele formulate în congres, precum şi la situaţia de conducător a dlui Stere. Această şedinţă a ţinut până după miezul nopţei într'o stare de agitaţie indescriptibilă. Pentru aceasta delegaţia provizorie a congresului nu s'a putut alcătui.

*

Eri dimineaţă comitetele executive al celor două partide s'au întrunit separat, pentru a analiza situaţia. După discuţii agitate, dl Maniu a comunicat dlor Mihalache şi dr. Lupu că partidul naţional nu poate ratifica fuziunea dacă nu se respectă punctele stabilite, adică dl Stere să nu ocupe nici o situaţie la conducerea noului partid. Cei doi şefi au adus această hotărâre la cunoştinţa dlui Stere, care în şedinţa de după amiază a congresului, în prezenţa tuturor delegaţiilor, şi-a dat demisia din partidul ţărănist.

Acest fapt a nemulţamit profund pe basarabeni. Se crede că o ruptură a acestora este inevitabilă.

Astăzi dimineaţă la orele 11 congresul noului partid naţional-ţărănist a ratificat fuziunea. De la această hotărâre basarabenii au lipsit.

Amânarea procesului căp. Bălănescu

Satu-Mare. Procesul căp. Bălănescu, şeful poliţiei punctului Halmeu, acuzat pentru luare de mită dela contrabandişti, a trebuit să se amâne pentru a doua oară, deşi au fost ascultaţi toţi martorii. Motivul amânării este că tribunalul este compus numai din 2 majorităţi, d. judecător Pârvulescu şi d. judecător Lişcu, şi acesta negăsind destule probe în depoziţiile martorilor s'a căzut în divergenţă de păreri.

Spre a se putea da o sentinţă a fost deci necesar să se amâne procesul pentru a se judeca într'un plen de 3 magistraţi.

Deslegarea acestei chestiunei este viu urmărită de public.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Rezultatul concursului general de oină

Oradea-Mare. — Sâmbătă la orele 4 după amează a avut loc pe Arena sportivă, concursul general de oină. Au participat: liceul „Şincai“. Şcoala de aplicaţie, Seminarul central, liceul „Gh. Lazăr“, din Bucureşti, liceul „Carol I.“ şi Seminarul din Craiova, precum şi liceul „Vaidеu“ din Buzău.

Premiul I. a fost obţinut de liceul Lazăr cu 9 puncte, căpătând statuia de bronz a Ministerului Instrucţiunei. Premiul II. a fost luat de Seminarul Central, iar premiul III. liceul Şincai, toate din Bucureşti.

D. ministru Anghelescu n'a putut lua parte la concurs fiind reţinut la Bucureşti de discuţia legei învăţământului primar. Dsa a fost reprezentat de d. Valaori, secretarul general al Ministerului de Instrucţie.

După terminarea concursului, d. Valaori a vorbit, arătând importanţa jocului de oină. Apoi a vorbit d. Episcop Roman Ciorogariu, arătând că deşi acest joc nu se juca în Ardeal, el este totuşi cunoscut, pentru că românii au aceleaşi cântece, aceleaşi jocuri şi aceleaşi obiceiuri.

Seara a avut loc un banchet la resturantul Lido. Primăria a donat concurenţilor suma de 500 lei pentru o excursie la Băile Felix.

Adunarea generală a Asociaţiei Medicilor

Oradea-Mare. — Sâmbătă seara a avut loc adunarea generală a Asociaţiei medicilor din localitate. S'au discutat mai multe chestiuni profesionale, între cari chestiunea raporturilor medicilor cu publicul.

Un nou uragan în jud. Braşov

Bsaşov. — După rapoartele sosite din judeţ la prefectura locală un nou uragan s'a abătut în nordul judeţului, asupra comunelor Feldioara, Arpaş şi Orghiu. Sămănăturile au fost complet distruse pe teritorul acestor comune. O şură de adăpost în care se afla locuitorul Schmidt, cu soţia şi doi copii, a fost dărâmată peste ei. Schmidt a fost omorît, iar soţia şi copii s'au ales cu grele răni.

Situaţia în Italia s'a ameliorat

Bucureşti. După ştiri din Roma, situaţia guvernului italian s'a ameliorat simţitor. Socialiştii şi comuniştii au început a slăbi atacurile împotriva guvernului.

Instalarea noului preşedinte al republicei franceze

Bucureşti. — Cu prilejul instalărei sale, d. Doumergue primind corpul diplomatic, a declarat că naţiunea franceză nu doreşte decât pacea. Realizarea acestui ideal de pace, noul preşedinte, îl crede posibil cu concursul corpului diplomatic.

Ştiri din Oradea

INSPECŢIE. De două zile se află în localitate dl inspector Olăraşu pentru a inspecta poliţia locală.

AGRESIUNE. Indivizi necunoscuţi au spart eri seara pe la orele 11, geamurile cafenelei ort. evree „Biharia“, producând panică. Poliţia a făcut câteva arestări.

JURIDICIARE. La secţia cărţei funduare de pe lângă tribunalul local fiind în restanţă 6000 până la 7000 lucrări, preşedintele curţei de apel a delegat pe următorii magistraţi cu executarea acestor lucrări: Anton Baior, Carol Paraday, Al. Tripson, Adam Hubiţa şi Adrian Talmay.

SERBARE. Şcoala Normală de băieţi din localitate, de sub conducerea dlui George Bota, a dat eri o produţie de fine de an, jucând piesa „Licuriciul“ de Mugur şi Duncan.

S'a deschis Gradina-Restaurant

ZONA

Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.

Aperitive! Rudolf Mosse 10

Dimineaţa gustări!

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei. Române din Ardeal și Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

De vanzare

căși mici și mari,

ville, căși cu grădină, căși cu prăvălie

moșii, pământuri,

prăvălii, fabrici și alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau dorește se cumpere să se adrcseze către mine cu încredere, unde se căpăta și împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,
Cluj, Piața Unirii 10. parter 3.

„Corset Ideal"

Diplomată din Pairs, Piața Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj, București, Colț cu Calea Dorobanți.

3610

Se execută Centure de Sarcină. Centure Medicale și ori ce fel de Centure.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint Chinn.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. — 3401

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru **Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi technice și comerciale sătești execută**

INFRĂȚIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1111 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Miercuri 25 Iunie 1924.

Biblioteca Centrală „Asociaţiunii" Sibiu

Infrăţir[ea]

...a pentru Cultura ...porului român Sibi...
R CL... J 1.

ANUNTURI: A ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:

PE 1 AN	480 L
PE 6 LUNI	240 L
PE 1 LUNĂ	50 L
PE 1 AN pentru autoritaţi	600 L
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători	300 L

Noul partid naţional-ţărănist

Congresul noului partid naţional-ţărănesc a ratificat eri fuziunea. După tratative cari s'au ales în mai multe rânduri fără rezultat, contopirea celor două partide s'a realizat în sfârşit. Am spus cu prilejul fuziunei grupării Argetoianu cu partidul dlui Iorga că nu ne poate decât bucura faptul că spre limpezirea atmosferei politice se înfăptuesc fuziuni între partide cari în parte nu reprezintă o forţă politică capabilă să acţioneze cu folos, dar cari unite, înfăţişând prin urmare o organizaţie mai solidă şi mai bogată în oameni, pot să aducă o contribuţie mai mare în conducerea ţării. Fuziunea unor grupări mai mici cu scopul de a creia o organizaţie mai forte constitue un act politic folositor. Dar nu trebue să uităm că pentru ca fuziunea să fie fecundă şi folositoare, se cer anumite condiţiuni. Şi cari sunt aceste condiţiuui? Intâi: unirea trebuie să se facă pe bază unui program limpede, care să stabilească precis activitatea partidului eşit din fuziune.

In al doilea rând, în scopul disciplinei, al unităţii de vederi şi al armoniei se cere ca în compunerea noului partid să nu intre decât oameni împărtăşind aceeaşi doctrină şi reprezentând interese comune.

Fiindcă de îndată ce în acelaş partid se vor găsi alături oameni despărţţi prin mentalitatea, prin credinţa sau prin interesele lor dezbinarea se va produce la cel dintâi prilej. Luptele intestine sunt nenorocirea unui partid politic ale cărui forţe se cheltuesc în certuri, în loc să se întrebuinţeze în folosul obştesc. In atari împrejurări creditul şi tăria partidului se macină repede. Opinia publică nu poate să acorde încrederea sa unei organizaţii politice sfâşiată de intrigi de neînţelegeri şi de ciocniri. Intr'o mare măsură fărămiţarea vechiului partid conservator se datoreşte faptului că el a fost veşnic frământat de dezbinări.

In al treilea rând se cere ca fuziunea să aibă o bază morală. Adică scopul ei să fie creiarea unui instrument politic capabil să furnizeze un efort util vieţii publice, şi nu acela de a ajunge mai repede la putere sau la satisfacerea unor interese, ambiţiuni şi pofte personale.

Acestea ar fi unele din condiţiunile esenţiale de cari trebuie să se ţină seama când se pune la cale o fuziune între două sau mai multe grupări politice.

Şi acum să vedem dacă fuziunea partidului naţional cu ţărăniştii a îndeplinit aceste condiţiuni indispensabile. Hotărât că nu. Programul activităţii noului partid este un mister pentru opinia publică. Nimeni nu ştie dacă ţărăniştii au renunţat la programul revoluţionar, după cum este o taină dacă partidul naţional a abandonat lupta regionalistă pe care a dus-o până astăzi. Nu s'a arătat în nici un fel care va fi acţiunea politică pe care noul partid o va dezvolta şi nici soluţiile sale în chestiunile generale cari îşi aşteaptă rezolvirea. Va fi noul partid republican aşa cum se înfăţişeau ţărăniştii sau va fi dinastic aşa cum îi plăcea partidului naţional să se socotească? Fi-va el o organizaţie politică revoluţionară sau dimpotrivă una de ordine? Iată întrebări pe cari lumea şi le pune şi pe cari oamenii din fruntea noului partid le-au lăsat fără răspuns.

Dar în afară de aceste chestiuni de principii şi de program, nici compunerea noului partid nu-i îngăduie să desfăşure o activitate rodnică, fiindcă el se va găsi totdeauna împărţit în diverse tabere reprezentând mentalităţi, convingeri şi interese contrarii.

In adevăr, cum va putea sta archi-milionarul prinţ Cantacuzino lângă di Mihalache, omul luptei de clasă şi cum se va împăca naţionalismul afişat de unii dintre fruntaşii partidului naţional cu internaţionalismul de provenienţă bolşevică al dlui dr. Lupu? Rămăşiţe ale reacţionarismului conservatori alături de cele mai autentice figuri ale revoluţionarismului, internaţionalişti mărturisiţi lângă intransigenţi naţionalişti, oameni cari au fost împotriva războiului liberator lângă cei cari l'au propovăduit, cămăşi şi iţari alături de elegante redingote, iată aspectul pestriţ pe care noul partid îl oferă privirilor noastre. Iar în fruntea lui nici o individualitate care prin prestigiul, prin valoarea şi prin energia ei să fie în măsură de a armoniza spirite atât de deosebite, convingeri atât de disparate şi interese atât de mult potrivnice.

Iată cum se înfăţişează noul partid naţional ţărănist. Cu o astfel de structură şi lipsit de o directivă precisă, el nu va putea să însemne în viaţa politică a ţării o forţă utilă şi fecundă.

Isbânda bunului simţ şvăbesc

Un eveniment important în viaţa poporului şvab din Banat

Un fapt destul de important s'a petrecut zilele trecute în Bănat. Două din cele mai înverşunate împotriva noastră căpetenii politice şvăbeşti, vorbind la deschiderea târgului „Reuniunei agricole şvăbeşti din Biled, au găsit pentru statul român şi Suveranii săi, cuvinte de respect şi admiraţie, cari până acum au rămas nerostite. E vorba de dnii Gaspar Muth şi preotul Blaskovici, cei doi conducători svabi, cunoscuţi pentru acţiunea lor duşmănoasă împotriva statului român. Aceştia, acum doi ani, făcând un turneu de propagandă printre şvabii din America, n'au cruţat nicio calomnie, care să micşoreze autoritatea nouei lor patrii, şi nu s'au dat îndărăt de la nicio acţiune, care să nu orienteze aspiraţiile poporului şvab din Bănat către Budapesta.

Elemente corupte de trecuta operă de maghiarizare la care a fost supus poporul şvab, dnii Gaspar Muth şi preotul Blaskovici au iniţiat partidul aşa zis autonom şvab; în realitate acest partid avea tendinţa să constitue un partid maghiar cu elementele şvabe maghiarizate din Bănat, devenind astfel menirea de naţiune minoritară a poporului şvab din România, către un maghiarism inutil şi tardiv.

Doi ani de zile au trecut de la cea mai însemnată acţiune în acest sens. Alte încercări de răzvrătire au urmat sporadic, mai puţin hotărâte şi evident, cu mai puţin efect. Poporul şvab născut la o viaţă proprie în cadrele României întregite, şi-a dat seama că este atras într'o aventură politică, şi a retras încetul pe încetul orice credit celor doi fruntaşi ai concepţiei de ură şi aţâţare.

Procesul trebuie să fi fost foarte interesant. Poporul şvab a fost sistematic supus de vechia stăpânire unei operaţiuni de desfiinţare naţională. El n'a cunoscut libertatea şi nu i s'a lăsat timp să şi creieze o conştiinţă şvabă. Fatal era deci ca acum, când statul român i-a pus la îndămână toate libertăţile posibile în cadrul organizaţiei noastre unitare, acţiunea nesocotită a dlor Gaspar Muth şi preotul Blaskovici să dea greş. Autonomia pe care o susţineau aceştia era o absurditate. Ce puteau să facă cei 100.000 de mii de şvabi din Bănat faţă de 14 milioane de români? Orientarea spre Budapesta era şi mai puţin fericită, deoarece ea nu putea să aducă niciun folos, dar toate neplăcerile unei acţiuni lipsite de logică.

Revenirea de la Biled este cea dintâi victorie a bunului simţ naţional şvăbesc, cel dintâi început către înţelegerea cinstită pe care o doreşte statul român cu toate elementele conlocuitoare, şi aceasta nu poate decât să ne bucure, căci isbânda este şi a noastră într'o bună măsură.

Pagini din trecut

„Cel mai frumoase duşmance:

— domnişoarele valahe"

Un articol de acum 30 de ani, apărut în ziarul „Pesti Napló" din Budapesta cu prilejul Procesului Memorandului

S'a vorbit adeseori de ceia ce ne-a păstrat românismul nostru în cursul atâtor veacuri petrecute sub dominaţia streină.

S'a amintit, cu drept cuvânt, şcoala dela sate, jertfa luptătorilor şi martirilor noştrii naţionali şi mai presus de toate, Biserica românească. S'a vorbit însă prea puţin despre acel factor anonim al perpetuării sentimentului nostru românesc în sânul familiei, — despre mama română.

Cine au fost odinioară mamele multora din generaţia celor de azi şi ce impresie au făcut ele asupra streinilor, reiese din articolul cu titlul de mai sus apărut în ziarul budapestan „Pesti Napló" dela 20 Mai 1894, cu prilejul desbaterii procesului „Memorandului".

*

„Nu faceţi politică scumpele noastre doamne şi domnişoare — începe articolul. Credeţi-mă, această proză nu este pentru buzele dvoastră. Roşeaţa feţei dvoastră este încântătoare când vă înfierbântaţi la dans, sau când cineva vă şopteşte subt creanga unui pom sau la isvor pentru prima oară ceiace până atunci doar a-ţi visat.

Impurpurarea feţei dv. este totdeauna frumoasă cu o singură escepţie, — atunci când faţa vi se aprinde în urma politicei.

Aici în Ardeal, în Clujul plin cu comori, în a cărui şcoli de fete a-ţi putut învăţa că este locul de naştere al marelui Matei Corvinul, se desbate de câteva săptămâni un anumit proces al memorandului. Că ce înseamnă aceasta, să nu mă întrebaţi; este vorba de finalul unei istorii triste, foarte triste.

Numai atât pot să divulg că Ungurii şi Românii stau aici faţă'n faţă. Rău fel de oameni sunt Românii aceştia, ne supără naţiunea şi limba noastră maghiară... Moştenirea noastră dela strămoşi, limba noastră maghiară ce sună atât de armonios, — ea este insultată, ceeace pricinuieşte multă durere inimei noastre maghiare. Pentru aceasta sunt Românii aceia pe banca acuzaţilor.

In sala sumbră se văd moşnegi frânţi de bătrâneţe, bătrâni cu barba albă, cunoscătorii legilor. Acolo sunt acuzaţii, dârji, cu ochii în văpaie. Sub portretul Regelui se află slujitorii legilor şi ai dreptăţii, adecă judecătorii. Faţă în faţă cu ei cei ce întrupează puterea Statului sunt procurorii.

Deasupra acestei lumi întunecate, înfundată într'o atmosferă sumbră şi sărbătorească, sus, pe galerie se vede şirul lung al unor doamne şi domnişoare. Cine sunt aceste domnişoare cari au venit de prin colţurile îndepărtate ale Ardealului şi care se scoală deodată cu aurora pentru a fi desde dimineaţă prezente la peripeţiile acelei lumi întunecate unde buzele nu se deschid pentru a râde, ci numai urechile ascultă cuvintele dârze ale moşnegilor şi ale oamenilor răpuşi?...

Cine sunt aceste fete cari de dimineaţa până seara nu poartă în suflete decât grija sorţii acuzaţilor vinovaţi şi răi? Cine sunt acele în veci neobosite fete cari se roagă zilnic şase ore, cu ochii larg deschişi, pentru oamenii aceia păcătoşi, — foarte păcătoşi?

— *Sunt domnişoarele române.*

Să nu credeţi însă că aceste fete ar fi de ţăran, purtând cătrinţă şi cisme roşii. Toate sunt [...] tea lor a ieşit abia acum dintre băncile şcolii superioare maghiare de fete din Cluj.

Abia le-ai putea deosebi de domnişoarele maghiare. Limba noastră maghiară de pe buzele lor este la fel cu ciripitul paserilor, dar nu o prea vorbesc.

Şi ele sunt fete cari au roşit la baluri — chiar şi dacă nu la ciardaş — sub creanga pomului şi — întrucât îngădueşte aceasta convenţionalismul obiceiurilor româneşti — chiar şi lângă isvor.

La sânul lor sunt buchete de flori, mai ales din roze roşii, lângă buchet o panglică de coloare roşie — insignia naţională. Dar mai roşie decât roza şi panglica este faţa lor înfierbântată de-asupra buchetelor. Iar de-asupra fiecărei insignii naţionale lucesc doi ochi aprinşi — *ochii fetelor valahe.*

Pe faţa lor îmbujorată şi în ochii lor aprinşi sălăşluieşte acea suferinţă care nu cunoaşte dragostea faţă de maghiari. Roşeaţa feţei lor este cea a patriotismului lor rătăcit. Pentrucă la ele — acesta este patriotismul.

Am găsit încă şi la alte fete iubire de patrie, am observat şi pe faţa altora, între diferitele iubiri, şi roşeaţa iubirii de patrie, dar nici când n'am văzut la alte fete manifestându-se acest sentiment de jertfă ca la aceste fete rătăcite, cari se gândesc cu atâta dragoste la limba lor şi la patria lor mai mică.

Şi pentru asta ne urăsc ele pe noi atât de mult..,

In timp ce gravii judecători şi juraţi ai procesului memorandului desbat, eu privesc adeseori spre galerie de unde năvăleşte în sală marea aceasta de văpaie, arsura obrajilor şi ochilor aprinşi.

Privesc în sus la ele, pentrucă le admir şi ele privesc privirea mea uneori prietineşte, ba unele îmi zimbesc (I s'o fi părut confratelui! — N. R.).

Dar când mă aflu faţă 'n faţă cu ele, încetăm să mai existăm unul pentru altul. Vorba maghia-[illegible]iată pe buzele lor de vă-[illegible] faţă de tot ce [illegible] din ochii lor mari şi [illegible]tori...“

Aprecierile gazetarului maghiar de odinioară asupra „fetelor rătăcite“ vorbesc dela sine, oricât s'a silit el să pozeze că nu înţelege psihologia lor.

Sentimentul naţional ce l'au sădit mamele noastre în sufletul generaţiei, care a contribuit la înfăptuirea unităţii neamului este la fel cu acela pe care l'au simţit acum 30 de ani domnişoarele românce cu prilejul procesului memorandului.

Anchetele noastre în Maramureş

Intreprinderile industriale din Sighet

O mare fabrică de mobile care trebueşte încurajată

In anchetele întreprinse de noi, cu privire la situaţia economică din Maramureş, am arătat în linii generale nevoile de care sufăr, în special, industriile.

Unele măsuri care s'au luat în ultimul timp sunt pe cale de a îndrepta relele, şi îmbunătăţirile au şi început să se resimtă, după cum am arătat în numărul nostru de eri, în care am înregistrat şi declaraţiile dlui deputat T. Man. Astăzi vrem să ne ocupăm de importanţa intreprinderilor industriale de aici, pentru a pune în evidenţă şi nevoile speciale de care sufăr, fiecare în parte.

Fabrica do mobile îndoite din Sighet este una din cele mai mari intreprinderi din acest ţinut. In specialitatea ei, această fabrică este a doua din întreaga ţară.

Instalată în condiţiuni cu totul moderne, fabrica de mobile îndoite din Sighet, funcţionează de 35 de ani.

Important este că după război această întreprindere şi a mărit producţiunea cu 60 la sută. Actualmente fabrica lucrează cu peste 200 de lucrători.

Un alt fapt iarăşi demn de reţinut este că toţi lucrătorii sunt români, după cum se poate vedea şi din ilustraţia de faţă care represintă un instantineu în timpul plăţei lucrătorilor.

*

Din relăţiunile pe care le-am putut culege pe cale particulară cât şi din declaraţiile pe care ni le-au făcut patronii fabricei, am putut vedea nevoile de care sufere această importantă intreprindere, care merită fără îndoială tot sprijinul.

Fabrica are o capăcitate de 200 mii scaune anual, dar din cauza lipsei de vagoane pentru transporturi, magaziile şi depozitele stau ticsite cu mărfurile gata, fără a putea fi valorificate.

Produsele acestei fabrici sunt cerute în toată ţara, făcând o simţită concurenţă străinătăţei. Deposite are la: Oradea-Mare, Satu-Mare, Cluj, Tg.-Mureş, Sibiu, Dej, Bucureşti, Cernăuţi, Brăila etc.

De mare însemnătate este faptul că această intreprindere a primit importante oferte pentru produsele ei din străinătate. Chiar în Ungaria unde importul acestor produse nu este permis, s'a obţinut autorizaţiunea de a trimite un stoc de 20 mii scaune.

Nu se poate însă satisface această ofertă din cauza lipsei de vagoane pentru transporturi. Fabrica a mai primit oferte pentru export din Anglia, Constantinopol şi chiar America. Aceeaş cauză împiedecă şi efectuarea acestor oferte, adeca lipsa de transporturi pe căile noaste ferate.

*

In asemenea condiţiuni, se înţelege dela sine, greutăţile cu care are de luptat această importantă intreprindere industrială. Conducătorii fabricei ni-au declarat că intenţionează să mărească instalaţia, astfel ca se poată mări producţiunea.

Pentru economia noastră naţională lucrul acesta este de mare însemnătate şi credem că factorii în drept vor da tot sprijinul necesar pentru a se ajunge la scopul dorit. *D.*

Lucrătorii într'o zi de plată

Adunarea generală extraordinară a Comitetelor şcolare din jud. Cojocna

Activitatea Comiteului şcolar judeţean

Duminecă, în faţa d-lui prefect, s'a pus piatra fundamentală la şcoala din comuna Babut, iar la Coaci-Ferari şi Cioanca-Chintăului lucrările vor începe în cursul acestei săptămâni. In tot restul judeţului se lucrează serios la strângerea materialului şi a fondurilor necesare.

*

Eri a avut loc la Prefectura judeţului sub preşidenţia dlui Prefect Septimiu Mureşan, o consfătuire a comitetelor şcolare rurale, la care au participat peste 400 reprezentanţi din judeţ.

Intr'o amănunţită expunere, dl Sept. Mureşianu arătat activitatea rodnică desfăşurată de către organele administrative judeţene, mai cu seamă în ceeace priveşte distribuirea de terenuri pentru construcţii, ceeace într'o măsură oarecare a întârziat lucrările.

Pentru uşurarea furnizării materialului necesar, care din unele păduri îndepărtate se scoate cu mari greutăţi, dl prefect Mureşanu, a intervenit pe lângă Ministerul de Agricultură, spre a permite vânzarea materialului din pădurile îndepărtate şi cumpărarea lui din pădurile mai apropiate. Pe lângă fondurile deja colectate, se va interveni pe lângă dl Ministru dr Anghelescu să mai dea şi alte sume pentru clădirile de şcoli.

A două piedică care s'a pus în calea înfăptuirii cât mai urgente a lucrărilor de construcţii şi care în timpul din urmă a fost înlăturată, datorită solicitudinei dlor Miniştri Al. Constantinescu şi Al. Lapedatu, a fost procurarea de material lemnos, care s'a dat acum din pădurile statului din Beliş. Totodată, în urma interventiunei dlui Sept. Mureşanu, a început deja să se strângă întregul material pietros, cărămizile, angajarea lucrătorilor.

Expunerea dlui prefect Mureşanu, s'a terminat în mijlocul unui ropot de aplanze şi de aprobări din partea auditoriului, cunoscută fiind activitatea pe care o desfăşoară dl prefect, secondat fiind de subprefectul Simu şi revizorul şcolar B. Poruţ.

Dl prefect Mureşanu, împreună cu biuroul consfătuirei, — a ascultat apoi, rând pe rând şi pe fiecare plasă, pe reprezentanţii comunelor, asupra tuturor nevoilor lor locale, ca şi a acelor privitoare la şcoală dându-le poveţe fie pentru nouile construcţii, fie pentru reparaţiunile ce vor trebui sa se facă, negreşit în această vară, arătându-le şi sumele cari le pot întrebuinţa în acest scop şi îndemnându-i în acelaş timp, ca să ţie întotdeauna în cea mai mare cinste şcoala şi biserica din satul lor.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Din fantasmagoria realităţilor sovietice

Rezoluţia din Ust-Sâlma

Misterioasa lege a compensaţiilor stăpâneşte, văzut sau nevăzut, pretutindeni: în biologie, în psihologie, şi — avem dovada — în sociologie. Revoluţia comunistă în Rusia nu e decât o straşnică afirmare a acestei legi. Tumultul revoluţionar nu a fost altceva decât o scuturare, inevitabilă şi impusă, a sinistrei linişti ţariste. Teroarea roşie a fost o prelugire a aceleeaşi activităţi distructive: a teroarei albe. Lenin a înlocuit pe Nicolae I, fioroşi amândoi ca împăratul sirian Cambize. Ricov succesorul lui Lenin moale şi degenerat, e un ispostas al ultimului ţar, Nicolae al II. Nu ştiu, prin urmare, e adevărat sau nu că totul în natură se transformă dar lucrurile şi alăturările ne dovedesc că totul în lume se conpensează, la infinit, crud, matematic de egal.

Conferinţa de la Londra s'a prăbuşit: Racovschi va pleca îndărăt fără credite. Ca rezultat: vor izbucni pe planeta noastră mai puţine greve, mai puţine răzvrătiri, fiindcă grevele şi răzvrătirile se fac în ultimul timp nu dintr'o explozie de suferinţi, ci simplu: în calitate de afaceri; vin bani de la Moscova, apar şi grevele, mocnesc răzvrătirile. Acolo, un e guvernele europene, sau americane, ştiu să oprească scurgerea dolarilor de la Moscova, fenomenologia Sovietă respectivă nu înregistrează greve, nici revoluţii.

Lipsa de credite, obţinută la Londra de către guvernul sovietic, spre mai marea bucurie a vlăjganilor roşi din Comitetul Central al partidului Comunist rus, precum şi spre bucuria (ştiinţifică) a celor ce studiază lucrurile ciudatei noastre lumei, a fost compensată de un succes, pe care l'au obţinut ei, sovietele, pe frontul diplomatic. Un succes colosal: eschimoşii din Tundra mică şi din Tundra mare au recunoscut SSSR, adică Federaţia Republicelor Sovietice, de jure. Nu de facto, ci de jure. Sau: nu numai de facto, ci şi de jure.

Activitatea legei compensaţiei în diplomaţia sovietică se cuprinde de data aceasta, pe o făşie de timp, între două momente:

I. Ziarul „Obserwer“, într'un interview cu Racovschi, răspândeşte convingerea acestui tovarăş că, conferinţa anglo-sovietică a intrat într'o fază critică. Racovschi aruncă vina despre infructuoasa ciorovăială diplomatică dintre socialiştii londonezi şi comuniştii londonezi şi comuniştii moscoviţi asupra guvernului britanic, care manifestă o intrasigenţă extremă în chestiunile datoriilor ce le are de plătit Rusia.

Acest prim moment, momentul de înfrângere, se înlocueşte imediat şi simultan, cu momentul al

II-lea. Intr'unul din ultimele numere ale „Izvestei“, organul Sovietului din Moscova, citim:

„Congresul eschimoşilor, care a avut loc nu de mult în Ust-Sâlma, revizuind situaţia internaţională a Federaţiei Republicelor, sovietice, socialiste, a primit cu unanimitate următoarea rezoluţie: „după ce am ascultat referatul asupra momentului de faţă, noi, eschimoşii din Tundra-mare şi Tundra-mică, adunaţi în congres, declarăm, că puterea sevietică e adevărata putere a săracilor şi va ajuta pe eschimoşi să trăiască mai bine“.

Succesul acesta e colosal pentrucă este necondiţionat. Recunoaşterea guvernului sovietic de către eschimoşi e absolută. Toate celelalte recunoaşteri — recunoaşterile europene — sunt vicioase, pentru că cuprind în ele câte o meschină condiţie a recunoaşterii de jure, o condiţie, care pericliteazā dacă nu de fapt, ce e puţin ideologic, existenţa şi gloria Federaţiei sovietice, în ochii proletariatului mondial. Aşa de pildă: Germania a recunoscut *de jure* Sovietele, dar le-a pus în schimb în spate tratatul dela Rapallo, prin care guvernul sovietic admite principiul de concesiuni, şi cedează majoritatea concesiunilor capitaliştilor germani.

Anglia a recunoscut Sovietele în 1920 şi le a legat de gât, datorită înţelepciunii lui Crasin, tratatul Comercial dela Londra, prin care capitaliştii englezi îşi vâră degetele prin părţile petrolifere ale Caucaziei. Acum, Mac Donald, i-a recunoscut de jure şi i-a îmbrăţişat, ca purcedând şi unii şi alţii din plămădeala lui Marx, dar imediat a doua zi, deschide vorba despre datorii, despre bani, şi face comuniştilor din Moscova o mulţime de supărări. Aşa procedează şi Italia, şi Japonia, — Japonia are ce are cu Sahaltinul şi cu Extremul orient rusesc, — aşa procedează toate statele democratice ale Europei. Iată de ce aceste recunoaşteri sunt în realitate necazuri pentru Soviete, şi nu alt ceva.

Eschimoşii cei dintâi au dat pilda recunoaşterii absolute, eterne şi impecabile. De aceea şi fericirea lor va fi completă. Guvernul sovietic îi va împodobi cu toate gloriile revoluţionare şi îi va înfrupta cu toate cuceririle comuniste. Vor primi literatură: pe Marx, pe Engels, pe Lenin şi cele mai recente cuvântări ale lui Zinoviev; planurile de maşinizare şi electroficare a Republicei, conceptele economice a lui Crasin; ovreiul Sclianshi îi va învăţa cum se fabrică dolari şi altă valută europeană pentru prăbuşirea sistemului monetar burghez; Troţchi va organiza o armată eschimosă roşie pentru apărarea Tundrei mari şi Tundrei mici de eventuale intervenţii capitaliste. Iar tov. Lunaciarschi, comisarul Instrucţiei poporului va introduce principiile şcoalei fără cărţi şi fără învăţători. Şi Tundra mare şi Tundra mică vor fi fericite şi splendide Comune, aşa cum le-a visat Marx, aşa cum le-a dorit Lenin.

Iar situaţia internaţională a Sovietelor va creşte în prestigiu şi în solidaritate, în ciuda bancherilor dela Londra, cari în loc de credite, oferă guv. Sovietic condiţiuni şi amăgeli, zădărnicind o conferinţă, care dacă ar fi dat rezultatele ce le aşteptau bolşevicii, Europa ar fi fost aruncată în aer.

G. M. Ivanov.

Anchetele economice ale „Infrăţirei"

Industria cărnii
şi a derivatelor ei la Cluj

Regimul exportului vitelor şi a pieilor de animale — Situaţia măcelarilor — Chestiunea preţurilor maximale — Amânarea Congresului general al măcelarilor — Ce spune dl Carol Retty, preşedintele asociaţiei măcelarilor din Cluj.

Se cunoaşte în deajuns faptul, că în ultimul timp s'a discutat cu multă aprindere sistemul de desfacere a cărnii şi a produselor accesorii. Ştirile alarmante aruncate şi dintr'o parte şi din alta, au avut darul de a produce o perturbare în situaţia normală a pieţii şi de a provoca o nelinişte, atât în rândurile consumatorilor, cât şi în rândurile comercianţilor. Am căutat să ne informăm cât mai exact asupra situaţiei reale a lucrurilor şi de aceea am găsit nimerit să ne adresăm şi dlui Carol Retty, preşedintele Asociaţiunei Măcelarilor din Cluj, pentru a ne orienta asupra punctului din care privese această chestiune, acei ce sunt mai interesaţi în cauză, şi iată ce ne-a declarat dsa:

Avem vite suficiente, însă calitatea lor lasă mult de dorit

„In timpul din urmă, ne spune dl Retty, se consumă puţină carne de oarece lipsa de numerar nu permite angajarea de capitaluri în întreprinderi mari, şi de aici rezultă că o mare parte din consumatori, mai cu seamă lucrătorii care veneau temporal la oraş, astăzi lipsesc.

Pe lângă aceasta, vitele s'au scumpit, iar nutreţul a atins preţuri destul de ridicate, cam 480 lei suta de Kgr. de fân şi cam 600 lei suta de Kgr. de cereale. Totuşi vite avem suficiente în ţară, însă din cauză că hrana este slabă şi insuficientă, carnea nu este bună şi calitativ lasă de dorit.

In ceace priveşte carnea de porc, se prevede de pe acum o grozavă lipsă ce va surveni în timpul iernii, de oarece, cu toatecă în Cluj sunt crescătorii unde ar putea fi îngrăşaţi peste 6000 porci, actualmente aceste crescătorii sunt complect goale.

Odată cu lăsarea liberă a exportului de porci, aceştia s'au scumpit brusc, de oarece exportul porcilor este cât se poate de rentabil, având în vedere taxele vamale scăzute şi mai ales faptul că un kgr. de carne de porc, în valuta ceho-slovacă se plăteşte cu aproape 80 lei.

Intregul Ardeal se aproviziona cu porci de Basarabia şi Bucovina, ori acum, exportul fiind liber, amândouă aceste provincii trimit porcii în Cehoslovacia mai cu seamă şi de aceea piaţa Ardealului este complect lipsită, aşa că în sezonul de iarnă va fi o complectă lipsă de carne de porc şi drept efect se va produce o simţitoare urcare a preţurilor. In general situaţia măcelarilor a început deja să se îngreuieze, deoarece aceştia sunt lipsiţi de un centru de aprovizionare direct şi din belşug, iar lipsa de numerar, nu le permite o aprovizionare internă cu vite.

O simţitoare scădere la preţurile produselor accesorii

Pielea crudă, în toamna trecută, continuă să ne spună dl Retty, costa între 52—54 lei kgr, dar azi din cauza lipsei de ofertă şi a numerarului puţin, se vinde cu 30—32 lei kgr. ceeace nu poate acoperi pierderile pe care măcelarii sunt nevoiţi să le suporte la carne. In prezent numai cooperativa măcelarilor din Cluj, posedă peste şase vagoane de piei crude, cari nu sunt cerute pe piaţă şi care din această cauză sunt ţinute în magazii şi închizând un capital însemnat.

De aceea, asupra acestei chestiuni ar fi necesar ca organele competente să aibă îndreptată toată atenţia şi să dea pentru un timp oarecare libertatea de export la pieile crude.

Printr'o dispoziţiune ministerială recentă, s'a hotărât să se oprească tăierea viţeilor mai mici de 2 ani şi să nu să poată tăia aceştia decât într'o anumită proporţie cu vitele mari.

Marii industriaşi de piele însă, cer ca odată cu pieile de vite mari să li se vândă şi piei de viţel, şi în multe cazuri resping contractele încheiate, tocmai pe acest motiv. Asta este deci încă una din importantele cauze că valorificarea pieilor de animale stagnează."

In încheiere ne-am adresat dlui Retty, rugându-l să ne dea lămuriri asupra motivelor cari au determinat pe iniţiatorii congresului general al măcelarilor, ce urma să se ţină la 22 Iunie la Cluj, ca să amâe acest congres.

Congresul general al măcelarilor, ne spune dl Retty, ar fi fost o expunere a doleanţelor de mai sus şi întrucât el nu a putut fi pregătit în deajuns, a fost fixat odată cu târgul de mostre şi cu expoziţia zootechnică ce va avea loc în toamnă. La acest congres, au fost invitate toate asociaţiunile profesionale din Ardeal şi vechiul regat, şi se crede că se vor da soluţiuni satisfăcătoare nevoilor măcelarilor.

Presa maghiară

Ceartă în jurul alegerii noului rector la Universitatea de la Budapesta

Citim în „Ellenzék" că la Budapesta corpul profesorilor universitari se pregăteşte să ia o atitudine unitară contra alegerii de Rector a profesorului de drept public Kmetty Károly care, în timpul guvernării lui Károlyi a declarat că de-odată cu prăbuşirea monarhiei, s'a răsturnat şi regula stabilită de Pragmatica sanctio, şi cea a moştenirii de tron, precum şi că nu este nici o piedecă de drept public pentru a se proclama republica.

Pentru aceste idei republicane ale profesorului care afirmase de pe catedră că nici nu mai este nevoe de o lege separată pentru detronarea Habsburgilor, profesorimea şi studenţimea legitimistă — care este în mare majoritate — a pornit o campanie nemiloasă pentru a discredita pe Kmetty cu orice preţ.

Şeful acestor legitimişti este Decanul facultăţii de medicină Bársony, profesorul de drept penal Angyal, cel de drept bisericesc Reiner, etc.

Articolul lui „Ellenzék" ne poate convinge cât de severi sunt Ungurii faţă de oamenii învinuiţi — cu dreptul sau nedreptul — cu o greşeală politică cât de mică. Ar fi bine dacă unii din oamenii politici de la noi ar avea aceleaşi scrupule nu faţă de cei ce au greşit poate cu bună-credinţă, ci măcar faţă de trădătorii de neam.

Proces contra lui „Brassói Lapok"

Ziarul „Esti Lloyd" din Timişoara a intentat proces de calomnie contra ziarului braşovean „Brassói Lapok" care i-a adus diferite învinuiri difamante.

Tragedia servitorului lui Tisza Istvan

Citim în „Brassói Lapok", că Sipos Gábor, servitorul contelui Tiszal stvan, după ce i-a fost ucis stăpânul, a venit în Ardeal. In urma bunăvoinţii d-lui ministru Constantinescu, a fost împroprietărit, dându-i-se cinci jugăre de pământ. In primul an Sipos şi-a vândut întreaga recoltă pe una mie de lei, iar după ce a aflat că a fost păcălit, s'a spânzurat.

„Sipos Gábor — închee „Brassói Lapok" — de astă dată n'a ascultat de poruncă. A dat îndărăt ministrului pământul şi domnia, iar el, desbrăcând hainele de servitor, curat şi periat, în cap cu pălărie cu pămătuf şi cu mustăţile răsucite s'a înfăţişat lui Sf. Petru să servească şi pentru mai departe."

Am reprodus acest articolaş pentrucă el înfăţişează minunat toată perfidia iredentistă din redacţia ziarului braşovean.

O nouă doleanţă maghiară

„Guvernul român — scrie ziarul „Brassói Lapok" — vrea să plătească pe cetăţenii ţării cu bani mărunţi. Visteria a pus în circulaţie bani de alamă de câte 1 şi 2 lei, aşa încât trebue să ne mai cumpărăm şi pungă.

Sunetul nouilor bani, regretabil nu este cântecul carusian al aurului, faţa lor nu oglindeşte zimbetul adevăratei mulţumiri. Menirea acestor bani este să electrizeze sufletele plictisite, slăbite şi amărîte."

Constatăm, că „Brassói Lapok" este cel mai serios ziar din ţară!

Ciclu românesc la Teatrul maghiar din Cluj

Ziarele maghiare ne aduc ştirea, că direcţia Teatrului maghiar din localitate a luat laudabila iniţiativă a unui ciclu de piese româneşti, cari vor fi reprezentate în viitoarea stagiune.

Se vor juca mai ales piese din repertoriul clasic. Autorii dramatici vor fi Alexandri (Ovidiu), Caragiale (O scrisoare pierdută, Năpasta, O noapte furtunoasă), Delavrancea, etc. De-asemenea se vor juca şi piese mai noui. Direcţia Teatrului a promis să publice în curând lista întregului ciclu de piese româneşti.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

Congresul învăţătorilor
din Satu-Mare, la Bixad

In frumoasa localitate climaterică Bixad, aproape de cetina brazilor, în plină frumuseţe a unuia dintre cele mai plăcute ţinuturi din Transilvania, în ţara Oaşului, unde s'a păstrat curat sufletul românesc şi viaţa patriarhală a poporului nostru, învăţătorimea şi-a ţinut congresul ei anual.

A fost cu adevărat unul dintre cele mai demne congrese, care s'a ţinut vreodată prin aceste părţi.

Invăţătorimea sătmăreană s'a arătat ca un element de ordine şi de progres, înţelegând marile probleme culturale şi sociale ce se pun la ordinea zilei, pentru a păstra realizarea visului împlinit, crezul de veacuri al tuturor Românilor.

Congresul s'a deschis la ora 11 sub preşedinţia dlui I. Deleanu, unul dintre cei mai buni înv. din aceste părţi.

Intr'o cuvântare înflăcărată arată rolul învăţătorului de ieri şi rolul cultural şi social al acestuia, în viaţa poporului nostru, de astăzi. Face un tablou, plin de ironie, dar şi de protest, în ceeace priveşte starea materială a învăţătorului.

Incheie cerând conducătorilor să arate învăţătorimei toată bună voinţa, creindu-i-se o soartă materială şi morală mai bună.

După dl Preşedinte la cuvântul părintele protopop Sabo, exprimându-şi marea bucurie de-a vedea această solidaritate a învăţătorilor şi rugându-i să lucreze mână în mână cu preoţimea, un alt factor determinant în viaţa culturală a satelor.

Intr'o conferinţa plină de farmec şi pitoresc dl I. Ardeleanu, ne dă anumite date istorice şi etnografice asupra Ţării Oaşului. Se discută apoi punctul: Recrutarea organelor de control, al cărui raportor este dl Alunaru. Vorbitorul se ridică în contra sistemului de astăzi, arătând că organele de control sunt exponenţii cluburilor politice, ce aduc în viaţa senină a şcoalei patima şi luptele politice.

Orice agent electoral e numit subrevizor şcolar. Acest lucru surpă temelia unei instituţii, ce este chemată a preface viaţa culturală a întregului neam românesc. La acest punct mai vorbesc dnii, Medan, Ille, P. Nagi, Tudoran, Zanc, Bălănescu, etc. Congresul votează un deziderat prin care organele de control judeţene să fie numite la propunerile comitetului asociaţiilor învăţătoreşti iar la numirea inspectorilor asociaţia centrală să aibă un vot consultativ pe lângă Minister.

Dl D. Şuta îşi citeşte raportul la chestiunea salarizării învăţătorilor, arătând marele spirit de sacrificiu de care aceştia dau dovadă, stând la posturile lor cu o plată mizerabilă. Termină cu un apel frumos la adresa dlui Ministru al Instrucţiunii, ca să ia măsuri, pentru a pune capăt crizei morale şi materiale în care se sbate corpul didactic. Propunerea dlui Magdaş-Seini, de a se înfiinţa o Societate de ajutor a Invăţătorilor Sătmăreni, e primită cu mare bucurie şi congresul alege din sânul lui imediat, o comisiune compusă din Augustin Ungur, Magdaş, Ille, I. Delean şi Raţiu, care să studieze chestiunea şi să pună bazele acestei societăţi.

Se citeşte apoi darea de seamă asupra mersului Cassei învăţătorilor pe anul trecut şi bilanţul, pe care Adunarea generală îl aprobă dă toată descărcarea dlui Augustin Ungur, asupra gestiunei.

Congresul aduce vii mulţumiri dlui director Ungur, pentru munca cinstită pe care a pune la Cassa învăţătorilor.

La ora două s'a făcut o masă comună, servită de restaurantul băilor. In timpul mesei a fost o adevărată însufleţire între toţi dascălii. La ora 8 seara a avut loc o petrecere şi dans care a ţinut până la ziuă.

Sancţiunea conştiinţei naţionale
Cazul Stere

Ziarul „Universul" publică un document din care reiese pe deplin trădarea de care în timpul războiului s'a făcut vinovat dl Constantin Stere. Este vorba de faimosul memoriu pe care fostul director al „Lumiuei" l'a înaintat generalului Lundendorf în Martie 1917. Dl. Stere făcea propunerea ca România sarcificându-şi independenţa şi Dinastia să se plece roabă Austro-Ungariei. In afară de acest memoriu care el singur constitue un act de cea mai odioasă trădare, dl Stere a făcut servicii inamicului scoţând la Bucureşti, în timpul ocupaţiei, acea gazetă nemernică în care se predica dezertarea dela datorie, şi se batjocorea războiul liberator. Această ruşinoasă acţiune de propagandă în folosul duşmanului se dezvolta în vreme ce dincolo de Siret jumătate de ţară, armata şi Dinastia continuau în mijlocul unor suferinţe covârşitoare lupta pentru întregirea neamului.

Scăpat de sub sancţiunile legale, graţie unei indulgenţe generale pe care deabea acum o vedem cât a fost de păgubitoare şi de vinovată, trădătorul Stere, în loc să caute ispăşirea păcatului în uitare, s'a aruncat din nou în mijlocul vieţii publice, erijându-se în conducător de partid şi nutrind ambiţiunea de a guverna statul. Dar cinismul acesta se cuvenea pedepsit. Şi în adevăr, sub presiunea osândei pe care în lipsa sancţiunei legale, a aplicat-o conştiinţa naţională, omul trădării a trebuit să părăsească partidul pe care el îl creiase. Desigur pedeapsa nu este atât de grea pe cât a fost vina. Ea este însă o dovadă că cei cari au păcătuit împotriva neamului, dacă se pot sustrage uneori de sub rigorile legii, nu pot să scape totuşi până la urmă de sentinţa conştiinţei naţionale.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Cronica sportivă

Fotball-Asociaţie

Mitteldeutscher Ballspiel-Verband — Cluj: 0:0

Match internaţional — Arbitru: Gerő (Budapesta)

Eri a avut loc în faţa unui public extrem de numeros (6—7000 oameni) matchul de revanşă anunţat din vreme.

Am arătat în cronica precedentă împrejurările cari au determinat rezultatul de 2:0 obţinut de Germani la prima întâlnire. Terenul complect svântat şi deci real a clarificat această chestiune. Echipele ni s'au înfăţişat ca două unităţi de forţă egală. Rezultatul întrecerei este senzaţional, deoarece toată lumea se aştepta la victoria Germanilor. Eri puteau oaspeţii să arate toate calităţile lor, să pună în joc tot talentul, ştiinţa şi rutina, dar aşteptările au fost amarnic înşelate. Nici cum n'am putut recunoaşte echipa de Joi.

Toate acţiunile Germanilor au fost lipsite de elanul cuvenit, făcându-se în acelaşi timp greşeli pentru cari jucătorii noştrii ar fi fost foarte aspru judecaţi. Dorinţa de a învinge nu este singurul factor care determină victoria, aceasta mai cere muncă şi sacrificii. Germanii, se vede, au luat lupta prea puţin serios şi credeau să ajungă la rezultat prin joc de ansamblu elegant. Dar apărarea Clujului a fost la locul ei, zădărnicind, prin intervenţii energice desfăşurarea acţiunilor. Nemţii termină aproape toate atacurile cu lovituri şi lansează chiar dela 20—30 m. Graba strică treaba însă, aşa că toate aceste treceri pe poartă sau că au greşit ţinta, sau că au fost prada lui Lazar, dealtcum eroul zilei. Lazar a apărat eri, graţie dispoziţiei excelente, şi cele mai imposibile mingi. Repriza primă este a Nemţilor. Clujul, constrâns la apărare, numai rar ajunge la cuvânt.

Repriza a doua aduce superioritatea Clujului. Aleasa noastră ia conducerea şi bombardează cu o rară vehemenţă poarta germană. Asalturile neaşteptate dezorientează pe oaspeţi; aproape întreaga echipă se retrage în apărare. Din toate părţile pericol. Clujul accelerează tempo, ceeace oboseşte pe Nemţi. Apărarea lor altădată solidă şi omogenă îşi pierde capul şi ajunge în debandadă. Urmează un interval lung de măreaţă superioritate clujană. Băeţii animaţi de public şi dornici să ia ravanşa, atacă cu o vioiciune impozantă. Combatanţii ajutaţi inteligent de halfi aduc poarta germană în pericol permanent, Publicul cu ochii aprinşi aşteaptă goalul învingător. Fortuna nu este însă cu noi, iar pe de altă parte forţa brută, a oaspeţilor opreşte marcarea. Clipe, grele pentru oaspeţi, cari duc la nesiguranţă şi reproşuri reciproce. Cercul de asediu se strânge tot mai tare, se produce învălmăşeală în faţa porţii, jocul luând caracterul unei lupte de piept la piept, dar Wotan este cu poporul său.

La Germani ne-a plăcut şi de data aceasta apărarea. Combatanţii s'au produs mult sub nivelul de Joi. Jocul Clujului a întrecut toate aşteptările: ageri la atac, siguri la apărare, fiecare dintre jucători a dat maximul de rendament. Greşeala făcută prin punerea lui dr. Hirsch în locul de centru-half a fost eliminată în repriza doua. Individual remarcăm pe Guga, Bonciocat, Cipcigan, Lazăr, Fazekas şi Schmultz.

Şi matchul de eri a dovedit că avem elemente româneşti, cari fac faţă nu numai oraşului dar şi ţării. Rămâne să-i antrenăm, dându-le totdeauna ocazie să ia parte la întrecerile internaţionale.

Germanii după acest match vor părăsi ţara cu un deosebit respect pentru sportul românesc, şi credem că în curând culorile noastre vor fi reprezentate cu succes în Germania. **Cronicar**

Stiri din Satu-Mare

Serbări. Şcoala normală din Satu-Mare secondată de şcoala de aplicaţie, cu ocazia închierii anului şcolar va da în ziua de 26 Iunie, la orele 4 p. m. în grădina şcoalei, o frumoasă serbare cu un program bogat şi interesant. Vor fi dansuri, coruri, gimnastică, recitări etc.

Având în vedere importanţa acestei serbări sperăm că publicul sătmărean, ca în toate ocaziunile, va participa în număr cât de mare.

Intrarea este gratuită.

*

Şcoala secundară de fete din localitate, a dat în seara zilei de 19 Iunie o frumoasă serbare în sala teatrului orăşenesc. A luat parte lume multă şi un program bogat a fost executat de eleve.

Au excelat dansurile şi piesa de teatru „Fetiţa orfană". Costume îngrijite şi piesa bine pregătită. A fost o serbare reuşită.

*

Cafenelele din oraş au scumpit din nou cu 2 lei cafeaua, îngheţata şi alte produse la care se întrebuinţează zahăr.

*

Ad-ţia financiară a judeţului nostru a început să pună în circulaţie monedă metalică de 1 şi 2 lei.

Monedele se dau în schimbul banilor de hârtie cari se retrag de pe piaţă.

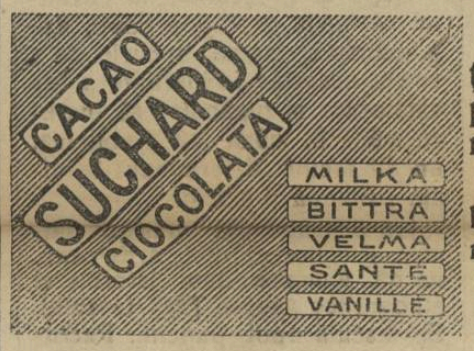

Reclama este sufletul comerţului

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd — Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. — 3401

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

„NIPPON"

CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE

Cea mai frumoasă grădină de vară 3613

CLUJ, STRADA ŞAGUNA

lângă Teatrul Maghiar

Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

SUCURSALE: Str. Regele Ferdinand 13. Piaţa Mihaiu Viteazul 6. Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 — CLUJ. TELEFON: 500. — oo 3426 oo

SUCURSALE: Strada Nicolae Iorga 2. Strada Regina Maria 9. Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Literare și artistice.** Ni se comunică: Societatea Scriitorilor Români, în ultima adunare generală a sa, a proclamat oficial pe dl Emil A. Chiffa din Cluj ca membru al ei, iar Ministerul Artelor a votat doamnei Elena E. Chiffa o bursă de Studiu la Academia de pictură la Baia-Mare.

— **Rectificare.** In articolul nostru din săptămâna trecută relativ la sumele donate de către restauratorii din Cluj pentru școliile din județul Cojocna, dl Nagy Mikiós. proprietarul restaurantului „Gambrinus" a fost trecut din eroare cu suma de 10.000 lei în loc de 15.000 cât a donat.

— **Sinucidere.** In ziua de 21 ale lunei curente, s'a sinucis prin strangulare locuitorul Grün Martin din comuna Detrad, în etate de 63 ani. Motivul acestui act disperat nu este cunoscut. S'a deschis o anchetă.

*

Aseară au trecut prin gara locală spre București, București, venind dela Oradea-Mare, unde au asistat la concursul de oină ce a avut loc acolo, dnii Valaori, secretar general al Ministerului Instrucțiunei publice, Burileanu, directorul general al învățământului superiori și Spirescu, directorul general al Comptabilității din acel Minister.

— **Universitare** Aflăm cu deosebită plăcere că dna Alma Paul, sora confratelui nostru Ștefan Paul, a trecut eri cu succes examenul de licență în litere și filosofie. Urăm tot succesul nouei licențiate.

— **Docență universitară.** La Facultatea de medicină din Cluj a trecut cu succes examenul de docență în maladii genito urinare, dl dr Emil Țeposu, asistent al clinicei chirughicale.

— **Încheierea anului școlar.** Eri s'a ținut serbarea încheierii anului școlar la liceul „Regina Maria", la „Școala normală de fete" și la Seminarul pedagogic. Corurile acestor școale au executat cântări frumoase și s'au recitat poezii în românește, franțuzește și nemțește. La urmă s'a publicat rezultatul muncii de un an și s'au împărțit premii elevilor mai destoinici.

La serbările de încheiere au participat și părinții.

La liceul „Gheorghe Barițiu" serbarea de încheiere se va ține azi, Marți, iar la Școala civilă de fete și băieți, Joi.

— **Conferințe.** Săptămâna viitoare cunoscutul cărturar dl Ion Pop Florantin va ține la Cluj două conferințe. Aceleaș conferințe se vor ține în toate orașele din Ardeal.

Profitul realizat din acest ciclu de conferințe este destinat ridicărei mai multor monumente luptătorilor cauzei naționale.

— **Ajutoare acordate de dl Prefect.** Dl prefect Mureșianu pleacă astăzi după amiază la Sebeșul-mare și Nireș, pentru a împărți ajutoare din suma de 40.000 lei, colectată de d sa personal, celor înundați în prima comună și celor incendiați din a doua.

— **Serbarea Muncitorilor grafici din Cluj.** Circumscripția clujană a Uniunei muncitorilor grafici din România aranjează în ziua de 29 Iunie l. c. în localurile grădinei de vară din Calea Grigorescu Nr. 12 o serbare, cu un bogat program artistic, după care va urma dans. Programul este compus din cântece executate de corul român și maghiar al muncitorilor tipografi, declamații, cuplete, etc. Cunoscutul ziarist și poet Gara Ákos va ține o conferință liberă. Va urma premiul de frumusețe, poșta universală, tombolă, fotografie la minut, etc., etc. Prețul de intrare de persoană este 25 Lei, iar de familie 60 Lei.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

— **Adunarea generală a Astrei.** *Despărțământul Cluj al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român" avizează, că adunarea generală s'a amânat pe ziua de Duminecă 6 Iulie c. și se va ține tot în comuna Borșa și cu același program.*

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare și nervoase.*

Inființarea

unei școli superioare de comerț pentru fete în Cluj

In urma avizului Inspectoratului regional cu N-rul 3532-1924 și ținând seamă de nevoia imperioasă pentru desvoltarea vieței naționale economice industriale din Ardeal, Ministerul cu ordinul No. 37151-1924 a luat hotărea ca să se înființeze pe ziua de 1 Septembrie 1924 o școală superioară comercială pentru fete în orașul Cluj.

Această școală din cauza lipsei de încăperi, va funcționa în localul școalei civile de fete din localitate, urmând în totul dispozițiunile din regulamentul și programul școlilor superioare comerciale din vechiul regat.

Prinderea asasinilor lui Matteoti

București. — După ultimile telegrame din Roma asasinii lui Matteoti sunt acum bine cunoscuți și la dispoziția Justiției. Dumini, care a participat la săvârșirea crimei, ar fi arătat ca autori morali și complici pe Rosi, Fillypeli și Marinelli

O nouă conferință interaliată

București. — Din Paris se anunță că scopul întrevederei Herriot-Macdonald este să determine o nouă conferință interaliată cu participarea Americei. După informațiile guvernului francez, Germania se înarmează pentru o ofensivă eventuală. Chestiunea impunerii tratatului de pace este în mare pericol. Numai o nouă conferință ar da garanții temeinice de viitor.

Explozie într'o mină pe Valea Jiului

Trei morți și numeroși răniți

Lupeni. — O nouă nenorocire a avut loc eri într'o galerie a unei mine de pe Valea Jiului. Gazul din această galerie luând foc, întreaga galerie a fost distrusă. Muncitorul Poenaru a fost omorât pe loc. De asemenea au fost omorâți doui alți muncitori, a căror identitate nu s'a putut stabili.

Sunt și numeroși răniți.

Crâmpee de polemică

Mirarea „Patriei"

Intr'un articol în care comentează actul dela București al fuziunei, oficiosul clujan al partidului național, are un moment de sinceră isbucnire:

„In sfârșit, ceea ce era natural și firesc (sic) s'a întâmplat."

Acest însfârșit e delicios. „Patria" deprinsă cu „pertractările" fără sfârșit ale conducătorilor partidului național nu-și poate crede ochilor.

Parcă noi credem?

Patriotism

„Universul" publică o corespondență din Cluj în care se apără cu multă căldură cauza soc. studențești „Moldova întregită". Că „Universul" publică acest articol, nu ne miră. „Universul" a dovedit cu prisosință sentimentele sale cinstit românești.

Ceea ce este curios e că pledoaria în chestie se face sub semnătura unui oarecare Nic. Constantin — alias Normand Kanner — care la „Lupta" manifesta alte sentimente față de studențime!

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

ORA 2 P. M.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Fuziunea s'a făcut și nu s'a făcut

București. — Comitetele celor două partide au ratificat fuziunea „numai în principiu". Intreaga chestiune a rămas să fie soluționată într'un congres viitor. Deocamdată țărăniștii au acceptat fuziunea pe baza celor 10 puncte, fără însă a renunța la d. Stere. Demisia dlui Stere prezentată în partidul țărănist a fost respinsă.

S'a hotărît ca totul să se lucreze de către un comitet executiv provizoriu din care d. Stere nu face parte, urmând ca fuziunea definitivă să fie proclamată într'un congres viitor.

Țărăniștii au acceptat această modalitate cu credința că d. Stere va rămâne în conducerea noului partid.

Urmărirea asasinilor lui G. Cair

București. — Eri noapte poliția a făcut o nouă razie pentru urmărirea asasinilor lui George Cair. S'au făcut încă trei arestări.

Conflict de muncă la Timișoara

Timișoara. — Muncitorii de toate breslele au somat patronii să accepte o nouă urcare de salar. In caz de refuz, muncitorii amenință cu greva generală. Greva în industria textilă continuă.

Excursie de studii a ceferiștilor ieșeni

Orade Mare. — Eri seara au sosit în localitate, venind dela Arad, 25 funcționari superiori din direcția regională CFR. Iași cari fac o călătorie de studii în Ardeal. Ei au fost întâmpinați de d. inspector N. Ionașcu, care li-a arătat astăzi orașul și întreprinderile sale industriale.

Cu trenul de 11 astăzi dimineață, vizitatorii au plecat la Careii Mari, de unde prin Satu Mare, Baia Mare, Cluj, Tg.-Mureș, Madefalău se vor întoarce la Iași.

Un grav incident de locațiune

Brașov. — Un grav incident a avut loc ieri între proprietarul Sadocheu și chiriașul său, negustorul Dobrotă. Proprietarul a amenințat pe dl Dobrotă să părăsească localul de prăvălie căci altfel îl va omorî. In fața acestei amenințări chiriașul a scos revolverul și a răspuns. Din fericire glonțul n'a nimerit.

Ce este cu dreptul de publicitate al liceului evreesc

Oradea-Mare. — Ziarele maghiare din localitate au lansat știrea că Ministerul Instrucțiunei a redat dreptul de publicitate al liceului evreesc și al școalei Ursulinelor, pentru cl. I și II-a. Știrea este complect desmințită de dl inspector Gocan, care ne-a arătat că ceeace s'a acordat acestor școli, este ca examenele la cl. I și a II-a să se facă de profesorii proprii sub prezidența delegatului Ministerului.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Strungurile „ASTRA" sunt indispensabile în atelierele moderne.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

3520

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Motoare de orice fel! Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

MICA PUBLICITATE

Funcţionar român de stat, cunoscând orce operaţii de birou şi comptalilitate, doreşte orice ocupaţii pentru orele de după amiază. Pretenţiuni modeste. Adresa la ziar sub „Funcţionar". 3614

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 24 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Numai pentru adulţi!

Fica Prostituatei

Strict interzis pentru minori.

Dramă de moravuri în 8 acte, din viaţa unei femei decăzute din cauza unui bărbăt ticălos. In rolul principal: *Mia Pantan şi Renhold Schunzel.*

CINEMA URANIA

Dr. KING

va ţinea mari şedinţe de fakirism şi mediumism cu medium fenomen Egiptean

MILLY

Sedinţele încep la ora 9 fix. Preţuri ridicate. Experimente de fakirism noi!

Programul cinematografic:

Drăcuşorul

Comedie sentimentală în 5 acte. — In rolul principal: *Diamira Jacobini.*

HUNWALD

CLUJ,
Str. Viahuţa 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

FABRICA DE MOBILE ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde şi imprumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută

TELEFON No. 211.

INFRĂŢIREA

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1113 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Vineri 27 Iunie 1924.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Infrăţirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorităţi . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 300 L

Jalnica tragedie a fuziunei

De unde se vede din nou lipsa de seriozitate, bună-credinţă şi de loialitate a partidului naţional

Fuziunea dintre partidul naţional şi partidul ţărănist părea un fapt împlinit.

Anumita presă, al cărui românism de cea mai autentică esenţă şi al cărui dezinteresat patriotism politic este în deobşte cunoscut, s'a grăbit să anunţe faptul împlinit, cu un mare lux de trâmbiţe şi surle, proclamându-l un „act istoric" — cam aşa ceva, cum a fost unirea Moldovei cu Muntenia, sau la fel în insemnătate cu actul unirei Ardealului cu Patria Mumă.

S'a întâmplat însă ceva tragico-comic în soarta istoricei fuziuni, legendarei fuziuni, fiindcă va rămâne de pomină şi de basm în analele vremurilor turburi prin care trecem.

Când anumita presă, tresăltând de patriotică bucurie anunţă fuziunea ca un fapt săvârşit, ea era făcută, dar . . . neproclamată: astăzi fuziunea este proclamată: dar . . . nu e făcută?

Căci, în acest restimp de de lir naţional al „anumitei prese", s'au petrecut anumite fapte, cari au pus din nou în evidenţă proverbialele cusururi ale conducătorilor partidului naţional: nu numai lipsa de claritate în concepţie şi lipsa de hotărîre în execuţie, ci o totală lipsă de bună-credinţă şi de loialitate în procedură. D-l Vaida, sub ameninţarea demisiei fruntaşilor din defuncta grupare politică a lui Take Ionescu şi sub presiunea violentului curent din partidul naţional, în fruntea căruia se află dl Voicu Niţescu, s'a hotărît să abandoneze, cu inima uşoară pe dl C. Stere.

Excesiv şi cavaler cum este din fire, dl Vaida nu s'a mulţumit cu o sglobie şi frivolă părăsire a unui amor politic, ci a trecut la ingratidune şi amarnice reproşuri: la Congresul partidului naţional, dl Vaida a atacat, într'un uragan oratoric pe dl C. Stere, esclusiv pe tema trădărei naţionale.

Din virulenţa invectivă a d-lui Vaida, s'ar fi părut că d-sa, în neprihănitul său patriotism, a considerat în totdeauna ca o incompatibilitate morală colaborarea naţionalismului şi românismului său cu crima de trădare a lui C. Stere.

Şi conştiinţa naţională a avut sentimentul unei depline şi imperioase satisfacţiuni: partidul naţional respingea cu indignare ori ce contact politic cu unul pe care însu şi dl Vaida îl califica, în aplauzele congresului, ca trădător.

Satisfacţia a durat încă o clipă — ea nu a fost decât produsul unui echivoc creat de eterna duplicitate a conducătorilor partidului naţional.

Dl Vaida în actul său de suprem curaj şi de patriotism executător conta pe tăcerea lui C. Stere. Dar Stere nu a tăcut: ba a vorbit cu insolenţă şi provocare demascând uimirei publicului procedeele puţin onorabile practicate de conducătorii partidului naţional.

Dl C. Stere a destăinuit în Congresul partidului ţărănist că într'o bună zi s'a pomenit la dânsul acasă, pe nepusă masă, cu dl Goldiş — apoi cu dl Iuliu Maniu — venind să trateze cu dsa fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist. Prin urmare partidul naţional a tratat fuziunea cu dl C. Stere, de care astăzi să lapădă, ca de un odios trădător: — ne aflăm deci în faţa primei etape a duplicităţei. Şi dl C. Stere continuă destăinuirile, pe un ton de sfidare a şefilor şi fruntaşilor partidului naţional.

„D. Goldiş spune C. Stere, a venit întâi la mine şi apoi d. Maniu. I-am întrebat: ce căutaţi în casa mea? Dacă îmi imputaţi vreo greşală morală, nici dvs. nu puteţi sta de vorbă cu mine nici eu cu dvs. Dacă însă veniţi să staţi de vorbă pentru o greşală de ordin intelectual, discuţia rămâne în seama urmaşilor noştri.

Când am întrebat pe d. Maniu, dacă eu sunt cauza neîmplinirii fuziunii, dsa mi-a răspuns: niciodată.

Tot d. Maniu a venit acasă la mine, rugându-mă să stărui pentru fixarea numelui noului partid.

Inţelegerea a fost indicată la mine acasă, faţă de fruntaşii ardelenilor: Maniu, Vaida şi Goldiş.

Din destăinurile şi acuzările lui C. Stere rezultă că fruntaşii partidului naţional — inclusiv dl Vadda — au fost acasă la dsa, şi au stabilit cu dsa fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist, cea ce nu împedică pe dl Vaida să se lepede de dl C. Stere, ca de Satana, de care a fugit cu desgust şi oroare ori de câteori vântul întâmplărei i l'a scos în cale. Şi acum, morala acestui fapt moral?

E simplă, e evidentă, e brutală. Lipsiţi de fundamentul principiilor şi convingerilor politice, scutiţi de virilitatea şi tăria de caracter, complect dezorientaţi în goana după putere, cu frumuseţile de apanagii indicate de Consiliul Dirigent conducătorii partidului naţional bat la toate uşile — chiar cele mai rău formate — întind mâinile tuturor celor cari cred că îi pot ajuta, chiar dacă acele mâini ar fi pline de noroiu şi sânge ca, apoi, dispunând de elasticitatea morală, în faţa indignărei sentimentului naţional, se bată în retragere, tăgăduind totul, abandonând şi renegând pe toţi.

Puterea!

Pentru ce partidul naţional şi partidul ţărănesc fac toate sforţările de a fuziona — în ciuda sfidărei politice care o consista încăpăţînarea dlui C. Stere de a exista politiceşte şi de a dicta în fuziune?

Ne-a spus-o anumita presă, presa „democratică" acea presă care susţine cu o egală ardoare şi pe dl Al. Marghiloman şi pe dl Maniu, şi pe dl Mihalache, ca şi pe Max Goldstein.

Fuziunea înseamnă — după anumita presă — regenerarea morală şi politică a ţărei, stabilirea democraţiei, triumful umanitarismului şi civilizaţiei împotriva oligarhiei.

Se ascultăm însă şi pe dl dr. Lupu ce se urmăreşte prin fuziune — că, doar fruntaşul dr. Lupu este în măsură să ştie mai bine acest lucru, decât anumita presă.

Dl dr. Lupu a declarat următoarele la congresul partidului ţărănist. (Cităm din „Lupta"):

„Deşi ţara are mare nevoe de guvernare ţărănistă, azi când suntem în preajma războiului cu [illegible] ce ni se poartă de sus partidul ţărănesc nu va putea veni la guvern nici odată. Nu am putea cere guvernul fiindcă în Ardeal nu avem organizaţii. Plecat din ţară, ştiam că fuziunea fiind în mâinile dlui Stere, nu se va face".

Prin urmare dl dr. Lupu declară că partidul ţărănist nepuţând veni singur la putere, fuzionează cu partidul naţional care — după părerea sa — va putea să-i aducă la putere.

Dl dr. Lupu se găseşte însă în plină fabulă: Vrabia mălai visează!

Inscripţii

Tragedia lui G. Cair. — Viaţa, prin nu ştiu ce capriciu şi rară generozitate, această viaţă atât de ingrată faţă de scriitori, dase totul lui G. Cair, cel ucis atât de mişeleşte şi oribil de nişte reufăcători, pentru a fi fericit.

Ii dase avere — şi această apreciabilă forţă în lupta socială, care în mâna uşuraticilor poate fi un element de dezordine şi pierzanie, în mâinile cumpănite ale celui asasinat a fost un isvor de plăceri delicate, de mulţumiri alese.

Ii dase sănătate — şi el, care a pus în totul atâta cuminţenie şi selecţiune, a ştiut să-şi descarce energia fizică în sporturi de elegant şi aristocrat.

Ii dase inteligenţă — şi el nu a risipit'o în zadar, după cum nu şi-a cheltuit nici averea moştenită, nici sănătatea.

Din potrivă, în mijiocul vieţei mondene, la care îl obliga situaţia lui socială, el a ştiut să şi fortifice şi şlefuiască inteligenţa nativă prin citiri, unde îl călăuzea un gust de intelectual şi artist.

Avea pasiunea scrisului — o pasiune atât de rară la oamenii bogaţi şi cu înalte situaţii sociale în ţara românească!

De, aceea, el a făcut incidental şi efemer politică, într'o ţară în care toţi chemaţi şi nechemaţi nu fac de cât politică; în schimb, omul bogat, duelistul elegant şi cavaleresc, sportmanul de rassă a făcut din literatură, marea preocupare a vieţei lui.

... Soarta îl făcuse prea fericit pe G. Cair, şi fericirea conţine în tainele ei ceva fatal: ea se plăteşte scump, chiar tragic...

Diodor

Pagini elocvente din trecut

Statistica Ardelenilor

Un interesant articol al dlui profesor I. Bianu — Cum erau trataţi românii sub stăpânirea germano-maghiară — Invăţăminte pentru minorităţi

Sub titlul de mai sus, dl I. Bianu, profesor universitar şi membru al Academiei Române, publică în revista „Convorbiri Literare" un articol foarte interesant asupra tristei situaţii din trecut a românilor ardeleni, situaţie creiată de cele două naţiuni privilegiate, ungurii şi saşii.

Fiecare din cele două popoare conlocuitoare lucra împotriva noastră după temperamentul său: ungurii ca „furor asiaticus", care totdeauna a caracterizat acţiunea lor când au avut în mână puterea, saşii „prudentes et circumspecti", pe tăcute, pe înfundate. Fiecare, în cercul lui de acţiune, căuta să ia toate măsurile contra a lor noştri spre a ne îndepărta de cultură şi de bogăţie, spre a ne ţine în întuneric şi în sărăcie.

Istoria dovedeşte că noi românii nevoie să asimilăm cu dea-sila pe alţii, fiindcă avem în noi înşine energiile de rassă cu cari am trecut prin toate valurile nimicitoare ale trecutului şi suntem tot aici unde am fost răsădiţi acum două mii de ani.

Dl Bianu se ocupă de o broşură, tipărită la Viena în 1812, şi purtând titlul: *Neuste statistisch topografische Darstellung des Grossfürstenthums Siebenbürgen.. mit einer topografischen Uebersicht*, de J. L. Stotz.

Scrierea vrea să fie o monografie despre Transilvania din toate puncteie de vedere: geografic, etnografic, religios, economic şi administrativ.

Pentru Stotz, românii (Walachen) deşi cei mai numeroşi locuitori ai „Marelui Principat" erau cei mai puţin de stimat cei mai antipatici.

Naţiile Ardealului erau de două calităţi: trei principale unite şi stăpânitoare. (Haupt oder vereinigte Nationen): ungurii, secuii şi saşii. După aceştia urmau naţiunile tolerate în frunte cu românii. Despre celelalte naţiuni tolerate, armeni, greci, evrei, poloni, ruşi, bulgari, sârbi şi ţigani se spun câteva rânduri binevoitoare, chiar despre ţigani. Românii sunt trataţi însă cu răutate.

Popoarele sau Naţiile ca număr sunt: unguri 161.000, saşi 390.000, secui 102 000. Adică toate naţiile celelalte împreună aveau 742.000 locuitori, deci mai puţin decât românii. Privind aceeaşi locuitori din punct de vedere confesional, după o statistică dela 1766, se arată: catolici 83.155, reformaţi 392.205, iar români uniţi 120.000, nemţi 700.000, în total 820.000. După o altă statistică dela 1795 românii de amândouă confesiunile sunt 858.000. Deci, în toate cazurile românii formau marea majoritate a locuitorilor, ei erau naţia cea mai numeroasă a ţării.

Partea a III-a a lucrării lui Stotz tratează despre „deosebirile naţionalităţilor." Sunt enumerate nu mai puţin de 13 naţii în locul întâi fiind fraţii Unguri.

Aceste naţii sunt împărţite în două clase. Cele din clasa I-a, ungurii, secuii şi saşii au toate calităţile de caracter. Vin apoi naţiile de clasa a II a, în fruntea cărora sunt românii. Pe aceştia Stotz îi descrie ca o naţiune cu totul inferioară, cari afară de chipul de om, abia dacă mai au ceva omenesc ci rămân sălbatici şi brutali, dedaţi beţiei şi plăcerilor sensuale. Sunt leneşi şi aplecaţi, spre desfrânări.

In chipul acesta scriitorii germani şi unguri au despreţuit şi ... Dar acest popor înfăţişat cu aceste metehne şi slăbiciuni, forma totuşi majoritatea populaţiei Ardealului. Ei munceau moşiile nemeşilor unguri, ei plăteau dările pe când ceilalţi locuitori erau adăpostiţi cu darul a tot felul de legi şi privilegii. In contra noastră se făcuse legi peste legi, oprindu-i de a umbla la şcoală, de a se aşeza la oraş şi de a face comerţ, excluzându-i dela învăţarea meseriilor rezervate corporaţiunilor închise. Numai românii erau „misera plebs", ei erau „glebae adstricti", ei erau toleraţi „usque ad beneplacitum" a „naţiilor" dominante.

Şi totuşi, încheie dl Bianu, astăzi când s'au topit legile şi privilegiile făcute pentru asuprirea lor, pentru împiedecarea lor de a să înălţa prin cultură şi de a se întări economiceşte, aceşti români nu sunt împinşi de ură spre răzbunare. Dimpotrivă, toleranţa şi buna atea noastră au mers atât de departe încât au fost interpretate drept slăbiciune. Minorităţile cari în trecut ne-au asuprit, se bucură astăzi când noi suntem stăpâni şi în fapt ai pământului ardelenesc, de aceleaşi drepturi, de aceleaşi libertăţi şi de acelaş tratament caşi românii. Mai mult încă, uitând toate relele trecutului, am întins o mână frăţească tuturor celorlalte naţionalităţi pentruca dintr'o armonioasă colaborare să rezulte mai mult bine pentru patrie.

Această aşezare, faţă în faţă a trecutului şi a prezentului era necesară, ea constituind pentru minorităţi un învăţământ pe care sunt datoare să'l ţină în seamă.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Scrisori din Sighișoara

Dl Jean Th. Florescu, fost ministru și Ig. Mircea, senator, în mijlocul alegătorilor, cari îi primesc cu ovații — Dl J. Th. Florescu arată țăranilor opera înfăptuită de guvern — Banchetul politic din comuna Katza

Doi neobosiți luptători, D-nii Jean Th. Florescu, fostul ministru și Ig. Mircea, primul deputat, al doilea senator, au sosit în Sighișoara.

In seara sosirei a avut loc un banchet, în saloanele restaurantului „Steaua“. Au luat parte, notabilitățile orașului, în frunte cu Prefectul județului, dl Ioan Prescurea.

In prima zi de Rusalii, dl I. Th. Florescu fost ministru, prefectul, comandantul comp. jand. împreună cu câțiva fruntași liberali din localitate, iau drumul în două automobile spre Cohalm.

In toate comunele, țăranii, fără deosebire de naționalitate, veneau să aclame pe alesul lor, deputatul Jean Th. Florescu. Rareori, mi-a fost dat să văd mai multă dragoste între ales și alegători, ca în cazul de față. Sunt vizitate pe rând, comunele Ungra, Paloș, Homorod, Krihalma și Kotza. Pretutindeni, primire entusiastă, cuvinte calde de îmbărbătare și urări de simpatie pentru guvern. In toate comunele, Dl Florescu vorbea țăranilor, explicându-le situațiunea creiată țării, prin venirea partidului liberal la cârmă.

Din cuvântările d-sale reese, că partidul liberal venind la putere, a găsit vistieria goală, țara sărăcită și zdruncinată, din cauza relei stăpâniri a guvernelor ce s'au perindat după războiu. Guvernul liberal, a realizat consolidarea, a făcut economii, punând ban cu ban de vorbe... guvernanților.

Din excedentele bugetare s'au sporit lefurile funcționarilor cu peste două miliarde de lei. Țara și-a plătit datoriile către Franța și Anglia, ne-a mai rămas încă Italia.

Am fost, spune dl Florescu, cu iubiții noștri Suverani, peste hotarele țării. Am aranjat acolo, situațiunea externă, a României. M. Sa Regele, a spus cuvintele sublime, „tot ce se face pentru mine, se revarsă asupra țării.“

Nu trebue să ne gândim la lucruri mărunte, inerente situațiunei noastre de după războiu. Toți suferim astăzi, dar suferințele sunt trecătoare.

Trebuie să ne gândim, la situațiunea țării în general, la binele comun.

Binele individual, nu va putea întârzia să vină. Primul nostru gând a fost îndreptat către viteaza noastră armată: Nimic nu s'a neglijat, pentru înbunătățirea traiului, armamentului și echipamentului oștirei. Am înființat tribunale și licee; bună oară cele dela Sighișoara.

Dl Florescu, continuă, condamnând fuziunea partidului național cu cel țărănesc. Partidul național, putea recurge la alte mijloace pentru a căpăta puterea.

Partidul național, a pierdut foarte mult, căci și-a pierdut și puținele simpatii ce le mai avea. Partidul țărănesc, nu va putea nici odată să renunțe la lupta de clasă, luptă pe care, zadarnic caută s'o deghizeze. Prin fuziune, partidul național s'a solidarizat cu cel țărănesc. Țara, nu va putea nicicând, încredința puterea unor partide, cu astfel de principii.

Guvernul liberal, nu pleacă încă, de la putere. Vom mai rămâne cel puțin doi ani și jumătate, până când vom face întreaga legislație. Dl J. Th. Florescu, aduce apoi elogii, mult iubitului Prefect al județului Târnava-Mare, dl Ioan Prescurea, care s'a ridicat din popor, și care iubește pe țăran, față de care, are e dragoste cu adevărat părintească. Dl Prescurea este viu ovaționat de săteni, uralele nu mai contenesc.

Masa a fost luată în comuna Kotza. Au ținut toasturi, dnii: I. Th. Florescu, dr. Ilarie Cojocariu, avocat, Ion Maftei, primpretor; dr. Falk Carol avocat, vorbește în numele sașilor, care și în viitor nu vor putea decât să fie cu partidul liberal și Const. V. Rosetti, în numele noului ziar, înființat la Sighișoara.

Seara, a avut loc un banchet la Kohalm unde oaspeții au rămas după vizitarea câtorva comune, dl I. Th. Florescu, a luat trenul, îndreptându-se spre București.

Inainte de a pleca, a luat contact cu câțiva fruntași liberali pentru o cât mai bună organizare a partidului. C. V. R.

Înmormântarea aviatorilor Suciu și Cristea

Inmormântarea aviatorilor locot. Oliver Suciu și caporal Cristea Ioan va avea loc mâne la ora 5 p. m. Cortegiul funebru va pleca dela biserica ortodoxă din strada Petran, unde urmează să se depună azi corpurile nefericiților aviatori, către cimitirul eroilor pe un avion „Phoenix“. La înmormântare vor lua parte toți ofițerii superiori și inferiori din localitate.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

O nouă școală în Cluj

— Școala comercială superioară de fete —

Gazetele au publicat știrea, că inspectoratul școlar a admis înființarea în Cluj a unei școale comerciale superioare de fete, care se va deschide la toamnă. In lipsă de local propriu cursurile acestei noui școale se vor ține în localul școalei civile de fete, în orele de după masă.

E o știre, ce o primim cu multă bucurie. Dar nu înțelegem, de ce a trebuit să se aleagă tocmai localul școalei civile de fete pentru instalarea ei? Edificiul școalei civile e îndoit arhiplin. Școala civilă de băieți cu șapte clase și 350 elevi, internatul acestei școale cu mai bine de 100 elevi, școala civilă de fete cu 180 eleve, sunt toate instalate în această clădire. Din cauza supra populației și locacalului prea mic în raport cu numărul elevilor, școala civilă de băieți și fete lupiă și acum cu mari neajunsuri. Ce va fi dacă se va mai instala acolo încă o școală de fete, redusă la 4 sale de învățământ, un birou microscopic pentru directoarăși un birou aproape microscopic pentru profesoare; când se va mai face și curățirea și aerisirea?

Salutând ideea înființării nouei școale, credem, că asupra localului unde va fi instalată se va reveni.

Sunt în Cluj și alte școale, unde școala comercială de fete s'ar putea instala pentru orele de după masă în condițiuni mulțumitoare.

G. O.

Distincții culturale

Dl. dr. I. Minea, prof al Facultății de Medicină din Cluj, a fost premiat de Academia Română pentru lucrarea „Grefele țesuturilor moarte“, cu premiul de 1000 de lei.

Dl dr. I. Glăvan, asistent al Facultății de Medicină, Cluj, a fost premiat de „Cartea Românească“, la concursul instituit de această societate pe anul 1924, pentru lucrarea „Cum să ne îngrijim copiii“, cu premiul de 5000 de lei.

Incă un prilej de a se vedea cât se muncește la tânăra noastră Facultate de Medicină.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 26 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Ziua nașterii lui Zigotto!
Mare serbare de gală!
26 Iunie 1894 — 26 Iunie 1924

Zigotto safeur, si urșii, la băi de mare

Afară de program:

Chaplin mașinist

CINEMA URANIA

Vârsta critică

Dramă senzațională pasiomantă în 6 acte. In rolul principal: P. *Menichelli* și *Livia Pavanelli.*

Congresul Medicilor la Timișoara

Condițiile de participare — Chestiunile care se vor discuta

„Asociația Generală a Medicilor din România“ va ține anul acesta congresul său anual la Timișoara în zilele de 6, 7, și 8 Iulie. Este al 27-lea congres al acestei asociații. Publicăm mai jos câteva amănunte referitoare la organizarea acestui congres.

*

Congresiștii ajugând în gara Timișoara (Domnița Elena) vor primi informațiunile necesare și bonurile de locuință în biroul înființat la gară, iar în oraș la biuroul de informațiuni, care va funcționa în localul unde să ține congresul.

Domnii membri din București cari doresc a lua parte la congres sunt cu insistență rugați a comunica direct Asociației până la 30 cor. spre a se comunica din vreme filialei Timișoara, care ia măsuri de incuartiruire și a se putea organiza transportul pe C. F. R. cu vagoane speciale.

Un aviz ulterior prin ziare va comunica și membrilor cu domiciliile în legătură cu linia ferată București-Vârciorova--Timișoara și București Predeal-Arad-Timișoara în mersul trenului.

Membrii Asociațiunei din provincie vor trimite înscrierea prin filialele respective sau individual direct filialei respective sau individual direct filialei Timișoara pe adresa: Dr. Cândea Str. Mărășești No. 4 Timișoara.

Numai ceice vor fi înscriși la timp vor găsi gata la biuroul din gara Timișoara biletul de încuartiruire.

Domnii medici, cari vin cu doamnele soții sunt rugați a anunța mai de timpuriu pentru încuartiruire.

După terminarea congresului se vor aranja excursiuni și anume: La Reșița, Buziaș, Lugoj, Băile-Erculane, Orșova, Arad și Băile-Lipova.

Pentru fiecare excursiune Domnii membri sunt rugați a anunța participarea până la 30 Iunie.

*

In acest congres se vor discuta o sumă de chestiuni importante care interesează într'un nivel deosebit pe medici.

Astfel, între altele se vor discuta următoarele chestiuni:

Reforma administrativă în legătură cu Organizarea Sanitară: Raportori: Prof. Dr. Mezincescu și Dr. Bulău. Chestiunea liberei practice dată în mod ilegal dentiștilor netitrați: Raportor: Dr. Petrescu Eugen. Exercitarea profesiunilor intelectuale și salarizarea lor de stat și instituții, în special salarizarea medicilor.

Chestiunea medicilor școlari: Raportor: Dr. Hasnaș. Avorturile criminale: Raportor: Dr. Lazăr (Lugoș).

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

HUNWALD

CLUJ,

Str. Viahuța 3.

Telefon interurban

147.

3256

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlițuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

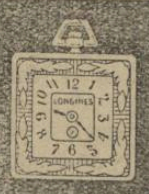

CEASORNICE

Longines

7 Grands Prix

ELEGANTE ȘI PRECISE

Camioanele cu cardan „ASTRA” au cea mai mare viteză.

Presa maghiară

„Epoca bunătăţii masselor"

„In massa poporului român avem noi speranţă — scrie dl Paál Arpád în ziarul „Keleti Ujság". Omenirea viitorului va trăi prin cultivarea masselor şi prin dragostea faţă de alte popoare. Viitorul este al bunătăţii popoarelor, a acelei bunătăţi care se ascunde în fiecare suflet omenesc. Din firea lor nici popoarele, şi nici massele nu's rele, numai unii conducători ai lor le transformă în elemente păgubitoare ale urii.

Omenirea însă suferă, şi tocmai pentru aceasta, situaţia actuală trebue schimbată. Popoarele încep să se cunoască, să se compătimească; ele vor chiar şi tămăduirea ranelor vecinilor.

După epoca răutăţii creiate în mod artificial, va urma epoca bunătăţii firesti a masselor. Sosirea acestei epoci va aduce şi poporului român idealul armoniei şi păcii pentru toate popoarele de pe acest pământ."

Ungaria contra suveranităţii Statelor succesoare

„Societatea politicei externe" din Budapesta — după cum spune ziarul „Ujság" din Cluj — a ţinut dăunăzi o şedinţă pentru a pregăti atitudinea ungurească la adunarea Ligii Naţiunilor la Lyon.

A prezidat la această şedinţă contele Apponyi, a cărui dorinţă este respectarea în favoarea maghiarimii a tratatelor internaţionale. Aceste tratate trebuesc impuse, *neţinând seamă de drepturile suverane ale statelor succesoare.*

— Ungurii vor trimite la adunarea Ligii Naţiunilor dela Lyon pe cei mai iscusiţi juristi şi diplomaţi ai lor.

Moartea scriitorului „spaniol" — „Azertis"

Una din cele mai interesante cariere scriitoriceşti a fost cea a literatului ungur Orbok Lorant care, luând pseudonismul „Azértis" (ceiace pe ungureşte înseamnă ceva similar cu „în ciuda tuturor) s'a stabilit în Spania, încă înainte de războiul mondial. In vreme ce scriitorul ungur Orbók abia era luat în seamă la Budapesta, scriitorul „spaniol" Azértis a devenit un dramaturg foarte apreciat, a cărui faimă a trecut graniţele Spaniei. Ziarul „Ellenzék" ne aduce acum ştirea că scriitorul cu carieră atât de miraculoasă „Azértis", cel care a învins „în ciuda tuturor", — a murit la Barcelona în vârstă numai de 40 de ani.

Problema partidului maghiar

„Partidul maghiar — scrie „Temesvári Hirlap" — este o organizaţie vie, care nu se poate modifica cu porunci venite de sus.

Problema maghiară nu este chestiunea unuia, sau altuia dintre partidele româneşti, ci este o chestiune minoritară a Statului român, a cărei resolvire nu mai poate fi amânată".

Szabo Dezsö — achitat

Ziarele maghiare ne aduc ştirea că prin sentinţa Curţei de casaţie, pedeapsa de o lună temniţă a scriitorului maghiar Szabó Dezsö a fost suspendată.

Doliul Aviaţiei

Moartea aviatorului Suciu

— Accidentul mortal de la Someş-Sat —

Ne-a fost dat ca pe ziua de eri să înregistrăm un nou accident de aviaţie, care a costat viaţa a doi ostaşi ai ţării, locotenentul Suciu Oliver şi caporalul Cristea Ioan din grupul II. aviaţie Cluj.

In baza unui ordin al inspectoratului aeronauticei, aceştia fuseseră trimişi să execute un sbor de înălţime, între 2500—3000 metri, pe un aparat Breguet. Pe când aviatorul Suciu, căuta să aterizeze, trecând pe deasupra gării Someş-Sat, s'a angajat pe o aripă şi în picaj direct, s'a lovit cu putere de pământ. Din această lovitură, avionul a fost complect distrus, iar nefericiţii aviatori au fost scoşi, oribil mutilaţi, de sub sfărămături. De la aerodrom, corpurile au fost transportate la spitalul militar.

Locotenentul Suciu, care lasă în urma sa doi fraţi orfani, pe care îi întreţinea el, moare în plină tinereţă, la vârsta de 25 ani. Acest nefericit, se bucura în cercurile camarazilor săi de multă simpatie şi dragoste, datorită caracterului său blând şi temperat. Accidentul a produs o adâncă dezolare printre ceilalţi ofiţeri din grupul II Aviaţie, de oarece şi acest accident, ca şi cele întâmplate mai înainte, se datoresc, după cum a stabilit ancheta, materialului volant extrem de obosit, refăcut în nenumăratele grupuri şi care a trecut cu 3—6 ori limita de rezistenţă, cu care a fost luat din fabrici.

Pentru comerţul din Clu

Infiinţarea unei şcoli practice comerciale

Iniţiativa Camerei de Comerţ

Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj, după cinci ani de activitate, văzând raporturile vieţii economice cu totul schimbate, faţă de cele din trecut şi constatând că învăţământul practic profesional, în urma acestor schimbări, nu mai corespunde actualelor nevoi-a luat iniţiativa înfiinţării, încă din luna Februarie a acestui an, a unei şcoli practice Comerciale, care să fie susţinută din fondurile Camerii.

— Mânată de aceste consideraţiuni, şi având în vedere faptul că numai comerciantul versat şi cu largi cunoştinţe în ceace priveşte ramura sa de activitate, poate preîntimpina neajunsurile înerente ocupaţiunei, Camera de Comerţ din Cluj, a făcut sacrificii însemnate pentru a asigura nouei şcoli practice de Comerţ, toată stabilitatea şi să înregistreze un frumos rezultat în ceace priveşte educaţia şi instrucţia elevilor.

De aceea, s'a făcut apel şi la solicitudinea patronilor, spre a se îngriji de tinerele vlăstare în mâna cărora va fi încredinţat negoţul nostru, şi aceştia şi-au făcut în deajuns datoria.

Primul an şcolar, după o muncă încordată şi rodnică, ia sfârşit zilele acestea. Examenele scrise se vor ţine în zilele de 28-30 Iunie, dela orele 6-8 după amiază, iar examenul oral va avea loc în ziua de 6 Iulie, în aceleaşi ore.

Camera de Comerţ a făcut în vederea acestui lucru un apel către toţi patronii spre a se îngriji de buna prezintare la examen a elevilor, şi a participa în număr cât mai mare la examen, pentru a se convinge de foloasele reale pe care le aduce această şcoală.

Dela Societatea de Ştiinţe din Cluj

Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală Joi 26 Iunie c. la orele 9 seara.

La ordinea zilei:

Prof. Univ. E. Racovitză: Istoria Isopodelor acuatice europene şi importanţa studiului lor în paleogeografia Europei (cu proecţiuni).

Prof. Univ. G. Spacu şi dra dr R. Ripan: O metodă nouă volumetrică pentru dozarea clorurilor în presenţa sulfocianurilor.

Măsuri contra speculei

Guvernul alarmat de îndrăzneala speculei în Ardeal, ia măsuri speciale pentru această regiune

Cetitorii noştri au văzut adesea în coloanele acestui ziar, protestele noastre în chestiunea speculei ce se face la Cluj, şi cum întotdeauna am cerut măsuri de represalii contra acelora ce înţeleg ca prin spoliarea publicului consumator să realizeze câştiguri enorme.

Nu rare au fost cazurile când negustori, cari n'aveau niciodată de cât posibilitatea unui modest şi onorabil comerţ, s'au văzut înbogăţiţi în scurt timp.

Deoarece însă, unele autorităţi administrative, mai ales în Ardeal nu s'au îngrijit deloc de viaţa şi bunăstarea populaţiunei, Ministerul de Interne a luat întinse măsuri de îndreptare a acestei stări de lucruri, şi iată ce scrie ziarul „Viitorul" 'n chestiunea aceasta:

Aplicarea legei speculei în Ardeal

S'a observat că în foarte ese rânduri autorităţile conunale din Ardeal nu aduc a îndeplinire la timp, oridinele ce li se dau de către Ministerul de Comerţ în exeutarea şi aplicarea dispoiţiunilor legei pentru înrânarea şi reprimarea speului ilicite, iar atunci când au urmare unor asemenea rdine, ele depun o întârziere aşa de mare în execurea lor, încât fac în cele ai multe cazuri, ca măsule luate de zisul minister nu mai poată fi aplicate, lar unele chestiuni să nu mai fie rszolvate.

De aceea Ministerul de Interne a făcut cunoscut tuturor prefecţilor să ia măsuri să execute şi să aducă la îndeplinire, cât mai urgent ordinele ce li se dau de către Ministerul Industriei, în vederea aplicărei legei asupra speculei ilicite, precum şi de a comunica aceluiaş minister, la timp, rezultatele şi ştiinţele ce li se cer pe baza menţionatei legi.

Este evident deci, că Ministerul de Interne a înţeles să ia măsuri energice contra speculanţilor şi credem că administraţia va înţelege şi ea la rândul ei să facă toate eforturile ca preţurile pieţii să fie coborîte şi să nu se dea posibilitatea speculanţilor de a se înbogăţi în dauna intereselor publice.

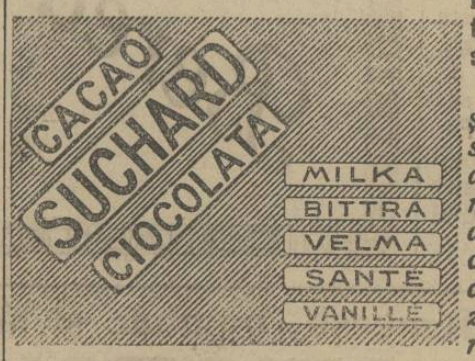

Reclama este sufletul comertului!

Noui „pertractări" după proclamarea fuziunei

O fuziune admisă în principiu dar imposibilă în fapt — „Pertractările" merg greu — Intrigele ţărăniştilor — Ridicola situaţie a partidului naţional

Fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist, recunoscută şi proclamată în două rânduri, fără a se fi făcut, a luat după congresul de Duminică o întorsătură şi tragică şi comică. Cele două partide s'au despărţit Luni îmbufnate, pentru a relua Marţi tratativele dela început.

In forma în care s'a discutat Duminică şi Luni, fuziunea este o imposibilitate. Dintr'o parte şi din alta s'a manifestat o dârjenie care a încordat raporturile între cele două partide. In congresul partidului naţional s'a vorbit de *şantajul* ţărăniştilor, calificându-se astfel tendinţa acestora de a strecura pe dl Stere la conducere, împotriva înţelegerii stabilite de delegaţi. Congresul ţărănist a adus partidului naţional acuzaţia de heghemonie în noul partid, aşa cum rezultă din pretenţia partidului naţional de a se amesteca în compunerea reprezentanţei ţărăniste în comitetul central. Rezoluţia congresului ţărănist spune:

„Congresul general, însuşindu-şi dorinţa exprimată de Congresul basarabean — face apel conducerii partidului naţional român, de a lăsa la libera alegere a conducerii Partidului ţărănesc complectarea locului al şeaselea ce-i revine în conducerea provizorie, întrucât nici Partidul ţărănesc nu şi-a rezervat dreptul de a se amesteca în desemnarea celor şease persoane ce revin în conducerea provizorie a Partidului naţional.

Tratativele cari s'au continuat Marţi au avut de scop să găsească modalitatea unei înţelegeri. Totul a fost însă zădarnic. Naţionalii rămân intransigenţi la respectarea celor 10 puncte principale stabilite. Ţărăniştii nu pot însă renunţa la dl Stere. Congresul s'a pronunţat categoric pe această chestiunea. In consecinţă, rezoluţia ţărănistă, întocmită după congres, recomandă să se renunţe la comitetul central provizoriu şi să se alcătuiască comitetul executiv central, în care organizaţiile regionale ale ambelor partide să aibă tot dreptul şi libertatea a alege pe cine vor. Adică dl Stere să între direct şi imediat la conducere ca delegat al ţărăniştilor basarabeni.

Partidul naţional a refuzat această propunere, ceeace a silit pe ţărănişti să ia atitudine. In această chestiune „Dimineaţa", inspirată de ţărănişti, scrie:

„Asupra acestei chestiuni are a se pronunţa comitetul partidului naţional. Rămâne de văzut dacă hotărârea pe care o va lua va fi o precizare categorică, şi dacă nu se va răspunde cumva printr'o contrapropunere, ceeace ar de loc la noui tratative.

„Precum se vede nu este exclus ca nici astăzi să nu se producă o hotărâre decisivă.

„Aceasta nu înseamnă însă că discuţiile ar mai putea fi mult timp prelungite. Partidul ţărănist nu voieşte o prea mare prelungire a echivocului, pe care îl consideră dăunător intereselor generale.

„De aceia partidul ţărănist va grăbi o soluţie — cu atât mai mult cu cât soarta fuziunei stă astăzi în mânile partidului naţional, care are a decide el dacă fuziunea se face sau nu se mai face."

Cu alte cuvinte, ţărăniştii ameninţă să o rupă cât mai repede cu partidul naţional. In cercurile politice ale partidului naţional se vorbeşte de un nou şantaj şi anume: ţărăniştii încearcă să instige în sânul partidului naţional spre a determina o desbinare a takiştilor pe chestia Stere. In acelaş timp, s'a adus la cunoştinţa conducerii partidului naţional că dacă se menţine condiţia sacrificărei dlui Stere, ţărăniştii vor pune condiţia ca partidul naţional să renunţe la ciocoii takişti.

Chestiunea fuziunei, ajunsă la tertipuri mărunte de acest soiu, nu se poate termina decât printr'o ceartă urâtă. Partidul naţional a nemerit-o şi de rândul acesta ca Eremia şi tot ca legendarul portivitor de fapte sucite va ieşi plin de ridicol din toată această afacere.

A. R. Gus.

Din activitatea Universităţii noastre

Excursiunea dela Petroşani a Institutelor de Mineralogie şi Geologie

Unul din mijloacele cele mai rodnice ale activităţii ştiinţifice-instructive intra-universitare, este excursiunea la faţa locului. Lecţia, colecţia şi laboratorul sunt temeliile cardinale ale învăţământului superior, dar încoronarea este fără îndoială excursiunea la faţa locului, căci faptelor concrete, învăţate în decursul anului, le dă dimensiunea reală, aşa cum ele se prezintă în natură.

Deaceea excursiunea de 5—6 zile, proectată de Institutele de Mineralogie şi Geologie, de sub conducerea dlor profesori Stanciu şi Popescu-Voiteşti, este nu numai de o covârşitoare însemnătate didactică, dar şi de utilitate practică şi indirect patriotică în acelaş timp. Ea pune studenţii, cari urmează Mineralogia şi Geologia, în intuiţie directă cu cantitatea de energie din subsolul ţării noastre, cu cărbunii delă Petroşani şi Vulcan, şi le dă o idee complexă de metodele exploatării lor, în afară de roadele observărilor de ştiinţă pură, extrem de interesante, cari se oferă la fiecare pas.

Mercuri, la ora 11·30 dl Prof. Stanciu a ţinut să explice participanţilor scopul excursiunii; a stăruit asupra importanţei din punctul de vedere al industriei metalurgice a minelor dela Petroşani şi a comunicat datele informative ale exploatării, precum şi relaţiuni asupra societăţilor cari posedă minele de cărbuni din acea regiune.

Dl prof. Popescu-Voiteşti ne-a dat cele mai preţioase indicii asupra situaţiunei tectonice din valea Jiului, în legătură cu structura geologică a Carpaţilor noştri. Explică cauzele cari au avut darul să ne păstreze îngrămădirea massei carbonizate în cutele sinclinalului, care azi abia se mai recunoaşte, din cauza apelor şi cutărilor cari li-au transformat. Dnia-sa stărue asupra condiţiunilor stratigraiice şi de petrografie cari au avut locul în această parte a Carpaţilor. Explică fenomenul captării, al cărui rezultat este, că Jiului, care izvoreşte pe panta nordică a Carpaţilor, i s'a croit o cale spre valea Dunării, prin eroziunea făcută de un râu, care aflându-se mai în jos de cât dânsul, — a reuşit să-i treacă în direcţie contrară.

La excursiune vor participa aproximativ 38 persoane. Direcţiunea Regională a C.F.R. a pus la dispoziţie un vagon special, care va pleca dela Cluj Joi la ora 1·56 dimineaţa.

A. C.

Două zile de serbătoare
la Ludoşul de Mureş

Vizita canonică a P. S. S. Nicolae Ivan, Episcopul Clujului, Vadului şi Feleacului — Entuziasta primire făcută de credincioşi — Hirotonirea de protopop a preotului Iosif Pop din Aiud

In ziua de 21 Iunie cor. la ora 11 a. m. cu trenul de Galaţi a sosit în târguşorul Ludoşul de Mureş P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan, însoţit de Secretarul Consistorului Episcopa-Laurenţiu Curea şi diaconul Episcopiei Aurel Todoruţ. La descinderea din vagon P. S. Sa este întâmpinat de Protoereul profesor Leon, Şuteu din Tg.-Mureş, un număr de peste 15 20 preoţi ortodoxi din protopopiatul Ludoş, Aiud, etc., Paul Luca Inspector general la casa centrală a Băncilor populare din Bucureşti, Judecător Son, judecător Iovian Eugen, Davidescu, directorul şcoalei de contabili din Ludoş, cu doamna dr Olteanu, cu doamna dr Caliani cu doamna, ambii avocaţi din Ludoş, d. Teodoru consilierul Agricol al judeţului, Maior Iliescu din Jandarmerie, Alex Constantinescu, controlor la casa centrală a băncilor populare, Ilie Stoica, primar, etc. etc. precum şi de un numeros public, care isbucneşte în urale. Protopopul Romul Pop salută pe P. S. S. Sa în numele clerului şi credincioşilor săi, urându-i bun venit pentru prima oară în acel protopopiat.

P. S. Sa Episcopul Ivan mulţumeşte celor presenţi de frumoasa primire ce-i se face. Mai multe fetiţe îmbrăcate în frumoase costume naţionale îi oferă buchete de flori. Dela gară se formează un convoi de trăsuri împodobite cu flori, care străbat drumul până la intrarea în târguşor. Cete de flăcăi" de prin satele vecine în costume ţărăneşti, călări conduc convoiul. La intrarea în târguşor, sub un frumos arc de triumf cu flori şi verdeaţă. P. S. Sa este primit cu urale de mulţime, fiind întâmpinat de către dl dr Alex. Moldovan sub-prefectul judeţului care aduce salutul în numele administraţiei judeţului. Corul Şcoalei de contabili cântă „Mulţi ani stăpâne". De aici convoiul de trăsuri se îndreaptă spre umila bisericuţă ortodoxă din Ludoş, aşezată de pe vremuri la marginea târguşorului pe un vârf de deal, unde P. S. Sa a ţinut o mică predică credincioşilor adunaţi. La ora 1 p. m. s'a servit masa la Protopopul Pop.

La ora 3 p. m. P. S. Sa însoţit de secretarul Episcopiei, protopopul Romul Pop, dl sub prefect dr Alex. Moldovan, etc. au mers în comuna Cheţa. Aici sub un arc de triumf cu verdeaţă sunt întâmpinaţi de mulţime de credincioşi, elevii şcoalei primare şi autorităţile comunale. P. S. Sa mulţumeşte credincioşilor de primirea ce-i fac. In urmă toţi se îndreaptă spre biserica ortodoxă, situată de asemenea la marginea satului, unde P. S. Sa este întâmpinat de bătrânul preot Şerban Ilie îmbrăcat în odăjdii cu Sf. Evanghelie şi crucea. In cuvinte blânde şi tremurânde de bătrâneţe, preotul face istoricul Bisericei care datează din anul 1784, anul în care Horia a fost omorât pe roată.

P. S. Sa îşi exprimă mulţumirea ce o are când vede o mulţime de credincioşi veniţi să-l întâmpine într'o zi de lucru, dând dovadă de iubirea ce o au pentru credinţa lor strămoşească. După ce vizitează interiorul bisericei, P. S. Sa citeşte în aer liber o rugăciune, pe care mulţimea o ascultă în genunchi. La ora 5 p. m. s'au înapoiat la Ludoş. A doua zi, 22 Iunie cor, fiind zi de Duminică, o mulţime de credincioşi în haine de sărbătoare se îndreaptă de dimineaţă spre biserică. La ora 9 pe o tribună improvizată în curtea bisericei, s'a început serviciul religios oficiat de P. S. Sa înconjurat de 10 preoţi. Cu deosebită evlavie se face hirotonisirea de Protopop a preotului Iosif Pop, din Aiud. Răspunsurile au fost date de corul Episcopiei. La serviciul religios au asistat dl dr. Vasile Meşter, Prefectul judeţului, dr. Alex. Moldovan, Sub-prefect: dr. Valer Moldovan, avocat din Turda, D. Teodoru Consilier Agricol, şefii de autorităţi din Ludoş cât şi un numeros public.

După terminarea serviciului religios, P. S. Sa în cuvinte bine simţite şi calde face apologia trecutului bisericei ortodoxe, care dă de pildă umilele bisericuţe ce a văzut în acele părţi. A urmat o recepţie la şcoala primară, unde, pe rând au fost presentate delegaţiile: clerul ortodox, gr.-catolic, romano-catolic, reformat, israelit, justiţia, dna Colonel Fodoreanu în numele societăţei „Principele Mircea" din Turda, personalul administrativ şi corporaţia meseriaşilor prin dl dr. Alex. Moldovan Sub-prefect, şi corpul didactic. La ora 2 p. m. în restaurantul Central a avut loc un banchet. Seara a avut loc un concert dat de Corul Episcopiei din Cluj, iar după acesta a urmat dans. In ziua de 23 Iunie P. S. Sa a sfinţit biserica ortodoxă din comuna Grind-Cristur. De asemenea P. S. Sa va rămâne mai multe zile în eparhia protopopiatului Ludoş pentru a inspecta parohiile.

Cor.

Serata
dlui Fehér Arthur

Dl Fehér Arthur, fost membru al teatrului „Vigszinház" din Budapesta a ţinut în sala festivă a Colegiului reformat din localitate două serate cu recitări din diferiţi poeţi maghiari, români şi din străinătate.

Pentru ca publicul să înţeleagă cât mai bine arta dlui Fehér, serata a început cu o mică conferinţă a dlui Imre Sándor dela Teatrul Maghiar, care a explicat că artistul nu va declama, ci va recita. Recitarea este o artă specifică prin care cel ce recitează se sileşte să retrăiască sensaţiile autorului, când a scris poesia şi să reînvie dispoziţia sufletească dispărută pe veci din care s'a născut poesia. Astfel, recitatorul nu este numai actorul care, prin prisma personalităţii lui, reproduce cuvintele poetului, ci este un creator al dispoziţiei sufleteşti.

Este important din punctul de vedere al apropierii culturale româno-maghiare faptul că dl Fehér a recitat din mai mulţi poeţi români, deasemenea şi balada Miorita în traducerea domnului Kádár.

Inspectoratul Technic al P. T. T. Cluj.

No. 1209—924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţa generală ca în ziua de 5 Iulie 1924 orele 10 a. m. se va ţine licitaţie publică, cu termen scurt, în localul Inspect. Technic P. T. T. Str. Regele Ferdinand No. 34, etaj II., camera No. 2. Cluj, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţia clădirei necesară postului de Radio telegrafie şi telefonie, pe terenul situat deasupra cimitirului Israelit din localitate, având faţadă în C. Feleacului.

Valoarea lucrărilor pentru care se licitează, se ridică după devizul întocmit la suma de lei 420.000.

Se atrage atenţiunea Dlor. Concurenţi că pot oferi numai preţuri unitare de execuţie folosindu-se exclusiv de oferta, de formularele ce li se vor pune la dispoziţie.

Dnii. Concurenţă vor depune odată cu oferta sigilată şi o garanţie de 6% (şase la sută) la valoare ofertei lor, în numerar sau efecte de stat ori garantate de stat, la Inspectoratul Technic P. T. T. C. Reg. Ferdinand No. 34. Etaj. II. a camera 2.

Odată cu oferta Dnii. Concurenţi vor proba că sunt Ingineri sau Arhitecţi cu dreptul de liberă practică, sau vor prezenta dovezi că au mai efectuat lucrări asemănătoare.

Formulare de deviz-ofertă se pot obţine dela Inspectoratul Technic P. T. T. Cluj, unde se pot vedea în orice zi de lucru şi planurile respective, între orele 9—14.

Cluj, 23 Iunie 1924.

Comitetul pentru Construirea Clădirei Necesara Postului T. F. F. Cluj.

Dela Delegatul Judeţean al Asist. Soc. şi Of. I. O. V.

Nr. 105—924 I. O. V.

Publicaţiune

Toate societăţile şi instuţiunile de binefacere şi asistenţă socială cari n'au satisfăcut ordinului nostru cu No. 328—923 din 18 Martie a. c. sau cari n'au primit acest ordin, sunt rugate să ne anunţă nouă (Palatul Prefecturei camera 4.) Strada şi No. reşedinţei lor în termen de 5 zile, pentru a putea fi inspectată din partea noastră.

Cu ocaziune ispecţiei ne veţi pune la dispoziţie următoarele documente:

1. Statutele, în baza cărora funcţionează societatea, în 2 exemplare,
2. Chestionarele conform formularelor comunicate cu ord. sus citat.
3. Darea de seamă anuală (Évi értesités).
4. Bilanţul despre anul de ghestiune 1923.

Cu aceasta ocaziunea vă facem atent, că în caz, când nu Veţi satisface nici după aceasta publicaţiune, în baza legilor şi ordonanţelor esistente societatea va putea fi disolvată.

Cluj, la 23 Iunie 1924.

Delegatul Asist. Soc şi Of. I. O. V.
Aurel Mora ss.

36[18]

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394

3520

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga
Strada Regina Maria
Strada Bucovina No.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— *Mâine are loc înmormântarea locotenentului Oliver Suciu și a caporalului Ioan Cristea, victime ale nenorocitului accident de aviație dela Someș-Sat. Dispariția tragică a acestor doi, distinși și devotați slujitori ai aviației românești, morți împlinindu și datoria, lasă lacrimi și regrete adânci nu numai în cercurile camarazilor, cari i au iubit și prețuit în totdeauna, ci în sufletul tutulor românilor, cari văd în asemenea pierderi o lovitură în rândurile apărătorilor patriei.*

Cosciugul acestor doi vrednici soldați ai țărei, morți în săvârșirea datoriei va fi mâine însoțit de regretele tutulor celor cari simt românește.

Asociindu-ne la durerea camarazilor, atât de crud isbiți de acest tragic accident, depunem pe aceste morminte premature lacrimile tristeței și florile amintirei.

——

— **Politice.** *Intrunirea organizației partidului național-liberal din Cluj, se va ține la 3 Iulie, ora 6 după amiază la clubul partidului.*

— **Delegația americană la Cluj.** Delegații comisiunei americane înființată pentru protecția minorităților, dd. L. C. Chornisch și S. Horn au sosit din București la Cluj, însoțiți de dl Petru Ionescu, dela Ministerul de Culte. Alți delegați ai aceleiași societăți, dd. Beech și Schaffer vor sosi astăzi în orașul nostru, pentru a studia situația Bisericei reformate din Ardeal.

— **Artistice.** Ministerul Artelor a luat dispoziliunea ca trupele artistice care fac turneuri în diferite orașe și care dau reprezentanții în limba română, nu vor mai avea nevoie de autorizația specială a Ministerului. Numai trupele care dau reprezentații în limbi streine vor trebui să ceară învoirea Ministerului.

— **Concedii.** Dl Sept. Mureșanu prefectul județului Cojocna va pleca în concediu pe ziua de 1 Iulie. In tot timpul absenței sale va fi substituit de către dl Oct. Simu, subprefectul județului.

*

Tot pe ziua de 1 Iulie va pleca în concediu și dl dr Oct. Utalea, primarul orașului, fiind substituit de dl dr Cârpinișanu, primul notar. Locul dlui Ungur secretarul primăriei va fi ținut de dl Neda, în tot timpul concediului.

— **Autobus în flacări.** Unul din autobusurile intreprinderii Blaga s'a aprins ieri după amiază înaintea gării din localitate în urma căldurii. Repede, întregul autobus a fost cuprins de flacări și înainte ca pompierii să poată ajunge la fața locului, a ars în întregime. Ancheta a stabilit că focul a provenit în urma benzinei din motor încălzite de razele soarelui. Este un adevărat noroc că neproducându-se decât foc, iar nu explozie, cei trei pasageri ce se aflau în autobus au scăpat neatinși având vreme să se dea jos de pe autobusul cuprins de flacări.

— **Premieră la Teatrul Maghiar.** Vineri seara va avea loc la Teatrul Maghiar premiera unei noui operete a lui Stolz, intitulată „E șireată fata!"

— **Excursii.** Ateneul popular Tataraşi din Iași, organizează în cursul lunei Iulie o excursie în întregul Ardeal. In zilele de 19 20 Iulie. excursioniștii în număr de aproape 500, vor fi la Cluj.

— **Organizația** partidului național-liberal din județul Cojocna roagă pe dnii membrii ai participa să vină neapărat la ședința plenară, ce va avea loc în saloanele clubului din piața Unirii Nr. 29 Luni 30 Iunie a. c. la orele 17.

Din toate direcțiile pleacă trenuri accelerate directe la Pistyan, unde găsești publicul cel mai select din diferite gări, deoarece azi Pistyanul e mai eftin, ca oricare altă baie a lumei. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532-5

— **Băile Bazna,** medic oficial al băilor *dr G. Sglimbea* chirurg — gynecolog — al Spitalului Sighișoara fost asistent de clinică la Paris Villa Sorrento. 3617

— **Bibliografii.** Zilele aceste a apărut almanachul Municipal al orașului Tg.-Mureș. Acest almanach este foarte bine alcătuit datorită dlui Director al prefecturei poliției Tg.-Mureș și dlui Parizec, șeful birouiui personalului din acelaș serviciu.

— **Direcțiunea** școalei profesionale de fete gr. I din Cluj str. Vasile Stroescu No. 12, aduce la cunoștința Onor. public că în zilele de 28, 29, 30 Iunie a. c. va fi deschisă expoziția de lucru manual. 3619.

— **Inchiderea expoziției ucenicilor.** Duminecă va avea loc închiderea expoziției organizate de corporațiunea industriașilor cu obiecte lucrate de către ucenicii din diferitele bresle din Cluj. Cu această ocaziune se vor acorda și premii celor ce au expus obiectele executate cu mai multă atențiune și exactitate.

— **Dela Grădina Botanică.** De câteva zile au început să înflorească unele din cele mai minunate flori — ca formă, culoare și miros, — orhideele epifite din Mexic, numite Stanhopea. Se pot vizita zilnic, după amiazi în sera No. IV. Intrarea Str. Pasteur 9 ori Str. Regală 26. In sera No. V. sunt expuse plantele de apartament, ce se pun în vânzare, cu aprobarea Ministerului, nefiind loc pentru păstrarea lor în timpul iernei (Begonia, Asparagus, Evonimus, palmieri mici, Cactee, Agave, Aloe etc.)

— **Culturale.** Despărțământul Cluj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" își va ține adunarea generală la 6 Iulie, Duminică, în comuna Borșa, la care sunt invitați toți membrii și prietenii „Astrei", în special și delegații agenturilor. Plecarea dimineața la orele 8 cu trenul someșan. La gara Valasut așteaptă trăsuri. După serviciul divin se ține adunarea generală, partea oficială. După amiazi prelegeri poporale, expoziție de copii, conduct etnografic. Masa se va putea lua la birtul comunal.

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultații zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

ORA 2 P. M.

Fuziunea a eșuat

București. Comitetul executiv al partidului național a ținut eri trei ședințe, dimineață, după amiază și seara, până noaptea târziu. Desbaterile au fost foarte agitate. Incercarea unora din membrii partidului național de a determina o îndulcira a sentimentelor pe chestia Stere, a provocat un formidabil scandal. — Membrii comitetului executiv au ajuns să se acuze reciproc.

In sfârșit, eri seara, după miezul nopții, comitetul executiv a căzut de acord să rămână hotărât la condiția celor 10 puncte. Această hotărâre a fost adusă astăzi dimineață la cunoștința conducătorilor țărăniști sub forma unui apel-somație.

In acest apel, partidul național somează partidul țărănist să răspundă în termen de 24 ore dacă înțelege să rămână credincios celor 10 puncte stabilite în comun de delegații ambelor partide. Rezoluția partidului țărănist, după care se cerea renunțarea la comitetul central provizoriu, pentru a se lăsa libertate organizațiunilor provinciale ale ambelor partide, de a-și trimite delegații lor în comitetul central al viitorului partid fuzionat, este respinsă.

Se știe că prin acest mijloc țărăniștii încercau să pompeze pe dl Stere la conducerea partidului, împotriva hotărîrilor delegaților și a voinței partidului național.

Țărăniștii au primit cu indignare somația partidului național. Starea de încordare între aceste două partide e așa de mare încât orice posibilitate de împăcare este exclusă. Fuziunea se consideră ca eșuată și în cele mai optimiste cercuri interesate.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Prin telefon dela corespondenții noștri

Accident de tren

Oradea-Mare. — Trenul de marfă Nr. 3190 plecat din Oradea spre Salonta-Mare, a surprins la bariera Episcopiei Bihorului o căruță cu boi. Vitele au fost omorîte și căruța sfărâmată. Victime omenești nu sunt.

Ancheta de la poliția din Oradea

Oradea-Mare. — Intr'o interpelare la Cameră, dl dr. Aurel Lazar, deputat național, a făcut afirmația că majoritatea polițiștilor din Oradea sunt în solda negustorilor, ceea ce constituie o degradare a acestei instituții. Drept răspuns, guvernul a trimis pe dl inspector Olărașu să ancheteze faptul la fața locului. După două zile de cercetări, dl Olărașu a constatat că acuzațiile ridicate de dl dr. Aurel Lazar sunt nefondate. Ele pornesc din faptul că în luna Februarie, comercianții au colectat din proprie inițiativă suma de 51.000 lei pentru a recompensa serviciile de pază ale unor polițiști. Aflând la timp de acest lucru, dl prefect Catana a interzis comercianților să facă darul pe care îl pregătiseră, dispunând ca întreaga sumă să se depună la Bancă pentru orfelinatul izraelit din localitate.

Dl inspector Olărașu a plecat astăzi din localitate pentru a depune raportul constatărilor făcute la Ministerul de Interne.

Procese de presă

Oradea-Mare. — In ziua de 27 Iunie se va desbate în apel procesul de presă dintre ziaristul M. Samarineanu și d. Bogdan Ionescu. La 30 Iunie se va desbate un al doilea proces între dnii Iustin Ardeleanu, Bogdan Ionescu și Ulpiu Gombos. D. Bogdan Ionescu a intentat proces celorlalți pentru colportare de calomnie, fiindcă ziarul „Vestul României" a reprodus după „Patria" acuzația că dsa este subvenționat de un tripou din localitate cu 4000 lei lunar.

Desbaterile acestor procese vor fi urmărite cu mult interes.

Condamnarea contabilului N. Ionescu

Oradea-Mare. — Astăzi a avut loc desbaterile procesului de fraudă intentat fostului contabil al închisorilor din localitate N. Ionescu, acuzat că a delapidat suma de 6.000 lei. Tribunalul a condamnat pe acuzat la 4 luni închisoare corecțională și destituire.

Misiunea americană la Brașov

Brașov. — Misiunea americană care se interesează de situația minorităților a sosit eri în localitate. Dnii Beek și Shsofer, membri ai misiunei, au rămas în Brașov spre a lua contact cu reprezentanții confesiunilor. Ceilalți 2 delegați, însoțiți de d. Petru Ionescu, delegatul Ministerului Cultelor, au plecat la Cluj.

Grav incident la Tg.-Mureș

Tg.-Mureș. — Un incident care a produs sensație a avut loc ieri seara în localitate. Dl procuror Răileanu, simțindu-se jignit de advocatul dr. Ernest Block, a trimis după acesta 2 agenți și aducându-l la parchet, l'a pălmuit. Baroul local a trimis Ministrului de Justiție un protest, cerând înlăturarea dlui Răileanu.

Arestarea unui polițist necinstit

Lugoj. — Parchetul local a dispus arestarea șefului poliției de frontieră Vărădia, acuzat că a delapidat suma de 20.000 lei, falsificând statele de plata personalului pe lunile August și Decembrie 1923 și Ianuarie, Februarie 1924.

Expoziția școlilor de arte și meserii

Oradea-Mare. — Sâmbătă se va deschide expoziția școalei de arte și meserii din localitate. Această expoziție va fi deschisă până Duminică seara, când va fi împachetată și trimisă la Cluj, unde va avea loc expoziția generală a școlilor de meserii din Ardeal. Vor participa la această expoziție școlile de arte și meserii din Cluj, Oradea-Mare, Satu-Mare, Arad, Baia-Sprie, Vișăul-de-sus, Bistrița și altele.

Amânarea conferinței Micei Antante

București. — Guvernul nostru a cerut să se amâne cu câteva zile conferința Micei Antante, pentru a putea să participe și dl I. I. C. Brătianu.

3227 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

Reclama este sufletul comerţului

„NIPPON"

CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE

Cea mai frumoasă grădină de vară 3613

CLUJ, STRADA ŞAGUNA

lângă Teatrul Maghiar

Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Celemai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută

TELEFON No. 211.

INFRĂŢIREA

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ARHIVA STATULUI SIBIIU

Anul IV. Nr. 1114 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Sâmbătă 28 Iun

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

R CLUJ 501

Falimentul fraudulos
al fuziunei

Fuziunea partidului național cu partidul țărănist, anunțată ca fapt împlinit și ca săvârșirea unui act istoric, s'a prăbușit într'un calificat faliment fraudulos.

Ambele partide, epuizate de atâtea contacturi echivoce, sleite de pertractări, obosite de hârțueli, părăsesc definitiv terenul frământat al târguelilor de bâlci, pentru a se retrage în vechile lor poziții de luptă.

Asemeni despărțiri, după atâtea întâlniri intime, după atâtea iluzii spulberate și atâtea nădejdi desamăgite, culminate în imputări și invective reciproce nu pot lăsa în sufletul combatanților de cât o adâncă amărăciune, resentimente ireductibile și o nestinsă furie de vendetă.

Dar, aceste stări de suflet constituesc psichologii intime, care, în definitiv, nu pot interesa curiositatea noastră, preocupată de principii și de politică în ceeace ea are general și în conexiune cu interesul obștesc.

De aceea, nu mai din acest punct de vedere vom examina lamentabilul fiasco politic al încercărilor de fuziune între partidul național cu partidul țărănist.

Ambele aceste partide au întrerupt de o vreme îndelungată contactul cu opinia publică, preocupate exclusiv cu meșteșugurile și echivocurile care ar fi putut duce la o fuzionare.

Dar fuziunea nu s'a putut face — și dacă nu s'a putut face acum, când părea un fapt efectuat virtual, ea nu se va mai putea face în vecii vecilor — poate spre binele și cinstea partidului național.

Și acum, ambele aceste partide, scăpate de obsesiunea bolnăvicioasă a fuziunei, retrase în vechile lor poziții strategice vor trebui se ia din nou contactul cu opinia publică și cu alegătorii.

Cu ce obraz — în ipoteza unei sensibilități de obraz — vor mai putea apare aceste partide în fața opiniei publice?

Sunt două partide care se găsesc în urma unui divorț scandalos și imoral.

De ce au încercat contractarea unei căsătorii, anunțate ca efectuată în public, cu aparențe de înregistrare la oficerul stării civile, și pentru ce au divorțat cu un atât de ridicol alai, asemănător cu desnodământul căsniciilor de cea mai josnică mahala?

Ca în toate divorțurile pentru un om — pentru un om sinistru.

Principiile, doctrina, idealurile democrației, civilizației și umanității, grija supremă a românismului — toate aceste apanagii pe care și le dispută cu un egal sectarism și exclusivism ambele aceste partide — au căzut ca niște sdrențe în fața unui om — și în fața cărui om!

Și dacă acest om, nu a avut elementarul bun simț și pudoarea să subordoneze ființa lui principiilor și intereselor publice — pe care fuziunea pretindea că le servește — ce va spune opinia publică de un partid, care începe tratativele de fuziune cu un om pe care îl renegă acum ca odios trădător, și de un alt partid care își jertfește interesele politice pentru interesele unui om?

Nici mai înainte de aceste ridicole tentative de fuziune, lichidate într'un faliment fraudulos, situația partidului național și situația partidului țărănist nu se proectau în viziunea opiniei publice sub lumini favorabile și ademenitoare.

*

Această ultima aventură a luminat complect pe cei cari mai aveau îndoeli despre seriozitatea partidului național și a partidului țărănist și a smuls vălul amăgirei de pe ochii naivilor cari aveau iluzii și miragii în aceste partide.

Atât partidul național, cât și partidul țărănist, în urma avortării fuziunei, apar astăzi ca partide ale ridicolului.

Facultatea Teologică din Cluj
Se va deschide chiar în toamna aceasta

Ministerul Sănătății Publice a cedat Consistoriului Eparchiei Clujului, Vadului și Feleacului imobilul din str. Bălcescu 21, unde în momentul de față funcționează un dispensar, pentru Facultatea Teologică ortodoxă-română, care se va deschide chiar în toamna aceasta. Prin înființarea Facultății Teologice ortodoxă română, Universitatea din Cluj capătă o nouă forță culturală unde sufletul românesc se va oțeli sub căldura ideilor și învățăturilor.

*

De aci vor eși viitoarele legiuni de preoți și apostoli ai credinței și românismului, cari, vrednici urmași ai marilor lor predecesori și ai tradiției bisericei, vor continua opera de luminare și întărire a neamului.

Amintim că studenții de la Facultatea Teologică vor putea urma și la Facultatea de Litere având putința se obțină două calificații, să fie deci preoți și profesori. Cu acest prilej trebue să mulțumim dl N. N. Săveanu ministrul Sănătății Publice, pentru solicitudinea care a arătat-o Bisericei și Clujului, cedând clădirea necesară funcționă ei Facultății Teologice, cât și P. S. S. N. Ivan, episcopului al Eparchiei Clujului, Vadului și Feleacului, acest luminat și inimos slujitor al Bisericei, care a pus toate stăruințele înaltei sale auorități pentru înființarea Facultății Teologice.

Ancheta „Infrățirii" în chestia minorităților

Interview cu d. dr. Hajdu István

Chestiunea evreiască nu interesează minoritatea, ci numai pe majoritari — Prin deslipirea Evreilor de noi, vom câștiga din punctul de vedere al unității și salubrității noastre naționale. Conservatorismul și progresivismul partidului maghiar

Dl dr. Hajdu István, de profesie advocat, este directorul ziarului „Székelyföld" din Tg.-Mureș fondat de dsa la 1920 și membru în comitetul executiv al partidului maghiar. D-sa a avut un important rol în organizarea Alianței maghiare, iar după unirea partidelor ungurești a organizat secția Partidului maghiar din județul Mureș-Turda.

Rugându-l să ne vorbească despre concepția d-sale asupra chestiunei ungurești în România, dsa a binevoit să ne spună următoarele lucruri interesante:

Declarațiile dlui dr. Hajdu István
„Unul din principalele scopuri ale noastre este să canalizăm aceste forțe vitale apăsate, într'o politică minoritară, ținându-le departe de calea iredentismului", — declară dl Hajdu I.

„Inainte de a vă răspunde, trebue să salut hotărârea „Infrățirii" de a face pe unii reprezentanți ai maghiarimei să se pronunțe asupra chestiunilor de la ordinea zilei, în fața opiniei publice românești.

Faptul acesta este în sine important politicește, pentrucă, regretabil, opinia publică românească nu cunoaște oamenii vieții politicei noastre minoritare și îi tratează sub numele colectiv de „iredentiști". Noi n'avem mijloace să vorbim cercurilor politice actuale române, dar am avea nevoe ca aceste cercuri să ne ajute a ne spune părerile și intențiunile ca, după atâtea bănuieli și uri, intențiunile noastre să fie cunoscute. Incercarea este cu atât mai interesantă, cu cât felul și forma întrebuințată de ziarul „Infrățirea" deschide calea pentru manifestări sincere și serioase."

„Ziarul Székelyföld"

„Care este programul ziarului dvoastră" — am întrebat noi.

—„Năzuim a cunoaște și rezolvi problemele noastre minoritare, a găsi calea de urmat în viața noastră politică de minoritari și înfăptuirea adevăratei păci a naționilor surori din Ardeal. Atât, dar nimic mai mult. Scopuri ascunse n'am.

Ceea ce facem noi nu-i altceva decât politică minoritară, curată, departe de tot ce ar depăși granițele politicei minoritare. Clădirea viitorului minoritar nu din trecut, ci din rigidul și neînduplecatul prezent. Asta e totul. Ceeace depășește acestea nu mă privește."

Iredentismul pasiv și activ

— *„Ați vorbit de granițele politicei minoritare. In legătură cu aceste granițe, ce ne puteți spune despre politica și iredentismul pasiv și activ? — am întrebat."*

— „Când o minoritate caută calea de urmat a politicei minoritare, nu'și poate alege nici decum alt punct de plecare, decât renunțarea totală de a se ocupa cu schimbarea situației ei de minoritate cu una de majoritate, sau a calității de popor dominat, cu una de popor dominant.

Când cineva își uită de această condiție a situației de minoritar, politica lui nu mai este politică minoritară. Acea stare sufletească, care — în conformitate cu legea forțelor vitale oprimate își caută cale unde găsește, sporește la minorități în măsura în care ele sunt apăsate. **Unul din principalele scopuri ale noastre este să canalizăm aceste forțe vitale apăsate într'o politică minoritară, ținându-le departe de calea iredentismului.**

Această sarcină a noastră este cu atât mai grea, cu cât pierdem mai mult din capitalul nostru național, și cu cât politica de asimilare a majorității proletarizează mai mulți minoritari.

Cu regret constatăm că politica minoritară a guvernului este însăși sistemul rigid și consecvent al negațiunei. Acest sistem dă suficient prilej pentru iredentism, prin faptul că refuză minoritarilor condițiile stabilite de concepția veacului nostru pentru un trai politic suportabil omenește. Guvernul a proletarizat mulțimi întregi, atât din clasele cele mai înalte cât și din cele de jos ale societății noastre. Și totuși, nu există iredentism la noi, nici activ, nici pasiv, deoarece mult învinuitul partid maghiar știe să canalizeze în apele politicei minoritare toate tendințele născute din amărăciune. Asta, pentrucă în fruntea partidului maghiar stau bărbați în cari se încrede chiar și sentimentul acesta al amărăciunii naționale.

Când „Infrățirea" îmi pune această întrebare despre iredentismul activ și pasiv, comite o greșală care, sub raportul politicei minoritare, este a întregei opinii publice românești. Orice manifestare a instinctului de viață minoritar este taxată drept iredentism. Cel ce luptă în cadrul Statului, pentru drepturile limbei noastre, pentru școlile noastre și pentru drepturile generale de libertate, este „iredentist". Dacă în cadrul Statului, vrem să căutăm căile fericirii neamului nostru în mod cinstit, ne așteaptă stigmatul grav al iredentismului.

Așa nu se poate rezolvi chestiunea minoritară. Rezolvirea aceasta însă este așteptată, oricât de puternică ar fi țara noastră.

Acei cari orbesc opinia publică românească cu focul artificial al iredentismului, pentruca ea să nu poată cunoaște și cumpăni în mod real chestiunea minoritară, comit o mare greșală față de această țară".

Problema evreiască

— „Cum concep Ungurii problema evreiască?" — am continuat noi.

— „Este un lucru ce interesează majoritatea. Este o chestiune ce se aseamănă cu cea a vrăjitoarelor din evul mediu. Orice năcaz ar fi ajuns vre-un sat sau oraș, oamenii scorneau că numai vrăjitoarele sunt de vină și, în consecință, ardeau câteva babe. Mai târziu, le asupreau pentru a evita ca nenorocirea să se producă.

Chestiunea vrăjitoarelor nu mai există, năcazurile au rămas și vor exista și în viitor.

Astfel va fi și cu chestiunea evreiască.

Noi, minoritarii unguri, de fapt, n'avem chestiune evreiască. Viața de minoritar nu este o afacere rentabilă (jó konjuktura). Aceia dintre Evrei, cari recunoscând acest fapt, se despărțesc de noi, pentru noi nu constitue o „problemă". Este o „problemă" numai pentru cei la cari Evreii se alătură.

Iar cei cari țin să rămână cu noi, chiar și în împrejurările mizere ale situației de minoritar și, dacă trebue, sunt gata să sufere oprimare chiar, nici acestea nu constituesc o „problemă", — ei ne sunt frați. Vor fi puțini de aceștia, dar vor face parte din valorile noastre adevărate.

In situația de minoritar se va fărâmița de pe noi cu încetul tot ce nu e maghiar, atât de esențial maghiar, încât se nu poată fi altceva.

Prin acest proces firesc, probabil, vom pierde mult la aparență, deci și dintre Evrei.

Din punctul de vedere al unității și salubrității noastre naționale însă — pusă de atâtea ori la încercare de situația minoritară — vom câștiga la vamă, ceeace s'a pierdut la mal!..."

(*Urmare pe Pag. II.*)

Interview cu dl dr. Hajdu I.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Conservatorismul şi progresivismul partidului maghiar

— „*Consideraţi partidul maghiar un partid progresist sau conservator?*“ — am întrebat.

— „Conservatismul sau progresivismul vieţii politice româneşti nu obligă partidele minoritare — a răspuns dl Hajdu. Nouă nu ne este îngăduit să facem nici politică conservatoare, nici progresistă, ci numai una pur minoritară, ce stă de-asupra tuturor curentelor.

Dacă uităm aceasta, depăşim cadrele politicei minoritare.

Cădem în grandoare, deoarece stabilirea direcţiuniior progresiste sau conservatoare ale statului şi ale societăţii nu este de competinţa noastră, ci a partidelor şi vieţei politice ale majoritarilor. Dacă ne-am avânta în luptele curentelor partidelor politice, am deveni o minge a curentelor ce se luptă. Şi mai primejdios ar fi acest lucru din alt punct de vedere. Anume, am sparge prin aceasta frontul partidului maghiar, deoarece, în mod firesc, există şi la noi concepţii conservatoare şi progresiste şi îndată ce oferim acestora teren şi prilej de luptă, nu mai avem unitate şi ne farâmiţăm. Noi nu putem avea decât o singură directivă: înfăptuirea şi clădirea drepturilor noastre minoritare şi conservarea capitalului nostru naţional. Ceeace trece dincolo de acestea, nu mai este nici interes, nici politică minoritară.

Guvernul partidului naţional n'a fost pentru noi rău, fiindcă era democrat sau progresist, şi guvernul liberal nu e bun, pentrucă e conservator ori absolutisti, ci pentrucă suferim de la amândouă, refuzându-ni-se drepturile minoritare de către ambele la fel.

Cât de puţină importanţă are din punctul de vedere al politicei minoritare chestiunea nuanţei politice, este dovedită prin faptul că drumurile politicianilor „de stânga“ a partidului maghiar duc spre „dreapta“ extremă a politicei de partid română“.

*

Din motive tehnice suntem siliţi se publicăm astăzi numai o parte din interviewul ce ni-a acordat dl Hajdu I. Restul interviewului va apare în numărul de mâine al „Infrăţirei“.

Comunicatul partidului naţional în chestia fuziunei

In urma hotărîrilor luate Miercuri seara, despre cari ni-am ocupat în numărul nostru de ieri, partidul naţional a trimis ieri presei următorul comunicat:

„Comitetul central executiv al partidului naţional-român, în şedinţa de ieri, a luat în deliberare scrisoarea partidului ţărănesc, prin care acesta îi comunică rezoluţiile congresului partidului ţărănesc şi răsounde că nu poate modifica hotărîrile congresului partidului naţional, deci nu poate accepta hotărîrile ulterioare ale congresului ţărănesc provincial din Basarabia.

„Comitetul central executiv a adresat conducerei partidului ţărănesc un călduros apel ca să menţină în întregime înţelegerea făcută în prealabil şi astfel să facă posibilă punerea în aplicare imediată a fuziunei celor două partide naţionale şi democratice.“

Note de artă

Dna Ionaşcu în Nedda

(Paiaţa)

Duminică s'a jucat pe scena Operei noastre „Paiaţa“ cu dna Ionaşcu în Nedda. Dna Ionaşcu este o justă interpretă a Fraschiţei (Carmen), o drăgălaşe apariţie în Cavaleria Rusticană (Lola) şi în alte roluri mai puţin însemnate pe care le-a avut până acum. Duminică a apărut pentru prima dată într'un rol principal şi sântem fericiţi se constatăm că dna Ionaşcu a fost la înălţimea tuturor aşteptărilor, cu toate că şi de data aceasta a eşit pe scenă fără multe repetiţii. Dna Ionaşcu nu imitează. Pătrunsă de sentimentul datoriei, studiază în mod conştiincios personagiile pe care le reprezintă şi de aici vine siguranţa cu care ştie să-şi joace rolul. Muzicală, dispunând de o voce voluminoasă, cu un timbru foarte plăcut, dna Ionaşcu a ştiut să ţie încordată atenţiunea publicului select care a răsplătit-o cu entuziaste aplauze... Nu stăruim mai mult, deoare ce avem convingerea că direcţiunea Operei ne va da în viitor mai des ocaziunea a aprecia frumoasele calităţi ale distinsului element al Operei noastre, care este dna Ionaşcu.

Rezultatele activităţii

comitetelor şcolare judeţean şi comunal

Cu ocaziunea adunării generale extraordinare a comitetelor şcolare, dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna şi preşedintele comitetului central şcolar, a arătat reprezentanţilor Comitetelor între alte lucrări şcolare care se execută în întreg judeţul Cojocna şi următoarele rezultate frumoase cari s'au obţinut până în prezent, fie prin stăruinţa dsale personală în această chestiune, fie prin donaţii, fie prin cumpărări.

*

Dl A. Senensieb, directorul Societăţii Călăţele a donat gratuit pentru şcolile de Stat din Beliş (Mucenici) şi Călăţele, două clădiri mari, cari valorează mai bine de un milion şi jumătate. Dsa s'a angajat să dea tot materialul necesar pentru terminarea, înzestrarea cu mobilier şi împrejmuirea şcoalei din Giurcuţa cu proprietatea ei de 3 jughere. Dl Senensieb, a asigurat transportul pe funicularul Societăţii, a 100 vagoane material de brad dela Beliş la gara Călăţele, pentru cele 25 şcoli ce se vor construi în plasele mai apropiate, ca Huedin, Hida, plasa centrală şi Borşa. Adunarea luând cunoştinţă de acest frumos gest al dlui director general dela Călăţele, şi-a exprimat mulţumirile sale, deasemenea şi dlui primar dr. Utalea şi consiliului oraşului Cluj, pentru fapta frumoasă ce a făcut faţă de Comuna Feleac, căreia i-a dăruit casa cea mare, care a servit până acum şefului ocolului silvic, împreună cu un jugher şi jumătate împrejurul ei, pentru şcoale de Stat, dând astfel posibilitatea ca să înveţe carte cei 200 de copii români, cari nu puteau până acum să se împărtăşească din binefacerile învăţăturii, fiindcă nu puteau încăpea cu toţii în vechea clădire de şcoală.

A treia donaţiune tot atât de preţioasă s'a obţinut pentru comuna Şinteu prin bunăvoinţa dlui Petrini, directorul general al Agriculturei, de la dl Ministru al domeniilor, Al. Constantinescu, care împreună cu dl Ministru al cultelor Al. Lapedatu, au încurajat munca dlui prefect Mureşanu şi a comitetelor şcolare, cedând două corpuri de casă şi un jugher de loc pentru şcoala de Stat din această comună, cum şi mai multe clădiri şi grajduri de ale absenteiştilor din Vaida-Camaraş, Frata, Sopor şi Aroncuta, azi proprietatea statului pentru materialele de şcoli cari se vor ridica din ele, în comunele Băgaciu, Petea, Tothaza, Bothaza, Sopor şi Jurul de câmpie.

Adunarea a exprimat pentru acest fapt, în aplauzele tuturor, întreaga recunoştinţă.

O menţiune onorabilă merită şi dna Popescu, proprietara moşiei Berchieş, care a dat tot materialul de cărămidă şi de lemn, pentru şcoala din acea comună.

Cumpărări pentru edificii de şcoli

Dela dl Banffy din Bonţida s'au cumpărat 2 clădiri mari în mijlocul comunei care fac aproape 2 milioane lei în schimbul unor avantagii cari le-a acordat dl Vintilă Brătianu, Ministrul finanţelor, pentru plata datoriei către Stat a dlui Bánffy, pe termen de un an de zile, a sumei de 500000 lei, datorită fiscului.

De asemenea s'a cumpărat de la proprietarul Bánffy din Valasut, două clădiri pentru şcoala de Stat pe şoseaua principală, având şi 2 jughere, cu suma de două sute mii lei, având o valoare reală de peste un milion.

S'a mai cumpărat de dl prefect şi de Comitetul şcolar de plasă, în fruntea căreia se găseşte primpretorul Moceanu, dela proprietarul. Szas din Măcicaşul lung, palatul acestui proprietar, cu 4 jugere împrejmuit cu zid, numai cu preţul de 270000 lei, valorând, după părerea experţilor, peste două milioane lei.

La Mera s'a cumpărat tot în mijlocul Comunei, trei corpuri de casă de cărămidă, numai cu 50.000 lei, deşi ele valorează mai multe sute de mii.

La Cămăraşul Deşert s'a transformat o cârciumă comunală în şcoală de stat, iar la Craifalău, graţie activităţii preoţilor Căliman şi a proprietarului Buza din localitate, s'a clădit un frumos local de şcoală.

Clădiri noui

S'au început la Băbuţ, Covaci, şi Mărişel două şcoli, la Măguri 2 şcoli, la Sâplac asemenea, iar în luna viitoare se vor pune temeliile la alte 20 şcoli, pentru cari s'a strâns materialul în cea mai mare parte. Sumele încasate până acum de comitetul şcolar judeţean întrec un milion.

La ele se mai adaugă ofrandele Comercianţilor din Cluj, în valoare de 200.000 lei şi se speră că fondul acesta va creşte zilnic şi cu noui ajutoare pe care le va da dl Ministru al Instrucţiunei, peste cele 200.000 deja acordate, cum şi cu alte ajutoare, dela dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor şi preşedintele de onoare al Comitetuiui şcolar din jud. Cojocna.

Totodată se va face apel la direcţiile teatrelor, cinematografelor pentru a da şi ele câte o reprezentaţie pentru construcţia de şcoli, aşa că se speră ca într'un an-doi problema şcolară în judeţul nostru va fi complect rezolvită.

Ştiri din Satu-Mare

O familie înecată în râul Tur

O mare nenorocire s'a întâmplat alaltăeri nu departe de comuna Nirpeni.

Locuitorul Andrei Lengyel, căsătorit abia la Paşti, a plecat la munca câmpului lângă râul Tur. La prânz a plecat la râu să adape calul, Râul fiind mare, apele au târât calul şi pe Andrei într'un vârtej. Şi calul şi călăreţul s'au înecat. Soţia lui Lengyel, văzând pericolul soţului său, a sărit să-l scape. Dar luată de curent s'a înecat şi ea. Doi oameni din apropiere văzând nenorocirea au sărit în ajutor, şi cât peaci era să se înece şi ei, dacă nu săreau în ajutor alţi locuitori. Familia Lengyel este plânsă de tot satul, fiind cunoscută ca o familie de gospodari cinstiţi.

Contrabandă de mătase

Ilona Judik, căsătorită cu Kraus, frizer, a fost denunţată poliţiei că a vândut un metru de mătase unei persoane streine cu 200 lei.

Bănuindu-se de la început că la mijloc este vorba de o contrabandă de mătase, dl prefect al poliţiei cu autorizaţia parchetului a făcut o percheziţie la domiciliul Ilonei Judik. Acolo a găsit 8 kgr. şi 100 gr. de mătase. Numita a declarat că a cumpărat mătasa de la negustorul Mauriciu Steimtz, din str. Negru-Vodă 44. Acesta, luat de scurt, a declarat că mătasa a cumpărat-o de la un tânăr evreu din Vama.

Mătasa a fost confiscată, iar actele înaintate vămei din Satu-Mare. Se vor urma cercetările pentru a se stabili exact proviniența mătăsii.

O contrabandă

O doamnă, Ana Daniel din Bucureşti a încercat a scoate prin contrabandă suma de lei 13300 şi altă monedă străină. Banii erau ascunşi şi cusuţi în pantaloni, unde au şi fost găsiţi.

*

Banii s'au confiscat dresându-se actele în cauză.

Diverse

O sinucidere stranie

Bătrânul Şipoş Gavrilă din Andrid a fost împroprietărit cu 5 jugăre de pământ. Recolta fiind frumoasă, iar bătrânul nepriceput cu valoarea banilor de azi, un consătean l'a încurcat dându-i 1000 de lei pe toată recolta. Cum Gavrilă toată viaţa lui fusese un calic, servitor la contele Tisza, când a văzut aşa mulţi bani nu a mai putut de bucurie. Mai târziu însă, când alţii i-a deschis capul de greşeala ce a făcut, Gavrilă câteva zile în rând s'a plâns consătenilor că a fost înşelat. Cum cumpărătorul n'a voit să facă o nouă învoială Şipos Gavrilă disperat şi-a pus capăt zilelor, spânzurându-se.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 28 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Ziua naşterii lui Zigotto!
Mare serbare de gală!
26 Iunie 1894 — 26 Iunie 1924

Zigotto safeur, si urşii, la băi de mare

Afară de program:

Chaplin maşinist

CINEMA URANIA

Vârsta critică

Dramă senzaţională pasiomantă în 6 acte. In rolul principal: P. *Menichelli şi Livia Pavanelli.*

CINEMA APOLLO

Samson în luptă cu bestiile

Dramă senzaţională de aventuri în 5 acte. — In rolul principal: *Luciano Albertini.*

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală ca în ziua de **21 Iulie 1924** (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţia la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române pentru aprovizionarea de.

1. 6000 kg. dextrină,
2. 100000 coale hartie indigo,
3. 6500 buc. pernite de uns pentru locomotive,
4. piese de schimb pentru lămpi Unio,
5. piese de schimb pentru lămpi sistem Indvort,
6. facte parafinate 500 buc,
7. diferite scule.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare să pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

Ofertele se vor face separat pentru fiecare poziţie.

3620 **Direcţiunea Regională.**

Mişcarea în magistratură

S'a confirmat titlul de primi-preşedinţi, în funcţiunile ce ocupă, dlor: Alexandru Marta, prim-preşedinte la Curtea de apel din Timişoara, Pompei Micşa, primpreşedinte la Curtea de apel din Cluj, Romul Pop prim-preşedinte la Curtea de apel din Târgu-Mureş, Ştefan Stăncescu prim-preşedinte la Curtea de apel din Oradea-Mare.

Pentru înfrânţii vieţii

Infiinţarea de noui instituţii de ocrotire socială în Ardeal

Ce ne spune dl insp. Iamandi, trimis in Ardeal cu aceasta insărcinare

Se vor înfiinţa în principalele oraşe centre de triaj de unde vagabonzii şi cerşetorii vor fi trimişi în aziluri şi colonii, astfel că va dispare şi sistemul cerşetorilor cu tăbliţe in vigoare în Ardeal

Organizarea Instituţiilor de ordin social, şi cu deosebire acelea de Ocrotire Socială, se urmăreşte cu râvnă în vechiul Regat, unde Direcţiunea generală a asistenţei sociale, din Ministerul Sănătăţii Publice, sub prudenta şi ponderanta diriguire a cunoscutului literat Jean Bart (Eugen Botez) a făcut ca aceste Instituţii, să devie centre cari astăzi au un dublu rol social, întâiu de ocrotire, şi al doilea de edu, care, servind drept pildă populaţiei.

In scopul unei apropiate organizări, cu un caracter mai definit, al acestor Instituţii în Ardeal, a sosit în Cluj dl Inspector I. Iamandi, care are însărcinarea să hotărască, împreună cu organele locale, pendinte de Ministerul Domeniilor, unde ar fi centrele mai potrivite pentru înfiinţarea şi organizarea noulor Instituţii de ocrotire socială.

Stând de vorbă cu dl Inspector I. Iamandi asupra acestor Instituţiuni cât şi rolul lor în Ardeal dsa ne-a comunicat cele ce urmează.

Ce ne spune dl inspector Iamandi

Nimic mai surprinzător, pentru noi acei din Regat, cari cutreerând în lung şi lat Ardealul, în admiraţia peisajurilor pe care natura le a dăruit acestei bogate provincii cât şi a energiilor de care dispune, de cât să ai prilejul ca, în aceste centre mai occidentale. să te întâlneşti cu acei nenorociţi, cari cu tăbliţă înainte, cerşesc şi apelează la caritatea publică. Cu alte cuvinte, în Ardeal se precupeţeşte, de către organele administrative, cerşitul; de vreme ce, acestora li se vinde dreptul de-a cerşi, prin plata unei taxe oarecare, eliberându-se autorizaţii ca atare.

Prin aplicarea legei de înfrânare a vagabondajului şi cerşitului, lege ce se aplică în mod treptat peste tot teritoriul României-Mari, dispare şi acest sistem, sui-generis, din Ardeal.

In acest scop s'au înfiinţat în Ardeal în diferite centre cum sunt Clujul, Braşov, Sibiu, Oradea-Mare, Făgăraş etc. etc. triajurile de bărbaţi şi femei. Adică, s'au instituit centre, unde fiind culeşi de pe străzile oraşelor respective, acei ce cerşesc, sau cari nu pot dovedi rostul lor în acele centre, ori fiind fugari dela părinţi, băeţi şi fete, se trimit la triajuri, iar de acolo, după-ce sunt judecaţi, de instanţa ce are căderea, se trimit fie coloniilor de muncă, fie azilurilor care, fiecare din acestea au un caracter definit.

*

Pentru înfiinţarea şi organizarea acestor din urmă instituţii, sunt trimis în Ardeal, pentru a hotărî centrele mai propice, după caracterul ce fiecare din ele vor avea.

Ast-fel copii minori, băeţi, de exemplu, pe lângă clădiri mai spaţioase, necesare dormitoarelor, sălilor de învăţământ, atelire, inflorie etc. mai au nevoie de pământ şi un mic parc, care să le servească la o desăvârşită educaţie şi reeducaţie.

Tot astfel la aziluri şi celelalte instituţii mai speciale de fete şi femei după vârstă.

*

In Regatul vechiu, atât în Bucureşti, cât şi în alte centre rurale, coloniile de muncă au devenit instituţii de interes general.

La Răducăneni spre exemplu în jud. Fălciu, atelierele de ferărie, lemnărie, dogărie cismărie, croitorie, ţesătorie, au ajuns să facă o astfel de concurenţă meseriaşilor din acel târguşor, în cât se văd siliţi să protesteze contra înfiinţărei acelei colonii. In alt ordin de idei mai pot adăoga, că Direcţia generală a Asistenţei sociale nu cruţă munca, pentru a scoate din aceste elemente, astăzi pierdute pentru societate, viitori cetăţeni utili lor şi societăţii.

Astfel şcoala normală din „Grădiştea" lângă Bucureşti, întreţine 100 vagabonzi minori, cari după terminarea cursurilor devin învăţători de sate.

*

Tot astfel, şi în o scară mai întinsă, se va proceda şi în Ardeal, unde iniţiativa particulară, — în sensul arătat, a dovedit solicitudine şi interes. — Totuşi avem şi aici în direcţia aceasta mult de făcut, pentru ca să fim la înălţimea ţărilor cu simţul de civilizaţie şi umanitate.

Presa maghiară

O campanie edificătoare

Ziarele „Ujság", „Keleti Ujság" şi „Ellenzék" duc de câteva zile o violentă campanie contra acelui ordin al autorităţilor şcolare româneşti, conform căruia examenele orale de absolvare la şcolile medii trebuesc date în limba românească.

Ziarul „Ujság" scrie că „*acest ordin însemnează sugrumarea şcolilor minoritare.* Indeamnă *apoi autorităţile bisericeşti minoritare să nu se supună şi să refuze executarea ordinului.*

Cu aceeaşi bună credinţă cunoscută, ziarul „Ellenzék" susţine că Statul român ar intenţiona condamnarea la moarte a limbei şi şcoalei maghiare.

Trebue se arătăm nu numai opiniei româneşti, dar şi cititorilor noştrii unguri că actuala campanie a presei maghiare este lipsită de bază, ori de reacredinţă.

De asuprire, sugrumarea şcolilor ungureşti nici vorbă nu poate fi într'un Stat ca România. Totul se reduce la următoarele:

Este adevărat că examenele orale trebuesc date în româneşte. Acesta însă nu poate însemna nici o greutate pentru şcolari. Aceştia, la examene au dreptul de a alege din 20 de teme cea care le convine. Dat fiind că limba, istoria, constituţia şi geografie sunt predate în limba română, şcolarul care nu s'ar simţi în stare să răspundă pe româneşte din matematică, istorie naturală, etc., sau alte studii pe cari le-a învăţat în ungureşte, n'are decât să'şi aleagă o temă din materiile de mai sus din cari va şti neapărat să răspundă pe româneşte, căci româneşte le-a învăţat.

Iată la ce se reduce alarma presei maghiare, iată de ce natură sunt „doleanţele" maghiare susţinute de unele gazete!

D. C. Stere condamnat chiar şi de confratele „Ellenzek"

După ce ne asigură că înţelege să rămână neutral în luptele dintre partidele româneşti, confratele „Ellenzék" scrie următoarele:

„Când citim dovezile elocvente şi compromiţătoare ale politicei germanofile a lui Stere, când citim datele ziarului „Universul" despre sumele de bani incasate de ziarul „Lumina" de la Kommandatura germană, trebue să constatăm, că prin această atitudine a sa **d. Stere a făcut într'adevăr foarte mari pagube naţiunei sale**".

Inregistrăm această constatare a ziarului maghiar, cu atât mai mult cu cât el, în trecut, îşi făcuse o profesie din a lua apărarea, a glorifica pe toţi descvalificaţii, falşificatorii de documente şi gazetarii „anumiţi", numai pentrucă aceştia îşi permiteau uneori nişte atitudini, filominoritare bineremunerate sau scriau la ziar, bineînţeles, nu din convingere ci din interese materiale, în favoarea minoritarilor şi contra intereselor neamului românesc.

Memoria lui „Ellenzék"

Confratele „Ellenzék" ne aduce aminte de campania noastră contra sa cu prilejul ocupaţiei regiunei Ruhr, când „Ellenzék" a prezis că Franţa nu va avea nici un folos din politica lui Poincare.

Confratele are o memorie cam scurtă. Campania noastră n'a fost îndreptată contra criticilor obiective făcute politicei lui Poincare, ci contra acelor ziare minoritare din Ardeal cari au îndrăznit să acopere cu insulte Franţa, făcând în acelaşi timp elogiul Germaniei îndărătnice, Germaniei revanşei, soră bună cu Ungaria într'u iredantism.

Comandaţi bilete la

Lotea a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

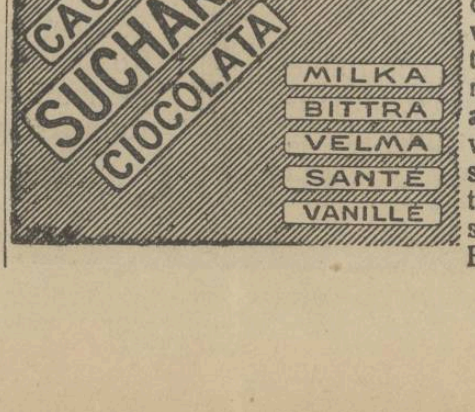

După desfacerea fuziunei care nu s'a făcut

Un fapt care trebuia prevăzut — Abilitatea dlui Maniu a nimerit iarăşi alăturea — Consecinţele rupturei

Am anunţat eri că orice posibilitate de înţelegere între partidul naţional şi partidul ţărănisteste exclusă. Fuziunea acestora, deşi proclamată, rămâne nefăcută. Mai mult încă, în urma unei somaţii a partidului naţional, partidul ţărănist se socoate deslegat de orice angajament şi e pe cale a-şi relua libertatea de acţiune.

Fuziunea în sine nu mai este actuală. Aventura politică în care a fost atras partidul naţional este însă vrednică de toată atenţia, pentrucă ea aruncă deoparte vălul care acoperea multe taine la conducerea partidului naţional.

Tratativele de fuziune au scos la iveală două tendinţe profund deosebite în sânul partidului naţional. Deoparte, vechiie cadre ale partidului, conservatoare şi regionaliste, de cealaltă parte elementele noui ridicate cu tendinţe contrarii, oscilând între o democraţie vag înţeleasă şi un oportunism destul de pronunţat. Câtă vreme partidul naţional mai nădăjduia să obţină sufragiile masselor, aceste două tendinţe au stat înăbuşite. Eventualitatea unei veniri la putere, cu toate avantajele gustate altădată pe vremea de fericiri a Consiliului Dirigent, potolia orice isbucnire.

Au trecut însă 4 ani decând partidul naţional se sbate zădarnic în opoziţie. Cheagul speranţelor a început să se destrame. Nemulţumirile creşteau după fiecare „campanie" neisbutită, până au ajuns să se formuleze precis în ameninţări.

Neisbânda ultimelor campanii împotriva guvernului pe chestiunea legilor economice, cu eşuarea combinaţiei aşa zisului bloc al opoziţiei, a determinat ieşirea hotărîtă a tineretului naţional. Se căuta numai o soluţie. Toate încercările anterioare de a provoca o răsturnare de guvern dovediseră cu prisosinţă slăbiciunea politică atât a partidului naţional cât şi a partidului ţărănist. Şi atunci a răsărit în mintea câtorva refrenul vechiului dicton: „unde's doi puterea creşte"...

Astfel s'a ajuns la ideia fuziunei partidului naţional cu partidul ţărănist, idee susţinută cu îndârjire de tineretul partidului împotriva vechilor cadre, cari nu prea agreiau fuziunea şi cari, dealtfel, respinseseră altădată o propunere de acelaş fel a ţărăniştilor.

Incepute silit în această atmosferă de nesinceritate, „pertractările" de fuziune nu puteau să ducă decât la desnodământul burlesc de astăzi. Conducerea partidului naţional n'a avut curajul să reziste insistenţelor tineretului. Dl Maniu şi-a pus iarăş în joc „abilităţile" sale de urs politic.

Intre protivnicia unora pe chestia Stere şi nesocotinţa altora, dl Maniu a crezut că e destul să ceară dulceag dlui Stere să stea pentru o vreme deoparte. Era un fel de paet care pentru moment putea să evite scandalul. Din nefericire pentru meşterul conducător al destinelor partidului naţional, dl Stere nu era omul care să se lase jucat. Dsa voia să i se consacre personalitatea politică pătată de textul memoriului către Ludendorff şi articolele scrise în „Lumina". Şi voia aceasta acum, făţiş, ca o sfidare adusă celor ce s'au arătat indignaţi de toată activitatea sa politică din timpul ocupaţiei Bucureştilor.

Dl Maniu care n'a săvârşit niciodată un act bărbătesc de curaj, nu putea să prevadă isbucnirea de ambiţie a dlui Stere. Fatal dsa are de ce fi astăzi mirat şi indignat.

Aşa se explică somaţia partidului naţional către partidul ţărănist şi hotărîrea celui dintâi de a rupe orice raporturi prieteneşti cu cel din urmă. Chestiunea însă rămâne deschisă. Partidul naţional nu rămâne numai cu ridicolul unei fuziuni care s'a făcut şi nu s'a făcut, ci şi cu toate nemulţumirile din partid deoparte şi de alta.

Desvelirea

bustului lui M. Eminescu la liceul din Satu-Mare

Satu-Mare. — Domnul Conţiu, neobositul şi talentatul profesor dela liceul „M. Eminescu", încă de multă vreme a plănuit ridicărea unui bust în interiorul liceului ce poartă numele marelui nostru poet. Străduinţele i s'au încăpţuit cu tot fastul şi înălţarea sufletească cuvenită, Duminecă în 22 Iunie la orele 11.

Inainte de desvelirea bustului un public numeros — în frunte cu dl Primar, dl Director al Băncii Naţionale, domnii directori şi profesori ai şcolilor din localitate, ofiţeri etc. începu a se aduna în sălita dela întrarea liceului. Sălita, datorită gustului artistic al dlui prof. Conţiu, era foarte frumos împodobită.

La orele 11 s'a început un mic serviciu divin oficiat de dl protopop Dragoş, secondat de dnii Podoabă şi Herman preoţi.

Imediat după serviciul religios a luat cuvântul dl Dragoş, protopop şi deputat, care în cuvinte frumoase arată însemnătatea zilei şi îndeamnă pe tineri să se adape la isvorul de lumină şi patriotism al marelui Eminescu. Ca încheere dl deputat Dragoş spune că se simte fericit că poate lua parte la înălţătorul eveniment al desvelirii bustului marelui poet şi patriot, tocmai în liceul care până mai eri era un loc de prigoană pentru neamul nostru.

După dl protopop Dragoş a dat cuvântul dl Seleş, directotul liceului care în cuvinte calde mişcătoare de inimi, a preamărit opera neperitoare a marelui Eminescu. A îndemnat apoi pe tineri să se pătrundă de lumina vie a poetului şi să urmeze sfaturile lui, pentru înflorirea neamului dela Nistru până la Tisa. In sfârşit după rostirea unor duioase cuvinte trase pânza, făcând să apară frumosul bust de bronz, înconjurat de fiori. Momentul acela a fost atât de înălţător, încât ochii tuturor au fost năpădiţi de lacrimi! Ţi se părea că în atmosferă pluteşte spiritul marelui gânditor şi cântăreţ al neamului.

Dl prof. Ghitta a citit apoi o telegramă prin cere dl inspector şef S. Gocan comunica, că ia parte cu tot sufletul la serbare.

Terminate fiind sfeştania şi discursurile, lumea cu sufletul înălţat în sfere senine s'a îndreptat spre casă! In liceu, ca un simbol al luminei româneşti, a rămas bustul lui Eminescu, ca să însufle elevilor dragostea de ţară şi de cultură pentru veciivecilor.

Serbarea Muncitorilor Grafici

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, Circumscripţia Cluj aranjează în ziua de 29 Iunie a. c. la ora 4 p. m. în localul de vară, renovat şi mărit, din calea Grigorescu 12

SERBAREA IOAN

la această serbare, cu dans, premiu de frumuseţe, poştă universală, tombolă, fotografie la minut, confetti şi serpentine etc. la care sunt învitaţi împreună cu familia toţi prietenii şi binevoitorii muncitorilor grafici, : : : se va petrece bine şi frumos : : :

Preţul de întrare: de persoană lei 25, de familie (3 pers.) 60 lei. Socotindu-se şi darea către Stat

Intrunirea absolvenţilor din Gherla

Dl Nicolau Pop, învăţător-director la Huedin ne trimite spre publicare următoarea invitare:

„Toţi absolvenţii preparandiei din Gherla, cari au absolvat curs III. în anul 1894, sunt invitaţi a se presenta la întrunirea de 30 ani, care se va ţinea la 10 August a. n. 8 ore, (şi nu la 6 Iulie după cum a fost publicat în revista „Invăţătorul“ No 4—5), în localul acelui institut. Pentru ca dela această înrunire să nu lipsească nici unul — pe motivul că nu au avut ştire — ar fi de dorit ca fiecare să comunice această invitare la toţi conşcolarii noştrii, ai căror domiciliu îl cunosc cu siguranţă. Rugăm de asemenea ca fiecare membru să vină cu biografia gata pregătită pentru a o citi cu acea ocaziune şi să-şi anunţe la subscrisul dorinţa de a participa la întrunire.“

Ştiri din Oradea

Dărâmarea locuinţelor insalubre. Primăria a instituit 3 comisiuni pentru cercetarea locuinţelor insalubre, în scopul de a fi dărâmate. Aceste comisiuni au stabilit că sunt 121 case cari nu pot fi locuite, adăpostind un total de 957 locuitori.

Strangulare. Eri a fost găsit strangulat la locuinţa sa din Casa săracilor, individul Szászik Iuliu. El s'a spânzurat de supărare că i-a murit nevasta.

Furt. Eri noaptea indivizi necunoscuţi s'au introdus în locuinţa dlui Klein Iosef, pe când întreaga familie se afla la Teatru, furând dintr'un dulap suma de 13.000 lei. Poliţia cercetează.

Inspecţie administrativă. D. dr. N. Popovici, prefectul judeţului, însoţit de d. Sâmpăleanu, subprefect şi dr. Manoilescu au plecat în judeţ să inspecteze plasa Beliu.

Noua monetă metalică. Eri a sosit la administraţia financiară din localitate, un nou transport de 70 lăzi, conţinând 2 milioane lei monetă metalică. Această monetă se va pune treptat în circulaţie.

Reclama este sufletul comerţului !

Scrisoare din Ilba

Excursiunea şcoalei profesionale de fete din Satu Mare

Duminecă 15 Iunie a. c. şcoala profesională de fete a făcut o excursiune în Com. Ilba vizitând minele de pirită din această localitate şi fabrica minieră.

Cu această ocaziune în curtea şcoalei primare de stat din Ilba, devenită neîncăpătoare pentru marele număr de săteni ce erau de faţă, a avut loc producţiunea elevelor constând din coruri, recitări, dansuri naţionale, citire din autori populari şi o piesă de teatru. Dra El. Troteanu, directoara şcoalei, deschizând această şezătoare culturală, arată importanţa lor la sate, şi apoi desvoltă o interesantă conferinţă cu învăţăminte folositoare, fiind ascultată cu mult interes. Preotul Tahotan, parohul comunei, în cuvinte înălţătoare evocă momentele grele ce le-a încercat neamul românesc în decursul vremurilor, arătând datoriile ce incumbă fiecăruia a fi folositor patriei prin muncă, cultură şi solidaritate naţională şi mulţumeşte apoi corpului profesoral şi directoarei care s'au străduit a le procura această sărbătoare. Seara excursioniştii au poposit în Ilba iar a doua zi dimineaţă au vizitat fabrica, unde dl director Zaharia, cu multă bunăvoinţa, a dat toate explicaţiunile necesare asupra mineralelor, exacţiunei lor şi a modului de funcţionare a fabricei.

Cu această ocaziune corpul profesoral a adus cele mai vii mulţumiri preotului paroh Tahotan pentru frumoasa organizare şi primire ce li s'a făcut, asociind tot satul la primirea şi găzduirea excursioniştilor, dându-i astfel caracterul unei manifestări naţionale.

Deasemeni se cuvin mulţumiri dlui director al minelor, Zaharia pentru amabilitatea şi buna voinţă cu care ne-a întâmpinat, punând la dispoziţiune şi vagonete pentru transport. După vizitarea minelor corpul profesoral şi elevele s'au reîntors cu trenul la Satu-Mare purtând frumoase impresiuni.

„Loteria Sindicatului Presei Românei din Ardeal şi Banat,“ oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei“ din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

SOCIETATEA ANONIMĂ

RUDOLF MOSSE

DE EDITURĂ, LIBRĂRIE ŞI PUBLICITATE

Bucureşti, Bulev. Academiei 4. Tel.: 64-41.

Centrala pentru Transilvania: Cluj, Strada Regina Maria 37, Telefon: 4-13.

Agenţie de Publicitate:

Primeşte orice anunciuri sau publicaţiuni pentru toate ziarele din ţară şi străinătate.

Reprezentanţe proprii în toate oraşele mari din Europa şi America

Primeşte Afişe şi placarde
pentru Bucureşti şi oraşele principale din ţară.

Reclame Luminoase pentru Bucureşti şi Cluj
Reclame în Teatre şi Cinematografe, Concesiunea Programelor
Proecte de Reclame artistice

Redacţia şi Administraţia:

ANUARULUI ROMÂNIEI

Lucrarea cea mai vastă, mai complectă, mai serioasă de acest gen. Va cuprinde toate adresele exacte, riguros controlate ale firmelor comerciale, ale intreprinderilor industriale, financiare, proprietarilor agricoli, meseriilor, apoi profesiuni libere, advocaţi, medici, ingineri, arhitecţi, etc., din toate oraşele şi comunele României-Mari. Va apare la începutul anului 1925. Se primesc de pe acum anunciuri, lămuriri, rectificări de adrese. Reprezentanţa tuturor Anuarelor din lume. Se da tot felul de informaţiuni la

Centrala pentru Transilvania: CLUJ, Strada Regina Maria No. 37.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Asociațiunea generală a medicilor din România, filiala Cluj, Cojocna.** Se aduce la cunoștința Domnilor medici membrii ai A. G. M., că Congresul al XXVII va avea loc la Timișoara în zilele de 6, 7, 8 Iulie a. c. C. F. R. au acordat a reducere de 75 la sută pentru cl. I și II pentru medici cât și pentru soțiile lor. Plecarea din Cluj va fi în ziua de 5 Iulie. Ruta de preferit Oradea, Arad, Timișoara. Plecarea din Cluj cu acceleratul de 10 ore 30. Dnii medici, cari doresc să participe sunt rugați să se prezinte la Clinica Chirurgicală pentru a se înscrie și a-și ridica cărțile de identitate precum și programul congresului. Inscrierile se fac până în seara zilei de 30 Iunie la dl dr. Filipescu Clinica Chirurgicală. Comitetul nu poate garanta încartiruirea și celelalte înlesniri pentru cei ce nu se înscriu în termen. — Președintele asociației generale a medicilor din România Prof. Dr. *Iacobovici.*

— **Accident de tren.** Astăzi dimineața pe la orele 6 au fost transportați la Cluj cu personalul, locuitorii Crișan Alexandru de 41 ani din comuna Sâncrai și Păcuraru Vasile din comuna Brah, cari au fost loviți de acceleratul de aseară în stația Șarn.

Aceștia, pe când voiau să traverseze linia ferată, în acel moment trecând și trenul spre București, căruța a fost lovită și calul omorât, iar locuitorii au fost aruncați la o mare distanță. In cădere Crișan Alexandru s'a ales cu o lovitură deasupra ochiului stâng, iar lui Păcuraru Vasile i s'a fracturat gamba piciorului stâng, având și mai multe lovituri pe corp. Din gara Cluj au fost transportați de salvare la clinica chiurgicală.

— **Convocare.** Licențiații Academiei de Inalte studii comerciale și industriale din Cluj, sunt invitați a lua parte la prima adunare generală ordinară, care se va ținea Duminecă 29 l. c. ora 11 a. m. în sala festivă a Academiei pentru alegerea biroului permanent și stabilirea programului de muncă pe viitor.

— **Inchiderea stagiunei la Teatrul maghiar.** Direcția Teatrului maghiar a hotărît închiderea stagiunei pentru ziua de 4 Iulie. Reprezentațiile de operetă vor lua sfârșit la 15 Iulie.

— **Inspecții.** La Tg.-Mureș a sosit dl general Pap, comandantul Corpului VI Armată. Dsa, după ce a luat contact cu dl General C. Șerbescu, a inspectat Comandamentul Deviziei XX și Reg. 82, din orașul nostru.

— **Ședința Consiliului Comunal.** Astăzi are loc ședința consiliului sub președenția dlui dr Utalea, cu care ocaziune se va lua în discuție măsurile ce se impun în vederea eftenirei vieții.

— **Mulțumită.** *Toți acei prietenl, rude și cunoscuți, cari la moartea fratelui și cumnatului nostru iubit Dr. Petru Fabian canonic, prelat papal au binevoit a ne trimite condoleanțe, primească și pe această cale mulțumitele noastre. Șimleul-Silvaniei Iunie 1924. Dr. Alexandru Aciu și soția, Elena Fabian.*

— **Impărțirea premiilor.** Școala Superioară de Comerț Română din Cluj, anunță părinții, colegii și prietenii școalei, că în ziua de 29 Iunie (Duminică) ore 9 și jum. va avea loc solemnitatea împărțirea premiilor, cu un deosebit fast, în localul școalei (sala de gimnastică) strada Șaguna II. bis. rugându-i călduros a participa.

— **Băile Bazna,** medic oficial al băilor *dr G. Sglimbea* chirurg — gynecolog — al Spitalului Sighișoara fost asistent de clinică la Paris Villa Sorrento. 3617

— **Direcțiunea** școalei profesionale de fete gr. I din Cluj str. Vasile Stroescu No. 12, aduce la cunoștința Onor. public că în zilele de 28, 29, 30 Iunie a. c. va fi deschisă expoziția de lucru manual. 3619.

Puterea de vindecare a Pistyanului este cunoscută de secoli, efectele lui miraculoase, însă nimeni nu și le-a putut explica. Cu inventarea radiumului s'a constatat, că nămolul de Pistyan dispune de putere de eradiere naturală, care în acel timp prin inspirare mărește puterea de vindecare a nămolului simțitor. In Pistyan pensiun bun deja dela 40 Kc. se găsește. Deslușiri la Drogueria „Rózsa", Clnj, Str. Londrei 21., unde se poate procura și cadratul din nămol original din Pistyan pentru cură la domiciliu. 3532-6

— **Economice.** Comisiunea specială de pe lângă Ministerul Industriei și Comerțului a aprobat funcționarea soc. anonime „Fructura" în Zălau, „Lapkiadók" din Cluj și „Santimbru" fabrică de țigle și industrie forestieră în Alba-Iulia.

*

Dl Sept. Mureșanu, prefectul județului a plecat astăzi în plasa Cojocna pentru a lua ultimile măsuri în vederea construcțiilor de școli ce se vor începe în luna Iulie.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

— **Adunarea uniunei ofițerilor de rezervă.** Duminecă dimineața la orele 10, în ziua de 29 l. c. va avea loc adunarea uniunei ofițerilor de rezervă secția Cluj, în palatul Camerii de Comerț, sub președenția dlui dr Amos Francu. Cu această ocaziune se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu reorganizarea și propaganda ce trebuește făcută pentru strângerea raporturilor între toți ofițerii de rezervă.

— **Mișcarea în magistratură.** Au fost delegați cu funcțiunile de procurori generali pe lângă Curțile de apel dnii Alexandru Pop la Cluj, Emil Fildan la Oradea-Mare, Ion Stinghe la Timișoara și Alexandru Macarovici la Tg.-Mureș.

*

Dnii: Teodor G. Tănăsescu-Mircea, Em. Niciu, Ovidiu Novacescu, Alexandru Meculescu, actuali substituți de procurori generali pe lângă Curțile de apel din Cluj Oradea-Mare, Tg.-Mureș și Timișoara, au fost confirmați pe lângă aceleași Curți, sub titlul de procurori de Curte, în funcțiunile ce ocupă.

Ora 2 p. m.

Vizita Suveranilor la Sibiu

— Serbarea școalei de cavalerie din Sibiu —
Entuziasta primire făcută Suveranilor

Sibiu — Eri dimineața au sosit în localitate M. S. Regele și Regina pentru a asista la serbarea de fine an de a școalei de cavalerie din localitate! In gara frumos împodobită au eșit întru întâmpinarea Suveranilor dl general Cihoschi, comandantul corpului VII armată, prefectul județului, primarul, reprezentanții autorităților și ai clerului, corpul ofițeresc al garnizoanei, corpul magistraților, delegații corpului didactic și ai corporațiilor. Onorurile au fost date de elevii școalei de cavalerie și un detașament de trupă.

De la gară Suveranii au mers la Școala de Cavalerie unde s'a oficiat un serviciu religios. După amează a avut loc o serbare bine reușită, urmată de o întrecere sportivă. Elevii școalei au executat mai multe exerciții și o întrecere călare.

Suveranii au rămas foarte mulțumiți de activitatea școlii. Cu trenul regal, Suveranii s'au întors astănoapte în Capitală.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Manifeste comuniste la Mediaș

Mediaș. — Eri noaptea au fost lipite pe zidurile străzilor mărginașe manifeste clandestine în cari se cere revoluția proletarilor.

Poliția face cercetări pentru aflarea celor cari li-au lipit.

Inființarea bacalaureatului

București. — Secțiunile Camerei au terminat lucrările asupra proectului de lege prin care se înființează bacalaureatul la absolvirea liceelor de băieți și fete.

Lâna liberă la export

București. — Având în vedere raporturile consilieratelor agricole, după cari lâna produsă, în țară este de prisos, Consiliul de miniștri a aprobat libertatea exportului de lână.

Discuția reformei învățământului la Cameră

București. — Discuțiile asupra reformei învățământului primar se vor relua la Cameră în ședința de Sâmbătă. Discuța va continua într'o ședință extraordinară, Duminică, aceasta pentru a se termina discuția înainte de întrarea în vacanță a Parlamentului.

Cauzele exploziilor în Capitală

București. — D. Eraclie Nicolanu, prefectul poliției Capitalei, într'un raport către Ministerul de războiu, arată că aprinderea materialelor explosibile alterate este provocată de întâlnirea undelor herțiene ale T. F. F. In concluzie dsa cere ca depositele de explosibile să fie așezate în locuri ferite, unde nu sunt instalații de T. F. F.

Jugoslavia cere participarea la conferința dela Londra

București. — După știri din Belgrad guvernul jugoslav a adresat aliaților o notă în care cere participarea efectivă a Jugoslaviei la conferința interaliată dela Londra. Nota arată că deoarece acolo se va discuta chestiunea despăgubirilor, Jugoslavia fiind direct interesată, trebue să participe.

Grav conflict italo-jugoslav

Timișoara. — După o știre din Viena, 40 de naționaliști jugoslavi au atacat un oficiu vamal italian de frontieră, rănind grav pe șeful oficiului. Sunt temeri că această agresiune va provoca un grav conflict diplomatic între Italia și Jugoslavia.

Convocarea comitetului executiv țărănist

București. Comitetul executiv al partidului țărănist a fost convocat mâine Sâmbătă în Bucuresti, pentru a asculta somația partidului național și a da un răspuns. Țărăniștii privesc somația partidului național ca o provocare pentru ruperea raporturilor de prietenie de până acum. El susțin că și-au dat toată silința ca în contra propunerile lor să propule o soluție practică de împăcare Faptul, că partidul național respinge aceste contrapropuneri, înseamnă că fuziunea nu mai e posibil a se face.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15.
Se de prânzul și cină și în abonament cu prețredus.
Aperitive! Dimineața gustări!
Rudolf Mosse 10

MICA PUBLICITATE

Dactilografă cunoscând limba română găsește imediat aplicare în cancelaria advocațială a lui dr. Iosif Fischer, Cluj Str. Memorandului No. 18

Făcutul unui costum de haine pentru bărbați dela 600 până la 1200. La firma: SIMON, în Str. Sulițiu.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Celemai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătesti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA CLUJ

Anul IV. Nr. 1115 — 8 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 29 Iunie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Opera de organizare economica

— Discuția legei energiei —

Marele discurs al d-lui Vintilă Brătianu

Condițiunile și forma în care trebuie să se facă colaborarea capitalului străin la opera de valorificare a bogățiilor naționale

Cu prilejul discuțiunei legei pentru folosirea surselor naturale de energie ale țării, dl Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a ținut la Cameră o cuvântare magistrală în care după ce a lămurit cauzele cari au determinat întocmirea unei astfel de legiuiri și după ce a lămurit principiile legii, a atins marile probleme ale organizării economice a țării.

Răspunzând la criticele făcute de dl deputat Ioanițescu dl Vintilă Brătianu a arătat pentru ce în această lege sunt cuprinse și căderile de apă. Electrificarea țării cere ca energia provenită din căderile de apă se fie folosită în acest scop. Deaceea legea energiei cuprinde și regimul căderilor de apă. Este nevoie de coordonarea tuturor factorilor de energie. Din această necesitate a isvorât legea de față. Suntem în privința aceasta cea dintâi țară care o are o legiuire completă.

Impotriva concesiunei

Dela aceste explicațiuni, dl ministru de finanțe a trecut la chestiunea modului în care se va face utilizarea energiilor naturale. Dsa s'a ridicat împotriva vechiului sistem al concesiunilor, arătând cât de păgubitor era el pentru stat care nu putea să exercite nici un control asupra exploatărilor concesionate și nu trăgea din ele nici un folos.

Ce este concesiunea în proectul legii energiei și în legea minelor? Este o societate în care se impun anumite condițiuni cari realizează acea formă de continuă colaborare pe care o găsim fixată în legea comercializării. Articolul I al legei energiei se referă la legea comercializării, după normele căreia se va face utilizarea și exploatarea factorilor de energie.

Chestiunea capitalului străin

Evident că la opera de folosire a energiei naturale, statul care este proprietar este și direct interesat și că prin urmare el nu se poate dezinteresa de condițiunile în cari se va exploata și vinde energia electrică.

Iată pentruce legea aceasta, fără să aibă dispoziții de natură a împiedica participarea capitalului străin la acțiunea de punere în valoare a bogățiilor naționalele apără prin anumite disp.

Vorbind tot despre această lege, dl Madgearu, deputat țărănist, a luat apărarea capitalului străin și a acuzat guvernul că nu-l lasă să vină sub orice formă și în orice condiții ar veni el, fiindcă în momentul acesta neavând capital românesc trebuie să dăm în case străine de munca românilor putința să realizeze parale pentru viitor.

Forma colaborării lui

Cea mai bună formă a participării capitalului străin este aceea a unei colaborări cu capitalul național. Dar demnitatea și interesele țării cer ca în țara românească să nu spună niciodată capitalul străin că nu vrea căsnicie cu elementele naționale.

Străinul, a spus dl Vintilă Brătianu, trebuie să știe că în România poate să lucreze frățește, dar într'o casă românească. De treizeci de ani partidul liberal luptă pentru traducerea în fapt a acestei concepții necesare independenței noastre economice.

Independența economică

Sunt numeroase necesitățile și cerințele României-Mari și nimeni n'are pretențiunea că le-a rezolvit pe toate.

„Ar trebui, spune dl V. Brătianu. să vindem toată țara românească, cum vroește o parte din partidele politice, capitalului străin pentru ca într'o singură zi să se facă toate înlesnirile cerute de o țară îndoită ca teritoriu, ca populație și în condițiuni cu totul noui. Noi afirmăm că facem îmbunătățiri în fiecare zi, dar nu știrbim din drepturile națiunei și Statului român de a stăpâni asupra teritorului românesc".

Legea folosirei energiilor naturale face parte din marea operă de organizare economică și financiară a Statului pe bazele pretinse de condițiunile vieții moderne. Dl Vintilă Brătianu și-a încheiat substanțialul și luminosul discurs cu asigurarea că guvernul actual nu va da înapoi în fața nici unei greutăți sau trude pentru înfăptuirea acestei grandioase opere de întărire și de progres a națiunei și a Statului român.

Artiștii români la Viena

In seara de 10 Iunie l. c. a avut loc la Opera din Viena reprezentația „Cavaleriei rusticane" și „Pagliacci". Pe scenă se aflau tenorul T. Grozăvescu care a fost bisat în prologul lui Pagliacci, d-șoara Ursuliac de la Volksoper din Viena, baritonul Anastasiu, iar la pupitru, maestrul Bobescu.

Artiștii români au fost primiți de publicul vienez cu multă căldură, iar presa vieneză scrie elogios despre acești artiști cari fac cinste neamului nostru.

Ancheta „Infrățirii" în chestia minorităților

Declarațiile dlui Hajdu István

In continuare

Există o criză a partidului maghiar? — Pericolul slav — „Datoriile Ungurilor din Ardeal față de națiunea lor și față de patria română duc spre acelaș scop, — spune d. Hajdu

Criza partidului maghiar

Continuând firul convorbirii întrerupte, am întrebat de dl Hajdu dacă există o criză a partidului maghiar.

— „Partidul maghiar — ne-a răspuns dnia sa, n'are nicio criză internă. Detaliile programului nostru sunt arătate de însăși viața. Bineînțeles, există deosebiri principale. E sigur că frământările din partidul nostru sunt mai sgomotoase decât ar trebui să fie într'un partid minoritar. Toate acestea însă nu însemnează criză, ci numai fenomenul că trăim încă epoca de copilărie a situației noastre de minoritari.

Criza nu va avea loc nici măcar în urma intervenției dlui Ministru Tătărăscu.

Românii și Ungurii

— Vă rog să ne spuneți ceva despre relațiile între poporul român și maghiar".

— „Voi vorbi numai despre o chestiune actuală" — ne-a răspuns dl dr. Hajdu „Relațiile dintre cele două neamuri sunt tocmai contrare necesităților celor două națiuni.

Relația din viitor dintre aceste două rasse trebue cercetată prin prisma pericolului slav. Este în zădar orice încercare de a ne despărți interesele comune în viitor. Imperialismul panslav nu doarme. El se pregătește pentru marele lui scop chiar și dacă puterea țaristă este în mâinile lui Lenin sau a urmașilor lui. Ghiarele solidarității slave isbucnesc chiar și din învelișul Micei Antante. Mica Antantă a oferit formule plăcute, deoarece a cerut și a primit în schimb de la politica românească — prin afișarea așa zisului pericol maghiar — îndepărtarea României de la acele grupuri de puteri, cari se vor forma contra slavismului din Europa de mijloc. Așezarea internațională a României în Mica Antantă nu va fi durabilă.

Căile noului așezări a României vor duce în direcția firească a intereselor comune, spre apropierea româno-maghiară. De-la războiu încoace însă se întâmplă tocmai contrarul. Politica actuală între cele două neamuri este cea a șicanării, și în timp ce noi orbecăim printre bolnavi, pe orizont se desemnează mari conturur în cari miopia noastră și dibăciile politicei cehoslovace ascund viitorul.

Am spus toate acestea, pentrucă lucrurile mari cuprind și cele mici. Opinia publică românească, în mod regretabil, cercetează chestiunea celor două neamuri prin prisma situației internaționale. Când noi îndrăsnim să vorbim, ea strigă „Horthy!" Inzădar îngrădim noi hotarele vieții noastre minoritare de către fracțiunile poporului maghiar din statele vecine, opinia publică românească nu ne poate încă separa de ele când judecă relațiile minoritare.

Din această cauză nu avem noi politică minoritară formată. Ceeace astăzi se întâmplă nu este un tratament de politică minoritară. Este tot un războiu contra rassei maghiare. Pentru asta este situația noastră minoritară de plâns. De aceea cheia ei stă în situația internațională.

Ce e de făcut?

„Cunoaștem datoriile noastre față de rassa noastră și știm, că negarea acestora ar fi degustătoare și înaintea opiniei publice românești. Nici o rassă nu urăște mai mult pe renegați decât Românii. Cunoaștem însă și îndatoririle vieții de minoritar, precum și faptul că suntem datori a fi credincioși Statului ai cărui cetățeni suntem.

Indeplinim aceste două datorii cu ambiție și cavalerism maghiar. **Din punctul de vedere al conștiinței noastre suntem ușurați în mare măsură prin faptul, că ambele puncte de vedere urmăresc același scop.**

Aberațiile ce au precedat timpul de transiție al perfecționării internaționale a sorții noastre nu trebuesc exagerate de Români în mod artificial și nici așezate în calea problemei minoritare. Asta, cu atât mai puțin, cu cât aceste aberații au fost cu mult mai mici decât ar fi putut să fie, dacă maghiarii n'ar fi conduși de o moderație prevăzătoare. Conform afirmației unui distins om politic român, a fost o vreme când tot Ungurul trebuia să fie iredentist. Această vreme a trecut. In locul pasiunei, datoria se impune.

Cumpănirea înțeleaptă ne impune să încercăm a ne încadra în viața publică a majorității, pentru a crea legături cu politica, cu partidele românești.

Aceasta ne-a condus când, în vara anului trecut, a avut loc consfătuirea pregătită de mine între guvern și partidul maghiar.

D. prim-ministru Brătianu ne-a primit cu bunăvoință.

Am plecat plini de speranțe, pentrucă ni s'a pus în vedere tratarea serioasă a problemei minoritare. Nu s'a făcut nimic. Pentru ce? Nu știm nici până'n ziua de astăzi.

Cum este firesc, orientarea noastră către viața politică românească ne-a dus mai întâi la tratativele cu guvernul, atât de firesc este, că nu ne-am descurajat de insuccesul întimpinat. *Am mers mai departe și ne-am oprit acolo, unde, conform situației date, ni se dădea prilej pentru alte legături, la partidul dlui Averescu.*

Mâna întinsă cu bunăvoință am prins-o cu aceeași bunăvoință și sinceritate.

Interesele neamului nostru neau chemat pe calea aceasta, și aceleași interese au făcut să ne oprim acolo, unde ele, deși în măsură mică, au fost luate în considerație.

Am îndrăzneala să atrag atenția dlui ministru Tătărăscu asupra faptului că noi ne-am făcut datoria în toate direcțiile. Aceste sunt epizoade mici în viața politică a unui popor.

Azi însă sunt caracteristice. Noi, în calitate de vrăjă în locul comunității de interese reale între cele două neamuri, vrem o politică minoritară reală și conștientă. Acest lucru îl așteptăm și dela Stat.

Aceasta este calea care o urmăm chiar și dacă nu putem obține resultate vizibile, cu riscul de a fi suspectați și prigoniți fiindcă această cale e cea mai dreaptă.

Aceasta este calea pe care ne vom întâlni."

Crâmpee de polemică

Ce cautăm...

— Ce căutați la mine acasă? a întrebat dl C. Stere pe dnii Goldiș și Iuliu Maniu cari veniseră, potrivit maniei lor, pentru a intra în noui „pertractări".

Dl C. Stere, sau este un naiv, sau face pe inteligentul!

Ce căutăm?

Era o urmă din vechiu obiceiu cum spune cântecul.

Ca buni creștini, dnii Goldiș și Maniu cred și practică preceptul: „bate și ți se va deschide".

De aceea, au bătut la poarta dlui Al. Marghiloman, după ce bătuseră în zadar la poarta partidului liberal, după cum au bătut și la poarta dl N. Iorga, ca și la aceea a generalului Averescu.

Au bătut mereu, pretutindeni, până ce toată lumea a sfârșit prin a-și bate joc de el...

Nuanțări în ridicol

Era o vreme, când ceea ce ne-am obișnuit a boteza — era și cazul! — „anumita presă" anunță că fuziunea s'a făcut, dar că nu a fost proclamată.

Astăzi aceeași anumită presă anunță, că de data asta fuziunea a fost proclamată, dar... nu s'a făcut.

Astăzi fuziunea nu mai este nici proclamată, nici făcută...

...Și jonglarea pe claviatura ridicolului „va urma" ca un capitol de mahala s'a sfârșit..

PAGINA CULTURALA

O delicata problema literara

Se pot întrebuința în literatură nume de persoane adevărate?

Marele scriitor maghiar Szabó Dezső în rommanul său „Satul Măturat" pune în acțiune și într'o lumină puțin măgulitoare și suficient de transparentă membri din familia fratelui său

Ce întrebare fără rost, veți zice numai de cât, și totuși chestiunea cuprinsă în titlul nostru este una din cele mai dificile, fapt despre care nu s'a scris, dar nici scriitorii nu s'au grăbit să ofere cititorului această problemă pe care a pus-o ciudatul și vigurosul scriitor maghiar Szabó Dezső, în romanul său recent „Satul măturat" (Az elsodort falu), ale cărui personagii sunt luate din familia fratelui său Eugen, preot calvin în Ardeal, și sunt prezentate în aspecte care nu pot de loc să măgulească familia, în frunte cu tatăl și cu mama, care, aceasta, a murit în scurt după apariția volumului incisiv, formidabil ca valoare, și răspândit afară din cale. Se spun în acest volum lucruri de natură să-l scoată pe preotul calvin din circulație, așa că personajul principal din „Satul măturat" a trebuit să-și pună întrebarea ce ni-o punem și noi și să și publice răspunsul într'o serie de scrisori către frate-său, începută acum într'o revistă. Fratele scriitorului găsește, că nu se pot întrebuința nume adevărate decât într'o literatură de preamărire a unui personaj care luminează o epocă și se referă la literatura despre marii unguri ai veacului trecut, Széchenyi, etc. Personajul principal al romanului uită însă, că se face și o nedreptate față de adevărul istoric, dacă se răspândește asupra unei epoci și asupra tuturor oamenilor ei, aureola care este a unuia numai. Dânsul însă judecă cu instinctul care pretinde numai decât pentru un popor legenda, și de aceea are dreptate să se mire, că frate-său a ales dintre cei de astăzi tocmai puțin importanta sa persoană. Pledoaria este astfel cu atât mai penibilă, cu cât fratele scriitorului mai este și preot, și este natural ca după refuzul de-a se recunoaște pe sine și pe ai săi în personaj, ca din roman, să se ridice împotriva fratelui. Accentele de indignare ating penibilul acolo unde-și învinuește fratele, că s'a folosit de numele lui, al soției și fetelor în reclama comercială, cu care să se mângâie de uitarea în care i se va îngropa literatura, cum s'a mai îngropat recenta literatură similară a unui Tolnay Lajos. Dl Szabó Jenő a uitat, în explicabila-i indignare, că supraviețuirea operei de artă o asigură talentul și nu alte considerente.

Cum a murit Puskin

— Pentru soția lui —

Cu prilejul împlinirii a 125 de ani dela nașterea lui Pușkin, Sovietele vor publica o ediție complectă a operelor celebrului scriitor rus.

In „Nouvelles Litteraires", dl Leon Treich publică un articol în care reamintește moartea tragică a marelui poet pe care fiul baronului de Heeckern, George d'Anthés, învinuit că face curte soției sale Natalia, îl rănì mortal într'un duel.

Duelul a avut loc la 27 Ianuarie 1837. La semnal, d'Anthés trase; Pușkin căzu murmurând: „Sunt rănit", Martorii și observatorii erau să se ducă spre el, când, ridicând mâna, el îi opri. „Pot încă să trag", zise el, sculându-se în picioare.. D'Anthés își reluă locul. Pușkin ochi încet, glonțul porni, d'Anthes la rându-i căzu. Atunci Pușkin aruncându-și pistolul în aer, strigă: „Bravo". Apoi căzu din nou jos. „A murit", întreabă poetul. Și când martorii îi spuseră că adversarul său este grav rănit în piept și la braț, Pușkin spuse: „Ce ciudat e! Crezusem că voi avea o mare plăcere să-l omor și văd acum că nu". In acest timp, sângele îi curgea șiroaie din rana pe care o căpătase în pântece și slăbea din clipă în clipă. Avu prezența de spirit să trimită un prieten ca să înștiințeze pe soția sa și s'o liniștească. Dar dela început el a înțeles că e pierdut. Și-a dat sufletul la 29 Ianuarie 1837. Cu câteva ceasuri înainte de a intra în agonie, el își luă rămas bun dela soție cu o mișcătoare blândețe. Apoi în vreme ce prietenii săi se îngrămădeau împrejurul patului. Pușcariu le spuse, Adio prieteni.

Urmărit de justiție, George d'Anthes fu achitat. A jucat un rol însemnat la Paris subt al doilea imperiu.

Tolstoi pe banca acuzatilor

Tribunalul din Moscova a hotărât confiscarea tuturor operelor lui Tolstoi

Cum înțeleg bolșevicii cultura?

După știrile ziarelor vieneze, sovietul rus a hotărît „punerea sub acuză a operii lui Tolstoi".

Tribunalul din Moscova a ținut o ședință în toată regula, la care „acuzatul" a fost . . . amintirea lui Tolstoi.

Procurorul, a fost văduva lui Lenin, Krupskaia, iar apărătorul, comisarul cultural al sovietelor, Lunaciarski.

„Tolstoi — a spus doamna procuror — este un fenomen al lumii vechi, deci n'are ce căuta în împrejurările de astăzi. Eu am studiat din nou operile lui Tolstoi și am constatat că ele sunt mai vătămătoare chiar decât opiul, deoarece sunt pline de veninul mentalității burgheze.

„Ana Carenina" și „Invierea", din acest punct de vedere, sunt într'adevăr scandaloase. Avem datoria față de poporul rus de a-l salva de influența păgubitoare a lui Tolstoi și, dacă n'am confisca toate cărțile lui, am comite o adevărată crimă contra muncitorimei".

Au luat cuvântul apărătorul Lunaciarski, care a „apărat" pe Tolstoi în felul următor:

„Deși sunt apărător — a spus Lunaciarski — nu-mi pot călca pe conștiință, luând apărarea operei lui Tolstoi într'o sală în care plutește nobilul spirit a lui Lenin. Procurorul are dreptate, când afirmă că mentalitatea operei lui Tolstoi este burgheză.

Procurorul poate fi deci cu drept cuvânt revoltat.

Nu cere achitarea (!) dar faptul că acuzatul (!) a trăit într'o epocă, ce nu cunoștea încă binefacerile culturei și dictaturei proletariatului, constitue o circumstanță atenuantă (!) Tolstoi n'a putut prevedea apariția titanului Lenin, care, nimicind vechea cultură, a creat o lume spirituală: cultura proletariatului. Proletariatul sovietic are și el Tolstoii și Dostoiewskii lui, iar acestie mari genii ale noștri sunt Lenin, Bucharin și Zinoview.

Magistrații retrăgându-se pentru a delibera, după o consfătuire de 10 minute, au adus sentința că, Tolstoi, mort înainte cu 13 ani, e vinovat, deoarece a lansat scrieri în favoarea burgheziei. Considerând că Tolstoi a trăit într'o epocă ce nu cunoaștea nouile idei ale lui Lenin, Tribunalul hotărește confiscarea și arderea tuturor operilor lui, aflătoare în biblioteci, librării, școli etc., cari ar putea fi păgubitoare.

Note literare

G. Rotica: „Paharul blestemat"

Poetul Gh. Rotică a publicat un nou volum de poezii.

Publicarea acestui volum de versuri, peste valoarea personală și peste individualitatea poetului, mai are o valoare, una mai mare, mai semnificativă, de esență mai general etnică și românească.

In simfonia literaturei românești, atât de clară și armonioasă, fiece provincie românească și-a adus nota ei, particulară și etnică, pitorească, și mai cu seamă națională.

Astfel, Macedonia — pentru a începe cu cea mai îndepărtată și oropsită provincie românească, ne-a dat pe Bolintineanu, Gr. Grandea și, în ultimul timp, pe Victor Eftimiu.

Basarabia ne-a dat pe cavalerul Stamati și pe marele, imensul și incomensurabilul Hașdeu.

Ardealul a dat — a dat din belșug — atâtea contribuții literaturei române, în cât ne mărginim se însemnăm pe ultimii doui mari creatori de artă românească: George Coșbuc și Octavian Goga. Bucovina ne-a dat pe Petrino și de câțiva ani ne înfățișează versul modern, plin de sensibilitate, avânt și uneori de complicații stranii, al lui G. Rotică.

In simfonia literaturei românești, G. Rotică rămâne un bucovinean. Cum? El nu are nici teme, nici motive, nici prilejuri bucovinene. El are mai mult: mult mai mult!

Are aspectul psihologic al Bucovinei — această provincie cu divine peisaje, cu ceruri magnifice, cu amintiri copleșitoare din care svâcnesc nevrozele moderne. Cu însușirile rassei și particularitățile psihologice ale provinciei lui, G. Rotică apare ca un poet general al României — ca un talentat poet modern.

Fragmente de filosofie

Odinioară oamenii de stat puteau să se conducă după anumite principii fixate. Astăzi, pasiuni populare mobile au înlocuit principiile. Anarchia europeană rezultă cu deosebire din această substituire.

*

Inegalitățile prea vizibile sunt totdeauna greu de suferit. Una din cauzele Revoluției franceze a fost deosebirea de costum între noblețe și burghezie. Astăzi nu numai inegalitățile de costume nu sunt acceptate, ci și cele de gândire Regimul comunist nu le va tolera niciodată.

*

Adevărata prietenie începe din ziua în care a face o plăcere unui prieten înseamnă pentru cel ce o face o adevărată plăcere.

*

Indignarea nu este în general decât o formă a neînțelegerii. Te indignezi puțin când ai prins angrenajul necesităților cari cârmuiesc lumea.

*

E mai bine să nu pricepi nimic decât să pricepi deandoaselea.

Gustave Le Bon.

Maurice Barres

a fost un elev mediocru

Se știe că Lote n'a fost un elev remarcabil la liceul care-i poartă numele. Intr'un grad mai mic și Barres a fost tot astfel un elev nu prea strălucit.

In clasa a VII, Maurice Barres nu s'a relevat ca un viitor academician și unul din maeștrii limbei franceze. Profesorii și camarazii săi nu-i bănuiau talentul.

La retorică obținu mențiunea I-a iar la limba latină premiul II. Acesta fu marele său succes școlar, care fu și cel din urmă. La sfârșitul anului la clasa de filozofie, în 1880, tabla premianților nu-l menționează pe Barres. Cu toate acestea el trecuse bacalaureatul. Dacă nu în mod strălucit, cel puțin cu succes. La examenul de științe fu cât pe aci să cadă, primind o notă foarte mică.

Poezia lui Pierre Loti

Dl Serban a publicat, în frantuzește, o carte comemorativă despre Pierre Loti, emoționantul evocator al privelиștelor exotice. Această carte este însoțită de o prefață scrisă de dinsținsul om politic și finul literat Louis Bartou, care definește în modul următor geniul poetic al lui Pierre Loti:

Pierre L o t i, deși a scris în proză, nu este cu mai puțin poet, față de cei mai însemnați poeți. Este un suflu divin în ochii săi, unde s'au reflectat atât de variate peisagii. El vedea ceace scăpa altora și nimic nu se pierdea din ceace văzuse el vre-o dată. La acest dar incomparabil, Pierre Loti adăuga arta misterioasă. Alegea, din instinct sigur, detaliile și epitetele proprii care să traducă viziunile. Nici o greșeală de gust nu i-a rătăcit expresia, a cărei înfățișare nu i-a depășit înfățișarea, al cărei adevăr și desăvârșire atingea minunea. El însuși își știa taina? Oare măcieșii, cunosc ei florile care le făuresc? Loti era născut călător. Loti era născut călător, pentru a iubi și a descri.

Își știa ursita și-și știa destinul. „Nu știu, spunea el, dacă alți oameni ca și mine, și-au presimțit întreaga lor viață. Nu mi s'a întâmplat nimic în viață, pe care în mod tainic să nu îl prevăzut în copilăria mea."

Asta se numește vocație. Pretutindeni el a ascultat-o pe a lui. Pretutindeni el a fost el, cu sufletul lui curios și neliniștit, plimbând prin varietatea privelиștelor, zădărnicia distracțiilor și monotonia dezamăgirilor lui.

In favoarea plagiatului

Ca cei mai mulți din autorii aplaudați, Sardou a fost deseori acuzat de plagiat. Dintr'una din nenumăratele sale răspunsuri, totdeauna foarte spirituale, desprindem rândurile următoare:

Sunteți toți de acord că autorii dramatici au fost totdeauna mari jefuitori. Știți poate că Latinus a făcut o carte întreagă cu plagiate din Maramureș și că un englez a publicat de curând o ediție complectă a operelor lui Shakespeare, în care frazele, tiradele și scenele întregi furate dela contemporanii săi, sunt imprimate în litere roșii. Nu spun nimic de Molière, care devaliza pe antici și pe moderni, nici de Racine, nici de Corneille, nici de Voltaire.

Hoți, toți hoți.

Ei își închipuiau, și ar fi rău din partea mea să nu cred după ei, că un autor dramatic nu este ținut să născocească și că poate și pe drept să se inspire din ideia unui confrate, chiar dacă ar fi fost jucată, cu condițiunea să facă lucrul mai bine decât predecesorul său.

Ni se va spune că oamenii aceștia aveau geniul care scuză totul. Dar, vai, dacă geniul însuși nu este atât de bogat pentruca să se lipsească de împrumut, ce voiți să facă un biet ins ca mine?

Reclama e sufletul comerțului

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buiek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.

Str. R. Maria 2.

2527—3

Presa maghiară

Baronul Ostenburg — în România

Citim în „Gyilkos“:

„Aflăm din ziarul „Temesvári Hirlap“ că binecunoscutul Colonel, baronul Ostenburg se află la Timişoara. Ziarul „Temesvári Hirlap“ credincios directivei sale iredentiste, laudă pe Colonel.

Acest Colonel este autorul incidentelor dela graniţa României, lângă Arad, de acum doi ani. Tot el a fost amestecat şi în procesul lui Belmont, cu prilejul încercării de atentat contra Regelui României.

A luat parte la luptele din Burgenland, contra Austriei, măcelărind cu acest prilej pe toţi Evreii din acel colţ al ţărei.

De sigur, refugiaţii politici au aici drept la asil. Insă ucigaşii, tâlharii, şantagiştii nu pot revendica acest drept. E inexplicabil cum i s'a putut da Colonelului Ostenburg îngăduire pentru a sta în România.

Ce caută aici Ostenburg?

Câtă obrăznicie trebue pentru a te împărtăşi de ospitalitatea unei ţări căreea, dincolo, te-ai dovedit a fi cel mai furios duşman.

Dacă „Brassói Lapok“ va afla de prezenţa în ţară a baronului Ostenburg, vom avea prilejul să citim lucruri edificatoare despre îmbrăţişările dlui Szele Béla cu „ucigaşul“ Ostenburg“.

*

Până aici vorbeşte revista „Gyilkos“. Dăm cuvântul ziarului „Keleti Ujság“ care a obţinut un interwiew de la baronul Ostenburg, din care citâm:

*

„Nu este adevărat că aş fi ucis pe socialiştii Somogyi şi Bacsó. Bănuesc însă cine sunt ucigaşii. Am vorbit despre aceasta cu Baronul Prónay, colonel şi preşedintele „Ungurilor cari se deşteaptă.

Dl locotenent Héjjas? El vine din adâncimi. Nu este dator să se justifice, pentrucă nimeni nu-i cere socoteală.

Eu am depus jurământ de credinţă regelui Ungariei Carol şi am voit să merg contra Budapestei împreună cu el. Nici odată n'aşi fi crezut, însă, să se afle sperjuri cari să ridice mâna contra regelui.

*

In cea ce priveşte chestiunea evreiască, pot spune că Evreii nici odată n'au trăit mai bine în Ungaria ca astăzi.

Numerus clausus nu'l aprob. Nu se poate ca Evreii să vină din străinătate cu diplome de acolo: din Viena, Berlin, Heidelberg, de vreme ce diplomele noastre îşi pierd cu încetul valoarea. Situaţia asta nu mai poate dura.

Dacă vrem ca Universităţile noastre să'şi recâştige autoritatea, trebue să ştergem „numerus clausus“... Dar suntem un popor mic!...“

Dl Bartok Béla vine în ţară

Reputatul componist maghiar Bartok Béla, care a adunat la un loc cântecele poporale din Ardeal, în urma aprobării Statului român, va petrece un an în România, dând o serie de reprezentaţii muzicale.

Dl Bartok, conform ştirilor ziarului „Temesvári Hirlap“ va sosi în ţară Vinerea viitoare.

28 Iulie 1914

Intreaga presă maghiară publică lungi articole comemorative, cu prilejul împlinirii de 10 ani de la atentatul de la Sarajevo, care a fost scânteia războiului mondial.

Ştirea a sosit la Cluj într'o zi de o căldură tot atât de înăbuşitoare ca cele de astăzi. Confraţii „Ellenzék“ şi „Ujság“ au scos ediţii speciale, cari treceau din mână 'n mână la cititorii îngroziţi.

„La ştirea acestui atentat — scrie azi „Ellenzék“ şeful statului major din Berlin a spus; „In sfârşit!“ Fraţii Cambon au schimbat un zimbet de lup cu diplomaţii ruşi. Iar în ochii lordului Grey s'a trezit o flacără vie, care spunea că nici Anglia nu va rămânea cu braţele încrucişate.

A urmat o lună amară, apoi, hotărârea. Şi a venit timpul când a omorî însemna o cinste şi destrucţia, o glorie.

Astăzi, după zece ani, stăm locului, sărăciţi, însângeraţi şi slăbiţi. Aurul nostru a fost cheltuit pentru dinamită; din şcoli am făcut cazarme şi din fer — tunuri. Am mâncat viile de la Champagne, am ruinat casele de dantele de la Ypern, am trecut de-alungul Galiţiei prin sânge, am luat laptele copilului berlinez(!) şi am amputat milioane de mâini şi picioare.

Dar, ce-am folosit cu toate acestea? Lumea de azi e tot cea veche. Insă nobila şi bogata Europă a cărei comori le-am împrăştiat prosteşte, nu mai există.

Optimiştii zic că războiul a făcut şi un bine. A măturat sistemul cel vechiu, făcând loc democraţiei. Poate, în viitor aşa va fi. Dar numai în viitor. Deocamdată. America ne-a întrecut şi în vreme ce noi pregăteam democraţia Babilonului, în Argonne şi lacurile Rokituo, continentele adormite până atunci, sau necivilizate, s'au trezit la conştiinţa propriei lor forţe.“

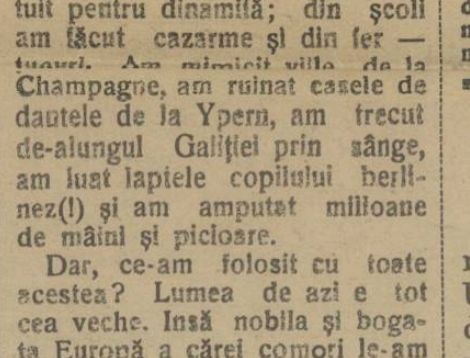

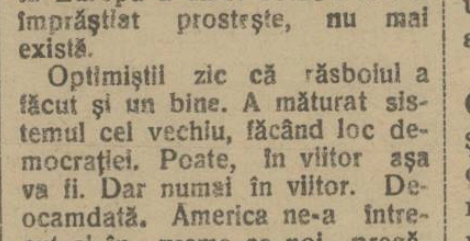

O sinistră aniversare

Se împlinesc astăzi 10 ani de când mâna de criminal a lui Prinkipo a deslănţuit întreg cataclismul războiului mondial. Privim în perspectivă. Actul de descreerat de la Seraievo îl vedem astăzi altfel şi poate mai just. Ce a însemnat bomba aruncată de Prinkipo? Crima ordinesră a gestului s'a ispăşit cu trecerea anilor şi a rămas numai mobilul ei.

Veacuri de necugetată batjocură a spiritului omenesc, perpetuând în cadrele Europei moderne un medievalism politic nelalocul lui, au picurat, prin generaţii de obijduiţi, otrava sinistră a răzbunării în sufletul exaltat al tânărului student asasin. Banala figură de cafenea studenţiască şi-a făurit într'o bună zi o tristă celebritate.

Dar oare Prinkipo, devenit un simbol, este el singurul vinovat? Poate fi el cauza esenţială a tuturor urmărilor actului său de la Seraievo? Aceeaşi politică neînţelegătoare pentru vremurile contemporane s'a grăbit să vadă în acest act un prilej de provocări diplomatice. Cu ce e mai vinovat Prinkipo decât Tisza? Studentul bosniac greşia cu nesocotinţa tinereţii şi desperarea suferinţelor necontenit biciuite. Dar Tisza? Tisza privia din umbra cabinetului de la Viena prilejul să arunce încă un lanţ de subjugare popoarelor din fosta monarhie. Pentru diplomatul lui Francisc Iosif crima de la Seraievo nu avea nicio resonanţă omenească. Ea avea doar valoarea actului, care-i îndreptăţia să redacteze nota de provocare către guvernul de la Belgrad.

Prinkipo a fost numai o figură fatală şi un prilej; cauza a fost mentalitatea politică a vremei, care n'a înţeles să evolueze.

E sinistră aniversarea de astăzi a actului de la Seraievo; când va fi să se aniverseze şi nota provocătoare a lui Tisza, acea care a dat naştere realmente războiului mondial, vom avea o aniversare macabră.

„Lupii şi mieii“

Aniversarea morţii fostului moştenitor al tronului Austro-Ungariei Franz Ferdinand a dat un nou prilej unor ziare ungureşti să-şi dea pe faţă adevăratele sentimente.

Astfel, ziarul „Ujság“ din Cluj nu se sfieşte să înfăţişeze pe adversarii puterilor centrale drept provocători ai războiului şi autori ai tuturor nenorocirilor.

„Răii şi temerarii adversari ai păcii — scrie „Ujság“ — nu numai că au rămas nepedepsiţi ci, făcând să reînvieze povestea lupului cu mielul, au îmbrăcat sărbătoreşte soba de judecători, pentru a da sentinţă“.

După cum vedem, confratele „Ujság“ înţelege a-şi îndeplini datoria de informator al publicului maghiar înfăţişând „temerara şi reaua“. Franţă, România, Belgie, etc. ca direct vinovate în isbucnirea războiului.

Ca şi cum n'ar şti că principalii vinovaţi ai marelui măcel au fost Germania cu militarismul şi cu deviza lor „Deutschland über alles“ şi Ungurii cu politica lor de prigonire a minorităţilor.

Serbarea Muncitorilor Grafici

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, Circumscripţia Cluj aranjează în ziua de 29 Iunie a. c. la ora 4 p. m. în localul de vară, renovat şi mărit, din calea Grigorescu 12

SERBAREA IOAN

la această serbare, cu dans, premiu de frumuseţe, poştă universală, tombolă, fotografie la minut, confetti şi serpentine etc. la care sunt învitaţi împreună cu familia toţi prietenii şi binevoitorii muncitorilor grafici,

::: se va petrece bine şi frumos :::

Preţul de întrare: de persoană lei 25, de familie (3 pers.) 60 lei. Socotindu-se şi darea către Stat

S'a deschis Gradina-Restaurant

ZONA

Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cinăşi în abonament cu preţ redus.

Aperitive! Rudolf Mosse 10 *Dimineaţa gustări!*

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

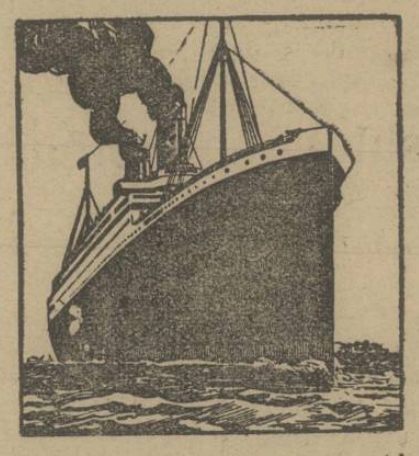

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi desluştiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Grupul electrogen de benzină „ASTRA“ serveşte curent electric pentru 75 bucăţi becuri de 25 luminări.

2914

Doliul Aviației Române

Inmormantarea aviatorilor
SUCIU ȘI CRISTEA

— Eri Clujul întreg a condus, pios și îndurerat, până la locașul de veci, sicriile celor doui aviatori, morți făcându-și datoria —

In amintirea și slava celor doui morți

Tragicul accident de Miercuri dela Someș-Sat, în care și-au găsit moartea doi dintre bunii noștri aviatori, locotenentul Oliver Suciu și sergentul Ion Cristea, a impresionat adânc tot orașul, încât la ploasa manifestație ce li s'a făcut ieri până la groapă, cu greu s'ar fi putut face deosebire între lacrima românească sau a altor naționalități. Cei doi eroi au fost petrecuți la groapă de cetățenii din Cluj de toate naționalitățile.

Inmormântarea aviatorilor Săciu și Cristea

In fața morții, în împlinirea datoriei, cetățenii Clujului s'au descoperit cu sentimentul profund ce nu se îngrădește în cadre strâmte, și astfel cortejul imens care i-a petrecut pe cei doi eroi pe ultimul lor drum, a întrunit poate jumătate din populația clujană. Cortejul s'a format din fața bisericii ortodoxe, unde în acest timp se oficia prohodul de către clerul episcopiei, în frunte cu dl asesor Stanca. Aci la catafalcul în fața căruia se aflau toți ofițerii grupului V. aviație, păr. Stanca a rostit o emoționantă cuvântare, vorbind despre nimicnicia vieții și despre dumnezeire. Dl maior Mândrescu, comandantul grupului de aviație, arată apoi că locot. Suciu, născut în anul 1897, și-a început activitatea militară în calitate de cadet la reg. 32 honvezi, după care trece în cadrele alpinilor, unde a luptat pe frontul italian, iar în armata română la 1 Febr. 1922 trece în serviciul aviației în gradul de sublocotenent, și la 1 Iunie ctr. a fost făcut locotenent.

Cu două săptămâni mai târziu, fără ca să fi avut timpul de a se bucura de noul grad, își dă obștescul sfârșit în slujba patriei.

Prin aptitudinile sale de militar muncitor, prin modestia și corectitudinea de care a dat dovadă, prin temperamentul său blând și prin simțul său distins de camaraderie, locotenentul Suciu Oliver își căpătase toată dragostea și respectul camarazilor săi. Moartea camaradului Suciu ne întristează — termină d. maior Mândrescu — însă ne înfrățește și mai mult și ne îndeamnă la muncă.

Defilarea convoiului

După aceasta, convoiul, în frunte cu d. general Dănilă Pap, comandantul corpului VI Armată, d. general Scholz, maior Procopie Strat, căp. Nerva Paul, Octavian Simu, subprefectul județului, dr Cărpinișanu ajutor de primar, Casianu secretarul prefecturii, precum și toți ofițerii și reprezentanții autorităților civile, s'a îndreptat pe str. Avram Iancu spre capul străzii Regale, unde aștepta avionul „Phoenix", pe care s'au depus cele două sicriuri, aduse până aici pe umerii ofițerilor și soldaților din grupul de aviație.

Deaci convoiul a pornit pe străzile Petru Maior (prin fața corpului de armată), Memorandului, Victoriei, Piața Cuza Vodă și Calea Feleacului, până la cimitirul eroilor. Convoiul a fost urmat de un numeros public, iar în jurul mormintelor se adunase peste 3000 oameni din toate păturile sociale.

Aci, în față sicrielor care așteptau să fie coborâte pentru veșnicie în pământ, dl Richard R. Tuffli, în numele uniunei ofițerilor de rezervă, secția Cluj, spune emoționante cuvinte pentru odihna nefericiților aviatori, după care locotenentul Stănculescu, aduce ultimul și sfârșietorul salut camaradului său Suciu.

Discursul Locot Stănculescu

Întristată Adunare,

Îndurerate Familii!

Visul cel mai frumos îl plătești totdeauna mai scump. Năzuințele omului, veșnic cercetătoare de progres au sădit în sufletele alese două sentimente înălțătoare: **munca și sacrificiul.**

Cu aceste mărgăritare și pe altarul celei mai sfinte datorii au muncit și s'au sacrificat acești doi camarazi iubiți, admirați și tineri, locot.-aviator Suciu Oliver și sergentul Cristea Ion.

Inrolați nu de multă vreme în rândurile celor ce nu-și precupețesc viața pentru ideal, vlăstare tinere și reprezentative ale neamului nostru, unul transilvănean și altul oltean, au adus în grupul nostru de aviație mândria unor energii de invidiat și sufletele de elită ce-au învins chipul de lut cu toate înlănțuirile lui pământești.

Fiecare, desprins de familia lui, desprins de locurile unde a început să înțeleagă viața, desprins de interesul meschin al zilei de mâine, s'au prins cu trup și suflet de sborul în văzduh, de noua armă a Aviației pentru care ei, ca puținii ceilalți, s'au simțit tot mai atinși, mai ademeniți.

Și cine puteau fi acești doi bravi sburători, care zilnic își încredințau soarta lor pe aripile plăpânde a unor pasări-mașini ce de mult își făcuseră datoria, decât doi tineri idealiști ce ne-au stârnit atâta admirație, atâta drag și atâta neconsolată durere azi, când ne-au fost răpiți atât de timpuriu și pe nedrept.

Desigur că sacrificiul lor de sânge l'au făcut mai mult decât voluntar,„ mărturie îi suntem noi, cari zilnic îi vedeam voioși la muncă, voioși la sborurile ce-i înfrățeau cu pasările.

Purtați de visul cel mai frumos al înălțării, tot mai sus, al înrudirii cu lumea goelanzilor și a vulturilor, purtați de o credință sfântă în progres și de un înalt simț al datoriei, li s'au curmat viața lor tânără într'un fatal accident ce nu iartă.

Acum doi ani, fiecare dintre ei, pe drumuri deosebite, intrau în ucenicia Aviației, plini de viață, veseli și încrezători în puterile lor ce au fost mult prețuite.

Locotenentul Suciu, cu caracter de nobil și cu învățătura valorosului și neuitatului său profesor, locot. Sava, ce mai deunăzi la Arad și-a dat scumpul său tribut, a fost brevetat printre primii piloți, acum doi ani când a fost repartizat la grupul de Aviație de pe moșia lui dragă Transilvania.

Aci, ca și la centrul de instrucție unde a stârnit aprecieri unanime. Sublocotenentul Suciu începe și duce o viață de albină muncitoare, aducând tot felul de servicii reale pentru unitatea sa. — In puțină vreme se face admirat de comandanți, iubit de camarazi.

Trăind în cea mai deplină armonie cu toți, menajând toate firile, ce puține i-au corespuns frumoaselor sale tendințe, acest ofițer ce ne făcea cinste tuturor, reușise a deveni drag chiar în societatea bună din acest oraș.

Cu calități excepționale pentru sbor, zilnic contribue la desăvârșirea unui antrenament ce cu bună conștiință îl credea necesar pentru meseria lui ce și-o adora.

Serios, blând și gata oricând pentru orice acțiune frumoasă, așa a trăit între noi și așa a murit acest tânăr brav, ce abia începuse să trăiască.

Sunt abia câteva zile de când, pentru merite netăgăduite în Aviație, a fost avansat la gradul de locotonent, eveniment ce l'a determinat să ne strângă pe toți în jurul lui spre a-l sărbători.

In aceea seară, **ultima lui bucurie,** am stat lângă el vorbind multe din frumusețile meseriei noastre și găseam că trebue să învingem starea precară a mijloacelor cu care țara ne chinuește atât. Era o ocazie când reciproc ne demonstram un moral puțin deprimat pentru a nu capitula în fața lipsurilor, ci, a cultiva tot mai mult speranțele noastre, singure pe care ne invocam mântuirea.

Nefericit copil al iluziilor și al idealului, din sanctuarul lor înălțător azi te-ai scoborât într'un sicriu îngust și rece, te-ai adăpostit timpul într'un repaus fără voe, pentru a te înălța însă și mai sus, în lumea bunilor și a drepților.

Intristați spectatori! cu acest prilej dureros cu această pierdere ireparabilă, corpul sburătorilor români cu inimile îndoliate, cu ochii înlăcrimați și mințile rătăcind la cei ce ne sunt aci aproape, dar atât de departe, încearcă o grea lovitură morală și un moment de revenire din frigurile unei vieți febrile ce ne mâna tot mai departe și mai mult către cea ce viața pe acest pământ nu ne poate da.

Inlănțuiți cu toți de aceeiaș soartă înfruntând în fiecare moment același dușman comun cu coasa neiertătoare în mână, neam înfrățit pe neci și frățește luptăm mereu pentru a învinge și a ne apropia de țelul ce urmărim.

Iubite camarade Suciu și iubite camarade Cristea, pe marginea gropii voastre nemiloase, vă lăsați familii îndurerate, prietenii neconsolate, o camaraderie stigmatizată de sufletele voastre delicate și blânde. In câte inimi n'ați încolțit afecțiuni puternice n'ați îndreptățit așteptări mari, n'ați născut un suflu de ploasă cinste și eroism?

Camaradul nostru cel mai cuminte! și meteorologistul nostru vrednic, nefericiți copii ai visului nostru înșelător, de ce ne-ați părăsiți așa de curând, de ce ne lăsați în inimile noastre goluri ce nu se vor mai umple?

Știe oare toți cei ce v-au făcut această funebră însoțire, cât de buni și pentru ce idee măreață v'ați jertfit voi?

Știți voi oare neprețuiți camarazi că mâine începându-ne viața dela început pe aerodromul nostru, în amurguri evocatoare și în dis-de-dimineți de neobosită activitate, ne vom înălța chinuitele noastre suflete de aceeaș vraje și bizarele noastre gânduri de pribegi, către voi cei mai dragi cari ne-ați pilduit abnegația munca și sacrificiul cel mai deplin pentru aviație și Patrie.

La masa cea mare a celor jertfiți pentru același ideal, între marii sburători Zorileanu, Craiu Muntenescu și cellalți, loc de cinste vă așteaptă, supremul merit al celor cu credință.

Pe altarul jertfei voastre, toți cei ce V-au cunoscut vă aducem pioasă recunoștință, dragoste și devotament.

In acest moment de adâncă tristețe, neconsolați multă vreme de despărțirea voastră neașteptată, ne ridicăm plânsul sufletelor noastre către Cel de sus, rugându-l să vă primească între cei buni și să vă ierte micile greșeli ce poate le-ați făcut mult mai puțin ca oamenii de rând.

Din abisurile nemărginite ale lumii unde v'ați dus, așteptați căci după merit mai de vreme sau mai târziu, ne vom întâlni cu toții, căci cu toții suntem simpli trecători în această nesfârșită trudă.

Scrutând timpul și spațiul, înăbușind durerile învingând sau căzând, mergem cu toți spre aceeași chemare neînțeleasă, către același recunoscut chinuitor.

Durerea noastră de azi, se va uni cu a voastră care ați avut-o cândva, pierzând pe cei mai dragi. Din simțirea ei adâncă ne consfințim și mai mult frăția care ne scoate lacrimi în ochi, care ne bat inimile în piept.

O gingașă copilă nevinovată, doi frați cuminți și orfani, îi lași iubite camarade Suciu în lupta grea fără tine. Și tu admirabil soldat român Cristea Ion prin bravura ta ai răpit alor tăi, un sprijin și o dragoste ce nu vor mai găsi-o Prosternați de durere, în acest moment tragic al tuturor ci v'au îndrăgit, închinăm lui Dumnezeu o caldă rugăciune, ca să vă aibă în paza lui, să vă înălțați tot mai sus, iar peste trupurile voastre trudite, să fie țărâna ușoară.

*

După emoționantele cuvinte închinate de locot. Stănculescu în cinstea camaradului său Suciu a vorbit dl Căpitan Ghiorghiu din partea inspectoratului aviației.

2744-3

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE și PRECISE

PAGINA FEMEII

Raporturile între soţi

Spre libertate sexuală, ne îndeamnă cineva ?

Din capul locului previn pe cititorul obişnuit cu manierismul să nu mai continuie lectura, pentru că eu fiind prin natura mea foarte puţin manierată, nu mă jenez să abordez un subiect cât de gingaş şi să rostesc adevărul într'un mod cam aspru.

Intr'un articol anterior susţineam că în straturile sociale intelectuale — advocăţeşti, milităreşti, profesorale . . . — soţul este un îndrumător al femeii către feminism economic. Noi îi dăm toată dreptatea.

De data asta mai susţinem că în aceste straturi, soţul este adesea, nu prin exprese sfaturi ca la feminismul economic, ci prin conduita lui o pildă ce sugerează femeii ideea libertăţii sexuale.

Ca să fim în perfecta notă a adevărului, se cade totuşi să relevăm ca în extrem de rare cazuri, soţul are cinismul de-a te sfătui verbal să o apuci pe calea satisfacerii capriciilor sexuale, — în schimb lăsându-i şi lui cel mai slobod frâu . . .

Să nu credeţi că plăsmuesc: — am fost faţă la atari scene auzind atari consilii . . .

In câmpul căsniciilor foiesc de toate soiurile.

Unele au fost închegate pe temeiuri pur materiale: căsnicii *de calcul*, cum sânt etichetate cu un termen consacrat.

Altele sunt unde elementul economic a jucat un rol de mâna a doua, sentimentul având întreaga prioritate.

Acestea nu-s puţine, au aparenţă de a da cel mai înalt procent.

In unele, patima a fost la aşa de sus diapazon, că flăcăii, pe vremea curteniei, jurau şi luau foc cu gura că vor fi credincioşi pe veci drăguţei lor! . . . Nu au lipsit cazuri în cari întâmplându-se ca părinţii fetei să se împotrivescă la contractarea căsătoriei, pentru o oare-care pricină — tinerii aceştia înflăcăraţi au ameninţat cu revolverul pe cei din jurul fetei şi au rostit şi ameninţarea, că fiind respinşi, ei ar ucide pe aleasa inimei lor şi chiar pe ei înş'şi . . .

Si într'o categorie de căsnicii şi într'alta, fidelitatea conjugală masculină e cam . . . vagabondă; statornică desăvârşit nu-i de cât în puţine cazuri.

Inceputul pretutindeni se arată promiţător; mai târziu vine însă deziluzia.

După ani de o viaţă şi cu bucurii şi cu necazuri — cum e în esenţă ori ce viaţă — să zicem după opt ani . . . să zicem une-ori după mai puţini, alte ori după mai mulţi . . . purtarea bărbatului începe să prevestească a rău, a nouri negri ce au să se îngrămădească pe cerul senin până acum . . .

Colţii îndoielei muşcă sângeros în inima femeii. Ispitită să cerceteze, ea porneşte manevrări dibace pline de o drăcească diplomaţie; iar adevărul crunt iese la suprafaţă rânjind hidos: rivala există! . . .

Dacă ar fi barem numai una! .. Câte însă se vor profila în viitorul mai de aproape şi mai de departe! . . .

E tare hăzoasă pledoaria pseudo-ştiinţifică a soţului...

Dacă nu reuşeşte să tempereze indignarea consoartei, nu-i vor repugna nici abjectele ieşiri violente şi ameninţătoare de rupere definitivă.

— „Bine, draga mea! Ce să-ţi faci tu sânge rău pentru o nimică toată!... Nu te mai văicări şi judecă cu mintea rece: — toată firea noastră este diferită de a voastră, a femeilor... Şi anatomiceşte şi fiziologiceşte noi sântem alt fel!

La voi, dragostea e conservatoare; la noi... revoluţionară.

Ea durează un timp, şi — ca şi structurile sociale ce se cer veşnic înoite — se cere şi ea înoită!...

Bărbatul este elementul activ, deci într'o perpetuă aţâţare către o ţintă de cucerit...

— „Odinioară mă încântai spuindu-mi că eu ţi-s idealul şi că totdeauna eu ţi-oi fi stimulentul susţinător în variile tale activităţi: şi în ale carierei şi'n ale menirei tale sociale...

— „E drept! Recunosc!... Dar de atunci mulţi ani au trecut, şi mult s'a limpezit şi s'a îmbogăţit mintea mea... Cum ţi-am mai spus-o: — noi avem nevoie de farmecul noutăţii, de idealul apoteozat către care alergi cu braţele deschise, până ce-l ajungi şi-l stăpâneşti... In urmă, alte idealuri se desemnează la orizont şi cu magie te cheamă spre ele...

Ş'apoi, zău, uită-te în oglindă, mai eşti tu cum erai când nu dormiam nopţile gândindu-mă la tine?!... Sbârciturile se încreţează în jurul ochilor; firele de argint se presară în părul tău, odinioară negru ca abanosul.

— „Că mai las-o binişor, dragul meu!... In privinţa aceasta nici tu nu stai mai bine... Fălcile prind a-ţi cădea în jos, iar rotocolul de chelie, cât o rublă de cinci lei de cele din timpuri bune, străluceşte în vârful ţestei.

— „Aparenţă înşelătoare... Nu numai că n'am dat îndărăt, ci sânt într'o nouă efervescenţă, într'o nouă tinereţe... Voi, femeile, n'aveţi de cât o singură tinereţe, între 20—30, hai să vă cedăm şi 35 de ani... Cu noi, cu sexul tare, natura a fost generoasă, dăruindu-ne mai multe tinereţi...

A doua pe la vre-o 40 de ani a treia între 50—60; şi nu-i exclusă nici a patra după 60...

Ţi-aduci aminte — o pildă dintre mii — dragostea lui Goethe vârstnic de peste 70 de ani, pentru o fată de... 18!

Şi în sfârşit, să punem punct: — Tu, să-ţi vezi de gospodărie, să nu mă mai sîcăi... Altfel, intentez proces de divorţ, şi mă mântuiu de tine..."

Legată economiceşte de mâini şi de picioare, înduioşată de sentimentul matern pentru copilul nevinovat — dacă există — soţia subscrie compromisul şi se resemnează, de-i fire blândă, pasivă.

Doruri de răsbunare, — doruri îmbibate de prihană şi de ispita păcatului se cuibăresc în sufletu-i învijeliat — de-i fire violentă... Şi drumul spre variaţie sexuală se deschide prăpăstios, dar îmbietor tocmai mulţumită prăpăstiilor lui periculoase.. Intrisiător peste măsură este că disoluţia moralei casnice a atins în gard îngrijitor şi straturile de jos. Faceţi anchete în lumea satelor, în lumea fabricilor, spre a vă convinge.

Recent, dela o fată de ţară, aflat-am că'n satul ei sânt acum 7 (şapte!) fete însărcinate... — unele dintre ele fiind din familii de fruntaşi!

Pildă ce are drept la generalizare. En însă-mi din cercetările mele am atâtea documentări,

O femee vârstnică mi se spovedia de-unăzi: „S'a stricat lumea, doamnă, de când cu răsboiul . . . Nainte vreme să fi făcut o fată ruşine părinţilor! . . . Era ocolită şi înfierată de tot satul! . . . Acum doar râdem de ea, că ne-am învăţat cu fapte de astea, că prea s'au înmulţit . . .

Nici cele măritate, — Doamne iartă-mă! — nu-s cruce de biserică, multe dintre ele! . . ."

— „Poate că bărbaţii vi-s mai de treabă!"

— „Apoi, cându-i de bărbăţime — bat-o pârdalnicul s'o bată! — că tare mai sare pârleazul! . . ."

Revirimentul de sus trebuie să vie . . . Copilul e în de obşte reflexul casei de unde a purces. Conduita claselor de jos e reflexul solicitudinei ori lipsei de interes pentru ele a categoriilor suprapuse.

Voi, cei din fruntea naţiunei, reveniţi cât mai este timp la o severă moralitate gospodărească! In urmă, cu entuziasmul misionarului ce-şi propovădueşte religia, scoborâţi-vă acolo unde pecinginea imoralităţii atacă înşă şi seva neamului nostru, şi ardeţi-o cu fierul roşu.

Lelia P.

Printre primejdii

La stânga, sub înalta stâncă
Urla genunea fioroasă
Şi 'n faţă, plină de primejdii,
O vale 'ngustă, priporoasă...
Tot mai aproape, mai selbatec,
Urla prăpastia adâncă
Şi tot mai deseori trăsura
Sălta pe marginea de stâncă.

Urla prăpastia adâncă
Nălţând sinistru glas de unde;
Sub braţul meu simţii timidă
Cum mâna ta încet s'ascunde.
Urla tot mai selbatec apa
Mărindu-ţi groaza sub pleoape;
Eu te simţiam printre primejdii
Tot mai a mea, tot mai aproape.

Departe 'n urmă rămăsese
Pe veci prăpastie şi vale;
Din vârful unui munte luna
Vrăjia pădurile în cale,
Când ochii noştri se 'ntâlniră
Aceeaş taină 'n gând să-şi spue:
Prea scurtă a fost temuta vale
Şi alta până acasă nu e.

G. Rotică.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Femeia Ardeleană

EMILIA HUMPEL

de Dna Elena C. Meisner

Dragoste, admiraţie şi recunoştinţă simţim noi fiicele Moldovei pentru femeile din Ardeal, căci dela ele am învăţat să înfiinţăm societăţi de muncă extracasnică pentru femei. Prima societate din Moldova „Reuniunea Femeilor Române" din Iaşi, care a creat învăţământul profesional din România, iniţiativei unei ardelence se datoreşte: Corneliei Emilian.

Emilia Humpel, născută Maiorescu, care a înfiinţat şi condus timp de 31 ani, cea mai reputată şcoală secundară de fete din Iaşi şi a dat Moldovei şi ţării întregi o pleiadă de fete instruite, crescute în sentimente româneşti, femei valoroase, mame devotate; a dat cele dintâi bacalaureate şi studente la Iaşi, procurând apoi şcoalelor secundare ale Statului pe primele profesoare pe cât de distinse, pe atât de competente şi capabile, era ardeleancă de origină.

In adevăr d-na Emilia Humpel era fiica ardeleanului Ioan Maiorescu, venit în ţară odată cu Gh. Lazăr, Aron Florian şi Simeon Bărnuţiu, ca să ne aducă învăţăturile luminoase din istoria neamului, ale neuitaţilor: Micu, Şincai şi Maior.

In mişcarea noastră culturală şi naţională, care ne-a adus scuturarea de jug strein, Unirea Constituţia şi Dinastia europeană tot de fiii femeilor din Ardeal crescuţi de ele în frica lui Dumnezeu şi iubirea de neam, am fost ajutaţi.

Voi, femei din Ardeal, prin „Reuniunile Voastre", ne-aţi păstrat ca cea mai preţioasă comoară, limba, credinţa, tradiţia strămoşească.

Voi aţi păzit să nu se stingă virtuţile străbune, Voi aţi cultivat şi desvoltat patriotismul.

Voi femeile din ţara moţilor, v'aţi scoborît călări în vremuri grele, sub conducerea acelui rege al munţilor, Avram Iancu, şi aţi luptat la respântiile drumurilor, alături de soţii şi fii voştri, contra unor stăpânitori vremelnici dar aspri şi neîmpăcaţi.

Pentru faptele voastre măreţe, măcelărite aţi fost, îngropate de vii aţi fost, arse pe rug aţi fost, restignite pe cruce aţi fost.

De aceea, în numele societăţilor ce reprezint, mă plec cu evlavie înaintea voastră, ca înaintea unui monument naţional închinat femeii din Ardeal, pe care văd scris cu litere de aur, cuvintele:

Muncă, cinste, virtute, vitejie, patriotism.

Elena C. Meisner

Cubismul în modă

Broderiile din nasturi

Casele mari de croitorie au creat anul acesta amuzante broderii neprevăzute. Nu sunt nici din matase, nici din lână compuse, ci din serii de nasturi puşi unul lângă altul, formând mici cuburi de mozaic de sticlă.

Aci cubismul nu e decât aparent de fapt: nasturile e pătrat de sigur, fiecare latură are câţiva milimetri grosime, centrul lui perforat, ca să permită a fi fixat pe stofă.

Culorile variate ale acestor nasturi, puse în rânduri dese împrejurul unei tunici, sau ale unei centure, reamintesc bogata broderie orientală.

Cu aceşti nasturi se poate compune garniturile cele mai neaşteptate şi mai variate.

Nasturii care să întrebuinţează la asemenea garnituri sunt din lemn pictaţi, de galalith, de sidef şi de celuloid şi se combină şi cu perle de aluminium vechiu.

Broderia se execută pe gherghef şi după un desen aşezat exact pe fir drept. Se fixează fiecare nasture printr'o împunsătură fără a strânge prea tare firul, ca să nu plizeze stofa.

Nasturii mai sunt şi de formă triunghiulară, sau dreptunghiulară, ca să poată varia broderia după gust. La nasturi albi se poate întrebuinţa colon roşu, ca să îi fixeze, când sunt puşi pe galon de panglică cernită neagră. Şi pe ştofele de spălat se poate broda cu nasturi, şi cea mai preferată e creponul creţ care se spală, se întinde cu îngrijire fără a avea nevoe de călcat.

Culorile prefera pentru acest fel de broderie sunt roşu, alb şi negru, sau alb, verde şi roşu, reamintind broderia orientală.

Nasturi rotunzi, perforaţi la o margine şi aşezaţi unul pe altul, dau impresia de solzi. Şi dacă nasturi din sidef alb şi gri sunt întrebuintaţi, acum se preferă sideful colorat. Uneori e greu de găsit culoarea dorită, mai ales pentru motivul la care întrebuinţaţi diferite grosimi de nasturi; dar puteţi văpsi singure sideful alb cu ajutorul tincturilor sau al lacului prin băi colorante. Pentru aceste băi se înşiră nasturi asortaţi ca mărime şi grosime pe o aţă rezistentă.

Grosimea e lucru important pentru durata băii, care variază, dacă nasturile e mai mult, sau mai puţin gros; înodaţi, firul şi lăsaţi şirul mai larg, ca să puteţi introduce un fir de sârmă, terminat printr'o croşetă, ca să puteţi mânui nasturii în bae fără să vă atingeţi de culoarea ce va fi vastă într'un pahar de sticlă, sau un obiect de porţelan. Coloarea se diluează în apă rece. Nasturii vor sta muiaţi până când vor prinde o culoare puţin mai închisă decât totul dorit: apoi îi clătiţi în apă curată şi îi lăsaţi să se usuce.

Roz de china, sau coloarea coacăzelor: câteva picături de cerneală roşie carmin într'o jumătate de pahar de apă curată.

Roz piersiciu: câteva picături de cerneală roşie diluată într'un pahar de ceaiu rece.

Ruginiu sau maron: câteva picături de permanganat de potasă.

Foemina

2877-3

Săpunul preferat de gospodină

este

Săpunul Schicht Marca „Cerb”

curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Anchetele „Infrăţirei“

Starea sanitară a judeţului Braşov

— Ce ne spune dl dr. Sbârcea, conducătorul regionalei IV sanitară —

In luptă şi în triumf faţă de boalele care ameninţă populaţia

Dela 1 Ianuarie 1923, Administraţia Institutelor Sanitare din întreagă ţara s'a descentralizat în 11 regiuni. Această dispoziţie a fost o adevărată binefacere pentru spitale — în special din Ardeal — contribuindu-se astfel în modul cel mai eficace la înlăturarea multor neajunsuri.

In urma acestor, schimbări Braşovul a devenit sediul regiunei IV., în fruntea căreia este numit ca director regional dl dr Bordea, actualul director general al serviciului sanitar, care de când ocupă acest post de mare importanţă a dovedit în mod strălucitor că şi au înţeles pe deplin menirea şi rolul ce i-s'a dat. Cât timp interesele de organizare ale serviciului vor obliga pe dl dr Bordea să rămână în fruntea Direcţiunei Generale, regiunea Braşov este condusă de către distinsul medic primar al acelui judeţ, d. dr Sbârcea secondat de d. Alex Neaga subdirectorul regiunei.

Dorind se cunoaştem situaţia sanitară a judeţului Braşov neam adresat dl dr Sbârcea, care ne-a dat amănuntele ce urmează:

Ce ne spune dl dr Sbârcea

Când am preluat serviciul regiunei Braşov, înfiinţată la 1 Ianuarie 1923 în a cărui activitate aparţin 9 judeţe cu 32 spitale, având o capaciate de cca 4000 paturi, simţeam că stăm în faţa multor probleme foarte delicate, pe cari vedeam că numai prin muncă intensă le vom putea soluţiona lucru pentru care ne trebuia colaborarea tutulor forţelor productive. Am găsit spitalele în cea mai mare parte îngropate în datorii, cu bolnavii evacuaţi din cauza lipsei mijloacelor de întreţinere şi a rufelor strict necesare am găsit urmele unei mirenii înspăimântătoare. Administraţia acestor institute era absolut neclarificată, în contrazicere flagrantă cu sistemul lor inventat sau moştenit dela fosta stăpânire maghiară. Deci în primul rând am căutat să organizăm administraţia spitalelor cu scopul de a da o bună conducere a lucrurilor de îmbunătăţire ce urma să le realizăm succesive pe măsura în care ne permiteau circumstanţele de ordin material şi administrativ.

Pentru acest scop încă la începutul activităţii noastre am convocat la regiune pe toţi medicii şefi de spitale şi pe toţi administratorii acestora, cu cari ni-am consfătuit în modul cel mai amical, luând în considerare şi părerile lor şi dându-le instrucţiunile necesare pentru armonizarea formalităţilor de procedură administrativă. Aceasta tactică a noastră în timp relativ foarte scurt a încoronat nizuinţele pe cari le urmăream cu succesul cel mai desăvârşit trecând peste orice aşteptări.

Din cele 32 spitale câte avem în regiunea Braşov, sunt două pentru alienaţi mintali, unul la Sibiu şi unul la Diciosânmărtin. Mai avem trei sanatorii pentru tuberculoşi; unul de Stat în oraşul Aiud şi cele două a Societăţii pentru profilaxia tuberculozei cu sediul în Toria şi al doilea în Braşov. La acest din urmă statul încă a contribuit cu o apreciabilă sumă de bani şi întreg echipamentul intern. Toate spitalele din aceasta regiune sunt deja echipate cu instrumentariul, lingeria şi celelalte necesare, încât azi nu se mai observă neajunsurile de care au suferit aşa de mult după răsboi pot afirma, fără reticenţă sau emfază, că în urma recentelor inspecţii pe cari li-am făcut, personal, în toată regiunea, am rămas profund satisfăcut de nivelul civilizator la care s'au ridicat aceste spitale.

Pentru combaterea boalelor sociale, continuă dl dr. Sbârcea, ca sifilisul si alte boale venerice, tuberculoza, paludismul, pelagra etc. avem şapte ambulatorii policlinice, prevăzute cu toate aparatele, instrumentele, medicamentele şi personalul necesar cari stau la dispoziţia marelui public în mod absolut gratuit. Tocmai acuma suntem în faţa perspectivelor de a obţine autorizaţia Ministerului Sănătăţii Publice ca să mai înfiinţăm un ambulator policlinic în localitatea Teiuş (Alba de jos) care este un centru foarte populat din cauza comunicaţiilor de cale ferată. Se mai intenţionează a se înfiinţa în centrele diferite ale judeţelor infirmerii speciale pentru izolarea bolnavilor suspecţi, sau declaraţi că sufer de boală contagioasă.

Cu toate sforţările celor chemaţi de a veni în ajutorul populaţiei ferind'o de flagelul atâtor contagiuni, serviciul sanitar numai atunci va fi la înălţimea eficacităţii lui, când marea massă a poporului, pătrunsă de importanţa mijloacelor conservării sănătaţei ei prin concursul ştiinţei, va tinde a urma căile arătate de stiinţa medicală. In primul rând este mare nevoe să se înfiinţeze în fiecare comună o baie publică — fie ca cât de primitivă — şi o căldare pentru desinfectarea hainelor rămase dela bolnavii morţi, din cauza unor boale contagioase. Iată un exemplu concret şi intangibil.

„La sate se obişnueşte ca hainele rămase pe urma unui mort să fie date ca pomană cunoscuţilor, sau celor săraci. Mortul a murit din cauza unei tuberculoză, erisipel, tifos etc., ce se va întâmpla oare cu cei dăruiţi . . . ? Fapte de acestea se petrec zilnic în satele noastre. Dar fiindcă etuva sistematică reclamă o manipulaţie oarecare, ce nu este la îndămâna ori cărui om dela ţară ar fi bine să se facă un fel de cuptoare simple cu o căldare mare care să se întrebuinţeze la deparazitarea şi desinfectarea obiectelor rămase în urma celor morţi. Dar ce se mai vorbesc de băi populare prin comune, când — nici în oraşe nu avem băi suficiente. Să sperăm că cei dela cârma ţării în scurt timp vor preveni şi acest neajuns social.

*

Toate îmbunătăţirile serviciului spitalicesc şi de asistenţă medicală din toată ţara atât ca organizaţie cât şi ca înzestrarea lor cu cele necesare, se atribue activului director general sanitar dl dr. Bordea, care a făcut un adevărat apostolat din slujba sa. Meritul său cel mare consistă în înfăptuirea descentralizărei. El întotdeauna stă ca o pildă că numai prin muncă adevărată se pot realiza aspiraţiunile mari ale unui neam întreg.

In ceeace priveşte pe funcţionarii minoritari în legătură cu limba română, am constatat că toţi s'au silit şi şi au însuşit cunoştinţele elementare cu care să se poată folosi în serviciu. Eu, din partea mea, sunt de părerea că în privinţa aceasta să fim mai prudenţi şi chiar cancilianţi spre a nu cădea şi noi în păcatul stăpânitorilor noştrii din trecut. Principalul e că administraţia tuturor spitalelor azi se face numai în limba statului, şi în general totul se face după un singur calapod, conform legilor în vigoare.

Cu începerea anului bugetar 1925 se proectează a se da o şi mai largă autonomie tutulor institutelor sanitare spre a se scuti administrarea lor de multele formalităţi birocratice cari numai le stângenesc desvoltarea. Fiecare spital va primi înainte o sumă mai mare, cu titlu de avans din care se va întreţine în mod absolut autonom, fiind supraveghiat de regiune ca aceste sume să se folosească numai scopului destinat prin buget fără obligata formalităţilor de aprobări anterioare. Sperăm că prin o astfel de conducere vom ajunge acolo unde trebue să fim.

Pf.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi 3576

de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 29 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Ziua naşterii lui Zigotto!
Mare serbare de gală!
26 Iunie 1894 — 26 Iunie 1924

Zigotto safeur, si urşii, la băi de mare

Afară de program:

Chaplin maşinist

Luni, 30 Iunie

SERPALETTE

CINEMA URANIA

Vârsta critică

Dramă senzaţională pasiomantă în 6 acte. In rolul principal: P. *Menichelli şi Livia Pavanelli.*

Luni, 30 Iunie

DESFRĂUL

CINEMA APOLLO

Samson în luptă cu bestiile

Dramă senzaţională de aventuri în 5 acte. — In rolul principal: *Luciano Albertini.*

Concurs

„Goronul“ Inst. de Cred. şi Economii S. P. A. Aiud publică concurs pentru ocuparea unui post de

contabil.

Cererile însoţite de:

1. Absolutor de Academia sau şcoala superioară comercială şi
2. certificat de serviciu, pentru dovedirea praxei de bancă şi a conduitei morale,

sunt a se prezenta personal sau prim poştă direcţiunei institutului Aiud, până la

15 Iulie 1924.

Preferiţi vor fi cei, cari pe lângă limba română posed în scris şi vorbit şi limba germană.

Condiţiuni de salarizare favorabile după învoială.

Aiud, 20 Iunie 1924.

2136 Direcţiunea.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: : :

De vanzare

căşi mici şi mari,

ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie

moşii, pământuri,

prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe intabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

Mare desfacere de marfuri!

Cu ocazia sfarsitului de sezon!

PROFITATI

Magazinul

„Renaissance”

Cluj, Calea Regele Ferdinand №. 15.

Primind un mare transport cu mărfuri pentru vară, le vinde cu mare reducere de preţuri.

D'asemenea vinde eftin. — Stofe pentru Dame şi Bărbaţi, stofe de mobile.

Covoare şi Linoleum.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Exportul porcilor şi taurilor. Ministerul Agriculturei şi Domeniilor a dat permis pentru exportul de porci şi taurii peste 7 ani, şi care nu sunt proprii pentru prăsilă, cu observarea că porcii pentru export trebue să fie ţinuţi sub observaţia sanitară veterinară timp de 15 zile, şi în locul de origină sau în comunele vecine dacă nu există nici o boală epizotică, transmisibilă la acest soi de animale.**

— **Culturale.** Direcţiunea Şcoalei de conductori technici din Cluj aduce la cunoştinţă: părinţilor, sau tutorilor legali, fără deosebire de sex şi naţionalitate, ai elevilor sau foştilor elevi ai acestei şcoale; foştilor elevi ai şcoalei deveniţi majori precum şi tuturor persoanelor cari manifestă într'un echip oarecare interesul ce-l poartă şcoalei, sau li vor fi făcut servicii reale; că, în conformitate cu Decretul Lege pentru înfiinţarea şi organizarea Comitetelor şcolare sunt membri de drept ai „Comunităţii Şcolare" de pe lângă Şcoala de Conductori tehnici din Cluj. Ei sunt rugaţi a lua parte la şedinţa Adunării generale care este convocată pentru Duminică, 29 Iunie 1924, ora 5 după amiază în localul şcoalei din Strada Gh. Barițiu Nr. 26 Cluj, în scopul de-a alege doi membri în Comitetul şcolar. La şedinţă trebuie să ia parte cel puţin jumătate din numărul membrilor înscrişi. Dacă la această primă convocare nu se va întruni majoritatea, adunarea se va amâna pentru Duminica următoare la aceeaşi oră când se va ţine cu ori ce număr de membri.

— ***Fiecare este convins că Magazinul Renaissance vinde cel mai eftin.***

— **Epidemie de antrax.** In comuna Sărmăşel a murit zilele acestea un om de antrax (dalac) care se infectase dela o junincă bolnavă.

De astfel s'au ivit mai multe cazuri de antrax în Măcicaşul-lung, Borşa, în plasa Sărmaş şi credem că e timpul ca medicii noştri veterinari să înceapă vaccinarea contra dalacului, care ameninţă vitele.

Ştiri din Oradea

Jandarmi atacaţi de răufăcători. Zilele trecute ţiganul Lakatos Béla fiind escortat de un jandarm, s'a prefăcut nebun. Jandarmul vrând să-i dea apă, ţiganul l'a lovit cu un petroi în cap, apoi a fugit. Eri, în hotarul comunei Sântimrău jandarmii cari patrulau au fost întâmpinaţi cu focuri de puşcă trase din porumb. Jandarmul Anghel Silimănescu a fost omorît. Atentatorii au dispărut apoi. Se crede că isprava se datoreşte tot lui Lakatos.

Serbări. Azi au avut loc serbarea de fine de an la şcoala de meserii, la liceul „Oltea Doamna", la şcoala profesională „Domniţa Ileana" şi la liceul de băeţi „Em. Gojdu". La şcoala de meserii a avut loc şi o admirabilă expoziţie de mobile şi obiecte de fier, lucrate de elevi.

Aplanuarea conflictului din com. Decebal. D. judecător Al. Atanasiu a isbutit să aplauza conflictul dintre ţărani şi notarul com. Decebal. Ţăranii au cerut scuze notarului.

Omor. Postul de jandarmi din com. Chişinău a anunţat că în ziua de 25 Iunie locuitorul Laft Sándor a înjunghiat pe Micloş Gavril. Acesta a murit în drum spre spital.

— **Expoziţie de animale.** La 13 Iulie a. c. se va ţine în comuna Beclean o mare expoziţie de animale domestice cu care ocaziune se vor distribui premii în valoare de 5000 lei, pentru cele mai bune animale expuse.

— **Adunarea generală a Comitetului şcolar** dela liceul „Gh. Barițiu" se convocară pe ziua de Duminecă 29 Oct. ora 11 a. m. în localitatea liceului. Părinţii elevilor, ca membrii a Comitetului şcolar sunt rugaţi a se prezenta. *Direcţiunea.*

— **Sărbătorirea unui premiat al Academiei.** Prof. T. Mureşan dela liceul din Turda pentru lucrările sale poetice a fost împărtăşit din premiul Năsturel de Academia Română. Colegii şi cunoscuţii au căutat printr'o mică agapă să serbătorească pe acest valoros prieten, punându-i în evidenţă meritele sale poetice.

— **Lipsă de ghiaţă la Cluj.** La abatorul comunal este o complectă lipsă de ghiaţă pentru conservarea cărnii, aşa că măcelarii nu pot tăia vite suficiente pentru populaţie. Aflăm că în timpul ernii maşina de fabricat ghiaţă n'a funcţionat, iar acum din lipsă de apă, nu se poate fabrica cantitatea de ghiaţă necesară.

— **Băile Bazna,** medic oficial al băilor *dr G. Sglimbea* chirurg — gynecolog — al Spitalului Sighişoara fost asistent de clinică la Paris Villa Sorrento. 3617

— **Direcţiunea** şcoalei profesionale de fete gr. I din Cluj str. Vasile Stroescu No. 12, aduce la cunoştinţa Onor. public că în zilele de 28, 29, 30 Iunie a. c. va fi deschisă expoziţia de lucru manual. 3619.

— ***Schiffon I-a calitate 37 şi pânză pentru cerşafuri 150 lat Lei 82 Metr. la Mag. Renaissance Calea Reg. Ferdinand.***

— **Furturi.** In ziua de 25 de lunei curente indivizi necunoscuţi au furat dela preotul Mihai Gheorghe din comuna Sânpetru cereale în valoare de peste 7000 lei. Tot în ziua de 25, s'a furat de pe linia ferată între Apahida şi Cara 400 metri de sârmă de aramă, fără ca până 'n prezent să se fi putut da de urma hoţilor.

— Covaci Alex. din comuna Boravel, judeţul Bihor, şi Pop Imre din Aghireş au furat dela mai mulţi locuitori din Tămaşă şi Cuzeplac, bani, obiecte casnice etc. în valoare de aproape 10.000 lei. Covaci Alex. a fost prins de postul de jandarmi, iar Pop Imre a dispărut.

— **Preţuri maximale.** Comisiunea de maximalizare a preţurilor a maximalizat preţurile la făină, carne, lapte, peşte şi preţurile la restaurante. In vederea înfrânării speculei, s'a luat dispoziţiunea ca toate reclamaţiunile să fie făcute la prefectura poliţiei.

— ***Tarar I-a toate culorile fost Lei 180, azi 159 la Magazinul Renaissance.***

— **Inspecţii.** In cursul acestei săptămâni d. Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a inspectat următoarele comune Băre, Gădălin, Visa, Guilatelec, Morochaza, Sava, Bagaciu, Imbuz, Petea, Palatca. Vaida-Camaraş, Bonţida, Valasut, Apahida, Borşa, Uifalău, Sinteu-Babuţ, Măcicaşul-Lung, Almaşul-Mare, Zutor, Sâncraiu, Huedin, Sebeşul şi Ciucea.

— **Inchiderea Stagiunei la operă.** Opera română din Cluj îşi închide stagiunea mâne, Duminecă, când se va cânta pentru a cincea oară feeria „Făt-Frumos".

ORA 2 P. M.

Prinderea unui spion ungur

Turda. — Comisarul Constantinescu dela Brigada de Siguranţă din Turda, după o urmărire atentă de câteva zile, a arestat pe individul Szabados Bela, care îşi făcuse apariţia de câtăva vreme în localitate. Cercetat mai deaproape, s'a constatat că Szabados Bela este căpitan în artileria maghiară şi cere domiciliul în Budapesta. El a intrat în ţară în mod clandestin.

In Turda Szabados, ajutat de Helkes Ilona, fostă funcţionară a prefecturei judeţului, se îndeletnicia cu spionajul. La perchiziţia corporală ce i s'a făcut s'au descoperit dovezi sdrobitoare.

Cu acte dresate Szabados a fost înaintat, sub o escortă puternică, inspectoratului de siguranţă din Cluj.

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum şi-a terminat cure de patru săptămâni la Pistyan, rezultatul acestei cure se caracterizează prin declaraţia lui următoarea: „Dacă ar avea şi India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puţin bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

MAROCAIN
Lei 175 metr.
toate colorile la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Pagubele cauzate de ploi

Braşov. — După evaluaţiile făcute de autorităţi, pagubele cauzate de ploi în judeţul Braşov şi Trei Scaune trec de 1.000.000 lei.

Elecrificarea judeţelor din sudul Ardealului

Braşov — Se lucrează actualmente la realizarea ideei de electrificare a oraşelor din sudul Ardealului. Proectul se referă la oraşele din cuprinsul sferei desenate de o linie care ar porni dela Sibiu prin Mediaş, Sighişoara, Braşov, Făgăraş. Societatea „Electrica" din Câmpina a făcut ofertă primăriei Braşov pentru un circuit electric de 2000 Km.

Arestarea unui şef de gară

Sft. Gheorghe. — Autorităţile poliţieneşti au arestat eri pe şeful gării Sălgicui N. Oprea, care a delapidat suma de 140.000 lei. Necinstitul funcţionar a fost înaintat parchetului.

Descoperirea unei contrabande de mătase

Satumare. — In urma unui denunţ, poliţia din Satumare a descoperit o mare contrabandă de mătase. Contrabanda se făcea de către Ilona Idrich, soţia unui bărbier din localitate. Arestată, s'a găsit la ea cantitatea de 104 m. mătase aduse în contrabandă din Cehoslovacia. Ilona Idrich nu este la cea dintâi contrabandă. La interogator ea a declarat că se îndeletniceşte de multă vreme cu aşa ceva.

Sosirea delegaţiei socialiştilor maghiari

Bucureşti. — Delegaţia partidului socialist-democrat maghiar şi-a anunţat sosirea în ţară pentru a lucra la lichidarea chestiunei emigranţilor.

Delegaţia social-democraţilor români la Biroul muncei

Bucureşti. — Zilele trecute a circulat svonul că Biroul internaţional al muncei ar fi refuzat să accepte delegaţia dată d-lor Ion Flueraş şi Antimirescu, delegaţi ai partidul social-democrat român. Biroul muncei din Geneva desminte această ştire.

O escadrilă de aviaţie cehoslovacă în România

Bucuresti. — Guvernul nostru, solicitat de Marele Stat Major cehoslovac, a admis ca o escadrilă de 4 avioane care fac un raid internaţional, să aterizeze în ţară la Craiova, Bucureşti şi Iaşi.

Recunoaşterea Sovietelor de către Danemarca

Bucureşti. — După o telegramă a agenţiei Havas, Danemarca ar fi recunoscut de jure actuala guvernare sovietică a Rusiei.

Procesul falsificatorilor de monede postale

Oradea-Mare. In ziua de 1 Iulie se va desbate procesul falsificatorilor de mandate poştale, descoperiţ. anul trecut la poşta din localitate. Sunt implicaţi funcţionarii Eugen Freiberger, Cazar Kalla şi Em. Weinberger, cari de un an stau în prevenţă. Asupra lor stă acuzarea că au delapidat suma de 800.000 lei falsificând mandatele poştei.

— De asemenea la 22 Iulie se va judeca procesul poliţistului Belinski care a falsificat mandate la poşta din Bratca.

Reclama este sufletul comerţului

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Saci, Mușamale

2613 cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

MICA PUBLICITATE

Făcutul unui costum de haine pentru bărbaţi dela 600 până la 1200. La firma: SIMON, în Str. Sulutiu.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

„Corset Ideal"

Diplomată din Pairs, Piaţa Alex. Lahovary №. 4, La etaj, Bucureşti, Colţ cu Calea Dorobanţi. 3610

Se execută Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Motoare de Benzină Astra

6 H. P. Lei 60.000

14 H. P. Lei 79.000

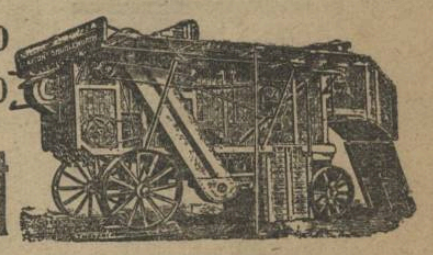

Masini de treerat

Hofherr-Schrantz—Clayton Schuttevort se află în depozit la 2747

EMIL BLAGA

Cluj, Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. Telefon 2-70.

Preţul şi deslușiri la cerere.

„NIPPON"

CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE

Cea mai frumoasă grădină de vară 3613

CLUJ, STRADA ŞAGUNA

lângă Teatrul Maghiar

Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consorsiumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută

TELEFON No. 211.

INFRĂŢIREA

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Exportul porcilor şi taurilor. Ministerul Agriculturei şi Domeniilor a dat permis pentru exportul de porci şi taurii peste 7 ani, şi care nu sunt proprii pentru prăsilă, cu observarea că porcii pentru export trebue să fie ţinuţi sub observaţia sanitară veterinară timp de 15 zile, şi în locul de origină sau în comunele vecine dacă nu există nici o boală epizotică, transmisibilă la acest soi de animale.**

— **Culturale.** Direcţiunea Şcoalei de conductori technici din Cluj aduce la cunoştinţă: părinţilor, sau tutorilor legali, fără deosebire de sex şi naţionalitate, ai elevilor sau foştilor elevi ai acestei şcoale; foştilor elevi ai şcoalei deveniţi majori precum şi tuturor persoanelor cari manifestă într'un echip oarecare interesul ce-l poartă şcoalei, sau îi vor fi făcut servicii reale; că, în conformitate cu Decretul Lege pentru înfiinţarea şi organizarea Comitetelor şcolare sunt membri de drept ai „Comunităţii Şcolare" de pe lângă Şcoala de Conductori tehnici din Cluj. Ei sunt rugaţi a lua parte la şedinţa Adunării generale care este convocată pentru Duminică, 29 Iunie 1924, ora 5 după amiază în localul şcoalei din Strada Gh. Bariţiu Nr. 26 Cluj, în scopul de-a alege doi membri în Comitetul şcolar. La şedinţă trebuie să ia parte cel puţin jumătate din numărul membrilor înscrişi. Dacă la această primă convocare nu se va întruni majoritatea, adunarea se va amâna pentru Duminica următoare la aceeaşi oră când se va ţine cu ori ce număr de membri.

— ***Fiecare este convins că Magazinul Renaissance vinde cel mai eftin.***

— **Epidemie de antrax.** In comuna Sărmăşel a murit zilele acestea un om de antrax (dalac) care se infectase dela o junincă bolnavă.

De astfel s'au ivit mai multe cazuri de antrax în Măcicaşul-lung, Borşa, în plasa Sărmaş şi credem că e timpul ca medicii noştri veterinari să înceapă vaccinarea contra dalacului, care ameninţă vitele.

Ştiri din Oradea

Jandarmi atacaţi de răufăcători. Zilele trecute ţiganul Lakatos Béla fiind escortat de un jandarm, s'a prefăcut nebun. Jandarmul vrând să-i dea apă, ţiganul l'a lovit cu un petroi în cap, apoi a fugit. Eri, în hotarul comunei Sântimrău jandarmii cari patrulau au fost întâmpinaţi cu focuri de puşcă trase din porumb. Jandarmul Anghel Silimănescu a fost omorît. Atentatorii au dispărut apoi. Se crede că isprava se datoreşte tot lui Lakatos.

Serbări. Azi au avut loc serbarea de fine de an la şcoala de meserii, la liceul „Oltea Doamna", la şcoala profesională „Domniţa Ileana" şi la liceul de băeţi „Em. Gojdu". La şcoala de meserii a avut loc şi o admirabilă expoziţie de mobile şi obiecte de fier, lucrate de elevi.

Aplanuarea conflictului din com. Decebal. D. judecător Al. Atanasiu a isbutit să aplauza conflictul dintre ţărani şi natarul com. Decebal. Ţăranii au cerut scuze notarului.

Omor. Postul de jandarmi din com. Chişinău a anunţat că în ziua de 25 Iunie locuitorul Laft Sándor a înjunghiat pe Micloş Gavril. Acesta a murit în drum spre spital.

— **Expoziţie de animale.** La 13 Iulie a. c. se va ţine în comuna Beclean o mare expoziţie de animale domestice cu care ocaziune se vor distribui premii în valoare de 5000 lei, pentru cele mai bune animale expuse.

— **Adunarea generală a Comitetului şcolar** dela liceul „Gh. Bariţiu" se convocară pe ziua de Duminecă 29 Oct. ora 11 a. m. în localitatea liceului. Părinţii elevilor, ca membrii a Comitetului şcolar sunt rugaţi a se prezenta. *Direcţiunea.*

— **Sărbătorirea unui premiat al Academiei.** Prof. T. Mureşan dela liceul din Turda pentru lucrările sale poetice a fost împărtăşit din premiul Năsturel de Academia Română. Colegii şi cunoscuţii au căutat printr'o mică agapă să serbătorească pe acest valoros prieten, punându-i în evidenţă meritele sale poetice.

— **Lipsă de ghiaţă la Cluj.** La abatorul comunal este o complectă lipsă de ghiaţă pentru conservarea cărnii, aşa că măcelarii nu pot tăia vite suficiente pentru populaţie. Aflăm că în timpul ernii maşina de fabricat ghiaţă n'a funcţionat, iar acum din lipsă de apă, nu se poate fabrica cantitatea de ghiaţă necesară.

— **Băile Bazna,** medic oficial al băilor *dr G. Sglimbea* chirurg — gynecolog — al Spitalului Sighişoara fost asistent de clinică la Paris Villa Sorrento. 3617

— **Direcţiunea** şcoalei profesionale de fete gr. I din Cluj str. Vasile Stroescu No. 12, aduce la cunoştinţa Onor. public că în zilele de 28, 29, 30 Iunie a. c. va fi deschisă expoziţia de lucru manual. 3619.

— ***Schiffon I-a calitate 37 şi pânză pentru cerşafuri 150 lat Lei 82 Metr. la Mag. Renaissance Calea Reg. Ferdinand.***

— **Furturi.** In ziua de 25 de lunei curente indivizi necunoscuţi au furat dela preotul Mihai Gheorghe din comuna Sânpetru cereale în valoare de peste 7000 lei. Tot în ziua de 25, s'a furat de pe linia ferată între Apahida şi Cara 400 metri de sârmă de aramă, fără ca până 'n prezent să se fi putut da de urma hoţilor.

— Covaci Alex. din comuna Boravel, judeţul Bihor, şi Pop Imre din Aghireş au furat dela mai mulţi locuitori din Tămaşă şi Cuzeplac, bani, obiecte casnice etc. în valoare de aproape 10.000 lei. Covaci Alex. a fost prins de postul de jandarmi, iar Pop Imre a dispărut.

— **Preţuri maximale.** Comisiunea de maximalizare a preţurilor a maximalizat preţurile la făină, carne, lapte, peşte şi preţurile la restaurante. In vederea înfrânării speculei, s'a luat dispoziţiunea ca toate reclamaţiunile să fie făcute la prefectura poliţiei.

— ***Tarar I-a toate culorile fost Lei 180, azi 159 la Magazinul Renaissance.***

— **Inspecţii.** In cursul acestei săptămâni d. Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a inspectat următoarele comune Băre, Gădălin, Visa, Guilatelec, Morochaza, Sava, Bagaciu, Imbuz, Petea, Palatca. Vaida-Camaraş, Bonţida, Valasut, Apahida, Borşa, Uifalău, Sinteu-Babuţ, Măcicaşul-Lung, Almaşul-Mare, Zutor, Sâncraiu, Huedin, Sebeşul şi Ciucea.

— **Inchiderea Stagiunei la operă.** Opera română din Cluj îşi închide stagiunea mâne, Duminecă, când se va cânta pentru a cincea oară feeria „Făt-Frumos".

ORA 2 P. M.

Prinderea unui spion ungar

Turda. — Comisarul Constantinescu dela Brigada de Siguranţă din Turda, după o urmărire atentă de câteva zile, a arestat pe individul Szabados Bela, care îşi făcuse apariţia de câtăva vreme în localitate. Cercetat mai deaproape, s'a constatat că Szabados Bela este căpitan în artileria maghiară şi cere domiciliul în Budapesta. El a intrat în ţară în mod clandestin.

In Turda Szabados, ajutat de Helkes Ilona, fostă funcţionară a prefecturei judeţului, se îndeletnicia cu spionajul. La perchiziţia corporală ce i s'a făcut s'au descoperit dovezi sdrobitoare.

Cu acte dresate Szabados a fost înaintat, sub o escortă puternică, inspectoratului de siguranţă din Cluj.

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum şi-a terminat care de patru săptămâni la Pistyan, rezultatul acestei care se caracterizează prin declaraţia lui următoarea: „Dacă ar avea şi India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puţin bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

MAROCAIN
Lei 175 metr.
toate colorile la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.
3624

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Pagubele cauzate de ploi

Braşov. — După evaluaţiile făcute de autorităţi, pagubele cauzate de ploi în judeţul Braşov şi Trei Scaune trec de 1.000.000 lei.

Elecrificarea judeţelor din sudul Ardealului

Braşov — Se lucrează actualmente la realizarea ideei de electrificare a oraşelor din sudul Ardealului. Proectul se referă la oraşele din cuprinsul sferei desenate de o linie care ar porni dela Sibiu prin Mediaş, Sighişoara, Braşov, Făgăraş. Societatea „Electrica" din Câmpina a făcut ofertă primăriei Braşov pentru un circuit electric de 2000 Km.

Arestarea unui şef de gară

Sft. Gheorghe. — Autorităţile poliţieneşti au arestat eri pe şeful gării Sălgicui N. Oprea, care a delapidat suma de 140.000 lei. Necinstitul funcţionar a fost înaintat parchetului.

Descoperirea unei contrabande de mătase

Satumare. — In urma unui denunţ, poliţia din Satumare a descoperit o mare contrabandă de mătase. Contrabanda se făcea de către Ilona Idrich, soţia unui bărbier din localitate. Arestată, s'a găsit la ea cantitatea de 104 m. mătase aduse în contrabandă din Cehoslovacia. Ilona Idrich nu este la cea dintâi contrabandă. La interogator ea a declarat că se îndeletniceşte de multă vreme cu aşa ceva.

Sosirea delegaţiei socialiştilor maghiari

Bucureşti. — Delegaţia partidului socialist-democrat maghiar şi-a anunţat sosirea în ţară pentru a lucra la lichidarea chestiunei emigranţilor.

Delegaţia social-democraţilor români la Biroul muncei

Bucureşti. — Zilele trecute a circulat svonul că Biroul internaţional al muncei ar fi refuzat să accepte delegaţia dată d-lor Ion Flueraş şi Antimirescu, delegaţi ai partidul social-democrat român. Biroul muncei din Geneva desminte această ştire.

O escadrilă de aviaţie cehoslovacă în România

Bucureşti. — Guvernul nostru, solicitat de Marele Stat Major cehoslovac, a admis ca o escadrilă de 4 avioane care fac un raid internaţional, să aterizeze în ţară la Craiova, Bucureşti şi Iaşi.

Recunoaşterea Sovietelor de către Danemarca

Bucureşti. — După o telegramă a agenţiei Havas, Danemarca ar fi recunoscut de jure actuala guvernare sovietică a Rusiei.

Procesul falsificatorilor de monede postale

Oradea-Mare. In ziua de 1 Iulie se va desbate procesul falsificatorilor de mandate poştale, descoperit anul trecut la poşta din localitate. Sunt implicaţi funcţionarii Eugen Freiberger, Cazar Kalla şi Em. Weinberger, cari de un an stau în prevenţă. Asupra lor stă acuzarea că au delapidat suma de 800.000 lei falsificând mandatele poştei.

— De asemenea la 22 Iulie se va judeca procesul poliţistului Belinski care a falsificat mandate la poşta din Bratca.

Reclama este sufletul comerţului

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Saci, Mușamale

2613 cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

MICA PUBLICITATE

Făcutul unui costum de haine pentru bărbaţi dela 600 până la 1200. La firma: SIMON, în Str. Sulutiu.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

„Corset Ideal"

Diplomată din Pairs, Piaţa Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj, Bucureşti, Colţ cu Calea Dorobanţi.

3610

Se execută Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Motoare de Benzină Astra

6 H. P. Lei 60.000

14 H. P. Lei 79.000

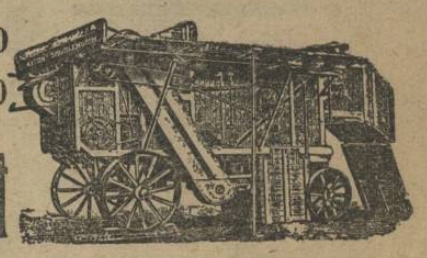

Masini de treerat

Hofherr-Schrantz—Clayton Schultevort se află în depozit la 2747

EMIL BLAGA

Cluj, Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. Telefon 2-70.

Preţul şi deslusiri la cerere.

„NIPPON"

CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE

Cea mai frumoasă grădină de vară 3613

CLUJ, STRADA ŞAGUNA

lângă Teatrul Maghiar

Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătesti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3